BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLVIII
G
14
NAPOLI

XLVIII g. 121

ITALIA
SACRA
Tomus VII.

ITALIA SACRA
SIVE
DE EPISCOPIS ITALIAE
ET INSVLARVM
Adiacentium.

TOMVS SEPTIMVS.

Complectens Metropolitanas earumq; ſuffraganeas Eccleſias, quæ in Lucaniæ ſeu Baſilicatæ, & Apuliæ tum Dauniæ, cum Peucetiæ Regni Neapolitani præclaris Prouincijs continentur.

AVCTORE FERDINANDO VGHELLO FLORENTINO
Abbate SS. Vincentij, & Anaſtaſij ad Aquas Saluias, Ordinis Ciſtercienſis, & Sacræ Congreg. Indicis Conſultore.

B. R.

ROMÆ, Sumptibus Blaſij Deuerſin, MDCLIX.
Typis Vitalis Maſcardi.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

EMINEN.^MO PRINCIPI
HIERONYMO
S. R. E. CARDINALI
COLVMNAE.

FERDINANDVS VGHELLVS ABBAS F.

SEPTIMVM hoc noſtri laboris volumen claram aſpecturum lucem tuo præclariſſimo nomine omnino decorandum fuit (Princeps Eminentiſs.) Splendore enim tantæ dignitatis non modò obſcuritas noſtra, ſed ipſum iam Orbis lumen fieri poſſe videtur illuſtrius. Tu quidem, ſi in eo leges ea, quæ ſanctiſſimorum etiam Præſulum laudem reſpiciunt, eò magis habebis imitamentum ad gloriam, quò domeſticum, adeoque tuum eſt: cæteri verò qui cogitauerint magnam Martini V. Pont. Max. indolem, ac multò magis lenitatem cum maieſtate coniunctam à te ſanè referri, iure profectò ambigant plusne illi debeatur propter præclariſsima, quà innocentiæ, quà munificentiæ monumenta, an verò propter gentilium ſuorum deductam in poſteros longa ſerie purpuræ dignitatem ad te vſque propagatam, cuius fulgore ſacer Senatus iure merito perficitur, ac exornatur. Ad Martini exemplum totus compoſitus M. Antonius Columna (vt de Pompeio,

Proſpero, Ioanne, Aſcanio, alijſque multis Columnæ gentis ſacris Principibus taceam) ille inquam, qui Salernitanæ Eccleſiæ in hoc volumine deſcriptæ, tum virtute, tum ſapientiæ neruis ſolidum Eccleſiaſticæ diſciplinæ fundamentum firmauit, & perturbatam, ac vndique perculſam ab Hæreticis Catholicam fidem, ſua doctrina, ſuaque prudentia cum cæteris Orthodoxis Patribus conſtabiliuit, inque Sacroſancto, verendoque Concilio Tridentino per manus Pij IV. Pont. Max. pro Religione nauatam operam Cardinei pilei decus, quod par titulis, par rebus geſtis haberetur, adeptus non modò poſtea Eminentiſsimi Principis munus; ſed prudentiæ, ac munificentiæ artibus penè maieſtatem etiam regiam ad inuidiam ſubſequuturæ poſteritatis impleuit. Qui hæc, inquam, cógitarint, habebunt certè quamobrem ſperent, nunquam in nobiliſsima Tua Familia defuturos, quorum virtute, ac ſapientia nitatur Chriſtianæ Reipublicæ ſalus. Patere igitur (Princeps Eminentiſs.) vt ſub tuo benigno fauore lectiſſimæ expectationi hoc cuſo volumine ipſe præludam. Tu enim mea ſtudia fouiſti. Tu me, vbi opus fuit, & auctoritate ornaſti, & tutela tranquilliorem reddidiſti. Quod reliquum eſt, exiguum hoc, ſed ſingularis meæ in Te obſeruantiæ pignus ne aſperneris, & conceptum tua erga me propenſa voluntate ſtudium deinceps implere pergas. Romæ Kalendis Decembribus Anno Salutis MDCLVIII.

LE-

LECTORI.

SEXTUM Italiæ Sacræ Volumen vix menſe elapſo tibi, amice Lector, legendum dedimus, Septimum nunc eodem ferè tempore typis abſolutum proferimus, quæſitum, vt cætera, ſummo noſtro labore, & ſtudio inter vetera, atque recentiora Eccleſiarum monumenta. In hoc Septimo de iis ſcripſimus Eccleſijs, quæ in Lucaniæ, Apuliæq; Prouincijs Chriſtianæ pietatis altas egerunt radices; inter omnes autem dignitate, ac magnitudine Salernitana eminet Eccleſia; hæc alijs præcedere debuiſſet, quia antiquior, ac nobilior, ſed dabit illa locum inferioribus, more noſtro, alphabetico quidem ordine deſcriptis, hactenusq; obſeruato. Huic volumini Appendicem earum rerum licet ſubnectere, quæ in alijs deſiderantur. Interim Octauum ac noſtri conatus poſtremum, ſi Deo Opt. Max. placuerit, prope diem abſoluendum expecta, & Vale.

Cla-

Illuſtriſsimi, & Reuerendiſsimi D. D.

MARTINI LAFARINA

SANCTISS. D. N.

ALEXANDRI VII.

Vtriuſque Signaturæ Referendarij,

Cappellani Maioris Catholicæ Maieſtatis in Regno Siciliæ, & Prælati Ordinarij Ciuitatis S. Luciæ.

Hypotypoſis Italiæ Sacræ Abb. Ferdinandi Vghelli.

CARMEN.

MVSA Virum reſonare doce, cui plaudit & orbis,
Plaudit & alternis reſonans concentibus æther.
Italiam primus Sacram, qui clarat Vghellus
Præſulibus, templis leges dum ſcribit & aris:
Oppida quo fuerint vel tempore nata, vel vrbes
Denatæ: ſerus mutauerit incola ſedes
Sedibus atq; nouis: quid tellus ferre recuſet,
Aut iniuſſa ferat patrij clementia Cœli:
Quæ mundi regiò, aut reges, genteſq; viciſſim,
Indigenum aut mores populos dominentur in omnes:
Grandia regalis dederit quæ munera dextra,
Munifica Auguſti vel diua potentia vouit,
Pontificum firmata manu; quò fœdere ſancto
Diuinis ſociata forent humana piorum,
Vel data dona bonis animis, queis creuit abundè
Diuorum cultus, ſplendorq; illuſtrior aris
Extitit, atque ſtatuta legit, legeſque Sacrorum;
Quas vel tarda, parum firmas aboleuerit ætas,
Aut decreta manu correxerit illa recenti.
Molitur templa hic calamo, nutantia ſcriptis
Vel reparat: ſacras ædes vetereſq; nouaſq;
Præſulibus ſcribit, fineſq; adſcribit eiſdem.
Inde Patrum ſpectandus adeſt longiſſimus ordo,
Tempore quiſq; ſuo, varios digeſtus in annos
Ad præſens æuum, primæuus ab origine ductus:
Ex his dans vitam magnis virtutibus actam,
Maxima venturis exempla nepotibus addit.
Addit quo fuerint ortu, patriaq;, parente,
Atq; domo, quid quiſq; operum, ſtudijq;, laborumq;
Ediderit, functi qua demum pace quieſcant,

Quos ardens pietas ſuperis inuexit, & ipſo
Diuorum numero adſcriptos veneratur honore,
Mens populi vnanimis; firmant nam vota Senatus
Purpurei, ſummiq; Patris decreta probantis,
Qui non diuitijs parci incubuere paratis,
Has ſed Cœlicolis iam debita dona putantes
Fundamenta locant aris ingentia; vt indè
Surgant centenis immania templa columnis,
Additur & rutili celſis laquearibus auri
Callaicus fulgor; meliori vt ſplendeat vſu:
Quoque linunt templique fores, ſatiantque metallo
Atria Dalmatico. Exortu præclara in heremo,
Vel media vrbe Patrum certis Cœnobia fundant
Legibus, aut ſeptis addunt firmiſſima clauſtra
Virginibus, ſtabili deſponſis fœdere Chriſto.
Pauperibus ſacra Æde datum eſt requieſcere, vt ipſis
Ægrotis curam tunc ſedula turba miniſtret.
Nec locus hinc aberit cunctis vbi lauta paratur
Menſa aut hoſpitibus, laſſus quò ſæpè viator
Diuertens, tandem terræque mariſq; labores
Oblitus, reuocet fractas ad munera vires.
Hic ſua nec pueris deerunt alimenta parente
Extincto, incertoue; pater ſit Præſul vt idem:
Semina virtutum, ingenuas & Apollinis artes
Hi ſimul ediſcunt, & Palladis alma frequentant
Gymnaſia Albeltæ, ſtudijs operata iuuentus.
Sed quò raptat amor conantem plurima paucis,
Quæ ſcriptis ornata tuis miratur & orbis
Nec minus, & ſuperi ſolio dignantur ab alto.
Exi Opus, & cœlo, mundoq; fauentibus exi:
Quod nec auûm ſtudium, nec ſæcula priſca tulere.
Tantæ molis erat, dignum & molimine tanto,
Improbum vt æquaret rerum doctrina laborem,
Adderet & vires robur, columenq; Columnæ.
Septimus hic labor, at requies non iſta laborum,
Nec numero contentus eris, qui rite quietem,
Atq; operum imponit fines hominique, Deoque.
Aſt alia ex alijs pertexe volumina, tandem
Ad calcem vt venias, decreto & denique fine,
Imponas rerum metas, ac tempora claudas.
Sed tibi quæ Petri ſedes, aut Itala tellus
Vel ſacer ordo magis debet, non infula poſſet
Iam penſare, ſacris mundum tot ſæpe variis
Exornans, calamo, & pedibus qui proteris illas.
At Fernande manent meritum te digna repoſta
Præmia, magna manet venturis gloria ſeclis
Æternumque decus, quo poſthuma fama triumphet.

nI Cla-

Clariſs. Viro Ferdinando Vghello SS. Vincentij, & Anaſtaſij ad aquas Saluias Abbati meritiſſimo S. D.

QVOD rarius te appello, vir ampliſſime, ab occupationibus tuis eſt, non à meis. Illis hoc largior, quas cum in Eccleſiæ tuæ cura, & colligendis Italiæ tuæ tot heroibus Sacris defigas, non inſcius ſolum, ſed impius ſim, ſi temere interpellem. Gratias vero, & ingentes illas retinere diutius qui poſſum? quas ſi feras, veras certe dicet qui te mihi conciliauit.

Has tibi à tua Italia deberi, & iam reddi ſciunt, qui vigilias tuas toto iam orbe ſparſas legunt, & tot Præſulum, quos ad Eccleſiæ decus, & fidei noſtræ præſidium longa ab Apoſtolis ſerie ad hæc vſque tempora deducit, res præclare geſtas admirantur. Sed hæc apud alios malo, quam apud te, qui non minus inuidiam in alijs, quam ambitionem in te viceris: nec ab eo laudem expectas, quem tibi arcano fœdere ita deuinxeris, vt Gordios nodos, quos tam amico nexu ſtrinxiſti, ne quidem Alexander diſſoluere poſſit.

Duos Italiæ tuæ Tomos, quos à ſex menſibus miſiſti, bellorum metu detineri Lugduni nuntiatum eſt, itaque ſæpius malo illi gradiuo male imprecor, qui mihi tuorum laborum fructus tot iam menſibus inuidet, quem ſi in Thraciam ſuam ſemel relegare noſtræ res quietiores poſſint, vberiores à me gratias expecta.

En in fœnus hos Phaleucios accipe
Ergo nexibus, æneiſque vinclis
Vos ſex menſibus implicare Mauors
Ciuilis fuit auſus, ô beata
Vghelli monumenta Ferdinandi?
Nec tot aurea dicta, tot lepores,
Quos Sacræ iacit eruditionis
Vel ipſa inuidia fatente, Princeps;
His vos nexibus explicare poſſunt?
Ab vobis male ſit malæ catenæ
Belli, quæ bona tot mihi inuidere
Tam diu potuiſtis, & videre
Tot miracula mi negaſtis orbis,
Et tot marmora, totque ciuitatum
Incunabula, Templa, Præſuleſque
Quos longa ſerie ordinis magiſter
Vghellus Pater eruditionis
Audet bis quater explicare chartis
Doctis, Iupiter, & laborioſis.
O factum male, ô male catenæ!
Veſtra nunc opera inquieta nox eſt,
Et lux ſollicitas habet Camœnas.

Tibi addictiſſimus P. Le-uenier Cano. & Pœnit. Autiſſ.
Autiſſ. IV. cal. Sextiles MDCLVI.

In

In Italiam Sacram Abbatis Ferdinandi Vghelli

ENCOMIVM.

Viri Clariſſimi Laurentij Longi Parmenſis Congreg. Somaſchenſis Sacerdotis, & Eminentiſs. Card. Columnæ Theologi.

HISTORIÆ monumenta ſacræ deſcribit Hughellus
Ciſterci lumen, Religionis honos:
Florentis flos vrbis, aquis quæ lambitur Arni
Gaudentis Cycnum ſe peperiſſe nouum.
Priſca gente ſatum, quæ nomen ſumpſit Hughellum
Romulidum Longis inclyta conſulibus,
Præſul Anaſtaſÿ ſacræ qui præſidet ædi,
Quà triplici memini è fonte leuaſſe ſitim.
Qua Longinus aquam martyr bibit ante ſalutis,
Incepit veri miles & eſſe Dei.
Lac vbi de Pauli fluxit ceruice reciſa,
Treſque dedit fontes ter ſaliendo caput.
Hinc triplici de fonte fluit facundia Hughello
Lactea, Neſtorio dulcior eloquio;
Quo res Italiæ ſacras, pia geſtaque priſcis
Eruta de tabulis, ruderibuſque refert.
Diues opum, generoſa viris, fœcundaque campis
Italiæ antiquo floruit Imperio,
Extendit cum Sole manus, populoſque ſubegit
Regibus edomitis impoſuitque iugum.
Hanc gentes coluere omnes, huic ſceptra tulerunt
Ortus, & Occaſus cumque Aquilone Notus,
Aucta fide, cultuque Dei, maiorque, profano
Quam foret imperio, religione fuit
Terrarum regina potens fideique magiſtra
Facta triumphato floruit orbe diu.
Sed poſtquam ceſsit Romana potentia fatis
Et vetus Æneadum concidit Imperium,
Barbarica fœdata manu, bacchantibus Hunnis
Langbardis, Herulis, Saxonibuſque, Gothis,
Inde Saraceno, Scythicoque afflicta furore
Subdidit externo colla ſuperba iugo.
Seruitia, & prædas, & triſtia funera paſſa
Ærumniſque prope eſt contumulata ſuis
Heu quam turpis, inops quantum mutataque ab illa
Terrarum domina ſceptra regente iaces,
Cui totus quondam ſubiectus paruit orbis
Cognitus, & cui omnis terra tributa dedit.

Cui

Cui imperium mundi terraque, marique, poloque
Inſignis virtus, Religioque tulit
Heu quò deduxit miſeram diſcordia Regum,
Regnandi ſtudium, dira libido Ducum
Diſſidijs crebris Regum ciuilibus armis,
Externiſque graui depopulata lue eſt.
Sacra profanatis euerſa altaria templis
Cum libris tabulæ deperiere ſacræ.
Nomina clarorum, præclaraque geſta virorum
Amiſſa & veterum ſunt monumenta patrum.
Audijt Italiæ gemitus, lacrymaſque loquaces.
Aerumnaſque graues vidit ab axe Deus.
Et miſeratus eam diſcedere bella, luemque
Iuſſit, & Eumenidis Tartara adire truces.
Optatam terris pacem demiſit Olympo,
Italiæ ſtatuit mox reparare decus.
Hinc Ferdinandum multis de millibus vnum,
Eligit, hiſtorias ſcribere vultque ſacras
Et reuocare altis monumenta ſepulta ruinis,
Et decora Italiæ quæ iacuere diu.
Hunc animum, mentemque viro Deus optimus indit,
Inſpiratque, aptè mox facienda monet
Accingit ſe operi tanto Fernandus Hughellus;
Reſtaurare decus incipit Italiæ
Eruit è tenebris, lethæis eripit vndis
Nomina Pontificum, quæ latuere diù.
Qui varias Italum quondam rexere per oras
Imbutum Christi religione gregem,
Pathmæoque refert conſpecta ſedilia Vati
Bis duodena ſenum Numinis ante thronum.
Ad mare qui vitreum ſtantes in ſedibus agnum
Laudant, in terris quo duce regna tenent;
Et dociles animos iuſta ratione gubernant;
Æternique pium Regis ouile fouent
Deſcribit ſacris inſignes ſedibus vrbes,
Quas decorat mitræ Pontificalis honos.
Et cuiuſque ſacri narrat primordia cœtus,
Mœnibus & multis qualis origo fuit
Vrbs & quæque fidem Chriſti quo tempore cepit,
Inſignes tulerit quos pietate viros:
Quos dominos, Regeſue habuit, quos paſſa tyrannos,
Et quot Pontificum paruit imperio.
Rectorum præclara refert, imitandaque vitæ
Exempla, & vigili cum pietate fidem:
Commiſſum quo quiſque gregem curauit amore,
Quæ paſtoralis ſollicitudo fuit

Et ſponſam, quo quiſque ſuam decorauit honore,
Quantum communi profueritque bono.
Quæ præclara ſui præſul monumenta reliquit,
Quas ædes ſtruxit, templaue reſtituit
Et quæ redditibus ſacris, & veſtibus auxit.
Et quo Diuorum tranſtulit oſſa loco.
Quoſue reformauit cœtus, collegia ſacra
Erexit, populis quam pia iura dedit,
Vt non paſtor opes, ſed oues curauit, egenis
Quod tulit auxilium, præſidiumque bonis,
Quos, quantoſque tulit pro Chriſto quiſque labores,
Pro grege quot ſubijt quanta pericla ſuo.
Exprimit exemplar perfecti præſulis, vnde
Quilibet humanas paſcere diſcat oues.
Et Spartam decorare ſuam; defendere iura,
Condere templa, ſacras vel reparare domos,
Corpora Cœlicolum transferre, augereque cultu,
Et ſacras Synodos cogere, iura dare,
Et mores formare pios componere pacem
Pauperibuſque piam diſtribuiſſe ſtipem,
Nocte, dieque gregis ſacri curare ſalutem,
Communi ſemper inuigilare bono,
Publica priuatis præponere commoda rebus,
Pupillis, viduiſque eſſe patrocinio.
Soluere culparum vinclis commiſſa fatentes,
Pro populo precibus ſolicitare Deum.
Iuſtitiam ſeruare, fori decidere lites
Diſcordes animis conciliare viros,
Informes animos lingua formare diſerta,
Informes catulos format vt vrſa ſuos:
Nec ſecus ac elephas per inhoſpita ducit euntes
Atque oſtendit iter, quo peregrinus eat.
Sic bonus, ac prudens paſtor quem format Hughellus
Edocet ignaros ire ſalutis iter.
Non errare ſinit, patrij quæ ſemita Cœli
Ad vitæ ducat regna beata monet.
Et ſi quem ſcelerum vinclis, & funibus arctis
Soluat, & à Stygij liberet ore lupi.
Gaudet vt ille ſuam multis qui è millibus vnam
Tandem inuenit ouem per loca ſenta vagam.
Quam mox impoſitam ſcapulis ad ouilia portat
Exultans humilem lætus aditque caſam
Excipit applaudens vxor, natique parenti
Oſcula dant, mulcent gaudia pectus heri.
Non ignorat enim quanta micet aula tonantis
Lætitia, cum qui fallere ſuetus erat.

Et ſcelera hortatū, ſanctum contemnere, & æquum
Mox cœpit rectam iuris inire viam,
Et meliora ſequi culpas defletque priores,
Prodigus ad patriam filius itque domum,
Excipit hunc lætus genitor, gaudetque reuerſum
Credebat natum quem periſſe ſuum,
Ceu prudens mulier cui fortè haud tale putanti
Decidit è gemmis pluribus vna ſolo
Hanc dolet amiſſam, ſuccendit & igne lucernam,
Et noctis tenebras effugat æde procul
Mœſta pauimentum ſcopis verritque reuerrit.
Inter quiſquilias forſan vt inueniat,
Quam male commiſſos lapides mox inuenit inter
Hærentem gemmam protinus ipſa capit
Proſilit inde velans vicinas clamat, vt illæ
Gratentur quod ſit gemma reperta ſibi.
Sic pius Antiſtes gaudet reperiſſe vagantem
Extra diuinæ paſcua legis ouem,
Excipienſque ſuis humeris imponit ad alma
Vitalis caulæ limina portat eam.
Qualis inexpertis ſenio confectus ouile,
Commendat natis paſtor, eoſque docet
Inſidias vitare, dolos, fureſque, lupoſque,
Paſcua lanigerum ducere ad apta pecus.
Sic Præſul parochos, myſtaſque accreſcere ſueuit,
Sacra miniſtrandi quos pia cura manet.
Quoſque locis varijs ſacri præfecit ouilis,
Hoſque velut natos inuigilare gregi,
Sollicitè iubet, ac ouium curare ſalutem,
Quæ ſeruanda monet, quæque ſcienda docet.
Quæ bona ſunt ouibus, quæ noxia paſcua alendis,
Vitanda & Stygij furta, doloſque lupi
Vtque ætate grauis vitare pericula ponti
Expertus ſocios nauta docere ſolet
Sirenes, breuia & ſyrtes, ſcyllaſque, charybdes
Declinare notos, aſtraque noſſe poli,
Atque gubernaclo moderari, ac remige nauem
Fluctiſonique maris frangere ſæpe minas.
Sic vigil Antiſtes veluti Palinurus in alto
Dignus qui Petri dirigat arte ratem
Interdum ſæuis à tempeſtatibus actam
In medijs puppem dum moderatur aquis,
Nautas quoſque ſuo docet aptè munere fungi
Vitare & ſcopulos, & fera monſtra maris,
Vt queat æternæ portum ſperare ſalutis
Illi dum paret nautica turba libens,

Ve-

Vela regant alij, tractent alijque rudentes,
Hi clauo, hi remis æquora vaſta ſecent.
Ipſe nouas leges ſancit, veteresque reformat,
Et mores, ritus, ſacraque reſtituit.
Tales Pontifices multos deſcribit Hugbellus
Quos inter plures gens quoque longa tulit,
Horta, Ferentinum quales, & Vicus Equenſis
Vidit Alexanum, Bergomumque ſolum.
Salſburgum Gurcumque, Nouaria clara, Sedunum,
Et quos longa alio nomine gens peperit.
Iuſtiniane tuum quæ nomen ſumpſit, vt ante
Nomen Alexandri, & nomen Hugbelle tuum.
Nomen Hugbelle tuum longos ſumpſiſſe Sabaudos,
Ac Thuſcos fama eſt, id monumenta docent.
Longus Hugbellus erat doctor celeberrimus, à qua
Gens nomen ſumpſit longa vetuſta ſuum.
Romuleas, Ligures, Venetas moderata ſecures
Gens eadem Smyrnæ ſceptra, Chijque tulit.
Pontifices hac gente ſatos enarrat Hugbellus,
Quod meret exornans Pontificale decus.
Et curare docet, propriis quas ſanguine Chriſtus
Luſtrauit, moriens atque redemit oues.
Proque ſalute gregis diſcrimina nulla timere,
Et paſtoralis ferre laboris onus
Edocet, allatis multorum moribus, actis,
Ritibus, exemplis, legibus, officijs.
Vera, ac certa docet, conficta, ac falſa refellit,
Nec quemquam gratis credere dicta ſinit.
Pontificum, Regumque refert diplomata, bullas,
Et quæcunque fidem conciliare queunt.
Ne pia geſta cadant, ne nomina deleat ætas,
Quæ tandem poterat perdere longa dies.
Oppida tempus edax rerum conſumit, & Vrbes,
Excelſas olim nunc tegit herba domos,
Excisas vrbes vix demonſtrare ruinæ
Eruta ruderibus vel monumenta queunt.
Vix locus apparet, fuerint vbi diruta quondam
Pergama, nunc campus eſt vbi Troia fuit.
Inclyta Veiorum fuerint vbi mœnia, & Alba,
Corniculumque Cures, Longula, Cupra latet.
Quo magis intereunt clarorum magna virorum
Nomina, ni doctis ſint celebrata libris.
Quales Fernandi merito cenſentur Hugbelli
Libri, Pontificum queis pia geſta refert.
His multum debet quæuis Eccleſia, & omnis
Vrbs ab eo ſacris commemorata notis.

Nos quoque qui claras orbis deſcripſimus vrbes,
Chronologis numeris quæque notando ſuis,
Sacraque cum rebus commiſcuimus acta profanis
Debemus tanto multa referre viro.
Pontificum nobis qui nomina miſit ab Vrbe,
Qui nuper præſunt vrbibus Italicis.
Hiſce ſalutares tabulas inſcripſimus vni
Cuique operis proprium rite dicando caput.
Res cuiuſque ſacras vrbis perſtringit Hughellus
Italiæ graphicis dat monumenta typis.
Lætatur nunc ſancta ſuos Eccleſia faſtos
Reſtitui, Diuos, Pontificeſque coli.
Iuſtitiæ ſurgit columen, pietatis aſylum
Et flos terrarum, lumen, & orbis honos.
Apparet formoſa Dei, præclaraque ſponſa
Quæ ſedet in multis ſedibus, vna tamen.
Vnum baptiſma eſt, vna eſt Eccleſia Chriſti
Sponſa, licet varijs multiplicata locis.
Vt ſol qui cunctis affulget gentibus vnus
E Cœlo terris vnica Luna micat.
Vna Dei dilecta manet pulcherrima ſponſa
Italiæ in varijs vrbibus vna ſedet.
Hæc deſcripta patri tantum debebit Hughello
Pictori quantum debet imago ſuo.
Scriptori ſcriptuſque liber pulcherrimus, ædes
Vel conſtructa ſuo, vel reparata fabro;
Quæ tumulata diu vel puluere tecta iacebant;
Peneque corroſa à vermibus authographa,
Secula poſt multa in lucem nunc promit Hughellus
Publica nec carie ſcripta perire ſinit.
Ad lucem reuocat multorum nomina, & acta,
In memorique hominum viuere mente facit.
Paſtoreſque ſacros paſcit ſua ſcripta legentes,
Eſt quibus alma Dei paſcere cura gregem.
Ornamenta Dei ſponſæ redduntque vetuſta,
Hinc ſponſo debet carior eſſe Deo.
Italiæ referant alij monumenta profana
Hic pius, atque ſacer vir pia ſacra refert,
Quantum non ſacris præſtat res ſacra profanis,
Hic tanto reliquis dignior hiſtoricis.

FA-

FACVLTAS REVERENDISSIMI PRÆSIDIS *Congregationis S. Bernardi Italiæ Ordinis Ciſtercienſis.*

NOS D. Galganus Cingardus Mediolanenſis Sancti Petri in Viridario Papienſis Diœceſis, ac Præſes Congregationis ſancti Bernardi Ordinis Ciſtercienſis, facultatem concedimus, vt Septimum Volumen, quod inſcribitur *Italia Sacra, ſiue de Epiſcopis Italiæ, &c.* à R. P. D. Ferdinando Vghello SS. Vincentij, & Anaſtaſij Abbate peruigili labore compoſitum prælo committatur, ſi ijs, ad quos ſpectat, videbitur. In quorum fidem has literas manu propria ſubſcripſimus, ac noſtro ſolito ſigillo firmauimus. Papiæ ex noſtro ſancti Petri cœnobio Kalend. Iulij 1657.

APPROBATIO

LEgi accuratè, ita annuente Reuerendiſs. Patre Magiſtro ſacri Palatij Apoſtolici, *Septimum Italiæ Sacræ Volumen* Reuerendiſs. D. Ferdinandi Vghelli Ordinis Ciſtercienſis Abbatis SS. Vincentij, & Anaſtaſij ad Aquas ſaluias. Opus eſt ſanè egregium ex penetralibus antiquitatis Eccleſiaſticæ erutum, quod auctoris ſui multiplicem doctrinam ac eruditionem redolet. Quapropter ab immenſa hiſtoriarum congerie, variarumque rerum Eccleſiaſticarum lucubratione commendo ac publica luce, & lectione digniſſimum cenſeo, cum omnia ſint tuta, cuncta fidei Catholicæ conſona, nihil bonis moribus aduerſum contineat. Romæ quarto Idus Iulij 1657.

Io. Baptiſta Marus Canonicus S. Angeli in Foro Piſcium.

Im-

Imprimatur.

Si videbitur Reuerendiſſimo P. Magiſtro Sacri Apoſtolici Palatij.

M. A. Oddus Epiſc. Hierop. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Raymundus Capiſucchus Ord. Præd. Sacri Palatij Apoſtolici Magiſter.

PROTESTATIO AVCTORIS

CVM Sanctæ Mem. Vrbanus Papa VIII. die 13. Martij anno 1625. in S. Congregatione S.R. & Vniuerſalis Inquiſitionis Decretum ediderit, idemque confirmauerit die 5. Iulij 1634. quo inhibuit imprimi libros hominum, qui ſanctitate, ſeu Martyrij fama celebres è vita migrarunt, geſta, & miracula, vel reuelationes, ſeu quæcumque beneficia, tamquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes ſine recognitione, atque approbatione Ordinarij, & quæ hactenus ſine ea impreſſa ſunt nullo modo vult cenſeri approbata. Idem autem ſanctiſſimus die 5. Iunij 1631. ita explicauerit, vt nimirum non admittantur elogia Sancti, vel Beati abſolute, & quæ cadunt ſuper perſonam, bene tamen ea, quæ cadunt ſuper mores, & opinionem cum proteſtatione in principio, quod ijs nulla adſit authoritas ab Eccleſia Romana, ſed fides ſit tantum penes auctorem. Huic decreto, eiuſque confirmationi, & declarationi obſeruantia, & reuerentia, qua par eſt, inſiſtendo, profiteor me haud alio ſenſu, quicquid hoc ſeptimo Tomo refero, accipere, aut accipi ab vllo velle, quam quo ea ſolent, quæ humana dumtaxat auctoritate, non autem diuina Catholicæ Romanæ Eccleſiæ, aut Sedis Apoſtolicæ nituntur, ijs tantummodo exceptis, quos eadem S. Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adſcripſit.

SYNOPSIS ALPHABETICA ARCHIEPISCOPATVVM, ET EPISCOPATVVM.

Qui in hoc Septimo Tomo Italiæ Sacræ continentur.

Acheruntinen.	Acerentia	6
Amalphitanen.	Amalfi	235
Barenſes	Bari	831
Nazareni	Nazaret	1038
Salernitanen.	Salerno	473
Sipontinen.	Siponto	1101
Tranenſes	Trani	1195

Acernenſes	Acerno	637
Andrienſes	Andri	1248
Anglonenſes	Anglona	103
Bitectenſes	Bitecto	930
Bituntinenſes	Bitonto	935
Campanienſes	Campagna	646
Cannenſes	Canne	1067
Caprenſes	Capri	351
Caputaquenſes	Capaccio	661
Catharenſes	Cataro	945
Cuperſanenſes	Conuerſano	949
Grauinenſes	Grauina	164
Iuuenacenſes	Giouannazzo	975
Lauellenſes	Lauello	1004
Litterenſes	Lettere	367
Marſicanenſes	Marſico	677
Minerbinenſes	Minerbino	1010
Minorenſes	Minori	375
Montis Viridi	Monte Verde	1090
Nucerinenſe	Nocera de Pagani	739
Nuſcanenſes	Nuſco	748
Policaſtrenſes	Policaſtro	758

Polymnianenſes	Polignano	1013
Potentinenſes	Potenza	174
Rapolanenſes	Rapola	1186
Rubenſes	Ruo	1036
Scalenenſes	Scala	439
Scalpenſes	Salpi	1241
Sarnenſes	Sarno	800
Tricaricen.	Tricarico	191
Venuſinenſes	Venoſa	215
Veſtanenſes	Veſti	1178
Vigilienſes	Veglia	1267
S. Angeli in Vado	S.Angelo in Vado in appen.	1393

ITA-

ITALIA SACRA FERD. VGHELLI

Abbatis Ordinis Ciſtercienſis.

PROVINCIA DECIMASEXTA, SEV LVCANIA SIVE BASILICATA.

Quam hodie Principatum Citra vocant, vbi de Metropolitanis Eccleſijs Acheruntina, Amalphitana, & Salernitana, earumque ſuffraganeis Epiſcopis accuratè pertractatur.

A

LVCANIA hodie Baſilicata dicta, vnde, incertum, quam etiam modo PrincipatumCitra vocant, partem Picentinorũ, Hirpinorumq; continet; terminatur ab Occaſu Silaro amne, qui Campaniæ Felicis limes eſt; à Meridie mari Tyrrheno; ab Oriente Iao fluuio & Brutijs Magnæ Græciæ parte; à Septentrione Peucetijs in Apulia cum Hirpinorum portione. B Montuoſam & aſperam eſſe totam indicat Liuius. Hodie forte, quam olim incolis eſt frequentior: quamquam adhuc magna multis in locis ſolitudo, propter vias difficiles, horridoſque nemorum ſaltus latrocinijs infeſta. Cælum habet ſatis clemens, duobus irrigatur fluminibus Syri & Acre latè alueo rapidis, & vbique vndoſis in ſinum Tarentinum ſe ſe exonerantibus. Omni bonorum genere adfluens, frumento, vino, oleo, caſeo, fructibus, animalibus quadrupedibus, volucribus, piſcibus, & lignis ad ſtruendas fabricas aptiſſimis. Gens ad labores patientiſſima eſt, verborum prodiga, Religionis Catholicæ, quam Apoſtolorum temporibus accepit, tenaciſſima, ſuorum Antiſtitum perquam obſeruantiſſima; ingenioſa eſt & plurimum valet in diſputationibus, ſi quis ingenij neruos intenderit, nec qua patet terrarum Orbis genus hominum eſt liti ac contentionibus forenſibus magis additum, quam huius regionis incolæ. Pars eorum colendis agris, pars, equorum & vaccarum armentis, ouium, caprarumque & ſuum gregibus alendis ſtudet; pauci autem mercaturæ intendunt. Huius regionis præcipuæ vrbes Acheruntia Archiepiſcopali dignitate ornata in Appenninis montibus ſita, Anglona, Grauina, Tricaricum, Agripolis oppidum ab Silario oſtio m. 12. originis eſſe Græcæ, vt hoc tractu pleraque, ipſum indicat nomen, Piſciotta Buxetum Plinio, Melæ, & Ptol. Policoſtum, no-

A nobilis vrbs Ducatus titulo inſignis. In mediterraneis Capaccia ciuitas olim frequens admodum & opulenta. Picentinis vero, qui in Principatus nunc prouincia continentur, termini ſunt, ab Occaſu Campania Felix; à Meridie mare Tyrrhenum; à Septentrione Hirpini; ab Ortu Silaris amnis, & Lucani. Eorum præcipuæ ciuitates ſunt Nuceria, Rauellum, Scala, Minor, & Metropolis Amalphis, titulo Ducatus illuſtris, in qua primum vſus pyxidis, ſeu acus nauticæ inuentus fuit. Ab hac vrbe nomen cepit ora, ſeu coſta Amalphitana ad Meridiem ſpectans, amœna tota, lataque adeo vt vix cum alia quauis regione comparari rectè poſſit. B Eſt quoque in hac Picentinorum regione vrbs antiqua, & nobilis Salernum, intra cuius muros, ac etiam extra horti ſunt amœniſſimi & cultiſſimi, aquiſque irrigui, qui mala medica, & omnia fructuum genera abundantiſſimè ferunt. Gymnaſium quoque publicum habet, & Principatus titulo decoratur. In hac igitur decima ſexta Prouincia noſtra haud mihi animus eſt de omnibus ciuitatibus, quæ in ea continentur agere, ſed de illis tantum nobis eſt inſtituta narratio, quæ ſub tribus Metropolitanis Eccleſijs Acheruntina nempe, Amalphitana, atque Salernitana nunc recenſentur, C & quas modo habent ſubiectas, ſiue ſint in hac prouincia ſitæ, ſiue alibi conſtitutæ. Habuit antiquitus Lucania quoſdam alios Epiſcopatus, nunc antiquati. Blanda Ptolomeo ciuitas mediterranea Lucanorum, haud procul à Potentia. Hanc quidam putant eſſe eam, quæ nunc appellatur *Caſtello à mare della bocca*. Gabriel vero Barrius *Bellouederium* Brutiorum oppidum eſſe contendit; fuiſſe Blandam exiſtimat ab aere blando ſalubrique dictam. Sed hic fortaſſe patriæ regioni amplificandæ indulgens, Ptolomei & Liuij auctoritatem, qui Blandam, ſeu Blandos in Lucanis ponunt, facile contempſit. D Epiſcopatum hic fuiſſe patet ex Concilio Romano ſub Martino Primo Papa, cui ſubſcripſit *Paſchaſius Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ Blandenæ*. Pæſtum Ptolomeo littoralis fuit ciuitas Lucanorum, Græcis Poſſidonia dicta, roſarijs biferis celebrata à Virgilio, nunc vero diruta prorſus iacet. Epiſcopalem hic fuiſſe ſedem patet ex Concilio eodem Romano ſub Martino Primo, in quo legitur nomen *Ioannis Epiſcopi Paſtani, ſeu Paſtanenſis*. Buxetum Melæ lib. 2. capit. 4. vulgo *Piſciotta*, Ruſticus Epiſcopus Buxetanus ſubſcripſit tertię Synodo Romanę ſub Symmacho. Agropolis vrbs Epiſcopalis, D. Greg. epiſt. 29. libr. 2. iudic. 10. huius Epiſcopo Felici curam viſitandarum Velinæ, Blandanæ & Buxentinæ Eccleſiarum in Lucania iniungit. Hæc ſcribentibus nobis erant in hac prouincia Principatus Citra, tres Archiepiſcopales ſedes Acheruntina, Amalphitana, & Salernitana; Epiſcopatus autem decem & octo: quoniam vero aliqui alij, tametſi in hac ſint Prouincia ſiti, cum alijs Metropolitanis ſuffragentur, ſub ijs quarum ſubiecti ſunt recenſentur. Melphienſem, cum Ropollano vnitum, atque Montis Peluſij, & Rauellenſem Epiſc. ſub Romano Pontif. cuius arbitrium immediatè venerantur & colunt, rejecimus in prim. noſtr. tom. Præter cæteros autem Sanctorum natales, qui in proprijs locis huius regionis celebrantur in Romano Martyrol. 29. Octobris legitur natalis ſanctorum Martyrum Hyacinthi, Quincti, Feliciani, & Lucij. De Reliquijs S. Hyacinthi agit Greg. Papa. Item in Lucania apud Silarum flumen 15. Martij natalis ſanctorum Martyrum Viti, Modeſti, atque Creſcentij, qui ſub Diocletiano Imp. è Sicilia illuc delati, ibidem poſt ollam feruentis plumbi, poſt beſtias, & cataſtas diuina virtute ſuperatas curſum glorioſi certaminis peregerunt. Corpus S. Viti tranſlatum fuiſſe Roma Pariſios Sigebertus ſcribit in Chron. ann. Dom. 755. Inde vero, vt idem tradit, in Saxoniam anno 836. *Vnde (inquit) Franchi teſtati ſunt, quod ab illo tempore gloria Francorum in Saxones tranſlata eſt*. Porro nullus antiquorum recentiorumque ſcriptorum eſt, qui huius Prouinciæ non meminerit; eos conſulat, qui de ea ampliora requirunt: nos modo de Acheruntina Metropoli, & poſt ipſam de alijs duabus inſtituemus narrationem.

ACHERVNTINA METROPOLIS,

Cuius Archiepiſcopus nunc Acheruntinus & Materanus nuncupatur, eidemque ſuffraganei ſunt

Epiſcopi
- Anglonenſis.
- Grauinenſis.
- Potentin.
- Tricaricen.
- Venuſinen.

ACHERVNTINA ciuitas eſt Lucaniæ antiquiſſima, hodie Baſilicatæ ex eminentiori Apennini colle vtrumq; mare proſpectante, nomen retinens. Non eo in ſitu eſt, vt Frizia ſcribit, in quo primitus ſecundum Euſtachium libr. de ſitu vrbium, erat, ex terræmotu collapſa. Poſt declinationem Romani Imperij ſedes fuit Gothorum ſub Præfecto Mona, ſub Narſete tamen Iuſtiniani Duce ad Imperium redijt. A
B Gromoldus Arechis Beneuentani Principis filius, poſt captum à Carolo Magno Deſiderium Regem, Acheruntiam funditus diruit, & ſolo adæquauit, ac denuo extruxit, mœnibus, prætorio, palatio, & templo decorauit. Primum huius vrbis exordium omnino incertum, cum vix quicquam occurrat, quod de ea enarretur, cum leuis omnino apud Liuium, Strabonem, cæteroſque antiquos ſcriptores extet memoria. De qua ſic Horatius Carm. lib. 3. ode 4.

Mirum quod foret omnibus
Quicunque celſæ nidum Acheruntiæ,
Saltuſque Bantinos, & aruum
Pingue tenent humilis Ferenti.

Olim famoſa, ampla & fœta populo, regioniſque caput & propugnaculum Acheruntia fuit, nunc autem, vt fert humana conditio! anguſtis præcincta muris, paucos habet habitatores, cuius ſi priorem ſpectes dignitatem, propemodum deſolata videatur. Verum quamquam cætera deſint, Ducatus tamen Pinellæ gentis nobiliſſimæ, & Metropolitanæ ſedis vetuſtiſſimæ dignitate nobilitatur. Vt autem Acheruntiæ latet origo, ſic non potuimus indagare, quis eidem primus Euangelium prædicauerit; fert tamen traditio à maioribus deriuata, Apoſtolorum temporibus ſacra ſuſcepiſſe Chriſtianæ fidei rudimenta, & ante annum noſtræ ſalutis trecenteſimum proprios habuiſſe Paſtores, cum Iuſtus eius Epiſcopus primæ ſynodo Romanæ ſub Symmacho Papa anno 499. ſubſcripſerit. In diptycis autem huius Eccleſiæ ſex & decem ante Iuſtum recenſentur Epiſcopi, qui ducentorum propemodũ annorũ ſpatio Acheruntinam rexerunt Eccleſiam. Igitur ſi diptycis vlla fides, Marcellini Papæ temporibus Acheruntia Epiſcopali dignitate exornata eſt, cuius Præſules aliquando Hydruntino Antiſtiti,

tiſtiri, vt Luitprandus ſcribit, per impij Nicephori Focæ Imperatoris dominandi libidinem, & Polyeucti Patriarchæ Conſtantinopolitani inſolentiam ſubiecti fuere; aliquando verò, ex legitima Roman. Pontificum ſanctione, Archiepiſc. Salernitano fuerunt ſuffraganei, quæ etiam Salernitanum poſt adeptam Archiepiſc. dignitatem, tanquam Primatem ſuum ex Vrbani II. diplomate venerati ſunt. Sed ne in ſ re graui, atq; abdita ipſe nulla fretus auctoritate iudicare videar, placet hic attexere quorundã ſumm. Pontificũ verbã, vt prout ſe res habuerit clarius cõſtet. Ioannes XV, in bulla cõfirmationis Salernitani Archiepiſc. ad Grimoaldum Archipræſulem ſcripta ann. ſal. 993. Pontificatus 8. quam integram dabimus in ſerie Salernitanorum, hæc habet. *Decernimus vt tu, & ſucceſſores tui in perpetuum habeatis licentiam, & poteſtatem ordinandi Epiſcopos in his ſubiectis nobis locis, Peſtanenſem Epiſcopatum, cum parrochijs & adiacentijs ſuis, nec non Epiſcopatum Acheruntinum, ſimul etiam Epiſcopatum Nolanum, &c.* Iiſdem omnino verbis Sergius IV. anno 1012. ad Michaelem; Clemens II. anno 1047. ad Ioannem; Leo IX. anno 1051. ad eundem Ioannem Salernitanos Archiepiſcopos, ſtatutum Ioannis XV. confirmarunt. Cæterum cum Leo IX. vel eius ſucceſſor Nicolaus II. ad Metropolitanam dignitatem ſublimaſſet Acheruntinam Eccleſiam, Alexander II. qui proxime Nicolao ſucceſſit, anno 1067. Arnoldo tunc Archiepiſcopo dignitatem elargitam confirmauit, *Vna cum Parrochijs ſuis* (verba ſunt diplomatis) *& ciuitatibus Venuſio ſcilicet, Monte Milone, Potentia, Tulbiti, Tricarico, Monte Peluſo, Granina, Matera, Oblano, Turri, Turſio, Latinino, S. Quirico, Virolo cum caſtellis, & villis, Monaſterijs ac plebibus. Pallium autem fraternitati tua ex more ad Miſſarum ſolemnia celebranda ſicut conceſſum eſt anteceſſoribus tuis concedimus, videlicet in Natali Domini, &c.* Vrbanus deinde II. ſuo diplomate ſanxit, vt Acheruntinæ, & Conſanæ Eccleſiæ Archiepiſcopi, vna cum earum ſuffraganeis Salernitanum Archiepiſcopum tanquam Primatem ſuum venerareutur, & colerent. Diploma datum eſt Salerni anno 1099. 13. Kalend. Aug. ad Alphanum Salernitanum Archiepiſcopum, inter reliqua hæc habentur verba; *Tibi deinceps, tuiſque ſucceſſoribus ſuper Conſanam & Acheruntinam Eccleſias, & earum ſuffraganeos Primatum gerere ex Apoſtolica Sedis liberalitate concedimus. Has nimirum Eccleſias, ſiue ciuitates Eccleſiæ veſtræ priuilegia continent, tamquam veſtræ Metropoli olim ex Apoſtolicę Sedis conceſſione ſubiectas. Verum & ipſa, quæ nouimus ratione, & Pallei dignitatem, & Priuilegiorum auctoritatem præteritis tem-*

A *poribus à Sede Apoſtolica meruerunt. Verum quia prædeceſſorum noſtrorum ſtatuta inconuulſa, & intemerata manere cupimus, eis quidem proprię dignitatis gratiam conſeruamus, vt Archiepiſcopali honore, & nomine potiantur. Veſtrę vero Eccleſiæ ſuorum priuilegiorum integritatem hoc ordine ſtatuimus. Quicquid igitur ſubiectionis Primatibus perſoluendum ſacrorum Canonum decreta conſtituunt, tibi deinceps, tuiſque legitimis ſucceſſoribus à Conſano, & Acheruntino Archiepiſcopis perſoluatur. Quin etiam ex abundantia gratiæ plenioris adijcimus, vt etiam pręſente Romano Legato Eccleſiæ in ſupradictis duabus Metropolitanis vrbibus, cum tuo tempore, aut ſucceſſorum tuorum conſilio Archiepiſcopi eligantur. Cum*

B *veſtris etiam litteris, aut nuntijs conſecrandi ad ſedem Apoſtolicam dirigantur. Et ipſi ad ſucceſſorum tuorum electionem nihilominus aduocentur. Poſt conſecrationem vero, vel Pallium ab Apoſtolica ſede perceptum tibi tuiſque ſucceſſoribus tanquam Primati obedientiam promittant, & exhibeant, ſalua in omnibus ſecundum canonicas ſanctiones Romanę auctoritate Eccleſiæ, ipſarum etiam vrbium priuilegijs robur proprium obtinentibus, &c. Datum, &c.* Ab anno itaque 993. vſque ad an. 1051. Acheruntinus Epiſcopus ſuffraganeus fuit Salernitano, ab hoc anno, vel paulo infra ſub Nicolao Secundo euaſit Metropolitanus: Gerardus enim huius ſedis Archiepiſcopus ſubſcripſit priuilegio Roberti Guiſcardi Ducis Calabrię

C conceſſo Eccleſiæ S. Ioannis de Salo Venuſinæ Diœceſis an. 1063. & Arnoldus ſucceſſor ab Alexandro II. priuilegio exornatus eſt 1067. & ſub Vrbano II. an. 1099. ipſe idem Arnoldus Salernitanum tãquam ſuum Primatem iuſſus eſt venerari, vt ex ſupra citatis, & infra exhibendis ſacris monumentis liquet. Non deſunt tamen, qui ſcribant Acheruntinis Præſulibus dignitatem acceſſiſſe Metropolitanam ſub Benedicto V. ſed gratis aſſeritur. Habuit, vt diximus ex Alexandri Secundi diplomate ſuffraganeos Epiſcopos Anglonenſem, Grauinenſem, Potentinum, Tricaricenſem, & Venuſinum, cum lata Diœceſi, quibus longo poſt tempore cum propemodum Acheruntia ciuitas bellorum iniu-

D ria diſſoluta, & deſtituta habitatoribus eſſet, adiuncta fuit Materanenſis, Cathedrali dignitate decorata ab Innocentio III, perpetuaque vnione coniuncta cum Acheruntina, ea tamen lege vnita, vt Archiepiſcopus Acheruntinus ad augendam Materanæ vrbis dignitatem, Materanenſis etiam denominaretur, publiciſque tabulis dum Acheruntiæ in eiuſque Diœceſi moraretur, Acheruntinus & Materanus, dum vero Materæ eſſet, Materanus & Acheruntinus denominaretur. Non ſemper & vbiq; perdurauit vnionis fœdus, nam ſub Eugenio

nio IV. ad tollendas diſſenſiones, vtramq; Eccleſiam iuſſit rem ſuam ſeorſim agere, attribuitque Materanæ Eccleſiæ proprium Epiſcopum, quæ vix paucos annos ab Acheruntina abiuncta Paſtore compleuit, iternumque cum ea ſocietatem inire ad perennitatem compulſa eſt. Demum ſub Leone X. alijſque ſummis Pontificibus diu in Romana Curia inter Acheruntinum atque Materanenſem Cleros, ciuesque litigatum eſt de primæua dignitatis denominatione, & Metropolitica iuriſdictione ac Diœceſis, quæ tandem ſub Clemente VIII. ad fauorem Acheruntinorum per Romanæ Rotæ Auditores adiudicata eſt; ſicque ſapientiſſimi Patres litem omnem diremerunt, atque compoſuerunt, illæſam, illibatamque cum ſua vetuſta diœceſi Acheruntinam conſeruauerunt Eccleſiam; tametſi vtriuſque Eccleſiæ Archiepiſcopus ob loci commoditatem, & ædes ſumptuosè ædificatas apud Materam agere ſoleat, cum vix ſatis ſuam dignitatem Acheruntia tueri poſſe videretur. Tandem non ſum neſcius nonnullos ſcriptum reliquiſſe longe ante Innocentij III. tempora Materanum fuiſſe inſtitutum Epiſcopatum, & ab eodem deinde Pontifice Archiepiſcopali dignitate fuiſſe decoratum, atque cum Acheruntino vnitum: ſed hæc gratis, & ex eorum hallucinatione ſcripta, dictaue, ex ijs quæ ſupra retulimus, aſſerenda ſunt, vt infra ex varijs documentis etiam audiet Lector. De Archiepiſcopo Acheruntino ſæpè mentio in Regeſt. Vatic. & in cap. *cum Clem. de teſt.* & in cap. *ſi de colluſ. de reg. Eccleſ.* ſcribit Innoc. III. cap. *cum olim de cleric. coniug.* qui & ſuffraganeis Acheruntinæ Eccleſiæ ſcripſit. De præſtantia, ac nobilitate Eccleſiæ Acheruntinæ ſcripſit Henricus Scipio aduerſus Equitem Stilianum, qui de Materanenſis Eccleſiæ dignitate ſatis longam ediderat literam, ſeu memoriale ad Vrbanum VIII. Pontif. Max. Cæterum Acheruntina Metropolitana Baſilica, vetuſtate, magnificentia, atque ſtructura, ſacraue omni ſupellectile abundè inſtructa Beatiſſimæ Virgini Mariæ Aſſumptæ, & Diuo Martyri Canioni conſecrata eſt; ſatis decens habet Capitulum, quod cum ſuo Archidiacono, Cantore, & duodecim Canonicis diuinis Officijs vacet; ſunt præterea in ea Baſilica alij inferiores Presbyteri, & Clerici. Ædificatam olim fuiſſe hanc Eccleſiam ab Arnoldo Archiepiſcopo in honorem eiuſdem Deiparæ Virginis, & S. Canionis anno 1082. ſcribit Lupus protoſpota ſeu ille, qui Lupo multa addidit; melius dixiſſet renonatam: cum ante illum annum conditam eſſe conſtet; quo anno primum inuentum fuit corpus ſancti Canionis. Mirabilis eſt admodum huius Baſilicæ altitudo, longitudo, & latitudo,

A

eaque, vt his temporibus in hac regione, & adiacentibus prouincijs primarium locum merito ſibi vendicare poſſit. Tribus alis diſtinguitur, & in medio diuiditur ad modum crucis, à lateribus habens duos angulos, locum quoque ſubterraneum, Cryptam, ſeu Subconfeſſionem vocant, in qua tria altaria, in quorum medio iacere dicunt corpus Diui tutelaris Canionis ibi reconditum à Leone laudatiſſimo eius vrbis Epiſcopo, anno Domini 799. Eius translationis feſtus dies celebratur 11. Martij, feſtiuitatis vero 15. Maij; in qua die, quod mirum eſt dictu, ex lapideo loculo liquor pretioſus emanare ſolet dulcis & omnibus infirmitatibus ſalutaris. Prope ſacrarium viſitur locus, vbi

B

aſſeruatur ſimulacrum eiuſdem Sancti in altari compaginato ex candido marmore, vacuo tamen: in eo aſſeruatur Paſtorale pedum Martyris, quod per foramen conſpicitur, & tangitur; aliquando vero per menſes multos nec apparet, nec tangi poteſt; quod ferunt cum accidit flagellum, iram diuinam haud longius abeſſe. Aſſeruatur in argentea pretioſa ſtatua eiuſdem inſignis reliquia ad populorum confugium, & deuotionem. Sunt præterea in iam dicta Baſilica triginta ſupra centum Sanctorum Reliquiæ, ex ligno ſcilicet ſanctæ Crucis; B. Iacobi Apoſtoli, Antonij Abbatis, Dens ſanctæ Catharinæ virginis & martyris inter inſignes. In ſa-

C

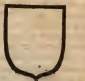
crarij altari reconditum eſt corpus ſancti Mariani Martyris mirabiliter nuper inuentum. Traditio erat ad poſteros deriuata, quod dicto in loco ſacra eiuſdem Martyris lipſana iacerent, vbi & imago depicta ſatis vetuſta venerationi erat, ſed cũ locus aptus viſus fuiſſet ad diuinas laudes celebrandas, in demolitione veteris altaris inuenta eſt arca marmorea, quam cum aperuiſſent, apparuerunt oſſa ſancti Martyris ad modum cataſtæ conſarcinata, & lapis in quo ſculptæ litteræ S A N C T VS M A R I A N V S. qui vſque in præſentem diem religioſe aſſeruatur, vbi pretioſus theſaurus inuentus eſt. Accidit inuentio

D

iſta die 30. Maij 1613. Ioanne Spilla tunc religioſiſſimo Archiepiſcopo. In hac vero Acheruntina ciuitate aſſeruatur etiam pars corporis ſancti Lauerij Martyris, qui apud antiquum Grumentum coronam ſumpſit Martyrij, imperante Magno Conſtantino, quo tamen in loco, qua in Eccleſia ſit, adhuc incompertum, licet Acta B. Martyris aſſerant recondita fuiſſe in Eccleſia B. Ioannis Baptiſtæ; creditur tamen in Eccleſia vetuſtiſſima, quæ hodie B. Lauerij dicitur, olim eidem Præcurſori dicata, à ſupra memorato Leone Epiſcopo recondita eſſe. At Capitulum Acheruntinum hoc habet inter cætera dignum, vt ſede vacante penes ipſum eligendi Vi-

carij Generalis ſit facultas, qui toti prouinciæ ius diuinum dicat, & omnia ſarta tecta ad aduentum vſque noui Archipræſulis ſeruare. In ciuitate item Acheruntina præter Metropolitanam, Eccleſia Parrochialis nulla eſt, ſed ex ipſa ſacta toti vrbano populo adminiſtrantur: is vero conſtituit familias fermè quadringentas; nonnullæ etiam in ea ſpectantur Eccleſiæ, & ſacra loca, quæ maxima pietate frequentantur ab Acheruntinis. Ager eius paruus eſt, tritici, aliarumque frugum ferax, & aucupijs diues,

Diœceſis Acheruntina latiſſimè patet, continetque oppida decem, quæ terras appellant, pluraque pia loca & Monaſteria.. Oppida ſunt Montis Caneoſi ab Acheruntia Metropoli diſtantis milliaribus 42. Genciſij milliaribus 48. Lateritij, Bernaldæ 54. Turris Montis 58. Piſtitij 50. Vigiani, quod Ferandinam nuncupant 48. Pomeriaci, vbi S. Franciſcus puellam vita functam toto circumſpectante populo ad vitam reuocauit: Milioniani 30. Decimum Gripſolæ diſtans milliaribus 32. Quibus in oppidis matrices Eccleſiæ ſunt cum numeroſo Clero, & Populo, ſuiſque Archipresbyteris, qui die 25. Maij Diui Cranionis tutelaris feſto in Metropolitana Acheruntina obedientiam & ſubiectionem Acheruntinæ Eccleſiæ ex vetuſto ritu præſtare ſolent. Noſtris vero ferè temporibus cum inter vtraſque Cathedrales orta diſſenſio eſſet, cuius Diœceſi ſupra enumerata oppida forent ſubiecta, à Romana Rota, vbi lis iterum extuabat, proponente Ioanne Gratia Mellino, qui ſub Paulo Quinto euaſit ad purpuram, ad fauorem Acherũtinorum vltima prodijt deciſio 24. Ianuarij 1600. quæ ex auctoritate Clementis VIII. confirmata eſt, ne Acheruntina Eccleſia vetuſtiſſima debitis obſequijs, priuilegijs, ac Diœceſi perantiqua fraudaretur; ſicque poſt maximas vtriuſque Eccleſiæ tempeſtates, pax redijt ad perennitatem. Hactenus de ciuitate, Eccleſiaque Acheruntina, nunc de Materana ciuitate, & Eccleſia aliqua proferemus,

MATERA Apuliæ Peucetiæ magna ciuitas, quadraginta milliaribus ab Acherũtia diſſita in ſinu Tarentino, quæ regio nunc Hydruntina nuncupatur, decliuo loco fere medio duarum amœniſſimarum vallium poſita. Fundatam ferunt aliqui, & Materam ſic appellatam, ab incolis Metoponti, Herachleęque vetuſtiſſimarum in Samnio ciuitatum, poſt earum deuaſtationem. Volunt alij à Q. Metello Romanorum Conſule ante Chriſtum natum, ſuum habuiſſe principium & nomen Meteolæ, corruptoque deinde vocabulo, Materam vocitatem fuiſſe. Meteolanorum meminit Plinius, & Metellaua turris vetuſtiſſima hactenus viſitur prope muros huius ciuitatis, quam Metellum exædificaſſe affirmant, Materæ tamen exordium non referunt veteres auctores cordatiores, ſed ciues Materani ex Patrum traditione narrant. In ea primum Aborigenes dominati ſunt, deinde Romani, ijs Græci ſucceſſere, quorum ſedes aliquando fuiſſe ſcribit Frizia; Græcis Longobardi, & Saraceni, quibus exactis iterum ad Græcorum Imperium redijt: anno 1042. Comes Materę creatus eſt Monaco Tarenti Magiſter, & anno 1064. in Normannorum poteſtatem deuenit, & Goffredo comiti dono data: anno 1133. ex aliquorum ciuium proditione à Rogerio Rege occupatur, capto Goffredo Comite Lofredi filio, ſucceſſere Normannis Sueui, Galli, Aragoniæ, Hiſpaniæq; Reges, quorum indulgentia Reguli nonnulli eam aliquando rexerunt.. Non ſemel ex bellorum iniuria, igni, ferroque vaſtata, & à ciuibus ad priorem faciem reſtituta eſt. Ludouicus Secundus Imp. anno 866. hanc munitiſſimam vrbem Saracenis ademit, vt Leo Oſtienſis tradit *lib.1. cap.35.* Anno autem 987. ferè deſolata ad Græcos redijt, iterumque à Saracenis obſeſſa 996. quatuor poſt menſes vt Lupus Protoſpota ſcribit, capta dirutaque eſt, quo tempore matrem fame correptam, proprium comediſſe filium idem Auctor narrat. Hoc noſtro æuo vtitur felicitate non modica, incolis frequens eſt, opibus diues, & nobilitate ciuium ſpectatiſſima, eoque fortunatior, quod ſub regia poteſtate ſuauiſſime conquieſcit. Eius ſitum, ſtellatum cælum, noctu iucundiſſimè repræſentatum deſcribit Leander in Apulia Peucetia. Matera patria fuit ſancti Ioannis Pulſanenſis Cœnobij Abbatis, qui ſub Innocentio II. euolauit ad cælos 1139. & B. Eugenia monaſterij ſanctæ Agathæ Benedictini Ordinis Abbatiſſa defuncta 1093. cuius cum laude meminit idem Protoſpota. Hilarius Abbas ſancti Vincentij de Vulturno vir venerabilis & Sanctitate clarus Materienſis fuit, qui in pace quieuit 1045. à ſua præfectura anno quarto & trigeſimo. Vitus Dominicani Ordinis inſignis Theologus; & noſtris diebus vixit Thomas Stilianus eques Hieroſolymitanus Poeta inſignis, qui inter cętera ſui ingenij monumenta, edidit

dit de Mundi creatione. Alios quoque viros in omni genere illuſtres protulit ciuitas hæc nobiliſſima. Chriſti idem iam inde cum ceteris finitimis ciuitatibus ab Apoſtolorum temporibus Matera, cum omni pietate amplexata eſt; in ea poſt multa ſæcula à Chriſto nato, Polyeuctus Patriarcha Conſtantinopolitanus, accedente auctoritate Nicephori Focæ Imper. facultatem dedit Hydruntino Præſuli nouum Epiſcopum ordinandi, vt Luitprandus Cremonenſis ſcribit, *Nicephorus*, inquit, *cum in omnibus Eccleſiis homo ſit impius, liuore quo in nos abundat Conſtantinopolitano Patriarchæ præcepit, vt Hydruntinam Eccleſiam in Archiepiſcopatus honorem dilatet, nec permittat in omni Apulia, ſeu Calabria, Latinè amplius, ſed Græcè diuina myſteria celebrari. Scripſit itaque Polyeuctus Conſtantinopolitanus Patriarcha, Hydruntino Epiſcopo, quatenus ſua auctoritate habeat licentiam Epiſcopos conſecrandi in Acerentila, Turcico, Grauina, Matera, Tricarico, qui ad conſecrationem Domini Apoſtolici pertinere videntur.* Verum ex profana Nicephori auctoritate, nefandus hic auſus altas radices non egit, cum neque in Concilijs vetuſtis, neque in ſacris Romanorum Pontificum tabularijs nullus reperiatur Materanus Epiſcopus, tametſi circumferatur quoddam inſtrumentum, ſuſpectæ tamen fidei, vbi fit mentio cuiuſdam Stephani Materienſis Epiſcopi, qui anno 1065. donationem factam ab Vnfredo Montis-Veteris Comite, monaſterio ſancti Michaelis Archangeli de Monte Caueoſo, confirmauit: ſed inſtrumentum non ſolum ſuſpectæ fidei cenſendum eſt, ſed omnino ſuppoſitum, cum ſatis conſtet eo anno Montem Caueoſum fuiſſe Acheruntino Archiepiſcopo obnoxium, & anno 1067. in Alexandri II. diplomate confirmationis Archiepiſcopatus Acheruntini ad Arnoldum, tunc Archipræſulem, Matera inter Diœceſanas Parrochias, non ſuffraganeas recenſeatur. Innocentio III. ad clauum ſedente anno 1203. vt Andreæ Acheruntino Archipræſuli conſuleretur, qui in deſolata, ac propemodum habitatoribus deſtituta Acheruntia, ſuam haud tueri poſſe videretur dignitatem, Materana Diui Petri Eccleſia Cathedralis effecta eſt, & priori Acheruntinæ iuncta, ſub vno eodemque Archipræſule perpetuo ſeruanda. Scripſit Innocentius de hac re ſequentem literam, quam ipſi legimus atque exſcripſimus in Regeſto ſanctioris tabularij Vaticani n.73. fol.58. pontif.6. illam exhibeo.

Andreæ Archiepiſcopo Acheruntino, eiuſque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis in perpetuum. Fratres & Coepiſcopos noſtros &c. Ad hæc propter euidentem vtilitatem, & neceſſitatem vrgentem, de communi fratrum noſtrorum conſilio Cathedralem Eccleſiam apud Materam ſic duximus ſtatuendam, vt priori Cathedræ vniatur; vtrumque Pallij, &c. Datum Praneſte per manum Ioannis, &c. 3. nonas Maij anno 6. Ab Innocentio itaque Tertio Materana Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam erecta eſt, & priori Acheruntinæ vnita, & in ea vſum deferendi Pallium Andreæ Archiepiſcopo Acheruntino, & ſucceſſoribus conceſſum fuit, non tamen Epiſcopali dignitate ornata. Alias legimus eiuſdem Pontificis literas; vbi nullum Cathedralis vel Epiſcopi Materani veſtigium, imò in altera earum ad Raynaldum nouum Acheruntinum Archiepiſcopum ſcripta, quæ extat in eodem Regeſto Vaticano anno 6. Innoc. fol. 181. num. 158. obſeruo Materanam Eccleſiam ſancti Petri ann. 1199. ad menſam Acheruntinæ Eccleſiæ pertinere. Stetit vnio hęc, vt non ſemel diximus, per annos multos, donec orta inter vtrumque Clerum, populumque diſſenſio & æmulatio eſt, vt aliquandiu neceſſe fuerit vnionem diſſoluere, & Materanam Eccleſiam, Motulano Epiſcopo regendam tradere, ex Pontificijs diplomatibus habetur. Aliquando vnitam animaduerto in veteri m.ſ. mébranaceo Indiculo apud me, cuius titulus Taxæ omnium mundi Eccleſiarum, vbi littera M. hæc leguntur verba. *Materanen. & Potentinen. Eccleſia inuicem vnita in Apulia & Prouincia Acheruntinen. Flor. C.* & littera P. *Potentinen. & Materanen. in Apulia & Prouincia Acheruntinen. Flor. C.* Scriptus videtur Indiculus iſte Bonifacij IX. temporibus, vel paulo ante, quem mihi dono dedit ſanctę memoriæ Horatius Iuſtinianus S. R. E. Presb. Cardinalis Bibliothecarius. In alio m. ſ. Indiculo celebris Bibliothecæ Barberinæ ſignat. n. 2535. fit mentio de vnione Materanenſis Eccleſiæ cum Acheruntina in hæc verba, *Archiepiſcopus Acheruntinus hos habet ſuffraganeos, E. Materanenſis vnita eſt Metropolitana Eccleſia Acheruntina.* Et vidi in libris conſiſtorialibus E. Materan. appellari metropolin. In alio m.ſ. Indiculo eiuſdem Bibliothecæ ſignat. num. 1313. temporibus Ioannis XXII. ſcripto, nulla fit mentio Materanæ Eccleſiæ, *In Apulia,* ait Indiculus, *Archiepiſcopus Acheruntinus hos habet ſuffraganeos Potentin. Tricaricen. Grauinen. Venuſinen. Anglonen.* In alijs poſterioribus Romanæ Curiæ Indiculis, Matera veluti Metropolis, cum Acheruntina tamen vnita, legitur taxata ad florenos 400. Cæterum Eugenius IV. anno 1440. in gratiam Ioan. Antonij Vrſini Tarentini Principis, ac Materæ Domini, vtrique Eccleſiæ rem ſuam agere decreuit, attribuitque Materanæ Eccleſiæ gubernatorem Petrum Epiſcopum Motulanum, quæ vix quatuor annos ab altera

abiun-

abinncta irerum cum Achernntina, nouo creato Antiſtite, ſocietatem & vnionem inire compulſa eſt. (A) Sixtus verò IV. vt omnem litigiornm fomitem rollerer, an. 1471. perpetuo ſanxit, vt harum Eccleſiarum Archiepiſcopi, qui pro tempore eſſent, dum in Acheruntina ſuaque Diœceſi agerent, Acheruntini & Materani, dum verò Materæ eſſent, Materani & Acheruntini nuncuparentur, ac publicis in tabulis ſe ſe ſubſcriberent. Nec deinde proſperiorem Eugenij, Sixtique Pontificum decreta exitum habuere, ſiqnidem cum ſub Leone Decimo iterum inter eas acriter certatum, tandem ad Eugenij, ac Sixti decreta, lis perpetua ſanctione ſedata eſt anno 1519. (B) At hoc noſtro ſeculo harum Eccleſiarum Archipræſules ab ignaro vulgo, ob illuſtriorem, ac percõmodam ciuitatem Materę, Archiepiſcopi Materani appellantur, cum in ea Clero ſplendidiori, ædibuſque ampliſſimis condecorata, ibidem ſedem fixerunt, rametſi Cathedralis Materanæ Eccleſiæ, extra ciuitatem nullam Diœceſim habeat. Cæterum Cathedralis Materę Eccleſia magnificentiſſimè extructa eſt, in qua viginti ſeptem Canonici, cum Decano, Archipresbytero, & Cantore dignitatibus, alijque Presbyteri, & Clerici multi numerantur, qni cum dignitate ſacrum penſum exſolunnt. (C) Templa in ipſa ciuitate extant, magnificè extructa, piaque Oratoria, ac Religioſorum monaſteria, inter quæ olim celebre & vetuſtum ſancti Euſtachij Benedictini Ordinis à Stephano Abbate exędificatum, & ab Arnoldo Acheruntino Archiepiſcopo conſecratum ann. 1080. cuius ruinæ prope Cathedralem viſuntur: ſancti Franciſci cœnobium ab ipſomet Seraphico conditum, & beati Dominici ab Ioanne Iuuĕnacenſi eiuſdem Diui diſcipulo erectnm, quibus acceſſere Auguſtiniani, Cappuccini, ac diſtrictioris Obſeruantiæ Religioſi. Olim in ea erant tria inſignia Sanctimonialium Ordinis ſancti Benedicti monaſteria, nempe ſanctæ Mariæ de Armenis, (D) ſanctæ Mariæ de Picciano, & ſancti Saluatoris de Tirribono, qnæ vetuſtate ſua corruerunt. Hodie viſitur ſacrarum Virginum ſeptum SS. Luciæ & Agathæ, ſub eadem S. Benedicti regula militans ante octingentos ferè annos extructnm, in quo anno 1093. ſanctiſſimè obijt Eugenia Abbatiſſa. Extat aliud Monialium cœnobinm D. Annunciatæ, ſucceſſit monaſterio de Noua, quod extra ciuitatem erat Ord. ſancti Auguſtini, nunc Ord. Dominicani. Nec deſunt alia pia loca, & laicorum ſodalitia ad pietatem excitandam. Ad quindecim millia Matera perducit, alitque ſubditos, qui à tribus Parrochis trium collegiatarum Eccleſiarum ſacra percipiunt ſacramenta. Acheruntini, & Materani Archiepiſcopatus annuus cenſus ampliſſimus eſt, cum trium millium & trecentorum ſcutorum ſummam efficiat, quorum tria millia ex Diœceſi Acheruntina, trecenta verò ab Eccleſia Materana percipiuntur. Taxatur verò Acheruntina in libris Cameræ Apoſtolicæ ad floren. 300. Materana ad flo. 100. ſimul coniunctæ florenorum taxam efficiunt 400. Harum Eccleſiarum Archiepiſcopus ad Regiam præſentationem eſt, ex Clementis VII. Papæ indulto. Porro Epiſcopi, & Archiepiſcopi Acheruntini, qui iam inde à ſua inſtitutione fuère, & poſt Materanæ Eccleſiæ vnionem cum ipſis, qui vſque ad hęc noſtra tempora floruerunt, ſequentes ſunt, quos haud paruo labore, & diligentia ex diuerſis harum Eccleſiarum ſcripturis, ac Vaticanis monumentis deprompſimus.

ACHERVNTINI EPISCOPI.

1 ROMANVS primus Acheruntinus Epiſcopns recenſetur in dypſicis eiuſdem Eccleſiæ, quem tradunt in Epiſcopatu vixiſſe ann. 29. circa annum Domini 300. Pontificiam tunc gerebat dignitatem ſanctus Marcellinus Papa: quo Præſule Acheruntiæ carceri mancipatus eſt S. Leucins, qui anno 312. apud antiquum Grumentnm gloriam martyrij percepit.

2 MONOCOLLVS poſt Romanum ſedit in hac Cathedrali annis 8.

3 PETRVS ann. 3.

4 SYLVIVS ann. 5.

5 THEODOSIVS ann. 8.

6 ALORIS præfuit ann. 22.

7 STEPHANVS Primus an. 2.

8 ARALDVS ann. 4.

9 BERTVS ann. 3.

10 LEO huius nominis primus ſedit ann. 23.

11 LV-

11 LVPVS ann. 7.

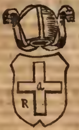
12 EVALANIVS, ſeu Evaldinus ann. 12.

13 AZO ann. 3.

14 ASEDEVS ann. 8.

15 IOSEPH ann. 23. m. 1.

16 IVSTVS ſubſcripſit primæ Synodo Romanę ſub Symmacho Papa an. 499. Sedit ann. 2. Horum acta ignorantur. Iuſto deinde defuncto, qui ſucceſſerint fere 377. ann. ſpatio, non habemus.

17 LEO ſecundus vir ſanctiſſimus ſedere cœpit in Acheruntina Eccleſia circa annum ſalutis 776. quam piè ſanctèque rexit ann. 23. men. 4. qui cum deſiderio flagraret videndi ſanctam ciuitatem Hieruſalem, & loca ſancta, Sepulchrumque Chriſti Domini venerandi, antequam peregrinationem inchoaret ex Atella Acheruntiam tranſtulit corpus ſancti Canionis Epiſcopi, conſtructoque templo in eius honorem, ſacras ibi exuuias repoſuit. Dum vero Hieroſolymam pergeret in ciuitate Africæ regionis Iulianę ſancto fine quieuit anno 799. ibidem tumulatus miraculis claruit; in calce Diui Canionis vitæ, veterique membranaeco libro Longobardicis characteribus conſcripto legitur in Acheruntina Eccleſia *Poſt plurima, denique annorum curricul: eum labi Ciuitas* (de Atella loquitur) *& diues dogmatibus deuia, & tanta virtutis decus inreuerenter recolens priuata extitit, & ſalutis ingrata ſibi aliena permanſit. Anno namq; Incarnationis Dominica ſeptingeteſimo nonageſimo nono, vir inſignis Acheruntina ſedis Leo Pontifex, ſancto ſuggerente ſpiritu, Hieroſolymam venerabile ſemper Paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti oraculum, & ſancta Reſurrectionis eius Sepulchrum, & glorioſiſſima Aſcenſionis ſalutiferum indicium deuotus petere cupiens, perennem plebi prauidet ſalutis Patronum, & vbique in omnibus Protectorem: nam vrbem præfatam Atellam quoque petijt & ſublato ſancto corpore theſauro Euangelico, negotiatori ſimilis ad Pontificatus ſui eximiam ſedem tranſue-*

A *xit, & conſtructum præcipui operis induſtria Templum, & huic plurima adminiſtrans ornamenta in honorem Beatiſſimi Martyris, & Confeſſoris peractam dedicauit Eccleſiam. Ipſe vero Antiſtes poſt dicta deuotionis iter arreptum, Dei prouidentia factum eſt, vt qui eius fidei indicia in terrena Hieruſalem videre cupiuit, in illa æterna Hieruſalem, quæ eſt viſio pacis & mater noſtra, iuxta Apoſtoli illud, vbi dicitur, illa autem quæ ſurſum eſt Hieruſalem libera eſt, quæ eſt mater noſtra, eum, qui eſt pax vera in ſua meruit maieſtate, & cum ſanctis eius gloriam poſſidere ſempiternam. Defunctus verò, & ſepultus in ciuitate Africæ regionis Iuliana, vbi beneficia diuina ſalutis in*

B *virtutum miraculis inſignibus credentibus, per eius merita Chriſti largiendo præbet præſentia. Omnia omnipotentis Dei clementia. O infallibilis pietas! O immerſa diſpenſatio, qui ſic omnia diſpenſando gubernas, & gubernando diſpenſas, vt tua nunquam in te ſperantes ſalutis careant munere. Qui dum B. Canionem præfatæ vrbis Iuliana Pontificem ad confeſſionem ſui nominis in martyrij certamine, & per Angelum tuum ad plurimorum viam ſalutis, ſicuti dictum eſt, tranſtuliſti, in enarrabili virtutis magiſterio feciſti, vt qui eius corpus in tuo tranſtuliſti Pontificio tua prouidens plebi, poſteris opem ſalutis, ipſe in vrbe eius pontificatum glorioſis miraculis egregię virtutis*

C *ſignifer, & ſine fine perpetuus ſalutis apex, & pius ſemper transferatur Patronus.* Hactenus codex. Porro cum S. Canionis Acheruntinæ ciuitatis Patroni Acta necdum in lucem edita ſint; ad augendam Acheruntinorum populorum deuotionem, hic verbatim ad fidem eiuſdem membranacei codicis eadem enarrare non pigebit.

IESVS, MARIA.

Incipit Prologus Paſſionis Beati Canionis Epiſcopi, & Martyris.

D Poſtquam Deus, & Dominus noſter Ieſus Chriſtus miſſum Verbũ ab arce Patris per vterum Mariæ ſemper Virginis incarnatum homo fieri dignatus eſt, & induit noſtram mortalitatem, vt nos efficeret participes immortalitatis ſuæ, deſtructo quoque mortis imperio, & mundi deuicto principe, cum Sanctorum agmine, & triumpho glorię ad ſedem redire Patris, iuxta illud Prophetę; Cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipſum; & ſi patienter dicat omnia, ideſt mea membra omnia enim traxit, quia de electis ſuis apud inferni clauſtra nullum reliquit; Catholicę etenim fidei ſacramenta myſterijs euidentiſſimis, & pręconibus inclytis declarauit; ſicut enim Diuinitas illius incom-

A comprehenſibilis fatetur, eò quod ſuper omnia eſt, & continet omnia, vt eſt illud; Cælum mihi ſedes eſt, terra autem ſcabellũ pedum meorum, ſic incomprehenſibiliter omnia ordinando diſponit, & diſponendo ornat, & ornando beatificat, & beatificando glorificat; Cælum namque coruſcantibus ornatur ſtellis, quæ velut diuerſo conſtant lumine, diuerſis curriculorum diſponuntur officiis. Regnum itaque ſupernum humanis ſenſibus inuiſibile, vt oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcenderunt, quæ præparauit Deus diligentibus ſe innumerabilium diſpoſitionum Beatorum conſtat militia. Haud ſecus regnum Cælorum quod eſt
B præſens Eccleſia, ipſa teſte veritate, quæ ait, Regnum Dei intra vos eſt. Ita myſterio diſpoſitionis peragitur, Sanctorum ſcilicet præconijs, & vſque ad martyrij coronam fidelibus teſtimoniis, vt ſupernæ contemplationi Sanctarum animarum inhæreant, iuxta egregium Doctorem, qui ait, Noſtra autem conuerſatio in cælis eſt. Sanctorum ſiquidem corpora idcircò nobis veneranda magnificis exhibeantur miraculis; vt dum eorum ſpiritus æterna perfrui beatitudine non ambigimus. Quod non perpendens quidam hęreſeos nefandę Vigilantius aſſerit Sanctorum corpora nec veneranda eſſe, nec eorum feſtiuitates celebrius glorificandas. Quod etenim inſa-
C num caput, aut euerſum cerebrum, caput, vel corpus ſine membris teſtatur honorandum? erunt, inquit Apoſtolus, duo in carne vna; Sacramentum hoc magnum eſt; Ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia, Spiritus denique Sanctorum æternitati dediti, cum tranſierint à gloria in gloriam, & cum corruptibile induerit incorruptionem, tunc erit perfectum membrum in corpore, & duo in carne vna. Quemadmodum Ioannes Apoſtolus; Scimus: inquit, quia cum apparuerit, ſimiles ei erimus, & videbimus eum ſicuti eſt. De quorum laudabilium Sanctorum numero ſanctus Confeſſor, & Martyr Chriſti Canio celeberrimus potiſſimis extitit
D meritis; qui dum Deum, & Dominum noſtrum Iesvm Christvm in hoc mortali corpore fideliter credidit, & imitatus ſuper omnia perfectò dilexit amore, ex hoc vt fieret ineſtimabilis gloriæ particeps, & noſtræ ſaluationis adiutor, & opifex, quotidie etiam nos prædicationibus ad ſuam æternitatem conſortes vocat, teſtimonio Martyris roborat, iugibus miraculis coruſcat; defenſor vigil nos impiorum hoſtium viſibiliũ, & inuiſibilium tuetur pietate paterna piiſſimus patronus, fouet, & protegit: idcircò & virtutum opera, & confeſſio cum cõſtantia, & glorioſa martyrij palma tanto perſpicacius eſt attendenda, & deuotius amplectenda, quanto excellentiorem eum in ętherea dignitate ab hoc in quo ſumus corruptibili ſublimatum detrimento, Angelorum conſortem, Prophetarum ſocium, & Martyrum cohæredem, continuis ex prodigijs credimus, & confitemur. Et vt efficaces in agonis ſtudio tyrones prætium ſequentes ducem felici conſummato curſu brauium ſupernæ vocationis adipiſci valeamus, & æterna beatitudine, cum corona gloriæ potiri mereamur. Explicit Prologus.

Incipit Vita, vel Paſſio eiuſdem Beati Canionis.

Anno ſecundo impiiſſimorum Principum Diocletiani, & Maximiani cognomento Herculei, cum vnus Eoas Prouincias, alter Occiduas ad deuaſtandas ſæuitia tyrannica Eccleſias Chriſti, & eos affligendos & puniendos Chriſtianos fremendo promoueretur vnius conſpirationis inſania huiuſmodi continens Decretum per vniuerſas deſtinauere prouincias.

Quoniam Deorum beneficia in bello dimicantes accepimus, & eorum auxilio ex deuictis trophea hoſtibus ſumpſimus; huius voto rei, quo cuncti ſalui efficiamini vniuerſos duximus admonendos, vt omnes homines vtriuſque ſexus, vel regijs cunctis faſcibus ſublimati, vel Clerici Eccleſiarum, atque Monachorum ſocietas renunciantes Religionibus proprijs, Deorum, idest Apollinis, Dianæ, & Mineruæ ſacrificijs accingantur. Quod ſi quiſquam hominum noſtra iuſſa, vel imperia, vel tanta numina crediderit abnuenda, ſacrilegij reus, noſtri iudicij pœna plectatur.

Et dum hæc præcepta per totum orbem obſequentibus impiiſſimæ prophanitati delata fuiſſent, & perueniſſent in ciuitatem Iuſtinianam regionis Aphricæ, vbi Beatus Canio Epiſcopus in diuinis laudibus perſpicuus, & ſacris ſemper intentus dogmatibus morabatur, hactenus in tota vrbe edicti iura à Pygraſio Præfecto illata opinio, & per triduum vox præconij crepitabat per nubila, & talis continentium clamor diffundebatur in auribus,

Omnes in quocumque loco conſtituti præceptis Imperatorum ad ſacrificia Appollini, Dianæ, & Mineruæ celebranda, conueniant. Et dum hæc ad Beatum Canionem Pontificem perueniſſent, immotus peruigil paſtor ſuper ouium Incratarum cuſtodia, & Verbi Dei diſpenſator fidelis, & prouidus diſtributor, & talentorum negotio argumentoſus acquiſitor inceſſanter credentium exhortabatur, & confirmabat in Deum, & in Ieſum Chriſtum Filium eius fidei conſtantiam hoc modo.

O fratres, & filij in regno adoptati Regis æterni, ſurſum colla ſuſpendite, & Deũ, qui in

in cælis regnat contemplamini; ipſe eſt enim Rex regum, & Dominus dominantium IESVS CHRISTVS Dominus noſter, qui propter nos, per Virginem incarnari dignatus eſt, & per Crucis patibulum omnibus iuſtis in ſe credentibus cæleſtia regna reſerauit, ad quæ vos per me ſeruum ſuum vocare voluit, & Beatis Angelis conſortes fieri; iſti enim Reges minime ſunt, qui viam veritatis, & iuſtitiam quæ Chriſti eſt ignorant; ipſe eſt veritas, via, lux, & vita, Dij autem iſtorum ſunt Idola muta, conſtantia ex ligno, & lapide, & metallo, diabolicis infecta venenis lethiferis, & ſe colentes ad inferni deducunt tartara, vbi lux nunquam eſt, vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguetur, vbi B fletus eſt, & ſtridor dentium; Hæc poſſident cultores dæmonum in æterna damnatione cum principe illorum diabolo; ipſe vtique colendus, & confitendus eſt, qui eſt verus Deus de Deo, lumen de lumine, Creator, & Saluator totius generis humani, & perennis largitor gloriæ, & principis mundi, qui eſt diabolus, conculcator; non ſunt iſti timendi, qui corpus ſolum occidere poſſunt, ſed ille potius timendus eſt qui poteſt & animam, & corpus mittere in gehennam, & pro quo ſi quis perdiderit animam ſuam in vita æterna inueniet eam; idem namque coram Regibus, & gentibus inuicta fide confitendus eſt qui in ſancto Euangelio promiſit dicens: Qui me confeſſus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram C Patre, meo qui eſt in cælis. Hæc, & his ſimilia Beatus CANIO adteſtando, Epiſcopus roborabat mentes credentium, & ad martyrij palmam pertingere, & ad cæleſtem gloriam deſiderantiſſimè animabat.

Iam enim cæleſtis culturæ ſalutifera eminebant præconia: iam verbum Chriſti prolatum in tenebris prædicabatur ſuper tecta, iamque lucerna Dei de ſub modio educta, & poſita ſuper candelabrum lucebat omnibus, qui in domo, ideſt in Eccleſia Dei fidelibus congregati erant; iam ad ſacrilega dæmonum ſacrificia populorum numerus quantocius minuebatur; D Chriſti fides, & gratia diffundebatur in plurimis.

Interea ad Pygraſium Carthaginenſis vrbis Præfectum volutabat ſuperbum, quod in vrbe Præfecturæ ſuæ Iuliana iuſſa Auguſtorum, & Deorum ſacrificia execrante CANIONE Epiſcopo, & populum ab eorum libamine euertete minime valerent, ſed Chriſti nomen cunctorum penè cordibus inſertum diuulgata confeſſione adorandum, ſeu colendum veraciter profiteretur. Quod audiens præfatus Pygraſius concitè direxit plurimam manum, vt vbicumque huiuſmodi auctor culturæ CANIO A inueniretur Epiſcopus, eius præſentiæ ſine vlla dilationis mora deduceretur. Hæc vbi dicta cohors iuuenum inſana capeſſit, ad præfatæ vrbis properabat mœnia tendens. Quam magno perſtrepentes impetu ingreſſi cœperunt furioſis querelis Canionem Epiſcopum quærere, Canionem Epiſcopum proclamare; ille verò hoc audiens diuis benedidus in armis, ſe ſe eis imperterritus offert Chriſti cultorem, & fidei inuincibilē, & Chriſtianorum protectorem proteſtatur, ac doctorem, & idolorum cultibus idoneum aduerſatorem.

Hunc ergo cum ſacrilega acies manibus prophanis comprehenſum attingens retro vnde venerāt prępete curſu repedant Carthaginis arces, & Pygraſij præfecturam; at vbi impio à clientibus nunciatum eſt, quod Canio Epiſcopus Chriſtianæ Religionis Confeſſor, & diffamator Deorum eorumque culturæ contumax repugnator ante ianuam à militibus comprehenſus aſſiſteret, fallaci exultat gaudio, inſanos criſpat cachinnos, tandemque aduerſus veritatis oraculum probroſa inſania dimicaturus aggreditur. Nam cum multis veſaniæ æſtuaret ignibus, & furorum nefandis vexaretur impietatibus, iuſſit ſibi tribunalia prophanatica præparari. Vetè prophanaticea, & cathedram peſtilentiæ, ſub qua ſemper feruet conſilium impiorum, & via peccatorum, quæ ducit ad Inferos, & iuſtos ei abrenunciantes ad perpetuam gloriam.

Sedente eo pro tribunali introductus eſt Beatus Canio eorum obtutibus: ingrediens ergo arcanum cordis hæc muniebat pſallens inſtanter; Deus, laudem meam ne tacueris, quia os peccatoris, & doloſi ſuper me apertum eſt: ſed tu Deus meus reſpice, & ne derelinquas me, neque diſcedas à me, intende in adiutorium meum Domine virtus ſalutis meæ.

Præfectus denique Pygraſius his eum aggreditur affatibus. Quæ tibi religio? aut quæ ſacrificij vota, vel quibus ea quotidianis perſoluis cultibus? Sanctus Canio repletus Spiritu ſancto conſtans dicebat, Ego Chriſtianæ Religioni deuotum, & inconuertibilem me aſſero cultorem, & mēdacium, aiebat, Idolorum veſtrorum probatiſſimum contemptorem; Præfectus quoque ſubſequitur dicens; Hortor te conſulere canis ſenectutis tuæ, vt ſecundum decreta inuictiſſimorum Principum accedas, & ſacrifices dijs; ſanctus Canio reſpondit; Ego inceſſanter ſacrifico, & vota laudis perſoluo Deo Patri Omnipotenti, & Ieſu Chriſto filio eius, & Spiritu ſancto, iuſtiſſimum eſt enim ſacrificare Creatori, non creaturæ; hæc enim, quæ colitis Idolorum ſurda, & muta, non videntia, diaboli fallacia infecta, ſuoſque quod ſunt cultores efficientia; quibus illud Poeticum aptan-

aptandum eſt; Lignee ligna rogas, ſurdis clamare videris, à mutis reſponſa petis? Dauid enim Propheta de his dicit; Simulacra gentium argentum, & aurum, opera manuum hominum; Os habent, & non loquentur, oculos habent, & non videbunt; aures habent, & non audient, nares habent, & non odorabunt; manus habent, & non palpabunt; pedes habent, & non ambulabunt, non clamabunt in gutture ſuo; Similes illis fiant, qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis.

A

Audiens hæc Præfectus dixit; Ignoras quia inuictiſſimi Principes domini noſtri iuſſerunt huiuſmodi non negantem fidem grauiter puniri; ſanctus Canio reſpondit; Ego non negaui, nec nego me eſſe ſeruum Chriſti, & ſanctæ Deitatis eius veriſſimum Confeſſorem: Mihi autem viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum. Aſt vbi tantam iniquus in Beato Canione inuictæ fidei audiuit conſtantiam anxius vndique ſæuiebat, & ſe ad quæ calliditatis argumenta contradicendi poſſet vertere neſciebat; iterum repetens puſillanimitatis vecordiam, aiebat: Deſine quantocius ab hac pertinaciæ perfidia, quam prædicas, & dijs, deabuſq; noſtris ſacrifica.

B

Sanctus verò Canio munitus ſcuto fidei, & galea ſalutis, gladium ſpiritus obijciebat, dicens; Iam me ſacrificatorem magni Dei, & Saluatoris Ieſu Chriſti audiſti, & me illi ſacrificium laudis cõſtanter immolare & vota reddere, cui eſt propria diuinitas, & æternitas per infinita ſæculorum ſæcula.

C

Ergo vbi deuinci ſe conſpicit, iram impius pandit furijs ſtimulatus iniquis; Si tamen ille queat Præfectus iure vocari, Virtutum nullo, qui ſit prælatus honore, in Sanctum ceu leo infrendens furor arma miniſtrat inertiæ. Exſpolians eum plumbatis cedi præcepit; Cum autem cæderetur reſpiciens in cælum dicebat; Ad te Domine leuaui animam meam, in te ſperans non confundar in æternum. Præco verò vociferatur dicẽs; Conſenti Præfecto, & ſacrifica dijs; ſubſequitur vox Præfecti in caſſis blandimentorum adulationibus: Sacrifica homo, & conſule venerandæ ſenectuti tuæ, & faciam te ſacerdotem Templorum.

D

Beatus Canio reſpondit; Væ tibi, miſerrime, cui potius neceſſarium erat vt diabolicis errorum exutus laqueis, Dominum Deum, & Saluatorem cognoſceres Ieſum Chriſtum: miror enim veſtræ impudicitiæ ſacrilegium, vt veram ſpernentes viam ſalutis, delubra nullius ſenſus adorantes colitis: Pygraſius verò ſæuientiori ſuccenſus inſaniæ rabie, iuſſit lateribus eius lampades igneas applicari, & vehementiſſimè eum ad ſacrificandum dijs vrgeri. Sanctus autem Dei agonotheta factus in agonia glorioſi certaminis belliger ad Præfectum aiebat; O miſer, qui ignoras quod tormenta tua me Deo, & Domino meo Ieſu Chriſto gratiſſimam exhibent hoſtiam, tibi verò, & fauentibus tibi æterni damnationem interitus minantur.

Poſthæc iubetur detrudi in carcerem, & ianuas carceris anulo ſignari Cæſareo; vbi orans ſine ceſſatione, diuinum in tanti certaminis prælio poſcebat auxilium dicens, Deus ne elongeris à me, Deus meus in auxilium meum reſpice; Ne quando dicat inimicus meus, prænalui aduerſus eum.

Præfectus denique hæc ſuggeſtionis ſcripta impijs dirigit Auguſtis; Piiſſimi Principes ſubuenite legibus veſtris, & Canionem Chriſtianorum Epiſcopum, veſtris conſpectibus præſentate. Imperatores autem hanc reſcripſerunt licentiam Præfecto Pygraſio, vt ſi Canio Epiſcopus in hac perſeuerauerit confeſſione, habere licentiam, quali eum vellet pœna mulctare; Et cum hoc præceptum accepiſſet miſit eum in inferiorem carcerem; Beata autem fides quãto in interioribus putabatur occultari tenebris, tanto eminentior luce diuinitatis exaltabatur in gloria, ſicut ſcriptum eſt; Aurum probat fornax, & iuſtos tentatio tribulationis.

Incluſus ergo tenebris orabat Beatus Canio dicens, Deus Cælorum, qui iudicium inenarrabile decreuiſti, per quem conſtant omnia ſæcula, quem contremiſcunt omnes poteſtates ſuperorum, & inferorum, reſpice in me, & miſerere mei, vt agonis huius bellum immaculato calle perficere poſſim, & palmam cum Sanctis tuis victor comprehendere, & immarceſſibilem gloriæ coronam accipere.

Poſt tertium verò diem publica cognitione volens eũ audire, iubet ſibi illum ſub voce præconiali de carcere præſentari; Cumque fuiſſet adductus Hyacinthus Cõmentator pronunciabat: Canio Chriſtianorum Epiſcopus, qui in carcere fuerat mancipatus, ecce nunc examinandus exiſtit; Pygraſius dixit, Omnis ſenectutis concio Canionem, vt ab hac deſiſtat perfidiæ pertinacia, & ſecundum ſtatuta inuictiſſimorum Principum, accedat, & ſacrificet dijs hortetur, Hyacinthus Commẽtator ei dicebat; O homo, intellexiſti quid tibi conſulendo pia dixerit Præfectura?

Beatus Canio reſpondit, Ego permanſi, & permaneo veræ fidei in Ieſum Chriſtum confeſſor, ſicut ipſe præcepit, ſpondens fidelibus, Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Præfectus furore perculſus proſequitur Canionem ſacrilegum, qui ſe teſtatur in hac vſque in finem perſeuerare confeſſione, iubet eum expoliari,

liari, & burdillis cędi; cumque cęderet ferè vna hora non reſpondit ei aliquod verbum. Poſthęc exclamauit ad Dominum, dicens; Domine Ieſu Chriſte ad adiuuandum me feſtina, & dum defecerit virtus mea, Deus, ne derelinquas me. Adſit mihi tuæ virtutis poteſtas, per quam tres pueros ab igne camini eduxiſti ardentis.

Hęc illo loquente Pygraſius ſuæ prophanitatis oraculo fauentibus dicebat; Dicite ei, vt ſaltem, vel nunc reſipiſcat, & ſuæ conſulat ſenectuti. Sanctus ergo Canio ad hæc reſpondebat nihil, ſed in ſua perſiſtebat orationis inſtantia. Aſt vbi impius Præfectus videt eum nec blandis mulcere poſſe ſermonibus, nec ſpe promiſſorum flecti, nec minis, tormentiſque mouere, ad auſteriorem ſeſe iterum conuertit amentiam, & ſanctum Canionem in cataſta ſuſpendi, & cingulis vehementiſſimè cędi iubet. Tanta enim diuina tuebatur potentia, vt nec torturam confractionis eleuatus in cataſta ſentiret, nec flagrorum penitus iniuria vexaretur. Iam enim in eo carnalis effectus paſſibilitatis non erat, nec eius inſtantia, & Spiritus ſancti roborabat in non ſentiendo mirabilis gratia.

Cum verò carnifices tam ferocibus nihil cum torturis dolere, vel ſentire vidiſſent, acrius eius inſtimulabantur membra miſerabilius laniare verberibus, ita vt multus de eius corpore emanans cruor decurreret. Multitudo enim circumſtantium prædita habentes viſcera pietate, flebant amariſſimè ſuper Martyrem Chriſti. Spiritus quoque Sanctus eorum præueniens illuminauit pectora, & beatiſſimam in Agonotheta Dei videntes conſtantiam confeſſionis, & ſpe perennis gratiæ roborati cœperunt Deum, & Dominum Ieſum Chriſtum cognoſcere, & apertis vocibus Dei gloriam confiteri. Erant autem qui crediderunt viri centum ſexaginta, clamabantque ad Beatum Canionem, & dicebant; Serue Dei excelſi ora pro nobis ad Dominum Deum tuum, vt poſſimus & nos ſerui ipſius eſſe. Ad horum itaque voces nimio Præfectus commotus furore, & irarum inflammatus facibus aiebat. Magicis, vt video artibus vincimur, & Deorum noſtrorum numina Canionis euertuntur illuſionibus.

O milites, inquit, inuictiſſimorum parentes iuſſis, & Deorum, Dearumque ſacrificijs idonei accingimini armis potentibus, & quanti hoc nomen vociferati ſunt, vſque ad internecionem gladio perimite; Cum autem interficerentur, & cruentus enſis militum ſacro craſſaretur cruore, attentius eorum beatę pulſabant ſidera voces; It clamor cælo, & Spiritus ſancti donum fidelibus cęlitus multiplicabatur in cordibus, vna fides, & vox vna pro Chriſto morientium conſonans erat. Serue Dei excelſi, ora pro nobis ad Dominum Ieſum Chriſtum, vt illius efficiamur ſerui, & eius tecum gloriæ in æternum conſortes.

Beatus itaque Canio poſitus in tormentis orabat, Domine Ieſu Chriſte, Deus de Deo, dignare ſuſcipere ſeruos, & Martyres tuos pro tui nominis confeſſione morientes in æterna in beatitudine, quos feciſti per Spiritum Sanctum tuum gloriam tui nominis agnoſcere, & confiteri; Nam cum ſacra lectionis Euangelicę teſtentur dogmata; Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto nō poteſt intrare in regnum cęlorum; nemo dubitet eos Spiritu ſancto eſſe renatos ab infidelitate ad fidem, à peccatorum ſordibus in gratiam remiſſionis fonte ſacri ſanguinis ſuo ablutos, Angelorum, & omnium Sanctorum conſortium, & perennis glorię promereri coronam.

Pygraſius denique Præfectus infrendens, & ſtridens dentibus iuſſit deponi eum de cataſta, & in equuleo ſuſpendi, & virgis cędi, & torqueri; & dum torqueretur, dicit ei Pygraſius. O homo aſſenti mihi, & obtemperans iuſſis inuictiſſimorum Principum, deſine ab hac magica pertinacia, & ſacrifica Dijs, Deabuſque noſtris immortalibus, & multiplici auri, & argenti pretioſarumque gemmarum ditaberis fulgore procerco.

Beatus autem Martyr, & athleta Chriſti ſubridens ait; Vera fides habet, & ſacræ teſtantur dogmata Scripturæ, quod quæ videntur temporalia, & peritura ſunt ex ſe ſe; quæ autem Dei noſtri Ieſu Chriſti inuiſibilia, mirabilia ſunt; nullus denique oculus vidit, nec in cor hominis aſcenderunt, quæ pręparauit Deus diligentibus ſe. Hæc enim ſuper omnia ſunt amāda, quia non ſunt mutanda; quicquid enim corporeis oculis videmus, & affectu diligimus carnis, mutabile conſtat, & ad nihilum redigendum; ſiue enim parentes ſunt, moriuntur, ſiuè amici, mutantur, ſeu propinqui, non permanent, ſolus autem Deus repertor Orbis, & conditor cęlorum, cuius maieſtas ęterna, cuius gloria incommutabilis, quem niſi quis ſuper aurum, & argentum, & gemmas, & omnem honorem mundi dilexerit, non videbit, nec eius gloriam promerebitur. Et facta eſt vox de cęlo dicens, Canio ſerue Dei bone conſtās eſto, quia in Campania erit tibi requies, & vita per infinita ſæcula ſęculorum.

Tunc Pygraſius Pręfectus iuſſit ſanctum Canionem de equuleo deponi, & dicit ei; Conſenti mihi, & ſacrifica Dijs, vt bene ſit tibi, quia per ſalutem deorum, & pijſſimorum Principum, aut ſacrificaueris, aut diuerſis te pœnis interficio; Beatus Canio

nio dixit, O miſer, & perfidorum crudeliſſime, fac quod facturus es, quia ſi conſiderares quid tu ipſe eſſes; vel Principes tui, humiliaremini Deo, & Ieſu Chriſto filio eius. Tunc Præfectus furore repletus iuſſit eum ſub voce præconiaria iterum plumbatis cędi, clamans, & dicens, Deos, Deaſque blaſphemare noli. Poſt hæc iuſſit plumbum, & reſinam ſolui, & ſuper plagas dilaniatas perfundi; Sanctus quoque Canio immotus in confeſſione Chriſti perſiſtens, dicebat, Tranſeo per ignem, & aquam, vt deducar in refrigerium. Suſpiciens ergo ad Cælum dicebat, Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte, quia hoſtia tua effici merui, & me in numerū ſeruorum tuorum fidelium aggregare dignatus es.

A

B

Intundebantur autem membra eius vehementer, & miſerabiliter dilacerabantur fuſtigatione verberum. Vnus verò carnificum crudelis impietatis miniſter circumſtantibus minando dicebat; Iſtius, qui deſtruenda templa prædicat, qui Deos noſtros dęmonia appellat, omnis pariter Deorum, Dominorumque noſtrorum vindicemus iniurias; Aſt vbi ſacrilegi carnifices eius ceſſauerunt vulnera feruenti plumbo, reſinaque prophanaliter comburere. Præfectus his eum alloquitur dicens; Canio, quid dicis, vel vbi corpus tuum miſerabile conſpicis? Aſſenti mihi, & ſacrifica, non enim potes præcepta Imperatorum, & conuentum omnium Deorum conuincere.

C

Beatus ergo miles Dei ad hæc nihil reſpondit. Præfectus dixit, Nihil reſpondes? Beatus Canio dixit; Ad nihilum, nihil reſpondere oportet. Tu autem, & Idola tua, & Dij, Dominique tui nihil eſtis, ipſe enim nullius ſenſus nec veræ virtutis, nec ſalutis aliquod habens, ſicut & omnes, qui confidunt in eis; Deus autem altiſſimus credendus eſt, qui creauit omnia, qui per Filium ſuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum veram nobis ſalutis viam aperuit, & regna cęlorum largitus eſt fidelibus in ſe credentibus; huic immolo, huic libamina grata perſoluo, huic ſacrifico ſacrificium laudis, & iuſtitiæ, & reddo Altiſſimo vota mea, quæ diſtinxerunt labia mea, & quæ loquutum eſt os meum in tribulatione mea. Eleuans autem oculos ſuos ad cęlum dicebat; Domine Ieſu Chriſte, qui habitas in æterna gloria, & regnas in ſęcula ſęculorum diſrumpere digneris vincula mea, vt tibi cum Sanctis tuis in gloria tua reddam hoſtiam, & victimam laudis tuæ:

D

Tunc Pygraſius videns & ſuis tormentis in ipſo fidei augere conſtantiam, & inexpugnabilem, inuictamque in Chriſti conſiſtere confeſſione, iubet ſibi afferri per Hyacinthum cōmentarium geſta Canionis Epiſcopi; Cumq; in pręſenti lecta fuiſſent. dedit ſententiam aduerſus eum ſcribens ita; Canionem reſiſtentem, & Dijs libamina non offerentem, vel Imperatorum præcepta contemnentem, gladio capite cędi iubemus; Traditur ergo viris Sanctus operator iniquis; Et cum duceretur ad decollandum miniſtri iniquitatis exprobrabant illudentes, & dicentes; Quid tibi profuit hæc tua temeritas? vt quid non potuit Chriſtus tuus, in quem ſperas eripere te de tormentis iſtis immanibus. Vt autem Deus glorificaret ſeipſum in Sancto ſuo, volens oſtendere ſuam potentiam in vaſa irę, aptata in interitum, & reddere indignationem ſuam ſecundum duritiam cordis, & cor impœnitens theſaurizantibus ſibi iram in die irę, & reuelationis iuſti iudicij Dei, factum eſt dum talibus inſanię inſiſtibus Beatum deriderent Canionem, ſubito facta ſunt tonitrua, & pluuiæ, grandines, & coruſcationes, & terręmotus. Videntes verò præfati milites de ſupernis poteſtatibus tam terribilem furoris iram erumpere; alij ſemiuiui fugientes huc illuc latebant diſperſi; alij autem cadentes in faciem ſuam miſerabiliter expirabant.

Angelus autem Dei apprehendit Beatum famulum, & Sacerdotem Chriſti, & eripuit eum de medio inimicorum eius; & vt adhuc velut aurum igne paſſionis probabile factum multis lucidius lumen efficeretur in via ſalutis ęternæ, quaſi Columbam Chriſti plaudentem in Atellam Campaniæ ciuitatem perduxit.

Altera verò die cum facti fama Cartaginem crepitaret per vrbem, vndique clamor inſurgit, vndique tumultuantium populorum fremitus, vndique quęſtus querelarum aduerſus Pygraſium erumpebāt. Quod ille audiens nimio confuſionis hebefactus horrore, anxijs vndique coercebatur anguſtijs, panſa manu frontem percutiebat dicens; Quid dicturus ſum populo huic, vel Imperatoribus? Chriſtiani quippe inſtantiſſime Chriſtianitatis ſuæ requirebant auctorem, Viduæ, & pupilli patronum & Epiſcopum requirebant dicentes; Redde ſalutis noſtrę legiſlatorem, redde pijſſimum patronum, & animarum ſaluatorem.

Pygraſius etenim timore perterritus vbi ſe nimis circumſeptus conſpexit anguſtijs, irruente ſuper eum populorum ſtrepentium impetu, quid ageret, vel quò ſe verteret neſciebat; hæc tandem falsò depromere cœpit ab ore; Angelus, inquiens, eum in cęlo rapuit, & vt à quibuſdam fertur, quod per pręmium ſe redemit. Præterea veniens Beatus Canio ante amphitheatrum præfatæ vrbis Atellę quod ſitum erat in ſuburbana eiuſdem habens iuxta ſe fornicem opere conſtantem marmoreo; & ecce quidam ſynancico pręditus morbo ita vt

vt etiam ad extremum vitæ iam deueniret, oblatus eſt ei, & ab offerentibus ſupplici-ter rogatus eſt, vt eius precibus, & meritis ſuſpitatem recipere poſſet.

Sanctus autem Canio ſuſpiciens in cęlum orabat; Domine Ieſu Chriſte Rex ſupernarum Virtutum, qui me per Angelum tuum ad hanc ciuitatem tranſduxiſti, cuſtodi introitum meum, & ſuper infirmum hunc per hoc Crucis ſalutare ſignum potentiæ tuæ oſtende virtutem, vt cognoſcant circumſtantes, quia tu es benedictus in ſæcula, & verus Deus de Deo, qui creaſti & gubernas omnia. Tunc æger priſtinæ eſt redditus ſanitati; Et videntes, qui circumadſtabant miraculum factum, crediderunt Deo, & glorificauerunt Ieſum Chriſtum filium eius; Nec minus etiam, vt æterna beneficia poſteris Deo tribuente in eius introitus memoria darentur; iterum orabat dicens: Preſta Domine Ieſu Chriſte, vt ſi quis Sinancico depreſſus morbo iſtum arcum tranſierit, in virtute nominis tui incolumis abſcedat ab hoc dolore. Et facta eſt vox illi de cęlo dicens; Canio, ſerue bone, omnia quæ petiſti, accepiſti; In eodem loco pro meritis quidem orationum, & teſtimonio ſanctę fidei, eiuſque miraculi ab hac ęgritudine beneficia orationum permanent vſq; in hodiernum diem; itaut quicumque hanc patiatur debilitatem, & in loco ipſo aduenerit, confidens in Deo precibus Beati Canionis Martyris, & Confeſſoris ſoſpes abſcedat.

Deinde vir Dei diuis ſemper beneſidus in armis intrepidus ciuitatem ingreditur Atellam, & cœpit continuò prędicare verbum Dei, & euangelizare Ieſum Chriſtum verum eſſe Deum, & hunc certam omnibus dare ſalutem. Dilatabatur etiam Dei virtus & grátia in teſtimonio gloriæ nominis Chriſti; Surdi reparabantur auditu; claudi infeſta erigebantur debilitate, & varię corporum infirmitates per inuocationem nominis Chriſti corrigebantur; dæmonia quoque à multorum effugabantur corporibus; ſed & allati mortui ad eum in virtute verę ſalutis, & vitæ ſuſcitabantur; leproſi mundabantur, paralytici curabantur; inſignia quoque baptiſmatibus, & virtutibus in nomine Domini Ieſu Chriſti operabantur; de quibus pauca ad memoriam reducere compendioſo ſtilo cenſuimus, vt incly ti Martyris, & Confeſſoris glorioſa magnificentur in virtutibus aduerſus antiqui hoſtis molimina vincendi trophæa, & in cęlis quanta fulgeat redimitus perennis exultatione glorię monſtretur.

Multi verò audientes verba vitę, & miraculorum opera à beatiſſimo cernentes facta Antiſtite, vnanimiter Spiritu ſancto compuncti Deum laudabant, dicentes;

A Domine Ieſu Chriſte rerum omnium Creator, ſit nomen tuum Deus benedictum in ſęcula; Et crediderunt in Domino animæ circiter ſexaginta ſeptem.

Erat autem quidam homo habens ſpiritum nequam, audiens, inquit opinionem Beati Canionis, quia omnes ab infirmitatibus ſuis liberauit, & dæmonia etiam ab obſeſſis corporibus effugabat ſacris exorciſmatibus rogabat obnixè, vt ad Beatum deduceretur Pontificem; Cumque adductus fuiſſet vbi Beatus Verbum ſalutis prædicabat Epiſcopus multitudini credentium, & audiens ex ore eius tanta veritatis egredi miracula, cœpit pedibus eius aduolui, & indulgentiam petere ex peccatis
B ſuis.

Dicit ei Beatus Canio, Quid vis, vt faciam tibi? Ille autem cum lacrymis exclamauit dicens; Rogo, vt facias effugare à me ſpiritum nequam, quia ecce nouem anni ſunt, ex quibus datus ſum ei in poteſtate, vt me torqueat. Hæc cum audiſſet Beatus Canio Epiſcopus, quod abligatus eſſet à ſpiritu immundo, cœpit flere, & lacrymas fundere & orare dicens; Immunde ſpiritus, tibi dico in nomine Domini Ieſu Chriſti recede ab hoc puero, quem Dominus plaſmauit, Ipſe tibi contradicit diabole, vt recedas ab eo, nec vlterius imaginem creaturæ ſuæ dilacerans
C aggredi præſumas. Et ecce diabolus apparuit nudus, & totum corpus plenum vulneribus, & ita vociferabatur, dicens; Adiuro te ſerue Dei per ipſum, qui nos relegauit cum patre noſtro, quando paſſus eſt pro mundi ſalute, vt non mihi auferatur de manibus meis, quia ecce anni nonem ſunt, ex quibus eum in mea accepi poteſtate.

Tunc dicit ei Beatus Canio; tibi dico immunde ſpiritus, vade in profundo abyſſi, & ibi eſto vſque in conſummationem ſęculi, ne quemquam lędere poſſis religatus. Ad hæc diabolus vociferabatur, & diræ, toruæque vocis mugitus in aera emittebat dicens; O violentia, o ſęuitia, quam ab hoc ſene decrepito patior; O
D acquiſitæ poſſeſſionis impius ereptor. Non tibi ſufficiebant ducenta millia Africanorum, quæ mihi abſtuliſti; inſuper & ſpem meam mihi funditus abſcidiſti eripiens, & Deo tuo per baptiſmum efficiens ſacrificaſti? Iterum aduerſus gemitus conuerſus repetebat dicens; O violentia, ó ſenectus nequiſſima, iam vltra non ſuffero machinationes tuas, & inſuper diurnis corporum humanorum receptaculis aunlſus, inhabitabilibus latebris demergor abyſſi; Pereat dies illa annorum ex numero, nec ſolis illuſtretur radijs, ſed in maledictione obſcuretur ęterna in quam tu omnis meę virtutis, & dominationis aduerſator perfidus naſci permiſſus es; Nam flumina

lacrymarum tuarum, velut torrens impegit domicilium meum infirmum, & ſpes meá dilapſa ſubruit.

Multitudo ergo circumſtantium audientes mugitum abeuntis maligni ſpiritus vehementem, & videntes virtutis miraculum, quod per ſeruum ſuum Dei operabatur potentia, attoniti ſtupentes laudauerunt, & confeſſi ſunt nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti; Nam & puer ipſe à diaboli vexatione, & nexibus ereptus, & cętera multitudo numero centum credentium baptizati ſunt à Beato Pontifice, confitentes, & dicentes; Benedictus es Domine Ieſu Chriſte Deus omnipotens, & benedictum nomen Maieſtatis gloriæ tuę; Tu enim es Deus viuus, & verus, quem miſer hic mundus ignorat; Nos autem credimus, & cognoſcimus mundati ſacri baptiſmatis vnda, dum viam ſalutis ęternæ per Beatum famulum tuum Canionem agnoſcere meruimus.

Tunc ſanctus Canio ſpirituali in Domino Ieſu exultans gaudio dicebat; Gratias tibi ago, Domine Ieſu Chriſte, qui congregaſti numerum hunc fidelium animarum, vt laudent nomen tuum in atrio ſancto tuo, & ordinent teſtamentum tuum ſuper ſacrificia laudis tuæ, & multiplicata creſcat, & creſcens multiplicetur Eccleſia ſancta tua, & gloria Regni tui in ſęcula ſęculorum.

Preterea cum inſignis virtutis opinio plurima manu Senatorum celeberrima vbique diuulgaretur fama; Vidua quędam nomine Eumenia, marito, geminiſque orbata liberis, multo tempore plorans amiſſis oculis cæca facta fuerat; quæ audiens de miraculis ſancti Antiſtitis venit ad eum cum lacrymis, & eius cum ingenti luctu, & ſuſpirijs preuoluta pedibus precabatur dicens; Adiuro te per Deum, & Dominum Ieſum Chriſtum, vt facias me videre lumen cęli, quia quinquennium eſt ab obitu mariti, filiorumque meorum, quod in tenebris viuo, & lumen cęli videre non poſſum.

Beatus autem Canio nihil hęſitans, ſed fidei fretus munimine, eleuans oculos ſuos ad cęlum dicens; Deus, & Dominus Ieſus Chriſtus, qui aperuit oculos cæci nati, ipſe te illuminet; Et facto Chriſti ſignaculo in oculis eius eadem hora aperti ſunt, & vidit lumen, & cœpit clamare dicens; Benedictus Dominus Ieſus Chriſtus, Deus ęternus, qui me illuminauit per ſeruum ſuum Canionem Epiſcopum, ſtatimque baptizata eſt cum domo ſua promiſcui ſexus numero decem, laudes, & gratias agentes Domino noſtro Ieſu Chriſto.

Audientes quippe carnifices, quod fiebat in eadem ciuitate in mirabilibus mirabilius geſtis in nomine Domini Ieſu Chriſti ſtridebant dentibus, & quęrebant

A occidere eum; Quod cum nunciatum fuiſſet Beato Pontifici, vt à carnificibus ad occidendum quęreretur; factum eſt enim dum inſtanter eum quærerent, inuenerunt eum curantem vnum paralyticum in nomine Ieſu; Dicebant enim intra ſe; Nonne iſte eſt ipſe ſenex, de quo nobis dictum eſt, quia Deos, Deaſque noſtras deridet, & prędicat illum, qui dicitur Chriſtus, & quęrebant qualiter eum apprehendere poſſent.

Sanctus veró Canio imitatus eſt Chriſtum, cum Iudęi tulerunt lapides, vt iacerent in eum, ille autem abſcondit ſe, & exiuit de templo, & tranſiens per medium illorum ibat, & cœpit fugere ante

B eos ſecundum illud euangelicum; Si vos perſecuti fuerint in vnam ciuitatem, fugite in aliam. Quidam autem dicit eis; Quem quęritis? & Reſpondit vnus carnificum, Illum ſenem, qui dicitur Canio, qui Deos noſtros deludit. Dicit illis; Ecce ante vos pergit; At illi hæc audientes cœperunt celeriter ſequi eum, videbatur enim à longe. Sanctus autem Canio, cum reſpiceret poſt tergum, vidit poſt ſe carnifices inſtanter currere; Sciens etiam, quod eum ſequerentur, quia iam ei dictum fuerat, quod ab eis quęreretur; Ingreſſus eſt domus cuiuſdam anus, in qua erat minantis ruinæ veteris monimentum, vbi ſe Beatus

C abſcondit Pontifex; Mulier veró ſtans ante fores domus ſuæ, & appropinquantes carnifices dixerunt; Mulier nonne vidiſti hominem tonſuratum ſenem decrepitum hic fugientem; quæ ait ad eos; Vidi eum prępete greſſu pręterire; At illi incertum iter inane proſecuti ſunt tramiter; Et ingreſſa ad eum mulier dixit; Ecce carnifices, qui te perſequebantur præterierunt, ne moueris autem egredi, ne forté reuertentes te hic inueniant, & pariter nos igni cremabimur.

Beatus autem Canio egreſſus monimentum, peruenit ad quendam rubum quem locum beatifica poſthęc ſepultura ſacrauit; Cęlitus veró diuinum affuit numen,

D & aranea totum circa rubum telam miræ texuit artis ingenio; Aſt vbi miniſtri impietatis, huc, illucque diſcurrentes, & nimia diſcurſus fatigati inertia peruenerunt ad locum vbi Dei Sanctus latebat diuino ſeptus munimine: Hęc autē intra ſe inſanō voluebant murmure dicentes; Videamus ne forte ſub hoc ſe celaſſet rubo; Circumſpicientes autem viderunt tela aranęę circumtextum locum, & dicebant; Si ille homo hic introiſſet, telam hanc araneę proculdubio dirupiſſet. Hoc diuino nutu obcæcati, & denij effecti voto fruſtrati ſacrilego, retro vnde venerant reuerſi ſunt.

Beatus igitur Dei famulus Canio Epiſcopus, dum huius mortalis habitaculi tęderet horrorem, & supernæ beatitudinis

gloriam

gloriam anhelaret, venit in eo loco, vbi ad duarum Baſilicarum aditum vſque in præſenti introitus patet; quo Sanctorum corpora, ideſt Felicis, & Vincentii Confeſſorum, & Sacerdotum celeberrimo recondebantur affectu, quandoq; honorificentię priuilegio, nec minus & aliorum duorum Confeſſorum Felicis, & Felicis; felicis ſemper pacis gratia ſepultorum in Baſilica cognomento Argentaria; ibique in ipſo deuians itinere, fixis genibus, expanſis manibus, inclinato capite diutius Dominum Ieſum Chriſtum deprecabatur, vt ab hoc corporis mortalis ergaſtulo animam eius eriperet, & in cæleſtis beatitudinis gloria collocare dignaretur; vt adimpleretur illud Prophetæ: In deſerto, & in inuio ſic in ſancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam. Orans ergo dicebat.

Ego Canio ſeruus tuus de hoc loco non diſcedo, donec audias gemitum meum, & liberes me de ſęculi huius ſordibus, & in cōſpectu maieſtatis tuæ immaculatum ſpiritum meum præſentari iubeas; Te benedico, & glorifico, qui me ad hanc diem peruenire feciſti, vt accipiam partem in numero ſanctorum Martyrum fidelium tuorum. Nunc autem, quia iam tempus eſt vt ad te veniam, deſiderans te videre; Domine Ieſu Chriſte, in manus tuas commendo ſpiritum meum; His dictis, ſanctum tradens ſpiritum in pace obdormiuit in Domino.

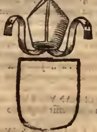
Ac dum per multos dies iaceret corpus Sancti illęſum, nullo ſciente Chriſtianorum, nutu Dei factum eſt, vt peruigil cuſtos auis ſuper ſanctum corpus peruolans, ne à ferali fœdari quiret attactu, tuebatur. Venientes ergo quidam fidelium ſecus locum, audierunt voces ſicut millia millium, dicentium: Ecce homo iuſtus verus Dei cultor, qui ſequutus eſt viam Domini, & partem habet cum eo in ſempiternum.

Cognoſcentes denique Chriſtiani de corpore Sancti per virtutem Dei, gratias agentes Deo, cum dignis funerum exequijs, & hymnidicis laudibus ſepelierunt eum in Cœmeterio Sanctorum Felicis, & Vincentij octauo Kalendas Iunij. Beatus quoque Eluidius poſt aliquod tempus ſopita iā perſecutione in Chriſtianos graſſata populos circa ſextam noctis horam, vidit in viſione Angelum Dei ferentem animam ſicut columbam; qui ait ad eum; Anima iſta, quam vides conſerui noſtri Canionis Martyris eſt, inuenit enim locum apud omnipotentem Deum perpetuę refectionis.

At vbi Sanctus cognouit Eluidius obitum Beatiſſimi Martyris, & Confeſſoris, venit ad locum vbi à fidelibus ſepultus eſt, vna cum plebe Dei inſiſtente & ad perfectū

A perducente; ædificauit Eccleſiam, & cubiculum ſuper corpus eius omni variarum ſpecierum decoratum fulgore; ſicut teſtimonium tituli in fronte ipſius cubiculi ſcriptum declarat.

18 RODVLPHVS huius ſedis Antiſtes ſedit ann. 5. Hic partem corporis ſancti Liuerij Martyris, diruto à Saracenis Grumento, Acheruntiam aſportauit, & in Eccleſia S. Ioannis Baptiſtæ repoſuit: præſidente in Romana Eccleſia Ioanne VIII. vt in Actis eiuſdem Martyris legitur.

B

19 LEO III. ſucceſſit Rodulpho
C circa annum ſalutis 880. Is etiam venerabilis Præſul, quæ ſuperfuerunt ſancti Lauerij Martyris ſacra lipſana, deſtructo etiam templo eiuſdem Sancti apud Grumētum abſtulit, & religiosè Acheruntiam retulit, ac recondidit in eadem Eccleſia S. Ioannis Baptiſtæ, vbi eius prædeceſſor alias corporis partes repoſuerat. Tranſlationis Hiſtoriam leges in Actis eiuſdem Lauerij infra in Epiſcopis Grumentis, & Marſicanis. Præfuit Leo ann. 30.

20 ANDREAS huius nominis primus ſedit poſt Leonem ann. 29.

21 IOANNES ſedit ann. 35. menſ. 4. dies 22.

22 IOANNES II. dictus Iunior
D ex Monacho Ordinis ſancti Benedicti floruiſſe legitur in hac ſede an. 3.

23 STEPHANVS III. poſt Ioannem euaſit Epiſcopus Acheruntinus, ſub quo, vt Frizia ſcribit, magnum patratum fuit miraculum in Acheruntino Epiſcopio, quod exſcripſit ex mendoſo Chronico & adulterino, quod ſub nomine Lupi protoſpotæ circumferebatur, illud idem publici iuris factum ab erudito Antonio Caracciolo: *Anno*, inquit, Chronicon, 1024. *factum eſt ſignum magnum in Epiſcopio Acheruntino ſub Præſule ſecūdo Stephano Materienſi in 5. die Paſcha: Crucifixus enim magnus argenteus concuſſus eſt tribus vicibus, capite, brachijs, & pedibus, cunctis*

hoc aſpicientibus, & cecidit nix magna. Et tranſfretauit Bugianus, &c. In antographo vetuſtiſſimo membranaceo codice Salernitano iguoti ciuis Barenſis ſiue Lupi Protoſpotæ, qui primum nuper ad ſidem prodijt in lucem cura,& diligentia viri eruditiſſimi Camilli Pellegrini Capuani lib. 2. p. 2. Hiſt. Principum Longobardorum non reperiuntur illa verba ſupra relata; ſed ſequentia tantum *Mill. XXIV. Ind. 7. Bacchauit Bugiano in Garbata, cum Barenſes, & comprehendit ipſam Principiſſam uxorē Coſmizi, & adduxit illam in Bari, miſitque eam cum filio ſuo in Conſtantinopolim.* Factum illud in Epiſcopio Acheruntino ſub Stephano ſecundo Præſule Mareterienſi, mea quidem aliorumque ſententia ſuperadditum videtur, vel ad laudem ingenij, vel ad augendam dignitatem Materæ ciuitatis à quodam fortaſſe ciue Materano, vt etiam arguit Agnellus Paca vir eruditus. Vtcumque ſit, Stephanus cuius ſimplex nomen tantum legitur in dypticis, poſtquam ann. 30. Acheruntinam Eccleſiam rexiſſet appoſitus eſt ad patres ſuos.

34 STEPHANVS III. cognomento Suratus, ſucceſſit Stephano. Sedit annos 12.

25 STEPHANVS IV. ijs ſucceſſor fuit, qui cum præfuiſſet annis 9. depoſitus eſt.

26 GODERIVS Stephani ſuperioris filius, patri ſucceſſit. Vixit in Epiſcopali dignitate an. 20.

27 GODERIVS II. Godini ſuperioris nepos ſedit ann. 2. & ad Oritanum Epiſcopatum translatus eſt.

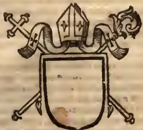
Hic cenſetur vltimus Epiſcopus Acheruntinus.

†

ACHERVNTINI ARCHIEPISCOPI.

1 GERALDVS primus inuentus eſt, qui Archiepiſcopali dignitate fulſerit in Acheruntina Eccleſia, vel à Leone IX. vel certe à Nicolao II. Archiepiſcopali infula condecoratus: eius mentio habetur in monumento donationis Roberti Guiſcardi Ducis ad fauorem monaſterij ſanctiſſimæ Trinitatis de Venuſio, anno 1063. cui donauit Eccleſiam S. Ioannis de Sala inter Aſculum, & Carnetum poſita, teſtes fuerunt Vrſus Barenſis, Geraldus iſte Acherūtinus Archiepiſcopi, Balduinus Melphienſis, Stephanus Troianus, & Oddo Bouini Epiſcopi. Parum deinde ſuperuixit Geraldus; obijt circa an. Dom. 1066.

2 ARNOLDVM meritorum gratia ad Archiepiſcopalem Acheruntinæ Eccleſiæ ſedem vocauit Alexander II. Pontifex circa annum 1066. à quo ſequenti anno Archiepiſcopatus dignitatis inſtitutionis confirmationem, & pallium recepit, cuſo ſequēti diplomate in hunc modum exſcripto, quod exhibeo ex veteri membranaceo codice Acheruntinæ Eccleſiæ, aſſeruato in tabulario eiuſdem.

Ale-

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Arnoldo Acheruntina Eccleſia venerabili Archiepiſcopo perpetuum in Domino ſalutem. A

Conuenit Apoſtolico moderamini pia religione pollentibus affectu debitæ charitatis in neceſſitatibus ſubuenire, & eorum iuſtis petitionibus beneuolum præbere aſſenſum. Tunc enim lucri potiſſimum præmium apud conditorem omniū Deum, nos habituros ſperamus, ſi venerabilia loca Sanctorum per nos fuerint ad meliorem ſtatum perducta. Igitur quia poſtulaſtis à nobis quatenus concederemus, confirmaremus tibi Archiepiſcopatum prædictæ Acheruntinæ Eccleſiæ, cum B omnibus Parrochijs ſuis ciuitatibus quinque, videlicet Venuſio, Monte-Milone, Potenza, Tulba, Tricario, Monte Peloſo, Grauina, Matera, Oblano, Turri Turſio, Laſiniano, ſancto Quiriaco, Virolo: cum caſtellis, & villis, monaſterijs, ac plebibus, tam Græcis quam Latinis, exceptis ijs, quæ ad dominatum noſtrum iure nobis retinemus, petitioni tuæ libenter annuimus, Montem Vrrani quoque & armentum, quæ largitione fidelium in dominium ſanctæ Acheruntinæ Eccleſiæ recenter tranſierunt, tibi tuiſque ſucceſſoribus concedimus, & confirmamus. Pallium autem fraternitati tuæ ex more ad Miſſarum ſolemnia celebranda, ſicut conceſſum C eſt anteceſſoribus tuis, concedimus, videlicet in Natali Domini, in Octaua Domini, in Epiphania, in Purificatione & alijs feſtiuitatibus ſanctæ Mariæ, in Cœna Domini, in Sabbatho ſancto; in die Dominico Reſurrectionis, in Aſcenſione Domini, in Pentecoſte. In Natiuitate S. Ioannis Baptiſtæ, in natali omnium Apoſtolorum, & ſancti Michaelis Archangeli, & omnium Sanctorum, ac veſtrorum Sanctorum, quorum corpora apud vos habetis. In dedicatione Eccleſiarum, & quando ordinationes facis. Hortamur itaque charitatem tuam, vt mores vitæ tuæ tanti honoris ornamento exempli vbique poſſis eſſe D conſpicui. Vita igitur tua filijs tuis ſit regula, vt ſi qua fortitudo deprehenditur in ea dirigatur cor erga ſuum, neque proſpera, quæ temporaliter blandiuntur extollant, neque aduerſa deijciant, ſed quicquid illud fuerit virtutum puritate deuincatur. Nullum apud te locum odia, nullus fauor indiſcretus inueniat. Sacræ benedictionis tuæ, iuſtique iudicij opus nulla venalitatis interuentio commaculet, ſit in te & boni Paſtoris dulcedo, & iudicis ſeuera diſtrictio, vnum ſcilicet, innocenter viuentes foueas; aliud inquietos à prauitate compeſcas. Miſericordem, te prout virtus patiatur pauperibus exhibe, oppreſſis defenſio tua ſubueniat. Opprimentibus modeſta ratio contradicat. Nullius faciem contra iuſtitiam accipe. Cuſtodia in te æquitatis excellat, vt nec diuitem potentia tua aliquid apud vos extra viam rationis audire ſuadeat. Nec pauperem de te tua faciat humilitas deſperare, quatenus Domino miſerante talis poſſis exiſtere, qualem ſacra lectio præcipit dicens, *Oportet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe.* Sed ijs omnibus vti ſalubriter poteris ſi magiſtram charitatem habueris, quam qui ſequutus fuerit à recto tramite non ſecedit. Scriptum per manus Ioannis Scriniarij, & Notarij, ac Regionarij ſacri Palatij. *Datum Later. Idibus Aprilis per manus Petri ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, ac Bibliothecarij, anno ab Incarnatione Domini* 1068. *Ind.* 6. *Pontif. vero Dom. Alexandri Papæ II. ann.* 7.

Anno 1071. interfuit Arnoldus conſecrationis Eccleſiæ Caſſinenſis ab eodem Alexandro II. celebratæ, vbi ſubſcribitur, teſte Anonymo Caſinenſe ijs verbis, *Arnoldus Epiſcopus Acheruntinus*, & poſt ipſum *Hugo Hydruntinus Epiſcopus*, tametſi ſatis perſpicuum ſit ante hæc tempora Acheruntinam, Hydruntinamque Eccleſias fuiſſe Archiepiſcopali dignitate ornatas, & idem Hugo Hydruntinus an. 1068. in Alexandri II. priuilegio ad Alfauum Archiepiſcopum Salernitanum, Hydruntinum ſe ſubſcripſit Archiepiſcopum in hunc modum: *Ego Hugo Ydruntinus Archiepiſcopus me affuiſſe teſtificans ſubſcripſi.* Id etiam ab alijs vel caſu, vel humilitatis gratia factum obſeruo, vt in Concilio Florentino, *Angelus electus Epiſcopus Barenſis* legitur ſubſcriptus. Anno 1074. in Roberti Ducis diplomate ad fauorem ſanctiſſimæ Trinitatis de Venuſio conceſſo, teſtes reperiuntur inter reliquos Vrſus Barenſis, & idem Arnoldus Acheruntinus Archiepiſcopi, Anno verò 1075. Gregorius VII. apud quem Arnoldus plurimum gratia, & auctoritate valuit, ſcripſit eidem Epiſtolam 2. Martij Ind. 14. in qua poteſtatem fecit abſoluendi à peccatis Rogerium Comitem, vna cum eius militibus, contra Paganos pugnaturis, ſi tamen pœnitētiam egiſſent; monuitque vt ad religionem inter paganos propagandam eoſdem incitaret: paratum ſe eſſe Robertum ab excommunicatione abſoluendi, ſi deuotum erga Romanam Eccleſiam ſeſe oſtendiſſet. Iniungit vt Balduino Melphienſi Epiſcopo, poſt peractam pœnitentiam Epiſcopale munus reddat. Epiſtola eſt 11. lib. 3. eius Regeſt. cuius titulus *Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Arnoldo fratri & coepiſcopo Acheruntino.* Hoc etiam titulo vſus eſt idem Gregorius ſcribēs Roſrido Beneuentano Archiepiſcopo, vt hæreticum quemdam exquirat, examinet, obſtinatum ab Archiepiſcopatu ſuo expellat. Vt in

in lib.7.n.28. an.1079. ind.3.& lib.8. ep.8. Dat. Romæ Kal.Octob. ann. 1080. gratulatur Alfano Archiep.Salernitano de beati Matthæi Apoſtoli corporis inuentione, ipſum fratrem & Coepiſcopũ Salernitanum vocat: eadem modo anno 1078. libr.6. epiſt.35. ſcribens Rothomagenſi, Turonenſi, & Senonenſi Archiepiſcopis, eos fratres, & coepiſcopos ſuos denominat: id crediderim factum honoris gratia à Gregorio, cum Epiſcopum ſeruum ſeruorum Dei humilitatis cauſa ſe Summus Pontifex inſcribat. Ceſſet igitur cuiuſdam moderni ſcriptoris admiratio, qui Acheruntinę Eccleſiæ Archiepiſcopalem dignitatem in Arnoldo ante annum 1075. viſus eſt adimere, quod Gregorius ad Arnoldum ſcribens fratrem ſuum,& Coepiſcopum Acheruntinum vocauerit, cum pleroſque alios Archiepiſcopali fulgentes dignitate, coepiſcopos ſuos vocauerit idem Gregorius Papa. Aiunt anno 1080. ab Arnoldo inuentum fuiſſe corpus ſancti Canionis eo in loco, quo ante annos 282. Leo Epiſcopus condiderat. Huius innentionis meminit is, qui plura addidit Chronico Lupi protoſpotæ, ibi addita cenſentur verba illa, *Idem Archiepiſcopus conſtruere cœpit nouum Epiſcopium, ideſt Eccleſiam ſanctæ Dei Matris Mariæ*. Hæc non leguntur in autographo illo membranaceo Salernitano, vbi nulla mentio conſecrationis templi ſancti Euſtachij apud Materam, quam factam fuiſſe habet adulterata Chronica Caraccioli anno 1082. quam ex marmorea inſculpta inſcriptione in columna eiuſdem templi vetuſta; anno 1080. Maio menſe fuiſſe peractam patet; En illa.

Stephanus Abbas ſenex, quam cœpit condidit Aedem,
Hinc placet Arnaldo ſacrari Præſule magno
Millenis annis octo decies peractis
Vt Deus eſt noſtram dignatus ſumere formam.
Maius Agenorici dum Tauri cornua punit.

Interea Arnoldus aſſenſum præbuit donationi factæ monaſterio ſancti Michaelis Montis Caueoſi ſuæ Acheruntinæ diœceſis ab Vfrido Normanno Comite anno 1082. cui ſubſcripſit, ac plura deinde eidem cœnobio largitus eſt priuilegia. Monaſterium hoc Ordinis eſt Diui Benedicti, & Caſſinenſi Congregationi, in gratiam Ferdinandi I. vtriuſque Siciliæ Regis, & Petri de Baucio Principis Altęmuræ à Sixto IV. Papa vnitum anno 1484. Præſule Arnoldo. De Acheruntia hæc habet Protoſpota in Chronica, ſuſpectæ tamen fidei. *Anno 1090. menſe Augusti Acheruntia admirandum in modum cremata eſt à ſe ipſa: & anno 1093. Indictione prima obijt Eugenia Abbatiſſa monaſterij ſancti Benedicti Materienſis menſe Octobris. Et eodem menſe Vrbanus Papa venit in Materam, & applicuit ad cœnobium ſancti Euſtachij, cum grandi plebe hominum*. Eodem anno Vrbanum II. Eccleſiam ſanctę Mariæ Bantini monaſterij Ordinis ſancti Benedicti haud longe ab Acheruntia dedicaſſe 9. Kalend. Septembris, pluresque indulgentias eidem conceſſiſſe narrat vetus monumentum, quod hic exſcribimus, cum in eo habeatur Vrbanum aliquando in illo monaſterio Monachum egiſſe.

A B

Vrbanus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Ad honorem ſummæ & Indiuiduæ ſanctiſſimæque Trinitatis.

Perpetuis temporibus duraturæ ipſæ ſtationes & indulgentiæ per Vrbanum Papam Secundum religioſo, & venerabili monaſterio ſanctæ Mariæ de Pauſo vulgariter nuncupato Detentuum, cuius Eccleſiam idem ſummus Pontifex manibus proprijs conſecrauit, die nono Kalendas Septembris conceſſæ contemplatione cuiuſdam prærogatiuæ ſpiritualis ſanctitatis, quam expertus fuit in eodem cœnobio, imo potius propter perfectam religionis
C
obſeruantiam dum eſſet in eodem cœnobio in minoribus Ordinibus conſtitutus, videlicet quod omnes fideles cauſa deuotionis dictum monaſterium viſitantes prædicta die nonas Kalendas Septembris, & per totum diem ſequentem, necnon in die Iouis ſancti, & per totum Veneris ſancti, & per octauam, & feſta Reſurrectionis ſequentia, & in omnibus feſtiuitatibus Beatæ Virginis Mariæ de omnibus peccatis de quibus confeſſi fuerint, vel ſaltem contriti, cum propoſito confitendi, plenariam conſequantur indulgentiam, & gaudeant omnibus indulgentijs plenarijs perpetuis, & temporalibus gratijs, & re-
D
miſſionibus, quibus gaudent perſonaliter Ciuitas & Eccleſia ſancti Iacobi de Compoſtella; reliquis verò temporibus, & diebus feſtiuis cauſa deuotionis illuc accedentes, quatuor annos, & totidem quadragenas de vera indulgẽtia conſequũtur, de Sedis Apoſtolicæ gratia ſpeciali. Qui verò capellam maiorem ipſius monaſterij eadem die conſecratam per venerabilem fratrem Brunonem Epiſcopum Signanum in diebus feſtiuis; & omnibus diebus Dominicis totius anni viſitauerint ſeptem annos & totidem quadragenas de vera indulgentia conſequantur. Viſitantes etiam Eccleſiam conſtructam in Caſali ipſius monaſterij conſecratam per venerabilem fratrem Rogerium Epiſcopum T. ipſo die non. Kalen. Septembris, & omni-

bus

bus diebus Dominicis & feſtiuis, & etiam in diebus feſtiuis Beatæ Virginis Mariæ, ad cuius honorem conſtructa eſt, & ſuo vocabulo nuncupata, prædictam Indulgentiam annorum ſeptem, & totidem quadragenarum conſequantur. Apparent hęc omnia ex Bulla plumbea, Datum Salerni per manus Ioannis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis decimo octauo Kalendas Octobris, indictione prima anno Domini milleſimo nonageſimo tertio, Pontificatus Vrbani Papæ ſecundi, anno ſexto.

Anno 1100. conſentiente Arnaldo Archiepiſcopo, Raul Montis Scabioſi Dominus conceſſit Eccleſiam ſancti Michaelis Archangeli, Altari ſanctæ Mariæ de Paſticio. hoc modo ab exemplari Archiuij ſancti Laurentij de Padula.

Ego Raul gratia Dei omnipotentis inclytus ſenior Montis Scabioſi, & aliarum vrbium, cum conſilio noſtrorum ſeniorum; dono Abbati Ioanni venerabili Abbati ſanctæ Mariæ de Piſticio. Eccleſiam ſancti Michaelis Archangeli iuxta flumen Baſentum in præſentia Aſpoti ſenioris de Caſtelluzzo, & Domini Arnoldi ſenioris de Gaunano, & Domini Arſinardi ſenioris de Ciuliano, & Domini Alaymi Striatigo, & aliorum noſtrorum militum, vna cum Domina Emona inclyta Comitiſſa, noſtraque coniuge, & Guillelmo, & Roberto meis fratribus, dictam Eccleſiam cum caſale, cum hominibus ibi habitantibus, & omnibus ſuis pertinentijs, cum aquis, terris, paſcuis, &c. cum conſenſu Dom Arnoldi venerabilis Sedis Acheruntinæ Archiepiſcopi ſub pœna anathematis, &c. per manus Ioannis Notarij noſtri. Sub anno Dominicæ Incarnationis 1100. menſe Septembri; Indictione ſeptima.

✝ *Signum manus, Raul Domini Scabioſi Montis,*

✝ *Signum manus* Dominæ *Emonæ Comitiſſæ filiæ Rogerij Comitis Calabriæ & Siciliæ.*

✝ *Signum manus Alaymi Comeſtabilis.*

✝ *Signum manus Goſridi Domini Paliſiani.*

Aliam feciſſe donationem 1105. eundem Raul, qui & Rodulphus eſt, eidem monaſterio de Piſticio, cum conſenſu Arnaldi Acheruntini Archiepiſcopi docet alia vetuſta membranacea charta eiuſdem Archiuij Palutani.

Ego Rodulphus Machabæus gratia omnipotentis Dei inclytus ſenior, ciuitatis Seuerinæ, & aliarum orbium, inſpirante diuina Omnipotentia, quia vox diuina aſſidue nos admonet, Eccleſiis Dei toto mentis anniſu fideliter ſeruire; vna cum Domina Emona inclyta Comitiſſa chariſſima coniuge noſtra pro animarum noſtrarum remedijs, noſtrorumque parentum, obtulimus monaſterio ſanctæ Mariæ de Piſticio, & tibi fratri Ioanni venerab. Abbati monaſt. eiuſdem, pro menſa tam tua, quam Monachorum Eccleſiam ſancti Andreæ de Fomanio; cum omnibus iuribus ſuis, & pertinentijs, videlicet domibus, iardinis, vineis, & terris ſuis, cultis, & incultis. Et Eccleſiam ſancti Nicolai de equo cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, quæ ſita eſt non longe à caſtello Lagutij, cum tenimentis, ſyluis, aquis, & paſcuis, per præceptum & conſenſum Dompni Arnoldi venerabilis ſedis Acheruntinæ Archiepiſ. in præſentia domini Arnoldi ſenioris Gaunani, Dompni Aſmundi ſenioris Ciſliani, & Guillelmi, & Roberti fratrum noſtrorum, & ſub pœna ſolidorum Michalottorum quingentorum monaſterio, & totidem Regio Palatio, per manus Maraldicij Protbonotarij noſtri, ſub anno Dom. 1105.

✝ *Signum manus domini Rodulfi Machabęi ſenioris ciuitatis Seuerinæ.*

✝ *Signum manus dominæ Emonæ Comitiſſæ filiæ Rogerij Comitis Calabriæ, & Siciliæ.*

✝ *Signum manus Rogerij Comitis Calabriæ.*

✝ *Signum manus domini Guillelmi Machabæi.*

✝ *Signum manus Roberti Machabęi.*

✝ *Signum manus domini Arnoldi ſenioris Gaunani.*

✝ *Signum manus Aſmundi ſenioris Ciſliani.*

✝ *Signum manus Alaymi Striatigoti.*

Arnoldus vero poſt bene adminiſtratam Eccleſiam Acheruntinam annis plurimis mortuus eſt poſt annum 1105. ſed narrat Chronicon Lupi Protoſpotæ à Caracciolo editum, Arnoldum exceſſiſſe an. 1101. in hæc verba, *hoc eodem anno* 1101. *obijt Arnoldus Archiepiſcopus Acheruntinus.* Salernitanus verò purus codex iſta verba non habet, quæ certè addita videntur, & adulteratus codex, cum ſupra relatum documentum Rodulphi Machabæi rotundè ſcribat Arnoldũ in viuis fuiſſe an. 1105. cum Rodulphus eam donationem ex conſenſu Arnoldi Acheruntini Archiepiſcopi fecit.

2 PETRVS poſt Arnoldum electus eſt Acheruntinus Archiepiſcopus, cuius electio reijcitur in annum 1102. à Chronico illo Protoſpotæ; *Anno,* inquit, 1102. *indictione decima, menſe Nouembris obijt Stephanus Abbas Materienſis, & Simon Abbas ſucceſſit ei, & menſe Maij electus eſt Petrus Acheruntinus Archiepiſcopus.* Sed aſſertio iſta falſa eſt, & addita ab eo ipſo qui codicem Protoſpotæ adulterauit. Poſt annum igitur 1105. Petrus euaſit Archiepiſcopus Acheruntinus defuncto Arnoldo. Hic anno

no

no 1106. pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus à Paſchal e II. priuilegium obtinuit ſequentis tenoris ab exemplari exſcriptum.

Paſchalis Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili fratri noſtro Petro Acheruntino Archiepiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonicè promouendis in perpetuum.

A Poteſtatem ligandi atq; ſoluendi in cælis & in terra Beato Petro, eiuſque ſucceſſoribus authore Deo principaliter traditam illis Eccleſiæ verbis agnoſcit, quibus Petrum eſt Dominus allocutus; Quęcumque ligaueris ſuper terram, erunt ligata & in cælis, & quæcunque ſolueris ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis, ipſi quoque firmitas propriæ, & alienæ fidei confirmatio eodem Deo Auctore prædicatur, cum ad eum dicitur; Rogaui pro te Petre, vt non deficiat fides tua; & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licet indigni, Petri videmur reſidere in loco, praua corrigere, recta firmare, & in omni Eccleſia, ad interim arbitrium iudicis, ſic diſponenda diſponere, vt de vultu eius iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Fraternitatis igitur tuæ iuſtis petitionibus annuentes, ſanctam Acheruntinam Eccleſiam præſentis Decreti auctoritate munimus, tibi, tuiſque ſucceſſoribus confirmantes quæcumque Metropolitano iure præteritis temporibus pertinuiſſe noſcuntur, videlicet Venuſinum, Grauinam, Tricaricum, Tarſum, Potentiam, vt tu, tuique legitimi ſucceſſores poteſtatem habeatis canonicè & decretabiliter in eis Epiſcopos ordinandi ac conſecrandi, ſalua in omnibus Sanctæ Romanæ Eccleſię auctoritate. Ad hæc ſtatuentes decernimus vt quæcunque oppida, villæ, vel Eccleſiæ parochiales iure ab eadem Eccleſia Acheruntina poſſidentur, quæcunque bona in præſentiarum iuſtè poſſidet, ſiue in futurum iuſtè ac canonicè poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, ac illibata permaneant: ijs nimirum exceptis, quæ Sedis Apoſtolicæ priuilegijs ſpecialibus muniuntur. Pallium præterea fraternitati tuæ, plenitudinem videlicet pontificalis officij ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate concedimus, quod te in Eccleſia tantum ad Miſſarum ſolemnia ſubſcriptis diebus noueris induendum, idest Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, Hypapantes, in tribus ſolemnitatibus Beatæ Marię, Cœnæ Domini, Sabbati ſancti; Reſurrectionis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ; feſtiuitatis Apoſtolorum omnium, Michaelis Archangeli, Commemorationis omnium Sanctorum, & eorum Martyrum, vel Confeſſorum, qui in Acheruntina Eccleſia requieſcunt, in conſecratione Eccleſiarum, Epiſcoporum, Presbyterorum & Diaconorum, cuiuſmodi nimirum volumus te per omnia genium vindicare; huius ſiquidem indumentum, honor, humilitas, atque iuſtitia eſt. Tota ergo mente fraternitas tua ſe exhibere feſtinet, in proſperis humilem, & in aduerſis (ſi quando eueniunt) cum iuſtitia erectum, amicum bonis, peruerſis contrarium; nullius vnquam faciem contra veritatem reſpicias; nullius vnquam faciem premas, miſericordiæ operibus iuxta virtutem iuſtitiæ inſiſtas, & tamen inſiſtere etiam ſupra virtutem cupias, infirmis compatiaris, beneuolentibus congaudeas, aliena damna propria B reputes, de alienis gaudeas, tanquam de proprijs exultes: in corrigendis vitijs piè ſæuias, in fouendis virtutibus auditorum animas demulceas: in ira iudicium ſine ira teneas, in tranquillitate autem ſeueritatis iuſtè cenſuram non deferas. Hæc eſt (frater charíſſime) Pallij accepti dignitas quam ſi ſollicitè ſeruaueris, quod foris accepiſſe oſtenderis intus habebis. Fraternitatem tuam ſuperna miſeratio per tempora multa incolumem conſeruare dignetur. Amen, Amen, Amen.

Ego Paſchalis Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Datum Albani per manum Ioannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis decimo ſexto Kalen. Iulij indictione decimaquarta Incarnationis Dominicæ 1106.

C *Pontificatus autem Domini Paſchalis II. Papæ* 8.

Sed nec reticendum puto, quod idem Paſchalis antea, hoc eſt anno 1103. conceſſerat priuilegium nobili monaſterio Bantino in Apulia, ac diœceſi Acheruntina, quod à Normannis extructum ſub ſpeciali cura Romanæ Eccleſiæ fuerat reſeruatum ab Vrbano II. vt Baronius narrat ad annum 1090. vbi Rogerij Ducis donationem exhibet & confirmat.

Paſchalis priuilegij meminit idem Baronius, ſed non recitat, quod hic libet referre ab exemplari, cum in eo plura ſint digna ad diuerſarum Eccleſiarum iura conſeruanda.

D *Paſchalis Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilecto in Chriſto filio Abbati cœnobij S. Mariæ, quod apud Bantium ſitum eſt, eiuſque ſucceſſoribus regulariter promouendis in perpetuum.*

Cum vniuerſis ſanctæ Eccleſiæ filijs, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & beneuolentia debitores exiſtamus, illis tamen locis atq; perſonis, quæ ſpecialius ac familiarius Romanæ ſunt Eccleſię addictę quęque

quę

quc ampliori Religionis gratia eminent, propenſiores: nos conuenit eorum tanto ſtudio imminere, quia igitur Beatæ Mariæ cœnobium, cui Domini authoritate filij legitimi Præſides Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ hactenus iure proprio adhæſiſſe cognoſcuntur; Nos pro deuotione ac reuerentia eiuſdem Dei, Genitriciſque ſemper Virginis Mariæ ipſum ſub noſtræ manus protectione ſpecialiter confouemus atq; dirigimus. Vnde tibi, tuiſq; ſucceſſoribus ad prædictæ domus regimen, auctoritatẽ concedimus, confirmamus: ſiquidem vobis cœnobium ipſum, & omnia quæ ad illud pertinent monaſteria, ſiue cellas cum ſuis pertinentijs videlicet Eccleſiam S. Saluatoris, cum alijs Eccleſijs de caſtello Bãduſij: item Eccleſiam ſancti Nicolai, cum caſali ſuo, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cacunigio, ſanctæ Mariæ de Sala, ſanctæ Mariæ de Seruaritia cum caſali ſuo, Sancti Petri de Monachis, ſancti Michaelis de Monte Saluolo, cum Eccleſijs & pertinentijs ſuis. Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Calapano, ſancti Petri in Gennano, cum caſali ſuo, Eccleſiam ſancti Vitalis in oppido Gentiani, ſancti Michaelis in loco Firminiano, cum villanis ſuis, Eccleſiam ſanctę Anaſtaſiæ apud Acheruntiam cum Eccleſijs ad eam pertinentibus, Eccleſiam ſanctorum Martyrum Gernaſij & Protaſij in Banduſino fonte apud Venuſiam, Eccleſiam ſanctæ Luciæ cum ſuis pertinentijs apud Melfiam, Eccleſiam ſancti Chriſtophori cum hæreditatibus, & villanis à Duce Ruggerio vobis datis in territorio Mõtellarum; Eccleſiam ſancti Laurentij cum caſali ſuo in territorio Montis Milonis. Eccleſiam ſanctæ . . . . quæ dicitur de Veruſo, cum caſali ſuo, Et Eccleſiam ſanctorum Quadraginta cum pertinentijs ſuis in territorio Caſtellinoui in Galliſaro, Eccleſiam ſancti Nicolai cum caſali & ſuis pertinentijs in territorio Iulbę; Eccleſiam ſancti Theodori cum ſuis pertinentijs, & in eodem caſtello Eccleſiam ſancti Angeli, & villanos, quos Riuardus filius Cuſtaini Motulenſis Eccleſiæ videlicet obtulit; in oppido Grauino, Eccleſiam ſancti Archangeli, & in eius territorio Cellanrio ſancti Felicis cum caſali ſuo, ſuiſque pertinentijs. Item & ſancti Stephani cum caſali, & ſuis pertinentijs; apud Cannas, ſancti Iacobi, ſancti Nicolai ſuper Portu cum ſuis pertinentijs, ſancti Martini apud Ranum cum ſuis Eccleſijs, & pertinentijs, Sanctæ Trinitatis ſuper Portu eiuſdem cum ſuis pertinentijs, ſancti Ioannis, ſancti Nicolai, & ſancti Simeonis apud Melfutam cum ſuis pertinentijs; Eccleſiam ſanctæ Mariæ apud Iuuenitiam; Item ſancti Silueſtri, & ſancti Leonis, & ſancti Eugenij cum ſuis pertinentijs; apud Barum Eccleſiam ſancti Iacobi, & ſancti Nicolai cum ſuis pertinentijs:

A In Lippia ſancti Andreę cum ſuis pertinentijs: in territorio Tarenti Eccleſiam ſanctæ Mariæ, & ſancti Ioannis: in territorio tum Gentiani cum ſuis pertinẽtijs, ſancti Petri, & ſancti Matthæi; in territorio Caſtellaneti cum villanis, & ſuis pertinentijs; in territorio Genuſij ſuper flumen Blandani Eccleſiam ſanctę Mariæ cum ſuis pertinentijs. In oppido Saraceno ſanctæ Mariæ, quæ dicitur de Carratello cum alijs Eccleſijs & pertinentijs, & villanis ſuis. Propterea conſtituimus vt quæcumque hodie præfatum cœnobium iuſtè poſſidet, quæque in futurum Pontificum conceſſione, Principum liberalitate, & oblatione fidelium iuſtè atque canonicè

B poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; eorum quidem pro quorum ſuſtentatione, ac gubernatione conceſſa in vſibus omnimodis profutura, ſaluo tamen canonico Epiſcoporum iure, quod in eis habuiſſe noſcuntur. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, aut poſſeſſiones ad illud pertinentes inuadere, vel inuaſor retinere, minuere, auferre, vel ſuis vſibus applicare, vel temerarijs vexationibus fatigare. Obeũte te eiuſdẽ loci Abbate, vel tuorũ quolibet ſucceſſorum, nullus ibi quacunque ſubiectionis aſtutia præponatur niſi quem fratres eiuſdem Cœnobij communi conſenſu,

C vel fratrum pars conſilij ſanioris vulgariter cum Dei timore elegerint. Electus autem ad Romanum Pontificem conſecrandus accedat. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſiue Baſilicarum, ordinationes Clericorum, cellarum veſtrarum fratres à diœceſanis Epiſcopis accipiant, ſiquidem Catholici fuerint, & gratiam, atque communionem Apoſtolicę Sedis habuerint, & ſi ea impendere gratis, & ſine prauitate voluerint, aliàs liceat fratribus à quocunque voluerint catholico Epiſcopo eandem conſecrationem, & ſacramenta percipere. Ad ordinandos vero clauſtri veſtri Monachos tibi tuiſque

D ſucceſſoribus infra monaſterium ipſum aduocare concedimus, qui ſi noſtra fultus authoritate conſentiat, ne vagandi foras Monachis occaſio permittatur. Super hæc etiam ſi infeſtatione aliqua prægrauatus Romanam Sedem appellaueris, non liceat alicui Epiſcoporum, niſi ante Romanum Pontificem, vel eius Legatum aliquam ſub occaſione Iudicij violentiam tibi, aut ſucceſſoribus tuis inferre. Vos ergo filij dilectiſſimi oportet regularis diſciplinæ ſtudijs, ſollicitudinis ac deuotionis inſudare, vt quanto à ſeculari tumultu liberiores eritis, tanto amplius placere Deo, totis mentis & animi viribus anheletis; ad iudicium, vt perceptæ huius à Romana Eccleſia libertatis annis ſinguli auri

vnciam

vnciam Lateranenſi palatio perſoluatis. Si qua igitur in craſtinum Eccleſiaſtica ſecularisſiue perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò tertioue commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque diuino Iudicio ſe exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iuſta ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Scriptum per manus Raynerij Scriba-Regionarij, & Notarij ſacri Palatij.

Ego Paſchalis Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, &c.

Locus † *ſigilli.*

Datum Laterani per manum Ioannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Diaconi vndecimo Kalend. Iunij Indictione 11. Incarnationis Dominicæ milleſimo centeſimo tertio. Pontificatus quoque Paſchalis Papæ anno 5.

Memoratur Petrus in vita S. Gerardi Epiſcopi Potentini anno 1123. Eccleſiæ vero Acheruntinæ præfuit annis 40. obijtq; circa ann. Dom. 1142.

3 DVRANDVS Petro ſucceſſit anno 1142. ſedit ann. 9.

4 ROBERTVM Eugenius III. ad Acheruntinam euexit ſedem anno 1151. cui quæ olim à Paſchale II. aſſerta fuerant Petro prædeceſſori ſuo, nouo cuſo diplomate, confirmauit, quod etiam hic referemus, tametſi iiſdem ferè fuerit conceptum verbis.

Eugenius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili fratri Roberto Acheruntino Archiepiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis in perpetuum.

In eminentis Sedis Apoſtolicæ ſpecula, diſponente Domino conſtituti, fratres noſtros Epiſcopos, tam vicinos, quam longè poſitos, debemus diligere, & Eccleſijs, in quibus Domino militare noſcuntur, ſuam iuſtitiam obſeruare. Eapropter venerab. fr. in Chriſto Roberte Archiepiſcope tuis iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſoris noſtri fel. mem. Paſchalis veſtigijs inhærentes, ſanctam Acheruntinam Eccleſiam præſentis de-

A creti auctoritate munimus. Tibi, tuiſque ſucceſſoribus, confirmamus quæcunque ad ipſam Metropolitano Iure, præteritis temporibus pertinuiſſe noſcuntur, videlicet Venuſium, Grauenam, Tricaricum, Turſum, Potentiam, vt tu, tuique legitimi ſucceſſores poteſtatem habeatis, canonicè, ac decretaliter, in eis Epiſcopos ordinandi, ac conſecrandi, ſalua in omnibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritate. Ad hæc ſtatuentes, decreuimus, vt quæcunque oppida, villæ, vel Eccleſiæ Parochiales iure ab eadem Acheruntina Eccleſia poſſidentur, quæcunque bona in præſentiarum iuſtè poſſidet, ſiue in futurum iuſtè, atque canonicè poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata

B permaneant: ijs nimirum exceptis, quæ Sedis Apoſtolicæ ſpecialibus priuilegijs muniuntur. Pallium præterea fraternitati tuæ, plenitudinē videlicet Pōtificalis officij ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate concedimus, quod te intus Eccleſiam tantum ad Miſſarum ſolemnia, ſubſcriptis diebus, noueris iuduendum, idest Natiuitatis Domini, Epiphaniæ. Hypapanthes, tribus ſolemnitatibus Beatæ Mariæ, Cœnæ Domini, Sabbato ſancto, Reſurrectionis, Aſcenſionis, Penteceſtes, Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ, feſtiuitatibus Apoſtolorum omnium, Michaelis Archangeli, Commemoratione omnium Sanctorum,

C etiā eorum Martyrū vel Confeſſorum, qui in Acheruntina Eccleſia requieſcunt: In conſecratione Eccleſiarum, Epiſcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum. Cuius nimirum pallij volumus, & per omnia genium vendicare: huius ſiquidem indumenti honor, humilitas, atque iuſtitia eſt. Tota ergo mente fraternitas tua ſe exhibere feſtinet in proſperis humilem, & in aduerſis (ſi quando eueniunt) cum iuſtitia erectum, amicum bonis, peruerſis contrarium; nullius vnquam faciem contra charitatem recipiens; nullius vnquam faciem pro veritate loquentis premens; miſericordiæ operibus, iuxta virtutem

D ſubſtantiæ inſiſtens, & tamen inſiſtere etiā ſupra virtutem cupiens, infirmis compatiens, beneualentibus congaudens, aliena damna propria deputans, de alienis gaudijs tanquam de proprijs exultans: in corrigendis vitijs, piè ſæuiens, in fouendis virtutibus auditorum animum demulcens, in ira iudicium ſine ira tenens, in tranquillitate autem ſeueritatis iuſtæ cenſuram non deſerens. Hæc eſt, frater chariſſime, Pallij accepti dignitas, quam ſi ſollicitè ſeruaueris; quod foris accepiſſe oſtenderis, intus habebis.

Decernimus itaque vt nulli omninò hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus

bus vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vbilibet omninò profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur infuturum Eccleſiaſtica ſęcularisue perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundo, tertioue commonita, ſi non ſatisfactione congrua reatum ſuum correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reaſque ſe diuino Iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat, cunctis autem eidem loco iuſta ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia ęternæ pacis inueniant. Amen. Amen, Amen.

Datum Ferentini per manum Martiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſcriptoris, Kalend. Aprilis; Ind 14. Incarnationis Dominicæ 1151. Pontif. verò Domini Eugenij Papæ III. anno 7.

Præfuit Robertus annos 26. defunctuſq; eſt circa annum ſalutis 1178.

5. Richardus per Alexandrum III. ad hãc Acheruntinam dignitatem traductus anno 1178. priuilegioque munitus in quo transfuſæ dignitatis Acheruntini Archiepiſcopatus eidem & ſucceſſoribus fit mentio, nulla verò Materæ. Hoc diploma cum ſit iiſdem verbis conceptum cum ſuperiore Eugenij, hæc tantum annotabimus, incipit enim; *Alexander Epiſcopus ſeruus, &c. Venerabili Fratri Riccardo Acheruntino Archiepiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus, &c. In eminentis Sedis Apoſtolicæ, &c.* vſque *annuimus, & prædeceſſorum noſtrorum fel. record.* Paſchalis *& Eugenij, Romanorum Pontificum veſtigijs inhærentes ſanctam Acherũtinam Eccleſiam præſentis decreti auctoritate munimus, tibi, tuiſque ſucceſſoribus confirmamus, quæcunque ad ipſam, Metropolitano iure præteritis temporibus pertinuiſſe dignoſcitur, videlicet Venuſinum, Grauinam, Tricaricum, Turſum,* Potentiam*, vt tu tuique legitimi ſucceſſores poteſtatem habeatis canonicè ac decretaliter, in eis Epiſcopos ordinandi, & conſecrandi ſalua in omnibus S.R.E. auctoritate. Ad hæc ſtatuentes, &c.* vſque *præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.*

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
† *Ego Vbaldus Oſtienſis Epiſcopus.*
† *Ego Theodinus Portuenſis & S. Rufinæ Epiſcopus.*
† *Ego Matthæus Presb. Card. tit. ſancti Marcelli.*
† *Ego Gratianus* Diac. *Card. SS. Coſmę &* Damiani.
† *Ego Matthæus S. Mariæ Nouæ* Diac. *Card.*

Datum *Signiæ, per manum Alberti S. R. E. Presb. Card. & Cancellarij, ſeptimo Idus Septembris, Indict. 11. Incarnationis* Dominicæ *anno 1179. Pont.* vero Dom. *Alexandri* Papæ *III. anno 20.*

Hoc eodem anno 1179. celebratum eſt Lateranenſe Concilium ſub eodem Alexandro Pontifice, à quo Richardus abfuit, interfuerunt tamen eius ſuffraganei, Petrus videlicet Venuſinus, Ioannes Potentinus, Robertus Grauinenſis, & Roboam Anglonenſis Epiſcopi. Meminit Richardi Innocentius III. ep. Decr. lib. 2. de infeudatione Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Matera, quæ ad menſam Acheruntinæ Eccleſiæ pertinebat, quam Richardus, illicitè feudanerat, de qua re infra in Raynaldo. Exceſſit Richardus anno Domini 1184. cum ſediſſet ann. 6. menſ. 9. dies 9.

6 PETRVS ad hanc dignitatem vocatus eſt anno 1184. præfuit ann. decem.

7 PETRVS Petro ſucceſſit Cęleſtino III. Pontifice, electus eſt anno 1194. Is cum Romæ eſſet anno 1196. interfuit dedicationi Eccleſiæ ſancti Laurentij in Lucina ſolemni ritu à Cęleſtino habita, cuius meminit marmorea inſcriptio ibidem conſeruata. Sedit Petrus in Acheruntina Eccleſia plus minus annis tribus, quem felicis recordationis vocat Innocentius III. in epiſtola ad Raynaldum ſucceſſorem.

8 RAYNALDVS longo tempore in Romana Curia nutritus, & fortaſſis Romanus patria, egregij animi vir, literatura & rerum experientia clarus, potens in opere, & ſermone, præcipuaque gratia apud Innocentium III. pollens, ex Procancellario ac Notario Romanæ Eccleſiæ electus eſt Acheruntinus Archiepiſcopus, & con-

& conſecratus ab eodem Pontifice menſe Martio ann. 1198. Hunc in ſolatium Acheruntinæ Eccleſiæ tunc temporis pene deſolatæ, Innocentius dedit Archipræſulem, illumque ſuffraganeis Acheruntinis commendauit, epiſtola illa quæ cum alijs eiuſdem Pontificis excuſa eſt libr. 2. Decret. in eaque ruinas ac deſolationem deplorat: Epiſtola digna viſa eſt, quæ hic iterum typis mandetur, excerpta ex ipſo Vaticano Regeſto.

Suffraganeis Acheruntinæ Eccleſiæ, &c.

Quantum honoris & gratiæ vobis cõſecratione venerabilis fratris noſtri R. Acheruntini Archiepiſcopi, & in conceſſione Pallij facta eidem, duxerimus exhibendum, veſtra (ſicut credimus) fraternitas ſatis intelligit per ſeipſam. Non enim in hoc vel vtilitatem noſtram, vel ipſius Archiepiſcopi, commodum, ſed neceſſitatem Eccleſiæ veſtræ duximus potius attendendam, cùm non modicum, obſequijs noſtris ex eius abſentia, ſi ad vos acceſſerit, ſubtrahatur: & ipſe licet promotus videatur: in ordinem, in eo tamen intelligitur minoratus, quod à latere matris, circa quam longo tempore laudabiliter deſeruiuit, ad filiæ transfertur amplexus: in qua, & ſi ſollicitudinem exercere debeat paſtoralem, non tamen minus ei oneris ex hoc proueniet, quam honoris. Intelligentes autem neceſſitatem Eccleſiæ Acheruntinæ, quæ communi cum vicinis Eccl. grauatur excidio, & bonæ memoriæ N. quondam Archiepiſcopi Acheruntini exilium ſola deplorat, redacta in ſolitudinem, & diminutionem conuerſa: quæ prius commiſſos ſibi populos tam verbo, quam exemplo minuebat pariter, & monebat, inter eiuſdem regionis Eccleſias inclyta quodammodo, & præcellens cum non inueniſſet conſolatorem ex omnibus charis ſuis dictum Archiepiſcopum probatum vita, litteratura pollentem, honeſtate præclarum, potentem in opere, & ſermone regimini eius duximus deputandum: ſubtrahentes non modicum commoditatibus noſtris, vt ipſius Eccleſiæ poſſemus neceſſitatibus ſubuenire: ac ſperantes quod per ſalubrem doctrinam ipſius ſic in ſpiritualibus proficiat inſtitutis, quod in temporalibus etiam per accuratam eius ſollicitudinem conualeſcat. Gratis igitur, & humiliter factam vobis gratiam attendentes, ne videamini exhibitæ vobis benignitatis ingrati, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, atque præcipimus, quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum pium geratis deuotionis reſpectum: & licet propter inclementiam aeris & tempus impacatum obſequijs noſtris detentus, nondum ad gerendam eiuſdem Eccleſiæ ſolicitudinem, & difficultatem itineris, & viarum diſcrimina fuerit ſubire permiſſus, nihilominus tamen procuratorem, & officiales ipſius ſicut ipſum recipere, ac vniuerſis iuſtitijs eius ipſis curetis plenariè reſpondere: quoniam auctore Domino, vos in proximo viſitabit. Sicut enim gratum habebimus, ſi ei curaueritis in omnibus humiliter, & deuotè deferre, ſic non poterimus æquanimiter ſuſtinere, ſi inobedientes ei fueritis, & rebelles. *Datum vt ſupra.*

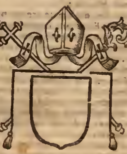
Quanta vero fuerit Raynaldi virtus, & apud Innocentium exiſtimatio, docet eiuſdem epiſtola ad Capitulum Anglonenſe eodem die ſcripta, qua cõmendat eundem, vt illum reuerenter excipiant, atque benigne tractent. *Quantum honoris, &c.* vſque ad verbum *conualeſcant, &c. Cum igitur ipſum nõ ſolum in his, in quibus eius honorauimus deceſſorem, verum etiam in maioribus diſpoſuerimus honorare, Diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, & districtè præcipimus, quatenus præter id, quod ei tanquam Metropolitano veſtro reuerentiam teneamini debitam exhibere, de vniuerſis iuſtitijs Epiſcopalibus plene reſpondere curetis, donec de prouiſione Eccleſiæ veſtræ aliud ſtatuamus. Procuratorem etiam, & officiales ipſius ſicut ipſum recipere, ac de vniuerſa iuſtitia eius, ipſis curetis plenius reſpondere. Scituri quod non poſſemus in patientia ſuſtinere, ſi mandatis noſtris præſumeretis contumaciter refragari. Noueritis etiam, venerabilibus fratribus noſtris Caperſanen. & Grauinen. Epiſcopis dediſſe firmiter in mandatis, vt perſonaliter ad veſtram Eccleſiam accedentes, & litteras noſtras vobis aſſignent, & vos ad id monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota compellant. Ita quod ſi ambo, &c. alter eorum, &c.* Datum vt ſupra.

Aliam ſcripſit Innocentius epiſtolam ad Raynaldum, ſignificans eidem Eccleſiam ſancti Petri de Matera ad menſam Archiepiſcopi Acheruntini per anteceſſores ſuos inlicitè infeudatam, eidem menſæ per ſententiam latam reſtitutam eſſe, ex qua dilucidè videtur, Materam tunc temporis Acheruntino Archipræſuli obnoxia eidem fuiſſe: epiſtola extat in lib. 2. Decret. epiſt. Innocentij & in Regeſt. Vatic. num. 158. fol. 181. ann. 2. à quo illam exſcripſimus.

Acheruntino Archiepiſcopo, &c. Ad audientiam apoſtolatus noſtri peruenit, quod cum Eccleſia ſancti Petri de Matera, quæ ad menſam dignoſcitur Acheruntinæ Eccleſiæ pertinere, à bon. mem. R. & P. Acheruntinæ Eccleſiæ Archiepiſcopis, fuiſſet quibuſdam minus licite infeudata, fel. record. P. eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſc. ad venerab. fratrem noſtrũ Potentin. Epiſcopum ſuper hoc cõmiſſionis litteras à Sede Apoſt. impetrauit, qui perſonaliter ad locum accedẽs, Eccleſ. ipſam menſæ

Ache-

Acheruntinæ reſtitui ſententialiter indicauit. Nos igitur ſententiam, ipſa ſicut rationabiliter lata eſt, nec legitima appellatione ſuſpenſa, ratam habentes, & firmam auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti pagina communimus. Nulli ergo, &c. Datum Laterani 6. Idib. Aug. Eodem die ad eundem de decimis Eccleſiæ perſoluendis ſcripſit Innocentius aliam epiſtolam, quæ extat in eodem Decr. lib. ex Reg. eiuſdem. Hæc pauca de Raynaldo optimo Acheruntino Archiepiſcopo habentur, cum vix Archiepiſcopali infula decoratus, elatus eſt ad ſepulchrum; & in ipſa D. Canionis Eccleſia Cathedrali tumulatus an. 1200.

9 ANDREAS proximè ſucceſſit Raynaldo, ex Acheruntino Archidiacono electus Archiepiſcopus anno 1200. à Capitulo Acheruntino, & ab Innocentio confirmatus, ac priuilegio munitus, quod hic integrum damus, tametſi fere iiſdem verbis fuerit conceptum, vt videant lectores, quo ordine, qua ſucceſſione Acheruntinæ Eccleſiæ per temporum ſeriem aſſerta ſint à Summis Pontificibus priuilegia, & aſſignati Epiſcopi ſuffraganei, in quibus de Epiſcopatu Materano, gratis ab aliquibus ante Innocentium aſſerto; neque de vnione Materanæ Eccleſiæ cum Acheruntina vlla extet mentio. En diploma ab exemplari ſcriptum.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri Andreæ Acheruntino Archiepiſcopo eiſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

C Frattres & Coepiſcopos noſtros tam vicinos, quam longe poſitos ex iniũcto nobis Apoſtolatus officio ſincero caritatis affectu debemus diligere, & Eccleſijs, in quibus Domino militare noſcuntur,

A ſuam dignitatem & iuſtitiam conſeruare; Eapropter venerab. in Christo frater Archiepiſcope tuis iuſtis poſtulationibus clementer annuimus; & Acheruntinam Eccleſiam cui Deo auctore præeſſe dignoſceris; præſentis Decreti auctoritate munimus; tibi; tuiſque ſucceſſoribus confirmantes quęcunque ad ipſam Metropolitano iure pertinere noſcuntur, videlicet Venuſium, Grauinum, Tricaricum, Potentiam, Turſum. Vt tu, tuique legitimi ſucceſſores poteſtatem habeatis canonicè, ac decretaliter, ſicut eorum Archiepiſcopus in eis Epiſcopos confirmandi ac conſecrandi: pręterea quaſcunque poſſeſſiones, quęcunque
B bona eadem Eccleſia in præſentiarum rationabiliter poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis præſtante Domino, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hęc proprijs duximus exprimẽda vocabulis, Eccleſiam S. Angeli de Oblano, cum omnibus pertinentijs ſuis: in omnibus inſuper oppidis, villis, monaſterijs, & Eccleſijs quæ infra fines Parrochię tuæ conſiſtunt, tibi, & per te Acheruntinæ Eccleſiæ ius Epiſcopale ſancimus habendum, his nimirum exceptis quę ad Eccleſiam Romanam ſpiritualiter pertinere noſcuntur. Vſum quoque Pallij Pontifica-
C lis, ſcilicet officij plenitudinem tibi de Sedis Apoſtolicæ dignitate concedimus, ſicut tuis prædeceſſoribus à noſtris noſcitur anteceſſoribus fuiſſe conceſſus, vt videlicet ipſo vtaris in feſtiuis diebus, & tẽporibus, alijſq; quę in priuilegijs tuæ Eccleſiæ continentur. Admonemus igitur vt ita te circa ſubiectos debeas exhibere placabilem, vt rectitudinem tuam diligere prouocentur potius quã timere, quorum ſi culpa forte popoſcerit, ita exceſſus emendare procures, vt paternum affectũ de animo nullo modo relinquas: eſto in cuſtodia commiſſi gregis, vigilque ſollicitus diſciplinæ zelo diſtrictus, vt lupus in-
D ſidians nec ouile turbare Dominicum, nec ouibus aliquã fraudis occaſione præualeat. In lingua tuà vitam eſſe aliam plebs commiſſa cognoſcat; ſit illis fraternitatis tuę doctrinę gratus cohortationis ſtimulus, & vita imitationis exemplum. Quid enim diligere & timere debeant caritatis tuæ ſermo prædicationis aperiat, fructum efficacia tua æternæ huiuſmodi retributionis acquirat. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat præfatam Eccleſiam Acheruntinam temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia illibata atq; integra conſeruentur eorũ pro quorũ gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt omnibus omnimodis profutura, ſalua

nimirum in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſecularisue perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire forte temptauerit ſecundo tertioue commonita niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamq; ſe diuino iudicio exiſtere de perpetua iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat; cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

A

B

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego Octauianus Oſtienſis & Vellitrenſis Epiſcopus.*

† *Ego Ioannes Albanen. Epiſcopus.*

† *Ego Petrus tituli ſanctæ Cæciliæ Preſbyter Cardinalis.*

† *Ego Iordanus ſanctæ Pudentianæ tituli Paſtoris Presbyter Cardinalis.*

† *Ego Guido Presbyter Cardinalis ſanctæ Mariæ Tranſtyberim tituli Calixti.*

† *Ego Hugo Presbyter Cardinalis ſancti Martini tituli Equicij.*

† *Ego Gofredus tituli ſanctæ Praxedis Presbyter Cardinalis.*

† *Ego Ioannes tituli ſanctæ Priſcæ Preſbyter Cardinalis.*

† *Ego Petrus tituli ſancti Marcelli Preſbyter Cardinalis.*

† *Ego Gregorius ſanctorum Coſmæ & Damiani Diaconus Cardinalis.*

† *Ego Gerardus ſancti Adriani Diaconus Cardinalis.*

† *Ego Gregorius ſanctæ Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis.*

† *Ego Gregorius ſancti Georgij ad Velum aureum Diaconus Cardinalis.*

† *Ego Gregorius ſancti Angeli Diaconus Cardinalis.*

† *Ego Hugo ſancti Euſtachij Diaconus Cardinalis.*

† *Ego Ioannes ſanctæ Mariæ in Coſmedin Diaconus Cardinalis.*

Datum Anagniæ per manum Blaſij ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarij quarto Idus Decembris, Indictione quinta, Incarnationis Dominicæ anno milleſimo ducenteſimo primo, Pontificatus vero Domini Innocentij Papæ III. anno quarto.

C

D

Anno deinde 1203. vel ex Andreæ inſinuatione, vel potius vrgente neceſſitate, & vtilitate Acheruntinæ Eccleſiæ tunc temporis penè deſolatæ, Innocentium Cathedralem apud Materam de nouo, erexiſſe ac priori Acheruntinæ Cathedrali, cum Pallij vſu vniuiſſe docet ſemel bene relatum diploma, à Vaticano Regeſto exſcriptum fol. 58. nu. 73. anni ſexti Pontificatus Innocentij, quod iterum hic tanquam neceſſarium duximus recitandum.

Andreæ Archiepiſcopo Acheruntino, eiuſque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis in perpetuum.

Fratres & Coepiſcopos noſtros, &c. Ad hæc propter euidentem vtilitatem, & neceſſitatem vrgentem, de communi fratrum noſtrorum conſilio, Cathedralem Eccleſiam apud Materam, ſic duximus ſtatuendam, vt ea priori Cathedra vniatur, vſumque Pallij, &c. Datum Praneſte per manum Ioannis, &c. nonis Maij an. 6.

Vel ex hoc diplomate arguuntur, qui Materanam Eccleſiam iam diu Epiſcopalem Sedem in Metropolitanam erectam, & vnitam priori Acheruntinæ exiſtimarūt, deluſi, ni me deludo, ex eo quod ſcripſerit Innocentius in diplomate, *Cathedralem Eccleſiam apud Materam ſic duximus ſtatuendam, vt priori Cathedra vniatur, vſumque Pallij, &c.* Sed hic nihil aliud ſit, nec aliud intelligi poteſt, quā quod diœceſana lege Matera, Acheruntinæ priori Cathedrali ſubiecta fuerit, eique tunc primo vnita, & vſu Pallij in ea etiam ſtatutis diebus condecorandus Archiepiſcopus, qui tunc forte in Matera tanquam commodiori in loco Sedem fixerat, hinc factum eſt, & vſu euenit, vt Archipræſul Acheruntinus, etiā & Materanus dictus ſit, vt in quodam inſtrumento factum inueni ab Andrea, qui Acheruntinū & Materanum ſe ſubſcripſit, & poſt ipſum plures alij, quod ante annum 1203. non habemus. Andream vero poſt hæc de ſui Capituli aſſenſu confirmaſſe omnia iura, ac priuilegia à ſuis anteceſſoribus Montis Caueoſi Acheruntinæ Diœceſis Benedictini Ordinis Cœnobio aſſerta lego in carthulario olim Romanæ Rotæ exhibito, dum Acheruntinos inter & Materanos de Diœceſi lis æſtuaret.

Andreas, &c. Acheruntinæ Eccleſiæ Miniſter humilis, &c. Dilecto, &c. Abb. S. Michaelis de Monte Caueoſo, &c. ſucceſſoribus, &c.

Iuſtis petentium, &c. Attendentes deuotionem, &c. quæ monaſterium, &c. de Monte Caueoſo, nobis & Eccleſiæ noſtræ, &c. exhibuit, &c. cum exhibuit, &c. ſupplicantes, vt &c. quas præfatum monaſterium ſuum hactenus in Acher. diœc. tenuit, &c. Paterna, &c. dignaremur confirmare, &c. Sicut authentico, &c. Arnoldi Ar-

Archiepiſc. Acher. &c. Prædeceſſoris,&c. Proſpeximus contineri,&c. Tandem tuas, & fratrum,&c. Petitiones admittentes,&c. De communi fratrum noſtrorum conſilio, &c. Præfato monaſterio,&c. Concedimus, &c. In quibus proprijs duximus exprimēda vocabulis, &c. Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Monte Cancoſo,&c. Eccleſiæ ſanctę Mariæ de Pomario, &c. Eccleſiæ ſancti Nicolai de Oggiano,&c. vt autem hęc noſtra, &c. fieri fecimus, &c. noſtra, &c. Noſtrorumque Canonicorum ſubſcriptione & ſigilli munimine roboratum, &c. *Actum, &c. Anno* 1220.

Ego Andreas Archiepiſcopus Acheruntinus.

Ego Damianus Archid. Acher.

Ego Ioannes &c. Acher. Canonicus, &c.

Sequuntur deinde cæteri Can. Acher. ſubſcripti.

Inter cętera verò memoriæ recolenda, quæ Andrea Acheruntinorum, Materanorumque Archiepiſcopatum gerente contigere, monaſterij S. Mariæ de Noua Monialium pœnitentium de Accona Auguſtinianæ Congregationis extitit exordium, quod in Materam ciuitatem inſignem congeſſit honorem. Etenim, cum pœnitentium Moniales ſanctę Mariæ omniumque Sanctorum in ciuitate Acconenſi vitam degerent propemodum angelicam, odor ſanctitatis vſque ad Apulię partes flagrauit, adeoque ciues Materienſes excitauit, vt ex eis aliquot expeterent ad nouum exædificandum apud ipſos monaſterium. Opus ſanctum ſummoperè adiuuit Andreas, Eccleſiam namque S. Mariæ Nouæ prope mœnia ciuitatis contulit, vbi condiderunt cœnobium, eiſdemque dono dedit Eccleſiam S. Mariæ de Bolueolo, cum iuribus & pertinentijs ſuis anno 1229. ſcripto documento, cuius initium *Andreas dignatione diuina Acheruntinæ, & Materanę Eccleſiæ humilis Miniſter, &c.* In fine ita ſe ſubſcripſit. *Ego Andreas Acheruntinus, & Materanus Archiepiſcopus.* Autographum documenti non vidi, nec authenticū exēplar; hæc tamen mihi per ſuas litteras inſinuauit egregius ſenex I. V. D. D. Franciſcus de Blaſijs Materanæ Eccleſiæ Archipresbyter, qui etiam humaniter tranſmiſit tria Bullarum Gregorij IX. ſimplicia exemplaria, quorum prima anno 1232. ſcripta confirmantur ea omnia, quæ Andreas iiſdem Sanctimonialibus in Matera, eiuſque diſtrictu donauerat tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis in Chriſto filiabus, Prioriſſæ & Conuentui monialium S. Mariæ, & omnium Sanctorum Acconen. ſal. & Apoſt. benedict.

Cum à nobis petitur, quod iuſtum eſt & honeſtum, tam vigor ęquitatis, quam ordo exigit rationis, vt id per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. Ea propter, Dilectæ in Domino filiæ, veſtris iuſtis poſtulationibus gratum impertientes aſſenſum, perſonas veſtras, & locum, in quo diuino eſtis obſequio mancipatæ, cum omnibus bonis, quæ in præſentiarum rationabiliter poſſidet, aut in futurum, iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, ſub Beati Petri, & noſtra protectione, ſuſcipimus; ſpecialiter autem ſanctę Mariæ de Bagnola, & ſanctę Mariæ Nouæ, Eccleſias in tenimento Materæ ſitas, cum terris, domibus, vineis, nemoribus, hortis, pratis, poſſeſſionibus,& alijs pertinentijs ſuis, quas venerab. fr. noſter Andreas Acheruntinus, & Materanus Archiepiſcopus, Capituli ſui accedente conſenſu, vobis, vt dicetur, pia & prouida liberalitate conceſſit, ſicut eas iuſtè, & pacificè poſſidetis, vobis & per vos, monaſterio veſtro, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis autem, &c. Indignationem omnipotentis Dei, &c. Datum *Anagniæ, tertio Idus Aug. Pontificatus noſtri anno ſexto.*

Secunda, quæ omnibus Apuliæ Epiſcopis dirigitur in earundem Sanctimonialium commendationem ita exſcripta eſt anno 1238.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Apuliam conſtitutis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Scientibus vobis, quod, qui diuini obtentu Numinis habentur affabiles Congregationi Pauperum, merentur pręmia ſupernorum, tantoque plenius colenda ſunt opera charitatis, quantò ſuſcepti cura officij, vos ad hæc promptiores ſollicitat inueniri. Dignam igitur vniuerſitatem veſtram rogandam duximus monendam, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus dilectas in Chriſto filias, Prioriſſam, & Sorores, pœnitentes incluſas Ordinis ſancti Auguſtini, in Apuliæ partibus conſtitutas. Quas tanta penuria gra-

grauare proponitur, vt eas ſine alienæ ſuſtentationis impendio poſſe ſubſiſtere non credatur. Pro reuerentia glorioſæ Virginis fouendo ſubſidijs opportunis, fideles ad veſtræ prædicationis audientiam, accedentes, pijs monitis, ſecundum datam vobis à Deo prudentiam, inducatis, vt Sorores eaſdem, retributionis obtentu perpetuæ, ſtudeant ſubuentionis opportunæ gratiam, confouere, ſicque fiat, quod eis veſtro ſuffragio facultatem conſequentibus, in timore Domini landabiliter perſiſtendi, tam vobis, quam benefactoribus earundem, ſolatia ſuperna percipere, de diuina proueniat pietate, &c.

Datum Laterani 6. Id. Ianuar. Pontif. noſtri ann. 13.

Tertium Gregorij diploma datum videtur eodem anno, vel ſuperiori, ex Cardinalium ſubſcriptionibus; ſcriptum verò ad Prioriſſam, & Sanctimonialium Cœnobij Acconenſis Præſidem ceterarum huiuſce Congregationis Auguſtinianæ Monaſteriorum, quod cum ſit ſatis conſpicuum, libet hic exſcribere ex triplici copiali, tametſi ex iniuria temporum exeſus ſit annus, dieſque, quibus datum fuit à Gregorio.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Dilectis in Chriſto filiabus M. Prioriſſæ Sanctæ Mariæ, & omnium Sanctorum in Accone, eiuſque Sororibus incluſis, tam præſentibus, quam futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus, aut eas à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis eneruet. Ea propter Dilectæ in Domino filiæ, veſtris inſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiã ſanctę Dei Genitricis, & Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum in Accon, in qua eſtis diuino Officio mancipatę, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt ordo Dominicus, qui ſecundum Deum, & Beati Auguſtini Regulam, in eadem Eccleſia inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, eadem Eccleſia in pręſentiarum iuſtè, ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & eis, quæ vobis ſucceſſerint, & illibata permaneant; in quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis: locum ipſum, in quo præfata Eccleſia ſita eſt cum omnibus pertinentijs ſuis, à chariſſima in Chriſto filia noſtra, A. Illuſtri Regina Cypri, pia vobis liberalitate collatum, in quo Eccleſiam ad honorem ſanctę Mariæ Ægyptiacę, bon. mem. Paphen. Epiſcopi, & Capituli ſui accedente conſenſu, conſtruere incępiſtis: ſancti Nicolai in Nicoſia, ſanctę Mariæ Nouæ in fouealibus Materę, ſanctę Marię Balneolis, in Campeſtribus, inter Grauinam, & Materam: & S. Trinitatis in Burgundia Eccleſias cum omnibus iuribus & pertinẽtijs earundem, in quibus veſtri Ordinis Conuentus exiſtunt: monaſterium quoque ſanctę Mariæ trium vmbrarum, ſitum in Epiſcopatu Lidden. prope ciuitatem Ramathen. cum omnibus iuribus & pertinentijs ſuis, in quo veſtri Ordinis debet eſſe Conuentus: villas & caſalia, cum domibus, curtibus, terris cultis & incultis, planis, & montanis, vineis, hortis, iardinis, cenſibus, redditibus, villanis, capiragijs, angarijs, libertatibus, immunitatibus, aquis, puteis, ciſternis, lacubus, riuis, nemoribus, conſuetudinibus approbatis, & omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis. Domum, quam habetis in ſuburbijs Ioppen. prope portam, qua itur ad Hieruſalem, domum quam habetis in ciuitate Nicoſien. ex dono nobilis viri Baliani, Domini Sidonien. domos & curtes ſitas in ciuitate Sidonien. apud Accon, ex dono quondam Garnerij Alamannij, annuum redditum viginti modiorum frumenti. Domos, quas habetis in ciuitate Tripolitan. ex dono præfatæ Reginæ Cypri, de aſſenſu chariſſimi in Chriſto filij noſtri Illuſtris Regis Cypri, nati ſui. Annuum redditum quadraginta duorum modiorum frumenti, vini quoque metretarum ducentarum ſexaginta ſex: caſei rotarum ducentarum ſexaginta ſex, legminum modiorum octoginta minus quatuor: riſi modiorum decem & nouem: olei rotarum centum minus quinque. Zuccari rotarum triginta octo. Candelarum rotarum duodecim: ſaponis rotarum quinquaginta duarum: lignorum ſalmarum ducentarũ & octo. Biſanciorum alborum, mille & nonaginta duorum, percipien. in redditibus ciuitatis Paphen. & territorio eius, prout in litteris ipſius Regis, inde confectis plenius dicitur contineri. In territorio Materę, ex dono quondam Thomaſij dicti Malabucchi, & Accibardi nepotis ſui, terras ſitas apud Montem aratorij, & ad patraria ſanctę Eugenię. In ciuitate Grauinę cryptas duas, cũ duabus partibus vnius ciſternę, quę eſt ante dictas cryptas, & cum duabus partibus vnius

vnius horti ſiti ſuper ipſis cryptis, & cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, quas habetis ex oblatione Alamannæ ſororis veſtræ. Et alias poſſeſſiones veſtras, cum pratis, vineis, hortis, terris, nemoribus, vſuagijs, & paſcuis, in boſco, & plano, in aquis, & molendinis, in vijs, & ſemitis, & omnibus alijs libertatibus, & immunitatibus ſuis. Sanè Noualium veſtrorum, quæ proprijs ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis perſonas liberas, & abſolutas, e ſęculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eas abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, vt nulli Sororum veſtrarum, poſt factam in Eccleſia veſtra profeſſionē, fas ſit, abſque Prioriſſæ ſuæ licentia, niſi arctioris Religionis obtentu, de eodem loco diſcedere: diſcedentem verò abſque communium litterarum veſtrarum cautione, nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina Officia celebrare, dummodò cauſam non dederitis interdicto. Chriſma vero, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, benedictiones Corporalium, & ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad Ordines fuerint promouendi, à Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam, & communionem ſacroſanctæ Romanę Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, vt infra fines Parrochiæ veſtræ, nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Cappellam, ſeu Oratorium denuo conſtruere audeat, ſaluis priuilegijs Pontificum Romanorum. Ad hæc, nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Decanis, alijſque omnibus Eccleſiaſticis ſecularibuſque perſonis vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipſius loci, liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati; qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi forte excommunicati, vel interdicti ſint, aut publici vſurarij, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas præterea, & poſſeſſiones, ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorundem, & ad Eccleſias, ad quas pertinent reuocandi libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Obeunte verò te, nunc eiuſdem loci Prioriſſa, vel aliqua earum, quæ tibi ſucceſſerit,

A nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia, præponatur, niſi quam Sorores communi conſenſu, vel ipſarum maior pars conſilij ſanioris, ſecundum Deum, & beati Auguſtini Regulam, prouiderint eligendam. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ, paterna in poſterum ſollicitudine prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infra clauſuras locorum, ſeu granciarum veſtrarum, nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu moleſtiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, B Eccleſiæ veſtræ conceſſas, necnon libertates, & emptiones ſecularium exactionum, à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus rationabiliter vobis indultis, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur earum, pro quarum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ authoritate, ac Diœceſanorum Epiſcoporum iuſta parte. Si qua C igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam, ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundo, tertioue commonita, niſi reatum ſuum, congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe diuino Iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco, ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructum D bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternę pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Ego Gregorius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Iacobus Tuſculanus Epiſcopus.
Ego Romanus Portuen. & ſanctæ Rufinę Epiſcopus.
Ego Raynaldus Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Fr. Iacobus Pręneſtin Epiſcopus.
Ego Thomas tit. ſanctæ Sabinæ Presbyter Cardinalis.
Ego Ioannes tit. ſanctæ Praxedis Presbyter Cardinalis.
Ego Gaifridus tit. S. Marci Presb. Card.

Ego

Ego Sinibaldus tit. S. Laurentij in Lucina presbyter Cardinalis.
Ego Stephanus S. Mariæ Transtyberim tit. S. Calixti presb. Card.
Ego Raynerius S. Mariæ in Coſmedin, Diac. Card.
Ego Aegidius SS. Coſmæ, & Damiani, Diac. Card.

Creuit hocce Cœnobium S. Mariæ de Noua opibus & religione conſpicuum, quod cum bellorum iniuria, quæ ex factioſorum Regum per multos annos Regnum in partes diſſecuerant, aliquando intra mœnia ſe recipere Moniales impuliſſet, dirutoque deinde veteri cœnobio, apud Eccleſiam D. Annunciatæ nouum reædificarunt ſeptum, Alphonſo I. Rege indulgente, ex ea tranſmigratione Auguſtinianum habitum, & inſtitutum poſthabitum Dominicanum ſuſceperunt, hactenuſque retinent ſub Archiepiſcopi regimine. Feruut ex patrum traditione Materanæ Moniales, ferè omnia, quæ Cypri Regina olim iiſdem elargita fuerat, quot annis pia munificentia Materam vſque ad earum ſubſtentationem delata fuiſſe, quouſque Turcarum Tyrannus Regnum illud Venetis ademit. Cęterum Andreas ſub Honorio III. anno 1217. de ſimonia & colluſione accuſatus, officio, ac beneficio priuatus, eum neglexiſſet Apoſtolico ſe conſpectui præſentare inde ex Honorij benignitate abſolutus, & dignitati reſtitutus, ad vomitũ rediit ſub Gregorio IX. qui anno 1231. commiſit Barenſi, & Rhegino Archiepiſcopis, & fratri Ioſepho Florenſis Cœnobij Ordinis Ciſtercienſis Monacho viris clariſſimis, vt de criminibus Andreæ diligenti inquiſitione perquirerẽt, eumque certiorem facerent, vt in reg. Vatic. fol. 111. anni 5. legitur in peculiari litera nu. 101. ad eos ſcripta huius tenoris.

Baren. & Rhegin. Archiepiſcopis & Fr. Ioſepho Monacho Floren. Cuſentin. Diœc.

Sintantum clamor, qui iam dudum frequenter aſcendit contra vener. fratrem noſtrum Acheruntinum Archiepiſcopum inualeſcit, quod diſſimulare ipſum vlterius ſine ſcandalo non valemus, nec ſine periculo tolerare. Præter alia quippe grauia, quæ pluries, & à multis ſunt inculcata de ipſo nuper noſtris eſt auribus intimatum, quod cum multiplicis ſit infamiæ nota reſperſus, abiecta Pontificalis officij grauitate, & deditus illecebris carnalium voluptatum, timore diuino, & humano pudore prorſus abiectis, talia perpetrat, quæ verecundiam referenti, & audientibus ſtuporem inferunt, & horrorem; vt enim de multis aliqua referamus, ſubtieeri non debent, Eccleſiæ, ac alia beneficia, quæ pertinent ad collationem ipſius ita venalia facta ſunt apud ipſum, quod per eum plus offerentibus conceduntur. Conſecrationes Eccleſiarum, clericorum ordinationes vix aut nunquam alicui conferuntur, niſi manum impleuerit largitoris, & cum dicatur vitæ penitus diſſolutæ, ita vt eius exemplo ſubditi ſui corrupti ad inhoneſta & turpia prolabantur, non ſolum exceſſus eorum non corrigit, verum etiam recepta pecunia potius ab eiſdem, permittit eis retinere publicè concubinas, quaſdam etiam Moniales, quas adduxit de partibus Orientis in Monaſterijs ſuæ Diœceſis collocandas, ſicut fama, immo infamia publica deteſtanda teſtatur, inhoneſtè pertractans, eis apud Brundusij ciuitatem tranſlatis, neceſſaria ſubminiſtrat, & quia nequit ſine ſumptibus paſſim voluptatibus indulgere, cum ſaltem . . . ſatisfieri ſit neceſſe, Eccleſiæ bona dilapidat, ipſa in vſus illicitos conuertendo. Idem quoque Archiepiſcopus tempore claræ mem. O. quondã Imperatoris officium iuſtitiaratus exercens duobus hominibus, vni pedem, & alteri manum fecit impiè mutilari. Hæc & alia multa committens enormia, quæ oculos diuinæ Maieſtatis offendunt, & homines grauiter ſcandalizant. Et licet Apoſtolica Sedes frequentibus clamoribus excitata inquiſitionem quorundam exceſſuum ſuorum duxerit committendam, propter tergiuerſatiores tamen ipſius, eodem cum inquiſitoribus & examinatoribus colludente, necnon corruptis teſtibus, & inquiſitoribus, ac examinatoribus ſupradictis, non ſolum prædicti exceſſus remanſerũt hactenus incorrecti, verum etiam peiora prioribus committere non expauit. Quare dicta Eccleſia in temporalibus diminuta, in ſpiritualibus eſt penè penitus deformata, ita quod niſi celeriter ſuccurratur eidem, vix adijciet vt reſurgat. Illius itaque ſequentes exemplum, qui & ſi nihil ignorat, deſcendere tamen voluit & videre vtrum clamores Sodomorũ, qui ad eum aſcenderant, veri eſſent, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus habentes præ oculis ſolum Deum, ſi de huiuſmodi colluſione, ac corruptione conſtiterit, ex integro ſuper præmiſſis inquiratis, & alijs, quæ inquirenda videritis. Alioquin ſuper nouis duntaxat diligentiſſimè veritatem, & quæ inueneritis nobis per veſtras litteras fideliter reſcribatis, vt ex veſtra relatione ſufficienter inſtructi procedamus prout ſecundũ Dominum viderimus procedendum. Præfixo eidem Archiepiſcopo termino peremptorio competenti, quo per ſe, vel per procuratorem idoneum noſtro ſe conſpectui repræſentet. Attentius

pro-

prouiſuri, ne ſicut alijs Inquiſitoribus ab Apoſtolica Sede datis vobis contingat illudi, & interim Eccleſia ſua per eum maioris dilapidationis diſpendium non incurrat. Quod ſi non omnes, duo veſtrum, &c. *Dat. Reate 7. Kal. Aug. ann. 5.*

Intereà Andreas, conſcientia teſte, cum ante Apoſtolicos delegatos ſe haud præſentare voluiſſet, volens nolens Archiepiſcopali dignitate priuatus, miſere deinde vitam finijt, eodem Gregorio IX. ad clauum ſedente. Quis verò poſt ipſum in Acheruntina ſucceſſerit Eccleſia, non inueni.

10 M. ANSELMVS Canonicus Neapolitanus, ex Cappellano Petri S. Georgij ad Velum aureum Diaconi Cardinalis per Innocentium IV. creatus eſt Acheruntinus Archiepiſcopus anno 1252. 14. Kal. Maij Pontif. 10. extat epiſtola eodem die, & anno Innocentij Capitulo Acheruntino ſcripta in Anſelmi à ſe electi commendationem, eſt num. epiſt. 638. fol. 264. Deceſſit ſub Clemente IV. Pontifice circa ann. Dom. 1267.

11 Fr. LAVRENTIVS Ord. Prædic. vir litteratiſſimus ex Capellano Anibaldi Card. tit. Baſilicę Duodecim Apoſtolorum à Clemente IV. renunciatus eſt Archiepiſcopus Acheruntinus anno 1268. vt ex Regeſt. Vatic. Dat. Viterbij non. Aprilis ann. 3. epiſt. eſt num. 10. fol. 135. inſtat pro decimis apud Carolum primum Regem, anno 1269. in Regeſt. Reg. vbi dicitur L. Archiepiſcopus Acheruntinus, & Materanus. Obijt 15. Nouemb. an. 1276.

12 PETRVS de Archia per viam compromiſſi à Capitulo electus eſt Acheruntinus Archipræſul Ioanne XXI. Pontifice anno 1277. eius electio, an canonicè fuerit celebrata dubitauit Nicolaus III. Ioannis ſucceſſor, commiſitque fratri Saluio Romano Ord. Pręd. vt Acheruntiam ſe conferret, eam electionem diſtinctè examinaret. Litteræ ad Saluium datæ 13. Kal. Ianuar. pontif. primo, ſunt in Reg. Vatic.

A fol. 198. Saluius verò cum exquiſita diligentia, Petri electionem diſcuſſiſſet, eam canonicè celebratam inuenit, & Petrum dignum vt tanto muneri admoueretur exiſtimauit. Confirmatus igitur eſt à Nicolao, 10. Kalend. Iulij anno pontif. 2. qui fuit ſalutis 1279. ex Reg. Vatic. epiſt. 118. fol. 172. Sedit à ſua confirmatione ann. 21. mortem obijt anno 1299. Hic aliquando compromiſſarius factus à Capitulo Potẽtino poſt obitum Petri, quendam Leonardum Ordinis Minorum Fratrem in Epiſcopum delegit anno 1284. quam electionem confirmauit Martinus IV. vt infra dicemus. Defuncto Petro, Bonifacius VIII. ex Caroli II. vtriuſque Siciliæ Regis voluntate Acheruntinæ Eccleſiæ ad Sedis A-

B poſtolicæ placitum adminiſtratorem conſtituit fratrem Gentilem Vrſinum Romanum Ord. Præd. doctrina, eloquentia, ac rerum experientia clarum; tunc Cataniẽſis Eccleſiæ in Sicilia electum Epiſcopum, 3. non. Ian. ann. 1300. pont. 6. Hunc virum nobiliſſimum legationibus, & rebus tractandis aſſuetum, Cataniẽſium creauerat Epiſcopum Bonifacius Caroli ſtudioſiſſimus, ratus, Catanienſes & cum eis cæteros Siculos hortatu Gentilis Carolum, vel filium Robertum, repudiato Federicò II. in Regem ſuſcepturos; ſed cum ſpes fefelliſſet conſilium, Siculique in fide Federici ſteriſſent, Gentilis omnem ademit conatum & potiundi Catanienſis Sacerdotij deſiderium. Interea Pontifex exuli Gen-

C tili Acheruntinam Eccleſiam contulit adminiſtrandam, quam cum ad annum vſq; ſatis eximiè rexiſſet, in ea mortem oppetijt anno 1303. à quo ſuperiori anno ſtatutum fuerat, vt ſuffraganei Acheruntinæ Eccleſiæ Epiſcopi, cæterique diœceſani Prælati in die Natalis Beatiſſimæ Virginis pro die S. Canionis Eccleſiam matricem Acheruntinam viſitarent.

Nos fr. Gentilis, &c. Adminiſtrator Eccleſiæ Acheruntinæ, &c. Notum facimus, &c. Quod in noſtra Matricis Eccleſiæ Acheruntinæ priuilegijs antiquis habeatur, qualiter in die Aſſumptionis Virginis, &c. in cuius reuerentiam Eccleſia Matrix, &c. eſt fundata, &c. Epiſcopi ſuffraganes ipſius Eccleſiæ, &c.

D *nec non inferiores aliæ dignitates ipſam Eccleſiam debeant viſitare, &c. quidam verò Archiepiſcopus deuotus ſancti Canionis commutauit dictam viſitationem de die Aſſumptionis, &c. in diem S. Canionis, &c. Dictis ſuffraganeis, & Prælatis acceptantibus, &c. Nos verò, &c. Præſentibus DD. Epiſcopis ſuffraganeis Grauinen. Potentinen. Venuſinen. Anglonen. & Tricaricen. &c. Ac de conſenſu, &c. Abbatum noſtræ Acheruntinæ Eccleſiæ ſubiectorum, &c. Nec non Archidiaconi Capituli noſtræ Eccleſiæ Acheruntinæ, &c. Viſitationem prędictam de die Beati Canionis, &c. in diem Natiuitatis Virginis Mariæ com-*

commutamus, &c, Omnibus prædictis lau- A
dantibus. Datum apud Acheruntiam, &c.
ann. 1302. Pontificatus Bonifacij Papę VIII.
Anno eius 9. Nos Marcus, &c. Epiſcopus
Anglonen. Nos Iacobus, &c. Epiſcopus Gra-
uinen. Nos Guido Epiſcopus Venuſinus. Nos
Fr. Leo Abbas monaſterij de Monte Caueo-
ſo. Nos Fr. Petrus Abbas monaſterij, &c.
de Ogiano, &c. Authenticum exemplar hu-
ius monumenti fuit productum in Roma-
na Rota, dum inter Acheruntinum & Ma-
teranenſem Clerum lis æſtuaret. Cęterum
Bonifacius poſt mortem Gentilis, Guido-
nem quendam (quem alij Guillelmum
vocant) Monachum Ciſtercienſem, ac
monaſterij Belliloci Ord. Cluniacēſis Vir-
dunenſis diœceſis Abbatem Doctorem, ac B
Regētem Theologicæ facultatis in Roma-
na Curia, Acheruntinæ Eccleſiæ admini-
ſtratorem ad Sedis Apoſtolicæ beneplaci-
tum fecit 8. Id. Septemb. anno pontif. 9. ſa-
lutis 1303. vt habetur in Reg. Vatic. Rexit
Guido Acheruntinam Eccleſiam ann. 3. &
ad Tullenſem in Gallia tranſlatus à Cle-
mente V. anno 1306. Obijt eodem anno
ante adeptam poſſeſſionem Roma rediens,
cui ſucceſſit in Tullenſi Eccleſia Ioannes
de Angilerijs Claudio Roberto incogni-
tus. Porrò monaſterium Belliloci Congre-
gationis Cluniacenſis diœceſis Virdunen-
ſis in Aragona fundatur anno 642. in ho-
norem ſancti Mauritij à ſancto Rodingo
Scoto. C

13 LANDVLPHVS (alij Rodul-
phus) Epiſcopus Viciæquenſis ex Ordin.
Prædic. aſſumptus ad Acheruntinam Ec-
cleſiam transfertur à Clemente V. die 2.
Id. Aug. anno 1306. Pontif. 1. ita in epiſt.
322. Reg. Vatic. vbi mentio de admini-
ſtratione Gentilis & Guidonis. Magna-
rum virtutum, omniumque ſcientiarum
genere ornatum fuiſſe Landulphum narrat
Leander in Nomenclatura Archiepiſcopo-
rum Ord. Prædicatorum; fuerat ante ade-
ptum Epiſcopatum S. Theologiæ Lector,
& fidei quęſitor in Neapolitana ciuitate,
de quo honorifica mentio in proceſſu
vitæ ac doctrinæ Angelici Doctoris D
Aquinatis. Breui tempore A-
cheruntinam Eccleſ. rexit,
cum mortuus aſſe-
ratur
anno 1308. in
Reg. Va-
tic.

14 Fr. ROBERTVS ex eodem Ord.
Præd. Philippi Achaiæ & Tarenti Princi-
pis à confeſſionibus, prædeceſſoris virtu-
tum imitator, & quaſi hæres Neapoli flo-
rebat honoribus, & gratia, cum in Ache-
runtinenſem Archipræſulem aſſumptus
fuit à Clemente V. Pontifice confirmata
Capituli Acheruntini poſtulatione, 15.
Kalend. Septemb. anno Pontificatus 3. hu-
manę ſalutis 1308. ex Reg. Vat. epiſt. 605.
fol. 118, cuius ſępè mentio in reg. Neapol.
Ad Robertum ſcripſit Ioannes XXII. Da-
tum Auenione 18. Kalen. Martij ann. pon-
tif. 11. ſalutis 1327. vt monaſterium Cla-
riſſanum caſtri Gontiani Acheruntinæ diœ-
ceſis ab Aquilina Domina caſtri eiuſdem
Gontiani ſub vocabulo ſanctæ Mariæ An-
nunciatæ conditum, priuilegijs & exem-
ptionibus aliorum eiuſdem Ordinis gau-
dere ſinat. epiſt. eſt 1434. Vatic. Archiu. à
Vuadingo exſcripta in 3. tom. Annalium
Minorum. Sextum ſupra trigeſimum an-
num optimis inſtitutis Acheruntinam Ec-
cleſiam rexit Robertus, exceſſitque ſub Io-
anne XXII. anno 1334.

15 PETRVS de Monte Caneoſo
Epiſcopus Venuſinus ad hanc Acherunti-
nam Eccleſiam tranſlatus eſt à Ioanne
XXII. anno 1334. 4. non. Iulij, Pontif. 18.
Obijt ſub Clemente VI. ann. 1343.

16 IOANNES Contellus ciuis & Ca-
nonicus Neapolitanus legum Doctor cla-
riſſimus ex ſacri Palatij Auditore euaſit
Acheruntinus Archiepiſcopus ad eam di-
gnitatem vocatus à Clemente VI. anno
1334. 4. Kalend. Febr. vt in Reg. Va-
tic. ep. 121. fol. 191. fato functus
eſt Vrbano V. ad clauum
ſedente anno
1362.
†

17 BARTHOLOMAEVS Prignanus Canonicus Neapolitanus defuncto Ioanne ſucceſſit 11. Kalend. April. anno 1363. B
ſedit ann. penè 14. & ad Barenſem Eccleſiam tranſlatus eſt anno 1377. pauloque poſt creatus eſt Summus Eccleſiæ Pontifex, Vrbanus VI. dictus de quo alibi.

18 NICOLAVS Acconciamuri Auerſanus menſe Maij electus eſt Acheruntinus Archiepiſcopus à Gregorio XI. anno 1377. nec diu Pontifex fuit, cum vnico tantum anno ſediſſet.

19 IACOBVS de Silueſtro Auerſanus per Clementem VII. Antipapam intruſus eſt anno 1379. inde vel obijt, vel de Sede deturbatus eſt ab Vrbano VI. eius mentio habetur in libris obligat. Prælat. Clementis eiuſdem Pſeudopontificis.

20 BISANTIVS Morellus Materanus, C
olim Vicarius Acheruntinæ & Materanæ Eccleſiæ ſub Bartholomæo Prignano ab eodem iam ad Pontificatum aſſumpto Acheruntinus Archiepiſcopus electus eſt anno 1380. ſedit annos 11.

21 PETRVS IOANNES de Baraballis nobilis Neapolitanus ſucceſſit Biſantio 1392. à Bonifacio IX. creatus, à quo anno 1395. ad Corinthienſem Eccleſiam tranſlatus eſt, vt in lib. oblig. legitur.

22 Fr. STEPHANVS Gobemus, olim

A Epiſcopus Nemouienſis, tunc Corinthienſis Archiepiſcopus eodem die & anno, quo Petrus Ioannes ad Corinthien. tranſlatus fuerat, ipſe ad Acheruntinam tranſitum fecit, in qua ſedit ann. 8. & ad Caluenſem Epiſcopatum iterum tranſlatus eſt 8. Id. Nouemb. 1402.

23 RICHARDVS de Olibano ex Epiſcopo Bellicaſtrenſi, Archiepiſcopus Acheruntinus renunciatus eſt à Bonifacio IX. ann. 1402. 8. Id. Nouembris, obijt anno 1407.

24 NICOLAVS Piſcicellus Neapolitanus Richardo ſucceſſit anno 1407. die 17. Martij, vir præter generis nobilitatem ſpectatiſſimam, omnium virtutum genere ornatus, poſt annos ſeptem meruit, vt ad nobiliorem Sedem Salernitanam transferretur, de quo ibi. Dederat facultatem Clericis & hominibus terræ Lateritiæ Acheruntinæ diœceſis viros idoneos, & procuratores creandi in condenda matrice Eccleſia ſancti Laurentij: facultas talis fuit. *Nicolaus, &c. Archiepiſcopus Acheruntinus. Dilectis, &c. Clericis, vniuerſitati, & hominibus Terræ Lateritiæ noſtræ Acheruntinæ diœceſis, &c. Nuper pro parte veſtra, &c.*
D *qualiter in erectione fabricæ, &c. Eccleſiæ matricis ſancti Laurentij, &c. viros idoneos, &c. Procuratores creare, &c. Quapropter, &c. de fide N.N. &c. ipſos procuratores elegiſtis, &c. auctoritate noſtra confirmamus, &c. Datum Milioniaci Acher. diœc.* 1408. Eodem anno idem Archipræſul confirmauit donationem & fundationem Eccleſiæ ſancti Nicolai eiuſdem Terræ, à quodam Nicolao deuotionis gratia conditam. *Nicolaus Acheruntinus Archiepiſcopus. Magna deuotionis, &c. qua Nicolaus, &c. de Lateritia noſtra Acheruntinæ diœc. ad nos & noſtrã Acheruntinã geritEccleſiam, exhibita ſiquidem, &c. quandam Eccleſiam ſub vocabulo, &c. S. Nicolai, &c. fundauit, & dotauit. Quapropter, &c. vt dicta fundationi robur*

robur noſtræ auctoritatis addere dignaremur, nos igitur præſentium tenore conferimus, &c. Datum Milioniaci noſtræ Acheruntinæ diœceſis, &c. 1408. Hæc & alia quædam, quæ in Nicolai Præſulatu in diœceſi Acheruntina peracta ſunt, obſeruauimus, in authenticis documentis eiuſdem Eccleſiæ, quæ cum ſint parui momenti haud enarrare libuit.

25 MANFREDVS Anerſanus patria, & ob ſingularem prudentiam, ſcientiarumque cognitionem quibus effulſit, apud omnes exiſtimationem collegit, præcipuaque gratia floruit apud Ioannam II. Reginam, cuius a conſilijs fuit, cum Epiſcopus Acernenſis eſſet, à qua ad Conſtantienſe Concilium præcipuus Orator delectus, in eo à Ioanne XXIII. Papa transfertur ad Acheruntinam Eccleſiam an. 1414. 10. Kalend. Maij, eique in Commendam conceditur Grauinenſis Eccleſia tunc per obitum Rogerij Epiſcopi vacans: ſub Martino V. deinde, & Eugenio IV. Pontificibus pro Regina varijs functus muneribus, varioque euentu hanc adminiſtrauit Eccleſiam annis omninò triginta. Siquidem emergentes inter Ioannam, Alphonſumque Aragoneum in Regni ſpe adoptatum, ſimultates in hoc parum ſapiens Manfredus partes Renati Andegauenſis ab eadem Regina in repudiati Alphonſi locum ſucceſſuri, ſuſcepit adiuuandas. Inuiſus itaque Alphonſo, ac Ioanni Antonio Vrſino Tarenti Principi Comitique Materæ eorundem duriorem moleſtiam expertus eſt, adeò, vt à Regno peneè exulare coactus, Materanam, Acheruntinæ vnitam Eccleſiam, fereque totam diœceſim Vrſino obnoxiam admiſerit: quamobrem Materani ſpe elati proprium obtinendi Paſtorem, vel ipſo adiuuante Comite, vel tumultuario concilio quendam Maſium Franciſcani Ordinis cucullatum in Materanenſem Eccleſiam intruſerunt. Hæc ſiue falſa, ſiue vera cum Eugenius IV. à Manfredo didiciſſet, Tricaricenſi Epiſcopo litteras dedit anno 1439. vt ſi vera narrarentur, intruſum deturbaret de Sede, & ad vnitatem perduceret ſubtractam Eccleſiam, vt in iiſdem litteris plenius continetur, quarum tenor talis eſt ab ipſo exemplari, quod extat in Acheruntini Archiuij tabulario.

A

Eugenius Epiſcopus ſeruus ſeruorum, &c. Epiſcopo Tricaricen. &c.

Paſtoralis officij, &c. Referente Manfredo Archiepiſcopo Acheruntino ad audientiam noſtram peruenit, quod nonnulli tam laici, quam Clerici de Terra Materæ ſuæ diœceſis propria temeritate Eccleſiæ Acheruntinæ in ſpiritualibus ad quā ipſi tenentur obedientiam ſubtrahentes, vt Terram ipſam in Ciuitatem erigere poſſent, quendam Maſium Ordinis Fratrum Minorum, &c. in dicta Terra in Epiſcopum, imò Idolum elegerunt, quin potius profanarunt, & eidem terræ Materæ quatuor alia caſtra de diœceſi Acheruntina pro eius diœceſi adiungentes in contemptum Sedis Apoſtolicæ, &c. Igitur committimus, &c. vt ſingula omnia irrita, & inania, &c. & ad priſtinum reducas, &c. *Datum Florentiæ 1439.*

B

Degebat tunc Florentiæ Manfredus, dum Concilium celebraretur, & inter Patres aſſedit, tametſi mendosè in nomenclatura legatur Laurentius Epiſcopus Acheruntinus pro Manfredo Archiepiſcopo Acheruntino. Quo etiam anno poteſtatem fecit Eugenius Fratribus Ord. Minorum tria in Apulia Cœnobia, & vnum in terra Milioniaci Acheruntinæ Diœceſis condendi.

C

Dilectis filijs Miniſtro, & Fratribus Domorum Ordinis Minorum in Prouincia Apuliæ conſiſtentium ſecundum morem, &c.

Merita veſtræ Religionis expoſcunt, &c. Hinc eſt, quod nos, &c. vnum vobis in terra Milioniaci Acherūtinæ diœceſis pro Fratribus ſub Regulari Obſeruantia, & tria alia loca infra Prouinciam Apuliæ, &c. pro Fratribus veſtri Ordinis etiam ſub Regulari Obſeruantia huiuſmodi inibi deputandis recipiendi, &c. Eccleſiam cum Campanili, &c. officinis pro vſu & habitatione Fratrū huiuſmodi fundandi, conſtruendi, &c. fel. record. Bonifacij Papæ VIII. &c. cæteriſque contrarijs nequaquam obſtantibus, &c. licentiam elargimur. Et inſuper Fratribus in Domibus, ſiue locis deputandis huiuſmodi, &c. ſingulis gratijs, & vti, &c. gaudere valeant, &c. concedimus per præſentes, iure tamen

D

tamen, &c. ſaluo. Nulli ergo, &c. noſtræ conceſſionis infringere, &c. *Datum Florentiæ anno 1439. 10. Kalend. Iunij, anno nono.*

Cęterùm ſiue vera, vel falſa fuerint à Manfredo relata; viſum tamen eſt Eugenio in gratiam Ioannis Antonij Vrſini, loci Comitis, cui inuiſus erat Manfredus Materanam Eccleſiam ab Acheruntina ex Apoſtolico beneplacito diuellere, eidemque non proprium Paſtorem, ſed adminiſtratorem dare, qui eam Eccleſiam, terraſque omnes tunc Comitatui obnoxias, Acheruntinæ tamen diœceſis, tranquillè, ac bene regeret; ex pluribus vnum delegit Eugenius, Petrum Motulanum Epiſcopum virum impigrum, & Vrſino gratum, quippe qui tunc temporis Ioannis Vrſini Cardinalis Archiepiſcopi Tarentini Generalis Vicarius erat. Ad hunc annum 1440. has litteras dedit Eugenius, quas ex ſimplici copia hic inſerimus.

EVGENIVS EPISCOPVS, &c.

Venerab. Fratri Petro Epiſcopo Motulanen. Eccleſiæ Materanen. in ſpiritualibus & temporalibus Gubernatori, per Sedem Apoſtolicam deputato ſalutem.

Apoſtolatus officium, &c. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filij nobilis viri, Ioannis Antonij de Vrſinis de Baucio, Principis Tarentini, petitionis ſeries continebat, quod licet Eccleſia Materanen. alias per Sedem Apoſtolicam Metropolitanę Acheruntinæ Eccleſiæ vnita, & annexa fuerit; tamen quia perſona Venerab. Fratris Manfredi Archiepiſcopi Acheruntin. ex certis, & rationabilibus cauſis ſibi ſuſpecta, multorum grauium virorum teſtimonio dignoſcitur, & præſertim his temporibus, quibus regnum noſtrum Siciliæ, bellorum turbinibus vndique agitatur, non poteſt tolerare, vt idem Archiepiſcopus, ſuper dicta Materanen. Eccleſia paſtoralem curam gerat, cum ſine magna ſui ſtatus ſuſpicione curam huiuſmodi habere non poſſit. Quare pro parte dicti Principis, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ne prædicta Materanen Eccleſia, eiuſque diœceſis, in temporalibus, & ſpiritualibus detrimentum patiatur, & ſtatui ſuo etiam prouideatur, vt ad gubernationem dictæ Eccleſiæ, aliquam perſonam idoneam, de benignitate Apoſtolica deputare dignaremur. Nos igitur, ad quos ſpectat omnibus Eccleſijs prouidere ſalubriter, ac de perſona tua, quæ ob ſinceritatem fidei, & deuotionem, & circũſpectionem, & prudentiam in rebus agendis plurimum eſt commendata, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, ipſius Principis etiam in hac parte ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuæ auctoritate Apoſtolica committimus, & mandamus, quatenus Eccleſiam, & Diœceſim prędictas, & Populum, qui ſuæ iuriſdictionis eſſe dignoſcitur, tam in temporalibus, quàm in ſpiritualibus, iuxta datam tibi à Deo prudentiam vſque ad noſtrum beneplacitum regas, & gubernes, fructuſque ipſi Eccleſiæ, & diœceſi Materanen. debitos, & debendos, percipias, eoſque pro cultu diuino, &c. expendas, &c. prout prudentiæ tuæ, &c. videbitur expedire, &c. Tibique dicto beneplacito durante, curam, & c. plenariè committendo. Et ſi propter curam, & regimen Eccleſiæ Motulanen. aut Tarentin. in qua pro Vener. Fratre noſtro Ioanne S.R.E. Presbytero Cardinale, & Archiepiſcopo Tarentino Vicarius exiſtis, dictæ Eccleſiæ Materanen. commodè vacare non poteris, aliquam perſonam idoneam, etiamſi Religioſus & cuiuſcunque Ordinis etiam Mendicantium fuerit (dummodo dicto Principi accepta exiſtat) cum omnimoda poteſtate tibi conceſſa prædictæ Eccleſię Materanen. deputandi, harum ſerie tibi concedimus facultatem. Intendentes, &c. vt tu nemini ſuper gubernatione, & c. reddere rationem tenearis, & idē deputandus, nulli alteri, niſi paternitati tuæ, &c. Mandantes dilectis filijs Canonicis, & Capitulo, & Populo, ac omnibus & ſingulis Clericis dictæ Materanen. Eccleſiæ, & ſuæ diœceſis incolis & habitatoribus, quatenus tibi dicto beneplacito durante, &c. plenè pareant, &c. alioquin ſententias, ſiue pœnas, quas rite tuleris, ſiue ſtatueris in rebelles, ratas habebimus, &c. non obſtantibus quibuſcunque, &c. *Datum Florentiæ anno Incarnationis Dominicæ 1440. pridie non. Iuly, ann. 10.*

Porro Petrus Motulanus Epiſcopus Materanæ Eccleſiæ adminiſtrator, cum vtriuſque Eccleſiæ Tarentinæ ac Materanæ haud ſatis eſſet, vt benè tegerentur, ſuum eundem Fratrem Maſium, ſeu Madium Hydruntinum Comitis Vrſini à ſacris Conſilionibus virum prudentem, & rerum agendarum clarum, quem ſ[illegible] referente Manfredo, Eugenius Materanum intruſum deturbarat, Eccleſiæ Materanæ gubernatorem conſtituit die 10. Septembris eiuſdem anni.

Petrus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia, Epiſcopus Motulanen. ac Reuerendiſs. in Chriſto Patris, & Domini, Domini Ioannis miſeratione Diuina, digniſſimi Presbyteri Cardinalis tituli SS. Nerei, & Achillei, nec non Archiepiſcopi Tarentini in ſpiri-

A *tualibus, & temporalibus Vicarius generalis, & nouiter Materanen. Eccleſia, & ipſius Diœceſis in ſpiritualibus, & temporalibus Gubernator, & Adminiſtrator per Sedem Apoſtolicam deputatus.*

Dilecto nobis in Chriſto venerab. viro Fratri Madio de Hydrunto, Ordinis Fratrum Minorum, Prouinciæ Apuliæ, Miniſtro Prouinciali, ſalutem in Domino ſempiternam. Probitatis & virtutum, tuarum, &c. Cum igitur quaſdam, &c. per ſanctiſſimum in Chriſto Patrem, & D. N. D. Eugenium, diuina prouidentia Papam Quartum, &c. cum bulla plumbea, &c. B quas vidimus, &c. tenoris & continentiæ ſubſequentis, videlicet, Eugenius Epiſcopus, &c. vt ſupra, &c. cupiamus, &c. Apoſtolicis in eiſdem litteris contentis obedire mandatis. Verum quia propter curam & regimen Eccleſiæ Motulanen. & Tarentinen. in qua Vicarius exiſtimus, dictæ Eccleſiæ Materanen. commodè vacare non poſſumus. Te, de cuius vita laudabili, &c. Teque Illuſtriſſimo Domino Principi Tarenti, gratum fore cognoſcentes quem ſua Serenitas, viuæ vocis oraculo, tanquam ſuum fideliſſimum ſeruitorem, & perſonam idoneam & aptam, ac ſufficientem elegit, & præſentialiter nobis aſſignauit, C in dicta Eccleſia Materan. & eius Diœceſi, cum plena ſupradicti Domini noſtri Summi Pontificis, nobis tradita, & conceſſa facultate, & poteſtate, prout in prædictis litteris Apoſtolicis, &c. Rectorem, Gubernatorem, &c. & adminiſtratorem de mãdato Apoſtolico, & cum omni iuris & facti ſolemnitate, conſtituimus, ordinamus, & deputamus, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, &c. Ita tamen quod poſſis, & valeas auctoritate Apoſtolica Eccleſiam Materanen. & Diœceſim prędictas, ac populum, qui ſuæ iuriſdictionis eſſe dignoſcitur tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus iuxta datam tibi à Deo prudentiam vſque ad beneplacitum me- D moratI Summi Pontificis regere & gubernare, eademque Apoſtolica poteſtate, fructus, &c. ipſi Eccleſiæ & Diœceſi Materanen. debitos, &c. percipere, &c. eoſque pro cultu diuino, &c. pro Dei honore, &c. atque diſtribuere, &c. prout prudentiæ tuę, &c. videbitur expedire, &c. ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, &c. Tibi dicto beneplacito durante curam, &c. dictæ Eccleſiæ Materanen. &c. plenariè committendo; Ita tamen quod nemini de geſtis, &c. niſi nobis tenearis reddere rationem. Mandantes, &c. dilectis nobis in Chriſto filijs Canonicis, ac Capitulo, & Clero, nec non Populo, & omnibus. & ſingulis Ciuibus dictæ Materanen. Eccleſiæ, eiuſque diœceſis, incolis, & habitatoribus, quatenus tibi dicto beneplacito durante, in his, quæ ad huiuſmodi commiſſionem, ſpectant, pareant, obediant, atque intendant deuote, alioquin ſententias, ſiue pœnas, &c. ratas habebimus, &c. In cuius teſtimonium, &c. *Datum Tarenti, &c. die 10. menſis Septembris, anno vero Dominicæ Incarnationis* 1440. *Indict. 4. Pontif. vero D. D. N. Eugenij, &c. Anno decimo. Petrus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Motulanen. & Vicarius Tarentin. ac Gubernator Eccleſiæ Materanen. qui ſupra prædicta fatetur, & manu propria ſe ſubſcripſit, &c.*

Interea gratum fuit, & ratum Eugenio Pontifici, quod Petrus Motulanus ad bonum Materanæ Eccleſiæ regimen conſtituerat, ſcripſitque vaſſallis oppidorum tunc ditionis eiuſdem Eccleſiæ, vt dictum Madium adminiſtratorem venerarentur, eidemque ad Apoſtolicæ Sedis beneplacitum tanquam proprio Epiſcopo obedientiam præſtarent. En litteræ Eugenij.

EVGENIVS EPISCOPVS, &c.

Dilectis filijs vniuerſis vaſſallis Lateritiæ, Genuſij, Pomarici, Montis Cateoſi, Milioniaci, Grottularum, Oggiſui, & Piſticij Terrarum Eccleſiæ Materanen. ſalutem & Apoſt. benedict. &c. Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, &c. Dudum ſiquidem iuſtis & rationabilibus cauſis inducti venerab. Fratri noſtro Petro Epiſcopo Motulanen. commiſimus, &c. vt Eccleſia Materanen. vſque ad noſtrum beneplacitum, &c. gubernaret. Quod ſi propter curam, &c. commodè facere non poſſet, aliquam perſonam idoneam, etiamſi religioſam, &c ad regimen ipſius Materanen. Eccleſiæ deputaret, &c. cuius facultatis vigore, &c. Dilecto filio Madio de Hydrunto Ordinis Fratrum Minorum profeſſori, prædictæ Eccleſiæ Materanen. in ſpiritualibus & temporalibus Adminiſtratori, &c. curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Materanen. Eccleſię, &c. vſque ad noſtrum beneplacitum auctoritate noſtra commiſit, &c. prout tam noſtris, quam ipſius Epiſcopi litteris plenius continetur. Nos igitur, qui de fide dignis perſonis informati fuimus, quod dictus Madius, in regimine, & adminiſtratione ipſius Materanen. Eccleſiæ laudabiliter ſe præbuit, commiſſionem huiuſmodi, &c. ratam habentes, & gratam, eam, & omnia, inde ſequuta, auctoritate Apoſtolica, aliarum noſtrarum ſerie litterarum approbauimus, atque confirmauimus. Et quia etiam prædictus Madius, de religionis zelo, vitæ munditia, honeſtate morum, ſpiritualium prouidentia, & temporalium circumſpectione, alijſque virtutum donis

apud

apud nos multipliciter commendatus exiſtit, ſperantes quod dicta Materanen. Ecclesia ſub ipſius Madij regimine maiora ſuſciperet incrementa, & quod idem Madius, Clerum, & Populum ciuitatis, & Diœceſis Materanen. ad frugem melioris vitæ,&c. inducere poſſet, eundem Madium, qui etiam dicti ſui Ordinis in Prouincia Apuliæ Miniſter exiſtit, adminiſtratorem prædictæ Materanen. Eccleſiæ,&c. vſque ad Sedis Apoſtolicæ beneplacitum,&c. fecimus,&c. ſibi adminiſtrationem plenam, & liberam dictę Eccleſiæ Materanen. &c. ac bonorum, &c. plenariè committentes, &c. necnon de fructibus, &c. diſponere, &c. valeret, &c. ſicuti veri Epiſcopi Materan. &c. Quocirca vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eundem Madium adminiſtratorem ſuſcipientes deuotè, & debita honorificentia proſequentes, & fidelitatem debitam, necnon conſueta ſeruitia, & iura ſibi à vobis debita, exhibere integrè ſtudeatis. Alioquin ſententiam, &c. quam idem Madius adminiſtrator, &c. in rebelles, ratam habebimus,&c. *Datum Florentię anno Incarnationis Dominicæ* 1442. *3. non. Decembris, Pontif. noſtri anno* 12.

Materanam Eccleſiam rexit Madius quouſque vitam protraxit Manfredus, quā cum anno 1444. Iulio menſe, cum morte commutaſſet, Eugenius eodem die, eodemque anno Manfredo ſucceſſorem dedit Marinum, iterumque perpetua vnione Acheruntinam, Materanamque Eccleſiam coniunxit, & Madio Materanæ Eccleſiæ adminiſtrationem ademit.

Eugenius Epiſcopus, &c. Et Apoſtolicis ſeruitijs, libenter ea complectimur; &c. Ad Eccleſias Cathedrales & Metropolitanas prouidere debemus opportunè. Hodie ſiquidem Marinum olim Epiſcopum Fundanen. &c. in Archiepiſcopum electū, ipſum ad Acheruntin. & Materan. Eccleſias inuicem vnitas, tranſtulimus. Cumq; nos alias, dilectum filium Madium de Hydrunto Ordin. Minorum adminiſtratorem Eccleſię Materan. per alias noſtras litteras, duxerimus deputandum, Nos certis ſuadentibus rationibus, deputationem ipſam reuocamus. *Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis* 1444. *prid. non. Septemb. Pontificatus noſtri anno* 14.

26 MARINVM de Paulis ex oppido Cauiani nobilem & impigrum virum Epiſcopum Fundanum, & ex rerum experientia ad populos placandos aptiſſimum Eugenius Acheruntinum & Materanum delegit Archiepiſcopum anno 1444. in cuius commendationem Acheruntino Clero, & Populo eodem die litteras direxit, quo iiſdem ferè verbis populo Materano ſequentes dedit.

Eugenius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Populo Ciuitatis & Diœceſis Materan. ſal. & Apoſt. benedict.

Romani Pontificis, quem Paſtor ille cœleſtis, & Epiſcopus animarum, &c. Eccleſijs prætulit vniuerſis, nunc per ſimplicis officium prouiſionis, nunc verò per miniſteriū tranſlationis, accommodè (prout perſonarum, temporum, & locorū qualitas exigit, & Eccleſiarū vtilitas perſuadet) Eccleſijs ſingulis Paſtor accedat idoneus,& Rector prouidus deputetur, qui populū ſibi cōmiſſum ſalubriter dirigat,& informet,&c. Dudū ſiquidē bo. mem. Manfredo, &c. Regimini Acheruntin. & Materan. inuicem canonicè vnitarum Eccleſiarum præſidente, Nos cupientes eiſdem Eccleſijs cum vacarent, per Apoſtolicæ Sedis prouidentiam, vtilem & idoneam præſidere perſonam, prouiſionem ipſarum Eccleſiarum, ordinationi, & diſpoſitioni noſtræ duximus, ea vice, ſpecialiter reſeruandam, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his, per quoſcunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Poſtmodum verò præfatis Eccleſijs per obitum ipſius Manfredi Archiepiſcopi Acheruntin. & Materan. qui extra Romanam Curiam, debitum naturæ perſoluit, Paſtoris ſolatio deſtitutis, Nos vacatione huiuſmodi fide dignis relatibus intellecta, ad prouiſionem ipſarum Eccleſiarum celerem & felicem, de quibus nullus præter nos, ea vice, ſe intromittere potuerat, ſiue poterat, reſeruatione & decreto obſiſtentibus ſu-

pradictis, ne Eccleſiæ ſupradictę, longę va-
cationis exponerētur incommodis, pater-
nis, &c. poſt deliberationem, quā de præ-
ficiēdo eiſdem Eccleſijs perſonam vtilem,
& fructuoſam, cum Fratribus noſtris ha-
buimus diligenter, demum ad venerab.
Fratrem Marinum, Epiſcopum olim Fun-
danen. in Archiepiſcopum Acheruntin. &
Materan. electū, conſideratis, &c. Et quod
idem Marinus electus, qui regimini Fun-
danen. Eccleſiæ eatenus laudabiliter præ-
fuerat, eaſdem vnitas Eccleſias, ſciret, &
poſſet (auctore Domino) ſalubriter rege-
re, & feliciter gubernare, direximus ocu-
los noſtræ mentis. Intendentes igitur tam
d. Eccleſijs vnitis, quam earum gregi Do-
minico ſalubriter prouidere, eundē Mari-
nū, &c. à vinculo, &c. de Fratrū eorundem
conſilio, &c. abſoluentes, ipſum ad eaſ-
dem vnitas Eccleſias Apoſtolica auctori-
tate tranſtulimus, illiſque præfecimus
in Archiepiſcopum & Paſtorem, curam,
&c. ipſarum Eccleſiarum vnitarum, &c.
plenariè committendo, &c. firma ſpe, &c.
præfatæ vnitæ Eccleſiæ, &c. regentur vtili-
ter, & proſpere dirigentur, &c. Quocirca
Vniuerſitatem veſtram rogamus & horta-
mur attētè, &c. quatenus eundem electum,
tanquam Patrem & Paſtorem animarum
veſtrarum grato admittentes honore exhi-
beatis eidem obedientiam, & reuerentiam
debitas, & deuotas; ita quod, &c. *Datum
Romæ apud ſanctum Petrum, ann. Incar.
Domin. 1444. pridie non. Septemb. Pontif. no-
ſtri anno 14.*

Perbellè Marinus vtramque Eccleſiam
cœpit adminiſtrare, & omnia qua dili-
gentia, qua ſagacitate Archiepiſcopatus
iura ad priſtinum reduxit decorem. Obie-
rat menſe Maio 1450. Iacobus Squaqua-
rus Epiſcopus Potentinus Marini ſuffraga-
neus, de cuius obitu cum certior ille factus
eſſet, requiſiuit à Capitulo Potentino, Cle-
roque iuxta vetuſtum & laudabilem mo-
rem eiuſdem defuncti, equum, lectum, &
annulum Metropolitico iuri obnoxia,
quemadmodum a cæteris ſuffraganeis Ca-
pitulis defunctis Epiſcopis exhibebantur,
quæ omnia ob paupertatem Capitulo Po-
tentino liberaliter donauit, cum illud pro
debitis rebus vncias duas argenti dediſſet,
vt in publico ſuper ijs confecto inſtrumen-
to legimus, quod hic ad aſſerendum vetu-
ſtum ritum libuit exſcribere ex ſimplici
copiali.

*In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Amen.*

Anno Natiuitatis eiuſdem 1450. Pon-
tificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris
Domini Nicolai V. Summi Pontificis in
ciuitate Acheruntiæ. Nos D. Antonius Fa-

A rina de Milionico publicus vbilibet per
totum Orbem. Apoſtolica auctoritate No-
tarius, D. Petrus Perrenſis de Rubo, De-
cretorum Doctor, D. Angelus Archidia-
conus Acheruntinus, D. Nicolaus Cantor
eiuſdem Acheruntiæ, &c. teſtes, &c. teno-
re, &c. notum facimus, &c. quod prædicto
die conſtitutis, &c. Reuerendiſſimo in
Chriſto Patre, & Domino Domino Ma-
rino, miſeratione diuina Archiepiſcopo
Acheruntino, & Materano ex vna, &c. &
D. Stephano de Pergula de Potentia, Ca-
nonico maioris Eccleſiæ Potentinæ & Nū-
cio, &c. deputato per Capitulum maioris
Eccleſiæ Potentin. prout nobis conſtitit,
per quaſdam litteras, per ipſum Capitu-
B lum & Clerum, eidē Domino Archiepiſco-
po directas, quarum tenor, &c. ex parte
altera, prædictus Dominus Archiepiſco-
pus aſſeruit, &c. dicto D. Stephano præ-
ſenti, &c. & acceptanti, qualiter de præ-
ſenti menſe Maij præſentis anni, &c. Reu.
Pater D. Iacobus Squacquarus ſuum diem
clauſit extremum: ex cuius morte, ſecun-
dum laudabilem conſuetudinem hacte-
nus obſeruatam, &c. Canonici & Capitu-
lum Potentin. tenentur, & debent tranſ-
mittere equum, lectum & annulum dicti
eorum Epiſcopi, ſi extant; & ſi non ex-
tant, eorum pretium, & valorem cum
æſtimatione taxandum. Vndè pro dictis
Iuribus, &c. prædictus Dominus Archiepi-
C ſcopus, audita morte dicti Epiſcopi ſui
ſuffraganei, Vicarium ſuum deſtinauit ad
Capitulum prædictum, & Canonicos Po-
tentin. vt deberent, infra certum dierum
ſpatium, tranſmittere dictum equum, le-
ctum & annulum, ſeu eorum pretium, &
valorem vt ſupra. Qui Canonici Potentin.
& Capitulum ad dominationem prædicti
Domini Archiepiſcopi, deſtinauerunt cer-
tos eorum Nuntios ſpeciales, &c. videlicet
Dominum Stephanum iam dictum, & Fra-
trem Vitum Guardianum Conuentus ſan-
cti Franciſci de Potentia cum quibuſdam
litteris, &c. ſigillo dicti Capituli, vbi erat
imago glorioſæ Virginis, & ſancti Gerar-
di, &c. & erant tenoris, &c. Reu. in Chri-
D ſto Pater, & Domine, Domine noſter Do-
mine Reu. Poſt recommendationem, etc.
Veneno loco Donno Stephano Canonico
di queſta Eccleſia, e Fratre Vito preſenti
latori, &c. piacciaui darli fede, quanto al-
le perſone noſtre proprie. Potentiæ die
28. Maij, 13. indict. In quarum litterarum
pede erant hęc verba videlicet. Paterni-
tatis veſtrę humiles ſeruitores, Archidia-
conus, Archipresbyter, & Cantor Poten-
tin. & Capitulum maioris Eccleſiæ Poten-
tin. &c. à tergo autem: Reu. in Chriſto
Patri, & Domino, Domino Marino Ar-
chiepiſcopo Acheruntin. & Materan. eo-
rum Domino Reu. &c. Poſt quarum litte-
rarum, &c. prædicti Nuntij, &c. expoſue-
runt,

runt, &c. qualiter propter abſentiam dicti eorum Epiſcopi, qui dum pro maiori parte temporum vixerat, extra ſuum Epiſcopatum vixit, Epiſcopatus ipſe pauper erat, & ad nihilum redactus. Vnde rogauerunt Dominationem ſuam, quod dignaretur habere dictos Canonicos, & Capitulum, & Epiſcopatum, &c. Supplicantes eidem, quod ſi non in totum, ſaltem in aliquam partem, &c. dignaretur, &c. facere aliqualem gratiã, &c. venerunt ad infraſcriptam concordiam cum dicto Domino Archiepiſcopo, &c. pro Iuribus, &c. dicto Domino Archiepiſcopo competentibus, ſoluerent vncias duas carlenorum, & prædictus Dominus Archiepiſcopus donaret, &c. totum reſiduum, &c. quod aſcendit ad alias vncias octo, &c. Et cum hac concordia reuerſi ſunt, &c. Vnde prætitulato die 29. menſ. Martij in noſtri, &c. præſentia prædictus Dominus Stephanus, &c. tradidit, etc. eidem Domino Archiepiſcopo preſenti, etc. in auro, et Aragonenſibus, vncias duas, etc. et prædicitur Dominus Archiepiſcopus donauit totum reſiduum, etc. *Remittens omne Ius, &c.*

Præfuit Marinus plus minus ann. 27. obijtque anno 1471. menſe Septembri, alij habent Milioniaci ſuæ diœceſis Acheruntinæ vrbe extremam diem clauſiſſe, alij in proprio ſolo Caiuani affirmant, vtroque in loco extant inſcriptiones ſepulchrales, quas hic referemus. In maiori Eccleſia Milioniaci ita legitur, vt mihi relatum eſt, in marmorea tabula, ſuppoſita tamen, vt aliqui ſcribunt.

Qui fuit immunis vitiorum, quique Tudertum,
Rexerat, exiguus contegit iſte lapis,
Hic mira grauitate puer, ſurgentibus annis,
Promeruit docti nomen habere viri.
De Paulo dictus, ſua nomina dicta Marinus
Ingenio clarus . . . .
. .
Hic Caiuanis, generoſa prole creatus,
Fundorum electus, Preſul ab Vrbe fuit.
Hic Materanus fuit Archiepiſcopus, inde
Acheruntinus Præſul am itus erat.
Omnibus vnus amor, ſed qui ſucceſſit amator
Turbauit patriæ gaudia læta ſua.
Has tamen exoſus tenebras expertus Olympo,
Ipſius illa libens oſſa reliquit humi.

Caiuani verò in patria, et in maiori Eccleſia propè Ioannem de Paulo olim vrbis Senatorem viſitur eiuſdem ſepulchrum, hac inſculpta inſcriptione,

Marinus Cyauanenſis
Cognomento de Paulo Archiepiſcopus
Acheruntinus
Hoc ſibi viuens poſuit anno
MCCCCXXI.

Publica cui inueni res eſt commiſſa Tuderti
Fundorum & merui Præſul vt Vrbe forem.
Mox Acheruntinæ redimitus honore tyaræ
Exegi hic vitæ tempora longa meę.
Amiſſum nunc me Cayuanum patria luget,
Et magẽ de Paulo ſtirps mea certa domus.

In ſepulchro verò Ioannis vrbis Senatoris hęc proſtant legentibus.

Hic iacet
corpus egregij viri Domini Ioannis
de Paulo,
olim Capitaneus Capuæ,
Iuſtitiarius Apruty Citra,
regens magnæ Curiæ Vicariæ,
Senator Vrbis Romæ anno Domini
M.CCCCIX.

27 Fr. HENRICVS Lunguardus Panormitanus Ordinis Prædicatorum Epiſcopus Policaſtrenſis, cum eſſet Ferdinandi ſenioris Regis Neapolitani à ſacris Cõfeſſionibus, ac Conſilijs ad Acheruntinum et Materanum Sacerdotium tranſlatus eſt à Sixto IV. anno 1471. cuius laudes non tacuit Leander Albertus lib. de Vir. Illuſtr. Ord. Prædic. *Petrus Ranzanus, Orator inſignis, Sicilia oriundus, Præſul digniſſ. &c. cum altero Siculo Antiſtite, Henrico nomine (loquitur de Lunguardo) viro ingenij acris, oſtendente cæteris, quantum in diſce-*

 pta-

ptationibus litterarÿs apud Pariſienſes va-
luerit. Quem ob eminentem ſcientiam,
eiuſque doctrinam, atque prudentiam, Fer-
dinandus iunior Neapolis Rex ad ſe adſciue-
rat, & in Patrem elegerat, &c. Commen-
dauit Sixtus Henricum per ſuum diploma
Capitulo, et hominibus Materanæ Eccle-
ſiæ, ſignificans illum Acheruntinum Ar-
chiepiſcopum, & Materanum Epiſcopum
delegiſſe, virum optimum, ac bonum,
cui obedientiam præſtare debuiſſent, in
hunc modum.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, &c.
Dilectis, &c. Capitulo & hominibus Eccleſiæ
Materanę. Venerab. Fratrem Henricum,
&c. per obitum Marini Archiepiſcopi Ache-
runtini, & Epiſcopi Materani in Archiepiſco-
pum Acheruntinum, & Epiſcopum Matera-
num, &c. præfecimus; Quo circa, &c. man-
damus, &c. dicto Henrico Archiepiſcopo A-
cheruntino, & Epiſcopo Materano obedien-
tiam exhibeatis, &c. Datum Romę, &c.
1471.

Ceterùm haud ſtetit in Acheruntinos
liberalitas Sixti, longius quippè Matera-
nis progreſſa videbatur, noua Eccleſiæ
Materanæ diminutura dignitate, et pro
Archiepiſcopali prærogatiua ex vnione
aliorum Pontificum diu antea conceſſa,
Epiſcopali titulo Materana Eccleſia inſi-
gniretur. Siqnidem ad ipſum Pontificem
humiliter exorandum viros primarios ex
ſuis Oratores miſerunt, ne pateretur, Ma-
teranam Eccleſiam, quippe quæ in nobili,
præpotentique ciuitate poſita, Archiepi-
ſcopali dignitate ſpoliari, quorum peti-
tionibus benignè annuit Pontifex, alte-
rumque cudi fecit diploma fauorabile, quo
iterum ſtatuit, adiecitque vt vtriuſque
Eccleſiæ Antiſtes, Acheruntinus, et Ma-
teranus, dum in ciuitate ac diœceſi eſſet,
dum vero Materæ degere contigiſſet, Ma-
teranus, et Acheruntinus denominarentur,
vt in diplomate.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad
futuram rei memoriam.

In ſupremæ dignitatis ſpecula, licet in-
ſufficientibus meritis, à Domino cō-
ſtituti, circa ſtatum Eccleſiarum omnium,
præcipuè Cathedralium ſtudijs intēdentes
aſſiduis, ita ipſis Eccleſijs, Metropolita-
nis præſertim, & vetuſtis, quas ſiniſtra
temporum conditio, ad diminutionem,
egeſtatemque adduxit, & pro quarum
conſeruatione, ſuorumque Antiſtitum,
vitæ ſubſidio ab alijs Eccleſijs, conſequen-
do, Sedes Apoſtolica per vnionis reme-
dium prouidere curauit, proſpicimus op-
portunè, quod eis conceſſis non deſtituan-
tur auxilijs, & quæ de proprijs bonis Ec-
cleſiaſticis, & Prælatis paupertate depreſ-
ſis communicant, pro oneris ſubleuatio-
A ne huiuſmodi, honoris premium conſe-
quantur. Sanè pro parte dilectorum Ca-
pituli Eccleſiæ Materanen. necnon Cleri
& populi ciuitatis, & diœceſis Materanen.
nobis nuper exhibita petitio continebat,
quod licet olim Metropolitana Eccleſia
Acheruntina, antiquis temporibus inſi-
gnis, bonis temporalibus (vt fertur) ſuf-
ficienter dotata: ciuitas verò Acherunti-
na populoſa inter illarum partiū ciuitates
ſamoſa extitiſſet; quia tamen poſtmodum
ſiniſtris euentibus temporum varietate
cauſantibus, ciuitas ipſa ad magnam di-
minutionem deuenit, ac ciuibus deſtitu-
ta, à paucis habitatur perſonis, dictaque
Eccleſia Acheruntina tectura pro magna
parte, & prout ipſius decentiæ conueni-
B ret, miniſtris carens, deformi quodam-
modo ruinæ ſubiacere conſpicitur. Pro
quibus detrimentis, & incommodis huiuſ-
modi ſubleuandis, vt à pleriſque aſſeritur,
& facti euidentia indicat, ne Archiepiſco-
palis dignitas huiuſmodi premiſſorum
occaſione vileſceret, & ipſius Archiepi-
ſcopus, qui pro tempore eſſet, ſtatum
ſuum iuxta dignitatis Archiepiſcopalis
exigentiam tenere poſſet: dictaque Mate-
rana Eccleſia, &c. quæ benedicente Al-
tiſſimo, populoſa, & bonis temporalibus
ad hominum victus opportunis referta,
dignis quoque, & venerabilibus Collegia-
tis, & alijs Eccleſijs, ac etiam virorum,
& mulierum monaſterijs pluribus inſigni-
ta eſt, eidem Acheruntinæ coniuncta, ſi-
C bique annexa, & è contra, ſeu inuicem
ambę per vnum Præſulem regendæ in
poſterum vnitæ fuerunt, prout hodierno
tempore per vnum reguntur, & guber-
nantur Antiſtitem. Qui iuxta quarundam
litterarum Apoſtolicarum, præſertim fel.
record. Eugenij Papæ IV. prædeceſſoris
noſtri tenorem Acheruntinus & Matera-
nus Archiepiſcopus nominatur, & ſtatum
ſuum ex fructibus, redditibus, & prouen-
tibus menſæ ipſius Eccleſiæ Materanen.
quodammodo ſe ſuſtentat; cumque pro-
pterea, ſicut eadem petitio ſubiungebat,
dignum cenſeri debet, vt idem Archiepi-
ſcopus Eccleſiam Materanen. prædictam,
à qua vitæ ſuſcipit nutrimenta, recogno-
ſcere, & fauore debito proſequi teneatur,
D prout venerab. Frater noſter Henricus Ar-
chiepiſcopus ſe facturum pollicetur, pro
parte Capituli, Cleri, & Populi prædicto-
rum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt
præmiſſis omnibus paterna conſideratio-
nē penſatis, vtriuſque Eccleſiarum earun-
dem ſtatui, decentiæ & honori proſpice-
re, ac aliàs ſuper his opportunè prouide-
re de benignitate Apoſtolica dignaremur.
Nos igitur attendentes, quod etſi iuxta
doctrinam Apoſtoli, alter alterius onera
portare teneamur; de iure tamen naturæ,
& ſecundum eruditionem Euangelicam,

bene

benè facientibus nobis, grati, & officioſi eſſe debemus: Capituli, Cleri & Populi prædictorum, in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, ſtatuimus & ordinamus, quod de cętero perpetuis futuris temporibus, modernus, & qui pro tempore erit Acheruntin. & Materan. Archiepiſcopus, quoties in Acheruntina Eccleſia, ſiue eius diœceſi reſidentiam fecerit, ſe Acheruntin. & Materan. Archiepiſcopum; quando verò in Materan. ſeu eius diœceſi, ipſum reſidere contigerit, Materan. et Acheruntin. Archiepiſcopum ſe nominare, & in ſuis litteris appellare teneatur & debeat. & nihilominus eidem Materanen. Eccleſiæ, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indultis, & gratijs per Sedem Apoſtolicam, aut Reges & Principes ſęculares eidem Acheruntinæ Eccleſiæ conceſſis, vti & gaudere valeat, eiq; communia eſſe debeant in omnibus, & per omnia, ac ſi eidem Materanen. Eccleſiæ conceſſa forēt, auctoritate prædicta concedimus per pręſentes; Non obſtantibus Conſtitutionibus, &c. nec non Eccleſiarum earundem ſtatutis, &c. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1471. 16. Kalend. Febr. Pontif. noſtri ann. 1.*

Interea præſidente Henrico viro probo & ad omnia facto; & ex determinatione Sixti Pontificis aliquando mutua charitate quieuit vtriuſque Eccleſiæ Clerus, donec ſub Henrici ſucceſſore iterum lites, & iurgia de titulo ſeruando, deque diœceſi ſtatuenda inſurgere cœperunt, quæ ferè vſque ad noſtra ſęcula propudioſè pacem, concordiamque fregerunt. Henricus verò poſtquam eximiè vtramque Eccleſiam rexiſſet, Materæ lento, ſed pertinaci morbo extinguitur anno 1482. die 4. Decembris ſepultus in Cathedrali.

†

28 VINCENTIVS Palmerius, deinde Neapolitanus, natalibus, virtutibuſque clarus anno 1483. demortuo Henrico ſuffectus eſt die 14. Martij. Huic vix dum electo de Eccleſiaſtica immunitate benemerendi pręclara ſeſe dedit occaſio: etenim plures eius diœceſis Dynaſtæ, ſeu Barones dominandi libidine iura eius Eccleſiæ perturbare ſunt aggreſſi, quorum Vincentius infracto animo coram Ferdinando Primo æquiſſimo Rege petulantiā fregit, & ablata ſuæ vindicauit Eccleſiæ, vnde Regiam, Pontificiamque gratiam meruit, & Eccleſiaſticę libertatis aſſertor fuit appellatus. Eadem felicitate pacem inter Acheruntinos, Materanoſque Clericos, ciueſque, iterum inter ſe diſſentientes, ex præſcripto Ioannis Cardinalis Aragonei delegati compoſuit, ac Sixti IV. diploma iam antea ſub Henrico prædeceſſore ſuo ſcriptum obſeruandum mandauit. Milioniaci ſuæ diœceſis maiorem Eccleſiam in Collegiatam erexit an. 1516. quām confirmauit Leo X. eodem anno nonis Nouembris.

Leo Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Dilectis filijs Archipresbytero, Cantori, Canonicis, Beneficiatis, & Presbyteris Eccleſiæ ſanctæ Mariæ Maioris terræ Milioniaci Acheruntinæ & Materanæ diœceſis, &c. Cum à nobis, &c. quod venerab. Frater Vincentius Archiepiſcopus Acheruntinus, & Materanus, Parrochialem Eccleſiam ſanctæ Mariæ Maioris terræ Milioniaci ſuæ diœceſis, &c. in Collegiatam Eccleſiam, &c. auctoritate ſua ordinaria erexit, &c. *Datum, &c.* 1516.

Has rexit Eccleſias plus minùs ann. 35. vtroque anno 1518. dignitati nuncium remiſit die 30. Iulij Archiepiſcopali titulo retento, quod ad mortem vſque retinuit, Neapoli exceſſit, & in Sacrario Eccleſiæ S. Catharinæ ad Formellum terræ mādatus eſt. Habuit ſuum generalē Vicarium, dum Acheruntinam, Materanenſemq; Eccleſias regeret, Petrum Epiſcopulum Motulanum.

AN-

29 ANDREAS MATTHÆVS Palmerius Vincentij nepos claræ indolis iuuenis patruo cedente, Acheruntinus, & Materanus Archiepiſcopus effectus eſt à Leone X. 3. Kalend. Auguſti 1518. Vix inauguratus, ab Acheruntinis, Materaniſque Clericis, & populis per litteras eodem die commendatus, diſſidentibus partium ſtudijs, lis aliquando ex Vincentij dexteritate ſopita, in deterius prorupit, animoſque inflammauit ad ſua cuique tuenda iura. Acheruntinis in primis res iucunda obuenit, cum à Leone litteras in forma breuis ſurripuiſſent die 11. Nouembris eiuſdem anni 1516. quibus Andreę Matthęo Archiepiſcopo demandatum fuit, vt deinceps Acheruntinum Archiepiſcopum, Materanumque Epiſcopum ſeſe denominaret, vt in litteris ab exemplari exſcriptis plenius continetur.

Dilecto filio Andreæ Matthęo electo Acheruntino, & Materanenſi, Leo Papa X. Dilecte fili ſalutem, & Apoſtolicam benedict.

Nuper Acheruntina & Materanenſi Eccleſijs inuicem vnitis ex eo, quod venerab. Frater noſter Vincentius Archiepiſcopus nuper Acheruntinus, & Materanus regimini, & adminiſtrationi dictarum Eccleſiarum, quibus tunc pręerat in manibus noſtris ſponte, et libere ceſſit, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam Paſtoris ſolatio deſtitutis, nos de perſona tua eiſdem Eccleſijs de Fratrum noſtrorum conſilio Apoſtolica auctoritate prouidimus, præficiendo te illis in Archiepiſcopum, et Paſtorem, prout diuerſis noſtris indè confectis litteris pleniùs continetur, ac attendentes pręfatam Eccleſiam Materanenſem olim Eccleſię Acheruntinæ in ſuffraganeam per felic. record. Alexandrum Papam II pręd eceſſorem noſtrum conceſſam et aſſignatam fuiſſe, ac poſtmodum tempore Pontificatus piæ mem. Sixti Papæ IV. etiam prædeceſſoris

A noſtri de perſona bon. mem. Henrici olim Archiepiſcopi Acheruntini, et Epiſcopi Materanenſis eiſdem Eccleſijs etiam tunc inuicem vnitis tunc per obitum ſimilis mem. Marini Archiepiſcopi Acheruntini, et Epiſcopi Materanenſis extra Romanam Cur. defuncti vacantibus Apoſtolica auctoritate prouiſum, ipſumque Henricum Acheruntinum in Archiepiſcopum, et Materanenſem Eccleſijs prædictis in Epiſcopum præfectum, et deinde de dictis Eccleſijs per obitum dicti Henrici Archiepiſcopi Acheruntini, et Epiſcopi Materanenſis vacantibus de perſona præfati Vincentij, ita vt cum idem Vincentius in Acheruntina ciuitate, et diœceſi, ſe Acheruntinum, B et Materanenſem, dum verò in Materanenſi ciuitate, et diœceſi reſideret Materanenſem et Acheruntinum Archiepiſcopum appellare deberet prouiſum fuiſſe, ipſamque Eccleſiam Materanenſem, licet, vt præfertur vnitam, non tamen Metropoliticam indè cenſeri, nec ipſarum vnitarum Eccleſiarum Præſulem in Acheruntina ſe Materanenſem Archiepiſcopum, aut vice verſa in Materanenſi ciuitate, ſeu diœceſi reſidendo ſe Materanenſem, et Acheruntinum Archiepiſcopum, neq; diœceſanos Acheruntinos extra ciuitatem, et diœceſim Acheruntinam, et ad ciuitatem et diœceſim Materanenſem huiuſmodi euocari, ſed ſeparatim iuriſdictionem in C eiſdem ciuitate, et diœceſi exercere debere, ac volentes, ne Clerus, et Populus Acheruntinus indè grauentur, et contentiones et ſcandala oriantur prouidere, motu et ex certa ſcientia diſtrictius tibi in virtute ſanctæ Obedientiæ, et ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſione à regimine, et adminiſtratione vtrarumque Eccleſiarum prædictarum pœnis mandamus, quas ſi contra feceris, eo ipſo abſque declaratione deſuper facienda incurrere volumus, et decernimus, et quarum relaxationis beneficiũ præterquam in mortis articulo conſtitutus ab alio, quam à Romano Pontifice nequeas obtinere, ne D de cętero aliàs quam Archiepiſcopum Acheruntinum, et Epiſcopum Materanenſem nominare, appellare, ſeu inſcribere, aut iuriſdictionem, vel ſuperioritatem aliquam in Clerum, et Populum ciuitatum, et diœceſum prædictarum, niſi ſeparatim, niſi præterquam in his, quæ mero iure Metropolitico pertinent, et quem in ciuitate, vel diœceſi Acheruntina dumtaxat ingerere debeas per te aut Vicarios, ſeu alios officiales tuos quomodolibet directè, vel indirectè quouis quæſito colore exercere pręſumatis. Decernentes Clerum et Populum vtriuſquę ciuitatum, et diœceſum prædictarum ad parendum aliàs tuis, aut Vicariorum, vel officialium prædictorum mandatis, et monitionibus

extra

extra ciuitates, vel diœceſes eorum, in quibus reſpectiuè degnerint minime teneri, neque ad id compelli, neq; propterea aliquibus cenſuris; ſeu pœnis innodari poſſe: Decernentes irritum & inane, ſi ſecus ſuper ijs à quocunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus præmiſſis, ac ordinationibus Apoſtolicis, nec non dictarum Eccleſiarum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. *Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 11. Nouembris 1518. Pontificatus noſtri ann. 6.*

Interea Materani nec rei nouitate proſtrati, nec fracti aduerſariorum lętitia, ad Leonis humanitatem appellarunt; ac per ſupplicem libellum enixè ipſum ſummum ęquumque Iudicem rogarunt, ne dignitatem Archiepiſcopalem eorum Eccleſię ab alijs prædeceſſoribus Pontificibus benignè affectam adimeret, facturos ſe quod ſpopondiſſet iuſtitia, & Pontificia humanitas, ne iterum lis reuocaretur ad pilum.

Clementiſſime Pater,

Quantum præiudicium afferat, quantumque attendi debeat honoris detractio, & ſtatus mutatio tam in Eccleſiaſticis, quam in temporalibus, Sanctitas veſtra opportune nouit. Cum itaque per præinſertas, honori Ciuitatis, & Eccleſiæ Materanen. detrahatur, ac illarum ſtatus mutetur, cum à trecentis annis citra, & ſupra, non ſolum à tempore Vincentij tunc Archiepiſcopi Materan., ſed tempore Henrici etiam Archiepiſcopi Materanen. & non ſolum tempore Henrici, ſed etiam tempore Marini Henrici prædeceſſoris; & non ſolum tempore Marini, Henrici, ſed etiam tempore Manfredi, Marini Archiepiſcopi prædicti prędeceſſoris Archiepiſcopi Materanen. & Acheruntin. nominati fuerunt, vbi Materan. principaliter nominatus fuerit Archiepiſcopus, ac vnuſquiſque eorum fuit Archiepiſcopus, & fuit ſola illa differentia, per dictas litteras Sixti inducta, quod idem Archiepiſcopus præponeret nomen Eccleſiæ, apud quam reſideret; prout hactenus fuit obſeruatum. Et ſi aliquid mutandum eſſet, potius in fauorem Materanen. ciuitatis, quæ plurimum inſignis & populoſa, ac regia, & de temporali dominio Regis Catholici exiſtit, & non Acheruntina, quæ reſpectu Materanen. vrbis eſt depreſſa, Clero & Populo deſtituta, ac ſub temporali Dominio non dicti Regis, ſed cuiuſdam Baronis, Comitis exiſtit, fieri deberet; Cum etiam per

A talem mutationem, dicto Regi Catholico magnum fieret præiudicium, & præfato Comiti multum accreſceret, eo quod veriſimiliter magna pars Cleri. & populi de Materan. ad Acheruntin. tranſiret, ſi ſolum apud iam dictam Acheruntin. iura Metropolitana exiſterent, cum hactenus apud vtramque fuerint, & principalior Domus Archiepiſcopi, & eius iuriſdictionis exercitium frequentius in dicta Materanen. fuerit. Ne igitur ex ijs, quæ antiquam conſuetudinem habuerunt, aliquid immutetur, ſed (vt decet mos antiquæ vetuſtatis, ac honor, & ſtatus conſuetus cuique conſeruetur, ac ſcandalis, quæ ex tali mutatione prouenire poſſent, occurratur,
B pro parte deuotorum Sanctitatis Veſtræ Oratorum, Cleri, & Populi Materanen. prędictorum ad beatiſſimos pedes Sanctitatis Veſtræ recurritur humiliter ſupplicando, quatenus ea, quę importunitate, vel inaduertentia, ac ſine cauſę cognitione, in prædictorum Regis, Cleri & Populi prędiudicium, & dedecus ſunt conceſſa, ad conſuetum ſtatum reſtituentes, & reducentes, eoſque ſpecialibus fauoribus & gratijs proſequentes, prędicto Rev. Patri D. Andreæ Matthęo moderno Materanen. & Acheruntin. Archiepiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus, ſub omnibus & ſingulis in prę miſſis contentis, & etiam priuationis
C prędictarum Eccleſiarum, & Apoſtolicæ maledictionis, ac damnationis æternę & decem millium ducatorum auri de Camera, Fabricæ Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe applican. cenſuris, & pœnis eo ipſo incurren. quarum abſolutio non niſi de dictorum Oratorum conſenſu haberi poſſit, quod deinceps perpetuis futuris temporibus prædictus Andreas Matthęus modernus Archiepiſcopus, eiuſque ſucceſſores nominari & deſcribi debeant, &c. prout & quemadmodum dictus Andreas Matthęus, in litteris Sanctitatis Veſtrę, in prouiſione de eius perſona, dictis Eccleſijs facta, nominatus & deſcriptus fuit, videlicet Materanen. & Acheruntin. Archiepiſcopus. In alijs verò in pręinſertis con-
D tentis, prout hactenus fuit obſeruatum, procedat, proindè omninò, ac ſi præinſertæ nullatenus emanaſſent diſtrictè præcipiendo mandare, ſicque ſtatuere & ordinare. Et nihilominus aliquibus probis viris in partibus illis, ac eorum cuilibet, vt prædictis Oratoribus perpetuo efficacis defenſionis præſidio aſſiſtant, Andream Matthęum modernum Archiepiſcopum, eiuſque ſucceſſores prædictos, ac alios contradictores, inobedientes, & rebelles, cenſuras & pœnas incurriſſe declarent, aggrauent, ac reaggrauent, interdictum Eccleſiaſticum apponant, & auxilium brachij ſęcularis (ſi opus fuerit) innocent, cęteraque alia neceſſaria, &c. etiam appel-

pellatione remota exequantur, committere, & mandare dignemini, de gratia ſpeciali, præmiſſis, ac præinſertis, ac inde forſan ſequutis, & fel. record. Bonifacij Papæ VIII. &c. & alijs Conſtitutionibus, &c. *Cæteriſque contrarijs non obſtantibus, &c.*

Poſt hæc Leo, vt æqua lance vtrarumque partium iura illibata ſeruaret, & dignitas illa Archiepiſcopalis, ſi iuſtitia ſuaderet, in Materanos caderet, ita inducere videbatur, per ſummorum hominum Laurentij Pucci, & Dominici Iacobacij Cardinalium iudicium, Sixti IV. decretum cenſuit confirmandum, reuocatiſque prioribus litteris (ſine tamen præiudicio volentium agere ſuper ſubreptione litterarum Sixti) ſanxit, ac decreuit, vt deinceps Materanæ Eccl. Archiepiſcopalis dignitas aſſereretur, præcepitq; Andreæ Matthæo ſeſe Acheruntinum, Materanumque Archipræſulem adtitularet. Litteræ datæ fuerunt die 26. Maij 1519. quas hic libenter ab exemplari damus, cum vſque ad hæc noſtra tempora veluti iuſtiſſime prolatæ ſeruentur ab eorum Archiepiſcopis illibatæ.

Venerabili Fratri Andreæ Archiepiſcopo Acheruntin. & Materan.

Leo Papa X. venerab. Frat. ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Dudum felic. record. Sixtus Papa IV. prædeceſſor noſter, prouide conſiderans, quod aliàs Acheruntin. quæ in Clero, Populo, facultatibus, & diuitijs admodum decreuerat; & Materan. Eccleſia, quæ Clero & Populo, atque opibus, & rebus humano victui opportunis copioſa, & pluribus inſignibus Collegiatis Eccleſijs, & vtriuſque ſexus religioſorum Cœnobijs abundabat, inuicem, vt altera alteri in honore, & decenti earum Præſulis ſtatu, mutuo eſſent ſubſidio, Apoſtolica auctoritate perpetuò vnitæ fuerant, vnuſque & idem Antiſtes, qui à tempore piæ mem. Eugenij Papæ etiam IV. & prædeceſſoris noſtri, tunc ſui Acheruntin. & Materan. Archiepiſcopus vocabatur, ipſas Eccleſias rexerat, & gubernauerat, prout tunc regebat, & gubernabat; & dignum iudicans, vt earundem Eccleſiarum Paſtor, Materanam Eccleſiam, à qua vitæ nutrimenta ſuſcipiebat, grato perſequeretur honore, & iuxta Euangelicam diſciplinam, ſe erga illam officioſum præberet, auctoritate prædicta ſtatuit, ordinauit, quod ex tunc de cætero in perpetuum, tunc & pro tempore exiſtens Acheruntin. & Materan. Archiepiſcopus, quoties in Acheruntin. ſe Acheruntin. & Materan. & quoties in Materan. Eccleſijs, ciuitatibus, & diœceſibus reſideret, Materan. & Acheruntin. Archiepiſcopum ſe nominare, & inſeribere teneretur; Nos verò ſuperioribus diebus prædicta ignorantes, cum accepiſſemus, dictam Eccleſiam Materanam fuiſſe olim à recol. mem. Alexandro Papa II. ſimiliter prædeceſſore noſtro, prædictæ Eccleſiæ Acheruntin. in ſuffraganeam conceſſam, & propterea minùs decens videri, vt ipſius Antiſtes, qui illius ratione Epiſcopus erat, Archiepiſcopus vocaretur, confunderetur ex eo Metropolitica iuriſdictio, & auctoritas, ac Clero, & populo dictæ Eccleſiæ Acheruntin. præiudicium inferretur, etiam ad euitandum ſcandala, ne qua inde orirentur, motu proprio, & certa noſtra ſcientia, tibi in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à regimine & adminiſtratione dictarum Eccleſiarum pœnis, eo ipſo quo contra feceris, incurrendis, per quaſdam mandauimus, ne te ex tunc alias, quam Archiepiſcopum Acheruntin. & Epiſcopum Materanum nominare, vel ſcribere, neve iuriſdictionem vel ſuperioritatem aliquam in Clerum & populum, ciuitatum, & diœceſum prædictarum, niſi ſeparatim: præterquam in his, quæ ad te Metropolitico iure ſpectarent, & quæ in ciuitate, & diœceſi Acheruntina dumtaxat expedire deberes, per te, aut Vicarios, vel alios officiales tuos directè, vel indirectè, quouis quæſito colore exercere quoquo modo præſumeres; Decreuimuſque Clerum et populum dictarum ciuitatum, et diœceſum, ad alias parendum tuis, vel Vicariorum, aut officialium prædictorum, mandatis, & monitionibus, nequaquam teneri, nulliſque propterea cenſuris, vel pœnis innodari poſſe, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper ijs à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attentari. Et deinde dilectis filijs Capitulo, & ſingulis Canonicis prædictæ Eccleſiæ, ac populo ciuitatis Materanen. ac alijs perſonis ibi expreſſis, quia mandato noſtro prædicto noluiſſe acquieſcere dicebantur, per alias noſtras litteras ſub excommunicationis ſententia, & alijs etiam pecuniarijs pœnis tunc expreſſis diſtrictè præcipimus, vt dictis prioribus litteris noſtris, & mandato in omnibus obediret, prout in dicti Sixti prædeceſſoris, ſub eius plumbea bulla, & ſingulis indè prædictis, per breue confectis litteris, quarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſſis habemus plenius cõtinetur. Cum autem, ſicut Capitulum & Canonici prædicti, &c. Dilectis filijs noſtris Laurentio Sanctorum Quatuor Coronatorum, & Dominico ſancti Bartholomæi in Inſula, titulorum Presbyteris Cardinalibus, viuæ

vocis

A vocis oraculo commiſimus, vt de his ſe diligenter informarent, & deinde nobis referrent, fidem legitimè fecerant, quod ſtatutum, & ordinatio Sixti prędeceſſoris noſtri huiuſmodi effectum ſortita, & ab illorum editionis tempore citra vſque ad dictarum litterarum noſtrarum publicationem Eccleſię, ciuitas, & diœceſis Materan. prędictę, & earum Clerus & populus in eorundem ſtatuti, & ordinationis poſſeſſione, vel quaſi fuerunt pacificè & quietè; & per eoſdem Cardinales nobis relatum fuerit, honeſtum non fuiſſe ciuitatem Materan. et illius Clerum, & populum, eis non vocatis, ac cauſa minimè cognita, ſua poſſeſſione minimè ſpoliari. B Nos ad eorundem Cardinalium relationem honeſtum fore cenſentes, dictas litteras, & proceſſus habitos per eaſdem, ac alia inde ſequuta quęcunque reuocantes, caſſantes, & annullantes, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod tu et pro tempore exiſtentes Archiepiſcopi Acheruntin. & Materan. omne id, quod antequam litterę noſtrę hoiuſmodi à nobis emanaſſent, ſeruare ſolitus fueras, & fuerant prędeceſſores tui (ſine tamen preiudicio volentium agere, ſuper ſubreptione litterarum Sixti, prędeceſſoris huiuſmodi) interim, donec aliud declaratum non fuerit, obſeruare debeatis, & tenemini. Vobis nihilominus in virtute ſanctę obedientię, & ſub interdicti in- C greſſus Eccleſię, ac ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione vtriuſque Eccleſię huiuſmodi, pœnis, eo ipſo, abſque aliqua declaratione incurren. & quarum relaxationem non niſi à Nobis & à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & in mortis articulo obtinere valeatis, diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus voluntatem, & decretum noſtrum huiuſmodi, inuiolabiliter obſeruetis, & à Vicarijs, & Officialibus, & alijs ſubditis veſtris, obſeruari faciatis. Non obſtantibus pręmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec non omnibus illis, quę idem Sixtus prędeceſſor no- D ſter in dictis litteris, voluit non obſtare, cęteriſque contrarijs quibuſcumque.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, &c. Die 26. Maij 1519. Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Porrò quod ad Andream Matthęum attinet, plura eſſent dicenda, ex his pauca proferemus, cum nõ defuerint, qui eius meritas laudes inſeruerint in Commentarijs. Hic vtique magni animi vir, qui plerumque etiam infulatus ex auitę ſuę gentis laude, ac memoria pręcipuè Luchini Palmerij Mediolanenſis primipili inuictiſſimi, qui ſub Sfortia meruit, & Neapoli gentis ſuę genus propagauit, cum ſpiritus militares gereret, quorum impulſu, & Chriſtianę Religionis amore zelo accenſus, vt Theodorus Catacuzenus ſcribit, Adriano VI. Pontifici ſe exhibuit ad ſuppetias Rhodianis militibus tunc à Selino Turcarum Imperatore obſeſſis deferendas, ſuaque, & amicorum pecunia ſcripto millite, dum iter pararet, Pontificiumque expeteret auxilium, ex Adriani vecordia, vel auaritia Palmerij nobile facinus nudatum eſt, & dum Romę ab Adriano conſulitur, Rhodum expugnatur, & in Sellmi poteſtatem deuenit. Andreas vero parum abfuit quin ex animi dolore vitam amiſerit, ſtatimque relicta Aula ad Eccleſiam ſuam benè regendam ſe contulit, è qua poſt paucos annos à Clemente VII. reuocatus, ſumma omnium hominum gratulatione S. R. E. Presbyter Cardinalis renunciatus eſt ad titulum ſancti Clementis, anno 1527. die 3. Maij, quo munere virorum Principum, pręcipue Caroli V. Imp. & Clementis VII. expectationi reſpondit, ac pręclarum in Chriſtiana Republica Senatorem ſe geſſit. Acheruntinam, Materanamque Eccleſias anno 1528. ad fauorem Franciſci fratris ſui cum regreſſu dimiſit, Sarnenſem iam acceperat, eoque pręmortuo iterum eas reaſſumpſit, iterumque ſe exoluit anno 1531. Policaſtrenſem habuit commendatam, & Mediolanenſis Ducatus à Carolo V. delectus Gubernator, eoque in munere diem clauſit extremum 13. Kalen. Febr. ann. 1537. ibidem depoſitus, in patriam delatus in communi Fratrum oſſuario apud Eccleſiam S. Catharinę de Formello reconditus eſt, vt Cęſar Eugenius ſcribit. Victorellus in additionibus ad Ciacconium ex Nomenclatore ſcribit Palmerium Romę obijſſe, & inſcriptione ſequenti honoratum fuiſſe in Eccleſia S. Mariæ de Populo.

Andreæ Matthæo Palmerio
Neapolitano
S. Clementis Presbytero Cardinali
Io. Vincentius Palmerius fratri
optimo
multis cum lacrymis poſuit.
Qui vixit
annis 43. menſ. 5 dieb. 10.
Deceſſit 13. Kal. Febr.
M.DXXXVII.

Sed hæc inſcriptio non reperitur inter inſcriptiones & epitaphia Eccleſię ſanctę Marię de Populo, quam nuper vna cum deſcriptione eiuſdem Eccleſię publici iuris fecit Ambroſius Landuccius Senenſis, olim Illyritanæ Congregationis Ordinis Heremitarum ſancti Auguſtini Generalis Vicarius, nunc ſanctiſſimi Domini noſtri Alexandri

xandri VII. Pont. Max. Sacriſta, & digniſſimus Philadelfienſis Epiſcopus, doctus vir, & venerandę antiquitatis cultor eximius, ingenijque ſui monumentis clarus.

30 Fr. FRANCISCVS Palmerius, Cardinalis ſuperioris germanus frater Ordin. Conuentualium ſancti Franciſci, cedente fratre, à Carolo V preſentatus euaſit Archiepiſc. Acherun. & Materan. die 21. Auguſti 1528. qui poſt duos adminiſtrationis annos Milioniaci ſuę diœceſis oppido mortalitatem expleuit Auguſto menſe 1530. de quo acta conſiſto, de quo etiam vnum tantum familiaritatis documentum legimus, cuius initium. *Frater Franciſcus Palmerius miſeratione diuina Archiepiſcopus Acheruntinus, & Materanus. Dilecto nobis in Chriſto, filio, Diacono Dominico de Simiuſlo Canonico Acheruntino, &c. Datum in ciuitate A heruntiæ die* 8. *menſis Iulij* 1529. *Pontificatus noſtri anno primo.* Huius non meminit noſter doctus Vvadingus in Annal. Minor. Ex Franciſci obitu, vi regreſſus hę Eccleſię ad Cardinalem Palmerium redierunt, qui illas paucis menſibus deinde adminiſtrauit, & Capitulo, Clericiſque maioris Eccleſię Milioniaci, quod iam dudum conceſſerat aſſeruit, et benignè confirmauit ſcripto documento tenoris ſequentis.

Andreas Matthæus, miſeratione diuina tit. Clementis S. R. E. Presbyter Cardinalis Palmerius nuncupatus Acheruntin. & Materan. Eccleſiæ perpetuus adminiſtrator, ſeu Archiepiſcopus.

Dilectis nobis in Chriſto Archipresbytero, Cantori, Capitulo, Canonicis, et Beneficiatis, cęteriſque Presbyteris Intitulatis in Collegiata Eccleſia S. Marię Maioris terrę Milioniaci, etc. Cum alias bon. mem. Vincentius Archiepiſcopus Ma-

A teranus, & Acheruntinus, patruus noſter interueniente vnanimiter bon. mem. Bernardino Biſignani Domino temporali, ac Vniuerſitate, & hominibus, nec non vniuerſo Clero dictę terræ Milioniaci, Eccleſia ſanctæ Marię Maioris prędictam in Eccleſiam Collegiatam, &c. omnes, & ſingulos fructus, &c. ſub certis modo & forma diuiden. &c. perpetuò vniuerit, &c. dictiſque & pro tempore exiſten. Archipresbytero, Cantori, Canonicis & Capitulo, &c. Ius præſentandi perſonas idoneas, ad ſeptem ex Canonicatibus, &c. reſeruauerit, et deinde nos alias tunc & dictæ Eccleſiæ, &c. Archiepiſcopus, in minoribus conſtituti, &c. veſtigijs prædi-

B cti bon. mem. Vincentij Archiepiſcopi Patrui noſtri, &c. erectionem, &c. confirmantes, &c. Et ſucceſſiue poſtquam Nos, miſeratione diuina ad Cardinalatus honorem aſſumpti fuimus, Sanctiſſimus in Chriſto Pater & D. N. D. Clemens, &c. paterna benignitate, &c. indultum conferendi omnes, et ſingulas dignitates Canonicatus, &c. in dicta noſtra Acheruntina, et Materana Eccleſia, illiuſque diœceſi exiſten. nobis, &c. conceſſerit, &c. Idcircò, &c. illaque omnia & ſingula, quatenus opus ſit, ex nouo concedimus, &c. Dantes, &c. plenam, liberam, et amplam facultatem, &c. quaſcunque perſonas idoneas ad ſeptem ex Canonicati-

C bus, &c. dum pro tempore vacauerint iuxta dictarum bon mem. Vincentij Archiepiſcopi, et priorum noſtrarum litterarum huiuſmodi informationem continentia, &c. non obſtante indulto nobis vt præfertur conceſſo &c. In quorum, &c. *Datum Romæ in domo habitationis noſtræ ſub anno, &c.* 1530. *Die vero* 15. *Decemb. pontif. Sanctiſſ. &c. Clementis, &c. Papæ VII Anno* 8. *&c.* Ita eſt *A. Card. Palmerius, &c.*

D

31 IOANNES MICHAEL Saracenus Neapolitanus, cum eſſet Archipresbyter Torellæ, ex præſentatione Caroli V. Imp. à Cle-

à Clemente VII. Acheruntinam, & Materanam obtinuit Cathedras die 3. Iulij anno 1531. vir vtique virtutis eximiæ, quippe qui ex generis nobilitate claritudinem videretur traxiſſe. Conſtat eiuſdem affines maiores, vt Camillus Borellus ſumm. deciſion. & Sulmontes p. 2. ſcribunt Torellæ dominium geſſiſſe ad annum vſque 1297. Igitur Saracenus, vt erat vir doctus, & in rebus agendis ſummoperè peritus ad varia munia à Clemente VII. Pauloque III. adhibitus Romanæ Vrbis Gubernator aliquandiu fuit, & ad Tridentinum Concilium miſſus, inter Patres aſſedit, & præclarum virtutis nomen ſibi comparauit, vnde Purpuram meruit, & Presb. Card. ſuaſit anno 1551. Abſens has Eccleſias rexit, & ad fauorem Sigiſmundi nepotis dimiſit anno 1556. Romæ mortuus Epiſcopus Card. Sabinenſis anno 1568. 5. Kal. Maij, apud ſanctam Mariam ſuper Mineruam tumulatus eſt, vbi epitaphium legitur, quod in Epiſcopis Sabinenſibus retulimus, dum de eo ſermonem habebremus; aiunt tamen cadauer deinde in patriam delatum in maiorum ſepulchro reconditum eſſe ad Sanctæ Catharinæ ad Formellum.

32 SIGISMVNDVS Saracenus ex dimiſſione patrui Cardinalis Acheruntinus, & Materanus Archiepiſc. electus eſt die 20 Febr. 1557 anno 26. ſuæ ætatis, poſſeſſionem adipiſcitur die 17 Aprilis eiuſdem anni. Interfuit Tridentino Concilio ſub Pio IV. Vixit ſumma cum ſui nominis laude ann. 28. Materæ fato ceſſit die 7. Ianuarij 1585 & temporaneo tumulo in Cathedrali conditus. deinde Neapolim tranſlatus, in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Aromara iacet. Sede vacante per mortem Sigiſmundi, Capitulum Acheruntinum generalem Vicarium delegit Andream Florentiam Archidiaconum Acheruntinum, Materanenſe verò alterum conſtituit generalem Vicarium Lucam Antonium Giacuzzium, ſed Acheruntinus præualuit; vnde lites inter vtrumque Capitulum æſtuare cœperunt, & tandem ſub Clemente VIII. anno 1600. fauorabilis ſententia emanauit ad fauorem Acheruntini Capituli, & vetuſta diœceſis oppidorum decem Acheruntinis adiudicata eſt.

33 FRANCISCVS ANTONIVS Sanctorius Caſertanus Iulij Sanctorij Cardinalis germanus frater, Archiepiſcopus ſanctæ Seuerinæ, ad Acheruntinam, Materanamque Eccleſiam tranſlatus die 28. Iulij 1586. vix poſſeſſionem adeptus fuerat, cum aduocaretur ad tumulum in oppido Milioniaci, vbi obijt die 28. Auguſti 1588. cuius cadauer tranſlatum deinde eſt Acheruntiam a Scipione ſucceſſore, ſequenti inſcriptione exornatum in Metropolitana Eccleſia.

D. O. M.

Franciſco Antonio Sanctorio
Archiepiſcopo ſanctæ Seuerinæ
Iulij Antonij S. R. E. Card. fratri,
diuerſis virtutibus prædito
ad Acheruntin. & Materan.
Archiepiſcopatum tranſlato,
Milioniaci mortuo,
& in hac
ſacra æde S. Canionis ex teſtamento
depoſito.
Scipio de Tolſa
eiuſdem Acheruntin. & Materan.
Eccleſiæ Archiepiſcopus,
hoc voluit
aduerſus amiciſſimum ſuæ voluntatis
extare monumentum.
Vixit ann. 49.
Obijt ann. Dom.
M.DXXCIIX.
14. Kalend. Septembris.

Vacauit Sedes ann. 2. menſ. aliquot.

34 FRANCISCVS de Abillaneda Luſitanus ex Archidiacono ſancti Iacobi de Compoſtella à Philippo Rege præſentatus, factus eſt Acheruntinus, & Materanus Archiepiſcopus die 30. Ianuarij 1591. non diu Pontifex fuit, cum Materæ fato ceſſerit die 3. Octobris eiuſdem anni, qui in Cathedrali humatus fuit. Sedes vacauit ann. 2. menſ. 2. dieb. aliquot. A

B

35 SCIPIO de Tolfa Neapolitanus ſatis clara litteratura, & nobilitate ſpectabilis ex Archiepiſcopo Tranenſi & Priore ſancti Nicolai de Baro ad has Eccleſias tranſlatus eſt die 20. Decembr. 1593. ſedit ibi ann. plus minus duobus, Materæ diem ſuum obijt 24. Febr. 1595. iacet in Cathedrali. C

36 IOANNES Mirus Hiſpanus, patria Barcinonenſis, cum Stabienſi Eccleſiæ per ſeptem ferè annos ius diuinum dixiſſet, ad Acheruntinum, Materanumque Archiepiſcopatum aſſumptus eſt die 11. Martij 1596. & cum per aliquot annos bene texiſſet, Materæ fato ceſſit die 3. Decembris. Poſt Ioannis obitum duo fuerunt à Catholico Rege præſentati Io. Baptiſta de Tufo Epiſcopus Acerranus, qui gratias egit, & Andreas de Franchis Archiepiſcopus Tranenſis, qui antequam à Pontifice transferretur, diem ſuum obijt. D

37 IOSEPH Rubeus è Caſtello Paganico Aquilanæ Diœceſis Epiſcopus Vgentinus, mox Aquilanus, ad Acheruntinam, Materanamque Eccleſias à Rege Catholico poſtulatus die 12. Septembris 1605. à Paulo V. tranſlatus eſt, Ioanni ſucceſſit. Collegium Canonicorum Materæ ad numerum 30. reduxit, dignitatemque Cantoratus, vel reſtituit, vel erexit, Clericorumque Seminarium ibidem conſtituit. Decem annos eximiè ſedit, deceſſit in patria die 5. Feb. 1610. ibidem ſepultus.

38 Fr. IOANNES Spilla Alcantarus Hiſpanus Ordin. Præd. in Academia Salmanticenſi Lector inſignis, ac Theologus illuſtris Acheruntino & Materano throno nobilitatus eſt die 11. Ianuar. 1611. octo omnino annos cum laude prudentiæ ſedit. Materæ deceſſit 20. Septemb. 1619. vbi tumulatus quieſcit in Cathedrali.

39 FABRITIO deinde Antinoro Neapolitano, Florentia oriundo, morum elegantia, generis nobilitate viro clariſſimo, Philippi III. quondam Capellano ex Regia præſentatione Paulus V. Acheruntinæ & Materanæ Eccleſiæ curam demandauit die 11. Ianuarij 1621. Romæ conſecratus eſt die 16. Ianuar. 1622. Gregorio XV. ad clauum ſedente. Hic in ea adminiſtratione non minus pium, quam prudentem ſe præbuit. In primis in vtrumque Clerum pacis ſeruãdæ laude effulſit, quem ſaluberrimis decretis in Synodo celebrata ad Eccleſiaſtica munia benè agenda edocuit. Materanam Metropolitanam Eccleſiam ante 397. annos conditam ſolemni ritu ſacrauit die 24. Octob. 1627. huiuſce rei extare voluit in marmore memoriam ad Templi fores poſitam in hunc modum.

D. O. M.

Vrbano VIII. Pont. Philippo IV. regnante
Fabritius Antinorus Archiepiſcopus
Materanus & Acheruntinus
Regius Conſiliarius
Templum hoc anno M.CC.LXX.
conditum,
gregi ſuo inuigilans
Deipara Maria Bruna Metropolitana
Eccleſia titulari,
ac ſancto Martyri Euſtachio
Ciuitatis Patrono
opus egregium
conſecrauit 9. Kalend. Nouemb.
M.D.CXXVII.

Romæ

A Romæ ſequenti anno die 12. Septemb. iuſſu Vrbani VIII. Pont. Max. in Vaticana Baſilica altaria conſecrauit ſancti Gregorij Magni, ſancti Petri Cruce affixi, alterumque quod Saphiræ & Ananiæ appellant.

Præfuit ijs Eccleſijs ferè annis 10. & ad Hydruntinam Eccleſiam poſtulatur, mox antequam illam adipiſceretur, Eccleſiæ Siracuſanæ in Sicilia præficitur anno 1630. 2.Nouemb. ab eodem Vrbano cum retentione denominationis Archiepiſcopi Acheruntini, vt in diplomate legitur. *Nec non tibi Fabrici quoad vixeris, dictum nomen, & denominationem Archiepiſcopi Acheruntini denominare, & inſcribere, & ab alijs denominari, & inſcribi liberè & licitè valeas, ac ſi eiuſdem Eccleſiæ Acheruntinæ verus Præſul exiſteres, &c.* Tranſlatus ad Siracuſanam Eccleſiam in ea benè regenda vixit vſque ad annum 1635. Neapoli deceſſit die 25. Iulij, cadauer in Oratorio Albatorum terræ mandatum eſt. Cuius memoriam deinde Flaminius Antinorus frater germanus Brundiſij in Lucania Dominus in ſuę familiæ Sacello Eccleſiæ ſanctorum Apoſtolorum excitauit in marmore eiuſmodi.

FABRITIVS ANTINORVS

Priuata indole, publica virtute cum paucis ſpectatus;
E Philippi Catholici Regis quaſi ſacello & aula,
Archiepiſcopus Materanus, atque Acheruntinus.
Hydruntinæ deinde Sedi deſtinatus,
Inita nondum poſſeſſione, Siracuſas transfertur;
Eius vrbis Præſul, Regnique Siciliæ à ſtatus Conſilijs
Splendida hæc officiorum munera
Summa fide, inſigni prudentia, morum zelo
Egregiè cum adminiſtraſſet
Neapoli ſpiritum poſuit.
Inter Albatos, è quorum cœtu fuerat, conſepultus;
Optimæ memoriæ
Germani fratris Benemerentiſſimi
Monumentum iſthuc beneuolentiæ, ac Germanitatis
P.

B

C 40 DOMINICVS Card. Spinula, non modo generis nobilitate, virtutum decore, ſed multis alijs titulis illuſtris, ſucceſſit Antinoro die 2. Nouembris 1630. deinde tranſlatus ad Lunenſem & Sarzanenſem Epiſcopatum in Liguria 2. Kalen. Decembris 1636. à quo poſt annos decem ad Mazarienſe in Sicilia opimum Sacerdotium tranſitum fecit, vbi vale dixit huic mortali ſęculo, Innocentio X. ſedente, ibique tumulatur in Cathedrali

41 SIMEON Caraffa Roccellæ Ducis ex matre Tagliauia Aragonia, Cardinalis Aragoniæ ſorore filius, Ordinis Clerico-

riorum Regularium, factus eſt Acheruntinus, & Materanus Archipræſul die 6. Auguſti anno 1638. Has inſulas ſingulari animi moderatione, integritate vitæ, grauitate morum, ſedulitate, zelo decorauit ferè an. 10. tranſlatuſque eſt ad Meſſanam in Sicilia Eccleſiam anno 1647. die 18. Septembris.

42 IOANNES BAPTISTA Spinula Cardinalis Dominici nepos, ex Abbate ſeculari à Philippo IV. Rege præſentatus electus eſt Archiepiſcopus die 18. Maij 1648. Qui nunc f[illegible]iciter gregem ſibi commiſſum regit, gubernatque ſumma ſui nominis fama.

ANGLONENSES
ET
TVRSIENSES
EPISCOPI.

ANGLONA olim Aquilonia in veteri Calabria, finibuſque Lucaniæ, nunc in Baſilicata, ſuper aprici collis planitie poſita mediterranea ciuitas Magnæ Græciæ quondam perceebris fuit vrbs, Pandoſia Græco no-

A mine dicta, Alexandri Epirorum Moloſſorumque Regis interitu, ac Romano[illegible] clade ibidem à Pyrrho accepta nobilis. Diſtat ab Heraclea quæ & Syris a vicino flumine appellatur, Plinio, & Trogo antiquiſſima Salentinorum Colonia octo milliarijs ſita inter duos fluuios Syrim, & Acrim, quorum hic paululum mutato nomine Acherus Græcis illius regionis incolis dicebatur, in cuius ripa, referente Liuio, & Trogo ſpiculo confoſſus perijt Alexander, extatque etiam nunc apud indigenas tamquam per manus tradita eius rei geſtæ memoria. Loci antiquitatem arguunt rudera exinde monumenta, nu-

B miſmata, oſſa humana duplo triploue maiora, quæ quotidie in hoc loco eruuntur; extant & peruetuſtæ arcis veſtigia. Antiquæ Aquiloniæ Romanæ Hiſtoriæ Princeps frequentem, ac honorificam habet mentionem, illamque celeberrimam Aquiloniæ oppugnationem expugnationemque a Lucio Papyrio curſore Romani exercitus illuſtri Imp. narratam egregie recenſet. Hæc tam antiqua, tam præclara vrbs ob varios bellorum caſus ac temporum calamitates tempore Federici II. Imp. & Siciliæ Regis in vicum ſatis vilem, & anguſtum redacta fuit, qui & ille tandem ſub Ioanna Prima Regina Siciliæ à centu-

C ria militum flagitioſorum ac perditorum, quibus neque ſpes, neque res domi relicta eſſet, incendio conſumptus fuit, ſolum intacto Virginis Dei Cathedralis templo. Ager Anglonenſis in [illegible]cuitu patet ſexdecim mill. p. ſitu qua plano, qua clinoſo, vberi admodum gleba ferax, tritici, hordei, legu[illegible]uin, vini, olei, xyli, ſeu goſſypij, fructuum cuiuſque generis præcipue quos à vernacula lingua mutato nomine acrumina vocauit Pontanus; paſcuorum præterea vbertate graminiſque dulcedine adeo celeb[illegible]atum [illegible]titorium, vt in hac regione nulli [illegible], ſed potius omniſi [illegible] h[illegible]beatur. Col-

D les amœniſſimos habet [illegible]tos oleaſtro, lentiſco, roremarino [illegible] ledo, polio thymo, origano, thymbra, [illegible]gio, alijſque herbis odor[illegible]ris, & ad humanos vſus ſalutaribus ſponte naſcentibu[illegible] fonte vbique a[illegible]a hom[illegible] & pecori ſal[illegible] ſcaturient[illegible]. Quare ha[illegible] [illegible]doſia olim nuncupata, quaſi dica[illegible]bonorum omnium largitricem.

Haud ſatis conſtat, quis h[illegible] ti prætulerit [illegible] men, pote[illegible] m[illegible]n ex coniectura colligi priſcis illis Apoſtolorum temporibus didiciſſe ſacra Chriſtiana, eorum Diſcipulis ea in regione prædicantibus. Epiſcopatus Anglonenſis vetuſtus eſt, & Acheruntino Archiepiſcopo ſuffraganeus, cuius menſæ Epiſcopalis annuus cēſus ducatorum ferè trium millium, qui colliguntur ex vectigalibus ciuitatis,

&

A & paſcuis agri Anglonenſis, quæ cum pleno iure Federicus II. Imp. Epiſcopis Anglonenſibus donauit, eamque donationem confirmarunt poſtea Ludouicus, & Ioanna Prima Siciliæ Reges, & nouiſſime Carolus V. Auguſtus. Cathedralis Baſilica titulo Deiparæ Virginis naſcentis ſita eſt in ſummo colle, qui vicinis omnibus ſupereminet, ac dominatur, vnde proſpectus eſt in totum ſinum Tarentinum, Salentinos, Apulos, Lucanos, & duo promontoria maris Ionij veterum ſcriptis celebrata, Lucinium, & Leucopetram Tarentinorum. Mole eſt admodum conſpicua, ſaxo quadrato conſtructa, intus picturis, ac imaginibus Græcis ornata, & choro, aris, B ſacrario, ſacriſque veſtimentis, ſignis, & reliquis ornamentis Eccleſiæ neceſſarijs abunde inſtructa. Ad quam venerandam ex antiqua piaque conſuetudine non ſolum ex diœceſi, verum etiam ex locis longinquis & remotis, quotannis ſexto Idus Septembris ipſo Natiuitatis Mariæ feſto ingens hominum multitudo religionis cauſa concurrit: quo etiam tempore nundinæ ibidem celebrantur. Verum cum hominum incuria, & ipſa confectrice rerum omnium vetuſtate Anglonenſis ciuitas à ſtirpe interijſſet anno Domini 1546. die 8. Auguſti Pauli III. Pontif. Max. auctoritate Cathedra Epiſcopalis C Anglonæ traducta fuit Turſium Anglonenſis diœceſis oppidum Ducatus gentis Doriæ (cuius incolæ lanificio telis lineis texendis dediti ſunt) quatuor miliaribus Anglona diſtans, eoque in ciuitatem erecto, Eccleſia ibidem poſita titulo Annunciationis Deiparæ Virginis magnifica fabrica inſignis, Cathedralis facta eſt: de qua translatione hoc eſt decretum in actis Conſiſtorialibus ſub eodem Paulo III.

Anno 1546. die 8. Auguſti in Conſiſtorium apud S. Petrum. Referente Reuerendiſs. Pariſio, S.D.N. extinxit in Eccleſia Anglonenſi titulum Cathedralis Eccleſię, & Archidiaconatus, Decanatus, & Cantorię dignitatum, ac aliorum officiorum, & bene- D *ficiorum de conſenſu obtinentium ſi accederet, & oppidum Turſium Anglonenſis diœceſis titulo Ciuitatis inſigniuit, illud in ciuitatem Turſinenſem nuncupandum cum iuribus, & priuilegijs, aliarum Ciuitatum partium illarum, necnon Parrochialem Eccleſiam ſancti Michaelis in medio fere dicti oppidi conſiſtentem in Cathedralem cum inſignijs, & iuriſdictionibus Epiſcopalibus ad inſtar circumuicinarum aliarum Eccleſiarum Cathedralium, ita quod Bernardinus Epiſcopus nuper Eccleſiæ Anglonen. illi præſit, & eiuſdem priuilegijs quibus vtebatur vtatur, necnon Eccleſiæ ciuitatis, ac diœceſis Turſien. ac illarum Clerus, ac Populus. . . . & pro tempore exiſtentis Epiſcopi Turſien. curæ, & iuriſdictioni, prout antea ſubfuerat, ſubſint, & in dicta Eccleſia ſancti Michaelis Archidiaconatum, & Decanatum dignitates, & decem Canonicatus, & totidem præbendas erexit, & Eccleſiæ Turſien. Eccleſiam Anglonenſem pro menſa Epiſcopali, & palatium Anglonen. pro Palatio Epiſcopali Turſien. nec non dignitatibus, & ſingulis Canonicatibus, & præbendis erectis earũdem dignitatum, ac canonicatuum ac præbendarum, nec non aliorum beneficiorum, & beneficiorum ſuppreſſorum bona iuxta diuiſionem, & diſtributionem per dictum Bernardinum faciendas perpetuo conceſſit, & aſſignauit, & Sedem Epiſcopalem Anglonen. ad dictam Eccleſiam Turſien. tranſtulit, & eidem D. Bernardino huiuſmodi dignitates, & canonicatus, & præbendas ab eorum primæua erectione vacan. conferendi, &c. ſtatuta condendi per facultatem conceſſit, & voluit quod dictus Bernardinus electus, & ſui ſucceſſores Eccleſiæ prædictæ Præſules Anglonen. & Turſen. vel electi denominari poſſint, Eccleſiæque Anglonen. prædictæ nomen tantum Cathedralis Eccleſiæ reſeruauit & cum derogationibus opportunis.* Hæc ibi.

Sacris porro in ea Eccleſia nunc miniſtrant Canonici 13. e quibus tres dignitate eminent Archidiaconus, ſecundus ab Antiſtite, Decanus, & Archipresbyter, præterea Manſionarij tres, Cęremoniarum Magiſter, Lector Doctrinæ Chriſtianæ, Organiſta, atque alij Diaconi, Subdiaconi, Clericique permulti. Pœnitentiarij autem officium Archidiaconus, & Archipresbyter exercent. Habet etiam hæc Eccleſia Sacrarium ſatis ornatum rebus omnibus ad ipſius vſus neceſſarijs. In ciuitate Turſienſi (Anglonenſis ſiquidem nullo habitatore colitur) præter Cathedralem eſt Collegiata altera titulo S. Mariæ Maioris habens Præpoſitum, Canonicos decem, Manſionarios quatuor, Sacriſtam, Cęremoniarum Magiſtrum, doctrinæ Chriſtianæ lectorem, & Clericorum non exiguum numerum. Tertia eſt ſimplex Parrochialis, & tamen præter Rectorem habet Presbyteros decem, & Diaconorum, Subdiaconorum, ac Clericorum numerum ad inſtar Collegiatæ. Hæc deſunt huic Ciuitati Ludi magiſtri, qui pueritiam humanioribus informent litteris, muſicamque vocalem, atque organicam edoceant. Animæ fidelium citra mœnia degentium ad quatuordecim millia cenſentur ex deſcriptione Epiſcopi, ex cenſu verò Fiſci Regij conſtat familias eſſe 1799. Fructus Epiſc. menſæ aſcendit ad ſummam ducatorum trium millium monetæ illarum partium, taxatur verò in libris Cameræ Apoſtolicæ ad florenos centum. Diœceſis Anglonen. admodum ampla, per longa itinera deducitur, quippe quæ vigintiquatuor nobiles terras recenſet, oppidu-

la, & caſalia octo, quorum quatuor ab A
Albonenſium gente ruſtica, & barbara
egena, ac in die victitante Græcorũ rituum
tenaci, iampridem à Dalmatiæ finibus ad
has Lucaniæ plagas appulſa multis abhinc
annis incoluntur. Eius longitudo vltra
quinquaginta quatuor paſſuum millia
protenditur, nempe e finibus Spinuſij A-
mydolariam vſque. Sacerdotes vltra qua-
dringenti vrbanis exceptis, in diœceſi
dumtaxat cenſentur, Clerici verò minores
ſupra octingentos. Oppida celeberrima
huius diœceſis duo ſunt Clarimontium, &
Siniſium, quorum vtrumque præclaram
habet Eccleſiam Collegiatam à Margari-
ta comite Clarimontana Iacobi Comitis
Tricarici ex familia Sanſeuerina vxore B
fundatã. In vniuerſum in tota hac diœceſi
continentur Collegiatæ duæ, Parrochiales
pro numero oppidorum; virorum Cœno-
bia diuerſorum ordinũ quindecim, vnum
Monachorum Carthuſianorum opulentiſ-
ſimum in Comitatu Clarimontano poſitum
prope Francauillam eorundem Monacho-
rum ditionis; Abbatiæ Conſiſtoriales tres,
prima eſt ſanctæ Mariæ de Sagittario Or-
dinis Ciſtercienſis in territorio Clarimon-
tano ſita, montibus, ac ſyluis prægrandium
quercuum, cerrorum, & abietum vndique
cincta, ſummæ apud vicinos populos ve-
nerationis. Locus quippè inſignis in quo
trecentis decem & ſeptem abhic annis C
aſſeruatur corpus B. Ioannis de Caramo-
la Toloſatis Ord. Ciſtercienſis Religioſi
conuerſi integrum adhuc, & incorrup-
tum.

Secunda Abbatia eſt ſancti Heliæ &
Anaſtaſij Martyris dicta de Carbona
Ord. ſancti Baſilij, quam ſanctus Magnus
Lucas cognomento Carboni Magni Sabæ
diſcipulus, & ſocius condidit, quamuis
origo ignoretur, ſuppreſſa fundatorum
gloria, poſteritas tamen eiuſdem S. Ma-
gni Lucæ prouidentiæ, ac laboribus attri-
buit: Cœnobij Hiſtoriam luculenter ſcri-
pſit Paulus Æmilius Sanctorius Cuſentinus
Archiepiſcopus.

Tertia Abbatia eſt ſancti Angeli Montis D
Rapari religione, & miraculo naturæ apud
Lucanos celebris locus, non longe diſtans
à Grumento antiquiſſimo Lucanorum op-
pido Carthaginenſium cęde ſub Hannone,
& Annibale eorum Ducibus à Coſſ. Rom.
Sempronio Longo, Claudio Nerone ac-
cepta, admodum claro, Ædem habet Di-
uo Michaeli Angelorum Principi dicatam,
Græcorum quondam Monachorum Ord.
D. Baſilij Cœnobium. Sita eſt ad radices
Rapari Montis vaſti ab natura, & huma-
no cultu ſaxoſi nullis veſtiti arbuſtis præter
ilicem, eamque raram: in ſummo planities
perpetua, quæ pecore æſtiuo frequentatur
tempore, alioquin tota hyeme, vt omnis
reliquus mons niuibus cooperitur. Abbas
huius loci commendatarius eſt. Fidelium,
animę totam hanc diœceſim incolentium,
comprehenſa etiam ciuitate, ſunt ad quin-
quaginta millia. Cæterum Epiſcoporum
Anglonenſium longam ſeriem retexere
ob Ciuitatis eiuſdem deuaſtationem, &
varia humanę vitæ diſcrimina, & calami-
tates minime datum fuit; aliquorum ta-
men Præſulum nomina ſexcentis abhinc
annis dumtaxat in varijs monumentis re-
perire fas fuit, quæ infra ſubijciuntur.

1 SIMON illuxit primus ex ijs, qui
ad noſtram venere notitiam Anglonenſis
Epiſcopus anno 107. vir egregijs mori-
bus clarus, cuius creationis tempus, neque
cui in ea dignitate ſucceſſit, in eis Eccle-
ſiæ monumentis non redditur, vixiſſe ta-
men hoc ipſo anno, & Vgonis de Claro-
monte Gimargęque eius vxoris donationi
percelebris Cœnobij Sanctorum Eliæ, &
Anaſtaſij Martyris egregij, quod Carbo-
narium dicitur Ord. S. Baſilij interfuiſſe ac
ſubſcripſiſſe ipſum oſtendit donationis do-
cumentum, tametſi non Anglonenſis, ſed
Turſitanæ Sedis Epiſcopum ſe ſubſcripſe-
rit; cur autem ſic ſe denominauerit, neſcio,
niſi diuinare velimus, tunc, temporis An-
glonenſi, iam diu à Gothis diruta ciuita-
te apud Turſium Epiſcopos manſiſſe;
certum tamen habemus hoc anno Simeo-
nem Sedem Anglonenſem rexiſſe Vgonis
donationem quam Paulus Æmilius San-
ctorius digniſſimus Cuſentinus Archiepi-
ſcopus in huius Carbonenſis Cœnobij hi-
ſtoria retulit, hic libenter exſcripſimus, hic
damus, cum in ea cultus ac veneratio an-
tiquorum erga Sanctos Monachos eluceſ-
cat. Erat tunc temporis loci Abbas Bea-
tus Blaſius, B. Lucę ſucceſſor, & germanus
diuerſus à ſancto Luca Magno cognomen-
to Carboni, vnde nomen Cœnobij, Ma-
gni Sabæ diſcipulus & ſocius, qui primus
cenſetur tanti Cœnobij Abbas defunctus
anno 893. 15. Kalend. Nouemb. cui ſucceſ-
ſerunt Beatus Blaſius, Menus, Stephanus
co-

cognomento Theodolus, B Lucas, deinde Blanus cuius intuitu Vgo donationem fecit tenoris ſequentis

† *Signum manus meæ Vgonis de Claromonte.*

† *Signum manus meæ Gimargæ coniugis ſuæ.*

Scientes nos Sanctæ Matris Eccleſiæ lanaero regeneratos, & per eam æternæ vitæ pabulo ſatiatos, decet nos tantæ Matri, in quantum humana natura valeat, totis viribus ſamulari, eiuſdem Paſtoribus, Deo quotidie ſeruientibus vitam ęternam inde expectantes beneficium, & honorem exhibere, & pro temporalibus ſempiterna pręuidentes eorum tenimenta, & poſſeſſiones augere. Igitur dum nos prænominati Vgo Claromontis, & Gimarga vxor eius apud Claromontem eſſemus, Tu Blaſius venerabilis Abbas Beati Anaſtaſij, qui dicitur de Carbone, veniens ad nos multimodis precibus rogaſti nos, vt Monaſterium tuum prædictum, quod ſub regimine noſtro, in terra noſtra adiacet, cum tenimento ſuo; tibi, & tuis ſucceſſoribus cum Priuilegio noſtræ auctoritatis, & donationis perpetuæ concederemus Nos autem cognoſcentes ipſum Monaſterium bonorum, & religioſorum Monachorum vita & Regula permanere: non ſolum ipſum tenimentum, verum etiam de alio noſtro tenimento, vt ipſum Monaſterium abundanter pro laborando, & animalia ſua paſcendo augeretur, tibi, & tuis ſucceſſoribus largiri voluimus. Annuentes enim tuæ ſanctæ petitioni pro ſalute noſtra, noſtrorumque omnium parentum tam viuorum, quam defunctorum, huius noſtri Priuilegij auctoritate Monaſterium ipſum cum omni tenimento ſuo, & obedientiarum ſuarum in ipſo habentium, tibi, & tuis ſucceſſoribus perpetuo concedimus, donamus, & confirmamus Eſt enim ipſum tenimentum, quod tibi, & tuis ſucceſſoribus conecdimus, & donamus incipiens à flumine, quod ſubtus Calabram vadit in loco, vbi coniungitur cum riuo qui deſcendit per Mabri, & ſicut aſcendit ipſum flumen, & per vallonem de Gambari in rectum, & tendit ad collem Ariæ, quæ vulgo dicitur Il.cum, & perinde colle vadit ad Mandaccum, & inde ducit ad viam publicam, per quam itur à Zygana, ad Epiſcopiam, & aſcendit ipſa via vſque ad illas arbores, in quibus ſunt Cruces, & inde pergit ad ſiniſtram partem ad viam publicam, per quam itur ad Claramontem, & de inde pergitur per ſerram & tendit in rectum ſerra, ſerra vſque ad ſerricellam de Bullo, & deinde recte ad maiorem ſerram limpidam ſuperioris partis; inde deſcendit, ſicut deſcendit ad partes caſtelli Sarraceni vſque ad viam & ab ipſa via aſcendit ad ſerram, vbi ſunt arbores fagi, & inde ſicut deſcendit per viam, & venit ad ſemitam quæ vadit à ſancto Pantaleone contra caſtellum Sarracenum, & deinde per viam, quæ vadit per ſerram vſque ad pedem ſerricellæ, quæ vocatur caſtellum de Notanis, & inde per viam ſimiliter vſque ad caput vallis, vbi coniungitur cum tenimento, de Calabra & ſicut deſcendit per vallem, & intrat per vallonem, & recte per vallonem ipſum ad viam, quæ vadit ad ſerrã de Picileo, & inde vertitur per viam ipſam, & per tenimentum ſanctæ Marię de Coccari, et inde per viam, viam vſque ad riuum aquæ, quæ venit de monaſterio Churamidi, & inde qualiter deſcendit riuus ipſe cum terris, quæ ſunt iuxta ipſum riuum à parte tenimenti de Calabra, et de ipſo riuo ſicut vertitur, & erigitur per fines tenimenti de Calabra, & venit ad ſerram per viam, quæ vadit ab area prædicti monaſterij Churamidi ad monaſterium ſancti Archiſtratici, & deinde ſicut vadit per tenimentum ipſius ſancti Archiſtratici rectè ad ſontem ſancti Archiſtratici, & ſicut deſcendit ad prædictum riuum de Mabri, et concluditur in primo fine, Cuncta, quæ pręſequuntur à nobis data, & conceſſa, pręnominato monaſterio ſancti Anaſtaſij de Carbone, tibique venerabili Patri prędicto Domino Blaſio eiuſdem monaſterij Abbati, & tuis omnibus ſucceſſoribus, quiete, libere, ſine vllo ſeruitio, & ſine quolibet impedimento, firma ſemper, & inuiolata permaneant, & vt ſecurius, & firmius omni tempore habeantur præſens ſcriptum per manus Presbyteri Riccardi noſtri Capellani ſcribere, & tibi Domino Blaſio prædicto venerabili Abbati dari iuſſimus. *Anno Dominicæ Incarnationis 1077. menſe Martij, indict. 2.*

† *Simeon Dei gratia Turſitanæ Sedis Epiſcopus interfui.*

† *Signum manus Rogerij filij Othonis.*

† *Vrſo frater prænominati Rogerij.*

† *Gualterius de Battebarano.*

† *Alferius de Sicilſio.*

† *Robertus de Belem.*

Eſmundus de Grutta.

Ego Presbyter Riccardus Saecettus de Nucera publicus Apoſtolica auctoritate Notarius, præmiſſis omnibus, & ſingulis vna cum prænominatis Teſtibus, præſens fui, eaque omnia, & ſingula propria manu ſcripſi, & in hanc publicam formam redigi, meoque conſueto ſigno ſignaui.

Locus † ſigni.

Situm eſt hoc Cœnobium in Claromontenſi Comitatu Anglonenſis diœceſis hactenus

tenus à Baſilianis Monachis inhabitatum ſub commendatariorum poteſtate, quorum incuria penè collapſum reſtituit vnà cum regulari obſeruantia Iulius Sanctorius Card. Epiſcopus Prænestinus Commendatarins. Archimandritarum, & Cōmendatariorum huius venerabilis Monaſterij nomina ſunt ſeqnentia, quæ extant in hiſtoria apud eundem Paulum Æmilium Sanctorium. A

Sanctus Magnus Lucas cognomento Carboni Magni Sabæ diſcipulus, & ſocius, cuius prouidentia, ac laboribus incrementum attribuit poſteritas. Præfulſit Cœnobium precipuo honore, ſimaque ſanctitatis annorum mille, & amplius ſpatio. Ad Cęlum euolauit Lucas, anno 893. 3. Id. Octob. B

1 *Blaſius Lucæ ſucceſſor 893. non minoris ſanctitatis ac famę.*
2 *Menas, qui Turcarum catenas diu perpeſſus eſt.*
3 *Stephanus cognomento Theodolus.*
4 B.*Lucas priori ſimillimus, hic cum terram ſanctam peragraret, aduexit ſecum corpus S. Marię Aegyptiacæ, & caput S. Ioannis Eleemoſynarij, & aliorum Sanctorum plures Reliquias, & Carbonum detulit.*
5 *B. Blaſius.*
6 *Lucas.*
7 *Clemens.*
8 *S. Nilus de Roſſano.*
9 *B. Bartholomæus de Roſſano.* C
10 *Climius.*
11 *Nilus Iunior.*
12 *Blaſius.*
13 *Lucas cognomento Religioſus.*
14 *B. Bartholomaus vir inſignis doctrinę & ſanctitatis.*
15 *Hilarius.*
16 *Bartholomeus.*
17 *Coſmas.*
18 *Hilarion.*
19 *Philomarinus.*
20 *Pannuntius.*
21 *Sinus ſiue Siuus.*
22 *Iacobus.*
23 D
24 *Placidus.*
25 *Thimoteus.*
26 *Elias.*
27 *Antonius Cologorus.*
28 *Placidus Lucas.*
29 *Hieronymus Continentia de Carbone.*
30 *Baſilius.*
31 *Clemens.*
32 *Iacobus Ferrarius de Carbone.*
33 *Ionas.*
34 *Gabriel.*
35 *Placidus.*
36 *Romanus Pauli.*
37 *Paulus Abb. olim . . . . primus Commendatarius.*
38 *Robertus Sanſeuerinus ex Principibus Biſiniani Commendatarius.*
39 *Alexander de Alexandris Neapol. Commendatarius.*
40 *Lęlius à Valle Romanus Commendatarius.*
41 *Ioannes Geſualdus Neapol. Commendatarius.*
42 *Ferdinandus Rogerius Salernit. Commendatarius.*
43 *Cæſar Rogerius Salernitanus Commendatarius.*
44 *Iulius Antonius Sanctorius Coſentinus Epiſcopus Card. Pręneſtinus Commendatarius.*
45 *Paulus Aemilius Sanctorius Caſertanus Commendat.*
46 *Ioannes Baptiſta Card. Panfilius, poſtea Innocentius X. Pont. Max. Commendatarius.*
47 *Franciſcus Angelus Cardin. Rapacciolus Commendat.*

2 IOANNES Anglonenſis Epiſcopus interfuit conſecrationi Eccleſiæ Cathacenſis à Calixto II. celebratæ anno 1123. eiuſdem habetur memoria in monumētis Eccleſiæ huius ad annum vſque 1139. quo ſe ſubſcripſit donationis cuiuſdam factæ cœnobio Carbonenſi in hunc modum. Ego Ioannes Epiſcopus laudo hoc, & affirmo, eo etiam Præſule cœnobio Carbonenſi multæ acceſſerunt donationes à Normandis Principibus eidem clargitæ, quorum aliquas hic recenſere viſum eſt ad tantorum virorum excitandam memoriam, recolendamque erga pia loca eorum pietatem, & gloriam.

Prima erit Richardi Siniſcalchi magni Regij filij ann. ſalutis 1100 ſcripta: ſecunda Boemundi Principis iunioris data anno à cōdito orbe 6633. Chriſti verò 1125. cui ſubſcripſerunt Petrus Hydruntinus, & Gualterius Barenſis Archiepiſcopi. Tertia Alexandri, Ricardi de Claramonte fratrum anno mundi 6634. Domini verò 1126. quarta Rogerij Regis anno Orbis 6640. ſalutis 1132. quinta ſupra relati Alexandri anno mundi 6643. incidit in an-

num

num Domini 1135. quorum exemplaria extant ab origine apud Sanctorium.

Quoniam, vt ait Scriptura, in multis offendimus omnes, & neque per nos ipſos ſaluari, & Deo reconciliari poſſumus, niſi Sanctorum eius precibus adiuuemur; Ideo ego Riccardus Siniſcalcus Magni quondam Rogerij filius, vna cum Domina Albenda vxore mea, dum reſideremus apud Maxafram, & veniſſet ad nos Dominus Nilus venerabilis Abbas S.Anaſtaſij de Abbatia, quæ dicitur Carbonum, vna cum Triſtano Monacho ſuo, & requiſiſſet à nobis, ac deprecatus fuiſſet quatenus tenimentum ſanctæ Mariæ de Hoſpitali Ponti ſibi donaremus, & concederemus Nos autem diuina inſpiratione commoti, exaudientes Dei viri dignas, & iuſtas petitiones, pro amore Dei, & remedio animæ patris mei commemorati glorioſæ memoriæ, & Roberti Guiſcardi Ducis Italiæ, & Rogerij Ducis Barij, filiorum eius, & omnium parentum noſtrorum defunctorum, atque remiſſione omnium peccatorum noſtrorum donauimus, & conceſſimus prædictum tenimentum ſanctæ Mariæ prædicti Hoſpitalis Ponti Domino Nilo prędicto Abbati, & Triſtano Monacho, & omnibus ſucceſſoribus ſuis ad dominandum, & poſſidendum quiete, & libere omni futuro tempore. Similiter donauimus, & confirmauimus, & conceſſimus prædictę Abbatiæ Carbonis, & Domino Nilo prædicto Abbati, omnibuſque rebus ſuis mobilibus, & immobilibus, vna cum omnibus tenimentis ſuis, quorum fines ita incedunt. Ab Oriente eſt mare ſicut deſcendit coram ſancto Georgio in mare, & à ſancto Georgio ipſo, circa Meridiem pergit circa ad quatuor petras fictas, & ſic aſcendit ab ipſis petris recto tramite vſque ad viam publicam, quæ dicitur apud Tarentum, & ſicut vadit ipſa via vſque ad Serronem Oleaſtri, & inde aſcendit vſque ad vallem de Achetanijs, & ab ipſa valle pergit ad fontem, qui dicitur de Cromida, & ab inde ſicut pergit ſerra prædicti fontis, & ſic vadit de ſerra in ſerram, & vadit recto tramite ad flumen Chelandræ, & ſic deſcendit per ipſum flumen vſque ad mare, qui eſt primus finis. Hęc vero omnia, quæ ſuperius ſunt annotata, tã Domino Nilo, quam omnibus ſuis ſucceſſoribus de prædicta Carbonis Abbatia donauimus, & liberè conceſſimus, & confirmauimus, ad poſſidendum, retinendum propriamque voluntatem faciendum ſine noſtra, noſtrorumque hęredum & ſucceſſorum contrarietate, & requiſitione, in omni futuro tempore. Si quis diſceptare voluerit hoc noſtræ offertionis, & oblationis donum noſtrorum hęredum, vel ſucceſſorũ ſub anathemate iaceat, & à gremio ſanctæ Eccleſiæ, ſeu à corpore, & ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti omninò priuetur. Quod ſi aliquis noſtrorum ſubiectorum hoc donum euacuare tentauerit, componatur in numero publico libras auri puriſſimi decem; & ſigillum noſtrę donationis firmum, & inuiolatum ſemper permaneat. Vnde & perſeueritatis, & ſtabilitatis cauſa hoc ſigillum factum à noſtro Notario ſcribi, & noſtra Bulla plumbea bullari, ipſique Domino Nilo prædicto Abbati dari iuſſimus. *Anno videlicet Incarnationis milleſimo centeſimo, decima Indictionis. menſe Maio.*

† *Hoc ſignum manus Seneſcalchi huius doni largitoris.*

† *Signum propria manus Albendæ vxoris eius.*

† *Signum manus Riccardi de Mauſtarello.*

† *Signum manus Roberti Arugga.*

† *Signum manus Roberti filij Riccardi Seneſcalchi.*

† *Signum manus Haymerij militis.*

† *Signum manus Gualterij de Media, qui interfui.*

† *Signum manus Roberti de Tarent. qui vidi, &c.*

Priuilegium factũ à me Boemundo filio, & bartâ felicis memoriæ Boemundi celebris, & famoſi Antiochenorum Principis, & conceſſum ſanctiſſimo, & diuino Templo Beati Martyris Anaſtaſij, qui dicitur de Carbono, tibique ſanctiſſimo, Deoque chariſſimo eius Abbati patri Nilo, tuiſque ſucceſſoribus. Menſe Septembri, ind. tertia, ab Orbe condito 6633.

Cum nuper ad nos tu Reuerendiſſime Abbas Pater Nile veniſſes Hydruntum, priuilegiumque attuliſſes felicis memoriæ patris mei Domini Boemundi, in quo continebatur immunitas, & exemptio prædictæ Eccleſiæ Beati Martyris Anaſtaſij, & omnium, quę ad ipſam ſpectant grangiarum, & omnium aliarum eius rerum, petens præterea, vt ipſam ſanctam Eccleſiam, & eius ſingula in noſtram ſuſciperemus protectionem. Iniquum itaq; duximus veſtras negligere preces, pro tali materia, & petitione nobis factas, noſtræ animæ ſalutari: ac propterea tuo deſiderio, & petitioni aſſentientes, pro ſalute animæ, & corporis noſtri, proque vitæ incolumitate, & pro remiſſione peccatorum Inclyti Domini noſtri Patris Domini Boemundi, & eius patris Illuſtriſſimi Ducis confirmauimus omnia, quæ à prædictis huic ſanctę Eccleſiæ donata, & conceſſa fuerunt, & ex nunc in antea eius exẽptionem ratificamus, vt à nemine moleſtetur, neque turbetur, vt ęquum eſt; ſed

omnia

omnia eius bona, & granciæ, mobilia, animalia, & ſtabilia ſint immunia, & exempta in perpetuum, neque liceat aliciui noſtrorum ſubditorum quouis modo, quauis cauſa, vel occaſione, ſeu prætextu, moleſtare dictam Eccleſiam, ſeu perturbare: quinimo non ſolum per hoc noſtrum Priuilegium ratificauimus, & confirmauimus prędicta omnia, ſed etiam pontem Pollicorij vna cum venerabili, & ſacro monaſterio Beatæ Virginis, & eius caſali vna cum Eccleſia Beatiſſimæ Virginis, quæ eſt in Scanzana, vna cum territorijs per hos continues confinatis, idest ab Occidente quomodo deſcendit à fonte, qui dicitur della Cromida, ſeu Cepollaro, & per radicem montis, qui dicitur Murica, qui deſcendit recto tramite, vſque ad flumen, qui dicitur Chelandra, & quomodo prædictum flumen deſcendit vſque ad mare, & per litus maris deſcendit ad Eccleſiam ſancti Georgij, & quomodo à dicta Eccleſia ſancti Georgij aſcendit ad fontem, qui dicitur Ducato, & ab hoc fonte aſcendit ad alium fontem prædictum della Cromida. Omnia prædicta territoria, cum iniuſtè ablata fuerint, & vſurpata dictæ Eccleſiæ, illi reſtituimus, vt ex nunc in antea habeat, & poſſideat, abſque vllo impedimento, & moleſtia, quemadmodum prædicta monaſteria Beatæ Virginis, quæ eſt in prædicto ponte Pollicorij, & Scanzanæ tenuerunt, & poſſederunt, & omnia prædicta bona, vt ſupra dictum eſt, habeat, & poſſideat prædictum monaſterium Beati Martyris Anaſtaſij, & eius Abbas, & ſucceſſores in perpetuum, abſq; vllo impedimento. Si autem aliquis noſtrorum ſubditorum paruus, aut magnus dominus, aut ſubditus, vel nos ipſi, quæ à nobis confirmata, & ratificata ſunt aliquo pacto mutare, aut annullare tentaremus, nos quidē incurramus maledictionem 318. ſanctorum Patrum: noſtrique ſubditi ſoluant quinquaginta libras auri noſtro fiſco, totidemque alias ſanctæ Eccleſiæ, eiuſque Superioribus, & habebit præterea noſtram indignationem. Præſens enim priuilegium inuiolabile, & immutabile in ſempiternum permanebit: quod ad maiorem cautelam, & robur, noſtro ſolito plumbeo ſigillo ſigillatum, & confirmatum, noſtraque ſubſcriptione munitum, et propria manu noſtri Notarij Michaelis ſcriptum, traditum, & aſſignatum fuit Reuerendiſſimo Abbati Nilo, menſe, Indictione, & anno, vt ſupra.

† *Conſtantia † ſignum manus meæ Boemundi qui ſupra.*

† *Ego Petrus Dei gratia Hydruntinus Archiepiſcopus.*

† *Ego Gu lterius Dei gratia Barenſis Archiepiſcopus.*

† *Vbus Talabotes me ſubſcripſi ſigno Crucis, ſubſcriptio autem Notarij.*

† *Mich uel Tereudij me ſubſcripſi ſigno Crucis, ſubſcriptio vero Notarij.*

† *Guidus filius David me ſubſcripſi ſigno Crucis, ſubſcriptio vero Notarij.*

Priuilegium factum à me Alexandro Claromonte, & Ricciardo fratre meo, & conceſſum ſacroſancto Monaſterio ſancti Martyris Anaſtaſij de Carbono, & tibi ſanctiſſimo illius Abbati Domino Nilo, tuiſque ſucceſſoribus in dicto Monaſterio. Menſe Septembri, Indictione quarta, anno 6634.

Cum dominium, & poteſtatem ciuitatis Pollicorij à Domino Boemundo accepiſſemus, veniſti ad nos ſanctiſſime Abbas Domine Nile, petens a nobis vt tibi, & ſucceſſoribus tuis confirmaremus pontem Pollicorij, cum venerando monaſterio ſanctæ Mariæ, & iuriſdictionibus eius, nec non Eccleſiam Dei Genitricis Iſcanzanæ cum eius poſſeſſionibus, ferens etiam alia priuilegia, & felicis recordationis coniugum Riccardi Siniſcalchi, & Dom. Albendæ amitę noſtre, & Illuſtriſſimi Principis Domini Boemundi: in quibus, quæ ab illis, in locis prędictis tibi conceſſa fuerant, & per te iuſtè, & quietè obtenta, & poſſeſſa, continebantur. Nos igitur indignum arbitrati tuas in huiuſmodi re animabus noſtris vtili, preces deſpicere, tuæ voluntati, & tuis iuſtis precibus, & petitionibus annuimus; tum propter animarum noſtrarum, & corporum ſalutem, tum etiam propter remiſſionem peccatorum parentum noſtrorum. Quare ea quæ ab illis tibi, & ſucceſſoribus tuis donata, & conceſſa fuerunt, nos fratres prædicti toto animo confirmamus, & benigne rata habemus amodo, & in perpetuum, vt dicta Monaſteria ſine aliquo grauamine, & perturbatione tanquam à nobis accepta obtineas, & poſſideas, tu, & tui ſucceſſores. Nulli igitur liceat ſub noſtra poteſtate degentium, vel alij cuipiam modo aliquo, vel occaſione aggrauare, perturbare, vel moleſtare ea in aliquo. Præterea pontem prædictum Pollicorij cum monaſterio ſanctæ Mariæ, & Eccleſiam Dei Genitricis Iſcanzanæ, cum bonis, iuriſdictionibus eorum, vt diximus, tibi confirmantes, & confirmamus ea (quod iuſtum eſſe, & animabus noſtris conferre arbitramur) cum campis etiam, qui ſunt in circuitu eorum iuxta confinia infraſcripta, videlicet ab Occidente à fonte Cromida, & à pede loci Muricos appellati, qui deſcendit rectus vſque ad fluuium Chelandræ, qui recto curſu deſcendit ad mare, & per maris ripam vſque ad Ec-

Eccleſiam ſancti Georgij, & ab ea tendit ad fontem, qui dicitur Ducatus, & inde ad alium ſupradictum fontem Cromida. Hæc omnia, vt diximus, per te iuſte obtenta, & poſſeſſa, nobis etiam confirmantibus, vt ſupra, volumus, vt ea in perpetuum, ſine perturbatione aliqua, vel moleſtia obtineat, & poſſideat præfatum monaſterium ſancti Anaſtaſij, & illius Abbas, & eius ſucceſſores, quemadmodum prædicta monaſteria, videlicet illud ſanctę Mariæ ad pontem Pollicorij cum omnibus bonis eius mobilibus, & immobilibus, & illud Dei Genitricis Iſcanzanæ ſemper ea omnia obtinuerunt, & poſſederunt. Si quis autem ex his, qui ſub noſtra poteſtate exiſtunt tam ex Præfectis, ſeu Miniſtris, quam ex equitibus, ſeu popularibus, vel nos ipſi, ſeu hęredes noſtri hęc à nobis confirmata modo aliquo immutare, alterare, ſeu irrita facere (quod nunquam fiat) tentauerit, Nos quidem, & noſtri hæredes, maledictionis ſanctorum Patrum participes efficiamur, illi verò quinquaginta libras auri Eccleſiæ, & eius Abbatibus ſe nouerint ſoluturos, atque indignationem noſtram incurſuros. Præſens vero priuilegium firmum, & intractum vſque in perpetuum duret, & permaneat. Quod etiam ob abundantiorem ſecuritatem, noſtra Bulla plumbea roboratum, & noſtra ſubſcriptione munitum, & manu propria Miua Notarij noſtri ſcriptum, traditum, & conceſſum fuit tibi venerandiſſimo Abbati Nilo, menſe, Indictione, & anno ſupradictis.

† *Signum manus Alexandri Claromontis.*

† *Signum manus Ricciardi briter fratris.*

† *Andras Martini præſens ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

† *Vbus filius Gulielmi Phileanaldi præſens ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

† *Raos Donatus tunc Præfectus Pollicorij Domini mei, Domini Alexandri Claromontis ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

† *Gulielmus Sangianus habitator Caſtronoui ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

† *Ioannes Varine ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

† *Petrus Cambrinus habitator Claromontis pręſens ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

† *Vuus filius Rainerij Conteſtabilis præſens ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

† *Vuus filius Aſcanij habitator Claromontis præſens ſubſcripſi manu mea venerandam Crucem teſtis.*

Rogerius Dei gratia Rex Siciliæ.

Cum deceat Imperium noſtrum petitionem omnium adimplere, religioſis tamen, & ſanctis Viris Deum pro nobis ſemper placantibus, multo dignius eſt obſequi, & ſatisfacere, per quod etiam Deus ipſe maxime colitur. Hinc eſt quod cum ſanctiſſimus Pater Nilus Abbas monaſterij ſancti Martyris Anaſtaſij cognomento de Carbono, exiſtens noſtra in ciuitate Tarenti, ad nos veniſſet, & Priuilegia ſibi conceſſa à felicis recordationis Domino Roberto Guiſcardo Illuſtriſſimo Duce, & à filio eius Boemundo, nec non à Ricardo Siniſcalco, & Albenda eius vxore, & à piæ memoriæ Regina, & eius filio Boemundo nepote noſtro, ac etiam priuilegium noſtrum, quod ei prius conceſſeramus oſtendiſſet; à nobis petijt, vt hæc omnia per priuilegium ab Imperio noſtro ſibi confirmarentur. Quibus apertis, & diligenter conſideratis, indecens, & indignum iudicauimus huiuſmodi ſancti Viri petitionem, animæ & corpori admodum vtilem reijcere; eique aſſentiri nolle. Quapropter eius petitioni annuentes, omnia prædicto monaſterio prius conceſſa, & ab eo obtenta, & iuſtè poſſeſſa, iuxta ſuorum priuilegiorum tenorem confirmauimus, & approbamus, quatenus ea omnia inuiolata habeat, & poſſideat ſemper, & in perpetuum vſque in ſeculi conſummationem. Inſuper omnibus ſub poteſtate noſtra degentibus Principibus Pręfectis, & reliquis Imperij noſtri agentibus præcipimus, vt nullam facultatem immutandi, perturbandi ea, quæ iuſtè prius obtinebat, & poſſidebat ſanctum Monaſterium iuxta ſuorum priuilegiorum (vt ſupra diximus tenorem) habeat. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, non ſolum maledictione ſanctorum Patrum, verum etiam indignationem noſtram ſe nouerit incurſurum. Hęc vero etiam ab hæredibus noſtris, & ſucceſſoribus confirmari, & vſque in ſęculi conſummationem durare decernimus. Ad maiorem autem fidem, & abundantiorem prædictorum cautelam præſens Imperij noſtri priuilegium ſigillo plumbeo communitum, pręfato Monaſterio, & eius Abbati, & ſucceſſoribus eſt conceſſum. *Die 13. menſis Maÿ anno 6640.*

† *Signum manus Alexandri Domini terra Claromontis.*

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.

Ego igitur prædictus Alexander Dominus Claromontis, qui mea propria manu hic ſupra ſignum venerandæ

& ſa-

A & ſalutiferæ Crucis, cum meo nomine,
ſubſcripſi, facere volui tibi Patri Nilo Ab-
bati monaſterij de Carbono, tuiſque ſuc-
ceſſoribus hanc veram perfectam, & iu-
ſtam alienationem noſtræ terræ, quæ dici-
tur Calaura. Cum enim audiuiſſem Do-
minum Ricciardum meum fratrem tibi
donauiſſe dictam terram Calauram, mo-
leſtè tuli, cum ab initio rei veritatem mihi
non dixiſſet, verum quia deinde ab eodem
veritatem intellexi, qualiter dictus Domi-
nus Ricciardus meus frater vendidit tibi
dictam terram Calauræ, tuque ei ſoluiſti
pretium, & valorem, ideſt quingentos
ducatos. Cum igitur hęc audiuerim ſta-
tim acquieui, & dictam alienationem gra-
B tam habui, quam dictus meus frater vo-
bis Patri Abbati Nilo monaſterij delli
Carboni, veſtriſque ſucceſſoribus, nec ali-
quo pacto voluntati mei fratris contraue-
nire intendo, ſed potius eam adimplere,
habeoque ratam, & firmam dictam ven-
ditionem ad omne futurum tempus: quin-
imo vt habeatis, & poſſideatis dictam
Terram cum omnibus ſuis iuribus tu tui-
que ſucceſſores, eam vobis trado, vt quem-
admodum antea habebatis, dominium
à meo fratre, ita à nobis habeatis liberum,
& abſque vlla exceptione in perpetuum.
Si quis autem aliquando ſiue ego, ſiue
meus frater Dominus Ricciardus, ſiue alij
noſtri conſanguinei, moleſtauerint vos, aut
C perturbauerint Eccleſiam, ſint maledicti à
Deo omnipotente, & a 318. ſanctis Patri-
bus, habeatque laqueum Iudę proditoris,
ſintque condemnati ad ſoluẽdum magnæ
Curiæ duplum, totidemque dicto mona-
ſterio delli Carboni dictaque venditio ſit
firma, & ſtabilis vſque ad finem ſęculorum
in ſancta Eccleſia delli Carboni, quæ ven-
ditio ſcripta fuit de mandato noſtro, ma-
nu Gregorij noſtri Notarij, in Claromon-
te coram infraſcriptis teſtibus fide dignis.
*Anno 6643. Indict. 2. menſe Maio 16. Aſ-
gerius Iudex Claromontis teſtis ſubſcripſi.*

D *Gregorius Forginus teſtis ſubſcripſi.*
Bisaus Stratiota Syneſi teſtis ſubſcripſi.
Raus Barberius teſtis ſubſcripſi.
Dominus Vitalis teſtis ſubſcripſi.
*Dominus Obolonus Stratiota teſtis ſub-
ſcripſi.*
Aſcetinus Vlaggio teſtis ſubſcripſi.
Robertus Romanus ſigno Crucis ſubſcipſ.

*Vvilelmus Rex Tancredi filius ob deuotio-
nem, quam erga B. Lucam Carbonenſis
Monaſterij Archimandritam gerebat, quæ
Pater Rogerius Rex eidem Cœnobio aſſe-
ruerat confirmauit anno 1154. legitur
Vvilelmi Priuilegium illi conceſſum his
verbis.*

*In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri
Ieſu Chriſti.*
*Gulielmus Diuina fauente clementia Rex Si-
ciliæ, Ducatus Apuliæ, & Princi-
patus Capuæ.*

Ad noſtram ſpectat ſollicitudinem,
Dei Eccleſias, ab ipſo defenſi, de-
fendere, earum poſſeſſiones augere, per-
turbantes ipſas potenti brachio contere-
re. Nobis itaque in Palatio vrbis Panor-
mi de more reſidentibus cum Comitibus,
& Magnatibus noſtris, Lucas venerabilis
Archimandrita monaſterij Carbonenſis
preces humillimas, & deuotas clementię
noſtrę fudit, vt priuilegium quoddam à
Genitore noſtro Illuſtriſſimo Rege Roge-
rio prædeceſſoribus ſuis, & eidem ſuo mo-
naſterio factum, Græcis litteris ſcriptum,
menſe Mauij decimę Indictionis, ſibi piè
renouari, & noſtro ſignaculo decorari, no-
ſtroque ſigillo roborari, iuberemus. Nos
itaque ſolita conſuetudine ad pia prouo-
cati, volentes ſemper deuotos actus præ-
dicti Domini, & glorioſiſſimi Regis pa-
tris noſtri beatę memoriæ, perenni obſer-
uantia celebrari, priuilegium ipſum pa-
ternis liberalitatibus ſibi conceſſum, eo
modo, vt ſcriptum eſt confirmauimus, ſal-
uis tenoribus, & conditionibus in eo de-
ſcriptis. Ad huius autem noſtræ confir-
mationis robur, & inuiolabile firmamen-
tum, præſens ſcriptum per manum Sauli
noſtri Notarij ſcribi, & Bulla plumbea
Regio noſtro ſigillo impreſſa inſigniri, &
ſignaculo noſtro decorari iuſſimus. *Data
in vrbe Panormi per manum Malonis ma-
gni Ammiranti Ammirantorum. Anno In-
carnationis Dominicæ milleſimo centeſimo
quinquageſimo quarto, menſe Octobris, Indi-
ctione tertia, Regni vero Domini Gulielmi
Dei gratia Magnifici & glorioſiſſimi Regis Si-
ciliæ Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ
anno quarto, feliciter, Amen.*

3 VVILELMVS Anglonenſis Epiſco-
pus à Vvilelmo II. Siciliæ Rege pro ſe ſuiſ-
que ſucceſſoribus Caſtellum Nucariæ ac-
cepit

cepit in expiationem Vuilelmi Regis patris anno 1167. Regni ſecundo, pro quare hoc eudi diploma fecit, quod extat in Tabulario eiuſdem Eccleſiæ. A

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Vuilelmus Diuina fauente clementia Rex Siciliæ, Ducatus Apuliæ & Princeps Capuæ, vna cum Domina Margarita glorioſa Regina matre ſua.

Cum ad regendum, ampliandumque totius noſtri regni ſtatū ex regali noſtræ diſpēſatione prouidētiæ vniuerſaliter deliberationis adduximus ſollicitudinem, ſpecialius tamen, & propenſiore cura regendarum ſtudio trahimur Eccleſiarum, vt Domus, Dei, cuius munere ſubſiſtimus, cuius virtute Regni moderamen feliciter & ſumpſimus, & conſeruamus, ſub protectione culminis noſtri rerum ſuarum, & ſecuritate vigeat & incremento. Hac itaq; ducti conſideratione, & memores fidelitatis tuiq; boni ſeruitij Vuilelme venerabilis Anglonen. Epiſcope: pro remedio quoque, ac ſalute animæ Domini quondā glorioſiſſimi Regis Vuilelmi patris noſtri bonę memoriæ Epiſcopatui Anglonę, & tibi tuiſque in eadem Eccleſia ſucceſſoribus conceſſimus in perpetuum caſtellum, quod dicitur Nucara cum omnibus iuſtis tenimentis, & pertinentijs ſuis, ad huius autem conceſſionis noſtræ memoriam, & perpetuam firmitatē præſens Priuilegium per manus Ioannis noſtri Notarij ſcribi, Bulla aurea noſtro typario impreſſa roboratum noſtro ſignaculo duximus decorari, anno, menſe, & indictione ſubſcriptis. B C

Datum in vrbe felici Panormi per manus Stephani Regij Cancellarij anno Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo ſexageſimo ſeptimo, menſe Octobri, indict. prima, Regni vero Domini Vuilelmi Dei gratia glorioſiſſimi, ac magnifici Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ an. 2. feliciter Amen, &c. D

4 ROBOAM Anglonenſis Epiſcopus interfuit Concilio Lateranenſi ab Alexandro III. celebrato anno 1179. electionis eius annus, obituſque dies ignoratur, hic anno 1181. menſe Iulio dedit monaſterium Carbonenſe Gulielmo II. Montis Regalis Archiep. apud Rocchum Pirrum not. 3. Sicilienſium Eccl. Extat Tancredi Regis Siciliæ diploma ad fauorem Carbonenſis Cœnobij datum ann. 1191. vbi quę anteceſſores Reges eidem indulſerunt iura & bona affirmantur, fortè viuente Roboam ſcriptum in hunc modum.

✠ In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti Amen.

Tancredus diuina fauente clementia Rex Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ.

Ex diuina prouidentia, quæ in ſui diſpoſitione non fallitur, nos auiti ſolij conſcendiſſe veſtigia cognoſcentes, eius intuitu, cuius clementia prſide gubernamur, Sacroſanctis Eccleſijs, locis venerabilibus propria iura conſeruare diſponimus, & eorum vtilitatibus pia ſollicitudine prouidere. Inde eſt quod cum tu Hilari venerabilis Archimandrita monaſterij ſancti Eliæ de Carbono fidelis noſter, ad curiam noſtram veniens, celſitudini noſtræ attentius ſupplicares, vt confirmaremus Priuilegia, & inſtrumenta ipſi monaſterio à felicibus Regibus prædeceſſoribus noſtris recolendæ memoriæ clementer indulta, necnon homines, poſſeſſiones, & tenimenta, quæ tam dono, & conceſſione prædictorum felicium Regum, quàm aliunde ipſum Monaſterium habere, & iuſtè dignoſcitur poſſidere; intuitu Dei, tuæque fidelitatis obtentu ſupplicationes tuas ſuper hoc benignius admittentes, de innata ſolij noſtri clementia, priuilegia omnia, & inſtrumenta, quibus Eccleſia ipſa hactenus vſa eſt, nec non homines, poſſeſſiones, & vniuerſa tenimenta quæ ipſa Eccleſia iuſtè dignoſcitur poſſidere, præſenti priuilegio communimus, & auctoritate Regia perpetuo confirmamus. Ad huius autem confirmationis, & conceſſionis noſtræ memoriam, & inuiolabile firmamentum, præſens priuilegium per manus Samſonis Notarij, & fidelis noſtri ſcribi, & Bulla plumbea, noſtro typario impreſſa, iuſſimus roborari. Anno, menſe, & indictione ſubſcriptis.

Data in vrbe Meſſanæ, per manus Ricciardi filij Matthæi Regij Cancellarij, eo quod ipſe Cancellarius abſens erat. Anno Dominicæ Incarnationis, milleſimo, centeſimo nonageſimo primo, menſe Auguſti, nona Indictione; Regni verò Domini noſtri Tancredi Dei gratia magnifici, & glorioſiſſimi Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, anno ſecundo feliciter. Amen. Ducatus autem Domini Rogerij glorioſi Ducis Apulię filij eius anno primo, proſpere, Amen.

5 N. . . . cuius nomen non exprimitur, ex Cantore Tricarienſis Eccleſię à Capitulo Anglonēſi in Epiſcopum poſtulatus, ad eam dignitatem euectus eſt ab An-

Andrea Archiepiſcopo Acheruntino Metropolitano, cui ſcripſit Innocentius III. A
anno 1202. vt illũ ſi tanto muneri dignum inueniret, confirmaret; extat epiſtola in Reg. Vatic. eiuſdem Pontif. anno 5. n. 139. fol. 8. *Datum Ferentini nonis Septemb.* Paulò ante huius Præſulis electionem, hoc eſt anno 1200. in hac Diœceſi iuxta oppidum Claromontis initium habuit celebris Abbatia Ord. Ciſtercienſis ſanctæ Mariæ de Sagittario, cuius origo ita recenſetur in veteri eiuſdem Cœnobij monumento.

Anno 1200. miraculosè fundata eſt, & condita hæc Abbatia ſancta Maria de Sagittario Ordinis Ciſtercienſis in diœceſi Anglonen. in Prouincia Baſilicata iuxta oppidum Claromontis, cum quidam venator per luſtra ſyluæ illius B *(eſt enim circumcirca Abbatiam hanc ſylua nemoroſa, & ſylueſtribus arboribus denſiſſima, puta abietibus, caſtaneis, fagis, quercubus, filijs, cornolijs, & reliquis huiuſmodi arboribus, & frutetis, vnde per conſequens venationi eſt optima) feris inſidiaretur, intendens emittere ſagittam in ceruum, veluti alter Euſtachius à ceruo monitus, & cerui monitione perterritus, dum ea quam emiſerat ſagitta ad ſeipſum regreſſa eſt, abſque læſione tangens eum, illic proſpexit imaginem Beatiſſimæ Virginis prope radices arboris caſtaneæ erectam, qua proſpecta viſione perrexit ad Epiſcopum Anglonen. qui cum Clero ſe conferens Eccleſiam illic Beatiſſimæ Virgini dicandam ædificari,* C *eamque Ordini noſtro deſtinari ſatagit. Floruit Abbatia hæc & nimia fuit deuotioni populo; aucta ac magnificè dotata ab Comitibus Claromontis; alijſque Principibus & ab Anglonenſibus Epiſcopis mirificè priuilegijs ac bonis ditata.* Hactenus documentum. Claruit Cœnobium hocce viris ſanctitate illuſtribus, quorum memoria in benedictione erit, inter quos anteſignanus fuit B. Ioannes à Toloſa miraculis clarus, cuius corpus vſque hodie manet incorruptum, de quo inferius vitam, & geſta dabimus ex veteri M.S. cæterorum huius Cœnobij monumentorum iacturam D ingemiſcimus, ac dolemus.

* * *

6 PETRVS Anglonenſis Epiſcopus, ſuæ dignitatis violator Eccleſiæque dilapidator ab Honorio III. depoſitus eſt, anno 1219. legimus in Vatic. Reg. eiuſdem Honorij III. epiſtolam ad Archiepiſcopum Coſentinum, Biſinianenſem Epiſcopum, & Abbatem Sambucinæ Ord. Ciſtercienſis ſcriptam 3. Id. Nouemb. anno Pontificatus primo, qui fuit ſalutis 1216. vt contra hunc Epiſcopum ſuæ Eccleſiæ dilapidatorem inquirant; anno vero 1219. in eodem Reg. habetur alia eiuſdem Honorij epiſtola num. 558. fol. 226. ſub datum Later. 3. non. Septemb. ann. 4. ad Cuſentinum eundem Archiepiſcopum, vt inquirat de electione Eccleſiæ Anglonenſis, cum vna, & ſanior pars Nicolaum Archidiaconum eiuſdem Eccleſiæ virum idoneum delegiſſet in Epiſcopum, qui metu mortis electioni de ſe factæ renunciauit, alia pars fauore Comitis Grauinenſis aliorumque nobilium, quendam Presbyterũ de Brundiſio ſimoniacum nominaſſet. Qui ab Archiepiſcopo Acheruntino, contra iuſtitiam, & appellationem, munus conſecrationis accepit: quid ſuper huiuſcemodi negotium factum ſit, non conſtat, cum nil aliud in ijs regiſtris appareat, quis Petro exautorato ſucceſſerit adhuc incompertum, conſtat tamen in epiſtola 319. anno 6. Pontif. eiuſdem Honorij ad Archiepiſcopum Acheruntinum ſcripta 5. Kalend. Aprilis, vt Petro quondam Epiſcopo Anglonenſi ad ſui ſuſtentationem quædam beneficia, quæ ante adeptam Epiſcopalem dignitatem obtinebat, aſſignet.

7 N. . . . nomen non habemus qui depoſito Petro in Anglonen. Eccleſia ſuffectus eſt anno 1220. ſub quo, vel alio eius ſucceſſore Federicus II. Imp. an. 1231. ob deuotionem qua ferebatur ad maiorem gloriam Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, Virginiſque Mariæ, cum ſit humani generis ſpes, & mortalium vita, pro remedio animarum Henrici Imp. patris ſui, ſuorumque prædeceſſorum donauit in feudum Eccleſiaſticum ciuitatis, caſalis Angloni Lucaniæ Prouinciæ, è conſpectu Tarentinæ regionis, omne territorium, & te-

A & tenimentum Anglonen. cum pertinentijs ſuis, quod erat dictæ ciuitatis Caſalis, necnon eodem munificentiæ dono dedit eidem Eccleſiæ ciuitatem ipſam Caſalis Angloni, homines, vaſſalloſque eiuſdem, nonnullaſque domos hominum habitantium in caſtro Turſij, nec non alias domos in terra ſancti Angeli, vt in donationis documento habetur ſub ijs verbis ab authentico copiali exſcripto.

Federicus Dei gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Rex Siciliæ.

B Etſi omnia caduca ſiue hominum, ac temporum diuturnitate labātur, ſunt tamen ex hominibus aliqua perpetua ſtabilitate connexa, illa videlicet, quæ diuinis addicata cultibus funiculum hęreditatis Dei ſatagunt inter homines ampliare. Decet igitur Imperialem Excellentiam, quod illis precibus benignius inclinetur, quæ diuino cultui precantur augmentum, & Sacroſanctis Eccleſijs protectionis noſtræ poſtulant indulgeri fauorem. Notum itaque fieri volumus vniuerſis fidelibus Regni noſtri, quod Nos intuitu Diuinæ retributionis, & pro remedio animarum felicium Regum prędeceſſorum noſtrorum & felicis quoque memoriæ Diui Imperatoris patris noſtri, intuitu etiam C Beatæ Virginis in cuius nomine Anglonen. Eccleſia noſcitur eſſe fundata, ipſam Eccleſiam cum omnibus bonis ſuis ſub protectione culminis noſtri recipimus, concedentes, & confirmantes Eccleſiæ ſupradictæ in perpetuum caſale Angloni, cum omnibus tenimentis, & pertinentijs ſuis, quorum tenimentorum, & pertinentiarum fines ſunt iſti; Incipit, à Vallone de Lauro, & vadit per viam, quæ ducit per caput Vulgari, & vadit ad ſtratam ſanctæ Cenapuræ, quæ dicitur ſtrata Franca, & perducit ad flumariam Argri, & per ipſam flumariam ducitur ad vallem Cupam, & per Criſtam ipſius vallis ducitur per frontem de Cruce, & deſcendit per vallonem de Cun- D tiraro ad ſtratam, quæ vadit Colubratum, & per ipſam ſtratam ducitur per frontem de Briga ad flumen Siuni, & ab ipſo flumine ducitur ad vallonem de Lauro, vbi concluditur. Concedimus etiam prædictę Eccleſię Anglonen. homines, quos habet in caſtris Turſij, & ſancti Archangeli, & omnia quæ in præſentiarum iuſtè, & rationabiliter poſſidet, vel quę in antea iuſto titulo poterit adipiſci. Inſuper eximimus ipſam Eccleſiam, & Prælatos eius. . . . eiuſdem caſalis, & diœceſis eius homines, & vaſſallos ipſius ab omnibus ſeruitijs talijs, collectis, & exactionibus Curiæ noſtræ, & ſucceſſorum noſtrorum Comitum, & Baronum, & nihil nobis, & ſucceſſoribus noſtris in prælibatis eius hominibus, vaſſallis ipſius penitus reſeruamus præter iudicium ſanguinis, & quod Pręlati eius nobis, & ſucceſſoribus noſtris in perpetuū facient, & iuramentum præſtabunt fidelitatis. Mandamus igitur, & Imperiali ſancimus edicto, vt nulli omnino hominum liceat hanc noſtræ conceſſionis, & confirmationis infringere paginam, vel ei auſu temerario contraire. Ad hanc autem conceſſionis, & confirmationis noſtrę memoriam, & inuiolabile firmamentum præſens priuilegium fieri, & ſigillo Maieſtatis noſtrę iuſſimus communiri. *Datum Tarenti poſt Curiam Capuæ celebratam, Imperij noſtri anno vigeſimo primo.*

Anno ſequēti cum Bartholomæus Carbonenſis Cœnobij Archimandrita magno apud Federicum in honore eſſet, ab ipſo ampliſſimum pro ſuo cœnobio obtinuit priuilegium, in quo bona eiuſdem recenſentur, quod cum multi faciat ad Eccleſiæ Anglonenſis iura agnoſcēda hic exſcribimus; non ſemel enim inter Epiſcopos Anglonenſes, & Carbonenſes Monachos lis ęſtuauit, quę tandem ex monumentis, ac priuilegijs vtriuſque Eccleſiæ prolatis, laureata pax ęquauit omnia, iurgiaque ſuppreſſit. Porrò Federici priuilegium ita ſe habet apud Sanctorium.

Federicus Dei gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Hieruſalem, & Siciliæ Rex.

Quam ſit Imperiali celſitudini glorioſum, quantamque laudē apud Deum, & homines mereatur ad Eccleſiarum conſeruationem intendere, & earum iura illibata ſeruare, ex eo conijcitur manifeſtè, quia cęleſtia maioris ſunt meriti, quam terrena, & humanis diuina prę rogatiua ſemper non irrationabili præferuntur, quod in illis pręſertim fulget Eccleſijs in quibus viget obſeruantia Regularis, & ſeruatur ordo Monaſticę diſciplinę. Inde eſt igitur, quod Nos attēdentes laudabilem famam, & conuerſationis ſcientiæ propoſitum, quibus claret monaſterium Carbonenſe, optantes etiam ſeruitorum ipſius monaſterij orationibus iugiter adiuuari. Bartholomęum venerabilem Archimandritam, Monachos, & ipſum Monaſterium, & omnia bona ſua tam Eccleſiaſtica, quam mundana ſub ſpeciali Maieſtatis noſtræ protectione recipimus, omnes poſſeſſiones, & omnia bona, quæ in præſenti, largitione Principum oblationibus fidelium, & quibuſcunque alijs iuſtis titulis idem monaſterium tenet, & poſſidet, vt in antea poterit, dante Domino, rationabiliter adipiſci, ex liberalitate gratię noſtræ eidem monaſterio perpetuo confirmamus, niſi

A ſuerint de feudis, vel ſeruitijs obligata.
De innata ergo clementia, & munificentia
noſtra, & pro remedio animarum proge-
nitorum noſtrorum, ac pro ſalute noſtra
concedimus, & donamus dicto Archiman-
dritæ, & ſucceſſoribus eius, necnon eidem
monaſterio in perpetuum tenimentum ter-
rarum de Demanio noſtro, quod eſt in
Pollicorio inter flumen Acri, & tenimen-
tum Scanzanæ, ſicut eſt per quatuor late-
ra deſignatum. Ab Oriente eſt mare, à
Meridie dictum flumen Acri, ab Occiden-
te territorium ſancti Nicolai deSylua con-
iunctum territorio Montis Albani. Ab
Aquilone tenimentum Scanzanæ. Saluo
iure, ſi quod ibidem habet domus hoſpi-
B talis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, &
Eccleſia ſancti Iuliani tenendum ipſum
liberè ſine aliqua rei, vel iuris diminutio-
ne, abſque contradictione, & moleſtia
alicuius, ſicut tenimentum ipſum tempo-
re Regis Gulielmi Secundi recordationis
inclytæ Curia poſſidebat. Non obſtante
aliquo priuilegio de terra Pollicorij à no-
ſtra Maieſtate alicui perſonæ conceſſo.
Præterea confirmamus eidem Archiman-
dritæ, ſucceſſoribus eius, & eidem mo-
naſterio in perpetuum priuilegia vniuerſa,
quæ à prędeceſſoribus noſtris felicibus
Regibus ipſi monaſterio rationabiliter
ſunt conceſſa. Necnon libertates cunctas,
C qnibus idem monaſterium temporibus fe-
licium Regum dignoſcitur eſſe gauiſum.
De abundantiori ergo gratia noſtra da-
mus prædicto monaſterio liberam pote-
ſtatem habere propriam Barcam in flumi-
ne Acri capacem equorum decem, cum
qua, & in qua tranſuehi poſſint vltro, ci-
troque gratis, & liberè; ac intuitu Dei
quilibet tranſeuntes, ſine aliqua Camera-
riorum, Baiulorum, & quorumlibet ho-
minum contrarietate. Quam barcam ip-
ſum monaſterium in eodem flumine, om-
ni futuro tempore teneatur habere pro-
pter conceſſionem, quam ei facimus de
tenimento prædicto. Saluo mandato, &
ordinatione noſtra. Ad huius autem con-
D ceſſionis, donationis, & confirmationis
noſtræ memoriam, & robur perpetuo va-
liturum præſens priuilegium per manus
Procopij de Matera Notarij, & fidelis no-
ſtri fieri, & ſigillo Maieſtatis noſtræ iuſſi-
mus communiri, anno, menſe, & indi-
ctione ſubſcriptis. *Datum Melphiæ, anno
Dominicæ Incarnationis milleſimo ducente-
ſimo, trigeſimo ſecundo, menſe Septembris,
ſexta Indictionis. Imperante Domino noſtro
Friderico Dei gratia inuictiſſimo Romano-
rum Imperatore ſemper Auguſto, Hieruſa-
lem, & Siciliæ Rege. Anno Imperij eius duo-
decimo, Regni Hieruſalem ſeptimo, Re-
gni vero Sicilię trigeſimo quinto feliciter.
Amen.*

8 ROBERTVS Ciſtercienſis Ordinis
Monachus ex Sagittario cœnobio aſſum-
ptus ad Anglonenſem Epiſcopatum ſub
Gregorij IX. vixit Pontificatu, vir egre-
gijs moribus, & ingenio clarus, cuius tem-
pus notum redditur ex vnico monumen-
to, quod extat in tabulario eiuſdem Ec-
cleſiæ.

*Menſe Februario vigeſimo die eiuſdem
quintæ Indictionis, anno Dominicæ Incarna-
tionis 1252. regnante Domino Karulo Se-
cundo, anno eius ſeptimo apud Ordeolum
Alexander de Bibila, & Rogerius de Bonoiu-
mo terræ Ordeoli Iudices, cum Curiam rege-
rent ad inſtantiam Fratris Ioannis Prioris
monaſterij Sagittarij, & Fratrum eiuſdem
monaſterij aſſerentium propter guerrarum
ſeuitiam ſe non poſſe de Archiuio ſuæ Eccleſiæ
extrahere, & per regionem deferre eis mini-
mè tutum eſſe, &c. Tranſumptaus priuile-
gium dicto monaſterio conceſſum. Menſ.
Februarij 14. Indict. anno 1241. anno 14.
Domini Gregorij Papę Noni, Domini Fri-
derici Romanorum Imperatoris, anno Impe-
rij 21. Regn Hieruſalem 16. Siciliæ 44. per
Robertum Dei gratia Anglonen. Epiſcopum
continens, quod cum verteretur quędam lis
inter ipſum Dominum Epiſcopum, & Do-
num Guillelmum venerabilem Abbatem, &
conuentum monaſterij Sagittarij ex altera,
videlicet de Eccleſia ſanctę Mariæ de Lauro
ſita in tenimento Rotundæ maris, & teni-
mentis & poſſeſſionibus ſuis ipſe Dominus
Epiſcopus ad memoriam reducens Eccleſiam
eandem ſub annuo cenſu conceſſiſſe ſimiliter
cum dicto monaſterio Sagittarij venerabili
Abbati, & conuentui monaſterij Caſama-
riæ Ciſtercien. Ordinis cum conſenſu Cano-
nicorum ſuorum. . . . monaſterium
ipſum ſanctæ Mariæ de Sagittario ſuper poſ-
ſeſſione dictę Eccleſiæ nunquam turbari, ve-
xari, moleſtari, &c. Inſuper attendens eo-
rumdem Abbatis, & conuentus deuotionem
erga ſe ipſum Dominum Epiſcopum, eiuſque
Anglonen. Eccleſiam de conſilio Fratrum
ſuorum concedit eis licitè recipere corpora
mortuorum totius Anglonen diœc. qui mo-
naſterio prædicto, vel obedientijs ſuis elege-
rint ſepulturas, & etiam legata ſuper quibus
idem prænominatus Dominus Epiſcopus re-
laxat quartam ſibi debitam, quia dicti Fra-*

tres

A *tres laudabiliter, & vita aſpera quotidie Domino famulabantur, quod priuilegium ſcripſerat Bartholomaus publicus Notarius, & matris Eccleſiæ Anglonen. Notarius. Canonici vero qui vna cum dicto Epiſcopo dicto priuilegio ſe ſubſcripſerant, hi ſunt, videlicet Dominus Aegidius quondam Anglonen. Archidiaconus, Dominus Guillelmus quond. Anglonen. Canonicus, Dominus Bonus olim Anglonen. Canonicus, Dominus Alamagnus dudum Anglonen. Canonicus, Dominus Ioannes quond. Anglonen. Canonicus Archipresb. Rocca Imperialis.*

Obijſſe Robertum ſub Innocentio IV. circa annum Domini 1253. ex ſucceſſoris electione in Reg. Vatic. habemus, cętera B eius acta periere.

9 Fr. DEODATVS de Squilacio Ord. Minorum vir doctus, & in rebus agendis peritus, & nobili viro Ioanni de Monte Fuſculo Anglonenſis ciuitatis domino acceptus, cui Innocentius IV. Pontif. in hac prouiſione placere voluit, ſucceſſit Ruberto anno Chriſti 1254. Perſonam idoneam eligendi auctoritatem idem Innocentius per ſuum diploma dederat Fratri Henrico ex Ord. Præd electo Barenſi, cui circa Deodati electionem, litteras ſuis inſertas confirmauit, atque alias Capitulo Anglonen. ſcripſit, vt electo tanquam vero Paſtori obedirent. Extant litteræ in Reg. Vatic. ann. 11. Innocentij nu. 108. C

Capitulo Anglonenſi.

Cum dilectus filius Frater Henricus Baren. electus, dilectum filium Fratrem Deodatum de Squilacio Ordin. Fratrum Minorum Anglonen. elect. Anglonenſi Eccleſiæ tunc vacanti litterarum noſtrarum auctoritate ſibi ſuper prouiſione ipſius Eccleſiæ directarum in Epiſcopum prefecerit, & Paſtorem prout in ipſius Baren. electi litteris confectis exinde plenius dicitur contineri. N . . . quod à D præfato Baren. electo litterarũ noſtrarum auctoritate factum eſt, in hac parte ratum habentes, & gratum, id per noſtras duximus litteras confirmandum; Mandamus quatenus memoratum Anglonen. electum tanquam Patrem & Paſtorem animarum veſtrarum deuotè ſuſcipientes, ſibi obedientiam, & reuerentiam debitam impendatis, eius monitis, & mandatis ſalubribus intendendo. Alioquin ſententiam, quam ipſe ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari. *Datum Lateran 5. Idus Ianuarij anno 11.*

Parum vixiſſe Deodatum colligere eſt, cum eo ipſo anno poſt aliquot menſes, Innocentius ſequentem electum eidem Barenſi Archiepiſcopo electo per ſuas commẽdauit litteras, nec amplius de eo mentionem habeat doctus noſter eruditiſſimus Vvadingus in Annal. Minor.

10 IOANNES de Monte Fuſculo, Anglonæ ciuitatis Dominus, electus Anglonenſis reperitur eodem anno 1254. In Regeſt. Vatic. epiſt. 272. fol. 33. anno 11. Innocentij IV. ad Henricum Barenſem electum ſcripta Dat. Laterani 5. Kalend. Decembr. in ea commendat nobilem virum Ioannem de Monte Fuſculo, cui Anglonen. ciuitas in temporalibus eſt ſubiecta, electum in Epiſcopum Anglonenſem, de quo nil aliud habeo quod in medium proferam.

11 LEONARDVS Monachus Ciſtercienſis Ordinis cœnobij ſanctæ Mariæ de Sagittario electus eſt in Epiſcopum Anglonenſem, florebat anno 1269. quo quædam conuentiones & pacta olim facta inter Abbatem & Monachos de Sagittario, & Robertum tunc Epiſcopum Anglonenſem, ritè confirmauit, accedente ſuorum Canonicorum Capitulo, documentum autographum extat in eiuſdem Cœnobij tabulario, quod hic recenſemus, vbi Leonardus ſe ex Ordine Ciſtercienſi ad Cathedralem infulam Anglonenſem aſſumptum narrat.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Anno ab Incarnatione eiuſdem milleſimo ducenteſimo ſexageſimo nono, menſe Nouembris, tertiæ decimæ Indictionis.

Nos Frater Leonardus miſeratione diuina Epiſcopus Anglonenſis præſentis ſcripti ſerie declaramus, quod venerab. Abbas Robertus & Conuentus monaſterij Sagittarij Ciſtercienſis Ordin. noſtræ diœceſis nobis humiliter ſupplicarunt, vt quę-

dam pacta & quandam concordiam, quæ A
facta fuerunt inter eos & prædeceſſorem
noſtrum felicis memoriæ Robertum tunc
Anglonenſem Epiſcopum confirmare, &
denuo concedere dignaremur. Nos igitur attendentes, quod in eodem Ordine
induti fuimus, & de ipſo aſſumpti licet
indigni adhuius apicem dignitatis. Conſiderantes etiam religionem eorum, & deuota obſequia, quæ continuè exhibent
Creatori. Cupientes quoque fieri participes orationum ipſorum, vt Deus nos &
Eccleſiam noſtram in proſperitate conſeruet, pro remedio quoque animæ noſtræ,
ad honorem Virginis glorioſæ in cuius nomine B
mine dictum monaſterium eſt fundatum,
eadem pacta, & eandem concordiam
confirmamus & de nouo concedimus, &
decernimus inuiolabiliter obſeruari. Pacta vero & concordia iſta ſunt ſicut apparet per publicum inſtrumentum inde confectum, videlicet, vt pro omnibus Eccleſijs, & poſſeſſionibus, quas detinet ad
annuum cenſum ab Anglonenſi Eccleſia
& pro quarta mortuorum & viuorum Bizanti vnivuum annis ſingulis in feſto Natiuitatis Beatæ Mariæ perſoluant. Vnde ad
futuram memoriam, & prædicti monaſterij
cautelam præſens ſcriptum exinde fieri
fecimus per manus Domini Nicolai Canonici noſtri, & publici Notarij ſubſcriptio- C
nibus Fratrum & Canonicorũ noſtrorum,
& ſigilli noſtri pendentis muuimine roboratum. Scriptum apud caſtrum Nucariæ.
Anno, menſe, & Inditione præmiſſis.

Ego Dominus Nicolaus Anglonen. Canonicus, & meo ſigno ſignaui.

Locus † ſigilli.

† *Nos Frater Leonardus Anglonenſis Epiſcopus concedimus & confirmamus.*

† *Ego Abbas Raynaldus Anglonenſis Canonicus. & Subdiaconus interfui, & conſenſi.*

D

† *Ego Laurentius Anglonenſis Canonicus teſtis ſum, interfui & ſubſcripſi.*

† *Ego Raynaldus Archipresbyter Roſcti, & Canonicus Anglonenſis interfui & ſubſcripſi.*

† *Ego Dominus Nicolaus Anglonenſis Canonicus interfui & ſubſcripſi.*

† *Ego Dominus Ioannes Archipresbyter Bollica & Canonicus Anglonen. interfui, & ſubſcripſi.*

† *Ego Dominus Areneus Canonicus Anglonenſis interfui, & ſubſcripſi.*

† *Ego Richardus Canonicus Anglonenſis interfui, & ſubſcripſi.*

† *Ego Dominus Rogerius Anglonen. Canonicus interfui, & ſubſcripſi.*

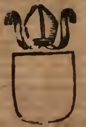
† *Ego Robertus Archipresbyter Rocca Imperialis Canonicus Anglonenſis interfui, & ſubſcripſi.*

† *Ego Dominus Philaretus Archipresbyter . . . . & Canonicus Anglonenſis interfui, & ſubſcripſi.*

Locus † ſigilli.

Poſthæc quanto tempore Leonardus vixerit, vel quo anno exceſſerit nõ habemus.

12 GVALTERIVS Anglonenſis Epiſcopus memoratur in Reg. Neapolitano, anno 1299. cuius oneris ſe exoluit, pauloque poſt ab Canonicorum ſenatu Tarentinus olim Archiepiſcopus poſtulatus, confirmatuſque eſt ea in dignitate à Bonifacio VIII. Papa, anno 1298. decimo Kalend. Iunij ann. 5. vt in epiſtola Vatic. Regeſt. num. 290. fol. 202. cuius initium. *Gualtero dudum Epiſcopo Anglonenſi in Tarentinum Archiepiſcopum electo, &c.*

13 MARCVS Epiſcopus Anglonenſis recenſetur inter ſuffraganeos Acheruntinæ Eccleſiæ anno 1302. in Bulla Gentilis electi Epiſcopi Cathanienſis tunc temporis Acheruntini Archiepiſcopatus adminiſtratoris. Is anno 1318. Roberto Neapolitano Rege, auctoritate præcipuus apud Regios Miniſtros arma cepit, in Carbonenſis cœnobij Abbatem, & Monachos, inſectus occaſione abſentis Pontificij ſolij (vt Sanctorius ait) trans Alpes amoti à Clemente V. maxima cum totius Italiæ clade rerumq; Eccleſiaſticarum diſturbatis monaſterijs, occupatiſue, aut Baronum Epiſcoporumque Imperio violenter mancipatis, nullo contranitente, procul Romano fulmine, acerrimè concuſſum eſt monaſterium hocce, & litibus abſciſſis, deuentum in concordiam, verbis ſpecioſam, re inanem, cum Epiſcopus ingenti cupiditate æſtuaſſet conferendi Chriſma, Sacerdotia, Dignitates videlicet Archipresbyteratus, & Cantoratus, adeundiq; Pontificali auctoritate templa, & ſacra pleno iure, vt Princeps faciundi, irritis Epiſcoporũ omnium votis, cum nemo eorum deſiderium hoc impleſſet, à Marco Epiſcopo vſque ad Ioan-

Ioannem Antonium Scotium Neapol. obſeruatum eſt prætorium edictum. Vti poſſidetis ita poſſideatis. At Marci Epiſcopi, cum Iacobo Archimandrita inita concordia an. 1320. ita exſcripta fuit ex authentico copiali tabularij Anglonēſis Eccl.

Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo treceenteſimo vigeſimo, regnante Domino noſtro Roberto Dei gratia Illuſtriſſimo Hieruſalem & Siciliæ Rege, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Prouinciæ Forqualquerij ac Pedimontis Comite, Regnorum eius anno 11. feliciter. Amen.

Menſe Maij die primo eiuſdem tertiæ Indictionis apud Turſium nos Scipio de Laurentio Iudex Turſij, Hugolottus de Chomaſio publicus eiuſdem terræ Turſij Regia auctoritate Notarius, & Teſtes ſubſcripti ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati pręſenti publico ſcripto fatemur, quod venerabilis in Chriſto Pater Dominus Marcus Dei gratia Epiſcopus Anglonenſis, & Capitulum Anglonēſe intus in choro ſancti Michaelis de Turſio Anglonenſis diœceſis de mandato ipſius Domini Epiſcopi, & voluntate eiuſdem Capituli, vt ipſi aſſeruerunt ad infraſcripta ſpecialiter congregati, finem litibus imponere cupientes, ſicut aſſeruerunt coram nobis, pro eo, quod inter ipſos prædeceſſores eorum, & Anglonenſem Eccleſiam ex parte vna, & Religioſos viros Fratrem Iacobum Archimandritam monaſterij ſancti Elię de Carbono Ordinis ſancti Baſilij diœceſis Anglonenſis, & conuentum eiuſdem monaſterij, ac prædeceſſores ipſorum, & ipſum monaſterium ex altera fuit orta longo tempore ſuper ſubiectione ipſius monaſterij controuerſia, quæſtio, ſiue lis, quæ nuper eſt Dei gratia partium voluntate, & veritatis agnitione ſopita, & dicti Frater Iacobus, & Conuentus dictos Epiſcopum, Capitulum, & Eccleſiam in ſuos Superiores ordinarios agnoſcentes ad eorum obedientiam ſunt reuerſi pro bono pacis, ſecuritate, & tranquillitate Archimandritæ conuentus & monaſterij prædictorum conſentientes in nos tanquam in ſuos Iudicē, & Notarium cum ex certa ſcientia ſcirent ſuos Iudicem, & Notariū non eſſe bona, & ſpōtanea voluntate ipſorū promiſerunt, & obligauerunt, ac ſtipulatione ſolemni pro ſe, Eccleſia eorum, & ſucceſſoribus ſuis dicto Domino Archimandritæ, conuentui & monaſterio prædictis, & ſucceſſoribus eorum in manibus dicti Archimandritæ, & Religioſorum virorum Fratris Niſi, Fratris Ionathæ, Fratris Iacobi, & Fratris Barnabæ, Monachorum dicti monaſterij recipientium, & ſolemniter ſtipulantium nomine ipſorum conuentus, & ſucceſſorum eorum, ac monaſterij ſupradicti ſub pœna

A mille florenorum auri medietatem ipſius pœnæ ſi ipſa committi contigerit, parte dictorum Archimandritæ conuentus, & monaſterij, & reliquam medietatem ipſius pœnę Romanæ Eccleſię applicandam ſemper autorizare, & defendere dictos Archimandritam, conuentum, & monaſterium, ac ſucceſſores ipſorum proprijs expenſis ipſorum Epiſcopi, Capituli, & Eccleſiæ Anglonen. ſi ipſos Archimandritam, conuentum, monaſterium, aut ſucceſſores ipſorum impeti quocunque tempore contigerit per Dominum Archiepiſcopum Montis-Realis, Capitulum, ſeu conuentum ipſius, vel Eccleſiam Montis-Realis, aut Procuratores, ſeu nuncios ip-
B ſorum ſuper ſubiectione ipſorum, vel cenſu quem dicti Archiepiſcopus, Eccleſiæ, Capitulū, vel Conuentus aſſererent dictum monaſterium Carbonenſe debere eis reddere annuatim coram quocunque Iudice Eccleſiaſtico, ſiue coram Domino Papa, aut Auditoribus ipſius Legatis Apoſtolicę Sedis, vel delegatis ipſorum, prout de iure fuerit, & Iuſtitia ſuadebit ea conditione, & pacto, vt dicti Archimandrita, & conuentus, & Capitulum, ac ſucceſſores ipſorum non ſint contra dictos Epiſcopum Anglonenſem, & Capitulum, ac ſucceſſores ipſorum; ſed concurrant cum voluntate, & aſſertionibus eorundem per viam
C Iuris, non tamen contradicendo aliquatenus in expenſis propterea faciendis; alioquin dicta obligatio, & ſtipulatio ſit irrita, & vacua, & nullius pœnitus firmitatis: item ſub ſtipulatione, obligatione, & ſolemnitate prædictis promiſerunt, & obligauerunt ſe, pro ſe, & ſucceſſoribus eorum dicto Domino Archimandritæ, & conuentui, ac ſucceſſorum in manibus dictorum Archimandritæ, & Monachorum nomine quo ſupra recipientium, & ſolemniter ſtipulantium ſub pœna prædicta, quod tam dictus Dominus Epiſcopus, & Capitulum, quam ſucceſſores ipſorum ſemper manu teneant, & augmentent omni futuro tempore in prædicto monaſterio Carbonenſi
D Ordinis ſancti Baſilij ſecundum Regulam ipſius, & ſemper ſint ibi Monachi Gręci, ac Latini ſecundum voluntatem ipſius Archimandritæ, & conuentus, ac ſucceſſorum ipſius monaſterij, & Archimandrita Gręcus omni futuro tempore, & nunquam ibi pręficiatur Abbas Latinus, aut alterius Ordinis contrarij Ord. ſancti Baſilij ſupradicti. Item pro bono pacis, concordię, & vt de cętero non ſit diſſenſionis occaſio inter eos dictus Dominus Epiſcopus, & Capitulum pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis, & Eccleſia Anglonenſi habito inter eos in communi conſilio, & diligenti tractatu deliberatione ſolemni, quia iuſtum fuit eis, ſicut aſſeruerunt coram nobis ipſis, & eorum Eccleſiæ expedire de cenſu quem

dictum

dictum monaſterium dictæ Eccleſiæ An-
glonēſi debebat ſoluere annuatim ad cer-
tum, & determinatum finem deuenire,
voluerunt & ordinauerunt, vt loco dicti
cenſus dicti Archimandrita, conuentus, &
monaſterium ſoluant annuatim per ſe,
vel per Nuncios dictæ Eccleſiæ Anglonēſi
in feſto Natiuitatis Virginis glorioſæ in
ſignum ſubiectionis tantum ſexdecim li-
bras cerę, & non aliquid aliud neque thus,
neque pecuniam, ac aliquid aliud dicti E-
piſcopus, & Capitulum pro ſe, & ſucceſ-
ſoribus ſuis promiſerunt, & obligauerunt
ſe Domino Archimandritæ & conuentui
prędictis & ſucceſſoribus ſuis ſub ſtipula-
tione & ſolemnitate prędictis in manibus
prędictorum Archimandritę, & Mona-
chorum nomine quo ſupra recipientium,
& ſolemniter ſtipulantium nullo vnquam
tempore petere alium cenſum à Monaſte-
rio ſupradicto, quam prædictas libras ce-
rę, neque pecuniam, nec ſubuentionem,
nec occaſione dicti cenſus ipſos aliquate-
nus moleſtare, nec aliquid aliud ſiue in
pecunia, ſiue in quacunque re nomine di-
cti cenſus præterito tempore non ſoluti de
quo cenſu, ſeu debito per Aquileanam
ſtipulationem, & acceptilationē in mani-
bus dictorum Archimandritæ, & Mona-
chorum nomine quo ſupra ſolemniter ſti-
pulantium dictos Archimandritam, & mo-
naſterium liberauerunt, & perpetuo quie-
tauerunt pro bono pacis, & concordiæ ſu-
pradictę: item pro bono pacis, & cōcordię,
veritatis agnitione dictus Dom. Epiſcopus,
& Capitulum agnoſcētes bonā fidem con-
feſſi ſunt Archimandritam, conuentum,
& monaſterium prędictos habere in ca-
ſalibus ſuis, videlicet, in Farato. Scan-
ſana, & alijs caſalibus, & grancijs ſuis
ſpiritualem iuriſdictionem, videlicet viſi-
tationem, correptionem Clericorum,
& laicorum ad conditionem eorum de ijs
quæ ad forum Eccleſiaſticum ſpectant, &
Canonicam portionem, puta mortuorum
& viuorum, & omnia iura, quæ compre-
henduntur nomine Canonicę portionis.
Item pro bono pacis, & concordiæ ad oc-
caſionē ſcandali, & diſſenſionis materiam
amputandam, & vt occaſione præteritæ
diſcordię omnis ſuſpitionis occaſio aufe-
ratur, voluerunt, promiſerunt dicti Epi-
ſcopus, & Capitulum, & obligauerunt ſe
ſolemniter Archimandritæ, & Monachis,
conuentus, & monaſterij ſupradictis in
manibus dictorum Archimandritæ, & Mo-
nachorū nomine quo ſupra recipientium;
& ſolemniter ſtipulantium, quod de ex-
ceſſibus, delictis, vel defectibus eorum
prędictis ſi quos ipſos contigit commiſiſ-
ſe, viſitatione, correptione, ſeu punitio-
ne ipſorum ſe nullatenus intromittere per
ſe, vel alios, vel officiales, ſeu delegatos
ipſorum publicè, vel occultè, directè, vel
A indirectè, in iudicio, ſiue extra; & renun-
ciauerunt expreſsè beneficio reſtitutionis
in integrum, exceptionis doli, quo metus
cauſæ, & omni aliæ exceptioni, ſeu be-
neficio Iuris quibus poſſent venire contra
præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum, nec
non iuribus, ſeu rationibus innuentibus;
ſiue dicētibus generalem renunciationem,
vel renunciationem huiuſmodi in talibus
non valere, ſalua reuerentia, & obedientia
dictorum Epiſcopi, & Capituli, & Eccle-
ſiæ Anglonenſis ſecundum Canonica in-
ſtituta. Item pro bono pacis, & concor-
dię, & vt de cętero nō ſit diſſenſionis occa-
ſio inter eos dictus Dominus Epiſcopus,
& Capitulum pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis,
B & Eccleſia Anglonenſi, vt tempore Viſi-
tationis non ſint dicto monaſterio oneroſi
in procurationibus, & expenſis, habita
inter eos collatione de conditione Eccleſię
Anglonenſis, & facultatibus dicti mona-
ſterij Carboneu. cum ſubſcriptis euectio-
num, ſeu equorum muneris poſſit eſſe
competens, & ſufficiens pro Epiſcopo, qui
pro tempore fuerit Anglonēſis; etſi dictum
monaſterium vlterius grauaretur, non poſ-
ſet ſufferre, & longi temporis victum con-
ſumet hora breuis, & occaſione Viſitatio-
nis incurreret intolerabile detrimentum,
& exinde occaſio diſcordiæ oriretur habi-
C to diligenti tractatu ſolemniter ſtatuerunt;
& promiſerunt, & obligauerunt ſe cum
omni ſolemnitate, quam melius facere
potuerunt, & debuerunt in perpetuum
dictis Domino Archimandritæ, & Mona-
chis recipientibus, & ſolemniter ſtipulan-
tibus pro ſe, & eorum monaſterio, ac ſuc-
ceſſoribus, quod tam dictus Dominus E-
piſcopus, quam ſucceſſores ipſius, qui pro
tempore fuerint nunquam niſi tantum ſe-
mel in anno poſſint cauſa viſitationis ac-
cedere ad dictum monaſterium, vel alios
mittere loco ſui, nec ad grancias, Cap-
pellas, ſeu membra ipſius monaſterij ac-
cedere, vel mittere pro viſitatione præfa-
ta, niſi tantum ad monaſterium ſupradi-
ctum, nec petere vecturas, pro equitatu-
D ris, ſeu equos, vel aliquod aliud emolu-
mentum, nec epulas ſumptuoſas; ſed eas
tantum, quæ honeſtè, & competenter
fuerint miniſtratæ, nec vltra decem equos
ſeu equitaturas, & duos ſommerios pro
arneſio poſſint ducere, aut expenſas, ſeu
Procuratorem petere pro eiſdem, & quod
ſi quandoque facient per alios viſitare
quantumcūque non poſſint excedere nu-
merum ſupradictum, & ſi mitterent mino-
rem numerum, vel aliquos ad ſe cauſa
viſitationis vocarent, quod non poſſint
aliquas expenſas, vel aliquod aliud emo-
lumentum petere, vel habere occaſione
viſitationis prædictæ, vel occaſione, quod
ipſi cum decem equis, & duobus ſomme-
ris, cauſa viſitationis poſſint accedere ad
mo-

monaſterium prædictum, niſi tãtum, quod illi qui mittentur expenſas pro ſeipſis reci piant moderatas, & quod non poſſint morari in dicto monaſterio cauſa viſitationis prædictæ, niſi tantum illo die quo acceſſerint, & ſequenti ad plus, & ſi contrarium facerent, vel vellent acceptare, quòd Archimandrita, & Monachi ſupradicti poſſint negare, & auctoritate propria prohibere, & ſi dicti Archimandrita, & conuentus dicti monaſterij, ac ſucceſſores ipſorũ quocunque tempore, quocunque modo ſe ſubtraxerint à ſubiectione, & obedientia Eccleſiæ Anglonenſis, omnia, & ſingula ſupradicta ſint vacua, & irrita, & ex nunc pro nullis, vacuis, & irritis habeantur. Et ſi dictus Dominus Epiſcopus, & ſucceſſores ſui non obſeruarent dicto Archimandritæ, & monaſterio, ac ſucceſſoribus ſuis omnia, & ſingula ſupradicta, quod dictus Archimandrita, & ſucceſſores ipſius non teneantur obſeruare obedientiam, & ſubiectionem per ipſos promiſſam dicto Domino Epiſcopo, & ſucceſſoribus ſuis, ac Eccleſiæ Anglonenſi, nec vllum eis ex præmiſſis circa poſſeſſionem, vel aliud præiudicium generetur. Vnde ad futuram memoriam, & cautelam dictorum Archimandritæ, conuentus, & monaſterij Carbonen. de voluntate, & mandato Dominorum Epiſcopi, & Capituli prædictorum præſens exinde confectum eſt Inſtrumentum pendentibus ſigillis dictorum Domini Epiſcopi, & Capituli, & ſubſcriptionibus eiuſdem Epiſcopi, Archidiaconi, Diaconi, Cantoris, & Canonicorum prædictorum; necnon noſtra qui ſupra Iudicis, & ſubſcriptorum teſtium roboratum, quod ſcripſi ego, qui ſupra Vgolottus publicus eiuſdem terræ Turſij Notarius, qui vocatus, & rogatus interfui vna cum prędictis Iudice, & teſtibus omnibus, & ſingulis ſupradictis in publicam formam redegi, & meo ſolito ſigno ſignaui, vnde ego, qui ſupra Notarius volens mandatis dicti Domini ſubdelegati, vt teneor obedire, dictum inſtrumentum anthenticaui, copiaui, & exemplaui, & eius copiam in præſentem publicam formam redegi de verbo ad verbum nihil addito, mutato, vel diminuto, præſente coram nobis in dicta Curia præfato venerabili Priore monaſterij ſancti Eliæ, qui omnibus prædictis interfuit, & ſe contentante de dicta authenticatione, eamque ratificante, emologante, & confirmante coram nobis Iudice, Notario, & teſtibus ſupradictis. Quoquidem inſtrumento copiato, & exemplato de verbo ad verbum, vt prẹmittitur, præfatus Dominus Ioannes Nicolaus Procurator, & Oeconomus, quo ſupra nomine nos prę fatos Iudicem, Notarium, & Teſtes, ex Regia parte requiſiuit, & attentè rogauit noſtrum ſuper hoc officium implorando,

A quod de prædictis omnibus conficere deberemus publicum inſtrumentum cuius requiſitioni, & precibus deuotè annuentes, quia officium noſtrum publicum eſt, illudque nemini denegare poſſumus, nec debemus in his præſertim, quæ honeſtatem ſapiunt, & requirunt, quodque iuſtæ petijt, & iuſta petentibus non eſt denegandus aſſenſus; propterea ad futuram rei memoriam, & tam præfati Domini Epiſcopi, & ſuorum ſucceſſorum, ac dictæ venerabilis Eccleſiæ Anglonen. factum eſt exinde de præmiſſis hoc præſens publicum inſtrumentum per manus mei, qui ſupra Notarij ſigno meo ſolito ſignatum ſubſcriptione noſtri, qui ſupra Iudicis, & noB ſtrum ſubſcriptorum teſtium ſignis, & ſubſcriptionibus roboratum, quod ſcripſi ego, qui ſupra Notarius, qui præmiſſis omnibus vocatus, rogatus, & requiſitus interfui, & meo ſolito, & conſueto ſigno ſignaui. Et in pede inſtrumenti magis infra poſt ſignum dicti Notarij, quo apparet dictum Inſtrumẽtum ſignatum, erant, prout ſunt, ipſorum Canonicorum, & Iudicis ſubſcriptiones infraſcriptæ, quæ fuerunt omiſſæ in præſenti copia ex errore mei Notarij ſupradicti, & ſunt de verbo ad verbum, vt infra;

Ego Scipio de Laurentio Iudex Turſij, qui ſupra †

C *Nos Marcus miſeratione diuina Epiſcopus Anglonen. qui ſupra.*

Ego Petrus Archidiaconus Anglonenſis interfui, & conſenſi.

Ego Presbyter Iordanus Anglonen. Decanus interfui, & conſenſi.

Ego Abbas Angelus de Cepollis de Matera Cantor Anglonenſis interfui, & conſenſi. Signum Crucis propria manus Presbyteri Ioannis de Anglono Anglonenſis Canonici, & ſubcentoris interfui, & conſenſi.

Ego Presbyter Nicolaus de Nigro Anglonenſis Canonicus interfui, & conſenſi.

Ego Abbas Guglielmus de Monte Sion Anglonenſis Canonicus interfui, & conſenſi.

D *Ego Presbyter Nicolaus de bono actorio Anglonenſis Canonicus interfui, & conſenſi.*

Ego Presbyter Ventura de Seniſio Anglonenſis Canonicus interfui, & conſenſi.

Ego Presbyter Sergius de Turſio Anglonenſis Canonicus interfui, & conſenſi.

Ego Presbyter Ricardus de Rotundo Anglonenſis Canonicus interfui, & conſenſi.

Ego Presbyter Robertus de Piſaria Anglonenſis Canonicus interfui, & conſenſi.

Prædictæ ſiquidem ſubſcriptiones magis infra erant prout eſt ſcriptum ſigillum Domini Marci Epiſcopi Anglonenſis, ſigillum Capi-

Capituli Anglonẽſis prædicta quidem ſubſcriptiones ex errore fuerunt omiſſæ per me Notarium ſupradictum; ſuperius autem vbi legitur ipſorum Canonicorum, & ſequitur, & Iudicis abraſum, & emendatum apparet, prædicta obmiſſa, & abraſio non noceat, quia Ego qui ſupra Notarius in ſcribendo erraui.

Locus † ſigni.

Teſtantur Ioannes de Albano Iudex, Magnificus Dominus Ioannes Patauinus de Amendolaria, Angelus de Monte Sion. Iulius Ruſulus, Polydorus Gallus, Capaneus Perioannis de Seniſio, Vincislaus de Beneuento de Seniſio, Ioannes Eli de Turſio, Ioannes Franciſcus de Foreiuto de Caſtellucio †

Ego Ioannes de Albano, qui ſupra Iudex interfui, & me ſubſcripſi.

Ego Ioannes Patauinus de Amindolaria V.I.D. teſtis ſum.

Ego Iulius Ruſulus de Seniſio pro teſte interfui.

Ego Capaneus Perioannis de Seniſio teſtor.

Ego Polydorus Gallus de Seniſio in præmiſſis pro teſte fui.

Ego Vincislaus de Beneuento de Seniſio interfui, & me ſubſcripſi.

Ego Ioannes de Eli de Turſio in hoc pro teſte affui.

Ego Ioannes Franciſcus Fortiatus interfui, & me ſubſcripſi.

Marcus verò poſtquam Anglonenſem Eccleſiam rexiſſet annis plurimis exceſſit ſub Ioanne XXII.

14 FRANCISCVS della Marra nobilis Neapolitanus Anglonenſis Eccleſiæ gubernacula ſuſcepit ſub Ioanne XXII. Pontifice, ſub quo anno 1330. translatus eſt ad Cuſentinum Archiepiſcopatum, in qua dignitate obijt ſub Innocentio VI.

15 GVILELMVS electus dicitur Anglonenſis die 2. Auguſti 1330. in lib. obligat. Ioannis XXII. de eo fit mentio eodem anno in Reg. Regio Neap.

16 IOANNES proximè ſucceſſit Guilelmo, anno 1333. in eodem obligat. li. 22. Iulij electus, & confirmatus Eccleſiæ Anglonen. habetur: quo ſedente anno 1338. die 26. Aug. ad cœlos euolauit B. Ioannes de Calamola Toloſanus Religioſus Conuerſus Ordinis Ciſtercienſis in Monaſterio ſanctæ Mariæ de Sagittario, clarus miraculis, cuius vitam ſcripſit Anonymus eius ſynchronus, quam hic exſcribere non pigebit ex ipſo originali, quòd eo in Cœnobio aſſeruatur, vt ſaltem viri ſanctiſſimi geſta pereunentur, cuius ſacrum corpus incorruptum honoratur à fidelibus, eaque in Eccleſia quotidie ad diuinas laudes eius celebratur memoria.

Incipit Prologus de Vita & miraculis B. Ioannis Ordinis Ciſtercienſis Conuerſi Religioſi ſanctæ Mariæ de Sagittario.

Ad ſcribendam vitam cœlibem, & ſtupenda miracula huius cęleſtis viri, & terreſtris Angeli, cuius tentamus hiſtoriam texere, alterius linguę eſſet opportuna facundia, & alterius claritas intellectus: Ego enim vbi illius ad Deum me iuuit oratio, cui iam non per ænigmata, ſed facie ad faciem loquitur, ad hoc impeditioris linguæ & hebetis ingenij me cenſerem, & vbi moueret, imo me potius impelleret, & grandis deuotio quibus ad ipſum per Dei donum afficior, & affectus ſum, etiam cum adhuc in carne eius ſacratiſſima anima teneretur, illius reminiſcens dicti, altiora te ne quæſieris: nunquã ad hęc tanquam effrons meretrix proſilire, ſed per ea, quæ dicta ſunt, & ne temporum tandem antiquitas deleret de mentibus hominum viri huius geſta glorioſa, quæ Deus dignatus eſt ante oculos noſtros apponere diebus illis, quibus quod ſine cordis amaritudine referendum eſt, omnium charitatem frigidam cernimus, ſi non dicimus iam extinctam tanquam puer balbutiens locutus ſum, & ſi non volans, reptans tamen more animalium reptantium ſuper terram.

Incipit de Vita & miraculis Beati Ioannis.

Ioanni igitur originem dedit ciuitas Tholoſana, neſcio autem quamobrem aduenit Baſilicatę Prouinciam trahẽs moram continuam infra & circa Comitatum, qui dicitur Claremontis, vbi aliquandiu inter ſæculares permanens non ſeculariter viuẽs; ſed honeſtiſſimam vitam duxit: Et vt in præſentiarum innoteſcat quantæ puritatis extiterit, cum adhuc per mundi huius impedimenta decurreret, ſubticendum non

exiſti-

exiſtimo. quod vulgi publico diuulgatur oraculo: fertur enim quod cum in ſudore vultus ſui vellet ſicco pane veſci,& conductus denario cuſtos cuiuſdam vineę poneretur, ſine petita prius, & obtenta Domini ſpiritalis licentia, etiam arripere vnius vuæ botrum tanquam à graui facinore pręcauebat. O mens timore caſto repleta! cur tanto timore trepidas, vbi non eſt timore aliquatenus trepidandum; pertimeſciſne furtum committere, vbi credis Dominum permiſſurum: ſed Sanctarum mentium eſt ibi culpam agnoſcere vbi culpa non eſt; ſed cum iam ſpiritus, qui calere cœperat ſatis ferueſceret, trahente fortiter ipſo ſpiritu, omnia propter Chriſtum poſt tergum relinquens, vt ſtercora, curſu concito ad conuicinam, quæ erat Eremum properauit, Vbi quantę auſteritatis rigore ſe ipſum afflixerit, quanta alimentorum inopia corpuſculi ſui membra ſiccauerit, quantaque aſpera pro Redemptoris amore pertulerit, difficulter poſſet exprimi,& difficilius credi: ibi enim, vt aiunt, ex ſepteno . . . . . . quod vix ad ſeptenum prandiolum ſufficiſſet, refectionem ſuam totius quadrageſimæ coarctauit. Ibi interdum nulla ſollicitudine fatigatus eo veſci tantum ſueſcebat edulio, quod ei deferebant agricolæ, qui ad illum deuotionis gratia diuertebant. Ibi nonnulli viri Belial ſuæ cupiditatis impetum exercentes, ſpe ſurripiendæ pecuniæ, illum paupertatis veriſſimum ſectatorem, qui præter Chriſtum ſub cœlo nihil aliud poſſidebat crudeliter afflixerūt; quos tandem vt proderet nullis potuit ſuaderi ſermonibus, nullis precibus adduci. Sed cum per tot bona adhæreret Altiſſimo, & iam ſecundumScripturam cum eo ſpiritus vnus eſſet effectus, pollere cœpit, vt firmiter creditur, gratia prophetiæ: Refert enim veritatis amica Domina Margarita Comitiſſa Clarimontis, quæ per annos, & annos fuerat ſterilis, & iam vehementer de ſterilitate perpetua timeſcebat, quod cum pro ſe, pro impetrāda progenie, illius ſępe ſe precibus cōmendaſſet, ipſe tandem quodam die ijs eam ſermonibus eſt affatus: Forti inquit animo eſto, nolī te plus mœrore conſumere, redde bona Eccleſię, indubitanter, quod multa, & grata tibi ſoboles eſt futura, vt non poſthac referentur concluſa viſcera, vtriuſque ſexus inde erit vberrimus, Deo, Matri quę genuit, & hominibus valde gratus. Sed Angeli Domini Rubij obitum ante dixit: ſuo enim inquit Abbati; Vade dic illi Angelo, vt illius quo tenetur monaſterio noſtro ſoluat ſe cito vinculis debiti, quoniam ſatis breuis terminus eſt, quo eſt carnis debitum ſoluturus: quod ita quippe factum eſt, nam intra breuis temporis ſpatium de hac luce eſt ſubtractus. Sed cum diu in

A hac Eremo duceret vitam Angelicam potius, quam humanam, ordine, vt videtur, præpoſtero, ſed non prępoſtero merito, relicta vita anachoretica, quæ eſt in perfectionis apice conſtituta; deſcendit ad Cœnobiticam in monaſterio Sagittarij Ciſtercienſis Ord. & qui magiſter eſſe meruerat ſub forma diſcipuli curuauit ceruicem humiliter regularibus diſciplinis. Ad cuius cœnobiticæ vitæ ima nūquam de anachoreticę vitę vertice deſcendiſſet, niſi quia iam ingruens grauis inualitudo corporea, præſertim quædam genuum, & capitis incomitata dolore tumiditas, humanū auxilium cum inſtantia ſuadebat. Vbi obliuiſci neſciens inſtrumēta perfectionis pręteritæ, auſteritatem ſolitam totis viribus

B cuſtodiuit ſolo pane ſe ſuſtentans, non albo, ſed furfureo: pro reprimendo ę ſtuātis ſitis ardore raró aliud quam aquæ poculum hauriebat. Huic erat quidem, ſi dici meretur, breuiſſimus lectulus quadratus, & concauus, & quadrupedalem mēſuram vix tranſiens, vbi poterat ſolūm contractus accumbere tribuēdę quietis nō gerens ſpeciem; ſed laboris, quippe cum totum teſtetur Cœnobium, quod nullus extiterit Monachus, qui ipſum conſpexerit dormientem. Hic tantum obſeruabat ſilentium, vt non mereretur dici tam taci-

C tus quam relinqui, & tanta contemplationis ſedulitate erat intentus, vt ſemper videretur cum Maria ſedere ad pedes Ieſu; in carnis adhuc mole ſubmerſus totius carnis grauedinem pertranſibat. Cumque de tanto bono munerare eum diuina largitas decreuiſſet, ſuſtulit eum de hac valle miſerabili lachrymarum, & conciuem ſibi cœleſtis patriæ fecit illum. In ipſo antē ſuo felicitatis exitu, quid ſignificet neſcio, Deus ſcit, tantus venti flantis impetus inſurrexit, vt totam illius cellulam, totumque Cœnobium concutere videretur. Sed mirum dictu! ventus validus, qui totam, vt dictum eſt, cellam videbatur euertere,

D per foramina ipſius cellæ tranſgrediens quinque faces magnas, flatu ſubitò potuiſſet extinguere, nullam exiguarum ardentium lampadum extinguebat. Robertus autem dictus Maccaronus habitator Siniſij, cuius brachium vetus iam, & dirum vlcus inuaſerat, adeo vt ipſius membri omni eſſet officio deſtitutus, perrexit ad quendam barberium pro alicuius medelę ſubſidio implorando, cum medicus ipſe inquit, pręſodit tibi multum humoris malignitas ſurſum deorſumque brachium, niſi per inciſionem veniamus ad radicem vlceris, nullam tibi poſſum medelam adhibere ſalutis. Interea tranſitus huius viri, qui in opinionem hominum omnium magni meriti habebatur, cœpit vndique reſonare; quo lętanter ęger audito, non, inquit, terreſtrem medicinam ſuſcipiam,

de

de cęlo credo quod ſoſpitatem mihi homo iſte ſanctiſſimus impetrabit. Sumptaque grandi pluſquam potuit dici fiducia, ad præfatum Monachum accedit, ſancti cellam ingreditur. His & ſimilibus verbis eum Abbas alloquitur: hic eſt baculus quem geſtare ſolebat in manu, hæ ſunt ſportellæ, quas ipſe contexerat. Inter hęc verba ęgrotus ſe reſpicit mox ſoſpitem, & corruit. Tunc omnes aſtantes ſtupor maximus apprehendit, dum repente vident membrum tumefactum, & tenue, mūdum, & putridum & vlceroſum, ſolidum, adeo vt nullæ ibi miro modo vlcerationis imagines remanerent. Maſella quoque filia Ioannis magiſtri Vdonis de Seniſio ita habebat brachium fiſtula inueterata depaſtum, vt fruſtatim deciderent inde oſſa. Cumque Pater eam ad iam dictum monaſterium deportaret, inuento Abbate, his ſermonibus orat eum: oſtende nobis ait, corpus Sancti, ſi forte dignabitur filiam meam ſaluare. Non inquit, Abbas corpus ſacrum poſſum vobis oſtendere; latenter enim depoſuerat illud, ne tantus theſaurus poſſet ſubtrahi ſibi furto, ſed de veſtibus eius tibi dabo particulam inuoluens illa membrum inualidum, ſi placuerit Domino, potens eſt in tua genita mirificare hodie Sanctum ſuum, quo inuoluto ibidem pernoctarunt; credibile quidem eſt, vt ad veſtimentum tactum, mox ſalus euenerit, ſed quia vſque quo domum redeant brachium non detegunt, tunc ſolum inſpiciunt pleniſſime ipſum ſaluum. Dominus inſuper Ioannes Capanus ſacerdos de ipſa terra Siniſij biennio vocem habuit penitus ſuffocatam, nulla ipſum longe lateque quæſita iuuari potuit peritia medicorum. Erat autem, vt ait, ad tantam deſperationem inductus, vt iam girouagare per mundum proponeret, erubeſcens tantæ infelicitatis fato inter notos, & amicos ſic turpiter conuerſari, ſed humani auxilij ſuffragio deſtitutus ad Dei clementiam ſe ſe conuertit, ſupra Sancti viri tumulum obdormiuit, vocem priſtinam impetrauit.

A B C D

Gentilis rurſus puer de Noha diuturno tremore brachij tenebatur, adeo vt ſi interdum pro experienda menſura læſionis ſuæ vas aqua plenum manu tentabat arripere, mox penitus fundebat, ſed huius ſancti meritis eſt pleniſſime factus ſoſpes. Quædam quoque de ipſa terra Nohæ mulier quam vidi quidem, ſed neſcio nomine, patiebatur tumorē durum, & veterem ſuper pede, qui huius Sancti virtute incomparabiliter citius eſt quam fluat cera ab ignis facie reſolutus. Sed celebratum in Ioanne dicto Barono de Arimento memoria dignum non omitto miraculum, qui cum haberet ſic tibiam morbidam, ſic turpiter vlceratam, vt neſciam quid ibi plus fuerit de putredine videlicet, an de ſano; confeſtim vt Sancti viri huius ingreditur cellulam memoratam ad tactum herbarum quas in ſuo ſolebat lectulo ſternere, totius tibiæ horrenda lęſio pertranſijt omnino inſtanter, vlcerum eſt ſolidata roſura tota, & corroſionis eſt cōcauitas adimpleta. Multa & alia fecit Ieſus per hunc virum Sanctiſſimum, quæ non ſunt ſcripta in libro hoc; hæc autem ſcripta ſunt, vt credatis, credite firmiter quicunque futuris temporibus venieris, quæ hic inſerta ſunt nam ea tantum inſcripſi, quæ notoria erant, quæ luce clarius potuerunt meum animum informare; tot enim habent teſtes prēmiſſa miracula, quæ dicta ſunt, quot homines habent Siniſij atque Noha. Poſtremorum enim duorum duntaxat fide dignorum virorum, de viſu teſtimonium perhibentium relatione didici, quos ſic vitæ honeſtas, & morum grauitas reddunt dignos, vt nullo modo exiſtimem ipſos potuiſſe mentiri. Cętera autem quæ à ſingularibus accepi perſonis, vel quæ aliqua mihi potuiſſent nube ſuſcari, hic immiſcere contempſi, ne contigiſſet forſan ſub veritatis velamine mendacium ſubintrare. Geſta quoque huius viri omni diligentia qua potui perſcrutatus ſum, ſecum, licet indignus colloquia merui; ferme omnes quos oppreſſos dixi fuiſſe languoribus videre volui, vidi & vera ſingula conſpexi. Obijt autem imo verius in cęleſti patria natus eſt vir iſte dilectus, & electus à Domino ſeptimo Kalendas Septembris anno M. CCC. XXXVIII. Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui viuit, & regnat in ſęcula ſęculorum. Amen.

17 RICARDVS fuit Anglonenſis Epiſcopus familiaris, & conſiliarius Ioannę primæ, ac Lodouici Regum Neapolitanorum, quorum gratia pollebat an. 1352. ab iiſdem confirmationem priuilegij Federici II. Imp. Eccleſiæ Anglonenſi conceſſi accepit contra Turſienſes, Eccleſiæ Anglonenſis perturbatores: confirmationis diploma ita recitatur in tabulis eiuſdē Eccleſiæ, quibus ſane certis, & alijs id genus documentis liquido cōſtat Anglonenſem ciuitatem ad Epiſcopum ſpectaſſe. Copiale huius diplomatis nobis exhibuit vir nobilis Abbas Ioannes Baptiſta de Afflicto Neapolit. & Scalenenſis Patritius olim Anglonenſis Generalis Vicarius.

Ludouicus, & Ioanna Dei gratia Rex, & Regina Hieruſalem, & Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Prouinciæ Forcalquerij, ac Pedimontis comites vniuerſis præſentes litteras inſpecturis tam præſentibus, quàm futuris.

Quod factum legitimè per prędeceſſores noſtros plerumq; comperimus in euidentiotis cautelæ præſidium, per adie-

adiectum cōfirmationis noſtræ ſuffragium renouamus. Sane venerabilis in Chriſto Pater Ricardus Dei gratia Epiſcopus Anglonen. Conſiliarius, familiaris, & fidelis noſter Maieſtati noſtræ reuerenter expoſuit, quod quondam Federicus Romanorum Imperator, & Rex Siciliæ motus inſtinctu, & reuerentia B. Mariæ Virginis glorioſæ, cuius vocabulo ipſa mater Auglonen. Eccleſia inſignitur, eidem Eccleſiæ, eiuſque Præſulibus in perpetuum quoddam pariter conceſſit priuilegium prǽſentatum per eum nouiter noſtris obtutibus eiuſdem Imperatoris, Regis verò, & noto certo ſigillo munitum, non abolitum, non abraſum, nęc in aliqua ſui parte ſuſpectum, tenoris & continentiæ ſubſequentis. Federicus Dei gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Rex Siciliæ, Quod ſi omnia caduca ſunt, &c. Nouiter autē præfatus Epiſcopus apud nos ſupplicans inſtitit, & de conceſſione, & confirmatione, tum dicti priuilegij, & contentorum in illo humiliter ſupplicauit. Nos igitur zelo caritatis paternæ, quæ ad venerandas Eccleſias, & alia pia loca dignè vos prouenit, prædictam Anglonen. Eccleſiam eiuſque miniſtros incidentes fulcire præſidij gratijſq. & commoditatibus confouere, præſertim in laudem ipſius glorioſæ Virginis, ſub cuius virtute præficimur, & actiones noſtras ſub pia eius aſſiſtentia temporaliter præſeruamus, vt per incrementa noſtræ liberalitatis, & gratiæ eiuſdem Eccleſiæ ſtatum quantum fauorabilius poſſimus noſtris proſecutionibus augeamus, porrectis nobis eiuſdem Epiſcopi ſupplicationibus in hac propria, & delectabili parte inclinati, tam dictum priuilegium prǽfati prædeceſſoris noſtri Siciliæ Regis, ac immunitates exemptiones quaslibet, ex alia omnia in ijs ſius priuilegij ſerie declarata pariter, & diſtincta, decreta noſtra, ſua, ex ſpeciali gratia acceptamus, & ratificamus expreſsè, illaque ratificationis, & approbationis noſtræ munimine tenore prǽſentium confirmamus. Volentes & de ipſa noſtra ſcientia declarantes, quod prǽmiſſum priuilegium, necnon immunitates, & exemptiones ſpe aliqua in eo contenta, velut præmittitur, prǽſenſque noſtra ſpecialis ratificatio, & confirmatio ſubſecuta iam dictæ Auglonen. Eccleſiæ, ſuiſque Præſulibus in perpetuum efficaciter, ſtabiles, & incommutabiliter ſint reales. Mandantes de ipſa noſtra ſcientia tam Iuſtitiarijs Baſilicatæ, quam terræ Hydronti necnon, & officialibus, & Magiſtratibus, alijſque dicti Regni, ad quos ſpectat, ſeu ſpectare poterit prǽſentibus, & futuris, vt iam dictum priuilegium, & contenta in eo, prǽſenteſque noſtras confirmatorias litteras ſeruent, & ſeruari faciant eidem Eccleſiæ iuxta illarum ſeriem efficaciter illibatas, nō aduerſus eas quicquā ſeu per directum, vel per obliquum reuocent: Nos enim ex nunc prout ex tunc, quidquid aduerſus mentem, & ſeriem priuilegij prǽdicti, & contentorum in eo, ac huius confirmationis noſtræ attentatum exiſteret, hactenus quantumcumque vel in futurum forſitan contingeret attentari, irritum, ac reuocandum fore decernimus, & inane, & ex decreto præſenti nullius eſſe roboris, efficaciæ, ſeu momenti generalium collectarum cedulis miſſis, & mittendis, de Curia, quibus & alijs exemptionibus, & oneribus eandem Eccleſiam, eiuſque Prælatos, Clericos, homines, & vaſſallos, iuxta tenorē dicti priuilegij, huius etiam confirmationis vigore exemptos eſſe volumus, & immunes, ac licentijs, & mandatis quibuſcumque contrarijs non obſtantibus quoquo modo fidelitate quoque noſtra ſemper ſalua; In cuius rei teſtimonium præſentes litteras fieri, & Maieſtatis noſtrę ſigillo iuſſimus communiri. *Datum Neapoli per Sergium Domini Vrſonis de Neapoli militem Iuris Ciuilis profeſſorem, magnæ noſtræ Curiæ magiſtrum rationalem, & Vice-protonotarium Regni Siciliæ anno Domini M.CCCLII. Die xij. Iulij quintæ Indictionis Regnorum noſtri Regis anno quinto, noſtræ vero Reginæ anno duodecimo.*

Richardo Prǽſule Innocentius VI. Monaſterium Carbonenſe ſub Apoſtolica Sede ſuſcepit, omniaque priuilegia à Regibus, Principibuſque eidem conceſſa aſſeruit, anno 1361. hoc modo.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Archimandritæ, & Conuentui monaſterij S. Eliæ de Carbono Ord. S. Baſilij. Anglonen. diœceſis ſal. & Apoſtolicam benedict.

Cum à nobis petitur, quod iuſtum eſt, & honeſtum, tam vigor ęquitatis, quam ordo exigit rationis, vt per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, omnes libertates, & immunitates à prǽdeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſiue per priuilegia, vel alias indulgentias vobis, & monaſterio veſtro conceſſas, necnon libertates, & exemptiones ſęcularium exactionum à Regibus, & Principibus, alijs Chriſti fidelibus rationabiliter vobis, & monaſterio veſtro indultas, ſicut ea iuſtè, & pacificè obtinetis, vobis per vos eidem monaſterio auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum

liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Dat. Auinion. 13. Kalen. Aprilis, Pontificatus noſtri anno nono*

18 PHILIPPVS Epiſcopus Minorenſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt ab Vrbano V. anno 1363. Id. Nouemb. ex Reg. Vatic. ann. 5. Pontificatus eiuſdem obijt anno 1364.

19 PHILIPPVS Primicerius Salernitanus demortuo altero Philippo ſucceſſit 17. Kalend. Ianuarij anno 1364. ab eodem Vrbano V. ad hanc dignitatem vocatus ex eodẽ Reg an. 5. plures annos vixit Philippus in dignitate; quo Præſule conditũ fuit in comitatu Claromontis nobile cœnobium ſancti Nicolai Ord. Carthuſianorum ab inclyto Comite Vinceſlao de ſancto Seuerino. Fundationis monumentum non vidimus, habuimus tamen publicum aſſertum ab eodem deſumptum, quod nobis communicauit eruditus amicus noſter Camillus Tuſinus, tenoris ſequentis

Fateor ego Sebaſtianus Celanus de terra Francauillæ publicus vbilibet Apoſtolica, & Regia auctoritatibus notarius, quatenus ſub anno Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo trecenteſimo nonageſimo quinto regnante Sereniſſimo quondam Ludouico II. per publicum Inſtrumentum rogatum [illegible] dam Notarij Antonij de Vrſo de [illegible] ate Neapolis ibidem celebratum [illegible] extodecimo menſis Ianuari, tertiæ Indictionis in publico teſtimonio conſtitutus quondam Illuſtriſſimus Dominus Vinceslaus de ſancto Seuerino miles, Dux Venuſiæ, Tricarici, & Clarimontis comes fundauit venerabile monaſteriũ ſancti Nicolai Carthuſienſis Ord. in valle Claromontis Anglonen. diœceſis, Lucaniæ ſeu Baſilicatæ prouinciæ de dicto Regno Neapolis, itemque dotauit pluribus iuribus, introitibus,

A & territorijs, & pro illo ędificando interçætera donauit venerabili, & religioſo viro Fratri Matthęo de Tito Priori monaſterij ſancti Martini propè Neapolim eiuſdem Ordinis Commiſſario deputato per venerabilem, & religioſum virum Fratrem Gulielmum Priorem Carthuſiæ auctoritate Capituli generalis ſtipulanti nomine Religionis prædictę, & ipſo monaſterio conſtruẽdo quoddam territorium dictum S. Helania vt illic ędificaretur, in quo Inſtrumento ipſe Illuſtriſſimus Dux, & Comes aſſeruit, propalauitque id feciſſe gratitudinis cauſa erga omnipotentem Deum pro tantis ſibi ab illo collatis gratijs, à quibus ſemper in progreſſu proſperitatis

B fuit auctus, nolens in eius conſpectu vacuus apparere, ne valeat de talento duplicato in nouiſſimo die redargui, in ſignum ſuperioritatis, dominij & ſpecialem deuotionem ad dictum Ord. Carthuſiæ, & vitam laudabilem Fratrum ipſius pro eorum Regulari Obſeruantia, ſolitudine, & ſilentio vacantium, deuotionemque pariter quam diu geſſit in ve[illegible]m Confeſſorem Beatum Nicolaum Pontificem, in cuius pre[illegible] confidentia maxime extitit, prout hęc & alia largius in dicto fundationis, & dotationis [illegible] ento continentur in pergameno [illegible] magno exiſtente omni ſolemnitate vallato, a Iudice & Te-

C ſtibus in numero c[illegible] ſubſcripto, roborato, & ſignato, non abraſo, non cancellato, non viciato, [illegible]d omni p[illegible] vitio, & ſuſpicione carente, à me præfato Notario ab Archiuo ipſius venerab. monaſterij deſumpto, & in illo reſtituto.

Qua quidem prẹm[illegible]ata fundatione, & dotatione, & contentis in ea, per dictum Illuſtriſſimum Dominum Ducem, & Comit[illegible] fa[illegible] idem Sereniſſimus Ludouicus II. Rex Siciliæ, & Hieruſalem de certa eius ſcientia, & ſpeciali gratia volens proſequi de [illegible] dicti Illuſtriſſimi Ducis & Co[illegible] affinem ſuum & dilectum Co[illegible] olim proferen, non obſtante quod ipſa dotatio & fundatio [illegible] in bonis feudalibus, aſſenſit, [illegible]enſit beneplacitum regiumq; ſuum aſſenſum præſtitit prout apparet ex dicto Regio aſſenſu in forma Cancellariæ expedito, cum inſerto tenore prẹmentionatæ fundationis ſub olim die primo Iunij quintæ Indictionis anno Domini milleſimo trecenteſimo nonageſimo ſeptimo, ipſoque Regio aſſenſu ſubſcripto & magno ſigillo dictę Maieſtatis pendente, munito, in rubea Cera impreſſo, appenſo per cordulam ſericam in pergameno ſcripto intelligibili ſcriptura, ſimiliter non cancellato, non abraſo in nulla eius parte, & omni ſuſpicione carente, omnique tantum ſolemnitate vallato, ex eodem loco deſumpto, & ibidem repoſito.

In

In quorum omnium fidem, & præmiſſorum veritatis teſtimonium ego præfatus Notarius hic me ſubſcripſi, & ſignum quo in publicis ſcripturis vtor appoſui conſuetum requiſitus ab Rev. Patre Domino Bruno Peluſio Vicario ſub præſidatu vigilantiſſimi admodum Reuerendi Patris Dom. Dionyſij de Neapoli Prioris ipſius venerabilis monaſterij hodie die 29. menſis Iunij 1626. Laus Deo. Idem qui ſupra Notarius Sebaſtianus Celanus manu propria. A

Fundatum Cœnobium hocce ſancti Seuerini Comites varijs deinde beneficijs, ac priuilegijs nobilitarunt, inter quos Antonellus vnus fuit, qui ſequentem inclulit donationem. B

Antonellus de ſancto Seuerino Princeps Salerni, Comes ſancti Seuerini, Marſicique, Turſijque ac Regni Siciliæ Admiratus.

Vniuerſis & ſingulis Officialibus noſtris vbilibet in omni dominio, & iuriſdictione noſtris conſtitutis, & conſtituendis, eorumque Locatenentibus præſentibus, & futuris, ad quos ſeu quem præſentes litteræ peruenerint & ſpectabunt fidelibus ec riſſimis ſalutem, & ſingularem dilectionis affectum. C

Pro parte venerab. & religioſi viri Fratris Ludouici de Mediolano Ordinis Carthuſienſis Priores venerab. monaſterij, & Eccleſiæ ſancti Nicolai propre Clarummontem dicti Ordinis Carthuſienſis, fuit nobis nuper expoſitum, quod cum per anteceſſores noſtros dudum fuerit conceſſum eidem Eccleſiæ monaſterium, quod eorum animalia cuiuſcumque generis, & ſexus, & quantitatis fuerint poſſit Eccleſia ipſa paſculari facere in toto eorum dominio præter quam in defenſis antiquis & glandibus; ſed propterea nobis humiliter ſupplicat, vt huiuſmodi gratias prout in priuilegijs, & ſcripturis, quæ & quas præfata Eccleſia habet à dictis noſtris anteceſſoribus ad quas nos referimus confirmare dignaremur. Nos autem huiuſmodi ſupplicationibus annuentes, & alias moti ob ſingularem deuotionem quam erga dictam Eccleſiam gerimus, gratiam, & licentiam huiuſmodi paſculandi eorum animalia confirmantes eidem Eccleſiæ tenore præſentium de certa noſtra ſcientia, & gratia ſpeciali de nouo concedimus, & licētiam, & facultatem omnimodam concedimus, & impartimur. Ita quod dicta Eccleſia, ſeu eius Prior qui pro tempore fuerit, vel aliquiuis poſſint, & liberè valeant dicta animalia de die, & de nocte in dicto noſtro dominio paſculare, ſeu paſculari facere D ſine ſolutione iuris alicuius à fide, aut alterius cuiuſuis vectigalis Curiam noſtrum tangētis niſi in defenſis noſtris antiquis & glandibus noſtræ Curiæ. Mandantes vobis dictis officialibus, & vnicuique veſtrum, quatenus huiuſmodi gratiam, & licentiam eidem Eccleſiæ & monaſterio ſancti Nicolai obſeruetis, & obſeruari faciatis ad vnguem, iuxta præſentiū ſeriem, & tenorem, nec contrarium faciatis pro quanto gratiā noſtram caram habetis, in pœnam vnciarum centum, &c. In cuius rei teſtimonium præſentes inde fieri facimus paruo noſtro ſigillo in pede munitas, ac ſubſcriptione noſtræ propriæ manus roboratas, quas poſt earum opportunam inſpectionem reſtitui volumus ſingulis præſentatas. *Datum in ciuitate Neap. die 8. menſis Maij 1495. Antonellus manu propria Dominus Princeps mandauit mihi Gallutio Tragallo.*

20 IACOBVS Epiſcopus Anglonenſis à Bonifacio IX. electus anno 1399. 17. Maij, deinde tranſlatus eſt ad Eccleſiam Strangulenſem anno 1400. 4. Kalen. Maij, ex lib. obligat.

21 ROGERIVS de Moreſcallis eligitur in tranſlati Iacobi locum Epiſcopus Anglonenſis eodem anno 1400. ac die, exceſſit 1418. ex eodem libro. Eo Præſule Ladiſlaus Rex anno 1406. quæ Vinceſlaus Comes Carthuſiano cœnobio donauerat hoc diplomate rara habuit & forma, quod extat in Reg. Regio Neapol. fol. 147.

Ladiſlaus Rex, &c. Vniuerſis, &c.

Etſi ab ineffabili Dei clementia cuncta recepimus, quæ in terris fertiliter poſſidemus, tenemur equidem erga pia, & Eccleſiaſtica loca, quę diuinis ſunt Officijs deputata exercere debitum gratitudinis, vt a Conditore omnium, & cunctorum retributores bonorum poſſimus cōſequi largitiones muneris amplioris. Sane ad venerabile monaſterium ſancti Nicolai de valle Clarimontis Ord. Carthuſienſis, nec-

non religioſos viros Priorem, & conuentum dicti Monaſterij oratores, & fideles noſtros dilectos gerentes noſtræ benignè charitatis, & dilectionis affectum, &c. Attendentes merita ſinceræ deuotionis, & fidei quam dicti Religioſi erga Maieſtatem noſtram geſſerunt, & gerunt, & intendentes prout aſtringimur ipſis Religioſis aliquid impendere, quo inducantur promptiores pro nobis, & ſtatu noſtro magis proſperis augendis ſucceſſibus, crebris, & aſſiduis orationibus Altiſſimum exorare, iam dicto monaſterio S. Nicolai, ac dictis Priori, & conuentui ipſius monaſterij tam præmiſſorum intuitu, quam in recompenſationem excambij Baiulationum terrarum Seniſij Clarimontis, & Caſtrinoui eis ab olim per quondam Vinceſlaum de ſancto Seuerino olim Amalfiæ Ducem. . . . . . vt aſſeruit conceſſarum, ac etiam pro ipſorum Religioſorum vita, & ſuſtentatione infraſcripta bona noſtræ Curiæ, & ad curiam ipſam noſtram de iure ſpectantia, & pertinentia infraſcriptiſque locis, & finibus deſignata, videlicet, oliuetum, vnum ſitum in territorio terræ noſtræ Seniſij intus vineam magnam dictæ noſtræ curiæ confinatum cum vijs publicis, foſſato dictæ terræ, ac vinea prædicta, aliiſque cõfinibus. Item vineam vnam ſitam in territorio Clarimontis confinatam cum vineis hæredum Ricardi Sarinaracce, vinea Ioannis de Blaſio, vinea Ioannis Angeli, vinea Philippi Magnanimi, & alijs ſuis finibus, & defenſam vnam ſitam in dicto territorio Clarimontis, quæ de Carraſa confinatam cum territorijs Epiſcopiæ, Ægidij. Caueboni Clarimontis, & alijs ſuis confinibus, cum vitibus, arboribus fructiferis & infructiferis, territorijs, cenſibus, redditibus, fructibus, iuriſdictionibus pertinentibus omnibus ad oliuetum, vineam & defenſam prædictam quouis modo abſque alicuius recognitione, vel præſtatione ſeruitij, annuos redditus, ſiue cenſus per eos nobis noſtræ Curiæ propterea faciendos damus, donamus, concedimus ex cauſa donationis proprij noſtri motus inſtinctu præſentium tenore concedimus de certa noſtra ſcientia, liberalitate mera, & gratia ſpeciali ad habendum, tenendum, & poſſidendum huiuſmodi oliuetum, vineas, & defenſam cum iuriſdictionibus pertinentiarum earum prædictis per ipſorum monaſterium, & Religioſos, vel alios pro eiſdem locandum, diſlocandum eiſdem conducendum, & vti fruendum libere, & ſine impedimento quocumque, legibus, cõſtitutionibus, capitulis, reſcriptis, quibuſcumque contrarijs, conceſſione, & donatione bonorum dominialium, ſiue fiſcalium fieri prohibentibus, quarumcumque tollimus in hac parte vigorem, non obſtantibus quoquomodo: inueſtientes Religio-

A ſum virum Fratrem Ioannem de Neap. dicti Ordinis oratorem fidelem noſtrum dilectum pro eiſdem monaſterio, & Religioſis de præſenti noſtra conceſſione, & gratia per paruum noſtrum ſigillum præſentialiter vt eſt moris. Qua inueſtitura vim & vigorem veræ donationis, & realis aſſecutionis bonorum prædictorum omnium volumus, & decreuimus obtinere, alijs noſtris cuilibet alteri iure ſemper ſaluis. In cuius, &c. *Datum in noſtro felici Campo, vt ſupra per eundem virum nobilem Nicolaum Muz ipede de Aquila legum Doctorem, &c. Anno 1406. die 23. Aprilis 14. Indictione. Regnorum noſtrorum ann. 20.*

B

C 22 IOANNES Caraciolus Neapolitanus electus Caputaquenſis à Martino V. ad Anglonenſem ſedem tranſlatus eſt 4. nonas Nouembris anno 1418. mortalitatem expleuit anno 1439. vt in actis Conſiſtorial.

23 IACOBVS Turſienſis Anglonenſis Eccleſiæ Archidiaconus, ordinatus fuit Epiſcopus die 2. Octob. 1439. iacet in Eccleſia S. Michaelis Turſij.

24 LVDOVICVS Flonoblet huius Eccleſiæ fuit Epiſc. an. 1468. ac Regis Ferdinandi primi Conſiliarius, & in Romana Curia Orator, a quo exceptionẽ à ſolutione vectigalium per decennium, nundinarumque indictione pro ſua Anglonenſi ciuitate gratioſe impetrauit. Deſijt eſſe anno

D ſalutis 1472.

25 IACOBVS Chiaſconius, Anglonen-

nenſem adeptus eſt Præſulatum, 8. Kalend. Maij 1472. à Sixto IV. Pont. cœnobij Carbonenſis immunitatibus ex veteri prædeceſſorum Epiſcoporum libidine ſemper infeſtus Romanum Archimandritam virum egregium iniuſte vexauit, priuandumque curauit ab eodem Pontifice: tunc primus Carbonenſis Commendatarius efficitur Paulus è ſancti Soſtij oppido diœceſis ſancti Marci in Calabria anno 1477. Indignationem Iacobi Epiſcopi, atque Baronum incurrerat antea Romanus cum aduerſus eundem in medium fuerat allata quæſtio de Oblatis, quos in aliena ditione ex omni hominum genere admittebat cum capitibus, & fortunis in famulatum, & ius patrociniumque ſancti Eliæ ex antiquiſſima diplomatum prærogatiua, ac Principum, Regumque indulgentia, pietateque non ſine fremitu indignationeque ordinariorum, atque Baronum, aduerſus quos poſtea Romanus animoſe protupit, tali à Ferdinando Rege impetrato reſcripto.

Ferdinandus Dei gratia Rex Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ, Illuſtribus, Magnificis, nobilibus, & egregijs viris Magiſtro Iuſtitiario huius Regni, eiuſque Locumtenenti, ſeu Regenti, & Iudicibus magnæ Curiæ Vicariæ, necnon Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Terrarumque Dominis, & Dominabus Vicemgerentibus, inſuper Gubernatoribus, Iuſtitiarijs, Capitaneis, Commiſſarijs, Ballinis, Iudicibus delegatis, & ſubdelegatis, & cæteris demum vniuerſis, & ſingulis officialibus, & ſubditis noſtris, tam Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus quocunque nomine nuncupatis, ac officio, iuriſdictione, & auctoritate fungentibus, eorumque Locumtenentibus, & ſubſtitutis, ad quem, ſeu quos ſpectet præſentibus, & futuris, Collateralibus Conſiliarijſque fidelibus noſtris dilectis gratiam noſtram, & bonam voluntatem.

Nouiter pro parte Reuerendi in Chriſto Patris Fratris Romani Archimandritæ venerabilis monaſterij ſancti Eliæ de Carbonis fuit Maieſtati noſtræ, ſeu noſtro ſacro conſilio oblata ſupplicatio quædam tenoris ſequentis.

Sacræ Regiæ Maieſtati reuerenter exponitur, & humiliter ſupplicatur pro parte Reuerendi in Chriſto Patris Fratris Romani Archimandritæ venerabilis monaſterij ſancti Eliæ de Carbonis, Prouinciæ Baſilicatæ, oratoris Maieſtatis eiuſdem, dicentis; Quod cùm idem exponens, nomine dictæ ſuæ Eccleſiæ habuerit, prout habet, quam plures vaſſallos, rendentes, emphyteoticos, Fratres, Clericos, Presbyteros, & alias perſonas, & offertos ſubiectos ſuæ iuriſdictioni, & aliquos exemptos,
A quorum aliqui eorum fuerunt, & ſunt inobedientes, aliqui verò eorum ſalutis immemores, inſiluerunt etiam cum armis contra eum, aliqui recuſant reſpondere de redditibus, decimis, cenſibus, & alijs iuribus debitis eidem ſupplicanti, & ſuæ Eccleſiæ committuntque multa alia delicta, opprobria, etiam rebelliones contra ipſum exponentem. Et quia ſupplicans ipſe fuit, & eſt perſona Eccleſiaſtica, & nõ poteſt dictos delinquentes punire, aliosque inobedientes caſtigare, dictoſque rendentes, vaſſallos, emphyteotas, & cenſuarios cogere, & compellere in perſona, nec in bonis, in maximum damnum, & præiudicium dicti ſupplicantis, & dictę ſuæ
B Eccleſiæ, habere brachium, fauorem, & auxilium veſtrę Maieſtatis, veſtrorumque officialium. Idcirco dignetur veſtra Maieſtas exorata indemnitati ipſius ſupplicantis, & dictæ ſuæ Eccleſiæ ſuper præmiſſis prouidere, & brachium veſtræ Maieſtatis implorando committere, & mandare omnibus quibuſcunque officialibus præſentibus, & futuris, & ſubditis veſtræ Maieſtatis quocunque officio, & iuriſdictione fungentibus, quatenus eidem ſupplicanti, & dictæ ſuæ Eccleſiæ tam contra ſuos vaſſallos rendentes, emphyteutas, cenſuarios, debitores, & detentores bonorum dictæ Eccleſiæ indebite exiſtentes, tam in eius iuriſdictione, quam extra, & vbiq;
C in toto Regno, quam contra ſuos Presbyteros, Clericos, Fratres, Offertos, ac Procuratores dictæ Eccleſiæ, & alias quaſuis perſonas circa cõſequutionem iurium dictę Eccleſię, & carcerationem, ſeu detentionem perſonarum eorundem perſonaliter, ſiue realiter ad omnem ſimplicem requiſitionem ipſius ſupplicantis, & ſuorum Procuratorum, pręſtent eidem auxilium, conſilium, & fauorem, & exequantur ea, quę eidem ſupplicanti, & dictę Eccleſiæ ſuæ fuerint neceſſaria, & opportuna, & proinde mandari fieri litteras opportunas, vt Deus, &c.

Qua quidem ſupplicatione, vt prædicitur, oblata, fuit pro ipſius ſupplicantis
D parte noſtrę Maieſtati, ſeu noſtro ſacro Conſilio humiliter ſupplicatum, vt indemnitati ipſius noſtrum brachium, & fauorem implorando ſuper contentis in dicta ſupra inſerta ſupplicatione opportunè prouidere dignaremur. Nos dicta ſupplicatione benigna audita, & admiſſa, huiuſmodi iurium, reſponſionum, obedientiarum in dicta ſupplicatione contentarum, indebitas renitentias ęgre ferentes, volentes ſuper his quantum in nobis eſt opportunè prouidere, harum ſerie de certa noſtra ſcientia, præfatique noſtri ſacri Conſilij matura deliberatione præeunte, vos perſonas Eccleſiaſticas requirimus, & hortamur, vobiſque alijs prædictis dicimus,

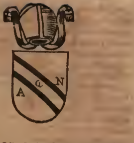
 com-

committimus, & mandamus, quatenus vocatis vocandis, dicto ſupplicanti, & quibuſcunque eius, & dictæ ſuæ Eccleſiæ fautoribus, Procuratoribus, & adminiſtratoribus nomine, & pro parte ipſius ſupplicantis, & antedictæ eius Eccleſię ſuper pręmiſſis, & contra prædictos in dicta præinſerta ſupplicatione contentos ſummariè, ſimpliciter, & de plano, remotis omnibus calumnijs ſubterfugijs, & dilationibus, ſola facti veritate inſpecta, Eccleſiarum expoſcente fauore, prout ad vnumquemque veſtrum, & iuriſdictionem veſtram melius ſpectat, & pertinet, iuſtitiam expeditam miniſtretis, & faciatis. Cogentes, & viribus, quibus decet, compellentes eos, quos præuia cognita prædicta reperietis Oblatos, & ad prędicta, & infraſcripta teneri pronunciabitis ad prę- miſſas prætenſas obedientias, reſponſiones, & alia iura eidem ſupplicanti debitas, & conſuetas nomine dictę ſuę Eccleſiæ, taliter quod ſupplicans dictę ſuæ Eccleſię nomine conſequatur, & habeat integre quidquid ab eiſdem iuſtè, & legitime habere debet, præſtantes, & præſtari facientes eidem quo ſupra nomine, prout ad veſtrum quemlibet melius pertinet debitos fauores, ac conſilium, & auxilium opportuna pro conſecutione eorum in eadem ſupplicatione contentorum iuſta, ſolita, & conſueta, neminem indebite, & contra iuſtitiam aggrauando. Committentes vobis ſuper pręmiſſis cum dependentibus, emergentibus, & connexis ex eiſdem auctoritatem, & poteſtatem noſtras plenariè per pręſentes. Et contrarium non faciatis, ſicut vos decet, perſonę Eccleſiaſticæ nobis complacere: alij vero prędicti officiales, & ſubditi noſtri gratiam noſtram caram habetis, iramque, & indignationem, ac pœnam vnciarum centum noſtro fiſco applicandarum cupitis non ſubire. In cuius rei teſtimonium pręſentes fieri fecimus, noſtro ſigillo pendenti munitas, remanſuras ſingulis vicibus præſentanti. *Dat. Neapoli in ſacro noſtro Conſilio, per Magnificum vtriuſque Iuris Doctorem noſtrum Conſiliarium, & Viceprotonotarium Lucam Zozolum Romanum Locumtenentem ſpectabilis, & magnifici viri Honorati de Aragonia, Caietani. Fundorum Comitis, Regni Logothetæ, & Protonotarij, Collateralis Conſiliarij fidelis nobis plurimum dilecti, die quarto menſis Iunij, quintæ Indictionis ann. 1472.*

Rex Ferdinandus.

Dominus Rex mandauit mihi Bartholomæo de Racaneto.

Iacobi Epiſcopi memoria peruenit ad ann. 1500. quo è viuis ſublatus eſt.

26 IACOBVS de Capua Neapolitanus clarus natalibus, Anglonenſis euaſit Epiſcopus poſt Iacobum ſub Iulio II. Epiſcopatum dimiſit ann. 1508. die 10. Nouemb. ad fauorem nepotis, vt ſcribunt acta Conſiſtorialia.

27 FABRITIVS de Capua Neapolitanus Iacobi ex fratre nepos ad Cathedram Anglonenſem aſſumptus eſt eodem anno 1508. ac die 10. Nouemb. quam paucis annis rexit. De familia legendus noſter eruditus Carolus Borellus in Vindice libello Neapolitanæ Nobilitatis. Hodie gens hęc extincta eſt in ſedili Nido, è qua plures Præſules, ac purpurati Patres prodiere, de quibus alibi plura recenſuimus.

28 IOANNES ANTONIVS Scotius Neapolitanus Epiſcopus Anglonenſis Lateranenſi Concilio interfuit ſub Iulio II. anno 1512 à quo ad Epiſcopatum aſſumptus eſt. Hic (vt ſcribit Sanctorius) ex more gentis ſemper inquietę, quæſtionem Hieronymo Continentiæ Archimandritæ Carbonenſis Cœnobij de iuriſdictione mouit, cauſamque Epiſcopalem diuturnitate temporis iugulatam, à buſto ibi lucem reuocare, & tanquam exulem poſtliminio renerſam pœnatibus excipere, annixus eſt, vereri in monaſterium liuore incenſus, & iamdiu bellum machinatus alitus in ſchola Beſiniani Principis, inter miniſtros auctoritate inſignis, haud ſpernendi vir ingenij, atque doctrinæ, animi pugnacis, mira nec indigna Epiſcopali munere cōplexus, amator

amator Cleri, ornatorque templorum, quæ procul Præſulum inter mercenariorum miniſteria manuſque ſqualentia, & horrida ſpectabantur. Nec animo cecidit Archimandrita, prolata ſunt priuilegia, & oſtenſa diplomata Pontificum quibus cautum declaratumque eſſe monaſterium Carbonenſe terrarum dumtaxat ſubeſſe rectori, pendereque à ſacroſanctæ Sedis Imperio poteſtateque. Scotius cum vltra progredi non poſſet, ſua deceptus ſpe, deſtitit ab incœpto, & ſapienter lenita iracundia iterum pax fuit, & quies ab Epiſcopis vſque ad Ioannem Paulum Amoniam. Obijt Scotius ſub Clemente VII. Pontifice.

29 IOANNES VINCENTIVS Carafa S.R.E. Cardinalis Archiepiſcopus Neapolitanus, fuit huius Anglonenſis Eccleſię perpetuus adminiſtrator anno 1530 quod ad fauorem Oliuerij nepotis reſignauit ſub Paulo III. Pontifice anno 1536.

30 OLIVERIVS Carafa Neapolitanus ex ceſſione Patrui Anglonenſem ad Epiſcopatum aſſumptus die 6. Septembris 1536. ſex omnino annis illum tenuit, vltroque eo ſe abdicauit anno 1542. id ex Actis liquet Conſiſtorialibus.

31 GVIDO ASCANIVS Sfortia Diaconus Cardinalis Pauli III. nepos exinde factus eſt Anglonenſis Eccleſię perpetuus adminiſtrator, quam ad paucos dies retinuit, eamque cum regreſſu reſignauit.

32 BERNARDINVS Heluinus litterarū Apoſtolicarum Abbreuiator Anglonenſem Sedem adeptus eſt die 11. Decembris 1542. quo ſedente Turſium oppidum ſuæ diœceſis in ciuitatem, & Eccleſiam ſancti Michaelis in Cathedralem erexit Paulus III. Pontifex, voluitque vt deinceps Epiſcopus Anglonenſis, & Turſienſis denominaretur. Varijs muneribus functus eſt Bernardinus in Romana Curia, eiuſdemque Pontificis fuit generalis Theſaurarius, quo in miniſterio florente ad huc ætate Romæ extinctus eſt, & in Eccleſia S. Mariæ de Populo ſepultus, hoc epitaphio inſignitus.

D. O. M.

Bernardino Heluino Epiſcopo Anglonenſi
Pauli III. Pontif. Max. Theſaur. generali.
Dianora ſoror, Camillus cariſſ. Dianoræ vir
Fratri optime merito F.
Vixit annis XLIV. dieb. XLI.
Deceſſit M.D.XLVIII. v. Idus Iulij.

33 IVLIVS de Grandis Ferrarienſis, præclara virtute, ac rerum experientia Ateſtinis Principibus charus ex Cameræ Apoſtolicę Præſidente Paulo III. demandante, cuius erat intimus familiaris, Eccleſiæ Anglonenſi præfectus eſt die 27. Iulij 1548. ſedit ann. 12. abſens ferè, cum apud Pontificem Max. pro Ferrarię Duce Oratoris munere fungeretur, vltro eccleſię ſuę nuncium remiſit anno 1560. aliquot deinde annos ſuperſtitit. Extat Iulij mem. in epitaphio, quod Horatio Gatto alumno ſuo poſuit Romę in Eccleſia S. Marię ſuper Mineruam huius tenoris.

Horatio Gatto Romano præſtantiſſ. ingenij
adoleſcenti cuius inſignem prudentiam
fides vna ſuperauit Vixit ann. xxvi.
M. vij. D. vij. Obijt vij. Iulij MDLII.
Iulius de Grandis Epiſcopus Anglonen.
& Ducis Ferrariæ apud Sum. Pont Orator
Alumno cariſſ. & à ſecretis poſuit.

Paulo antea Iulium Sarracenum Ferrarienſem nepotem ſuum funerauerat in Eccleſia ſanctorum Simonis & Iudę de Vrbe, & ad tumulum epitaphium in marmore ſcribi fecit, quod extat.

D. O. M.

Iulio Sarraceno Ferrarienſi
inſigni probitate viro.
Iulius de Grandis Epiſcopus Anglonenſis
nepoti cariſſimo poſuit.
Vix. an. xxxiv Obijt nonis Nouembris
M.D.LVII.

IOAN-

34 IOANNES PAVLVS Amaſius Cremenſis delectus eſt Anglonen. Præſul die 5. Aprilis 1560. & à Pio IV. ad Concilium Tridentinum miſſus, ei ſubſcripſit, ſuæ Eccleſiæ deinde ad formam Concilij gubernacula ſuſcepit; is erat non mediocris ingenij Præſul, & multa rerum experientia nobilis auctoritate, & doctrina præpollens,acceptus aulicis, & natura facilis fotus Ferrarienſi, & Ateſtino Eminentiſſimis Cardinalibus, præcellentis auctoritatis, & inter præcipuos, veterum litium aduerſus Carbonenſe cœnobium ſuſcitatorm olituſq; ſui iuris Carbonij ditionem facere, cuius audaciæ, S.Elia & Anaſtaſio Martyre Monaſterij Patronis occurrentibus dignas deinde pœnas luit: nam à Nicolao Granio eius coadiutore in Epiſcopali munere, & ciue hand humaniter tractatus intra biennium coadiutoriæ ſpiritum exhalauit, anno 1580. valido corpore, & præſtanti valetudine multis virtutibus commendatus, & clarus, ſepultus in Eccleſia terræ Sineſij Anglonen. diœceſis in Sacello Conuerſionis ſancti Pauli à ſe elegātiſſimè conſtructo in ſepulchro, quod ſibi, ſucceſſoribuſque parauerat, vbi legitur hæc inſcriptio.

D. O. M.

Io. Paulus Amanius Cremenſis
Epiſcopus Anglonen. fecit ſibi
& ſucceſſoribus ſuis Epiſcopis.
M.D.LXXVII.

35 NICOLAVS Grana Ferrarienſis datus eſt coadiutor cum futura ſucceſſione Amanio die 12. Decemb. 1578. à Gregorio XIII. Papa, demortuoque ſucceſſit anno 1580. qnem ingratj animi poſtulauit Sanctorius. Vixit ad ann.vſque 1595.

36 ASCANIVS Iacobatius Romanæ nobilitatis illuſtris EpiſcopusAngloneuſis, cui dignitarem illam detulit, cum eſſet vtriuſque Signaturę Refereudarius, Clemens VIII. Pontif. die 10. Aprilis 1595. & apud Ferdinandum Primum Magnum Etruriæ Ducem Apoſtolicæ Sedis Nūcium miſit, quo in munere diu cnm laude verſatus, reuocatus ad Aulam, ſub Paulo V. Epiſcopali onere ſe exſoluir anno 1609. Romæque defunctus eſt anno 1611. & in ſacello à ſe conſirucło in Eccleſia S.Pauli ad Antonianam columnam humatus eſt nulla proloquente inſcriptione.

37 BERNARDVS Iuſtinianus gradum fecit ad Epiſcopatum Anglonenſem die 15. Martij 1609. Meſſanæ in Sicilia ann.1573. parentibus Andrea, & Liſchineta Iuſtinianis Chientibus,natus Vincentij Card. Patruelis Iuſtiniani virtutum ſtudioſus à puero amœnioribus litteris apud Patres Societatis Ieſu operam dedit, deinde ad Theologicas, aliaſque liberales artes animnm adiecit, & in ijs cum mirabiliter profeciſſer laurea ornatus eſt, ac ſuper Decalogi præcepta uon contemnendū ſcripſit tractatum, qui manuſcriptus aſſeruatur apud Andream Iuſtinianum Baſſani Principem Auuæ Panfiliæ Innocentij Decimi Papæ nepotis maritū, Canonicatum in Meſſanenſi Metropoli promeruit, ſacriſque initiatus ab Annibale Aſſlicto Regino æternę memoriæ digno Archiepiſcopo anno 1603. A Paulo V. ex Benedicti Cardinalis Iuſtiniani commendatione ad Angloneuſem Cathedram euectus fuit. Conſecratus Epiſcopus ad ſibi creditam Eccleſiam ſe contulit, ab omnibuſque ordinibus gratanter exceptus, ſynodum celebrauit, cuius Decreta extant adhuc præclariſſima; Eccleſiaſticum ius aduerſus eius diœceſis Barones ad priſtinum decorem reſtituit. Pueros ſacra Chriſtiana doctrina,vel per ſe,vel per alios fideles miniſtros,ſingulis Dominicis diebus erudiuit in fide. Beatiſſimæ Virginis Mariæ, omni ſabbati die, quem ſanctè colebat, ſolemni ritu poſt Completorium Litanias decantari mandauit, inſtituit etiam vt tertio quoquo cuiuſlibet anni menſe ſacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum in eadem Cathedrali exponeretur, vt populus pro expiandis peccatis, alijſque neceſſitatibus Eccleſiæ,orationes effunderet. Palatium Epiſcopale apud Clarummontem penè dirutum reſtaurauit. Denique poſt ſeptimum ſuæ adminiſtrationis annum, florente adhuc ętare, Claromontij ſublatus è viuis ſepultus eſt in Sacello ſanctiſſimi Sacramenti Eccleſiæ ſancti Ioannis Baptiſtæ, vbi hæc ſequentia verba leguntur in marmore.

Bernardum Iuſtinianum Epiſcopum Anglonenſem D. Ioſeph de Saluo Archipresbyter Clarimontis, & Heracles Traſſuritus Bononienſis acceptorum beneficiorum memores grato animo hic ſic obſeruarunt anno Domini M. DC. XVI. die xxv. Octob.

38 INNICVS Siſcara Vincentij Agelli Comitis, & Lucretiæ ex Marchionibus Camerotte filius Neapolitanus, ſplendore generis, legum ſcientia, & morum elegantia ornatiſſimus ex vtriuſque ſignat. Referendario Epiſcopus declaratus eſt Anglonēſis die 19. Decemb. 1616 Clarimontij vitam finiuit anno 1619. ſepultus in Eccleſia Sancti Ioannis Baptiſtæ cum inſcriptione & inſignijs, quæ cum præ humiditate deleta ſit, legi non poteſt.

39 ALPHONSVS Giliolus nobilis Ferrarienſis miti animo, & egregijs moribus ornatus à Paulo V. Anglonæ Epiſcopus factus eſt die 17. Iulij 1619. ſub Gregorio XV. ac Vrbano VIII. apud Sereniſſimum Ferdinandum II. Magnum Etruriæ Ducem Apoſtolicus Nuncius diu fuit, quo in munere cum bene ſe geſſiſſet, Principum, Pontificumque gratiam promeruit, A & cum ad Eccleſiam ſuam viſendam profectus eſſet, ad maiora reuocandus ex humanis eripitur die 24. Martij 1630. & in Diuæ Annunciatæ Eccleſia Turſij terræ mandatus eſt.

B

40 IOANNES BAPTISTA Detus Patritius Florentinus, Epiſcopus antea Caſtrēſis in Prouincia Hydruntina, ad Anglonenſē tranſlatus eſt die 13. Maij 1630. Vix anno in ea dignitate expleto mortuus eſt Clarimontis, ac ſepultus in Eccleſia S. Ioānis Baptiſtæ, habetque in marmoreo tumulo hoc epitaphium.

C *Ioannes Baptiſta Detus Patritius Florentinus, vitæ, ac morum integritate fragrans ex Caſtrenſi iam Eccleſia ob ſui benemerita ad Anglonenſem Epiſcopatum tranſlatus, non diuturna luce fruens, hic à Rev. D. Ioſepho de Saluo Archipresbytero V. I. D. & D. Stephano Lucarella Cantore Clarimontis eorum pari ſingulari ſtudio, ſic*
D *conditur tumulo die ſexto Auguſti an. Dom. M. DCXXXI.*

41 ALEXANDER Detus Florentinus Ioannis Baptiſtæ germanus frater demortuo ſucceſſit die prima Septembris 1631. nec ipſe diuturnus Pontifex fuit, cum atra mors è viuis illum abſtulerit Seniſij Anglonenſis diœceſis oppidi 1637. ibidem tumulatur eo in ſepulchro, vbi Ioannes Paulus Amanius iacet, tumulauerat antea Petrum Franciſcum fratrem præmortuum iuxta Ioannem Baptiſtam Epiſcopum, vbi in marmore hęc legentibus proſtat inſcriptio.

Pe-

Petrus Franciſcus Detus Patritius Florētinus quieſcens hic prope cineres Ioannis Baptiſtæ Deti Epiſcopi Anglonen. germini fratris, piorum ſe precibus, ad Altiſſimum commendat, vt quorum corpora breui ſpatio disiunguntur, animæ non ſegregentur in Cælis. Chriſtiane Viator ne deneges, vt & tu aliquando eodem pietatis officio fruaris ab humanis quibus fuit aſſumptus anno Domini M DCIII. die xv. Auguſti, vocatuſque v. Nouembris. M.DCXXXIII.

Heu quanto mœrore tam dulcia Germaniq; pignora Alexander Detus frater in Epiſcopatu ſucceſſor corde recenſet.

Ex hac vetuſta ac nobili Deta familia plures in Republica Florentina vexilliferi graueſque viri fuerunt, ac nouiſſime ex ea ad Purpuram Ioannes Baptiſta Detus vix puer à Clemente VIII. Pontifice in memoriam Letæ Detæ matris ſuæ aſſumptus, qui Oſtienſis Epiſcopus, & ſacri Senatus Decanus Romæ deceſſit eo ipſo anno 1630. quo Ioannes Baptiſta Alexandri frater euaſit Epiſcopus Anglonenſis.

42 M. ANTONIVS Coccinus nobilis Romanus, vir eruditus, & doctus Anglonenſis Epiſcopus delectus eſt, ab Vrbano VIII. Pontifice die 15. Ianuarij 1638. ſedit annis octo, & ad Imolenſem Eccleſiam tranſlatus eſt, die 19. Februarij 1646. de quo vide quæ diximus in Epiſcopis Imolenſis Eccleſiæ tom. 2.

A 43 FLAVIVS Gallettus Romanus Monachus Vallis-Vmbroſæ in gratiam Marchionis de Buſalo ab Innocentio X. Papa traductus eſt ad Anglonenſem Epiſcopatum die 16. Iulij 1646. ineptus Præſul, & in felicitate corruptus, varijs breui tempore criminibus innodatus iuſſu eiuſdem Pontificis ad ſe expurgandum Romam vocatus in monaſterio ſanctę Mariæ de populo carceri mancipatus eſt, vbi improuiſa morte obijt die 25. Nouembr. an. 1653. ea in Eccleſia ſepultus inglorius iacet.

44 FRANCISCVS ANTONIVS de Luca electus anno 1654. die prima Iunij.

B Viuit

C

GRAVINENSES

EPISCOPI.

D INTER Mediterraneas Apuliæ Peucetiæ ciuitates, in prouincia terrę Barij non procul à Monte-Paloſo, fortiſſima murorũ ambitu, pulchraque Grauina eſt, Vrſinorum Ducum ſedes nobiliſſima, aeris temperie, populorum frequentia, agrique fœcunditate celebris, vnde, *Diues multum grani & vini dat opulenta Grauina*, lauta, ſatiſque ſplendide ędificata. De eius origine, ne quidem verbum antiqui, nec moderni tradidere ſcriptores. A Grauinis dictam cauernis ſeu cryptis, quas nominant, ſcribit Frezia de ſubfeudis. Illam anno 976. cum Saraceni vallo cinxiſſent, teſte Lupo Protoſpata minime caperé po-

A potuerint, cum tamen anno 9 9. Trachamotum, qui & Gregorius Catapanus vi cepiſſe item tradit. Vt eius latet origo, ita quis eiusdem lumen dederit Euangelij aut quando Epiſcopali dignitate exornata fuerit, vel quis primus in ea Epiſcopus extiterit non conſtat. Alexander II. Papa cum alijs quatuor Epiſcopis Acheruntinæ Metropoli nuper a dignitate exornatę, vt Grauinæ Ergo accederet ſuo diplomate ſtatuit: nulla ante Alexandri pontificatu Grauinenſis Epiſc. mentio extat, niſi velimus Petrum adnumerare, qui ſub Adriano II. Romano Concilio interfuit an. 87 ſed mendoſè ibi legitur Grauinenſis, pro

B Canenſi, Cauenſem apud Baronium in emendatione ad annum 867. legi cum Petrus ille Gauenſis ſcriptus, cum Leone Syluę Candidę, & Donato Oſtienſi Adrianum inaugurarct, ſed Cauenſis Epiſcopatus non niſi ſub Boniſacio IX. ſumpſit exordium, Salinenſem vel Canenſem legendum puto, pro mendoſo Gauenſi, vel Gauinenſi. Amplum habet Clerum, & populum Grauinenſis Epiſcopus, cuius animæ recēſentur ad quindecim millia. Pulcherrima eſt Baſilica Cathedralis ſanctiſſimæ Deiparæ Aſſumptæ dicata, vbi brachium S. Thomæ Cantuarienſis aſſeruatur:

C quatuor dignitatibus fulget, Archidiaconatu, Archipresbyteratu, Cantoratu & Primicieratu, cum viginti Canonicis, Cappellanis duodecim aliiſque minoris Cleri ordinibus, qui diuina cum dignitate perſoluunt. Alumni in Seminario 12. ſunt, animarum vero cura in Cathedrali, & alijs quinque Eccleſijs per Sacerdotes amouibiles exercetur. Eſt & alia Collegiata Eccleſia Sancto Nicolao dicata, vbi cæteri eiuſdem Cleri inſeruiunt. Virorum monaſteria quinque, tria Monialium numerantur, Laicorum Sodalitates quinque, cum vnico Xenodochio. Epiſcopale Palatium haud longe a Cathedrali percommodum exurgit, Epiſcopalis

D tamen iuriſdictio, ſeu diœceſis haud vltra muros ciuitatis extenditur. Cenſus Epiſcopalis menſæ ſunt ad mille & ducenta ſcutata pondere illius Prouinciæ, taxa vero in libris Fiſci Apoſtolici 10. florenorum. Series huius Eccleſiæ Præſulum ſequens eſt, tamen elumbis, & ieiuna cum illius monumentis deſtituti fuerimus.

1 LEO Grauinenſis Epiſcopus in Concilio Pontigonenſi orationem dedit ſuper ingredientes apud Baronium anno ſal. 876. om. 1 .

2 GVIDO, qui anno 1099. die 29. Septemb. interfuit conſecrationi Eccleſiæ ſancti Michaelis Archangeli de Monte Caueoſo Acheruntinæ diœceſis, cuius etiam meminit anno 1123 in vita S. Gerardi Epiſcopi Potentini cumprouincialis.

3 VRSVS Grauinenſis Epiſcopus viuebat an. 1152 cum quo conſilium habuit Philippa Marchioniſſa de conſtruenda cappella in ipſa Eccleſia Grauinenſi, vt in inſtrumento plenius continetur in Tabulario eiuſdem Eccleſiæ.

4 ROBERTVS interfuit Concilio Lateranensi ſub Alexandro III. celebrato anno 1179.

5 THOMAS Epiſcopus Grauinenſis temporibus Tancredi de Saij Comitis Grauinenſis erat an. 1189. de eo etiam mentio in tabulario Carthuſiæ Caprearum anno 1209.

6 PETRVS an. 1282. forſan ille qui ex Monacho Caſſinenſi factus eſt Grauinenſis Epiſcopus, cuius obitus memoratur in Ertortuali Caſſinenſis Eccleſiæ in hæc verba 6. *Kalend. Decembris obyt Petrus Epiſcopus Grauinenſis & Monachus Caſſinas*. Eo ipſo anno 1283 vacabat Eccleſia Grauinenſis.

7 IACOBVS ſucceſſit Petro; vixit ſub Carolo II. Rege Neapol. cuius in Regeſt anno 12 3. fol. 39. huiuſmodi extat memoria. *Pro parte venerab. Patris Iacobi Epiſcopi Grauinenſis fuit querela expoſita quod intentata lite inter eum, conſanguineos & familiares ſuos ex parte vna, & Theodorum militem, die Dominico 16. menſis Iunij proximè præteriti dum prædict. Epiſcopus circa horam tertiam eſſet in maiori ſua Eccleſia; miles prædictus Miſſam audiens, Franciſcus gener prædicti Theodori, & Nicolaus filius Iudicis Franciſci, ac nonnulli eorum complices armati armis prohibitis egredientes de domo dicti Theodori intrarunt in Eccleſiam, & vbi erat Epiſcopus ante altare cum lancea & alijs armis prohibitis irruerunt in Epiſcopum, &c.* Mandat Rex Capitaneis

22 MATTHÆVS de Aquino Neapolitanus ad hanc ſedem euectus 14. Kalend. Septemb. anno 1481 ſedit an. 27. tranſlatuſque deinde eſt ad Licienſem Eccleſiam B die 8. Feb. 1508

23 Fr. ANTONIVS Brancatus Neapolitanus, origine Hiſpanus Ord. Prædicatorum, vitæ puritate, omniumque ſcientiarũ genere exornatus a Iulio II. creatus Grauinæ Epiſc. die 8. Febr. an 1508. vixit in ea dignitate pie ac ſancte, populum ſibi cõmiſſum verbo & exẽplo inſtituit, fuitq; Eccleſiaſticarũ ceremoniarum ſtudioſiſſimus: mortuus eſt vt vixerat an. 1518. Neapoli, & ex humilitatis virtute in communi fratrum ſuorum oſſuario apud Eccleſiam S. Dominici condi voluit.

C

24 LVCAS de Rau...dis Clericus Ca- D puanus Antonio ſucceſſor datus eſt die 1. Decemb. 1518. mortem ... an 1552.

25 IOANNES ANGELVS Peregrinus Fundanus ... & Epiſcopus ad hanc eandem ſedem tranſlatus eſt die 14. Decembr. 1552. obijt ann. 1568.

26 FRANCISCVS Boſius Mediolanenſis Grauinenſis Epiſcopus creatus eſt 2. ... 1568. vbi ſedit plus minus an. 6. tranſlatus ... eſt ad Nouarienſem, mox ad Peruſinam Eccleſias, vbi plura de hoc laudatiſſimo Præſule diximus tom. 1. & 4.

27 ASTOR Paganellus Camers electus die 10. Maij 1574. nondum à ſua adminiſtratione completo anno interijt.

28 IVLIVM Riccium Firmanũ antea A Epiſcopum Muranum Gregorius XIII. Pontifex ad Grauienſem euexit Epiſcopatum die 4. Maij 1575 & poſt annos ſex eidem Aprutinam ... dedit Eccleſiam. Vide tom. prim. in illius Eccleſiæ Epiſcoporum ſerie.

29 ANTONIVS MARIA Manzolus nobilis Mutinenſis, origine Florentinus, ex cuius familia floruit B. Lucas Ord. Humiliatorum Epiſcop. Feſulanus, & Romanæ Eccleſiæ Preſb. Card a Gregorio XIII. creatus, hac die 27. Septembris 1581. renunciatus eſt Grauinæ Epiſcopus, vbi cum per annos fere vndecim ſediſſet, tędio, ac ſenio affectus libere onus dimiſit an. 1593. ſub Clemente VIII ſub quo Romæ vale dixit huic mortali ſęculo, & in Eccleſia Sancti Siluestri ad Campum Martium in ſepulchro, quod ſibi viuus parauerat humatus eſt, cum hac inſcriptione.

Antonius Maria Manzolus
Mutinenſis, Epiſcopus Grauinenſis
adhuc viuens locum
hunc ad perpetuam
ſuam requiem ſibi conſtituit
anno M.DLXXXXVI.
Menſe Iunij.

30 VINCENTIVS deinde Iuſtinianus Patritius Genuẽſis à Clemente VIII. Pontifice

A tifice Grauinæ præficitur die 2. Auguſt. anno 1593. Natus eſt Vincentius in inſula Chij Io.Baptiſta & Violante Iuſtinianis parentibus anno 1550. qui à puero cum amœniores litteras auidius inbibiſſet, dum ad nobiliora ſtudia anhelaret ex Solimani Turcarum Imp. tyrannide, qui eam inſulam ſuæ ſubiecit poteſtati ann.1566. deturbatus cum M.Antonio germano fratre poſtea Genuæ Senatori grauiſſimo, antiquam patriam repetijt, mox Taurinum adijt, vitam acturus apud Angelum Iuſtinianum Epiſcopum Gebẽnenſem Chriſtiani orbis clariſſimum decus & lumen, à patruo benignè receptus, virtutibuſque omnibus excultus, poetica inde laude, & linguarum peritia excelluit, mox legali
B bus ſtudijs operà dedit, & Laureatus euaſit anno 1581. ob quas animi dotes cum Romam veniſſet Sixto V. Pontifici charus fuit, à quo Tyburtinæ ciuitatis Præfectus declaratus, quo in munere adeo ex fide verſatus eſt, vt prę omnibus, qui huic muneri tunc incumberent laudem tulerit potiorem, vt in eiuſa oratione ſcribit Ioſeph Martius Tyburtinus. Idẽ deinde Sixtus ad ſupplendas vices Benedicti Card. Iuſtiniani gentilis ſui in legatione Marchiæ illum promouit. Clemens VIII Epiſcopum Grauinæ creauit, ad quam Eccleſiam bene regendam ſtatim omnibuſque curis abdicatis ſe contulit, & in omni pietate regẽdam ſuſcepit. Immunitatem Eccleſiaſti-
C cam coluit ac qui maxime, adeoque in ea conſeruanda peruigil, ac dexter fuit, vt aliquando gliſcente lite cum Regijs miniſtris, Eccleſiæ ſuæ iura illibata ſeruauerit, & Proregis Neapolitani promeruerit gratiam. Mores Clericorum caſtigauit Seminarium inſtituit, cui redditus neceſſarios attribuit, Canonicorumque cenſus auxit. Conſeruatorium puellarum (Cappuccinellas vocãt) ędificauit, vbi ad omnem pietatem ſupra ſeptuaginta aluntur virgines. Acheruntinam, Materanamque Eccleſias Apoſtolicus Commiſſarius ſedulo viſitauit, ſuaque prudentia litem inter Cleros compeſcuit, ęquaque lance munus
D ſibi commiſſum abſoluit, & litem ad Romanam Curiam remiſit terminandam. Extra Grauinam B.Virginis Gratiarum templum condidit forma, & ſtructura nobile, vbi inſcriptio.

S. M. Gratiarum,
& Matri Virgini Deiparæ
Vincentius Iuſtinianus Ianuenſis,
Epiſcopus Grauinenſis
à fundamentis erexit.
M.DCII.

Sed quod ad eius in populum pietatem attinet, adhuc memoria viget, illum in pauperes bona, quæ ſupererant, aliquan-

A do etiam ex neceſſarijs, liberali manu diſpenſaſſe, adeo vt pater pauperum, norma virtutum, Præſulum exemplar dictus & habitus ſit. Cuius prudentiam, laudem ingenij, doctrinamque non tacuit Vincentius Brunus in Theatro inuẽtarum rerum. Ferunt plura tum pietatis ſacra, tum politioris literaturæ monumenta ſcripſiſſe, quæ cũ à ſpoliorũ Cõmiſſarijs eo defuncto per ſummam inſcitiam deperdita fuiſſent, cùm pro auro, argentoque, quæ ipſe viuens in pauperes diſperſerat, plura m.s. eius ingenij monumenta inueniſſent, furente auaritiæ indignatione, indigne proiecere in ignem. Viginti duos annos huic Eccleſiæ cum laude, cumque animarum fructu, & iucunditate præfuit, innocen-
B tis vitæ vir, cum illis priſcis Eccleſiæ Præſulibus comparandus, ſpiritum exhalauit die 3. Octobris anno 1614. Paulo V. ſedente, nec ſine Cleri, populorumque lachrymis: defuncto in Cathedrali contigit ſepulchrum cum hac inſcriptione, vt pij Præſulis memoriam Grauinenſes proprijs vſurparent oculis.

Vincentio Iuſtiniano Genuenſi
ex Condominis Chij Epiſcopo
Grauinenſi, viro & morũ ſuauitate, integritateque inſigni,
C *& ſcientiarum omnium, maximè vtriuſque prudentiæ eruditiſs. qui in Anconitana primum Marchia Ill. Card. Iuſtiniani legati Vicesgerens, cui erat coniunctiſſimus, deinde huius Eccleſiæ, cui per annos xxij magna cum laude præfuit, libertatem, iuriſdictionemque qua prudenter auxit, qua acerrime defendit, Ciues, exteroſque conſilio fideliter adiuuit; Vrbem*
D *hanc, quam plurimis ædificijs, Eccleſijs, Seminario, orfanarum Puellarum Collegio illuſtrauit; Patriæ Patri, pauperumque (quorum erat apprime beneficentiſſimus) Heroico perpetuo Capitulum & Clerus de ſenſori ſuo, Antiſtitiq; meritiſſimo mœrẽs grati animi Monumentum poni curauit. A. D. M. DC-XIV. Obijt iij. Octob ætatis ſuæ lxiv.*

Fr.AV-

31 Fr. AVGVSTINVM Ordinis Minorum Iuſtinianus habuit ſucceſſorem die 24 Nouemb. 1614 obijt 1623.

32 IVLIVS Sacchettus Florentinus patriæ noſtræ decus, & ornamentum, ad Grauinenſem Eccleſiam traductus ab Vrbano VIII. die 14. Decemb. 1623. mox in Hiſpaniam Apoſtolicæ Sedis Nuntius miſſus, purpura ab eodem meruit exornari; Fauentinæ deinde Eccleſiæ euaſit Epiſcopus anno 1626. propria virtute, & varijs Legationibus clariſſimus viuit Epiſcopus Card. Sabinenſis, diuque viuat ſ premio dignus honore, dè quo vide ſeriem noſtram Fanenſium Epiſcoporum, tum Appendicem ad 5. tom.

33 Fr. IOANNES ARCHANGELVS Baldinus Florentinus Ord. Prædicatorum verbi Dei declarator inſignis, Iulio Sacchetto in Epiſcopatu ſucceſſit die 19 Iulij ann. 1626. deceſſit autem 1630.

34 ARCHADIVS Riccius Grauinenſis Epiſcopus declaratus die 15. Decemb. 1630. mortuus eſt 1636.

35 PHILIPPVS Canſacchus patria Amelienſis, nobili, & vetuſta familia natus moribus & litteris eximiè cultus, ab Vrbano VIII. Grauin. Epiſcopatum obtinuit die 15. Decembr. 1636. ſedit omni cum laude ann. 8. è viuis exceſſit 1644.

36 DOMINICVS Cenninus Senenſis Franciſci Card. Cennini conſobrinus demortuo Philippo ſuffectus eſt ab Innocentio X. die 6. Martij 1645.

POTENTINI

EPISCOPI.

POTENTIA antiqua Lucaniæ ciuitas, qua ſpectat ad Peucetios Apulos in planitie ſupra Appennini iuga, non procul a vetuſta iam olim, anno 1250. funditus deleta, ſubſtructa eſt, medio fere itinere inter Salernum, & Tarentum ſupra 60 m. paſ. diſtans à Salerno in Ortu, ab Acheruntia Metropoli ad 18. Marſico Tricarico, & Muro finitima. à Venuſia in Euronotum, cui magnitudine, aut incolarum numero haud cedit, quam ab Acheruntia remotior aliique ad octo millia morralium: cælo adeo frigido, vt vel per æſtatem camino luculento ciues vtantur. Ptolemęus eam in Lucanis ponit, Plinius Potentinos populos commemorat, eiuſq; meminit Antoninus in Itinerario. Eius origo adeo perantiqua eſt, vt nobiliorum ſcriptorum deluſa induſtria, ſolum conſtat in ijs populis haud poſtremam fuiſſe quæ in Chriſtianam naſcentem fidem concurrere non dubitauerit, propriumque habuerit Paſtorem. Etenim Amantius, vel Amandus Potentinus Epiſcopus ſubſcripſit Synodis tertiæ & quartæ Romanis ſub Symmacho Papa anno 501. & 502. Petrus Potentinus Epiſcopus ſub Gelaſio I. vixit anno 551. & Potentiæ Epiſcopus fuit ſanctus Gerardus Confeſſor, cuius natalis ex Rom. Martyrologio agitur 30. Decembris, Potentiæ Arontius, Honoratus, Fortunatus, & Sabinianus 8. Kalend. Septemb. ſub Valeriano Iudice Maximiano Imp. palmam ſumpſerunt Martyrij, horum alij octo germani fratres diuerſis Apuliæ in locis pari corona fuerunt condecorati: quorum omnium ſacra lipſana collegit Arechis Princeps, & in templum S. Sophiæ Beneuenti tranſtulit anno 760. Vitam, agonemque ipſorum

rum verſu heroico conſcripſit Alfanſus Archiepiſcopus Salernitanus ad Rofridum, quæ extant apud Surium to.7. quorum meminit Martyrol. Romanum Kal. Septemb. Epiſcopatus Potent. vetuſtus eſt, olim Romano Pontifici immediatè ſubiectus, cuius deinde voluntate ſuffraganeus attributus eſt Acheruntiæ Metropoli, hactenuſq; eius faces adorat, & Regiæ præſentationi obnoxius, cuius annuus cenſus eſt ſcutatorum ferè 2200. taxatur in lib. Fiſci Apoſt. ad flor. 108. Primarium templum huius ciuitatis in quo ſacrorum Antiſtes ſibi ſedem fixit, poſterioribus ſæculis fundatum, D. Gerardo vrbis Epiſcopo & tutelari conſecratū eſt in eo tria digniora munera ad Eccleſiaſticū decus effulgent, Archidiaconatus, Archipresbyteratus, & Cantoratus, quibus nouem ordinarij Canonici ſubſunt cum 25 Cappellanis. In ciuitate præter Cathedralem duæ aliæ habentur Parochiales Eccleſiæ, virorum cœnobia quinque, cum grancia Carthuſienſium ſancti Laureotij de palude, vbi duo Monachi perpetuo degebant, Sanctimonialium ſeptum vnum, Laicorum ſodalitia octo, Xenodochium vnum. Diœceſis duodecim milliaria omni quaque parte diſtincta in oppida ſeptem, quæ ſunt Veniolæ magno Hoſpitali D. Annunciatæ Neapolitanæ temporaliter ſubiectum, cum vno Capuccinorum cœnobio, & animarum ferme duobus millibus. Abriola Aiculano Principi ſubiecta mille & quingentis animabus cenſetur. Titium Principi Stiliani ſubditum vnum habet Obſeruantium cœnobium, & animarum fermè duo millia. Picemum Duci Martinæ obnoxium Collegiatam Eccleſiam habet, & monaſterium Cappuccinorum, animarum fermè 4000. Rocium, & Aulianum, illud mille, hoc duobus millibus animarum habitatum, & virorum cœnobio vtrumque ornatum. Septimum & poſtremum Baragianum ſub Principe Auellinenſi animarum fermè 500. In vniuerſa autem tota hac diœceſi Parochiales Eccleſiæ octo, Collegiata vna, virorum cœnobia quinque, laicorum ſodalitia perplura, animæ fidelium fermè 13000. Huius ciuitatis Præſulum ſeriem explicabimus, quorum notitiam coocinnauit noſtra induſtria.

†

1 MANTIVS, ſeu AMANDVS ſub Symmacho Pontifice, ſubſcripſit Synodis III. & IV. Romanis anno 501. & 502.

2 PETRVS vixit Pelagij Primi Papæ temporibus, ann 555. cui idem ſcribit c.12. de ordinatione, & ſabbato Sancto poſt baptiſmum. Multi poſt Petrum deſiderantur Epiſcopi ſpatio quingentorum & amplius annorum.

3 N. . . cuius nomen ignoratur prædeceſſor ſancti Gerardi quo Præſule abſoluta eſt Eccleſia S. Ioan. Baptiſtæ anno 1080. à Roberto & Palma vxore ſua, cœpta fuerat ædificari an. 410. vt ſupra fores eiuſdem Eccleſię proloquitur inſcriptio.

Virginis à partu ſunt luſtra ſequuta decem.
Sex & triginta fieri cum cœpit ademptis.
Vſibus humanis magni domus iſta Ioannis,
Quod Robertus opus ſex conſultauit in annis
Coniuge cum Palma, quos dextera colligat alma.

4 GERARDVS longe diuerſus à ſancto Gerardo ſucceſſore vixit an. 1099. potuit obijſſe circa ann. 1111.

5 GERARDVS Placentinus ex illuſtri gente de Porta natus, circa annum Domini 1111. diuina diſponente clementia Potentinus Epiſcop. creatus eſt. Hic à pueritia,

A ritia, hauſta cum litteris pietate diuino cō-
ſilio relictis ſuis, ac peragrata maxima
Italiæ parte, tandem Potentiæ in Apulia
apud Lucanos conſedit. Ibi charitate
ardens, vt paruulos ad Chriſtum adduce-
ret, aperto ludo litterario teneram ætatem
erudire gratis cœpit mirifica patientia, &
integritate. Admirati hominis charitatem
Potentini, ſublato è viuis Epiſcopo vnum
omnes dignum cenſuerunt, quem in de-
mortui locum ſubrogarent: id quod eſt
factum. Hominum de illo iudicia com-
probauit miraculis etiam Deus, in quibus
illud non extremæ notæ, quod cum in lu-
ſtranda, vt ſolet, diœceſi vinum forte de-
feciſſet, ſigno Crucis aqua in vinum repen-
B te conuerſa mirabiliter ſuos recreauit. Ec-
cleſia octo annis feliciſſime adminiſtrata,
ad extremum vigilijs, laboribus, ac ſenio
confectus quieuit in Domino 30. Octob.
& in eadē vrbe cū mœrore omnium ſepul-
tus eſt. Hunc poſtea Calliſtus Pontifex eius
nominis Secundus ob egregiam viri ſan-
ctitatem pluribus alijs miraculis cōfirma-
tam Sanctorum catalogo adſcripſit. Eius
corpus ſepultum diu delituit ad annum
vſque 1250. quo Obertus Epiſcopus in
eadem inuenit Cathedrali, & die 12. Maij
alio in loco honorifice collocatū mira ci-
uium Potentinorum, finitimorumq; popu-
lorum veneratione colitur. Gerardi me-
minit Martyrol. Roman. Ferrarius in Ca-
C tal. Locatus in hiſtor. Placentin. Breuiar.
Placentinæ Eccleſiæ. Petrus Maria Cam-
pus hiſtor. Placentin. Pontificum, alijque.
Eius Acta ſimplici ſtylo his verſibus com-
prehenduntur in veteri eiuſdem Sancti Of-
ficio, quod celebratur in Potentina Ec-
cleſia.

Venit ab Italia, Domino ducente, Gerardus,
Ipſe Placentinus ciuis placuit bene Chriſto;
Fitq; Potentinus Doctor, ſic poſtea Præſul,
Eccleſiam rexit, dictando magnificauit,
Commiſſumque gregem egregiè paſcendo beauit,
D *Sobrius ornatus, prudens, mitiſque pudicus;*
Peruigil, ac ſolers, cautus, patienſque benignus.
Cultor iuſtitiæ, rectus, pius vndique dignus
Lector, & aſſiduus Doctor, largitor egenis.
Præſentis vitæ dimittens lubrica caſtra
Terrea commutat Cœlo dum migrat ad aſtra.
Pro carnis pugna cœleſtem ſumere palmam,
Quod datur bis ſocius, quod amicus creuit amicis
Congaudent, ægris ſubita veniente ſalute,
Pelluntur morbi, febreſque fugantur acutæ;
Redduntur claudis greſſus, & lumina cæcis.
O lumen Patriæ, populi dux, gloria Cleri
Digneris precibus nos, ſancte Gerarde, tueri:
Illuſtra patriam, populum rege, protege Clerum;
Et tecum ſimus per ſecula cuncta dierum,
Cernentes pariter lumen de lumine verum.

Porro vitam eius conſcripſit Manfredus eius diſcipulus, & in Pontificatu ſucceſſor, quam hic duximus exſcribendam ex veteri exemplari Potentinæ Eccleſiæ.

Vita ſanctiſſimi Patris noſtri Gerardi.

Sicut enim in omnibus libris diuinis, & in omni narratione paſſionum omnium Sanctorum operæ pretium eſt nō quærere phaleratas dictiones verborum, ſed rei geſtæ veritatem, ſic & nos perutile duximus veſtris ſanctiſſimis auribus nobis auditum præſtantibus de vita, & moribus ſancti Gerardi Epiſcopi, & Confeſſoris intimare veritatem. Sanctam igitur atque magnificam ſimul, & glorioſam, omnique veneratione colendam glorioſiſſimi Patris noſtri, ac Paſtoris eximij Gerardi Epiſcopi nobis fratres cariſſimi, hodie feſtiuitatem diuina Domini pietate concedere dignatus eſt, quam non minus in cæleſtibus credimus venerandam, dum à nobis peccatoribus, & indignis cum omni deuotione veneratur in terris: etiam licet omnis fidelis Chriſtianus non ſit expers omnium Sanctorum ſolemnitatum, ſed amator & laudator, nobis tamen proprie hoc peculiarius eſt manifeſtis vocibus, & indicijs, qui eius partes Epiſcopatus incolimus, magis hanc feſtiuitatem laudare, & celebrem ducere ad gloriam, & honorem D.N. Ieſu Chriſti, & ſancti Confeſſoris eius Gerardi. Obitus itaq; Domini Confeſſoris Gerardi 3 Kal. Nouemb. celebratur, vocibus exultantibus, & corde incredo, prout poſſumus amabiliter a nobis miſeris famulis extollatur. Ita tamen quod quidquid laudis, & honoris à nobis impenditur noſtri Conditoris gratiæ referatur, ſicut enim fratres, veſtra teſtatur præſētia creditis huius diei recurſum non ſolum ad animam, ſed ad æternam pertinere ſalutem, dum igitur ad annua celebraturi concurritis feſta Paſtoris, gaudia quæritis. Deuotis itaque precibus, & ſolerti ſtudio dum

A ad ſacras conuenitis vigilias huius Confeſ-
ſoris celebrate,votiuas epulas Paradiſi de-
ſideratis ſumme ęternas. Ille etenim de-
uotionem veſtram non deſerit, cuius vos
reuerentia cognouit; veſtris nempe fratres
pijs Pater congaudet obſequijs, & in ſuo-
rum exultat numero filiorum. O veneran-
da ſancti Patris noſtri feſtiuitas! quam ſic
decorauit diuina pietas, vt eum non recu-
ſet recipere Angelorum ſocietas, ó vere
beata, & magis laudibus præferenda ſo-
lemnitas, de qua Angeli gratulantur in
ſanctos cœtus Apoſtolorum, & Martyrum
ac Confeſſorum, omniumque Sanctorum
non deſinunt cuſtodire in collegio ſuo,
præcipue namque die migrationis eius in
B terris per miſerationis eius implorationem
reſerantur mutorum labia, aperiuntur cę-
corum lumina, redduntur priſtinæ ſanitati
multorum corpora infirma, & ſic cuncto-
rum piorum ſumuntur à Deo iuſta vota.
Igitur fratres cariſſimi annualé circulum
reuoluentes, & ſacra eius beneficia implo-
rantes quod voce promimus, teneamus af-
fectu. Ipſe enim non ſurdus auditor beni-
gniſſimè auxilium non denegat miſeratio-
nis, quis enim ęger crebro ad eum veniens
non melioratus regreditur? quis præſum-
ptor delictorum cum gemitu indulgentiam
poſtulans vacuus abſceſſit? prorſus nullus;
hunc quidem Propheta proſpexerat cum
C diceret; *Tu es ſacerdos in æternum ſecun-
dum ordinem Melchiſedech*. Item de eodem,
Beatus quem elegiſti, & aſſumpſiſti, Domine,
inhabitabit in atrijs tuis. Magnum etenim,
& admirabile præmium huic Dominus
tanto conceſſit viro, vt apud populum
Potẽtinum pauco degens tempore Paſtor
eorum promeruit heri, [illegible] gloria eum expe-
ctante [illegible]. I[illegible]e omnino, fratres, [illegible]ere
eſt prædicandus Chriſti Sacerdos, quem
populus Potentinus ſibi voluit ſic repente
fieri præferendus. Hic nobili Placentino-
rum editus progenie litteris ad plene im-
butus ad Apuliam diuino nutu deſtinatus
Potentiam venit, illic vero paruo tempore
degens qualis eius fuerit vita ſanctiſſima
D eius declararunt merita. Confidenter igi-
tur illius adiutus hortatu, qui dixit Aperi
os tuum, & ego adimplebo illud, vt qui
bruti animalis voluit os fari pauca de hoc
ſancto viro miracula au[illegible]ibus inti-
mare curaui. Quæ iam quæ [illegible] oculis
vidim[illegible], quædam [illegible]
eſt hominis vbique vi[illegible]re. [illegible] quæ ab
alijs viris re[illegible] cognou[illegible], corde
ſcripta tenu[illegible] ſubſequenter ap[illegible]mus,
ſed quoniam per[illegible] duximus ſignificare
vobis qualiter in confinio Apuliæ Epiſco-
palem adeptus eſt dignitatem, ſerio qua-
les in eo populus cognouit actiones, quam
paucis potero ſeruata caſtigatione verita-
tis notabo. Peto itaque legentium, & au-
dientium beneuolentiam, vt non mordeant
ſubſannãtium more breuiloquiũ noſtrum;
ſed corde credulo in melius vertant, quod
humiliter expectant; non quærant quæſo
phaleratas dictiones Philoſophorum, ſed
claram veritatẽ veridicorum. Adſit igitur
nobis beati Gerardi pia inuocatio, vt de
eo quicquid veſtra expectat pia auditio
noſtra ad amuſſim teneat narratio. Ad
eius ergo vitam ſanctiſſimã quibus viguit
virtutibus quibuſque floruit operibus, ſtylum
narrandi conuertimus. Ex nobili itaque
vt diximus genere editus Italas periu-
ſtrans prouincias Potentiæ peruenit ad vr-
bem, ſancto enim plenus Spiritu verba
veritatis non ceſſabat oſtendere dictis, &
exemplis. Iuſtus quia erat, iuſtitiam &
veritatem tenebat, caſtus vt erat caſtita-
tem tenere docebat, humilis, benignus,
manſuetus, humilitatem, benignitatem,
manſuetudinem habere omnes iubebat,
dicebat enim humiliamini ſub potenti
manu Dei, vt vos exaltet in tempore tri-
bulationis, corpore integer, & mente
decidentes in luxurioſam rabiem accuſa-
bat conſtanter, vir peritus & ornatus cun-
ctorum ſpernebat imprudentiam malo-
rum; nocturnis aſſiduis vigilijs peruigil
indeſinenter vacabat orationibus, audie-
rat enim in Pſalmo, *Media nocte ſurgebam
ad confitendum tibi, & Pſallite Domino, qui
habitat in Sion, annunciate inter gentes
ſtudia eius*. Tanta in eo erat ſobrie-
tas, vt Monachus penitus putaretur.
legera[illegible]que, ſancti carnem domant, Spi-
ritum [illegible]ant fide, & operibus coru-
ſcant, [illegible] fideles inuenti ſunt. Talium
itaque ſequutus veſtigia ęternorum gau-
dia adeptus eſt præmium. Regnat igi-
tur in cęlis cum omnibus Sanctis, quia
Deo charus eſt inuentus cum illis; adiu-
uent nos eius merita, cuius vita fulget
glorioſa. Cum igitur his, & alijs Beatus
Gerardus multis polleret virtutibus, vir ve-
neranda canitie decoratus, Cathedra Pon-
tificali a Clero, populoque Potentino eſt
dignus inuentus. F[illegible]tur itaque vir per
omnia ſanctiſſimus, & ad Metropolitanum
Acherontinum Epiſcopum deducitur con-
ſecrandus. Eo igitur conſecrato, & ad
Sedem propriam regreſſo ingens clamor
lętitiæ, & exultationis ad Deum extollitur,
[illegible] datur ciuitas de tanto Paſtore, gau-
det cunctus populus decoratus nouo Do-
mino; ó beata Apulia, quæ nouiter orna-
ris nouo Patrono! ſed beata Potentia,
quæ decoraris proprio Domino. Iam
nouum ſidus fulſit in Apuliæ confinibus,
quoniam Pontificali infula beatus eſt in-
ſulatus Gerardus. Pontificali ergo deco-
ratus gloria humilior, manſuetior, beni-
gnior & in omni virtute ſtudioſior appa-
ruit per omnia tempora; ac proinde ei
Dominus tantæ efficacitatis tribuit abun-
dantiam, vt cunctus populus vniuerſis
gau-

A gauderet, quæ videbat ab eo fieri. Fuerunt præterea de fratribus viri boni teſtimonij Monachi & Clerici, qui, teſtimonio fidei veritatis, aſſerunt Deum pro eius amore in loco vbi nihil vini erat de aqua feciſſe vnum. Cum itaque apud diœceſim quondam ſanctam Mariam nomine acceſſum æſtiuo tempore gratia viſitandi habuiſſet, in itum cum eo vniuerſi fratres impatienter vinum, quod non erat in loco illo ſtudioſè quærebat, quod cum vir Dei tantopere ſuos deſiderare videret, cōmotus animo aquam ſibi de fonte afferri præcepit, ſigno itaque Crucis Domini facto contra naturam mutauit aqua confeſtim ſaporis ſenſuram; ipſa enim ſuum B ſaporem mutauit in vinum dulce: ſtupefacti ad hæc ſocij admiratione virtutis, beatus, vt erat nihil gloriæ appetens, poſtulauit dexteras ſuorum ſibi dari omnium ſociorum, ne tantæ virtutis gloriam producant ad terrenam, & vanam famam, danſque illis vitæ ſuæ terminum ne de eo prorumpant famã in ſeculum. Sed quoniam Deus non patitur ſuum ſidus occultari tenebris, poſt tranſitum eius vitæ clarere dedit illum in ſeculum. Igitur quia de vita & moribus eius mentionem facimus, qualiter ad Dominum de hoc ſeculo migrauit dictis pariter oſtendamus, & ſcriptis. Octauo itaque ordinationis ſuæ anno, cum iam omnis ardor carnaliter de- C feruiſſet, quem vix aut nunquam viſus eſt habuiſſe, reddit Domino animam quam perdiderat mundo. Angeli itaque migrantem ad Dominum læti ſuſcipiunt in cęlis, & æternaliter regnantem, cum gaudio ſecum gaudent [illegible] canunt Deo laudes Angeli pro eo, quem ſuſceperunt collegam in Cælo: in terris omnis exultat Eccleſia, quia illum præmittit ad ſiderea regna, quæ vult habere præmium ad cęleſtia gaudia. Ciues itaque eius dolent ſuo orbati Paſtore, ſed Angeli gaudent de cælico aucto grege, Populus de amiſſo Domino plorat, & cœtus Angelicus hymnidicis vocibus exultat, quia illũ D recipiunt in aſtris quem ſemper honorant Deo fidum in terris. Congaudeamus igitur pariter & nos, fratres chariſſimi, gratiaſque agamus Deo qui dignatus eſt nos decorare corona glorioſiſſimi, & magnifici, Patris noſtri Gerardi. Igitur quia & Angelorum, & hominum gaudia prælibauimus, ad virtutes quas Dominus poſt eius obitum ſuis reuelare dignatus eſt famulis noſtrũ vertamus articulum. Non multo itaque tempore poſt ex quo finiuit vitam ſanctus Dei, fuit homo quadragenarius (quæ oculis noſtris vidimus) tantum palmis extenſis, & curuis incedens genibus, qui cum Deo, & Confeſſori Chriſti Gerardo deuouiſſet, liberam abeundi virtutem accepit, firmato greſſu pedum ſuorum. Itaque quod auribus noſtris ad præſens de beato viro legimus, nullũ dubiũ ſit nos mentiri non audere, Scriptura clamãte, os quod mentitur occidit animam, & item laudat dicens; Qui loquitur veritatem in corde ſuo, qui non egit dolum in lingua ſua, nec fecit proximo ſuo malum, & opprobrium non accepit aduerſus proximos ſuos, &c. ô miraculum mirandum! o res laudanda! quis quadragenarium, aut paralyticum proprio prius inceſſu deſtitutum nouę ambulationi redditum & facile crediderit? quis non contremiſcens ſtupet tanto miraculo? niſi enim Dominus, & Saluator noſter Ieſus Chriſtus tempore prædicationis ſuæ hominem multum tempus ęgritudinem habentem curaſſet, nequaquam horum populus fieret credulus teſtimoniorum. Prodigia ergo Domini clara, & manifeſta noſtra reddunt teſtimonia vera, & credibilia, ait enim ipſe diſcipulis ſuis, maiora his facietis: ſi ergo maius fieri credimus, minus fieri non dubitamus. Vertentes itaque fratres ſtylum ad ſeriem narrandam virtutum, ſicut propoſuimus, veriſſimaque vidimus, ſeu indubitanter audiuimus, pauca de multis dicemus; Fuit homo itaque Monachus, vt ad ſepulchrum beati viri adductus, quem Domini pietas per merita & interceſſionem Beati Confeſſoris Chriſti Gerardi ad plenam reduxit memoriam ſenſuum, & intellectus. De ſimilibus præterea multis ad eum veniſſe, & ſanitatem recepiſſe nullus veſtrum teneat ambiguum, ideo nos de multis vnum tamen ſumpſimus ne prolixitas multorum miraculorum hebetaret mentem audientium multorum virorum: etenim quia vnum tantum cauſa compẽdioſæ breuitatis narrauimus in genere maniacorum narramus. Item vnum vel ad multum plus duo in genere cęcorum, qui lumen ſuorum receperunt oculorum, & cum multi alij fuerint illuminati quos nos ſcribentes non vidimus, ſed teſtimonio multorum didicimus, ſanum non duximus nõ viſum mandare auditoribus, timentes Deum in non viſis virtutibus. Etenim ſi Chriſtus magiſter noſter, & Dominus multa miracula quæ fecerat voluit fieri occulta, qui nullum prorſus timebat peccatum, fugiebat humanam laudem, quanto magis nos fragiles peccatores fugere debemus, quæ oculis, & auribus non cognouimus, narrare alijs, præſertim cum tot ſint miracula, quæ per eum Dominus, & Saluator noſter dignatus eſt oſtendere nobis præſentibus, quod nos prius ſcribendi facultas deſereret, quam vera notitia miraculorum, quæ facta ſunt in pręſentia noſtrorum oculorum. Nos vero ob hoc ſcribere ea fugimus, non quod ea facta non credamus, ſed quod in peccatũ quodlibet minus, vel plus dicendo cadere timemus. Præterea

itaque

Itaque tanta nos copia virtutum eius quæ per eum Dominus coram nobis quotidie operatur, quod nulla nos tenet voluntas, ſeu cogit neceſſitas aliorum teſtimonium ſcribere virorum. Dicamus igitur de virtutibus & prodigijs oculis noſtris oſtenſis, vt dum nitimur ſcribendo placere Deo, & ſancto Gerardo non videamur dixiſſe plus vero, quod ſemper eſt cõtrarium Deo. Fuerunt ergo plures homines tenti carcere, quos præſentia Beati Gerardi tempore nocturno liberauit viſitando: compedes namque quibus tenebantur virtute Dei, & viſitatione B. Gerardi de pedibus eorum ceciderunt, & hi de carcere eruti cum omni celeritate viſitarunt ſepulchrũ beati viri liberatoris ſui, hique vota Deo, & S. Gerardo cum hymnis & laudibus deuotiſſimè perſolueutes hilares redierunt in ſua. Et quoniam Potentina Eccleſia multis eius floret virtutibus, ſatis iucundum Deo & hominibus credimus non præterire ſilentio miracula, quæ ſæpiſſime didicimus facta in eadem Eccleſia, cum autem Sacriſta in prædicta Eccleſia more ſolito lampades ardentes ſupra ſepulchrum prædicti Confeſſoris extingueret per nullum ignem terrenum, ſed ſola Domini voluntate, qui omnia quæcumque voluit fecit in cælo & in terra ſæpenumero accenſæ ſunt: vidimus & nos hoc prodigium perſæpè: Candelæ quoq; ardentes viſæ ſunt cecidiſſe & arſiſſe ſuper pannos ſepulchri eius longitudine vnius cubiti, vel plus eo, & nihil læſionis habuiſſe. Hæc & alia multa ad celebrandum Dei amicum miracula facta ſunt: verum, quia longum eſt narrare non ſolum languentes quos vidimus ſanatos eius interceſſionibus, verum etiam genera infirmitatũ, quæ manifeſta ſunt, prius nos tempus deſereret quam copia narrandarum virtutum deficiet, prolixa quidem loquacitas miraculorum obturationem aurium, & hebetationem multorum faceret cordium tædia. Itaque deſiſtimus ſcribere multas ſpecies prodigiorum. Dicamque igitur breuiloquio quomodo ad canonizandum ſanctitas, & veneratio glorioſiſſimi viri peruenerit. Apparuit itaque, fratres chariſſimi, mihi Manfredo leui ſomno detento prædictus vir canitie venerandus terribiliter iniungens mihi me curam habere ſui, quod cum ego ſtupens, & ignarus quid iuberet cogitarem, rurſum adiecit; curam non fugias noſtri corporis, & Eccl. Chriſti, quem authorizandus tuo tẽpore, ſum reuerſatus: adhuc quidem me hæſitantem manum extẽdit, quaſi ad feriẽdum, & abſceſſit. Expergefactus ad hæc tacitus expectaui, quid ſibi vellet viſio talis, at non multo tempore poſt Clerus, ac populus Potentinus quaſi præmiſſa B. Gerardi completurus vilem ſibi vnanimiter poſcunt dari Paſtorem, me quoque inutilem ſeruum, & Dei famulum Eccleſiæ ſuæ conclamarunt neceſſarium. Animaduerſio igitur illorũ & petitio eſt adimpleta continuo. Poſt conſecrationem itaq; meam non immemor iniunctæ mihi voluntatis B. Gerardi, eius ſecurus hortaminibus vrbe progrediens cum Potentinis Romanum adimus Pontificem: illum etenim ſatis inuenimus benignum, & petitioni noſtræ per omnia placitum. Conſenſus eius & omnium Cardinalium approbat hoc fieri cõmuni decreto tractũ omnium; ſit itaque examinatio de vita tanti viri inter Cardinales, & eſt viſa haberi digna inter ſanctos Confeſſores, poſtquã vero à Romano Pontifice Calliſto nomine viua voce canonizatus eſt, Epiſcopus Preneſtinus nomine Guglielmus, & Petrus Acheruntinus Archiepiſcopus, & Guido Grauinenſis Epiſcopus, & Leo Grumentinus Epiſcopus mittuntur ad decorandam, & confirmandam ſuam Domini & Paſtoris ſententiam. Veniunt itaque Potentiam, & cum humilitate prouidentia facta condonatione quadraginta dierum omnium venientium ad annuam feſtiuitatem ſancti Confeſſoris Chriſti ad laudem, & gloriam Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit, & regnat nunc, & ſemper & ante omnia ſecula ſeculorum, Amen..

6 MANFREDVS Gerardi alumnus & ſucceſſor ann. 1119. ille qui vitam eiuſdem Sancti ſcripſit.

7 IOANNES ſubſcripſit Lateranenſi Coucilio anno 1179.

8 BARTHOLOMÆVS deinde reperitu Potentinus Epiſcopus anno 1197. ille idem qui anno Domini 1200. ex lapidibus quadratis extruxit anteriorem partem Cathedralis E[illegible]l vt docent abſoleta carmina ibidem ad parietes expoſita.

Aſpiciens miratus opus quod celeriter egi,
Proſpice quod non ſum fabrica mater ego
Filia Pontifice vovit B[illegible]rtholo nao
Cuius principium ſollicitudo meum
Mille ducenti [illegible] cum præceſſerunt renouare
Epiſcopum poſt Patrum fuit atque renouare.

9 GRATIAS bonus Epiſcopus reduxit Canonicorum numerum Eccleſiæ ſanctæ Mariæ tunc Cathedralis an. 1221.

10 OBERTVS Ciuis, & Epiſcopus Potentinus, magni nominis vir cuius temporibus vetus Potentia penè diruta eſt, & non procul renouari cœpta eſt ann. 1250. Oſſa ſancti Gerardi decentiori loco tranſtulit in eadem Cathedrali die 12. Maij eodem anno in cuius honorem ſacellum extruxit, vbi verſus leguntur.

Cum

Cum quinquaginta ſunt anni mille ducenti
Ex quo per parnem ſit Mater Virgo parenti.
Sumptibus hac populi curauit ciuis Obertus
Sancto Gerardo tunc Præſul in Vrbe . . .

Exceſſit Obertus omnium mœrore, clarus virtute, & pietate anno 1256. ſepultus in Cathedrali in Sacello ſanctæ Mariæ de Ferris à Manfredo Canonico exędificato quo Manfredum ipſum ſepelierat, vbi extat inſcriptio .

Cum quinquaginta ſex anni mille ducenti
Tranſacti fuerant Mariæ Virginis almæ ,
Hanc cùm Manfredi Cantoris cura peregit
Aram, ad quam ſepeliuit Præſul Obertus.

11 N. . . nomen non habetur quo Præſule Potentiæ conditum fuit Cœnobium ſancti Franciſci ann. 1166. & anno 1168. teſte Collenuccio Potentia deſtructa eſt

12 Fr. GVILLELMVS , vel Gualterus Ord. Prædicatorum Potentinus Epiſcopus conſecrauit Eccleſiam ſanctæ Mariæ Maioris de Diano, anno 1274. vna cum Luca Acernenſi & Palermo Murano Epiſcopis. Hanc Eccleſiam à fundamentis conſtruxit Rogerius Sanſeuerinus Comes Marſici in oppido ſuo Diani, quam magnifice dotauit idem Guillelmus anno 1277 cum à Capitulo Montis-Regalis in Sicilia poſtulatetur ad eam Eccleſiam , ſed cum ea poſtulatio à Nicolao III. ad examen vocaretur , reſpuit eum honorem Guillelmus , delatuſque eſt Ioanni Boccamalio Romano die 6. Iulij 1279. vt in Reg. Vatic. de quo etiam mentionem facit Rocchus Pirrus in deſcriptione Eccleſiæ Montis Regalis .

13 BONIFACIVS anno 1289.

14 FRANCISCVS electus ann. 1290. cuius etiam mentio anno 1302. in Regeſt. Neapol.

15 GVILLELMVS ſub Clemente V. Potentinam regebat Eccleſiam anno 1314. qui Gratiæ antecc[illegible]is [illegible]ectionem Canonicorum in Cathedrali affirmauit . Hic anno 1317. Chorum ſepiit lapidibus quadratis , vt verſus ibidem narrant

Excidit iſtud opus Angelus ſub nomine digni
Præſulis , & Patris Guillelmi more benigni
Annis octo nouem Chriſti nunc mille ducentis
Regis Roberti ſub tempore ſceptra tenentis .

Cum multos deinde annos Guillelmus præfuiſſet ſub Clemente VI. extremū clauſit circa ann. Dom. 1343.

16 Fr. GVILLELMVS de Turre Adrienſis Ord. Minorum ſucceſſit Guillelmo, ann. 1343. 16. Kalend. Iulij caſſata prius electione à Capitulo celebrata de perſona Petri de Madio Potentini Archidiaconi, vt in Vatic. Reg. habetur ep. 8. fol. 43. an. 2. pontificatus eiuſdem Clemētis ; commendatur ab eodem Pontifice , Ioanni electo Acheruntino Metropolitano ſuo eodem die.

17 IOANNES electus an. 1351. obijt 1364.

18 IACOBVS Epiſcopus Muranus huc tranſlatus 3. Id. Martij anno 1364. & cum annos ſediſſet decem appoſitus eſt ad patres ſuos an. 1374. ſedes tunc vacauit per aliquot menſes , Gratianus de Gratianis tunc Capitularis fuit Vicarius .

19 MARCVS anni 1386.

20 ANDREAS ann. 1389. tranſlatus deinde ad Squillacenſem Eccleſiam à Bonifacio IX. anno 1392. poſtea ad Ferentinam ann. 1399.

21 Fr. BENEDICTVS de Arpino Ordinis Minorum eligitur Epiſcopus Potentinus in locum Stephani Archiepiſcopi Duracienſis ad hāc Potentinam Eccleſiam tranſlati , qui neglexit literas ſuæ tranſlationis infra tempus expedire . Benedictus deinde anno 1402. factus eſt Archiepiſcopus Neopatren. vt in lib. ſolut. Prælat.

22 ANDREAS Siuraus de Auerſa Epiſcopus Iſernienſis , tranſfertur ad hoc Potentinum Sacerdotium 6. non. Octobr. 1403. Hic aliquando Vicarius fuit Epiſcopatus Sabinienſis , ac deinde anno 1405. tranſlatus eſt ad Caiacenſem Eccleſiam .

23 Fr. BENEDICTVS Ord. Minorum euaſit Epiſcopus Potentinus 16. Kalen. Decemb. 1405. ſedit an. fere 15. ac nuncium libere remiſit in manibus Martini V. Pontificis .

24 ANGELVS Neapolitanus antea Epiſcopus Tricaricenſis huc tranſlatus eſt

à

A bi nepos ſuffectus eſt die 28 Nouemb anno 1526. cum eſſet bonę indolis iuuenis, eique data fuit Eccleſia hæc in adminiſtrationem, quam deinde habuit in titulum ex libera reſignatione Pompeij Card. Columnæ die 5. Iulij 1530. Romæ deceſſit ſub Pio IV. anno 1564. iacet in Eccleſia ſancti Auguſtini, cum hoc breui epitaphio

D. O. M.

Ninio Ninio Amerino
Epiſcopo Potentino
Paulus Ninius
B *Fratri amantiſſimo mærens*
P.
Vixit ann. lxij m. ij. d. v.
Obijt die xxi. Ianuarij MDLXIV.

36 TIBERIVS Carafa Neapolitanus ex pręſentatione Philippi Hiſpaniarum Regis à Pio V. Papa delectus eſt Epiſcopus Potentinus die 1<. Maij 1566. ſucceſſit Nino. Qui deinde ad Caſſanenſem Eccleſiam translatus eſt die 6. Ianuarij anno 1579.

37 SEBASTIANVS Barnaba Potentinæ Eccleſiæ declaratus eſt Epiſcopus die
D 17. Aug. 1579. Iacet in Cathedrali in Sacello ſanctę Marię, vbi legitur epitaphium. Coadiutorem habuit cum ſpe futuræ ſucceſſionis Antonium Veſpulum Neapolitanum Clericu Regularē Androgonenſi Sacerdotio exornatum, anno 1598. intra annum extinctum. Is fuit germanus frater Thomæ Veſpuli Regi à conſilijs. Antonij cum laude meminit Sylos tom. 2. Annal. Cleric. Regul. ad ann. 1598.

38 GASPAR Cardoſus Hiſpanus Monachus ſancti Benedicti electus Epiſcopus Dragonēſis in partibus infideliū & coadiutor Sebaſtiani, cum ſpe futuræ ſucceſſionis die 19. Iunij 1606. Demortuoque Sebaſtiano ſuffectus eſt, vir ſanè clariſſimus. Synodum celebrauit, Clerum, populumque ad pietatem inſtituit, & poſtquam per plures annos eximiè Potentinam Eccleſiam rexiſſet, publico omnium dolore fato conceſſit anno 1615.

39 ACHILLES Caracciolus Piſquitius ex oppido Roſi Potentinæ diœceſis euaſit Epiſcopus die 18. April. ann. 1616. Moritur ann. 1623.

40 DIDACVS de Vargas Hiſpanus, die 19. Iulij 1626. electus eſt Epiſcopus; hic cum inueniſſet ſacra Gerardi lipſana, exornato ſacello ſolemni pompa recluſit. Obijt anno 163[illegible].

41 HIERONYMVS Magneſius de
C Polignano, præfuit huic Eccleſiæ an. 1634. Obijt 1641.

42 Fr. MICHAEL Torres Neapolitanus Ord. Prædicatorum Ramiri de Guſman Ducis Medinæ, ac Proregis Neapol. à ſacris Confeſſionibus ad hanc infulam vocatus eſt die 18. Aprilis 1644. Obijt haud expleto anno ab obtenta dignitate, & cunctis lugentibus in Cathedrali humatur: vir ſane morum integritate, doctrina, & in Deiparam Virginem pręcipua deuotione clarus, ſepelitur in Cathedrali, in qua repoſuerat corpus Sanctæ Gęouarię Martyris Roma Potentiam relatum ab ipſo, dum ad eam vrbem primo accederet. Idem in Ara maxima oſſa ſancti Gerardi repoſuit.

43 Fr. BONAVENTVRA Clauerius Ordinis Conuentualium ſancti Franciſci, demortuo Michaele ſucceſſit die 16. Iulij anno 1646.

obijt 1672

TRI-

TRICARICENSES EPISCOPI.

TRICARICVM ſatis pulchra, ſatiſque nobilis Lucaniæ, quę hodie Baſilicata nũcupatur, ciuitas eſt ad radices Apennini montis poſita; eſt inter duo flumina Obliuioſum & Vaſenſum (antiquis Caſuentum) quæ tamen circiter duo paſſuum millia ab ea diſtant. Aere gaudet mirè temperato, ac ſalubri. Hinc amœna fructiferorum montium iuga vrbi imminent; illinc lętiſſimi campi per ſpatioſam planitiem porriguntur. Tam montuoſa quam plana fontibus paſſim ſcatent, ac multis riuulis irrigantur. Tellus optimum frumentum, ac vinum laudatiſſimum, frugeſque omnis generis, quidquid denique ad vitæ tam voluptatem, quam neceſſitatem ſpectat, copioſe producit. Eius originem vetuſtiſſimam dicunt fuiſſe accolæ, tametſi nullus ex antiquis ſcriptoribus reperiatur qui eiuſdem meminerit, vel fundationem proferat. Aiunt enim, teſte Georgio Braccio, Diomedem Capanum Grecorum Ducem, poſt Troiæ excidium, cum validis copijs, in Apuliam traiecíſſe, ibique Danij Regis filiam vxorem duxiſſe, accepta dotis nomine à ſocero dimidia Regni parte, ea vero minime contentum, & augendi imperij cupidum, proxima quæque inuolaſſe, ac vicinos ſuo ſubiunxiſſe imperio, deſtructis eorum ciuitatibus, & inter cæteras Triga, & Argo ſolo æquatis. Quamuis autem hæc ab ipſo [illegible] aurata fuerit, priores tamen incolas, vt ſtabilem ibi ſedem figerent adduci non potuiſſe, ſed coitione facta cum ijs, qui [illegible] antea habitarant, eo in loco vbi hodie Tricaricum ſitum eſt communem ſibi ciuitatem conſtituiſſe. Inter hæc litem inter vtroſque ortam de nomine ciuitati imponendo, tam ijs quam illis veteris patriæ memoriam [illegible] cupientibus: tandem vero ita inter eos conuenisse, vt ſicut iam in communia iura, ac ciuitatem coijſſent, ita [illegible]em commune ex antiquis vtriuſq; gentis nominibus compoſitum nomen inderetur, ſicque à Græcis Trigargos initio dicta fuerit, poſtea ab Italis Tricaricum appellata. Hæc quidem illi de origine, & nomine huius ciuitatis: quorum fides penes auctores eſto. Vtcumque igitur ſit hæc fabuloſa narratio, Tricaricum Regia ciuitas eſt, fœta populo, ac nobilitate. Diu ſub Comitum fuit ditione, primum Rogerij Roberti Caſertæ Comitis filij, deinde Sanſeuerinorum, poſtea Sfortiarum, itemque Sanſeuerinorum Biſinianj Principum, nunc ſub leue Regium iugum quieuit. Tricarici non exiguum decus Epiſcopalis conciliat dignitas, quæ poſterioribus ſeculis à Chriſtiana religione ibidem diſſeminata initium habuit: digna namque viſa eſt (teſte Luitprando) vt Epiſcopali dignitate exornaretur anno 869 cum Poliecutus Conſtantinopolitanus Patriarcha, impij Nicephori Focæ Imperatoris iuſſu, dediſſet in mandatis Hydruntino Epiſcopo, vt in Tricarico Epiſcopum ordinaret: verum cum hoc in contemptum Romanæ Eccleſiæ eſſet excogitatum, cum auctore deperijſſe dicendum eſt, cum nulla deinceps ad annum vſque 106[illegible] extet Tricaricenſium Epiſcoporum memoria. Hoc enim ipſo anno, vel circa hunc annum noua Metropolis Acheruntina a Romano Pontifice erecta eſt, cum facultate in Tricarico, alijſque vicinis ciuitatibus Epiſcopos ordinandi: eo [illegible] tempore, ſcilicet anno 1061 Robertus Com[illegible] anteqnam Siciliæ [illegible] occuparet, [illegible] Epiſcopalem [illegible] parte Tricaricenſi Epiſcopatui attribuit, [illegible] cum oppida Montis Muri, & A[illegible] vtriuſque glacij iuriſdictione [illegible] aucta eſt, deinde [illegible] pia largitione, ex vectigalibus oppidorum Camati, Agnani, Murgitę, Andriaci, & ſancti Nicolai in Sylua, quæ hactenus ab Epiſcopis poſſidentur, præter Andriacum, quod quidam Epiſcopus abalienauit. Tantis [illegible] Epiſcopatus hic olim tenebatur, vt quo ad illas pari fere paſſu cum quolibet Neapolitani Regni A[illegible] ere poſſit, cuius annuus cenſus [illegible] aſcenditque ad ſcutata illarum part uni [illegible]o. taxatur vero in libris Fisci Apoſtolici flor. [illegible]. In Cathedrali Baſilica huius vrbis [illegible] Virginis Mariæ dicata aſſeruantur Sanctorum reliquiæ Lucæ, Vitalis, Hilari & Ioannis de Galafo Eremitarum, qui in vicinis ſolitudinibus Euangelicam vitam duxerunt, & brachium S. Lucæ argẽto coopertum. In magna quoq; veneratione hic habẽtur reliquiæ S. Potiti, & Pancratij Martyrum & ſancti Antonij Abbatis oſſa ad ſtuporem miraculoſo ſplendore fulgentia in hodiernum diem in ea viſuntur. In hac Baſilica ſunt duæ dignitates Archidiaconus, & Cãtor, cum vndecim Canonicis, alijſque Presbyteris & Clericis. Præter Cathedralem ſunt Eccleſiæ Parrochiales quindecim, qua-

quarum tredecim Canonicis committi ſolent. virorum cœnobia tria, Monialium vnum, Confraternitates laicorum aliquot, fidelium animæ quatuor millia. Tricaricenſis diœceſis Orientale latus Adriaticum mare, Occidentale Acheruntina, & ager Montis Peluſij, Septentrionalē Acheruntina & Marſicenſis Meridionale per Acris amnis decurſum Anglonēſis diœceſis circumſcribitur. Conſtat tota hæc diœceſis oppidis 33. quorum vnum & viginti habitantur, reliqua duodecim ad ſolitudinem redacta ſunt, ex oppidis quæ habitantur præcipua ſunt Albanum, cum Parochiali Eccleſia, Calcianum, Acceptura, vbi vnum eſt monaſterium ſancti Franciſci diſtrictioris Obſeruantiæ; ſanctus Maurus, in quo cœnobium eiuſdem ſancti Conuentualium, Hoſtilianum Principatus titulo inſigne, ibi etiam monaſterium eſt Minorum Obſeruantium; Mons Albanus, Mons Mirum Epiſcopo in temporalibus ſubiectum cum ſua Parrochiali Eccleſia, & cœnobio Ord. Prædicatorum; Armentum ditionis Epiſcopi. Tota hac diœceſi continentur Parrochiales & Archipresbyterales Eccleſiæ 21. Virorum Cœnobia quatuor, Abbatiæ commendari ſolitæ duę, vna titulo ſanctæ Mariæ de Priato, altera ſanctæ Mariæ de Padia, ſiue de Scanzana, quæ Grangia eſt cœnobij S. Eliæ de Carbona Ord. ſancti Baſilij. Animę autem fidelium hanc diœceſim incolentium ad quadraginta millia recenſebantur. Tricaricenſium Epiſcoporum ſeries ſequens erit, quam ieiunam exhibemus, cum ſcripturis, monumentiſque eiuſdem Eccleſiæ deſtituti fuerimus.

1 ARNOLDVS Tricaricenſis Epiſcopus florebat anno 1068. quo pro ſua Eccleſia, ſuiſq; ſucceſſoribus à Roberto Mōtis Scabioſi Comite Domino dono accepit oppidum Armenti die 4. Id. Aug. qui eodē die & anno Montem Murum, cum omnibus iuribus, & pertinētijs ſuis ab eodem Comite habuit perpetuo poſſidendum.

A Donationum tenor ab ipſis exemplaribus talis eſt. quas nobis ſcribentibus tranſmiſit Petrus Aloyſius Carafa digniſſimus Epiſcopus ex Tabulario eiuſdem Eccleſiæ.

Ego Rubertus Comes Montis Scabioſi Dei annuente miſericordia, & Dominator, ac Gubernator Tricaricenſis ciuitatis.

Cogitans cogitaui homines illos, qui propter Dei amorem ſanctam creſcunt Eccleſiam ad remedium peccatorum ſuorum, eo quod volebam hæredem facere Dominum de aliqua parte mearum B Terrarum, diſpoſui in corde meo tribuere aliquod beneficium ſanctę Mariæ Tricaricenſis Eccleſiæ, quæ nouiter conſtituta erat; quapropter conuocatis amicis, & Baronibus meis, vxore mea Amelina, conſilium ab eis petij, qualem cauſam poſſem tribuere prædictę Eccleſię nouiter conſtitutæ, vnde creſcere poſſet, qui laudanere tribuere Eccleſiæ eidem prædictæ cauſam talem, quam nullo tempore perdere, nec à me, nec à ſucceſſoribus meis. Statim vocato Arnaldo præd. Eccleſiæ Epiſcopo, in præſentia Baronum meorū, & meæ vxoris Amelinæ, & Domini Madelmi Abbatis ſanctæ Sophię de Beneuento, tradidi eidem Arnaldo, & pręd. Eccleſiæ Epiſcopo per C quantum vnum, quod in meis tenebam manibus caſtellum Armenti, cum omnibus finibus ſuis, dicens; Domine Pater, ego pro mercede animæ meæ, & Parētum meorum, & meę vxoris Amelinæ, trado & do S. Mariæ Eccleſiæ Tricaricen. & tibi, tuiſque ſucceſſoribus caſtellum Armenti, cum omnibus pertinentibus ſibi, & à modo & deinceps in tua ſit poteſtate, & tuorum ſucceſſorum, vt nec ego, nec mei hęredes, nec vna poteſtas terrena, ſeu Eccleſiaſtica habeat poteſtatem ſubtrahendi prędictum caſtellum Armenti, aut aliquid de cauſis pertinentibus eidem Caſtello de poteſtate ſępe nominatę Eccleſiæ, quā dependentibus in eadem Eccleſia, ſi quis ty- D rannica poteſtate per aliquam fraudem, aut violentiam ſubtrahere illud Caſtellum voluerit, aut cauſas ſibi pertinentes de manibus dictę Eccleſiæ, & de in ea pręſidentibus, habeat maledictionem Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & S. Mariæ Virginis, Beatorum Apoſtolorum, omniumque Sanctorum, quouſque Deo, & ſanctę Matri Eccleſiæ Tricaricenſi ſatisfecerit. Fines prænominati Armenti ſunt iſti; Incipiunt a Genda per viā, quæ ducit ad Criſtam Agreſtis, deinde per ſemitam quandam, quæ vadit ad Lernetos, & exinde vadit vſque ad locum, vbi ſurgit riuus de Cangris, & quomodo deſcendit idem riuus & intrat fluuium, qui dicitur Acer; dein-

A deinde per idem flumen, vſque ad riuum Cuponis, & quemadmodum aſcendit prænominatus riuus, iungitur Fumoſaccio, via inter vtrumque; & exinde quomodo deſcendit Fumoſaccium, & vadit vſque ad Canitellum, & à Canitello per Criſtam terrarum ſubiacentium vſque ad ſanctum Stephanum, & exinde per Criſtam terrarum ſubiacentium vſque ad ſanctum Angelum, deinde per viam publicam vſque ad Nuces, & quemadmodum deſcendit vſque ad vallem Lupariæ aquæ, ab aqua Lupariæ exinde per eandem viam vſque ad Furcam fluminum, & exinde per riuum Fabaleti, & exinde aſcenſum eius vſque ad Gendam in via, quæ ducit ad Agreſtam, & donum hoc fecit ſanctæ Mariæ
B Tricaricenſis Eccleſiæ ante præſentiam Domini Madelmi prędicti Abbatis ſanctæ Sophiæ de Beneuento, & aliorũ, qui ſubtus teſtes ſubſcripti ſunt, & præcepi Petro Acheruntino meo Notario, ſcribere illud, & dari prædicto Arnaldo Præſuli, anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti 1068. Indictione 6. 4. Idus Auguſti.

Ego Madelmus Abbas S. Sophiæ de Beneuento teſtis ſum.

Ego Mainaldus de mala conuenientia teſtis ſum.

Ego Vafredus de Monte Scabioſo teſtis.

C *Ego Oddo de Saxo teſtis.*

Ego Goffredus Britanus, &c.

Fidẽ facio ego Notarius Octauius Seuerinus de Neapoli præſentem copiam extractam fuiſſe à ſuo priuilegio originali in pergameno ſcripto, non vitiato, nõ cancellato, nec aliqua parte ſuſpecta mihi producto ad faciendam preſentem copiam, & deinde vna cum præſentibus eidem reſtituto collatione cum dicto originali ſemper ſaluato, & in fidem hic me ſubſcripſi, & ſignaui requiſitus, & rogatus &c.

Ego Robertus Comes Montis Scabioſi, Dei annuente miſericordia, & Dominator ac Gubernator Tricaricenſis Ciuitatis.

D Cogitans cogitaui homines illos, qui propter Dei amorem ſanctam creſcũt Eccleſiã habere remediũ peccatorũ ſuorũ, & eo, quod volebam hæredem facere Dominum de aliqua parte mearũ Terrarum, diſpoſui in corde meo tribuere aliquod beneficium ſanctæ Mariæ Tricaricenſis Ciuitatis Eccleſiæ, quæ nouiter cõſtituta erat, quapropter conuocatis amicis, & Baronibus meis, & vxore mea Amelina conſilium ab eis petij, qualem cauſam potuiſſem tribuere eidem Eccleſiæ prędictę, cauſam talem, quam nullo tempore perderet, nec à me, neque à ſucceſſoribus meis, ſtatim vocato Arnaldo eiuſdem prædictæ Eccleſiæ tunc Epiſcopo in præſentia Baronum meorum, & meæ vxoris Amelinæ, & Domini Madelmi Abbatis ſãctæ Sophiæ de Beneuento, tradidi eidem Arnaldo prædictæ Eccleſiæ Epiſcopo per quantum vnum quem in meis tenebam manibus Montem Murum, cum omnibus finibus ſuis; à parte Oriente eſt finis Fontauella, & quomodo deſcendit vallonum ab ipſa Fontauella, vbi vſque iungitur cum eo vallone, qui vocatur Merdarclus extendens ad ſuũ fontem, deinde vadit ad criſtam de Creſſuſis, & tranſit ipſam criſtam per tranſuerſum, & deſcendit ad fontem Mirtellæ, & poſtea deſcendit Valloncellus ab ipſo fonte, & iungitur cum vallone magno, & prius deſcendit ipſe vallonus vſque vbi iungitur cum eo valloncello, qui exit à fonte Alamani, & extẽditur per ipſum valloncellum ad prædictum fontem, & deinde vadit ad Criſtam tranſiens ipſam criſtam, & tranſuerſum, & deſcendit ad Vallonem, & itur per ipſam vallem per tranſuerſum tranſictiuam ad fontem de Cannis, & quomodo deſcendit riuus ab ipſo fonte diſtẽdens ad flumen, quo oritur Acer è Meridie eſt finis, quomodo oſtendit prænominatum flumen, vſque ad locum vbi iungitur cum eo riuo frigidus ab Occidente, eſt finis, qualiter oſtendit ipſe riuus frigidus ad fontem ſuum, vbi naſcitur, deinde extendit per terram, & tranſit viam qua itur ad Bicanum, & vadit ad Fagos præſcripta deinde tranſit ad viam magnam, à Septentrione eſt finis, ſicut vadit ipſa via vſque ad aliam viam deſcendentem ad Fontanellam, quam omnem donauimus de ipſo Montemurſo, cum omnibus terris cultis, incultis, & cũ arboribus quæ prope prædictos fines ſunt à modo, & in perpetuum prædictæ Eccleſiæ ſanctæ Mariæ ad habendum, & poſſidendum ſemper eſſe volumus, & in poteſtate tua Domine Epiſcope, & omnium tuorum ſucceſſorum manere tam ſtatuimus faciendo in eis atq; ibidem quicquid volueritis iure quieto à fine in finibus, & cum omnibus infra ſe habitis. Quod ſi quis terrarum poteſtate per aliquam fraudem, aut violentiam aliquam de præſcripta donatione prędictam Eccleſiam Tricaricẽſem minuere voluerit, habeat maledictionem Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & ſanctę Mariæ ſemper Virginis Sanctorum Apoſtolorum, & omnium Sanctorum Dei, quouſque Deo, & ſanctæ Matri Eccleſiæ Tricaricenſi ſatisfecerit & donum, quod in præſenti facio Eccleſiæ Tricaricenſi omne ſuum priſtinum principium robur obtineat, & nec ego, aut hęredes mei, vel ſucceſſores alij illud rumpere, ſeu irritare in aliquo præſumamus, ſi quis autem contra hoc reſcriptum noſtrum fecerit aliquid moleſtiæ, vel cõtrarij

ipſius

ipſius Eccleſiæ Tricaricenſis, ſacro altari decem libras auri componat, quod proruptum præcepi prędicto Domino, Arnaldo Præſuli, anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexageſimo octauo, Indictione ſexta, quarto Id. Aug.

Ego Robertus Montis Scabioſi Dominus teſtis ſum.
Ego Madelmus Abbas S. Sophiæ de Beneuento teſtis ſum.
Ego Raynaldus de Malaguerrenna teſtis ſum.
Ego Vfridus de Monte Scabioſo teſtis ſum.
Ego Oddo de Saſſo teſtis ſum.
Ego Goffridus Britanus teſtis ſum.

2 LIBRANDVS Tricaricenſis Epiſcopus cuius meminit vetus documentum Eccleſiæ Montis Caneoſi Acheruntinę diœceſis die 29. Septemb. 1099.

3 ROBERTVS ſub Alexandro III. interfuit Lateranenſi Concilio anno 1179. Teſtis fuerat initi coniugij inter Vvilelmum Siciliæ Regem, & Ioannam Angliæ Regis filiam ann. 1177. Februario menſe.

4 HENRICVS proximè inuenitur Tricaricenſis Epiſcopus teſtis priuilegij Henrici VI. Imp. quod Florenſi cœnobio in Calabria idem conceſſit an. 1195.

5 ROGERIVS Tricaricenſis Epiſcopus erat an. 1237. cui Gregorius IX. Pontifex fauorabile dedit priuilegium pro ſe, ſuiſq; ſucceſſoribus in hunc modum. Exẽplar extat in tabulario eiſdem Eccleſię.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerab. Fratri Rugerio Epiſcopo Tricaricen. eiuſque ſucceſſoribus, canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

In eminenti Sedis ſpecula, licet immeriti (diſponente Domino) conſtitutos fratres noſtros Epiſcopos tam propinquos, quam longè poſitos fraterna debemus charitate diligere, & Eccleſijs ſibi à Deo cõmiſſis Paſtorali ſollicitudine prouidere: quocirca venerabilis in Chriſto Frat. Epiſcope tuis iuſtis poſtulationibus clemẽter annuimus, & Eccleſiæ Tricaricen. cui auctore Deo preeſſe dignoſceris ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcepimus; & preſenti ſcripto priuilegio cõmunimus ſub protectione Sedis Apoſtolicę ſtatuẽtes, vt quaſcũq; poſſeſſiones, quæcunq; bona eadẽ Eccleſia in pręſentiarũ iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, &

A illibata permaneant, in quibus hęc proprijs nominibus exprimenda vocabulis duximus, locum ipſum in quo prædicta Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentijs ſuis Tricaricum, Campum maiorem, Albanum, Calcianum, Gallipolim, Accetturam, Caraguſium, Salandram, ſanctum Maurum, Cracum, Hoſtilianum, Cirilianum, Prędium, Graſſanum, Guardiam, Caſtellum, Aliancllum, Alianum, Petrollam, Gannanum, monaſterium Amorei, Miſſanellum, monaſterium Palumbarum, Gallichium, monaſterium Galaſij, Armentum Montem-Murrum, Turrim Perticarum, Corletum, Caſtilionem. Ac nę, monaſterium ſancti Benedicti, Gurgughonem, monaſterium ſanctę
B Mariæ de Refugio, Eccleſiam ſancti Angeli de Monte Verano, Eccleſiam ſancti Raphaelis de Hoſtiliano, ſancti Martini, & ſancti Nicolai de Sylua eiuſdẽ Caſtri cum pertinentijs earumdem, Eccleſiam ſancti Angeli de Caputo, Eccleſiam ſanctæ Catharinę Craci, Eccleſiam ſancti Nicolai in altari ſuperiori, Eccleſiam ſancti Angeli de Rocca Aliani, Abbatiam ſanctę Marię in ſancto Mauro, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cuniato; ad hęc Cœmeteria Eccleſiam ſanctę Mariæ Maderoſa, Eccleſiam ſancti Nicolai, Andriacium, Montem Albanum, Roccam Achertæ, monaſterium ſancti Vitalis in turri: Eccleſiaſtica Beneficia nul-
C lus hęreditario iure poſſideat, quod ſi quis facere præſumpſerit cenſura Canonica compeſcatur. Prætcrea quod communi Capituli tui, vel partis Concilij ſanioris in ſua diœceſi per te, vel ſucceſſores tuos fuerit canonicè inſtitutum, ratum, & firmum volumus permanere. Prohibemus inſuper ne excommun. vel interdictos tuos ad officium, vel communionem Eccleſiaſticam ſine conſenſu tuo, quiſque admittat, aut ſententiam tuam canonicè promulgatam aliquis venire præſumat, niſi forte periculũ mortis immineat, aut dum præſentiam tuã habere nequierit, per aliam ſecundam formam Eccleſiæ & ſatisfactione pręmiſſa oporteat ligatum abſolui, ſa-
D crorumque Canonum auctoritate ſequentes ſtatuimus, vt nullus Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, abſque Tricaricen. Epiſcopi conſenſu conuentus celebrare, cauſas, vel Eccleſiaſtica negotia Tricaricen. diœceſis, niſi per Romanum Pontificem, vel eius Legatum fuerit eidem iniunctum tractare præſumat, niſi forte Metropolitanus eius aliquid pręmiſſorum fecerit in caſibus ſibi à Iure conceſſis; illamque abuſiuam conſuetudinem, vel potius abominabilem corruptelam, qua ciues Tricaricen. Epiſcopo decedente, bona mobilia Epiſcopi tanquam ad eos iure ſucceſſionis pertineant rapiunt, & aſportant, inobedientes electioni ingredientes Epiſcopale Palatiũ,

niſi prius iurent ſe illorum conſuetudines ſeruaturos penitus abolemus ſub intermi-natione anathematis prohibentes, ne tales de cętero attentantes in Eccleſia quoque Tricaricen. diœceſis, quæ ad alios pleno Iure non pertineant, nullus Clericum inſtituere, vel deſtituere, vel Sacerdotem perficere ſine conſenſu diœceſano præſumat. Decernimus ego vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel oblatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, vel ſecularis perſona hanc conſtitutionis paginam ſcienter contra eam temerè venire attentauerit, ſatisfacere neglexerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reumque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, et à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini noſtri Redemptoris Ieſu Chriſti aliena fiat, ac in extremo examine diſtrictè ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eadem loca, iura ſua ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus, & hic fructum bonæ vitæ, & actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem pręmia æternæ pacis inueniant. Amen. Amen. Amen.

Gregorius Catholicæ Sedis Epiſcopus.
Ego Ioannes Sabinen. Epiſcopus.
Ego Iacobus Tuſculanus Epiſcopus.
Ego Romanus Portuenſis ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.
Ego Rinaldus Oſtienſis, & Vellitren. Epiſcopus.
Ego Fr. Iacobus Praneſtinus Epiſcopus.
Ego Thomas tit. ſanctæ Sabinæ Presbyter Cardinalis.
Ego Io. tit. S. Praxedis Presbyter Cardinalis.
Ego Goffredus tit. Sancti Marci Presbyter Cardinalis.
Ego Sinibaldus tit. S. Laurentij in Lucina Presb. Cardinalis.
Ego Stephanus S. Mariæ Tranſtyberim tit. S. Caliſti Cardinalis.
Ego Raynerius S. Mariæ Coſmedin Diac. Cardinalis.
Ego Ægidius ſanctorum Coſmæ, & Damiani Diac. Card.

Datum Viterbij per manum Magiſtri Gulielmi S.R.E. Vicecancellarij tertio nonas Iunij Indictione decima, Incarnationis Dominicæ, anno milleſimo ducenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus vero Domini Gregorij Papæ IX. anno vndecimo.

6 M. PALMERIVS de Galluſio ſacrę Theologiæ Doctor, Cappellanus Epiſcopi Card. Albanenſis electus Tricaricenſis Epiſcopus. Hunc Innocentius IV. commendat Tricaricenſi Capitulo tanquam virum doctrina, & morum lenitate illuſtrē anno Pontif. 10. e, iſt. 636. fol. 264. Reg. Vatic. Annus erat ſalutis 1253. prid. Id. Aprilis dum hæc agerentur ab Innocētio pro Palmerio, qui electus à ſaniori parte Capituli, competitorem habuit quendam Rogerium Tricaricenſem Canonicum, poſtulatum ab altera electorum parte quam Rogerij electionem cum infirmaſſet Innocentius, Palmerium declarauit legitimū huiusEccleſiæ Paſtorem 1254. 5. Kal. Octob. vt in ep. 177. & epiſt. 237. fol. 128. Reg. ad ipſum Palmerium iam conſecratum Epiſcopum. Diu hanc Eccleſiam laudabiliter rexit Palmerius, & fato obijt ſub Martino IV. vel paulo ante, poſt cuius exceſſum duo fuerunt à Tricaricenſi Capitulo poſtulati A. ſcilicet de Turbio, & I. de Bēdino Abbates, qui cum electioni libere ceſſiſſent, idem Canonicorum Senatus ius ſuum eligendi Paſtorem in Acheruntinum Archiepiſcopum transfuderunt, à quo, qui ſequitur delectus eſt Epiſcopus.

7 Fr. LEONARDVS Ordinis Minorū vir egregię litteraturæ, & honeſtate præclarus euectus eſt ad hanc Tricaricenſem Eccleſiam, & à Martino IV. confirmatur ann. 1284. vt videre eſt in litteris inſdem Pontificis in Reg. Vatic. ad Sabinenſem Epiſcopum Card. quarum tenor talis eſt.

Epiſcopo Sabinen. Apoſtol. Sedis Legato.

Ex parte tua nobis extitit intimatum, quod nuper Tricaricen. Eccleſia per obitum bonæ memoriæ P. Tricaricen. Epiſcopi Paſtoris ſolatio deſtituta quædam pars Canonicorum eiuſdem Eccleſiæ dilectum filium A. de Turbio, reliqua vero pars Canonicorum ipſorum dilectum filium I de Bendino monaſteriorum Abbates in Tricaricen. Epiſcopum in diſcordia elegerunt Verum eiſdem Abbatibus renunciantibus in manibus venerabilis fratris noſtri Acheruntini Archiepiſcopi loci Metropolitani huiuſmodi electionibus de ſe factis, Capituloque prędictæ Eccleſię compromittentibus concorditer, & vnanimiter ſuper celebranda electione huiuſmodi in Archiepiſcopum prælibatum, idem Archiepiſcopus auctoritate huius compromiſſi de dilecto filio Fratre Leonardo Ord. Fratrum Minorum Pœnitentiario tuo, tuiſque obſequijs inſiſtente prædictæ Tricaricen. Eccleſiæ duxit canonicè prouidēdum. Cum autem dictus Fr. Leonardus, cui non eſt liberum abſque ſui ſuperioris permiſſione, ſuum ad hoc præbere conſenſum, à prouincia Ianuen. vnde idem Frater exiſtit

adeo

adeo diſtare dicatur, quod ſuum Prouincialem Miniſtrum ipſius Prouinciæ, à quo ſecundum ipſius Ordinis ſtatuta, & ſpecialem indulgentiam Sedis Apoſtolicæ eidem Ordini ſuper hoc conceſſam, eſſet poſtulanda licentia prouiſionem huiuſmodi acceptandi, non poſſint adire commode pro licētia huiuſmodi obtinenda, tu Fratrem ipſum de Religionis honeſtate ac multiplicium muneribus gratiarum commendans, nobis per tuas ſpeciales litteras ſupplicaſti, vt eidem Fratri licentiam ipſam concedere dignaremur. Nos itaque de tua circumſpectione prouida plenam in Domino fiduciam obtinētes, Fraternitati tuæ præſentium auctoritate concedimus, vt ſi conſideraris diligenter circumſtantijs vniuerſis; quæ ſuper præmiſſis fuerint attendendæ, ſecundum Deum, & vtilitatem eiuſdem Eccleſiæ id noueris faciendum, aliudque Canonicum non obſiſtat, inſtitutis, & indulgentia non obſtantibus prælibatis, eidem Fr. Leonardo licentiam ſuper hoc concedere valeas opportunam. *Datum apud Vrbem veterem. Nonis Iunij ann. 4.*

Præfuir Leonardus decem & ſeptem omnino annos tranſlatuſque deinde eſt à Bonifacio VIII. ad Tiren. & Arborenſem Eccleſias in Sardinia ann. 1301.

8 RICHARDVS Caſſanenſis in Calabria Epiſcopus huc tranſlatus ab eodem Bonifacio VIII. anno 1301. 3. Kal. Martij ex Reg. Vat. epiſt. 21. fol. 5. pontif. 7. Mortem obijt Epiſcopus Auerſanus poſtulatus anno 1324. non tamen tranſlatus, ſepultus in ſua Cathedrali.

9 BONACVRSVS ſucceſſit Richardo eodem anno 1324. 4. non. Maij ad hanc dignitatem vocatus à Ioanne XXII. Papa ex eodem Reg. Vat. eodemque anno memoratur in Regio Neap. Regeſt.

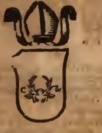
10 GOTIFREDVS Epiſcopus Auellinus in locum Bonacurſi fit Epiſcopus Tricaricen. ab eodem Ioanne XXII. an. 1326. 9. Kalend. Martij. ex Reg. Vatic. anno 10. Ioan. ep. 1126.

11 MATTHÆVS exceſſit ſub Clemente VI. ann. 1348.

12 ROGERIVS Marſicenſis Eccleſiæ epiſcopus defuncto Matthæo à Clemente VI. ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt 1348. Id. Iunij ex Reg. Vatic. Non diu Pontifex fuit, nam mortalitatem expleuit an. 1350.

13 ANGELVS ex Epiſcopo Abintimilienſi in Liguria euaſit Epiſcopus Tricaricenſis Clemente VI. mandante anno 1350. 13. Kalen. Nouemb. vt in ep. 24. fol. 13. ann. 9. Reg. Vatic. Hic aliquando Philippi Imperatoris Conſtantinopolit. Cancellarius fuit. Rexit Tricaricenſem hanc eccleſiam ad annum vſque 1364. quoad Patracenſem ſedem tunc vacantem per obitum Bartholomæi tranſitum fecit; facto deinde ceſſit anno 1370.

14 PETRVS de Settupis Papæ Cappellanus & Apoſtolici Palatij Auditor, huius eccleſiæ declaratus eſt Præſul ab Vrbano V. ann. 1365. 2. Id. Aprilis id habemus in Reg. eiuſdem Pontificis.

15 ANDREAS de Sancto Hieronymo Bononienſis, Ioannis Andreæ vtriuſque Iuris celeberrimi Doctoris nepos antea Epiſcopus Volaterranus in Etruria, ad hanc Tricaricenſem Eccleſiam tranſlatus eſt, anno 1374. quam annis quatuor eximiè adminiſtrauit, mortuuſque eſt in ſenectute bona anno 1378.

16 MARTINVS ſucceſſor Andreæ die 19. Martij 1378. ſolitum ſoluit ſubſidium, de quo nil aliud habemus, quod proferamus in medium.

17 THOMAS memoratur in lib. oblig. ſub Vrbano VI. à quo in Germaniam, Poloniamque Apoſtolicus Nuncius miſſus fuit anno 1385. Teſtis fuerat cuiuſdam trāſumpti Bullarum eiuſdem Pontificis anno 1383. 15. Iulij per Archiepiſcopum Tarentinum recognitarum.

18 NICOLAVS Archiepiſcopus Roſſanenſis à Bonifacio IX. ad hāc eccleſiam tranſlatus eſt anno 1394. Id. Feb. qui poſt quam in hac ſede fuiſſet annis quinque, iterum iuſſus ab eodem Pontifice ad priorem Roſſanenſem ſedem redijt ann. 1399. 15. Kalen. Octob. è qua paulo poſt deponitur ab eodem, vt ſuo loco dicemus.

19 VITVS Epiſcopus Strungulenſis, euaſit Tricaricenſis 11. Kalend. Nouemb. 1399. mortem obijt ſub Innocentio VII. anno 1405.

20 THOMAS Brancaccius Neapol. generis nobitate & virtute Illuſtris, ex electoPuteolano, Tricaricenſem obtinuit ſedē 3. Kal. Octob. 1405. qui cū per aliquot annos bene rexiſſet, S.R.E. Presb. Card. ad titulum Sanctorū Ioannis & Pauli euaſit ſub Ioanne XXIII. cuius erat ſororis filius, ex cuius indulgentia Tricaricenſem deinde eccleſiam habuit commendatam, donec in Laurentium ſucceſſorem transfundendam curaſſet. Romæ deceſſit anno 1427. 6. Id. Septemb. cuius cum laude plerique meminerunt.

21 LAVRENTIVS ſucceſſit Thomæ. Is anno 1417. cum Archiepiſcopo Acheruntino, & Belforte Spinello Epiſcopo Caſſanē̄ſi viris egregijs Orator eſt ad Martinum V. nouiter Summum Eccleſiæ Pontificem electum, deputatus à Ioanna II. Regina, cuius erat in paucis charus, eius meminit Bzouius in Annal. Eccl.

22 ANGELVS patria Neapolitanus Epiſcopus fuit Tricaricenſis ſub Martino V. tranſlatus ab eodem ad Potentinam eccleſiam 3. Id. Septemb. 1419. tunc eccleſia hæc per regreſſum redijt ad Cardinalem Brancaccium, quam deinde rexit ad annum vſque 1427. quo ex hac vita diſceſſit.

23 STEPHANVS è Carraria gēte Patauina, olim Patauinus, mox Nicoſienſis, deinde Aprutinus, tandem variantis fortunæ viciſſitudine Tricaricenſe aſſequutus eſt Sacerdotium anno 1427. die 26. Nouemb. Præfuit huic Eccleſiæ annis ſex, vltroque eo munere ſe exſoluit. Tandem Romæ deceſſit anno 1449. die 10. Iulij, ſepultus in eccleſia S. Clementis, vbi in rudi ſaxo legitur epitaphium, ſupra à me relatum tom. prim. in Aprutinis Epiſcopis, vbi de eo plura leges. Poſt Stephani abdicationem Angelus, quem paulo ante diximus ad Potentinam tranſlatum, cum ex ea enaſiſſet ad Archiepiſcopalem ſedem Roſſanenſem in Calabria, iterum anno 1433. die 2. Martij Tricaricenſem priorem ſedem regendam ſuſcepit, & poſt annos quinque mortalitatem expleuit an. 1438.

24 Fr. NICOLAVS patria Venetus profeſſione Dominicani Ordinis, Theologica facultate, cæteriſque virtutibus vir commendabilis, demortuo Angelo ſucceſſit ad hanc dignitatem ab Eugenio IV. vocatus 9. Kalend. Nouemb. 1438. vitam cum morte commutauit an. 1446.

25 SABAS de Carbonibus Romanus Morſorum Epiſcopus ad hanc eccleſiam tranſlatus eſt anno 1446. 11. Kal. Septemb. obijt ann. 1447.

26 Fr. LAVRENTIVS Ord. Minorum alumnus transfertur à Puteolana, ad hanc Tricaricenſem eccleſiam 13. Kalend. Aug. 1447. vix annum compleuit, & inter mortuos commemoratus eſt.

27 HONVPHRIVS de S. Cruce Romanus, patria, generis nobilitate, doctrina, rerumq; experientia, & morum probitate vir illuſtris ex Canonico Lateranenſis Baſilicæ à Nicolao V. Papa Tricaricenſis electus eſt Epiſcopus die 24. Aprilis 1448. cuius pro eccleſia exantlatos labores, egregiaq; ab ipſo patrata facinora prodit marmoreus lapis, digniſſimi Præſulis corpus tegens in S. Mariæ de Publicolis gentis ſuę eccleſia, quem hic vti extat apponi curauimus, cum illc in patria obijſſet die 20. Octob. 1471. Epiſcopatus ſui an. 23.

Egre-

AMISSVM TELLVS SI FLEVIT ROMVLA BRVTVM
SI CVRIVM ET SCAVROS SI CICERONA PATREM
PVBLICOLÆ VITA DEFVNCTVM CORPVS HONOPHRII
ECCLESIA OB MORES ET BENE FACTA FLEAT
PRO QVA BIS GALLOS BIS RHENI FLVMINA VIDIT
PRO QVA NIL FVGIENS PLVRIMA DAMNA TVLIT
TRICARIVS PRÆSVL REFERENDI ET MVNVS HABEBAT
ROMANVS PATRIAE FAMAQ. MAGNA SVAE
DENIQ. LEGATVS LATERIS TRANSMISSVS AD VRBES
BELGAS BVRGVNDI FREMET VT ARMA DVCIS
CVM BELLO RVERENT LEODINÆ MOENIA GENTIS
AVT POPVLI AVT DOMINI SORTE DOLENDA SVI
TANTVM CONCOEPIT GENEROSA MENTE DOLOREM
STAMINA QVOD VITAE RVPTA FVERE SVAE
NON ANIMO QVISQVAM MAIOR NON APTIOR ALTER
CONSILIIS PATRIAE CVLTOR ET ECCLESIAE
ELOQVIO ET LINGVA POLLEBAT CLARVS IN OMNI
HISTORIA ET NOTVM IVRIS VTRVNQVE GENVS
QVEM GENS ALTA CRVCIS GENVIT NEC LVSTRA PEREGIT
QVINQVE BIS ANDREAS MORTVA MEMBRA LOCAT
QVI FRATER NATV MAIOR DAT CORPORA SAXO
LVCIDA CREDIBILE EST SPIRITVS ASTRA PETIT

MCCCC LXXI VIGESIMO
OCTOBRIS.

Egregiam Honuphrij doctrinam, & eruditionem memorat Fantinus Valeraſſus Iaderenſis Archiepiſcopus in epiſtola ad eundem ſcripta 11. Kalend. Decemb. ann. 1462. Meminit eiuſdem Carolus Cartarius in Aduocatorum Conſiſtorialium lib. in Petro Sanctacrucio pag. 15. vbi vberiori calamo huius gentis nobiliſſimæ viros egregios recenſuit ad ſatietatem.

28 VRSVS dignus habitus eſt qui Honuphrio viro omni ęuo nominando, in hac eadem Tricaricenſi Eccleſia ſuccederet, de quo mentio in Actis Conſiſtorialibus Sixti IV. ann. 1476. die 10. Kalend. Febr.

A 29 SCIPIO Tricaricenſis Epiſcopus interfuit canonizationi ſancti Leopoldi Ducis Auſtriæ ab Innocentio VIII. ſolemni ritu habita in Aula ſancti Petri die 21. Decemb. 1484. Item coronationi Alphonſi II. Regis Neapolitani anno 1494. pauloque poſt miſerabili fato occiſus eſt.

30 AVGVSTINVS de Guarino Apoſtolicus Subdiaconus ab Alexandro VI. renunciatus eſt Epiſcopus die 9. Iunij 1497. exceſſit ann. 1510.

31 OLIVERIVS Cardinalis Carafa,
B die 24. Aprilis 1510. huius Eccleſiæ adminiſtrator factus eſt.

A

32 LVDOVICVS patria Veronenſis, gente vetuſta & nobili Canoſſa, patre Bar- B tholomæo, matre Eliſabetha filia Ioannis Franciſci de Vbertis apud Florentinos, Mantuanoſque familia nobili, & præclara natus, maiorum ſuorum virtutes æmulatus, in humanioribus litteris, & iuris prudentiæ ſtudijs eruditus ſub Iulio II. Pōtifice Maximo Romam venit, apud quem tulit exiſtimationem, factuſque S Andreæ de Boſcho Ord. Ciſtercienſis, & ſancti Apollinaris de Canoſſa Benedictini Ordinis Abbas commendatarius, cum ad maiore deſtineretur, Iulius mortem appetijt; non minori gratia apud ſucceſſorem Leonem Decimum floruit, à quo Tricaricenſis Epiſcopus renunciatus in Galliam Apoſtolicus Nuncius ad Franciſcum Primum C Regem miſſus eſt: is cum eſſet ingentis animi vir, & ad omnia bene agenda natus, ita ſibi demandatum munus, optimè adimpleuit, vt Leonis amorem, Regis gratiam promeruerit, ac Baiocenſi Sacerdotio fuerit cōdecoratus, ſub Adriano VI. & Clemente VII. Max. Pontiff. in Regia Aula inter Eccleſiaſticos Prælatos præcipuus habitus eſt, qui ex viuida ſui ingenij claritudine, & in rebus agendis dexteritate, illius difficillimis temporibus boni Eccleſiaſtici, Regijque Conſiliarij partes adimpleuerit. Venetias illum ſuum adlegauit Oratorem Franciſcus ann. 1527. vt apud ſapientiſſimum Senatum de grauioribus negotiis peracturum, tandin maneret donec Italiæ pax laureata rediret; D qui cum in eam rem incubuiſſet, graui infirmitate contracta, Veronam ſe deportandum curauit, vbi fato functus eſt anno 1529. & in Cathedrali à Matthæo Giberto Epiſcopo amico incomparabili, & teſtamenti executore honorificum ſepulchrum cum inſcriptione accepit quam ſupra retulimus in Epiſcopi Veronenſibus ad Gilberti Acta. Funebri oratione illum laudauit doctus Bernardinus Donatus Veronenſis.

✠

33 ALEXANDER Spaneolus Archipresbyter patriæ vtriuſque Signaturæ Referendarius à Clemente VII. delectus eſt Epiſcopus Tricaricenſis die 15 Maij 1529. Romæ defunctus eſt Paulo III. ſedente, ac nobili tumulo in Eccleſia ſancti Saluatoris de Lauro recluſus, cum ſequenti cœnotaphio eius laudes referente.

Alexander Spaneolus vnus ex nouem fratribus, qui licet à vitæ origine Cordubenſis Mantuæ tamen claris parentibus orti, omnes omnium ſcientiarum doctrina & moribus inſignes, à Pontificibus, Imperatoribus, Regibus, quam & Ducibus, dignitatibus, ac priuilegijs decorati fuere. Hic autem Iur. Doct. Archipresb. in patria poſt multa pro temporali, & ſpirituali Iuſtitia, & in Rom. Cur integer adminiſtrata officia. Vices Epiſcoporum, & Principum ſecularium gerens, ſtudio bonorum artium, & legum continue vacans, audientia humaniſſ. conſilio fidelis iudicio integer, & conſtans animi, à Leone X. accitus Referen. dcreatur & Protbonot & per ann. Iubilæi penitentiarij Præſidēs. Commiſſ. Apoſtolic. deputatur. Demum abſque vlla ambitione & auaritia à Deo tamquam Anon vocat. Epiſc. Tricaricen. per Clemen. VII. conſecratus, Chriſti ſanctiſſimè vita functus animā Deo reddidit, & corpus in hoc ſepulch deponi mandauit.

HIE-

34 HIERONYMVS Falingherius Mantuanus Pauli III. à triclinio intimuſque Cubicularius die 27. Aug. 1535. Alexandri datus eſt coadiutor, cum ſpe futuræ ſucceſſionis, eidemque defuncto ſucceſſit in Tricaricenſi Eccleſia, ſedit vſq; ad annum 1539. quo mortem obijt.

35 FRANCISCVS de Vrſinis Romanus Abbas Farfenſis die 19. Martij 1539. electus eſt Epiſcopus Tricaricenſis, electus tantum, ac veluti adminiſtrator ſedit plus minus ann. 15. vltroque libens volens ſe abdicauit.

36 ANTONIVS de Capriolis Romanus die 8. menſis Octob. anno 1554. à Iulio III. ad hanc ſedem promotus, diu eam adminiſtrauit.

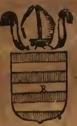

37 IOANNES BAPTISTA Sanctorius Tarentinus, antea Epiſcopus Aliſanus, Sixti V. Domus Præfectus ad hanc eandem ſedem tràſlatus die 8. Ianuarij 1586. ſub eodem ad Heluetios ſanctæ Sedis Nuncius fuit. Romæ deceſſit anno 1592. ſepultus in Eccleſia ſanctæ Praxedis cum hoc epitaphio.

D. O. M.

Ioan. Baptiſtæ Sanctorio
Epiſcopo Tricaricenſi
Sixti V. Pontif. Max.
in initio Pontificatus domus Præpoſito,
ac deinde eiuſdem apud Heluetios
Nuncio,
Io. Antonius Sanctorius Tarentinus,
Epiſcopus Pollicaſtrenſis
Patruo magno.
Obijt die xix. Feb. MDLXXXXII.
ſuæ ætatis climaterici.

38 OCTAVIVS Mirt s Neapolitanus ex Epiſcopo Cal cenſi, Sanctorio ſuffectus eſt, au o 1592. die 9. Martij, deinde tranſlatu   ad Tarentinum Archiepiſcopatum die 10. Iunij 1605. de quo ibi

39 DIOMEDES Caraſa Neapolitanus Tricaricenſis Epiſc. electus eſt à Paulo V. die 17. Aug. 1605 quatuor tantum omnino an os cum laude prudẽtiæ rexit, Romæ deceſſit 1609. mœrẽtibus Tricaricẽſibus, qui tam nobilem piumque Paſtorem amiſiſſent, conditus in Eccleſia Beatę Virginis ad Montes, vbi extat hæc ad tumulum inſcriptio

Diomedi Caraſæ Tricaricenſi
Epiſc. Octauij Marchionis Antij
filio, viro ingenij cultiſſimi, &
ſingulariter pio, qui ad limina
Apoſtolorum profectus ſimul
& ad limen æternitatis, vt ſitus apud ianuas, cœlis exuuias
corporis haberet hac æde Virginis Deiparæ cuius obſeruantiſſimus vixit, condi voluit.

Petrus

Petrus Aloyſius Carafa Epiſcopus Tricaricenſis Vrbani VIII. & eius Apoſtolicæ Sedis, cum poteſtate Legati à latere Nuncius ad tractum Rheni & Prouincias inferioris Germaniæ, numquam abſens à pietate erga ſuos. Fratri ac in Epiſcopatu anteceſſori poſuit. Obijt anno ſalutis MDC.IX. ætatis XL.

B 40 SEPTIMIVS Robertus Romanus à Paulo V inſtitutus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus anno 1609. die 26. Feb. præfuit ann. 2. & onere vltro ſe exemit. Viuit adhuc in vrbe hoc anno 1657. penes capularis ſenex, & ſurdus

41 Fr. ROBERTVS de Robertis Septimij germanus frater Ord. Prædicatorum S. Theologię Magiſter, fratri ſucceſſit die 5. Decemb. 16 1. ſedit an. 13. mortuus obijt 1624. ſub Vrbano VIII.

42 PETRVS Aloyſius Carafa Diomedis ſuperioris germanus frater ſuffectus

A eſt Roberto ab eodem Vrbano VIII. die 29. Maij 1624. & ad Germaniæ interioris prouincias diu Apoſtolicus Nuncius fuit, ab Innocentio X. ob eximiam eius animi virtutem, pietatem & vitæ, morumque ſuauitatem S.R.E. Presb. Cardinalis creatus eſt, ac Bononienſi Legatione cohoneſtatus. Chriſtiano orbi eripitur die 15 Febr. 1655. ſepultus in Eccleſia Nominis Ieſu

43 PETRVS Aloyſius iunior Carafa Neapolitanus, Clericus Regularis Theatinus, ex Anſæ Marchionibus, Principis Beluederij germanus frater Petri Aloyſij Card. Carafę, & Tyberij Biſinianorum Principis ex fratre nepos. ex dimiſſione C patrui ab Innocentio X. Tricaricenſis delectus eſt Epiſcopus dię 8. Ianuarij 1646. breui tempore eximię virtutis, munificentiæ, ac in Deum Diuoſque pietatis, in pauperes liberalitatis, ea monumenta dedit vt Canonicorum Tricaricenſis Eccleſię ordo grati animi æternam memoriam in marmore literis explicatam, poſteris demandauerit, eiuſdem tum patrui illius prædeceſſoris inclyta facta hac breui inſcriptione, & elogio extare voluit.

Inclytis Tricaricenſis huiuſce Eccleſiæ Epiſcopis
Ex eadem gente Carafa, iiſdemque Anſæ Marchionibus
Vt ſanguine, ita & vitæ innocentia, religione, ſapientia coniunctiſſimis
Hoc eſt
Diomedi Carafæ, qui aucto munifice Canonicorum prouentu,
Subleuata pauperum inopia, accuratis ciuium commodis
Infulas triennium adminiſtrauit.
Petro Aloyſio Cardinali Carafæ, Diomedis germano fratri,
Qui Cathedram annos omnino duos, & viginti
Rexit ſolertia, amplitudine auxit, ornauit moribus.
Eccleſiam ad elegantiorem formam reuocatam,
Sacra ſupellectili, pretioſis ex auro indumentis
Vel abſens ad tractum Rheni, & inferioris Germaniæ Prouincias
Apoſtolicus Legatus

Orga-

Organum ad ſacras modulationes magnificentiſſimum
faciendum ære ſuo curauit.
Penſionem ſubinde pulſanti organum perpetuo conſtituit.
Quotidianas Cleri à ſacrorum miniſterio diſtributiones
Annuo cenſu aureorum additamento cumulauit.
Seminarium, attributo centum ſupra quinquaginta aureorum cenſu,
Excitauit
Pijs item locis, ac pauperum indulgentijs pronipre manu conſuluit
Dignus plane ſua purpura,
Quam illi Innocentius Pontifex X. detulit Maximus Optimo.
Petro Aloyſio Caraſæ ex Clericis Regularibus
Petri Aloyſij Cardinalis, & Diomedi ex fratre nepoti
Aeuo, atque incorruptæ vitæ moribus æque florentiſſimo
Eccleſiam is ex parte collabentem inſtaurauit.
Laquearia auro, ac cælaturis conſpicua impoſuit.
Sacrum in ea inſtrumentum expoliuit, adauxit.
Sacrariũ, procuratis nõ modico sũptu armarijs, magnifice cõſtruxit,
Canonicorum Collegium capitum numero amplificauit.
Theſaurarium curandæ rei ſacræ, penſionemq; illi annuã conſtituit.
Sacellum Diuæ Virgini à Puritate
Vna cum BB. Caietano, & Andreæ Clericis Regularibus
Ad Defunctorum tutelam, dedicauit.
Domus itidem Pontificias laxauit, exornauitque.
Poſtremo quod in Antiſtite laudabilius, ac magnificentius,
Viui Dei templis, hoc eſt egenis, ſacriſque familijs
Adfuit, adeſt munifice.
Canonicorum Ordo
Patruis, Nepoti benemerentiſſimis,
Ad æternum obſequij ſpecimen,
Vnum, idemque grati animi monumentum.
Vnanimi conſenſione Poſuit.

Hæc de Petro Aloyſio Iuniore, qui vegeta vt ætate, ita & virtute pergit ſuam condecorare Tricaricenſem Eccleſiam.

obijt 1672

VENV-

VENVSINI EPISCOPI.

VENVSIVM ciuitas Apulorum, non procul à confinibus Lucaniæ, nunc inter vrbes Baſilieatæ non infimum ſibi locum vindicans, non admodum ampla eſt, ſed vetuſtiſſima, & amœna, apud Aufidum fluuium inter Melphim, Acherunriamque Metropolim ſita, à qua ad 20. m. p. abeſt, à Melphi vero 10. à Neapoli ſupra 95. in Ortus æſtiuos. Vulgo Venuſia, ita à priſcis videtur appellata, vel quod à Veneris nobiliſſimo ibi condito templo, eius nomini eam conſecraſſent, vel ab aquarum ſcaturiginibus, quas venas appellant, vel à vinis, quibus abundat Venuſiam appellaſſent. Huius ſuis in ſcriptis meminerunt Ptolemeus, Plinius, Liuius, Appianus, Plutarchus, Cato, Horatius, alijque; nemo tamen illorum eius exordium retexuit. Conſtat tamen ante annum ab vrbe condita CC[illegible]CLX[illegible] Rempublicam fuiſſe; viſuntur enim in eadem ciuitate plures inſcriptiones, Venuſinorum Reipub. teſtes inſignes, aliaque vetuſta monumenta temporum iniuria pene corrupta, & labefactata, hactenuſque publico ciuitatis ſigno his verbis nobilitarur. *Reſpublica Venuſina*. Splendidam in ijs etiam appellatam lego.

LVCVLLANORVM PROLE ROMANA
AEMILIVS RESTITVTIANVS V.P.
CORRECTOR APVLIAE ET CALABRIAE
IN HONOREM SPLENDIDAE CIVITATIS
VENVSINORVM CONSECRAVIT.

Caput aliquando fuiſſe Apuliæ Venuſiam, ſcribit Varro lib. 1. de rebus ruſticis, *quaris quod far conferendum Campano quod triticum Appolo, quod vinum Falerno, quod oleum Venafro, cuius regionis Apuliæ Venuſia caput extitit*. Fructuoſo, opportunoque in loco collocata celebris ſemper habita eſt, tum opibus, cum viris. Verum Venuſinorum virtutem, fidemque erga Romanos, quæ ſe in Punico bello explicuit, omnium magnificentiſſimè Liuius commendauit; namque ea deducta colonia, Romanæ Reipublicæ fideliſſima, deficientibus penè alijs, adeo in pretio fuit, vt eas ad fidem Romanorum reuocauerit: quamobrem referente publico in Senatu Marco Sextilio Fregalirio, Venuſinis gratiæ redditæ ſunt, atq; ſtrictius amoris fœdus inter ipſos initum. Narrat Liuius Aemilium Coſſ. Romanorum ab Annibale in illa miſerabili Cannenſi pugna deſideratum, Marcum Varronem Coſſ. alterum cum quinquaginta equitibus Venuſiam ſe recepiſſe, à Venuſinis humaniſſimè exceptum, ad ipſum Venuſiam ad quatuor millia peditum, equitumque, qui ſparſi fuga per agros fuerant, perueniſſe. *Eos* inquit, *omnes Venuſini per familias benignè accipiendos, curandoſque cum diuiſiſſent: in ſingulos equites togas, & tunicas, & quadrigatos, nummos quinos vicenos, & peditibus denos, & arma, quibus deerant, dederunt, cæteraque publicè, ac priuatim hoſpitaliter facta, certatumque, ne à muliere Cannuſina populus Venuſinus officijs vinceretur*. Poſt hæc, ſcribunt ad ſupplendos Colonos Venuſinorum, aliarumque coloniarum poſt ſecundum bellum Punicum anno ab Vrbe condita 554. quatuor ſummos viros electos fuiſſe C. Terentium, Varronem, T. Quintiũ Flaminium, P. Cornelium Gneum, Fabiumque Scipionem. Romanorum itaque colonia effecta, eorum fortunam tandiu ſequuta eſt, quandiu Reſpublica illa potuit dignitatem, maieſtatemque ſuam tueri; cum eiuſdem autem ruina, in aliorum poteſtatem ceſſit. Gothi enim primum, Vvandali deinde, Græci, Longobardi, Saraceni, quibus exactis Normanni eam tenuere; anno enim 1042. in diſtributione ciuitatum Apuliæ inter Normannos Draconi Comiti obuenit, poſt Normannos Sueui, Galli, Aragonei eam poſſiderunt, donec lene, miteque Hiſpanorum Regnum iugum ſubiret, quorum benignitate Principatus titulo inſignis obtinet Nicolaus Ludouilius Plumbini Princeps in Etruria, Gregorij XV. Pontif. Max. nepos; ſub quo hoc tempore feliciſſimè conquieſcit; cùm paulo ante infelix, diuiſa in factiones popularium & nobilium diſtenta eſſet, vnde maximas calamitates accepit. Hæc ciuitas non ſolum ob eximiam terræ fœcdiditatem, quæ omnium rerum copiam ad ſaturitatem effundit; atque ab Horatij Flacci Poetæ venuſtiſſimi, Euſtachij de ſitu Vrbium ſcriptoris, aliorumque præclariſſimorum hominum natalibus, quos conſpicuos, illuſtreſque ſingulis ætatibus tulit, illuſtris cenſenda eſt. Verum eo magis perſpicua prædicanda, quod, vt fert traditio, ex illis

pri-

primis Apuliæ ciuitatibus fuerit; quæ lucẽ Euangelij amplexatæ fuerunt opera, & conatu Petri Apoſtolorum Principis, in cuius honorem Venuſini Eccleſiam excitarunt, cui ex eius nomine S. Petri de Oliuete nomen fecerunt. Venuſinos fuiſſe duodecim illos fratres, qui ſub Maximiano Imp. diuerſis in Apuliæ locis martyrij gloriam ſunt aſſecuti, ſcribit Galeſinus, quorum corpora varijs in locis ſub Arechio Principe deinceps tranſlata ſunt. Et Venuſiæ ſub Diocletiani ſęuiſſima perſecutione Felix Epiſc. Africanus cum Adaucto, & Ianuario Presbyteris, Fortunato & Septimio lectoribus illuſtrem tulit palmam martyrij. Hi natione Africani, accuſati, quod Chriſtiani eſſent, cum ſemel ſuſceptam fidem conſtantiſſimè profiterentur, & à Madelliano procuratore multis diu vinculis & carceribus in Africa, & Sicilia macerati, Felix nullatenus ſacros libros iuxta Imperatoris edictum tradere voluiſſet, tandem Venuſiæ occiſione gladij conſummati ſunt, quorum dies agitur 24. Octob. Tradunt Venuſini primam Cathedralem huius ciuitatis fuiſſe Eccleſiam illam ſancti Petri de Oliuete, quæ cum bellorum iniuria corruiſſet, expurgato Hymenęi veteri delubro, illud in honorem ſanctiſſimę Trinitatis conſecraſſe, quo deinceps pro Cathedrali vſi ſunt Epiſcopi ad Nicolai II. Papæ vſque tempora, qui cum Venuſiam ad illud conſecrandum veniſſet, pro Cathedrali in Abbatiam erexit, apud quod Robertus Guiſcardus Dux permagnificum pro Benedictinis Monachis cœnobium excitauit, inuidioſiſque fortunis nobilitauit, tunc non procul alia Cathedralis Eccleſia exædificata eſt: verum cum poſt multa ſæcula breuiori ambitu, ac tutiori ciuitas muris incluſa eſſet, Cathedralis extra remanſit, eo ſcilicet in loco, vbi modo arx ad tutelam ciuitatis ſpectatur, ſicque ea occaſione Eccleſia diruta eſt, commodiorique in loco intra ciuitatem à Pyrrho de Balzo quõdam Venuſinorum Duce noua Eccleſia Cathedralis in honorem ſancti Andreę Apoſtoli Diui Tutelaris magnifico opere, columniſq; marmoreis condita fuit, vt lapis ad parietes poſitus proloquitur.

BAVCIVS HANC PYRRHVS ILLVSTRIS DVX VENVSINAM ECCLESIAM PROPRIIS SVMPTIBVS ÆDIFICAVIT.

Illam ſolemni ritu ſacrauit Ferdinandus Serronus Epiſcopus die 9. Martij an. 1502. in qua fruſtulum ligni ſanctiſſimæ Crucis, ſpinæ duæ ſacratiſſimæ Coronæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, pars coſtæ Diui Gregorij Magni, index digitus ſancti Andreę Apoſtoli, vaſis concluſis decentiſſimè aſſeruantur. Præclaro inſtituta Clero, & Capitulo viginti Canonicorum, gemina duplicata dignitate, quarum prima eſt Archidiaconatus, reliquę Archipresbyteratus, Cantoratus, atq; Primiceriatus exornatur. In ciuitate præter Cathedralem Parrochiales Eccleſiæ ſex, quarum Parochi ex Cathedrali Sacramenta populo miniſtranda deſumunt: virorum diuerſorum Ordinum cœnobia quinque; Sanctimonialium ſepta duo, celebris etiam Abbatia ſanctiſſimæ Trinitatis Ordinis S. Benedicti, nunc Commenda Ord. Hieroſolymitani, annui redditus ſex millium aureorum, aliiſque templis, & oratorijs, laicorum ſodalitijs, ac xenodochijs nobilitatur huiuſce populi pietatis, ac magnificẽtiæ teſtibus. Diœceſis Venuſina haud latius excurrit, tribus dumtaxat contenta oppidis, quę ſunt Spinacciola, vbi Eccleſia Collegiata cum 12. Canonicis, Forenſia & Marcheſium; huius poſtremi accolæ Græco more viuunt, quatenus à Latinis permittitur: Sanctimonialium autem monaſteria duo in ea extant. Venuſinus Epiſcopatus antiquus eſt, priſcis illis Chriſtianæ fidei temporibus inſtitutus, quem vel paulo ante Alexandri II. Papæ tempora, vel ab ipſomet Pontifice, Acheruntinæ Eccleſiæ datus eſt ſuffraganeus, hunc Duces, Regeſque Neapolitani, Summiq; Pontifices priuilegijs, & gratijs exornarunt, quorum monumenta, vt fertur, abſumpta flammis fortuitis perierunt. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus, ducatorum Regni 1600. Taxa illorum in lib. Fiſci Apoſtol. floren. 100. Porro qui hanc Eccleſiam rexerunt Præſules infraſcripti ſunt, quorum ſeries tum ex illius ſcripturis, tum ex aliorum monumentis à nobis eruta eſt.

1 PHILIPPVS à ſancto Fabiano Papa circa ann. Dom 238. Venuſinus creatur Epiſcopus, de quo nil aliud habent tabulæ eiuſdem Eccleſiæ.

2 IOANNES ſub Leone I. Papa vixit anno

anno 443. de quo inter cætera narratur, quod cum Attila ad ſubuertendam Venuſinam ciuitatem exercitum admouiſſet, ipſe Ioannes Pontificalibus indutus cum Clero & Cruce occurrit, qui viſa Deiparæ Virginis imagine, quæ eidem, totique exercitui apparuit, re infecta receſſit: quamobrem in eius honorem extra vrbem à Venuſinis ad memoriam facti, Eccleſia fuit excitata, quæ hactenus extat, apud quam conditum fuit cœnobium Minorum Fratrum de Obſeruantia, vt ſuo loco dicemus.

3 AVSTERVS Venuſinus Epiſcopus floruit anno 493. vir planè mirabilis, qui vna cum Richardo Audrienſi, Ioanne Rubienſi, & Sabino Canuſino ſanctiſſimis Epiſcopis interfuit conſecrationi altarium Eccleſiæ ſancti Michaelis Archangeli de Monte-Gargano, vt in Actis ſancti Sabini legitur. Venuſinæ diptycæ produnt hunc ſanctum Epiſcopum coronatum fuiſſe martyrio in ipſa Venuſina ciuitate; tamen nullam de hac re mentionem inueni in Martyrologijs.

4 STEPHANVS, Venuſinam Eccleſiam rexit Symmacho Pontifice, anno 498. de eo legitur in cap. 2. diſt. 96. circa medium, vbi de rebus eccleſiæ diſponendis nullam facultatem laicis attribui conſtitutum fuit. Poſt hunc plures deſiderantur Epiſcopi.

5 PETRVS Venuſinus Epiſcopus anno 1014. cum alijs Epiſcopis interfuit conſecrationi Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Forcſta ciuitatis Lavelli.

6 IAQVINTVS huius eccleſiæ Epiſcopus, huc anno 1053. præſens fuit conſecrationi eccleſiæ ſancti Michaelis Archãgeli de Monte Vulturno, qui hodie Mons Acutus vocatur. Hoc eodem anno, Iaquinto Præſule Drogo Comes ſequentem nobilem donationem fecit Gaufrido Abbati ſanctiſſimæ Trinitatis Venuſinæ, ex Tabulario eiuſdem monaſterij exſcriptam.

In nomine Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

Anno ſalutiferæ Incarnationis 1053. Indictionis 6. Ego Drogo diuina prouidentia Dux & Magiſter Italiæ, Comeſque Normannorum, totius Apuliæ, atque Calabriæ. Notum fieri volo cunctis fidelibus ſanctæ omnium Eccleſiæ curam gerentibus, quia ob remedium animæ meæ, fratriſque mei Guillelmi, contuli monaſterio S. Trinitatis, quod eſt ſitum propè muros Venuſij ciuitatis, Gauffrido ſcilicet Abbate eiuſdem monaſterij curam gerente, tertiam videlicet partem iam dictæ Venuſij ciuitatis, propria quoque Gualterij Fluriaci, Vnfridinique nepotis ſui; ſcilicet monaſterium ſancti Georgij foris murum, aliudque ſancti Georgij monaſterium, nec non ſancti Petri, S. Benedicti, ſancti Nicolai, & ſancti Ioannis eo tenore, vt ſemper pro me, & pro anima fratris mei Guillelmi, Vnfredi, Roberti, cęterorumque fratrum, ſeu parentum meorum, in eodem monaſterio Miſſæ & orationes, atque vigiliæ à fratribus agantur. Et vt hęc donatio firmior, inuiolabiliſque in perpetuum permaneat, manibus meis proprijs firmaui, necnon fratribus meis Vnfredo, atque Roberto, cæteriſque fidelibus meis corroborandam tradidi, Gauffrido ſcilicet Abbate donationem hanc in manibus ſuſcipiente. At ſi quis ex fratribus meis, ſiue parentibus, ſeu quilibet cupiens raptor extiterit, & donationem hanc à nobis factam, & à Dopno Leone Papa, pluribuſque Archiepiſcopis, atque Epiſcopis, & à pluribus fidelibus Chriſtianis confirmatam, ad ſuos vſus reducere viſus fuerit, eam quoque deinceps temere violare, vel animabus Deo in eodem monaſterio ſeruientium diſtrahere auſus fuerit, cum Dathan, & Abiron, cum Caipha, & Pilato, & Iuda traditore &c. damnetur maledictione, niſi reſipuerit. Quod ſi pertinax, atque peruerſus, animæ quoque ſuæ proditor, atque contrarius in eadem præſumptione permanere temptauerit, ex auctoritate omnipotentis Dei, Patris, videlicet, & Filij, & Spiritus ſancti, omniumque cęleſtium Virtutum, Archangelorum, Angelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Euangeliſtarum, Martyrum, Confeſſorum, Monachorum, Heremitarum, atque ſanctarum Virginum: & ex parte Dopni Leonis Papæ, Romanæ Eccleſiæ, & Apoſtolicæ omniumque Archiepiſcoporum, Epiſcopotum, Canonicorum, Abbatum ſit maledictus; & excommunicatus, abominatus, & condemnatus, & anathematizatus vſque in perpetuum, & in futurum ſæculum.

✠ *Crux Drogonis ſupranominati Imperialis viri.*

Ego Balduinus Epiſcopus interfui

Ego Vnfredus Comes affirmo.

Ego Guinemannus Vicecomes interfui.

Ego Robertus de Monte Caueoſo interfui.

Ego Rodulphus cognatus Comitis interfui.

Ego Robertus de Artenas.

Ego Gualterius de Florentis.

Ego Higillus presbyter interfui.

Ego Daniballus interfuit.

Ego Aſchetinus Vicecomes interfui

Ego Truſtanus interfui.

MVI-

7 MVSARDVS de Villagro Venuſinus, hic anno 1058. accedente conſenſu Nicolai II. Papæ, & Roberti Guiſcardi Ducis, Eccleſiam ſanctiſſimę Trinitatis Giliberto Abbati Benedictino tradidit, & cum per aliquot annos benè rexiſſet, mortalitatem expleuit. Robertus vero Dux ann. 1063. eidem monaſterio donauit Eccleſiam ſancti Ioannis de Sala inter Aſculum, & Carnetum poſitam: teſtes donationis fuerunt Vrſus Barenſis, Geraldus Acheruntinus Archiepiſcopi, Balduinus Melphienſis, Stephanus Troianus, & Odo Bouini Epiſcopi.

8 ROGERVS Epiſcopus Venuſinus anno 1069. cum Balduino Melphienſi, Stephano Troiano, Biſantioque Lauellino Epiſcopis teſtis fuit alteri donationi Roberti Ducis, quam liberaliter aſſeruit à ſe condito cœnobio ſanctiſſimæ Trinitatis, quo in templo à Dragone Comite Normanno reſtaurato, oſſa fratrum ſuorum Normannorum pie vbique perquiſita nobili in tumulo recondidit, vbi in eiſa hæc leguntur verba.

Dragone Comitum Comiti, Ducum Duci huius ſacri templi inſtauratori, Guillelmo Regi Roberto Guiſcardo Normando reſtauratori, fratribus Ac eorum ſucceſſoribus, quorum oſſa hic ſita ſunt.

E regione vero altera ſpectatur marmoreus tumulus, in quo quieſcit Abereda Roberti coniux, vbi hæc inſcriptio extat in marmore exarata

Guiſcardi coniux Abereda hac conditur arca
Si Genitum quæris, hunc Canuſinus habet.

9 CONSTANTINVS, Cõſtans vocatur in Bulla conſecrationis Eccleſiæ Caſſinenſis, quam egit Alexander II. an. 1071. cui interfuit cum alijs pluribus Epiſcopis apud Annymum Caſſinenſem. Conſtantinus vero teſtis vocatur in donatione Roberti Ducis facta ann. 1074. monaſterio eidem S. Trinitatis de medietate ciuitatis Venuſinæ, in qua teſtes adfuerunt etiam Vrſo Barenſis, Arnaldus Acheruntinus Archiepiſcopi, & Balduinus Melphienſis Epiſcopus. Conſtantini memoriam habemus in monumentis eius Eccleſiæ ad aun. vſque 1093. quo Præſule anno 1082. Rogerus Guiſcardus Comes plura bona dono dedit eidem eccleſiæ SS. Trinitatis, vt in documento habetur, quod extat in Tabulario eiuſdem Eccleſiæ his conceptum verbis.

A

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti Amen.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, quod ego Rogerius Comes audita victoria patris mei nimium lętificatus ſum, reddenſque gratias omnipotenti Deo, qui ſubuenit in periculis, vſus conſilio multorum meorum virorumque bonorum Venuſinæ ciuitatis ſincera mente donaui S. Trinitatis omne [illegible]taticum, quod homines per prius erant [illegible] dare Duci, miniſtriſq; eius, videlicet habitantiū intra mœnia Venuſinæ ciuitatis & de foris, & Aquæ bellę, & ſancti Stephani, & caſalis Geruatij, nec non & omnem terram, quam prius ſolebat ſanctus Petrus de Olineto tenere pariterque ei dedere Item firmiter conceſſi ea ratione, vt nemo ex hæredibus meis poteſtatem habeat [illegible], vel diminuere ab ipſa Eccleſia, quod pro ſalute mea obtuli, ſi autem, quod abſit, quis infidelè deſtituere voluerit, vel aliquam fraudem Eccleſiæ afferre tentauerit, quæ ſtatuimus, ſciat ſe participare cum Iuda proditore, Dathanque, & Abiron *Actum eſt autem hoc ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti, anno millesimo octuageſimo ſecundo Indict quinta, quarto Kal. nd. Nouembris Luna 26. Hanc cartham ſcripſi Rinaldus Protonotarius Regius Comes*

B

Eundem Rogerium aliam donationem eidem monaſterio feciſſe conſtat ex monumento condito anno 1088. vbi teſtes fuerunt Vrſus Barenſis Guillelmus Hydruntinus Archiepiſcopi, & Epiſcopus Cerentinus & [illegible]llelmus Comes Roberti filius aliam addidit anno 1101. in hæc verba.

C

Anno 1101 Guillelmus Comes Principatus filius bonæ memoriæ Roberti Comitis de PRINCIPATV in præſentia Domini Ducis Rogerij, atque Domini Milonis venerabilis Prænominati Epiſcopi & Cardinalis, & Vgonis de Claromonte, Osberni de ſancto Lando, & virorum nobilium aliorum in clauſtro monaſterij Venuſini intus in Capitulo eiuſdem eccleſiæ conſenſu, & voluntate prænominati Ducis pro ſalute animæ ſuę ſuique genitoris, ac parentum ſuorum, aſtante ſecum Iohele de ſancta Agatha auunculo ſuo, filio Rainoni per librum [illegible] Euangelij dedit & conceſſit præfato monaſterio Venuſino locum, qui dicitur Orta cum ſuis finibus circundatus, ſicut incipit à vado, quod vocatur Petreneuiſu, quod eſt ſubtus ſanctam Mariam de flumine, quod vocatur Calabrū, & exinde ad fabricam de Barano, & ſic recte pergit ad Epiſcopium, de Gralano, & deinde ad aquam nouam, & ferit in fabricam, quę vocatur de Turri, & deinde ferit in viam, quę deſcendit in vieum, qui dici-

D

dicitur de Bui, & ſicut pergit ſtrata per medium eundem vicum de Bui, & ferit ad ſupradictum flumen Calabrum,&c. *Menſe Aprilis Ind·ct.9.*

Cęterum celebre hoc cœnobium tantis diuitijs, ac priuilegijs exornatum à ſua propemodum fundatione in Ordine Diui Benedicti per manſit ferè quadringentos annos; ſed refrigeſcente in eo Regulari obſeruantia, Bonifacius VIII. militibus Hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, ſuppreſſo Monachorum Ordine, perpetuo attribuit. Bonifacij diploma hic exhibendum curauimus ab exemplari tabulario eiuſdem cœnobij, vt pietas, & erga pauperes hoſpitalitas, diuinuſque cultus, humilitas, & ſine fuco virtus priſcorum illorum Militum magis inclareſcat.

Bonifacius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilectis filijs vniuerſis vaſſallis monaſterij SS.Trinitatis Venuſij Ordinis S. Benedicti Apoſtolicæ Sedis immediate ſubiecti, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Inter cętera loca, in quibus vigere dignoſcitur obſeruantia regularis hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolymitani ſincera charitate præſtringimur, & ſpecialem fauorem & gratiam habere conſueuemus. Damus enim, & euidentia facti docet, quod in eo diuinis obſequijs feruenter inſiſtitur, & alia pietatis, & miſericordiæ opera vigilantibus ſtudijs exercetur. Nec ignoramus, quod ipſius Hoſpitalis fratres mundanis ſpretis illecebris deuotum impendentes Altiſſimo famulatum; ſed pro eo tanquam intrepidi pugiles periculis mortis exponere non verentur, ideoque non indigne vigilijs reddimur, ſtudijſque ſollicitis exhortamur, vt ad ſui ſtatus augmentum opem & operam impendamus. Sanè diligentius aduertentes, quod monaſterium ſanctæ Trinitatis Venuſinum ſancti Benedicti Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectum, quod anteactis florere temporibus in temporalibus, & ſpiritualibus conſueuit adeo per incuriam, & improuidam, & inordinatam adminiſtrationem, Abbatum, & Monachorum ipſius, qui fuere pro tempore collapſum, ferè digno catur in vtriſque, quod vix adijcere poterit, vt reſurgat, quin potius iugiter in deteriora probabiliter ob imprudentiam, & deſidiam nimiam perſonarum commorantium in eodem, & volentes propterea prout nobis ex debito paſtoralis officij incumbit; munere, & officio in hac parte remedium adhiberi; conſiderantes etiam quod per dilectorum Magiſtri, & fratrum hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolymitani prædicti diſcretionis induſtriam, & prouidentiam circumſpectam, præfatum monaſterium plenè & laudabiliter poterit reformationem ſuſcipere, & proſperis reparari ſucceſſibus ſtatus eius, intendentes quoque Hoſpitale prædictum ad laudem diuini nominis fauoribus proſequi gratioſis, & paternæ pietatis ſtudio pauperum in illo morantium indigentiæ ſubuenire, prędictum S. Trinitatis monaſterium cum omnibus membris, & bonis, iuribus & pertinentijs ſuis vbilibet cõſtitutis eidẽ hoſpitali S. Ioannis concedimus, vnimus, incorporamus, & annectimus in perpetuum de Apoſtolicę plenitudine poteſtatis, decernentes irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam exiſteret attentatum. Volumus autem quod Abbati, & Monachis monaſterij ſupradicti, quandiu in illo remanere voluerint, idem Magiſter & Fratres vitæ neceſſaria congruè miniſtrent, quod ęque illis de monaſterio prętendentibus memorato, vel humanis rebus exemptis, ipſi Magiſter, & Fratres aliquas perſonas idoneas ad celebrandum ibidem diuina Officia, & ad porrigendum Altiſſimo Filio deuota orationum ſuffragia pro animabus, qui prædictum monaſterium fundauerunt, & dotarunt, continuè retinere, quodque neceſſarijs deductis expẽſis pro ipſius monaſterij negotijs annis ſingulis faciendis, totum reſiduum fructuum; redditum prouenientium ex bonis monaſterij prædicti in eleemoſynas, & ſubuentiones pauperum prędictorum ad laudem Dei, & eiuſdem Hoſpitalis honorem, ac noſtræ, ac ipſorum Magiſtri, & Fratrum, & etiam fundatorum, & benefactorũ omnium animarum ſalute feliciter & diligenter conuertere curabunt. Quo vero vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta manu eius Vicarij deuotè auxiliabiliter intendatis, & fidelitatis ſolitæ iuramentum emittere ſeruitio & iuribus & redditibus eidem reſpondere, ita quod ipſe in vobis deuotione filios reperiſſe lætetur. Voſque eum patronum, & dominum habeatis aſſiduè gratioſi; alioquin ſententiam, ſiue pœnam, quam ipſe per ſe, vel per alium, aut alios temporaliter & ſpiritualiter propter hoc ritè tulerit, & ſtatuerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari. *Datum apud Vrbem veterem octauo Kalend. Octob. Pontificatus noſtri anno tertio.*

Ferunt in hac ſanctiſſimæ Trinitatis eccleſia quieſcere corpora Sanctorum Martyrum Victoris, Caſſandri, & Senatoris Fratrum cum Nomantia matre, qui apud Venuſium ad columnam alligati, quæ adhuc viſitur, pro fide capitis abſciſſione Martyrium ſubierunt. Horum ſacra lipſana, vna cum corpore Beati Athanaſij

Ab-

Abbatis de Nota, inuenta ſunt ann. 1603. & ſub ara maxima recondita. A

10 ROBERTVS floruit anno 1105. ex Canonico Cathedralis ad infulam vocatus, quam per aliquot annos rexit feliciter.

11 PETRVS ſedebat anno 1177. die 17. Septembris, quo Abbatiſſę, ac Monialibus ſanctæ Mariæ de Monte-Albo Ord. ſancti Benedicti plura bona conceſſit. Hoc cœnobium vetuſtiſſimæ originis olim extra Venuſinm poſitum erat, quod intus tranſtulere, vbi hactenus Regularis Obſeruantiæ illuſtre habetur, in eoque ad triginta ſacras Virgines degunt. Petrus autem interfuit Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. celebrato ann. 1179. quando, vel vbi fato functus fuerit ignoratur. B

12 BONVS re, & nomine Epiſcopus ann. 1223. hanc regebat Eccleſiam. Hic fortaſſis eſt Epiſcopus ille Venuſinus, qui ſub Gregorio IX. à quōdam iniquo Clerico iniuſtè interfectus eſt, vt in Apologia Federici II. Imp. legitur. Quo Præſule ędificatum eſt cœnobium S. Franciſci ab ipſomet Seraphico deſignatum, vbi pro foribus maioribus Eccleſiæ hęc legitur inſcriptio.

Chriſti Confeſſor, & ſis qui Stigmata portas.
Sis interceſſor facienti munera portas
Intra qui tranſis, Franciſcum laudibus ora, C
Vt cęlum ſcandas, Chriſtumquem credis adora.

13 IACOBVS memoratur ſub Alexandro IV. Pontifice.

14 GVIDO an. 1299. Venuſinus erat Epiſcopus, cuius etiam memoria habetur anno 1302. in monumentis Acheruntinæ Eccleſiæ.

15 PETRVS anno 1331. die prima Iulij in ſolutionum libro Cameræ Apoſtolicæ ſub Ioanne XXII. ſub eodem tranſlatus eſt ad Acheruntinam Eccleſiam anno 1334. 4. Nonas Iulij.

16 Fr. AVGVSTINVS, cognomen & Ordo non exprimitur in iiſdem ſolutionum libris ann. 1334 die 5. Auguſti. D

17 PETRVS ſoluit ſolitum ſeruitium ſacro Senatui anno 1360. die 13. Aug.

18 GAVFRIDVS, vel Gofredus ſucceſſit Petro, nec diu fuit Antiſtes, cuius obitus anno, qui fuit 1363. notatur in Reg. Vat. quo anno maiorem campanam conflari fecerat, vbi hæc carmina.

Anno milleno treceno ſexaquineno
Terno quo factū opus hoc peruenit in actū:
Goffredinus vocor, Goffredo Præſule condor.
In Chriſto fundor, Nuceo factore recondor.

19 THOMAS Archipresbyter Acerrenſis Eccleſiæ ſucceſſit Gofredo an. 1363. 18. Kalend. Iulij ad hanc dignitatem vocatus ab Vrbano V. ex Reg. Vatic.

20 LAVRENTIVS Aegidij memoratur anno 1383. in documento, quod extat in Archiuio hoſpitalis S. Mariæ Nouæ de Florentia, in qua ciuitate natus exiſtimatur, cum nonnulla bona eidem Archixenodochio, ſeu Eccleſiæ S. Eligij dono dederit.

21 IOANNES Epiſcopus Venuſinus Romę exiſtens anno 1385. Iudex datus eſt ab Vrbano VI. ad litem dirimendam, quæ Capitulum Vaticanę Baſilicæ inter, & Abbatem S. Gregorij ęſti abat, ſententiam protulit ad fauorem Capituli, ex Arch. eiuſdem Baſilicæ. Mortuus Romæ eſt Ioannes eodem anno, vel ſequenti.

22 FRANCISCVS de Veneranerijs Romanus ab Vrbano VI. defuncto Ioanne electus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus anno 1386. prima die Nouembris ex Reg. Vat. cuius etiam mentio in lib. ſolut. Bonifacij IX.

23 IOANNES electus ab eodem Bonifacio IX. anno 1395. quo die vltima Iulij vocatur electus, cum recognouiſſet pro Franciſco prędeceſſore ſuo, & Ioanne antepręedeceſſore, vt in lib. Oblig. fol. 61. Sedit Ioannes fere annis quinque, tranſlatuſque eſt ab eodem Pontifice ad Groſſetanam in Etruria Eccleſiam initio anni 1400. Huius Ioannis non memini, ex lapſu memoriæ, in noſtro Catalogo Groſſetanorum Præſulum tom. 3. reponendus videtur poſt Angelum de Malauoltis, qui eo ipſo anno potuit obijſſe, vel ad aliam Eccleſiam tranſlatus, cum reperiatur eodem anno Antonius de Malauoltis in eo Epiſcopatu electus.

24 ANDREAS de Fuſco nobilis Ranellenſis, qui antea Epiſcopus patriæ fuerat, Antiſtes Venuſinus inauguratus eſt in locum tranſlati Ioannis anno 1400. Hic an. 1418. menſe Iulio Indict. 11. nonnulla ſtabilia bona emit, vna cum Nicolao de

Fuſco milite in territorio Ranelli ab Henricello Aconzaioco, vt in inſtrumento Io. Antonij de Patere notario Rauellēſi. Sedit Andreas ad annum vſque 1419. quo mortuus eſt, de quo in lib. Obligat. ſub Bonifacio IX. & Martino V. Pontiff.

25 Fr. DIONYSIVS de Monte-Leone Ord. Prædicatorum nobilis alumnus, & S.Theologiæ Doctor illuſtris à Martino V. qui probè hominem nouerat delectus eſt Epiſcopus Id. Nouemb. 1419. Præfuit eximiè an. 12. mortalitatem expleuit an. 1431. Acta Conſiſt.

26 ROBERTVS de Procopio Archipresbyter Venuſinæ Eccleſiæ, eiuſdem creatur Epiſc. ab Eugenio IV. ann. 1431. Kalend. Iunij. Sedit ann. 26. exceſſit verò 1457.

27 NICOLAVS Solimele Salernitanus nobili familia natus, Iuris vtriuſque celebris Doctor, Venuſinus euaſit Antiſtes anno 1457. vixit in hac dignitate plus minus annis duobus. Iacet in Cathedrali.

28 NICOLAVS HIERONYMVS Porfidus fuit Epiſcop. Venuſinus an. 1459. die 17. Octob. cuius memoria in Campana ſanctæ Mariæ de Pace, quam conflare fecit, vbi hæc verba ſunt in ſculpta. *Nicolaus Hieronymus Porfidus Epiſcopus Venuſinus me fecit.* Vixit in hac dignitate annis multis.

29 SIGISMVNDVS Pappacauda nobilis Patritius Neapolitanus, clarus moribus, claruſque potioribus diſciplinis, Venuſinus fuit Epiſcopus ann. 1493. translatuſque deinde eſt ad Tropeienſem Eccleſiam in Calabria 1499. die 10. Maij, de quo ibi redibit ſermo.

30 ANTONIVS Ciualeria Ragonenſis ab Alexandro VI. die 30. Maij 1499. electus Epiſcopus, & ab eodem Neapolim Apoſtolicę Sedis Nuncius miſſus eſt, Vrbis Vicarius erat ann. 1400. ſub eodem Alexandro ſub quo obijt ann. 1501.

31 BERNARDINVS de Bonioanne Recinatenſis, artium, & medicinæ Doctor inſignis ab eodem Alexandro VI. cuius erat cariſſimus renunciatus eſt Venuſinus Antiſtes die 21. Iunij 1501. quo ſedente immanis peſtis Venuſinam inuaſit ciuitatem, ad quam propellendam omnibus viribus vſit bonus Paſtor, & ex voto vna cum vniuerſo Venuſino populo Eccleſiam excitauit Diuis Rocho & Sebaſtiano, quorum virtute, & interceſſione ciuitas libera facta eſt ab ea immaniſſima lue. Ceſſit deinde ea D. Sebaſtiani Eccleſia Cappucinis Fratribus, apud quam cœnobium exędificarunt. Bernardinus autem Romæ obijt anno 1510.

32 LAMBERTVS Arbandus Antipolenſis Gallus, qui pridem Ventienſis Epiſcopus fuerat in Alpibus maritimis ſub Archiepiſcopo Ebredunenſi, ad hanc Venuſinam Eccleſiam tranſlatus eſt à Iulio II. anno 1510. die 16. Nouemb. Interfuit Lateranenſi Concilio ab eodem celebrato, Chorum Cathedralis marmoreis ſubſellijs, & portam eiuſdem exornauit, vbi eius ſpectantur inſignia. Mortem obijt an. 1527.

33 GVIDO Medices Florentinus Canonicus Clementis VII. Pontificis Max. conſanguineus, Molæ Adrianæ Pręfectus, vir ad omnia natus, eligitur ab eodem Venuſinus Antiſtes anno 1527. ne dum conſecratus, factus eſt Epiſcopus Theatinus die 2. Ianuarij 1528. de quo in Theatinis Epiſcopis plura.

FER-

34 FERDINANDVS Seronus Hiſpanus Epiſcopus Aſtenſis in Inſubria ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt die 23 Martij 1528. Nouã Cathedralem à Pyrrho de Balzo Venuſinorum Duce exędificatam ſolemni ritu conſecrauit anno 1531. die 12. Martij, & poſtquam quatuor & decem annos illam rexiſſet, eo cenere ſe libere exol uit, an. 1542. Paulo III. ſedente; de quo vide Aſtenſium Epiſcoporum noſtram ſeriem tom. 4.

35 ALVARVS della Quadra Hiſpanus origine, patria Neapolitanus, Iacobi, & Annæ Seronię filius, nobilitate generis, virtute, ac prudentia vir longe clariſſimus ex Abbate ſeculari ſancti Antonij de Neapoli Venuſinæ Eccleſiæ præficitur die 22. Maij 1542. quam cum per nouem annos adminiſtraſſet, liberè eam reſignauit anno 1551. ac poſt duos annos, ex Caroli V. Imp. voluntate ad Aquilanum Epiſcopatum tranſlatus eſt die 13. Septemb. 1553. In Anglia obijt Philippi II. Hiſpaniarum Regis Legatus ad Mariam Reginam: cuius meminit P. Thuanus in hiſt. Franc.

36 SIMON Gattula nobilis Primicerius Neapolitanæ Eccleſiæ à Iulio III. Venuſinus Epiſcopus adſcitus eſt die 27. Aprilis 1551. Obijt Neapoli menſe Apr. 1566. ſepultus in Eccleſia D. Annunciatæ.

37 FRANCISCVS Ruſticuccius Fanenſis à Pio V. creatus Epiſcopus die 21. Ianuarij 1566. ſequenti anno tranſlatus ad patriæ Fanenſis Eccleſiam die 31. Ianuarij, de quo vide tom. 2. noſtro in eius Eccleſiæ Epiſcopis.

38 Fr. PAVLVS Obertus Bergomenſis Ord. Prædicatorum inculpatæ vitæ vir, & eximia doctrina excultus à Pio V. creatus die 21. Martij 1567. ſed vix eius regimen ſuſceperat cum delatus eſt ad ſepulchrum die 13. Septemb. eiuſdem anni, vbi iacet in communi Canonicorum ſepulchro, vt in teſtamento cauerat.

39 IOANNES ANTONIVS Lucarellus Bononienſis ſucceſſit Paulo die 12. Decemb. 1567. tres omnino annos adminiſtrauit; exceſſit an. 1571. probi paſtoris famam relinquens.

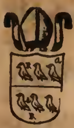
40 BALTASSAR Iuſtinianus Genuẽſis ex inſula Chij, in qua natus eſt parentibus Petro & Maria Vincentij Cardinalis Iuſtiniani ſorore anno 1539. ſub Pio V. ſatis iuuenis, literis tamen liberalibus, legalibuſque egregiè inſtructus Romam venit; Interamnę ius incorruptum dixit, ac prudentiſſima Præfectura functus eſt ſub eodem Pontifice, à quo die 6. Feb. 1571. Venuſina infula cõdecoratus eſt, in ea tanquam in explicato campo ad picturam, & gloriam, Iuſtinianæ gentis proprias virtutes propagandas, per annos duodecim vires explicuit, defunctus eſt florenti ętate die 13. Martii 1584. in Cathedrali ſepultus cum hac inſcriptione.

D. O. M.

Baltbaſari Iuſtiniano Genuenſi Epiſcopo Venuſino Iulius Abbas, & Horatius Hieroſolymitanus eques Iuſtiniani fratres, fratri benemerenti Poſuere

Vixit annos xlv. inter quos in Epiſcopatu xij. Obijt die xiij. Martij MDLXXXIV.

Iulius Abbas, qui cum Horatio fratre epitaphium poſuit, fuit deinde Aiacenſis Epiſcopus in Corſica, cuius eximias animi dotes non tacuimus in Appendice ad noſtrum tertium tomum.

41 IOANNES THOMAS Sanfelicius Neapolitanus, ille idem, qui ſub Leone X. euaſit Epiſcopus Cauenſis anno 1520. Quam Eccleſiam cum annis triginta & vno rexiſſet, clarus in Concilio Tridentino aliquãdo fuit, in quo cũ ipſo Concilio exorſis quibuſdam ſimultatibus cum Græco Epiſcopo pertinacius contendiſſet, Romæ carcerem ſuſtinuit, Eccleſiam Cauenſem dimiſit anno 1551. ſub Gregorio XIII.

Venu-

Venuſinus Epiſcopus declaratus eſt die 4. Maij 1583. mortem oppetijt die 6. Martij an. 1585. octuagenario maior ſepultus in Cathedrali prope Paulum Obertum prædeceſſorem. Hic gentis ſuæ præclariſſimis viris memoriam excitauit Neapoli in ſacello maiorum Eccleſiæ S. Claræ, vbi in marmore legitur.

Gregorio XIII. Pont. Max. concedente
à pœnis temporalibus expiatæ,
ne tanti beneficij ſint expertes
Petrus Cortorial Comes Federici II. Concil.
Berlingerius Amendolariæ Dominus
Prætoria Turrua
Caroli Primi Præfectus
Paris Prata, aliorumq; Caſtellorum Dom.
Ladislai Regis Logotheta, Sanſeliciæ gentis
clariſſimi viri
Io. Thomas Epiſcop. Sanſelic.
illorum memoriam ab interitu
vindicauit.

Vide de Io. Thoma tom. p. In Epiſcopis Canenſibus: de qua gente fuit Thomas Epiſcopus Montis Peluſij Horatij Bagnoli Ducis, & Iuliæ Seripandæ filius, & Petrus Cauenſis Antiſtes, atque Ioſeph nunc viuit Archiepiſcopus Cuſentinus, Coloniæ Apoſtolicus Nuncius, de quo ſuo loco agemus. Ioannis Thomæ non ſemel meminit Sfortia Palauicinus in hiſt. Concilij Tridentini.

42 IOANNES HIERONYMVS Mareriis Aquilanus ex Trilitij Archipresbytero electus hic die 20. Martij 1585. poſſeſſionem adipiſcitur 3. Decemb. duobus annis, quibus præfuit laudatiſſimè Eccleſiam Cathedralem perbellè exornauit, exceſſit die 28. Ianuarij 1587. in eoque ſepultus.

43 PETRVS RODVLPHVS Toſſiniani oppido agri Imolenſis ad radices Apennini natus Ord. Conuentualium ſancti Franciſci Theologus, Eccleſiaſtes, & inſignis hiſtoricus, ex Conſultore ſancti Officij à Sixto V. cuius erat familiaris, die 18. Febr. 1587. hunc adeptus eſt Epiſcopatum, exceptus ſolemni pompa die 4. Martij locum exornauit, vt Sanctorum lipſana in Cathedrali aſſeruarentur, ibique baptiſterium, vt omnibus commune eſſet conſtituit, ſynodum celebrauit, eiuſdemque decreta edidit 1589. Præfuit probus Antiſtes annis quatuor, & ad Senogallienſem Eccleſiam tranſlatus eſt 1591. die 18. Feb. vbi de ipſo egimus tom 2. eius ſcripta recenſuit doctus Vvadingus noſter lib. de Scriptoribus Ord. Minorum.

44 Fr. VINCENTIVS Caleens Soninas Ord. Prædicatorum, ſacræ Theologiæ inſignis Doctor, ex Prouinciali Terræ ſanctæ ſucceſſit Rodulpho 18. Feb. 1591. qui cum ædes Epiſcopales reſtauraſſet, eaq; omnia, quę boni Paſtoris officium decēt, egiſſet, mortuus eſt die 3. Maij 1588. iacet in Cathedrali.

45 SIGISMVNDVS Donatus Corregienſis à Clemente VIII. declaratus eſt Epiſcopus die 17. Auguſti 1598. tranſlatus deinde eſt ad Aſculanam Eccleſiam in Piceno die 7. Ianuarij 1605. vide, quæ de Præſule iſto digniſſimo ſcripſimus tom. p. in Epiſcopis Aſculanis.

46 MARIVM Murum Melphienſem Paulus V. euexit ad hanc ſedem die 3. Auguſti 1605. in patria defunctus eſt anno 1610.

47 ANDREAS Perbenedictus Camers, Mariani eiuſdem cognominis Cardinalis conſanguineus, qui cum varijs pro Romana Eccleſia functus muneribus, in variiſque ciuitatibus proepiſcopus, ac præcipue ſub Federico Borromeo Card. Archiepiſcopo Mediolanenſi fuiſſet, à Paulo V. delectus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus, Martio menſe 1611. iniit poſſeſſionem, menſe Maii. In Cathedrali ſacellum erexit, ac ſancto Carolo Borromeo nuper in Sanctorum numerum relato dicauit, in quo ex infula eiuſdem, cum aliorum Sanctorum lipſanis collocauit. Turrim campanariam compleuit, ſynodum celebrauit,

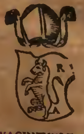
con-

conſtitutiones edidit. Hic cum magnæ æſtimationis eſſet apud Pontifices Maximos, ab Vrbano VIII. inter plures Prælatos digniſſimos ſelectus eſt Apoſtolicus Viſitator, vt in Regno Neapolitano Eccleſias omnes diligenti viſitatione ad priſtinum eccleſiaſticæ dignitatis decorem reduceret, quod munus per annos quinque egregiè perſoluit. Tandem laboribus feſſus & ſenio mortalitatem expleuit anno 1634. ætatis ſuæ 67. in Cathedrali humatus eſt.

48 BARTHOLOMÆVS Frigerius Ferrarienſis Vaticanæ Baſilicæ Canonicus ab Vrbano VIII. adlectus eſt Epiſcopus die 17. Septemb. 1635. annũ vnũ vix expleuerat in ea dignitate, cum ad tumulum; deuenit: incidit eius mors die 13. Nouemb. an. 1636. ſuæ ætatis 57. Iacet in Cathedr.

49 SALVSTIVS Peculus Interamnas olim Archiepiſcopi Compſani in Belgio Apoſtolici Nuncij Auditor, intuitu laborum, ab eodem grato Pontifice Vrbano Venuſino Epiſcopatu donatus eſt die 3. Decemb. 1640. in eo ſedit annos omnino octo, & nuncium remiſit, poſtquam ſynodum celebraſſet, edidiſſetque ſalubertimas ſanctiones, aulamque Epiſcopij ornaſſet. Erat Peculus vir eruditus, & venerandæ antiquitatis peramator. Extat eiuſdem eruditiſſima epiſtola ad Ioannem Baptiſtam Caſalium, in lib. eiuſdem de prophanis & ſacris veteribus ritibus.

50 Fr ANTONIVS Pauonnellus de Ciuitella *lo Tronco* Ord. Conuentualium S. Franciſci, ex ceſſione Saluſtij factus eſt Epiſcopus ab Innocentio X. Pontif. die 18. Maij 1648. obijt die 23. Septemb. 1653. ætatis ſuæ 52. ſepultus in Cathedrali.

51 Fr. HYACINTHVS Tarugius Vrbeuetanus oriundus ex Monte Policiano, familia nobili natus, patrẽ habuit Pamphiliũ matrem Settimiam Barabottinã æque nobilẽ. Pamphilius filius fuit Ioannis Mariæ Tarugij, nepos ex ſorore Franciſca Bencia, Marcelli II. Pontif. His parentibus natus Hyacinthus, optime educatus ætatis ſuæ an. 18. in D. Dominici Vrbeueteris cœnobio Monachum induit, maiorum ſuorum æmulatus virtutes, nobilioribus diſciplinis operam dedit, euaſitque doctus vir, & lauream S. Theologiæ accepit, pluribusq; præfecturis in Religione bene obitis, ex ſocio ſacri Apoſtolici Magiſtri ab Innocentio X. ad infulam Venuſinæ Eccleſiæ vocari meruit die 5. Octob. 1654. Munus conſecrationis accepit in Eccleſia S. Mariæ ſuper Mineruam à Cardinali Odeſcalco Epiſc. Nouarienſi aſſiſtentibus Ioanne Baptiſta Scannarolo Sidonienſi, & Papyrio Silueſtro Maceratenſi Epiſcopis die 15. eiuſdem menſis, Venuſium ingreſſus eſt die 13. Feb. 1655. populũ ſibi commiſſum exemplo, & ſalutaribus concionibus pergit in dies ad paſcuum ſalutis ducere; Bartholomæi Tarugij ſanctitate celebris imitaturus egregia ſacta, qui an. 1498. ad cælũ euolauit. Scripſit Hyacinthus vitã S. Honuphrij quam Viterbij edidit: ſcripſit item, ſed non edidit Alberti Magni vitam, & obſeruationes ad epiſtolas Seraphicæ Virginis Catherinæ Senenſis, aliaque præ manibus habet, quæ aliquando in lucem prodibunt, de quo feliciores in dies progreſſus ſperantur à Clero, populoque Venuſino.

METROPOLIS AMALPHITANA.

Cuius ſuffraganei ſunt

Epiſcopi { Capretan. Litteren. Minoren. Scalenen.

A Malphia Picentinorum, Ducatuſque Amalphitani Metropolis, triginta à Neapoli milliaribus in ceteris Lucaniæ prouinciæ finibus, quã Principatum citeriorem vocant, ſita eſt iuxta Tyrrhenum mare ab Occidentali plaga in valle Scalæ vrbis montibuſque attigua. Hanc Magnum Conſtantinum ædificaſſe, ſuiſque militibus incolẽdam tradidiſſe quidã falsò exiſtimarunt. Antiqua verò Amalphitanorum Chronica de hac ciuitate, deque eius, Amalphitanorumque nomine, & B origine hæc narrat. *Cùm à Conſtantino noua Roma Byzantium appellata, Anno ſalutis CCCXXXIX condita fuiſſet, Romanos proceres Vrbis nouitate, & Imperatoris muneribus illectos, compoſitis n[illegible]ibus, vxoribus liberiſque, ac ſupellectili, eò profectos eſſe; ſed tempeſtate coorta, ex naufragio dueſtes tum naues incolumes euaſiſſe, Raguſiumque appuliſſe, permotos eorum calamitate, & ſqualore accolas conceſſiſſe iis [illegible], quem incolerent, eiſdemque vterentur legibus, Romano nomini ſe plurimum debere dictitantes. Paucos poſt annos, Romanos, cum C intelligerent ſe in Raguſianorum inuidiam adductos, vel quod anguſtis finibus interclusi latius eos patere deſiderarent, vel quod Romanus animus ſeruitutis inſolitus dominandi cupiditate accendebatur, naues conſcen-*

A *diſſe, petiiſſe Italiam, in loco, qui Melphes dicebatur Palinuri conſediſſe, Melphim ædificaſſe, ac Romano nomine relicto, Melphitanos, vel Amalphitanos eſſe dictos. Inde aliquorum Principum belli metuentes, Ebulum poſt Scalam, & inde vallem iuxta maritimum littus ad Occidentem incoluiſſe, ibique condidiſſe Amalphiam. Loci habitationem deſcribunt vſque ad Sicardi Principis Beneuentani, & Salerni, filij Siconis tempora, nondum enim Beneuentanus Principatus à Salernitano diuiſus fuerat, mixtum eo temporis ſpatio fuiſſe Amalphitanorum genus cum Longobardis, & Neapolitanis, qui propter tantum creuiſſe, vt Sicardo eorum vires* B *timorem concitarent. Egiſſe ideo Principem cum aliquibus ex ea ciuitate, vt occupatam Amalphiam diriperent, atque vaſtarent, multoſque largitionibus corruptos per litteras affinibus illud perſuadere conatos eſſe. Eos tamen, ne locorum delicias deſererent, & ne impietatis in patriam accuſarentur, recuſaſſe. Interea Principem conſtantes eorum animos animaduertentem, cum Longobardis & iis Amalphitanis, quos apud ſe aluerat in Amalphiam nocte quadam irruiſſe, & omnes ferè ciues Salernum duxiſſe captiuos. Sed clam inito conſilio Amalphitanos, vt illatam iniuriam vlciſcerentur, Salernitanos fuiſſe adortos, vineas, domos incẽdiſſe, & Amalphiã ſum*C *mo cum honore eſſe reuerſos, anno Chriſti 829. Diuiſis Salerni, & Beneuenti Principatibus, cum Siginulpho Beneuentum, Radulpho Salernum obtigiſſe. Cæterum Amalphitani, cum Amalphiam cõdidiſſent inſtituendam*

dam vrbis, & Reipublicæ adminiſtrationem curarunt, Præfectos præficientes, ne ſine capite viuerent, & Kalend. Decemb. 3. Indict. primum Præfectum elegerunt Petrum, ſequenti anno Sergium Conſtantij Comitis filium, deinde Maurum, Poſt hos ſingulis annis binos ſibi Præfectos crearunt, quorum ſeriem ignoramus. Mox ad vnum Præfectum ventum eſt, & habuere Maurum, poſt quem Vrſum. Rediere bini Præfecti, habuerunt Vrſum Comitem, & Sergium Comitem, quos ſubſecuti ſunt Leo Comes, & Taurus Comes. Adiecti anno proximo Lupinus Comes, & N. Comes. Iterum Vrſus Comes, & Sergius Comes, qui de Marina dicebatur. Duos deinceps reliquiſſe videntur, & vni tantum adhæſiſſe: Sergium enim elegerunt Magiſtri militum filium. Poſt multos annos ijdem Amalphitani Marinum Luciani Pulcharij filium, quem ſeniorem dixere, elegerunt, regnauitque cum Sergio filio annos 24. quem excæcatum Amalphitanus populus de magiſtratu deiecit, & Neapolim extruſit. Idem euenit poſt Sergiũ Mauro Marij filio Cunnacei Marci nepoti, & Sergio Petri Comitis filio, Marci Antiocheni Vicarij nepoti, qui in ſuo magiſtratu, eiecto Sergio quinque annis præfuit. Marinus Præfectus erat anno 871. vt in Actis Athanaſij Epiſcopi Neapolitani. Item quatuor annos Rempublicam adminiſtrauit, & eiectus eſt. Subrogatum Vrſum filium Marini Comitis de Pantaleone Comite, filium Cunnaci Marci, poſt ſex menſes quoque eiecerunt. Succeſſit Vrſus Gabaſtenſis Ioannis Salui Romani Vitalis filius. Poſt ſex menſes item eiectus rediit Maurus cæcus, qui cũ filio Pulcharo an. 877. ſeptem annos adminiſtrauit. Cui mortuo ſucceſſor datus eſt Sergius filius Sergij de Lecnato vna cum Petro Epiſcopo Vrſi filio, & vno anno præterito, Petro dimiſſo, Sergius ſolus annis quinque præfuit. Creatus deinde Manſus eius nepos Lupini filius, qui Marci Vicarij Antiochẽſis nepos erat, & poſt decẽ annos & octo dies depoſitus eſt. Præfecerunt ſibi Leonem Neapolitanũ Marini filiũ, Leonis nepotem. Subdit Chronica, *Annos, & Duces à nobilitate, & populo electos. Anno 892. Manſum Fuſculum commemorant Vrſi filium, qui Ducatum 16. annos obtinuit, & poſt eam adminiſtrationem Monachalem habitum induit Benedictinorum de Mõte. Anno 908. ſucceſſit Maſtolus Manſonis Fuſculi filius excellentiſſimus Imperialis, & Magiſtratu functus eſt 40. annos. Anno 948. Maſtalus eius poſt quatuor adminiſtrationis annos cum Androſa matre occiſus eſt. Anno 952. Dux eligitur Sergius Imperialis Patritius filius dicti Comitis, qui poſt ſeptem annos & ſex menſes obijt. Anno 959. Manſo Imperialis Patritius, & Antipatus Glorioſus, & perfectiſſimus Dux appellatus eſt, & multis annis præfuit, qui cum in carcerem ab Alfeno fratre coniectus obijſſet, Manſo, qui eiectus fuerat, dominio recuperato 16. annos magiſtratu potitus eſt. Anno 1001. ſucceſſit Ioannes Perella Manſonis filius, in quem Imperator Patritiatum contulit, deceſſitque poſt annos tres. Anno 1004. Sergius Ioannis filius, & cum Ioanne filio 23. annos Ducatum obtinuit. Anno 1019. alterum Sergium reperio; ſed adeo confusè cum ſuperiori, vt nihil certi elicere poſſim. An. 1035. Manſo Sergij filius cum Maria matre, quam Duciſſam & Patritiſſam in diplomatibus dictam reperio, regnauitque ann. 4. menſ. 3. quo regnante Ioannes frater Neapoli, quo eiectus fuerat, Amalphim rediit, & Ducatu recuperato, Manſonem fratrem ad Sirenuſas Inſulas (Gallos vocant) duxit, atque oculis priuauit, & Conſtantinopolim profectus eſt. Anno 1039. Guaimarius 4. Salernitanus Princeps cum Giſulpho 2. filio menſe Aprili, Indict. 7. Amalphitanus Dux creatus eſt, & quinque annorum, & ſex menſium ſpatio peracto Manſo Ducatum obtinuit, atque huiuſmodi egens alios decem annos impetrauit. Sed an. 1054. cum Ioannes Conſtantinopoli rediiſſet, Amalphitani debellantes Manſonem expulerunt, ex menſe Octob. 6. Indict. Ioannes in priſtinam dignitatem euectus eſt, regnauitque 16. annos. Quo mortuo eius filius Sergius anno 1070. electus eſt, vixitq; annos quinque. Succeſſit Ioannes filius, qui antequam dominium exerceret, modico interiecto interuallo Ducatu ſpoliatus eſt, & proſcriptus. Anno 1075. Robertus Guiſcardus Northmannus Ducatum obtinuit, qui vndecim præfuit annos, & menſes octo, obijtq; anno 1086. Kalend Aug. 8. Ind. Neque pacifice Ducatum obtinere viſus eſt, quando Amalphiam occupauit, & Gardalonem nepotem captum oculis perduellem orbauit. Poſt Robertum ann. 1086. Rogerius Comes factus eſt Dux Amalphiæ, qui Ducatum amiſit, & Marinus Penſabaſtus Sebaſtus, & Dux Amalphitanus electus eſt, anno 1096. Ducatum tenuit vſque ad annum 1100. quo priuatus eſt, & Rogerius Siciliæ Comes, & Calabriæ Dux iterum Ducatu potitus eſt. Rogerio eidem ſucceſſit Rogerius filius.* Hactenus Chronica. Sed ſucceſſerunt deinde Reges Nortmanni, Sueui, Franchi, Aragonenſes, Hiſpani, qui nunc feliciter regnant, per quadringentos, & amplius annos, & ab Imperiali Patritiatu Amalphitanus Ducatus ad Regulos deductus eſt; nec honorem tamen amiſit ſuum vſque in hodiernum diem. Cæterum Amalphitanorum Ducatus à ſui exordio ijs circũſcribebatur terminis. Ab Oriente iuxta vicum veterenſ ab Occidente ſecus Mineruæ promontorium, cum inſula Capreæ, alijſque duabus Gallorum Inſulis, a Septentrione cum Litterenſi vrbe, olim caſtrum Stabienſe, cum Grauanio Pirio, Pimontio, ac caſali Francorum; à Meridie ipſa Amalphia, Scalenſi, Rauello, Minori ciuitatibus, Maiori,

iori, Atirano, Tramouto, Agerula, Citharia, Praiano, Poſitano, alijſque locis quibus Reſpublica conſtituebatur, ſuiſque regebatur legibus, pecuniæ cudebantur propriæ, quas Amalphitanas appellabant, & ex viris Patritij, Duces eligebantur: hac libertate vſi ſunt Amalphitani ſumma eorum fama ad annum vſque 1075. quo Robertus Guiſcardus Dux debellato Salerno Amalphitanum Ducatũ ſuæ ſubiecit poteſtati: ſpirantis tamen Reipublicæ dignitatem ſuſtinuerunt ad Ioannæ Primæ vſq; tempora, dum Regijs Vicarijs ſub Nortmannis: regnantibus vero Sueuis, per Iuſtitiarios, Straticoſque, & ſub Gallis, Aragoneiſque Regibus per Regios Viceſgerentes, peculiaribus quodammodo ſtatutis, ac legibus regerentur, quas nobilium Amalphiæ, Scalarum, Rauellique conſuetudines vocitabant. Quantum verò olim opulenti diuites, celebreſque fuerint in Syria, Africa, totoque orbe Chriſtiano diſperſi Amalphitani Ducatus ciues, commemorat Guillelmus Apulienſis lib. 3. rerum Normannicarum, cum de Roberto Guiſcardo loqueretur, qui Salernum, Amalphiamque ſubiugauit.

Salernum
Hac acquiſita ſimul acquiſiuit Amalphim:
Vrbs hæc diues opum, populoque referta videtur,
Nulla magis locuples argento, veſtibus, auro.
Partibus innumeris: hac plurimus vrbe moratur
Nauta maris, cælique vias aperire peritus.
Huc & Alexandri diverſa feruntur ab Vrbe,
Regis & Antiochi: gens hæc freta plurima tranſit.
His Arabes, Indi, Siculi noſcuntur & Afri.
Hac gens eſt totum prope nobilitata per Orbem.

Quid verò Amalphitani pro Romana geſſerint Eccleſia, Leo Oſtienſis ſcriptum reliquit: eorum opulentiam Diuus Bernardus deprædicat epiſtola ad Lotharium Imperatorem, quot verò, & quales in Oriente extruxerint Eccleſias, vetuſta docent Amalphitanæ Eccleſiæ monumenta, & in Ducatu millenarium numerum exceſsiſſe ex eiſdem colligitur. Amalphitanorum item in nauigando excellentiam Flauius Giſia nauticæ pixidis, chartæque nauigandi inuentor confirmat, quem ex Poſitano Amalphitani Ducatus oppido fuiſſe ſcribit Guazzo: ſic Gerardus primus militaris Ordinis ſancti Ioannis Hieroſolymitani Magiſter ex Amalphitana nobilitate fuit Scalenſis patria, qui cum multis Amalphitani Ducatus nobiliſſimis viris Cruce ſignatis in ſacra expeditione fuiſſet, meruit præclariſſimi Ordinis primus ſuſtinere prouinciam, vt Boſius ſcribit. In omni ferè memoria Amalphit. Ducatus illuſtribus viris, grauis & fœtus fuit, in quo olim quingenta millia mortalium capita cenſebantur. Sed iam quæ ad proprias, diuinaſque res pertinent de Amalphitana ipſa ciuitate aliqua proferamus. Ea igitur ciuitas ab illis Romanis patritijs, qui primum apud Scalam conſederunt, quos deinde Malphitanos, ſeu Amalfitanos nũcuparunt, condita circa annum Dom. 600. Romanorum Colonia cenſetur. Hęc aere ſaluberrimo, populorum frequentia, mercium etiam multitudine inter Regni vrbes, nulli habebatur ſecũda, atque opportunitate loci, ciuiumque nobilitate clara, & nobilis fuit, oppidorum, vrbiumque, quæ in ora Picentinorum maritima recenſebantur veluti caput ac cæterarum Princeps habebatur, cumque diu ſub Reipublicæ Regiaque poteſtate conquieuiſſet, cum ruina aliarum Ducatus Amalphitani ciuitatum, & ipſa viſa eſt corruiſſe; maximè quidem forenſibus bellis inter Ludouicum, Ladiſlaumque Reges, iterumque inter Andegauenſes, Aragoneſque Principes de Regno certantes, adeo vt in priori bello diuiſa, vna pars Duce Antonio de Afflictis, pro Ludouico, altera ſub poteſtate Caroli de Iudice pro Ladislao factioſè regebatur, ſic paulatim cœpit deficere, antiquumque ſplendorem ex parte amittere, ciuibus inde Neapolim, alioque tranſmigrantibus, nunc autem ſoli ſterilitate, qua ciues coguntur vina, & frumenta aliunde conquirere, quæ olim diues, plenaque populo erat, vix ad mille in ea numerantur fidelium capita. Ager illius cum ipſa Amalphitana Coſta, licet anguſtis finibus ſit concluſus, omnes tamen amœnitatis laudes retinet, nam colles plurimi ſunt pomiferis arboribus cõſiti, & valles floribus cuiuſcunque generis, gelidis limpidiſq; fontibus irriguæ, & quidem pomorum, malorum. Maſſilicorum, citrorum aureorum, punicorum, aliorumque fructuum, ac florum hoc in tractu mira eſt ſuauitas, marinis auris neſcio quid ſalſi irrogantibus in ipſa poma, floreſque, quod ſaporem odoremq; mirificè gratum faciat, eorum verò tanta cum ſuauitate copia eſt, vt ex his multa aureorum millia indigenę lucrari plerumque ſoleant. Iam cęlum vbique ſaluberrimum, ac clementiſſimum, vndè viris, ac mulieribus corporis, animique habitus egregius, viuidus oris color, & robur corporis, animique præſtans, denique mite ingenium, grata hoſpitalitas, & quibuſcunque artibus felix progreſſus, vt non immeritò Leander Albertus Amalphitanam

coſtam

coſtam omnium amœniſſimam, ac veluti iucundiſſimum paradiſum deprædicet. Cæterum autem, vt de huius ciuitatis origine certa opinio eſt, ſic non ſatis conſtat, quo tempore Epiſcopali dignitate condecorata fuerit: crediderim tamen haud longe ab eius exordio eum dignitatis gradum fuiſſe aſſecutam; ſiquidem poſtero ſeculo, quo condita eſt, Pimenius Amalphitanus Epiſcopus reperitur, qui ſub Gregorio Magno viuit; neque is primus exiſtimatur Epiſcopus. Ea fulſit dignitate Epiſcopus Amalphitanus, donec à Ioanne XV. Pontifice, populi, Cleri, & Amalphitani Ducis rogatu Archiepiſcopus declaratus eſt anno 987. eidemque ſuffraganeis attributis, Scalenſi, olim Camenſi, Caprenſi, Litterenſi, atque Reginenſi, ſeu Minorenſi Præſulibus. Princeps ciuitatis Protector ſanctus Andreas Apoſtolus eſt, cuius no-

A minis nobiliſſimæ architecturæ Cathedrale Templum ab Amalphitanis dedicatum eſt pulcherrimum, à Petro Capuano Preſbytero Card. ciueque Amalphitano corpore eiuſdem Apoſtoli exornatum, quod è Conſtantinopoli, dum illac Apoſtolicæ Sedis Legatus ageret ab Eccleſia S. Andreæ Amalphitanorum, Amalphim delatum, & ſummo eſt honore conditum fuit. Iacent ſacrata illa oſſa in inferiori templi crypta, & altari decentiſſimè, regioque cultu à Catholicis Regibus Philippo Secũdo, Tertioue exornata, qui deuotione excitati per ſuos Regni Proreges locum decorarunt. B Quamobrem ne tantorum Regum pietatem funeſtaret obliuio, Petrus Fernandez de Caſtro Lemens Comes & Prorex, hæc per verba publicè ſculpta in marmore ibidem voluit extare memoriam.

ANDREÆ APOSTOLO

Chriſti per veſtigia, Crucemque Cælum inuecto
Oſsibuſque eius iuuandi ſtudio rorem ſudantibus
Hiſpani Reges Philip. II. ac III. pietati eius dicatiſſimi
Rudem Cryptam, aramque
Nitidam in faciem ſplendoremque conformari imperant
Cœptumque, & euectum Opus
Ferdinando Ruiz de Caſtro, Catherina Zunica premente
Lemens Comitibus Proregibus,
Et Ioanne Alfonſo Pimentello Beneuenti Comite Pror. adultum
D. Petrus Fernandez de Caſtro Lemens Com. Pror.
Toto amplexus animo parentum Regum Cælicolum
Gloriam, decuſque
Perficit, ac præſens veneratur D.D.
Anno MDCXVI.

Ex ijs ſacratis Apoſtoli oſſibus perennis liquor, quem mannam vocant, miraculosè emanat, celebriſque in toto Chriſtiano orbe ad morbos ſanandos habetur. Facta huiuſmodi tranſlatio eſt die 8. Maij anno 1208. in Martyrologio Romano memoratur die nona eiuſdem. In Archiuio Metropolitanæ Eccleſiæ rei geſtę monimẽta continentur, quæ nos infra ſuo loco dabimus. In eadem Metropolitana Baſilica venerantur corpus S. Macarij Ægyptiaci Abbatis, maxima pars corporis ſanctorum Coſmæ & Damiani, & ſancti Viti Martyrum, brachium ſancti Georgij martyris, & particula ligni ſanctæ Crucis, cum aliorum Sanctorum lipſanis. Nobilis hæc Baſilica in medio ciuitatis ſita eſt, mar-

C moreis columnis ſuffulta, triplici teſtudine vltra ſuperiorem titulum circumſcribitur, eius longitudo palmorum 14. latitudo 28. & ſuo cum Organo, muſiuo, choro, ſacra Turri, & Sacrario, nuper ab Octauio Bonito Vicario extructo, neceſſarijs ad diuina peragenda inſtrumentis abundè referto. Sacris in ea miniſtrantium numerus ſupra trigiuta. Canonici ſexdecim ſunt, è quibus quinque dignitate eminent, Archidiaconus, qui primam poſt Pontificalem, ſedem habet; Decanus iuriſpatronatus eſt nobilis gentis Bonitæ, Cantor, Primicerius, & Theſaurarius. D Archidiaconus autem & Cantor ſoli mitrati ſolemnia celebrant ex vetuſta conſuetudine, ſiue, vt alij volunt, ex Apoſtolico priuilegio, ſunt &

alij Presbyteri, ſeu perpetui hebdomadarij de Capitulo & communi maſſa participantes, cum alijs minorum gentium Clericis, qui diuinum perurgent ſeruitium. Canonici violacea vtuntur mozzetta, Dignitates ex ſerico, vel cambelotto cum nodulis rubei coloris, cæteri Presbyteri Capitulares almutio ex violaceo panno. Capitulo perpetuo vnitæ fuerunt per Gregorium XIII. Pontificem Abbatiæ ſanctæ Mariæ de Olearea, de Stellis, & ſancti Nicolai de Carbonaria. Seminarium eſt Clericorum nuper inſtitutum, vel auctum, vbi Clerici ad Eccleſiaſticam vitã inſtituũtur: tum plures ſunt, cum Grammatices, Muſicæ, & Ceremoniarum magiſtri. In ciuitate præter Cathedralem nulla eſt Parochialis Eccleſia: Duo tamen extant cœnobia, vnum Conuentualium ſancti Franciſci à Seraphico Patre conditum, vbi eius cella cum arboribus myrthi, malorumque punicorum ipſius manibus plantatis viſuntur: Alterum Cruciferorum à Petro Card. Capnano fundatum, quod noſtris temporibus ſuppreſſum eſt. Extra vrbem in dextro latere proſtat Abbatia ſancti Petri de Canonica Ordinis Ciſtercienſis ab eodem piiſſimo Cardinale cum Eccleſia in honorem Apoſtolorum Principis exædificata, ac dotata, licet ſaxoſo loco, nemoribus tamen naturali antro ſub monte, viridarijs, hortis, fontibus pulcherrime exornata, quæ cum in laicorum Clericorum fuiſſet commendam, ruit, & Ordo monaſticus, Fratribuſque Cappuccinis Eccleſia data eſt, redditus Commendatarijs ſunt attributi. Hic aſſeruatur caput ſancti Iacobi Minoris Apoſtoli, ſancti Diomedis martyris, necnon ſancti Baſilij Magni; de ligno ſanctæ Crucis, aliorumque Sanctorum inſignes reliquiæ ab eodem Card. ex Oriente allatæ. In medio ciuitatis eſt domus Patrum Congregationis ſancti Philippi ad Diuæ Mariæ Maioris vetuſtiſſimam ædem, quam Manſonus Reipublicæ glorioſus Dux exædificauerat. Congregationem inſtituit ære proprio empta domo nobilis vir Donatus Antonius Roſa ex Matonſorum Baronum ſtirpe. Quinque olim florente Republica in hac vrbe fuerunt ſanctimonialium cœnobia Ord. ſancti Benedicti, nunc tantum duo ſuperſunt; vnum titulo ſanctiſſimæ Trinitatis ſecus littus maris intra mœnia, quod nobilium Dominarum vocant, ab Archipræſule Iulio Roſino conſtructum, quo tria earũdem nobilium tranſlata, vnitaque ſunt monaſteria, ſanctæ ſcilicet Mariæ, ſancti Laurentij ſubtus inferius caſtrum Scalarum, & D. Baſilij extra vrbem haud longè à Cãneto fluuiolo: inclytis exornatur Monialium Eccleſia Sanctorum reliquijs, fruſtulo ſatis inſigni ſanctiſſimæ Crucis, dente Petri Apoſtoli, brachio ſancti Bartholomæi Apoſtoli, alteroque brachio S. Coſmæ Martyris. Sanctimonialium alterum ſeptum ciuium, populariumque virginum, intra ciuitatem conſtructum eſt, cui S. Nicolai de Campo nomen fecere; huic vnitum fuit cœnobium ſanctæ Helenæ Ord. Ciſtercienſis in extremis Scalenſis territorij partibus. Sunt in ciuitate aliquot Laicorum Fraternitates, aliaque pia loca, & oratoria. Diœceſis Amalphitana ſatis ampla eſt, ab Oriente Cauenſi, à Meridie maris Tyrrheni littore, ab Occaſu Maſſenſi, Surrentinaque, à Septentrione Scalen. Litteren. Nucerinaq; Diœceſibus clauditur. In ea numerantur oppida, ſeu terræ, & villæ triginta, quarum præcipua ſunt Maiorum, habet inſignem Parochialem Eccleſiam Collegiatam titulo S. Mariæ ad Mare à Iulio II. Papa anno 1505. erectam cum Præpoſito, Primicerio, Cantore, Decano, & Archipresbytero. Præpoſitus prima eſt dignitas, caputque Capituli, habetque vſum baculi & mitræ ex Apoſtolico Indulto: dum ſtatis feſtiuitatibus celebrat, aliæ quatuor in hoc oppido ſunt Parrochiales Eccleſiæ, maiori obnoxiæ. Duo ſunt ibi cœnobia, vnum virorum, alterum Sanctimonialium S. Franciſci; Mons pietatis, & laicorum aliquot confraternitates: recenſebantur animæ fidelium 1470. Tramontum ſpectabile oppidum tredecim continet Parochiales Eccleſias cum vno Minorũ Obſeruantium cœnobio, animas habebat 4000. Atranum habet Congregationem Presbyterorum, cum ſuo Archipresbytero in Parrochiali Eccleſia ſanctæ Mariæ Magdalenæ animæ fidelium erant 1350.

Agerula, Proianum, & Furor vnam continent Congregationem Parochorum decem, cuius caput Agerulæ eſt Archipresbyter, & quinque in hac terra ſunt Parrochiales Eccleſiæ, quatuor laicorum ſodalitia, & Minorum obſeruantium monaſterium, continebat fidelium animas 2290. Furor, vbi Primicerius, ac tres Eccleſiæ Parochiales, animæ verò fidelium 670.

Plagianum cum Vetica maiore vnitur, duabus circumſcribitur Parochis cum Primicerio, vbi erat Dominicanorum monaſterium ſanctæ Mariæ, in totum capita fidelium 1750.

Conca, Thobolum, Pugerula, Vetica minor, & Paſtiria vnam habent Presbyterorum Congregationem, cuius caput eſt Primicerius, animæ recenſentur 1780.

Terra Pontini, vbi vnica Parrochialis Eccleſia titulo ſancti Viti, Vicarius animarum curam exercet, quæ numerabantur 1400. Mons Pertuſius vnitam tenet Eccleſiam Parochialem, & animas 190.

Oppidum Citoriæ in temporalibus iuriſdictionis ciuitatis Cauæ, vbi vnica Paro-

rochialis, & cœnobium vnum eſt Minorum Obſeruantium; animæ autem cenſebantur 940. In vniuerſum autem in tota dicęceſi Amalphitana continentur Parrochiales Eccleſiæ 42. fidelium vero animæ ferè decem & ſeptem millia. Menſæ Archiepiſcopalis annuus cenſus ſcutorum Regni 1500. Taxatur verò in libris fiſci Apoſtolici flor. 150. Ædes Archiepiſcopales periucundæ ſunt, veterique Eccleſiæ Cathedrali coniunctæ. Sed iam Amalphitanorum Præſulum ſeriem explicare aggredimur, quam partim ex varijs auctoribus, ſcripturis, diptycis, monumentiſque, ac præcipuè ex ijs eruimus, quæ vir prænobilis amicus noſter, eruditusque Abbas Ioannes Baptiſta de Afflicto Agnelli equitis filius venerandæ antiquitatis benè peritus, ab ipſo indefeſſo labore conquiſita, in Amalphitanis archiuijs inuenta, & ex ipſis autographis candidè exſcripta, nobis ſcribentibus liberaliſſimè ſuggeſſit, cuius etiam ſtudio hic noſter qualiſcunque conatus excreuit, in ijs, quæ ad Amalphitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopos eorumque ſuffraganeos ſpectant.

1 PRIMEMIVS D. Gregorij Magni temporibus Epiſcopali dignitate apud Amalphitanos eſt honoratus, ſed ab eodem Pontifice negligentia notatur in Epiſtola ad Anthemium Subdiaconum lib. 5. ind. 14. anno ſal. 596. & in Decret. lib. p cap. 7. peruenit qu. elt. p. de reſidentia. Vixiſſe aiunt in diptycis huius Eccleſiæ ad annum vſq. 620. poſt cuius exceſſum per ducetos ipſos annos Epiſcoporum Amalphitanorum memoria defecit. Quis ante ipſum ſederit, an vero ille primus, huius Eccleſiæ fuerit Epiſcopus, adhuc incertum, nec facile eſt inueſtigare.

2 PETRVS Epiſcopus Amalphitanus ætate Sicardi Benenentanorum Principis floruit. Hic tranſtulit è Reginnę littore, corpus ſanctiſſimę Triphomenis Martyris Amalphim, & in Eccleſia ſanctæ Mariæ tunc temporis Cathedrali recondidit, vt Acta eiuſdem vetuſtiſſima referunt, quæ in

A Epiſcopis Minorenſibus ſuo loco integra dabimus: ibi mors & ſepultura Petri, & quando, iuxta ſanctæ Martyris vaticinium exhumatus à canibus è ſepulchro, atque eius corpus ſit laceratum, accidiſſe narratur in Amalphitanæ vrbis excidio à Longobardis patraio circa annum nempe ſalutis 839. Referam verba. *Inuentum venerabile ſanctæ corpuſculum in littore Reginine* (Minorem vrbem nunc vocant) *à Clero & populo Amalphitano, & ecce Petrum Epiſcopum cum ſuo Petro Archidiacono, cæteriſq; Presbyteris repererunt, proprijs vlnis in tenuiſſimo panno ſanctam Martyrem ſimul geſtantes. Qui cum nimio tumultu, & populi vociferatione Epiſcopus opprimeretur,*

B *& ſiſteret aliquantiſper ante eiuſdem Baſilicæ ſanctæ veſtibulum, abiecta à quibuſdam virgo prædicta ex membris illius felici rapina furtim quæque poterant diripiebant. Mira res & agnita cunctis fidelibus, ita guttatim ſanguis eius fluebat terra tenus, poſt tot annorum curricula iterum ceu proprio carnificis, & laniſtæ iugulo feriretur. Concurſio interim vtriuſque ſexus erat quaſi triticeæ meſſis tempore, formicas videas proprijs ceruicibus viciſſim farra vehere, donec ſua promptuaria repleant, quibus ſuis temporibus ſuſtentari valeant, & ſua edullio tenuiſſima corpora ſatiari. Venerabile namq; ſanctiſſimæ Triphomenis corpuſculum nauticæ pinus cum ingenti honore cum Amalphim*

C *deferret collocauerunt in Eccleſia Beatiſſimæ Dei Genitricis ſemperque Virginis Mariæ honorificentiſſimè, quod etiam Pontificali præceptione quidam obtemperantes è Clero die noctuque fidele Deo ſeruitium exhibentes ad gloriam ipſius nominis certis horis cantica laudis explebant. Expleto igitur octaui diei curſu intempeſta nocte quando ſopore graui corpora feſſa premuntur in extaſi poſitus prædictus Epiſcopus, videt in viſione iam dictam Martyrem Chriſti rubicundo pallio coopertam, aliiſque illam virgines obſequentes, ſibique in ſinu inſendentem atque compellatione minacei dicentem; Cur Epiſcope, meum temere tumulū auſus es violare, pariterq; meū cunctis corpuſculum reuelari propellis, & ex corpore*

D *meo quoſdam artus violenter diuelli, nempe quia nullus pudor mei ergò fuit, ſcias te proximo moriturum, cadaverq; tuum ex ſepulchro expellendum, & à canibus comedendum. Omnes enim Præſules dormierunt vnuſquiſque in throno ſuo, tu autem de ſepulchro tuo ſolus pelleris. Denique expergefactus Epiſcopus cum tremebundus voluere ſecum cœpiſſet, quod in horrore viderat viſionis nocturnæ, mox iubet fieri ſibi ſepulchrum in pariete quaſi cubitis tribus in ſublime à terra à parte Aquilonis in Eccleſia B. Ioannis Præcurſoris atque Baptiſtæ, vbi ſanctæ purificationis & baptiſmatis vnda, noua ſoboles renaſcitur, & proles fœcunda. At vbi Epiſcopi iuſſio eſt impleta, & parata, vt di-*

ctum eſt, ſepulturæ, mox è veſtigio ſubſecuta eſt tam crudeliſſima febris, vt vix trium A *dierum ſpatio hac luce perfrui videretur, cum decurſis vitæ ſuæ temporibus, & finito termino quem nullus hominum præterire poteſt, gregi ſuo valedicens, ac ſecum ſumens viaticum exiuit hominē plenus dierū. His namq; præmiſſis, cum non multo poſt iſtius terræ deſolatio immineret, vtriuſque populi præſtigio confirmato maleficio videlicet Longobardorum, capta eſt ciuitas, ac depopulata penitus ſine ſanguinis effuſione. Huius ſiquidem ciuitatis loca dum hac illac luſtrando pergerent, & circuirent cubiculorum penetralia, & aditus Eccleſiarum ſi forte theſauros occultos, & reconditos inuenirent, præſertim cum opibus plurimis eſſent ditati; tandem* B *aliquando veniunt ad tumulum, vbi Epiſcopus è vicino ſepultus iacebat, qui dum ſperarent ob fabricæ recentis obſtaculo, quod in Præſulis tumulo aurum argentumue poteret, confringentes illum, inuenerunt Epiſcopi cadauer iam fœtidum in monumento compage corporis, & penè omnibus ſolutum membris. O incomparabile Dei iudicium, & ineffabilis virtus eius! turba omnis retro coacta eſt, & ſepulchrum dimiſſum eſt. Patens, nec quaquam opertum. Peracto igitur excidio, cunctiſque mœnijs dirutis ciuitatis, adhuc ibidem ciuibus commorantibus, canes rabido ore latrantes maturo curſu currentes abſtrahunt à tumulo prædicti cadauer Epiſcopi, vt vaticinatum fuerat à ſancta Martyre Chri-* C *ſti eidem Epiſcopo ac reuelatum.* Hæc ibi. Proſequuntur Acta, de eiuſdem ſanctę Martyris Beneuentū tranſlatione, iterumque à Beneuento Amalphim apud Reginnam priori in loco, adiuuante Vrſone Beneuenti venerabili Epiſcopo. Meminit eiuſdem Erchemperti apud Caracciolum ex Bolniti exemplari in hæc verba, quæ non extant in hiſtoria Erchemperti apud Peregrinum in hiſtor. Principis Longobardorum par. 1. *Interea factum eſt, vt Tyrrheni æquoris inſulas, Auſoniaque vniuerſa loca Sicardus Princeps circuiret, & quotquot corpora Sanctorum inuenire poſſet, Beneuentum cum debito honore deferret. Atque per idem tempus ex Liparitana inſula B. Bartholomæi* D *Apoſtoli corpus Beneuentum magno cum tripudio deferri iuſſit. Cum autem talia Amalphitani cernerent, & metuerent ne propria fruſtrarentur Patrona, ſcilicet ſanctæ Triphomenis corpore, quod in portu Reginellæ illo tempore tegebatur, plebe iam ducta in conſilium, decreuerunt vt illud Amalphiam transferretur. Sicque factum eſt. Nam dantibus operam maioribus natu Amalphitanorum, antequam ipſa ciuitas ab inclyta gente Longobardorum deſolaretur, ablatum eſt à propria aula, vbi erat nutitius pinus, & cum ingenti honore Amalphiam delatum, atque in Eccleſia Beatiſſimæ Virginis Mariæ eius ſacrum corpus Amalphitani honorifice collocarunt. Longobardorum phalanx à prædicto Sicardo Principe abſoluta, Amalphiam deuenit, atque ab eis ipſa ciuitas ſine humani ſanguinis effuſione capta eſt, & depopulata. Cumque Longobardi omnia, quæ in ornatu Eccleſiæ, & Amalphitanorum ædibus inuenirent, diriperent, ſacrum etiam corpus S. Triphomenes Martyris locum geſtantes, cuncta per circuitum depopulati ſunt, & non ſolum ciuitatis munitio intrinſecus, ſed etiam extrinſecus prædia cuncta deuaſtarūt: & ſic magno cum tripudio Salernum perueniunt, atque iam dictum ſanctum corpuſculum per iuſſionem præfati Principis debito cum honore Beneuentum perducitur.* Hanc Beatiſſimam Martyrem Triphomenem origine fuiſſe Siculam è Paſtenſi vrbe, ſcribit Bolnitus. Vide Friciam *lib. de ſubfeudis cap. de ciuitatibus Regni fol.* 81. Triphomenis feſtiuitas cultu celebri veneratur apud Minorenſes 5. Nouembris; tranſlatio vero 13. Iulij, de qua infra. Cæterum Petrus Amalphitanus Epiſcopus, qui & venerabilis ſenex, & omni laude digniſſimus memoratur, in citatis Triphomenis Actis, videtur ex hac mortali vita ſubtractus, miſerabili quidem & infelici exitu ex Martyris vaticinio circa annum Domini 839. quo anno, vel poſteriori, vt Oſtienſis ſcribit, D. Bartholomæi Apoſtoli corpus Beneuentum tranſlatum eſt, qui paulo poſt Sicardus Princeps ex hac luce migrauit, occubuitq; ſuorum gladio.

3 LEO Epiſcopus Amalphitanus ſucceſſit Petro circa annum Dom. 840. aliud de eo dicendum non habeo, niſi quod eius Præſulatus tempore Amalphitani à Sicardo Beneuentanorum Principe in captiuitatem deducti ſunt, nec multo poſt tempore cum iugum excuſſiſſent, ad propria ſunt reuerſi.

4 PETRVS II. electus, vt ſcribunt diptycæ, anno 848. Vertente vero anno Amalphitani, vna cum Neapolitanis atque Caietanis numeroſa claſſe apud Oſtiam Tyberinam contra Sarracenos Leoni IV. Pontifici ſuppetias præſtiterunt, vt Anaſtaſius Bibliothecarius tradit. Anno vero 879. cum multi Italiæ Principes ac populi, proprijs vtilitatibus proſpicientes, publicum cum ijſdē Sarracenis fœdus iniiſſent, Ioannes VIII. Papa, vt iniquum pactum, fœduſque diſſolueret ſub excommunicationis pœna eiſdem precepit. Illorum caput erat Pulcherius Amalphitanorum Præfectus, ad quem, & ad hunc Petrum Epiſcopum Ioannes epiſtolas direxit omni laude digniſſimas, quæ ſunt in eius Regeſt. num. 207. 209. 225. & 242. datæ ann. 880. Indict. 13. & ſequenti Ind. 14. Idem Petrus Amalphitanorum præfecturam egit.

5 BONVS ſucceſſit Petro; cuius ſolum nomen peruenit ad poſteros. Eius temporibus Amalphitani, Comites ciuitatis re-

ctores

ctore in Iudices elegerunt; vt Indiculus habet, qui tamen errores continet non paucos.

6 SERGIVS ſubſtituitur Bono, de quo nihil præter eius breuium nomen comperimus, tametſi Indiculus habeat illum præfuiſſe temporibus S. Athanaſij Neapolitani Epiſcopi, quod omnino ſtare non poteſt, cum ille diem ſuum obierit anno 872. quo Petrus erat Amalphitanus Epiſcopus, vt ſupra innuimus.

7 VRSVS electus habetur in Indiculo apud me m.ſ. anno 897. eo ſcilicet tempore quo Amalphitani pro Iudicibus Duces recepere titulo Imperialis Patritij ac Protoſpotarij decoratos à Conſtantinopolitano Imperatore.

8 IAQVINIVS ſedit in hac Eccleſia anno 925. quo à Ludonico Imp. ſublata eſt Inſula Crapitana Neapolitanis Ducibus, & Amalphitanis conceſſa, vt refert Friccia de ſubfeudis. At hoc anno 925. imperabat Henricus cognomento Anceps, inſignibus Imperialibus donatus à Contado moriente, Kalend. Iulij ann. 919. qui regnauit ann. 17. mortalitatem expleuit anno 936. eodem errore lapſus eſt Indiculus noſter à quo Friccia

9 CONSTANTINVS Præſul extitit Amalphitanus anno 949. iuxta Indiculi narrationem qui addidit eo Præſule Amalphitanos caſtrum Pini muniuiſſe, vt oppida eorum iuriſdictioni obnoxia Graniani ſcilicet, & Pedemontis in Occidentali plaga ſita validius tuerentur. Decem omnino annos hanc rexit Eccleſiam, mortem obijt circa annum Dom. 960.

10 MASTOLVS poſtremus Amalphitanorum Epiſcopus euaſit anno 960. ſub Manſone Duce, qui Salernitanum aliquando Principatum vſurpauit, vt ſcribit Indiculus noſter, & Eccleſiam ſanctæ Mariæ Maioris, anno 987. extruxit, vbi adhuc proſtat breuis inſcriptio. *Manſo Dux & Patritius fieri iuſſit.* Condidit idem magnificus Dux vetuſtum Cœnobium ſancti Laurentij pro Benedictinis Monialibus, & ampliſſime dotauit.

Maſtolus vero Epiſcopus
vita ceſſit circa
annum
Domini 987. iuxta Indiculi ſententiam.

AMALPHITANI
ARCHIEPISCOPI.

1 LEO Sergij filius de Vrſo Comite ſummo apud Amalphitanos loco natus, egregijs moribus ornatus, ex Monacho & Abbate ſanctorum Cyriaci & Iulittæ Ord. S. Benedicti apud Atrani oppidum, primus huius vrbis Archiepiſcopus auctoritate Apoſtolica renunciatus eſt anno Dom. 987. & conſecratus die 13. Febr. qua tempeſtate Romanam Eccleſiam regebat Ioannes Decimus quintus Papa à quo pallium & Metropolitica iura deinde ſuſcepit in Lateranenſi palatio ab eodem anno 994. Pontificatus eiuſdem Ioannis decimo: de cuius inſtitutione hæc habent breuis hiſtoria Amalphitanorum Præſulũ & Indiculus apud me m.ſ. *Regnante Domino Manſone Amalphitano Duce, defuncto Epiſcopo eiuſdem Eccleſiæ, placuit Domino Duci, cuncto Clero, & populo vniuerſo eligere Leonem Presbyterum & Monachum, filium Sergij de Vrſo Comite ad Archiepiſcopalem ordinem, qui conſecratus eſt die 13. Februarij an. 987. & accepit deinde pallium Archiepiſcopatus per manus Ioannis Summi Pontificis Quintidecimi anno decimo in ſacratiſſimo Palatio Lateranenſi cum Apoſtolica benedictione.* Annus decimus Ioannis Papæ XV. erat Chriſti 994. *Igitur præfatus Leo primus Archiepiſcopus ſanctæ Sedis Amalphitanæ Eccleſiæ vna cum tota plebe ſua, & vniuerſo Clero ſuæ Diœceſis ordinauit tres Epiſcopos, primum ſcilicet Ioannem, & eum in Epiſcopum conſecrauit in Inſula Capritana: ſecundum vero Sergium in Reginnis, quæ nunc dicitur Minor; tertium vero Stephanum in caſtellis Stabienſibus, qui dicitur nunc Epiſcopus Litteranen. & præfatus Dominus Leo ſedit annis quadraginta duobus, & mortuus eſt die 25. Aprilis Indict. 12. & ſepultus eſt in Eccleſia ſancti Viti Martyris, cui in dicto Epiſcopio*

eſt dedicata. De Leonis ordinatione fere iiſdem verbis loquitur Viſus Presbyter in Chronica Amalphitanorum Præſulum; *Leo,* inquit, *Presbyter & Monachus atque Abbas monaſterij ad honorem SS. Cyriaci & Iulittæ conſtituti ſupra Atranum, cum eſſet laudabilis vitæ, & præfulgens moribus, & omnibus notus, reputatus fuit ab eximio magnifico, & glorioſo Duce, & Patritio Imperiali Domino Manſone, vniuerſo populo & cuncto Clero electus Antiſtes S. Eccleſiæ Amalphitanæ, & cum Amalphitana Reſpublica tunc nimis floreret, & potens eſſet, tam in terreſtribus, quam in maritimis, meritò ſupplicauit Pontifici Summo tunc Ioanni XV. à quo habuerunt ipſum Leonem conſecratum primum Archiepiſcopum Amalphitanum Indictione 15. die 30. Nouembris ann. 987. in Palatio Lateranenſi, ſub tunc Imperatore Othone III. tunc temporis Epiſcopus Camerenſis, dictus vulgariter Scalenſis, qui erat Sergius, fuit datus ſuffraganeus, ſed immunis à iure Cathedratico, ſimiliter Epiſcopus Capritanus, quia fuerunt onerati, fuerunt releuati à dicto iure, eodem tempore fuit datus Epiſcopus Sergius Eccleſiæ Reginnenſi, & Stephanus Caſtro Stabienſi, nunc Litterenſi ciuitati, cum onere tamen Iuris Cathedratici.* Leonis obitus incidit in annum Dom. 1010. Cœnobium ſanctorum Cyriaci, & Iulittæ, de quo in alio Indiculo Amalphitanorum Archipræſulum, nunc ſemirutum cernitur ſupra Atram oppidum, Eccleſia vero relicto priori titulo, ſanctæ Mariæ de Donne vulgo nuncupatur. Huius Pontificis temporibus vitæ B. Ioannis Eremitæ cognomento Virginum non poteſt eſſe ambiguum: quando quidem Leo poteſtatem tribuit Petro Eremitæ ſanctiſſimo, Ioannis patruo, ex ædificandi Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Olearea in acclino Promontorij Capitis Vrſi, vbi paulatim cum excreuiſſet locus, piorū Amalphitanorum eleemoſynis in cœnobium, & Abbatiam euaſit, quod quomodo geſtum ſit, vetus fragmentum mira ſimplicitate ſcriptum narrat. *Temporibus,* inquit, *Leonis primi Amalphitani Archiepiſcopi, venit in partibus Amalphiæ venerabilis quidam Eremita Petrus nomine, cum Ioanne puerulo nepote ſuo, adiens prælibatum Pontificem petijt ab eo ſibi locum dari ad vitam Eremiticam ducendam, cui benigniſſimus Pontifex ad caput Montis Vrſi, Promontorium non longe à mari in territorio maioris Veluneum, vbi molendinum ad oleum conficiendum ædificatum fuerat, conceſſit, in quo Petrus Eccleſiam cœpit conſtruere, quam inde ſanctam Mariam de Olearia nuncuparunt. Vitam ibi ducebat Petrus cum nepote ſuo Ioanne puero, faciendo ſportas ex corticibus arborum, & illas per dictum nepotem ad vendendum mittebat, & ex pretio ſeipſum & nepotem alebat. Tunc diabolus tanti boni operis inuidus fecit, vt quidam iniquus homo per vim quæſiuit videre dictum Ioannem puerum annorum vndecim, qui fugam cepit & ſine pane ſe contulit ad dictum monaſterium ante fratrem Petrum, excuſans ſe, vt melius potuit tacita tribulatione, in craſtinum diei Dominicæ à dicto ſuo patruo vocatus, vt vellet redire ad vendendum ſportas, qui ſubito obediens erectus eſt, & ſportis oneratus inuenit ſibi in facie ſua barbam longam, & cum magna admiratione itineri ſe expoſuit, & Amalphim ſe contulit, vbi viſus fuit, ſtupor omnibus, & interrogatus quomodo eueniſſet, fuit ductus ad prædictum Leonem, qui re audita non ſine lachrymis gratias Deo reddēs, qui ſeruos ſuos bona mentis ſemper tutatur, Campanā magnam fecit pulſari, & cum Clero & populo iſſe in pontificali cum nauigijs verſus eremum S. Mariæ de Olearea perrexit ad viſendum Fratrē Petrum, & ſimul ad reddendas laudes Deo, ſed nauigiorum apparatu cognito, dictus Petrus, ne elationis ſpiritu tentaretur, expandit ſuum pallium ſupra mare, & ſiccis veſtigijs ambulans ad ſuam ciuitatem reuerſus eſt. Ioannes vero puer ſic barbefactus à Leone Archiepiſcopo monitus remanſit, qui angelicam vitam ducens, tandem ſicut Domino placuit in pace quieuit, & ibidem ſubtus altare iacet, & dicitur quod liquor manna eſt in ſua fouea vſque ad hodiernum diem.* Ferunt huius Beati viri corpus Neapolim fuiſſe tranſlatum in Eccleſiam S. Ligorij. Monaſterium vero ſemidirutum eſt, cuius redditus Capitulo Amalphitano vniti fuerunt; titulus vero Abbatialis ſuppreſſus. Rectorem inſtituit Leo in Eccleſia ſancti Sebaſtiani de Pugerulo Presbyterum Petrum Surrentinum, anno 36. Manſonis Ducis; teſtes recenſentur duo Presbyteri Cardinales Amalphitanæ Eccleſiæ. Documenti initium ſic ſe habet. *In nomine Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, temporibus Domini Manſonis glorioſi Ducis, & Imperialis Patritij anno trigeſimo ſexto, & ſeptimo decimo Domini Ioānis glorioſi Ducis filij eius, die tertia menſis Septembris, Indictione 7 Amalphiæ, Nos Leo Dei gratia Archiepiſcopus primus S. Sedis Amalphitanæ vna cum præſentibus nobiſcum Aſtantibus Magnatibus cunctæ plebis, huius noſtri Archiepiſcopij à præſenti die, &c.* finis verò ſic

† Leo Dei gratia Archiepiſcopus confirmauit

† Ego Lupinus Presbyter & Primicerius teſtis.

Ego Agnellus Presbyter Cardinalis teſtis.

† Ego Ioannes Presbyter Cardinalis teſtis.

Ego Leo Scriba ſcripſi.

Extat monumentum in tabulario vetuſtiſſimi cœnobij olim Monialium S. Laurentij Amalphis, Ordinis ſancti Benedicti. Huic cœnobio plura donaſſe legimus, &

pro

p[illegible] ipſo B[illegible] A[illegible] Du[illegible] Anti patu[illegible] Pa[illegible] Ma[illegible], [illegible] Duce[illegible] Ma[illegible]: Hocce monaſ[illegible] conſtru[illegible]tum [illegible] coul at Ioan[illegible] Du[illegible] [illegible] in monu[illegible] [illegible] quam [illegible] Dux ipſe Manſo, Ioa[illegible] & Ad[illegible], & Ademarius, & Leo filij Sergij Duci[illegible] eidem mo[illegible] Sancti Lau[illegible] Amalphia nou[illegible]r conſtructo dederũt tres partes, & portiones [illegible] ſpe[illegible]tantes ad Eccleſiam ſancti Petri Apoſtoli, quam Sergius filius quondam Vrſi Comitis, & Maria honeſta fœmina filia benignæ recordationis Ioannis Comitis eorum [illegible] ædificarunt, monumentum incipit *In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti die 10. menſis Iulij Indict. prim[illegible], Amalphiæ. Nos Manſo Domini gratia Dux, & Patritius, & Ioannes, & Aleipherius, & Ademarius & Leo germani filij bonæ memoriæ Domini Sergij glorioſi Ducis & Imperialis Patritij, &c. In fine. Ego Vrſus Scriba huius ciuitatis Amalphiæ hanc chartam offertionis manu propria ſcripſi anno 30. Ducatus ſupraſcriptæ glorioſæ poteſtatis menſe Iulio, ſupraſcripta Indict.* Manſonis & Ioannis Ducum temporibus Sergius Monachus Bonataldula donauit & dedit monaſterio ſancti [illegible]riaci Chriſti Martyris ſito ſupra Atranu[illegible] q[illegible] part[illegible] [illegible]iuſpatronatus [illegible] ſa[illegible] L[illegible]æ Chriſti Martyris, quæ eſt de[illegible] R[illegible]ginnis Minoris, tũc temporis ſub poteſtate Domini Leonis, Domini gratia Archiepiſcopi S. Sedis Amalphitanæ Eccleſiæ, Documenti [illegible], *In nomine Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Temporibus Domini Manſonis [illegible] Ducis, & Imp[illegible] Patri[illegible] anno trigeſimo quinto & [illegible]todecimo Ioannis glorioſi Ducis filij eius di[illegible] 25 Menſis Ianuarij Indict. 6. Amalphiæ.*

2 LAVRENTIVS Monachus S. Benedicti nobili genere natus patre Muſcio de Leone Comite cognomento Gettabotte, vir prudens, doctus, & duarum linguarum Latinę & Græcę peritiſſimus, & quod

A [illegible] laudabilis vitæ charita[illegible]bat, collaudante Amalphitanorum Du[illegible] Ioanne, cunctoque Clero & popul[illegible] bidno poſt Leonis obitum, hoc eſt [illegible] Aprilis anno Chriſti 1030. electus Ar[illegible]piſcopu[illegible], pontific[illegible]ium inijt, à Ioanne XX. Papa in Lateranenſi palatio con[illegible]crationem accepit die 2. Iulij eiuſdem ann[illegible] Sanctè cœpit Laurentius Eccleſiam ſibi creditam adminiſtrare, & Eccleſiaſticum ius cum vindicare inſtituiſſet, inimicum [illegible] Guaimarium Salernitanum Principem, & Amalphitanorum Ducem, cuius iram declinans Romam profectus à Gregorio VI. Papa benignè ſusceptus, qui [illegible] domi retinuit in ſuo Archipresby-B terio ſancti Ioannis ante portam Latinam. Gregorium VII. Tunc Ildebrandum, diſcipulum habuit, quem in diuinis humaniſque lit[illegible] erudiuit. Plura tum Latinè tum Græcè ſcripſiſſe aiunt, quæ perierunt; extat tamen vita ſancti Zenobij Epiſcopi Florentini, quam conſcripſit Florentiæ ad Clerum eiuſdem vrbis. Hanc ex antiquo codice cœnobij ſanctorum Vincentij & Anaſtaſij ad Aquas Saluias in lucem emiſimus in tertio noſtro tomo, in ſerie Florenti[illegible] Præſulum [illegible] ex errore illum Pontificatum accepiſſe anno 1024. narrauimus, cum conſtet ad eam dignitatem euectum ann. 103[illegible]. laudatiſſimus Archie-C piſcopus [illegible] à Benone Gregorij VII. mendaciſſimo calumniatore impudẽter & inique [illegible], abſurda de ipſo co[illegible]ngit, quæ à Baronio confutantur tom. 2. Annal. Eccl. ad annum 1048. quo ipſo anno Laurentius Romæ ex hoc ſeculo migrauit ad Chriſtum die 7. menſis Martij, de cuius obitu ita refert Petrus Damianus in vita ſancti Odilonis Cluniacenſis Abbatis.

*Proxima quoque quadrageſima ſuccedente, ſanctæ & venerandæ memoriæ Laurentio Amalphitanæ [illegible]dis Archiepiſcopo, qui potens in litteris ac [illegible] duarum ſcilicet linguarum, Græce nouerat & latinè, & quod longe præſtantius eſt, laudabilis vitæ claritate pollebat. Hic itaque Romæ conſtitutus ob-*D *dormiuit in Domino. Cumque cadauer eius fuiſſet in Eccleſiam illatum, honeſtus quidam Clericus Albero nomine in eiuſdem Eccleſiæ angulo dedit membra ſopori. Cumque ſubito adhu[illegible] penè vigil [illegible] beatus Odilo ſcilicet appar[illegible], ei mox Cl[illegible] intulit domine mi, qu[illegible] [illegible] & cur [illegible]uenſti. Ad charißimi inquit, olim amici mei Domini Laurentij Pontificis exe[illegible] veni, quibus expletis antequam te viderem recedere nolui. Et his dictis, ſpecies loquentis euaſit.* Hæc ille. In citata hiſtoria Archipræſulum huius Eccleſiæ legitur Laurentium in marmoreo ſepulchro conditum fuiſſe in Eccleſia B. Ioãnis, quæ dicitur Schola Græca, cum vixiſſet in hoc ſeculo annis 53. menſibus 6. dieb. 15. ſediſſet vero 19. men. 11.

Quod

Quod autem ſcriptum legimus humatum in Eccleſia ſancti Ioannis in Schola Græca mendum puto, & pro Eccleſia ſanctæ Mariæ apponi, ſancti Ioannis. De hac Eccleſia legendus eruditus amicus noſter Flouauātes Martinellus in ſua Roma ex Ethnica Sacra. Laurentij meminit Poſſeuinus primo vol. Apparat ſac. 2. Append. Nec ſilentio prætereundum, quod Laurentij temporibus, Duce Amalphitanorum Guaimario Salernitanorum Principe, anno ſal. 1044. nonnulli ciues Amalphitani, qui tūc apud Melphim Apuliæ ciuitatem vitam ducebant, haud longe ab ea vrbe Eccleſiam & cœnobium in honorem ſancti Benedicti Abbatis condere inſtituerunt, vt ibidem preces Deo fundere poſſent, & eorum corpora ſepelirentur: locum conceſſit Abbas Angelus Eccleſiæ ſancti Petri Montis Vultu, aliquibus conditionibus inter eos ſancitis, quæ in inſtrumento leguntur, cuius exemplar ex Rauellenſis Eccleſiæ Tabulario, hic vt iacet barbarè ſcriptum, exhibemus, vt ſaltem cœnobij huius ſeruetur memoria, cuius nunc ne veſtigia extant.

In nomine Domini viceſimo ſexto anno Principatus Salerni Domini noſtri Guaimarij glorioſi Principis, & ſexto anno Principatus eius Capuæ, & quinto anno Ducatus illius Amalfis, & Sirrenti, & ſecundo anno ſupraſcriptorum Principatuum, & Ducatuum Domini Giſulſi eximij Principis, & Ducis filij eius, & ſecundo anno Ducatus eorum Apuliæ & Calabriæ menſe Iunij duodecima Indictione.

Ego Ideoque ego Angelo Presbyter & Monachus, quam & Abbas de Eccleſia ſancti Petri, quæ eſt ab iſto latere Montis Vultum. Declaro me in ciuitate Melfi ante præſentiam Domini Vrſi, gratia Domini venerabilis Abbatis de cœnobio ſancti Michaelis Archāgeli, qui dicitur de Vultum, & ibidem adeſſet Alferi Iudex, & Comes vna cum alijs bonis hominibus, qui ſubtus & ſcripti ſunt quoniam habui comprehenſum a foris muro Dominico terrā quam & per conceſſum de bonis hominibus de prædicta ciuitate Melfi ſecūdum ſcriptum atque roboratum de eorum partibus habeo, vbi talia declarant, & omnibus horis, atque diebus Domino auxiliante cœpibam laborare ibidem Eccleſiarum in honorem ſancti Benedicti noſtri Abbatis, & congregare ibidem Presbyteros, vel Monachos, ſicut monaſterium condecet habere, ſed ante quam talia adimplerem per inſpirationem Dei omnipotentis venerunt ad me Malfitanos, qui veſtri ſtar præſentia, vnus fuit Leo filius Vrſi de Turello, & alius Sergi nepotes Sergi Caſtl, Tertius Mauro filius Ioannis de Aripendulo, quartus Leo filius Sergi Boccaſi, quintus Conſtantino filius Sergij de Morrone, ſextus Sergi Caſſano, ſeptimus Mauro de Turello, octauus Leone Circino, nono Mauro Tironti, decimo Conſtantino Rogatio, vndecimo Stephano Circino, duodecimo Ioannes de Mirando, tertiodecimo Ioannes Tidemoutano, quartodecimo Petri de Sergi de Martone, quintodecimo Balſamo, ſextodecimo Vrſo de Lago, ſeptimodecimo Conſtantino filio Ioannis de Aripendulo, octauodecimo Vrſo Exriano, nonodecimo Vrſo Mannarola, viceſimo fuit Leone Pironti, viceſimo primo Sergi Pironti, viceſimo ſecundo Mauro Grariano, viceſimo tertio Sergi de Fuſco, & cœperunt me omnes rogare, vt illis vna mecum Deum auxiliante prædicta Eccleſia in eodem loco conſtruere, vel in honore S. Benedicti dedicare, & omnes ſupradicti Amalphitanos, vel eorū hæredes omni tempore ibidem ſe congregare ad audiendum ſanctis horis, quam & ſi de illis ægrotaberit vita prædicta, ciues Melfi de propinquo de eorum gente Malfitanos, aut ad mortem carnis euenerit, vt ego ad illos pergere, aut meos Presbyteros, vel Monachos ad eos dirigere viſitādos in lectos, & mortuos de illis in iam dicto monaſterium ſepeliendum eo tinore, vt omnes prænominati vna mecum prædicto vocabulum ſancti Benedicti laborarem, quam ædificare, & de ſuos vnuſquiſque ibidem donare, vt per Deum adiutori, & per illius ſurgat ipſum monaſterium de codices, & paraturas quam, & illuminata nocte, ac die ſiat ſicut decet monaſterium, & me quidem omnes ſpirituali partem habeant, vt oratione pro eis apud Dominum, & Auctorem noſtrum Regem cæleſtem fundam, & nūc aptū mihi vt in illis talia adimpleam, quia in ſancta Eccleſia neceſſium eſt, vt omnes Chriſtianos ibidem de ſuum ſerbiat, vel donet, vt requiem & mercedis animæ acquirae. Quapropter ante præſentia ſupradicto Domino Vrſo venerabili Abbatis, & nominato Iudex, & Comes, & ſubſcriptos teſtes, & pro ſupradicta ratione perueni cum illis in bona cōbenientia, & per ipſa combenientia, quæ inter nos conuenit bona mea voluntate ego, qui ſupra Sacerdos, & Monachus quam & Abbas nominato Angelo vna cum Ioannes de Alarino meo aduocatore per fuſtem de manus ſecundū legem tradimus eorum ſupranominati Amalphitanos ipſum iam dictum meum comprehenſum, vbi ipſa Eccleſia conſtruere debuimus, quam & in circuitu ſuum continentem, vel conquiſitum habeo in hoc ordine, vt laboremus, & ędificemus ipſa Eccleſia, ſicut dixi, in honorem ſancti Benedicti noſtri Abbatis, & toti ipſi prænominati Amalfitani, vel eorum hæredes vna mecum, vel cum meos poſte-

poſteriores omni tempore parati fiant A
ad conciliandum ipſum monaſterium
de codices, & paraturos, vel quidquid
ibidem decet habere, vt perueniat ipſum
monaſterium in honorem, & laudem Dei
per Clericos & Monachos: & concedo co-
rũ hæredibus omni annualiter Natiuitas,
& Reſurrectio Domini, & eius feſtiuitates
ſancti Benedicti, douec eorum tam ego,
qui ſupra Abbas, vel meos poſteriores
tres paras vmblatas, & cetias pro oblatio-
nem, & illi diuidant inter ſe vnuſquiſque
ſicut eorum aptum paruerit, quam & cõ-
cedo eorum in circuitu ipſa Eccleſia ſepul-
turas, vbi voluerint de ſuos ſepeliendum,
& ego, vel meos poſteriores, qui ibidem
congratos fuerit per me, & per eorum B
voluntatem tam Clericos, vel Monachos
eorum infirmos viſitandos, & de illis
mortuos ſepeliendum iam dicta Eccleſia
in circuitu, ſicut decet Paſtor bonus, vel
Rector Eccleſiæ ſuas oues congregare, &
ad ſaluationem animæ perducere. Vnde
& vos, & qui ſupra nominati Amalfitani
bonæ noſtræ etenim voluntatis, & pro ſu-
pradicta ratione, vel combenientia, quæ
inter nos combenit placitauimus ipſius
Abbati, vt omni tempore parati ſiamus,
tam nos, quam & noſtros hæredes vna
cum illo ſecundum noſtram poſſam, vel
quantum nos Deus conſpirauerit ipſa præ-
dicta Eccleſia ordinare de codices, & pa-
raturos, & de omnia quantum, & quali- C
ter ibidem decet habere, & ipſo Abbas
vita ſua in honore deportemus, vel de no-
ſtrum ei ſeruiamus, & vita ſua non habea-
mus poteſtatem cum de ipſa Eccleſia, vel
ſuos Clericos, aut Monachos, abſque ſua
voluntate eijcere per nullam occaſionem,
aut alium Abbatem ſuper eum ordinare,
aut Clericos, vel Monachos abſque nutu,
vel ſua voluntate in ipſo monaſterio coa-
dunare, vel congregare. Nam ſi euenerit
ipſius ſupradicti Abbatis aliquid moleſtũ,
& ei aptum paruerit, & inuenerit hominẽ
religioſum ordinandum Abbatem in præ-
dicto monaſterio, vt coniungamus nos D
cum illo, & qualiter ei exinde aptum pa-
ruerit adimpleamus, & de medietatem
de ipſa Eccleſia, quæ ei pertinuerit pote-
ſtatem habeat mittere illa in manus ho-
minum, qualiter ei fuerit voluntas, ſic ta-
men, vt à nobis noſtriſque hæredibus ad-
impleat ſicut ſuperius declaratum eſt de
oblationem, vel viſitandos nos ſicut Paſtor
ſuas oues, & non habeamus poteſtatem
aliquando tempore amplius de ipſa Eccle-
ſia quærere, aut ipſius ſupranominato An-
gilo noſtro Abbati, aut ad ſuos poſterio-
res, excepto, ſicut dictum eſt, quod ſua bo-
na voluntate nobis concedere dignatus es,
in hoc ordine, ego qui ſupradicto Angilo
Sacerdos, & Monachus, vel Abbas bona
mea voluntate, vna cum iam dicto aduo-
catore meo, & alijs quod eorum præno-
minati Amalphitani dedimus recipientes
illum toti vno tenore, & mediatore eorum
poſuimus. Poto qui eſt genitus Domini
Vrſi ſupradicto Abbas per appoſiti bobi,
& caballi ſui, & omnia ſua pignera
legitima, & inlegitima ad pignorandum
illum, & ſuos hæredes omni tempore abſq;
calũnijs quidã tenore, vt ſi de omnia qua-
liter ſuperius legitur vobis veſtriſque hære-
dibus adimplere noluerimus, & in aliqua
cauſatione, vel intentione nobis exinde
parare præſumpſerimus pro qualicumque
ratione, vel ingenijs obligo me, meoſque
obligo poſteriores vobis omnibus ſupra-
dicti, vel ad veſtros hæredes centum ſolidi
aurei vobis dandum, & in antea per ha-
bitis, & per diſtincto iam dicto mediatore
adimpleamus vobis omnia pro ordine ſi-
cut prælegitur. Vnde & nos, & qui ſupra
nominati Amalphitani bonæ noſtræ ete-
nim voluntatis, & per ſupradicta ratione,
quæ inter nos combenit ſimiliter quod ip-
ſius ſupradicto Abbati dedimus, recipiente
illa vna cum iam dicto Ioanne aduocato
ſuo, & ſupradicto Poto eorum mediato-
re poſuimus per appoſita omnia ſua pi-
gnera legitima, quod ſi nos noſtroſque
hæredes ipſius vero noſtro Abbatis, vel ad
ſuos poſteriores omnia per ordinem ſi-
cut declaratum eſt, eorum adimplere
noluerimus, & ſupradicta ratione diſrum-
pere, aut retroare quæ fierimus, & in ali-
qua cauſione, vel intentione exinde para-
re præſumpſerimus pro qualicumque ra-
tione, vel ingenijs à ſupradicta pœna nos
noſtroſque hæredes obligamus ſubiacen-
dum, & in antea per imbitis adimpleamus
omnia per ordine ſicut prælegitur per ca-
dem Guad. & per prædicto mediatore,
qui nobis communiter noſtriſque hæredi-
bus obligabit ſe ſuoſque obligabit hære-
des per bobi, & caballi ſui & omnia ſua
pignera legitima & inlegitima, vſque dum
Deo omnia communiter peruenerimus,
exindè ad verum finem; quare Marſus
Diaconus, & Norarius taliter ſcribere ro-
gabimus nos omnes ſupranominati com-
muniter. *Actum ciuitate Melfice, menſe,*
& Indictio ſupraſcripta feliciter.

† *Ego qui ſupra Vrſus Abbas.*
† *Ego Alferi Iudex & Comes.*
† *Ego &c.*

3 PETRVS Alpherij Iudicis Salernitani filius, doctrina, diuinarumque litterarum ſtudijs, & probe differendi facultate expolitus, moribuſque clarus, Laurentio prædeceſſori non impar, Archiepiſcopus deligitur ann. 1048. cuius celebris eſt memoria ex legatione vna cũ Collegis Humberto Siluæ Candidæ Epiſcopo, & Friderico Card. Cancellario ſub Leone IX. anno 1054. obita aduerſus Michaelem Conſtantinopolitanum Patriarcham, qui temerè primarijs honoribus à Conſtantino Monomacho Imperatore oneratus ab Eccleſia Romana defecerat, de qua legendi Baronius tom. 2. & Leo Oſtienſis in Chronic. Caſſ. lib. 2. cap. 8. Adfuit Petrus Leoni IX. litem deffinienti inter Luitfredum Abbatem ſancti Vincentij de Vulteurno, & Pſeudo-Abbatem Conſtanleſi Albertum, vt ex m. ſ. Chronico eiuſdem monaſterij conſtat. Fuiſſe Petrum virum ſanctum, non obſcurè ſignificat Petrus Damianus in epiſtola ad Deſiderium Abbatem Caſſinenſem, dum refert miraculum S. Euchariſtiæ, quod ipſi Epiſcopo Amalphitano contigit, etſi nomen reticeat Petri, tamen vt habet Baronius, Amalphitanus Epiſcopus ille, Petrus nomine dictus eſt, quem legatione functum Conſtantinopoli vna cum Humberto Epiſcopo Siluæcandidæ & Friderico Cardinali, vt ſuoloco ſuperius, dixerat. *Nam* (inquit Petrus Damianus) *& veſterille intimus piæ recordationis Amalphitanus Epiſcopus* (nomen neſcio) *Stephano Romano Pontifici me præſente ſub iureiurando teſtatus eſt, quod cum aliquãdo ad menſam ſacrificaturus accederet, ſed ſuper Sacramento corporis incredulus extiterat, in ipſa confractione ſalutaris hoſtiæ rubra prorſus, ac perfecta caro, inter eius manus apparuit, ita vt digitos illius cruentaret, ſicque Sacerdoti ſcrupulum dubietatis auferret.* Interfuit Petrus Romanæ ſynodo ſub Nicolao II. celebratæ anno 1059. Idem præſens fuit alio Concilio ab eodem Nicolao II. Amalphi in Archiepiſcopali palatio celebrato, vbi Robertus Guiſcardus Calabriæ & Apuliæ Dux, Comeſque Siciliæ confirmatus eſt. Sedit verò Petrus Archiepiſcopus in ſua Amalphitana Sede,

A Damaſo II. Leone IX. Victore II. Nicolao II. Alexandro II. Stephano IX. & Gregorio VII. Romanis Pontificibus. Exceſſit vero circa annum Domini 1070. vt in paruo Indiculo notatur.

4 IOANNES poſt Petrum hanc regendam Eccleſiam ſuſcepit circa ann. Domini 1070. de quo hæc pauca ſcripta comperimus in parua hiſtoria. *Hic profectus eſt in Palaſtinam loca ſancta viſitandi gratia, vbi ſummo cum honore receptus fuit ab Amalphitanis; qui Hieroſolymis paucis ante annis duo extruxerant hoſpitalia ad homines & mulieres recipiendos, in quibus & alebantur, & infirmi curabantur, defendentes eos à Saracenis, & vt facilius id exequerentur vitam religioſam ferè inſtituerant. Ioannes vero Archiepiſcopus, ſicut Domino placuit, migrauit ex hoc mundo in Damiata, & ibidem ſepultus eſt.* Incidit eius mors circa annum Chriſti 1082. Eius temporibus Amalphitanorum Reſpublica per annos ferè ſeptingentos ſub Iudicibus & Ducibus celebris extincta eſt, & Roberto atque Rogerio Normannis ceſſit anno 1075. qui primus annus Ducatus Amalphiæ Roberti & Rogerij notatur in quodam inſtrumento venditionis partis vnius vineæ poſitæ in Trimonti, quod fecit Alpherana de Vrſo de Gemula filia Lemmæ filiæ Ioannis, Domino Martolo filio Domini Manſonis: Documentum extat in Archiuio Monialium ſancti Laurentij de Amalphia, cuius initium. *In nomine Domini Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Temporibus Domini Roberti & Domini Rocerij genitoris, ac filij glorioſorũ Duci Italiæ, Apuliæ, Calabriæ, & Siciliæ anno 4. Ducatus eorum Amalphiæ die 15. menſis Iulij Indict. 15. &c.* Incidit 15. Indictio in annum 1077. qui quartus fuit Roberti & Rogerij in Ducatu Amalphitano poſt exactum Ioannem Ducem Sergij filium.

✠

SER-

5 SERGIVS ex Patritio genere procreatus Miræ nobiliſſimæ fœminæ filius in locum Ioannis Amalphitanus Archiepiſcopus renunciatus eſt anno 1082. eoque Præſule Victor III. Pontifex anno 1087. Rauellenſibus primum conſtituit Epiſcopum Vrſonem Papiciñ. Sedit Sergius plus minus annis 20. mortuuſque eſt in ſenectute bona. Quo Præſule Sergius quidam Maſtuli filius anno 1091. quædam bona ſua vendidit, aliaue donauit Leoni Abbati SS. Cyriaci & Iulittæ de Atrano, publico, quod extat adhuc documento in Amalphitano Tabulario ſequentis tenoris, quod placuit hic verbatim, barbarè licet, referre.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti anno ab Incarnatione eius milleſimo nonageſimo primo, temporibus Domini Rogerij glorioſi Ducis anno tertio Ducatus illius Amalphiæ die viceſima menſis Aprilis, Indictione quartadecima, Amalphiæ.

Certum eſt me Sergius filius Maſtali filij Domini Godini de Lupino de Maſtalo, de Pardo de Leone Comite à præſenti dic promptiſſima voluntate venundedimus, & tradidimus vobis Domino Leoni Domini gratia Presbytero, & Monacho, atque Abbati monaſterij Beatorum Martyrũ Cyriaci, & Iulittæ, quod eſt dedicatum hic in Atrano ſubtus montem maiorem, quam, & ad cuncta veſtra Congregatione vobiſcum manentis in ſupradicto veſtro monaſterio, ideſt plenaria, & integra ipſam hæreditatẽ noſtram, quod habemus in Reginnis Maioris, qui nobis obuenit à ſuprad. noſtro genitore, hoc eſt vinea, & zenzaletum, quercetum, adque pomiferis vacuum, & plenum quantum in Reginnis Maioris habuimus cum tota ipſæ fabricæ ibidem habentem, excepto ipſæ pergulæ viginti à parte meridiei ad finem, de cauſa, quæ fuerat Dom. Palumbi filij Sergij Denticis, & ipſa Camara vetere ſolariata ibidem habentem, quod ad noſtram reſerbauimus poteſtatem, ipſo vero alio quantam in ſupradicto loco habuimus in montem, & in plano totum vobis eos venũdedimus,
A & reclaramus vobis exindè ipſos fines à ſupra namque ponitur finitoris aqua verſante de ſubtus, itaque ponitur fini medium flumen, ſicut ipſæ chartæ veteris cõtiner de vno vero latere ponitur à parte Septentrionis fini murum fabritum communale, & hæredibus Conſt. Ferraci, & expedicatum ipſum prędictum murum commuralem . . . angulum inda parte Meridie de ſubtus ipſum murũ trauerſum de hæredibus ſupradicti Coſtantini de Ferraci vſque ad completum ſupraſcriptum murum, & da capud à parte Meridiei de ſuprascripto muro aſcendit in ſuſu per finem eius vſque intoru aquauerſaute per ipſos termines de Petra & Cruces, quæ ibidem baſtitæ ſiunt, & de alio autem latere
B ponitur à parte Meridie fini finem de ipſæ ſupraſcriptæ pergulæ viginti, quod ad noſtram reſeruauimus poteſtatẽ, nominatim, ſicut demonſtrat per faciem à parte ſuptus de ipſum murum veterem, qui eſt à ſupra ipſo fico, & deinde inda parte Meridie vſque in finem de cauſa, qui fuerat de ſupraſcripto Domino Palumbo Dentice, & iam aſcendit per finem in ſuſu de cauſa ſupraſcripti Domini Palumbi, vſque ad ipſa ripa, vbi eſt ipſe valneolus diſtectus, & à capud à parte meridie de ſupraſcripta ripa in tranſuerſum de ſupra cauſa iam noſtra, inda Septentrione vſque ad completis panicaminali tredecim, & iam à
C capud de prædicta menſuria aſcendit in ſuſum per finem de cauſa de ſupradicto Dom. Palumbo, vſque intorum aquæ verſante, cum ſalua eiuſdem via ſuam, & omnibus infra ſe habentibus, & pertinentibus. Vnde nihil vobis exiude exceptuauimus, & quantæ chartæ exinde habuimus, vobis eas dedimus. Inſuper firmamus vobis, vt ſi exinde alia qualiſcumque charta inuenta dederit ſuptus vobis, illam mittamus ſine veſtra damnietate, vel amaricatione. Vnde accepimus à vobis exindè plenariam noſtram ſanationem, ideſt aureos ſolidos quingentos quinquaginta de tari nouianatari quatuor per ſolidum, ſicut inter nos combenit in omnem deliuerationem, & in
D omnem deciſionem, vt à nunc die præſenti, & in perpetuis temporibus ſiat in poteſtate veſtra, & ac veſtris poſteris ſucceſſores, & in poteſtate de prædicto veſtro monaſterio, ad dominandi, & frugiandi vſque in ſempiternum, & vindicare, & defenſare eos promittimus in ſupraſcripto veſtro monaſterio omni tempore ab omnibus hominibus, quod ſi minimè vobis exindè fecerimus componere, promittimus nos, & noſtri hæredes in ſupraſcripto veſtro monaſterio duplo ſupraſcripto pretio, & hæc charta noſtræ venditionis, vt ſuper legitur ſit firma in perpetuũ. Verũtamen hoc reclaramus, vt neq; vos, neq; veſtris poſteris ſucceſſores non habeatis poteſtatem

ſupra-

ſupraſcriptam hæreditatem alienare, ideſt vendere, vel donare, aut in pigni ponere, vel pro deuito parſiare, ſed omni tempore ſit iu poteſtate de ſupraſcripto monaſterio, & in poteſtate de ipſos Rectores ipſius monaſterij pro refudium exinde habendum vſque in ſempiternnm, ſolnmmodo ſi neceſſitas obuenerit in prædicto monaſterio, vt exindè parentur in alia partes pro immeliorandum poteſtatem habeat: nam, & mihi Mara vxor ſupraſcripti Sergij hæc venditio gratanter placet per ſupraſcriptam obligatam pœnam. Iterumq; clare facimus, quia dedimus vobis ipſos menſes duobus, quod habemus in ipſa mola aquaria, quam refabricare debet in cauſa de ſupraſcripto Dom. Palumbo Dentice, vt ſic ilios habens ſicut ipſos ordines proclama, quod cum illa factos habuimus, quod vobis dedimus, & ſit omni tempore iu poteſtate de prædicto veſtro monaſterio in ſempiternum, & ipſa aquaria ſemper ſit per Coſt. de prædicti murum da pede, iterum qui decarrat pro macinandum ſupraſcripta mola aquaria, ſine veſtra, & de veſtris poſteris cõtrarietate in perpetuum, & per ſupraſcriptam obligatam pœnam:

† *Ioannes filius Domini Muſco de Ioanne de Par teſtis ſum.*

† *Panthaleo Iudex filius Ioannis de Domno Pul-baro teſtis eſt.*

† *Marinus Gabatella teſtis eſt.*

Ego Sergius Scriba filius Domini Ioannis Curialis ſcripſi.

6 MAVRVS de Monte vir religioſus & pius Poſirarci monaſterij prope Amalphim Monachus, Epiſcopus runc Reginnenſis, ſen Minorenſis, defuncto Sergio communi Cleri & popnli laudatione Archiepiſcopus Amalphitanus renunciatus eſt circa annum Domini 1103. nam anno 1102. erat Epiſcopus Minorenſis, ſequenti vero 1153. Leo eidem ſucceſſerat in Minorenſi infula, quò anno Maurus tunc Amalphitanus Archiepiſcopus à Rogerio Duce pto ſe ſuaque Eccleſia Amalphitana nobile priuilegium, & donationem accepit, quæ hic damus ex authẽrico copiali, quod aſſeruatur in Archiepiſcopatus archiuio.

† *In nomine ſanctæ & Indiuiduæ Trinitatis Rogerius diuina fauente clementia Dux, Roberti magnifici Ducis hæres & filius.*

Condenit omnes iu regimine conſtitutos Dominicis obedire præceptis, atque ei per quem regnanr colla ſubijcere, vt regni illius mereātur eſſe participes, quod ſine carer, quod ſemper ſine iactura, ſiue mœrore durabit. Ob amorem igitur cæleſtis per quem ſubſiſtimus, & regnamus, propter redemptionem etiam animarum ſupradicti patris mei bonæ recordationis, & matris meæ Sikelgaitæ, ob ſalutem quoque noſtram, & filiorum meorum offerimus, damus, tradimus, atque concedimus iure perpetuo habendum, & poſſidẽdum Archiepiſcopali Eccleſiæ ſancti Andreæ in Amalphia, & tibi venerabili Mauro eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo, & ſucceſſoribus tuis omnẽ decimationem tuæ diœceſeos, ideſt Amalphiæ, Atrani, atque Maioris, ſiue etiam quod totius tuæ Parrochiæ eſt, exceptis illis, quæ Epiſcopatibus tui Archiepiſcopatus iure attinere creduntur, de commercio ſcilicet, & de hoc quod Curiæ noſtræ iure videbitur pertinere, tali quidem ordine & ratione, vt in hoc Canonum cenſura ſeruetur, quatenus de ea ſecundnm Canonum tenorem fiant per te, vel ſucceſſores tuos quatuor portiones, prima videlicet pro conſeruatione, vel reſtanratione eiuſdem Eccleſiæ. Secunda eiuſdem Eccleſiæ Clericis, vt qui altario deſeruiunt, de altario viuant; Tertiam vero partem tibi tuiſque ſucceſſoribus habendam; Quartam item pauperibus diſtribuendam cenſemus: hoc autem à nobis, & hæredibus noſtris firmum ſemper & inuiolabile ſtabilimus, vt prædicta Amalphitanenſis Eccleſia iure quieto, ſicut ſupraſcriptum eſt, habeat iu perpetuum. Si quis verò legis diuinæ contemptor contra huius noſtræ paginæ apices in aliquo moleſtare tentauerit, ſciat ſe iram Dei, & noſtri grauiter incurrere: & prædictæ Eccleſiæ auri puriſſimi libras centum, ſe compoſiturum abſque huius noſtræ paginæ qualiber infirmatione, quod vt verius credatur, & firmius omni tempore obſeruetur mann propria ſubſcripſimus, & typarij noſtri iuſſimus plumbea bulla inſigniri. *Datum Amalphiæ per manus Rogerij Bertu filij noſtri Notarij ann. Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo tertio, menſe Maio vndecima Indictione.*

† *Ego Roggerius Dux me ſubſcripſi.*

Anno

A Anno 1106. interfuit Maurus Guaſtalenſi Concilio à Paſchali II. celebrato, cui Petrus Presbyter Leonis filius ſolidos ſex, Eccleſiæ vero Cathedrali ſolidos octo legauit anno 1125. in teſtamento condito, quod ita incipit *In nomine Domini Dei Saluatoris Ieſu Chriſti, anno eiuſdem 1125. temporibus Domini Guillielmi glorioſi Principis, & Ducis anno 14. Ducatus eius Amalphiæ, die 8. menſis Auguſti Indictione 3. Amalphiæ, &c.*

Vltima Mauri memoria extat an. 1128. in veteri documento, vbi fit mentio Mauri Archiepiſcopi, quando Minorenſis erat Epiſcopus, documentum exhibemus in Epiſcopis Minorenſibus, in Conſtantino. B Hoc eodem anno, vel ſequenti Maurus venerabilis ſenex infirmitate grauatus, vt tradit citata Chron. Archiepiſcopatu ſe abdicauit, & inter Monachos Poſitani monaſterij, vbi prius iam Monachicum ſumpſerat habitum, cum aliquanto tempore vitam degiſſet, mortuus eſt, & ſepultus, magnum de ſe apud poſteros relinquens deſiderium, cum laudabiliter ſediſſet annis 25. vacauiſſe Sedem Amalphitanam aliquanto tempore poſt Mauri abdicationem perſpicuum redditur ex parua illa ſæpe citata hiſtoria Amalphitanorum Præſulum, ob electiones à Clero & populo factas: C ab Honorio vero II. Pontifice improbatas: nam Sergius quidam de Terra Faleone Abbas ſancti Sergij de Atrano ad eam dignitatem vocatus, à Pontifice nec pallium, nec confirmationem accepit, vnde coactus ad ſuam redijt Eccleſiam; Conſtantinus deinde, cognomento Roga-Deum Epiſcopus Rauellēſis, & ipſe à Clero & populo electus repulſam ſuſtinuit ad primam ſponſam regrediens, vacuam Amalphitanam reddidit Eccleſiam, quam deinde eodem modo recepit Ioannes Salernitanæ Eccleſiæ Archidiaconus, deinde, inquit hiſtoria, *Poſt multum tempus populus Amalphitanus, cum toto Clero elegerunt Dominum Sergium Presbyterum de Terra Faleone, qui tunc erat Abbas ſancti Georgij de Atrano* D (Abbatia hæc nunc eſt profanata (*ſed Domnus Apoſtolicus noluit illū conſecrare, & reuerſus eſt in Eccleſiam ſuam S.Georgij. Non poſt multum tempus populus Amalphitanus cum cuncto Capitulo Eccleſiæ Amalphitanæ elegerunt Dominum Conſtantinum Epiſcopum Rauellenſem cognomento Roga-Deum; & ſedit in Sede ipſius aliquantulum tempus, & conſilio accepto Romam petijt cauſa accipiendi pallium, ſed Dominus Papa noluit illud concedere, & reuerſus eſt ad Rauellum in ſuam Sedem, & vixit per multos annos.*

Hæc acta videntur ſub Honorio II. vel ſub ſucceſſore eius Innocentio, anno ſcilicet 1130. Regnante Rogerio Anacleti II. Pſeudopontificis aſſecla.

7 IOANNES della Porta Salernitanus nobili vetuſtaque familia natus, ac Salernitanæ Eccleſiæ Archidiaconus, à Clero & populo, vrgente Rege, Archiepiſcopus electus ab Anacleto conſecratus, tamdiu eam vſurpauit Eccleſiam, quamdiu Schiſmaticus ille ſuperuixit, eoque defuncto ab Innocentio depoſitus coactus eſt Salernum repetere, vbi poſt annos multos mortem oppetijt apud ſuam Eccleſiam ſancti Marci. *Ioannes* (inquit Indiculus) *Diaconus Salernitanæ Eccleſiæ cognomento de Porta electus fuit à populo & Clero Eccleſiæ Amalphitanæ Archiepiſcopus, regnante Rogerio Primo Siciliæ Rege, qui ab Anacleto Antipapa conſecratus eſt, & manſit in Sede multos annos, mortuo Anacleto ſucceſſit Innocentius Apoſtolicus, qui eum depoſuit, & reuerſus eſt Salernum, & ibi vixit per multos annos in Eccleſia ſua ſancti Marci.* Ioannis adhuc electi anno 1131. fit mentio in originali documento, quod mihi contigit videre, cuius initium.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Anno videlicet ab Incarnatione eius milleſimo cēteſimo trigeſimo primo, & temporibus Domini noſtri Rogerij Siciliæ, & Italiæ glorioſiſſimi Regis, & primo anno regni eius Amalphiæ die 26. menſis Octob. Indict. 10. Amalphiæ, Leo filius Domini Ioannis poſt obitum ſuum donat Domino Ioanni, Domini gratia electo ſanctæ Sedis Amalphitanæ Eccleſiæ B. Andreæ Apoſtoli, conſobrino nepoti ſuo, ipſas vncias quatuor ſuas, quas habet in Eccleſia ſanctorū Quadraginta Martyrum, quæ dedicata eſt, Amalph. &c.

† *Ego Sergius Friſinatus teſtis ſum.*
† *Pantaleo filius Domini Ioannis Iudex Tectabaſte teſtis eſt.*
† *Leo filius Domini Ioannis Friſinati. teſtis eſt.*
† *Ego Conſtan. Clericus & curialis ſcriba ſcripſi.*

Porro tres ſuperiores cum haud rite electi, nec à Romano Pontifice confirmati

M ſuc-

fuerint, inter Archiepiſcopos huius Sedis nequaquam annumerandi cenſentur, imo Ioannes Salernitanus ſchiſmaticus fuit, & Anacleti Pſeudopontificis ſectator acerrimus.

8 IOANNES II. Presbyter Beneuentanus, vir bonus & doctus poſt multam Cleri & populi vexationem vnanimi conſenſu, & Regis Rogerij gratia legitimus electus eſt Archiepiſcopus circa annum Dom. 1142. Romæ ab Innocentio II. Archipræſul eſt ordinatus, & pallij benedictionem recepit, vt teſtatur noſter ſæpecitatus Indiculus. Eccleſiam ſancti Nicolai Confeſſoris anno 1161. conſecrauit, quo quidem anno Vvillelmus IV. Latinorum Acconenſis Eccleſiæ in Bithynia Epiſcop. vna cum Capituli ſui aſſenſu locum in cœmeterio Eccleſiæ ſancti Nicolai Acconæ in vſum Amalphitanorum Manſoni & Sergio Amalphitanis ciuibus conceſſit, & ad ſocietatem Acconenſis Eccleſiæ admiſit. Diploma Vvillelmi hic exhibemus ab ipſo exemplari Archiuij Eccleſiæ Amalphitanæ vetutlate penè obſoletum.

In nomine Sancta & Indiuidua Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen.

Quoniam iuſtis petitionibus fidelium deeſſe non debemus, dignum duximus Manſonem, & Sergium Amalphitanos Leonis Curialis filios ſuper his exaudire, quæ ad honorem, & vtilitatem Eccleſiæ noſtræ noſcimus pertinere; Notum ſit itaque tam præſentibus, quam futuris, quod Ego Vvillelmus diuina permiſſione Quartus in Acconenſi Eccleſia Latinorum Epiſcopus, & eiuſdem Eccleſiæ venerabile Capitulum concedimus Manſoni, & Sergio Leonis Curialis filijs, & Amalphitanis, qui in Accona obierint locum quendam in cœmiterio ſancti Nicolai in vſum ſepulturæ Amalphitanorum, in quo prænominatus Manſo intuitu pietatis carnarium ad oſſa mortuorum reponenda de propria pecunia conſtruxit, & tumbam deſuper ædificauit. Et quoniam deuotionem præfati Manſonis, & Sergij fratrum & Amalphitanorum erga nos & Eccleſiam noſtram deuotam & ſinceram fore cognoſcimus, ipſos in fraternitatem Eccleſiæ noſtræ Acconenſi ſuſcipimus, & eis orationum noſtrarum beneficium ſpirituale concedimus in perpetuum. Huius igitur conceſſionis paginam, vt ſtabilis & rata permaneat auctoritate ſigilli noſtri confirmauimus, teſtibus ſubnominatis, qui adfuerunt Fridericus Tyrenſis Archiepiſcopus, Renertus Lidenſis Epiſcopus. Hugo Abbas templi Domini H. . . . annus Archidiaconus, . . , atas & Micael Canonici, & Presbyteri Petrus . . . . & Diaconi Petrus Catalaunenſis Canonicus. . . . . Incarnationis Dominicæ milleſimo centeſimo ſexageſimo primo indictione . . . . . . , Regnante in Syria. . . . .

Hac fere tempeſtate, hoc eſt anno 1163. Boemundus Boemūdi Antiochiæ Principis filius hęc obtulit Eccleſiæ S. Andreæ Amalphitanæ, & ciuibus Amalphitanis perpetuo poſſidenda.

In nomine Sancta, & Indiuidua Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen.

Vniuerſis ſanctæ Matris Eccleſiæ filijs, tam præſentibus, quam futuris innoteſco, quod ego Boamundus Boamundi quondam Antiochiæ nobiliſſimi Principis filius, habens dominium Laodiciæ & Gabuli, ad emendationem patriæ meæ prouidere ſollicitus; ex communi aſſenſu virorum meorum dono & concedo Eccleſiæ Dei, & ſancti Andreæ de Malfia, cunctiſq; Malphitanis, eorumque in poſterum ſucceſſoribus vniuerſis in eleemoſynam iure hæreditario habendum, ac poſſidendum liberè, & quietè, in pace, & ſine calumpnia medietatem omnium iuſtarum meatum conſuetudinum, atque reddituum, quos mihi perſoluere debuiſſent. Ita ſcilicet prędictarum conſuetudinum, atq; reddituum mihi, meiſque ſucceſſoribus dimidiam partem perſoluentes, aliam ſibi in libertatem ęternaliter retinentes, liberum introitum, atque exitum per totam terram meam, ſtando, vel eundo, vendendo, ſiue emendo ſemper habeant, atque poſſideane. Item dono, pariterque concedo prænominatæ Eccleſiæ, cunctiſque per ſucceſſionem Malfetanis ſub eadem libertate, & abſque ſeruitio tres eſtacones in ciuitate Laodiciæ cum ſuis omnibus continentijs, vt in eis ipſi Malfetani maneant, ſteut, ac ſuper eſtacones prout voluerint, & quomodocumque voluerint ædificent, atque laborent. Habent itaque prænominati Eſtaconi ab Oriente viam, ab Occidente habent portum maris, à Meridie habent Eccleſiam ſancti Petri de Platea, à media nocte eſt domus Suricani nomine Aſſet. Hoc autem donum factum eſt in manu Landulfi Comitis Mauro, & in manu Lucę de Flor. Et mihi pro hac prænominata libertate donoque prælibato mille & trecentos biſancios de comminiſcentia, atque eleemoſyna Beati Andreæ, ac proborum hominum Malfetanorum ex propria deliberatione dederunt. Hoc igitur donum ſic facio, atque concedo, vt nullus ſit, qui hoc donum, ſine per me, ſiue per alium alienare, aut deſtruere poſſit. Sin autem in prædictis eſtaconibus à quaque aliqua hære-

A hæredum calumnia defenſor, atque emendator prædictis hæredibus Malfitanis. Vt igitur hoc donum firmum, ac ſtabile fiat, litterarum inſcriptione, meique plumbei, ac principalis ſigilli impreſſione munio, atque confirmo *Teſtes vero ſubſcribuntur Dominus Syluester: Robertus de Surdauille, Vuillelmus de Logis. Giſchardus de Nazareth, Vuillelmus frater Cammarij & eius frater Iohannes, Gualterius Doella, Bernardus Cancellarius, Robertus de Verdun, Arnuldus de Lambes, Arnuldus Andreas, Petrus Anicel, Petrus de Beer. Anno ab Incartione Domini noſtri Ieſu Chriſti* 1163.

Porro Ioannes ſedit Rogero, & Vvillelmo regnantibus annos 24. mortuuſque fertur anno 1166. B & in ſua Cathedrali humatus.

9 IOANNES III cognomento de ſancto Paulo Panormitanæ Eccleſiæ Diaconus, vir nobilis, & Siciliæ Regi charus, Ioanni ſucceſſit anno 1166. Amalphim venit Iunio menſe, & honorifice ſuſceptus pontificatum iniit ſumma Cleri conſenſione: & cum Eccleſiam ſibi commiſſam pergeret optimis decretis inſtituere, a Rege Panormum reuocatus ſequentis anni menſe Ianuario, ibidem Auguſto menſe vita ceſſit, & ſepultus in Eccleſia Epiſcopij S. Mariæ, ita Indiculus noſter.

10 ROBALDVS nobilis genere, ex Longobardiæ partibus Panormitanæ C Eccleſiæ Canonicus, ac Vuilielmi Regis Sacellanus, vir potens in opere, & ſermone Græcæ, Latinæ, ac Hebraicæ linguæ peritiſſimus, ad hanc dignitatem vocatus anno 1168. Capuæ ab Alexandro III. Pontifice conſecratus eſt. Anno 1172. die 26. Iulij Indictione 5. per publicum iuſtrumẽtum donat Eccleſiæ ſancti Andreæ Cathedralis Amalphiæ, quædam bona mobilia ſita in territorio Graniani, temporibus Gullielmi Regis Siciliæ, anno ſeptimo Regni eius, Amalphiæ. Eximiè ſedit vir doctiſſimus, & honeſtate morum præclarus annis ſex, vita functus 28. die Iunij 1174. in camera ſua, quam ipſe conſtrui fecerat, D & ſepultus fuit in marmoreo tumulo iuxta altare ſanctæ Mariæ ſub crypta in parte Meridionali, vt notat Indiculus. Ipſo verò Robaldo ſedente, Almericus Hieroſolymitanus quintus Rex liberaliter confirmauit, ac perpetuo conceſſit Eccleſiæ ſancti Andreæ Amalphitanæ, domos quas Raymundus Tripolitanus comes dederat communi Amalphitanorum. Conceſſio & confirmatio ſcripta fuit ijs verbis an. 1168. apud Aſcalonem, cuius exemplar olim mihi communicauit Abbas Conſtantinus Caietanus.

In nomine Dei, & Indiuiduæ Trinitatis.

Notum ſit omnibus tam præſentibus, quam futuris, quod ego Almaricus pro Dei gratia in ſacra ciuitate Hieruſalem, Latinorum Rex Quintus concedo, & confirmo Eccleſiæ ſancti Andreæ, quæ eſt in Malphia, & Communi Malphiæ domos illas, quas Comes Tripulis Raymundus iu . . . . . dedit in priuilegio ſuo, cen confirmauit, has ſiquidem domos Eccleſiæ ſancti Andreæ, vt dictum eſt Communi Malphiæ, omni iure, ſeruitio, tam per mare, quam per terram libere & quietè in perpetuum, ſicut præfatus Comes Raymundus Epiſcopis eas ſine ſeruitio & terræ donauit, & impriuilegiauit, Ego quoque concedo, & confirmo: vt autem hæc mea conceſſio rata, irrefragabilis in ſempiternum permaneat, chartam præſentem teſtibus ſubſcripſi, & ſigillo meo corroboro. Factum eſt hoc anno ab Incarnatione Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo octauo Indictione ſecunda. Huius rei teſtes ſunt, Gualterius Princeps Galileæ, Henfridus Conſtablarius, Milo Dapifer, Germundinus de Tihade, Gulielmus Marſcalcus Guido de Mancrijs, Acto de Marla, Balduinus Vicecomes Neapolitanus, Goulinus de Bethleem, Simon frater eius, Manaſſes de Cæſarea, Frontius Marra, Manſo Curialis, Viſus Palar, Marinus de la Gram, Manſo Feſinalis. *Datum Aſcalonæ per manus Radulſi, Regiſque Cancellarij tertiodecimo Kalendas Nouembris.*

11 DIONYSIVS Epiſcopus Aprutinus Gullielmi Regis amicus ob eximias virtutes ad Amalphitanam Eccleſiam tranſlatus eſt anno 1174. & ab Alexandro Papa III. apud Anagniam conſecratus die 22. Octobris, de quo hæc refert noſter Indiculus. *Mortuo prædicto Domino Roboaldo, congregato Capitulo, & populo miſerat ad Regem, et nunciando dormitionem Domini Archiepiſcopi, & vt concederet eis eligere Paſtorem, ipſe Dominus noſter inuictiſſimus Rex audiens quod præfatus Dominus Roboaldus diem clauſiſſet extremum, effectus eſt triſtis de tam claro fonte extincto, vnde totum Regnum de eius riuulis bibere poterat. Et præfatus Dominus Rex miſerat litteras Capitulo, vt eligeret ſibi Paſtorem, vnde factum eſt, vt in vnum congregarentur Clerus & Populus Amalphitanus, & concilium fecerunt ad eligendum Paſtorem Deo annuente, vt eſſet perſona idonea & apta, qua digna eſſet tanto honore fungi, & eſſet defenſor omnium: vnde Deus omnipotens reſpexit ſuper ſeruos ſuos, & deſiderium omnium adimpleuit, & fecit nobiſcum miſericordiam ſuam, & electus eſt Dominus Dionyſius, qui fuit Epiſcopus Eccleſiæ Aprutinæ,*

perfectus in omnibus, ac præclarus in Curia præſ ti Domini noſtri Regis, & beatæ memoriæ Domini Gualtery Archiepiſcopi Panormitani. Qui Dionyſius Archiepiſcopus conſecratus eſt à Domino Alexandro Papa apud Anagniam die 22. Octobris, & honorifice accepit pallium ab eo, & ab eius Cardinalibus, & reuerſus eſt in ſedem ſuam Amalphitanam. Iſte Dionyſius acquiſiuit Eccleſiæ Amalphitanæ caſale Silipone, & vineam Dominicam in Maiore, vbi modo eſt hortus ex parte, & multa alia bona fecit Eccleſiæ Amalphitanæ, & vixit in Archiepiſcopatu annis 27. Hæc ille. Incidit eius mors in annum 1202. Interfuerat Dionyſius Lateranenſi Concilio ab Alexandro III. celebrato an. 1179. vbi ſubſcriptus reperitur cum ſuis ſuffraganeis, apud notas Neubrigenſis hiſtoriæ, & canonizationi S. Ioan. Gualberti an. 1194. plura Dionyſij documenta leguntur in Archiuio cœnobij ſancti Laurentij Benedictinæ Regulæ Sanctimonialium apud Amalphim: huic monaſterio donauit Dionyſius Eccleſiam ſancti Michaelis Archangeli prope Amalphim cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis anno 1202 menſe Martio indict. 5. eccleſiam hanc Vrſus Caſtellamata di[illegible] ante à conſtruxerat, bo[illegible] dotauerat. Documentum incipit *Dionyſius Dei gratia Amalphitanorum Archiepiſcopus*. Porrò Vrſus Caſtellamata ex ea familia eſſe videtur, quæ nunc apud Salernum vetuſta eſt, & nobilis cenſetur. Interfuit Dionyſius canonizationi S. Ioan. Gualberti anno 1194. quæ prima [illegible] ſolemni ritu celebrata à Cœleſtino Papa III. vt dixi, & hæc poſtrema Dionyſij memoria eſt apud me.

12 MATTHÆVS prænobili familia Capuana apud Amalphitanos vetuſtiſſima progreatus, ob inſignem animi pietatem, & præclaram doctrinam, cum eſſet Theatinæ Eccleſiæ Archidiaconus, à Clero Amalphitano vnanimi conſenſu Archiepiſcopus Amalphitanus renũciatus eſt 1202. & ab Innocentio III. 3. Idus Nouembris eiuſdem anni conſecratus, vt liquet ex epiſtola 106. pag 31. ann. 5. Regiſt. Vatic. vir ſane inſignis fuit Matthæus ac fortunatiſſimus, qui cunctos anteceſſores ſuos, in his quæ ſunt Chriſti, dicatur ſapientia, pietate & gloria anteceſſiſſe. Etenim cum maiorum titulum Cathedralis Eccleſiæ magnifice extruxiſſet, Petrus Cardinalis Capuanus, ciuis Amalphitanus, eiuſque gentilis (alijs patruus) ſubconfeſſioné proprio ære ædificauit, ſub qua corpus ſancti Andreæ Apoſtoli, quod è Conſtantinopoli, vbi Apoſtolicæ Sedis Legatum egerat, ad illuſtrãdam patriam Amalphim detulerat, repoſuit anno 1208. Matthæi Præſulatus ſexto, albo quidem lapillo ſignando, cuius beneficio multa in Eccleſia Amalphitana deinceps infirmis conceſſa ſunt remedia ſanitatum, & liquor ex oſſibus Apoſtoli emanans celebre manna, & theſaurus indeficiens piè erogatur fidelibus, ac celeberrimam in orbé Chriſtianum reddidit ipſam Eccleſiam Amalphitanam, quam noſtro æuo pientiſſimi Hiſpaniarum Reges Philippi II. & III. in ſplendidiorem faciem reddiderunt, vt ſupra retulimus.

Porrò tranſlationis hiſtoriam ex ipſo archetypo Cathedralis Archiuij hic libuit inſerere, vbi plura Petri Cardinalis Capuani facta digniſſima recenſentur, ſic enim ſe habet.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Christi, anno ab Incarnatione eius milleſimo ducenteſimo octauo, temporibus Domini noſtri Federici Dei gratia Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, & vndecimo anno Regni eius die vndecima menſis Octobris Indictione duodecima, Amalphiæ.

Non vacat à merito retributionis æternæ, quod charitatis affectibus emanare probatur. Conſtat enim in die miſſionis extremæ, maieſtatis oculis acceptari, quod Chriſti pauperibus fideliter erogatur, Domino dicente, *quod vni ex minimis meis iſtis feciſtis, mihi feciſtis*. Cum igitur Dominus Petrus Dei gratia tituli ſancti Marcelli venerabilis Presbyter Cardinalis, filius Domini Landulfi, filij Dom. Manſonis, filij Domini Ioannis Capuani, filij Domini Landonis Comitis de Prata, ex commiſſæ ſibi legationis officio viſitaſſet Syriam & Romaniam, aç rediens feliciter ex vrbe Conſtantinopoli diuina voluntate ſecum detuliſſet Amalphiam theſaurum pretioſiſſimum incomparabilem, Corpus ſcilicet beati Andreę Apoſtoli, qui in prædicta ciuitate Conſtantinopo-

nopolis diu habuerat manſionem velletq; Dominus Cardinalis patriam ſuam tanti muneris glo[illegible] Cum ſederet in palatio [illegible] Eccleſiæ cum Dom. Matthæo venerabili Amalphitano Archiepiſcopo, præſentibus Capitulo Amalphitanæ Eccleſiæ, & [illegible] Amalphitanis, & [illegible] de Ducatu Amalphiæ & [illegible]tra, cupiens pretioſum corpus Apoſtoli [illegible] de nouo [illegible], & [illegible] ſol[illegible] collocare, in qua ipſe primum paruulum Chriſtianitatis & primam tonſuram Clericalem acceperat, [illegible] honorem [illegible] & [illegible] ſpiritualiter, & temporaliter proueniunt [illegible] petijt ab Archiepiſcopo & Capitulo, vt de locatione corporis [illegible] omnibus, [illegible] ipſius corporis Apoſtoli [illegible] Eccleſiæ, parerent voluntati & ordinationi ipſius Domini Cardinalis. Ad hæc Dominus Archiepiſcopus & Capitulum [illegible] attendentes, quod Deus omnipotens [illegible] Eccleſiam, ciuitatem Ducatum Amalphitanum & totum R[illegible] [illegible] muneris [illegible] ſtra[illegible] ra[illegible] [illegible] voluntat[illegible] firmum & [illegible] per [illegible] p[illegible] li[illegible], [illegible] hac parte in Domino Cardinalem [illegible], vt & [illegible] prædictam ordinationem faceret Dominus Cardinalis, & vt [illegible] nario [illegible] dictis [illegible] & ſtabilis [illegible] Amalphitanæ Eccleſiæ [illegible] poſſent aliquatenus [illegible] ordinationi prædicti Domini Cardinalis aliquo contraire. Cum eſſet præſens idem Archiepiſcopus [illegible] permiſſione & voluntate [illegible], & [illegible] voluntate & mandato Capituli [illegible] à ſingulis, iurauit vnus Presbyter [illegible] Robbertus [illegible] ſide, Sancta Dei Euangelia [illegible] Capituli [illegible] qualiter Dominus Cardinalis ordinaret firma ſemp[illegible] & illibata [illegible] ſucceſſores ſuos, perpetuo conſeruare. Tandem Dominus Cardinalis [illegible] deliberato conſilio cum dicto Archiepiſcopo & alijs viris diſcretis ſtatuit [illegible] ordinauit vt de omnibus prouentibus, & oblationibus, quæ ob reuerentiam corporis prædicti Apoſtoli, & aliarum reliquiarum, quas octauo die præteriti menſis Madij ſolemniter, ac reuerenter obtulit ipſi Eccleſiæ Amalphitanæ amodo prouenerint, ſcilicet de omnibus, quæ proueniunt inferius in confeſſione, quocunque modo fierent, ſemper quatuor portiones percipiant Clerici Capituli, qui officio quotidiano ipſius Eccleſiæ inſiſtunt, vt ſtipendia [illegible] laboribus debita ex ipſis oblationibus conſequantur, cum Clerici Capituli de Beneficijs Eccleſiæ valde modicam portionem haberent, & reliquam partem percipiant ſuper pauperes hoſpitalis quod ipſe Dominus Cardinalis pro remedio animæ ſuæ in ciuitate Amalphiæ ſuis ſumptibus ædificauit. Hoc tamen excepto & declarato, quod omnia ea quæ proueniunt tam inferius, quam ſuperius in feſto Tranſlationis eiuſdem Apoſtoli, & vſque ad Octauas, licet ſuperius fiat ſolemnitas, quia nouiter eſt inſtituta ſolemnitas ipſa, diuidantur ſecundum prædictam diſpoſitionem, deductis tamen inde prius expenſis, quæ honorifice fiant ob reuerentiam [illegible] Verum quia præfatus Archiepiſcopus [illegible] percipere omnes oblationes, quæ in feſto ipſius Apoſtoli menſe Nouembris prouenieban[illegible] Eccleſiæ, dicebat [illegible] poſſe [illegible] [illegible] eſt inter ipſum, & Dominum Cardinalem cum conſenſu Capituli, vt de ipſis oblationibus certam quantitatem perciperet Archiepiſcopus [illegible] Amalphiæ, & [illegible], & [illegible] pro omnibus oblationibus eiuſdem [illegible], & vſque ad Octauas; & Sacriſta pro [illegible] ſuperioris altaris totius no[illegible] [illegible] Octauam in officio [illegible] cereos, & [illegible] de oblationibus [illegible] & vſque ad Octauas, [illegible] eſt de his, quæ proueniunt [illegible], & [illegible] pereſt aliquid ad [illegible] tranſeat [illegible] etiam de reſiduis recipiat quartam [illegible] quod di[illegible] Primicerius Eccleſiæ pro ſecunda Miſſa Natiuitatis Domini quam debet [illegible] celebrare tarenos [illegible] Amalphiæ recipiat de oblationibus, quæ proueniunt in ipſa Miſſa, & ſi aliquid defuerit ad [illegible] illam de oblationibus ipſius Miſſæ, [illegible] deeſt de h[illegible] & ſi ſupereſt aliquid [illegible] prædictam, tranſeat in commune. De oblationibus verò Para[illegible], quæ proueniunt ſuperioribus altaribus, & Sacrario Eccleſiæ per totum diem & noctem præ[illegible] in officio Miſſę, & pro tertia parte oblationum ipſius Miſſæ, quam Sacriſta conſueuerat habere, percipiat idem Sacriſta [illegible] ex tarenis Amalphiæ, & ſi aliquid defuerit, ſuppleatur ſibi de oblationibus confeſſionis, & ſi ſuperfuerit, tranſeat in commune. Et promulgata hac diſpoſitione, & ordinatione à Domino Cardinali coram Archiepiſcopo, & Capitulo, & omnibus prædictis aſtantibus, placuit tam Archiepiſcopo, quam Capitulo,

& alis, & præceperunt Dominus Archiepiſcopus, & Dominus Cardinalis mihi ſubſcripto Magiſtro Fortunato Curiali, & publico Notario, vt facerem inde publica inſtrumenta. Statuit etiam poſtmodum, & ordinauit idem Dominus Cardinalis, vt ſi vaſa aurea, vel argentea, vt calix, thuribulum, crux, candelabra, teſtum, vel de talibus vaſculis, quæ pro ſeruitio altaris offeruntur, aut panni ſerici, vel veſtimentum aliquod ad vſum altaris, ornamentum vt caſula, vel quodcunque aliud indumentum ad ornatum Eccleſiæ fuerit oblatum, maneat pro ornamento Eccleſiæ iuxta deuotionem offerentis, & quamdiu [illegible] manſerint, nulli liceat ad alium vſum aliquod iſtorum transferre, vel diſtrahere. Quod ſi iſtorum aliquod per Archiepiſcopum [illegible] fuerit ad aliam vſum aſſumptum [illegible] quod aſſumitur, diuidatur [illegible] prædictam ordinationem, & qui [illegible] prædictorum habeat poteſtatem [illegible] repetendi ſupradicto modo. Quod [illegible] rum vel argentum in maſſa, [illegible] vel vas aliquod ſeculare, vel tale [illegible] ſiue pannus [illegible] oblatus [illegible] offerente exprimente deuotionem ſuam, [illegible] licet fiat inde aliquid ad ornatum [illegible] Eccleſiæ, nullus habeat vocem [illegible] ſed ſi per Archiepiſcopum [illegible] ad alium vſum aſſumptum, illud quod ſic aſſumitur diuidatur ſupradicto modo. Si vero fuerit ſimpliciter oblatum, nec [illegible] deuotio fuerit expreſſa, [illegible] ad ornatum Eccleſiæ [illegible] prædictum eſt. Imagines autem aureæ, argenteæ, vel cereæ [illegible] & [illegible] alia oblata [illegible] pendeant [illegible] quamdiu [illegible] tum; cum vero [illegible] aſſumuntur aliqua [illegible], quæ [illegible] diſtribuantur [illegible] dicto modo, & [illegible] quiſque [illegible] habeat [illegible] repetendi portionem iuxta præ[illegible] tionem [illegible] tamen de cera, & [illegible], ſi opus fuerit [illegible] pro ſeruitio co[illegible]. Addidit etiam ad maioris gratiam [illegible] concordiæ, vt [illegible] Atranenſes, quam omnes Clerici Capellarum Amalphitanæ [illegible] de corpore maioris [illegible] Apoſtoli [illegible] celebratur [illegible] die prædicti menſis [illegible] diuini offi[illegible] ipſius Eccleſiæ cum [illegible] Capituli, & [illegible] duabus [illegible] tionum quæ per [illegible] Clerici de Capitulo conſequuntur, & diuidunt Atranenſes ipſi & Clerici Cappellarum Amalphiæ cum eis participent, percipientes ſinguli ſicut quilibet Clericorum Capituli, & de reliquis diebus totius anni quidquid Clerici Capituli percipiunt inter ſe tantum diſtribuant. Statutum eſt etiam per Archiepiſcopum, Cardinalem,

& Capitulum, vt quandocunque adhibendi fuerint Cuſtodes ad cuſtodiam [illegible] ſupradictorum [illegible] Dominus Archiepiſcopus conuocet Capitulum, & Priorem hoſpitalis, vel Vicarium ſuum, & ſimul [illegible] perſonam vel perſonas, quæ [illegible] debeant fideliter recipere, & cuſtodire, vſque ad [illegible] qui eis placuerit, omnes [illegible] prouentus, [illegible], vel in [illegible] tranſlationis, [illegible] S. Andreæ, & per [illegible] id quod pertinet ad [illegible] ſeu [illegible] ad Sac[illegible] & id quod pertinet [illegible] Nat[illegible] ad Primicerium, ſicut ſuperius dictum eſt, & debeat [illegible] præſentare [illegible] Archiepiſcopo præſente Capitulo, & Priore hoſpitalis, vel Vicario eius & vnicuique [illegible] partem ſuam iuxta prædictam Ordinationem, ſaluo etiam quod ſta[illegible] Archiepiſcopo de [illegible] ſancti Andreæ [illegible] Hanc etiam [illegible] factam [illegible] Cardinalis [illegible] Archiepiſcopo & Capitulo [illegible] tam Archiepiſcopo, [illegible] Capitulo. Vt autem hæc omnia [illegible] in poſterum, nos [illegible] aliquis temere [illegible] Dom. Archiepiſcopi [illegible] Dom. Cardinalis, & totius Capituli [illegible] anathematis, [illegible] Eccleſiaſticæ, vel [illegible] ordinationi auſu temerario [illegible] aliquid ſupradictorum [illegible] perturbare. Ad cuius facti perpetuam [illegible], & inuiolabile firmamentum [illegible] & mandatu Dom. Archiepiſcopi [illegible] Dom. Cardinalis & totius Capituli [illegible] per manus [illegible] Magiſtri Fortunati Curialis, [illegible] Notarii, qui [illegible] ſcripta [illegible], & [illegible] Archiepiſcopi, Cardinalis [illegible], & Inſ[illegible]. Quid in[illegible] eſt, [illegible] maioris [illegible].

Leo Diaconus & Primicerius Ancorarius teſtis eſt.

M. [illegible]thæus Archidiaconus Amalphitanus teſtis eſt.

† *Ioannes Diaconus Pappa teſtis eſt.*

† *Conſtantinus Diaconus [illegible] teſtis eſt.*

† *Conſtantinus Clericus Fauarus teſtis eſt.*

† *Leo Clericus de Flicto teſtis eſt.*

† *Thomaſius Clericus de Anglo illud idem teſtatur.*

† *Andreas Clericus Cumbalus teſtis eſt.*

† *Benedictus Presbyter Amalphitanæ Eccleſiæ Sacriſta teſtis eſt.*

Ego

† *Ego ſupradictus Robertus Presbyter teſtis ſum*
† *Donadeus Presbyter Ancorarius teſtis eſt.*
† *Iacobus presbyter teſtis eſt*
† *Manſo presbyter de Garafalo teſtis eſt.*
† *Sergius Scrophus regius Iuſtitiarius teſtatur, filius Domini Pandulphi vocatur.*
† *Manubel filius Domini Pandulphi teſtis eſt.*
Philippus filius Domini Ioannis de Lu Iudice teſtis eſt
† *Ioannes Iudex de Pantaleone teſtis eſt*
† *Ri[illegible] Imperi[illegible] Iudex Am[illegible] teſtis eſt*
† *Ioannes de Lu Iudice filius Dom. Marini teſtis eſt*
† *Petrus Buccella filius Dom. Pandulphi teſtis eſt.*
† *Marinus filius Dom. Sergij Iudicis de Iudice teſtis eſt.*
† *Ioannes filius Dom. Sergij Capuani teſtis eſt.*
† *Pantaleo filius Domini Vrſi lectabettæ teſtis eſt.*
Petrus Domini Maſtali filius teſtis eſt
Magiſter Fortun[illegible] Curi[illegible] ſcripſit hanc chartam & confirmauit.

Multa no[illegible] præt[illegible] hæc, quæ di[illegible] de I[illegible] Car[illegible] Capuano [illegible] ges eſſ[illegible] [illegible] Academiæ Amalp[illegible] Hac[illegible] an. [illegible] Magiſtros [illegible] ruit vigeſima [illegible] die [illegible] Apo[illegible] Amalfiæ mo[illegible] nitatis Am[illegible] cuius tenor [illegible] multa enim præſtat [illegible] Car[illegible] [illegible] nitatis [illegible] ita ſe habet.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti anno ab Incarnatione eius milleſimo du[illegible] octauo, temporibus Domini F[illegible] Dei gratia R[illegible] Siciliæ, Ducatus A[illegible] & Principatus [illegible] & vndecimo anno Regni eius Amalphiæ die 2[illegible] menſ. Octob. Indict. 12. Amalphiæ.

Deuotæ mentis intentio charitatis accenſa flatibus, eo magis virtutum proficit incrementis, quo amplius bonorum operum ſtudiis procurat commoda proximorum, in laboris namque ſtadio quiſque conſpicit vocationi ſuæ branium; vbi dum virtus creſcit, operis præmij fiducia proficit, & ſpes retributionis auge-

A tur; tunc enim iuſtitiæ noſtræ manipulos offerentes, vberes fructus pietatis colligimus, ſi bonorum operum ſemina, charitatis ſtudio præmittamus, dicente Scriptura, *Quæcunque ſeminauerit homo, hæc & metet*. Eapropter nos Petrus miſeratione diuina tituli ſancti Marcelli Presbyter Cardinalis, filius Dom. Landulphi, filij Dom. Manſonis, filij Dom. Ioannis Capuani, filij Dom. Landonis Comitis de Prata: Con[illegible] quod tale[illegible] ſcientiæ nobis cre[illegible] tum tenemur fideliter diſpenſare, & doctrinæ ſtudijs omni poſcenti diligenter ad[illegible] [illegible]ndum ſapientis conſilium. De[illegible] fontes tui foras, &c. Quia tamen [illegible] Romanæ Amalfitanæ Eccleſiæ mi-

B niſ[illegible] & ſolicitudo continuò nos [illegible] [illegible]uo tenemur, ſaniori [illegible] bo[illegible] noſtri gratia, quam perſonaliter non valemus, per alios volu[illegible] [illegible] quoniam non in ſolo pane viuit homo, ſed in omni verbo quod procedit ex ore Dei. A[illegible] [illegible] [illegible] t[illegible] D[illegible] [illegible] peccatorum, [illegible] & [illegible] vtilitatem Ec[illegible] & [illegible] Amalfiæ & Atrani præ[illegible] & or[illegible] temporibus [illegible] Amalfiæ [illegible] & tam Clericis quam [illegible] Amalphi[illegible] & At[illegible] [illegible]

C [illegible] doctrinæ fructus, & gratiam [illegible] valeant comparare, per quos [illegible] [illegible] & [illegible] pro [illegible] vſu perpetuo decem [illegible] auri Magiſtro, [illegible] ſtatu[illegible] annis ſingulis percipiendas, [illegible] [illegible] quas nos [illegible] in [illegible] & pertinentijs ipſius a [illegible] & à Sergio filio [illegible] Ser[illegible] [illegible] quas nobis inde fe[illegible] [illegible] ditus æſtimati ſunt ad valorem [illegible] vnciarum auri [illegible] annos, & de [illegible] [illegible]ſſionibus, quæ [illegible] Amalphi[illegible]

D [illegible] Manſo, [illegible] Ioa[illegible] noſtri [illegible] [illegible] & vbi inde char[illegible] [illegible] & [illegible] ad opus [illegible] [illegible] no[illegible] vid[illegible] de domo [illegible] cum omnibus ſuis [illegible] ante à Pantaleone Com[illegible] Mauronis, & alia domo in platea Banbacariorum Amalphiæ, cum omnibus ſuis pertinentijs, quæ fuerunt Conſtantini Colloſolfæ, & apotheca in Imbulo Amalphiæ, cum omnibus ſuis pertinentijs, quæ fuerunt Sergij de Cunſulo, quarum redditus æſtimati ſunt ad valorem aliarum trium vnciarum auri per ſingulos annos, & de vinea, & furno, & omnibus ſuis

ſuis pertinentijs, quæ eſt in Maiore, quam dicti fratres noſtri, [illegible] noſtro vt dictum eſt, pretio emerunt à Domina Purpura Capuana; & alia vinea Caſtaneto & ſilua in Agerolim a [illegible] cũ omnibus ſuis pertinentijs, quam ſimiliter ab eadem Domina Purpura emerunt, & de alio caſtaneto in eodem loco, quod emerunt à Leone Fontanarola, & de alia vinea, & terra, & roſario de capite P[illegible]ulo, cum omnibus ſuis p[illegible], quas [illegible] ab hæredibus Pa[illegible]hi Veram [illegible] ſcala, quarum poſſeſſionum redditus æſtimati ſunt ad valorem 4. vnciarum auri per ſingulos annos. Et ita Magiſter [illegible] conſequetur ſingulis annis pro labore ſtudij eiuſdem ſcholæ de redditibus noſtrarum poſſeſſionum dictas decem vncias auri, ſine aliqua contradictione. Volentes autem Ordinationem iſtam, & ſtatutum noſtrum per[p]etuo [illegible] manere d[illegible]rimus, [illegible] vita no[illegible] no[illegible] Magiſter, [illegible] ſcholam ipſam regat, & ſtudio [illegible] ſicut di[illegible] um [illegible] ſeſſio[illegible] præ[illegible] as habeat, [illegible] rium pro vo[illegible] piens inde [illegible] dictas 10. vncias auri. Et quia nos hoc beneficio duximus [illegible] quod [illegible] ſcholæ [illegible] Magiſtri ſuis, idem Magiſter, qui pro tempore fuerit, ſine pretio gratis legat Scholaribus Amalphiæ & Atrani, tam Clericis quam laicis [illegible] noſtrum [illegible] & [illegible] ſcholæ habeant [illegible] nepotes noſtri Clerici Leo filius Ioannis, & Ser[illegible] Manſonis [illegible] eis [illegible] giſtrum [illegible] ſcholam iſta cum [illegible] bus, & [illegible]. Et poſt [illegible] ſcholæ [illegible] tem hæredum præfati [illegible] Ioannis [illegible] duobus ſupradictis [illegible] ſcholæ [illegible] conceſſione noſtræ ſemper durante in ciuitate Amalphiæ. Hoc etiam exprimendum cenſemus, vt nullo tempore [illegible] ſcholæ [illegible] poſſit, vt [illegible] Magiſter [illegible] in [illegible] ipſa per nos, vel per alios [illegible] quos [illegible] ordinatio [illegible] getur [illegible] corporis [illegible] grauis, & inutilis fuerit, quod non poſſit commode intendere ſtudio eius ſcholæ, liceat nobis, & ſupradictis ordinatoribus eiuſdem ſcholæ ipſum amouere, & alium conuenientem ſtatuere, cum ſupradictis poſſeſſionibus, & redditibus, qui ſcholam & ſtudium competenter regat ad profectũ ſcholarium, ſicut ſuperius continetur.

A

Hoc etiam ad perpetuam ordinationis noſtræ [illegible] ſtatuimus, vt nec ipſis nepotibus noſtris Clericis, nec hæredibus ipſorum fratrum noſtrorum, vel cuilibet de generatione noſtra in perpetuum liceat de [illegible] omnibus noſtris poſſeſſionibus, & redditibus ad [illegible] deputatis, aliquid minuere, ſubtrahere, vendere, donare, commutare, vel modo quo[illegible] alienare, vel [illegible] nus [illegible] dum præſentem [illegible] ſed ſ[illegible] ad [illegible] rem [illegible] quæ de [illegible] diſpoſitionem [illegible] rer[illegible] præſumptum, irritum ſit penitus & inane, nec aliquid robur habeat firmitatis. Quod [illegible] Clerici, vel hæredes ipſorum fratrum noſtrorum [illegible] feruerint, [illegible] & or[illegible] diſ[illegible] noſtram [illegible] ſuper [illegible] de ſupradictis poſſeſſionibus [illegible] totum vel partem [illegible] vel ad [illegible] tunc Archiepiſcopus, qui [illegible] Amalphitanæ Eccleſiæ, & Capitulum eiuſdem Eccleſiæ, ad quorum [illegible] præſentis ordinatio [illegible] ſcholæ [illegible] dare videtur ea vice, & quo[illegible] ipſi nepotes noſtri Clerici, vel [illegible] maliciosi, vel [illegible] ſcholam, [illegible] ex [illegible] ipſorum irritare [illegible] abſque [illegible] vel [illegible] contradictione libere ordinare [illegible] integritate [illegible] Archiepiſcopus [illegible] Amalphitanæ [illegible]

C

[illegible]

D

[illegible] per ad [illegible] ſupradicto modo. [illegible] contra hæc [illegible] Archiepiſcopo, vel Capitulo aliter fuerit præſumptum, irritum ſit penitus & inane, nec aliquid robur habeat firmitatis. Si vero Archiepiſcopus, vel Capitulum ſuper ordinatione ipſius ſcholæ tunc negligentes extiterint, aut contra præſentem ordinationem noſtram de ſchola ipſa venire præſumpſerint, tunc Communitas ciuitatum Amal-

A Amalphiæ & Atrani, ad quorum commodum præſens ordinatio fructuoſa peruenit, licentiam, & poteſtatem habeant ea vice, & quoties ad Archiepiſcopum, & Capitulum prædicto modo deuenit ordinatio. Si ipſe Archiepiſcopus, & Capitulum malitioſi, vel negligentes fuerint, vt vel non ordinare ſcholam vt prædictum eſt, vel ad alium vſum totum vel aliquid ſupradictorum velint transferre, libere, & abſque alicuius, vel aliquorum contradictione, ordinare ſcholam cum omni integritate poſſeſſionum, & redditu um prædictorum ſecundum prædictam ordinationem noſtram, nec etiam Communitas ipſarum ciuitatum habeant poteſtatem de B his omnibus ſcholæ poſſeſſionibus, & redditibus ad regimen ſcholarium deputatis aliquid minuere, ſubtrahere, vendere, vel ad alium vſum transferre; quominus ſcholæ ſtudium ſemper duret ſecundum præſentem diſpoſitionem noſtram, ſed ſemper ad vſum huius ſcholæ omnia transferantur ſupradicto modo. Et ſi aliquid de præmiſſis contra hanc noſtram diſpoſitionem à Communitate ciuitatum ipſarum fuerit præſumptum, irritum ſit penitus, & inane nec aliquod robur habeat firmitatis. Adijcimus etiam ad maiorem ordinationis noſtræ cautelā, & perpetuam C ſecuritatem, vt ſi Communitas prædictarum ciuitatum etiam negligentes fuerint circa dictam ordinationem noſtram eiuſdem ſcholæ, tunc ea vice & quoties ad Communitatem ipſarum prædicto modo deuenerit ordinatio, ſi ipſa Communitas prædictarum ciuitatum malitioſi, & negligentes fuerint, vt, vel non ordinare ſcholam, vt prædictum eſt, vel ad alium vſum totum, vel aliquid ſupradictorum velint transferre, ordinatio ipſa eiuſdem ſcholæ perueniat ad Romanam Eccleſiam, vt per Summum Pontificem libere & abſq; alicuius, vel aliquorum contradictione ordinetur, & ſtatuatur in ciuitate Amalphiæ ſchola ipſa cum omni integritate D poſſeſſionum, & redditu um, ſicut ſupra dictum eſt, vt præſens ordinatio ipſius ſcholæ ſemper durare valeat ſecundum prædictam noſtram diſpoſitionem in perpetuum. Hoc tamen nobis iure reſeruato, vt ſi nos in vita noſtra voluerimus aliquid de ſupradictis poſſeſſionibus minuere, vel adijcere, aut de aliquo ex eis commutationem facere, liceat nobis hoc facere ſecundum voluntatem & diſpoſitionem noſtram, ita tamen vt redditus ipſarum decem vnciarum ad vſum ipſius ſcholæ in earum remaneant integritate ſecundum prædictam ordinationem noſtram, ſicut ſuperius continetur in perpetuum. Si quis autem contra hanc noſtram ordinationem, modo quolibet venire præſumpſerit, vel in aliquo eą violare temere velit, & ab intentione ſua non reſipuerit, mille ſolidorum Amalphiæ regio fiſco pœnę ſubiaceat. Ad huius autem noſtræ ordinationis perpetuum robur, & inuiolabile firmamentum tria ſimilia ſcripta per manus Magiſtri Fortunati Curialis & publici Notarij ſcribæ, & ſubſcriptione teſtium manibus iuſſimus roborari, anno, menſe, & indictione prætitulatis: nam & nobilibus noſtris germanis. Manſoni, & Ioanni filijs Magnifici Domini Landulphi Capuani, hæc charta ordinationis per omnia placet, & quia dictas poſſeſſiones de proprio pretio Magnifici Domini Cardinalis Dom. fratris noſtri emimus, & chartas earum non habemus, vt ſuperius per ordinem continetur, ordinatio ipſa, quam inde idem Dominus Cardinalis ſtatuit, & ordinauit, ſicut prædictum eſt à noſtra parte firma, & ſtabilis permaneat in perpetuum, & omni tempore dictæ poſſeſſiones, & redditus earum ad vſum ipſius ſcholæ tranſeant, ſupradicto modo in perpetuum quod ſuperius diſtribatum eſt, legitur beneficio.

† *Manſo prædictus filius Dom. Landulphi Capuani teſtis eſt.*

† *Ego prædictus Ioannes filius quondam Landulphi Capuani teſtis.*

† *Manubel filius Domini Landulphi teſtis eſt.*

† *Ioannes filius Domini Sergij Capuani teſtis eſt.*

† *Ioannes de Lu Iudice filius Dom. Matini teſtis eſt.*

† *Magiſter Fortunatus Curialis, qui ſupra, ſcripſit hanc chartam & confirmauit.*

Augeat Petri Cardinalis gloriam, pietas, & deuotio erga Ciſtercienſem Ordinem, cuius alumnos Amalphim in propria ſuſcepit domo, & conſtructo cœnobio apud Eccleſiam ſancti Petri de Toczulano anno 1212. quam deinde Eccleſiam Conſtantinus Presbyter conſenſu Matthæi noſtri Archiepiſcopi, & Capituli Amalphitani in manibus eiuſdem Cardinalis liberè dimiſit anno 1213. vt cœnobio vniretur, ita ex veteri monumento elicimus.

Die quinta decima menſis Iunij, Indictione prima Amalphiæ anno 1213. temporibus Domini Ottonis Dei gratia Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, & ſecundo anno Regni eius Amalphiæ, Conſtantinus Presbyter ſponte & bona voluntate, cum conſenſu tamen Domini Matthæi Dei gratia venerabilis Amalphitani Archiepiſcopi præſente Capitulo Amalphitano remittit, & renunciat in manibus Domini Petri Dei gratia tituli ſancti Marcelli venerabilis Presbyteri Cardinalis Eccleſiam ſancti Petri Apoſtoli, qui dicitur Toczulano cum poſſeſſionibus, hæreditatibus,

&

& omnibus alijs ad ipſam Eccleſiam ſpectantibus, & pertinentibus, & vult, quod dicta Eccleſia vſque in perpetuum cum omnibus ſupradictis ſibi pertinentibus ſit libera, & abſoluta in Canonicam Regularem ſecundum ordinationem ſupradicti Domini Cardinalis, & nullam à ſe, vel aliqua perſona pro eius parte moleſtiam, vel requiſitionem idem Dominus Cardinalis, aut fratres ipſius Canonicæ in ijs omnibus habeant, quam quidem Eccleſiam ipſe Presbyter Conſtantinus fuerat Canonicè aſſecutus, & dictus Dominus Cardinalis ſtatuerat & ordinauerat in Canonicam Regularem pro ſalute animæ ſuæ, ad cuius preces Conſtantinus eam remiſit, &c. A

B Iuuerunt etiam ad ipſum ſtatuendum cœnobium, cui deinde ſancti Petri de Canonica nomen fecerunt, Manſo Capuanus Petri Cardinalis frater, & Ioannes Manſonis filius plura bona eidem attribuerunt vt ex ſequenti monumento habetur.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno de Incarnatione eius milleſimo ducenteſimo tertio decimo, temporibus Domini noſtri Ottonis Dei gratia Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, & primo anno Regni eius, Amalphiæ, die quintodecimo menſis Iunij, Indictione prima.

C Nos Manſo filius Dopni Landulphi filij Dopni Manſonis, filij Dopni Ioannis Capuani, filij Dopni Landonis Comitis de Prata, & Ioannes, qui ſumus genitor & filius, conſiderantes tam venerabile opus, quod Dominus Petrus Dei gratia S. R. E. tituli ſancti Marcelli venerabilis Presbyter Cardinalis chariſſimus frater, & auunculus noſter, filius ſupradicti Domini Landulphi genitoris, & aui noſtri pro ſalute animæ ſuæ, in Eccleſia ſancti Petri Apoſtoli, quæ dicitur de Toczulano, quæ ſita eſt in tenimento huius ciuitatis Amalphiæ, quam in Canonicam Regularem ſuis ſumptibus ſtatuit, & ordinauit à die præſenti pro ſalute, & remedio animarum noſtrarum, & parẽtum noſtrorum damus, tradimus, atque concedimus, & offerimus in ſupraſcripta Canonica integrum Balneum noſtrum, quod dicitur donnicum quod dirutum eſt, quod habemus in ciuitate Amalphiæ, & integram terram vacuam, quæ iuxta eſt illud, quæ extenditur vſque ad murum Curiæ Amalphiæ, & vſq; ad Capellam Regiam, cum iuſtis introitibus, & pertinentijs ſuis; quæ omnia ex dono, & conceſſione Illuſtris Friderici Dei gratia Magnifici Regis Siciliæ iure proprietario poſſidemus, ſecundum tenorem priuilegij, quod idem Dominus Rex de gratia magnificentiæ ſuæ nobis ſupradicto Manſoni tunc fecit, quod eidem ſuprascriptæ Canonicæ tradidimus, cum alijs Regijs litteris, quas ex inde habuimus, vt amodo, & ſemper hæc omnia ſuprascripta cum omnibus infra ſe habitis, & contentis vice, & loco noſtro, auctoritate tamen ſuprascripti Regij priuilegij, ſint in poteſtate, & dominatione iſtius ſupradictæ Canonicæ iure perpetuo, & Priores, & Fratres eiuſdem Canonicæ libere in domum, & ædificiũ conſtruant, & pacificè, & quietè locum prædictum, & quod ibidem ædificauerint habeant, & omni tempore iure proprietario poſſideant, ſecundum quod in ipſo regio priuilegio continetur, ad commodum, prouentum, & vtilitatem ſuprascriptæ canonicæ, & fratrum eius in perpetuum ſine noſtra, & hæredum noſtrorum, vel cuiuſlibet moleſtia, aut contradictione. Nullique ſit licitum prędictam Canonicam, & fratres eius ſuper hoc, modo quolibet impedire, aut moleſtiam aliquã, vel contrarietatẽ inferre per vllum modum. Quos ſi nos, vel noſtri hęredes contra hoc ſcriptum noſtræ oblationis atque traditionis venire præſumpſerimus, auri ſolidos centum regales componere promittimus, & hæc charta, vt ſupra legitur, ſit firma in perpetuum, nam & mihi Sergio Clerico filio ſupradicti Dom. Manſonis Capuani hæc charta donationis quæ per ſuperius legitur certiſſimè placet, & a noſtra parte firma, & ſtabilis permaneat in perpetuum per ſuprascriptam obligatam pœnam.

D

† *Ioannes Iud. & de Pantaleone teſtis eſt.*
† *Bartholomæus Iudex filius Dom. Mauri teſtis eſt.*
† *Magiſter Fortunatus Curialis ſcripſit hanc chartam, & confirmauit.*

Supradicta omnia Federicus II Imp. ob reuerentiam Principis Apoſtolorum, ad preces quoque dilecti in Chriſto Patris, & amici ſui Petri tituli ſancti Marcelli Presb. Card. Fundatoris monaſterij ſancti Petri de Amalphia Ord. Ciſtercienſis confirmauit, & conceſſit eidem monaſterio diuerſa bona. Confirmatio ſic incipit.

Fredericus Dei gratia Romanorum Imperator, ſemper Auguſtus, & Rex Siciliæ.

Per præſens ſcriptum notum facimus vniuerſis fidelibus noſtris tã præſentibus, quam futuris, quod nos habentes præ oculis piam & laudabilem Ord. Ciſtercienſis Religionem, intuitu pietatis diuinæ, cuĩ Religionem prædictam ſcimus deuotiſſime famulari, necnon pro remedio animarum diuorũ Auguſtorum quondam parentum noſtrorum venerabilem Abbatem, et conuentum ſancti Petri de Amalphia Ordinis prædicti, &c. *Datum Per-*

ren-

rentini duodecimo Martij, vndecimæ Indi-ctionis.

Aliud legimus eiuſdem Federici priuilegium conceſſum eidem cœnobio eo ipſo anno quando cœptum eſt ædificari.

Federicus Rex Siciliæ, ac Romanorum Imperator electus.

Conſiderans diuinam miſericordiam, cuius magnitudinem comprehendere non licet, cum incrementa in ſeipſo ſentiat aſſidua, cum ſacroſanctas Eccleſias, vbi iugiter ipſe laudatur, et colitur, et munificentiæ ſuæ beneficijs honorauit, eapropter petitionem, quam ſibi dilectus in Chriſto Pater Petrus tituli Sancti Marcelli Presbyter Cardinalis Celſitudini ſuæ porrexit, benigne admittens intuitu perpetuæ retributionis pro ſua quoque ſalute, et remedio animarum diuorum Auguſtorum parentum ſuorum inclytæ recordationis, necnon conſideratione grati ſeruitij, quod Celſitudini ſuæ laudabiliter dictus Cardinalis impendit, conſiderans et laudabile votum dicti Domini Cardinalis, qui his temporibus domum in Canonicam Regularem ad honorem D. Petri Apoſtoli Amalphiæ erexit, donat in perpetuum dictæ Eccleſiæ de demanio ſuo ſiue in baiulatione, ſiue in tenimento Tropeæ mille tarenas aureas annis ſingulis percipiendas. *Datum Romæ anno 1212. menſe Aprilis quinta decima Indictionis, &c. Regni dicti Domini glorioſiſſimi Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ in Romanorum Imperatorem electi anno quintodecimo.*

Alia plura priuilegia, iura, & bona dono dedit eidem cœnobio ſancti Petri de Canonica Federicus, vt innuat, ac compendioſè adnotat in ſuo protocollo, vt vocant, Sergius de Amoruezo de Amalphia, inſtante Iacobo de Amangano eiuſdem cœnobij Abbate.

Menſe Nouembri Indictionis duodecimæ 1388. *Amalphiæ in præſentia Iudicis Marci de Actinaſio notarij de Amoruezo, & teſtium conſtitutus frater Iacobus de Amangano Dei gratia Abbas monaſterij ſancti Petri Canonicæ Amalphiæ Ordinis Ciſtercienſis exponendo, quod quondam bonæ memoriæ Reuerendus Pater Dominus Magiſter Petrus tituli ſancti Marcelli venerabilis Presbyter Cardinalis laudabile votum ſuum, & Religionem domus, quam in ciuitate Amalphiæ in Canonicam Regularem inſtituit ad honorem B. Petri Apoſtolorum Principis, & quod idem Dominus Cardinalis à quondam Domino Federico Imperatore Romanorum conceſſionem, & donationem nonnullorum Iurium de demanio ipſius Domini Imperatoris, necnon & Cappellam eiuſdem Dom. Imperatoris ciuita-*

A *tis Amalphiæ, cum omnibus tenimentis, & pertinentijs ſuis obtinuit, & quod prædictus Dominus Imperator quondam Manſoni Capuano de Amalphia donauit Balneum ſui ipſius Imperatoris ſitum in ciuitate Amalphiæ & terram vacuam, & quod dictus Dom. Imperator ob reuerentiam dicti ſancti Petri cōceſſit Abbati, & fratribus in dicto monaſterio degentibus, vt poſſint poſſidere rationabiliter omnes poſſeſſiones, & bona iam dicti monaſterij, necnon & confirmauit monaſterio ipſi locum, qui dicitur Puſcumcelli, in quo ipſum monaſterium eſt fundatum, cum toto tenimento ſuo, & Capellam dicti ſancti Petri de Curte de Amalph. cum iuſtis tenimentis*

B *ſuis, & quod confirmauit etiam dicto monaſterio in perpetuum omnes poſſeſſiones, & tenimenta exiſtentes tam in Ducatu Amalphiæ, quam in territorio Ebuli, cum vno molendino, & quaſdam apothecas in Amalphia, & quod liceret eiſdem Abbati, & Fratribus in tenimento Ebuli in loco, qui dicitur Briſca in flumine vnum de nouo conſtruere molendinum, & quod victualia naſcentia in terris proprijs ex tenimentis Ebuli annuatim poſſent ad iam dictū monaſterium deferri libere & abſque aliquo iure portus, ſeu dobanæ. Item & quod idem Dominus Imperator confirmauit omnia alia iura, & poſſeſſiones, quæ erant ipſius monaſterij, eidem monaſterio, & quod idem Imperator ad querelam olim Ab-*

C *batis, & conuentus ipſius monaſterij iuſſit omnibus officialibus huius Regni Siciliæ, videlicet Baronibus, magiſtris Iuſtitiarijs, magiſtris Camerarijs, Baiulis, Capitanis, Comeſtabulibus, Iudicibus, ne offenderēt, & grauarent grangias, & homines ſuos, vt ſubſcriptis litteris Imperialibus ſigillis dicti Domini Imperatoris cerea rubea munitis habetur. Exponendo etiam dictus Abbas, quod propter defectum iuſtitiæ, quo olim præteritis annis Regnum Siciliæ caruit, & adhuc etiam caret, poſſeſſiones, iura, libertates, & immunitates, &c. ſunt in tantum diminuta, quod ipſe Abbas & conuentus quaſi vadunt mendicando. Propter quod ipſe Abbas prouidit recurſum habere ad ſanctiſſimum in Chriſto*

D *Patrem & Dominum Dominum Vrbanum Papam noſtrum in felici Vrbe Romanā nunc reſidentem, & exponere eidem Summo Pontifici, & ſacro cœtui Cardinalium omnia, & ſingula ſupradicta, & ſupplicare eis humiliter, & deuote, vt prædictis, & ſupra prædicta miſericorditer prouidere dignaretur, & mandare per eorum ſanctiſſimas litteras omnibus, & ſingulis, vt dictum Abbatem, & monaſterium ſuper aſſecutione, & habitione omnium, & ſingulorum prædictorum non debeant turbare, moleſtare, & inquietare, ſed eis permittere, & ſinere tenere, & poſſidere dictas terras, poſſeſſiones, & iura dicti monaſterij, & confirmare dictas litteras infraſcriptas, & omnia inſtrumenta dicti monaſterij, quæ habent, & quarum litterarum*

& in-

& inſtrumentorum ſupradictorum ſunt prout infra ſcribuntur. Rogauit ipſos Iudicem, Notarium, & teſtes, eorum officium implorando Abbas ſupraſcriptus, vt eaſdem litteras & eadem inſtrumenta exemplarent, tranſumptarent, publicarent, & in publicam formam redigere deberent, cuius precibus iuſtis fuerunt ipſa publicata, &c. Et ad cautelam eorundem Abbatis, & conuentus in publicam formam redacta, & extracta, & ſunt ſequentis continentiæ, &c.

Cæterum hoc cœnobium ſancti Petri de Canonica magnæ fuit exiſtimationis apud Amalphitanos ob eximiam Ciſtercienſium Monachorum religionem, & Petri Cardinalis memoriam. Ex eo plures viri probi, & docti prodierunt, inter quos recenſentur eiuſdem loci Abbates Ruphridus anno 1259. Ioannes 1285. Franciſcus, qui obijt 1349. Bernardus de Boninſegnis Florentinus Monachus S. Saluatoris de Septimo eiuſdem Ord. factus eſt Abbas huius monaſterij anno 1349. 8. Kal. Iunij, deinde fuit Abbas Mirteti Piſanæ diœceſis 1360. Iacobus de Anangano 1388. & Benedictus 1450. procedente vero tempore Abbatia hæc cœpit ſecularibus Clericis commendari, adeoque ex eorum incuria diuinus cultus, & temporalis ſubſtantia diminuti ſunt, vt Monachi coacti fuerint ſemidirutum monaſterium derelinquere, & in alijs ſui Ordinis monaſterijs habitare; ita nobile Petri Cardinalis pietatis monumentum in priuati viri commodum ceſſit; an meliori conſilio, aliorum iudicium eſto. Eccleſiã huius Abbatiæ (tranſlato titulo) nudam, octuaginta abhinc annis Capuccinis Fratribus incolendam tradiderunt, prope quam ex ruinis veteris monaſterij nouum ad eorum vſum ex Amalphitanorum eleemoſynis ſeptum excitarunt. Aſſeruantur in hac Eccleſia plures Sanctorum reliquiæ à Petro Cardinale vaſculis incluſæ, & à Conſtantinopoli delatæ, caput nempe ſancti Iacobi Maioris Apoſtoli, ſancti Diomedis Martyris, & Baſilij Magni, de ligno Crucis, aliæque, quarum nomina ibidem in tabula notantur.

Nec ſilentio prætereundum, quod idem Petrus Cardinalis aliud pietatis opus Amalphi reliquerit, nempe cum vidiſſet poſt ſancti Andreæ Apoſtoli lipſana in crypta Cathedralis Eccleſiæ depoſita innumerabiles illuc confluentium populorum multitudines, Hoſpitale apud Eccleſiam ſanctæ Mariæ foris portam ad pauperes peregrinoſque ſuſcipiendos conſtruxit, & annuo cenſu dotauit anno 1213. cuius inſtitutionem, & fundationem, hic cognitionis gratia, ex ipſo origi-
nali, quod extat in Archiuio
Minorenſis Eccleſiæ,
ſubijciemus.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius 1213. die 15. Octobris Indict. 2.

Piæ mentis deſideria rectæ voluntatis procedunt arbitrio cum temporalia comitantur æternis, perituris manſura, terrenis cœleſtia præponuntur. Tunc enim affectus humanus operi ſuo nomen imponit, cum penſata voluntate ſpiritus, qui figmento corporis præeminet dignitate naturæ, temporalium commoda charitatis proficiunt in augmẽtum, & ſanæ mentis radio ſpiritualium proficiũt incrementa: currentes enim in ſtadio tranſitoriæ vanitatis, & labentis vitæ laqueos mentis acumine tanto ſupernæ vocationis brauio verius propinquamur, quanto depoſita ſarcina temporalium, & mundi ſubſtantia fideliter erogata expeditius contendimus ad æterna. Cupientes igitur cum exultatione portare manipulos noſtros in die miſſionis extremæ, Nos Petrus dignatione diuina tituli ſancti Marcelli Presbyter Cardinalis, inſpirati à Domino à quo bonum omne procedit, pro remiſſione peccatorum noſtrorum, & parentum noſtrorum, & præmio remunerationis æternæ diſpoſuimus Domino temporaliter conſtruere domum hoſpitale ad ſubſidium pauperum in ciuitate Amalphiæ in Eccleſia noſtra ſanctæ Mariæ foris portã, quam ſcilicet domum hoſpitale Chriſti freti auxilio conuenientibus fabricis, & ædificijs ædificauimus, ſperantes eleemoſynis & beneficijs ad opus pauperum temporaliter impenſis æternaliter adiuuari, vt quod in carnis conuerſatione commiſimus, ſpiritus expiatione diluatur. Cum igitur fauente Domino domum ipſam pro voto mentis erectam, & conſummatam viderimus, vt in ea pauperes Chriſti digne valeant ſuſtentari, & temporalium ſubſidio recreari, domum ipſam, tam in Ducatu Amalphiæ, quam in alijs locis ſufficienter dotauimus, & ditare curauimus tenimentis, poſſeſſionibus & plurimis beneficijs, & ornamentis noſtro pretio comparatis, fideliter acquiſitis, quæ omnia ſeriatim & diſtinctè præſentis ſcripti ipſi hoſpitali offerimus, & confirmamus. . . . . . Eccleſiam ipſam ſanctæ Mariæ, cum omnibus tenimentis ſuis, & totum locum, & tenimentum, vbi hoſpitale ipſum ſitum eſt, cum vinea & horto, terra & oliueto à flumine vſque ad montem Pigellulæ, & duobus molendinis ibidẽ coniunctis cum omnibus illorum pertinentijs, quæ ex regia donatione obtinuimus, & integrum furnum ipſi hoſpitali coniunctum, & cum duabus domibus in Amalphia poſitis ad Campum, cum omnibus ædificijs, & pertinentijs eorum, & integrum paſtinum

foris

A foris porta,poſitum,quod quondam fuerat
Sergij Ricca cum ſuis pertinentijs, & integram domum & hortum in Amalphia ſupra murum poſitam, quæ quondam fuit Nicolai Subcota, & integrum balneum, & domos coniunctas, & iuxta murum ciuitatis, & ſupraſcriptæ Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, quas emimus à Petro Domini Maſtali cum omnibus illorum pertinentijs, & integras vineas, caſtaneta, ſyluas, terras, in Ageroli poſitas, quæ fuerant quondam de ipſis de Roſa, cum omnibus illorum pertinentijs, & integras vineas, & oliueta in duobus locis poſitas in Caſanoua, cum domibus, & omnibus illorum pertinentijs, quæ iure emptionis obtinuimus, & omnia tenimenta, & poſſeſſiones, & alia
B in tenimentis Surrenti poſita, quæ quondam fuerant Eccleſiæ ſancti Georgij de Neapoli, vbi ad vicum ducitur, & alia tenimenta in eodem loco, quæ ſimiliter emimus ſecundum tenorem inſtrumentorum, quę inde obtinuimus, & alia tenimenta & villanos in ipſis tenimentis Surrenti poſita, quæ ex dono regio obtinuimus, cum omnibus illorum pertinentijs, & integra tenimenta, & poſſeſſiones, & terras apud Tuſcianum, quas emimus à Conſtantino Pappacarbone, & à Mattheo Scippizzo de Salerno, cum omnibus illorum pertinentijs, & terram, quę quondam fuerat Giliberti filij Presbyteri Roberti in eodem loco Tuſciani cum ſuis pertinētijs, & integram tertiam partem terrarum, &
C tenimētorū, quæ ex regia donatione obtinuimus apud Cumas cum ſuis pertinētijs, & de his omnibus ſupraſcriptis tenimentis, & poſſeſſionibus, omnia inſtrumenta, quæ habuimus eidem hoſpitali tribuimus, & ad decorem ipſius hoſpitalis dedimus ſibi, & obtulimus de ornamento Cappellarum noſtrarum Calicem vnum argenti, ponderis nouem vnciarum, & thuribulum vnum argenti ponderis vnius libræ, & dimidiæ vncię, & cappam vnam de examito rubeo cū liſta de aurofriſo, & planetā vnā ſericam de purpura præter alia minora, & quotidiana ornamenta, quæ ipſi hoſpitali obtulimus. Volentes igitur hęc omnia in præfato hoſpitali ad decorem domus & Chriſti ſeruitium perpetuo integra, & illi-
D bata manere tanquam primordia, & fundamentum eiuſdem hoſpitalis ſtatuimus, diſponimus, & cum hac conditione donamus, vt omnia ſuperius nominata, quæ per nos in ipſo hoſpitali oblata ſunt, & confirmata, tam in poſſeſſionibus, tenimentis, vaſis, veſtibus, & ornamentis ad ſubſidium pauperum, & decorem eiuſdem hoſpitalis perpetuo maneant, & ſeruentur, nec licitum ſit alicui priori, vel fratrum ipſius hoſpitalis, vel alicui Eccleſiaſticæ, vel ſeculari perſonę de his omnibus ſuperius nominatis aliquid vendere, donare, infeuda-

A re, commutare, obligare, ſubtrahere, imminuere . . . ipſi hoſpitali per hoc ſpecialiter attēdatur. Quod ſi aliquis huius noſtræ ordinationis, & confirmationis temerarius oſor extiterit, & contra ſtatum præſentis ſcripti venire præſumpſerit, & de ſupradictis omnibus aliquid vendere, donare, infeudare, commutare, obligare, ſubtrahere, imminuerę, vel modo quolibet alienare, per omnes vices, quibus hoc attentauerit, liceat Priori, & Fratribus Canonicæ, quam pro ſalute animæ noſtræ in tenimēto ciuitatis Amalphiæ noſtris ſumptibus ædificauimus illud renouare, irritare, & penitus diſturbare, & ſi Prior & Fratres eiuſdem hoſpitalis noluerint à ſua intentione reſipiſcere, ipſi Fratres Canoni-
B cę illud ad ſuum commodum transferre valeant, & tenere ſine aliqua contradictione Prioris, & Fratrum eiuſdem hoſpitalis. Simili modo ſi de his poſſeſſionibus, & tenimentis . . . quæ iam contulimus ipſi Canonicę Prior, vel Fratres eiuſdem Canonicæ, vel quęcunque alia Eccleſiaſtica, vel ſecularis perſona aliquid vendere, donare, infeudare, commutare, obligare, ſubtrahere, imminuere, vel modo quolibet alienare voluerit, per omnes vices quibus hoc attentauerit, liceat Priori, & Fratribus ipſius hoſpitalis illud reuocare, irritare, & penitus diſturbare, & ſi Prior & Fratres eiuſdem Canonicę noluerint à ſua intentione reſipiſcere, ipſi fratres hoſpitalis illud ad ſuum commodum trans-
C ferre valeant, & tenere ſine aliqua contradictione Prioris & fratrum eiuſdem Canonicę. Ad huius autem cōſtitutionis, & confirmationis robur, & inuiolabile firmamentum, præſens ſcriptum per manus Magiſtri Fortunati publici Notarij Amalphiæ ſcribi, & ſubſcriptione teſtium iuſſimus communiri, anno, menſe, et indictione ſupraſcriptis. Quod ſuperius diſturbatum eſt, & emendatum de ornamento legatur. Conſtantinus, Scalenſis Epiſcopus ſe ſubſcripſit.

† *Mattheus Archidiaconus Amalphitanus teſtis eſt.*

† *Mattheus Conſtantij Archidiaconus teſtis eſt.*

D † *Gerbinus eiuſdem Domini Cardinalis Cappellanus.*

† *Manſo Presbyter de Girofalo teſtis eſt.*

† *Ioannes de Lu Iudice filius Dom. Marini teſtis eſt.*

† *Ioannes filius Domini Sergij Capuani teſtis eſt.*

Philippus Domini Ioannis de Lu Iudice teſtis eſt.

Scriptum per manus iam dicti Magiſtri Fortunati publici Notarij ciuitatis Amalphiæ.

Hęc & alia pietatis opera egiſſe Petrum Cardinalem in patriam vidimus, de quo familiæ iuxta, ac patrię ornamento ſuperſtes Amalphi lapis ita loquitur. A

Hac ſpectare licet Capuani inſignia Petri,
Cuius ope illuſtris ſemper Amalphis erit.
Legatus Tyrio redimitus tempora Cocco,
Bizanti ſedem miſſus ad vſque fuit.
Et patriæ memor, exorato Pontifice, almum
Andreæ corpus latus in vrbe locat.
A.D.M.CC.VIII. die VIII. Maij.
Atque nouo veteri iuncto de marmore templo B
Vndique quod potuit relliquiaſque tulit
Canonicam, Xenodochium, Scholamque miniſtrans
Petro, inopi, pueris, ſacra, cibumque ducem
Mens erat, & portum, ſed cincta mœnibus vrbe
Suſcepit Petrum dextra benigna Petri.

De hac prænobili familia legendus Carolus Borellus Neapolitanæ Nobilitatis vindex, in Aellum Marcheſium de Neapolitanis familijs. Cęterum ad Matthęum Archiepiſcopum redeamus, qui tantę ſuę Eccleſiæ glorię, & exaltationis particeps factus, amara dulci miſcere aliquando edoctus, amarè tulit Amalphitanæ ciuitatis Pontificis interdicti fulmen, quod poſt ſextum annũ in eius gratiã extinctum Pontificiam benedictionem meruit. Anno Domini 1215. qui fuit 14. Pontificatus Matthęi. Innocentius III. in Lateranenſi palatio Oecumenicum celebrauit Concilium, cui interfuerunt Patriarchæ duo, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Abbates, Patres tam Gręci, quam Latini omnes ſimul 1285. inter quos fuit noſter Matthęus, qui in Oſtio Lateranenſis Eccleſiæ, vbi Concilium celebrabatur, ita à multitudine oppreſſus fuit, vt ſtatim venerabilis ſenex extinctus fuerit, & in eadem Baſilica humatus. C D

†

12 IOANNES ex eadem familia Capuana filius Ioannis filij Landulphi, filij Manſi, filij Ioannis, filij Landonis Pratæ Comitis Petri Cardinalis frater germanus. defuncto Matthęo Amalphitanæ Eccleſię creatus eſt Archiepiſcopus ann. 1215. ſanctum Franciſcum Aſſiſinatem hoſpitio lętus excepit, dum ſancti Apoſtoli Andreę venerationis cauſa Amalphim veniſſet, vbi cœnobium, Ioannis adiutus eleemoſynis, condidit, quod adhuc extat: viſitur in eo cella in qua per biennium ipſe ſanctus (vt aiunt) degit, nonnullaque miracula patrauit. Multos annos Ioannes hanc rexit Eccleſiã regnante Federico II. quem comperimus mortuum anno 1239. ac vacaniſſe Amalphitanam Eccleſiam annis fere quindecim, cauſam refert ſępe citatus Inuiculus. *Et quia tempore obitus Ioannis Capuani Archiepiſcopi fuit magna diſcordia inter Dominum Federicum Imperatorem, & Dominum Gregorium ſummum Pontificem, vacauit Eccleſia Amalphitana per annos quindecim. Et præfatus Dominus Federicus Imperator tenuit Eccleſiam Amalphitanam, & percepit omnes redditus, & prouentus ipſius Archiepiſcopatus, & conferebat de facto omnia beneficia vacantia.* Hæc ille.

De Ioanne verò nihil aliud pręter hæc pauca inuenimus, cuius pontificatu obijt Petrus Iunior Capuanus tituli ſanctę Crucis in Hieruſalem Presbyter Cardinalis: eius ex fratre nepos ab Honorio III. Papa ex Antiocheno Patriarcha vocatus ad purpuram, an. 1211. cuius obitus dies memoratur in vetuſto Martyrol. monaſterij olim Monialium S. Cyriaci ad Thermas Diocletianas. *Decimo Kalen. Aprilis obijt D. Petrus de Capua Cardinalis de ſancta Cruce, anima eius requieſcat in pace.* In atrio Eccleſię Amalphitanæ de Petro Capuano Cardinale Iuniore hęc leguntur carmina in Cathedrali Amalphitana.

Petre nepos Petri illius quo fulget Amalphis
Munera non ſpernas, quæ tibi parua damus.

Hæc tua ſunt clara Capuana inſignia gentis
Hæc ſunt telluris pignora chara tua.
Antiochens Ducem, Romana Eccleſia patrem,
Gallia te præfert ambioſa ſophum,
Aſt alijs potior te ducit Amalphia alumnum,
Et nato genitrix hæc monumenta dicat.

Anno vndecimo Ioannis pontificatus, ſalutis 1226. menſe Nouemb. Indictione 5. Federicus II. Imperator ob deuotionem, quam ſe habere aſſerit erga Florenſe monaſterium, (quod inter exteras Regni Eccleſias diligere fatetur, mandat monaſterium, Abbatem, & Conuentum ſanctæ Mariæ de Stella eiuſdem Ordinis Amalphitanæ diœceſis debere gaudere omnibus priuilegijs, immunitatibus & libertatibus, quas ſacer Ordo Florẽſis tempore quondam Domini Henrici patris ſui recolendæ memoriæ per Regnum habere conſueuit; ſuſcipit inſuper monaſterium in ſua protectióne, eique confirmat bona quædam apud Maiorum; priuilegium hoc extat in Tabulario Amalphitanæ Eccleſiæ, vbi plura monumenta eiuſdem monaſterij ſanctæ Mariæ de Stella, ſeu de Viſtetella aſſeruantur. Fuerat iam diu Eccleſia hæc ab Amalphitano Archiepiſcopo, & Capitulo ad ędificandum cœnobium Ord. Ciſtercieñs monaſterio S. Mariæ de Fenaria Theanenſis diœceſis tradita, ſed cum locus incapax, atq; ſecundum conſuetudinẽ illius Ordinis parum aptus à Viſitatoribus repertus fuerit, locum & Eccleſiam dimiſerunt: Gregorius vero IX. Pont. Rubiliano cœnobio Stabianæ ditionis, & Ord. Florenſis perpetuo vniuit, vel potius per Archiepiſcopum, Capitulumque Amalphitanum factum confirmauit, vt monaſterium conderetur ibidem. Legi ego & exſcripſi ex Regeſt. Vatic. an. 7. Greg. fol. 1. ep. 1. de hac re ad Rubilianenſem Abbatem hiſce verbis ſcriptam epiſtolam ann. 1233.

Abbati & Conuentui de Rubilian. Florenſis Ord. diœceſ. Stabien.

Te fili Abbas pro monaſterio tuo ex parte vna, & Procurator Ferrarien. monaſterij Ord. Ciſtercienſis ex altera in noſtra præſentia cõſtituti, dictus Procurator proponens Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Stella Amalphitan. diœc. Fratri Vgolino à venerabili fratre noſtro Archiepiſcopo, & dilectis filijs Capitulo Amaphitan. collatam, ac ab eodem fratre, vt de ipſa monaſterium Ciſtercien. Ord. fieret, vbi quatuor Monachi ad minus eiuſdem Ordinis in ea iugiter deſeruirent, monaſterio Ferrarienſi conceſſam contra vos ſuper ipſa reſtitutoria intentauit, quod non per vos, ſed potius per quoſdam Abbates, qui auctoritate generali Capituli Ciſtercien. omnia Regni monaſteria ſui Ordinis viſitantes præfatam Eccleſiam non eſſe aptam eidem Ordini repererunt, Monachi, qui per Abbatem, & Conuentum Ferrariæ ibi erant, exinde fuerunt amoti, quod videntes dicti Archiepiſcopus, & Capitulum, & per conſequẽs Eccleſiã ipſam à Ferrarienſibus derelictam, eam vobis liberaliter conceſſerunt licentiam inſuper tribuentes, vt de Florenſi Ordine eandem reformare poſſitis; idem verò Procurator non inficians, proceſſu viſitatorem ipſorum, adiecit, quod eorũ factum erat per generale Capitulum reuocatum, ſed de huius non potuit reuocatione docere; interrogatus etiam à nobis reſpondit, quod ea Eccleſia propter incompetentiam loci eſſe non poteſt Ciſtercienſis Ord. monaſterium, nec iuxta ipſius Ordinis inſtituta vlterius Prioratus ibi fieri, vel ſi eſſet grangia, liceret in ea quatuor illius Ordinis Monachis immorari. Auditis igitur ijs, & alijs, ac plenius intellectis ne Eccleſia ipſa quæ in loco aperto, regionis ſita dicitur, remaneret taliter deſtituta, de Fratrum noſtrorum conſilio vobis adiudicamus eandem, nihilominus prouidentes, vt ſuper æſtimationem dilecti filij noſtri P. S. Georgij ad Velum aureum Diac. Card. Ferrarien. Monachis reſtituantur expenſæ, ſi quas ibi fecerunt, ratione tamen habita præmiſſorum. Nulli ergo, &c. noſtræ conceſſionis, &c. Si quis autem, &c. *Dat. Lateran. 11. Kalen. Aprilis anno ſeptimo.*

Paucis poſt diebus aliam ſcripſit epiſtolam Gregorius ad Amalphitanum, Salernitanumque Archiepiſcopos, de eadem Eccleſiæ vnione cum Florenſi Ordine, quæ eſt 32. in ordine eiuſdem Regeſt. Vatic. fol. 8.

Amalphitano, & Salernitano Archiepiſcopis.

Ex relatione dilecti filij Hugolini nobis conſtitit, quod cum Eccleſiam in honorem ſanctæ Mariæ ſuper Maioro in diœc. Amalphitan. ab ipſo conſtructa Ferrarien. Monaſterio Ciſtercien. Ord. ſubiecifſet, vt ibidem ſub ipſius Ordinis obſeruantia Domino ſeruiretur; Viſitatores Ciſtercien. Capituli accedentes ad locum, Ferrarienſes exinde Monachos amouerunt decernẽtes iam non eſſe aptam Ordini ſupradicto, propter quod idem Frater ſe inueniens ſua intentione fruſtratum, à nobis deſiderantèr expetijt, quod Floren. Ord. dicta concederetur Eccleſia, vnito ſibi monaſterio Rubilian. Ordinis memorati: ita quod Eccleſia caput, & dictum monaſterium membrum exiſtat ipſius. cumque

nos ipſius precibus inclinati, filium noſtrũ Petrum ſancti Georgij ad Velum aureum Diac. Cardinalem noſtris litteris mandauerimus, vt ſi eſſet ita, prædictam fieri auctoritate noſtra concederet vnionem, ipſe non duxit in negotio procedendum, pro eo quod tu frater Amalphitan. prædictam Eccleſiam tunc vacantem, cuius collatio ad te pertinere dignoſcitur monaſterio contuleras memorato. Quia verò collationem ipſam non eſt, iuxta deſiderium prædicti Fratris, vnio ſubſequuta, nobis ex parte dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Rubilian: prædicti Ordinis fuit iterum ſupplicatum, vt Eccleſiæ memoratæ vnire Rubilian. monaſterium dignaremur. Nos igitur eorum, & prædicti Fratris ſupplicationibus annuentes, quia neutrum per te ad conuentum ibi retinendum ſufficere videbatur, monaſterium eidem Eccleſię duximus vniendum, auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, vt id robur obtineat perpetuæ firmitatis. Quocirca fraternitatem veſtram, de qua plenam fiduciam obtinemus, per Apoſtolicam Sedem mandamus quatenus auctoritate noſtra faciatis vnionem eandem inuiolabiliter obſeruari. Contradictores, &c. *Datum Lateran. 2. Id. Aprilis, anno ſeptimo.*

Cæterum hoc cœnobium ſupra montem Myrteti loco eminenti fundatum fuit, circa annum Domini 1200. viuente Abbate Ioachimo prophetiæ dono, alijſque tum ſanctitatis, tum doctrinæ virtutibus clariſſimo Florenſis Ordinis Fundatore. Ita nuncupatus eſt Ordo iſte à celebri cœnobio ſancti Ioannis de Flore Cuſentinę diœceſis, quod ipſe Ioachim condidit, cum eſſet Abbas Curatij Ord. Ciſtercienſis, eiuſdemque Ordinis expreſſe profeſſus: à Florenſi adhuc eo viuente plura per Calabriam & Lucaniam prodire cœnobia, ac veluti alium diſtinctum Ordinem à Ciſtercienſi Florenſem dixere. Manſiſſe Florenſem Congregationem, veluti ſui iuris filia, à Ciſtercienſi matre ſeiunctam annis fere trecẽtis docent Annaliſtæ Ciſtercienſes, ac deinde Florenſes Monachi commendarum iniuria, ne penitus eorum monaſteria veris deſtituerentur filijs, Ciſtercienſi matri tanquam Columnæ magnæ immobiliter adhęſerunt, & ſub vna Congregatione Ciſtercienſi hactenus perſeuerant. Porro cœnobium ſanctę Mariæ de Stella olim celebre, Commendatarijs vexatum, ac penè dirutum viſitur, cuius redditus Capitulo Amalphitano vniti exiſtunt: huius etiam cœnobij aliquos Abbates obſeruaui, Benedictum anno 1223. Vgolinum ſub Gregorio IX. 1334. Ioannem 1253. poſtmodum Epiſcopum Capritanen. anno 1254. Ioannem alterum anno 1281. Petrum 1328. Benedictum anno 1370. Thomam 1375. Raphaelem 1427. Benedictum 1450. Raphaelem ſecundum anno 1459. Gabrielem Setarium Epiſcopum Neritonenſem Commendatarium, ann. 1491. Matthęum Setarium anno 1511.

13 BARTHOLOMÆVS Pignatellus Neapolitanus clara familia procreatus, ſed ipſe tum ob ſummam prudentiam, tum & probitatem vir longè clariſſimus, poſt diuturnam vacationem Federico II. Imperatore defuncto Amalphitanæ Eccleſiæ præficitur ab Innocentio IV. menſe Martio anno 1254. eius extant litteræ Bartholomæi adhuc electi ſub datum Romæ pridie Kalendas Aprilis eiuſdem anni, ſigillo Electi Neapolitani obſignatæ, cum ipſe, vt fatetur in ijſdem, proprium hactenus non haberet, litteræ ſcriptæ ſunt Abbati ſanctæ Mariæ de Stellis Ordinis Florenſis, & Presbytero Thomæ Foreb Amalphitano, quibus mandat conferri Eccleſiam ſancti Petri de Mauro Abbati Silueſtro de Matazzulis de Maioro. Septem fere menſes huius Eccleſiæ Archipræſul fuit, eamque dimiſit libere in manibus Innocentij, qui tunc Capuæ erat, & Neapolim properabat ad Regni poſſeſſionem capiendam, pauloque poſt ab eodem Pontifice factus eſt Archiepiſcopus Cuſentinus, eodem anno 1254. vt patet ex eius litteris, quæ habentur in Regiſtrò Vaticano an. 12. Dat. Neapoli 2. Nonas Nouembris pag. 184. num. 303. Idem poſt multos exanthlatos labores pro Romana Eccleſia, proque Carolo Andegauenſi vtriuſque Siciliæ Rege à Clemente IV. tranſlatus eſt ad Meſſanenſem Eccleſiam, & ab eodem Legatus deſtinatus in Siciliam anno 1267. de quo in Cuſentinis Archiepiſcopis fortaſſe plura.

14 GVALTERVM ab Epiſcopatu Larinenſi ad Amalphitanum Archipræſulatum tranſtulit Innocentius IV. dum Capuæ moraretur, decimo Kalendas Nouembris anno 1254. ita ſcriptum legimus

in

in epiſtola 158. fol.180. Reg.Vatic. an.12. eiuſdem Innocentij. Virum ſummæ exiſtimationis fuiſſe Gualterum referunt ab Innocẽtio inter multos ſelectum,ad Amalphitanorum gratiam captandam, quibus immunitates, ac priuilegia à Regibus conceſſa libenter aſſeruit Neapoli nono Kalen. Decembris eiuſdem anni, hoc eſt paucis diebus ante eius obitum. Diploma ita legi ex authentico originali.

Innocentius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Dilectis filijs vniuerſis hominibus Amalphiæ, & Atrani ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

ERatio poſtulat, & æquitas perſuadet, vt noſtrorum deuotioni fidelium Apoſtolicæ benignitatis fauoribus, & gratiarum indulgentijs proſequamur. Vt igitur felicia vobis gaudeatis ingenuæ conditionis tempora illuſtraſſe,ac in libertatem filiorum adducti probetis amodo quam ſuaue, quamque leue ſit onus cui fideles Eccleſiæ ſua colla ſubmittunt Nos veſtræ deuotionis precibus inclinati, vt vos, ciuitates veſtræ, ac loca iuriſdictioni veſtrę ſubiecta in demanio & proprietate, ac regimine Romanæ Eccleſiæ . . . . . ac perpetuo maneatis in alterius dominium nullis vnquam temporibus tr. . ſferendi, & vt à doanæ commercio, & exactionibus ſitis liberi penitus, & immunes; necnon & Curiam vbique in Regno Siciliæ in qua in ciuilibus, ſicut olim claræ memoriæ Rogerij, & Gulielmi Secundi Regum præſentis Regni temporibus noſcitur, vt proponitis obſeruatum, per Amalphitanos dumtaxat iudicemini, habeatis, auctoritate vobis præſentium, indulgemus, præterquam . . . . . ſicut nobis exponere curauiſtis de Tramento, & Agerolo homines Amalphitanæ diœceſis ſub veſtro diſtrictu ac . . . . conſueuerint ab antiquo vſq; ad tempus quo quondam Federicus olim Imperator Imperij diadema ſuſcepit in illum vos ſtar. . . quoad ipſos homines reducamus in quo . . . . . Regum temporibus noſcimini extitiſſe. Decernẽtes nihilominus vobis ſupplicantibus,vt non obſtante conſuetudine in qua proponitis apud vos hactenus fuiſſe ſeruatum, quod minor maiore grauius pro pari iniuria puniretur in iniuriarum actionibus iudicialiter dirimendis, iuris communis æquitas debeat apud vos prædicta ſublata conſuetudine præualere. Inſuper autem conſuetudines veſtras laudabiles, & antiquas, nec non & libertates, & priuilegia quibus hactenus in Romania, ac vltramarinis ex conceſſione Regum, & Principum illarum partium vſi eſtis. Priuilegia

A quoque à nominatis Regibus vniuerſitati veſtræ rationabiliter indulta vobis, & per ius veſtris ſucceſſoribus authoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, conſtitutionis, & confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Neapoli 9. Decembris Pontificatus noſtri anno duodecimo.*

B Confirmauit Gualterus anno 1256. donationem Iuriſpatronatus Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de mõte Aureo factam Agnettę Abbatiſſæ, & Monialibus cœnobij ſancti Laurentij de Amalphi die 24. Martij 14. Indictionis, quo anno Alexander IV. nouo cuſo diplomate firmauit conſuetudines olim à Petro Capuano Cardinale approbatas Abbati, & monaſterio ſanctæ Mariæ Amalphitanorum de Latina nuncupato in Conſtantinopolitana vrbe ſito in hũc modum ex originali Amalphitani Archiuij.

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei,

C *Dilectis filijs Abbati & Conuentui monaſterij ſanctæ Mariæ Amalphitanorum de Latina Conſtantinopolitani, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Sacroſancta Romana Eccleſia deuotos, & humiles filios ex aſſuetæ pietatis officio propenſius diligere conſueuit, & ne prauorum hominum moleſtijs agitentur, eos tanquam pia mater ſuæ protectionis munimine confouere. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, perſonas veſtras, & monaſterium, in quo diuino eſtis obſequio mancipati cum omnibus bonis, quæ in præſentiarum rationabiliter poſſidet, aut in futurum iuſtis modis præ-
D ſtante Domino poterit adipiſci ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, ſpecialiter autem libertates, & immunitates antiquas quoque & rationabiles conſuetudines eiuſdem monaſterij hactenus approbatas à bonæ memorię P. tituli ſancti Marcelli Presbytero Cardinali, P. Albanenſi Epiſcopo, & I. tituli ſanctę Praxedis Presbytero Cardinali, dum in illis partibus fungerentur Legationis officio, prout aſſeritis confirmatas, ſicut eas iuſtè, canonicè, & pacificè obtinetis vobis, & per vos eidem monaſterio ad inſtar fel. recordationis I. Papæ prædeceſſoris noſtri authoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam

noſtræ protectionis, & confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. A
Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Laterani, ſexto Kalend. Maij Pontificatus noſtri anno ſecundo; à tergo, Bernardus familiaris Dom. Ioannis Gaietani Cardinalis.*

Sequenti an. 1257. intuitu Gualteri, ac Capituli Amalph. idem Alexãder ſcripſit Abbati S. Angeli Conſtantinopolitani Ordinis Ciſter. vt bona, & iura, quæ Amalph. Eccl. in partibus Romaniæ poſſidebat a vexatione aliquorum per cenſuras Eccleſiaſticas liberaret, in epiſtola ex eodem tabulario, B

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilecto filio Abbati S. Angeli Conſtantinopolitani Ord. Ciſtercienſis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Qui diuinis deputati laudibus malignorum noſcuntur affligi moleſtijs Apoſtolicæ fouendi ſunt gratiæ fulcimentis, vt & liberius poſſint obſequijs diuinis intendere, quo ſe perſpexerint humanis periculis non ſubeſſe. Cum itaque venerabilis frater noſter Archiepiſcopus, & dilecti filij Capitulum Amalphitani a nonnullis, qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, ſuper poſſeſſionibus, libertatibus, & alijs bonis, quæ obtinent in partibus Romaniæ multipliciter ſicut accepimus moleſtentur: Nos eorum prouidere quieti, & malignorum malitijs obuiare volentes, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus dictos Archiepiſcopum & Capitulum non permittas ſuper præmiſſis contra indulta priuilegiorum Apoſtolicæ Sedis ab aliquo indebite moleſtari, moleſtantes huiuſmodi per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo: Nõ obſtante conſtitutione de duabus dietis edita in Cõcilio generali. Præſentibus poſt triennium minime valituris. *Datum Viterbij duodecimo Kalen. Auguſti, Pontificatus noſtri an. 3.* C D

Sedit autem Gualterum in Amalphitana Eccleſia annos quatuor, menſes quinque ſcribit noſter Indiculus, obijſſe verò menſe Iunio anni 1259. eidemque ſequenti menſe Iulio ſucceſſiſſe Philippum de quo modo dicemus, ſed eum repererim in authentico documento die 8. Ianuarij 1264. ſeptima Indictione, ac anno ſexto Domini Manfredi Amalphitanam Eccleſiam paſtore vacantem, oportet aſſerere vel Indiculi authorem errasse, vel poſt quinque annorum ſpatium Philippum ad hanc dignitatem vocatum, quod veriſimile videtur, cum in monumentis Cathedralis anno 1266. mentio eius habeatur.

15 PHILIPPVS Auguſtaricius nobilis ciuis, & Archidiaconus Amalphitanus, Sergij quondam viri clariſſimi filius, in Cathedra Amalphitana ſediſſe comperitur, anno 1266. quo tempore Carolus Andegauenſis debellato Manfredo vtriuſque Siciliæ Regnum obtinuit. Nam ferunt Philippum poſt defunctum Gualterium ſtatim ad eam fuiſſe dignitatem vocatum, ſed, obſiſtente Manfredo, poſſeſſionem nanciſci non potuiſſe fere per ſeptennium, eamque tyrannicè adminiſtraſſe Ioannem de Procida Manfredi familiarem, necato Manfredo ſuam recuperaſſe Eccleſiã & pallium à Clemẽte IV. recepiſſe, hęc Indiculus noſter, & alia Amalphitanorum Archipræſulum Chronica commemorant: certum tamen eſt, vt ſupra narrauimus ex monumentis eiuſdem Eccleſiæ die 8. Ianuarij 1264. Amalphitanam Eccleſiam paſtore vacantem enunciari: nec in Regiſtris Alexandri, & Clementis IV Romanorum Pontificum vllam de Philippi electione inuenimus mentionem; memoratur tamen obitus eius ex literis Bonifacij VIII. cum eidem ſucceſſorem dediſſet Andream de Alagno, vt dicemus. Interea cum Philippus ſolemnitatem tranſlationis corporis ſancti Andreę Apoſtoli, quam ſupra retulimus inſtitutam vellet celebriorem reddere, anno 1281. modum, legemque ſtatuendam ea die ſuo diplomate ſanxiuit, quod cum viſendum ſanè mihi videatur, hic adſcribendum curaui ex Cathedralis Tabulario

In nomine Chriſti. anno Domini milleſimo ducenteſimo octuageſimo primo, die 3. menſis Martij 4. Indict. apud Amalphitam.

Nos Philippus miſeratione diuina humilis Amalphitanus Archiepiſcopus præſenti ſcripto duximus declarandum, quod conſiderantes quia venerabilis in Chriſto Pater bonæ memoriæ Dominus P. Capuanus ciuitatem iſtam nobilitauit tanto Patrono, videlicet corpore B. Andreæ Apoſtoli, in quo facto non ſolum ciuitatem, ſed totum Ducatum Amalphiæ decorauit: Deliberauimus feſtum tranſlationis eiuſdem Apoſtoli, cum magna ſolemni-

ſemnitate, & deuotione, ſecundum quod Nobis Dominus dederit gratiam celebrare, propter quod habito conſenſu maioris, & ſenioris partis Capituli noſtri, ordinauimus, & conceſſimus ſingulis annis in die tranſlationis ipſius perpetuis temporibus facere prandium omnibus Clericis Amalphitanæ Eccleſiæ, vt idem Clerici eadem die tranſlationis, cum magna deuotione veniant ad Eccleſiam ad celebrandum tranſlationis officium, quod Nos fieri fecimus ſatis pulchrum, & ſtudioſum; & quia prouidimus ſatis eſſe decens, & conueniens, vt in vigilia tranſlationis ipſius nouem Eccleſiæ noſtræ ciuitatis interius ſubſcriptæ deferrent arbores, cum floribus, & magnis columbris roſarum, induximus Rectores prædictarum Eccleſiarum vt in vigilia ipſius tranſlationis, quælibet ipſarum Eccleſiarum deferret, & offerret nobis in gabia Eccleſiæ, quam propter hoc fieri fecimus arborem ſuam, & columbrum roſarum cum deuotione populi parochiæ cuiuſlibet ipſarum Eccleſiarum. Verum quia in hac ſolemnitate arborum ſeruanda prædictæ Eccleſiæ grauabantur, cum conſenſu, & voluntate maioris, & ſenioris partis dicti Capituli noſtri, prouentus cuiuſdam horti, quem venerabilis Epiſcopus Minoren. videlicet Andreas Capuanus ante promotionem ſuam tenuerat in beneficio ab Eccleſia Amalphitana in Maioro in loco, vbi dicitur all'vlnum [illegible] Eccleſia ſanctæ Mariæ de Maioro, quem nunc tenet in extalium Ph[illegible] [illegible] aczolus, deputauimus diſtribuendos perpetuis temporibus pro [illegible] bus inter Eccleſias ſupradictas [illegible] de prouentibus horti præd[illegible] ipſarum Eccleſiarum [illegible] tarenos auri tantum percipiebat, ordinauimus etiam, vt Rector, ſeu Sacerdos [illegible] ipſarum Eccleſiarum de cādelis cereis mo[illegible]uorum deberet recipere duplicem partem, vnam videlicet pro ſeipſo, tanquam Clericus Amalphitanæ Eccleſiæ, & aliam ratione Eccleſiæ ſuæ propter onera ſupradicta. Et ſi aliqua prædictarum Eccleſiarum non veniret in vigilia Tranſlationis, cum arbore, & columbro roſarum prædicto modo, vt dictum eſt volumus, & mandamus, vt portio ei debita de prouentibus horti prædicti, & candelarum defunctorum ſubtrahatur eidem, & detur alij Eccleſiæ, quæ parata fuerit deferre, & offerre prædicto modo arborem, & columbrum roſarum, & ſi aliqua alia Eccleſia ſe non obtulerit ad faciendum ſeruitium ſupradictum, accreſcat alijs Eccleſijs de nouem Eccl. ſupradictis. Nomina verò ipſarum Eccleſiarum ſunt hæc, prima enim eſt Eccleſia ſancti Iacobi de Arſina; ſecunda eſt Eccleſia SS. Quadraginta; tertia eſt Eccleſia ſancti Stephani; quarta eſt Eccleſia S. Mariæ de Sandala; quinta eſt Eccleſia S. Mariæ de Turri; ſexta eſt Eccleſia S. Angeli de Intus muro; ſeptima eſt Eccleſia S. Laurentij de lu Plano; octaua eſt Eccleſia S. Mariæ Maioris, & nona eſt Eccleſia S. Samonæ. Vnde ad futuram memoriam, & robur perpetuæ firmitatis hoc præſens ſcriptum, exinde factum eſt per manus Abbatis Petri Montincelli Diaconi, & publici Eccleſiæ Amalphitanæ Notarij typario noſtro plumbeo ſigno eiuſdem Notarij, & ſubſcriptionibus ſubſcriptorum Clericorum dicti Capituli Amalphitanæ Eccleſiæ roboratum. Quod ſcripſi ego prædictus Petrus publicæ Eccleſiæ Amalphitanæ Notarius, & meo ſigno ſignaui † locus ſigni, adeſt ſigillum plumbeum pendentis in altera parte continente effigiem Diui Andreæ Apoſtoli, in altera vero litteras infraſcriptas. † *Philippus Archiepiſcopus Amalphitanus.*

† *Ego Sergius de Iudice Iuris Canonici profeſſor Cantor Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Marinus de Iudice Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Magiſter Amalphitanus t. . Diaconus Eccleſiæ Amalphitanæ teſtor.*

† *Ego Petrus de Guizzone Diaconus Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Petrus Riczulus Diaconus Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Andreas de Anglo Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Magiſter Manuel Galatulus Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Guillelmus de Dom. Riccardo Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Muſcus Piſanus Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes Ruſſo Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Thomas Tabarius Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Abbas Coſema Montincello.*

† *Ego Abbas Iacobus Gallinarus teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes Clericus de Notario Petro teſtis ſum.*

† *Signum Crucis propriæ manus Abbatis Andreæ Gandrollæ.*

† *Ego Bartholomæus filius Magiſtri Iacobi teſtis ſum.*

† *Ego Paſchalis Bonus Sapius Clericus teſtor.*

† *Ego Ioannes Graſſus Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Petrus de Iudice Clericus Amalphiæ teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes Corſarius filius Dom. Petri Clericus Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

Ego

A

† *Ego Iacobus Comite Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Franciſcus de Sanctis Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Matthæus Coppaſanta Clericus Amalphitanæ Eccleſiæ teſtis ſum.*

† *Ego Andreas Quatrarius teſtis ſum.*

† *Ego Riccardus Aucellus Pintus Clericus Amalphitanus teſtis ſum.*

† *Ego Piſanus Bonumattu Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Matthæus de Petracca Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Petrus Piſcatus Clericus teſtis ſum.*

† *Ego Iacobus Buccafurnus Clericus teſtis ſum.*

B

† *Ego Ioannes Brancatulus Presbyter, & Primicerius Amalphitanæ Eccleſiæ teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter de Longi Cardinalis Amalphitanæ Eccl. teſtis ſum.*

† *Ego Matthæus presbyter de Conte Cardinalis Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Matthæus Aurex presbyter Cardinalis Maioris Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Iacobus Cannella teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Paſchalis Cardinalis Eccleſiæ Amalphit. teſtis ſum.*

C

† *Ego Presbyt. Andreas Ceparius Cardinalis Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Lucas Michel Cardinalis Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Lucas Criſcentius teſtor.*

† *Ego Presbyter Ioannes Rizzulus teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Ioannes Rizzulus teſtis ſum.*

† *Signum Crucis propria manus presbyt. de Garofalo.*

† *Andreas Presbyter de Sigiro Archidiaconus Capritanus teſtis eſt.*

D

† *Ego Presbyter Bartholomæus Stoppa teſtis ſum.*

† *Ego Presbyt. Andreas de Sanctis Quadraginta teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Bonannus Fagina teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Petrus de Conte teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Ioannes de Ginien teſtis ſum.*

† *Ego Philippus Coriatu presb. Eccleſiæ Amalphitanæ teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Andreas Pappa teſtis ſum.*

† *Ego Paulus presbyter teſtis ſum.*

† *Ego Pandulphus presbyter Amalph. Eccleſiæ teſtis ſum.*

A

† *Ego Presbyter Matthæus de Benedicto teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Philippus Fornarius teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Manſo de Caſanoua teſtis ſum.*

† *Ego Presbyt. Ioannes Salla teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Andreas de Barallo teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Caſarius de Alfirana teſtis ſum.*

† *Ego Presbyter Petrus de Laurento teſtis ſum.*

Cæterum Chronica Amalphitana hæc de Philippo mandauit.

B

Defuncto Gualtero Iunio menſe an. 1258. ſequenti Iulio Dominus Alexander Papa IV. conceſſit ex plenitudine poteſtatis Eccleſiam Amalphitanam venerabili Domino Philippo ciui Amalphiæ, & filio quondam Sergij Auguſtoricij, qui Dom. Philippus tunc erat Archidiaconus Amalphitanus, & propter diſcordiam, quæ tunc erat inter Dominum Manfredum filium Dom. Federici Imperatoris, & Romanum Pontificem, præfatus Dominus Philippus electus non potuit habere adminiſtrationem Eccleſiæ ſuæ per ſeptem annos, infra quod tempus tenuit de facto dictam Eccleſiam Amalphitanam per præfatum Dominum Manfredum Dominus Ioannes de Procita ſuus familiaris. Poſtremo, Domino

C

Rege Carolo viro Catholico obtinente regnum Siciliæ incontinenti præfatus Dominus electus habuit adminiſtrationem Eccleſiæ Amalphitanæ, anno Dom. 1266. menſe Februarij 3. Indictione, ſequenti menſe Romam petiuit, & ibi honorificè accepit pallium à Domino Clemente Papa IV. Hic Dominus Philippus multa bona fecit Eccleſiæ Amalphitanæ, nam ſuis ſumptibus fieri fecit magnam campanam, & nouum ac pulcherrimum campanile, & mitram auream, & plures Capellas ſericas, & tempore ſuo factum eſt cœmeterium Eccleſiæ Amalphitanæ, quod vocatur Paradiſus, & ipſe ædificauit plures cameras in Palatio ſuo Amalphitano, ac fecit fieri nouam hiſtoriam de Tranſlatione Beati Andreæ Apoſtoli, & dedit, & perpetuo

D

conceſſit prandium omnibus Clericis Amalphitanis in die Tranſlationis Beati Andreæ, & poſt hæc obdormiuit in Domino, anno ſeptimo Caroli II. inuictiſſimi Regis.

Septimus annus Caroli II. Chriſti fuit annus 1291. etenim regnare cœpit anno 1284. ſed longe à veritate de obitu Philippi narrat Chronica hæc, cum anno nono Regni Caroli II. ſalutis verò 1292. die 10. Martij Philippus in viuis agens nonnulla decreta ad fauorem Presbyterorum Clericorumque Metropolitanæ Eccleſiæ ſanciuit, vt in diplomate habetur, quod ideo hic apponendum curauimus, ne eius memoria intercidat, & tempus quo è viuis deceſ-

deceſſit, Philippus recenſeatur, qui vel in fine anni 1292. vel initio ſequentis potuit obijſſe: eo namque anno 1293. die 6. Maij Indict. 6. in alio documento habetur, Eccleſiã Amalphitana Paſtore vacaſſe per obitum quond. Philippi Archiepiſcopi. Porro documenti tenor ad fauorem Clericorum Amalphit. Eccleſiæ ab ipſo exemplari talis eſt.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſecundo, & octauo anno regente Domino noſtro Karulo II. Dei gratia glorioſiſſimo Rege Hieruſalem, Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ Prouinciæ, & Toreæ Comite, die 10. menſis Martij quinta Indict. apud Amalphiam,

Nos Petrus Capuanus Iudex Amalph. Iacobus Sabbatinus publicus Notarius ciuitatis eiuſdem, & teſtes ſubſcripti ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati præſenti ſcripto publico notum facimus, & teſtamur, quod Reuerendus Pater Dominus Philippus Amalphitanus Archiepiſcopus faciens nos ad ſuam præſentiam accerſiri, quoddam ſtatutum ordinauit, & ſtatuit in Amalphitana Eccleſia ſuper hebdomadariorum Clericorum ſtipendijs in hæc verba. Pij patris imitantes veſtigia, qui apertis viſceribus charitatis in agricultura Dominica laborantes agricolas quos portare inſpexerat pondus diei, & æſtus, & ex labore nimio oneratos, ne in via diuini officij deficerent ieiunantes, ad ſe pia miſeratione vocauit dicens, Venite ad me, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos, laborem enim manuum veſtrarum manducabitis, cum qui altari ſeruit, viuere debeat de altari. Illius pes noſter ſequens veſtigia, cuius viam ſolerti ſtudio cuſtodiuit ab ea aliquatenus non declinans, qui nobis exemplum reliquit eatenus charitatis opera facere, quemadmodum ipſe fecit. Cum igitur noſtri Prædeceſſores memoriæ recolendæ miniſtros hebdomadarios, & alios Amalphitanæ Eccleſiæ matris noſtræ videlicet Preſbyteros Cardinales, Diaconos, Subdiaconos, Cantorem, Sacriſtam, & duos Acolythos, necnon in altari Sanctorũ Coſmæ, & Damiani Sacerdotes prouida circumſpectione ſtatuerint, qui nocturnis, & diurnis Officijs pſallendo Domino ſecundarent, quos diebus, in quibus diuina celebrarent officia, temporaliter in eorum menſa reficerent, modo videlicet infraſcripto, quod diebus Dominicis ſecunda, tertia, quarta, & quinta feria inter duos rotulum carnium elixarum, cum oleribus, ſeu cucurbitis, ſecundum temporis diuerſitatem, & carnium aſſatarum medium

A rotulum, cum ſani vini, & panis bene cocti ſufficientia; ſexta verò feria caules, ſeu cucurbitas; piſces, & farrum; diebus verò ſabbatinis, ouorum, & caſei duo fercula miniſtrarent; diebus verò Quadrageſimalibus, & ieiuniorum canonicorum tria fercula miniſtranda, ſicut in ſexta feria, ordinarunt illis dumtaxat hebdomadarijs, qui miſſarum ſolemnia celebrarent, aſſociatis eiſdem Diaconibus, Subdiaconibus, & Acolythis, qui Miſſarum ſolemnijs in eorum officijs deſeruirent, Cantorem, & Sacriſtam, cui ſacrificij cuſtodia imminebat, modo ſimili in ipſorum refectionibus procurabant. Verum quia nonnunquam propter moræ protractionem in comeden-
B do, ac aliquando cibariorum decoctionem minus bene coctorum murmurabant hebdomadarij prælibati; volentes prædeceſſores noſtri murmurationis prædictæ materiam amputare, de prædictorum hebdomadariorum aſſenſu ordinando ſtatuerunt, & ſtatuentes ordinarunt, vt prædicti hebdomadarij pro eorum refectione in diebus in quibus hebdomadas ſeruiebant infraſcriptam, & diſtinctam reciperet pecuniæ quantitatem, videlicet Sacerdos, qui in maiori Altari hebdomadaliter Miſſarum ſolemnia celebraret, pro eius refectione tar. vnum auri reciperet, tantumdem Diaconus, Cantor, & Sacriſta ſimi-
C liter, vnuſquiſq; eorum tarenum auri vnum reciperet; Subdiaconus verò grana auri duodec. & duo acolythi grana duodecim. Si verò contigerit tantum acolythũ indui cum Miſſarum celebrabuntur ſolemnia, eo die quo ſe induerit habeat vnum granum; Sacerdos verò qui celebrauerit in Altari ſanctorum Coſmæ, & Damiani hebdomadaliter pro ſua refectione percipiat grana quindecim auri. Si verò hebdomadarius presbyter iuſto impedimento detentus aliquibus diebus ſuæ hebdomadæ non poterit in perſona propria celebrare, liceat ei per alium conſocium Cardinalem ſubſtituere vicem ſuam, & ſi forte in matutinis dierum ſuæ hebdomadæ ad pſallendum in
D Eccleſia non venerit, pro ſingulis noctibus vnum granum de ſuis ſtipendijs ſubtrahatur, quod obſeruari volumus diebus ſingulis ſuæ hebdomadæ in horis veſpertinis, vt ſi defecerit, granum vnum ei ſimiliter ſubtrahatur, & ſi forte per ſe, vel per alium in Miſſa defecerit, eidem tria grana ſimiliter ſubtrahantur. Si verò Diaconus ad matutinum non venerit, cum debet pronunciare Euangelium, de ſuis vnum granum ſtipendijs ſubtrahatur, totidem etiam ſubtrahatur eidem ſi in Miſſa non venerit ad legendum Euangelium. Subdiaconus namque ſi defecerit in veniendo in matutinis, Miſſa, & veſperis, cum ſuam ſeruire debet hebdomadam, ſeu in horarũ altera prædictarum pro qualibet hora in qua

defe-

deſecerit, tertia pars ſuorum illius diei ſtipendiorum ſubtrahatur eidē, quod enim in Sacerdote celebrante in maiori Altari diximus, intelligi, & obſeruari volumus ſi in aliquo deſecerit in Presbytero hebdomadario ſanctorum Coſmæ, & Damiani altari miniſtrante. Ad conſimilem pœnam teneri volumus Cantorem, ſeu ejus Vicarium, ſi in veniendo ad Eccleſiam deſecerit in aliqua prædictarum horarum ad quam aſtringitur, & tenetur Presbyter, vt pro qualibet hora in qua deſecerit, vnum granum de ſuis ſtipendijs ſubtrahatur, ſi præſens ſit, & ſanus in terra; ſi verò aliquis Acolythorum ad Miſſam non venerit ſuæ hebdomadæ, perdat granum quod debet habere pro ſuis ſtipendijs, & detur illi, qui loco ipſius fuerit ſubſtitutus; ſimiliter ſi non venerit ad matutinum diebus feſtiuis, perdat granum quod illo die debet habere. Volumus inſuper teneri prælibatos hebdomadarios ad faciendum omnia, & ſingula, quæ conſueuerunt fieri pro eodem in eorum ordinibus, temporibus retroactis. Nos verò attendentes prædictum ſtatutum, ſeu ordinationem, vel edictum per noſtros prædeceſſores in diſtributionibus pecuniarijs prælibatis fore vtile Eccleſiæ, & hebdomadarijs prælibatis, vt nobis, & eidem quietem præparemus, præſenti ſcripto publico confirmamus, & acceptamus, ſtatuentes prædicta omnia, & ſingula prædictorum per nos, & noſtros poſteros, ac hebdomadarios, qui pro tempore fuerint inuiolabiliter obſeruari. Vnde ad æternam rei memoriam, & prædictorum omnium cautelam de prædictis omnibus confecta ſunt duo publica conſimilia inſtrumenta bullata typario prædicti Domini Archiepiſcopi, quorum vnum conſeruatur in veſtiario maioris Eccleſiæ Amalphitanæ, & reliquum in monaſterio Canonicæ de Amalphia per manus mei prædicti Notarij ſigno meo ſignata, noſtrorum qui ſupra Iudicis, & ſubſcriptorum teſtium ſubſcriptionibus roborata, quæ ſcripſi ego prædictus Iacobus Sabbatinus publicus ciuitatis Amalphiæ Notarius, qui prædictis interfui, & meo ſigno ſignaui † locus ſigni.

- † *Petrus Domini Iacobi Capuani filius, qui ſupra Iudex.*
- † *Ego Marinus de Iudice teſtor;*
- † *Ego Ioan. de Comite Vrſone teſtis ſum.*
- † *Ego Matthæus de Platamone teſtis ſum.*
- † *Ego Guillelmus Cappaſanta teſtis ſum.*
- † *Ego Coſmas de Flare teſtis ſum.*
- † *Ego Ioannes Romanus teſtis ſum.*
- † *Ego Philippus de Garofalo teſtis ſum.*
- † *Andreas de Ferracci teſtis ſum,*
- † *Ego . . . . teſtis ſum.*

Adeſt ſignū plumbeum pendens in altera parte cum effigie ſancti Andreæ, in altera vero continens, Philippus Archiepiſcopus Amalphitanus.

Plura alia reperiuntur ejuſdem Archipræſulis monumenta in Cathedralis tabulario, inter quæ obſeruauimus illud ab eo poſteris mandatum, vt ſuam reuerentiam & deuotionem erga Summum Pontificem teſtaretur, dum ab ipſo ad Concilium Lugduni indictum vocaretur legitime impeditus, duos ex præcipuis ſuæ Eccleſiæ viros deſtinauit ad pedes ſanctiſſimos ſuo loco exoſculandos, & Concilij mandata excipiendum.

Menſe Martij ſecunda Indictionis 1274. Amal. Philippus diuina patientia humilis Amalphitanus Archiepiſcopus iuſto impedimento præpeditus quominus accedere poſſit ad Concilium generale Lugdunenſe, in præſentia Conſtantini Quatratij Iudicis, & Petri Montincollo Clerici, & publici Amalphitanæ Eccleſiæ Notarij, ordinauit eius Procuratores in ſolidum prudentes viros Magiſtrum Cæſarium de Anglo Archidiaconum Amalphitanæ Eccleſiæ, & fratrem Manſonem Abbatem monaſterij ſancti Nicolai de Carbonaria Ordinis ſancti Benedicti Amalphitanæ diœceſis, quos ad ſuas expenſas mittere ſe aſſerit ad Concilium memoratum ad præſentandum ſe ipſos in eodem Concilio pro parte ſui ipſius Domini Archiepiſcopi, & vice ſua ante pedes Reuerendi Patris & Domini Domini Gregorij ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Summi Pontificis, & accipiendi mandatum ipſius Concilij, &c.

Cæſareus de Anglo, ſeu de Alagno Archidiaconus Amalphitanus modo commemoratus longe diuerſus eſt à Cæſareo de Alaneo Archiepiſcopo Salernitano ad eam dignitatem vocato, anno 1225. defuncto verò 1262. Cæſarius autem Archidiaconus, & ipſe electus Salernitanus Archiepiſcopus, ſed non confirmatus, iacet Amalphiæ in Cathedrali, vbi legitur hoc epitaphium.

Cæſarius Lanio hic iacet Archidiaconus iſte
Iuribus ornatus cui præſtes calice Chriſto.
Electus fuerat, Salerni morte quieuit
Prouidus & largus per famam laus ſua creuit,

De ijs ſuo loco agemus. Philippi memoria extat in nobili turri campanaria in Aquilonari parte Metropolitanæ ædificata, artificio, elegantia, pulchritudine, marmoreis columnis, lapidibuſque diuerſi coloribus cunctis forte alijs in Regno præferenda.

Anno

Anno Dom. M.CCLXXVI.
Dominus Philippus Auguſtariccius
Præſul & ciuis Amalphitanus
hoc Campanile
& magnam Campanam
fieri fecit.

Nuper eidem præclariſſimo Antiſtiti memoriam excitarunt, iis ſcriptis verbis.

Aeternæ fauſtæque memoriæ
Philippi Auguſtaricci Archiepiſcopi, & Patritij clariſſimi Amalphi. Qui Turrim hanc præclaram ad campanarum vſum extruxit, grandiorique æneâ Campana muniuit, vt ſemper viueret ſonum perpetuum parauit.
Stabit enim memoria cum ſonitu.

16 ANDREAS de Alaneo nobilis Amalphitanus Cæſarij Archiepiſcopi Salernitani nepos, Phillppo ſucceſſit: eo enim defuncto Canonici electuri ſucceſſorem conuenere in vnum, ſed diuiſi inter ſe, pars vna illorum Petrum de Piperno Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium, pars alia M. Andream de Alaneo elegerunt in Archiepiſcopos; vacabat tunc Romana Sedes per mortem Nicolai IV. eui cum ſucceſſiſſet Cęleſtinus V. Andreas ab eodem confirmatus eſt, paucis inde tranſactis diebus, Cęleſtinus cæleſti contemplatione ductus pontificatu ſe abdicauit, inſecutoque Bonifacio VIII. promotiones & electiones Eccleſiarum à Cęleſtino factæ nullæ, & irritæ fuerunt declaratæ, Andreas

A dudum inauguratus iuri ſuo ceſſit, & ab eodem Bonifacio legitimè iterum in demortui Philippi locum Amalphitanus Archipræſul declaratur quarto Kalend. Aprilis anno 1295. Rem narrat epiſtola Bonifacij numero 80. Regiſt. Vatic. anno primo pagina 24. fuit Andreas vir ſummè pius; diuino Officio aſſiduus, viſitandiſ, reparandiſque Eccleſijs, obeundiſque Epiſcopalibus muneribus diligens, & in augendo diuino cultu, pauperibus, & Eccleſiæ liberalis, & opportunus. Superſunt plura & alia multa eius beneficentiæ, & pietatis teſtimonia, quæ partim annotantur in tabularij monumentis ab eius Præſulatus
B exordio ad annum vſque 1329. 27. Nouembris, qua die ait vetus ſcriptum.

De conſenſu Capituli, & voluntate Matthai de Alagno Archidiaconi Amalphitani Rectoris Eccleſiæ ſancti Saluatoris de Binetto de Atrano, ſiue ſancti Sebaſtiani, ex eo quia defectu diuini ſeruitij, qui diebus aliquibus in Eccleſia Amalphitana ex miniſtrorum prouenit paucitate, eo quod ipſos beneficijs Eccleſiaſticis nequit commodè ſuſtentare pro ſeruitio duodecim Cardinalium, & illorum hebdomadariorum, qui continue hebdomadas recipiunt, aſſignat annuatim vncias auri quatuor percipiendas ex fructibus, redditibus & prouentibus, ac oblationibus dictæ Eccleſiæ ſancti Saluatoris de Binetto, ſeu ſancti Sebaſtiani, necnon duo petia de ſyluis eiuſdem
C *Eccleſiæ ſitæ Tramonti, &c.*

In Regiſtro Roberti Regis anno 1324. notatur Andreas vir induſtrius, & publicę antiquitatis amator. Viam pene deformatam à ciuitate Amalphis vſque ad Maiorum reſtituiſſe, & in ampliorem commodioremque formam redigere cœpiſſe, an verò perfecerit, non conſtat, ex impedimento accepto à Franciſco Rauellenſi Epiſcopo; verba Regiſtri ſunt hæc.

Dominus Andreas Amalphitanus Antiſtes veluti publicæ antiquitatis amator antiquam viam quæ tenditur ab Amalphia vſque Maiorum, longo tranſcurſu iam temporis deformatam, & viatoribus præſertim cum animalibus
D *oneratis anguſtam, reparari debitè, & dilatari congruè ordinauerat. Verum dum ſuper hoc procederetur, venerabilis Pater Franciſcus Epiſcopus, & homines Rauellenſes ex inſtructione, & reparatione viæ huiuſmodi ſe lædi enormiter conquerentes dederunt operam, vt à cœpti operis proſecutione ceſſaretur, huius cauſæ cognitio de ordine Maieſtatis noſtræ fuit commiſſa Magiſtris Spararono de ſancto Seuero electo Venafrano, & Nicolao Eleemoſynario Conſiliarijs, ac familiaribus Regijs, vt accedentes ad locum rem oculis diligenter inſpicerent, &c.*

Alibi etiam in ijſdem Regiſtris Andreæ fit mentio tanquam Regij Conſiliarij. Sedit Andreas omnibus eximiè charus annis trigintaſex, mortalitatem expleuit an-
no

no 1330. conditus in ſepulchro marmoreo in capella Præſepij Cathedralis, quam magnificè reſtituerat. Eius geſta in ipſo Archipræſulatus ſui initio, & veluti vitæ totius inſtitutū hiſce verbis deſcripſit Auctor Chron. Amalphitanorum Archpræſulum.

Philippo ſucceſſit in Archiepiſcopatu Amalphitano Dominus Andreas de Alaneo ciuis Amalphitanus, moribus ornatus, virtutibus decoratus, gratus Deo, & beneuolus omnibus in anno 1295. Indictione octaua, multa bona ædificia facta ſunt in præfata ciuitate, & Eccleſia Beati Andreæ Apoſtoli, & ornamenta varia, & diuerſa. Hic conceſſit prandium in perpetuum omnibus Clericis præfatæ Eccleſiæ in feſtiuitate Beati Nicolai. In inferiori crypta, vbi eſt corpus Beati Andreæ fieri fecit cælum ornatum ſtellis aureis cum diuerſis ornamentis: in altari eiuſdem fimbriam argenteam poſtellas argenteas: in eodem altari, vas argenteum, intus foramen eiuſdem altaris miraculosè factum, in quo manna fluit, cooperimentum argenteum fieri fecit; cum tempore ſui Pontificatus manna mirabiliter apparuit, & vſque in hodiernum diem diuerſas infirmitates, & languores ſanans. In ſuperiori Eccleſiæ tribunal de opere muſiuo, picturis varijs adornauit; Altare magnum lapidibus marmoribus decorauit, candelabra argentea fieri fecit, & veſtimenta noua, varia & diuerſa pennis pulcherrimis adornata; fimbriam auream, & argenteam præfato altari contulit ad ſuæ animæ ſalutem; Crucem magnam cum pede argenteo deauratam; prætereà dedit dictæ Eccleſiæ pannos ſericos plurimos diuerſis coloribus, & Crucibus deſignatos, qui in naui præfatæ Eccleſiæ iuxta columnas ponuntur diebus feſtiuis, & ſolemnioribus: fieri fecit noua ſedilia iuxta columnas marmoreas, vitreas feneſtras, & rotunda plumbea, ac etiam libros neceſſarios. Tectum præfatæ Eccleſiæ aptari fecit; in pinnaculo eiuſdem Eccleſiæ, fieri fecit picturam ipſius Beati Andreæ Apoſtoli de opere muſiuo pulcherrimis aſpectibus deauratum. In loco eiuſdem Eccleſiæ, vbi columnæ erant de fabrica marmorea, collocauit in muro præfatæ Eccleſiæ ſpectaculum rubeis cancellis compoſitum, in quo Prælati, qui pro tempore fuerint reſpicere poſſint in choro diuina Officia, & ſolemnes laudes Miſſarum, quæ in præfato altari quotidie celebrantur: Mitram auream magnam pernis lapidibus pretioſis ornatam fecit. Veſtimenta ſerica, & diuerſa, Diaconos, & Preſbyteros Cardinales ipſius Eccleſiæ ſtipendiarios in diuino Officio ordinauit, atque conellas duas argenteas dictæ Eccleſiæ dedit, & nonnulla alia bona tam dictæ Eccleſiæ, quam pauperibus erogauit, quæ innumerabilia dictu. Vixit in ſua Sede annos triginta ſex, & requieuit in pace, qui ſepultus eſt in crypta per ipſum condita in ſepulchro marmoreo, in naui ſanctorum Coſmæ & Damiani.

A Andreæ ſepulchrum adhuc viſitur in media naui antiqui templi iuxta parietem Borealis lateris coniunctum cœmeterio, in cuius operimento ſpectatur cælata eius imago habitu Pontificali induta, & hæ inſcriptiones.

† Præſulis Andreæ iuſſu ſit condita crypta,
In qua Natalis Domini ſunt dogmata picta,
Faſcijs conſtringit, qui mundi climata cingit
Bos, Aſinus ſtantes, noſcunt puerum dominantem.
Vt ſolis radius non lædens vitrea tranſit,
B *Sic Domini Mater, poſt partum virgo remanſit.*
Obtineat veniam cum iuſtis conſociatus
De Alaneo dictus hic Præſul commemoratus;

Hic iacet corpus Andreæ de Alaneo
Archiepiſcopi Amalphit.
Dominus Andreas de Alagno
Præſul & ciuis Amalphiæ
hanc Capellam conſtrui fecit
Anno Domini M. CCCXIX.

Porro extat donationis cryptæ documentum ipſius conſcriptum anno 1323. dic 15. Iulij Indict. 6 Amalphię per Not. de Amanzo, vbi Cappellam pro ſua ſepultura conſtrui mandat in honorem ſanctæ Mariæ, quam ampliſſimè dotat multis bonis immobilibus, legatis, cum alienandi prohibitione. Hoc etiam addit, vt anno quolibet tria celebrari debeant anniuerſaria, vnum in die obitus bonæ memoriæ quondam Domini Cæſarij venerabilis Archiepiſcopi Salernitani patrui ſui. Aliud in die obitus ipſiuſmet fundatoris: tertium in die feſtiuitatis ſanctæ Mariæ de menſe Auguſti pro animabus quondam Domini Matthæi de Alagno militis, & quondam Bernutij de Alagno fratrum ſuorum. Hæc documentum.

17 Fr. LANDVLPHVS ottus Neapoli

ex vetuſta, ac generoſa Carracciola Rubea familia, quæ tot Duces, Principes, Cardinales, Præſules, alioſque innumeros fere viros clariſſimos genuit, vt nulli ſecunda in Neapolitano Regno penè videatur, in ipſo iuuentutis flore Ordinē Minorum amplexus Scotum audiuit, adeoque profecit, vt publicè in Pariſienſi Academia ſacram Theologiam nec ſine admiratione profiteretur, ſed longè mirabilior ex vitę munditia, omniumque virtutum cumulo euaſit: Notus Ioanni XXII Pontifici, ex Prouinciali Terræ Laboris Epiſcopus Stabienſis electus eſt ann. 1326. magnis apud Robertum Regem perfunctus muneribus, ad Archiepiſcopalem Sedem per mortem Andreæ tranſlatus eſt. Sub fine ann. 1330. ſacro Collegio ſubſidium ſoluit die Ianuarij anni ſequentis 1331. vt in lib. obligat. Prælatorum obſeruauimus, vbi electus Amalphitanus dicitur, ad Archiepiſcopatum accitus in primis curis habuit Eccleſiam ab anteceſſore ſuo ornatam, & bene inſtitutam conſeruare, ac ornamentis augere. Odæum ad diuinum penſum ſoluendum extruxit, Eccleſiaſticam diſciplinam non modo ſeruauit, ſed auxit, ex[illegible] in pauperes largus, Eccleſiæ bona eorum in ſinu abſcondebat. Apud Robertum, mox apud Ioannam Neapolitanos Reges, cuius Logotheta, & Protonotarius fuit anno 1337 in exequendi[illegible] Gregorij prudentia, & dexteritate valuit, ad [illegible] rem haud parum ornamenti attulit vitæ integritas, doctrina, & familiæ, ex qua ortum trahebat, ſplendor & potentia. Vnde Pontificum Maximorum, Principum, ac Regum ſibi conciliauit gratiam, & auctoritatem, ſed maximæ eius fuit gloriæ, quod cum viuens tum mortuus ob ſanctimoniam vitæ exiſtimatus ſit, ac poſteris mandatum in manuſcriptis codicibus Amalphitanæ Eccleſiæ, quibus addūtur plura ab ipſo compoſita opera in Sacrario aſſeruari, quorum nomenclaturam recenſuit in ſuo libro ſcriptorum Minorum bonæ memoriæ amicus noſter Lucas Vvadingus, qui hoc ipſo anno 1657. die 18. Nouembris Romę mortalitatem exuit apud ſanctū Iſidorum ſui Ord. monaſterium, quod ipſe à fundamentis ex pijs amicorum eleemoſynis ædificauerat, ſepultus eſt, In primis ſcripſit Landulphus in quatuor libros Magiſtri Sententiarum, Incipit fundamentum primum lapidis Sapphiri: Quodlibeta Scholaſtica, In Zachariam Prophetam. In quatuor Euangelia. In Sanctos in conuentu Aſſiſij. In epiſtolam ad Hebræos. Sermones de tempore. Sermones de exaltatione ſanctæ Crucis, In ſanctos Bibliothecæ Vatican; Orationes ad Papam nomine Reginæ Siciliæ manuſcripta ibidem. Librum Collationum Spiritualium.

Interfuerat Landulphus ſolemni conſecrationi Eccleſiæ ſanctæ Claræ Neapolis ann. 1340. quam nuper Robertus Rex ędificauerat, nam inter alios Præſules, qui adfuerant, ſic legitur in marmore

L. dedit Amalphis, dignum d t Cortis Petrum.

Vicarium habuit Landulphus, Andream de Iudice Cantorem Amalphitanæ Eccleſiæ docet monumentum conditum an. 1349. die 17. Aprilis Indictione ſecunda, quod extat in Archiuio Cœnobij Monialium S. Laurentij Amalphiæ. Tandem fatis conceſſit noſter Landulphus circa annum Dom. 1351. Corpus in marmoreo Sarcophago prope [illegible] am SS. Coſmæ & Damiani in Cathedrali humatum, nomen aſſecutus Docti, & ſancti Paſtoris. Peccant largiter ſępe citati Indiculi Amalphitanorum Præſulum, cum anno 1336. vel 1340. obijſſe ſcribant. Forte ex amanuenſium incuria irrepſit error, cum Landulphus, vt diximus ann. 1349. die 17. Apr. in viuis eſſet, & Petrus Landulphi immediate ſucceſſor à Clemente VI. ann. 1351. ad Amalphitanæ Eccleſiæ gubernacula admotus fuerit, vt videre eſt in Regiſtro Vatic. quem[illegible] modum longe aberrant à veritate Indiculi, dum poſt Landulphum ſtatuunt Paulum quendam fuiſſe Amalphitanum Archiepiſcopum, cuius cognomen ignorant, vt mox comparebit in Petro. De Landulpho vero amicus noſter Fr. Petrus Franciſcus Caraccio[illegible]s Strictioris Obſeruantiæ S. Franciſci forte plura dabit in hiſtoria quam præ manibus habet de familia Caracciola.

18 PETRVS Capuanus Amalphiæ nobilis ciuis, ex Archidiacono, & Capellano Clementis VI. Papæ iu defuncti Landulphi locum ſucceſſor datus eſt ab eodem Pontifice 13. Kalendas Iunij anno Pontificatus decimo, ſalutis 1351. vt liquet ex Regiſt.

Vaticano fol.33. epiſt.5 aun.10. eiuſdem Pontificis Eius acta periere, annum & obitus diem ignoramus, in noſtris ſæpe citatis Chronicis, ſeu Indiculis memoratur quod vixerit in hac Sede annis 20. ſed errant, cum Marinus ſucceſſor Archiepiſcopus eſſet ann. 1362. Petrus, vt vidimus ex Regiſtro Vaticano factus fuerat Archiepiſcopus anno 1351. ante annum 1362. oportet obijſſe.

19 MARINVM de Iudice apud Amalphitanos uobili genere natum, antea Epiſcopum Theanenſem, Petro Capuano ſucceſſiſſe, haud mihi dubium eſt, circa annum 1362. eo etenim anno *prima die menſis Octobris primæ Indictionis* (ita in documento Amalphitani tabularij) *coram Marino miſeratione diuina Amalphitano Archiepiſcopo, Iacobus quond. Domini Nicolai de Penna, heres quondam Andreæ de Penna fratris ſui, dat nonnulla bona Amalphitano Capitulo pro Miſſis dicendis in Altari ſanctæ Mariæ de Marmore pro dicti Andreæ legatis, &c.* & anno 1371. *die 15. Iulij 9. Indict. idem Marinus Archiepiſcopus licentiam tribuit cuidam Petro de Tramonto, filio quond. Iacobi exædificandi ſacellum in honorem ſanctæ Catharinæ in Eccleſia ſanctæ Mariæ eiuſdem loci &c.* Anno vero 1374. die prima Iulij 12. Indict. *Marinus ad præſentationem nonnullorum confert Eccleſiam ſancti Petri de Mundazario in Atrano, Abbati Franciſco Aronzaioce de Amalphi, &c.*

Hæc ſunt certiſſimę memoriæ, quæ de Marino habētur in Amalphitanæ Eccleſiæ Tabulario. Ab anno igitur 1362. ad annum fere 1375 Amalphitanam rexit Eccleſiam, tranſlatuſque eſt ad Archiepiſcopalem Sedem Tarentinam, & aliquando Auerſanæ Eccleſiæ Commendatarius fuit, donec ab Vrbano VI. S. R. E. Presbyter Card. creatus eſt anno 1381. alijs 1382. ſub eodem grauiſſimis perfunctus legationibus ad Reges, Reſpublicaſque Chriſtianas, tandem læſæ Maieſtatis reus factus, Nuceriæ captus, diu in carcere maceratus cruciatus tormentis Ianuæ, cum

A alijs quinque Cardinalibus iuſſu Vrbani interfectus 1385. & in mari ſacco incluſus ſepultus eſt. Hæc de Marino Card. narrat Theodoricus à Niem. teſtis oculatus in lib. de ſchiſmate. De Marino Indiculus Amalphitanorum Præſulum aliqua longe à veritate recitat.

Mortuo, inquit, *præfato Petro ſucceſſit in Archiepiſcopatu D. Marinus de Iudice ciuis Amalphiæ* 1364. (melius 1362.) *qui multa bona fecit in Palatio Archiepiſcopali, in fabricis, & maximè cooperuit ſalam, ſeu aulam magnam ipſius palatij perpulchra teſtudine, quæ prius erat cooperta.*
ac etiam cooperuit ſuis ſumptibus à porta hoſpitalis ciuitatis præfatæ uſq; ad littus maris ſtratam, ſeu viam publicam, & plateam
B *propter quam rem, multum beneficium ſenſit dicta ciuitas, quia liberata fuit à diuerſis languoribus, & infirmitatibus quibus vexabantur ciues æſtiuo tempore propter flumen diſcoopertum, quod tranſibat per medium ciuitatem. Fuit autem præfatus Archiepiſcop. craſſus corpore, cholericus & vindicatiuus circa ſuos aduerſarios & inimicus monialium, & dicebat ſe pinguedinem acquiſiſſe blaſphemijs & maledictis monialium. Vixit in dicta Sede annis fere vndecim, & ſepultus eſt in terra in introitu chori Eccleſiæ Amalphitanæ* Hęc ille Sed ocitanter ſcripſit de anno Sedis Marini, ac ſepulturæ, vt ſupra retulimus ex monumentis Amalphi-
C tani Tabularij

Porro ad inſignia Marini Cardinalis hęc carmina leguntur in veſtibulo Amalphitanæ Metropolis ante quinquaginta annos conſcripta

Stemmati quæ cernis ſunt inclyta ſigna Marini
Qui doctis hominum corda rigauit aquis.
Iudicis & merito doctus cognomine, namque
Iudicio, ac ſummo ſplenduit ingenio.
Picentinorum procerum generoſa propago
D *Cara Deo ſoboles ſtipite clara pio.*
Hungarus hunc ſenſit Legatum, Inſubria, Thuſcus
Effera Romano ſubdere colla iugo.
Hunc vigilem veneratur adhuc reſonatque Tarentum
Paſtorem hunc patriæ Romaque purpureum.
Theſauri Petri cuſtos qui fidus Olympo
Non defuturas iam tibi ſtrinxit opes.

De hac familia legendus Scipio Mazzella in deſcriptione Regni Neapolitani, vbi plures recenſentur illuſtres viri ex ea nati.

Cæterum inuenio Marinum fuiſſe olim Amalphitanæ Eccleſiæ Canonicum, in

veteri

veteri charta membranacea Metropolitanæ Eccleſiæ, in qua extat iuramentum præſtari ſolitum CanonicisAmalphitanis. Exhibeo.

Ego talis Clericus Amalphitanæ Eccleſiæ, iuro per hæc ſancta Dei Euangelia, quod ab hodie in antea ſtudebo quærere & manutenere iura, & rationes Cõmunitatis Amalphitani Capituli, quod habere conſueuerunt ab Archiep. Amalphitanis, nec ero in conſilio, vel conſenſu, quod ipſi Clerici minuantur in iure, vel rationibus ipſius Communitatis eiuſdem Amalphitani Capituli, quas cum ſcripturis, vel ex antiqua conſuetudine debent habere, videlicet præſumpta cum ouis, longas, ſex prandia per annum, menſam quotidianam Primicerij, Sacriſtarum, & Clericorum hebdomadariorum & Presbyteri, qui ſeruit altari ſanctorum Coſmæ & Damiani, Quartã decimarum Domini Regis; medietatem oblationum cõfeſſionis, ſecũdum priuilegium inde confectum, Benedictum in Paſcha, & alia iura omnia antiqua conſueta, & debita, quæ ipſi Clerici ſolent & debent habere ab ipſis Archiepiſcopis: & ſi quem Clericum Archiepiſcopus damnare voluerit officio, vel beneficio, vel à choro eijcere ſine ſententia Capituli, ipſum pro eiecto, vel damnato non habebo: pro quibus omnibus conſeruãdis ſi oporteat cum labore perſonæ, & expenſa Communitatis meum auxilium, & conſilium fideliter impendere, ſpondeo, & promitto omnibus diebus vitæ meæ, donec fuero de corpore, & collegio Amalphitanæ Eccleſiæ, & ſacramentum fidelitatis Archiepiſcopo venturo non faciam, niſi de ſpeciali mandato Summi Pontificis, & niſi aliquam adminiſtrationem mihi commiſerit. Hæc omnia iuro, & attendam, & obſeruabo bona fide ſine fraude, & malo ingenio: ſic me Deus adiuuet, & hęc ſancta Dei Euangelia, & ſanctæ Reliquiæ. Actum in confeſſione Beati Andreæ Apoſtoli 21. die menſis Decembris Indict. 4.

† *Leo Diaconus, & Primicerius Ancorarius iurauit.*
† *Matthæus Archidiaconus Amalphitanus iurauit.*
† *Sergius Diaconus filius Domini Sergij Friſinati iurauit.*
† *Sergius Diaconus de Leo Friſinati filius iuraui.*
† *Magiſter Fortunatus Amalph. Eccleſiæ Notarius iurauit.*
† *Conſtantinus Domini Papæ Subdiaconus iurauit.*
† *Leo Diaconus Capritanus iurauit.*
† *Ioannes Diaconus Poppa iurauit.*
† *Conſtantinus Diaconus Quatrarius iurauit.*

A † *Ego Marinus Quatrarius Nicoſienſis Archidiaconus iuraui, & ſubſcripſi.*
† *Ego Ioannes Capuanus dictus Magiſter iuraui & ſubſcripſi.*
† *Ego Iacobus de Iudice iuraui & ſubſcripſi.*
† *Leo Cl. filius Domini Riccardi Iudicis de Flicto iurauit.*
†
† *Muſcus Diaconus iurauit.*
† *Ioannes Clericus de Iudicę iurauit.*
† *Capuanus Presbyter iurauit.*
† *Matthæus Conſanus Archidiaconus iurauit.*
† *Cæſarius Archidiaconus Papben. iurauit.*
B † *Conſtant. Presbyter, & Primicerius Polul. iuraui.*
† *Donadeus Presb. Ancorarius iurauit.*
† *Robertus presbyter Dentice iurauit.*
† *Iacobus presbyter Donnſdei iurauit.*
† *Matthæus presbyter Sardi iurauit.*
† *Ego Vrſo presbyt. Caſtell. iuraui.*
†
† *Ioannes presbyter Scannitus iurauit.*
† *Vrſus presbyter Vaſſium iurauit.*
† *Ioannes presbyter Tabella iurauit.*
† *Landolfus presbyter iurauit.*
† *Matthæus presbyter de Monte iurauit.*
C † *Petrus presbyter Branzia iurauit.*
† *Manzo . . . Clericus iurauit.*
† *Philippus . . . . Magiſter Schola iurauit.*
† *Matthæus Subdiaconus Pappaſorice iurauit.*
† *Conſtantinus Diaconus . . . . . iuraui.*
† *Leonus Scangla Clericus iuraui.*
† *Ego Ioannes filius Iudicis Bartholomai iuraui.*
† *Corradus Subdiaconus iurauit.*
† *Andreas presbyter Capituli iurauit.*
† . . . . . ,
† *Ego Marinus de Iudice iuraui & ſubſcripſi.*
D † *Ioannes . . . . iurauit.*
† . . . . *Capituli iuraui.*
† *Philippus de Cunſul. iurauit.*
† *Ego Ioannes de Garofalo iuraui.*
† *Matthæus Subdiaconus iurauit.*
† *Nicolaus de Guirreri iurauit.*
† *Ego Iacobus Subdiaconus iuraui.*
† *Vrſo Cannella iurauit.*
† *Conſtantinus Presbyter Auromundo iurauit.*
† *Marino presbyter Creſcenti iurauit.*
† *N.* . . . .
† *Leo presbyter de Fuſcarene iuraui.*
† *Leo presbyter Boccafur iuraui.*
† *Ioannes presbyter Brancatul. iuraui.*
† *Benedictus presbyter Archiſacriſta iurauit.*

O 2 *Ioan-*

† *Ioannes presbyter de Luca iurauit.*
† *Petro Cicari iurauit.*
† *Dionyſius Clericus iurauit.*
† *Presbyter Seuerinus iurauit.*
† *Sergius Capuanus iurauit,*
† *Petrus Galatal. iurauit,*

20 IOANNES Neapolitanus Aquapiua prænobili familia uatus, ex Epiſcopo Aſculano in Piceno ad hanc Amalphitanam Sedem tranſlatus eſt anuo 1375. die 13. Kalen. Ianuarij ex Reg. Vatic. Hic primum lapidem iecit Eccleſiæ ſanctæ Luciæ de Tramonto anno 1377. vltima Ianuarij, quam exædificare cœperat quidam Colectus de Tramonto. Ioannis mentio habetur in monumentis Amalphitanis ab anno 1375. vſque ad 1378. quo mortalitatem expleuit: quamobrem ſequenti anno in lib. obligationum Prælat. Clementis VII. Antipapæ reperi quendam Beltramum Amalphitanum electum ſoluiſſe communia, ac ſolita ſeruitia 17. Martij 1379. ſacro Collegio Obedientiæ Clementis, idemque præſtitiſſe pro Ioanne prædeceſſore; & eodem anno die 11. Octobris Indict. 3. Capitulum Amalphitanum cum conſenſu Dom. Bertrandi Amalphitani Archiepiſcopi, dat loco permutationis nonnulla bona, ex monumentis Cathedralis.

Certe *Beltraymus* Antipapæ aſſecla ille ipſe eſt quem vocant *Biltrandum* de Alaneo, qui poſtea ſub Bonifacio IX. an. 1401. ex Epiſcopo Eugubino factus eſt huius Sedis legitimus Archiepiſcopus, quam ab Antipapa illegitimè obtinuerat, canonicè poſt tot annorum curricula accepit regendam, vt infra dicemus.

21 SERGIVS alijs Gregorius Griſonus filius Sirleonis de Rauello nobili familia natus, ab Vrbano VI. legitime Amalphitanus Archiepiſcopus eſt declaratus poſt mortem Ioannis circa ann. 1379. in libris obligationum Vrbani VI. memoratur Idibus Octobris ann. 4. Pontificatus Vrbani. Chriſti verò 1381. in monumentis Amalphitanis eius habetur mentio ab anno 1381. vſque ad annum 1392. Non concordant Iudiculi noſtri auctores, cum alij tribuant annos Sedis eius 21. alij 15. alijs pauciores, ſed hallucinautur, vt infra dicemus in Paulo Sergij ſucceſſore, qui ſedere cœpit anno 1392. De eo hoc ſolum habemus ex inſtrumento, quod palatium Archiepiſcopale ampliauit, cuius etiam mandato empta ſunt quædam bona pro Miſſis celebrandis Dominorum de Alagno ex mandato Bonifacij Papæ.

Die 15. menſis Iunij, 15. Indictione 1392. apud Maiorum. R. in Chriſto Pater & Dominus Sergius miſeratione diuina Archiepiſcopus Amalphitanus exequutor, tam de iure, quam vigore ſynodalium Conſtitutionum maioris Eccleſie Amalphitanæ, pro exequenda voluntate nonnullorum defunctorum familia de Alagnio, qui legauerunt Miſſas celebrandas in ſuperiori crypta Amalphitana Eccleſie, quæ erat Capella ipſorum de Alagnio. Mandat emi bona, quorum fructibus celebrentur Miſſæ ſuprascripta, &c.

In hoc documento inſerta eſt littera Henrici Cardinalis Neapolitani ad ipſum Sergium Archiepiſcopum, in qua continetur, quod Bonifacius Papa ad ſupplicationem R. in Chriſto Patris B. Epiſcopi Eugubini, fratrumq; eius cōſanguineorum dictorum defunctorum de Alanco, mandat dicto Archiepiſcopo, vt pretio vnciarum decem legatarum a Tuczillo de Alaneo emendam curet poſſeſſionem, &c. Epiſcopus Eugubinus, cuius nomen per B. indicatur in litteris Henrici Cardinalis, Bertrandus eſt, qui paulo poſt hanc Amalphitanam Eccleſiam eſt aſſequutus. Cæterum viuente Sergio in hac Amalphitana Ec-

Eccleſiæ intruſum fuiſſe per Clementem VII. Antipapam quendam Nicolaum habemus clarè in lib. obligationum eiuſdem Antipapæ die 29. Ianuarij 1387. ſoluit ſubſidium Collegio Cardinaliũ. Quãto tempore hanc vexauerit Eccleſiam non habemus, vixiſſe tamen ann. 1393. in obedientia Clementis, excluſo Sergio, indicat monumentum per manus quondam Notarij Iacobi de Amoruezo.

Die vltimo menſ. Maij 11. Indict. 1393. apud Archiepiſcopale palatium Amalph. Andreas de Alunio de Amalphia coram Reuerendo in Chriſto Patre Domino Domino Nicolao miſeratione diuina Archiepiſcopo Amalphitano, qui poſuerat edictum, quod omnes Clerici oſtenderent titulos, ſeu literas beneficiorum, proteſtatus quod nullum inferatur præiudicium dicto Abbati Andreæ à ſex annis, & citra, & ante, & vſque nunc, ſimiliter ante tempus videlicet reductionis ciuitatis Amalphiæ ad fidem ſanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri Clementis diuina prouidentia Papæ Septimi, abſentis in partibus Calabriæ, indeque propter guerrarum ſtrepitus, & ipſarum feruentiam ab ipſis partibus venire non valuit, nec valet ſine periculo ſuæ perſonæ, &c. Idem Nicolaus anno 1397. die 29. Ianuarij aliud ſoluit ſubſidium ſacro Collegio, de quo idem ſæpe memoratus Indiculus, non tamen ſine errore. *Poſt autem mortem ipſius Dom. Sergij in ſede ſucceſſit quidam Nicolaus nomine, cuius cognomen ignoratur, & an boni aliquid præfatæ Eccleſiæ fecerit, aut bonæ probitatis, & veritatis fuerit, nemo poteſt de hoc reddere rationem. Sed vixit in dicta ſede annis ſex, & mortuus eſt, cuius corpus in quo loco ſit locatum, nemo ſcit, ſed pro coniectura ab omnibus habetur, quod ſit intus dictam Eccleſiam (ſcilicet Cathedralem) aut in Eccleſia ſancti Viti collocatum in Archiepiſcopali Palatio, cum ab omnibus feratur, quod ibi Archiepiſcopi ſepulturam eligebant.*

Annus Sedis ſextus videtur repugnare ijs, quæ ex lib. obligationum commemorauimus. Anno 1382. Sergij Pontificatus tertio, cum Carolus III. Neapolitanus Rex occiſa Ioanna Prima, Regno potitus eſſet, Amalphitanum Ducatum ſub demanio Regio ſuſcepiſſet, Amalphitano populo, quæ anteceſſores Reges, Summique Pontifices eidem conceſſerant priuilegia. liberaliter ſuo diplomate renunciauit, anno Regni ſui primo, quod cum multum faciat ad aſſerendam dignitatem, ac reuerentiam quam Neapolitani Reges erga Apoſtolicam Sedem impenderunt, hic prætereundum haud exiſtimaui, cum etiam Amalphitani Ducatus in eo aſſeratur dignitas. Porro documenti tenor talis ab originali

* * *

Carolus Tertius Dei gratia Hieruſalem & Siciliæ Rex.

Tenore præſentium notum facimus vniuerſis & ſingulis hominibus, & perſonis infraſcriptarum ciuitatum & terrarum Ducatus Amalphij fidelibus noſtris, & quibuſcunque alijs, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtant, ad quod præſentes peruenerint præſentibus, & futuris. Videlicet facta nobis informatione deducimus fide dignis, qualiter ab antiquis longe verò temporibus, de quibus hominum memoria non exiſtit, Ducatus Amalphiæ cum omnibus ſubiectis terris de demanio Regni prædicti continuis tẽporibus fuerunt, & ſunt, & per Illuſtres Principes Dominos prædeceſſores noſtros in dicto demanio tenti, & confirmati fuerint, prout Dominorum Principum priuilegia, cum approbatione Sedis Apoſtolicæ apertè declarant, tum à die monitionum, & excommunicationum & pœnarum contra illos, qui præſumpſerint, præfata priuilegia infringere quoquomodo, licet infra modica tempora præterita aliquæ terræ Ducatus prædicti donatę extiterint tempore dominij Illuſtris Ioannæ olim Reginæ, quæ malo conſilio ducta venit contra priuilegia ipſa, & propterea excommunicationem Sedis Apoſtolicæ patenter incurrit. Nos vero attenta conditione laudabili, ac fidelitate hominum terrarum dicti Ducatus, in qua ſemper indefeſſe noſtris prædeceſſoribus claruere: & Syndici terrarum ipſarum gauiſi de noſtro felici aduentu ad dictum Regnum, ad noſtram præſentiam hilariter acceſſerunt & ſacramentum fidelitatis, & homagij ſincere Maieſtati noſtræ præſtiterunt expreſſe, petentes à nobis, quod terras ipſas, & homines terrarum ipſarum de noſtro dicti Regni mero demanio teneremus, prout per Dominos Prædeceſſores noſtros fuerunt tenti hactenus, ac etiam conſeruati. Quorum petitionibus benigne deflexi terras ipſas de antiquo demanio, & homines terrarum ipſarum dicti Ducatus de antiquo demanio regni, vt prædicitur ad noſtrum dicti regni demanium tenore præſentium aggregamus; nec non de certa noſtra ſcientia, & expreſſa conſcientia in verbo noſtro incommutabili regali, earundemque tenore præſentium promittimus, & firmiter pollicemur terras ipſas, & homines terrarum ipſarum omnes vnanimiter in noſtro dicti regni demanio ſemper, & omni tempore tenere, & teneri mandare, & conſeruare eos in dicto demanio noſtro, & dicti Regni manutenere, & defendere citra quaſcunque perſonas libertati dicti demanij eorum volentes infringere, ſeu contra ea aliqualiter contrauenire. Et in caſu quo contra dictam libertatem eorum dicti demanij

Maieſtas noſtra contrafecerat, vel voluerit, quocunque colore, vel cauſa, quod nullo modo intendimus à præfato per eos nobis præſtito fidelitatis homagio remaneant abſoluti, necnon omnia priuilegia tam Papalia, quam Regalia eis, & eorum ſingulis ab hactenus conceſſa confirmare, ratificare, & approbare juxta eorum continentiam, & tenorem; & alia de nouo eis concedere gratioſe iuxta petitiones eorum, quæ competenter fieri debeant, & honeſtè, Et eas tenore præſentium damus Protonotario regni noſtri, & eius Locumtenenti, & officialibus alijs noſtris ad quos ſpectat mandamus expreſſe, quod hominibus prædictarum terrarum, & ſingulis eorum, ſi voluerint fieri, faciant in efficaci forma, priuilegia, & noſtras alias literas opportunas. Et ad maiorem cautelam hominum Ducatus ipſius, volumus & mãdamus, quod præſens noſtra ſchedula quouſque noſtra priuilegia de prædictis eis, & in cõſueta ac debita forma fiant, illud robur firmitatis obtineant, ac ſi eſſent dicta noſtra priuilegia magno ſigillo, & alijs ſolemnitatibus roborata, cum de noſtra firma intentione exiſtãt prædicta omnia (vt prædicitur) eis concedere, & cõceſſa firmitati ſtabili remanſura, & ad abundantioris eorum cautelæ ſuffragium, vt ipſi conſpiciant Maieſtatem noſtram erga eos benigne procedere, & omnem hæſitationem tollendam, & interpretationem obliqui ſenſus etiam remouendam præſentem noſtram cedulam ſubſcriptione manus noſtræ propriæ roboramus, & mandamus, quod vir Magnificus Nolanus Palatinus &, . . . Comes Collateralis Conſiliarius, & fidelis noſter ſe ſubſcribat in eadem pro maiori certitudine præmiſſorum. Nomina vero ciuitatum, locorum, & terrarum Ducatus Amalphiæ ſunt hæc, videlicet ciuitas Amalphiæ, Scala, Rauellum, Minorum, Maiorum, Atranum, Tramontium, Gragnanum, Littera, Pinum, Pimontum, Francarum Caprum, Boſitanum, Conca, & Agerolum. *Datum Neapoli ſub annulo noſtro ſecreto die tertio menſis Auguſti quarta Indictionis, Nos præfatus Rex acceptamus, & promittimus ſuprafcripta manu noſtra propria.*

Ego Nicolaus de Vrſinis Comes Nolanus præfatus de mandato Regio manu propria me ſubſcripſi.

Cæterum quo anno preciſo Sergius obierit, non conſtat, ſed cum Scipio Ammiratus in deſcriptione Griſonæ familiæ ſe huius Sergij teſtamentum legiſſe ſcribat anno 1392. vltimo die Auguſti conditum, crediderim illum hoc anno exceſſiſſe.

22 PAVLVS patria Surrentinus ex Epiſcopo Minorenſi ſucceſſit immediate Sergio, tranſlatus ad hanc Archiepiſcopalem Sedem à Bonifacio IX. Anno deinde 1395. die 9. Nouembris promiſit, & recognouit pro Georgio alias Sergio prædeceſſore ſuo, ſic in lib. obligationum Prælatorum, vbi obijſſe dicitur anno 1401. forte hic Paulus eſt, quem citatus Indiculus poſt Landulphum repoſuit; fatetur tamen cognomen & acta ignoraſſe: de eo verò fateor ego præter patriã, eiuſque promotionem ad Epiſcopatum Minorenſem, quæ incidit circa annum 1390. & tranſlationem ad Archiepiſcopalem Sedem hanc, tempuſq; Sedis eius, nil me aliud repetiſſe.

23 BERTRANDVS, ſeu BERTRAYMVS de Alaneo (vtroque nomine vocatum reperio) apud Amalphitanos nobili genere Alaneo natus, vir integerrimæ vitæ, morum grauitate inſignis, & in quo maximorum Præſulum dotes emicuere. Erat is Eugubinæ Eccleſiæ Epiſcopus, antea Famaguſtanus, ætate grandæuus, Iuris vtriuſque Doctor; inſignis Contradictarum, vt vocant, in Curia Romana aduocatus, ſenex venerabilis, quando à Bonifacio IX. ad patriæ Sedem tranſlatus eſt, anno ſcilicet 1401. cuius prima mentio in libris obligat. die 7. Februarij notatur. *Celandam*, ait Indiculus, *in ciuitate Amalphiæ conſtruxit, ac redditus illius dedit Presbyteris, ac Clericis Amalphitanis pro ſalute animæ ſuæ, & multos libros legales in Sacriſtia præfatæ Eccleſiæ locauit, & nonnulla alia bona fecit, bonis moribus & virtutibus ornatus. Vixit autem in ſua Sede annis ſex, & mortuus eſt: cuius corpus fuit collocatum in choro dictæ Eccleſiæ retro letterulum coopertum lapide marmoreo, multum ſubtiliter ſculpto, ſeu facto.*

Deceſſit Bertrandus ex hac mortali vita anno Domini 1408. die 15. Iunij, ſepultus tumulo & loco relato, titulus tumuli eſt huiuſmodi.

Siſt. qui vides mundi pompam modo viator

Cui-

Ciuilis Doctor Iuris, ſacrique Palatij
Auditor, Contradictarum cenſor, & alti
Pontificis vetus Referendarius Famaguſta
Præſul atque Eugubij tibi Præſul Amalphia tandem
Quietus, hic recubat Bertrandus Alanæus amplo
Sanguine & antiquo genitus, corpus terris,
Et animam Cælo tribuit currentibus annis
Iunio in medio fuerat indictio prima ſepultus
Milleſimo quatrocenteſimo quibus bis iungantur octo.

Inſignia Alaneæ familiæ Crux ſimplex cerulea in parmula aurea. Poſteriores huius gentis in Cruce addidere lilia quinque aurea ex dono Carolingorum Regum.

24 ROBERTVS Brancia nobilis Canonicus Amalphitanus, Surrentinus euaſit Archiepiſcopus, literis & moribus ita inſtitutus, vt poſt multos annos in ea dignitate exanthlatos ſummis precibus ab Amalphitano Clero exoptatus à Ioanne XXIII. Eccleſiam, relicta Surrentina, regendam ceperit an. 1410. die 18. Nouembris. An. 1409. cũ adhuc eſſet Archiep. Surrentinus, *quo die & anno Amalphia nobilis vir Carluccius Brancia de Amalphia Praeceptor Domini Roberti Brancia Archiepiſcopi Surrentini de ciuitate tam dicta Amalphia locat apothecam ſitam ibidem Amalphia, &c.* Ita in inſtrumento. Prima eius mentio in lib. obligationum, tanquam Amalphitanus electus notatur die 7. Februarij 1413. Iam ad Occaſum vergebat Robertus ætate grandæuus, vegetus tamen, animi fortitudine nulli labori pepercit, vt conceptam de ſe expectationem ab Amalphitano Clero, verbo & exemplo ampliorem redderet: mores Clericorum correxit; ſynodum celebrauit, luſtrauit non ſemel diœceſim, Eccleſiaſticos ritus edocuit, auxitque Sacerdotum numerum, aucto cenſu in Cathedrali, vt inde maiori cum decore diuinum perſolueretur penſum; & cum fecíſſet quod docuerat, iam capularis ſenex condito teſtamento die 15. Iunij in choro Eccleſiæ ſuæ, ex epidimiæ morbo piè deceſſit collacrymantibus cunctis, anno 1423. Sepultus in cornu Euangelij nulla prologuente inſcriptione. Statuerat bonus Paſtor ſacellum conſtruere ad honorem Beatiſſimæ Virginis Mariæ, cui deuotiſſimus erat, Sancti Andreæ Apoſtoli, ac ſanctæ Mariæ Magdalenæ, vna cum ſepulchro in quo condi optauerat, ſed morte præuentus non abſoluit quod vouerat, publico documento poſteris conſignauit, quod extat in Tabulario Cathedralis.

Die 22. menſis Martij 15. Indict. 1422. Amalphia regnante Dom. Ludouico III. anno 2. Reuerendiſſimus in Christo Pater, & Dominus Dom. Robertus Brancia Archiepiſcopus Amalphitanus cum conſenſu Capituli determinat de nouo conſtrui facere cappellam pro ſepultura ſua ad honorem Dei, Beatæ Mariæ Matris eius, Beati Andreæ Apoſtoli Patroni noſtri, ac Apoſtolæ Beatæ Mariæ Magdalenæ intus dictam maiorem Amalphitanam Eccleſiam in naui magna ſubtus pulpitum magnum, quam dotat de pluribus bonis ſtabilibus deſcriptis, pro faciendis annuis beneficijs pariter deſcriptis, &c.

25 ANDREAS de Palearea nobilis Salernitanus ad Amalphitanam Eccleſiam ſublimatus à Martino V. Papa 7. Kal. Iulij 1423. vir fuit ingenio acri, teſte Chronica, Clerum, populumque Amalphitanum vehementius inſectatus odioſus euaſit, vnde neceſſitate ductus Maiori in oppido per multos annos moram fecit, & cum viginti quinque annis varia ſui nominis fama Amalphitanam rexiſſet Sedem, Maiori morbo correptus teſtamentum condidit, & nonnulla bona Metropolitanæ Eccleſiæ, Clericiſque ad animæ ſuæ expiationem, præter expectationem reliquit, obijtque Salerni anno 1449. die 26. Iulij, corpus

Amal-

A Amalphim delarum, vt ipſe mandauerar, in ſua Eccleſia ſepultum ſareophago, vbi effigies eius & inſignia ſpectantur, hæc inſcribuntur.

Hic jacet corpus Domini Andreæ
de Palearea de Salerno
Archiepiſcopi Amalphitani,
qui obijt
anno Domini M.CCCCIL.
die xxvi. Iulij xij. Indictionis,
B *cuius anima requieſcat in gaudio*
ſempiterno.

26 Fr. ANTONIVS de Carleno Neapolitanus Ordinis Prædicatorum nobilis alumnus, in Theologica facultate vir clariſſimus, moribuſque probatus ex coadiutore Andreæ euaſit Archiepiſcopus tertio Idus Augusti 1449. Nicolao V. Papa apud quem ob eximiam ſuam virtutem valuit, cui Eccleſiæ ſumma omnium laude præfuit annis 11. deceſſit anno 1460. in Cathedrali in ſacello ſancti Thomæ Aquinatis ab ipſo condito, marmoreo incluſus tumulo.

C

27 NICOLAVS de Miraballis nobilis Neapolitanus Ioannis ea tempeſtate viri D ditiſſimi filius, Iuris vtriuſque Doctor clariſſimus, ac varijs pro Ferdinando Primo Rege Neapolitano ad Chriſtiani orbis Principes functus legationibus, ex Regio Conſiliario Amalphitanus Archiepiſcopus declaratus eſt à Pio II. Pontifice an. 1460. die 16. Maij. Fuiſſe Nicolaum magnæ liberalitatis, ac eximiæ probitatis virum, Archiepiſcopale palatium magnificè reſtauraſſe, ornamenta plura, ac ſpecioſa Cathedrali ſuæ Eccleſiæ donaſſe ſcribit ſæpe citata Præſulum Amalphitanorum Chronica; annis quindecim ab accepta dignitate ſuperuixit; deceſſitque 1475. die 15. Aprilis Neapoli ſepultus in æde Diui Ioannis de Carbonaria in maiorum

A ſuorũ oſſuario. Nicolai, huius temporibus, fortaſſe conſilio, Ferdinãdus I. Siciliæ Rex ob eximia merita Pij II. Pontif. & beneficia ab ipſo accepta, Antonio Piccolomineo Pij nepoti, Mariæ filiæ ſuæ marito, ſuiſque filijs deſcendentibus Amalphitanum Ducatum dono dedit. Integrum ſeculum Antonij ſucceſſores Amalphitanum tenuere Ducatum, quibus exactis, ſub Regio demanio redactus nuper à Philippo IV. Hiſpaniarum Rege iterum transfuſus eſt in Octauium Piccolomineum Cæſari à copijs militaribus Ducem longe clariſſimum, qui nuper mortem obijt nulla de ſe B relicta prole: ſic Ducatus ad Regium demanium redijt. Porro libet hic feudalis donationis documẽtum ex authentico copiali exſcribere, quod Ferdinandus cudit ad fauorem Antonij, cuius tenor talis eſt.

Ferdinandus Dei gratia Rex Siciliæ, Hieruſalem & Hungariæ, vniuerſis & ſingulis præſentium ſeriem inſpecturis tam præſentibus quam futuris.

Maiorum noſtrorum more ex quaſi naturali iure vſitatum accepimus il- C los dignitatum titulis illuſtratos fuiſſe, qui ad Reges, noſtroſque Principes augendos conſeruandoſque ſtatum, fortunas, tempuſque omne poſuerunt, nihilque omiſerunt ad id quod neceſſarium, aut quod vtile videretur. Sanè occurrente humanæ ſortis caſu immortalis memoriæ diui, & excelſi genitoris noſtri Regis Alphonſi, plerique magnates, & Barones Regni, de quibus maxime confidendum erat, in noſtrum ſtatum inſurrexerunt, rebellionem notoriam committendo, & antiquum noſtrum hoſtem Ioannem Lotharingiæ Ducem in hoc Regnum introduxerunt, exortis hinc guerris Reipublicæ Regni, & noſtro pacifico ſtatu fluctuante pro ipſa Regia noſtra celſitudine augenda conſeruandaque, ac reſtituenda fidem, ſpemque D non mediocrem Illuſtrem Antonium de Aragonia de Piccolominibus huius Regni Magiſtrum Iuſtitiarium gentium noſtrarum, armorum generalem, Locumtenentem, Collateralem, Conſiliariumque noſtrum, ac generum, filiumque chariſſimum ingeſſimus, atque multo maioribus eundem dignum reputamus, qualiter ſũt gratiæ infraſcriptæ, necnon ſperantes ipſum quotidie maiora laudabilioraque pro ſtatu noſtro facturum, ad hoc reſpectum debitumque habentes ad paterna innumerabiliaque beneficia in nos à Sanctiſſimo ac Beatiſſimo Domino noſtro Pio II. Pontifice Summo collata, & quæ quotidie magis magiſque confert: vnde erga ipſum Antonium eius nepotem merito inducunt, vt

ſimus

ſimus liberaliores. Inſuper, vt in Illuſtrem A
& chariſſimam filiam noſtram Mariam de
Aragonia paternum affectum charitatem-
que, vt erga filiam benemeritam oſtenda-
mus, necnon contemplatione matrimonij
inter ipſos Antonium & Mariam per ver-
ba de præſenti initi, & firmatis ad obſer-
uationem capitulorum de ipſo matrimo-
nio factorum, & firmatorum, quæ in om-
nibus & per omnia ad vnguem ſeruari in-
tendimus, & volumus tenore præſentium
de certa noſtra ſcientia, motu proprio,
liberalitate mera, ſpeciali gratia, & no-
ſtra dominica regiaque poteſtate, & au-
ctoritate eoſdem Antonium, Mariamque
cum omni proſapia, liberis, hæredibuſque
ſuis ex eorum corporibus legitime deſcen- B
dentibus nobilitando in Ducem, Duciſ-
ſamque eligimus, & extollimus, Duca-
tuſque titulo, honore, & dignitate exor-
namus, decoramuſque, ipſis Antonio &
Mariæ coniugibus, hæredibus, & ſucceſſo-
ribus eorum vtriuſque ſexus ex ambobus
deſcendentibus in futurum damus, conce-
dimus, & donamus ciuitatem Amalphiæ
de prouincia Principatus Citra, cum hono-
re, & titulo Ducatus cum omnibus Ciui-
tatibus, Terris, Caſtellis, Fortellitijs, di-
ſtrictibus, Caſalibus, Villiſque ſubiectis
eidem, vel eiſdem ad ipſum Ducatum
Amalphiæ ſpectantibus, & pertinentibus,
videlicet ciuitatem Scalarum, ciuitatem C
Rauelli, ciuitatem Minori, terram Tra-
monti, terram Ageroli, ad præſens in
dominio & poſſe noſtro exiſtentes, & par-
tem dicti Ducatus, videlicet ciuitatem
Amalphiæ, Ciuitatem Scalarum, & ter-
ram Ageroli à nobis recuperatas, & expu-
gnatas, quæ à noſtra fide & obedientia de-
feccrant, propter notoriam rebellionem,
& crimen læſæ Maieſtatis Leonoræ de
Aragonia, & aliorum rebellium noſtro-
rum notoriorum adhærendo, parendo, fa-
uendo, & aſſiſtendo Ioanni Duci Lotha-
ringiæ hoſti noſtro notorio prædicto, &
huius Regni noſtri publico inuaſori, &c.

Datum eſt hoc priuilegium in Caſtello- D
nouo ciuitatis Neapolis per ſpectabilem
& magnificum virum Honoratum Caeta-
num Fundorum Comitem Regni Logothe-
tam & Protonotarium, Collateralem,
Conſiliarium, & fidelem, die 23. menſ.
Maij 9. Indict. 1461.

28 IOANNES Nicolinus Florentinus
Othonis filius viri nobiliſſimi, ex cuius fa-
milia plures olim ſummum Magiſtratum
Vexilliferorum Florentiæ, aliaſque ſum-
mas Eccleſiaſticas tum ſeculares digmta-
tes geſſerunt, quibus Ioannes ob eximiam
doctrinam, morum probitatem, aliaſque
virtutes anteire videtur; quippe doctrina
& eloquentia ſpectabilis, muneribus am-
pliſſimis functus apud Ferdinandum Re-
gem Neapolitanum, ac Sixtum IV. Pon-
tificem ad Amalphitanum Sacerdotium
ex Canonico Florentino ætatis ſuæ an. 25.
euectus ann. 1475. ſexto Nonas Octobris,
eam Eccleſiam nouem omnino annos ſan-
ctiſſime adminiſtrauit, ad quē ſcripſit epi-
ſtolā de Epiſcopi inſtitutione Marſilius Fi-
cinus, cuius etiam præclaras laudes pau-
cis ſimplicibuſq; verbis non tacuit noſtra
m. ſ. Amalphitanorum Præſulum Chro-
nica,

Ioannes, inquit, *de Nicolinis Florentinus
in anno 1475. ſucceſſit Nicolao, fuit enim
ex nobili proſapia natus, literis eruditus,
bonis moribus, & virtutibus ornatus, diues
tum patrimonij, quam beneficiorum, ſplen-
didus, & liberalis, & erga pauperes, & mi-
ſerabiles perſonas multum eleemoſynarius,
ſectator omnium bonorum operū ſanctorum
Religioſorum, qui ann. octauo ſui Pontifica-
tus dictam ſuam Sedem, cum Epiſcopatu Vi-
gintimillienſi reſignando ſanctæ Sedi Apoſto-
licæ, ſuam Archiepiſcopalem Eccleſiam tem-
pore Sereniſſimi Regis Ferdinandi Primi de
Aragonia in hoc Regno Siciliæ, fuit deceptus,
& remanſit ſine Archiepiſcopatu, factus E-
piſcopus Titularis*. Archiepiſcopatum A-
malphitanum dimiſiſſe habetur in actis
Conſiſtorialibus anno 1483. pro quo ti-
tularem Eccleſiam Vindocenſem, mox A-
thenienſem Archiepiſcopatum accepit,
protraxit tranquilliſſimè ætatem vſque ad
Iulij II. Pontificis tempora, ſub quo Romę
finem vitæ ſuæ impoſuit anno 1504. ſepul-
tus in Diui Gregorij ad Cliuum Scauri
templo. Hoc monumentum ac elogium
habet

D. O. M.

*Ioanni Nicolino Othonis filio
qui ob præclaram excellentem-
que doctrinam Sixto IV. ac
Iulio II. Pont. Max. Regique
Ferdinando Aragonio charus,
primo Amalphitanenſi Archie-
piſcopo, deinde Epiſcopo Viri-
duſen. poſtremo Athenarum
Archiepiſcopo præclarum boni-
tatis ſuæ ſpecimen dedit. Obijt
anno ſalutis M. DIV. ætatis
ſuæ LVI.*

*Ioannes Angeli, Card. Nicolini
filius, apud Sixtum V. Ferdi-
nandi Etruriæ Magni Ducis
Orator gentili ſuo memoriæ
cauſa poſſ. an. MDLXXXX.*

Vicarium habuit Ioannes in Eccleſia
Amal-

Amalphitana Ioannem de Ticijs Florentinum excellentem vtriuſque Iuris Doctorem, qui pro Ioanne tunc Florentiæ exiſtente, Eccleſiæ Amalphitanæ poſſeſſionem adeptus eſt die 16. Nouembris 1475. Genealogiam huius præclariſſimæ gentis ſcripſit bonæ memoriæ amicus noſter Florius Brunus Florentinus Monachus Ciſterſienſis in tractatu de Florentinorum familijs adhuc inedito: de qua etiam Petrus Monaldus, cæterique ſcriptores Florentini.

29 IOANNES BAPTISTA de Iudicibus Ordinis Prædicatorum vir doctrina inſignis, Epiſcopus Abintimilienſis ex dimiſſione Ioannis tranſlatus eſt ad hanc Amalphitanam Eccleſiam die tertia Aprilis 1483. per aliquot menſes Amalphitani Archiepiſcopi titulum tenuit, eoque dimiſſo ad primam ſponſam redijt, deinde factus Archiepiſcopus Patracenſis in ea dignitate Romæ obijt, vt in quarto tomo noſtro ex Actis Conſiſt. retulimus.

30 ANDREAS de Cuncto ciuis Amalphitanus, ac Epiſcopus Minorenſis Amalphitanam euaſit ad Sedem die quarta Februarij 1484. Regius Scriba erat Andreas, & Antonelli de Petrucijs Ferdinandi I. Regis Neapolitani à ſecretis amicus, quando Minorenſis Epiſcopus creatus eſt, cuius etiam beneficio ad hanc Amalphitanam tranſlatus, eius acta Vrſus Presbyter Amalphitanus in Chronica Amalphitanorum Præſulum ſcripta reliquit.

Cum fauore, ait, Antonelli de Petrucijs de ciuitate Auerſæ Terræ Laboris, qui eo tẽpore Secretarius erat propter nonnulla ſeruitia pro Ioanne de Cuncto de Amalphia circa præfatum Antonellum Secretarium obtinuit præfatum Archiepiſcopatum Amalphiæ pro Reuerendo Dom. Andrea de Cuncto Epiſcopo Minorenſi eius patruo, qui priuſquam fuiſſet Epiſcopus, erat Regius Scriba, & fuit conſecratus Archiepiſcopus in anno Domini 1484. Præfatus vero Andreas Archiepiſcopus erat ciuis Amalphiæ, & multa bona fecit Eccleſiæ: fecit videlicet tectum nouum totũ

A *in naui ſanctorum Martyrum Coſmæ, & Damiani, in quo ſunt ſua inſignia; tectum nouum tituli maioris Eccleſiæ cum hiſtoria Natiuitatis Domini Ieſu Chriſti, & ſeptem Gaudiorum Virginis glorioſæ Mariæ, & in pariete ipſius tituli hiſtoriam Paſſionis B. Andreæ Apoſtoli depingere fecit; medium tectum nouum nauis ipſius Eccleſiæ, in quo etiam nunc ſunt inſignia ſua & arma; organum magnum in naui ipſius Eccleſiæ, chorum paruulum in titulo ipſius Eccleſiæ iuxta Sacriſtiam, & dictam cryptam, ſeu capellam per ipſum conditam iuxta Sacriſtiam, quæ dotata fuit per eum, cuius redditus eſt annuorum ſcutorũ 18. in circa, quos reliquit Presbyteris Capituli Amalphitani pro Miſſis dicendis pro anima ipſius, Reliquiarium magnum*
B *argenteum incipere fecit pro corpore Chriſti, ſed priuſquam fuiſſet completũ, vita functus eſt: multas capellas ſericas fecit pro ornatu Eccleſiæ ipſius, calices & thuribula argentea, & multa alia bona. Præfatus autem Archiepiſcopus fuit multum amabilis ſuorum ſubditorum, liberalis circa pauperes, & benefactor generalis omnium ciuium, & vixit in dicta ſua ſede circa annos viginti, & requieuit in die 24. Decembris, cuius corpus fuit honorifice collocatum in titulo Maioris Eccleſiæ Amalphitanæ iuxta ſuam capellam conſtructam, in ſepulchro marmoreo, ut publice apparet.* Vrna vero cum ſtatua iacentis Epiſcopi, vbi Andreas humatus eſt,
C hæc inſculpta verba profert,

Andreas patria Amalphitanus,
atque Amalphiæ Archipræſul
dum ſenex viuit, Iuuenis ſanctus Sacerdotij prouinciæ optime functus, Deo hominibuſque
acceptiſſimus, flagrantiſſimo ſui
deſiderio omnibus relicto, in
æternam domum migrauit, pater patriæ acclamatus. Ioannes
D *Cunctus multa fruge bona*
clarus Patruo benemerenti ſua
impenſa meritis illius & deſiderio ſuo inferiore, priuato mœrore, & luctu publico ingenti
perlubens faciundum curauit.

Sub hoc Andrea anno 1485. qui fuit ſecundus eiuſdem Præſulatus die 21. Aprilis Frater Pintus Staibanus Ord. ſancti Benedicti, Abbas ſanctæ Mariæ de Olearea de conſenſu Andreæ Archiepiſcopi, conceſſit territorium cum nemore, & cryptam ſitum in Maiori diſtrictu Fratri Gabrieli de Cennamo de Maioro, qui cremiticã vi-

tam

tam ducere cupiebat, ad Eccleſiam ædificandam ſub vocabulo ſanctæ Mariæ della Aduocata, Ideo qua conceſſione promiſit idem Frater Gabriel pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus in eodem loco Deo militaturis ratione cenſus quolibet anno die ſancto Paſchæ Reſurrectionis libram vnam ceræ laboratæ in perpetuum ſoluturum, Ita in documento

31 THOMAS Regalanus Neapolitanus, Ferdinandi II. Regis à ſecretis, ac Conſaluo de Corduba Proregi vnicè charus, in cuius gratia Archiepiſcopus Amalphitanus electus eſt à Iulio II. Papa die 19. Ianuarij 1504. *Fuit Thomas*, teſte ſæpe citata Chronica, *in litteris humanioribus ſatis eruditus, virtutibus & boni moribus decoratus, optimę, dulcis & ſuauis loquela, ſub quo tempore homines terræ Maioris ſuppoſuerunt in præfata terra cum Ioanne Reuerendiſſimo Cardinale ſancti Georgij nepote Sanctiſſimi Iuly Papæ II. Præpoſitum facere exemptum à iuriſdictione Archiepiſcopali ciuitatis Amalphię cum ſuis Presbyteris, quos in Canonicos elegerunt, cum omnibus alijs beneficijs, quæ ad meram Collationem præfati Archiepiſcopi erant, procurante in eorum fauore quodam Presbytero nomine Guidone familiari eiuſdem Card. ſancti Georgij, ob quam rem nonnullæ rixæ, & altercationes fuerunt inter ciues Amalphitanos, qui pro bono & libertate Eccleſiæ ſancti Andreæ pugnabant contra homines terræ Maioris, pro qua cauſa multo tempore in Curia Romana litigauerunt, ob quam rem præfatus Thomas Regulanus Archiepiſcopus nunquam requiem in ſua Sede habuit, & prius ex hac vita migrauit, quam ſuum deſiderium ad votum duxiſſet, & obijt in Vrbe Romana reſignando priuſquam obiiſſet dictam ſuam ſedem Archiepiſcopalem.* Haud longa illi poſt reſignationem vita fuit, nam in actis Conſiſtorialibus habemus die 9 Decembris 1510. Ioannem Cardinalem Medicem per obitum Thomæ Amalphitanam Eccleſiam ſuſcepiſſe regendam à Pontifice Iulio.

32 IOANNES Diaconus Card. Medices à Iulio II. factus eſt Amalphitanæ Eccleſiæ perpetuus Commendatarius die 9. Decembris anno 1510. abſens illam rexit ferè annos tres. Defunctoque Iulio Summus Eccleſiæ Pontifex, ſub nomine Leonis X. anno 1513 renunciatus eſt.

33 ROBERTVS Guybe Britto Gallus filius Adeneti, & Oliuæ Landais Preſbyter Cardinalis tituli ſanctæ Anaſtaſiæ Epiſcopus Trecorenſis, Redonenſis, & Nanetenſis, Amalphitanam Eccleſiam in Commendam habuit à Leone X. Pontifice anno 1513 ſed fortaſſe poſſeſſionem pacificam non eſt adeptus. Romæ obijt eodem anno 5. Idus Nouembris durante Concilio Lateranenſi, de quo Guicerdinus lib. 7. Ciacconius, alijque: in Eccleſia ſancti Iuonis Britonum ſepultus. Fuerat Abbas ſancti Melani in Suburbio Redonenſi Ordin. ſancti Benedicti a Salamone Britanniæ Rege fundati.

34 ANTONIVS Båleſtrarius nobilis Senenſis Monachus ſancti Galgani Ordinis Ciſtercienſis in Volaterana diœcesi, vir in Iure canonico doctiſſimus, ſacræque Theologiæ laureatus ſui monaſterij creatus Abbas anno 1481 diu in Curia Romana, ſui Ordinis Procurator generalis fuit Lateranenſi Concilio interfuit ann. 1512. ſub Iulio II. & Leone X. Pont. Maxx. Mortuo Roberto Cardinali, à Leone Amalphitanus Archiepiſcopus renunciatus eſt, in fine anni 1513. Vertente anno 1514. iocundo introitu Amalphiæ exceptus, cum eſſet infracti animi vir, totam Maiorenſis oppidi ſublatam iuriſdictionem ſuæ ſubiecit dignitati; ac Maiori Clero cornua fregit, dum eorum Præpoſitum ad debitam ſubiectionem & reuerentiam coegiſſet, ſublata eidem facultate Epiſcopalia munia exercendi & inſignia: Hæc omnia Leo Pontifex rata habuit, ac ſuo diplomate confirmauit exultãte præ gaudio Antonio: quãobrem deinde à Maiorenſibus odio proſecutus, à cuncto verò Clero & populo Amalphitano ſummè dilectus, ferè per annos tres bene hanc Eccleſiam adminiſtrauit, laboribus & ſenio iam fractus eam

ad

ad fauorem Cardinalis Puccij liberè reſignauit anno 1516. pauloque poſt Romæ fatis conceſſit, ibidem ſepultus. Patrem habuit Americum virum clariſſimum, quem defunctum ann. 1481. dum ille Abbas ſancti Galgani eſſet ſolemni pompa funerauit Senis in Eccleſia ſancti Spiritus, ac marmoreo ſepulchro incluſit, quod extat, vbi hoc elogium poſuit.

A

Hic Americus humor, ſed quid ſim noſce viator
Puluis, humus, tellus, putrida terra, cinis.
Expoſita ſemper fuerat mea vita labori
Dum vixi, placida eſt iam mihi data quies
Octuaginta fluens mundus mihi præſtitit annos
In vita humanus, functus in interitu.
Si quæris qui me huc intruſit. Siſte, dicetur,
Filius ornauit hæc monumenta meus

B

Americo Baliſtrario,
Antonius Abbas ſancti Galgani
Patri benemerenti
P.
M.CCCC. LXXXI.

C

De Antonio præter acta Conſiſtorialia honorificam mentionem fecerunt, Antonius Libanoru Abbas in vita ſancti Galgani Iſidorus Vgurgerius Ordinis Prædicatorum vir eruditus ac patriæ ſuæ antiquarum rerum peritiſſimus in libro de viris illuſtribus Senenſibus, Gaſpar Iongelinus in notitia Abbatiarum Ordinis Ciſtercienſis, ac monumenta Abbatiæ ſancti Galgani olim toti Thuſciæ, imo Italiæ toti celeberrimæ, quæ tot viros ſanctimonia vitæ & Eccleſiaſticis dignitatibus clariſſimos genuit, nunc Commendatariorum incuria, ſqualore, & ruina pene deformata ſola ſedet quaſi vidua plorans filios ſuos, & noluit conſolari, quia non ſunt, conſolabiliter Deus in nouiſſimo die quando vnicuique reddet iuxta opera ſua. Interim redeamus vnde digreſſi ſumus. D

†

35 LAVRENTIVS Cardinalis Puccius ex ceſſione Antonij Amalphitanum ſuſcepit Sacerdotium anno 1516 & nedum completo anno cum regreſſu reſignauit

36 HIERONYMVS Planca de Incoronatis Romanus ex Canonico Vaticanæ Baſilicæ a Leone X pronunciatus eſt huius Sedis Archiepiſcopus 15. Iunij 1517 ſedit annis duobus, & cum die 3. Iunij 1519. à Cardinali Puccio in ſacello Pontificio munus conſecrationis accepiſſet, poſt tertium diem hoc eſt 6. Iunij eiuſdem anni liberè Amalphitanam Eccl. dimiſit, factus Archiepiſcopus Cæſarienſis ac die 15. eiuſdem tranſlatus eſt ad Epiſcopales Sedes Hieracenſem & Oppidenſem tum ſimul vnitas vir fuit non ſatis laudatæ famæ, vt in Epitaphijs diuersis Romanis ſcriptũ inueni in hæc verba. *Die 21. Auguſti anno 1534. obijt Hieronymus Planca de Incoronatis Archiepiſcopus Amalphitanus fuit malæ famæ, de quo frater ſuus, & alij coniuncti parum contriſtati ſunt.* Sepultus ad Mineruam. De quo iterum in Epiſc. Hieracenſibus & Oppidenſibus ſed parce, cum nulla digna ab ipſo tot in Eccleſijs, totque annis acta inuenerim, quæ poſteris ad exemplum recitarentur. Nobilis fuit Hieronymus, ſed numquam laudauit nobilitatem Theodectus, quæ dominis vteretur indignis.

A

36 HIERONYMVS Vitelli de Iande ronibus Senenſis, Rodulphi filius, cum eſſet Subdiaconus Apoſtolicus nec illiteratus iuuenis, in ſpe futuræ virtutis à Leone X. Pontifice Amalphitanæ Eccleſiæ datus eſt Archiepiſcopus die 6. Iunij 1519. Pontificatum inijt eodem anno, ſeditque annis decem ſine laude virtutis. Memini de eo in Epiſcopis Anconitanis ſcripſiſſe, ſi alibi eius memoria occurreret libenter perpetuæ obliuioni tradidiſſem, niſi cãdor quem inſcribendo ſemel profeſſi ſumus ad ipſius nos repetendam memoriam impelleret, multa ſiquidem hoc in loco nobis de eo dicendi ſeſe offert occaſio, quæ ſi dixero viro Eccleſiaſtico indigna, non ſatis dixero: & ne alijs ſcandalo ſim, ſi pandeſco; hæc verba dixiſſe ſufficiant. Sed hæc inter Hieronymus ille iuuenis, & nobili genere natus, vt de eo loquitur Vrſus Presbyter Amalphitanus, qui eodem viuebat ſeculo in Chronica Amalphitanorum Præſulum à Canonicis apud Sedem Apoſtolicam de grauibus criminibus accuſatus ſeu... Archiepiſcopatum diu itaque. Quæ autem fuerint illa ... clarè habemus apud eandem Vrſi Chronicam vbi plurima & maxima recitantur. *Nolens igitur volens Archiepiſcopatum ceſſit, & pro eo ex ſpeciali Clementis VII Pont. benignitate. Miſſinum in Etruria Eccl. ſit receptis ann. 15... ex qua* 1538. (male in primo tomo 1528.) tranſlatus eſt ad Anconitanam: duodecim annis meliori fama illam rexiſſe habetur, eam que anno 1550. dimiſit, pauloque poſt inglorius obijt, relicto poſt ſe Ioanne Andrea filio notho Abbate Commendatario ſancti Galgani viro patri haud diſſimili, de quo alibi

†

B

37 FERDINANDVS Annius ſeu de Anna Neapolitanus Patritiæ ſtirpis clariſſimæ ſedilis Portenouenſis, ab Epiſcopatu Calmenſi ad hanc Amalphitanam Eccleſiam traductus, à Clemente VII. anno 1530. 21. Octobris quanquam excelſi animi & excellentis ingenij vir eſſet, & Theologica facultate illuſtris, nullius tamen pietatis commendatur in Amalphitanæ Eccleſię guberuio, implacabili etiam odio, ex ſolo auaritiæ genio, Clerum toto Archipræſulatus ſui tempore perſecutus, viciſſim à Clero, totoq; Amalphitano populo iuſtè poſtulatus varijs criminibus apud Paulum III Pontificem accuſatus, Romæ carcerem tulit, & incommoda, dimiſſoque Amalphitano Sacerdotio, Bouinenſis euaſit Epiſcopus anno 1541. cuius acta in Amalphitana Eccleſia ab ipſo patrata non ſine liuore exhibet ſæpe citata Vrſi Presbyteri Chronica. Cæterum Ferdinandus ad cor reuerſus vitam deinceps duxit digniſſimam, inclaruit que legatione pro Pontifice ad Carolum V Imperatorem, & inter Patres Concilij Tridentini aſſedit: ſummique Theologi laudem tulit. Vita defungitur Caietæ, anno 1565. dum Romam peteret, ibidem ſepultus. De quo non ſine laude in Epiſcopis Bouinenſibus redibit ſermo. Eius cum laude meminit Scipio Mazzella, in deſcriptione Neapolitani regni. Cæterum Ferdinando ſedente in Malphitana Eccleſia Dominicus cum alijs fratribus ſuis germanis ex nobili Bonita familia ex bonis proprijs redditus Amalphitani Archidiaconatus auxere, quamobrem Paulus III. Pontifex anno 1538 dignitatem Archidiaconatus, & ius ad illam perpetuo præſentãdi transfudit per hæc verba in bullis ſuper ijs Romæ datis, quas hic exſcribimus ab autographis exemplatas.

Paulus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Dominico, Petro Antonio, Laurentio, Camillo, Angelo, Maxentio, Bartholomæo, & Nicolao Matthæo, de Bonito laicis Amalphitanis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Singularis deuotionis affectus quo nos & Romanam reueremini Eccleſiam,

A promeretur, vt votis veſtris, per quæ vobis, & poſteris veſtris honor accreſcat, quantum cum Deo poſſumus fauorabiliter annuamus. Sanè pro parte veſtra nobis nuper petitio continebat, quod cum fructus, reddit᷒, & prouentus Archidiaconatus Eccleſiæ Amalphitanæ, qui inibi dignitas poſt Pontificalem maior exiſtit ſex ducatorum auri de Camera ſecundam communem æſtimationem valorem annuum nō excedant, vos qui fratres eſtis, fructus, redditus, & prouentus huiuſmodi ad ſimilem valorem ex bonis veſtris augere intendatis, ſi ius patronatus, & præſentandi perſonam idoneam ad ipſum Archidiaconatum, quoties illum vacare contigerit, vobis veſtriſque hæredibus, & ſucceſ-
B ſoribus in perpetuum reſeruetur, & concedatur. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt vobis, veſtriſque hæredibus, & ſucceſſoribus præfatis ius patronatus, & præſentandi perſonam idoneam ad Archidiaconatum huiuſmodi, vt præfertur, perpetuo reſeruare, & concedere, ac alias in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur volentes vos, & poſteros veſtros fauore proſequi gratiæ ſpecialis, voſque & quemlibet veſtrum à quibuſuis excommun. ſuſpenſionis & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris & pœnis à iure, vel ab homine quauis occa-
C ſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati eſtis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes & abſolutos fore cenſentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati vobis poſtquam fructus, redditus, & prouentus Archidiaconatus huiuſmodi ad [illegible] tundem illorum annuum valorem de bonis veſtris auxeritis quoad vixeritis, & vita functis veſtris hæredibus & ſucceſſoribus in perpetuum ius patronatus, & præſentandi Ordinario loci, ſeu eius in ſpiritualibus Vicario generali perſonam idoneam ad dictum Archidiaconatum, etiamſi ad illum conſueuerit quis per electionem aſſumi, eique cura etiam iuriſdictionalis immineat animarum, quoties illum per ceſſum, vel
D deceſſum, ſeu quamuis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem, aut alio quouis modo & ex cuiuſcunq; perſona etiam apud Sedem Apoſtolicam vacare contigerit per ipſum Ordinarium, ſeu Vicarium ad præſentationem huiuſmodi inſtituendum, ita quod exiſtentibus maſculis ex familia veſtra de Bonito ius patronatus, & præſentandi huiuſmodi ad illos, ipſis verò deficientibus ad fœminas eiuſdem familiæ, & deſcendentes ex eis perpetuò pertineat auctoritate Apoſtolica tenore præſentium reſeruamus, & concedimus. Decernentes ius patronatus, & præſentandi huiuſmodi illius omnino roboris, naturæ, & efficaciæ exiſtere, cuius exiſteret, ſi vos Archidiaconatum huiuſmodi totaliter fundauiſſetis, & dotauiſſetis, ac quaſcunque collationes, prouiſiones & alias diſpoſitiones de eodem Archidiaconatu etiam per reſignationem, etiam ex cauſa permutationis, aut obitum, promotionem, ſeu quemuis alium modum, vacante etiā apud Sedem præfatam, etiam lite ſuper illo pendente, per loci Ordinarii & quamcunque aliam perſonam ſine conſenſu, aut præſentatione veſtrum, ſeu hæredum, & ſucceſſorum prædictorum deinceps quomodolibet facien. nullius prorſus roboris, vel momenti exiſtere, & pro penitus infectis, quoad omnia haberi, & ſic per quoſcunque Iudices quauis auctoritate fungentes, ſublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere: necnon irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Eccleſiæ iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & cōſuetudinibus, cæteriſque contrarijs quibuſcunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, reſeruationis, conceſſionis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attemptare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Romæ apud ſanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingenteſimo trigeſimo [illegible] quinto K l. nd. Decembris, Pontificatus noſtri anno quinto.*

Sequitur alia bulla

Paulus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Vicarijs venerabilium fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum Neapolitan. & Salernitan. ac Rauellen. Epiſcopi in ſpiritualibus generalibus ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hodie dilectis filijs Dominico, Petro, Antonio, Laurentio, Camillo, Angelo, Maxentio, Bartholomæo, & Nicolao Mattheo de Bonito laicis Amalphitan. vt aſſerebant fratribus germanis quoad viuerent, & eis vita functis eorum hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum ius patronatus, & præſentandi Ordinario loci, ſeu eius in ſpiritualibus Vicario generali perſonam idoneam ad Archidiaconatum Eccleſiæ Amalphitanæ, quoties illum per ceſſum, vel deceſſum, ſeu quamnis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem, aut alio quouis modo, & ex cuiuſcunque perſona etiam apud Sedem Apoſtolicam vacare cōtingeret per ipſum Ordinarium,

ſeu

ſeu Vicarium ad præſentationem h[illegible] modi [illegible] quam ipſi [illegible] eorum [illegible], reductus, & prouentus ip[illegible]us Archidiaconatus ad tantundem illorum annuū valorem auxiſſet, ſub certis modo & forma per alias noſtras literas reſeruauimus, & conceſſimus, prout in eiſdem literis plenius continetur. Quocirca Diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus vos, vel duo, aut vnus veſtrum, ſi & poſtquam dictæ literæ vobis præſentatæ fuerint per vos vel alium, ſeu alios faciatis auctoritate noſtra fratres ac hæredes & ſucceſſores prædictos po[illegible] iſſime, ſeu quae iuriſpatronatus & præſentandi huiuſmodi paci[illegible] v[illegible], & gaudere non permittentes eos [illegible] per [illegible] Ordinarium aut Vica[illegible] quoſcunque alios quomodo [illegible] inquietari, [illegible] contradictores autem veſtra appellatione poſtpoſita compe[illegible] obſtantibus omnibus quæ in [illegible] voluimus non obſtare, aut ſi [illegible] & Vicario præfatis vel qu[illegible] ab eadem ſede [illegible] interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas [illegible] ac de verbo ad verbum [illegible] mentionem. *Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis D[illegible] millesimo quingenteſimo [illegible], quinto Kalend. Decembris Pontif. anno quinto.*

39 Fr. ALPHONSVS Oliua de Aquapendente Ordinis Eremitarum ſancti Auguſtini, Apoſtolici Sacrarij Cuſtos, clarus moribus, & doctrina, [illegible] Cardinalis Alexandri Farneſij [illegible] Bouini, qui [illegible] dies [illegible] ſet, cum Amalphitano S[illegible] commutauit anno 1541 die 1[illegible] Martij poſſeſſionem nanciſcitur 8. [illegible] per Angelum Oliuam ſuum Procuratorem [illegible] primam, nec ſecundam vidit [illegible] ſuſque ab illis Romæ deceſſit 24. Octobris 1544. cui ſuffectus eſt in Sacrarij Apoſtolici præfectura Iacobus Barba Neapolitanus, poſtea Epiſcopus Ap[illegible]. Eius me[illegible] cum laude Angelus Raccha in Chronic[illegible] Sacrarij Apoſtolici in 15 Sacriſta; Ioſeph [illegible] in Chronica Auguſt. Eerrera in Alphabeto Auguſtiniano, & Acta Conſiſtorialia in monumentis Amalphitanis [illegible] obſeruam [illegible] virum [illegible] geratum, ac Sacræ Theologiæ Doctorem; nihil tamen boni feciſſe ſuæ Eccleſiæ. Certè Amalphitani à tribus eius prædeceſſoribus male vexati ſatis ſibi fuiſſe viſi ſunt pro malo bonum accepiſſe Paſtorem & ab inhumanitate alienum.

40 FRANCISCVS Sfrondatus, Gregorij XIV. Pontificis pater, ex Epiſcopo Sarnēſi Archiepiſcopus Amalphitanus 27. Octob 1544. poſtea Capuaquenſis, Cremonenſis & Cardinalis, de quo vide tom. 4. in Epiſcopis Cremonenſibus.

41 TIBERIVS Criſpus Romanus S.R.E. Diac. Card. S. Agathæ, Amalphitanam Eccleſiam habuit commendatam die prima Aprilis 1547 quam dimiſit 1561 obi[illegible] Epiſcopus Cardinalis Sabinus anno 1566 pridie Nonas Octobris Sutrij, cuius erat Epiſcopus, de quo alibi.

42 MAXIMVS de Maximis nobilis Romanus per c[illegible] Cardinalis Criſpi [illegible] 17. Maij 1561 Amalphitanus Archiepiſcopus [illegible]ciatus, ſed annos 9. ac libere ſe abdicauit anno 1564. die 21. Iunij, iterumque Cardinalis Cri[illegible] regreſſu [illegible] habuit per aliquot menſes hanc ad[illegible] Eccleſiam.

43 MARCVS ANTONIVS Bozzutus Neapolitanus Capuanę Seſſionis Patritius, Ludouico & Lucretia Guindazia ortus parentibus, inſignis nobilitatis vir, ob doctrinæ & eruditionis, ingenij, animique magnitudinem Annibalis Bozzuti Card. & Scipionis Epiſc. Caluenſis mox Luceriæ, fratrum germanorum haud impar, Paulo IV. ac Pio IV. Pontificibus Maximis

mis ſummè charus Amalphitano Archiepiſcopatui donatus 7. Septembris an. 1565. vix elapſo menſe Cardinalem fratrem cum lachrymis Neapoli funerauit in Metropolitana Eccleſia; eiuſdemque virtutum æmulator Amalphitanam Eccleſiam rexit annis quinque; moritur anno 1570. maximo de ſe deſiderio relicto. Ex hac proſapia floruit Ludouicus Archiepiſcopus Neapolitanus, alijque plures Dei Eccleſiæ Prælati, & inſignes viri.

44 CAROLVS Montilius Pedemontanus Caſalenſis magnæ exiſt mationis & doctrinæ vir inclaruit apud Principes, & Pontifices Maximos, in Amalphitana Eccleſia ſucceſſit Bozzuto 20. Nouembris 1570. abſens illam adminiſtrauit annos fere ſex, & tranſlatus ad Viterbienſem ſub Clemente VIII. in Gallia d'em clauſit extremum de quo vide tom. 1. in Epiſcopis Viterbienſibus.

45 IVLIVS Roſſinus Maceratenſis vir ſtirpe & eruditione nobilis Iuriſqu conſultus clariſſimus eligitur Amalphi anns Archiepiſcopus die 28. Martij 1576. Sixto V. Pontifici in paucis charus Neapoli Apoſtolicus Nuntius factus, vbi illuſtri in vrbis loco in Toletana via ampliſſimas extruxit ædes, quæ ſucceſſoribus etiam deſeruirent, vt ex eius inſignibus patet, reuocatus Romam Peruſio præficitur, quibus in locis optimum v[illegible] prudentiſſimum, & ſolertiſſimum egit, quominus autem virtuti hominum debitum perſoluerétur præmium immatura mors abſtulit Pontificis. In propriam igitur reuertitur Sedem Eccleſiæque Clero, & plebi, in duabus ſynodis diœceſana, & prouinciali celebratis anno 1597. ſalutaribus conſtitutionibus editis conſulens, & varijs ornamentis Eccleſiam Metropolitanam exornans dulce ſui deſiderium excitat, & bonorum amorem ſibi conciliat, æquus omnibus, nemini iniurius, vel infenſus, poſt Sedem annorum quadraginta moritur die 9. Ianuarij 1616 Sabbathi hora 1[illegible] ſepelitur in Cathedrali in chori medio. Leguntur ſarcophago inſcripti verſus & inſcriptio

Hic iacet Antiſtes priſcæ Roſſinus Amalphis
Partenope faſces, Vmbria tulit opes.

Iulio Roſſino Amalphiæ luſtris octo Præſuli vigilantiſſimo, Apoſtolicæ Sedis Neapoli Legato, ſiue Nuncio, in Vmbros iuſtitiæ, ac Religionis cultori conſpicuo, finem vniuerſæ carnis ingreſſo, & hic reſurrectionem expectanti.

Habuit Coadiutorem cum ſpe futuræ ſucceſſionis quondam Fratrem Ioannem Baptiſtam Ordinis Minorum Conuentualium anno 1589. die 2. Maij à Sixto V. delectum, qui parum deinde ſuperuixit.

46 PAVLVS ÆMILIVS Philonardus Romanus de Baueo filius Scipionis & Brigidæ de Ambroſijs Anagninæ, frater germanus Philippi Cardinalis, ex Canonico & Altariſta Vaticanæ Baſilicæ, vtriuſque Signaturæ Referendario a Paulo V renunciatus eſt Amalphitanus Archiepiſcopus die 8. Februarij 1616 ſtatimque Apoſtolicus Nuncius Neapolim miſſus, Eccleſiam ſuam inuiſit, ſedit annis octo Defunctus Romæ eſt, dum Apoſtolici Sacelli aſſiſtens eſſet anno 1624. die 23. Augusti temporaneum tumulum accepit in Eccleſia ſancti Andreæ de Valle, decimo poſt anno in Eccleſia ſancti Caroli de Catinariis relatus in ſacello ſuæ familiæ pulcherrimo & maiorum tumulo conditus, vbi prope eum iacent præter Cardinalem, alij germani fratres Alexander nempe Aquinatis Epiſcopus, Marius Auenionenſis Archiepiſcopus, & Prolegatus, olim Nuncius Apoſtolicus apud Poloniæ Regem, vir prudentia, morum elegantia, & varia litteratura longe clariſſimus, qui Romæ obijt

anno

anno 1644. die 15. Auguſti, dum comitia pro nouo creando Pontifice haberentur, quem male Paulum diximus in Epiſcopis Aquinetenſibus, cum de Philippo Cardinale loqueremur. Iacet etiam prope Paulum Cæſar horum frater Canonicus ſancti Petri defunctus die 18. Decembris 1639. De aliis cæteris Philonardæ familiæ Epiſcopis, vide quæ diximus in Ennio Pauli III. Card. in primo tomo.

47 IACOBVS Theodulus Foroliuienſis, Romæ natus ſucceſſit Paulo die 17. Martij 1635. ſed et an[illegible] translatus eſt ad Eccleſiam Foroliuienſem anno 16[illegible]9. die 7. Iunij, corri[illegible]ndus eſt a[illegible] in Epiſcopis Foroliuie[illegible]ſibus in Iacobo vbi dicitur 1638. ſcriben[illegible] 1636.

48 MATTHÆVS Granitus Salernitanus Patritij generis è Cau[illegible] [illegible] patu ad Amalphitanam Eccleſiam [illegible] anno 1635. die 17. Septembris [illegible] omnium virtutum ge[illegible]re, ac ſ[illegible]tia clarus, & admirabili[illegible] Cath[illegible]m Eccleſiam ſacra ſupellectili magn[illegible] auxit, prædeceſſorum ſuorum long[illegible]auit munificentiã; Clericorum Semina[illegible]m i[illegible]ituit, Epiſcopale palatium vetuſtate deformatum ære proprio reſtituit & ornauit, vixit enim laudabilis Præſul Clero, & populo gratiſſimus, in ea dignitate tribus fere annis, vitamque mortalem cum immortali Salerni commutauit anno 1638. die 30. Maij, ibi in Metropolitana Eccleſia & ſacello maiorum ſepulchrum accepit, hoc cœnotaphio ad tumulum exarato.

D. O. M.

Matthæo Granito Cauenſi primum, mox Amalphitano Antiſtiti, Io. Aloyſij filius qui morum nobilitati virtutibus, ac litteris ſuam addidit ſublatus ann. ætatis lix. die Maij xxx Anno M.DC.XXXVIII. Adiacet filio Orinthia de Afflicto Cæſaris I.C. & Victoriæ ex Fuſcis Rauelli genita, extincta anno ætatis lxxv. die xxv. Aug. M.DC.XXXV. Matri fratriq; dulciſſimis Fran. Antonius amoris ac doloris hæres. P.

49 ANGELVS Pichus no[illegible]ibus parentibus Burgi S. Sepulchri in Etruria natus, Eques ſancti Stephani, vtriuſque Signaturæ Re[illegible]endarius ab Vrbano VIII. Pontifice electus fuit Archiepiſcopus Amalphitanus anno 1638 vix adeptus poſſeſſionem diœc[illegible] luſtrauit, coactoque Cleri cœtu, lu[illegible]m habuit orationem, Synodum celebrauit die ſanctæ Luciæ in Metropolitana ann. 1639. ſtatuta ſuæ diœceſis in m[illegible]iorem formam redacta promulgauit, Metropo[illegible] conſecrauit, odeo, organo ac [illegible]bili ſuggeſtu exornauit Semin[illegible]ium a prædeceſſore inſtitutum erectumque conſtabiliuit [illegible] uigili cura expectationem d[illegible]e exc[illegible] longe ſuperauit, & cum ſediſſet annos decem, translatus eſt ad Eccleſiam Miniatenſem in Etruria. Fi[illegible]s memoriam Octauianus Bonitus Archidiaconus, eiuſdemque generalis Vicarius in Metropolitanæ Eccl. titulum excitauit, hiſce conceptis verbis perpetuo duraturam.

Angelo Picho Archiepiſcopo Amalphitano qui Seminarium erexit, Eccl. conſecrauit, ſugge-

 ſtum

ſtum marmoreum extruxit, organum auro in'gniuit.
Octauius Bonitus tanti Præſulis Vic. generalis publicum grati animi monumentum P. ſingula quoque hu.us atrij inſignia, duobus antiquis inſtauratis, fieri curauit.
Anno Domini M.DC.IIL.

Mortem obijt Pich[illegible]s in M[illegible]atenſi ciuitate, an. 1653. ſepultus in e[illegible] Cathedrali.

50 STEPHANVS Quara[illegible]ta nobili

A gente Neapolitana natus Clericus R[illegible] latis [illegible] humanarum, [illegible]narumque litterarum ſummis viris comparandus, cuius opem Innocentius X. Pontif. Max. & Cardinales in arduis Vrbanarum Congregationum negotij moderandis vſi fuerunt, ex tranſlatione Angeli conſtituitur Archiepiſcopus ab eodem Innocentio die 1[illegible]. Octobr[illegible] 1649 in i[illegible]ſo ætatis flore con ſecratur à [illegible] ina[illegible]e Franciotto in æ[illegible] ſancti An[illegible]re[illegible] de Vall[illegible] die 21 Nouembris, aſſiſtentibu[illegible] [illegible]annes B[illegible]ptiſta Rinucino [illegible]irmano & Luca Torri[illegible]no Rauen[illegible] A[illegible]epiſcopis So[illegible]mni ritu Ama[illegible] i[illegible] die 2. Ia[illegible]
B 1650. tot[illegible]d[illegible] Clero [illegible] loqu[illegible]ri[illegible]ndo ſ[illegible] ob eximiam morum pro[illegible] tatemque in[illegible]mparabil[illegible]ibu c[illegible]ru, pergit[illegible]tia[illegible]ne [illegible] conceptam a[illegible]t hoc [illegible]o virtutes e[illegible]c[illegible]cæ[illegible]d a[illegible]s amici la[illegible]us a[illegible]ſtineo non tam[illegible] tace[illegible]a[illegible] hactenu[illegible] in [illegible]col[illegible]da Metro[illegible]a E[illegible]rauerit, cum h[illegible]d[illegible] maximæ in eadem Eccleſia in[illegible]m proloquatur monumentum, quod hic ha-
C benius.

✠

D. Stephanus Quaranta Neapolitanus
Ex antiqua nobili Neapolitana familia
In præclara Theatinor[illegible]m Religione. S. Theologiæ
Doctor & Lector, Neapoli Tribunalis S. Officij
Conſiliarius, Romæ SS Congregationum Emin. Card.
S. Officij Qualificator,
Et Apoſtolicus Examinator;
Ab Innocentio X. ob ſuſceptos pro Eccleſia labores
Amalphiæ Archiepiſcopus creatus
Andreani Templi huius decori propenſus
Sacram Turrim campanis iam collabentibus fornicatis
abunde reparauit,
Cœmeterium mortuorum oſſibus decentiori in loco depoſitis
religioſe inſtaurauit.
Sacriſtiam ſupellectili ſacra cumulauit,
Gemmatis mitris ditauit, mira rerum
diſpoſitione ornauit
Cryptam, choro ampliato, adeoque conſtructo
Maxime illuſtrauit,

Baſi-

Baſilicam ara maxima, & Icone honorificentius
ſituatis, parietum hinc inde pictura magnificentius
innouata, SS Reliquijs auctis, & Iconis
in medium decentius translatis.
Sanctiſſ. Euchariſtia in altero a dextris ſacello
reuerentius collocata,
Archiepiſcopalis Sedis throno commodius dilatato
conſpicue decorauit,
Tandem pius Paſtor viuentium memor
mortuorum non immemor
In hac Metropolitana Eccleſia montem
pro animabus iuuandis ſanctè & ſalubriter erexit
Archiepiſcopatus ſui anno primo, ſecundo, & tertio.
Dignitates & Canonici Amalphitani
Archipræſuli ſuo in æternum momoriale,
Succeſſoribus eius in perpetuum exemplar
hunc lapidem poſuerunt.
Anno Domini M.DC.LII

In oſtio nouo palatij hæc alia inſcriptio inuiſitur;

Archiepiſcoporum ſalubritati
Ac ſubditorum commoditati
proſpiciens
Stephanus Quaranta Neapolit. Archiepiſcopus
Amalphitanus
illis Palatij culmen tegulis
operuit,
His patens nouum hoc oſtium
aperuit
Archiepiſcopatus anno ſecundo.
Anno Domini M.DC LI.

Porro Quaranta hæc nobilis familia inſignes protulit viros, Angelum ſub Carolo I. ann. 1270. Ioannem Maſtrorationalem 1409 Bernardum Regium militem ſub Ferdinando I. 1460. & noſtro ſeculo ex ea claruit Stephanus Quaranta celebris A Iuriſconſultus, cuius eximia ſcripta publici iuris facta teruntur a Doctis, ſed vnus præ mihi erit [illegible] probus, doctuſque Archiepiſcopus, cui Deus Neſtoreos concedat annos.

CAPRITANI SEV CAPREARVM EPISCOPI.

CAPREÆ [illegible] ſeu Caprearum [illegible]itas (vulgo *Capri*) ſita eſt in cognomine Inſula prouinciæ Pri[illegible]cipatus Cit[illegible]ris, Tiberij Auguſti ſec[illegible]ſu & flagitijs infami, & ob coturnicum multitudinem, quæ illic capiuntur notiſſima Hanc Inſulam, quæ in mari Tyrrheno poſita à Mineruæ Promontorio trium m[illegible] paſſuum interuallo d[illegible]terminatur, à Surrento 8. m.p. ad Neapolim a 30. recedit, vt ſcribit Tacitus lib. 10 addiditque duodecim [illegible]bi fuiſſe vi[illegible]as & multæ [illegible]dnis ſpeluncas. Duo oppida habuiſſe Capreas ait Strabo, poſtmodum vnicum ab Auguſto [illegible]luſtratum, qu[illegible] Græca ibi reperit inſtituta An[illegible] [illegible] poteſtat[illegible] Neapo[illegible]tanorum f[illegible]e, & al[illegible]d [illegible] o[illegible]is à Ti[illegible] habitatione notat Dio l[illegible] 52 i[illegible] fi[illegible]e Petrarcha cruentiſſimo [illegible] oti[illegible], famo-ſam & i[illegible]f[illegible]ic[illegible] [illegible] [illegible]at Taciti ora Tiberij eo in [illegible] Suetoni[illegible] addunt in ea [illegible] a eiu[illegible]em [illegible] etiam miſerorum [illegible] quas Ioſephus lib. 4. A[illegible] pæ[illegible] a c[illegible]m Tiberio Capreis [illegible] [illegible]at Iac[illegible]t in littore ædificior[illegible] [illegible]ra[illegible], quæ Romanorum ma[illegible]atem præ[illegible]ferunt. Abierunt, in[illegible] C[illegible]pac[illegible] [illegible] 2. Neapol. hiſt. in ſcopu[illegible]s [illegible] [illegible]ſcium generibus [illegible]bi[illegible] [illegible]s meminit e[illegible]iam P[illegible], Varro, Sol[illegible]nus, M[illegible]la, Iuu[illegible] & [illegible]dianus in 4. Conſu[illegible]atu [illegible] Honorio [illegible] à [illegible] moribus abho[illegible]ret

—————— *quem rupes Caprearum tetra l[illegible]bit*
Inceſto poſſeſſa ſeni?

Thelonem Capreis regnaſſe ait Seruius in illud Vigilij lib. 7.

Nec tu carminibus noſtris indictus abibis,
Oebale, quem gener-[illegible]ſſe Telon Sebetide Nympha
Fertur, Teleboum Capreas cum regna teneret.

Oebalem (ſcri[illegible]it) filium Telonis eſſe, & Nymphæ Sebetid[illegible]s, & h[illegible]nc eſſe iuxta Neapolim, Telonem Capreis regnaſſe, filium in Campaniam tra[illegible]iſſe [illegible] m[illegible]q; populis ſubactis [illegible] propaga[illegible] Subdit etiam Te[illegible]bas populos Caprearum fuiſſe. S[illegible] Romano Imperio diu fuit, quouſque Flauius Iuſtinianus Imperator eam Monachis Caſſ[illegible]abus dono ded[illegible]t Donation[illegible] con[illegible]rmauit Iuſtinus Imp. Iu[illegible]iani n[illegible]pos, apud Leonem Oſtienſem: & Capream In[illegible]ulam in Salo Nea[illegible]olitano à Tertullo datam B.B[illegible]ed[illegible]o c[illegible]m eum ad Caſſinum in[illegible]t, [illegible]t Gordianus in vita ſancti Plac[illegible] apud Surium. Succeſſu vero tempo[illegible] plu[illegible]s habuit [illegible]nos, deinde [illegible] A[illegible]pho[illegible] R[illegible] A[illegible]nei, & tandem in [illegible] p[illegible] [illegible]n R[illegible] poteſta[illegible]m [illegible]it In hac In[illegible]la Capreæ ciuitas eſt arce munitiſſi[illegible] [illegible] [illegible]el vnus facile poſſet tueri [illegible] qua [illegible] cu[illegible]ta, & Anac[illegible]as oppi[illegible] altiore rupe cond[illegible]n, [illegible] quo ad duc[illegible] numerantur anguſto, & a[illegible] per gradus difficiles acce[illegible] [illegible] fac[illegible] accolis e[illegible]ercitat[illegible]one [illegible]s e[illegible], dum etiam onera po[illegible] Hinc [illegible]de vagas habet habitatio[illegible]es, quæ ad Se[illegible]tentrionem vergunt, A[illegible] [illegible] [illegible]n[illegible] ota [illegible] a numeran[illegible], aut [illegible]atu[illegible] aut co[illegible]dis triremibus, [illegible] [illegible] m[illegible]nt, quapropter N[illegible]apo[illegible] [illegible] apriſſimi habent[illegible] Ab [illegible]nibus ve[illegible]bus ob eorum [illegible] In ſumma ege[illegible] vin[illegible]t, [illegible] cont[illegible]dentes, Turcarum prædoni[illegible] ſemper obnoxij, cum quot[illegible]ie, aut piſcatores, aut nauigantes in eorum ſeruitutem incidant. Inſulam nob[illegible]itar[illegible]t [illegible]r cæteros Capreis habi[illegible]tantes El[illegible]eu[illegible] Arc[illegible]ccius Caprearum Dominus, claſſis Imperatoriæ Friderici II. præfectus, Ponzellus plurimorum nauigi[illegible] [illegible], & Iacobus eiuſdem [illegible] Miner[illegible], & Altemuræ Comes, [illegible]o[illegible]æ I[illegible]rimæ Secretariu[illegible], Capr[illegible]atum Do[illegible]n[illegible], a[illegible] ad[illegible]m [illegible] Camberla[illegible]us [illegible]eatus R[illegible] [illegible]izi[illegible] Solcri C[illegible] [illegible]75 cu nummum cude[illegible]e li[illegible]uit [illegible]e Caj[illegible]io [illegible] fuit, & Ioannæ [illegible]ibus iam [illegible] [illegible]emporibus in[illegible] [illegible]cem [illegible]cepe[illegible] angelicam Epiſcopatum ibidem inſtituit Ioannes XV. anno 987. & Archiepiſcopo Amalphitano ſuffraganeum fecit, cuius diœceſis ipſius inſulæ finibus terminatur. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus ſcutorum circiter 300. qui ferè colliguntur ex coturnicum captu. Taxatur verò in libris Fiſci Apoſtolici fol. 40. Cathedralis Diuo

Con-

Conſtantio Epiſcopo Conſtantinopolitano Caprearum Patrono dicata, cuius corpus ex ea vrbe tranſlatum ſeruari ibidem plerique affirmant, alij Maltæ, cuius acta deſcripſit Paulus Regius in lib. de Sanctis Regni Neapolitani. Feſtus dies celebratur 14. Maij apud Ferrarium in Catalogo. Pulcherrimæ & antiquæ ſtructuræ eſt, vaſis argenteis, & ſacra ſupellectili ad diuinum cultum neceſſaria inſtructa. Olim Cathedralem hanc ſub D. Conſtantij titulo ab vrbe Caprearum 1500. paſſibus abfuiſſe, deinde in ciuitatem tranſlatam, & D. Stephani nomine appellatam ſcribit Capaccius in huius Inſulæ, & ciuitatis deſcriptione. Quatuor dignitatibus conſtat, quarum prima eſt Archidiaconatus cum decem Canonicis ſine præbendis, tamen animarum cura per Presbyterum ab Epiſcopo deputatum exercetur, tria in ea Inſula recenſentur Religioſorũ cœnobia, quorum pulcherrimum, & opulentum Carthuſianorum, vbi templum D. Iacobi cultu nobile pulchra turri munitum à Iacobo Arcucio Inſulæ Domino conditum, qui cœnobio octingentos aureos ſingulis annis legauit, in quo D. Iacobi Ioannis Euangeliſtæ fratris brachium viſitur; ideoque D. Iacobo dicatum, vbi humatus legitur ipſe fundator defunctus ann. 1386. Nullum adeſt monialium monaſterium, non Clericorum Seminarium, non Xenodochia, nec mons Pietaris. Aliquæ ſunt Eccleſię, & Confraternitates laicorum. Prope littus maris D. Franciſci ædes, quatuor fontes, quarum vnus Mariſaqua dicitur, alius Truglifons, tertius Aquauiua, quartus Aquamarocelæ. Qui maiorem deſiderat huius Inſulæ cognitionem adeat ſæpe citatum Capaccium a quo ferè hæc pauca deſumpſimus. Epiſcopi autem huius Sedis hi ſunt a nobis reperti.

1 IOANNES Primus huius ciuitatis Epiſcopus iuſſu Ioannis XV. Papæ ordinatur à Leone Primo Amalphitano Archiepiſcopo ann. 987.

2 N. . . cuius nomen ignoratur, vixiſſe habetur a Petro Damiano an. 1024. in epiſtola ad Nicolaum II. Papam, qui cum terribilem viſionem Benedicti Papæ VIII. vidiſſet, de obitu eius certior factus ad Ioannem Papam defuncti Benedicti fratrem & ſucceſſorem Romam contendit, fratris neceſſitatem aperuit, mox Epiſcopalis ſarcinæ pondus abiecit, Monachumque induit, eoque modo ex aliena calamitate cautior factus mundo renunciauit ſub ſuaui iugo Regulæ ſancti Benedicti. Poſt hunc plures deſiderantur Epiſcopi.

3 N. . . cuius etiam nomen non exprimitur in epiſtola Honorij III. ad Amalphitanum Archiepiſcopum ſcripta 2. Non. Auguſti ann. 3. Pontificatus, ſalutis 1218. mortuus eſt eodem anno; vacauerat namque Capretana Sedes per octo menſium ſpatium, nec Canonicorum ſenatus inter ſe conuenire poterat; quamobrem facultatem dedit Honorius Amalphitano Archiepiſcopo eligendi in Caprearum Epiſcopum quem maluiſſet, & idoneum iudicaſſet, vt in ea legitur epiſtola, quæ extat in Regeſto Vaticano fol. 2. Quis veró ille fuerit, adhuc mihi ignotus eſt.

4 IOANNES Abbas ſanctæ Marinæ de Stella, Amalphitanæ diœceſis Ordinis Floriacenſis ex Florenſi Congregatione Epiſcopatu Capretano decoratus eſt ab Innocentio IV. anno 1254. 7. Id. Nouembris, vt in literis Dat. Neapoli eo die in Regeſto Vaticano fol. 186. epiſt. 321. habetur. Huius etiam mentio fit in monumentis eiuſdem Abbatiæ de Stella.

5 I. forte Ioannes anno 1284. Epiſcopus Capretanus memoratur in actis Caroli Regis apud Capaccium.

6 N. . . nomen non habemus in monumentis Capreuſis Carthuſiæ anno 1311.

7 IACOBVS Capretanus Epiſcopus, Vrbis Vicarius anno 1350. obijt ſub Vrbano V.

8 GVILLELMVS Epiſcopus Scardonen. ad hanc Capretanam Eccleſiã tranſlatus

A latus ab Vrbano V. anno 1363. 3 non. Nouemb ſub quo condi cœptum eſt cœnobium ſancti Iacobi Ordinis Carthuſianorum à Iacobo Arcucio Caprearum Inſulæ Domino, & ampliſſimis redditibus dotatum, donationem [illegible] diplomate confirmauit, alijſque bonis, & [illegible] amplíauit Ioanna I. [illegible] Siciliæ Regina anno 1371. in hunc modum ex authentico copiali.

Ioanna Dei gratia Regina Hieruſalem, & Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Prouinciæ, & Forcalquerij, ac Pedemontis Comitiſſa, vniuerſis præſentes literas inſpecturis tam præſentibus quam futuris.

B Ad Dei laudem, & gloriam, de cuius manu bona cuncta ſuſcepimus, reuerentiam debemus Eccleſijs, & in recognitionem talenti ab eo [illegible] nobis, & [illegible] locupleris partem offerre, quam poſſumus, & forte rependere, quam [illegible]. Sane Iacobus Acutius de Capri dilectus Conſiliarius, Secretarius, familiaris, & fidelis noſter, Maieſtati noſtræ humiliter ſupplicauit, vt cum ipſe intendens ſaluti animæ ſuæ per charitatis opera prouidere incœperit de nouo in Inſula Capri in loco, vbi dicitur Sama ædificare, ſeu ædificari facere ſuis ſumptibus, & expenſis locum vnum ſeu monaſterium de Ordine Carthuſienſium ſub vocabulo ſancti Iacobi Apoſtoli pro remiſſione peccatorum ſuorum, ac filiorum, parentum, hæredum & fratrum ſuorum, ipſumque monaſterium R[illegible]oni, ac dicto Ord. Carthuſienſium ad [illegible] gerimus, ac idem Iacobus [illegible] lem deuotionis affectum & vb[illegible] cipue Monaſticæ profeſſioni [illegible] omnino ſubijcere, & ipſorum [illegible] putare dignaremur [illegible] ſui voti [illegible] parte concurrere, ac [illegible] Deo in illo ſubſ[illegible] rò eiuſdem Iaco[illegible] que propoſitum [illegible] tes, eiuſque d[illegible] num redundan[illegible] & [illegible] ſalutem animæ [illegible] ad charitatis [illegible] a [illegible]erentem, in qu[illegible] tiam [illegible] ex [illegible] deuotione co[illegible] ad illa er[illegible] a Deum ex debito [illegible] gnis affectibus c[illegible] tes in noſtræ con[illegible] deuotionis ex[illegible], quod pro ſuſceptis ab æterno da[illegible] muneribus temporalibus bonis vltra conditionem noſtram, & exigentiæ noſtræ vires ſibi & miniſtris ſuis nos cognoſcimus debitrices, licet æqualiter rependere nequeamus eidem monaſterio per dictum Iacobum taliter conſtruendo, ac conſtrui iam incœpto pro dote ipſius monaſterij, ac pro vita, & ſuſtentatione Fratrum ipſorum, &

A a [illegible] perſonarum degentium, & ſeruientium in eodem, & præſertim vt Fratre ipſius Ordinis habentes in illo continuati [illegible] oribus reſidere ad famulandum [illegible] loco, & ad diuinum ibi cultum iugiter celebrandum commodis ſuſtententur, & viuant, bona omnia ſtabilia demanialia, quæ Curia noſtra habet in dicta ciuitate Capri, & eius [illegible] conſiſtentia in domibus, terris [illegible] & incultis, ſterilibus [illegible] proſ[illegible], vendi & locari conſuetis per dictam noſtram Curiam [illegible] et in iuribus baiulationis, ciuitatis ipſius pro annuo ſe[illegible] valore vnciarum duarum, ad quem bona ipſa [illegible] dignoſcuntur, cum iuribus, rati[illegible] & pertinentijs ſuis [illegible] nibus libera [illegible] vtique francha, & exempta

B à præſtatione cuiuſlibet feudalis ſeruitij, realis, ſiue perſonalis, a[illegible] redditum, ſi[illegible] idem Iacobus ex conceſſione [illegible] tenuit & poſſedit in dicta ciuitate [illegible] ann. um redditum v[illegible] ſex p[illegible] generalis con[illegible] pro ſe ſuiſque hæredibus an[illegible], & bonis feudalibus, & [illegible] ex quacumque cauſa a[illegible] manus noſtræ Curiæ deuolutis tunc, ac de cætero deuoluendis, nec non annuam prouiſionem vnciarum [illegible] ſex ponderis generalis ſtabil[illegible] am, atque conceſſam olim per nos e[illegible] Iacobo, ac ſuis hæredibus ſup[illegible] redditibus & pro[illegible] ga[illegible] bai[illegible] tionis

C [illegible] atis & [illegible] Cap[illegible] donec aſ[illegible] & bonis feuda[illegible] candem [illegible] talibus Reg[illegible] non [illegible] ſimiliter [illegible] noſtræ Curiæ ſupra[illegible] & annua prouiſione vnciarum quinquaginta [illegible] ita, & conceſſa per nos eidem Iacobo & [illegible] is hæredibus ſuper iuribus, redditibus, & prouentibus gab[illegible] ciuitatis [illegible] Neapolis mēbro Secretiæ Principatus, & Terræ Laboris per obitum [illegible] de M[illegible] quæ illam ex conceſſione claræ memoriæ Domini Roberti Dei gratia eorundem Regnorum Siciliæ [illegible] Regis [illegible] noſtri, ac

D Do[illegible] iuri[illegible] per [illegible] proviſio[illegible] po[illegible] nuper [illegible] Iacobus pro ſe [illegible] ſui h[illegible] noſtro be[illegible] to & a[illegible] Nicola[illegible] ctia [illegible] a [illegible] in [illegible] quondam Domini Regis Roberti, & noſtras literas ſuper iuribus maioris fundaci, & dohanæ dictæ ciuitatis percepturus, quas prouiſiones, & terras idem Iacobus pro ſe, & dictis ſuis hæredibus nouiter ex ſuo motu proprio in manibus noſtris refutauit, illiſque liberè renunciauit, & ceſſit, ac literas noſtras eidem prouiſionibus, terriſque præ-

fatis

ſatis conceſſas ſua voluntate libera in dictis noſtris manibus reſignauit, quam reſutationem,& ceſſionem ex præmiſſis cauſis acceptandam duximus de certa noſtra ſcientia eleemoſynaliter offerimus, atque concedimus, & ſpeciali gratia præſentium tenore donamus, & vt affectus noſter erga dictum Ordinem, ac Fratres ipſius,ſingulis innoteſcat, ipſique Fratres Deo iugiter famulentur, eidem monaſterio, ſiue loco pro dote, ac pro vita, & ſuſtentatione Fratrum ipſius, omnia, & ſingula ac quælibet iura Curiæ noſtræ baiulationis dictæ ciuitatis & inſulæ Capræ, videlicet terrarum cultarum, & incultarum, ac reddituum, porcellatum pecuniæ, Mariſcum naturæ porcorum, quartuſiarum frumenti, olei, & quælibet alia iura ad ipſam baiulationem ſpectantia, cuiuſcunque vocabuli appellatione diſtincta, quæ vendi ac locari conſueuerunt cum baiulatione iam dicta pro dictæ Curiæ noſtræ parte de dicta noſtra ſcientia, liberalitate mera, & gratia ſpeciali præmiſſo ad id nos inducente motiuo præſentium tenore concedimus, offerimus, donamus; non obſtante, quod ad mortuas manus peruenerint iura ipſa. Reſeruato tamen ipſi noſtræ Curiæ ſuper baiulatione ipſa banco, ſeu ſcandello Iuſtitiæ, quod ex cauſa expect. . . . duximus in eadem: necnon decima debita maiori Eccleſiæ Capritanæ, ſic equidem quod licitum ſit Priori, ſeu Vicario, ac Fratribus dicti monaſterij,qui pro tempore fuerint per ſe, ſeu procuratorem ipſorum dicta iura baiulationis Capri per nos oblata,conceſſa,atque donata ipſi monaſterio, vt eſt dictum ſingulis annis ſiue temporibus vendere, locare atque concedere, cuicunque, vel quibuſcunque perſonis pro quocunque pretio, ac per ſeipſos retinere, ſeu per procuratores prout ipſi voluerint, & eis pro vtilitate ipſorum melius viſum erit, ac poterunt concordare, de quorum iurium, & prouiſionum, ac reddituum baiulationis ipſius perceptione, & venditione, ſeu locatione Secretia, ſeu perceptores iurium dictæ Secretiæ Principatus & Terræ Laboris, & baiuli perceptores gabellarum,ſeu credentiarij iurium dictarum gabellarum, & officiales noſtri alij ad quos ſpectat, vel ſpectare poterit quocunque nomine cenſeantur directe,vel per obliquum ſe nullatenus intromittant, nec illam impediant quoquomodo, ſed ab ipſorum iurium & prouiſionum perceptione omnino deſiſtant, & vt ipſorum Fratrum indigentiæ ac neceſſitatibus in his & in alijs conſulatur, & præſertim penſato ſitu dictæ Inſulæ, in qua propter ſterilitatem ipſius, & concluſum maris fluctibus aditum, difficile eſſet eis, & perſonis alijs in loco ipſo ſucceſſiuè degentibus ſine anxietate viuere, niſi ipſis aliũde proueniant

A quæ ad vitam hominum neceſſaria dignoſcuntur. Decernimus, & deputamus, ac dicto monaſterio, ſiue loco pro vſu Fratrum ipſius, & aliarum perſonarum degentium, ac ſeruire habentium in eodem tumulos ſalis triginta percipiẽdos per eos ſingulis annis. In principio ſcilicet anni cuiuſlibet ſimul & ſemel ſuper gabella ſalis Principatus, & Terræ Laboris de dicta noſtra certa ſciẽtia eleemoſynaliter concedimus,& donauimus. Et inſuper ipſis Fratribus liberam impertimur & largimur harum ſerie . . gratioſe, quod ipſi per ſe, ſeu Procuratores: ana. . vel miniſtros, ſeu factores, & ſeruitores eorum poſſint,

B & valeant in nemore noſtro Schifati (quod eidem Iacobo, & ſuis hæredibus iam gratioſe conceſſimus,& donauimus) incidere, ſeu incidi facere ſingulis annis in perpetuum de lignis ipſius nemoris minus quidem vtilibus carachas magnas, ſeu barrachas triginta de groſſioribus, & quæ magis capaces exiliant quas poterunt inuenire, cum omnibus ligna ipſa nemore incidẽda deferri facient per mare ad locum, ſeu monaſterium antedictum, ſiue ſimul & ſemel, ſiue per vices, & tempora prout eis placebit, & exinde viſum erit; concedentes nihilominus eidem monaſterio, ſeu conuentui, ac Fratribus & ſeruitoribus ip-

C ſius quod in quibuſcunque Regni noſtri partibus, ſiue locis, ſiue conterminis, ſiue vicinis, ſiue remotis, præfatus Prior, ſeu miniſtri, aut procuratores, vel factores monaſterij ſupradicti poſſint, & valeant prout commodius, & adiacentius erit eis emere, ac habere, & recipere ex dono ſiue aliter, vt contigerit quæcunque victualia, lignamina, vinum, caſeum,equos, iumenta, boues, & quæcunque alia animalia, tabulas, trabes ferrum pannos, ſal, & quaſcunque alias res,& bona cuiuſcunque rei, ſpeciei, aut qualitatis pro vſu dictorum Fratrum, & ſeruitorum ipſius monaſterij, necnon Præpoſitorum, & ſeruientium in neceſſarijs eorum, & dicti mona-

D ſterio, illoſque ac illas pro libito eorum permutare, ſeu cambiare, & cambiari facere, ac deferre, & deferri facere ad monaſterium ſupradictum libere & abſque ſolutione cuiuſcunque iuris ſiue dirictus doanæ, ... portus, paſſagij, ſeu plateæ, ſiue gabellæ, ac iuris alterius cuiuſcunque quod pro poſita forſan deberetur, à cuius iuris ſolutione monaſterium ipſum, fratres, procuratores, factores,ſeruitores atque Præpoſitos exemptos in perpetuum reddimus & immunes, facta tam ea fide debita ſub verbo veritatis, ſine . . . per ementes, recipientes, & habentes huiuſmodi res, animalia, atque bona, quod illos, & illa emant, recipiant, & procurent, & deferant ad vſum dicti monaſterij,& fratrum,& ſeruitorum illius,

ac

ac maſſarium eiuſdem, attenta conditione dictorum Fratrum, ac vita laudabili eorundem. Et quia ſunt in dicto monaſterio ad diuina obſequia dedicati, & fides eſt in maioribus adhibenda. Et quia Fratres ipſos tanquam diuino obſequio deditos, & aſtrictos Religioni ſanctiſſimi Ordinis ſupradicti eſſe decet, & præcipuis, & ſpecialibus priuilegijs, libertatibuſque, & immunitatibus decoratos, tanquam à mundanis illecebris alienos, eiuſdem monaſterij fratres tam præſentes, quam qui pro tempore fuerint ab omni ſeruitio, & obſequio temporali, neceſſario ſubſidio, ſeu ſubuentione, exactione, ſiue angaria, quibuſcunque imponendis, & exigendis in poſterum per nos, hæredes, & ſucceſſores

B noſtros, pro qualicunque noſtra, vel hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum neceſſitate, & maxime à ſolutione Decimæ Papalis iam impoſitæ, ſeu ſi quando contigerit Decimam ipſam nobis, ſeu hæredibus noſtris, & ſucceſſoribus noſtris per Sedem Apoſtolicam fortaſſe concedi, liberos eſſe volumus quantum in nobis eſt exemptos penitus, & immunes: nec ad ſolutionem illius, ſeu præmiſſa alia, vel illorum aliqua per officiales noſtros, ſeu Commiſſarios deputatos per nos, ſeu ſucceſſores, ſi qui fuerint, aſtringi quomodolibet, grauari, vel aliquatenus coarctari, quodque dictum monaſterium, præfatiq; Religioſi, & degentes in eo viuant, & gau-

C deant in perpetuum libere omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, & libertatibus olim per Romanos [illegible] Ordini ſupradicto conceſſis, & in ea antea concedendis, abſque noſtra, & hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum eis inferenda moleſtia, vel indebita qualibet nouitate: & quia Fratres ipſos prout Religionis eorum [illegible] obſeruantiæ Regulari tanqu[illegible]arios, & vacantes ſilentio & quiet[illegible] & [illegible] rum eius laud[illegible] obſequen[illegible] a [illegible] bus mundan[illegible] pitious [illegible] præſcriptos & ex [illegible]ugo diſc[illegible] mæ Regularis

D eorum Ordinis al[illegible] ipſa noſtra certa ſcientia [illegible]rundem tenore præ[illegible] ordinamus, [illegible] & inhibemus expreſſe quod [illegible] monaſterium ipſum, & eius [illegible] aliquæ cauſæ, ſeu [illegible] per q[illegible] officiales noſtros, vel perſonas alias, cuiuſcunqoe conditionis præeminentiæ, ſtatus & dignitatis, vel poteſtatis exiſtant, nullatenus inge[illegible] p r quē diuinum officium, aut ipſorum Fratrum requies, ſiue tranquillitas perturbari valeat, vel offendi. Demum quia per Regularia dicti Ord. inſtituta infra ſepta ipſius monaſterij, ſiue loca, generaliter prohibitus eſſe dignoſcitur mulierum ingreſſus, præſenti noſtra ordinatione præcipimus, & ſpecialiter prohibemus, iubentes omni

A tempore obſeruandum, ne quæuis mulier cuiuſcunque conditionis poteſtatis, ſeu dignitatis exiſtat monaſterium ipſum, & clauſuras eius, publice, vel occulte intrare audeat, vel præſumat. Nec quæuis aliæ perſonæ, contra beneplacitum eorundem Fratrum, & liberam voluntatem, monaſterium violenter ingredi audeant attentare, vnde ipſorum Religioſorum diuinum officium, vel eorum requies, vel tranquillitas impediri poſſet, aut perturbari, pœna vnciarum quinquaginta à cōtrafaciente quolibet pro noſtra, ſeu hæredum & ſucceſſorum noſtrorum Curia ſuis vicibus . . . exigenda: & quia poſſet contin-

B gere ſicut in ſimilibus frequenter accidit, quod in præmiſſis donatione, inſtitutione, priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, mandamentis, pœnis, ordinationibus, & alijs ſupradictis monaſterio prædicto, & Fratribus eius, per nos, vt prefertur conceſſis, & emergentibus, ex eiſdem dubietates, ſeu ambiguitates, & obſcuritates oriri poſſent, quæ iuris declarationem congruam poſtularent. Declaramus præſentium tenore de ipſa ſcientia certa noſtra, ac volumus, & iubemus quod dubia, obſcuritates, ambiguitates huiuſmodi, ſi quando ſuper prædictis, vel præmiſſorum aliquo fortaſſe emerſerint, earum interpretatio fiat, & fieri debeat in fauorem, &

C vtilitatem monaſterij prædicti: ipſa tamen iuſtitia notabiliter non offenſa: inſuper quia maſſarij, co[illegible]ni, bufulci, & ſeruitores dicti monaſterij, & maſſariarum ipſius habent intus, & extra dictum monaſterium ad ipſius ſeruitia, & procurationem bonorum eius ſuis vicibus intendere ſedulè & vacare: ideireo nolentes circa proſequutionem dictorum ſeruitorum, & procurationem dicti monaſterij aliquem interuenire defectum omnes, & ſingulos maſſarios, colonos, bufulços, & ſeruitores dicti monaſterij, ac maſſariarum & bonorum ipſius a quibuſlibet realibuſq; & perſonalibus ſeruitijs exemptos facimus, & immunes. Itaque ex [illegible] in antea eis, & ipſorum ſingulis per no-

D ſtram Curiam & officiales noſtros realia, vel perſonalia ſeruitia, de cętero nullatenus committantur nec a aliquis compellatur, neque aliter propterea in perſonis, vel rebus ipſorum quomodolibet moleſtētur. Nos [illegible] Iuſtitiarijs, Capitaneis & Officialibus alijs dicti Regni, necnon baiulis, paſſagerijs, datiarijs pedagijs, dohanerijs, gabellotis, ſeu credenzerijs, & perſonis quibuſcunq; per ſingulas terras, & loca dicti Regni noſtri Siciliæ conſtitutis ad quos ſpectat, aut ſpectare poterit, quocunq; nomine cenſeantur præſentibus, & futuris, ſub grauibus certis pœnis ab eis ſuis vicibus, ſi quæ facerent exigendis damus vigore præſentium, & expreſſius in man-

mandatis, quod ipſi & eorum ſinguli prout ad officia eorum ſpectat, præſentes noſtras literas obſeruent tenaciter, ac faciant ab alijs inuiolabiliter obſeruari, neque aduerſus illarum tenorem quocunque prætextu, vel cauſa veniant, nec attentare quomodolibet præſumant, ſi euitare deſiderant dictas pœnas; ſupplentes de ipſa certa ſcientia noſtra, & dominica poteſtate defectum quemlibet in hac parte commiſſum, qui ex aliquo ſenſu conſiderari, vel cum poſſet aduerſus effectum præſentium objici, prætendi, vel aliter alligare lege, ſeu conſtitutione contraria prohibente ali. . iurium fieri, necnon quibuſcunque alijs ordinationibus, litteris, mandatis, vel edictis huic forte contrarijs, quos, & quæ in hac parte de dicta noſtra ſcientia tollimus, & viribus, & efficacia, quantum ad hoc penitus vacuamus, nullatenus obſtitutis, cum ad hoc ſpecialis conſideratio nos moueat, & tam pium honeſtumq; propoſitum ſingulariter nos inducat, nec cenſeatur alienatum indebitè, quod Deo redditur, in quo bona cuncta ſuſcepimus, & per manus Deo ſeruientium diuinis obſequijs deputatur. In cuius rei fidem perpetuamque memoriam & præfati monaſterij, ſeu Eccleſiæ ſancti Iacobi, ac Prioris, & conuentus dictæ Eccleſiæ, ſucceſſorumque ſuorum teſtimonium, & cautelam præſens priuilegium exinde fieri, & ſub aurea bulla Maieſtatis noſtræ impreſſa. . . . iuſſimus communiri, alio conſimili ſub pendenti ſigillo in cera rubea eiuſdem Maieſtatis noſtræ eis tradito limiliter ad cautelam. *Datum Neapoli per virum magnificum Ligorium, Zurulum de Neapoli militem, & logothetam, & protonotarium Regni Siciliæ Collateralem, Conſiliarium, & fidelem noſtrum dilectum, anno Domini milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo primo, die primo Maij nona Indictionis, Regnorum noſtrorum anno vigeſimo nono*

Iacobus huius Cœnobij fundator iacet in eodem templo ad Altaris læuam in magnifico tumulo, vbi hæc inſcriptio.

Clauditur hoc tumulo magnificus Dominus Iacobus Arcuccius de Capre, Regni Siciliæ magnus Camerarius, Comeſq; Minerbini, & Altæmuræ Dominus, ſacri huius monaſterij fundator. defunctus anno Dom. MCCC.LXXXVI. xxij. die Nouemb. feliciter, Amen.

9 Fr. NICOLAVS cuius Ordo, & patria ignoratur, fuit Capritanus Epiſc. anno 1377 de quo etiam in monumentis Capritanæ Carthuſiæ mentio habetur anno 1379. mortuus eſt an. 1398.

10 ROGERIVS in ijſdem monumentis anno 1390. forte intruſus à Clemente VII. Antipapa.

11 BENEDICTVS de Pradoſſo Canonicus Surrentinus ſucceſſit Nicolao defuncto. Ad hanc dignitatem vocatus à Boniſacio IX. anno 1398. 4. Idus Decembris, ſedit annis 20. tráſlatuſque eſt ad Eccleſiam Rauellenſem anno 1418. 14. Kalend. Martij, vt notatur in lib. obligat. Prælat. ſub Bonifacio IX. & Martino V. Summis Pontificibus

12 Fr IVLIANVS Thomaſius ex Ordine Minorum ſub Clemente VII. Pſeudopontifice in Marſorum Eccleſiam intruſus, qui poſt diutinam altercationem eo honore ſpoliatus fuerat à Martino V. fere Capularis ſenex Capritanæ Eccleſiæ adminiſtrator declaratus eſt ann. 1418. 14. Kalend. Martij, parum ſuperuixit.

13 Fr IACOBVS patria Capuanus Ordinis Minorum huius Eccleſiæ creatus Epiſcopus a Martino V. anno 1420. 10. Kal. Maij, eodem anno exceſſit

14 Fr. IOANNES Ferrerius melius Fauranti, ſacræ Theologiæ Magiſter Ord. Minorum Iacobo demortuo ſucceſſit 16. Kalend. Ianuarij eodem ann. 1420. ſedit annos decem, ceſſitque Epiſcopali munere anno 143[illegible] cum regreſſu

15 Fr PETRVS Beſſinæ Ordinis Minorum, ſacræ Theologiæ profeſſor, eligitur Capritanus Epiſcopus anno 1430. 4. Idus Februarij, breui tempore hanc rexit Eccleſiam, quam Ioannes Faurantius iterum vigore regreſſus adminiſtrandam accepit, iterumque dimiſit

16 Fr. FRANCISCVS (melius Ioannes) Fauorantius Ord. Minorum Epiſcopus Capritanus reſignauit anno 1433. crediderim hunc eundem eſſe cum Ioanne Fauranitio

17 Fr. FRANCISCVS Veliternenſis eiuſdem Ord. Minorũ alumnus in S. Theologia famoſus Doctor ab Eugenio Capritanus Epiſcopus creatus eſt 10 Kalend. Iuni anno 14[illegible]

18 MARTINVS anno 1460. 25. Iulij florebat Epiſcopus Caprearum, & Vicarius erat Archiepiſcopi Amalphitani anno 1471 obijt 1474.

19 LVCAS electus anno 1474. 4. Idus Decembris a Sixto IV. Pont. Max. mortalitatem expleuit anno 1485

20 MARCVS de Muro electus anno 1485. die 5. Nouembris. Obijt an 1490.

21 Fr. IOANNES de Aloyſio Auerſanus Ord. Minorum huic Eccleſiæ præficitur Epiſcopus anno 1490. Idibus Iulij, tranſlatus poſt curſum nouem annorum ad Lucerinam Eccleſiam: interfuit coro na-

nationi Alphonſi II. Régis, cum alijs plurimis Epiſcopis Neapoli celebratæ per Ioannem Cardinalem, Alexandri VI. Papæ Legatum anno 1494. die 2. Maij Epiſcoporum nomina qui tunc interfuerunt, hic libuit recenſere ex Diarijs.

Iordanus Patriarcha Antiochenus Archiepiſcopus Capuanus
Stephanus Archiepiſcopus Patracenſis, Epiſcopus Torcellanus.
Vincentius Archiepiſcopus Acheruntinus,
Robertus, Archiepiſcopus Brunduſinus.
Alexander Archiepiſcopus S. Seuerinæ,
Marcus Archiepiſcopus Reginus.
Orlandus Epiſcopus Nolanus.
Antonius, Auellinus.
Philippus, Aprutinus.
Iacobus Policaſtrenſis.
Nicolaus, Antonius Murenſis
Franciſcus, Mellitenſis
Leo, Acerrarum.
Iacobus, Vulturarienſis.
Paulus, Arianenſis.
Petrus.
Silnius, Boianenſis.
Ioannes, Sueſſanenſis,
Petrus, Nucerinus,
Nicolaus, Stabienſis.
Scipio, Tricarieenſis.
Thomas, Triuentinus
Ioannes, Aquilanus.
Ioannes, Calinenſis.
Matthæus, Grauinenſis
Ioannes, Troianus
Antonius, Acernenſis.
Marcus, Caſſanenſis
Iacobus, Li[illegible]arenſis.
Bernardinus, Bi[illegible]narenſis
Angelus, M[illegible]en[illegible]
Gabriel, Neritonenſis
Ioannes, Valuenſis.
A[illegible]ditius, Nicoterenſis
Th[illegible]lemeus, Equenſis.
Ioannes, Caprenſis
Antonius, Lueren[illegible]
Franciſcus, Ga[illegible]politanus,
Ioannes, Inſulanus.
Antonius, Caluenſis
Aurelius, Martoranenſis.
Iulianus, Tropeienſis.
Alphonſus electus Theatinenſis.
Iulianus electus Maranenſis.

22 RAPHAEL Rocca a[illegible] Epiſcopatu Lucerino tranſlatus eſt ad Ca[illegible]num anno 1499. eadem die 20. Octob. qua Ioannes è Capritana ad Lucerinam tranſitum fecerat. Interfuit Raphael Lateranenſi Concilio ſub Iulio II. anno 1512. inde ſub Leone X. Philadelphienſem titularem Eccleſiam in partibus infidelium habuit, relicta Caprenſi anno 1514. die 18. Auguſti, vt ex Actis Conſiſt. liquet.

A 23 Fr. EVSEBIVS de Gionero Ord. Seruorum, Prior ſancti Marcelli de Vrbe, Capritanus Epiſcopus declaratus eſt à Leone X. eodem anno 1514. die 18. Auguſti. Obijt anno 152[illegible]. Huius cum laude meminit Gianius in Annal. eiuſdem Ord. ad annum 1500 ſed perperam cum conſtet ex Actis Conſiſtorial. ad hanc aſcendiſſe Eccleſiam anno ſupra relato 1514.

24 Fr. AVGVSTINVS Falcinenia Gephonenſis Salernitanus dicti Ordinis Seruorum, ſumma eruditione, & doctrina vir longe clariſſimus, ac verbi Dei celeberrimus Concionator Epiſcopatu Capritano donatus à Clemente VII anno 1528. die 25 Septembris Sedit in ea laudabiliter annis B quatuor, tranſlatuſque eſt ad I[illegible]clanan[illegible] Eccleſiam anno 1534 fuit in Regno Neapolitano ſpoliorum Collector. Plura [illegible] ingenij reliquit monumenta, cuius meminit Poſſeuinus in Apparatu ſacro.

25 ANGELVS [illegible]reta Neapolitanus ex Canonico Metropolitanæ Eccleſiæ ſanctus Epiſcopus Capritanus anno 1534 die 2 Aprilis Fuit Neapolitanæ Eccleſiæ generalis Vicarius mortem obijt 1539.

26 LEONARDVS de Magiſtris Canonicus Neapolitanus ſucceſſit Angelo anno 1[illegible]9. die 13. Februarij, tranſlatus poſt vndecimum ſuæ adminiſtrationis annum ad Eccleſiam Alexanenſem; poſt cuius C tranſlationem Iulius III. Pontifex Capritanam & Dragonarienſem Eccleſias vacantes, ob vtriuſque paupertatem, & miſeriam ſimul vniuit [illegible] 2[illegible] Auguſti 1551. vt in Actis Conſiſtorialibus legitur eiuſmodi

Sanctitas ſua attendens, quod Capritanæ, qui 140. duc. auri ſecundum communem exiſtimationem valoris annui non excedebāt, Dragonarienſis menſarum Epiſcopalium fructus adeo tenues exiſtebant, vt propter illorum tenuitatem huiuſmodi pro tempore exiſtentes Capritanen[illegible]s, & Dragonarienſes Epiſcopi ex illis ſe ſuſtinere & oneri eis ratione regiminum & adminiſtrationem Eccleſiarum earundem incumbentia perferre commodè non poterant, C[illegible]prit[illegible]n[illegible]n[illegible]er D *tranſl[illegible]nem R D. Leonardi Epiſcopi Alexanen. nuper Capritanen. ad Alexanen. nec non quæ diruta eſt, & Capitulo & Clero caret, per obitum bonæ memoriæ I[illegible] extra Romanam Curiam defuncti Dragonarien. Eccleſijs vacantibus abſque tamen Amalphitan. & Beneuentan Archiepiſcoporum quibus dictæ Eccleſiæ Metropolitico iure ſubeſſe digno ſeuntur præiudicio, inuicem ad vitam dicti Alphonſi de Val de Cabras Prioris Eccleſiæ Caurienſis vniuit, annexuit, & incorporauit, ac eiſdem ſic vnitis Eccleſijs de perſona dicti D. Alphonſi prouidit, & eum retentione omnium.* Itaque ijs Eccleſijs vnitis Epiſcopus datus eſt, qui ſequitur.

27 ALPHONSVS de Val de Cabras Hiſpanus electus eſt Epiſcopus Capritanæ,

næ & Dragonarienſis Eccleſiarum [illegible] vnitarum die [illegible] Auguſti 1551. Has rexit Eccleſias ad annum vſque 1554. quo die prima O[illegible] Dragonarienſem libere ceſſit, retento que Capritenſem & Dragonarienſi Epiſcopus [illegible] Ludouicus Suarez Toletanus. Alphonſus vero poſt annum elapſum etiam Capritenſem liberè reſignauit die 16. Decembris.

28 ALPHONSVS Somerius Hiſpanus Clericus Calagurritanus die 16 Decemb. 1555. Capritanus [illegible] Epiſcopus, [illegible] annos hanc rexit Eccleſiam [illegible] liberè ceſſit [illegible] titulo & denominatione Epiſcopi [illegible]

[illegible] PHILIPPVS Mazzula no[illegible] Caprenſis [illegible] die 6 [illegible] 1584. vixit in [illegible] dignitate [illegible] 20. obijt 1584 ſepultus in Cathedrali [illegible] tumulo quem ſibi [illegible] parauerat cum hac inſcriptione

Philippus Maczula Capretanus
Antiſtes, [illegible] templique
D. Iacobi Hiſpanorum Neap
maior Capellanus, lapid[illegible]
hunc [illegible] cineribus,
viuens paraui cura[illegible] anno
Dom M D LXXXIIII

3[illegible] FRANC[illegible] Neapo[illegible]

li an[illegible] familia nobili Maſſæ Lubenſis natus, homo pius & doctus, vnus ex fundatoribus monaſterij ſanctorum Proceſſi & Martiniani Martyrum [illegible] Minimorum apud Maſſam in Epiſcopatu ſucceſſit Philippo die 28. Nouembris 1584. exceſſit anno 1608. Ex hac gente fuerunt Leonardus Nicoterenſis & Alexander Campanienſis Epiſcopi, de quibus [illegible].

[illegible] TROIANVS Bozzutus Neapolitanus clara nobilitate natus, Epiſcopus electus [illegible] Martij 1608 [illegible] ann. 1626.

3[illegible] RAPHAEL R[illegible] Clericus Regularis Theatinus ab Vrbano VIII. ad onus Epiſcopale vocatus eſt die 16. Martij 1626 [illegible] annis [illegible] ann. 163[illegible] [illegible]

[illegible] LORETVS [illegible] Franchi [illegible] ex oppido Sanguinis vir doctus, electus ann. 1634. munus conſecrationis Romæ [illegible] à Cardinale Brancaccio die 26 Ma[illegible] anni, [illegible] eſt ad Minorenſem anno 16[illegible] ſcripſit de [illegible] inter Epiſcopos,& Regulares, aliaque opera [illegible]

[illegible] ALEXANDER Sibiliæ Capuanus [illegible] ione Ph[illegible] ac Theologiæ [illegible] ab [illegible] VIII Capuanus [illegible] electus eſt die 20 A[illegible] obiit paucos poſt dies [illegible] in Eccleſia ſan[illegible] [illegible] ſepultus [illegible]

D. O. M.

Alexandro Sibiliæ Capuano Theologo
Integritate morum, ac doctrinæ præſtantia
æque ſpectato, quem vel ipſa honorum fuga
honores promeritum
Vrbani VIII. P. M. beneficentia
& Franciſci Card. Barberini officijs,
cuius pridem Philoſophica ſtudia
impenſe iuuerat,
Caprearum Epiſcopum vix dum inauguratum
aſpecto tantum virtutis præmio
eius obſecuta moderationis mors
præripit immature.
Ætatis anno xxxxvi. Dom. MDC.XXXVII.
Marcus Antonius de Baucio
Patritius Capuanus
Amico lectiſſimo atque optime merito. M. M. P.

34 Fr. FRANCISCVS ANTONIVS Blondus [illegible] Ord Minorum Conuentualium præficitur in Epiſcopum Capitanum die 14. Decembris 16[illegible]7. tranſlatus ad Orthonenſem Eccleſiam 1641.

35 PAVLVS Pellegrinus ſucceſſit Franciſco anno 1641. die 28. Martij

LITTERENSES SEV LITERANENSES EPISCOPI.

LITTERENSIS ciuitas [illegible] tera [illegible] in [illegible] Te[illegible] La[illegible]bo[illegible] ſita eſt. Han[illegible] caſte Romano ſupra [illegible] montem ant[illegible] Pr[illegible]pius l b. [illegible] de [illegible] C rum à Literis quæ ſæpe [illegible] a-ni n[illegible] ſtres [illegible] aer[illegible] tatem vitam ducentes [illegible] a [illegible] tur, nomen [illegible] par[illegible] & [illegible]. Origi[illegible]em hanc & [illegible] abo[illegible] m[illegible], [illegible] ab Amal[illegible]tanis nom[illegible] & ædificati[illegible] m [illegible] in Cam[illegible] Sta[illegible]anis [illegible] a [illegible] as habeba[illegible]t [illegible] tas [illegible] & [illegible] ma[illegible], q[illegible]orum in ea ag[illegible]regat[illegible] d ci poſ[illegible], [illegible] prouincia Amal[illegible]hi a[illegible]ta. D E[illegible]copus à ſua p[illegible]ima [illegible] A[illegible]chi[illegible]o[illegible] Amal[illegible] ſſa [illegible] D[illegible] Ioann[illegible] X[illegible] anno 987 [illegible]m Amalphi[illegible] A[illegible]hi[illegible]ſcopali dignitat[illegible] [illegible] que Sac[illegible] [illegible] Vetus Ca[illegible] f[illegible] d[illegible]rmis [illegible] a [illegible] habitat[illegible]ne rer[illegible]ta, æ[illegible]ne pro Epiſcopis, & Sacerdotibus careret, in aliam quam ipſi ciues Literenſes conſtruxerunt ſub inuocatione ſanctæ Mariæ in Cælum Aſſumptæ de Populo longe commodiorẽ, Pij V. Pontif. Max. anctoritate tranſtulerunt. Sacris in ea miniſtrant Canonici vndecim tenuis cenſus, è quibus quatuor

A dignitate eminent, Archidiaconus ſecundu[illegible] ab Antiſtite, Primi[illegible], Cantor & Th[illegible]ra[illegible], [illegible] ci[illegible]ate Parroch[illegible]es Eccleſiæ præter Cathedralem [illegible] ſunt. Fidelium vero animæ in[illegible]a ciuitatem degen[illegible]ium pl[illegible] c[illegible]ue etiam cœ[illegible]um Sanct[illegible] Dominici, & al[illegible]erum Aug[illegible] Diœceſis perangusta eſt, duobu[illegible]ppidis contenta, quorum alt[illegible] C[illegible]anum duodecim habet Paroc[illegible] Eccl[illegible]as [illegible]o virorum cœnobia vnum Aug[illegible]rum, alterum Carm[illegible]arum, duo M[illegible]alium ſepta[illegible] animas v[illegible] Alt[illegible] e[illegible] oppid[illegible] [illegible] ſunt Ec[illegible]iæ Parrochial[illegible]s, vnum Or[illegible] B dicatorum monaſteri[illegible]m. Animas con-tinet [illegible] M[illegible] [illegible] c-ſ[illegible] v[illegible] Cam[illegible]æ A[illegible]æ d[illegible] renos [illegible] ac [illegible] fuere, [illegible] explicat[illegible] eſt ind[illegible]

1 STEPHANVS [illegible] Litterenſis Epiſcopus [illegible] à Le[illegible] I. Amal[illegible] Archi[illegible] a[illegible]ritate Ioann[illegible] Pont. Max. an[illegible]4 [illegible] m[illegible] re[illegible]el [illegible] anno ob[illegible] c[illegible] a[illegible] poſt ipſum c[illegible] I, quo [illegible] a & mem[illegible] an[illegible]

2 [illegible]PETRVS I[illegible] [illegible]

3 [illegible] 1[illegible] [illegible] Amal[illegible] m[illegible] [illegible] an h[illegible] lis Amalphitanæ.

Capitulum S. Amalphitanæ Eccleſiæ venerab. Fr. Petro Epiſc. Litterano & eius ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

Sicut iniuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſideran-

derantium [illegible] differenda pet[illegible] Prouide, Frater [illegible] Chr[illegible] Reuerendiſſime Petre Epiſcope, ad perpetuam Litteranenſis Eccleſiæ [illegible] auctore [illegible] ides pacem, & ſtab[illegible] ibi, tu[illegible] ſucceſſoribus, & per vos eidem Eccleſiæ in perpetuum confirmamus [illegible] Litteranenſem parochiam [illegible] bonæ memoriæ Cal[illegible] II. Papa Amalphitanus Archiepiſcopus [illegible] & pro[illegible] iorum omnium [illegible] paroch[illegible] chia [illegible] bus coarctatur, [illegible] [illegible]

[illegible]

nuere, vel [illegible] por[illegible] nus cognou[illegible] omnino [illegible] rum [illegible] noſtræ [illegible] tra eam [illegible] cundo [illegible] factionem congrua [illegible] ſe [illegible] dignitate [illegible] & [illegible] Dei & [illegible] ac [illegible] ueniant [illegible]

Datum Am[illegible] m[illegible] D[illegible] bris, anno Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo ſexageſimo nono, Indictione 3.

. . . . *Diaconus teſtis eſt.*

† *Manſo Diaconus & Abbas Capudlupo ſe ſubſcripſit.*

† *Petrus Diaconus Caſtellomitis teſtis.*

† *Pulcharus Diaconus teſtis eſt.*

† *Philippus Diaconus, & Abbas Ca[illegible] ſtal[illegible] teſtis eſt.*

† *M[illegible]nſo Prim[illegible]cerio Faſeolus teſtis eſt.*

† *Romanus Presbyter & Archiſacriſta teſtis eſt.*

† *Ioannes Presbyter, & Cardinalis de Salerno teſtis eſt.*

4 IOANNES [illegible]enſis Epiſcopus interfuit Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. celebrato anno [illegible]179.

5 IACOBVS poſt centeſimum, & amplius a[illegible] reperitur huius Eccl. [illegible] quiſ[illegible] fuiſſet coronationi [illegible] f. Max. d[illegible]is innouati, [illegible] & [illegible] in cenſuras Eccleſiaſticas à quibus [illegible]ugo poſt temporis [illegible] IV. Papæ ann. 1289. [illegible] o a[illegible] habetur in Re[illegible] Vatic[illegible] 1[illegible]9 p[illegible] 9 a[illegible] primi [illegible]

6 [illegible]VS Epiſcopus Litterenſis doctus & p[illegible] vir, R[illegible] Siciliæ Cancellarius [illegible] Conſiliarius Caroli II. Regis, ab [illegible] con[illegible]tus eſt Neapo[illegible] tor, vt in Regeſt. ei[illegible] R[illegible]

[illegible] A[illegible] L[illegible]enſis Epiſcopus cuius [illegible] R[illegible] R[illegible]o Neapoli, [illegible]

[illegible] R[illegible] anno 1[illegible]49.

[illegible] I[illegible] de Roa Ordinis Mi[illegible] doctrinæ à Clemente VI. [illegible] A[illegible] el[illegible] ctus an[illegible]o [illegible] Pontifica[illegible] in [illegible] Vat[illegible] ep. 1[illegible]9. pag. [illegible]6. [illegible] 1365

[illegible] ROBERTVS de Caſtel[illegible]o-Mo[illegible] M[illegible] Profeſſor [illegible] anno 1365. 6. Id[illegible] V[illegible] eodem Re[illegible]

[illegible] NIC[illegible]LA[illegible] S[illegible] vi[illegible] agebat an[illegible] el[illegible]o Neapo[illegible]

[illegible] ex [illegible] o Litterenſi [illegible] gentinam anno [illegible] obligat. [illegible]

[illegible] Prædi[illegible] B[illegible] IX [illegible] 1401. [illegible]

[illegible] libr. memorat [illegible]

15 FRANCISCVS ad hanc dignitatem vocatur à Gregorio XII. anno 1407. 21. Martij, vt in eodem lib. obijt an. 1427.

16 CVCCHIVS electus à Martino V. ann. 1428. die 15. Aprilis.

17 ANTONIVS Archipresbyter ſanctæ Mariæ Rotundæ, ſeu ad Martyres Romæ Panthon, 5. Kalend. Octob. ann. 1441.

Litterenſis creatur Epiſcopus ab E[illegible]o IV hanc re[illegible]it Eccleſiam per annos 15. defunctuſqu[illegible] eſt anno 1456. A[illegible]. Conſiſt.

18 GA[illegible]RIE[illegible]o anno 14[illegible]9. die 6. Fe[illegible] C[illegible]xto III. inaugu[illegible]ratus.

19 ANTON[illegible]LLVS ſuc[illegible]ſor Gabrielis hanc Eccl[illegible]ia[illegible] ad[illegible]iſtrandam ſuſcepit ſub Sixto IV a[illegible]no 1478. 19. Kalend. Februarij

20 ANTONIVS de M[illegible]a[illegible] tius Neapolitanus, forte [illegible] in [illegible] nello [illegible] extrema clauſit anno 15[illegible] A[illegible] Conſiſt.

21 ANDREAS Curi[illegible] Sorentinus electus a[illegible] 15[illegible]3[illegible]7 [illegible] an. 15[illegible]0. cuius gé[illegible] binæ cæruleæ in [illegible] quatuor aureæ [illegible] ipſarum [illegible]

22 Fr. VALERIANVS [illegible] ceſſit an[illegible]

23 [illegible]

24 BA[illegible] co Pat[illegible] die 12. [illegible] Co[illegible] fuit p[illegible]o [illegible] A[illegible] a[illegible] I ta[illegible] anno 154[illegible]

25 IOANNES ANTONIVS Pantuſa nobilis Coſentinus ſucceſſit Bartholomęo die 14. Feb. anno 1547. In[illegible] Patres [illegible] cil[illegible] Tride[illegible] [illegible] D[illegible] [illegible] omnibus a[illegible] [illegible] 27. [illegible] Cathe[illegible] Scripſit [illegible] omni doctrina illuſtria de [illegible] [illegible] at [illegible] & [illegible] a[illegible] trio lu[illegible] tra[illegible] de vita [illegible] carne, & ſanguine, [illegible] eros telic[illegible] us [illegible] p[illegible] c[illegible]ul[illegible]

26 F[illegible] SEBASTIANV[illegible] L[illegible] [illegible] s T[illegible] A[illegible] poſt[illegible] s ad h[illegible]c [illegible] D[illegible]s [illegible] 8 [illegible] Con[illegible] [illegible]

[illegible] s N[illegible] 156[illegible] ter [illegible] [illegible]

28 F[illegible] ARCH[illegible] de [illegible] d[illegible] [illegible] o- [illegible] ha- [illegible] [illegible] y- [illegible]

[illegible] Canonicus [illegible] an. 15[illegible] lu- [illegible] V [illegible] vi [illegible]

PIVS P[illegible] QVINTVS

[illegible]

[illegible] ſis [illegible] ædeceſſor tuus [illegible] odum Litteranenſes moleſtè ferent [illegible] incommoditatem Eccleſiæ tuæ Cathedralis, quæ ferè tota detecta, ruinis deformis ab hominum cœtu remota, ædibuſque præterea Epiſcopo, & Sacerdotibus carens, latronibus obnoxia eſt, aliam Eccleſiam in loco longe commodiori iſtius ciuitatis permiſſu,

ſu, & au[illegible]io [illegible] Barth[illegible]lomæi [illegible]-runt qu[illegible] Nos præ[illegible] [illegible]tati tuæ c[illegible]cedim[illegible], vt [illegible] as nouam Eccleſ[illegible] [illegible] ſ[illegible]re[illegible] & ad [illegible] ſacer-do[illegible]b[illegible] [illegible]js pe[illegible] quijs, [illegible]aſ[illegible] [illegible]rna[illegible] & r[illegible] ſupel lect[illegible]b[illegible] [illegible]s [illegible] iur[illegible], [illegible] ant[illegible] ſit & quæ [illegible] aſti [illegible] om[illegible] ac [illegible] ob[illegible] & [illegible] tai[illegible] qua[illegible] e[illegible] bu[illegible] v[illegible] [illegible] [illegible] D[illegible] [illegible] P[illegible]n-[illegible] n[illegible]

[illegible] ia[illegible]us [illegible] V[illegible] [illegible] n a[illegible] [illegible] an[illegible] In[illegible]ig[illegible]ia [illegible] gn[illegible]

3[illegible] [illegible]N[illegible] [illegible]NAR[illegible]S G[illegible] [illegible]o præ[illegible] huic Eccle[illegible] a[illegible] 15[illegible] di 19. Sep[illegible]bris, deſ[illegible] eſt a[illegible]o [illegible]9 [illegible] teri Cat[illegible]drali.

[illegible]2 I[illegible] LEONAR[illegible] terra [illegible]eſ[illegible] 1[illegible] 14. Ia[illegible] patri[illegible] in par[illegible]e [illegible] campo eſru[illegible]to.

33 Fr FRANC[illegible] ti[illegible]us Ord. Minor[illegible]m C[illegible] doctus, in Romana Sa[illegible] S. [illegible] pu[illegible]licus Lector [illegible] us [illegible] n[illegible]ribus ſi[illegible] cur[illegible] [illegible] p[illegible] g[illegible]ne[illegible]al[illegible]s [illegible] rua[illegible] E[illegible] no [illegible]59[illegible] 1[illegible] 162[illegible] Ca[illegible] ſia [illegible] L[illegible] gion[illegible] moriæ m[illegible] mar[illegible] runt.

Mentis & memoriæ Fr. Franciſci Bruſchi Setini, primò Romæ miniſtri, mox totius Rel. per ſexen. G[illegible]n Commiſſarij Sap. Vrbis Theol. Profeſ. Veſpertini, mox vniuerſi Ordinis Minori[illegible]m Procurator[illegible] ob rem bene ge[illegible]am.

A Clement[illegible] VIII. Epiſc Litt. Aug. deſtinati Frat. Setini G. A.S.A.M.DXCIX. DD.

[illegible] AS C[illegible]s Neapo[illegible] [illegible] a de [illegible] [illegible] atr[illegible] a[illegible] 4. [illegible]s, a[illegible] t, a[illegible] Hier[illegible]s Nea[illegible] a[illegible] xatus Eccl[illegible]ſia-[illegible] ſacræ The[illegible]log[illegible] [illegible] d[illegible] [illegible] hat[illegible] a[illegible] ale[illegible] eato D[illegible] nomine [illegible] aq[illegible] g[illegible] Do[illegible] [illegible] acc[illegible] Officij Con-ſult[illegible] & [illegible] anno E[illegible] c[illegible] [illegible] a-r[illegible] [illegible] tel[illegible] [illegible]x Maximus [illegible] [illegible] Fran-[illegible] æta[illegible], E[illegible] [illegible]oa-[illegible] [illegible]o-[illegible] a[illegible] L-[illegible], Ca thedr[illegible] ſac a ſup[illegible]lect[illegible] ex[illegible] hanc [illegible]-xit Eccleſiam ann[illegible] 22. menſ. 8. dieb. 15. & piè vt vixerat Neapoli mortalitatem ex-pleuit die 26. Martij 1650. ætatis ſuæ 67. ſepultuſque eſt in maiorum ſacello prope parentem Auguſtinum in Eccleſia ſanctorum Seuerini & Soſij, Innocentio X. Pont. Max. ſedente, quem Neapoli Apoſtolicum Nun-

Nu[illegible]um agentem, ſacris [illegible]rdin[illegible]us bono omine inaugurauerat in Eccl[illegible]ia ſanctę Mariæ de Sanitate. Habuit Andreas I a-trueles Petr[illegible]m Paulum Lari[illegible]enſem, & Co[illegible]ſaluum C[illegible]hacen[illegible] Epiſcopo[illegible], de quibus red[illegible]it [illegible]rmo [illegible] ò gens Caputa nobilis ex Prouin[illegible]cia Prouinciæ, vt fertur, cum Car[illegible]lo [illegible] Rege Neap[illegible]im venit, produxitque [illegible] & [illegible]per ad hæc vſq; noſtra t[illegible]mpora viros toga & ſago illuſtres, quorum anteſignanus fuit Gualterus ille clariſſim[illegible] [illegible] StanzæCaputæ,& Maſſę Lubenſis d[illegible] [illegible] qui ſub Carolo II. Rege fe[illegible] [illegible]tatus, familiam ſuam Neapoli [illegible] ex qua Andreas hic noſter [illegible] Epiſcopus natus fertur. De [illegible] Caroli [illegible], ex Regio Archiuio ab ipſ[illegible] fideliter exemplata.

35 H[illegible]NVPHRIVS de Ponte Neapolitanus electus anno 165[illegible] di[illegible] Augusti ab Innoc[illegible]tio X. Pon[illegible] M[illegible]

MINORENSES EPISCOPI.

MINOR (v[illegible]o *Minore*) par[illegible] [illegible] P[illegible] [illegible], A[illegible] anæ [illegible] gentis [illegible] agr[illegible] nitate no[illegible] po[illegible], hor[illegible] tunc No[illegible] A ma[illegible] Minor[illegible] à Græco vocabul[illegible], qu[illegible] ſeu val[illegible] hæc in val[illegible] à mari [illegible] leniſſim[illegible] ci[illegible] O[illegible] oppidum Maioris habet, quod [illegible] ea documenta Rheginnas Maioris dixere, ab Aquilone Rauel[illegible]i montes, Tramontique oppidum. Limpidè irrigatur à fluuiolo auonymo, ni forte Reginellum vocare velimus: ex malorum Maſſilicorum, & medicorum viridari s adeo conſpicuè conſitis, vt nemora præſeferant, delicioſiſſima redditur, quam [illegible] res ap[illegible] amet aquarum viridaria a[illegible] [illegible] ant [illegible] cio aeris puri[illegible] ate ſalubert[illegible] [illegible] quantulum humida; pręter aquarum copia, & con[illegible] arborum, a[illegible]eo [illegible] occupan[illegible], vt [illegible] de[illegible]tetur, ornatæ [illegible] a ſurgunt inter [illegible] a. [illegible] pa[illegible] tam [illegible], del[illegible]cat [illegible] ſe[illegible]. Poma [illegible] [illegible]ā-tur. A[illegible]imarum [illegible] ci[illegible]itate ad [illegible] C[illegible], & [illegible] que Epiſcopa[illegible] [illegible] XV. [illegible] A[illegible] S[illegible] Regi[illegible] [illegible] S[illegible] [illegible] s [illegible], M[illegible] [illegible] ſat [illegible] mo[illegible] ampla tamen [illegible] ſign[illegible] monumentorum [illegible], quæ [illegible] propriis [illegible] [illegible] præcipu[illegible] [illegible]s da[illegible] Cath[illegible]ra is Baſilica titulo [illegible] a-tæ T[illegible] omen[illegible]s Virginis & M[illegible] in [illegible] ita [illegible] a de[illegible] ar[illegible] [illegible] ornamentis [illegible] co[illegible]nas [illegible] cum o[illegible]no m[illegible], cho[illegible] ſacra [illegible], ac ſacrar[illegible] & [illegible]arijs ad [illegible] a pera[illegible]nda inſtrumentis abundè [illegible]. Hic [illegible]nori[illegible] (vt ſcribit Fri[illegible] de [illegible]) [illegible]atur corp[illegible] ſanctæ [illegible]omenes vrbis Paronæ, quæ paſſa [illegible] martyrium pro Christo [illegible] qua erat oriunda ex [illegible] Maxim[illegible] [illegible] Do[illegible]mini [illegible] 314. [illegible] eius m[illegible] apud [illegible]ues Pa[illegible] à [illegible] a[illegible]oribus h[illegible] [illegible] ab [illegible] s [illegible] a[illegible] [illegible]

[illegible] etia[illegible] iſſimi [illegible] ra [illegible] m[illegible] [illegible] B[illegible] Epiſcopo [illegible] priorem [illegible] a[illegible]n, è quo a [illegible] Beneuentano [illegible] pe ablatum fuerat, iterum tranſlatum fuiſſe, vbi magna fidelium deuotione colitur. Tranſlationis hiſtoriam ex eodem codice exſcriptam libet verbatim recitare, cum hactenus inedita in Sacrario Minorenſis dilatuerit. Plura etiam ea in hiſtoria ſcitu digniſſima recenſentur.

Hiſto-

Hiſtoria inuentionis, & tranſlationis ſanctæ Triphemenis Virginis & martyris Minorenſis ciuitatis Patronæ.

Notum eſt omnibus fratres chariſſimi quia [illegible] De[illegible] per [illegible] tur qua magn[illegible] R[illegible] illius vitæ de[illegible] Scr[illegible] na[illegible] Ar[illegible] ſta via[illegible] tioſa, [illegible] ad [illegible] ad Patr[illegible] m[illegible] E[illegible] uabi[illegible] ſ[illegible] C[illegible] ctæ [illegible] tre, [illegible] ſu[illegible] [illegible] ac[illegible] dum R[illegible] ſi[illegible] lla [illegible] ſtanic [illegible] c[illegible] te [illegible] n[illegible] Pha[illegible] ſ[illegible]m [illegible] u[illegible] d[illegible] q[illegible] cis M[illegible] c[illegible] ſt a[illegible] ſunt i[illegible] e[illegible]

Decurſis autem multorũ annorum curriculis cum populus Hebræorum ſeruitutis iugo labeſceret, cerneretque ſui Dominus populi afflictionem, præcepit eidem Moyſi, vt educeret populum ſuum de terra Aegypti in manu forti, & brachio extento. Ingreſſis itaque filijs Iſrael Moyſe duce mare rubrum, factæ ſunt illis aquæ murus à dextris, & à ſiniſtris, & ambulauerunt per medium maris ſiccum. Currus autem Pharaonis, & exercitus eius demerſi ſunt in medio maris. Hoc eſt nempe ſecretum Regis quod pater Moyſes in fiſcella celauit, & co[illegible] pera D[illegible] onor[illegible] cata, quæ filia Pharaonis reſerauit. De hoc etenim prędicator egregius a[illegible], quos ſ[illegible], & præ[illegible] es fie[illegible] Dei: [illegible] quos vocauit, ipſos & m[illegible] alias a[illegible]m omnia in figura contige[illegible] is. S[illegible] hæc pro[illegible] ter nos in [illegible] Et al[illegible]ter ſecretum Regis [illegible] bonum eſt, qui [illegible] conuerſationis [illegible] viam ſanctitatis [illegible] n[illegible] peni[illegible] Dei re[illegible] ho[illegible] a v[illegible] quæ [illegible] men[illegible] ſui muni[illegible]pio iam lætabunda de[illegible] & [illegible] ratione perfecti [illegible] bono inci[illegible] pia appar[illegible] [illegible] cat patrem [illegible] Sed qu[illegible] hac ſententia [illegible] Dominus [illegible] & [illegible] Regi[illegible] me [illegible] retinere [illegible] & [illegible] a[illegible] atum [illegible]

C[illegible] alera[illegible] ſ etiã [illegible] mul[illegible] fra[illegible] dum, vt [illegible] Deus, & [illegible] qua[illegible] ad ex[illegible] dudum [illegible] ro inter[illegible] ad[illegible] mul[illegible] torum cor[illegible] quam pro[illegible] ræ imperitiæ ſuadela aliquid exornare. Adducta ſiquidem hæc ſancta Virgo Aeolicis finibus, vti tumuli ipſius carmina deſignant, intemerata littus Reginnarum Angelo duce meruit obtinere, quæ cùm incurioſè ad prædicti littoris ora in ſuo tumulo delitesceret, tandem aliquando mulier

quæ-

quædam fluuio Dei [illegible] ſordes veſtium, vel operatio coli [illegible] ſolent, cœpit [illegible] ſuper ſanctiſſ[illegible] Trophi[illegible] tumulum fortiter, quod vulgo [illegible] flatum vocant; cumque ſpelea vicina ex hoc ſubtilius re[illegible]aret, & [illegible], vt dictum fortiter tund[illegible] ſubito man[illegible] ill[illegible] arefactæ ſunt, amiſ[illegible]nt quod tenebant officium muliebre [illegible] erg[illegible] medullitus tacta dolore cum ab huius loci accolis interrogaretur, [illegible] tantæ [illegible]tis eſſet mœſtitia ait, [illegible] Presbyteros qui hic morantur conuocaueritis, vobis omnino nullum audebo dare r[illegible]on[illegible]. Et [illegible]. Quare? in[illegible] illa autem, [illegible], quia qui arefecit manus meas, [illegible] vinaculum linguæ meæ decutiat. [illegible] igitur temporibus in prędicto loco plerique [illegible] archie[illegible] Presbyteri commorabantur, pariter cum Sacerdotibus Amalphitanis; idcirco quia [illegible]cuti plane nunc de [illegible] multæ Eccleſiæ erant Sacerdotibus Ch[illegible], quæ modo pene de[illegible] [illegible] ac viduatæ. Conuo[illegible] Presbyteris, [illegible] quæ deciderant mulieri i[illegible] mine cœpit referri. Quo v[illegible] Sacerdotes miraculo, ac talia attoniti audientes, [illegible] curſu concito pergunt ad [illegible] orationibus, vbi tumulus B[illegible] Martyris erat aduentus. Cumque [illegible] Sacerdotes diu tentarent ex [illegible] a par[illegible] tem tumuli [illegible] po[illegible]nt enotare & noſcere, ſeu viri [illegible] gio [illegible] afflati d[illegible] dicti tumuli caput [illegible] reper[illegible]nt carmina, poetali facundia iſta cælata.

Qui tumul[illegible] ſuſus ingreſſ[illegible] di[illegible]re q[illegible]
Marty[illegible] hic Trophimes, intactaque [illegible] gini[illegible]rtus
Et [illegible] membr[illegible] cui ant[illegible] quæ du[illegible] præ[illegible]
proph[illegible]
Temporis, & mundi [illegible] a[illegible]
tas
Sicanios fugiens [illegible]
Aequoris in medi[illegible] nræ [illegible] quieuit
Memb[illegible] ledit R[illegible]mque
Tonan[illegible]
Hinc Chriſt[illegible] inter [illegible]
aulas.

Q[illegible] obli[illegible] ta fa[illegible] ma[illegible] iam d[illegible] legerent[illegible] & cer[illegible] quod in eodem tumulo dumtaxat pretioſa margarita lateret, maturo curſu ad Epiſcopi Amalphitanæ Sedis limina properant: vt theſaurus qui omnibus diu incognitus fuerat, cunctis fidelibus promulgaretur. Illo igitur tempore Pontificali culmine redimitus Petrus Eccleſiã gubernabat Amalphitanam,

A is etenim nimio ductus amore cum a[illegible] eiſdem Sacerdotibus ordinatus tale ra[illegible] q[illegible] mirac[illegible] perhau[illegible]ſſet, a[illegible] ſuo Diacone, ac P[illegible]micerio, cæt[illegible]que Presbyteris, omni cum diligentia eiſdem vt audierat cœpit r[illegible]rre [illegible] venerabilis [illegible] fe[illegible] ornaretur, a[illegible] cto ſecum Cler[illegible] Re[illegible] as pr[illegible] ibi virginale de[illegible]us mar[illegible] prætiola degebat. Illud d[illegible] & [illegible] [illegible] pus & Sacr[illegible] co[illegible]s loci [illegible]erunt a[illegible]

B [illegible] tumulum [illegible] a [illegible] gnationem [illegible] Baſilica [illegible] co[illegible] p[illegible] tulum [illegible] a [illegible] nt a[illegible] ergo [illegible] eſt omnis, vt non [illegible] ab [illegible] At [illegible] nunc eius E[illegible]a [illegible] del[illegible] Domino [illegible] dum [illegible] auidius [illegible] ſalutis officium eſt [illegible] quaſi [illegible] incom[illegible] Conuocato igitur [illegible] Chri[illegible] cœtu Epiſcop[illegible] accen[illegible] mo[illegible] ac [illegible] exhib[illegible]

D [illegible] cœ[illegible]unt [illegible] & [illegible] a[illegible] quia euidentius non anno antui, [illegible] fidelis obſecro ambigat; quæ nimirum tot beneficia ſibi petentibus præber, proculdubio pro Chriſti nomine ſanguinem ſuum incunctanter effudit. Quid mirum ſi terrenus Iudex, aliuſque perſecutor incertus ſit, cum per eam Dominus plurima, ac certiſſima miracula operetur? Cuius munia

A nia ſanctitatis, & inſignia miraculorum hic conſtat eſſe; nunc ſine dubio, vbi æterna quies beata inter Angelos exultat cum ſanctis Martyribus ſociata. His igitur prælibatis, quia finem poſtulat ſermo, & valetudo me mei pectoris anguſtiat, obſecro, vt ſi ineptum quid inueneris o lector, non noxam, ſed potius veniam cedas. Credo equidem [illegible] a Domino recepturum, [illegible] meritis [illegible] adiuuari. [illegible] ex ſanctitatis [illegible] poſſe ſuffragia, vt non me [illegible] ceteris [illegible] ad [illegible] ex meo de ſcripſerim, [illegible] hoc ſcripſi [illegible] fidelibus [illegible] vnde

B *Super miraculis ſanctæ Trophimenis*

Libet fratres chariſſimi de ſanctiſſimæ virginis Trophimenis miraculis Domino annuente aliquid [illegible] perſtringere, quia iam, vt [illegible] inuentione corporis eius, cunctis fidelibus ſatis eſt promulgatum [illegible] propoſitum eſt iudicandum, ſi hæc non intimatur [illegible] bus [illegible], per quam Dominus [illegible] nit [illegible] abilia op[illegible], cum & [illegible], quæ ea [illegible] viſum eſt a [illegible] ca valetudine, & [illegible] ab illa eſt curatus. [illegible] itaque hanc nos [illegible] C tatis [illegible] nunquam præbere [illegible] vel æ[illegible] ius pie Baſilicam ac[illegible] ſanitatem [illegible] languidorum [illegible] variis, & diuerſis [illegible] uentos infirmitatibus non [illegible] liter [illegible] tos [illegible] eurct [illegible] titur [illegible] ſubditis [illegible] Sancti Martyris [illegible] rum cont[illegible] pia [illegible] te fideli accellerint [illegible] lum extrinſecus, ſed [illegible] vel ſolide purgentur peccatis [illegible] D [illegible] ur Apoſtoli per quos Eccleſia [illegible] fidei ſurrexit [illegible] & à quibus Martyrum [illegible], cum in vno con[illegible] derent hoc à Domino reſponſum acceperunt: Accipite [illegible] Spiritum ſanctum: [illegible] peccata remiſeritis [illegible] alibi: Et qui [illegible] ſpernit me ſpernit; [illegible] me ſpernit, ſpernit cum qui me miſit. [illegible] hoc [illegible] Dominus eius membra, quod eſt etiam ipſe caput: ipſe etenim Dominus virtutes operatur in Sanctis, qui pro vniuerſo mundo pretium ſanguine fundens ab erebi baratro einſdem triumphando reuenit. hinc ſiquidem Pſalmiſta plenus Spiritu ſancto aiebat cum diceret, Mirabilis Deus in Sanctis ſuis; Dominus Deus Iſrael ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ, benedictus Deus: & alibi, Memoriam abundantiæ ſuauitatis tuæ eructabunt, & iuſtitia tua exultabunt, tua, non ſua, gloriam Regni tui dicent, & potentiam tuam loquentur, & notam faciant filijs hominum potentiam tuam, & gloriam magnificentiæ regni tui. Igitur repoſita corporis Beatæ huius inuentione, qualiterque ſecundis impellentibus ventis eam ad Reginnarum aduexerint oras, euidentius enodata ad tranſlationem ſancti corporis, attendentium eius vertentes diuina fauente clementia, illud ſcilicet propalamus, quod luce clarius miraculis [illegible] ſt deſignatum. Temporibus itaque eximij Principis Beneuentani [illegible] nomine, cui penè tota Au[illegible] imperabat, facta eſt non minima diſſenſio inter vtrumque populum, Amalphitanum, videlicet, & Salernitanum. Itaque duo ſub Regni gubernacula principes moderatiſſimè gubernaret, & primi ciuitatis eius conſilio, & fortitudine ſumma pollerent, quidam Amalphitanorum maiores natu ſeruitute ferentes nationis ſolum, huius ſe dominatui ſponte proprio ſubdiderent, qui cum ab eo infinita dona perciperent, mirſis occulte [illegible] arte qua poterant, atque blanditie ſuos ſuper [illegible] fratres monebant, vt propria [illegible] & ad prædicta dona [illegible] dum taciti [illegible] fertur tale remiſſiſſe conſilium [illegible] aurum nec [illegible] populo noſtro niſi totam Lucaniæ regionem, & finitima prædia iuſtorum [illegible] veſtris ſuaſionibus [illegible] nunquam præbemus. Interca fumata clam conditione factum eſt, vt Tyrrheni æquoris [illegible] Auſoniæ vniuerſa [illegible] ca gloriosus Princeps circuiret, corpora Sanctorum [illegible] quot inuenire poſſet Beneuentum deuoto cum honore deferret, plurimo [illegible] dantes operam natu Maiores Amalphitanorum, antequam hæc inclyta Longobardorum gente regio [illegible] propria aula, Christi beata Martyr, [illegible] veſtra fraternitas eſt audita. Appropinquante [illegible] ciuitatis iam dictæ, cum [illegible] formidine maxima teneretur, ne forte ingruentibus Longobardis à propria fruſtrarentur Patrona, collecta multitudine populorum, ac deſtinatis nauigijs pergunt, vbi ſancta Dei Martyr deleſ[illegible]ebat. Dirupto igitur altari, ſub quo Virgo degebat, & Petro ſecundo imponente Antiphonam "Laudate Dominum in Sanctis eius: Laudate eum in firmamento virtutis eius, Laudate eum ſecundum multitudinem magnitudinis eius. Cœperunt milites Chriſti, quo tumulata erat ſarculis fodere. Clero quoque hanc antiphonam pariterque alternatim canente

A nente; Surgite Sancti de manſionibus veſtris & proficiſcimini in viam præparatam, locum ſanctificate plebem benedicite, & nos famulos veſtros in fide cuſtodite. Cũque auidius animo deuoto, in huiuſmodi opere perdurarent, tandem animo diu deſideratam quam quærebant ſub tribus cameris mirè cõſtructis reperiunt ſanctam Chriſti Martyrem illibatam in ſuo, vbi fuerat temporibus priſcis tumulata locello. Locellus autem ipſe ſuper nitidiſſimos pumices ſedens habebat tres operis pretioſi ampullas, quarum vna, quæ geſtabat oleũ miri odoris; reſidebat ad caput eius, reliquarũ verò vna obſeruabat pedis veſtigium,

B altera alterum. Quis enim quantum conijci poteſt ambigit, hoc ad gloriam Deificæ Trinitatis pertinere, & ad teſtimoniũ Pſalmiſtæ comprobandum, qui vnicuique animæ fideli ſectanti iuſtitiam, & odienti iniquitatem Spiritu ſancto inflammatus pangebat, Dilexiſti iuſtitiam, & odiſti iniquitatẽ, propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo lętitiæ præ conſortibus tuis. His itaque geſtis tanta profectò odoris fragrantia eſt circumquaque diffuſa, vt non ſolum qui aderant omnium odoramenta aromatum deguſtarent, verum etiam hi qui ad obſeruanda nauigia perſtiterant, aſſererent nũquam ſenſiſſe tantæ alias virtutis odorem. Vt autem omnibus hæc vi-

C ſio eſt manifeſta, nauigijs derelictis, nautæ currunt haud procul à littore; & ecce Petrum Epiſcopum cum ſuo Petro Archidiacone, cæteriſque Presbyteris reperiunt proprijs vlnis in tenuiſſimo panno Sanctam Martyrem ſimul geſtantes. Qui cum nimio tumultu, & populi vociferatione Epiſcopus opprimeretur, & ſiſteret aliquãtiſper ante eiuſdem Baſilicæ ſanctæ veſtibulum, abrepta à quibuſdam virgo prædicta, ex membris illius fœlici rapina furtim quæque poterant diripiebant. Mira res & agnita cunctis fidelibus, ita guttatim ſanguis eius fluebat terratenus, poſt tot annorum curricula iterum, ceu proprio car-

D nificis, & laniſtæ iugulo feriretur. Concurſio interim vtriuſque ſexus ob iſtius ſpectaculi decus haud ſecus erat quaſi triticeæ meſſis tempore formicas videas proprijs ceruicibus viciſſim farra vehere, donec ſua promtuaria repleant, quibus ſuis temporibus ſuſtentari valeant, & ſua ducilio tenuiſſima corpora ſatiari. Venerabile namque ſanctiſſimæ Trophimenis corpuſculum nautica pinus cũm ingenti honore Amalphim deferret, collocauerunt in Eccleſia Beatiſſimæ Dei Genitricis, ſemperque Virginis Mariæ honorificentiſſimè, vbi etiam, Pontificali præceptione, quidam obtemperantes è Clero die noctuque fidelę Deo ſeruitium exhibentes ad gloriam ipſius nominis certis diei horis cantica laudis explebant. Expleto igitur octaui diei curſu, intempeſta nocte quando ſopore graui corpora feſſa premuntur, in extaſi poſitus prædictus Epiſcopus videt iam dictam martyrem Chriſti rubicundo pallio coopertam, aliaſque illam virgines obſequentes, ſibique manu intendentem, atque compellatione minaci dicentem; cur Epiſcope meum temerè tumulum auſus es violare, pariterque meum cunctis corpuſculum reuelare popellis, & ex corpore meo quoſdam artus violenter diuelli, nempe quia nullus pudor mei ergo fuit, ſcias te proximo moriturum, cadauerque tuum ex ſepulchro expellendum & à canibus comedendum. Omnes enim Præſules dormierunt vnuſquiſque in throno ſuo tu autem de ſepulchro tuo ſolus pelleris. Denique expergefactus Epiſcopus cum tremebundus voluere ſecum cœpiſſet quid in horrore viderat viſionis nocturnæ, mox iubet fieri ſepulchrum in pariete qua ſi cubitis tribus in ſublime à terra ad partem Aquilonis in Eccleſia Beati Ioannis Præcurſoris atque Baptiſtæ, vbi ſanctæ Purificationis, & baptiſmatis vnda noua ſoboles renaſcitur, & proles fœcunda. At vbi Epiſcopi iuſſio eſt impleta, & parata, vt dictum eſt, ſepultura, mox è veſtigio ſubſecuta eſt tam crudeliſſima febris, vt vix trium dierum ſpatio hac luce perfrui videretur. Cum decurſis vitæ ſuæ temporibus, & finito termino, quem nullus hominum prætcti e potuit, gregi ſuo vale dicens, ac ſ cum ſumens viaticum, exuit hominem plenus dierum. His namque præmiſſis, non multo poſt ipſius terræ deſolatio immineret, vtriuſque populi præſtigio confirmato, maleficio videlicet Longobardorum, capta eſt ciuitas, ac depopulata penitus ſine ſanguinis effuſione. Huius ſiquidem ciuitatis loca, dum hac illac luſtrando pergerent, & c[illegible]rent cubiculorum penetralia, & ad[illegible]tus Eccleſiarum, ſi forte theſauros occultos, & reconditos inuenirent, præſertim eum opibus plurimis eſſent [illegible] tandem aliquando veniunt ad [illegible] vbi Epiſcopus [illegible] no ſepultus iacebat, qui dum ſ[illegible]arent ob fabricæ recentis obſtacula, quod in Præſulis tumulo a[illegible]rum, arg[illegible] laterer co[illegible] [illegible]um, inuenerunt Epiſcopi cadauer iam fœtidum in monumẽto compage corpo[illegible] & pene omnibus ſolutum membris. O incomprehenſibile Dei iudicium, & ineffabilis virtus eius! Tu[illegible] omnis retro coacta eſt, & ſepulchrum dimiſſum eſt patens, necquaquam opertum; peracto igitur excidio, cunctiſque mœnijs dirutis ciuitatis, adhuc ibidem ciuibus commorantibus, canes rabido ore latrantes maturo curſu currentes abſtrahunt à tumulo prædictum cadauer Epiſcopi, vti vaticinatum fuerat à ſancta Martyre Chriſti eidem Epiſcopo, ac reuelatum. Hinc

eſt

eſt quod Apoſtolis, qui ad prædicandum miſſi fuerant, Dominus dicit; Qui vos audit, me audit, & qui ſpernit vos, ſpernit eum qui miſit me: & alibi; Qui autem erubuerit me in terris, & ego erubeſcam illum coram Patre meo, qui eſt in cęlis. Itaque factum eſt, vt circuitum cuncta depopularentur non ſolum ciuitatis munitio intrinſecus, ſed & extrinſecus prædia cuncta conciſionibus ſubiacerent, adeo vt per continuum annum vnum, & eo amplius tantæ denſitatis fructus, tam ſuccreſcerent, vt non aliud quam ab olim arbuſcula intonſa putares. Reuera dum vna contererentur vſuſque fierct populus Salernitanus, atque Amalphitanus, & mutuo coniugali fœdere conſtringerentur, quamquam ab eximio Principe prædia infinita perciperent, doniſque plurimis augerentur, qui aulæ Regiæ dignitati obſequi voluiſſent, tamen plenitudine vti ob Longobardorum ſtropham, qui eos Principi conculſabant, quod Duci Parthenopenſi quidam Amalphitanorum flecterent caput. Cœperunt voluere ſecum, vt excidium quod nuper ex illis perpeſſi fuerant, illud in ciuitate facerent Salernitana. Hęc inter accidit, vt principale culmen Beneuentanæ Sedis gubernacula diſponeret ipſo in tempore, & iura Salernitana caſtaldei gubernarent ipſius: iiſdem verò Princeps eum forte Beneuento diſceſſerat, & luſus cauſa, ſeu arte venationis in prædio Abellanenſi tentorium fixerat. Qui dum quadam die accipitrem ſuum (vt fama eſt) mitteret, & vna cruribus longis capta eſſet auis, heu (proh dolor) interfectus à ſuis non minimis plagis vitam cum Regno finiuit, fuit enim largus, & omnibus dapſilis, maxime Amalphitanis in donaria tribuendo, athleta fortiſſimus in acquirendo Sanctorum corpora, promptus ſtatura, optimus, & mente decorus, vno ſolum quod pudenter dicimus omnia bona ſua proh pudor! diſſipās veneteo fractus morbo ſæpius carnis ſuæ voluptati operam dabat. At quia longum eſt ipſius quæq; eſſet narrare omnia, ad ea quæ omiſimus ſtylum vertamus. Comperta igitur eiuſdem Principis morte populus Amalphitanus illico ſanctuaria Dei ornamenta diripientes, igneque ſubpoſito antiqua ciuitatis mœnia concremātes cum ingenti gaudio, & victoriæ palma ad propria ſunt reuerſi, merito etenim ſuo digna ſatisfactione tale recipit excidium, quæ nunquam nouit aliquando Chriſticolarum Dei Baſilicis, & populi Amalphitani parcere ædibus. Igitur quia omiſſum eſt quam altercationem habuit, vterque populus de ſanctiſſimæ Trophimeni virginis corpore eum hinc exirent, & vna pariter habitarent, compendioſo ſermone cum vno eius miraculo Deo propitiante fideliter decla-

A ramus. Denique procedentes hinc Amalphitanorum militum multitudo. Maiores cum populo Reginnæ, ac Clericis, qui videbatur illorum pertinere Principi ſanctæ ſibi reddi corpus virginis Trofimenis. Quibus dictis conceſſum eſt, & à Principe impetratum, vt Beneuentum mitterentur Legati ſi forte ab electo venerabili Vrſo talia impetrarent, quapropter miſſis in eiuſdem rei negotio Conſtantino vener. Presbytero, & Sergio venerādo Sacerdote conciuibus Reginnis partim venerabilem Electum verbis poſtulare cœperunt pacificis, partim obtemperare vllo modo Principi niſi ab eo corpus Beatæ Trofimenis virginis obtinerent. Quo audito vir Dei

B electus ingemuit, atque ex intimo cordis trahens ſuſpiria, tale eis fertur dediſſe reſponſum. O Sacerdotes Domini venerandi, quod petitis adimplere minime preualemus. Quinimo inter Sanctorum recondita thecas, quo & Beati corpus requieſcit Bartholomæi Apoſtoli ſola ipſa nocturno tempore quaſi lucens candelabrum flammeſcit; adeo vt māſionarius illius luce fructus aditus, vbi corpora Sanctorum quieſcunt cunctos perluſtret. At quia prępoſterum eſt, vt a propria fruſtremini patrona, neq; illā vobis damus neq; tenemus. Cui cum dicerent præd. Sacerdotes quomodo datis, vel quomodo retinetis, protinus idem Electus reſpondit. Ab articulo

C pedis illius vſq; ad ſummitatē capitis eius omnibus illius corporis Beatæ Trofimenis diuellimur membris, & placida mente donamus, vt & vos particularim illius obtineatis corpuſculum, & nos ab illo penitus non fraudemur. Tanta etenim Dominus per eam miracula operatur, quanta nullum Sanctorum hic requieſcentium manifeſtum eſt operari. Cumque hæc & his maiora de ea miracula prædicarētur, quod venerabilis ſpopondit Electus Legatis honorifice adimpleuit. Omnibus ex membris conceſſit virginis almæ Electus populo, & Legatis inclinatus ampla dona tribuit nempe & gazas peregrinas, atque ſuo populo lætantes remiſit.

D Venientibus autem Legatis eum corpore Virginis in ciuitatem Salernitanam ſole ſuos radios ſub vmbraculo emittente populus auide præſtolans cum præfatæ virginis corpus Beatæ Trofimenis recepiſſent Clerus, & populus dictæ ciuitatis eum magno gaudio receperunt, & per illam noctem prædicti Legati, cum tam præclara & pretioſa margarita in dicta ciuitate requieuerunt, vbi ad laudem & gloriam nominis eius, intus iuxta mœnia ciuitatis Eccleſiam fabricauerunt, & in eodem loco qui vſque in hodiernum diem dicitur vicus ſanctæ Trofimenis, ſedem accepit, elegit, & requieuit, tertio Idus Iulij clara luce ſole ſuos radios illuſtrante prædicti Lega-

A Legati vna cum Clero, & populo dictæ ciuitatis honorifice,& proceſſionaliter dictũ pretioſum & ſanctiſſimum corpus Virginis vſque ad littus maris conſociauerunt,& in eodem tres erant nauiculæ, quæ venerunt à Reginnis, cum Clero Amalfitano,& Parthenopenſi ſimul coniunctis cum Reginnis Clericis, & præfatæ virginis corpus Beatæ Trofimenis cum magno gaudio receperũt atque honore, & in vna illarum quæ erat in medio id poſuerunt cantantes, exultantes, atque dicentes; O quam præclarum, & glorioſum eſt Regnum Dei, in quo cum Chriſto gaudent, & exultant omnes Sancti amicti ſtolis albis, ſequuntur agnum quocunque iuerit: mouete ſancti Dei de manB ſionibus veſtris ad loca deſtinata, quæ vobis iam ſunt placita, & parata. Et ecce populus cuſtodiens iudicium, & faciens iuſtitiam, & iucunditatem in omni tempore, in te ſperauerunt Domine vſque in æternum. Via Sanctorum recta facta eſt, & iter eorum tutum. Ambulate ſancti Dei, & orate pro nobis ad locum deſtinatum, & vobis à Deo præparatum. Et ſicut placuit Domino in veloci curſu antequam ſuis radijs totum orbem ſol illuſtraret applicuerũt in Reginnis in loco, vbi domum ſuam elegerat, & ibidem erat Præſul Amalphitanus ſimul cum Clero ſuo,& adiũctis Reginnis Clericis, & Parthenopenſi, ... & alijs quibuſcunque cum magno C populo Parthenopenſi,ac Amalphitano,& iam dictum corpus ſic receperunt laudantes, & dicentes; Benedictus Dominus Deus Iſrael, quia viſitauit, & fecit redemptionem plebis ſuæ, &, Laudate Dominum in Sanctis eius. Oſanna Benedictus, qui venit in nomine Domini. Cum iucunditate exibitis, & cum gaudio ducemini, nam montes, & colles exilient expectantes vos cum magno gaudio, & exultatione: ambulate Sancti Dei,& ingredimini in ciuitatem Domini; ædificata eſt enim vobis Eccleſia Dei, vbi populus conuenire debeat adorare Maieſtatem Domini Sabaoth. Ambulate ſancti Dei ad locum deſtinatum D qui paratus eſt vobis ab initio mundi, & vſque in ſeculum. Et tunc prædictus Dominus Epiſcopus cum ſuo Archidiacono, ac Primicerio, & alijs nobilibus tã laicis, quam Clericis Parthenopenſibus,& Amalfitanis, cum magno iubilo, & gaudio iubilantes, & lætantes, & feſtum magnum facientes, in terram pannos ſericos proſternentes, oliuarum ramos in manibus baiulantes, dictum ſanctum corpus ſanctæ virginis Trophimenis iam receperunt, & in eorum proprijs humeris baiularunt, vſque ad locum primum ſibi à Deo datum & electum, cantantes & dicentes: Ingredimini Sancti Dei, præparata eſt enim à Domino noſtro Ieſu Chriſto Sedes veſtra. Sed & populus fidelis cum magno gaudio ſequitur iter veſtrum vt oretis pro nobis. Et poſuerunt illud in eodem loco, vbi ipſa ſibi habitaculum prælegit, & in eodem requieſcit, & ſic omnes cantantes, & dicentes. Exultabunt Sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus ſuis. Cantate Domino canticum nouum laus eius in Eccleſia Sanctorum. Sub altare Dei omnes Sancti clamant, & Sedem accepiſtis, intercedite pro nobis ad Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis à tẽplo ſancto tuo, quod eſt in Hieruſalem tibi offerent Reges munera.. Corpora Sanctorum in pace ſepulta ſunt, & viuent nomina eorum in æternum; Et varijs & diuerſis córuſcant miraculis. Quidam Presbyter Parthenopenſis nomine Maurus, qui ibidem morabatur quadam nocte ſibi gutta deſcendit à capite propter quam totam loquelam perdidit annis tribus & menſibus octo, ita & taliter quod niſi per nutum, & ſcripturam nihil potuit dicere atque fari. At vt ipſe præfatus Maurus vidit Beatæ virginis corpus Beatæ Trofimenis ſicut prædicti Legati oſtenderant prædicto Præſuli Amalphitano, & alijs nobilibus in dicto loco, vbi ante fuit, & nunc eſt,ſicut Dominus Vrſus Electus Beneuentanus eis aſſignauerat, & ſibi fieri fecit publicum inſtrumentum quomodo ipſi Legati, videlicet Presbyter Conſtantinus, & Presbyter Sergius, & alij dictũ ſanctum corpus totum, & integrum à pede vſque ad caput aſſignauerunt,& nihil fuit exinde diminutum, vel ablatum. Vnde Legati præfati ſic aſſignare voluerunt, & oſtendere publicè, & hunc dictus Presbyter Maurus deuotè iuit, & vidit, & cum oſculatus fuiſſet ſancti corporis pedes, & manus, concitò ſolutum eſt vinculum linguæ eius, & publice loquutus eſt Benedictus Deus. Quidam puer ætatis annorum nouẽ,qui à ſua natiuitate fuit claudus, & priuatus greſſibus qui nunquam ſurgere potuit, nec ambulare, à ſuis parentibus aſportatus, tanto miraculo viſo, & ſtatim vt portauerunt dictum puerulum in vlnis ſuis ad tumbam dictæ ſanctæ virginis Trofimenis, ſtatim vt ipſe vidit, ſurrexit ſanus, & cum ſuis pedibus reuerſus eſt domum magnificans Deum.

Et multa innumerabilia miracula ibidem facta fuerunt eodem die, quæ oculis noſtris perſpeximus & vidimus, manibuſque palpauimus ad laudem & gloriam nominis ſui, qui viuit, & regnat per infinita ſæcula ſæculorum Amen.

Poſt deſolationẽ ciuitatis Amalfiæ cum corpus ſanctiſſimæ virg. Trofimenis hinc fuiſſet ablatũ, Presbyter quidam ædituus, & huius Eccleſiæ Reginnis cuſtos ſuper ea vehementiſſimè dolens quotidie contriſtatus, flens & eiulans vltro citroque pergebat; qui dum incurioſus, & negligens

A gens ad officium peragendum deſiſteret,
quaſi iam non ibi Chriſti Virgo maneret,
matutinalibus vna dierum horis Eccleſiam
introgreſſus vidit Beatiſſimam Virginem,
thuribulum manu tenentem, Baſilicamq;
ſuam pretioſis aromatibus fumigantem,
talia namque cum cerneret Presbyter, ob-
ſtupefactus terram veſtigio preſſit pedis,
& vltro ingredi non eſt auſus. Cumque
omnia iuxta conſuetudinem ſuam Virgo
perficeret Chriſti, hora qua voluit his ver-
bis eum allocuta eſt; dicens, O Cuſtos &
inſpector Baſilicæ meæ Presbyter, quare
nõ certis horis Deo vota laudis ad meum
reddis honorem? Ad quam Presbyter, quę
es Domina mea ex cuius ore tam mellea
deguſto verba? & illa. Ego ſum Trofime-
B nis Eccleſiæ meæ cuſtos, & habitatrix in
ſempiternum. Cui Presbyter & quomo-
do Domina tuam ingredi poſſum Eccle-
ſiam, & præconia tollere laudis, quando
hinc ablata es, & aula veſtræ beatitudinis
remanſit inhonorata, Ad quem Virgo. Ne
credas (inquit) Presbyter, me hinc eſſe
ſublatam, quia priſtinus meus perſiſtit tu-
mulus, illic requieſcit & cruor quem pro
nomine Chriſti in medio fudi maris. Qua-
propter fixum venerabilis Presbyter tene,
iuxta Pauli vocem, ſpiritu hic me eſſe, & ſi
corpore non ſum vobiſcum, ſemperque
in hoc reſpice loco, vbi priſcæ habitatio-
nis conuerſatio noſtra fuit. Hæc cum
C dixiſſet, euanuit ab oculis eius, ac ſeſe
tenebris immiſcuit atris, & cæleſtia ſcilicet
regna, vbi regnat Dominus noſter Ieſus
Chriſtus in ſæcula ſæculorum.

Conſtantinus namque venerabilis Preſ-
byter, cuius ſuperius fecimus mentionem,
cum iuxta beati Eraſmi martyris Baſilicã
patruum ſuum nomine Petrum, qui de-
functus fuerat, traderet ſepulturæ, exple-
tis exequijs ex more procedens cauſa ora-
tionis Eccleſiam ingreſſus eſt Beatiſſimæ
Trophimenis. Cumque pro ſuis crimini-
bus attentius Dominum deprecaretur, ita
repentinus eum inuaſit languor, vt vix ab
eiuſdem Eccleſiæ liminibus egredi potuiſ-
ſet, qui dum nimio febris vreretur ardo-
D re, & nobilitas ac familia cuncta paren-
tum eius propinquum expectaret interi-
tum, eo quod nullius medicorum ſuſtenta-
ri potuiſſet medela, tandem aliquando
decreuerunt eum Parthenopen deportare,
quatenus illic Domino annuente reciperet
ſanitatem, quamobrem præparato naui-
gio, ſtatimque applicantes requieuerunt
parumper in Eccleſia Beatæ ſemper virgi-
nis Mariæ expectantes à villicis ſuis quot-
quot neceſſaria valetudini forent ſuæ. In-
terea dum iſta geruntur, mulier quædam
quæ erat eiuſdem Epiſcopi ancilla fidelis,
venit ad viſitandum eum, & ſicut mos eſt
fœminis dum inter ſe viciſſim multa pro-
traherentur colloquia, perſuaſit ei, & qui-

A buſdam dedit potionem herbis confectam
quam cum guſtaſſet, protinus obdormiuit,
& ecce vidit in viſione viſendi gratia duas
ante ſe ſtare puellas, quarum pulchritudo
talis erat, vt vinceret ſolis & lunæ can-
dorem. Decebat enim quoniã quæ Chri-
ſto ſunt deſponſatæ, eas Sol, & Luna mi-
rentur, ipſi enim ſoli ſeruant fidem, ipſi
ſe tota deuotione committunt cuius ma-
ter virgo eſt, cuius pater fœminam neſcit.
Hæ denique tenebant in manibus ſuis ſin-
gulos calamos virides, florenteſque vna
illarum rubicundum in collo geſtabat ve-
lum. Altera verò quantum conijci poteſt
nihil huius rei notitiam deportabat niſi ca-
lamum tantum quem manu tenebat. At
vbi appropinquauerunt, vt illo coram aſta-
B rent, blando eum ſermone ſalutauerunt,
atq; ei dixerunt; Saluet te Dominus noſter
Ieſus Chriſtus, quibus ille reſpondit, bene
veniſtis Dominę meę, bene veniſtis, & repe-
tẽs quæ eſtis Dominæ, vel vnde veniſtis? At
illæ reſponderunt dicentes, legatione fun-
gimur ſanctiſſimæ Trofimenis, quocirca
certum te volumus fieri Presbyter, quod à
Beata ſis Virgine caſtigatus in cuius aulam
membra polluta introiſti, cum exequias
tui perſolueres patrui, caſtigans etenim
caſtigauit, ſed morti non tradidit te; ora-
uit enim ad Dominum, & per eius inter-
ceſſionem ecce factus es ſanus, vide ne
vlterius talia facere præſumas, & hæc di-
C centes fixerunt calamos ad caput, & eius
lectuli pedes, atque curuantes eos fecerunt
in modum arcus, & deſuper rubicundum,
quod in collo vna geſtabat pallium pro-
ſtrauerunt, & quaſi thalamum facientes
vale dixerunt, & ab oculis eius euanue-
runt. His igitur geſtis expergefactus vene-
rabilis Presbyter cum ſe parentes illius
mutuò hortarentur, vt id quod cœperant
perficeretur; ſubitò ſilentium imperans,
ait, Deo gratias, Deo gratias, ſit nomen
Domini benedictum. Benedicta gloria Do-
mini de loco ſuo, nolite contriſtari, neque
turbemini, quia per interceſſionem ſan-
ctiſſimæ Trofimenis ecce factus ſum ſanus.
Tunc omnes in commune Domino cœpe-
D runt grates omnium Creatori rependere,
qui ſaluat ſperantes ſe. His itaque omni-
bus prælibatis, retro vnde venerant do-
mum reuerſi ſunt, vbi nulla præoccupante
mora, luminaribus præparatis cum ma-
gna deuotione ad eius nominis titulum
perrexerunt vota pro eo ſoluentes beatiſſi-
mæ Trofimeni cuius interceſſu priſtinæ eſt
redditus ſanitati.

Pijſſimi quoque temporibus Pulchais
Pręfecturi, puella quædam nomine Theo-
donanda tradita eſt viro cuidam nomine
Mauro in matrimonio, hæc itaque viro ſuo
copulata, quia nec dum nubilis erat plu-
rimis moribunda iacens temporibus, quo-
tidie ſui cruciatus miſerrimum præſtola-

batur interitum, eodem itaque tempore Archiater Salerno non mediocri medicinę ſalubritate pollebat Hieronymus, qui dum ſibi adducta eſſet à parentibus, vt aliquid ei proficuo medicinæ ſubueniret remedio, reſpuens eam proiecit dicens. Incurabilis eſt paſſio eius, nequibo eam curare, deprecantibus autem illis, vt ſui miſereretur, tandem aliquando precibus victus interrogauit quot temporibus hoc laboraret exitio? reſponderunt dicentes, menſibus quatuor. Quapropter adducti deſperationis triſtes miſeria venimus, vt proueniente clementia Dei per te ſoſpitatem recipiat. His itaque precibus Archiater Dei famulus victus, cœpit ſuæ artis quærere librorum immenſa volumina, ſi forte titulum infirmitatis huius per lectionis curiam poſſet agnoſcere. Cumque has & illas legeret valetudines paſſionum, & nuſquam reperire potuiſſet quali laboraret incommodo, ait, regredimini fratres hinc, quia nullū medicinæ ſolatium ei præbere queo, hoc autem ſcitote, quia aut miſericordia Dei ſaluanda es, aut iuſto iudicio punienda; his auditis amaro luctu flere cœperūt, & valedicentes venerunt Reginnas, vt depoſitum ſecundum Archiatri dictionem ibi lugerent. Inter hæc igitur iſta, & iſta loquētes, mutuis exhortationibus ſurrexerunt, vt eam deferrent ad Baſilicam ſanctæ Trofimenis; apprehēdens eam quædam Sanctimonialis nomine Agathæ iactauit eam ſeminecem ante altare orans, & eum parentibus triduo exitum expectabant: ipſius valetudo autem corporis talis erat, agitabat enim brachia ſua ſurſum, rurſum deponens inferius velut miluus cum longo volatu aerem verberat, at cùm his languoribus fatigaretur puella, reliquerunt eam parentes eius cum prædicta Sanctimoniale, & abierunt huc illuc, quod opus habebat; orante autem Sanctimoniale paululum accepit ante altare ſoporis, & ecce puella pedetentim exiens flumen petebat ſola. Nec dum enim fluminis alueus properauerat, & ecce videt pulcherrimam puellarum puellam dantem ſibi tres in dorſo ferulas ac dicentem cur auſa es de templo exire, reuertere & . . . . . ſemper habeto pauorem. Cumque puella trepidans iret, & Sanctimoniali narraret gauiſa protinus eſt, vt ſancta ei Trofimenes ſpecialiter appareret. His igitur beneficijs delibata videns iterum eadem Sanctimonialis oleo pauimentum ſudare nimis odoriſque, iutentiſſime Deo orans ſanctam inuocans Trofimenem, iuſſitque vt in dubijs corpus exueret . . . . quæ vnxit corpuſculum eius oleo Sancto, & ſtatim ſana eſt facta ab infirmitate. Hactenus hiſtoria.

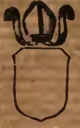
A B C D

Cæterùm in Cathedrali Minorenſi quinque ſunt dignitates, quarum prima eſt Archidiaconi, reliquæ quatuor gradatim Cantoris ſcilicet, Primicerij, Archipreſbyteri, & Decani. Præbendarij verò Canonici deſiderantur, cum tantummodo à Capitulo ipſo aſcribantur Presbyteri vulgo nuncupati, quorum numerus hodie ad quindecim aſcendit. Epiſcopalis domus Eccleſiæ proxima, ſatis commoda, pomarijs hortiſq; ornata. Tres Parochiales Eccleſias habet. Perexigua diœceſis eſt Epiſcopo ſubiecta, vt paruæ ciuitati correſpondeat, in qua plures tamen Eccleſiæ viſuntur, inter quas Eccleſia eſt ſancti Sebaſtiani Martyris in loco Forecellæ ædificata vna cum cœmiterio, de quo Martinus Freccia de Subfeudis refert. Forcella Rauellenſium villa non procul ab oppido Tramonto, homines habuit ex ea genitos ſtatura procetos miræ altitudinis palmarum decem, & vltra modum grauiſſima quæque pondera baiulantes: viſa & comperta ſunt in Eccleſia ſancti Sebaſtiani ibidem conſtructa oſſa pedum, & brachiorū cubitorum quatuor, & vltra adhuc extant, nec ſine admiratione viſuntur. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus ducatorū Regnī ſexcentorum eſt; raxatur verò in libris Fiſci Apoſtolici ad flor. 33. vna cū tertia. Huius Sedis Epiſcopi ſunt, qui ſequuntur, quos ex diuerſis monumentis ſcripturiſque ex fide deprompſimus: debemus tamen gratias nobili, ac non ſemel, ſed parce laudato viro Abbati Ioanni Baptiſtæ de Afflicto, olim huius Epiſcopatus generali Vicario, qui ſummo labore Eccleſiæ huius monumenta ferè à tineis exeſa expiſcatus eſt; nobiſq; liberaliter Romam tranſmiſit.

1 SERGIVS ex auctoritate Ioannis Summi Pontificis primus Epiſcopus Reginnæ conſecratus eſt à Leone I. Amalphitanorum Archiepiſcopo, anno 987. Hic à Ioanne Amalphitanorum Duce, & Imperiali Patritio nobili ornatus donatione, plura pro ſua Eccleſia bona obtinuit, hanc donationem vna cum alijs monumentis perdidit cum ipſe captiuus à Salernitanorum Principe adductus eſſet, vt in alia dona-

donatione, quam fecit idem Ioannes Dux Vrſoni Epiſcopo Sergij ſucceſſore, habetur infra in eodem recitanda. Ipſe verò poſtquam nouellum Epiſcopatum optimis documentis inſtituiſſet in pace quieuit.

2 VRSVS Reginnenſis Eccleſiæ bonus Epiſcopus, cui Ioannes, & Sergius Duces, donationem quã olim Eccleſiæ S. Triphomenis aſſeruerant, liberali munificentia confirmarunt, quæ cum curioſum lectorem confirmare poſſit, illam ex membranaceo originali documento exſcriptam, hic typis mandare viſum eſt, vt iacet rudi quidem ſtylo.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, die 15. Menſis Auguſti Indictione 8. Amalphiæ.

Nos Ioannes Domini gratia Dux, & Imperialis Patritius anthipatus, Veſti, & Sergius Dei prouidentia Dux ideſt genitor, & filius, à præſenti namque die conceſſimus atque confirmauimus, ſeu ſcribere, & firmare viſi ſumus in ſupradicta hac venerabilem ſancta Trophimenis Chriſti Martyris in Eccleſia noſtra, quę constructa eſt in Reginnis Minoris in manibus, & in poteſtatem de te Domino Vrſo venerabilis Epiſcopus Sedis ſupradictæ ſanctæ Eccleſiæ beatæ Trophimenis, ideſt pro quibus ab antiquo tempore Dominus Maſtalus Imperialis Patritius dedit, atque conceſſit per firmiſſimam chartam in ſupradicta Eccleſia tota ipſa plagia de Reginnis Minoris quantum continet de cantu in cantum, vbi Scaria fuerunt pro . . . . . . tenendi, & de ſupraſcripta plagia ſeu terra de ſupraſcriptum publicum exinde ſupraſcriptus Dominus Maſtolus Imperialis Patritius dedit, atque tradidit in ſupradicta Eccleſia beatæ Trophimenis da ipſa Sepalem veterem in vſu vſque intus mare, & de latitudine de cantum in cantum, quantum ipſa plagia continet, & ab illo tempore vſque modo dominauie eos ipſa ſupraſcripta Eccleſia modo verò

A pro redemptionis animæ noſtræ, & de noſtris parentibus concedimus, & tradidimus atque confirmamus ſupraſcripta plagia inclyta de cantu in cantum, & vnde fuit ipſa Sepalis veteris, quod ſupraſcripta charta ſeſſionis proclamat, quod ſupraſcriptus Dominus Maſtalus confirmauit, vſque intus mare; in ea enim ratione, vt à nunc die præſenti, & in perpetuis temporibus plenaria, & integra ſupraſcripta plagia qualiter ſuperius legitur ſit tradita in ſupraſcriptam Eccleſiam beatæ Trophimenis Chriſti Martyris, & non habeat poteſtatem nullus humanus homo ibidem qualibet fabricam facere nec nullum ædificium abſque volũtatem, & abſolutionem

B de te ſupraſcripto Domino Vrſo venerabili Epiſcopus, & de veſtris poſteris amodo & ſemper, ſeu per omnia, & in omnibus inclyta ſupraſcripta plagia à nunc & in perpetuis temporibus tradita ſit in ſupraſcriptam Eccleſiam ſicut ſuperius legitur, & ad faciendum ibidem vos ſupraſcriptus Dominus Vrſus Epiſcopus, & veſtris poſteris omnia, quod volueritis ſine omni noſtra, & de noſtris poſteris ſucceſſores contrarietatẽ, vel requiſitionem in perpetuum, & ſi aliquis noſter poſteris ſucceſſor, ſeu qualiſcunque alia humana perſona magna vel parua contra hanc chartam noſtræ ceſſionis, ſeu confirmationis venire præſumpſerit, illa perſona habeat anathema, &

C maledictionem à Patre, & Filio, & Spiritu ſancto, & à beata Trophimene, & ab omnibus Sanctis; & partem habeat cum Iuda traditore Domini noſtri Ieſu Chriſti in infernalibus clauſtris. Inſuper componere debeat illa perſona in cuius manibus hæc charta peruenerit auri ſolidos quingentos Byzantios, & hæc charta noſtræ conceſſionis atque confirmationis, vt ſuperius legitur firma atque ſtabilis permaneat in perpetuum. Veruntamen reclamamus quia de ſupraſcripta plagia qualiter ſuperius legitur Dominus Sergius glorioſus Dux & Patritius, genitor, & abius noſter fecit exinde chartam firmationis vna nobiſcum

D à Domino Sergio Epiſcopo anteceſſorem veſtrum, & nunc vobis eos confirmamus per hãc chartam qualiter ſuperius legitur, pro quibus ipſe Dominus Sergius Epiſcopus ipſa iam dicta charta perdidit quando illum apprehenſit ipſe Princeps Salernitanus.

† *Ioannes Domini gratia Patritius antipatus Veſti, & Dux Amalphitanorum.*

† *Sergius Domini gratia Dux Amalphitanorum.*

† *Ego Conſtantinus filius Manſonis Iudicis teſtis ſum.*

† *Ego Sergius filius Conſtantini teſtis ſum.*

† *Ego Sergius Iudex teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes Scriba filius Vrſi ſcripſi hanc chartam per præceptionem ſupraſcripta glorioſa poteſtatis anno tertio poſt eorum recuperationem.*

† *Gregorius Iactabecta teſtis eſt, quia ipſa charta vnde ipſa exemplata eſt vidi, & legi.*

† *Ego Gregorius filius Leonis de Sergio teſtis ſum, quia ipſa charta vnde iſta exempla facta eſt vidi, & legi.*

Ego Pulcherus filius Mauri Comitis teſtis ſum, quia ipſa charta vnde iſta exempla facta eſt, vidi, & legi.

† *Quod ego Ioannes Presbyter, & Scriba hanc chartam ceſſionis manu propria exemplaui qualiter vidi, & legi taliter ſcripſi nec diminuaui aliquid neque iunxi. Die quintadecima menſis Iunij Indictione duodecima, Amalphiæ.*

3 IAQVINTVS proximè poſt Vrſum reperitur Reginnenſis Epiſcopus an. 1069. qui fuit ſextus Roberti Siciliæ Ducis in Amalphi, hic à Sikelgaita Duciſſa eiuſdem Roberti vxore in Eccleſia ſanctæ Trophimenis integram hæreditatem, quam paucis ante diebus Duciſſa à Manſo de Blato, eiuſque vxore Maria emerat, Iaquinto eiuſque ſucceſſoribus in remedium animæ ſuæ liberaliter elargita eſt. Emptionis ac donationis documenta, quæ mox ſubijciam, exſcripta ſunt ab autographis eiuſdem Eccleſiæ, ac fideliter exſcripta, huiuſmodi tenoris.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Temporibus Domini Roberti, & Domini Roetrij genitoris, & filij glorioſi Ducis Italiæ, Apuliæ, Calabriæ, & Siciliæ anno ſexto Ducatus eorum Amalphia die viceſima quinta menſis Iulij Indictione ſecunda.

Nos quidem Sikelgaita diuina gratia Duciſſa vxor quidem ſupradicti Domini Roberti glorioſi Ducis à præſenti die

A promptiſſima voluntate pro redemptione animæ noſtræ tradere, & offerre viſa ſum in Eccleſia beatæ Trophimenes virginis & martyris, quę dedicata eſt in Reginnis Minoris, poſita in manum & in poteſtatem de te Domino Iaquinto gratia Dei Epiſcopo Sedis ſanctæ veſtræ Eccleſiæ beatæ Trophimenis, & de poſteris veſtris ſucceſſoribus ideſt plenariam, & integram hæreditatem noſtram quam habemus in Sanguinetum poſitum ſuprà Reginnis Minoris, ſicut eſt vinea, & terra cum pomiferis, & canetum & quercetum, atque caſtanietum, necnon & cum caſa fabrica ſolarſata, & palmentum, & labellum, ſeu & vna ciſterna, &

B vna caſalina ibidem habentem, qui nobis obuenit per chartã comparationis à Manſone de Blato, & à Maria Iugalia filia Petri Paradiſi, omnia cum omnibus quantum ibidem habuimus, quantum per ſupraſcriptam chartam comparationis nobis obuenit cum vite de viis ſuis, & omnibus ſuis habentibus, & pertinentibus totum illos offerſimus in ſupraſcriptæ ſanctæ Eccleſiæ, vobiſque omni munitate, & ipſa charta comparationis, cum qua ipſa charta exinde habuimus de præſenti illæ tradidimus in ſupraſcripta Eccleſia in ea rationem, vt à nunc die præſenti, & in perpetuis temporibus plenariam ſupraſcripta

C hæreditas ſicut ſuperius legitur ſit traditũ & offertum in ſupraſcriptum Epiſcopium in manum, & in poteſtatem de te ſupraſcripto Domino Iaquino Epiſcopo, & de poſteris veſtris ad dominandum, & frugiendum ſolummodo non habeatis poteſtatem eos vendere, aut de ſupraſcripto Epiſcopio ſubtrahere, ſed ſemper ſicut traditum, & offertum in ſupraſcriptum Epiſcopium ſicut ſuperius legitur pro redemptionis animæ noſtræ, & omni annuo vos ſupraſcriptus Dominus Iaquintus Epiſcopus, & veſtri poſteri canere nobis debeatis vigiliam, Miſſam, orationes in ſempiternum, & illa humana perſona magna, ſeu parua quæ contra hanc chartam no-

D ſtræ offertionis venire prǽſumpſerit, & eam rumpere voluerit, illa perſona habeat anathema, & maledictionem à Patre, & Filio, & Spiritu ſancto, & partem habeat cum Iuda traditore Domini noſtri Ieſu Chriſti, & componat in ſupraſcriptum Epiſcopium auri ſolidos ſexcentos Byzantios, & hæc charta noſtræ offertionis vt ſuperius legitur firma, & ſtabilis permaneat in perpetuum.

† *Ioannes Iudex teſtis eſt.*

† *Ego Ioannes . . . . teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes filius Marini Manzo teſtis ſum.*

† *Ego Leo Scriba filius Vrſi hanc chartam offertionis manu propria ſcripſi.*

Manſi

Manſi verò de Blato, vxoriſque eius Mariæ venditionis documentum ſic ſe habet.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, temporibus Domini Roberti, & Domini Rocerij genitoris, & filij glorioſi Ducis Italiæ, Apuliæ, Calabriæ, Siciliæ anno ſexto Ducatus eorum Amalphiæ die viceſima menſis Iulij Indictione ſecunda.

Certi ſumus nos Manſo de Blato cui ſupernomen dicitur Tunnina, & Maria ambo, videlicet iugali filia quondam Petri Paradiſo à præſenti die promptiſſima voluntate venundedimus, atque in præſenti ceſſimus, & contradidimus vobis Domina Sikelgaita glorioſa Duciſſa Domina noſtra vxor ſupradicti Domini Roberti glorioſi Ducis, ideſt plenariam, & integram hæreditatem noſtram quam habere viſi ſumus in Sangini m poſitum à ſupra Reginnis minoris, ſicut eſt vinea, & terra vacua, & quercetum, atq; caſtanietum, quam, & cum caſa fabricata ſolariata, & palmentum, & labellum, & ciſterna, & caſalina, & omnibus alijs ſabricis ſuis, quam & cum ſaluæ viæ ſuæ ibidem ingrediendi, & egrediendi, cum omnia quæcunque vobis opus, & neceſſarium fuerit, quam & cum omnia, ſiue infra ſe habentibus, & pertinentibus qui nobis obuenit à ſupraſcripto Petro Paradiſo ſoero, & genitorem noſtrum vineam fabricis caſtanietum, quercetum, pomiferis, cannetum, terra vacua, cultum, vel incultum domeſticum, & ſaluaticum totum ſine omni minuitate vobis eos venundedimus, vt iam ſicut diximus nihil vobis exinde exceptnaumus, aut aliquod nobis exinde remanſit, ſed qui viam exinde habet non illam contretis, & quantæ chartæ exinde habuimus dedimus vobis illæ; & ſi aliquando tempore plus chartæ exinde inuenta dederit nos, & noſtris hæredes mittere illæ debeamus ſubtus vos, & cui per vos datū fuerit abſq; omni damnietate vnde, & in præſentem exinde accepimus à vos plenariam noſtram ſanationem, ideſt auri ſolidos trecentos decem de tarì boni ana tari quatuor per ſolidum ſi ut inter nos bonæ voluntatis conuenit quando vendidimus ad creditores noſtris, cui illis debuimus in omnem deliberationem, & in omnem deſitionem, vt à nunc die præſentis, & in perpetuis temporibus in veſtra, & de veſtris hæredibus, vel cui per vos datum fuerit ſit poteſtatis habendi, fruendi, poſſidendi, vendendi, donandi, commutandi, faciendi, & iudicandi exinde omnia, quæ volueritis ſine omni noſtra, & de noſtris hæredibus contrarietatē, vel requiſitionē in perpetuum, & iam aliquando exinde, neque à nobis, neque ab hæredibus noſtri vel à nobis ſummiſſas perſonas nullam requiſitionem, vel contrarietatem exinde habeatis, non vos non nullus homo cui per vos datum fuerit habeatis exinde, quodcunque requiſitionem, aut moleſtiam in perpetuum. Inſuper nos, & noſtros hæredes vobis, & ad cui per vos datum fuerit plenariam ſupradictam noſtram venditionem qualiter ſuperius legitur ante ſtare, & defenſare promittimus omni tempore ab omnibus hominibus. Quod ſi minime vobis exinde fecerimus, & omnia, vt ſuperius legitur non adimpleuerimus componere promittimus nos, & noſtros hæredes vobis, vel ad cui per vos datum fuerit duplo ſupraſcripto pretium; & hæc charta noſtræ venditionis, vt ſuperius legitur firma permaneat in perpetuum.

† *Ego Leo filius Vrſi Selinillo teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes Filius Marini Manzo teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes Maniaitella teſtis ſum.*

† *Ego Leo Scriba filius Vrſi ſcripſi &c.*

4 MAVRVS æternæ memoriæ dignus Reginnenſis Epiſcopus proximus videtur ſucceſſor Iaquinti ob eius præclaras animi dotes Rogerij Ducis in paucis charus, cuius intuitu, ac deuotione omnes donationes, ac conceſſiones iam diu ab Amalphitanis Ducibus Eccleſiæ ſanctæ Trophimenis conceſſas piiſſimè aſſeruit, iterumque donauit, vna cum ipſa plaga maris prope Reginnam. Actum eſt documentum anno ſal. 1091. tenor vero talis eſt ex ipſo originali à me exſcriptus.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo nonageſimo primo die viceſimâ menſis Octobris Indictione quintadecima Amalphiæ.

Nos Rogerius Dei gratia Dux, à præſenti namque die ſcribere, & firmare iuſſimus vobis Mauro gratia Dei Epiſcopo

A po ſanctæ Sedis Reginnenſis Eccleſiæ beatæ Trofimenis Chriſti martyris hanc chartam ceſſionis atque cõfirmationis: & quod ante hos præteritos Dominus Maſtalus, qui fuit Dux, & Patricius de ciuitate Amalphiæ, & alij Duces Patritij ipſius Amalphitanæ ciuitatis dederunt, & donauerunt per eorum chartam ceſſionis in dictam Eccleſiam beatæ Trofimenis inclytam ipſa plagia arena maris de Reginnis Minoris de quantum continet ipſa iam dicta plagia de fine in finem, & quanta terra vacua ibidem habuit, & ipſi anteceſſores veſtri ab illo tempore vſque modo habuerunt, & tenuerunt, & dominauerunt eos; & fecerunt exinde quicquid voluerunt
B pro vtilitate de veſtra Eccleſia, modo autem vos noſter Dominus Maurus Epiſcopus obſecraſtis nos, & petiſtis nobis exinde . . . pro parte ipſius Eccleſiæ, vt faceremus vobis exinde chartam ceſſionis, & offertionis, nos autem pro Dei amore, & de noſtra ſancta Dei Eccleſia, & pro veſtra . . . m.ſ. & magnum quod nobis exinde feciſtis confirmamus, & tradimus vobis inclytam noſtram plagiam de arena maris de Reginnis Minoris de fine in finem, quantum ipſa plagia continet, & quanta terra vacua ibidem habet, vt amodo, & deinceps ſint in poteſtate tua de te noſtro Domino Mauro Epiſcopo ad faciendum, & iudicandum exinde pro vtilitate de veſtra Eccleſia,
C quod volueritis abſque omni noſtra, & de noſtris poſteris ſucceſſoris contrarietate, vel requiſitione in perpetuum, & ſi aliquando tempore, quauiſcunque poſteris, aut quauiſcunque alia humana perſona magna, vel parua contra hanc chartam noſtræ conceſſionis, atque confirmationis venire præſumpſeris, & eam rumpere voluerit, illa perſona habeat anathema, & maledictionem à Patre, & Filio, & Spiritu ſancto, & partem habeat cum Iuda traditore Domini noſtri Ieſu Chriſti. Et componat vobis in veſtra Eccleſia auri ſolidos mille . . . . & hæc charta
D noſtræ ceſſionis, atque confirmationis, vt ſuperius legitur, firma permaneat in perpetuum.

† *Ego Leo Iudex teſtis ſum.*
† *Leo filius Sergij filij Ioannis Iudex teſtis eſt.*
† *Petrus Iudex teſtis eſt.*
† *Ego Leo Scriba filius Vrſi ſcripſi.*

Elapſo tertio deinde anno à donatione idem Rogerius Dux alteram donationem intuitu Mauri Epiſcopi eidem Eccleſiæ ſanctæ Trophimenis fecit anno 1094. in ipſa Amalphia, ita in originali, quod vna cum alijs in Archiuio Minorenſi extat, ſcriptum eſt à Ioanne Scriba.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo nonageſimo quarto, temporibus Domini Rogerij glorioſi Ducis medio menſe Aprilis Indictione ſecunda, Amalphiæ.

Nos ſupraſcriptus Rogerius Domini gratia Dux à præſenti die promptiſſima voluntate conceſſimus, atque confirmauimus pro redemptionis animæ meæ, & de genitrice mea in Eccleſia beatæ Trophimenis virginis, & martyris, quæ dedicata eſt in Reginnis Minoris in manum, & in poteſtatem de te Domino Mauro venerabili Epiſcopo ſanctæ Sedis Reginnenſis Minoris iam dictæ Eccleſiæ beatæ Trophimenis virginis, & martyris, quam & de veſtris poſteris ſucceſſuris rectores prædictæ Eccleſiæ: ideſt plenariam ipſam apothecam ad negotiandum, & vendendum de Reginnis Minoris, qui pertinuit in ipſo publico noſtro de Amalphia, & cum plenaria ipſa ſtatera, & cum omnibus conſuetudinis de prædicta pothega, & de ipſa prædicta ſtatera, vndecunque ibidem pertinet, quod vobis in ſupradicta Eccleſia ſanctæ Trophimenis de antea per chartas ceſſionis, & offertionis tradidimus, & frugiaſtis, & dominaſtis illos cum omnibus conſuetudinib. & cum omni pertinentia eius, ſicut continebat ipſa prædicta charta offertionis, atque conceſſionis, quod vobis exinde de antea fecimus, & poſtquam vobis exinde ipſa prædicta conceſſionem atque offertionem fecimus pro illa occaſione quando recolliximus, & tulimus ad omnes cui datum habuimus de ipſo publico de Amalphia tandem vobis tulimus ipſa prædicta pothega, & ipſa prædicta ſtatera de Minori, & dedimus ipſa prædicta pothega ad ipſi Rebellenſes abſq; ipſa ſtatera in hunc ordinem, vt vobis exinde dare omni anno ſolidos centum de tari, modo verò pro inſpiratione Dei omnipotentis, & pro redemptionis animæ meæ & de genitori, & de genitrice mea rendedimus vobis in ſupradicta ſancta Dei Eccleſia omnia ſupraſcripta quantum continet ipſa prædicta charta conceſſionis, & offertionis, quod vobis exinde antea fecimus, vt amodo, & in perpetuis temporibus vos, & veſtris poſteris ſucceſſores tollere debeatis per omni vno anno de ipſa prædicta pothega, cum ſua pertinentia abſque dicta prædicta ſtatera ipſi prædicti ſolidi centum de tari da ipſi hominibus Rebellenſis, qui nobis illos dare debent per præceptum, quod exinde ad illis fecimus, & ſimiliter ipſa prædicta ſtatera cum omnia ſua pertinentia iterum fiat in poteſtate de prædicta Eccleſia in manu, & in poteſtate tua, & de tuis poſteris ſucceſſuris ad ordinandi, & frugiandum, & dominandum ſine omni minuitate, & ſine omni

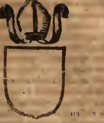
A omni contrarietate noſtra,& de noſtris poſteris ſucceſſoris, & de omni alia humana perſona in perpetuum, & forſitan ſi ipſi præd. hominibus Rebellenſis vobis, & ad veſtris poſteris ſucceſſoris non dederint omni annue ipſi prædicti ſolidi centum de tari de Amalphi de ipſa prædicta pothega, & de omni ſua pertinentia abſque ipſa prædicta ſtatera, & qualibet contrarietate exinde præſumauerit facere, tunc cadere debeat vobis, & ad veſtris poſteris ſucceſſoris ipſi hominibus Rebellenſis in ſupraſcripta Eccleſia ad faciendum legem, & iuſtitiam tanquam ad me ſupraſcripto Rogerio Dux in noſtra Curia, & ſi aliquãdo tempore, quauiſcunque humana perſona magna, vel parua contra hanc chartam noſtræ ceſſionis, atque confirmationis venire præſumpſerit, & eam rumpere voluerit habeat perſonam illam anathema, & maledictioné à Patre, & Filio,& Spiritu ſancto, & partem habeat cum Iuda traditore Domini noſtri Ieſu Chriſti, & hæc charta noſtræ ceſſionis, ſeu confirmationis, vt ſuperius legitur, firma permaneat in perpetuum.

† *Ego* . . . .
† *N.* . . . .
† *N.* . . . .
† *Ego Ioannes* Scriba *filius Vrſi ſcripſi.*

Præter hæc quæ relata ſunt de Mauro nulla alia extat memoria; ferunt tamen monumenta illum vixiſſe in hac dignitate vſque ad annum 1102. & circa hæc tempora ad Archiepiſcopalem Sedem Amalphitanam aſcendiſſe; & clarius refert documentum Conſtantini huius Sedis Epiſcopi, quod paulo infra dabimus, in quo memoratur Maurus Archiepiſcopus Amalphitanus antea Epiſcopus ſanctæ Triphomenis.

5 LEO Reginnæ Minoris quintus Epiſcopus, de quo clara extat memoria in monumentis Epiſcopij an.1103.5. die Decembris Indictione 12. & an.1105. die 10. Octobris Indictione 13.

6 STEPHANVS Leonis ſucceſſor cuius prima mentio occurrit ann.1112. Hic anno 1118. Menſe Auguſti Eccleſias ſancti Ioannis, ac ſancti Saluatoris iuxta maritima, monaſterio ſanctiſſimæ Trinitatis, & Petro Abbati perpetuo attribuit, & ab omni Epiſcopali iure immunes fecit.

B 7. CONSTANTINVS Reginnenſis Epiſcopus anno 1127. pietatis erga Deum, charitatis in Clericos, amoriſque non leuia exhibuit argumenta, dum inter ſuæ Diœceſis presbyteros,clericoſque modum viuendi iuxta regularem vitam inſtituit, condiditque conſtitutiones, ſuaque inſcriptione, ac plumbeo ſigillo ſignauit, vbi inſculpta viſitur Imago ſanctæ Trophimenis. Præclari huius monumenti originale extat apud me in pergameno exaratum, cuius exemplar exhibeo.

Conſtantinus Diuina clementia Reginnarum Minoris Epiſcopus cuncto ſibi Clero commiſſo.

C Quiſquis paſtorali dignitate fungitur præcipuæ diſcretionis lineas imitari debet. Scilicet vt tempora, regiones, plebium conſuetudines, augmentum detrimentumue Eccleſiarum diligéter perſcrutando examinet in augmento ſiquidem augmentando in detrimento verò deminuendo, cuncta ſibi commiſſa honeſte diſponere ſatagat. Hoc autem hic idcircò præmiſimus, vt noſtrorum anteceſſorum traditiones, quia penitus tranſgredi minime valemus: ſaltim tum quia abundauit iniquitas, & charitas refriguit, tum quia ſumptus oblationum omnino defecit, vt
D noſter Clerus prorſus non obruatur, his in cunctis præmiſſis conſulere ſategimus. Siquidem in exordio noſtrarum Eccleſiarum populos deuotos, & dapſiles ad conferenda beneficia eiſdem Eccleſijs conſtitit. Tum quia regio magis copiarum gloria pollebat,tum quia earundem Eccleſiarum paucitas imminebat, & idcirco inſuper venientibus lemonijs mutua frequenter inter Sacerdotes prandia fiebant, at vbi populorum creuit augmentatio. Eccleſiarum inſuper duplex, ac triplex creuit cõſtructio in parietibus quidé in oblationibus autem minime. Præuidens bonæ memoriæ prædeceſſor noſter Domnus S. vir vitæ venerabilis ſcandalizari multos de Clero noſtro Sacerdotes conſuluit, ſtatuit, ſanciuit vt in ſuperuenientibus lemonijs duorum tarenorum benedictio Congregationi

A rioni ſuperuenienti à Sacerdote Eccleſiæ ad quam leniouæ confluebant, daretur. Nos autem & noſtris temporibus adhuc, quod melius eſt ſuper erogationes, quoniam oblationes populorum penitus defecerunt, firmamus, Paſtorali auctoritate corroboramus, vt inſuper venientibus lemonijs mediæ ras oblationis in Eccleſia oblata ſuperuenienti Congregationis conferatur, reliqua verò medietas eidem Eccleſiæ reſeruetur, ſed & illud huic noſtræ deſcriptioni inſerentes ſtatuimus, vt die Paraſceues, cum omnis Chriſtianorum B Eccleſia de Chriſti paſſione, vel morte affligitur, in nullo penitus commune prandium fiat, abſurdum quippe videtur de Chriſti morte triſtari, & varijs epulis, & illicitis potationibus implicari, per præſentis itaque priuilegij noſtri paginam firmanus, vt ſicut ſupra taxauimus amodo & vſque in ſempiternum ratum, & inniolabile maneat. Si quis autem huius noſtræ deſcriptionis temerarius violator exiſtere præſumpſerit, perpetuò anathemate damnetur, & à ſanctæ matris Eccleſiæ communione eliminetur, atque in reſurrectionis vniuerſitate cum impijs, reprobis perpetuo igni ſubdatur.

C

† *Ego Conſtantinus Domini gratia Epiſcopus has litteras fieri iuſſi, & ego ipſe confirmo.*

† *Ego Mantonus Presbyter Cuſtos de . . . ſalus, &c. confirmo.*

† *Ego Petrus Presbyter filius Dom. Leo Scanapecu confirmo.*

† *Com. Presbyter, qui Regimundo de Monte confirmo.*

† *Comvoctus Archipresbyter filius ſer Taſcaran confirmo.*

† *Ego Vrſus Presbyter Cuſtos S. Leoni Papa confirmo.*

† *Ego Leo Presbyter filius Domini Vrſi Scanapecu, confirmo.*

† *Ego Ioannes Presbyter dicti Dom. Vrſi d. . . . confirmo.*

D

† *Ego Ioannes Presbyter Iacinthus confirmo.*

† *Ego Vrſus Presbyter quondam Domini Vrſi gratia Dei Monachi de Claromonte confirmo.*

† *Ego . . . Presbyter filius Domini Vrſi de Cunarene confirmo.*

† *Ego Adimater Presbyter de ſancta Vvaterna confirmo.*

† *Ego Manſo Presbyter & Primicerius confirmo.*

Datum anno Incarnationis Dominicæ MCXXVII. Reginnis Minoris Indictione quinta.

Vidi nuper originale Minorenſis Eccleſiæ monumentum, quo Conſtantinus Epiſcopus, eiuſque Clerici S. Triphomenis, pacta quædam, & conuentiones olim inter Petrum Mauronem, & Maurum Epiſcopum Reginnenſem, tunc Archiepiſcopum Amalphitanum ſancitas, cum germano Mauronis, innouarunt ann. 1128. quod ſanè inſigne eſt documentum, ex eo enim luce clarius habemus Maurum ex Minorenſi Epiſcopo ad Metropolitanam Sedem Amalphitanam aſcendiſſe, eoque an. 1128. ſuperfuiſſe, viuente Conſtantino in Minorenſi Eccleſia. Documentum ſi●ti iacet curauimus exſcribendum.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo centeſimo viceſimo octauo, Kalendas Martias Indictione ſexta Amalphiæ.

Manifeſtum facio ego Pantaleo filius Domini Ioannis Iudice Tectabecte & Blactu ambo iugales, & filia Dom. Mauroni de Petro de Maurone de Muſco de Maurone Comite, & nos Muſco filius Domini . . . . . filij Dom. Muſci de Ioanne de Pardo, de Leone Comite vobis Domino Conſtantino Domini gratia Epiſcopus ſanctæ Sedis Reginneuſis Eccleſiæ Beatæ Trophimenis virginis & martyris Chriſti, & vobis totis ipſis Clericis qui officiant in prædictum Epiſcopium, pro eo vero, quod inuenimus & quæſiuimus vos cum ipſa charta, quod fecerat Domino Mauro Archiepiſcopus de Amalphia, quando erat Epiſcopus de prædicta Eccleſia ſanctæ Triphomenis ad Domino Mauroni Presbytero, & Abbas ſancta Cruce, & ad Pantaleo filio Domini Gregorij Ferafalcone, & ad Ioannem filium Domini Leoni de Leopardo, qui fuerunt diſtributores de Domino Petro vero germano de me ſupraſcripta Blactu filius ſupraſcripti Dom. Mauroni de Petro de Maurone de Muſco de Maurone Comite, & diximus vobis, quia ſupraſcriptus Domino Petro dimiſit in prædicto Epiſcopio de Minori ſolidi centum de tari per ipſum ſuum teſtamentum, vt fabricarent inde duæ aputheæ in ipſa terra quod conceſſit . . . . prædicto Domino Maurone genitori ſuo, & vt præd. duæ aputhecæ herent ſalba de prędictum Epiſcopium de Minori, & de ipſo

Manſio-

Manſionatico, quod inde dederit omni annuè tollere illos medietatem ipſo Epiſcopos de prædicta Eccleſia de Minori, & pro alia medietate tollere ipſi Clerici, qui officiauerit in prædicto Epiſcopio de Minori, & canere ad illum exinde vigilia, & Miſſa omni annuc in die depoſitionis ſuæ, die omnium Sanctorum, & vigilia & Miſſa die Natiuitatis Domini, & die ſancta in Paſcha Reſurrectionis Domini, & da ſupraſcriptis ſolidi centum per magnum rogum tulit illis da prædictis ſuis diſtributoris in Domino Mauro Archiepiſcopus, quando erat Epiſcopus de Minoris, & expendit illis pro vtilitate de prædicto Epiſcopium de Minoris hoc eſt in ipſa ſua fabrica de prædicto Epiſcopium, & prædicto Domino Mauro Archiepiſcopus . . . inde dedit ad vicc ad prædicti diſtributoris duæ cameræ fabricæ coniunctæ, & terra vſque ibidem in Reginnis Minoris ad finem cauſa de ſupraſcripta Eccleſia ſanctæ Trophimenis, ſicut continet ipſa charta, quod exinde tando fecit ad prædictos diſtributoris ſupraſcriptus Domino Mauro Archiepiſcopus, & ad præſens ſupraſcriptæ cameræ . . . . quia ſunt deſtructæ, & non faciebatis ſupraſcriptæ Miſſę, & vigilia pro anima de ſupraſcripto Domino Petro, ſicut ille iudicauit per ſuum teſtamentum qualiter ſuperius legitur, & habuimus inde vobiſcum multas altercationes; iam Dei gratia venimus exinde vobiſcum ad bonam finem, & conuenientiam, & reddidimus vobis ipſam cōceſſionem de prædicta terra, vt ſupra diximus, & firmamus vobis vt neque nos, & noſtris poſteris, neque nulla perſona pro noſtra parte, & non quæramus vos neque veſtris poſteris de ſupraſcriptæ apotecæ, neque de ſupraſcriptæ cameræ, neque de ſupraſcripti ſolidi centum per nullam occaſionem, ſed amodo, & ſemper vos & veſtris poſteris ſucceſſores Clerici, qui officiauerint in prędicto Epiſcopium de Minoris debeant ſatisfacere pro anima de ſupraſcripto Domino Petro ipſæ Miſſæ & vigiliæ per omnem annum ſicut ſuperius legitur, & ſicut continet ſupraſcripta charta, quod inde habemus, quod fecit ſupraſcriptus Dom. Mauro Archiepiſcopus quando erat Epiſcopus ad prædictos diſtributores de prædicto Domino Petro, & habeamus nos & veſtri hæredes ipſæ duæ ſepulturæ in cauſa de prædicto Epiſcopium de Minoris ſicut continet ſupraſcripta charta, quod inde habemus, quod ſupraſcripto Dom. Mauro Archiepiſcopus fecerat ad prædictis ſuis diſtributoris, & quidem nobis, & vobis aliquid de ſupraſcripto placito, & conuenientia, vt ſuperius legitur minuere, vel extenuare voluerit, tunc componere pars infidelis ad partem quæ firma ſteterit auri ſolidos centum Byzanteos, & hæc charta ſit firma in perpetuum quia vos & vobis ſimilem de iſta fecittis.

† *Ego prad. Pantal filius Domini Ioannis Iudex Teſtabella teſtis eſt.*
† *Maſtalus Iudex teſtis eſt.*
† *Ego Sergius Fiſinatus teſtis ſum.*
† *Ego Ioannes Comes, & Protbonotarius ſcripſi.*

Anno 1140. die 8. Ianuarij, 3. Indict. Conſtantinus maiora liberalitatis monumenta Eccleſiæ ſuæ ſanctæ Trophimenis, eiuſdemque Clericis aſſeruit. Confirmauit enim donationem quam fecerat anteceſſor ſuus Stephanus monaſterio Cauenſi de Eccleſia ſancti Ioannis iuxta plagiam maris; hanc ad petitionem Falconis Abbatis Cauenſis dedicauit Conſtantinus 6. Auguſti anno 1144. aſſiſtentibus Vrſo Scalenſi, ac Conſtantino Rauellenſi Epiſcopis, vt ipſe teſtatur in monumento, quod extat in Archiuio Cauenſi. Cuius exemplar ita ſe habet

Iuſtum & rationabile eſt, Vt iuſta petentibus diligenter tribuatur aſſenſus quapropter nos Conſtantinus ſanctæ Reginnenſis Eccleſiæ Dei gratiâ Epiſcopus, conſilio, & conſenſu Clericorum noſtrorum Dom. Falconis cœnobij ſanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis, quod eſt conſtructum in loco Mitiliano, vbi Caua dicitur, venerabilis Abbatis, iuſtæ petitioni aſſenſum tribuimus, ciuſque rogatui libenter annuimus. Rogauit ſiquidem nos, ipſe venerabilis Abbas, vt dedicaremus Eccleſiam, quæ in honore ſancti Ioannis conſtructa eſt in Reginnis Minorum iuxta plagiam maris, quæ ſcilicet Eccleſia iuris, & ditionis eſt prædicti Cauenſis cœnobij: gratanter igitur nos præfatus Conſtantinus Epiſcopus communi conſilio, & conſenſu Clericorum noſtrorum petitioni, & rogatui prædicti Dom. Abbatis menſe Auguſto anno Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo quadrageſimo quarto, Indictione ſeptima vna cum Domino Conſtantino Rauellenſi, & Domino Vrſo Scalenſi Epiſcopis, rogante, & incitāte illos prædicto Domino Abbate, dedicauimus prædictam Eccleſiam, quæ in honorem ſancti Ioannis conſtructa eſt, ſicut prædiximus, ita tamen vt neq; noſtri, neque poſteri nos, nec ipſa ſancta noſtra Reginnenſis Eccleſia, nec aliquis pro parte noſtra ibi aliquod dominiū aut aliquod ius aliquo tempore habeamus, aut quolibet modo habere quæramus, ſed ſemper ipſa prædicta Eccleſia ſancti Ioannis, cū domibus, & cœmiterijs ſuis, & cum ſuis omnibus pertinentibus ſit iuris, & ditionis ipſius Dom. Abbatis, & ſucceſſorum eius, & prædicti cœnobij ſanctæ Trinitatis habendi, & ordinandi, & faciendi exinde

quæ

quæ voluerint, abſque noſtra, ſucceſſorumque noſtrorum, & prædictæ ſanctæ Reginnenſis Eccleſiæ contrarietate. Declaramus etiam quæ bonæ memoriæ prædeceſſor meus Dominus Stephanus Epiſcopus in ipſo veſtro monaſterio per ſuum ſcriptum fecit, firma, & inconcuſſa maneant, quod ſi aliquo tempore quæuis perſona quolibet modo contra hæc quæ fecimus, venire tentauerit, quæ facta ſunt, inconcuſſa & illibata permaneant. Ipſe veró niſi reſipuerit anathematis vinculo teneatur. Vt autem ſupraſcripta ſcripta certius, firmiuſq; credantur, manu propria ſubſcripſi, & ſigno ſanctæ Crucis, quod ſcriptum eſt roboraui. A B

† *Ego Conſtantinus Epiſcopus Reginnenſis Eccleſiæ ſubſcripſi.*

† *Vrſo Scalesiæ Episcopus ſubſcripſi.*

† *Conſtantinus Dei gratia Rabellen. Eccleſiæ Præſul teſtis eſt.*

† *Mauronus Archipresbyter, & Primicerius de Reginnis Minorum teſtis eſt.*

† *Petrus Presbyter filio Leo Svannapeco teſtis eſt.*

† *Maurus Presbyter filius Vrſi Cunnorini teſtis eſt.*

† *Regimundus Presbyter de Monte teſtis eſt.*

† *Ego Sergius Presbyter ſcripſi iuſſu Domini Conſtantini Minorenſis Eccleſiæ Dei gratia Epiſcopi ſexta die, intrante menſe Augusto.* C

De Conſtantino poſt annum 1145. nulla alia reperitur memoria, incertum quo anno, ac die exceſſerit, vir tamen fuit (ex ijs, quę de ipſo habentur) inſignis pietatis.

8 MAVRVS ſecundus Scannapeco Sergij filius, nobili, vetuſtaque familia, Epiſcopus Reginnenſis effectus ſucceſſit Conſtantino, cuius habetur mentio in certo permutationis documento anno 1161. die 10. Martij Indictione 9. de quo item anno 1162. die 12. Maij. Putarunt nonnulli hunc Maurum iacere in Cathedrali eo in marmoreo tumulo, qui adhuc extat hiſce carminibus Leoninis inſculpto. D

† *Noſcat, qui neſcit, quod Epiſcopus hic requieſcit*
Maurus dum vixit, oculos ad ſidera fixit,
Atque ſatis morum plenus fuit ipſe bonorum,
Cum grege Sanctorum, requieſcat in arce Polorum.

9 LAVRENTIVS proximé Mauro acceſſit. Hic primus eſt qui Minorenſis Epiſcopus denominetur, hoc enim titulo reperitur ornatus in documento Vvillelmi Regis. Fuiſſe vero Laurentium Eccleſiaſticæ libertatis, ſuæque iuris Eccleſiæ indefeſſum propugnatorem ex eodem habemus documento. Etenim cum Laurentius ad Eccleſiæ ſuæ iura ſeruanda Regias aures diu propulſaſſet, vt adulteriorum cauſas, & Clericorum facinora, quæ laici Iudices in Eccleſiæ dedecus ad ſe ſubtraxerant, ad Eccleſiaſticum forum reducerétur, placuit pio Regi iuſtas Laurentij poſtulationes exaudire, deditque de hac re reſcriptum Iudicibus, Baronibuſque ſui Regni perpetuo obſeruandum. Dignum quippe documentum, vt in hoc loco pereunetur ad poſteros, & Laurentij Epiſcopi virtus commendetur; tenor eſt huiuſmodi ex originali.

Vvillelmus Dei gratia Rex Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Comitibus Camerarijs, Iuſtitiarijs, Baronibus, & vniuerſis baiulis, qui ſunt de Parochia, & diœceſi Minorenſis Eccleſiæ fidelibus ſuis ſalutem & dilectionem.

Laurentius venerabilis Epiſcopus Minoris fidelis noſter ſignificauit Maieſtati noſtræ dicens, quod Eccleſia ſua priuatur, & diminuitur de iure ſuo, videlicet de adulterijs, quæ non permittitis iudicari in curia ipſius Eccleſiæ ſicut debent, & de perſonis Clericorum, quæ à vobis, vt laici iudicantur, capiuntur, & incarcerantur: quod ſi verum eſt admodum nobis diſplicet, & grauiter ferimus Non enim . . . . neque volumus, vt ea quæ ab Eccleſia coerceri, & iudicari debent, à vobis iudicentur, vel puniantur, vnde mandamus vniuerſitati veſtræ, & precipimus, vt amodo de adulterijs iudicandis vos non intromittatis. Sed ſi quis de Parrochia, vel diœceſi prædicta Epiſcopatus Minoris de adulterio accuſatus, vel in eo deprehenſus fuerit, ad iudicium Minorenſis Eccleſiæ in qua adulteria ipſa iudicari debent, conſiſtat, & à Curia eiuſdem

dem Eccleſiæ iudicetur, & corrigatur, excepto ſi per inſultum,& per violentiā adulterium committitur, quod ſi acciderit, iudicetur ab Eccleſia de ipſo adulterio,quod ſpectat ad iudicium ipſius Eccleſiæ, & de hoc quod ſpectat ad iudicium Curiæ noſtræ, videlicet de inſultu, & violentia, iudicetur ab ipſa Curia noſtra. De perſonis verò Clericorum volumus,& iubemus, vt ſi aliquis Clericus Parochiæ,vel diœceſis prædicti Epiſcopatus Minoris de aliquo foris facto de quo perſona ſua iudicari, vel condemnari debet appellatus fuerit, non à vobis,neque à Curia veſtra, ſed ab ipſa Eccleſia,& in Curia Eccleſiæ de hoc quod ad perſonam ſuam ſpectat iudicetur, & corrigatur ſicut cōuenerit iuxta Canones, & ius Eccleſiaſticum,excepto ſi aliquis Clericus fuerit appellatus de proditione vel alio huiuſmodi maleficio quod ſpectat contra Maieſtatem noſtram, quod ſi acciderit, volumus, & præcipimus, vt hoc quod ſpectat ad iudicium Curiæ noſtræ iudicetur ab ipſa Curia noſtra, & de hoc, quod ſpectat ad iudicium Eccleſiæ,ab ipſa Eccleſia iudicetur. Si verò aliquis Clericus de hæreditate, vel tenimento quod nō ab Eccleſia, ſed a vobis, ſiue per patrimonium, aut aliunde in terris veſtris teneat, fuerit appellatus, volumus vt de hoc in Curia illius in cuius terra poſſeſſiones, vel tenimentum ipſum ſuerit, reſpondeat, & quod [illegible] faciat, non tamen, vt perſona eius capiatur, vel incarceretur. Inſuper confirmamus eidem Minorenſi Eccleſiæ omnes homines de eadem terra, qui dicuntur Apicellæ præfatæ Eccleſiæ pertinentes, apothegarios duos & furnarios duos mandantes, & firmiter præcipientes, vt tam homines ipſi qui dicuntur Apicellæ, quam & [illegible] duo apothegarii, & duo furnarij de omnibus de quibus idem Minorenſis Eccleſia ab antiquis temporibus intendere debent, & [illegible]nerunt, ei de cætero abſque omni [illegible] reſpondeant, & intendant. *Data Panormi 23. menſis Martij Indictionis octaua.*

Anno 1178. Ricardus ex filijs Pantaleonis nobilis vir offert nonnulla bona in ciuitate Reginna Minore posita ſanctæ Sedi beatiſſimæ Trophimenis, & pro ea Laurentio Epiſcopo pro redemptione animæ ſuæ, ſuorumque defunctorum pro quibus & [illegible] ac ſtatuta die orare teneretur. Donationis ſcriptum ex originali ita ſe habet.

In nomine Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octauo, temporibus Dom. noſtri Gulielmi Dei gratia Regis Siciliæ,Ducatus Apuliæ,& Principatus Capuæ, & tertiodecimo anno Regni eius,Amalphiæ die vigeſima menſis Iulij Indictione vndecima Atrano.

Ego quidem Ricardus filius Dom.Ioannis,filij Dom. Sergij, filij D.Mauri de Pantaleone de Mauro de Maurone Comite à præſenti die promptiſſima voluntate, Dei charitate, & amore, animarumque noſtrarum redemptione,& pro redemptione animæ ſupradicto genitori meo, ſeu & pro redemptione animæ Ioanni filio meo, ſeu omnium defunctorum parentum noſtrorum dare, & tradere atque offerre viſus ſum in Epiſcopio ſanctæ Sedis Eccleſiæ Beatiſſimæ Trophimenis, quæ conſtructa eſt in Reginnis Minoris, ſeu in manibus atque poteſtate de vobis Dom. Laurentio,Domini gratia venerabili Epiſcopo S. Sedis beatiſſimæ præfatæ Trophimenis Chriſti martyris, ſpirituali patri meo, idest plenariè & integrè ambæ ipſæ apothecæ noſtræ fabricæ, quas habemus de parentorum noſtrorum in ſupradicto loco Reginnis Minoris, quæ ſunt duo membra unum ſuper aliud, hoc eſt ipſa apotheca terranea,& ipſa ſecunda apotheca deſuper [illegible] ſicut ſunt ambæ ſupraſcriptæ apothecæ fabricatæ, & ordinatæ cum omnibus ædificijs, & pertinentijs ſuis; vnde reclaramus vobis exinde ipſe finis, à parte vero Septemtrionis quam de vno latere à parte Orientis pariete cōmunale habeatis cum ipſæ aliæ apothecæ noſtræ, quæ nobis ibidem in prædicto loco remanſit, & de alio autem latere à parte Occidentis pariete communale habeatis enim ipſo furno deſuper veſtro Epiſcopio, à parte verò Meridei parietem liberū habeatis, & exinde Regiæ, & feneſtræ, & plenariè gradus fabricæ habeatis,& eū ipſum vallatoriū ſuū de ante ſe,& de ipſe gradus quam & exinde viam habeatis cum omnia cauſa & omnia eorum pertinētia, quam & cum ipſum venterium deſuper [illegible] ad fabricandum vobis illos in altum,quantum volueritis,cum omnibus ædificijs, & pertinentijs ſuis,vnde nihil vobis exinde exceptuamimus, in eam enim rationem vt amodo, & ſemper inclyta ipſa prædicta noſtra traditione, ſeu offertione qualiter ſuperius legitur in veſtra & de veſtris poſteris ſucceſſores quam & de prædicto Epiſcopio ſit poteſtate ad vendendi,fruendi,& poſſidendi,dominandi, ordinandi, & faciendum inde opus de prædicto principio, & abinde tempore, neq;vos,neq;veſtri poſteris ſucceſſores nec nullus homo pro parte de prędicto Epiſcopio non habeatis poteſtatem illos vendere, aut donare,nec commutare,neque alienare pro nulla inuenta ratione, ſed omni tempore ſint de ſupradicto Epiſcopio qualiter ſuperius legitur, & nos, & noſtri hæredes vobis, & veſtris poſteris quam, & prædicto Epiſcopio illos defendere,& vindicare debeamus omni tempore ab omnibus

bus hominibus, & vos, & veſtri poſteris omni anno vſque in ſempiternum facere debeatis ipſum officium defunctorum ſicut proclamat ipſum manifeſtũ, quod nobis facere debetis, quod ſi minime vobis exinde fecerimus, auri ſolidos quinquaginta regales vobis componere promitto, & hæc charta ſit firma in perpetuum, quod ſupra diſturbatum eſt legitur poſteris.

† *Landulphus filius Domini Sergij Comitis Mauroni teſtis eſt.*
† *Sergius Iudex filius quondam Lupini de Ferraci teſtis eſt.*
† *Pandulphus filius Pantaleonis teſtis eſt*
† *Ego Manſo filius Domini Ioannis Curialis filij Domini Vrſi Imperialis diſſipati, ſcripſi.*

Actum videtur hoc documentum in Atrano; Atranum verò oppidum eſt muris circundatum prope littus maris in Valle, ab Occaſu hyemali habet ciuitaté Amalphiæ, à Meridie verò mare, ab Oriente ciuitas Rauelli, eiuſque mons, ab Aquilone, & Occaſu æſtiuo ciuitas Scalarum, & mons illius priſcis temporibus à nobilibus habitatur, eius meminit Erhibertus in chronica: in altero documento ſunt aliqua verba, quæ partim intelliguntur; quorum intelligentia hæc eſt. Palmentum à pedum palmis dictum arbitror, quia ibi vuę pedibus premuntur, idem ac torcular: labellum à labendo dictum eſt, locus ad muſtum recipiendum ex palmento labẽs, eſt autem labellum inſtar piſcinæ, & ab alijs locus dicitur Amalphico vocabulo *Labellum*: *Ventarium* eſt domus ſuperius ædificium à *ventis* dictum; *Vallatorium*, idem eſt ac proiectum: *Imperialis* vero *Diſſipator*, vt in ſubſcriptione Manſi filius Dom. Ioannis Curialis filius Dom. Vrſi Imperialis diſſipati idem eſt, ac ſecundo Conſulis. Anno 1189. die 20. Iulij 7. Indict. Atran. Donatum lego Epiſcopio Reginnis Minoris B. Mariæ glorioſæ virginis & B. Trophimenis virginis, & martyris Chriſti, & Laurentio venerabili Epiſcopo eiuſdem Eccleſiæ portiones Eccleſiarum S. Eraſmi martyris Chriſti, & ſancti Nicolai Confeſſoris Chriſti in plano Reginnis. Cæterum Laurentio Præſule anno 1196. Corradus Hildersheymenſis Epiſcopus Regni Siciliæ Legatus, & aulæ Imperialis Cancellarius pro ſalute Henrici VI. Imperatoris ac Conſtantiæ Auguſtæ Reginæ Siciliæ confirmauit donationes quas olim Guillelmus Rex Minorenſi Eccleſiæ elargitus fuerat, cum eſſet apud Minorem, in hunc modum ex originali.

A *Corradus Dei gratia Hildensheymenſis Electus, Imperialis aulæ Cancellarius, totius Italiæ, & Regni Siciliæ Legatus, Bailiuis & vniuerſis quibus præſentes litteræ oſtenſæ fuerint Domini Imperatoris fidelibus ſalutem, & omne bonum.*

Notum facimus vniuerſitati veſtræ quod nos diuinæ pietatis intuitu, pro ſalute quoque & conſeruatione Domini noſtri Magnifici Romanorum Imperatoris & inuictiſſimi Regis Siciliæ, & Dominæ noſtræ Sereniſſimæ Imperatricis, & Reginæ Siciliæ confirmamus Eccleſiæ Minorenſi Srraciam, quæ vocatur petia rotunda in tenimẽto Campaniæ quam Illuſtris Rex Gulielmus ſecundus bonæ memoriæ ipſi Eccleſiæ conceſſerat, ſicut idem Rex terram ipſam eidem Eccleſiæ conceſſit, ſaluo in omnibus mandato, & ordinatione ſupradicti Dom noſtri magnifici Imperatoris, & inuictiſſimi Regis Siciliæ; mandantes & ex Imperiali, & noſtra parte diſtrictè præcipientes vt nullus præfatam Eccleſiam de terra ipſa impedire, vel indebitè moleſtare præſumat. Sciatur quod quicunque huic noſtræ confirmationi, & mãdato temerarius obuiator extiterit Imperialis culminis indignationem ſe nouerit incurſurum, & nos eum merita pœna plectemus. *Data apud Maiorem vltimo die menſis Iunij quartadecimæ Indictionis.*

Elapſo ab hac cõfirmatione anno quarto Conſtantiæ Reginæ, & Imperatricis, primo vero Federici II. filij eius, Matthęus Sergij filius quondam Rogerij Imperialis protonobiliſſimique filius Sergij Comitis Mauroni obtulit Laurentio Epiſcopo pro ſuæ animæ remedio bona poſita in plano Reginnæ actum anno 1197. 2. Decemb. Indict. 1 Excepit item Laurentius an. 1201. die 1.. Martij 4. Indict. peramplam donationem in ipſa Reginna, a Ioanne Sergij Iudicis filio quondam Sergij, quondam Ioannis Pantaleonis filij, in qua donatione Laurentius Reginnenſis Epiſcopus dicitur, anno autem 120. Auguſto menſe 6. Ind. Minorenſis Epiſcopus nominatur in ſententia ab ipſo data vna cum Matthæo Amalphitano Archidiacono tanquam delegatis Apoſtolicis in fauorem monaſterij Cauenſis contra Scalenſis Presbyteros pronunciata Iterum illum inuenio Reginnẽſem vocatum Epiſcopum anno 1207 in marmorea tabula conſecrationis S. Sixti Scalarum ciuitatis, vbi vna cum Matthæo Archiepiſcopo Amalphitano, ac Conſtantino Scalenſi Præſulibus interfuerat ſua præſentia ritum ſacrum illuſtrante Petro Capuano tituli S. Marcelli Presbytero Cardinali; poſt hunc annum nulla alia de Laurentio reperitur mentio: vbi vel quando ex hac mortali vita diſceſſerit incertum.

Ioan-

10 IOANNIS de Cauellis Minorenſis Epiſcopi prima mentio in monumentis eiuſdem Eccleſiæ reperitur ann. 1217. cum veluti Apoſtolicus delegatus vna cum Ioãne Archiepiſcopo Amalphitano diſcuſſo iudicio ad fauorem Canenſis monaſterij contra Capntaquenſem Epiſcopum pronunciauit Eccleſiam ſancti Nicolai de Mercatello, cum omnibus iuribus, & bonis ad monaſterium ſpectare, in ea enim ſententia ſe Minorenſis Eccleſiæ Epiſcopũ ſubſcribit. In documento vero venditionis quod actum eſt anno 1219. inter ipſum & Trudam Abbatiſſam monaſterij ſancti Angeli oppidi Attrani vocatur Epiſcopus ſanctæ Sedis beatiſſimæ Trophimenis Chriſti martyris de Reginnis Minoris. In eo item documento Ioannem filium fuiſſe Roberti Cauelli habemus, quod cum ſit valde dignum ad illius æui mores, & loca agnoſcenda, ex ipſo authographo hic damus.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo ducenteſimo nono decimo, temporibus Domini noſtri Frederici Dei gratia Romanorum Regis ſemper Auguſti, & Regis Siciliæ regnante Domino Henrico clariſſimo filio ſuo feliciſſimo Rege Siciliæ Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ anno ſexto, die 5. menſis Iunij Ind. 7 Atrano.

☞ Certi ſumus nos Truda Domini gratia Monacha, & Abbatiſſa monaſterij puellarum vocabulo ſ. Angeli, quæ cõſtructus, & dedicatus eſt intus Atrano prope arena maris, & filia Dom. Sergij Iudicis, & filia Dom. Sergij Neapolitani vna cum cuncta noſtra Congregatione, noſtriſq; Sororibus manẽtes ipſius ſuprad. monaſterij, atq; per conſenſum, & voluntatem de ipſis portionarijs ſupradicti monaſterij à præſenti die promptiſſima voluntate venundedimus, & tradidimus vobis Domino Ioanni Dom. gratia Epiſcopus ſanctæ Sedis beatiſſimæ Trofimenis Chriſti martyris de Reginnis Minoris, & filio videlicet Dom. Roberti Cauelli, & per vos in prædicto Epiſcopio Eccleſiæ beatiſſimæ Trofimenis, ideſt plenariæ, & integræ ip- A ſæ duæ apothecæ coniunctę, quæ ſunt modo caſalinæ, quæ prædicto monaſterio habet ab antiquis temporibus in Reginnis Minoris, & ſunt à parte Septemtrionis à ipſa terra vacua de prædicto Epiſcopio, cauſa quod nos de ante in præd. Epiſcopio venundedimus iam ſicut ſibi ſunt ambæ ſuprad. apothecę, quã vobis venundedimus de canto in canto, de lõgitudine, & latitudine, & cũ tegiæ, & feneſtræ, & cum ſaluæ viæ ſuæ, & cum omnibus ædificijs, & pertinentijs, atq; introitis ſuis, & ad fabricandum, cum omnibus eorum pertinentijs, vnde nihil vobis exinde exceptuauimus, ſed pleniter, & ſine omni minuitate ambæ ſupradictæ apothecæ, & omnia eorũ pertinentia B qualiter ſuperius legitur vobis illas vendidimus, & tradimus per omnia . . . qualiter & ſuperius legitur, & nulla cauſa nobis exinde non remanſit, & ipſæ chartæ quod inde habuimus, vobis illæ dedimus, & firmamus vobis, ſi plus chartæ inde inuenta dederit qui ibidem pertineat nos, & noſtræ poſteræ mittamus eas ſubtus poteſtate veſtra, & de veſtris poſteris ſine omni occaſione & taliter illos habeatis, & poſſideatis qualiter ſuperius legitur, & ſicut per omnia proclamã ſi prædictæ chartæ, quod vobis inde dedimus. Vnde accepimus à vobis exinde plenariam noſtram ſanationem, ideſt mediam vnciam auri C monetæ Siciliæ, ſicut inter nos bona voluntatis conuenit in omnem deliberationem, & in omnem de . . . vt amodo & ſemper ſit in poteſtate veſtra, & de poſteris veſtris & de prædicto Epiſcopio faciendi inde omnia quæcunque volueritis ſine omni noſtra, & de noſtræ poſteræ, atque de omni humana perſona pro parte de prædicto monaſterio contrarietate vel requiſitione in perpetuum, & nos, & noſtræ poſteræ ipſius ſupradicti monaſterij illos defendere & vindicare debeamus vobis, veſtriſque poſteris, & in prædicto Epiſcopio omni tempore ab omnibus hominibus. Quod ſi minime vobis D exinde fecerimus, duplo ſupradicto pretium vobis componere promittimus, & hæc charta ſic firma permaneat in perpetuum, & hoc declaramus, quia ipſæ ſupradictæ duæ apothecæ, & omnia eorum pertinentia, quod ibidem habuit ſupradictus monaſterio ſancti Angeli quas vobis venundedimus, ſicut ſuperius legitur, ſunt prope & iuxta ipſæ aliæ apothecæ quæ ſunt de ipſæ aliæ Eccleſiæ, quæ ſunt de hæredibus Dom Ioannis de Fantaleone de Ioãne Comite ſicut ipſæ chartę contineat, quod ſuper diſturbatum eſt, legitur Minoris.

† *Matthæus filius Domini Ioannis Comitis Mauronis teſtis eſt.*

† *Bartholomæus Iudex Comitis Mauronis teſtis eſt.*

 Ego

† *Ego Ioannes filius Domini Manſonis Curialis ſcripſi hanc chartam, & confirmaui.*

Litem aliquando Joannes Epiſcopus habuit cum Mauro Leonis filio quondam Stephani Scapapecu pro vrna marmorea quæ in Epiſcopio poſita erat, quam ipſe à Guita Mauri matre, eoque inſcio emerat, pro qua re cum diu lis æſtuaſſet, tandem compoſita eſt ann. 1223. in hunc modum.

Anno ab Incarnatione Domini milleſimo ducenteſimo vigeſimo tertio, & tertio anno Imperij noſtri Frederici Dei gratia glorioſiſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, & Regis Siciliæ, & vna cum eo regnante Domino noſtro Henrico eius chariſſimo filio, inuictiſſimo Rege Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, die decimo menſis Madij, Indictione vndecima, Rauelli.

Ego quidem Maurus filius Dom. Leonis, filij Dom. Stephani . . . . manifeſtum ſecuritatis facio vobis Domino Ioanni Dei gratia venerab. Minorenſi Epiſcopo filio quõdam Dom. Roberti Caluelli, pro eo quod iam ſunt plures anni tranſacti, quod recordatum habuimus in prædicto veſtro Epiſcopio vnum cantarum marmoreum cum ſuo tegmine, & poſtea Domina . . . . mater mea vendidit vobis illud me neſciente, nunc autem ego quærebam vobis prædictum cantarum cum ſuo tegmine, quia volebam exinde facere meam voluntatem, vos autem de præſente dediſtis mihi multam, & rectam certitudinem qualiter prædicta mater mea iam dictum cantarum cum ſuo tegmine vobis vendiderat ſuper quibus habuimus inter nos aliquantulum litigationis, ſed tandem cognoſcens vos illud iuſtè, & rationabiliter habere & nolens exinde contra vos malignari, conuenimus nos exinde & inuicem, & ſuperaddidiſtis exinde mihi tantum pretij, quod mihi bene complacuit . . . . . . & firmo vt illum aliquando nec ego, nec mei hæredes, nec vllus homo pro noſtra parte quæramus, aut quæri vos inde faciamus, nec veſtros poſteros, nec vllum hominem pro parte ſupradicti Epiſcopij per nullam inuentam rationem, aut occaſionem quam homo dicere, vel cogitare poteſt, per nullum modum in perpetuum, & taliter vobis illud firmo coram ſubſcriptis teſtibus, & hæc charta ſit firma in perpetuum.

† *Conſtantinus Domini Gioſtobona filius teſtis eſt.*

† *Sergius filius Domini Ioannizij de la perſona firmat.*

† *Ego Homo-Dei Scriba Domini Hominis-Dei filius ſcripſi.*

I

11 GERBINVS, alijs GERVINVS, olim Petri Capuani Card. ſacellanus, poteſt Ioannis ſucceſſor exiſtimari. Is anno 1247. iudicium inſtituit coram Petro Capuano Baiulo Amalphitanæ ciuitatis, in Angelum quendam Surrentinum, qui iura Epiſcopatus Minorenſis turbare contendebat; hunc Iudex adegit, vt omnia iura ad Minorenſem Eccleſiam ſpectantia ipſius Gerbini, ac ſucceſſorum eius arbitrio relinqueret, huius rei acta breuiter quidem, ſed ſincerè præſcripta extant in pergameno ipſo originali, ex quo exemplar ſumpſimus, vt hic exhiberemus.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo ducenteſimo quadrageſimo ſeptimo, & vigeſimo ſeptimo anno Imperij Domini noſtri Federici Dei gratia glorioſiſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, & quadrageſimo nono anno eiuſdem inuictiſſimi Regis Regni Siciliæ, & vigeſimo ſecundo anno eiuſdem Regis Hieruſalem, die duodecima menſis Ianuarij Indictione quinta, Amalphiæ.

Dum nos Petrus Capuanus Baiulus Imperialis ciuitatis Amalphiæ, & pertinentiarum eiuſdem eſſemus apud Minorem, aſſiſtente nobis Iudice Ioanne Auguſtaricio, & præſente etiam ibidem Andrea Rainulo publico Amalphiæ Notario actorum eiuſdem Curiæ, veniens Iacobus Riczulus procuratorio nomine pro parte Domini Gerbini venerab. Epiſcopi Minorenſis, de quo conſtitit contra Vrſonem Virallanum procuratorem Angelij Surrentini, quod cum idem Epiſcopus nomine dictæ Eccleſiæ ſit in quaſi poſſeſſione ſeruitutis, quod nullus poſſit negotiari in aliqua parte Minoris ordinando ibi apothecam ad negotiandum ex priuilegijs felicium Regum, ſanctæ Eccleſiæ indultis, & non ſit ius

dicto

dicto Angelo negotiari in aliqua parte Minoris, nec habere apothecam ad negotiandum, niſi in apotheca Eccleſię præd. idem Angelus in quadam apotheca ipſius terræ Minoris negotiatur. Quare petit dictus procurator dicti Epiſcopi nomine dictæ Eccleſię prædictum procuratorem conuēti nomine eiuſdem prohiberi ne negotietur in prædicta apotheca dictæ terræ, nec habeat apothecam ad negotiandnm ibidem, niſi in apothecis Eccleſiæ, ſaluo iure & charta. Item proponit idem procurator pro parte dicti Epiſcopi, nomine dictæ Eccleſiæ contra prædictum procuratorem dicti Angeli conuenti, nomine ipſius petens ipſum coudemnari ſibi nomine intereſſe ad vigintiquinque tarenos auri, in quibus intereſt dictæ Eccleſiæ dictum cōuentum non fuiſſe negotiatum à Kalendis proximè præteriti menſis Nouembris, vſque nunc in prædicta apotheca ſaluo iure, & charta. Procurator conuenti litem conteſtando ignorauit propoſita, ſicut propoſita ſunt in prædictis libellis ſaluis rationibus ſuis; procurator actoris obtulit probare propoſita per omnem modum, & ſpeciem probationis, pars actoris dedit articulos ſuos, præſtitum eſt iuramentum calumniæ à principalibus, & dictus conuentus confeſſus eſt in quadam apotheca domus ſuæ in dicta terra Minori, ſe negotiari tanquam in domo ſua; dixit tamen hoc ſibi licitum eſſe charta propoſita negauit. Datus eſt terminus vtrique parti ad probandum, hinc ad diem quintumdecimum menſis Februarij, infra quem terminum producti ſunt teſtes. Renunciatum eſt probationibns, & publicatæ ſunt atteſtationes apud acta, dictus Vrſo procurator de voluntate dicti Angeli conuenti conſtituit procuratorem ad prædictam quæſtionem Ioannem Pappam. Renunciatum eſt à partibus die octauodecimo eiuſdem menſis Februarij, & ad ſententiam eſt concluſum. Die autem vigeſimo primo prædicti menſis Februarij dict. Indictionis quintæ, Nos prædicti Baiulus, & Index, ſeu aſſeſſor habito cum deliberatione conſilio, & cauſæ meritis diligenter inſpectis, quia prædictus procurator Epiſcopi, nomine dictæ Eccleſiæ Minorenſis, tam per teſtes, quam per inſtrumenta plenè de intentione ſua probauit prædictum procuratorem procuratoris dicti conuenti, & ipſum conuentum ſententialiter condemnauimus dicto procuratori dicti Epiſcopi, nomine dictæ Eccleſiæ, qnod dictus conuentus debeat ceſſare à negotiando in alia apotheca quam in apotheca Eccleſiæ prædictæ. Prohibentes dicto procuratori procuratoris dicti conuenti, & ipſo conuento ne de cætero habeat aliquam apothecam ad negotiandum in Minori, niſi in apotheca dictæ Eccleſię, perpetuum ſibi ſuper ijs ſi-

A lentium imponentes, ſecundum quod in priuilegijs eiuſdem Minorenſis Eccl. contineri videtur, ad cuius facti memoriam hoc publicum inſtrumentū exinde factum eſt per manus prędicti Notarij Andreę ſigno eiuſdē, & ſubſcriptionibus noſtrorum prædictorum Baiuli, & Iudicis communitum. *Quod ſcripſi ego prædictus Andreas Ramulus publicus Notarius Amalphiæ, & actorum prædictę Eccleſiæ, & meo ſigno ſignaui. Quod ſuperius diſturbatum, & emendatum eſt, legitur duodecimo menſis Ianuarij. Item in alio loco legitur ad negotiandum in . , . Locus ſigni.*

B † *Ego qui ſupra Petrus Capuanus Baiulus Amalphiæ.*

† *Ego qui ſupra Ioannes Iudex.*

† *Ego Andras Almaltta teſtis ſum.*

† *Ego Ioannes Guaſſia teſtis ſum.*

Vertente anno 1248. 5. die menſis Ianuarij Indictione ſexta. Geruinus, ita in documento, Epiſcopus Minorenſis egit cum Mauro Frecza de Rauello nonnulla pacta circa quoſdam aquæductus, quos in viridario Epiſcopij conduxit. Litem etiam exercuit cum Gualterio Archiepiſc. Metropolitano pro viſitandis liminibus Eccleſiæ ſancti Andreæ Apoſtoli, veluti Amalphitanæ Eccleſiæ ſuffraganeus, in ipſis Sancti ritularis ſolemnitatibus, quæ tan-C dem ſedata eſt anno 1257. deinceps Gerbini memoria periit, nec quidquam certi de eius obitu in monumentis habetur, tametſi licet coniecturare illum anno 1265. fato functum fuiſſe, cum in Regiſt. Vatic. Clementis IV. Papæ extet epiſtola nu. 83. Datum Viterbij 15. Kalend. Iulij, Pontificatus 3. ad Epiſcopum Cardinalem Albanenſem Apoſtolicæ Sedis Legatum, vt quendam Odonem Iuſtum in Minorenſi Eccleſia per ſummam nequitiam intruſum depellat, alterumque tanto oneri dignum ſubſtituat, qui gregem Domini verbis & operibus valeat ſuſtinere.

D

12 PETRVS Gerbino proximus ſacram infulam in Minorenſi Eccleſia, ex-

 pulſo

expulſo Odone, circa annum Dom. 1266. A
recepit, vir tanto munere dignus. cuius in
monumentis prima eius memoria occurrit
anno 1269. die 5. Iunij, quo contraxit cum
nonnullis nomine ſuæ Eccleſiæ. Sequenti
verò anno 1270. cum Clerum reformaſſet
plures conſtitutiones ad benè, ſanctèque
viuendū condidit, ac publicauit, quæ cum
dignæ ſint quę legantur, ad tanti Præſulis
reuocandam piæ mentis induſtriam, ex
originali penè vetuſtate exeſo, & à tineis
corroſo, placuit hic recitare.

Petrus miſeratione diuina humilis Minorenſis Epiſcopus.

S. . . . dilectionis occaſio ad cu- B
ram exten. . . . . . probat
nos qui Paſtores gregis Dominici tradi-
tione ſumua baculi conſtituti, licet im-
meriti, in diligentia regiminis tenemur
oſtendere quam curam de commiſſis ge-
ramus onibus, & quomodo Dominum
omnium . . . . iu quo
ſi deficimus, cum venerimus coram Do-
mino iuſtitiam reddituri mercenarij no-
men, & merebimur, non Paſtoris, &
ideo oportet nos errantes corrigere, de-
uiantes in viam deducere, leuitatem in
grauitatem, falſitatem in veritatem, vani-
tatem in conſtantiam in quantum . . .
. . . . C
Eccleſiam, induti ſuperpelliceis, & cal-
ciati, quolibet die Sabbati ad veſperas,
& quolibet die Dominico ad matutinum,
& ad Miſſam ipſius diei Dominici, & de-
beant eſſe in choro ſic induti donec offi-
cium compleatur, ſimiliter facientes in
magnis feſtiuitatibus, & vigilijs eorun-
dem, & in officio chartæ, quod cantatur
die veneris in mane pro mortuis, & in vi-
gilia Beatæ Mariæ ſemper virginis quam
nos ordinauimus celebrari quolibet die
veneris in ſero in noſtra Eccleſia ſupradi-
cta. Item quia qui ad onus eligitur, inde-
cens eſt quod ſit expers penitus à merce-
de, ſtatuimus etiam, & mandamus vt Cle- D
rici dicti de Scammello gratis recipiant
quartam partem. Clerici de Stalone reci-
piant mediam partem, & Clerici de choro
recipiant . . . . . redditibus
quos habent Clerici in communi, quam
eleemoſynis laſſis mortuorum, & viuorum
& alijs communiter dimiſſis eiſdem, ita
quod nihil . . . . petatur
ratione portionis eiuſdem. Item quia cir-
ca cultum altaris diligentiſſimè debemus
curam apponere, ſtatuimus, vt octo vicibus
in anno ad minus in Eccleſia noſtra maio-
ri procurante Sacriſta, & in capellis pro-
curantibus Capellanis ſtudioſe corporalia
abluantur, nec non pallæ, & tobaliæ alta-
rium, & camiſi, & amicti ſimiliter abluan-
tur. Item ſtatuimus, quod quandocunque
aliquis moritur, qui habitat in plano Mi-
noris, & eſt frater Clericorum, omnes
Clerici tam magni quam parui ad trinam
pulſationem omnium campanarum con-
ueniant, & congregentur in choro Eccle-
ſiæ maioris, & induti ſuperpelliceis, &
calciati præcedentibus cancellarijs cum
candelis accenſis, & cruce proceſſionaliter
exeant Eccleſia cum cereis accenſis bini,
& bini vadant vſque ad domum defuncti,
& redeant ſimiliter proceſſionaliter, & cā-
tando conſueta vſque ad Eccleſiam, & ibi
celebrent officium ſicut decet, & ſint ibi,
quouſque obſequium compleatur, quo
completo, ſi defunctus, fuerit Sacerdos
in vna duarum ſepulturarum, quæ in ca-
pite cœmeterij ſunt ex parte Meridiei quas
ſepulturas duas ſolum Presbyteris deputa-
uimus, ſepeliri iubemus. Si vero Diaco-
nus fuerit in ſequenti ſepultura eiuſdem
partis, quam ſolū Diaconis deputauimus,
ſepeliatur. Si vero Subdiaconus fuerit in
vna duarum ſepulturarum ſubſequentium
volumus tumulari: alias vero duas ſepul-
turas ſubſequentis eiuſdem lateris à parte
Meridiei alijs Clericis minorum Ordinum
deputauimus. Si verò defunctus fuerit
. . . . . . Clericorum, volumus &
de nouo ſtatuimus quod in vna duarum
ſepulturarum, quæ ſunt in capite cœmete-
rij à parte Septemtrionis ſepeliatur. Si ve-
ro fuerit . . . . & ſoror in vna ex
duabus ſubſequentibus ſepeliatur, quas fœ-
minis ſororibus ſpecialiter perpetuo de-
putauimus. Si autem frater vel ſoror,
quæ moritur habitat in Bellamena; tunc
Clerici congregentur in ſancto Gennario.
Si in Turri, in ſancto Angelo. Si in For-
cella, in ſancto Sebaſtiano, & ab ipſis Ec-
cleſijs proceſſionaliter, ſicut ſuperius di-
ctum eſt, procedatur, & redeatur, vt di-
ctum eſt. Item ſtatuimus quod ſingulis
diebus veneris Sacriſta Eccleſiæ Minoris
debeat pulſare duas campanas ter in ho-
ra Primę, interueniente tamen in pulſatio-
nibus ipſis aliquo interuallo, ad quam pul-
ſationem conueniant Clerici ad maiorem
Eccleſiam, ad faciendum ibidem officium
mortuorum, & chartæ, ſicut decet, & fieri
conſueuit: & ſi quis Clericorum, qui in-
tegram partem habuerit ad prædictum
officium in prædicta pulſatione nōn vene-
rit faciendum, amittat de portione ſua
grana auri quinque. Si vero mediam par-
tem habens non venerit, amittat de por-
tione ſua grana auri duo, & medium. Si
autem quartam habens non venerit, per-
dat de parte ſua granū vnum, & quartam;
quæ grana volumus quod per Sacellā-
rium inter præſentes, qui tunc fuerint in
ipſo officio proportionaliter diuidantur.
Itē quia nolumus quod Eccleſia noſtra in
diuinis officijs defectū aliquem patiatur,
man-

mandamus quod omnes Clerici Minoris, tam magni quam parui obediant Primicerio ipſius Eccleſiæ tam intus in Eccleſia, quam extra in legendis lectionibus, cãtandis reſponſorijs, & antiphonis inchoandis, & in proceſſionibus, & exequijs mortuorum in Scalis, & in Rauello, & in omnibus alijs, quæ ad ipſum Primiceriatus officium ſpectare noſcuntur. Item ſtatuimus quod qui nunc ſunt in Eccleſia ſancti Ianuarij, & Eccleſia ſancti Saluatoris, & qui pro tempore erunt, veniant ad Eccleſiam noſtram Maiorem quolibet die veneris in ſerò ad cantandam vigiliam Beatæ Mariæ ſemper Virginis ſimul cum alijs Clericis in eadem Eccleſia, & quolibet die Sabbati in ſerò ad veſperas, & quolibet die Dominico in mane ad Miſſam. Item ſtatuimus quod ſingulis diebus Dominicis, & feſtiuis diebus quibus conuenerit, fiat proceſſio per circuitum Eccleſiæ maioris eo modo, & ordine ſicut per nos tempore noſtro extitit ordinatum. Quæ omnia mandamus, & ſub pœna ſuſpenſionis præcipimus inuiolabiliter obſeruari. Nulli ergo liceat hæc ſtatuta, vel hanc noſtram ordinationem infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis verò hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatæ Mariæ ſemper Virginis, & Beatæ Trophimenis virginis, & martyris, cuius ſumus obſequio deputati, ſe nouerit incurſurum, ad cuius ecei memoriam, certitudinem præſentium, & in poſterum firmitatem præſens priuilegium exinde fieri iuſſimus per manus Angeli Archidiaconi noſtræ Eccleſiæ ſigno, & ſubſcriptione noſtra, ac ſigillo noſtro, ſigno dicti Archidiaconi, & ſubſcriptionibus Clericorum noſtri Capituli roboratum *Actum Minori, anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo, die veneris, ſeptimo Februarij, tertia decima Indictionis. Locus † ſigni, Angeli Archidiaconi.*

† *Nos qui ſupra Petrus Minoris Epiſcopus.*

† *Ego qui ſupra Angelus Minoris Archidiaconus ſcripſi, & teſtor.*

† *Ego Iacobus Presbyter, & Primicerius Minoris teſtis ſum*

† *Ego Presbyter . . . .*

† *Ego Presbyter Iacobus . . .*

† *Ego Presbyter Angelo . . .*

† *Ego Presbyter . . . .*

† *Ego Presbyter . . . . Eccleſiæ Minor. Sacriſta teſtis ſum.*

† *Ego Laurentius Magiſter ſcholarum cantus teſtis ſum.*

† *Ego Ludouicus cantor Eccleſiæ Minoris teſtis ſum.*

† *Ego Marcus Pulterinus Subdiaconus Eccleſiæ Minorenſis me ſubſcribo.*

† *Ego Iacobus Apicella Subdiaconus Eccleſiæ Minorenſis teſtis ſum.*

† *Ego Angelus Puccia teſtis ſum.*

† *Ego Angelus Apicella Clericus Eccleſiæ Minoris teſtis ſum.*

† *Ego Peregrinus Clericus Minoris teſtis ſum.*

Dubitatum eſt ob nimiam propenſionem quam habuit Petrus erga Stephanum Muſcetulam Rauellenſem, an ille ex ea familia fuerit, quod ex chartophylacio nõ videtur poſſe deduci. *Die 25. menſis Februarij Indictione prima 1273. Amalphiæ. Petrus miſeratione diuina humilis Minorenſis Eccleſiæ Epiſcopus ex eo, quia Clerici congregationis Capituli eiuſdem Eccleſiæ Minorenſis ſcripſerunt in eorum confraternitatem Dom. Stephanum Muſcetulam de Rauello, cui debebant facere ad obitum ſuum obſequium, & ſeruitutem ſicut, & alijs confratribus, promittit ipſis Eccleſiæ Clericis, vt ipſe vel eius poſteri de redditibus horti dictæ Eccleſiæ vnciam vnam auri ad obitum prædicti Dom. Stephani, &c.* Petro ſcripſit Gregorius X. anno Pontificatus 4. ſalutis vero 1275. 7. Kalendas Septembris in Reg. Vaticano imponens eidem, vt facta inquiſitione de Rogerio à Capitulo Rapolano in Epiſcopum electo, ſi idoneum tanto muneri inuenerit, in ea dignitate confirmaret. Cui Carolus I. Siciliæ Rex anno ſui Regni tertio, ſalutis vero 1279. die vltima Nouembris Indict. 8. aliqua bona elargitus eſt: cumque Epiſcopium ſuum penè vetuſtate collapſum magnificentius reſtituiſſet, ac ferè quatuordecim annis optime ſediſſet, mortuus eſt anno 1280. vt notatum eſt in libro Confratrum Eccleſiæ Rauellenſis.

13 ANDREAS Capuanæ familiæ Amalphitanæ nobiliſſimæ natus eſt, pronepos fuit Petri Cardinalis Capuani, merito ad faſtigium peruenit Minorenſis Eccleſiæ, anno 1281. A Rege Carolo II. obtinuit reſcriptum pro ſolutione ei facienda de decimis vnciarum octo ſupra Baliuatu Amal-

Amalphitano, iuxta Siciliæ Regum donationes, anno 1294. quod etiam habuit vltimo ſui Præſulatus anno, qui fuit Domini 1305. eo enim ipſo anno obijſſe refertur poſtquam laudabiliter annis 24. præfuiſſet. Vicarium habuit Guillelmum de Pantalone Amalphitanum nobiliſſimum, ac Minorenſis Eccleſiæ Archidiaconum, virum morum ac legalis ſcientiæ clariſſimum.

14 ANDREAS de Alaneo Amalphitanus Patritius anno 1305. ſublectus eſt Epiſcopus Minorenſis, recipitur in Conſiliarium, & Capellanum Regium an. 1337. à Roberto Rege; is ob eius innocentiſſimam vitam, venerabilis appellatus eſt, & cum ſeptem & triginta annis omni cum laude ſediſſet, viam vniuerſæ carnis ingreſſus eſt ann. 1342. Ianuario menſe ſepultus in Cathedrali in ſacello à ſe condito ſub titulo ſanctæ Mariæ, & ſanctæ Trophimenis tutelaris, vt ipſe in ſuo teſtamento, corpore infirmus, die 10. eiuſdem menſis, & anni ſtatuerat, perpetuò relinquens fructus, & redditus poſſeſſionũ à ſe emptarũ, mandans quotidie duas Miſſas in eodem pro anima ſua celebrari debere, *Et ſi*, ait, *ſupererit aliquid, celebretur vigilia vna die obitus ſui, & de oleo eius olineti illumine- tur quotidie in dicta capella, & ſi aliquid ſupererit die dicti anniuerſarij ſui expendatur de pane, & caſeo pauperibus. Rogatum per Palmerium de Bignioria Notarium Minoris ciuitatis*. Teſtamenti executorem eſſe voluit Tuczolam de Alagno nepotem ſuum. In Regiis Regiſt. Neapolis ſæpe Andreæ mentio extat, cum eidem per Reges decimæ fuerunt ſolutæ. Poſteri de Alaneo ante annum quadrageſimum in Amalphitana Metropoli honorificum ſepulchrum poſuerunt, vbi hæc pauca verba inſculpta leguntur:

A *Dominus Andreas de Alaneo*
de Amalphia
Epiſcopus Minorenſis
Anno Domini.
M.CCCLXXXXVII.

Inſcriptioni per ſummam inſcitiam videtur inſculptus annus 1387. ac ſi eo anno Andreas obijſſet, vel memoria appoſita, cum ſatis conſtet honorificum ſepulchrum, vt diximus, ante annum quadrageſimum in Eccleſia Amalphitana erectum. Andreas mortuus eſt anno 1342. ac ſepultus iacet in Cathedrali. Id clare pa-
B tet ex quodam permutationis inſtrumento Minorenſis Archiuij, cuius initium die 3. menſis Maij 2. Indictione 1379. regnante Domina Ioanna anno 37. apud Minorum capella quondam bon mem. Dom. Andreę olim Epiſcopi Minoren. ſita intus maiorem Minorenſem Eccleſiam, in qua iacet dictus Dominus quondam Epiſcopus Andreas, ſubſtat pro locaudo &c.

15 BARTHOLOMÆVS de Comite Vrſo Amalphitanus ſucceſſit Andreæ anno 1342. de quo vnicum permutationis documentum legitur in Chartophylacio, actum apud Minorem anno 1343. die 20. Septẽbris 11. Indictione. Memoratur item in teſtamento quondam nobilis viri Ian-
C nuecij de Comite Vrſo, anno 1361. Indictione 15. die 30. Octobris, vbi inter cætera reliquit florenos 14. pro ſacris habẽdis pro ſua, ſuorumque genitorum ſalute, ac quondam Bartholomæi Minorenſis Epiſcopi.

16 MARTVCCIVS immediate ſucceſſit Bartholomæo, obijtque anno 1348. cuius memoria eſt in Regeſtro Vatic. Clementis VI.

17 Fr. IACOBVS Sergius Ordinis Prædicatorum Theologica facultate illuſtris Doctor ad Minorenſem Cathedram euehitur defuncto Martuccio à Clemente
D VI. anno 1348. Nonis Nouembris Pontificatus 7. ex Reg. Vatic. epiſt. 156. fol. 134. de eo in monumentis eiuſdem Eccleſiæ memoria extat ad annum vſque 1363. quo deceſſit.

18 PHILIPPVS Epiſcopus Minorenſis Iacobi ſucceſſor tranſlatus eſt ad Eccleſiam Anglonenſem ab Vrbano V. anno 1364. de quo in monumentis Eccleſiæ Minorenſis nulla memoria habetur, cum paruo tempore eidem præfuiſſet.

†

RO-

19 ROMANVS ex Canonico Amalphitanæ Eccleſiæ, per tranſlationem Philippi, ad Minorenſem Eccleſiam euehitur, anno 1364. 2. Idus Nouembris ab Vrbano V. vt in Regeſt. Vat. ſcriptum inueni. Plures annos hanc Eccleſiam tenuit, pluraque eius Præſulatus tempore acta ſunt inſtrumenta, quæ ad annum 1386. aſcendunt, nec quidquam deinceps de eo reperitur: quod autem eius vigilantiam ſatis oſtendit, priuilegium eſt Ioannæ Primæ Reginæ eius intuitu conceſſum, vbi quæ ab antiquioribus Regibus Minorenſis Eccleſiæ dono data fuerant liberaliter ab eadem confirmantur, extat originale in eodem Eccleſiæ Archiuio ex quo exemplar ſequens exſcripſimus.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, an. ab Incarnatione eius 1372. regnante Sereniſſima Domina noſtra Domina Ioanna Dei gratia Hieruſalem, & Siciliæ Regina, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Prouinciæ Porchalquerij & Pedemontis Comitiſſa, regnorum verò eius anno triceſimo feliciter, Amen. Die 4. menſis Nouembris, decimæ Indictionis apud Minorum.

Nos Guadagnolus de ſancta Maria Iudex dictæ terræ Minori. Sergius de Amuruezo de Amalphia publicus vbilibet per prouincias Principatus vltra Citraque terras Montorij, Terræ Laboris, Comitatus Moliſij regia auctoritate Notarius, & teſtes ſubſcripti, ad hoc ſpecialiter vocati & rogati, præſenti ſcripto publico notum facimus, & teſtamur quod accerſitis nobis coram Reuerendo in Chriſto Patre Domino Domino Romano miſeratione diuina Epiſcopo Minoren. & idem Dominus Epiſcopus oſtendit nobis quaſdam ſacras patentes litteras reginales, magno reginali pendente ſigillo, cera rubea, & alijs paruis annulis, ſeu nicijs cera rubea communitis, & exhibitionem fiſcalis pecuniæ deputatis, & nos attentè rogauit, noſtrum, qui ſupra Iudicis, & Notarij officium implorando, vt ad dicti Domini Epiſcopi, & Benedicti Cicarellæ Cabelloti Cabellarum Amalphiæ, & ſundici, & dohanæ terræ Maiori certitudinem, & cautelam exemplaremus, tranſumptaremus, & in publicam formam redigere deberemus ex noſtri officij poteſtate, cuius precibus vtpote iuſtis, admiſſis dictas reginales litteras fideliter de verbo ad verbum nullo inde mutato, addito vel ſubtracto exemplauimus, & in publicam formam redegimus ex noſtri officij poteſtate, & eidem Cabelloto exinde fecimus præſens publicum inſtrumentum, quod noſtrum qui ſupra Iudicis, & ſubſcriptorum teſtium ſubſcriptionibus, ac ſigno mei prædicti Notarij communitum, quarum prædictarum reginalium litterarum tenor per omnia talis erat.

Ioanna Dei gratia Regina Hieruſalem, & Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Prouinciæ, & Forchalquerij, ac Pedemontis Comitiſſa.

Magnifico viro magno Regni Siciliæ Camerario, vel eius Locumtenentibus, necnon Secretis, ac quibuſcunque perceptoribus iurium, reddituum, & prouentuũ Secretiæ . . . . . . ſpecialiter baiulationis, & dohanæ ciuitatis noſtræ Amalphiæ Gabellotis, ſiue Credencerijs præſentibus, & futuris fidelibus noſtris gratiam, & bonam voluntatem.

Venerabilis Pater Romanus Epiſcopus Minorenſis, Conſiliarius, & fidelis noſter, Maieſtati noſtræ humiliter ſupplicauit, vt cum tam prædeceſſores ſui Minorenſes Epiſcopi, quam ipſe præſens Epiſcopus ex conceſſione Catholicorum Principum Regum Siciliæ conſueuerint annis ſingulis percipere & habere ſuper dictis iuribus vncias auri octo pro decima ipſi Maiori Minorenſi Eccleſiæ debita, illaſque vſque nunc perceperit, atque percipiat ad alias noſtras litteras factas ſibi vſque per totum præſentem annum octauæ Indictionis, quod oporteat ipſum Epiſcopum pro obtinendis litteris à Curia noſtra anno quolibet ſuper exhibitione Decimæ ſupradictæ ſubire expenſarum onera, & labores mandare exhiberi ſibi illum anno quolibet ab inſtanti anno 9. Indictionis in antea ſucceſſiuis temporibus per noſtras litteras dignaremur. Nos verò dictorum prædeceſſorum noſtrorum ſequi in hac parte veſtigia intendentes, & nolentes eũdem Epiſcopum huiuſmodi decimæ reali perceptione carere, ad cuius exhib itionem promptam, & facilem moralem perceptionem nos excitat, & affectus inuitat, ſuis in hac parte ſupplicationibus inclinati volumus, & fidelitati veſtræ de certa ſcientiæ noſtra præſentium tenore mandamus expreſsè

preſsè quatenus vos prædicti Secreti, ac perceptores Gabellori, ſiue Credencerij iurium, redditunm, & prouentuum Secretiæ iam dictæ, & ſpecialiter dictæ baiulationis, ac dohanæ ipſius ciuitatis Amalphiæ præſentes videlicet, & futuri eidem Epiſcopo, vel ſuo pro eo procuratori, ſeu nuncio iam dictas vncias auri octo ponderis generalis per annum ei, ſeu dictæ ſuæ maiori Minorenſi Eccleſiæ pro dicta decima debitas, vt præfertur quolibet ſcilicet anno à dicto inſtanti anno 9. Indictionis in antea de pecunia iurium, redditunm, & prouentuum dictarum gabellarum, baiulationis, & dohanæ eiuſdem ciuitatis Amalphiæ futura per manus veſtras integre, & ſine diminutione aliqua, omnique contradictione, & difficultate remota vigore præſentium infallibiliter exoluatis iuxta tenorem alias prædictarum aliarum litterarum noſtrarum, quas exinde habet in alijs quibus expedit efficaciter obſeruandum, nullum ei ſi per ſolutione huiuſmodi prætextu, cuiuſcunque ordinationis, ſeu mandati noſtri contrarij illatnri præpeditionis obſtaculum, vel antractum, ſicut habetis gratiam noſtram charam, cum velimus, & expreſsè pariter mandamus, quod eidem Epiſcopo de huiuſmodi decima anno quolibet penitus, & integraliter ſatisfiat, voſque prædicti magni Camerarij, vel Locumtenentes non impediatis in aliquo ſolutionem eandem [illegible]. ſecretos, ac perceptores, ſeu credencerios antedictos ad illam, ſicut prædicitur, faciendam, ſi & prout opus fuerit arctius compel[l]letis, quibuſcunque ordinationibus ſeu mandatis, litteris, cedulis, edictis, ſeu reſcriptis contrarijs factis quibuſcunque temporibus, & d[i]ſtinctionibus temporum, & duorum per qu[e]m, ſeu per quos effectus præſentium poſſet in aliquo forforſan impediri, & ſpecialiter tum edictis olim factis ſub Dat[u]m Neapo[li] ab eo videlicet eorum die 30. Septembris anni decimæ Indictionis, & altero vigeſimo primo Februarij anni tertiædecimæ Indictionis nuper elapſar[u]m de nil ſoluẽdo alicui, de quacunque fiscali pecunia, & ſpecialiter ſupradicta, ſed [e]a tota ad Cameram noſtram d[e]ſ[ti]nanda, quam alio edicto facto ſub Datum Auer[ſ]æ die primo Decembris anni quartæ In[dictionis] proximi præteriti de [re]uocatio[ne] ſe[u] ſuſpenſion[e] prouiſione, & ga[…]m [qu]am etiam a[li]js quibuſuis mandatis contrarijs factis iam ſeu in poſterum faciendis, quæ & quas quoad executionem præſentium tollimus, ac viribus, & efficacia euacuamus nullatenus obſtituris. Præſentes autem litteras poſt opportunam inſpectionem earum tranſumpto ipſarnm per vos prout veſtra intererit in publica forma recepto, pro cautela reſtitui volumus præſentanti præmiſſo modo efficaciter in antea valituras. *Datum Neapoli in Camera noſtra anno Domini 1370. die 20. Februarij 13. Indictionis. Regnorum noſtrorum anno 28. rubricata penes magnum Camerarium, primo poſitis annulo, & ſigillo per Dominam. Quod præſens tranſumptum ex prædictis originalibus Reginalibus litteris fideliter ſumptum exemplaui ego prædictus Sergius Notarius publicus & in hanc publicam ſcripturam redegi ex officio, & auctoritate prædicti Iudicis, nihil addito, vel mutato, & meo ſigno ſignaui.*

Locus † ſigni.

† *Ego Gu[a]dagnolus de ſancta Maria qui ſupra Iudex.*

† *Ego Abbas Iacobus Scardinellus de Salerno, Archidiaconus Minoris teſtis ſum.*

† *Ego Abbbas Henricus de Caua teſtis ſum, &c.*

† *Ego Abbas Ciccarellus Scanapecus teſtis ſum, &c.*

19 PAVLVS Surrentiuus, electus Minorenſis circa annum 1390. memoratur in lib. Obligationum eiuſdem Pontificis, tranſlatus exinde eſt ad Metropolitanam Eccleſiam Amalphitanam an. 1393.

20 CHRISTOPHORVS Oliua Neapolitanus huius Eccleſiæ Epiſcopus anno 1400. de quo in monumentis certa mentio anno 1418. 9. Maij, & anno 1422. 20. Septembris hęres teſtamentarius cum cæteris alijs quondam prou[id]i viri Iudicis Antonelli de Oliua de Neapoli vita functi, ac ſepulti Minori in Eccleſia ſanctæ Trophimenis.

21 NICOLAVS ex nobili Maccia familia Salerni genitus à Martino V. creatur Epiſcopus Minorenſis anno 1425. ipſe ſolitum ſubſidium ſacro Collegio exoluit die 23. Ianuarij 1426. ex lib. Obligationũ Præ[l]atorum; quadraginta [noue]m omnino annis ſum[ma] cum laude Minorenſi Eccleſiæ profuit, & præfuit, d[e]functuſque eſt anno 1474. & in marmorea caſſa in Cathedrali [tu]matus, v[b]i hi verſus [...] pri[...] leguntur

Pontificis marmor gelidum tenet oſſa ſepulchri;
Hu[i]u[s] Ni[co]l[a]i et tu[us] ſpiritus aſtra colit!
Plebs pia Paſtorem fleuit commiſſa, patremque
Maccia extinctum fleuit, & alta Domus.
M.CCCC.LXXIIII.

Salerni erat Nicolaus in propria domo, ſita ad portam nouam anno 1473. die 2. Septembris, cum Abbas Francischellus Maccia de Salerno Rector Eccleſiæ S. Leonis quædam bona eidem Eccleſiæ conceſſit, præſente Nicolao Epiſcopo conſanguineo. Extincta aſſeritur hæc familia ante annos centum.

A

22 Fr. LVDOVICVS de Senis Ordinis Minorum ſucceſſit Nicolao Kalend. Aprilis ann. 1474. ad hanc dignitatem vocatus à Sixto IV. nec diu Pontifex fuit, exceſſit enim anno 1476. de quo Acta Conſiſt.

B

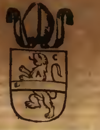
23 PALAMIDES de Cuncto Amalphitanus, à Sixto IV. Minorenſis Epiſcopus electus eſt anno 1476. 18. Kalen. Decembris, è viuis eximitur anno 1483. ſepultuſque fuit in Metropolitana Eccleſia Amalphitana, marmoreo in tumulo, hoc inſcripto epitaphio.

Hic iacet corpus Reuerendi Præſulis Dom. Palamidis de Cuncto de Amalphia Epiſcopi Minorenſis, & Commendatarij Hoſpitalis Amalphiæ. Obijt ann. D. M.CCCC LXXXIII.

C

24 ANDREAS de Cuncto Amalphitanus die 4. Iulij 1483. vir præclarus Minorenſem Epiſcopatum obtinuit ab Innocentio VIII. & poſt paucos menſes ad Amalphitanum Archiepiſcopatum tranſlatus eſt, de quo vide quæ diximus ſupra in ſerie Archipræſulum illius Sedis.

D

25 IOANNES BAPTISTA de Conteſtabilibus Beneuentanus Andreæ ſucceſſit eodem anno 1483. decem omnino annis huic Eccleſiæ præfuit, tranſlatus eſt ad Eccleſiam Lucerinam anno 1493. die 3. Decembris, vt in Actis Conſiſtorialibus legitur. Archiepiſcopi Capuani Vicarius fuit anno 1490.

26 SANTILLVS de Simeone euaſit Epiſcopus Minorenſis die 3. Decembris 1493. ſedit vſque ad annum 1497.

27 ALEXANDER Salatus Amalphitanus I.V. Doctor inſignis ad hanc Minorenſem Sedem prouectus eſt ab Alexandro VI. anno 1497. ſedit plus minus annis duodecim, deceſſit in patria 1509. vbi iacet in Cathedrali cum hac breui inſcriptione in marmore.

Reuerendiſſimo Alexandro Salato Epiſcopo Minorenſi.

28 AMBROSIVS Romanus legum peritia clarus a Iulio II. electus eſt Epiſcopus huius Sedis die 3. Septembris 1509. exceſſit e viuis anno 1511. in oppido Tramonti Sepultus eſt in choro Eccleſiæ ſancti Franciſci Fratrum Strictioris Obſeruantiæ, cum hoc epitaphio marmorea tabula inciſo.

Ambroſio Romano Epiſcopo Minorenſi, quem Iuris Pontificij peritia, vitæque integritas illuſtrauit, & cuius prudentia ac fidei integritati Alfonſi Amalphiæ Ducis gubernandi cura demandata eſt. Loiſius Romanus Generalis eiuſdem Ducis Auditor fratri benemerenti poſuit.

A. D. MD.XI.

29 Fr. THOMAS ex oppido S. Saluatoris diœceſis Pacten. in Sicilia. Ordinis Prædicatorum electus in ſucceſſorem Ambroſij anno 1512. Obijt ex repentino fato Neapoli die prima Ianuarij ann. 1526. humatus in Eccleſia ſancti Spiritus in palatio: ad cuius fauorem Leo X. ſequens diploma dederat Raymundo de Cardona Proregi Neapolitano.

Dilecto filio nobili viro Raymundo de Cardona. Vice-Regi Neapolitano.

LEO PAPA DECIMVS.

Dilecte fili ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cum iam fermè ſit biennium elapſum, quo Nos firmi eſſemus propoſiti, & intentionis venerabilem fratrem Thomam Epi-

Epiſcopum Minoren. Confeſſorem tuum, A
moribus, & ſcientia preditum, alijſque
virtutum donis inſignitum, ſe vt commodius ſuſtentare valeret, ad aliam Eccleſiam iſtius Regni Neapolitani transferre, perq; illius tranſlationem, dilectum etiam filium Ioãnem Petrum Panormitanum ſacræ paginæ profeſſorem, Dilictæ in Chriſto filiæ nobilis mulieris coniugis tuæ etiam Confeſſorem eidem Eccl. Minorenſi per trãſlationem huiuſmodi tunc vacanti in Epiſcopum præficere, & Paſtorẽ per alias noſtras in forma breuis literas ſignificauerimus. Idque tamen hucuſque aliquibus de cauſis impediti, adimplere nequiuerimus, cupiamuſque tuis iuſtis deſiderijs quantum cum Deo poſſumus annuere, & dictis Thomæ B
Epiſcopi meritis ſatisfacere, tenore præſentium tibi committimus, & mandamus quatenus cum aliqua ex Crotonen. Soran. & Catanſar. Eccleſijs vacauerit, illius tunc vacantis Eccleſiæ dicti Thomæ Epiſcopi nomine poſſeſſionem capias, & illi per perſonas idoneas in ſpiritualibus, & temporalibus deſeruiri fructus ex eadem prouenientes eidem Thomæ Epiſcopo etiam auctoritate noſtra donec aliæ tibi litteræ ſub plumbo expeditæ præſentatæ fuerint conſeruari facias, contradictores, & rebelles, quoſcunque etiam Regali auxilio repellendo. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs, quibuſcunque. *Datum* C
Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 10. *Aprilis M.D.XXI. Pontificatus noſtri anno nono*.

30 Fr. IOANNES Petrus Bonus Panormitanus Ordinis Prædicatorum iam diu huius Eccleſiæ Epiſcopus deſignatus tandem in demortui Thomæ loco eligitur à Clemente VII. anno 1526 die 28. Februarij. Obijt die 6. Iunij 1546.

D

31 Fr. AMBROSIVS Catharinus Politus Senenſis Ordinis Prædicatorum, fulgentiſſimum ſydus doctrina, ſcriptiſque ab eo editis, & auctoritate apud Summos Pontifices, Patreſque Concilij Tridentini clariſſimus, fit Epiſcopus huius Sedis demortuo Ioanne die 27. Aug 1546. præfuit annis ſex, tranſlatuſque eſt ad Archiepiſcopalem Sedem Campſanam anno 1552. vbi plura leges in Catalogo Archiepiſcoporum illius vrbis. Huius ſæpe meminit Sfortia Pallauicinus in hiſtor. Tridentini Concilij

32 ANTONIVS Simonius de Monte ſancti Sabini Hetruſcus ex Ordine Camaldulenſi Monachus à Iulio III Papa affine ſuo Minorenſis Epiſcopus declaratus eſt anno 1552. die tertia Iunij, exactoque anno die 3. Iulij ad Sutrinam & Nepeſinam Eccleſias tranſlatus eſt vbi obijt an. 1556. de quo vide in noſtro primo tomo.

33 PETRVS de Affatatis ex Caſtrouillaro Epiſcopus Accienſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus die 3. Iulij 1553. boni Paſtoris functus munere, mortuus eſt anno 1557.

34 DONATVS de Laurentijs Aſculanus Iuriſconſultus præficitur à Paulo IV. die 21. Iulij anno 1557. idem tranſtulit ad Epiſcopatum Arianenſem Pius V Pontifex Max. anno 1563. die 4. Martij de quo ibi

35 ALEXANDER Molus Comen. alijs Papienſis I.V. Doctor Ioannis Angeli Card. Medices Auditor ab eodem ad Pontificatum euecto ſub Pio IV. nomine, die 5. Februarij 156. Minorenſis creatus eſt Epiſcopus, & ad Concilium Tridentinum miſſus eoque abſoluto Romam reuerſus ibidem obijt anno 1565.

36 IOANNES Amatus ex Caſtro Cotij ditionis populi Romani Protonotarius Apoſtolicus & Canonicus Lateranenſis Baſilicæ à Pio IV anno 1565. die 12. Octobris Minorenſi Epiſcopatu ornatus eſt, quam dignitatem retinuit ſimul cum Canonicatu, eamque reſignauit anno 1567. Romæ defunctus pene capularis ſenex, & in ſepulchro, quod ſibi viuens parauerat in eadem Lateranenſi Baſilica humatus fuit, eo in tumulo marmoreo antequã ab Innocentio X. Pontifice reſtauraretur Eccleſia, in pauimento ſequens legentibus proſtabat inſcriptio.

Ioan-

A

D. O. M.

Ioannes Amatus Domo Cori ,
Epiſcopus Minorenſis
huius Baſilicæ Canonicus
locum monumento
quo ipſe mortuus
inſe atur
viuens ſibi elegit ,
& ſacris Anniuerſarÿs .
Aetatis ſuæ an. lx.
ſal. MDXCIII.

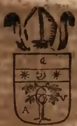
B

37 IOANNES AVGVSTINVS Campanilis Neapolitanus nobili familia natus , olim Pauli I[illegible] intimus Cubicularius, & Canonicus Neapolitanæ Eccleſiæ ex præuia Amati renunciatione anno 1567. die 8. Auguſti Epiſcopatum conſequitur. Neapoli occubuit 4. Iulij 159[illegible] [illegible] in maiorum ſepulchro , in [illegible]lo [illegible] familiæ, quod extat in Eccleſia ſancti [illegible]tri de Maiella ; cuius laudes non tacuit Marius Corrad[illegible] in oratione quam habuit de laudibus D[illegible]m [illegible] Dirachini Patruus fuit Hieronymi Campanilis Epiſcopi Iſernienſis.

C

38 HORATIVS Baſiliſcus ex oppido Durantis , nunc Vrbania ciuitas nuncupata præficitur Eccleſiæ Minorenſi die 29. Maij 1596. poſſeſſionem perſonaliter adipiſcitur 17. Iulij ci[illegible] anni, & poſt 16. diem ab ingreſſu ex hoc [illegible]lo migrauit, humatus in Cath[illegible] cui[illegible]s memoriæ ergo Thomas Bra[illegible]nus ſucceſſor hanc ad tumulum poſuit [illegible]tionem.

Reuerendiſſimus D. Horatius Baſiliſcus Vrbinis ſtatus Epiſcopus Minorenſis: qui diebus ſexdecim vixit , obÿt xxix. Iulÿ
M.D. LXXXXVI.
D
Fr. Thomas Brandolinus Epiſcopus Minorenſis poſuit .
M. DC. XVI.

39 THOMAS Zerula Beneuentanus in locum mortui Horatij eligitur à Clemente VIII anno 1597. die 8. Februarij. Erat vir doctus , præcipuè verò legum inſignis Magiſter, vitæ autem innocentiſſimæ, ſcripſit , editque *Pr[illegible]xim Epiſcopalem* , *ac pœnitentiariæ , de [illegible]nno Iubilæi* , & alia, quę nomen eius celebre fecerunt . Sedit ſummis pariter , ac infimis omnibus chariſſimus annis ſeptem , pater erat pauperum , omnia [illegible] quæ ſupererant egenis diſtribuit , populum ex ſuggeſtu qualibet die quadrageſimæ conci[illegible]nando edocuit ; Clerum exemplo pau[illegible] Eccleſiam , & Sacrarium varia , ac nobili ſupellectile ſacra ornauit; Paſtorale pedum argenteum conflari fecit , ac dono dedit , non ſemel pro Mi[illegible]enſi populo cum Regijs adminiſtris c[illegible]rta[illegible] , & veluti pater ſumma vigilantia foui[illegible] , [illegible]s memoria in benedictione eſt . Migrauit [illegible] hoc ſæculo die 6. Decembris anno 1603 [illegible]tus in Cathedrali ante fores , vbi [illegible]parauerat , hac ſimplici , & [illegible]tione .

Hic iacet Reuerendiſſ. D. Thomas Zerula Beneuentanus , Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Minorenſis , multis ornauit Eccleſiam , ſed morte præuentus non potuit ad vlteriora progredi , vt ſua erat ſententia. Vixit annos lv. ſedit in hac Eccleſia vij. obÿt vi. Decembris M. D. C. III.

40 Fr GEORGIVS Lazarus Taruiſinus Ordinis Prædicatorum [illegible] verbi Dei Concionator ex Priore [illegible] cœnobij die 13. Iulij 1604. à Paulo V. ſubrogatur Thomæ . Vrbem ingreditur 17. Auguſti, deceſſit poſtea ex hac valle lacrymarum 17. Auguſti 1615.
Iacet in Cathedrali in Sacello ſanctiſſimi Roſarij hoc epitaphio .

Reuerendiſſ. Dominus Fr. Georgius Lazzari à Triuiſſo Ordin. Prædic. Epiſcopus Minorenſis, mortalitatis memor viuens ſibi fieri mandauit. Vixit annos liij. in hac Eccleſia xi. obijt die xvij. Auguſti M. DC. XV.

Et Ioannes Antonius Palumbus ſuis impenſis adimpleri curauit.

41 Fr. THOMAS Brandolinus Neapolitanus, doctus, ſapiens, & laudatiſſimæ vitæ, cucullatus Ordinis Prędicatorum, qui cum per gradus ad omnia munia in Ordine aſcendiſſet, & eloquentiſſimus Concionator eſſet, à Paulo V. die 4. Decembris 1615. ex commendatione Cardinalis Caietani eligitur Epiſcopus Minorenſis. Poſſeſſionem adipiſcitur die 25 [illegible] mēſis, cuius egregia facinora, ac pietatis monumenta mirantur & poſteri, teſtis eſt Epiſcopale palatium, quod vetuſtate penè collapſum à fundamentis exædificauit, & ſuggeſtum [illegible] auro, & ar[illegible]ta, [illegible] do[illegible], ded[illegible]tat, in tāti Præſulis memoriam. [illegible] vitæ odor huius rei fidē [illegible] C[illegible], populumq; Minorenſem [illegible] ſanctæ vitæ [illegible] paruit, ac docuit [illegible] excelſa animi virtus, ac do[illegible] & in rebus agendis prudentia apud [illegible] R[illegible] ita commendata fuit, [illegible]nus habitus it ad [illegible] Sedem [illegible] cum Iulio Cardinale Sab[illegible]o ab eodem nominatus, quam Ponti ex Sabello adiudicauit; præfuit laudatiſſimè ac vtiliſſimè annis 21. cumque euocauit Dominus è ſeculo die vltima Februarij 1636.

Sepelitur autem honorificè in Baſilica Cathedrali, ac Sacello ſanctæ Trophimenes, cum tali inſcriptione marmori inciſa.

†

Fr. [illegible] extinctus viua in Diuam Trophim[illegible] pietate an extinctum, an viuum? eius iuxta cinerem ſponte reſi[illegible] ſus.

Fr. Thoma Brandolinus Concionator ill[illegible] ciſertiſſimus è familia Prædicatorum,

In magno apud ſuos, apud exteros numero, poſt præclara ſui Ordinis munera à P. [illegible] V. Epiſcopus denunciatus Minorenſis, Thiara minore quam merito, & minor meritis conditio tumulo,

Quem

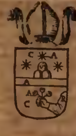
Ferdinandus Brandolinus I. C. Patruo benemerentiſſimo P. Anno ſalutis humanæ M. DC. XXXVI.

Fratrem patruelem habuit Thomas Scipionem [illegible] Marchionem, a Regiæ Neapol. Ca[illegible] ſeph regius C[illegible]iarius fuit.

42 [illegible]RETVS de Fran[illegible]s Ap[illegible]nus ex oppido Sanguine vir doctus [illegible] Epiſcopo Caprearum ad h[illegible] tranſlatus eſt ab V[illegible] VIII [illegible] die 2. Decembri [illegible] Obiit N[illegible] die [illegible] Nouembris 1638. in [illegible]ia ſancti Angeli dè Graſſis iacet. Dum eſſet Generalis Vicarius Auenione ſub Archiepiſcopo Filonardo, ſcripſit hiſtoriam Auenionenſis contagionis typis excuſam ea in ciuitate, ac tractatum de controuerſijs inter Epiſcopos, & Regulares edidit.

†

42 PATRITIVS Donatus Romanus generis, ac morum nobilitate, & multiplici rerum experientia clarus, ex Auditore Io. Baptiſtę Card. Pallotto ab Vrbano VIII. ad Minorenſem Sedem euocatur die 28. Februarij 1639. conſecratur Romæ in æde Mineruæ ab eodem Card. die 13. Martij aſſiſtentibus Thoma Carafa, & Io. Baptiſta Alterio Camerten olim Epiſcopis; ſolemni ritu Minorem vrbem ingreſſus eſt die 11. Maij. Ditauit Eccleſiam ſuam multis Sanctorum lipſanis ex vrbe delatis, ac thecis eximie elaboratis incluſit, priuilegia, vetuſtaque ſuæ Eccleſiæ monumenta ab anteceſſoribus penè neglecta ſumma diligentia à tineis, alijſque iniurijs vindicauit, & in Archiuio à ſe conſtructo repoſuit. Præfuit laudabiliter pius, & optimus Epiſcopus annis decem, ſemper tamen aduerſa laborans valetudine, qua & prouectiori ſenectute impulſus Epiſcopale onus liberè dimiſit in manibus Innocentij X. Pontificis Max. die 22. Iunij 1649. viuit in patria omnibus charus, & ob eius eximiam pietatem, animique candorem dignus, vt diu viuat venerabilis ſenex. Anno Epiſcopatus ſui tertio, demortuo Fratre germano Gregorio Donato ſacri Apoſtolici Palatij Magiſtro, viro omnium ſciētiarum genere cumulatiſſimo tumulum erexit in ædes Mariæ ſuper Mineruam, ac cœnotaphium ſcripſit, quod hic in memoriam tanti viri, amici noſtri exhibemus.

Fr. Gregorio Donato Romano
Sacri Apoſtol. Palatij Magiſtro
Ord. Prædicatorum.
Huc vectigales mortalium oculi Gregorium e cælo donatum Cælo redditum lugete
acerbus æuo, maturus ingenio
collactaneam habuit ſapiētiam,
Naturam ingenio, ingenium virtute vicit.
Nondum adultus, iam magiſter, plus docuit, quàm didicit
præceptis, exemplo,
vtrique par fortunæ, vtramq; prouocauit, vicit.
Dignitatum gradus omnes meritus aſcendit, nullius candidatus,
Rexit alios, vt ſeipſum, ſeipſum, vt alios, oculata mente, cæca manu.
Talem virum Magiſtrum Orbis nominauit Vrbanus VIII. Pontifex Max. hinc merita metire.
Vixit annis lxiij obijt anno MDC.LII. menſ. Maio d. e xvi. hora xxij.
Patritius Donatus Epiſcopus Minorenſis frater fratri monumentum hoc P.

Porro ad Donati perpetuam ſeruãdam memoriam, non ſemel, ſed parce laudatus Io. Baptiſta de Afflicto, in Cathedrali Minorenſi hoc ſcribi iuſſit monumentum.

V. T. Q. D.

Dicite Pegaſides quanto ſplendore coruſcens
Donatus niteat: tollite ad aſtra virum.
Et vos Reginuli ir um, quæ ludstis vndas
Nymphæ, t.m clari pandite geſta ducis;
Vere hic Donatus donauit quē Deus Orbi,
Vere hic Patritius, qui Pater eſt patriæ
Rex ſacer, & iuſtus rexit namque ille Reginn ,
Atque Minorenſi Præſul in vrbe fuit.
Carus erat caris acer, vindexque ſuperbis.
Supplicijs tardus, ſuffr gijſ ue celer.
Dicere quis poterit quam ſ. t. amator
Quam cuſtos recti pangere quis valeat?
Inſignis contemptor opum, largitor egenis
Auri quicquid habet, nudaque membra tegit.
Carmine quid referam, pretioſaque dona dicauit,
Quæ ſacris aris, o Trophimena tuis?
Inter Paſtores Paſtor cariſſimus omnes,
Viue diu felix, nobilis, atque pius.

Cl. D. Ioannes Baptiſta de Afflicto Vicarius Capitularis
Minorenſis, olim tanti viri Vicarius Generalis
Hocce grati animi monumentum poſuit.
Anno ſalutis MDCXXXXVIII. menſe Ianuario.

43. LEONARDVS Loria nobili familia Vercellenſi, Romæ natus, perſpicui ingenij iuuenis, Ordinem Carmelitanum ingreſſus per curricula dignitatum ad Vicarij Generalis per totam Germaniam munus aſcendit, fuitque Apoſtolicus Commiſſarius in ijs partibus à ſacra de Propaganda fide Congregatione inſtitutus, quibus muneribus egregiè functus, Ferdinandi Caroli Archiducis Auſtriæ Theologus, ac intimus Conſiliarius, & in paucis charus, Romam reuerſus in eiuſdem Archiducis gratiam ab Innocẽtio X. Pont. Max. Minorenſi Epiſcopatu donatus eſt in ipſo iuuentutis flore, die 22. Iunij 1649. viuit magnę expectationis Præſul, cui Deus Neſtoreos annos concedat.

SCALENSES EPISCOPI.

IN Picentinis Amalphitanoq; Ducatu Scalæ vrbs antiqua & olim ampla, vt ex eius ruinis apparet, ad orã maris ſita eſt, Amalphi proxima, à Rauello vno tantum milliari diſtat. Hanc à Longobardis reædificatam narrat Marzella, eam vero priſcis temporibus Camam vocatam fuiſſe ſcribit Frizia de ſubſeudis, Incolæ vero volunt, & fabulantur eã à Cam Noe filio poſt Diluuium principium habuiſſe, & nomen, ac deinceps poſt plurima ſęcula à pulchritudine Scalarum, Scalam à Romanis appellatam. Etenim, vt Amalphitana chronica narrat, cum in Orientem Magni Conſtantini temporibus ad nouam Romam opplendam, valida nauium claſſe, quamplures è præcipua Romana nobilitate viri clariſſimi iter arripuiſſent, à ſæuiſſima tempeſtate penè diſperſi, in Camenſi littore ſe inco-
(A) lumes receperunt, & amœnitate loci allecti Sedem ſtatuerunt ſuam; vbi Capitolium, Theatrum, Thermas, palatia, domus, templaque magnificè extruxerunt; quorum adhuc veſtigia cernuntur. Iacet miſerabilis ciuitas inter Orientalem, Meridionalemque plagam in ipſo montis accliuo, Cameuſem vocant, ſecus mare Tyrrhenum. Munitiſſima olim fuit, populorum frequentia, ciuiumque ſplendore illuſtris, mœnibus, aggeribus ac ferè tota munita turribus, vt in ea tamquam in validiſſimo propugnaculo Amalphitani Ducatus nobiles, ciueſq; ſeſe receperint, cum Rogerius Normãnus Dux Amalphitanam Rempublicam inuaſiſſet, ſuæque ſubiecisſet poteſtati. Aere gaudet ſaluberrimo,
(B) collibus amœniſſimis, amploque territorio, duobus fluuiolis alluitur, alter licet exiguus, gelidis tamen, & limpidiſſimis vndis per vallem decurrens Scalenſem diœceſim à Rauellenſi diſterminat, Atranumq; oppidum rigans in mare prorumpit: Alter vero in Occidẽtalibus montium vallibus initium ſumens, per vallem magno ſtrepitu vagans Scalenſem tractum ſecat, Amalphiamque irrigans in mare ſe demergit. In ipſo vero ciuitatis diſtrictu duo ſeſe extollunt excelſi montes, tam aeris puritate, quam proſpectu Regiæ Parthenopę, maris vicinarumque vrbium iucundiſſimo, quorum alterum Caunetum,
(C) alterum Cerbelianum antiqua documenta denominant; ad radices Cerbeliani Occidentali plaga ruinæ ſpectantur cœnobij, & Eccleſiæ ſancti Iuliani, olim prope gelidiſſimas aquarum ſcaturigines à priſcis Romanis permagnificè exædificati. In ſummitate montis, planities eſt, vbi vorago profundiſſima viſitur, vulgo Magano appellatur, forſitan antiqui meatum dixere, ex qua ferunt, fluuiolum Caſtri-maris, milij aut tritici granos, ſi in eam projciantur longo certarum ſpatio euomere. Nec minus mirandus fons prope dirutam ſancti Cæſarij Eccleſiam, haud longe ab vrbis mœnijs, qui Februario menſe, aquam
(D) ita abundanter mortalibus donat, vt in ipſa ciuitate, hortos, campoſque irriget ad ſatietatem, menſe vero Nouembri ita exſiccatur, vt aquæ gutta deſideretur. Diuus Bernardus Abbas Claræual. ad Lotharium II. Imp. ſcribens Scalam, opulentiſſimam, & munitiſſimam appellat. Cęterum conſtat Scalam perfidioſe aliquando penè fuiſſe ſolo æquatam à Lothario primum, mox à Federico II. Impp. ac demum ſub Ferdinando I. Rege Aragoneo, cum ad Gallos deſeciſſet, ſupremum propè excidium adijt, cœpitque deinceps ſenſim præceps ire, & labi, ita vt ciuibus, opibuſque propemodum vſque ad deſolationem exhauriretur, hodieque ad pauca mortalium capita in ea cenſeantur, ac præter

ter miſerabiles ruinas, Romanorum magnificentiæ imagines, nihil prorſus reſtat quod alliciat intuentes.

Peperit Scala ipſam Amalphim Metropolim, cum proci illi Romani Patritij, qui Scalis ſedes fixerant, illam, vt Summentes ſcribit, ędificarunt. ſuam quoque nobilitatem Scalenſes varijs in Regni partibus diſſeminarunt, atque adeo in ipſa Regia Neapoli, ampliſſimæ Scalitiæ regionis nomen dederunt. Scalam natali ſuo inter cæteros nobilitauit ſanctus Gerardus auctor, & inſtitutor Ord. Equitum Hoſpitalariorum ſancti Ioannis Ieroſolomytani, qui poſt Rhodij, nunc Militenſis nuncupatur. Vrbem porro Ieroſolymitanam cum Sarraceni tenerent, Chriſtiani homines Latini, præſertim Amalphitani, Saracenis permittẽtibus, prope Sepulchrum Domini duo cœnobia conſtruxerunt, alterum viris, alterum fœminis excipiendis: virorum cœnobio addita fuit domus Hoſpitalis, & ſacellum ſancti Ioannis, cui longo tempore miniſtrauit ſanctus Gerardus. Poſtquam vero diuinæ placuit bonitati, vt ciuitatem Redemptoris noſtri per Ducem Gottifredum, & alios Chriſti fideles Principes ab impiorũ dominio liberaret, & cultui reſtitueret Chriſtiano, Gerardus vir vitę ſanctę & probatæ Religionis videns loca Chriſti pedibus calcata, & ſanguine reſpe[illegible]a, nouo feruoris genere, nouum inſtituere Ordinem cogitauit ad peregrinos ſuſcipiendos adiuuandoſque aptiſſimum, attractiſque in conſilij ſocietatẽ nobilibus aliquot, habitum regularem ſuſcepit, & veſtibus ſuis (ijſque nigris) albam crucem exterius aiungens, facta ſolemniter profeſſione, ſeipſum, ſocioſque o[illegible]igauit. Finis eius, ſociorum[illegible]q; & profeſſionis fuit, peregrinis, & pauperibus in hoſpitali S. Ioannis ſ[illegible]dulo miniſtrare, ijſdemq; genus omne officij, & pietatis ſolicite præſtare, ad hæc itinera à latrocinijs Saracenorũ aliorumque tuta ſeruare; & vitam ducere ſanctiſſimam. Vnde factum eſt, vt Vitriacus in hiſt. Orient. habet, *Quod in omnẽ terrã exiuit, ſonus eorũ, & in omnes fines terræ forma ſanctit[illegible]tis eorũ. Et ex largitione Principum, & eleemoſ[illegible]nis fidelium modico tempore adeo d[illegible]ti ſunt, quod ab vniuerſis Occidentis Prouincijs redditus copioſos colligentes, caſalia, & oppida, tanquam terræ Principes, compar[illegible]ntes, ditioni ſuæ ſubi[illegible]cerunt.*

Gerardus verò inſtituti ſui probatorem habuit Gel[illegible]ſium II. Pontificem ann. 1118. quo ſanctiſſimè Hieroſolymis obijt. Eo defuncto, Raymundum Podium primum Magiſtri Hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolymitani titulo vſum fuiſſe, veſtemque ac regulam, quam hodieque ſeruant, à ſucceſſoribus tamẽ auctam, ſodalibus ſuis, approbante Romano Pontifice pręſcripſiſſe, tradit Iacobus Boſius, qui huius militiæ ſtatuta, vt vocãt, ex Latino Italicè reddidit, & hiſtoriam ſcripſit: ſed Vitriaci ſententia haud improbanda videtur, laudem veſtis regularis, cum ſigno Crucis albæ adſumptæ Gerardo tribuentis, qui patriam ſuam Scalam nouo, nobiliquè inſtituto Militari Ordine, & ſanctitate vitæ illuſtriorem fecit. At ad D. Gerardi perpetuam ſeruandam memoriam, decuſque ciuitatis, Scalenſes nobiles ciues hactenus pro inſignijs eorum ſedilis, vt vocant, ijs vſi ſunt, quæ Gerardus equitibus ſuis ſancti Ioannis dederat, albam nempe Crucem, vt in Aula ſedilis hoc modo depicta ſpectantur.

Cæterum iam inde ab Apoſtolorum diſcipulis Picentinos cum finitimis populis fidem Chriſti accepiſſe non ſemel enarrauimus, ac proinde ipſos etiam Camenſes Euangelij lucem aſpexiſſe omnino fatendũ eſt, quos & proprios habuiſſe Paſtores, vetus traditio eſt à patribus deriuata. Romani vero quos ſupra commemorauimus, cum Camam habitare cœpiſſent, eamque Scalam denominaſſent, circa annum ſalutis quingenteſimum, veluti pi[illegible] Chriſti fideles templa in ipſa ciuitate cœperunt extruere; primaque, vt apud indigenas traditio eſt, ſanctis Martyribus Sixto Papæ, Laurentio, ac ſancto Euſtachio dicata fuere. De Euſtachij templo ab Afflicta vetuſtiſſima, ac nobiliſſima Romanorum familia condito ſcribit Frizia. Extruxerunt Scalenſes item ijs fermè temporibus in montibus ſanctorum Benedicti, & Scholaſticæ, Iuliani, & Marciani cœnobia pro Benedictinis Monachis, ac nobile monaſteriũ pro Virginibus Deo dicatis ſub eodem Ordine ad calcẽ Camenſis montis ad Aquas bonas ædificarunt, quæ poſtea vetuſtate ſua corruerunt. Templum deinde D. Laurenti in Cathedralem euaſit; ſitum eſt ad Orientalem plagam in ipſo ciuitatis medio, triplici teſtudine exornatũ, præter ſuperiorem fornicem, quam titulum appellant, amplitudine, & architectonicæ artis pulchritudine mirandum. A fundamẽtis renouari cœptum ante annum 1400. completum verò 1598. vbi ad dextram tribunæ Sacrarium, ad ſiniſtram Sãctuarium extant, ibi ſeruantur Sanctorum lipſana,

coſta nepe S. Laurētij tranſlata ab Eccleſia D. Euſtachij Afflictorum, cum Capillis Beatiſſimæ Virginis Mariæ, ligno ſanctiſſimę Crucis, dentibus ſancti Petri Apoſtoli. Item duo oſſa S. Sabinæ, vna cum alijs reliquijs ab Eccleſia ſanctæ Stephaniæ deductis, Brachium ſanctæ Catharinæ virginis & martyris, ex Mãmilla S. Agathæ virg. & martyris; brachium ſancti Theodori vrbis Patroni, dentes Beati Laurentij martyris, reliquiæ ſanctorum Pauli, & Andreæ Apoſtolorum, S. Nicolai Epiſcopi Myrrhēſis, os ſancti Ioannis Baptiſtæ, de ligno portæ Aureæ, de ligno oliuæ horti, vbi Chriſtus Dominus orauit, ac plures aliæ Sanctorum reliquiæ. Seruatur ibidem vetuſtiſſimus codex m. ſ. Euangeliorum literis Longobardis in hædino ſcriptus, argento coopertus cum ſimulacris ſancti Euſtachij, ac ſancti Ioannis Baptiſtæ.

Sacellum quoque in ea viſitur Beatiſſimæ Virginis in Cælum Aſſumptæ ab Afflicta gente ſubſtructum, alterum ſanctiſſimi Crucifixi, vbi piiſſimum, & antiquum ſimulacrum Redēptoris miraculis clarum. In Crypta, ſeu ſubconfeſſione, magnis marmoreis columnis ſuffulta nobilium Scalenſium familiarum Afflictæ, Coppulæ, & Sarauellæ ſepulchra ſpectantur. Surgit ad læuam externæ partis templi Turris Campanaria, nouæ quidem ſtructurę, ſed nolarum numero celebris, in ijs duæ magnitudine mirabiles ſunt. Hæc autem Cathedralis quinque habet dignitates, quarum prima eſt Archidiaconi, tum Archiprebyteri, Primicerij, Cantoris, & Theſaurarij. Canonicos non habet, ſed eorum vice duodecim Capitulares Presbyteros, quibus incumbit diuinum penſum perſoluere; in ciuitate ſeptem numerantur parochiales Eccleſiæ, quæ olim decimum octauum numerum explebant, ex cœnobijs, quæ ſuperfuerunt duo virorum, totidemq; ſanctimonialiū recenſentur quarum vnum Diuo Cataldo dedicatum ſub D Benedicti Regula nobilium virginum inſigne decus nuper à ciuitate conſtructum fuit. Sex laicorum Fraternitates, & mons Pietatis. Hoſpitale deſideratur, quod olim iuxta Eccleſiam D. Michaelis Archangeli nobilis familia Trara extruxerat.

Ferunt accolę Scalenſes ciues tria Sanctimonialium cœnobia in Atrani oppido excitaſſe, vt inibi eorum filiæ Deo famularentur, quæ deinde monaſterio S. Mariæ Dominarum Amalphiæ per Apoſtolicam Sedem vnita fuere, cum Atranum ab impio Manfredo Rege Saracenis inhabitandum traditum fuiſſet. Scalenſes præter D. Laurentium Patronos agnoſcunt, ſanctum Theodorum, ſanctam Catharinam, cuius Brachium venerationi eſt in Eccleſia eius nomini dicata, & Agatham Chriſti martyres. Antiquus eſt Scalenſis Epiſcopa-

A tus, quem Ioannes XV. Papa anno ſalutis 987. cum Amalphitanam Eccleſiam Metropolitana dignitate decoraſſet, eidem ſuffraganeum fecit. Non deſunt qui ſcribant Scalenſes Præſules Camenſibus ſucceſſiſſe, quorum nomina ignorant, & ætate ego verò cum nullam de Camenſibus reperirem memoriam in antiquis Concilijs, neque in monumentis, aut veteribus auctoribus, ſomniaſſe putabam eos qui de Camenſibus Epiſcopis ſermonem inſtituerunt. Sed cum in vnica Amalphitana Chronica (ex qua Frizia, & Rebuffus in Prouinc. Rom.) id ſcriptum ac memoriæ traditum eſſe cognoui, lectori erudito rem examinandam relinquo: nam Chronica illa centum abhinc annis conſcripta, plura

B continet ex cerebro auctoris deprompta. Ab ipſa igitur inſtitutione Scalenſis Epiſcopus ſuffraganeus eſt Amalphitano Archipræſuli, cuius etiam iuriſdictio latis vltra muros ciuitatis extenditur. Noſtris temporibus per Clementis VIII. decretum Scalenſis Eccleſia cum Rauellenſi coniuncta fuit, vt in primo tomo narrauimus in Rauellenſi Epiſcoporum Catalogo. Cenſus vero harum ſimul vnitarum Eccleſiarum ſunt ad quingenta ſcutata illius Prouincię. Taxa in libro Cameræ Apoſtolicæ ad florenos 190.

Porro Epiſcopi qui hanc Eccleſiam aliquando adminiſtrarūt ſequentes ſunt, quos

C ex paucis monumentis illius Eccleſiæ, quæ ſuperfuerunt, adhibitiſque Conſiſtorialibus ex fide exſcripſimus. Sed antequam ſeriem Epiſcoporum concinnemus, liber hic in gratiam cuiuſdem eruditi, nobiliſq; Scalenſis amici noſtri elegiam exhibere, quam peregrinus quidam eruditus compoſuit, in qua originem, progreſſus, ruinas, fortunaſque huius vrbis deſcripſit.

Pangere iuſſit amor: dolor eſt æqualis amori,
Cogit delitias plangere Scala tuas.
Plangite Pierides; nec enim lugubria Muſis
Fata, licet lætis concinuiſſe modis
D *Huc triſtes elegi veniant; illataque tanta*
Vrbis deplorent impare damna ſono.
Campanis erat vrbs quondam notiſſima terris,
Heu miſer! in lacrymis dicere cogor, erat.
Cama vetus nomen fuit: hinc obſcænus eandem
Creditur irriſor conſtituiſſe Patris.
Montis at innumeris quin vergit in ardua Scalis,
Conſona fert rebus nomina rite ſuis.
Diues opum, ferroq; potens; fœcūda Lyæo
Tota ſalutari delitioſa ſitu.
Non hanc vrit hyems glacialibus aſpera floccis;

Non

Non grauis æſtiuo Cymbius igne cremat : A
Elyſijs ſed certat agris ; & proxima Cælo
Inſpirat vernos ſemper amœna dies.
Ad cæli dotes ſors contulit aurea nomen
Aucta Quirinali ſtemmate dum illa foret.
Romulidæ ſiquidem Proceres, quos ſanctior aura
Cultores veri fecerat eſſe Dei ;
Ire parant dictam de nomine Cæſaris Vrbem
Cui ſacris tincto lepra receſſit aquis :
Hi ſua dum credunt fallaci carbaſa Ponto
Inſtabilem diſcunt fluctibus eſſe fidem.
Nam Iouis antiqui ſoror indignata, repulſa B
Immemor haud veteris, impatienſque nouæ.
Tyrrhenum tumidas iterum ciet æquor in iras
Perdat Chriſticolas Thetis vt atra duces.
Quinque procelloſo conuulſa turbine puppes
Infelix rabido præda fuere mari ;
Aſt melior geminis fulſit cynoſura carinis,
Semianimique dedit littus adire pede.
Erepti letho dum per iuga montis oberrant,
Dalmatiæ penetrat gens peregrina ſinus. C
Illyrici ſiesles miſeris ſuccurrere: gratum
Ocyus hoſpitij munus, opemque ferunt.
Hic prope Epidaurum ternos manſere per annos,
Lucanos tandem; ſed petiere lares.
Irrigat has oras fluuius, qui nomine Melphes
Indigenæ vocitant, amnis amœnus aquis.
Excipis has vndas quo tu, Palmure, nitentes,
Oppidulum ſtatuunt, Melphetieumque vocant !
Hinc Romanorum primæuo nomine adempto,
Se Malphitanos indigitaſſe, ferunt.
Inde petunt Ebolum, aſt Ebolum quia paruula terra, D
Paruula, nec fortis, nec benè tuta domus
Ire parant aliò meliorem quærere ſedem ;
Camaque montanis ecce reperta iugis.
Huc omnes veniunt, atque hanc habitare peroptant
Terram, tam forti prædita vbique ſitu.
Camigenæ errantes grato excepere Quirites
Hoſpitio, & gaudent hos ſibi adeſſe viros.
Temperies Cæli placet his, placet hoſpita tellus ;
Gens quoque montanum nil niſi nomen habens.

Hic manſere diù : longo poſt tempore tandem
Migrare exigui collis ad ima placet.
Quò migrata ſimul gens mille coruſca trophæis.
Cœpit Amalphiacas ædificare domos.
Interea claris celeberrima Scala colonis
Exeris Auguſtum prodigioſa caput :
Crebraque cum varijs propter commercia Regnis
Antipodum extremis nota fit vſque plagis.
Huic chalybes ferrum credunt, ſua thura Sabæi :
Aurum Pactolus mittit, & Indus Ebur.
Impenduntur opes, quibus vnda perpecit auara :
Fit domus inſanum nil veritura ſalum.
Cingitur vrbs muro ; tercentum turribus illa,
Quo via ſit telis, præſidiumque viris.
Quid referam Diuis erecta ſacraria? centum
Hæc fuerant totidem nobilitata modis.
Primum habet inuictus Laurentius ille, ſublimis
Hiſpanum tutor, ſydereumque iubar.
Dein Placidus, miro cruciger cui famine ceruus
Luſtrari ſacris ſuadet amanter aquis.
Cæteraque Diuis pietas erexit amica
Sancta diù fouit Religionis amor.
Inde quot vrbe domus, tot amœna palatia, quondam
Illius immenſas teſtificantur opes.
Vndique ſuffultos pretioſo marmore muros
Multicolor pulcra contegit arte lapis.
Miror, & attonitos nimius ſtupor occupat artus,
Dum video celebris tot monumenta loci.
Nam quò nec ſonipes, curruſque nec orbita ; quo vix
Tardus Sileni vector adire poteſt ;
Quis tot inacceſſæ ad ſinuoſa cacumina rupis
Marmoris ingentes, quis tulit arte Pilos?
Inuia diuitijs via nulla eſt : area dat artem ;
Et cedunt loculis aſpera ſaxa locum.
Sic ea floruerat ; ſed amœni floris honores
Proh dolor ! infelix ſuſtulit, ecce, dies.
Qui tantum rapuere decus ? tria numina : Mars, Mors,
Et Tempus : tribus his Scala ſuperba perit.
Tempus edax rictu; Mars enſe, ſed impia falce
Mors perimit noſtro quidquid in Orbe patet.
Aera rubigineo corrodit dente vetuſtas :
Duritiem ſaxi tempus & vnda cauant.

Armis

A Armis Troia ruit; collabitur Ilion ingens.
Sic Solymaea fero mœnia Marte cadunt.
Ne ſolus moriatur homo, moriuntur, & vrbes,
Regnaque ſola fugant cælica Regna necem.
Sic ruis inſido nimis o vicina Rauello!
Sic ruis omnigenis Scala referta bonis!
Ampla loco quondam: modico nunc clauderis orbe:
Fallimur: à nullo clauderis orbe modo.
Heu! vbi ter centum turres? vbi mœnia? namque
Turribus è tantis vix quadraginta vides.
B Pars muri proſtrata ſolo, pars altera ſyluis
Occulitur, gelidi pars bibit amnis aquas.
Arx vna oppreſſa ſupereminet altior vrbi,
Altera Tyrrhenas celſa coercet aquas.
Delitium quondam populi; nunc horrida moles
Incolitur ſolis hæc ſimul illa Notis.
Tertia fœdifraga muris opponitur vrbis;
Nunc magè murorum ponitur ante pedes.
Ardua deijciunt lapſæ pinnacula turres;
Succumbit fulcris picta feneſtra ſuis.
Scaligenæ fuimus, lacrymans ait, atque diſerto
C Incola conuulſas indice ſignat opes.
Hic vbi vitiferi modo ſunt viridaria Bacchi,
Syluaque frondoſas tollit ad aſtra comas.
Hic vbi celſa vides arbuſta rubeſcere moris
Sericus vnde capit pabula vermiculus.
Alta videbantur, pictiſque palatia tectis,
Aureaque excelſis templa ſacrata Dijs.
Cernis adhuc multas ingenti mole columnas?
Hæc iacet, illa ſolo ſemiſepulta latet.
Illic triſtè gemit ferali carmine bubo
Dulce olim dederant organa læta melos.
D Aſpicis hanc Parijs quæ cingitur vndique ſaxis;
Mœſtumque inclinat tegmine egena caput?
Euſtachio Afflicti ſedem hanc poſuere nepotes;
Progenies tanto Martyre digna coli.
Ecce domus Princeps tecto viduata pruinas
Excipit; en pluuio balnea ab imbre madent.
Hic ſupereſt ædes, manet eminus altera: triſtis
Excidio reliquas flebili adæquat humus.
Iſte domus medium, medium tenet horridus Auſter,
Hybernantq; vno venti, homineſq; loco.

A Allobrogum hic ſteterant ergaſtula, & inde Cyclopes
Ictibus incudis perſtrepuere ſeta:
At modo habent ambas ingrata ſilentia Partes
Qualia fert medio nox tenebroſa ſinu:
Non vigil ad Lycij ſuſpirat murmura textor
Non ſolita hic inter penſa puella canit.
Quis parcat lacrymis, dum tanti nominis vrbem
Cernit in obſcurum degeneraſſe nemus?
Robora marmoribus miſcentur, rudera ſyluis
Mixta domus nemori ſtat, domuique nemus.
B Quos Phrygia ambibant muros aulas, tenaci
Inueſtis hedera nigre corymbe toga.
Quam peregrinus humum prius incruſtabat Iaſpis
Labilibus tegit hanc arbor opaca comis.
Sueuerat his choreas agitare iuuenta plateis
Nunc lepus, & patulo curſitat ore Lupus.
Nunc ibi caſtaneas & fraga rubentia pubes
Colligit: Indiacas aduena emebat opes.
At ſi nuda vides priſcæ veſtigia formæ
Extat adhuc Scalis, quo capiare nitor.
C Vt Venus aſpectu præſtantior inter aniles
Rugas, præteriti ſigna decoris habet
Sic licet occulta corroſa teredine pulcram
Artificis loquitur picta tabella manum.
Sic inter cineres veteranaque rudera, plenum
Delitiji pandis florida Scala penu.
Faſcinat ingenita locus hic dulcedine; vt vrbem
Quam prior aſpectus fugerat, alter amet.
Sæpe ruinoſos fugit aduena adire Penates
Hos ipſos grauiùs deſeruiſſe dolet.
Scilicet vt rigidum virtus Magnetica ferrum
Attrahit, illecebris vrbs trahit iſta ſuis.
D Inter at horrentes ſi gratia tanta ruinas
Enitet, o qualis (dum ſtetit illa) fuit!
Quidquid enim delectat in hac, fugitiua ruentis
Vmbra quidem eſt Scalæ: ſed tamen vmbra placet.
Ipſe ego qui ſummis libaram hæc gaudia labris
Cogor ad ablatos plangere triſte iocos.
Nam reduces Romana trahens ad limina greſſus,
Aggredior gemino compede vinctus, iter.
Vinctum Scala tenet; trahit inuitum inclyta Roma
Illa mihi pectus torquet, at iſta pedes.

O quo-

O quoties fixique gradum, vultumque refixi
In loca noſtro vltra vix adeunda pedi.
Scala vale (dixi ducens ſuſpiria ab imo
Corde) voluptatis gemmula Scala Vale.

1 SERGIVS Scalenſis Epiſcopus, an primus, incertum, cum vetuſtæ chartæ ſileant, Amalphitano Archiepiſcopo ſubijcitur anno 987. vt ſcribit author Chronicę Amalphitanæ, immunis factus à iure Cathedratico præſtando ipſi Metropolitano. Poſt hunc plures deſiderantur Epiſcopi ſpatio annorum triginta ſupra centum.

2 ALEXANDER hoc temporis interuallo reperitur huius Sedis Epiſcopus anno 1118. in monumentis Cauenſis monaſterij: Acta ignorantur.

3 VRSVS memoratur in dedicatione Eccleſiæ ſancti Ioannis 6. Auguſti 1144. quam fecit Conſtantinus Reg nnenſis, vt ſupra retulimus. *Hic donauit Bibliam vetuſtiſſimam manuſcriptã litteris Longobardicis Eccleſiæ ſanctæ Stephaniæ*, Code argentea lamina coopertus erat. Idem donauit eidem Eccleſię cernos duos arg nteos, in quorum pedibus ſpectantur Afflictorum inſignia, forte Vrſus ex ea nobili gente genitus fuerat.

4 ALEXANDER huius nominis II. anno 1171. cum alijs Præſulibus conſtitutiones quaſdam condidit apud Rauellum. Longo tempore in hac dignitate vixit in cuius gratiam Cæleſtinus III. Scalenſis diœceſis fines præſcripſit ſequenti Bulla ab exemplari deſumpta.

Cæleſtinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei venerabili fratri Alexandro Scalenſi Epiſcopo eiuſque ſucceſſoribus Canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

In Apoſtolicæ Sedis ſpecula, diſponente Domino conſtituti, Fratres noſtros Epiſcopos, tam vicinos quam longe poſitos firma debemus charitate diligere, & A eorum poſtulationibus effectum celerem indulgere: ea propter venerabilis in Chriſto Frater tuis precibus annuentes Scalenſem Eccleſiam cui Deo auctore preeſſe dignoſceris, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia in præſentiarum iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principis, vel oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis Deo opitulante poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc B proprijs duximus exprimenda vocabulis. Scalam maiorem cum pertinentijs ſuis, vſq; ad flumen quod diuidit Scalam à Rauello, à parte Septentrionis ad lamam Cicini, & inde ad ſanctum Angelum de Petralene, vbi eſt finis inter Scalam, & Rauellum; à parte Occidentis totum montem Candirecti vſque ad Petram palumbariam, ſicut vadit per planitiem, & montem Cerbellani, cum pertinentijs ſuis, Eccleſiam S. Iuliani, cum pertinentijs ſuis, vſque Lactariam; à Meridie à Planello quod eſt ſub ſancta Helena, vſque ad flumen Cannetæ, & vadit per Tabernatam, & montem Scãni, & areum Patalarum, & redit ad eundem Cerbellan, quicquid habes in C ciuitate Amalphiæ Eccleſiam ſanctæ Barbaræ cum Cellis, & omnibus pertinentijs ſuis, duas apothecas, & aliam cellam cum pertinentijs ſuis, obeunte vero te nunc eidem loci Epiſcopo, vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ad eandem Eccleſiam in Epiſcopum eligatur niſi quem Canonici eiuſdem Eccleſiæ, vel eorum pars conſilij ſanioris ſecundum Deum præuiderint eligendum. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia & integra conſeruentur tibi, & tuis D ſucceſſoribus pro quorũ gubernatione, & ſubſtentatione cõceſſa ſunt vſibus profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Metropolitani tui debita reuerentia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæcularisque perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere, venire temptauerit ſecundo, & tertio commonita niſi reatũ ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, à Sacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autẽ eidẽ loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic

bonæ

Armis Troia ruit; collabitur Ilion ingens. A
Sic Solymas fero mœnia Marte cadunt.
Ne ſolus moriatur homo, moriuntur, & vrbes,
Regnaque ſola fugant calica Regna necem.
Sic ruis infido nimis o vicina Rauello!
Sic ruis omnigenis Scala referta bonis!
Ampla loco quondam: modico nunc clauderis orbe:
Fallimur: à nullo clauderis orbe modo.
Heu! vbi ter centum turres? vbi mœnia? namque
Turribus è tantis vix quadraginta vides.
Pars muri proſtrata ſolo, pars altera ſyluis B
Occulitur, gelidi pars bibit amnis aquas.
Arx vna oppreſſæ ſupereminet altior vrbi,
Altera Tyrrhenas celſa coercet aquas
Delitium quondam populi; nunc horrida moles
Incolitur ſolis hæc ſimul illa Notis.
Tertia fœdifragæ muris opponitur vrbis;
Nunc magè murorum ponitur ante pedes.
Ardua deijciunt lapſæ pinnacula turres;
Succumbit fulcris picta feneſtra ſuis.
Scaligena fuimus, lacrymans ait, atque diſerto
Incola conuulſas indice ſignat opes. C
Hic vbi vitiferi modo ſunt viridaria Bacchi,
Syluaque frondoſas tollit ad aſtra comas.
Hic vbi celſa vides arbuſta rubeſcere moris
Sericus vnde capit pabula vermiculus.
Alta videbantur, pictiſque palatia tectis,
Aureaque excelſis templa ſacrata Dijs.
Cernis adhuc multas ingenti mole columnas?
Hæc iacet, illa ſolo ſemiſepulta latet.
Illic triſtè gemit ferali carmine bubo
Dulce olim dederant organa læta melos.
Aſpicis hanc Parijs quæ cingitur vndique ſaxis; D
Mœſtumque inclinat tegmine egena caput?
Euſtachio Afflicti ſedem hanc poſuere nepotes;
Progenies tanto Martyre digna coli.
Ecce domus Princeps tecto viduata pruinas
Excipit; en pluuio balnea ab imbre madent.
Hic ſupereſt ædes, manet eminus altera: triſtis
Excidio reliquas flebili adæquat humus.
Iſte domus medium, medium tenet horridus Auſter,
Hybernantq; vno venti, homineſq; loco.
Allobrogum hic ſteterant ergaſtula, & inde Cyclopes
Ictibus incudis perſtrepuere ſuæ:
At modo habent ambas ingrata ſilentia Partes
Qualia fert medio nox tenebroſa ſinu:
Non vigil ad Lycij ſuſpirat murmura textor
Non ſolita hic inter penſa puella canit.
Quis parcat lacrymis, dum tanti nominis vrbem
Cernit in obſcurum degeneraſſe nemus?
Robora marmoribus miſcentur, rudera ſyluis
Mixta domus nemori ſtat, domuique nemus.
Quos Phrygia ambibant muros aulæa, tenaci
Inueſtis hederæ nigræ corymbe toga.
Quam peregrinus humum prius incruſtabat Iaſpis
Labilibus tegit hanc arbor opaca comis.
Sueuerat his choreas agitare iuuenta plateis
Nunc lepus, & patulo curſitat ore Lupus.
Nunc ibi caſtaneas & fraga rubentia pubes
Colligit: Indiacas aduena emebat opes.
At ſi nuda vides priſcæ veſtigia formæ
Extat adhuc Scalis, quo expiare nitor.
Vt Venus aſpectu præſtantior inter aniles
Rugas, præteriti ſigna decoris habet.
Sic licet occulta corroſa teredine pulcram
Artificis loquitur picta tabella manum.
Sic inter cineres, veteranaque rudera, plenum
Delitij pandis florida Scala penu.
Faſcinat ingenita locus hic dulcedine; vt vrbem
Quam prior aſpectus fugerat, alter amet.
Sæpe ruinoſos fugit aduena adire Penates
Hos ipſos gr uiùs deſeruiſſe dolet.
Scilicet vt rigidum virtus Magnetica ferrum
Attrahit, illecebris vrbs trahit iſta ſuis.
Inter at horrentes ſi gratia tanta ruinas
Enitet, o qualis (dum ſtetit illa) fuit!
Quidquid enim delectat in hac, fugitiua ruentis
Vmbra quidem eſt Scalæ: ſed tamen vmbra placet.
Ipſe ego qui ſummis libaram hæc gaudia labris
Cogor ad ablatos plangere triſte iocos.
Nam reduces Romana trahens ad limina greſſus,
Aggredior gemino compede vinctus, iter.
Vinctum Scala tenet; trahit inuitum inclyta Roma
Illa mihi pectus torquet, at iſta pedes.

O quo-

O quoties ſtexique gradum, vultumque reflexi
In loca noſtro vltra vix adeunda pedi.
Scala vale (dixi ducens ſuſpiria ab imo
Corde) voluptatis gemmula Scala, Vale.

1 SERGIVS Scalenſis Epiſcopus, an primus, incertum, cum vetuſtæ chartæ ſileant, Amalphitano Archiepiſcopo ſubijcitur anno 987. vt ſcribit author Chronicę Amalphitanæ, immunis factus à iure Cathedratico præſtando ipſi Metropolitano. Poſt hunc plures deſiderantur Epiſcopi ſpatio annorum triginta ſupra centum.

2 ALEXANDER hoc temporis interuallo reperitur huius Sedis Epiſcopus anno 1118. in monumentis Cauenſis monaſterij: Acta ignorantur.

3 VRSVS memoratur in dedicatione Eccleſiæ ſancti Ioannis 6. Augusti 1144. quam fecit Conſtantinus Regonenſis, vt ſupra retulimus *Hic donauit Bibliam vetuſtiſſimam manuſcriptã litteris Longobardicis Eccleſiæ ſanctæ* Stephaniæ, Codex argentea lamina coopertus erat. Idem donauit eidem Eccleſię cernos duos argenteos, in quorum pedibus ſpectantur Afflictorum insignia, forte Vrſus ex ea nobili gente genitus fuerat.

4 ALEXANDER huius nominis II. anno 1171. cum alijs Præſulibus conſtitutiones quaſdam condidit apud Rauellum. Longo tempore in hac dignitate vixit in cuius gratiam Cæleſtinus III. Scalenſis diœceſis fines præſcripſit ſequenti Bulla ab exemplari deſumpta.

Cæleſtinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei venerabili fratri Alexandro Scalenſi Epiſcopo eiuſque ſucceſſoribus Canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

E In Apoſtolicæ Sedis ſpecula, diſponente Domino conſtituti, Fratres noſtros Epiſcopos, tam vicinos quam longe poſitos firma debemus charitate diligere, &

A eorum poſtulationibus effectum celerem indulgere: ea propter venerabilis in Christo Frater tuis precibus annuentes Scalenſem Eccleſiam cui Deo auctore pręeſſe dignoſceris, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia in præſentiarum iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principis, vel oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis Deo opitulante poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc pro-
B prijs duximus exprimenda vocabulis. Scalam maiorem cum pertinentijs ſuis, vſq; ad flumen quod diuidit Scalam à Rauello, à parte Septentrionis ad lamam Cicini, & inde ad ſanctum Angelum de Petralene, vbi eſt finis inter Scalam, & Rauellum; à parte Occidentis totum montem Candirecti vſque ad Petram palumbariam, ſicut vadit per planitiem, & montem Cerbellani, cum pertinentijs ſuis, Eccleſiam S. Iuliani, cum pertinentijs ſuis, vſque Lactariam; à Meridie à Planello quod eſt ſub ſancta Helena, vſque ad flumen Cannetæ, & vadit per Tabernatam, & montem Scāni, & arcum Patalarum, & redit ad eundem Cerbellani, quicquid habes in ciuita-
C te Amalphiæ Eccleſiam ſanctæ Barbaræ cum Cellis, & omnibus pertinentijs ſuis, duas apothecas, & aliam cellam cum pertinentijs ſuis, obeunte vero te nunc eiuſdem loci Epiſcopo, vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ad eandem Eccleſiam in Epiſcopum eligatur niſi quem Canonici eiuſdem Eccleſiæ, vel eorum pars conſilij ſanioris ſecundum Deum prouiderint eligendum. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata
D omnia & integra conſeruentur tibi, & tuis ſucceſſoribus pro quorũ gubernatione, & ſubſtentatione cóceſſa ſunt vſibus profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Metropolitani tui debita reuerentia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæcularisque perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit ſecundo, & tertio commonita niſi reatũ ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, à Sacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autẽ eidẽ loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic

bonæ

bonæ actionis accipiat, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniat, Amen, Amen.

Ego Cæleſtinus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego Albinus Albanenſis Epiſcopus.*

† *Ego Ioannes Praneſtinus Epiſcopus.*

† *Ego Pandulphus Baſilicæ XII. Apoſtolorum Presbyter Cardinalis.*

† *Ego Melior ſanctorum Ioannis, & Pauli Presbyter Cardinalis tit. Pammachij.*

† *Ego Ioannes tit. ſancti Clementis Card. Tuſculanus Epiſcopus.*

† *Ego Ioannes tit. ſancti Stephani in Celio monte Presbyter Card.*

† *Ego Gratianus ſanctorum Coſmæ, & Damiani Diaconus Card.*

† *Ego Gerardus ſancti Adriani Diaconus Card.*

† *Ego Sifredus ſanctæ Mariæ in Via Lata Diaconus Card.*

† *Ego Ioannes ſancti Theodori Diac. Cardinalis.*

† *Ego Gregorius ſanctæ Mariæ in Aquiro Diac. Cardinalis.*

Datum Laterani per manum Moyſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi Lateran. Canonici; tertio Idus Martij Indictione decima. Incarnationis Dominicæ ann. 1191. Pontificatus verò D. Cæleſtini Papæ III anno primo.

5 CONSTANTINVS doctus, & probus vir ex nobili Afflicta familia Scalenſis Præſul, Eccleſiam ſancti Sixti in ipſa ciuitate Scalæ anno 1207. coram Petro Capuano Presbytero Cardinale tituli ſancti Marcelli, Matthæo Amalphitano Archiepiſcopo, & Laurentio Reginnenſi Epiſcopo conſecrauit. Anno verò 1214. die 6. Iulij dedicauit altare Eccleſiæ ſancti Michaelis Archangeli prope Eccleſiam ſanctæ Stephaniæ iuris patronatus ſuæ gentis, quod cum præterito ſeculo in meliorem faciem reſtitueretur, inuentæ ſunt plures Sanctorum reliquiæ, quæ vt decentius aſſeruarentur ſolemni ritu in Cathedrali Sacrario tranſlatæ ſunt: iuxta eas inuenta eſt lamina plumbea ſatis magna ad ſigilli formam conflata, in ea ex vna parte apparebant ſanctorum Michaelis, Laurentij, ac Stephaniæ imagines, ſubtus inſignia Afflictæ gentis cum Epiſcopali inſula, & literis S.D.C E. nempe *Sigillum Dom. Conſtantini Epiſcopi*; circumcirca vero hæc alia inſculpta erant verba. *Signum Domini Conſtantini Dei gratia Epiſcopi Scalæ*; ex alia verò plumbi parte hæc verba ſimiliter exarata legebantur.

Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo Ducenteſimo quartodecimo, die ſexta Iulij, Indictione ſecunda dicatum eſt Altare iſtud ad honorem S. Michaelis Archangeli per Dominum Conſtantinum Quintum Venerandæ Scalenſis Eccleſiæ Epiſcopum. M.

Vetus traditio eſt apud Scalenſes, fuiſſe ex ijs primis Scalenſis Eccleſiæ Epiſcopis, quinque ex Afflicta gente progenitos, quod cum non ſemel perpenduiſſem, in eam ſententiam veni, vt Conſtantinus is qui quintus Scalenſis Eccleſiæ Epiſcopus in ea lamina dicebatur, quintus vel ex ea familia, vel quintus eius nominis, aut quintus ex ijs quorum memoria extabat, qui hactenus inuenti fuerant ſpatio annorum 227. quo plures alios in ea Præſules fuiſſe opus eſt aſſerere, quorum memoria non extat.

Cæterum Conſtantinus in viuis agebat anno 1220. quando inter Nicolaum Archiepiſcopum Salernitanum, & Iacobū de Sancto Seuerino Andriani Comite lis æſtuabat ſuper iuribus quarundam Eccleſiarum in Caſtris Sancti Seuerini, & ſancti Georgij Comiti obnoxijs; quamobrem Honorius Papa III. commiſit Conſtantino Epiſcopo, Matthæo Archidiacono, & Conſtantino Amalphitanis Canonicis, vt cauſam, ſuadente iuſtitia dirimerent. Honorij literæ in inſtrumento inſertæ extant in Archiuio Salernitanæ Eccl. ſignat. nu. B. mazzo P. in hunc modum.

In

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. A

Anno ab Incarnatione eius 1220 & 22. anno Regni Do... noſtri Frederici glorio...mi Regis ſemper Augusti & Regis Siciliæ, & 8. anno Regni Domini noſtri Henrici Regis ...hæ & Italiæ eius chariſſimi filij, menſe ſeptembris 9. Indictione, ſuper cauſa quæ ventilabatur inter Dominum N... ve...rab.. em Salernitanum A... ...m, & Dominum Iacobum de San... ...to D... & Regia gratia egregium Co... A... m, Capitaneum & Mag... ...rium Apuliæ, & Terræ La... Dominus Conſtantinus venerabilis ... Epiſcopus, Abbas Matth... Arch... ...us, & Abbas Conſtantinus Fabarus, Do... Papæ Subdiaconus Amalphitani Canonici ex...ipſi ... mandatum Apoſtolicum in hunc modum. B

H... Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili fratri ... Conſtantino Epiſcopo Sc...nſi, & dilectis filijs Matthæo Archidiacono ...nſtantino Fabaro Subdi... no... Amal...tanis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Dilectus filius nobilis ... Iacobus de Sancto-S...no Co... Aue... ad nos querimoniam ... Q... ...neralis frater ... N... ...nus Archiepiſcopus ... Caſtri ... Sc... ...gi exa... ...debitis ... molettans ſuper ... dam aliarum Eccleſ... ...res ſibi os indebite inquietat ... diſcretioni veſtræ per Apoſt... ſcripta mandamus, quatenus partibus conuocatis, audiatis cauſam, & in loco debito ... coninnctis, ... quod decreueritis per cenſuram Eccleſiaſticam firmiter obſeruari. Te...s autem qui fuerint ... ſe gratia, odio ... amore ... per cenſuram ... appellatione ceſſante, ... gatis ... tati ... teſtimonium perhibere. Q... ...his ... endis ... ...tis ... Epiſcop... cum eorum altero, &c. *Datum Romæ Idibus Iunij anno Pontif. noſtri 7 Nos &c.* C D

Poſt hæc nil aliud de Conſtantino habemus quod proferamus, videtur ex hoc ſæculo exceſſiſſe circa annum Domini 1226.

6 MATTHÆVS Bartholomæi filius ex eadem vetuſta nobilique ſtirpe Aſſiſicta, Scal... ...us geſſit Epiſcopatum, Conſtantino ſucceſſit, eiusque in pluribus documentis extat memoria ab anno 1227. vſque ad 126... Prima ... tur Matthæi memoria ... ...quodam ... ...to anni 1227 ... ...m Ioãnis Archiepiſcopi Amalphitani, quod aſſero ex ipſo originali.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Anno ab Incarnatione eius milleſimo duceteſimo vigeſimo ſeptimo, vigeſimo die menſis Septembris prima Indictionis. Vt ea quæ inter homines ...untur melius memoriæ commendentur

Nos M... Scal... Epiſcopus, & Stepha... Agro Dominus C... Præſenti ſcripto ... declaramus quod ... eſſent ... in ... Caſtri-Maris in Epiſcopio ... ſuperiori ... ...æ ſanctæ Mariæ cum ... Henrico Mag... Caſtellano ... M... & Seaphar... ba..lo, & ... Caſtri-Maris, & cum Ioanne Vacar... Caſald... Bartholomæo ... Adr... pho ... ...ario Caſtri Maris, & Iudice ... Panu... de ... Scaphara de N..., & ... Arc... Gr...aman & ... Liu...lo ba... n... & Gul... Iudice de Roe... Pr... by... ro N... de ...ala ... & ... bus a... bo... ...ominus Ioannes venera... An... ...archiep... ... qu... ...m Domino Henrico ... del... ...om... S... ...is, Magiſtri ... quæſi... oam homines Caſtri-Maris per quam ... Dominu Henric... ...dicauerat eid... Domino Ar... po nomine Eccleſiæ ſuæ vineas, & terras omnium iſtorum hominum Caſtri-Maris, quas occupauerant ab Eccleſia, cum ipſius de prædictis poſſeſſionibus nulla inſtrumenta, vel probationes poterant oſtendere, quod ad eos pertinerent. Qua ſententia lecta, & oſtenſa, præſentibus hominibus, cum quibus quæſtio erat, idem Dominus Henricus habito diligenti tractatu cum Iudicibus

bus Ca. ri-Mai[illegible], & aliis bonis hominibus recognita ſent[illegible]tia ſua poſuit per baculum Dominum Amalp[illegible]num Archiepiſcopum in poſſeſſione omnium vinearum, & terrarum, & miſit Bartholomęum Montanarium nuncium C[illegible]riæ cum eodem Domino Archiepiſcopo, & nobis præſentibus aſſignat it, & ſaſinam dictarum poſſeſſionum prædictorũ hominum, quorum nomina ſunt hæc. Martinus Boſus Sica de Rocco cum conſorte ſua Henrica Ioannis Caraſe, Po[illegible]us de ſancto Marco, Ioannes Saracta, Henricus S[illegible]rini de Curſo, Nicolaus Ruſulus, Henriens Petri Sicini, Ioannes de V[illegible]nerio, Henricus Pet[illegible] Paſ[illegible], Leo de Aliano, Ricardus T[illegible]entamolla, Saluſtria cum conſorte ſua, [illegible] Imperator. Marinus de Blacta, Ioannes de Ciſario, Ioannes de Ricardo, Henricus Petri de Ciſario, Hen[illegible]us Iudi[illegible]s Vulpul. Petrus Varapalumbus, He[illegible]ricus Leo[illegible] Cert[illegible] Petrus de Imperato cum conſor[illegible]bus [illegible] Guadam[illegible]s, Cioffus de Madio. Ad [illegible] memoriam præ[illegible]ns ſcriptum conſ[illegible] eſt per me Presbyterum Matthæum [illegible]cum Notarium Graniani, ſubſcri[illegible] Domini Epiſcopi Scalen. & Domi S[illegible]phani de Agio roboratum, & eorum ſig[illegible]lis munitum. Actum in Graniano in obedien. monaſterij Poſitani. Anno, m[illegible]ſe, & Indictione præ[illegible]atis.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Robertus Aronera interfui

Matthæ[illegible] virtute & [illegible] pietate præ[illegible] Scalenſis Ecc[illegible] [illegible] Rauel[illegible] [illegible] rem Amalphiæ R[illegible] [illegible] Rogerij Ducis [illegible] Matthæi confirmantur.

In n[illegible] Domini D[illegible] Saluatoris noſtri Ieſu Ch[illegible] [illegible]no ab Incarnatione eius m[illegible] [illegible]no [illegible]imo octauo, [illegible] [illegible] noſtri Federici Dei gratia [illegible] Imperatoris ſemper [illegible] anno o[illegible] Imperij eius [illegible] [illegible] Rex Hieru[illegible]m, & tri[illegible]mo anno eiuſdem inuictiſſimi R[illegible] Siclis, Apuliæ Ducatus, Capuæ Princi[illegible]atus regnante cum eo Dei gratia Domino noſtro R ge Henrico filio ſuo legitimo, tertio die menſis Ianuarij, Indictione prima in ciuitate Scalarum.

Nos Matthęus Dei gratia humilis Scalenſis Epiſcopus filius Dom. Bartholomæi de Flicto, quam & nos omnes Sacerdot[illegible], & Clerici Congregatio[illegible]'s Scalæ manifeſtũ facimus vob[illegible] omni[illegible]s S[illegible]dotibus, & Cleri[illegible] [illegible] Raue[illegible] [illegible] eo nos tenemus, [illegible] [illegible]tica [illegible]legia quorum [illegible] continet, [illegible] R[illegible] [illegible] Dei gr[illegible] [illegible] [illegible] omnes Amalphitani, [illegible] & homines Rauelli atque Scalæ [illegible] nati noſtri p[illegible] & [illegible] pe[illegible]re, ac ve[illegible] Sac[illegible] [illegible] ciuitat[illegible] locorum [illegible] & qui[illegible] ab omni dat[illegible]o, a[illegible] angaria, ab o[illegible] [illegible] vel aliarum [illegible] hæred[illegible] noſt[illegible] do con[illegible] in [illegible] officio [illegible] conſtituendi [illegible] tempo[illegible] con-trarietatem [illegible] requ[illegible]nem habe[illegible]. Si quis autem de hoc [illegible] has litteras Clerici & Diacoms a[illegible]uimus, infeſtus eis extiterit, [illegible] Camera noſtræ [illegible] pu[illegible]

Aliud vero ſimiliter continet [illegible] gratia Romano[illegible] Imper[illegible] Semper Augu[illegible]us, Hieruſalem, & Siciliæ Rex Magiſtro Iuſtitiarij, Iuſtitiarij, Mag[illegible] Camerarijs Cam[illegible], baiulis, & colle[illegible]oribus tam præſe[illegible] quam futuris præſe[illegible] litteras inſpecturis gratiam [illegible] & bonam voluntatem. Quanto Eccle[illegible]iam, & Cler[illegible]os Regni noſtri in [illegible]bertatibus, [illegible] [illegible]nibus ſuis vol[illegible] conſ[illegible] eis o[illegible] à [illegible]cibus præd[illegible] ſ[illegible]oribus R[illegible] [illegible] memoriæ conceſ[illegible]a beni[illegible] [illegible]gnatio noſtræ [illegible] a tenore [illegible]orum ſuorum [illegible] [illegible] Ciuitat[illegible] [illegible]x, & Raue[illegible] tes [illegible] temporibus ſidelium Regum [illegible] [illegible]orum [illegible] & vſque nunc [illegible] proſperitatis noſtræ [illegible] omnibus [illegible] & collectis, & ali[illegible] [illegible] liberos, & [illegible] [illegible]um Nos, [illegible] [illegible]te, & immunitat[illegible] [illegible]arc ve[illegible]us, in [illegible] n[illegible]nc [illegible]pore noſtro [illegible] præcipien[illegible] [illegible] quatenus Clericos ſu[illegible] [illegible]ctos [illegible] de cætero indebite ag[illegible] [illegible]ates, & immun[illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] ipſis a [illegible]cibus prædeceſſoribus noſtr[illegible] conceſſa, quibus felicis [illegible] Regum prædeceſſorum noſtrorum temporibus, vſque ad hæc felicia tempora noſtra vſi ſunt eis integre conſeruetis, & in omnibus Iuſtitiis, & rationibus ſuis ſic manuteneatis eoſdem quod in nullo de cætero indebite ſe ſentiant aggrauatos, & nos denotione ne veſtram deinde commendemus. Nos enim tanto eos volumus protegere, & in ſuis rationibus ſpecialius conſeruare, quanto diuina clementia nos præ alijs Orbis

bis Principibus exaltauit. Data apud Capuam anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ducẽteſimo vigeſimo ſeptimo, menſe Nouembris, Indictione prima. De quibus hæc memorata ſunt ſimilia exemplaria, quæ penes vos habetis; & præfata authentica nos habemus, & tenemus, & conſeruamus pro vtilitate, & defenſione noſtra, & veſtra, & noſtrorum veſtrorumq; poſterorũ; vnde firmamus nos, vt quandocunq; dicta priuilegia authẽtica vobis veſtriſq; poſteris fuerint neceſſaria quæratis illa ad venerabilem Scalẽſem Epiſcopum, qui tunc præfuerit, vel ſi contigerit eum deceſſiſſe, ad Epiſcopatus Rectorem, aut ad Archidiaconum, ſiue Archipresbyterum, vel Primicerium, qui in noſtra tunc fuerit Eccleſia, vt vnus illorum pro nobis omnibus vobis reſpondeat. & præfata priuilegia vobis per proprium ſuum nuncium dirigat, & tandiu idem nuntius noſter ſub veſtris proprijs expẽſis ibi permaneat, quoadusque controuerſia veſtra deciſa fuerit. Poſtmodum per eundem noſtrum nuncium dicta priuilegia authentica ad eius qui ei dederit perueniant poteſtatem ad tenendum, & reſeruandum illa omni tempore . . memoratam rationem . . . . . . vobis veſtriſque poſteris adimpleta non fuerint, & . . aliqua . . . inde patimini, obligamus nos, noſtrique poſteri componere . . omnes vices à quibus clamorem in curia feceritis in ſeculari Curia libram vnam auri nihilominus ſupradicta omnia & . . . . .

† *Leo Domini . . . . teſtis eſt.*
† *Leo filius quondam Dom. Ioannis Pullinei teſtis eſt.*
† *Sergius Presbyter Domini . . . .*
Cappula filius ſcripſit.

Anno 1240. Matthæus noſter Epiſcopus Bartholomæo patri iuſta perſoluit in Eccleſia ſancti Euſtachij, ac tumulauit marmoreo ſepulchro octo columnis ſuperpoſito, vbi epitaphium, vt illa ferebat ætas, viſitur.

Hic tumulo corpus requieſcit Bartholomæi.
De Afflicto veniam condones ſibi dextera Dei.
Et Magdalena ſit eius crimina purget.
Limina pandat ei Paradiſi quando reſurget.
Euſtachi clemens tua ſancta præſentia funde,
Pro tumulo viuens, quod te dilexit abunde.
Hoc velut ipſe ſuo templo iacet intumulatus.
Tecum ipſe ſuo viuat ſine fine beatus.

Anno Domini M. CC. XXXX. die . . . Menſe Decembris.

In latere dextro aliud viſitur ſepulchrum ſuper colũnas marmoreas erectum, quod dicunt eſſe Matthæi Epiſcopi. Sed in epitaphio videtur eſſe alterius Matthæi ſenioris, Eccleſiæ conditoris.

† *Matthæus erexit feretrus cui requieſcit*
Hanc ædem Staſij ſic in honore pij.
Cuius in hoc pulchro requieſcunt membra ſepulchro,
Et quod ſalues eum quæſo rogate Deum.

Hanc D. Euſtachij Eccleſiam conſecrauit Matthæus vna cum Gerbino Epiſcopo Minorenſi anno 1244. eamque exornauit, cuius temporibus campana maior Scalenſis Cathedralis fuſa eſt. Cæterum quo anno Matthæus ex hac mortali vita diſceſſerit, non conſtat, habetur tamen ad annum 1269. perueniſſe in eaque Eccleſia iuxta patrem Bartholomæum ſepultum. Quis verò in eius locum immediatè ſubrogatus fuerit adhuc me latet.

7 THEODORVM Scacciauento ciuem Cauenſem ijs temporibus fuiſſe Scalenſem Epiſcopum ſcribunt aliqui, ſed de ipſo nullam reperimus mentionem in Regeſt. Vat.

8 Fr. GVILLELMVS Lombardus Ordinis Prædicatorum in Reg. Regio Neapol. 1328. diu, ac laudabili integritate hanc rexit Eccleſiam, exceſſit anno 1342. Neapoli vbi iacet in Eccleſia S. Dominici, cum hoc epitaphio.

Hic ſepultus eſt Dominus Frater Guillelmus natione Lombardus Ord Fratrum Prædicatorum, Epiſcopus Scalenſis, qui obijt ann Dom. M. CCC. XLII. die xxvij menſis Iulij, x. Indict.

9 Fr. GVILELMVS Ordinis Minorum Guillelmo ſucceſſit, ad hanc dignitatem vocatus à Clemente VI. an. 1342. ſequenti iuſſu Ioannæ Reginæ bona, quæ ad eius Eccleſiam ſpectabant, vt reſtituerentur obtinuit in Regiſt. Neapol. anno 1343. littera S. fol. 250. ſic habetur.

Ioanna, &c. Striatigoto ciuitatis Salerni fideli ſuo gratiam, &c.

Venerabilis in Chriſto Pater Fr. Guillelmus Scalenſis Epiſcopus, Inclytæ Dominæ Dom. Sanciæ Dei gratia Hieruſalem, & Siciliæ Reginæ, matris noſtræ

Confeſſor, Conſiliarius, familiaris fidelis noſter ſupplicauit humiliter, vt cum nonnulla bona ſtabilia dictæ ſuæ Scalenſis Eccleſiæ domus, vtpote, apothecæ, & poſſeſſiones aliæ in dicta ciuitate Salenſi, eiuſque pertinentijs poſita, per quam plures laicales priuatas perſonas occupata teneãtur illicitè, ſeu diſtracta reuocari illa ad ius, & proprietatem eiuſdem Eccleſiæ benignius mandaremus. Nos autem, qui Eccleſias, & alia pia loca opportuni fauoris præſidio libenter proſequimur ex affectu, ipſius Epiſcopi ſupplicationibus annuentes, de conſilio, & aſſenſu eiuſdem Dominę D. Sanciæ Dei gratia Hieruſalem, & Siciliæ Reginæ reuerendæ Dominæ matris adminiſtratricis, & gubernatricis noſtræ, & aliorum adminiſtratorum, & gubernatorum noſtrorum, volentes prius de prædictis plenius informari, fidelitati tuæ præcipiendo mandamus expreſsè, quatenus ſtatim receptis præſentibus, de prædictis, per quandam diſcretiuam indaginem, quę iudicialis ſtrepitus non requirat examen, diligẽter informari procures per homines fide dignos, qui plene inde ſcire valeant veritatem, ſub religione præſtandi prius per vnumquemque ipſorum de veritate dicenda corporalis ad ſancta Dei Euangelia iuramenti, & quicquid inde inueneris fideliter in ſcriptis redactum, ſub ſigillis, tuo, necnon Iudicis, & actorum Notarij deputatorum, tecum per Curiam noſtram, culmini noſtro ſtudeas diſtinctè, & particulariter inſinuare, vt informatione ipſa habita ſuper prædictis prouidere conſultius valeamus, cautus, ne aliud, quã quod inde inueneris, & ſcripſeris, poſſit per alium vllo vnquam tempore inueniri, cum tibi exinde totaliter incumbamus. *Datum Neapoli per A-nulphum Comanum de Neapol. &c. Anno Domini M.CCCXLIII. die 20. Maij Indictione 1. Regnorum noſtrorum primo.*

Obijt Fr. Guillelmus anno 1349. eius meminit cum laude Vvadingus tom. 3. Annal. Minorum.

10 Fr. IACOBVS Sazali, ita in Reg. Vat. fortè Serſali prænobili Surrentina familia Ordinis Prædicatorum alumnus vir doctrina, & genere illuſtris, Clementi VI. charus à quo Scalenſis Epiſcopus eligitur anno 1349. 9. Kalend. Iulij, nonnulla bona cum viro nobili Riccardo Trara commutat anno 1354. die 16. Aprilis. Eo Præſule Cathedralem vetuſtate penè collapſam à fundamentis readificare cœperunt nobiles, ac generoſi viri vetuſtiſſimæ familiæ Triſeræ. Iacobus verò liberalis in pauperes, ac Beatiſſimæ Virgini Deiparæ deuotiſſimus cum plures annos Epiſcopale munus cum laude adminiſtraſſet, exceſſit, cuius extrema memoria extat an. 1369. putatur tamen illum peruenisse ad Vrbani VI. tempora, ſub quo & obijſſe. Sed hoc tempus, ac fortaſſe viuente Iacobo, mirabile in hac vrbe fecit, induciarum conuentio inter Scalenſes, & Ranellenſes ſancita. Diſſenſionis cauſam non inuenio, nec tabulæ docent, quas hic exhibeo ab exemplari, cum plurimũ faciant ad ſtatum illius temporis in ijs ciuitatibus agnoſcendum, quæ partes Ludouici Andegauenſis ſectabantur.

In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti anno ab Incarnatione eius milleſimo trecenteſimo octuageſimo octauo, regnante Sereniſſimo Domino noſtro Domino Ludouico II. Dei gratia Hieruſalem, & Siciliæ Rege, Duce Apuliæ, Andegauiæ Prouinciæ Forcalquerij, Ceromaniæ, Pedementis, & Bononiæ Comite, Regnorum verò eius anno primo feliciter, Amen, die vigeſimo menſ. Septembris 12. Indict. apud Scalas,

Nos Andreucius de Afflicto Iudex dictæ ciuitatis Scalarum Sergius de Amoruczo de Amalphia publicus vbilibet per Prouincias Principatus vltra citraque Serras Montorij, Terrę Laboris, & Comitatus Moliſij Regia auctoritate Notarius, & teſtes ſubſcripti ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati præſenti ſcripto publicò notum facimus, & teſtamur, quod Vniuerſitas nobilium, & popularium dictæ ciuitatis Scalarum ad vocem pręconis more, & loco ſolitis in noſtri præſentia congregata pro certis eiuſdem Vniuerſitatis negotijs peragendis, dicta Vniuerſitas nobis expoſuit, quod pro bono pacis, ac pacifico ſtatu & tranquillo dictæ ciuitatis Scalarum, & ciuitatis Rauelli tractatæ ſunt inter dictas ciuitates treguæ infraſcriptæ promiſſæ firmiter ſeruari inter dictas ciuitates modo, & forma declaratis in Capitulis infraſcriptis inſertis in præſenti inſtrumento ſyndicatus. Quapropter dicta vniuerſitas, & homines vniuerſitatis, ipſius confiſi de fide, induſtria, & legalitate nobilium, & diſcretorum virorum Bernardi

Spinæ,

Spinæ, Iudicis Lucij Traræ, Magiſtri Rogerij de Amaro de Scalis, & Magiſtri Iacobi Caccabi habitatoris dictæ ciuitatis Scalarum ipſos præſentes, & quemlibet eorum in ſolidum conſtituerunt, fecerũt, & ordinauerũt eorũ veros legitimos ſyndicos, & Nuncios ſpeciales ad conferendum ſecum nobilibus ſapientibus, & diſcretis viris ſyndicis hominum dictæ ciuitatis Rauelli, & dictas treguas contentas in Capitulis infraſcriptis ſindicario nomine,& pro parte dictæ vniuerſitatis dict. ciuitatis Scalarum, & hominum vniuerſitatis ipſius conueniendum, & promittendum dict. ſyndicis hominum dictæ ciuitatis Rauelli dictas treguas habere, tenere, & obſeruare ratas, & firmas hinc per totum men. Martij proximi venturi præſentis duodecimæ B Indictionis, & in nullo contrafacere, vel venire aliqua ratione, vel cauſa,& dictam vniuerſitatem dictæ ciuitatis Scalarum, & homines vniuerſitatis ipſius, & bona eorum propterea obligãdum dict. ſyndicis Rauelli iuxta contentam ſeriem dictorum Capitulorum ſub pœna vnciarum auri ducentarum, & inſtrumentum eiſdem ſyndicis Rauelli exinde fieri faciendum, & rogandum iuxta conſilium ſapientis. Inſuper & ad recipiendum ſyndicario nomine quo ſupra à dict. ſyndicis Rauelli, & ab eis ſolemniter ſtipulandum dictas treguas cõtentas in eiſdem infraſcriptis Capitulis dictam vniuerſitatem, & homines dictæ vniuerſitatis Rauelli hinc per totũ prædictum C menſ. Martij præſentis duodecimæ Indict. habere, tenere, & obſeruare ratas, gratas, & firmas, & in nullo contrafacere, vel venire aliqua ratione, vel cauſa, & quod propterea dicti ſindici Rauelli obligabunt dictam vniuerſitatem Rauelli, & homines eiuſdem vniuerſitatis, & bona eorum omnia dict. ſyndicis dictæ ciuitatis Scalarum ad ſimilem pœnam prædictam dictarum vnciarum auri ducentarum, & inſtrumentum ab eiſdem ſyndicis Rauelli exindè recipiendum, & fieri rogandum iuxtà conſilium ſapientis, dantes, & concedentes dicta vniuerſitas, & homines dictæ vniuerſitatis dictæ ciuitatis Scalarum dictis eorum ſyndicis, & nunci s ſpecialibus eorum D & cuilibet eorum in ſolidum plenariam liberam generalem poteſtatem, & ſpeciale mandatum prædicta omnia, & ſingula faciendi, & gerendi ſindicario nomine quo ſupra ſuper prædictis, & quolibet prędictorum. Tenor verò eorundem ſubſcriptorum Capitulorum talis eſt. Pacta treguæ fiendæ Domino concedente inter homines ciuitatis Rauelli, & homines ciuitatis Scalarum. In primis pro tregua ipſa ſeruanda promittunt vniuerſi, & ſinguli homines ciuitatis Scalarum vniuerſis, & ſingulis hominibus Rauelli, & vniuerſi, & ſinguli homines Rauelli promittunt vniuerſis, & ſingulis hominibus Scalarum tempore treguæ iamdictæ perdurante, vna pars alteri per ſe ipſos, vel per interpoſitas gentes tacitè, vel expreſsè verbo, vel facto territorio, & extra territorium eorum quomodolibet guerram, ſeu brigam non mouere nec facere in perſonis ac in ipſorum bona deprędationes, & dampna aliqua inferre, ac inferri facere vt ſupra. Item promittunt dictæ partes vna pars alteri in caſu quo aliqua gens armigera veniret contra vnam ipſarum partium pars inlæſa non valeat nec debeat præſtare nec dare eis auxilium, conſilium, fauorem, nec ipſos receptare,immo teneantur, cum ad ipſius nõtitiã peruenerit, ſtatim notificare alteri parti cõtra quã veniret,ad oſtẽdendum.Item promittunt dictæ ambę partes,vna pars alteri,quod pro quauis aliqua cauſa non accedere ad territorium alterius niſi cauſa itineris itinerando nullam proinde moram faciendo diſcurriſſet per ſtratam ſiuè viam, & ſi fortè aliquis, vel aliqui de Scalis vellet, ſeu vellent accedere pro quauis cauſa ad territorium Rauelli, non poſſint nec valeant ſine conſenſu, & voluntate Rectorum, & Gubernatorum ciuitatis Rauelli, & è conuerſo ſi aliquis, vel aliqui Rauellenſes vellet, ſeu vellent accedere pro quauis cauſa ad territorium Scalarum non poſſint nec valeãt ſine conſenſu, & voluntate Rectorum, & Gubernatorum ciuitatis Scalarum. Item promittunt dictæ partes vna pars alteri ſi fortè contigerit durante tempore treguæ aliquem, vel aliquos ipſarum partium capitula ipſa, ſiue pacta non ſeruare,quod tregua ipſa iam pro tanto non rumpatur,imo firma, & in ſuo robore permaneat, ita tamen quod delinquentes,& delicta puniantur modo ſubſcripto. Si verò aliquis, vel aliqua ipſarum partium contra pacta ſiue capitula prædicta in perſona, vel rebus crimen committeret, vbi veniret imponenda pœna corporalis, tunc per ipſorum officiales procedatur contra eum iuſtitia mediante, ac ſi commiſiſſet in perſonam alterius, & terram partis propriæ ſuæ. Si verò rapina,furtum, ſiue damnum committatur per aliquem, vel aliquos partium ipſarum parti lęſæ reſtituant ablata, ac dapna commiſſa infra dies decem à die certificationis, & ſi infra illos decem dies à die requiſitionis nõ reſtituerẽt ablata, ac dapna emendarent,tranſacto illo termino decem dierum pars lędens parti leſæ teneatur ad illud ablatum nomine ſortis, & nomine pœnæ ad aliud tantumdem, & ſingulis decem diebus ſi contrafecerint multiplicetur pœna vt ſupra. Si verò committãt alia leuiora delicta, imponatur pœna arbitrio, & prouiſioni Rectorum, & Gubernatorum ipſarum terrarum. Item quod tregua ipſa firmiter, & pro firma ipſa-

ipſarum terrarum Rauelli, & Scalarum habeatur inter hominucs, & per homines à die confirmationis pactorum, vt ſupra. Item ſi fortè infra tempns prædictæ treguæ proceſſerit de mandato dicti Sereniſſimi Dom. Regis Ludouici, ſeu ipſius officialiũ facto hominibus ciuitatis Scalarum, ſeu vniuerſitati ipſius quod treuga ipſa rumpatur quod homines dictæ ciuitatis Scalarum teneantur,& debeant notificare præd. hominibus, ſeu Rectoribus ciuitatis Rauelli ante dies octo quam treuga ipſa rumpatur,& infra ipſos octo dies treuga ipſa remaneat firma prout antea erat,& è conuerſo,ſi de mandato dominorũ hominũ d ciuitatis Rauelli facto hominibus, ſeu vniuerſitati ciuitatis Rauelli proceſſerit,quod treuga dicta rumpatur, quod homines dictæ ciuitatis Rauelli teneant, & debeant notificare hominibus vniuerſitatis Scalarum, ſeu eorum Rectoribus ante octo dies quam treuga ipſa rumpatur, & infra ipſos octo dies treuga ipſa remaneat firma prout erat. Hæc omnia ſupradicta pro treuga ipſa ſeruanda,& non contraueniendo promittunt dictæ ambæ partes, vna pars alteri ſub pura, & bona earum fide, ac ſacramento ſubſcriptionibus, & ſigillis nonnullorum ſeruare prædicta capitula, & ſpecialiter, & ſignanter Dom. Antonius de Afflicto legum doctor promittit prædicta proprio, & principali nomine, & alias inquantum ad eum ſpectat, & pertinet ac curare, & facere cum effectu ſeruari facere, alias in caſu contrario teneantur tam dicti homines dictarum ciuitatum Rauelli, & Scalarum,quam prædictus Dom Antonius de fide rupta, & verbo mentito. Promittentes, & obligantes ſe ſollemniter dictã vniuerſitas, & homines vniuerſitatis ipſius in prædicto Notarij publico ſcripto pro parte, cuius, vel quorum intereſt, ſeu intereſſe poterit ad dictam pœnam dictarum vnciarum auri ducentarum prædictas treugas contentas in dictis Capitulis, & eadem capitula tenere, & firmiter obſeruare iuxta tenorem, & ſeriem ipſorum capitulorum prout in eiſdem capitulis declaratur. Vt autem de præſenti ſindicatu à nemine dubitetur hoc præſens ſcriptum publici ſindicatus dicta vniuerſitas, & homines vniuerſitatis ipſius exinde fieri rogauerunt per manus mei prædicti Notarij ſigno meo ſignatum ſubſcriptione mei qui ſupra Iudicis, & ſubſcriptorum teſtium ſubſcriptionibus roboratum quo ſcripſi ego, &c.

† *Andreucius de Aſfi[?]o Iudex Scalarum.*
† *Colucius Sannella.*
† . . . . *de Afflicto.*
† *Iuli?nus de Ronito.*
† *Iudex Lucius Trara.*
† *Ioannes de Bonito.*

Die octauo menſ. Octobris duodecimæ Indictionis apud Scalas in loco, vbi dicitur ad Flumen, quod flumen diuidit territorium ciuitatis Scalarum à territorio ciuitatis Rauelli, & in eodem loco ſubſcripti Sindici Rauelli videlicet . . . Ruſulus, Nicolaus de Fuſco, Laurentius, Sabatinus, & Matthæus de Alfano præſentauerunt eorum inſtrumentum ſubſcriptis ſindicis Scalarum, videlicet Bernardo Spinæ, Iudici Luczio, & Magiſtro Rogerio, quod inſtrumentum dicti ſindicatus confectum eſt ſub anno Domini milleſimo tricenteſimo octuageſimo octauo die vigeſimo quinto menſis Septembris duodecimæ Indictionis apud Rauellum ſcriptum per manus Notarij Marini de Furno de Rauello Notarij publici, & ſubſcriptum per Cobellum Ruſulum Iudicem dictæ ciuitatis Rauelli, & per alios teſtes in eodem inſtrumento ſubſcriptos, & è conuerſo ipſi ſindici ciuitatis Scalarum præſentauerunt eorum inſtrumentum ſindicatus ipſis ſindicis Rauelli, quas treugas ipſi ſindici promiſerunt ad inuicem ſeruare, & attendere obligantes ſe, vt in dictis inſtrumentis continetur, &c.

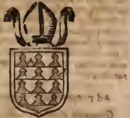
11 Fr. GVILLELMVS quidam à Clemente VII. Antipapa Scalenſis Epiſcopus creatus in hanc Eccleſiam ſe intruſit, ac fere pacifice per annos plurimos ſe geſſit, cuius memoria in monumentis eiuſdem Eccleſiæ extat vſque ad annum 1395. quo die 18. Feb. quædam bona maioris Eccleſiæ commutauit.

12 ANDREAS Scalenſis Epiſcopus renunciatus eſt. Solitum ſubſidium ſoluit ſacro Collegio ſub Bonifacio IX. an. 1390, Ianuario menſe, vt in lib. Oblig. forte ab Vrbano VI. legitimè ad hanc Eccleſiam vocatus.. Aduerſarij potentia delati muneris poſſeſſionem, neque vacuam nactus eſt, neque integram habuit.

13 PETRVS ſucceſſit Andreæ, quem Bonifacius IX. ad Termulenſem Eccleſiam tranſtulit anno 1396. Kalen. Decembris ex eodem Oblig. lib.

14 Fr. PETRVS, vel Petruccius de Pennis Ord. Prædicatorum electus à Bonifacio IX. eodem anno, ac die quo Petrus anteceſſor ad Termnlanam Eccleſiam fuit tranſlatus, mortuus eſt anno 1418. vir magnæ exiſtimationis fuit apud Ladiſlaum Regem, & Leonardum de Afflicto Regni Siciliæ citra Farum magnum Cancellarium, & Vicarium.

✠

15 NATALIS Maſtini ac Cyprianæ Lippi de Afflictis filius, natus ipſa die Natalis Domini. Natalis à parentibus inde appellatus, ex Abbate, & Archidiacono Scalenſi 9. Kalen. Decembris 1418. iuſſu Martini V. Pontificis Maximi Scalenſis Eccleſiæ poſſeſſionē apprehendit. Sub Eugenio IV. Iuriſprudentiæ inſignis Doctor, ac rebus gerēdis præcipua dexteritate notus, Salernitanæ Eccleſiæ Vicarius fuit, ab Alfonſo Rege expetitus diu adminiſtrauit; ScalenſemEccleſiā, non minus verbis quam exemplis per triginta annos optime rexit; obijt omnibus charus anno 1451. ſuitque ſepultus in ara ſancti Pauli Apoſtoli à ſe conſtructa in Cathedrali inter altare maximum, & ſacellum ſuæ familiæ.

16 Fr. EVANGELISTA Firiolus de Amalphia Ord. Cruciferorum hoſpitalis S. Mariæ Commendatarius ſucceſſit Natali 2. Kal. Auguſti 1450. exceſſit an. 1465.

17 MATTHÆVS de Dote Amalphitanus Vitelli, & Margaritellæ Vitulæ filius, ex Archidiacono, & Vicario Amalphitano Epiſcopus Scalenſis eligitur ann. 1465. Archiepiſcopi Neapolitani aliquando Vicarium egit. Vixit ſumma cum ſui nominis fama ad annum vſq; 1499. quo die 4. menſis Nouemb. aliqua bona Capitulo Scalenſi legauit, vt in die obitus eius anniuerſarium celebraretur, & qualibet hebdomada in die Dominico in maiori altari Cathedralis Miſſa de ſancto Laurentio eius Patrono decantaretur, pauloque poſt vltimum ſuum diem clauſit, ſepultuſque in Amalphitana Metropoli ſub teſtudine antiquæ Eccleſiæ cum hac inſcriptione.

Hic Reuerendus Matthæus Dotius Amalphitanus Epiſcopus Scalenſis Decretorum Doctor Vicarius Neapolitanus obijt anno Domini

M.CCCC.LXXXXIX.

18 IACOBVS Piſanellus Amalphitanus, Galeoti, & Franciſchellæ Paulillæ filius, ex Archidiacono Scalenſi, ac S. Tryphonis Rauelli Commendatarius ad hanc dignitatem vocatus eſt die 13. Ianuarij, anno 1500. magnæ virtutis Præſul præfuit annis 11. fato functus anno 1511. Neapoli iacet in Eccleſia ſancti Laurentij, vbi hęc inſcriptio.

D. O. M.

Reuerendiſſimo Iacobo Piſanello Epiſcopo Scalen.

Vitus Piſanellus patruo optimo.

P.

Vixit ann. lxxij.

Deuixit an. ſal. M.DXIV.

19 FERDINANDVS de Caſtro Hiſpanus patria Cordubenſis electus die 17. Septembris 1511. interfuit Concilio Lateranenſi ſub Iulio II. Epiſcopatu ſe abdicauit anno 1515. Leone X. Pontifice.

20 BALTHASAR del Rio Hiſpanus poſſeſſionem Scalenſis Epiſcopatus adeptus eſt 24. Octobris 1515. quo Præſule Scala peſte laborauit, ſub Clemente VII. anno 1530. Vrbis fuit Gubernator, & poſtquam in hac Eccleſia ſediſſet annis 24. Romæ vitam cum morte commutauit 1540. ſepultus in Eccleſia ſancti Iacobi Hiſpanorum, eodem in tumulo, vbi Franciſ. eius germanus frater funeratus fuerat, conditus eſt, in eoque legitur hæc ſemieſa inſcriptio.

Balthaſar Epiſcopus Scalen.
Archi .iac. & Canonic.
in Eccleſia Hiſpalenſi.
Fr. Gennino germano
B.M.P. mœrens.
Qui vt cum illo ſimul in lucem venerat
in vna cum eo . . .

21 LVDOVICVS Vannius de Theodolis Foroliuienſis Canonicus Regularis Congregationis ſancti Saluatoris vir doctus, ac nobilis huius Eccleſiæ Præſul adlectus eſt à Paulo III. anno 1541. die 19. Ianuarij, ſeptem omnino annis præfuit, tranſlatusque eſt ad Eccleſiam Bertinorienſem, de quo vide quæ diximus in noſtro ſecundo tomo, dum de Epiſcopis illius Eccleſiæ egimus.

22 Fr. GASPAR de Foſſa Cuſentinus Ord. ſancti Franciſci de Paula vir doctiſſimus, morum puritate, & prudentia clarus, olim ſui Ord. Generalis, Scalenſem Eccleſiam aſſequitur anno 1548. tranſlatus deinde ad Caluenſem poſtea ad Cuſentinam Metropolim, de quo ibi.

23 Fr. ALPHONSVS Romero Hiſpanus Ord. Minorum. electus die 10. Iuli 1551. nondum anno elapſo ex alba mula ita corruit, vt attrito terræ capite, inter paucos dies expirauerit. & in Cathedrali humatus fuit.

24. Fr. CONSTANTINVS Veltronius Hetruſcus de Monte-Sācti-Sabini Ordinis Eremitarū ſancti Auguſtini eximius ſacræ Theologiæ Doctor fit Epiſcopus huius Sedis 27. Aprilis 1552. cumque viginti quinque annis Pontificium munus in hac Eccleſia geſſiſſet à Gregorio XIII. ad Cortonenſem traducitur.

25 Fr. FELICIANVS Niguarda Comenſis Ord. Prædicatorum inſignis Theologus, qui tractatum edidit de Cenſuris, ſuorogatur Conſtantino anno 1577. tranſlatus ad ſanctæ Agathæ Gothorum, mox ad Comenſem Eccleſiam traducitur anno 1583. vide 5. tom. in Epiſcopis eius vrbis. Eius temporibus, eoque deprecante indulſit Gregorius XIII. omnibus ad Altare Nominis IESV in Scalenti Cathedrali celebrantibus, vnius animæ à pœnis Purgatorij liberationem, ad cuius rei memoriam, Confratres ſocietatis ibidem inſtitutæ titulum erexerunt in marmore exaratum.

Ad perpetuam rei memoriam.

Gregorius XIII. Pont. Max. An Domini M.DLXXVIII. Idibus Maij, Pontif. ſui an. 6. procurante Reuerendiſſ. D. D. Feliciano Niguarda huius ciuitatis Epiſcopo conceſſit perpetuo, vt quoties Miſſa celebraretur ad altare hoc ſanctiſſ. Nominis IESV, poſtea à Reuerendiſſ. D.D. Franciſco Benio itidem Scalarū Epiſc. conſecratū, & dicatum an. MDCII. die xxi. Aprilis, toties de Theſauro Eccleſiæ anima fidelis à pœnis Purgatorij liberaretur.

Theſaurarius & Magiſtri huius ſacræ Confraternit. monumentum hoc pium incidi curarunt.

Alia in eadem Eccleſia Cathedrali ſub ſuggeſtu legitur memoria.

Ex Paroch. omnium Sanctorum nobilium de Coppulis patronata antiquitatis eorum nobilitatis, & opulentiæ monimentum, nunc vero collapſa D. Florianus Epiſcopus Scalen. Pulpitum hoc Doctoris H.S. impenſis ornatus ergò transferendum curauit. Anno Domini M,DIIIC.

26 FRANCISCVS de Afflicto Scalenſis Vincētij ac Aureliæ Gallardæ Cauenſis filius, vir clariſſimus genere & doctrina, V.I. ac Sacræ Theologiæ laureatus, Scalēſis Eccl. Proepiſcopus fuit. Mox florente ætate à Gregorio XIII. Pont. Max. Epiſcopus inſtitutus eſt die 27. Iulij 1583. ſtatim atq; poſſeſſionem adeptus eſt, maiorum virtutis ac integritatis hæres Eccleſiaſticā diſciplinam collapſam mirificè reſtituit: illuſtrata diœceſi decreta ſaluberrima edidit. Plura ſimplicia beneficia Capitulo perpetua vnione connexuit, vt diuinum penſum quotidie à Presbyteris perſolueretur. Archiuium in Epiſcopio erexit, ac Cathedralem exornauit. Populū ſibi commiſſum verbo & exemplo pauit, erga Deiparam Virginem ita amore flagrauit, vt legata pecunia ſtatuerit ſingulis diebus ſolemnia B. Virginis antecedentibus, poſt veſperas per Capitulum Salue Regina, piam Antiphonam, decantari. S. Pauli ſacellum, quod Natalis Epiſcopus ædificauerat magnifi-

guificentius exornari mandauit, in quo moriens eodem tumulo vna cum oſſibus Natalis ſepeliri voluit, die 11. Octob. 1593. viſuntur ſupra tumulum marmoreum Natalis & Franciſci ad viuum depictæ imagines, & hæc verba inciſa, A

Admodum Illuſt. & Reuerendiſſ. Dominus Franciſcus de Afflictò Epiſc. Scalen. mandauit. Illuſtriſſ. D. Cæſar. Alexander I. V. Doctores, & Aſcanius de Afflicto fratres concordiſſimi fieri curarunt.

Obijt die xi. menſis Octobris M.D.LXXXXIII.

Eius oſſa, ac quondam Reuerendiſſ. Natalis de Afflicto Epiſcopi Scalen. hic de eius mandato iacent, condita & repoſita die x. Martij. M.D.LXXXXVI. B

Eorum animæ requieſcant in pace.

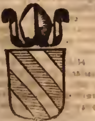
In ſacello verò ſanctæ Mariæ de Afflictis ſub inſignijs eius gentis hæc carmina leguntur ad parietes pennicillo conſcripta.

Quæ deſcripta vides hic ſtemmata clara viator
Franciſci Afflicti ſunt iſta inſignia magni,
Vincentio geniti Scalenſis Præſulis almi
Maiorem Eccleſiam hic multum ditauit, & auxit C
Redditibus, Doctorq; fuit præclarus vtroq;
Iure, atque in ſacra Bibliorum lege ſublimis.
At magis excelſus nunc alto ſplendet Olympo.
Domini Dignitates, & Canonici R. Capituli Paſtori optimo Patritio, & conciui ſuo mœſtiſſimi poſuere Anno M.D.LXXXXIII.

At de gente Afflicta videndus Mazzella de Nobilibus Neap. familijs, de qua etiam plura leges in noſtro 2. tom. in Epiſc. Foropopilienſibus in Vrſo Afflicto eius vrbis Epiſcopo pag. 656. Hanc familiam vetuſtate, & tot clariſſimis viris inſignem à D. Euſtachio inuictiſſimo Romano martyre cruciatibus afflicto originem, & cognomen traxiſſe, ſcribunt Freccia de Subfeudis, idemque Mazzella in ſedili Nidi Neap. deſcriptione. D

27 Fr. IOANNES BAPTISTA Serignanus ex oppido S. Seuerini Salernitanæ diœceſis Ord. Prædicatorum, Philoſophus ac Theologus inſignis à Clemente VIII. creatur Epiſcopus 7. Ianuarij 1594. ſub quo Scalenſi Eccleſiæ omnia proſpera, ac ſtatum tranquillum ſperare licebat. Sed atra mors, & immatura omnium fruſtrauit deſiderium, eodem quippe anno menſ. Octobr. ex hac vita diſceſſit ſepultus in Eccleſia Conuentus Roſarij, ſed paulo poſt furtim à nepotibus ſuis ſublatum cadauer in patriam delatum conditur in Eccleſia S. Ioannis ad Palcum Ord. Prædicatorum.

28 FLORIANVS Nanni Franciſci filius de Caſtro-Corij Bononienſis ditionis Canonicus Regularis Lateran. vir doctus & eruditus, ac Concionator inſignis ad hanc Eccleſiam euehitur à Clemente VIII. ann. 1594. 7. Nouembris. Sedit laudabiliter annis quatuor. Bononiæ obijt die 19. Septembris 1598. ſepultus in Eccleſia ſui Ordinis S. Ioannis in monte. Plura reliquit ſuæ pietatis monumenta in Cathedrali, quam mirifice ſacra ſupellectili ornauit. Scripſit, ediditque, Pennotto teſte, Commentaria in Geneſim ſub titulo Catenæ argenteæ lib. 1. Item in Exodum, Leuiticum, Numeros, ac Deuteronom. dilucidationes Theorematum Thologic. aliaque.

29 Fr. FRANCISCVS Bennius Matthæi Antonij de Butrio filius, Bononienſis territorij Ord. Seruorum doctrina, & pietate inſignis ſucceſſit Floriano an. 1598. 28. Nouembris, eoq; Præſule Rauellen. Eccleſia per Clementem VIII. perpetuo vnita eſt cum Scalenſi, die 31 Iulij 1603. hac ſcilicet conditione, vt Rauellenſis Apoſtolicæ Sedi ſubijceretur, vt verò Scalenſis Præſul Amalphitano Archiep. ſubeſſet. Fuit aliquando Saltzburgenſis Archiepiſcopi in Germania ſuffraganeus, cuius cum honore meminit Gianius in Annal. Seruorum. Obijt pius Paſtor 19. Ianuarij 1617. Eius ſepulchro in Cathedrali Scalenſi Eccleſia inſcriptum eſt hoc epitaphium.

D. O. M.

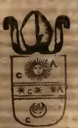
Condita marmorea Franciſci hac lector in vrna
Nomine, qui generis Bennius, oſſa manent,
Hic pietate ſimul doctrina, ac moribus annos
Præfuit Antiſtes, clarus vbique tamen,
Tres prius & Scalis, bis ſeptem deinde Rauelli
Nunc inter fulget clarior aſtra Poli.
Obijt die xix. menſ. Ianuarij anno Dom. M.DC.XVII.

Fr. MI-

30 Fr. MICHAEL Bonſius Florentinus Romæ natus, Ordin. Minorum Strictioris Obſeruantiæ ex Pœnitentiario Baſilicæ Lateranenſis à Paulo V. Scalenſis, & Rauellenſis Epiſcop. eſt declaratus die 13. Marti anno 1617. obijt 1623. quem ex incogitantia typographi in prim.tom. inter Epiſcopos Rauellen. Boſiæ familiæ Romanæ adſcripſere, cum ille ex Bonſia nobili gente Florentina natus fuerit, ex qua Ioannes Baptiſta ſub Paulo V. Cardinalis, alijq; digniſſimi in Gallia, Italiaque Præſules floruerunt.

31 HONVPHRIVS Vermæ Siculus Panormitanus, alijs ex Manzara ciuitate die 29. Iulij anno 1624. harum Eccleſiarum Præſul creatus, apud Taurinum obijt anno 1637. ibidem ſepultus.

32 CÆLESTINVS Puccitellus Picenus ex ciuitate Sancti-Seuerini Clericus Regularis ſancti Pauli, vir omni eruditione illuſtris, in gratiam Poloniæ Regis, cuius in paucis charus erat Epiſcopus ab Vrba-

A no VIII. eligitur die 13. Auguſti 1637. mortem oppetijt in patria ſua die 14. Septemb. 1641. ibi ſepultus iacet in Eccleſia apud ſuæ Congregationis Patres, vbi Regularem habitum ſumpſerat, hac ad tumulum proloquente inſcriptione.

D. O. M.

Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ.
Cæleſtinus Puc. it illus Septempedanus
Poſt varia eloquentiæ, virtutis,
ac prudentiæ
argumenta non exigua,
B *poſt varias Præpoſituras*
laudabiliter geſtas
in Congreg Cleric. Reg S Pauli,
cui ab adoleſcentia nomen dederat,
ab Vrbano VIII. Pont. Opt. Max.
Ad Rauellen. & Scalen.
Epiſcop. aſſumptus,
ac illarũ gentiũ æſtimationẽ & amorẽ
egregijs virtutibus promeritus,
C *ſpiritum quem debebat naturæ,*
reddidit Patriæ
ante ipſam Arã Virginis ſepultus eſt,
vbi religioſæ vocationis
primum lumen acceperat.
vixit annos LI.
obijt die xiv. Sept. M. DC. XXXXI.
Virgilius & Rutilius Puccitelli
fratres mæſtiſſimi
Monumentum hoc poſuere.

D 33 BERNARDINVS Pannicola ex caſtro Môticelli Tiburtinæ diœceſis I.V.D. (non tamen publicus interpres Romanæ Academiæ, vt ex lapſu memoriæ ſcripſimus in Epiſc. Rauellenſibus) ab Vrbano VIII. ad has Eccleſias regendas præficitur die 15. Decembris 1642. viuit adhuc.

SALER-

SALERNITANA METROPOLIS,

Cuius ſuffraganei ſunt

Epiſcopi
- Acernenſis.
- Campanienſis.
- Caput-Aquenſis.
- Marſicenſis, ſeu Marſicanus, cui eſt vnitus Grumentinus.
- Nucerinen.
- Nuſcanen.
- Policaſtrenſis.
- Sarnenſis.

INTER Mineruæ Promontorium, ac Silarim amnem ad montis Boni radices ſita eſt nobilis, ac peruetuſta Salerni ciuitas, Picentinorum Metropolis, & caput in Citeriori (vt vocant) Principatu à Neapoli in Eurum 30. m. p. quot à Beneuento in Auſtrum, & Caput-Aquarum; ab Amalphi in Ortum 15. à Nola in Meridiem 22. recedens. Aliqui fabulis annuentes, Sem Noe filium, Salerni authorem faciunt, & ex aliqua affinitate nominis Salernum denominatum: alij à Sale, Elernoque fluuiolis nuncupatum voluut. Eius verò antiquitas, & fama ex eo colligi poteſt, quod Cicero, Liuius, Lucanus, Strabo, Silius Italicus, Plinius, & Appianus de illo mentionem faciunt. Paulo ante ſupra mare vrbem hanc olim fuiſſe innuit Strabo, nunc in amœno colle ſita eſt, propendens potius, quam in latum protenſa. Mœnia ab Auſtro mare habet; ab Aquilone montes. Quondam fuit munitione Romanorum celebris Colonia, qui eam Picenatibus, & Lucanis ob initam cum Annibale ſocietatem oppoſuerunt. Clara etiam poſterioribus ſeculis ædificiorum, incolarum nobilitate, ſolique vbertate; hinc Guillelmus Apulienſis lib. 2. Rerum Normannicarum.

Vrbis Latij non eſt hac dulcioſior vrbe
Frugibus, arboribus, vinoque redundat & vnda;
Non ibi poma, nuces, non pulchra palatia deſunt,
Non ſpecies muliebris abeſt, probitaſque virorum:
Altera planitiem pars obtinet, altera montem,
Et quodcunque velis terraue, marine miniſtrant.

Sed ſchola Medicinæ, & Academia Salernitana in primis illuſtris, adeoque, vt inde hæc ipſa ciuitas fons medicinæ diceretur; nec omittam quod per ſecula multa proprios Principes habuit: etenim quandiu fortuna, & maieſtas Romani nominis ſtetit, in eius fide conſtanter fuit; qua inclinante, Longobardos, Normannos, Sueuos, Francos, Hiſpanoſque, qui nunc feli-

feliciter regnant, habuit Principes. Primus poſt diuiſionem, anno 839. Longobardis Princeps fuit Siconulphus Sicardi Beneuenti Principis frater. Secundus Sico eius filius. III. Radelchis Siconis frater. IV. Adelchis Siconulphi item filius. V. Ademarius Petri filius à Ludouico II. Imperatore fit Salerni Princeps anno 852. Poſt hunc Daupherius cognomento Balbus, ſeu Mutus Maionis filius, Siconulphi affinis, qui obijt anno 861. Guaipherius Daupherij filius VII. Princeps ſucceſſit patri eodem anno, Monachus obijt Caſinenſis cœnobij anno 880. Guaimarius primus. VIII. Princeps ab anno 880. ad 901. quo ſe adicauit. IX Guaimarius ſecundus Guaimarij filius patri ſucceſſit, regnauit ad annum vſque 933. Giſulphus Primus Guaimarij filius ætate triennis X. ſalutatus eſt Princeps anno 933. varia fortuna Principatum geſſit ad annum vſque 983. Ioannes à Giſulpho adoptatus eſt. XI. Princeps Salernitanus anno 983. obijt an. 994. Guaimarius III. Princeps XII. maior dictus ad diſcrimen minoris Guaimari filij eius, ſucceſſit Giſulpho, exceſſit a. 1031. Guaimarius Iunior huius nominis IV. patri ſucceſſit, occiſus eſt anno 1052. Amalphitanorum, ſuorumque cognatorum, & Salernitanorum quorundam coniuratione XII. Ioannes Guaimarij filius, cum patre regnauit ab anno 1038. ad annum 1042. quo obijt ſuperſtite Patre. Giſulphus XV. & vltimus Princeps è Longobardis cum patre Guaimario ab anno 1042. ad an. 1052. ſedit ſolus ad annum vſq; 1075. quo à Roberto Guiſcardo Apuliæ Duce eius cognato eſt Principatu deiectus, ſeque recepit apud Gregoriũ VII. Papam, à quo in Romana Campania conceſſa eſt quædam regio, vt Guillelmus Apulienſis ſcribit lib. 3. Robertus Normannus XVI. Princeps Salerni fuit ab an. 1075. vſque ad annum 1085. Rogerius Roberti filius an. 1085. Salerni XVII. Princeps fuit. Villelmus Rogerij filius ſucceſſit XVIII. Princeps anno 4. defunctus 1127. cui XIX. ſucceſſit Princeps Rogerus eius patruus Siciliæ Comes, ac primus, deinde vtriuſq; Siciliæ Rex, ſicque Salerni Principatus, ac titulus ad Reges peruenit, qui deinde per Reges cœpit ad inferiores Dynaſtas transferri. Etenim Iordano Columnæ, poſtea Sanſeuerinatibus ſubiecta Principatus titulo donata, & Salerni Principes totius Regni Principum nobiliſſimi, potentiſſimi, qui ſunt habiti, & qui initio Reges erant, cũ ex alterius nutu non penderent, & Principis nomen ipſorum proprium, atq; peculiare eſſet, quod exinde poſtea ad alios etiã Regni proceres fuit tranſlatum. Nunc ea ciuitas Principis rebellione Regiæ Cameræ adiuncta, Regiæ item audientiæ, & Præſidialis ſedes eſt, binis per annum nundinis Maio, & Septembri menſe cele-

A brata. Igitur Salerni ciuitas vetuſtate, & nobilitate cum in primis huius Regionis illuſtris recenſeatur; tum Chriſtianæ Religionis obſeruantia, Præſulumque dignitate, atque in Deum pietate, anteferri ſanè ſibi nulla Ædium ſacrarum, cœnobiorumque numero, ne conferri quidem facile poterit. Rectè meo iudicio ſenſerunt qui ſacra Chriſti, vel ab ipſis Apoſtolis, vel ab eorum diſcipulis ſuſcepiſſe Salernum, & proprios priſcis illis temporibus habuiſſe paſtores arbitrati ſunt, quorum memoria non extat; Salernitana Eccleſia nobiliſſima, & vetuſta eſt, ab anno Domini quingenteſimo, ex quo tempore in hodiernum diem, ſpatio ſcilicet annorum
B mille & quinquaginta, nouem ſupra octuaginta Præſules numerantur, quorum triginta tres fuere Epiſcopi, & 56. Archiepiſcopi. Ex Epiſcopis ſex inter Sanctos adſcripti, nempe Donatus, Gramatius, Gaudioſus, Verus, Euſtaſius, & Valentinianus, quorum corpora in maiori Baſilica requieſcunt. Metropolitana dignitate exornata fuit anno ſalutis 984. à Benedicto VII. Papa, fuitque ab initio, non in ſpiritualibus tantum, verum etiam in temporalibus vrbis domina, quod eſt ſummæ dignitatis indicium, cui fuere plures attributi Epiſcopi ſuffraganei, ex his hodie
C ſuperſunt Acernen. Campanien. Caputaquen. Marſicen. Nucerin. Nuſcan. Policaſtren. & Sarnen. Peſtanus cum Capntaquen. vnitus eſt, Melphitan. & Biſinian. exempti, & Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiecti ſunt. Nolan. attributus eſt Neapolitano Archiepiſcopo ſuffraganeus. Cuſentinus, Compſanus, & Acheruntinus ex ſuffraganeis, Metropolitani euaſerunt, & Salernitanum Archiepiſcopum, tanquam primatem ſuum iuſſi ſunt aliquando ab Vrbano II. venerari. Metropolitana Baſilica in ſpecioſo loco ciuitatis auguſtiſſima, & magnificentiſſima erecta olim ſub titulo ſanctæ Mariæ Angelorum, ac nunc ſub nomine ſancti Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ ciuitatis Patroni. Hanc magnificè ex-
D truxit Robertus Apulorum Dux, vt ſcribit Leo Oſtienſis ab Alphano Salerni Archiepiſcopo admonitus, cuius tempore ſacrum Apoſtoli corpus inuentum eſt, anno Domini 1080. ſedente Gregorio VII. cuius integra adhuc extat epiſtola ad Alphanum ſcripta, qua gratulatur illi de inuento ſacro corpore, monetq; vt digno honore ſacras Reliquias proſequatur, agatque cum Roberto Principe, & eius coniuge, vt pia religione colant ſacra pignora. Baſilicæ huius præclariſſimæ vna cum Clero, ac Sanctorum lipſanis, quæ ibidem honorificè aſſeruantur deſcriptionem exhibemus, quam eruditiſſimè cõſcripſit M. Antonius Marſilius Columna Salernitanus digniſſimus Archiepiſcopus in lib. de vita, & geſtis

A ſtis, ac tranſlatione Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ. Ciuitatis quaſi vmbilicum (sic) occupat templum egregium, & magnificentiſſimè à Roberto Guiſcardo erectum Apoſtolo, & Euangeliſtæ Matthæo aere ipſius peculiari. prout marmorea quædam faſcia ſupra templi portam cubitalibus ferè litteris inſculpta declarat.

M. A. ET EVANGELISTÆ PATRONO VRBIS ROBERTVS DVX R. IMP. MAX. DE ÆRARIO PECVLIARI.

Eſt etiam totius templi ſtructura talis. In ſpatioſa ciuitatis planicie vniuerſa moles erigitur omni ex parte à priuatorum ædificijs ſeparata: longitudinis ſanè paſſuum 90. latitudinis verò 30. & iuſtæ itidem altitudinis: ab Occidente in Orien-

B tem patet ingreſſus planè magnificus, qua per gradus marmoreos 12. in gyrum fabricatos aſcenditur commodiſſimè. Porta vnica prægrandis patet in ſummis ſcalis, ad cuius ima latera leones duo marmorei affabre ſculpti cernuntur patulis faucibus quaſi in cuſtodiam hiantes, in ſummo autem illius vertice legitur.

DVX ET IORDANVS, ET PRINCEPS CAPVANVS
REGNENT ÆTERNVM CVM GENTE COLENTE SALERNVM.

C Inde atrium ingredimur quadrilaterum templi totius latudinem æquans; cuius extremas partes vndequaq; porticus perampla defendit à pluuijs; quæ ingredientibus aditum præbet commodiorē, & eſt etiam pro cœmeterio ciuibus. Quod verò medium ſub dio ſpatium iacet, fontem habet in medio perennem, ad crateris inſtar, vnico tantum lapide marmoreo fabrefactum cubitorum 50. latitudinis in gyrum emenſæ. Porticus autem ipſa columnis peraltis denis, & octenis ex marmore Pario diſtincta cernitur elegantiſſimè, varijſque picturis ornata, cuius fornicibus ſuperiora quædam cubicula ſuſtinentur, quæ totum atrium ex alto proſpiciunt, &

D tuentur. Ad dextrum verò latus extollitur quadrata turris ad 200. cubitorum altitudinem, in qua campanæ omnes ad templi vſum neceſſariæ perpendent, vna verò præ ceteris immenſæ magnitudinis, quæ ad multa paſſuum millia ſonum emittit. Iuxta turrim eſt cœmeterium, quod terræ ſanctæ dicitur, ad cuius imam portam eſt marmorea quædam nauicula cum fragmento verſuum huiuſmodi,

Nate ſeptima ſit tibi terra leuis
Quiſquis huic tumulo poſuit ardente lucernam;
Illius cineres aurea terra tegat:

Totum verò atrium circundant monumenta marmorea, quibus nobiliſſimorum ciuium cadauera, cineresque ſeruantur. Cohæret ſtatim atrio templum ipſum; in cuius fronte portæ ſunt tres, media præcipuæ egregiæ amplitudinis, æneas fores habet varijs figuris inſculptas, in cuius epiſtylio legitur.

A Duce Roberto donaris Apoſtole templo:
Pro meritis, regno donetur ipſe ſuperno.

Extremæ portæ humiliores quidē; periſtylij tamen lateribus reſpondentes. Extructum verò templum duplici columnarum ſerie in longum diuiditur, & quaſi tres in eo conficiuntur viæ, itaut extremarum anguſtia, mediæ amplitudinem augeat, id verò præcipuè delectat intuentium oculos, quòd feneſtris ſpecularibus magnificè ſplendet, & contignationibus multis ita affabrè, & variè tegmen illaqueatur, vt mirum ſit tantæ molis percurrens pondus ſuſtineri, ac ſuſpendi poſſe. Porrò per mediū euntibus occurrit in dextro latere fons Baptiſmalis, vnico exciſus lapide, orbicularis amplitudinis cubitorum circiter 16. pergentibus, deinceps propè chorum ſeſe offert quadrata manſio 12. Porphyreticis ſuffulta columnis, ad vlnarum 20. altitudinē euecta, quadratis item confecta lapidibus, & egregiè vermiculata, ex qua veluti ex ſuggeſto ſacræ recitantur lectiones populo diebus ſolemnibus. Conſimile quoq; ſuggeſtum in alio latere perelegātiſſimum eiuſdem operis conſpicitur, quatuor pretioſiſſimis columnis ſuperimpoſitum, vbi legitur. ROMVALDVS SECVNDVS SALERNITANVS ARCHIEPISCOPVS PRÆCEPIT FIERI HOC OPVS. Medium verò templi chorus quadrilaterus occupat tabulis egregiè compactus, & muſiui pauimenti, in quo & ſtantes, & ſedentes Clerici omnes, & commodè, & magnificè Canonicas horas de more concinunt, atque altari miniſtrat. Conſtat autem vniuerſum Eccleſiæ Capitulum, ex Archidiacono, Diaconis quatuor, Cantore, Primicerio, & Canonicis vigintiquatuor, qui centenos ſinguli aureos percipiunt pro redditu annuo; ad chori ipſius læuam ſupereminet Organum omnibus ſanè numeris abſolutum, & qualibet illuſtri Eccleſia digniſſimum, iuxta quod e tabulis ſuggeſtū nonū extructum, in quo per quam commodè ſolemnis muſica ſtatis diebus conficitur, dum diuina celebrantur officia. In ima templi totius longitudine tranſuerſus andron excurrit, & quaſi ad Crucis inſtar Eccleſiæ ſpatium redegit, ad cuius extremos parietes Orientem verſus, tria cernuntur altaria, ſpecioſa quidem, atque magnifica; medium verò eo magnificentius cæteris, quod ad Summi Pontificis, Cardinaliumque conſeſſum

ſeſſum, inſtructum, & ędificatum fuit: eminentiori quidem loco, & vermiculato pauimento decoratum, vermiculatiſque lapidibus circumſeptum, in quibus à tergo hæc leguntur carmina in Crucis modum diſtincta vetuſtiſſimis characteribus perquam eleganter.

Ne populus temerè ſacram prorumpat ad Aram,
Sitque ſalutiferis maior reuerentia ſacris:
S umptus, & arbitrium Vuillelmi Præſulis iſtie
Marmoreis titulis hanc cinxit, & extulit Aram.
Marmora pulchra nitent varijs diſtincta lapillis
O Matthae, tua pulchra corona domus.
Tu ſcis quanta fuit deuotio Præſulis in te,
Deuoti memorem te decet eſſe tui.
Non niſi Pontifici Sanctorum ſancta patebant
Cum veteri populo victima taurus erat.
Nec minus hæc ſacra ſunt, quamuis ſint peruia cunctis.
Namque nouo populo victima Chriſtus adeſt.
Illius vituli ſpecies, quem panis obumbrat
Dignè ſumpta caro languores quoſlibet aufert;
Exue te veterem quiſquis vis ſumere digne
Has epulas, hominemque nouum nouus indue Chriſtum.

Hos vero parietes vltimos templi valdè iucunda miniati operis (quod muſiuum dicitur) pictura conneſtit, & in hemiſphęrio maiori; vbi templum deſinit (vulgo *Tribuna* dicitur) leguntur hi verſus litteris itidem miniatis, & cubitalibus.

Da Matthae Pater, Patris hoc det, & innuba Mater,
Vt Pater Alphanus, maneat ſine fine beatus.
Ecce Dei Natum, ſine Matre Deum generatum,
Prædicunt vates, naſci de Virgine Matre.
Sic Chriſtus natus noſtros remouendo reatus
Viuit cum Patre in Cœlo, & cum Virgine Matre.

Qui autem à dextris conficitur angulus in imo templi, illuſtris plane factus eſt, tum ob pręclaram Cappellam vermiculati operis, quam Ioannes de Procida Salernitanus, & in Sicilia vniuerſa percelebris, erexit, atque dorauit: tum ob plurium Prælatorum ſplendidiſſimas vrnas, præcipuè vero ob marmoreum tumulum, in quo Robertus Guiſcardus Gregorij VII. Summi, Optimique Pontificis corpus collocauit, quem vt Henrici IV. Romanorumque perfidiæ ſubtraheret, quaſi perfugum hoſpitio receperat, cuius nos ipſi (ait Marſilius) reliquias, nulla ex parte labefactatas, pontificijſque indumentis ornatas, hoc anno, qui eſt à tumulatione fere quingenteſimus, proprijs oculis inſpeximus, proprijſque manibus contrectauimus, locumque ipſum vetuſtate penè collapſum reſtituimus, & in ſanctiſſimi, ac generoſi Pontificis honorem penè deliteſcentem huiuſmodi monumentum erexi mus.

GREGORIO VII. SOANEN. PONT. OPT. MAX.

Eccleſ libertatis vindici acerrimo aſſertori conſt.ntiſſ. qui dum Rom. Pont. auctoritatem aduerſus Henrici perfid am ſtrenuè tutor Salerni ſanctè decubuit.

A. D. M.XXCV. VIII. KAL. IVN.
M. A. COLVMNA MARSIL. BONONIEN. ARCHIEPISC. SALERN.

Cum illius corpus poſt quingentos circiter annos ſacris amictum ac ferè integrum reperiſſet, ne tanti Pontif. ſepulchrum memoria diutius careret.

M. P.
GREGORIO XIII. BONONIEN. SEDENTE
A. D. MDLXXVIII. PRID. KAL. QVINCTIL.

Ab eodem quoque latere patet ingreſſus quidam ſubſidiarius, in ipſum Archiepiſcopale palatium, quod ſanè quam magnificum, & quam commodum eſt; eademque qua & templum ſtructura, atque operis firmitate conſiſtit. Ad oppoſitum verò è regione latus nitet pulcherrimum, ſplendidumque Sacrarium; in cuius interiori cubiculo perquam eleganti; ſumma tum diligentia, tum religione aſſeruantur ſacræ Reliquiæ quamplures, quibus, & adſtruitur, & mirificè confirmatur Chriſtiana fides. Eſt ſiquidem ibi particula ſacroſanctæ Crucis, cui fuit pro omnium redemptione Chriſtus Saluator affixus, quæ in Crucis quoque figuram redacta, miraculis multis claruit, & aſſiduè clareſcit. Eſt & argentea quædam Crux, grandior, laminis aureis vndequaque con-

A contexta, in qua plurimæ Sanctorum reliquiæ clauduntur; præſertim verò medium illius occupat alia itidem ſanctæ Crucis particula; ſummo eius capite, Iacobi Minoris dens vnus ſeruatur; in dextra, glorioſiſſimi Matthæi dens alius; in læua itidem, Maioris Iacobi dens ſimili modo conſpicitur, quibus velut gemmis Crux ipſa tota refulget. Eſt & ſancti Matthæi brachium illud, quod Beneuentanus quondam Princeps à Giſulpho precibus impetrauerat; & quamuis argento concluditur ex cancellis tamen catnis & oſſium aſpectus intuentibus patet, adeſt quoque Agathæ virginis, & martyris brachium ſiniſtrum, & integra beatæ Anaſtaſiæ manus, nec non D. Catharinæ Senenſis digitus, quem indicem dicimus. B Ad hæc ſancti Geminiani os femorale adſeruatur, & altera gena. Itidem & perantiquus quidam argenteus Calix ſacratiſſimo Chriſti ſanguine aſperſus, ad Sacerdotis cuiuſdam celebrantis infidelitatem coercendam: dum enim dubius ipſe Sacramentum conficeret, non modo confirmatus fuit in fide dum biberet; ſed ad omnium quoque tollendam dubitationem, calix ipſe ſanguine vero maculatus permanſit; itaut ne lauari quidem ab ipſo potuerit vnquam. Denique vaſa tria cuſtodiuntur ibidem ex alabaſtro, in quibus quamplurimæ multorum Sanctorum reliquiæ ſeruantur, quas ſigillatim exprimere, ſuperfluum. C Eſt præterea inferior crypta templi amplitudinem æquans, qui locus eſt ſubterraneus, ad quadraginta circiter vlnarum longitudinem, & viginti latitudinem concinnatus; ſub androne ipſo ſuperiori, & fornicibus perquam eleganter ſtellatis ex omni parte contectus, ſeniſque baſalteis columnis egregie diſtinctus, ad quem ex vtroque templi ſuperioris latere, per marmoreas ſcalas inchoatur deſcenſus graduum vtrinque circiter viginti. In quo quidem ſpecu, præterquam quod Prophetarum quorundam, & multorum Martyrum reliquiæ adſeruantur; ſunt etiam quindecim Sanctorum corpora recondita, quorum in D Eccleſia ipſa celebrantur officia pro tempore, ac præſertim ſunt Fortunati, Gaij, & Anthis vrbis tutelarium Sãctorum corpora tumulata; quorum altare, quod perantiquum, & ſummæ venerationis erat, nos ipſi (ſcilicet Marſilius) Gregorij XIII. Sum. Pont. auctoritate, priuilegio donari curauimus, pro animabus defunctorum à Purgatorio liberandis, inſtar altaris Gregoriani, quod eſt in Vrbe. Sed quod eſt in ipſa crypta venerabilius, & ex orbe toto, Chriſtianos omnes allicit: quieſcit ibidem ſanctiſſimum, & glorioſiſſimum Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ corpus, religioſiſſimè collocatum: ſiquidem quadratum eſt in media crypta ſpatium, quod lapidei, cancellatiq; parietes bicubitales ambiunt, ad vlnas ex omni latere duodecim, quo veluti ſepto, altare cingitur vetuſtiſſimum, ſub quo theſaurus ille repoſitus eſt, itaut locus ipſe per ferreos cancellos commodè videri poſſit. Tanta fuit autem olim, & eſt hodie quoque celebritas loci huius, vt non Salernitani, modò, ſed omnium circumquaque Prouinciarum incolæ, aſſiduè concurrant, immò verò & remotiſſimæ quoque gentes, ex Europa tota, frequenter confluant, & tam ingentem viſuræ beatitudinem, & à Deo Domino ex huius Apoſtoli meritis petituræ diuitias, honorem, vitæ diuturnitatem, optatam denique felicitatem in hoc ſeculo, & gloriam in futuro perpetuam. Auget cum admiratione pietatem liquor pretioſus, & ſanctus (Manna vulgo dicitur) qui ex beatiſſimo corpore manat, ad mala omnia propellenda antidotus præſentiſſima, quemadmodum frequens docuit experientia plurium ſæculorum. Hactenus ille de hac ſacra Baſilica, de reliquijs Sanctorum, quæ in eadem aſſeruantur, idem in Synodo euulgata anno 1580. ita minutatim recenſuit

In Altari maiori in medio collocato, quod conſtructum eſt ad honorem beati Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ corpus pretioſiſſimum ipſius Apoſtoli integrum requieſcit. Excepto dente, & brachio dextro: & eſt ipſum altare pretioſis alijs reliquijs ornatum, & præſertim beatarum virginum Marinæ, & Conſtantiæ, & Triphomenæ.

In Altari, quod conſtructum eſt ad honorem beatorũ martyrum Fortunati, Gaij, & Anthes, in medio poſt altare B. Matthęi Apoſtoli corpora prędictorum trium Martyrum requieſcunt. Adeſt etiam quædam arca lignea, in qua ſunt reliquiæ Iſaiæ Prophetæ, Zachariæ Patris Ioannis Baptiſtæ, Simeonis Iuſti, Innocentium, & de veſte Beatæ Mariæ Petri Apoſtoli, Andreæ Apoſtoli, Iacobi Apoſtoli, ſanctorum Coſmæ, & Damiani, ſanctorum martyrum Quadraginta, beati Nicolai Confeſſoris, beati Silueſtri Papæ, ſancti Philippi Apoſtoli, ſancti Barnabæ Apoſtoli, de monte Caluario, Diomedis martyris, beatæ Agathæ virginis, beatæ Marię Iacobi, & aliorum Martyrum, Confeſſorum, & Virginum. In altari, quod conſtructum eſt ad honorem beatæ Mariæ Virginis ex parte Septentrionis, adeſt arca lignea in qua ſunt reliquiæ ſanctorum trium Patriarcharum, Abraham, Iſaac, & Iacob, ſanctorum Innocentium, de menſa Cœnæ Domini, de veſtimentis beatæ Mariæ Virginis, de carne & veſtimentis beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, Anulus vnus cum lapide Turcico beati Apoſtoli, & Euangeliſtæ Matthæi, reliquiæ beati Andreæ A-

poſtoli, beati Iacobi fratris Domini, beati Bartholomæi, beati Pauli, beati Matthiæ, beati Stephani Protomartyris, ſanctorum Coſmæ, & Damiani; de puluere cerebri beati Cataldi Confeſſoris. Reliquiæ ſanctarum virginum Agnetis, Cæciliæ, Margaritæ, & Emerentianæ, & ſanctarum virginum Colonienſium, & aliorum quamplurium ſanctorum Martyrum, & Confeſſorum.

Item in eodem altari adeſt capſa eburnea, in qua poſita eſt ampulla cryſtallina, in qua ſunt de capillis Beatæ Mariæ ſemper Virginis. In altari, quod conſtructum eſt ad honorem Confeſſorum ex parte Meridiei requieſcunt corpora Confeſſorum beati Bonoſij Epiſcopi Salernitani, beati Gramatij Epiſcopi Salernitani, beati Veri Epiſcopi Salernitani, beati Euſterij Epiſcopi Salernitani, & beati Gaudioſi Epiſcopi Salernitani, beati Valentini Epiſcopi Salernitani, beatorum Confeſſorum El[illegible], Ciconis, & Elpie[illegible], beati Valentiniani Confeſſoris, atque Pontificis, beatorum Confeſſorum Cyrini, & Quingeſij, & de reliquijs beati Priſci Confeſſoris, atque Pontificis, & aliorum Sanctorum.

Quæ ſunt in ſuperiori Baſilica.

In Altari maiori ad honorem beatæ Mariæ Virginis conſtructo, adeſt corpus beati Felicis martyris; ſunt item reliquiæ beatorum martyrum Ioannis & Pauli, ſancti Silueſtri, ſanctorum Ianuarij, & Bonifacij, ſanctarum virginum Barbaræ, Felicitatis, & Cæciliæ, reliquiæ ſanctorum martyrum Sixti, Sebaſtiani, & Fabiani, ſancti Andreæ Apoſtoli, ſancti Stephani Protomartyris, ſancti Pantaleonis martyris, & de [illegible] beatiſſimæ Virginis Mariæ.

In Altari ad honorem beati Ioannis Baptiſtæ conſtructo ex parte Septentrionis reconduntur multæ Sanctorum reliquiæ.

In Altari ad honorem beati Michaelis Archangeli conſtructo ex parte Meridiei ſunt ſimiliter multæ Sanctorum reliquiæ reconditæ.

Et ad augendam fidelium deuotionem.

Viſitantibus Altaria præfata, & vnumquodque ipſorum, ac inibi pro felici ſtatu ſanctæ Matris Eccleſiæ piè Deum rogantibus Illuſtriſſimus Dominus Marcus Antonius Columna Marſilius Archiepiſcopus conceſſit quadraginta dies de vera indulgentia in forma Eccleſiæ conſueta toties quoties contriti id fecerint.

In vno Tabernaculo Alabaſtri ſunt reli-

A quiæ ſanctorum Cyriaci, & Iouitæ, ſancti Sebaſtiani, ſanctæ Barbaræ, ſancti Iacobi Alphęi, de veſtibus ſancti Blaſij, de lapide Sepulchri Domini noſtri Ieſu Chriſti, & aliorum Sanctorum quamplurium.

In conſimili tabernaculo ſunt reliquiæ ſancti Gregorij Spoleti, ſanctæ Barbaræ, ſancti Syluęſtri Papæ, & aliorum Sanctorum.

In conſimili tabernaculo ſunt reliquiæ ſanctæ Catharinæ virginis, & martyris, ſancti Ioannis Baptiſtæ, ſancti Leonardi, ſancti Sebaſtiani, Vndecim millium Virginum, de Monte-Caluario, de loco vbi Chriſtus fuit captus, ac de eiuſdem monumento.

B In alio cryſtallino tabernaculo eſt digitus ſanctæ Catharinæ Senenſis.

In argenteo tabernaculo eſt maxilla S. Geminiani.

In conſimili tabernaculo eſt manus ſanctæ Anaſtaſiæ.

In conſimili tabernaculo eſt os brachij ſancti Geminiani.

In conſimili tabernaculo eſt brachium dextrum Apoſtoli, & Euangeliſtæ Matthæi.

In Calice quodã aureo adeſt veſtigium ſanguinis conſecrati tunc expreſſum cum Sacerdos quidam celebrans de tanto Sacramento dubitaſſet.

C In Cruce quadam argentea, eſt de ligno Crucis Domini noſtri Ieſu Chriſti, adeſt etiam dens ſancti Matthæi Apoſtoli, & dens S. Iacobi Minoris.

In alia conſimili Cruce adeſt lignum Crucis Domini noſtri Ieſu Chriſti quod in ſumma veneratione habetur.

Cæterum ſacris in hac Baſilica miniſtrant Canonici 31. vt iam diximus, è quibus ſeptem dignitate eminent. Archidiaconus, qui primam poſt Pontificalem Sedem habet. Canonici omnes [illegible] mitris ex [illegible] maſco ex veteri ſtatu conſuetudine a Lucio III. Pontifice confirmata; poſt Canonicos ſunt octo Aeolythi vario ſeruitio adſcripti ex Archiepiſcopi Cernani [illegible] Hiſpani legato, & decreto.

D Sunt præterea Clerici Seminarij 24. In ciuitate præter Metropolitanam Parochiales Eccleſiæ 16. numerantur, olim 24. vi[illegible] m cœnobia diuerſorum Ordinum 11 vnum Monachorum, reliqua Mendicantium. Sanctimonialium ſepta tria, octo Xenodochia pro infirmis, infantibus, & pauperibus curandis, alendis, ſubleuandis ad Eccleſiam D. Annunciatæ, cui octo Sacerdotes inſeruiunt. Eſt & mons pietatis, & laicorũ ſodalitia quãplura. Familiæ ciuiũ intra mœnia degentiũ 938. animæ cõmunicantium circiter 2660. quod ſi ſex vicina caſalia, quæ in ipſius ciuitatis territorio ſunt, addas, domorum fermè duo millia conſtituunt. Ciues eius liberalibus

artibus

artibus impenſè dediti, prodiere ex ea viri præſtätiſſimi, quorum gloria ſub Principibus, Regibuſque, cum in bellis conficiendis, tum in ſupremi Ordinis Magiſtratibus gerendis, præclariſſimè enituit; vnde & titulos, & ſummos dignitatum gradus ſunt aſſequuti. Ager eius ſitu, cæli ſalubritate, rerumque ad humanum vſum ſeruientium commoditate, quin & æſtiuo tempore virentibus collibus, aquis, riuulis, aucupijs, ita præ cæteris iucundiſſimus exiſtit, vt non habitantium modò, ſed & tranſeuntium animos per ſe ipſum delectet.

Diœceſis Salernitana diuiditur vniuerſa in 16. partes, quas hic cartas vocant, melius autem Archipresbyteratus dixeris. Primus Archipresbyteratus, ſeu carta, caſalia ciuitati vicina, in quibus Parochię 20. Archipresbyteratus Saue nuncupatus continebat Parochias 13. Caluaniei Parochias 7. Fori S. Seuerini Parochias 12. S. Georgij Parochias 13. Serini carra habebat Parochias 9. Sereni Parochiam Collegiatam vnam. Sancti Cypriani Parochias ſex. Archipresbyteratus Giſoni (Geophanum, Iouis Phanum vocant) habet Parochias 5. Eſt autem Geophanum oppidum ſub ditione Marchionis Vaſti, cuius in agro Pagus eſt Gauri Acernenſis diœceſis Lucæ Gauri Aſtronomi, ac Poetæ præſtantiſſimi Epiſcopi Ciuitatenſis patria. Is Clemente VII. Pontifice Romæ verſatus, & præclaris ingenij monumentis Principum gratiam iniens, id aſſecutus eſt; vt Geophanenſis Epiſcopatus erigeretur die 6. Maij 1531. Sicque Geophanum in ciuitatem erectum, & Eccleſia dicti oppidi in Cathedralem ſublimata eſt ſub Metropoli Salernitana, cum retentione dignitatum, Canonicatuum, cæterarumque rerum Cathedrali Eccleſiæ neceſſariarum, ac ſeparatione oppidi Gauri à diœceſi Acernenſi; & eiuſdem aſſignatione diœceſis, nec non dote trecentorum monetæ Regni ducatorum ſuper introitibus Domini temporalis, cui Eccleſiæ ſic erectæ prouiſum fuit de perſona Innici Dauolos Epiſc. Aquinatis, hac tamen conditione, vt per ſex menſes Aquinatenſis Eccleſiæ Epiſcopus eſſet: hanc deinceps die 6. Septembris eiuſdem anni liberè ceſſit, factuſque eſt Geophanenſis Eccleſiæ adminiſtrator Hippolytus Card. Medices. Verum, vt exiſtimo, cum ſufficiens dos ad tuendam Epiſcopi dignitatem, nouo Epiſcopatui attributa non eſſet, nomen ipſum, & dignitas Epiſcopalis cum auctore interijt; ac Geophanum ad Salernitanam, Gaurum verò ad Acernenſem redierunt diœceſes. Carta, ſeu Archipresbyteratus 12. Giſonis vallis, & planæ habebat Parochias 13. Montis Corbini Parochias ſex. Olibani Parochias 4. Eboli Parochias 8. ac demum 16. Archipresbyteratus, ſeu cartas. Caſtellutij carta

A vnam habet Parochiam. Familiæ omnes tum ciuitatis, cum diœceſis 11710. animæ verò communionem ſumētes erāt 37630. In vniuerſum autem tota diœceſi Salernitana, comprehenſa etiam ciuitate, continentur Parochiales Eccleſiæ 150. Collegiata Eccleſia præter Cathedralem, vna, Abbatiæ Conſiſtoriales in commendam conferri ſolitæ ſeptem, ſanctæ Mariæ ſcilicet de Vetero, ſanctæ Mariæ de Tobena, ſancti Petri de Ebulo, S. Benedicti, S. Petri de Curſina, S. Mariæ Matris Domini, & S. Leonardi Ord. Ciſtercienſis, Præſepij Domini à Sixto V. attributa, ſed quod Salernitanam Prouinciam præter cætera nobilitat,
B eſt cœnobium illud inſigne ſanctiſſimæ Trinitatis nuncupatum Ord. S. Benedicti in loco ad Cauam dicto, ſub abrupta montis cana poſitum, à S. Alferio ex familia Pappacarbona Abbate quatuor tantum m.p. à Salerno conditum anno 980. Regni Principum, præcipuè Roberti Viſcardi Normandi munificentia ſub Gregorio VII. egregiè locupletatum à Summis Pontificibus, Vrbano II. maximè, qui illud incoluit, & conſecrauit, priuilegijs eximijs decoratum, à Metropoli Salernitana, in cuius diœceſi erat, prorſus exemit, anno 1092. totamque illius ordinariam in Cauenſes, reliquoſque ſubditos iurisdictionem in Abbatem contulit. Cœnobium quidem ſeptem ſanctis Confeſſoribus, loci
C Abbatibus, quorum hic corpora quieſcūt, venerandum. Hic S. Adiutoris reliquiæ ex Africa tranſlatæ, quæ in Arce diu iacuerant, repoſitæ ſunt. De hoc cœnobio plura retulimus in Epiſcopis Cauenſibus Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis, tomo primo, aliaque adijciemus infra ad Amatum primum huius Sedis Archiepiſcopum. Menſæ Salernitanæ Archiepiſcopalis annuus cēſus aureorum circiter ſex millium; taxatur verò in lib. Cameræ Apoſtolicæ ad florenos 1550. Seriem verò Salernitanorum Præſulum iam explicare aggredimur, quam partim ex Gaſpare Muſca, in quo tamen nonnulla eius ſphalmata obſeruaui, partim
D ex varijs ſcripturis, monumentiſque in hunc modum adtexuimus.

✠

1 S.BONOSIVS Salernitanæ Eccleſiæ Epiſcopus, cuius dies natalis illic agitur 13. Maij, cuius meminit Baronius in notis ad Martyrologium Romanum die 19. Octobris, occaſione Euſterij Epiſcopi eiuſdem vrbis, qui cum alijs ſanctis Confeſſoribus ibidem aſſeruatur, de quo etiam fit mentio in vita B.Gramatij eius ſucceſſoris, & in Breuiario Salernitanæ Eccleſiæ. Muſca ſtatuit primum Salerni Epiſcopum hunc ſanctum Bonoſium, & poſt eum alios quinque, & poſt hos anno Chriſti 500. Gaudentium Epiſcopum, qui interſuit Concilio Romano ſub Symmacho Pontifice. Sed facile eſt aduertere, vt eruditè innuit Antonius Caracciolus de ſac. Neapolitani monumentis in Gaudioſo, Muſcam non habuiſſe rationem temporis in ſuis illis Epiſcopis recenſendis; ſed ante omnes alios, poſuiſſe Diuos, mox ſubieciſſe Gaudentium, cæteroſque, qui Diui non fuerunt, exiſtimauitque Bonoſium, cui ſucceſſit Gaudioſus, floruiſſe Neapoli, ac Salerni multis annis poſt Gaudentium. Cum enim Pomponius Neapoli ædificauerit ędem ſanctæ Mariæ, cui inſeruiuit Gaudioſus, poſt annum Chriſti 500. veriſimile eſt diu poſt illum annum vixiſſe Gaudioſum; atque adeò etiam Bonoſium eius prædeceſſorem fuiſſe Salerni Epiſcopum poſt Gaudentium: ſi coniecturis autem in re incomperta vti liceat, Gaudioſum, atque adeo eius prædeceſſorem Bonoſium non multò ante Grimoaldi Salernitani Ducis tempora deceſſiſſe. Ab ipſo enim Neapolitanus Dux (vt infra dicetur) huius ciuis ſui corpus petijt, & obtinuit. Ergò non multæ præceſſerũt ætates, aut ſecula, atq; adeo, vigente adhuc eius memoria, iuſtæ petitioni factum fuit ſatis. Scio poſſe id etiam dilucidari ex magna illa annonæ caritate, quæ eo tempore Neapolitanam ciuitatem inuaſit, & ex bello inter Salernitanos, & Samnites. Hæc ex Caracciolo circa ordinem, ac tempora priſcorum huius vrbis Epiſcoporum, ſatis ſint dicta.

2 S.GRAMATIVS Salerni Epiſcopus ſucceſſit Bonoſio. Is vt ſcribit Muſca, nobilibus parentibus, ſed ob Chriſtianæ pietatis cultum longè nobilioribus genitus Diuinæ Maieſtatis venerationi mirabiliter à pueritia deditus, cum diſciplinarum ſtudio, morum, ac vitæ integritatem coniungens, grandior factus, vt Chriſtum Dominum paupertatis auctorem toto ſectaretur animo, ſuas pauperibus facultates diſtribuit. Mox cum ſanctus vir Bonoſius Salernitanæ vrbis Epiſcopus ex hac peregrinatione ad cæleſtem patriam euolaſſet, quamuis inuitus, incredibili omnium conſenſu Epiſcopus creatur. In cuius honoris faſtigium euectus, eandem tamen pauperum ſollicitudinem ſemper habuit, eadem in corde humilitas, eadem in vultu grauitas erat. Aſſiduis populo concionibus ad diuinarum rerum contemplationem, & æternæ beatitudinis deſiderium vehementer excitans orationibus, vigilijs, ac ieiunijs carnem ſpiritus imperio ſubijciebat: vt terrenis negotijs ſolutus, mente cæleſtibus inhæreret. Morti tandem proximus, ſupellectilia domus egenis, ac pauperibus ſuis ipſe manibus elargitus, accitos Presbyteros, & Clericos, veluti filios de ſua ad Dominum transmigratione commonet, ad benè Chriſtianèque viuendum cohortatur, & ſimul Salernitanam Eccleſiam (quod ad glorioſi corpus Apoſtoli, & Euangeliſtæ Matthæi pertinuit) haud multo poſt tempore cæleſti fore theſauro inſignem prænunciat, erectiſque in Cælum oculis 5. Id. Octobris, qui dies quotannis in Eccleſia Salernitana, ad eius honorem feſtus agitur, obdormiuit in Domino. Eiuſque ſanctitatem quamplurimis poſtea miraculis Deus illuſtrauit, per quem cæcis videndi, & ſurdis audiendi, & mutis loquendi, claudiſque ambulandi facultatem reſtituit. Leproſos mundauit, ac paralyticos etiam curauit, & ab immundis ſpiritibus oppreſſos liberauit. Hæc ex vetuſto Breuiario Salernitanæ Eccleſiæ. Reconditum eſt eius corpus in Eccleſia Cathedrali in crypta inferiore ſub altaris confeſſione, vbi & poſita ſunt aliorum Sanctorum Epiſcoporum eiuſdem ciuitatis veneranda corpora.

3 S.VERVS Salernitanus Epiſcopus, cuius natalis dies celebratur Salerni 10. Kalend. Nouemb. corpus iacet cum cæteris ſanctis Epiſcopis in eadem crypta Cathedralis, tempus quo floruerit ignoratur, & Acta periere.

4 S.EVSTERIVS huius ciuitatis Epiſcopus memoratur in tabulis Eccleſiæ Salernitanę, & in Romano Martyrologio 14. Kalend. Nouemb. quo die ſolemni ritu eius feſtum celebratur.

5 S.VALENTINVS Salernitanus Epiſcopus, cuius dies feſtus agitur in Eccleſia Salernitana, vbi ſanctum corpus quieſcit 3. Nouemb.

6 S.GAVDENTIVS Salernitanæ præ-

fuit

fuit Eccleſiæ anno 500. Symmacho Pontifice, ſub quo Romanæ Synodo interfuit, & ſubſcripſit, vt ex prima Synodo ſub eodem Romæ habita conſtat.

7 ASTERIVS Agapeti Papæ temporibus vixit anno 534. ſub qno vna cum Sabino. Canuſij, Epiphanio Erculanorum, Leone Nolanorum, Ruſtico Feſulanorum Epiſcopis, Theophane, atque Pelagio Romanæ Eccleſiæ Diaconis, Apoſtolicæ Sedis Legatus Conſtâtinopolim miſſus Concilio ibidem celebrato præfuit, vbi & AnthimusPatriarcha Euthychianę impietatis Anteſignanus depoſitus eſt, eiuſque in loco Menna ſubſtitutus. Videndus Baronius ad hunc annum.

8 LVMINOSVS Salernitanus Epiſcopus Concilio Romæ habito à Martino Papa anno 652. interfuit, ac ſubſcripſit, damnauitque cum cæteris Epiſcopis congregatis Monothelitarum hæreſim.

9 IOANNES Salernitanus erat Epiſcopus, cum Romæ ab Agathone Papa congregatum eſt Concilium 125. Epiſcoporum, è quorum numero vnus fuit Ioannes, qui & ſubſcriptus reperitur an. 680.

10 ZACCHARIAS.
11 COLVMBVS.
12 LVPVS.
13 RENOVATVS.
14 BENEDICTVS.
15 TALONIVS.
16 ADERANVS. Septem horum Epiſcoporum nomina tantum habemus, qua verò ætate vixerint, qua mortalitatem expleuerint, quare & quantum temporis ſederint, ignotum eſt his qui ante nos ſcripſere Salernitanorum Epiſcoporum diptycas, reſque geſtas.

17 S.GAVDIOSVS ex genere Principum Neapoli natus, fortè filius fuit, vel nepos Theophylacti (vt Caracciolus dubitat) illius Ducis Neapolitani, qui in bello Saracenico occubuit, clericali militiæ adſcriptus, in Eccleſia ſanctæ Mariæ, quæ maior dicta eſt à Pomponio erecta, & à Ioanne Papa Neapoli dicata. Egregia virtute, & ſanctimonia vitæ illuſtris inuitus ad Eccleſiam Salernitanam traductus, fit Epiſcopus, incertus cui ſucceſſerit, tametſi nonnulli affirment Bonoſo ſucceſſiſſe. Virtutum autem radij, quibus Gaudioſus reſplenduit, ipſis eius geſtis (quæ mox ſubijciam) à ſcriptoribus eius vitæ exaratis, fiunt conſpicui. In pace quieuit anno ætatis ſuæ quinquageſimo, poſtquam aliquot annos Salernitanam rexiſſet Eccleſiam, non multò ante, vt arbitratur Caracciolus, Grimoaldi Salernitani Ducis tempora, cuius corpus reconditum eſt Salerni in Cathedrali Eccleſia in crypta inferiori, ſolemni verò ritu agitur dies 26. Octob. quo veneratio ipſius hac in ſacrificijs, & deprecationibus collecta peroratur.

Omnipotens ſempiterne Deus, qui hodierna die B. Confeſſorem atque Pontificem Gaudioſum beatitudinis æternæ gloria ſublimaſti; concede propitius, vt, cuius myſterium veneramur in terris, interceſſionis eius auxilio apud miſericordiam tuam, muniamur in Cælis. Per.

Eius memoriam recolunt ex antiquis Martyrologijs, ac monumentis Martyrologium Romanum 26. Octob. Baronius in notis, ac iure merito diuerſum facit ab illo eiuſdem nominis ſancto Epiſcopo, qui ex oris Africanis tempore Vvandalicæ perſecutionis Neapolim appulit, quorum acta eſſe confuſa ſcribit, dum quod eſt alterius, tribuitur illi, & aliquando ex duobus efficitur vnus, vt in actis alterius, quæ extant Neapoli legitur. Caracciolus in monumentis ſacris Neapolitanis geſta Gaudioſi conſarcinauit, nititurque probare, corpus eiuſdem Neapolim Salerno tranſlatum in Eccleſia eius nomini dicata aſſeruari ex Grimoaldi Salernitani Ducis conceſſione circa annum Domini 800. Acta & tranſlationem habemus ex Oratione encomiaſtica in eius feſto celebrari ſolita, quæ ex m.ſ. Codice olim bo. mem. Abbatis Conſtantini Caietani fideliter exſcripſimus in hunc modum.

Oratio encomiaſtica in feſto S. Gaudioſi Epiſcopi Salernitani ortu & genere Neapolitani.

Exiuit homo ad opus ſuum de ſinu Patris in vterum matris, tanquam Gigas exultans in via, trabea carnis indutus, naturam noſtræ mortalitatis aſſumpſit, vt cunctos in poſterum faceret immortales: Nam qui facit mirabilia magna ſolus, opus mirificum produxit in lucem, Benedictum videlicet Gaudioſum, vt ſanctam matrem Eccleſiam redderet nouitate tam claræ ſobolis lętabundam. Huic enim pretioſum Cæli præſtant hoſpitium, quem Deus produxit, vt exemplar præfulgidum à cunctis fidelibus imitandum, cuius normam & merita crebris miraculis manifeſtat. In ipſum namque & verè eximium, & contritum tanta Chriſtus benignitate reſpexit, vt non ſolum de puluere ſuſcitauit egenum, verum etiam ſemitam perfectionis oſtendens, Ducem, atque Paſtorem effectum in lucem dedit hominibus, vt eſſet alter Angelus veræ pacis. Securè igitur hunc ſequantur, qui tranſeunt per de-

X 3 ſerta,

ſerta,vt dimiſſa vallis miſeria lacrymarum,
ad terram viuentium poſſint feliciter
peruenire. Gloriare ergo cœtus Angeli-
ce,& ad tam gratum alumnum corda con-
uerte, ne ſi eius laudum præconia tacere-
mus, timemus ſceleris argui, vt ingrati,
Ad huius tam mira præconia viri curra-
mus, qui dum viueret in medio nebulæ ſuæ
carnis, velut lucifer omnibus candens li-
lium, ac odoris ſuauiſſimi roſa vernans.
Porrò ſicut ex claris ſententijs comproba-
tur, ex magnis Principibus trahens ori-
ginem, altitudinem ſui generis recuſauit,
humilia ſemper diligens, & amplectens.
Parentes quoque eius cum inter proceres
haberent primatum, in Parthenope tene-
bant dominium, ex quorum progenie
B puerulus iſte natus, in ſacro baptiſmate
Caium cupiunt appellari. Qui fuerit in
delicijs educatus; ſuperna tamen conde-
ſcenſione præuentus, cor ſemper gerebat
ſenile, nullique animum tradidit volupta-
ti. Hæc eſt vera illa ciuitas, quæ altero
nomine Neapolis nuncupatur, quæ cum
eſſet innumeris vallata diuitijs: ignis pro-
rumpens de monte Summæ, ipſam terram
aruit & combuſſit. Ob hanc enim cauſam
mare reſultans magis, magnifica ciuitas
eſt ſubmerſa. Hic autem puer ſedulus, &
deuotus debilibus, & leproſis ſeruiebat,
C vt in oculis omnium vilius videretur,cum-
que eſſet tam magnus ex genere, totus
erat abſorptus in Dei amorem, vt & pe-
des infirmorum detergeret, & ſaniem vl-
cerum expiaret. Vt autem quadam die
leproſum quēdam haberet occurſum, tan-
ta circa eum fuit pietate promotus, vt ſu-
bito irruens in eundem, omnes illius pla-
gas tergeret cum ſaliua mirum in modum.
Statim namque, vt ille æger fuit ab eo
contactus, totus ille morbus abſceſſit, &
ita redactus eſt priſtinæ ſanitati,ac ſi antea
nihil mali penitus habuiſſet. Nouerat au-
tem, quod id, quod apud homines eſt ſu-
D perbum, abominatio eſt coram Deo, ex-
celſus enim Dominus alta de longinquo
proſpicit, humilia reſpicit è vicino. Au-
dita quippe fama iſtius viri ſancti Beati,
lætanter populus confluebat; quia ipſe
non ſolum moribus,verum etiam & ſcien-
tia cæteris præpollebat. Tanto namque
ingenio puer bonæ indolis relucebat, vt
infra modicum temporis ſpatium ſic diui-
nis litteris fuerit imbutus, vt magis puta-
retur ijs diuinitus, quam humanitus ac-
quiſitis. Cum igitur eſſet vocatus ad ſu-
ſcipiendum Clericatus honorem, ipſe cum
fletu id accipere recuſauit, Antiſtes verò
ad hoc habendum, quaſi eum inuitè coe-
git, qui poſt multam precum inſtantiam
in Eccleſia Dei Genitricis tandem cum
metu recepit, ibique inuentus eſt vir Dei
equorum pelliciem deferre ad carnem.
Interiecto autem non multo poſt tempore,

A Salernitana Eccleſia ſuo Antiſtite eſt orba-
ta, cuius Clerus commotione Angelica
præcedente, Gaudioſum vocitabant in
Præſulem: mox manè rumpente aurora
famulus Dei, qui tunc in remotis agebat,
ibidem ſubitò eſt inuentus, qui prius in-
cognitus erat, nutu diuino ab hominibus
noſceretur: quem ſuſcipientes cum iubilo
ad Pontificatus faſtigium poſuerunt. Ni-
mirum ibidem homo poſtulatus apparuit
gratiæ præditus cœleſtis virtute, quæ ſuo
imperio diſperſionem congregat Iſraelis.
Fungente verò Paſtorali officio, non hu-
manis laudibus eſt elatus, ſed cuncta cal-
care ſtuduit ex deſiderio æternorum.
Peruigil erat in orationibus, blandus in
admonitione, & ſeuerus in increpatione.
B Srudebat namque ſummopere oues ſibi
commiſſas defendere, quas ſuo pretioſo
commercio Chriſtus ſanguinis acquiſiuit.
Licet enim diligenter intenderet paucnlas
illas oues à luporum furore eripere;tamen
eas verbo, & exemplo ſic fideliter refoue-
bat, vt non tantum ſuæ, ſed etiam alienæ
currentes intendebant præcipuè intellige-
re verba ſua. Quadam autem die, dum
ſecus littus famulus Domini prædicaret
Salerni, fuerunt ibidem Græci mixti cum
multis Barbaris inuoluti. Dum ergo Chri-
ſti ſeruus de miris Crucis myſterijs pro-
C prio prædicaret ſermone, omnes barbari
qui aderant, vniuerſa ora tenebant aper-
ta, & ita plenè verbum melliflué intende-
bar, ac ſi eorum idiomate fuiſſet multi-
formiter educatus. O verè prægrandis
mirabilis Gaudioſe, qui tuo verbo indo-
mitas gentes conuertiſti, vt ex omni plebe
cognitus, linguis loquereris eorum. Mu-
lier quædam exiſtens in partu, cum eſſet à
longe conſtituta, & quaſi per milliare cor-
pore abſentata, dum audiret Antiſtitem
prædicare, cœpit reſpicere de longinquo;
vnde factum eſt, vt mulier abſens corpore
cum eo mente maneret, & quem ſpatium
D diuidebat obrutum, propinquius auribus
eſſet perſonaliter conſtituta. Beata es, ô
talis infantia, quæ talem, ac tantum ſtru-
ctorem ſuſcipere meruiſti, cuius ſacris nu-
minibus ætherea fabrica intuetur, & omne
ædificij opus per eum extollitur, & orna-
tur. Hæc ſunt enim teſtimonia tua Domi-
ne Ieſu, vt in omnem terram exiret ſonus
eorum,& in fines orbis terræ eorum verba
ructauerunt. Moram autem viro Dei fa-
ciente Salerni, fames valida Regnum in-
trat, quæ ſic atrociter inuaſit totum, vt
vix pretio victus haberi poſſet. Hic verò,
quaſi carbo totus ignitus circa pauperes
videbatur abſorberi. Contuebatur autem
eos affectu pio, & vt velut mater ipſos cō-
tinuo parturiret. Hanc mox vt potuit,
cunctis diſtractis, famelicos cibo reficie-
bat ſolerter. Cumque creſcente inopia,
nihil haberet, vt alter Elias æmulator exi-
ſtens,

ſtens, vnam chlamydem, qua erat indutus, eo nudato; pauperibus miniſtrauit, vt nudus cum nudo luctari valeret amore illius, qui pro nobis omnibus nudus in Cruce pependit. Nocte quoque ſequenti, cum ſe ſopori dediſſet, Angelus Domini in ſomnis affuit, & ſacculum pecuniæ ſecum tulit, quem reperiens, expergefactus, Deo immenſas gratias agens, pauperibus, & debilibus elargitus. Ex iſtis igitur euidenter intende, qualem Deus fecerit hunc Paſtorem, qui flamma diuina ſuccenſus, ſuo calculo montes igniret. Eo quoque tempore, quo famulus Domini habitabat in antris, certamen Salernum tentat laceſſere cum Samnitis, quod cum ſibi innotuit, primum diriguit, de hine fleuit, atque clamauit; Saluum me fac Domine, quoniam infirmus ſum, & contremuerunt omnia oſſa eius. Interea termino veniente propinquo, die ſtatuta iniebat ad bellum. Cumque innumerabilis populus ad eum locum in vnum conueniret certamen, ſolus campus diuidebat eoſdem. At verò continuò vir beatus occurrens, ſequeſter & intrepidus ſe poſuit inter eos. Vt autem omnibus imperaret ſilentiũ, clara voce clamauit, & dixit. Ex parte Omnipotentis Dei, & ſui ſerui Gaudioſi iniungo, vt depoſita animoſitatis audacia, debeat vnuſquiſque ad propria remeare. Mirum dictu, confeſtim namque vt auribus eorum ſermo inſonuit, cecidit ſuper eos ſpiritus gratiæ ſalutaris, vt rejecto mentis liuore, ad oſcula vnus alteri curreret inceſſanter. Qui mox victores reuerſi, pacem Domini reportantes, gaudentes redirent ad propria, qui triſtes venerant ad patriam alienam. Iuxta quidem ſermonem hominis Dei, manus valida obſtupeſcit, qui non armis venerat, ſed precibus pugnaturus. Rigidus in diſciplina, circa cuſtodiam ſuam vigilabat attentè, curam habens præcipuam de impretiabilis cuſtoditione theſauri, circa mentis, & corporis integerrimam puritatem. Mulieris quoque conſortium euitabat omnino, & nullo vnquam tempore loquebatur ſolus cum ſola. Quadam autem die, cum vellet celebrare diuina, inter Miſſarum ſolemnia, mulier quædam manum eius oſcularetur ſiniſtram; nocturno verò tempore veniente tantum viro Dei oſculum illud reliquit ardorem, vt putaret ſe intereſſe ludibrijs puellarum, & exoſo corpore fatigato, ſolis cogitationibus nimium grauaretur; neceſſitate cogente, manu altera verberauit ſiniſtram, ſicque factum eſt, vt quod fuit ad prauitatem inflexum, ipſe ad vſum conuerteret vltionis. Nouerat enim illud Deificum: mallem autem vna manu vitam intrare, quam duas gehennam adire æternam. Veniente quoque ſolemnitate Dominicæ neceſſitate coactus, manè debebat Miſſam

A celebrare. Cumque de nocte eſſet nimium anxiatus, manu tundebat pectuſculum, lacrymis rigabat cauernam, & quid circa hoc ageret, omnino neſciret. Et ecce Angelus Domini adſtitit immenſo lumine circundatus, tetigit manum nigram, quam habebat, velut Æthiopis denigratam, quæ cum fuiſſet ab Angelo palpata, carne reliqua albedini reſtituta, ſola manus illa nigredine exempta eſt. Tantam autem ex tunc in eum populus deuotionem concepit, vt quaſi pro Angelo ab omnibus haberetur. Et licet Tyrannorum gladium non ſenſiſſet; tamen per vitæ meritum martyrio non priuatur: quia non tantum effuſione ſanguinis, ſed abſentia à peccatis verus martyr efficitur. Nam & ad

B tactum eius ſaluificum cæcus quidam luminis claritatem ſuſcepit, vt qui prius fuerat peccati venenum, poſtmodum à ſorde eſſet penitus alienus. Igitur cum eſſet potentiſſimus in miraculis, & fama eius prodigiorum excreſceret, vir Dei nulla laude eſt elatus humana; immo dicebat, ſe eſſe indigniſſimum omnium peccatorum. Eo quoque tempore, quo de famulo Dei agerentur inſignia. Draco quidam teterrimus, & horrendus à radice montis ſurgebat Neapolis, qui ſuo morſu damnifico omnia animalia conſumebat, & anhelitu infectiuo omnes homines morbo languebant. Interdum autem inſidiabatur ſub

C aquis, ex quibus fluuius quidam rapidiſſimus manabat. Cumque per internuncios ſeruus Dei ſupplex extiterit factus, protinus exurrexit, & verſus Draconem aggreſſus eſt ſolus confidenter. At ille dum cerneret virum ſanctum, velut manſuetiſſimus agnus corã eo proſtratus dorſo ſubmiſit. Ad cuius præceptum mirificum continuò diſceſſit, ac recedens feſtinus nulli nocuit in preſſuris, & vltra ibidem amplius non eſt viſus. Felix almus eſt iſte Confeſſor, cui non tantum mitia, verum etiam immitia ſubiugantur, vt verbum impleretur propheticum, omnia ſubiceiſti ſub pedibus eius, vt videretur fuiſſe in

D eo prima innocentia protoplaſti, vt enim eius merita laudabilia luculenter pateſcerent vniuerſis, inanimata ſuo verbo ocius famulantur. Nam de monte, qui dicitur *Ad aſpectum*, nube nigra ex ipſo monte ſurgente in tempeſtate grandinis violente, non ſolum ipſa blada, verum etiam vineas, & homines perimebat. Cum autem plebs deprecaretur hunc ſanctum, vt pro eis ad Deum intercedere dignaretur; vir ſacer, & pius propinquius acceſſit ad locum. Cumq; regionem ſignaret ſignaculo Crucifixi, omnes incolas in Chriſti nomine benedixit, ſtatimque vt ille mons fuit crucis brauio conſignatus, grandinis tempeſtas ceſſauit, periere fulgura, tonitrua diſceſſerunt, vt ipſa cæli facies plenius declarauit.

A uit. Ad eius quoque commonitionis contuitum inde per aerem dæmones fugientes, vlulantes clamabant dicentes. Vt quid veniſti ſerue Dei ante tempus nobis impendere ſupplicium ſempiternum? Ex prædictis verò num manifeſtè apparet, quod propter eius merita etiam dæmonia ſubijciuntur ſibi? In ipſo quippe ſupercilio montis ad honorem Saluatoris Mundi mira Eccleſia eſt fabricata, vbi exuberantur beneficia petentium populorum. Dignè quidem vir iſte beatus meruit exaudiri, qui hoſte maligno ſubacto, ſuum domeſticum poſſidebat. Sanè cum iam præ labore corpus haberet collapſum, nec id reuocare poterat ad priſtinam ſeruitutem, totis cupiebat affectibus in viam pacis dirigere
B greſſus ſuos. Cumque ditis corporeis angeretur doloribus, omnes illas pœnales anguſtias, vt alter Iob patienter portabat. Hic dum ſe videret viribus deſtitutum, & mortem propinquam imminere putaret, conuocato ad ſe Clero, vt de ſuo tranſitu blandis verbis demulcens, ad diuinum, quantum potuit, eſt hortatus amorem. Eo autem decubante in terram, in ſtrato iunceo ſe poni præcepit. Facta ergo prima vigilia noctis qua ſolent homines magis grauari, nihil præter ſenſum viui ſupererat hominis. Cumque omnes in ſilentio ſtarent, ſubito clamauit, & dixit: Ecce chorus Angelicus cum ſanctis Agrippino,
C & Ianuario ſociatus, adſunt nihilominus cum eiſdem Beatus Bonoſus, & alij Præſules Præceſſores, qui cum dulcibus modulis expectarent, anima illa ſanctiſſima dicente: In manus tuas commendo ſpiritum meum, relicto corporis tabernaculo, quaſi ſtella præfulgida ad cæli ſecreta intrauit perennè. Tantæ ergo claritatis in ſuo corpore fulgorem dimiſit, vt ſecunda ſtola immortalitatis indui videretur. Fragrabat quoque exterius eius corpus puriſſimum, vt putaretur vnguento fuiſſe delibutum. Talia namque ipſum decebat habere, vt per vitam bonæ famæ in mundo extitit conuerſatus, in odorem poſt eum curreret vnguentorum. Quam verò vir iſte
D beatus in vita clarus extiterit, in morte quoque eum Deus fecit incomparabiliter clariorem. Nam cum quidam ex deuotione præcipua tunicam eius furatus fuiſſet, fugam petijt feſtinanter; quem cum quidam inſequerentur ex furto, aduerſus quoddam flumen ad eum appropinquare cœperunt. At ille fugiens mœrore repletus, flumen ipſum ſuper tunicam ingreſſus eſt confidenter, tangente autem tunica aquas, ita ſe ei calcabiles præbuerunt, vt non in aquas, ſed per aridam putaretur abire. Ecce vide, quod non tantum Iudæis, ſed etiam Chananæis auxilium opportunum miniſtrat, vt virtus de illo exiret, & ſanaret omnes. Cæcis namque & ſurdis, paralyticis, & leproſis per eius miranda ſuffragia ſanitatis remedium impartitur. Tranſiuit autem venerabilis Pater ex huius mundi naufragio quinquageſimo vitæ ſuæ anno, vt relicto ſeruili timore, ad æternam perueniret hæreditatem. Cuius corpus poſt multum temporis ſpatium, vir quidam nomine Milus, homo vtique Deo charus à Grimoaldo Salernitano Principe impetrauit, & ad Neapolim ciuitatem cum omni reuerentia tranſportauit; vbi in vertice cuiuſdam montis in eius honorem Eccleſia fabricata conſiſtit, ibique corpus eiuſdem conditum eſt. Et ibidem magna remedia ſanitatum præſtantur. Gaude felix Salernum ciuitas, & exulta, gaude, inquam, de tanto Paſtore, & Patrono: lætetur inſuper & ciuitas Neapolitana, quæ tanto dotata Præſule, facta eſt ſacri corporis apotheca. Sed & nunc pſallat Monachorum Ordo conſpicuus, & in nouæ laudis canticum iubilet, qui tam præclarum idoneum poſſidet defenſorem. O vos virgines pulſate Patrem precibus, ad oſtium inquietetis amicum, vt relicta nuptiali copula, virginis poſt eum poſſitis adduci: vt hic excuſando, illic impetrando ad montem veri luminis per eum poſſitis feliciter peruenire, quem nobis concedat Saluator, qui eſt benedictus per infinita ſecula. Amen. His accedunt hymni in honorem ſancti Gaudioſi à Sennazario conſcripti, quibus patria, & oſſium tranſlatio aſſeritur. Arbitratur autem Caracciolus Sennazarium hæc panxiſſe occaſione aliqua recenti inuentionis corporis eiuſdem Sancti.

Gaudete cœtus Virginum
Plenas habentes lampadas,
Sponſus ſacras ad nuptias
Venit repente, ſurgite.
Venit ſerenus lucifer
Nocturna pellens ſydera
Optata lux ſolemnibus
Adeſt dicata gaudijs.
Lux clara, quæ fugans nigram
Mundi ſator caliginem
Veſtri latere gloriam
Patris, diù non paſſus eſt.
Qua Gaudioſi ſegmina
Tot irreperta ſæculis
Suis videnda ciuibus
Diues retexit vrnula.
O ter beate, & amplius
Lapis puſille, qui tuo
Tanti verendum Præſulis
Sinu recondis puluerem.
Præſul ſed ò beatior
Claræ decus Neapolis
Tua benignus Patria
Ter Gaudioſe gaudia.
Adſit fides, & veritas,
Adſit probata caſtitas,
Morbos, famem, pericula
Tuis repelle mœnibus.

Ergo

Ergo tibi ſit gloria
Inſeparata Trinitas
Verbum, Paterque, & Spiritus,
Qui condidiſtis omnia.

De eodem ad Veſperas.

Audiat ſurgens pariter, cadenſque
Sol tuas laudes, meritoſque honores,
Vrbis ò noſtræ columen, tuaque
Gloria gentis.
Audiat cælum, mare, terra & aer,
Annuos ritus tibi dum nouamus,
Dum damus flammis adolenda ſacris,
Thura per aras.
Huc ades feſta redimite fronde,
Cælitum plauſus, eboreaſque linquens,
Et tuam Sedem tua Gaudioſe
Oſſa reuiſe.
Oſſa quæ longa tumuli ſub vmbra
Abdita ignaras latuere gentes,
Nocte mox pulſa redeunt apertas
Lucis in auras.
Hic dies nobis celeber, precamur,
Lætior ſemper redeat, nec vllos
Hoſtium motus ferat: aut maligni
Syderis æſtus,
Da tuis longum venerande pacem
Ciuibus, da perpetuos honores,
Da bonam mentem, ſuperique plenos
Luminis hauſtus,
Iuſta poſcentes animos benignus
Adiuua, iniuſtos moderare ſenſus.
Sentiat per te patuiſſe caſtis
Aethera votis.
Laus tibi Cæli Pater, atque Princeps
Omnium Rector ſimul, & Creator
Quem fides veri ſtudioſa trinum
Credit, & vnum.

18 RODOPERTVS Epiſcopus præfuit Cathedrali Eccleſiæ Salernitanæ ſub vocabulo ſanctæ Mariæ Angelorum, florente Arichi, ex Longobardorum genere, primo Salernitanorum Principe, qui obijt ann. 787. Cui Principi ſucceſſit Grimoaldus filius eius. Arechis autem (ait Herempertus) cum regnaſſet annos 29. menſ. 6. iam ætate maturus apud Salernum placida morte quieuit, atque iuxta Eccleſiam Dei Genitricis ad Sedem ipſius eſt humatus. Per idem tempus, ſanctæ ipſius Eccleſiæ Robertus (idem ac Rodepertus) Epiſcopus præerat, qui ob amorem tanti viri ſuper tumulum eius, eiuſq; vxoris, at filij Cameram conſtruere fecit. Fuit autem Princeps Arechis vir mitis, & apprime liberalibus diſciplinis imbutus. Hanc ipſe ciuitatem (nempe Salernum) vndique muniuit: atque in ea, miræ magnitudinis, immò & pulchritudinis palatium conſtruxit: & ibidem ad Aquilonis partem, Eccleſiam in honorem Beatorum Petri, & Pauli inſtituit, quam, vt aiunt, dum olim aſylum Principis eſſet, & ipſe Arechis Idolum ingens illic inueniſſet ex auro fabrefactum, inde ipſam Eccleſiam deaurauit. Hæc hiſtoria Longobardorum Salernitana, quæ ſub nomine Heremperti circumfertur. Eccleſiam luculentiſſimis verſibus exornauit Paulus Diaconus, quorum aliquos vetuſta conſumpſit antiquitas, qui ſuperfuerunt hi ſequuntur.

Chriſte ſalus, vtriuſque decus ſpes vnica mundi.
Duc, & educ Clemens Arichis pia ſuſcipe vota,
Perpetuumque tibi hac condas habitaculum templi
Regnator tibi ſumme decus trinominis ille
Hebrææ gentis Solymis conſtruxit aſilum
Pondere, quod factum ſic circumſepſuit obrizo.
Duxit opus nimium, varijs ſculptumque figuris
Brac. . . . . . .

Alterum Palatium Beneuenti conſtruxiſſe Arechim teſtatur Chron. Caſſin. lib. 1. cap. 15. quod verſibus idē ornauit Paulus Diaconus Deſiderij Regis Notarius, qui epitaphium ſepulchro Arichis compoſuit, quod recitat Baron. tom. 9. ad annum 787. ex eodem Heremperto, qui plura addidit, quę interceſſerſit inter Carolum Magnum, & Epiſcopos Beneuentanum, atque Salernitanum (is fuit Rodopertus) & alios ab Arichitio Duce Legatos miſſos, quæ à Baronio haud probantur, quod & fabuloſa multa commiſceantur. Rodopertus verò Salernitanam Eccleſiam cum per multos annos rexiſſet, in pace quieuit.

19 NICOLAVS vixit anno 801. iuxta ea quæ recitantur in hiſtoria tranſlationis ſanctorum Martyrum Viti, Modeſti, & Creſcentij apud Polyminianum.

20 RODOALTVS Salernitanus Epiſcopus præfuit ſub Sicone Principe, quo tempore vrbs Canuſia capta fuit ab Agarenis, quod accidit anno Chriſti 818. Indict. 11. tunc etiam Saraceni Siciliam, & mox Apuliam vaſtarunt. Vixit autem Rodoaltus annos 16.

21 PETRVS huius nominis primus Salerni Epiſcopus, Grimoaldi Principis cognatus, cum eſſet Canuſiæ Eccleſiæ Epiſcopus, indè fugiens Salernum, ibidem mortuo Rodoalto anno 834. Indict. 12. Sicardo Siconis filio Principe, creatus fuit Epiſcopus, ſuoque ſumptu Eccleſiam iuxta prædictam Sedem in honorem B. Ioannis Baptiſtę, mira magnitudine conſtruxit, licet ad culmen vſque, præueniente morte, non potuerit perducere, cuius & veſtigia

iuxta

iuxta maiorem Eccleſiam hactenus apparent, ſedit annos decem.

22 ROCTOLVS ſedit an. Chriſti 844. quibus temporibus Rodelchis, & Sigenolfus conſanguinei Principatum jure belli occuparunt, & Lothario Italiæ Rege arbitrio vſi, Sigenolfus Princeps creatus eſt, Rodelchins Benenentano Ducatu eſt potitus. Vixit Roctulus in Epiſcopatu annos qnatuor.

23 MAGNALDVS Epiſcopatum ſuſcepit anno Chriſti 848. Ind. 12. Sicone ſecundo, & Sigenolſo Principibus, ſedit ann. 5.

24 TEVPVS Salerni eximius Epiſcopus fuit anno 853. Indict. 1. Sichenulfo Principe, orphanorum, viduarumque protector extitit, in eaque dignitate iuxta Muſeæ ſupputationem ann. 14.

25 ALO Salerni Epiſcopus, vir ſanè præclarus, & bonus, Eccleſiæque reparator, Lectorinum ex gypſo fecit miræ pulchritudinis in Eccleſia Cathedrali. Præfuit anno Chriſti 867. Ind. 11. Adelchio Principe, fratre Radelchij, qui è viuis ſublatus fuerat ſine liberis. Alo autem per quinquennium optimè cum rexiſſet Epiſcopatum, vitam cum morte commutauit.

26 LANDEMARIVS ex finibus Nuceriæ nobilibus ortus Parentibus Salernitanam ſuſcepit regendam Eccleſiam ſub Guaiferio Principe, floruit anno 872. qui viginti annis Principatum geſſit, & ægrotans monaſticum iuduit habitum in Caſſino, profeſſuſque factus, ibidem mortalitatem expleuit anno 880. vt Leo Oſtienſis tradit lib. 1. cap. 41. & lib. 2. cap. 50. ædificauit Dauferius Eccleſiam ſancti Maximi; vt in tabulis ſacri Cauēſis monaſterij (teſte Muſca) his verbis conſpicitur. *In nomine Domini Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, regnāte D. Ludouico Imperatore Auguſto. Anno Deo propitio 20. menſis Nouembris ſecundæ Indictionis. Ego Guaiferius diuina gratia Princeps, filius quondam Dauferij Principis diuino auxilio me adiuuante intus hanc Salernitanam ciuitatem à ſuper ipſa fiſtula propinqua caſa mea à fundamine vſque ad culmen Eccleſiam Dei ædificaui in honorem & vocabulum B. ſancti Maximi, &c.* Muſca authographum vidit in dictio tamen non cohæret cum anno Imperij Ludouici II. annus enim 20. Ludouici incidit in annum Chriſti 875. Ind. 4. vel 5. qua ille Mediolani obiit. Sedit ſolus Guaiferius ab anno 861. cum filio Guaimario ex Landelaſia vxore ab anno 877. ad annum 880. quo anno Monachus factus eſt, ac ſtatim obijt, vt Erchemp. num. 40. Leo Oſtienſis, & Anonymus Salernitanus, melius hiſtoria Longobardorum Archiuij Salernitani, ſcribūt. Landematius verò Epiſcopus diù Salernitanam Eccleſiam rexit. Muſca illum in Epiſcopatu vixiſſe annos 37. affirmat ab anno ſcilicet 872. vſque ad 909. Fallitur tamen, cum 882. Petrus quidam Salerni erat Epiſcopus, vt mox apparebit.

27 PETRVS Epiſcopus Salerni fuit ſub Guaimario primo Principe ann. 882. in cuius gratiam Eccleſiam ſancti Maximi à Gauferio Guaimarij genitore ſuo, ſuorumque iuriſdictione liberam fecit, ann. 6. Guaimarij Principatus Indict. 15. in annum ſalutis incidit 882. Cœpit enim Guaimarius vna cum patre Salernitanum Principatum adminiſtrare anno 877. ſolus verò eo defuncto anno 880. Petri conceſſio ab exemplari Archiuij Canenſis monaſterij deſumpta hiſce verbis proloqnitur.

In nomine Domini. Sexto anno Principatus Domini noſtri Guaimarij Principis menſe Martio, quintadecima Indictione.

Nos Petrus venerabilis Epiſcopus ſanctæ Sedis Salernitanæ Eccleſiæ poſtulauit nos Domina Lādelaicha vna cum ſupradicto Domino Guaimario Principe filio ſuo, vt pro amore Omnipotentis Dei liberaremus ipſam Eccleſiam ſancti Maximi, quam Dominus Guaiferius Princeps vir & genitor eorum intus hanc ciuitatem Salerno fundauit, & dum non valuimus pleniter abſque conſenſu ſanctæ Congregationis eos perficere, ſic aduocauimus erga nos Rodelgardum Caſtaldeum Aduocatorem noſtri Epiſcopij, & Lupenandum Presbyterum, & Vicedominum noſtrum, & alios Sacerdotes, & Leuitas, & Clericos, & vna cum illis inter nos exinde colloquium habuimus, vndè omnibus rectum nobis comparuit cauſam iſtam perficiendi, eo quod à nouo fundamine ipſe Dominus Guaiferius Princeps, vir, & genitor eorum ipſam Eccleſiam fundauerat, & res ſuas ibi obtulerat. Pro ideo ſicut nobis omnibus rectum comparuit, ita per hunc ſcriptum concedimus, atque confirmamus vobis Dominæ Landelaichæ, & Domino Guaimario Principi, & hæredibus veſtris, vt omni tempore ipſa Eccleſia ſancti Maximi cum ipſo Abbate, qui per vos, & per veſtris hæredibus ibidem ordinatus fuerit, & omnibus Presbyteris, & Clericis, qui in ipſa Eccleſia ſancti Maximi fuerint vna cum omnibus ſuis rebus, & pertinentiis, libera & abſoluta permaneat, vt nullam conditionem, aut dationem, aut ſeruitium, aut imperationem, vel excommunicationem, nec nos ſupradictus Petrus Epiſcopus, nec noſtris ſucceſſoribus habeamus ibi in dicta Eccleſia S. Maximi poteſtatem aliquid faciendnm, ſed amodo & ſemper libera ſit; & abſoluta cum omnibus Presbyteris, & Clericis, qui in ipſa Eccleſia fuerint abſque omni audientia noſtra, & de ſucceſſoribus noſtris,

ſed

ſed ſemper in veſtra, & de hæredibus veſtris ſit poteſtate, ſimulque & de ipſo Abbate, qui ibi ordinatus fuerit. Et ſi nos, aut noſtris ſucceſſoribus quamcumq; conditionem, aut audientiam, aut quemcunque cenſum, vel ſeruitium aut obligationem in ipſa Eccleſia imponere voluerimus, & hæc omnia, quæ ſuperius legūtur, remouere, aut retornare quæſierimus, aut ſi in ipſa Eccleſia, qualemcunque ſubiugationem, aut angariam ponere voluerimus, obligamus nos, & ſucceſſores noſtros ad componendum vobis, & ad hæredibus veſtris, & ab ipſo Abbate, qui ibi prædinatus fuerit, m[illegible] aureos ſol[illegible]dos Conſtantinos, & in antea taciti maneamus, tali tenore, te Deuſdedi Notarium ſcribere rogauimus. *Actum Salerni in ſupradicta Indictione.*

† *Ego qui ſupra Petrus gratia Dei Epiſcopus.*
† *Ego qui ſupra Lupenandus Abbas, & Vicedominus ſanctæ Eccleſiæ Salernitanæ huic libertati conſenſi, & ſubſcripſi.*
† *Ego Andreas Abbas & electus.*
† *Ego Magelgardus Diaconus me ſubſcripſi.*
† *Ego qui ſupra Adel[illegible]biſius Presbyter me ſubſcripſi*
† *Ego qui ſupra Godelpertus Presbyter me [illegible]*
† *Ego qui ſupra Guiſenolſus Presbyt.*
† *Ego qui ſupra Guipertus Subdiaconus me ſubſcripſi.*
† *Ego Gui[illegible] me ſubſcripſi.*
† *Ego Caſtel[illegible] me ſubſcripſi.*
† *Ego qui ſupra Ioannes A[illegible]bas me ſubſcripſi.*

Petri huius Muſca non [illegible], de quo nulla alia mentio extat præter allatum antiquæ venerationis monumentum.

27 BERNARDVS huius nom[illegible] primus Salerni Epiſcopus ex ciuitate Latiniana, præfuit, ait Muſca, anno Chriſti 909. ſub Principibus Guaimario II. Giſulfoq; primo, parentibus quidem ortus non infimis, fecit in ſua Sede Campanile miræ pulchritudinis, & Eccleſiam ſancti Ioannis Baptiſtæ, quam Petrus, huius nominis primus, Epiſcopus fundauerat, denuo à fundamentis conſtruxit, fuit natura mitiſſimus, Eccleſiæque reparator. Aliam ſub nomine Saluatoris Eccleſiam ædificauit, eandemque Confeſſori Felici dicauit, & ipſius Eccleſiæ altare nonnullis ſacris corporibus ditauit. Anno 940. imminente Agarenorum incurſione, metuens ne proprijs fraudaretur Patronis, ſanctis quippè martyribus Fortunato, Caio, & Anthe, ſacra eorum corpora, ex propria Eccleſia, vbi per longa temporum ſpatia requieue-raut, iuxta flumē, quod Lirnus appellatur, idem egregius Præſul ad Eccleſiam iam dicti ſancti Ioannis intra mœnia ciuitatis, debito cum honore deportauit, & ea ibidem pethonorificè collocauit, extructo in honorem ipſorum ſanctorum martyrum Fortunati, Caij, & Anthe, beatorumque omnium Apoſtolorum Altari. Idem cum multitudine Clericorum, necnon laicorum non procul à dicta iam ciuitate, ad locum qui Faianum dicitur, in finibus Salernitanis venit, & magna cum reuerentia, piſq; orationibus Be[illegible]orum Confeſſorum, pariterque Pontificum corpora, quæ diu illic requieuerant, Cyrini, & Quingeſij, ſyndone munda inuoluta, cum ſacris myſterijs ab ipſo iam Epiſcopo, Clero, populo, magna cum exultatione, cum cereis, & lampadibus piè ſequentibus Salernum tranſlata ſunt, & in Eccleſia, quam in eorum honorem co[illegible]ſtruxerat, decenter locauit, ſed ea Eccleſia, quæ & vbi fuerit, ignoratur. Nunc enim in inferiori crypta maioris Eccleſiæ Salernitanæ ad altare ſanctorum Confeſſorum Occidentem verſus, recondita inueniuntur. Paſſi autem fuerant glorioſi martyres carcerem, & varia tormenta ſub Proco[illegible]ſule Leontio in ciuitate Buzocēſe ſub Imp[illegible]ribus Diocletiano, & Maximiano. Quod fuit circa annū à partu Virginis 282. melius 288. die 15. Maij qua die eorum tranſlationis officium in Eccleſia prædicta celebratur. Leontius vero ſupradictus Proconſul ad templum Priapo dicatum, quod iuxta vrbem Salerni conſtructum erat (quod hodie ſub vocabulo ſancti Fortunati nuncupatur) capite plecti iuſſit, ibique auibus, beſtijſque deuorandis reliquit, exinde tandem, vt dictum eſt, eorum corpora aſportata, in inferiori Baſilica dictæ maioris Eccleſiæ ad altare Crucifixi, Meridiem verſus requieſcunt. Feſtum vero eorum pretioſæ mortis colitur die 28. Auguſti. Reperitur vixiſſe Bernardus in Epiſcopatu annos triginta duos.

28 RACHENALDVS Epiſcopus Salerni electus an. 942. ſub Giſulfo Principe, ſanctiſſimæ vitæ vir, vixit in ea dignitate annos quinque.

29 PETRVS III. Epiſcopus Salernitanus, Adimarij I. Principis cognatus, ſub filio Giſulfo, præfuit an. 947. ſanctè vixit, eaque qua decet vigilantia hanc Eccleſiam gubernauit per triennium, re[illegible]nitque in pace anno ſal. 950.

30 PETRVS IV. Petro ſucceſſit anno 950. mortuuſque eſt 4. ſui Epiſcopatus anno, principante Giſulfo.

31 BERNARDVS II. Epiſcopus Salernitanus anno 954. magnæ felicitatis vir, cum eo Præſide, ac Giſulfo Principe tranſlatum fuit corpus B. Apoſtoli, & Euangeliſtæ Matthæi ex Peſtana ciuitate Salernum in

in maiorem Eccleſiam ſanctæ Mariæ, anno Dom. 954. die 6. Maij ſub Agapito II. Pontifice. Cuius tranſlationis memoriam quolibet anno die prædicta, Eccleſia Salernitana per octo dies cum hymnis, roſis,& floribus ſolemniter veneratur magna hominum frequentia, ac pietate; ex quo ſacratiſſimo corpore pretioſus, ac ſanctus liquor, manna dicunt, effluit, ad mala omnia antidotus pretioſiſſima, quemadmodum plurium ſæculorum experientia docuit. Nec ſtudioſus veritatis lector miretur, nos dixiſſe, prædictam tranſlationem ſub Agapeto II. factam, cum Breuiarium Romanum, ac Baronius in notis ad idem ſub Gregorio VII. factam aſſerant, nam illam diximus fuiſſe ex Peſtana ciuitate Salernum, hanc verò ex dicta maiori Eccleſia ad nouum templum ære Ducis Roberti Guiſcardi tunc Principis Salerni ædificatum, & Beato Apoſtolo & Euangeliſtæ Matthæo dicatum, in quod veluti per nouam tranſlationem Gregorij VII. tempore fuit delatum, & in inferiori ipſius templi Baſilica collocatum. Tranſlationis hiſtoriam perbellè ac eruditè ex vetuſto monumento deſcripſit Marcus Antonius Marſilius Columna Salernitanus Archiepiſcopus, quam in Alfano dabimus. Bernardus verò bonus Epiſcopus anno poſt Beati Apoſtoli corporis tranſlationem, quarto, peſte confectus obijt ann. 958. quo Præſule Salerni conditū fuerat cœnobium Monachorum ſancti Petri ſubtus, & prope fiſtulam, vt ex monumento, decimo nono anno Giſulfi Principis ſcriptum conſtat, hoc nobis dedit ex copiali cum aliis plurimis Eccleſiæ Salernitanæ monumentis Pyrrhus Aloyſius Caſtellomata nobilis Salernitanus, & Aſculanæ Eccleſiæ in Apulia digniſſimus Epiſcopus. tenor documenti talis eſt.

In nomine Domini; decimo nono anno Principatus Domini noſtri Giſulfi glorioſiſſimi Principis menſ. Febr. 14. Indict.

Dum coram præſentia Dom. Leonis Reuerendiſſimi Abbatis monaſterij ſancti Petri, (quod constructum eſt intra hanc ciuitatem ſubtus & propè fiſtulam) eſſem ego Petrus Iudex, & Ioannes Notarius fil. quondam Grimoaldi, & idonei intereſſent homines, ipſe Dominus Abbas clarificauit pariter ipſius monaſterij habere communem cum ipſo Ioanne Notario, & cum Amaro Notario germano ſuo, & cum Ioanne patruo eorum fil. quondam Vrſi, viam, quæ olim ducebat inter res dictorum, & res d. monaſterij, quæ ſunt foris hac ciuitate in loco Leſino, vbi Caſinianum dicitur, & nunc in deſuetudine habet; quia non indiget ambulandi, neq; pars ipſius monaſterij, nec ipſis, & eſt ipſa via longitudo ad Orientale. quæ ducit pro capite de vinea ipſorum Ioannis, & Amati, & Ioannis pergente in parte Occid. inter ipſam terram cum vinea & res d. monaſterij paſſ. 10. & ab indè deſcendit infra ipſam terram ipſorum patrui & nepotis in ipſa par. Occid. paſſ. 14. & ab inde, ſeude int. ſept. infra ipſam terram ipſorum paſſ. 24. & ab inde vadit in ipſam par. Septentrionis, inter quam terram eorum, & terram aliorum paſſ. 30. vſque ad ipſas res dicti monaſterij; & ſicut ipſi Domino Abbati placuit ſua voluntate conuen. cum ipſo Ioanne Notario faciens tradidit ipſi Ioanni Notario pro parte ſua, & ipſorum germani, & patrui ſui integrum illud, quod pars ipſius monaſterij pertinuit de dicta via per dictas menſuras iuſto paſſu hominis menſuratum ea ratione, vt ipſa via ſemper ſit in poteſtate ipſorum Ioannis, & Amati, & Ioannis & hæredum illorum, & liceat illis, & eorum hæredibus de ea facere quod voluerint, quia nullus alius homo ibidem vicem habet, & per conuen. ipſe Dominus Abbas guadiam ipſi Ioanni Notario pro parte ſua, & ipſorum germani, & patrui ſui de dicta fideiuſſione ei pro ſua, & illorum parte poſuit Dunnellum germanum meum filium quondam Iaquinti Not. & per ipſam guadiam obtulit ſe, & ſuos hær. & par. d. monaſteri ſemper defendere ipſis patruo, & nepotibus, & illorum hær integrum illud quod ipſi Ioanni Not. vt dictum eſt, tradidit ab omnibus hominibus, quibus per ipſum Dominum Abbatem, & per ſuum, ſuos, & pro parte ipſius monaſterij illud ex eo datum, aut obligatum, vel manifeſtatum, ſeu de modo alienatum paruerit, & quod pro illorum par. & dato quaſcunque cauſationes ex eo ipſis patruo, & nepotibus, & eorum hær. propoſuerint, ab alijs autem hominibus & cum voluerint ab omnibus hominibus ipſi patruo, & nepot. & eorum hær. poteſtatem habeant illud per ſe defendere qualiter voluerint cum omnibus munimibus & rationibus, quas de ea oſtenderint, & ſi ſicut ſuperius ſcriptum eſt, ipſe D. Abbas, & ſucceſſ. ſui & pars ipſius monaſterij ipſis patruo, & nepotibus, & eorum hær d. non adimpleuerint, & dictum, vel ex eis quicquam remouere, aut contradicere præſumpſerint per ipſam guadiam obtulit ſe, & ſucceſſ. ſuos & pars dicti monaſterij compon. ipſi patruo, & nepotibus, & eorum hær. 50. aur. ſolid. conſtant. Dicta fecit ipſe Dominus Abbas vna mecum, & cum ipſo Dunnello, dum ibidem adeſſet, & Aloara quondam Guaimari relicta quondam Mauri Atran. quia mihi & ipſi Dunnello & præd. Aloare pertin. ipſum monaſt. quod autem ſuperius quaſi diſturbatum in duobus locis eſt, legitur

gitur infra, & taliter tibi Ioanni Notario ſcribere præcepi.

† *Ego qui ſupra Leo Abbas.*
† *Ego qui ſupra Petrus Iudex.*

32 PETRVS V. Salernitanæ Eccleſiæ Epiſcopus declaratus anno 958. à Giſulfo Principe, ex Clerico, medicinæ artis inſigni, valdeque ab ipſo dilectus, vt Anonymus Salernitanus ſcribit in hiſt. Principum Longobardorum par. 6. & par. 7. Petrum Præſulem Sanctiſſimum vocat. Mortem obijſſe refert Muſca 11. ſui Pontificatus anno.

33 IOANNES poſtremus Salernitanus Epiſcopus præfuit prædictæ Eccleſiæ B ſub Giſulfo Principe anno 969. ac ſuaſu eiuſdem Giſulfi liberam fecit Eccleſiam ſancti Nicolai ad palmam. Extare ait Muſca exemptionis monumentum in Archiuio Cauenſis monaſterij. Vixiſſe ait idem Muſca ad annum quintū à ſua aſſumptione, quod nullo pacto atteſtari poteſt; cum inter monumenta Cauenſis cœnobij vnum ſe legiſſe commemoret doctus Camillus Peregrinus in notis ad num. 11. par. 7. Anonymi Salernitani ſcriptum anno 7. Principatus Pandulfi Ind. 9. qui fuit Chriſti 981. vbi Ioannis Epiſcopi Salernitani fit mentio, cuius initium *Anno 7. Princip. Dom. Pandulfi menſe Iunio Indict. 9.* in quo adeſt infraſcripta atteſtatio. *Ante nos Guidonem & Aldemarium Iudices. Nos Pandulfus Princeps filius bonæ mem. Dom. Pandulfi Princ. declaro, quod Giſolfus, & Gemma adoptauerunt me in filium; propterea D. Ioan. venerabilis Pontifex ſanctæ Sedis Salernitanæ, &c.*

Præfuiſſe Ioannem Salernitanæ Eccleſiæ ad minus ann. 12. ac poſt annum 981. fato ceſſiſſe omnino fatendum eſt.

ARCHIEPISCOPI SALERNITANI.

1 AMATVS vltimus Salernitanæ Eccleſiæ Epiſcopus præfuit poſt annum 981. Illum autem fuiſſe conſtat primum Archiepiſcopum, tum ex Benedicti VII priuilegio, qui anno 984. Salernum Archiepiſcopatu nobilitauit, tum ex Bulla Ioannis XV. ad Grimoaldum Archiepiſcopum Salernitanum ann. 993. quæ eiuſdem Amati mentionem facit. Ioannes Princeps tunc Salerni erat, eiuſque opera Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopatus iura delata fuerſit Amatus verò in eiuſdem gratiam, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Donno, quam ipſe conſtruendam curauerat, ab omni Archiepiſcopali iure liberauit anno ſalutis 990. Principatus Ioannis ſexto, Guaimarij filij primo. Amati Archiepiſcopi diploma extat in Cauenſis cœnobij Archiuio ſic exſcriptum ab exemplari.

In nomine Domini ſexto anno Principatus Domini noſtri Ioannis, & primo anno Principatus Domini Guaimarij eius filij glorioſi Principibus menſe Octobr. 3. Indictione.

Præſens ego Amatus Domini gratia Archiepiſcopus ſanctæ Sedis Salernitanæ claretacio, quoniam à nouo fundamine deſtructa, & perducta eſt Eccleſia vocabulum ſancta Dei Genitricis Mariæ intus hanc Salernitanam ciuitatem, inter muro, & muricino, per Dominam Sichelgaitam Principiſſam vxorem ſupradicti Domi Ioannis glorioſiſſimi Principis in terra eidem Dominæ Sichelgaitæ Principiſſæ pertinente, quæ fuit terra ipſa monaſterij ſanctæ Mariæ, & ſancti Benedicti intus hac ciuitate Salerni, & venerunt ad nos ſupradictus Dominus Guaimarius Princeps, & Ioannes Comes germani filij ſupradicti D. Ioannis, & D. Sichelgaitæ, & dixerunt in eadem Eccleſia ſanctæ Mariæ, Deo placente, Clericos, & Abbatem ibi Domnellus Presbyter ordinatos habere, & ipſe Domnellus Abbas, cū ipſi alij Clerici, Deo auxiliante laudem Domini quotidie exoluunt, & dixerunt nobis, ſi emiſerimus illorum ſcriptionem ſecuritatis de ipſa Eccleſia ſanctæ Mariæ, & eius pertinentiis in ſupradictum Abbatem, & de alis Abbatibus, & Clericis, & de ordine Eccleſiarum, ſicut inferius declaramus, illi autem darent exinde nobis argentum libras decem, pro ideo ego cepi exinde habere colloquium cum Totone aduocatore noſtro, & cum Cleros honoratos noſtri Archiepiſcopij; inito conſilio comparuit omnibus nobis valdè bonum eſſe nobis tollere ipſum argentum, perficiendum exinde ea, quæ nobis, & noſtri Archiepiſcopij ſunt neceſſaria, & emitteremus ad ipſos germanos ſecuritatis chartam de ſupradicta Eccleſia, & de omnibus, ſicut ſubter adnexum eſt. Vnde ad hæc

A hæc omnia perficiendum per me ipſum
ſupradicto Domino Ioanni glorioſo Prin-
cipi nunciaui, vt ſi eius gloriæ placuerit
per illius ſolutionem talia faceremus, ille
verò à Deo conſeruatus Princeps, agno-
ſcente, quod vtriuſque partibus bonum
eueniret, ſolutionem dedit ſic eos perfi-
ciendum, & de ſuis præſentijs interme-
dium noſtrum eſſet, dum direxit Miſſum
ſuum nomine Deſijo Comes, & nos par-
tes obſeruantes ea, quæ in lege Longobar-
dorum de conuenientia affixum eſt, con-
uocauimus inter nos idoneis hominibus, vt
quo vtrumque fecerimus, omni tempore
firmum, ſtabilcque maneret; ex quo ita
factum ego ſuperius dictus Amatus Do-
mini gratia Archiepiſcopus vna mecum
B ipſum Aduocatorem noſtrum recepimus à
vobis iam dictis Dom. Guaimario Princi-
pe, & Ioanne Comite ipſas decem libras
argenti, & nos pro taliter pro bona con-
uenientia ante ipſum Miſſum, & Petrum
Iudicem, & ipſis idoneis hominibus per
hanc cartam tradidimus, & confirmaui-
mus vobis prædict. germanis ſupradictam
Eccleſiam ſanctæ Mariæ, quam ſuperius di-
ximus ipſa Domina Sichelgaita genitrice
vera in ipſa terra ſua vacua inſra ſupra-
dicto muro, & muricino ad culmen, & de-
dicationem perduxit, & omnes alias Ec-
C cleſias, quæ ſubiectæ, & pertinentes ſunt,
& fuerint in eadem Eccleſia ſanctæ Mariæ,
vt omni tempore in veſtra, & de veſtris hæ-
redibus ſint poteſtate tenendum, & regen-
dum, gubernandum Presbyteros & Cle-
ricos, quales, & quantos volueritis ibi-
dem ordinandum, & permanendum quan-
do, & qualiter volueritis, & ſi, quod abſit,
à vobis, veſtris hæredibus in eadem Ec-
cleſia ſanctæ Mariæ Abbatem, & Clericos
ſemper non habueritis, ordinatos, vt in
ſuo vigore, & ordine permanerent, amodo
poteſtatem habeat ipſe Domnellus Preſ-
byter & Abbas diebus vitæ ſuæ Eccleſiam
ipſam tenere, & Clericos quantos ibidem
D habere voluerit, & ordinem Eccleſiaſticum
ibidem facere qualiter voluerit abſque cu-
iuſlibet contrarietate, vel requiſitione,
& in ipſis alijs Eccleſijs, vt ſuperius dictum
eſt, ſubiectæ & pertinentes ſint, & fuerint
de ipſa Eccleſia ſanctæ Mariæ Presbyteros
ordinandum qualiter voluerit. Et ſi for-
ſan ipſe Domnellus Abbas viuente ſe vo-
luerit facere, & habere in ipſa Eccleſia ſan-
ctæ Mariæ, qui poſt illius obitum illas, &
ſupradictas alias Eccleſias tenere, & rege-
re, & gubernare debeat, poteſtatem ha-
beat, qualiter voluerit eos facere, & ordi-
nare, & ſi ipſe Abbas, qui per ipſum
Domnellum in ipſa Eccleſia ordinatus fue-
rit poſt obitum ipſius Domnelli alium Ab-
batem conſtituere voluerit, poteſtatem
habeat ibidem Abbatem facere, & ordi-
nare quomodo, & qualiter voluerit, ſic

tamen vt omni tempore de Abbate in Ab-
batibus, de ſucceſſore in ſucceſſ. in eadẽ
Eccleſia adimpleantur, & conſtituantur in
ſuo arbitrio, & poteſtate. Et ſi de Abbate
in Abbatib. de ſucceſſore in ſucceſſ. taliter
factũ, & cõpletum nõ fuerit, Congregatio
Cleric. quæ in eadem Eccleſia fuerit, pote-
ſtatem habeat ſemper Abbates inter ſe eli-
gere, & facere & ordinare, qualiter voluerit
de Cõgregatione in Congreg. & omnimo-
dè ipſæ Eccleſiæ ſubiectæ & pertinentes ei-
dẽ Eccl. S. Mariæ ordinentur, & inordinatæ
nõ remaneãt, & quales Presbyteros, & Cle-
ricos per vos, & veſtros hær. in eadem Ec-
cleſia S. Mariæ, vel per ipſos Abbates, aut
ſucceſſ. vel ipſius Abbatibus ordinati fue-
rint, vel ad ipſos Presbyteros. qui in ſu-
pradictis alijs Eccleſijs, vt dictum eſt, fue-
rint ordinati, nullam angariam, aut ſerui-
tium pars noſtri Archiepiſcopij illorum
imponere queat, neque ad Cruces leuan-
dum, vel Codices, aut Baptiſmum fa-
ciendum, aut illos excommunicare, aut
quamlibet moleſtationem eorum facere,
ſed omni tempore in ſuo vigore, & arbi-
trio perſiſtere abſque omni pertinentia, &
dominationẽ noſtra, noſtrorumque ſucceſ-
ſorum, & partium noſtri Archiepiſcopij,
& obligaui me, & meos ſucceſſores annua-
liter in die ſancti Iouis daudum ad Cleri-
cos vel ad ipſos Abbates iam dictæ Ec-
cleſiæ ſanctæ Mariæ formata, & per diem
Sabbati ſancti demus eorum Chriſma &
Oleum ſanctum abſque omni ſeruitio &
datione, & poteſtatem habeant quando
meruerint cereum benedicere & Baptiſ-
mum facere, & omnia Eccleſiaſtico ordi-
ne quomodo, & qualiter voluerint, &
aquam ſanctificatam per vicos vicinantes
ſpargere, & Cruces ponere, & mortuos
ibidem ſepelire, & infirmos viſitare, &
communicare, & de cauſa ipſius Eccleſiæ
& de ipſis Abbatibus, & quæ per vos, &
veſtros hæredes. & per alios in eadem Ec-
cleſia datum, & oblatum eſt, & fuerit, de
veſtra, vel ſua cauſa, ſtabile, vel mobile,
nullã quæramus tollere, aut detrahere, ſed
omni tempore ſint in poteſtate de ipſis
Abbatibus & Clericis, qui in ipſa Eccle-
ſia ſanctæ Mariæ fuerint, faciendum quod
voluerint, vt neque ipſe Domnellus Abbas,
neque ipſi alij Abbates, vel ſucceſſores,
aut Clerici de ipſa Eccleſia aliquam mo-
leſtationem patiantur à nobis, aut noſtris
ſucceſſoribus, vel partibus noſtri Archie-
piſcopij, ſimiliter & ipſi alij Presbyteri,
qui ordinati fuerint in ipſis alijs Eccleſijs
ſubiectis, & pertinẽtibus ſupradictæ Eccle-
ſiæ ſanctæ Mariæ nullam moleſtationem
aliquando patiantur à nobis, vel à noſtris
ſucceſſoribus. Veruntamen ſi hæredes ve-
ſtri per ſupradictum ordinem in ſupradi-
cta Eccleſia ſanctæ Mariæ, abſque datione
voluerint ordinare Abbates, poteſtatem
ha-

habeant ſemper Abbatem, & Clericos ibidē ordinare, & habere per illum ordinem, ſicut ſuperius legitur, ita vt nullum ſeruitium queant indè tollere, vel habere, & ſi hætedes veſtri aliquod ſeruitium, vel dationem exinde tulerint, aut ſi ipſam Eccleſiam in illo ordine, ſicut ſuperius legitur, non ordinauerint, tunc ſi habeant poteſtatem ipſi Abbates, vel ſucceſſores, & ipſa Congregatio Eccleſiam ipſam ordinare, & tenere, & gubernare, & facere qualiter ſuperius legitur. De qua per bonam Conuenientiam obligaui me qui ſupra, Domini graria, Archiepiſcopus Amatus, & meos ſucceſſores, ſi taliter omnia ſupraſcripta non adimpleuerimus, & aliquod de ea, quæ ſuperis legitur, quęſierimus remouere, aut contrare, componere obligani me, & meos ſucceſſores vobis, veſtriſque hæredibus vel ipſis Abbatibus quatuor millia ſolidos Conſtantinopolitanos, & taliter ſcribere rogaui.nus te Aghenardus Norarius.

† *Ego qui ſupra Amatus Domini gratia Ar·hi-piſco-us.*
† *Ego Dauferius Archidiaconus, & Abbas Ca pella Pal·tij.*
† *Ego Io nnes Clericus, & Archipreſbyter*
† *Ego qui ſupr Deſigius*
† *Ego qui ſupr Petrus Iudex.*
† *Ege qui ſupr. Toto ſcriba Palatij.*
† *Ego M 110.*
† *Ego Alfanus.*

Anno 992. idem Amatus Archiepiſcopus ab omni Archiepiſcopali iuriſdictione item liberam fecit Eccleſiam S. Mariæ vltra fluuium Liſini ædificata à Petro Comite Alteri filio, Amati exēplar ex copiali dedit nobis memoratus Epiſcopus Aſculanus, quod eſt huiuſmodi

In nomine Domini, nono anno Principatus Domini noſtri Ioannis, & 4. Principatus Domini Guaimarij eius filij glorioſiſſimi Principum me ſ. Iunio, 5. Ind.

Declaro ego Amatus diuina protegente clementria Archiepiſcopus ſanctę Sedis Archiepiſcopatu Salerno, qui Petrus Comes filius quondam Adalferij à nouo fundamine conſtruxit Eccleſiam vocabulo S. Dei Genitricis Mariæ in rebus vltra fluuium Liſinum, quod ei datum fuit per Landolfum filium quondam Petri Comitis pro firma charta, & nunc venit ad me ipſe Petrus, & quęrit, vt firmam ſecuritatem ei de ipſa Eccleſia emitterē; qualiter omnia ad Eccleſia ipſa ſecura, & libera eſſe à par. noſtri Archiepiſcopij ad poteſtatem eius, & de eius hær. ſemper Presbyteros ibidem ordinandum quomodo voluerint,

A & omnia nos inde ei adimplendum, & firmandum ſicut in crius declaramus, & dare inde nobis quinque libras argenti: ego autem talia adientes cœpi exindè abere colloquium cum Petrus Diaconus, & Archipresbyter, & cum alios Clericos honoratos noſtri Archiepiſcopij, & cum Romoaldus Not. aduocatorem noſtrum inito conſilio comparuit omnibus nobis talia faciendum, & vt firmiter illud perficere valeamus, hæc omnia nunciauimus dictis magnis Principibus, vt pro eorum licentia hanc faceremus conuenientiam. Illi au m cognoſcentes quod bonum ad par. noſtri Archiepiſcopij euenire ſolutionem nobis, dederunt hanc conuenientiam faciendum etiam pro firmitatem eam inter medium B noſtrum eſſendum duxerunt Petrus Iudex ſuoque fidelem, & nos cum reminiſcentibus, & obſeruantibus, atque in edicti capitulo de conuen. adſcitū eſt pars partium conuocauimus idoneis hominibus, vt quo vtcunq; faceremus omni tempore firmum, ſtabilemque manere, quo ita factum per bona conuenientia recepimus à te nominato Petro Comite ipſe quinque libræ argenteæ, ſicut inter nos conuenit, & ego iam dictus Amatus Domini gratia Archiepiſcopus vna mecum ipſo Petro Diacono, & Archipresbytero, & prædictum noſtrum Aduocatorem per bona conuenien. per hanc ſcriptionem firmamus tibi iam dicto C Petro Comiti & veſtris hæredibus, inclyta ipſa Eccleſia, vt omni tempore à parte noſtri Archiepiſcopij ſecura & libera manere, & ſemper ſit ad poteſtate tua, & de veſtris hæredibus omni tempore Preſbyteros ibidem ordināndum quomodo valueritis ſine par. noſtri Archiepiſcopij, & quales Presbyteros per te nominatus Petrus, & per veſtris hæredibus quomodocumque ibidē ordinati fuerint, ſic ibidem fiat ſemper, qualiter per vos, & veſtros hær. ibi ordinati fuerint, & in omni tempore ſecuros, & liberos permaneant abſque omni moleſtatione, & contrarietate noſtra, & de noſtris ſucceſſ. & parte D noſtri Archiepiſcopij exinde nos, nec noſtris ſucc. nec par. noſtri Archiepiſcopij nullam angariam aut ſeruitium, vel cenſum, aut qualibet dationem illarum imponamus, aut exigere queramus ſic ſicut iam ſupradictum eſt omni tempore omnia ſecur. & liber. manere à par noſtra, & de noſtri ſucc. & par noſtri Archiepiſcopij, & quæ per vos, & per veſtris her. de rebus, & cauſa veſtra in eadē veſtra Eccleſia datum, vel offertum fuerit, & quæ per alijs hominibus de rebus, & cauſam ſuam datum, & offertum fuerit ibidem ſemper firm. permaneat in ipſa Eccleſia, & non habeamus poteſtatem aliquando nos, & noſtris ſucceſſ. vel par. noſtri Archiepiſco-

pij pro quacunque modis, vel rationibus aliquit exinde tollere, aut contrare, tum innuere, aut in qualicunque par. ipſa Eccleſia, vel res ipſius Eccleſiæ in beneficium dare, aut ad noſtra poteſtate illud habere, ſed ſemper Eccleſia vna cum ipſa rebus, & cum omnia dicta ad veſtra, & de veſtris hær. ſint poteſtate ordinandum, & faciendum quomodo, aut qualiter volueritis, de qua per bona conuen. obligo me iam dictus Amatus Dei gratia Archiepiſcopus, & meis ſucceſſ. & par. noſtri Archiepiſcopij, & ſi aliquit de quomodo ſuperius legitur queſierimus remouere, aut contraire, & quodcunque cauſationis inde vobis præpoſuerimus compon. obligo me, meique ſucceſſ. & par. noſtri Archiepiſcopij vobis, & ad veſtris hær. 500. auri ſolidos Conſtantin. tamen hoc addimus pro ipſo diſturbatum vt non re peruētum, nec quales Presbyteros per te nominatus Petrus, & per veſtris hær. quomodocumq; ibidem ordinati fuerint ſic ibidem fiat, vt ſupra diximus, & taliter ſcribi rogauimus te Inghenardo Not. actum Salerni.

† *Ego qui ſupra Amatus Domini gratia Archiepiſcopus.*
† *Ego Dauferius Archidiaconus, & Abbas Cappellæ Palatij.*
† *Ego qui ſupra Petrus Diaconus.*
† *Ego qui ſupra Petrus Iudex.*
† *Ego Pando.*
† *Ego Alfanus.*

Amatum verò exceſſiſſe mihi videtur circa annum 993. ſubquo celebre Cauenſe cœnobium ſumpſit exordium, cuius initium, progreſſus, Abbates, viroſque tum ſanctimonia, tum dignitate illuſtres ex breui Chronica ab autographis documētis eiuſdem monaſterij deſcripta hic recenſere non erit inutile, cum plurimi faciant ad Salernitanæ ciuitatis, Eccleſiæque dignitatem.

Breue Chronicon ſacri monaſterij Cauenſis.

Summa operis.

Procul à ciuitate Salerni quinto ferè milliario mons cæteris excellior eminet, qui Feneſtra vocatur, quique terminus eſt inter Tramontanos, atque Cauenſes ad cuius radices in Orientali plaga vallis amœniſſima ſita eſt, Metelliani caua nuncupata ob adiacētem immanem cryptam, quia veteres Arſitiam appellarunt, ipſamque valleculam limpidus fluuiolus irrigat, Selanus nomine, qui ſuaui eam murmure interpellens, ſacrique Cauenſis cœnobij, quod intra ſinum ipſius valleculæ, ac ſub ipſa fermè crypta ſitum eſt, ſacra veſtigia lambens, in proximum mare dilabitur, vnde, vt ait ſapiens, prius exiuit.

Ipſum itaque cœnobium circa annum Domini nongenteſimum octogeſimum a S.P.N. Alferio, alias Adelferio fundatum fuit, qui ex Salernitana ciuitate clariſſimis natalibus ortus, expectabili ſcilicet Pappacarbonum familia, quæ a Longobardorum ſanguine trahebat originem, longè tamen clarior præſtantia meritorum eniteſcens, primum Cluniacenſis Monachus, poſtea eiuſdem Cauenſis monaſterij fundator extitit, ac primus Abbas; Præfuitq; vſque ad milleſimum quinquageſimum ſalutis annum, quo migrauit ad Dominum.

De Conſecratione Monaſterij.

Tertius à beato viro Alferio, eiuſque nepos carne Cauenſis huius cœnobij Abbas floruit beatus Petrus; qui & rerum geſtarum amplitudine, & grauitate morum, & ſeueritate diſciplinæ longè omnibus excelluit. De quo quidem ne inſtituti noſtri rationem abijciamus, id modo dicendum eſt, quod præſentis ordo tractatus poſtulare videtur. Anno à ſalutari Chriſti Domini Ieſu ortu, milleſimo nonageſimo ſecundo, Pontifex Maximus, Chriſtique Ieſu Vicarius præſidebat Vrbanus huius nominis Secundus, qui natione Gallus, profeſſione Monachus, Oddo nomine, in Cluniacenſi cœnobio eiuſdem beati Petri diſcipulus antea fuerat, & ad Cauenſe monaſterium reuertentis indiuiduus comes, ac vitæ ſocius, donec a ſanctiſſimo Gregorio VII. Romano Pontifice Primorum Patrum Collegio aſcriptus, & Oſtienſis Epiſcopus factus fuit. Tandem poſt Victoris III. obitum, ad Apoſtolici Ordinis culmen aſcitus, Henrici Imperatoris Eccleſiæ hoſtis nequitiam veritus, quoque minus Romanorum ſeditionibus eſſet obnoxius, apud Normannos potius, quam Romæ morari voluit. Salernum itaque à Sereniſſimo Duce Rogerio Roberti Guiſcardi filio honorificè deductus, dum pietatis, & grati animi ardore incenſus ſacrum reddere hunc locum cuperet, & ſanctiſſimi Magiſtri ſui votum explere, conſono omnium populorum plauſu aſſumptis ſecum fratribus ſuis Reuerendiſſ. Epiſcopis Cardinalibus Vbaldo Sabinenſi, Oddone Albanenſi, Berardo Præneſtino, Ioanne Tuſculanenſi, Brunone Signino, Rangerio Regitano, Gerardo Troiano, Ioanne Rapollano, & S.R.E. Presbyteris Cardinalibus Hermanno tituli SS. Quatuor Coronatorum, Gregorio tituli ſancti Vitalis, Benedicto tit. ſanctæ Suſannæ, Gregorio ex Diaconia ſanctæ Mariæ in Via Lata, Ioanne ex Diaconia ſanctæ Mariæ in Schola Græca, Petro ex Diaconia in ſancto Adriano, Iacobo ex Diaconia ſancti Euſtachij, & Teutione ex Diaconia

S.Gre-

S. Gregorij ad velum aureum, aliorumque Clericorum multitudine copioſa, vt Pontificem Maximum decebat. Salernum egreſſus, monaſterium adijt conſecrationis cæremoniam acturus; vt cuius erat præſtans Monaſticæ diſciplinæ religio, eiuſdem eſſet Pontificiæ liberalitatis excellens munus; comitatuſque eſt eum & Sereniſſimus Dux Rogerius cum innumera Ducum, ac Principum, aliorumq; nobilium turba, vt & Pontificem, rerum geſtarum gloria clarum honoraret, obſequiumque impenderet, & tantæ ſollemnitatis cæremonijs adeſſet, eaſque ſuis muneribus adaugeret.

Cum autem ſic pergens prope cœnobium perueniſſet (quo loco poſtea pro rei memoria ſacellum conſtructum eſt) animo pio complexus loci ſanctitatem, religionis ſingulare munus, Monachorum ibidem degentium mores Angelicos, Magiſtri ſui ingens meritum, itineraque ipſa Sanctorum pedibus contrita; ad Rogerium Ducem, aliosque qui aderant Pontificia maieſtate conuerſus; Indignum eſt, inquit, filij, locum illum, quem cælitum vitam agentes incolunt, quaque nudis plantis pergunt, nos peccatores aliter, quam pedeſtres adire. His dictis, in terram deſiliens, eiuſque exemplo cæteri pedites ad cœnobium ire pergunt; Vixque per lapidis iactum inde proceſſerat, cum ei grata canitie elucens, fratrum corona ſtipatus reuerenter occurrit venerab. Petrus, moxque cum ſuis omnibus corã Summo Pontifice genuflectit: Qui eum illico à terra erigens, affectuose complectitur, & oſculatur; Tum reliquos fratres ſereno vultu intuens benedicit, blandeque ſalutat; Admirandaque naſcitur, vtrimque contentio, dum illi in pedum oſcula ruunt: hic verò fratrum ſuorum beneuolentia motus, medios cupit complecti; ſicque conſpectu mutuo exhilarati, mixtique lachrymis gaudentes veniunt ad cœnobium.

Ædes ingreſſus Pontifex, ſanctiſſimæ Euchariſtiæ primùm reddito cultu, ad ſpecum poſtea ſe confert, ibique proſtratus Alferij, & Leonis deoſculatur monumenta, lachrymis rigat, diu, multumque precatur. Ac tandem erectus populo benedicens, parata monaſterij tecta cum Duce Rogerio, cæteriſque ſubiuit; Ibique diei illius reliquum affabiliter cum B. Petro Abbate, alijſque nonnullis Monachis, quos in Monaſtica conuerſatione degens antea nouerat, in familiaribus colloquijs (Pontificem ſe oblitus) expendit. Sed & nocte ipſa cum eiſdem fratribus Matutinam landem ſolemniter perſoluentibus deuotus interfuit. Sequenti verò mane neceſſaris de more paratis, Pontifex ad Altare ſolemni pompa procedens, ipſum, ædeſque proprijs manibus, Pontificijs cæremonijs, ac ritibus oleo ſancto perunxit, ſingulaſque deliniuit parietes, egregieq; ſculptam Crucem in ſacræ rei ſignum, ac monumẽtum adhibuit, ſummæque Trinitati Altiſſimo Deo dedicauit, die videlicet Nonarum Septembrium, Indictione quintadecima.

Tam verò magnifica cõſecrationis pompa fuit, vt perpetuò ſuauiſſimi odores cremarentur, dulciſſimi concentus exaudirentur, organorum, ac tibiarum ad iucundiſſimum numerum modulationes non aures modò omnium, ſed animos ad pietatem, religionemque mira ratione accenderent, ac iam in cæli beatiſſimi oris verſari ſe omnes putarent; Præcipuè verò Sereniſſimus Dux Rogerius his pietatis inſignijs excitatus, coram Pontifice, & Cardinalibus, audientibus Principibus, & Populis Cauenſem omnem ditionem, imperium in vniuerſos Lucanos, à vectigalibus immunitatem, maris dominium donauit. Notarios publicos, ac Iudices, vaſſalloſq; creandi facultatem indulſit; morti deſtinatos eripiendi, duellorum rationem conſtituendi, cauſarum ciuilium, & criminalium controuerſias decidendi; appellationes proſequẽdi tribuit poteſtatem. Atque (vt vno dicam) eum ſummo poteſtatis regalis iure, redditus, ac fructus ſummam multorum millium aureorum facientes religioſa liberalitate contulit.

De Indulgentia perpetua ſacrum Monaſterium viſitantibus conceſſa.

Eo autem illuſtrior Pontificis magnificentia fuit, quo ſunt cæleſtes opes, diuinaq; munera terrenis, atque humanis illuſtriora. Etenim Vrbanus ipſe poſt conſecrationis cæremonias peractas, ad Ducem Rogerium, cæteroſque Prælatos, ac Principes, vniuerſumque populum obortis lachrymis conuerſus, Pontificia ſumma maieſtate vtens, Chriſtique Domini vbertimos theſauros proferens, perpetuò indulſit, vt quiſquis diuina in ope pœnitentiæ ſtatu exiſtens, ſacroſanctas Aedes adierit ante diem conſecrationis, & die ipſa, hoc eſt quarta, & quinta die Septembris: Necnon ſacris diebus Cœnæ Dominicæ, & ſalutaris Paſſionis Indulgẽtiam cõſequatur, quã conſequeretur, ſi pergeret, & rediret ad S. Iacobũ Compoſtellanũ. Cæteris verò anni diebus, qui iſthuc acceſſerit deuotionis cauſa, contulit quatuor annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam. Effecit etiam vt ſacellum, quod Abbatis dicitur, ab ampliſſimo Brunone Caſſinenſi Monacho, & Epiſcopo Signino eodem die conſecraretur, adijciens Indulgentiam illud

illud viſitantibus his diebus feſtis ſeptem annorum, & totidem quadragenatum. Eccleſiæ veró in adiacenti cœnobio caſali poſitæ à Reuerendiſſimo Raugerio Cauenſi Monacho, & Regitanæ Eccleſiæ Epiſcopo concesſa eſt Indulgentia illuc deuoté accedentibus ſeptem annorum, & totidem quadragenarum, non modo his diebus, ſed in qualibet Virginis Matris ſolemnitate. Ipſos autem Monachos, ſacrumque cœnobium priuilegijs ſuis, vndique muniuit, extulit, atque ornauit, libertateque donauit.

De Epiſcopali Iuriſdictione, ac dignitate Abbatis Cauenſis.

Decennium ſupra centeſimum à monaſterij exordio vix defluxerat, cum Abbati Cauenſi beato Petro, de quo ſuperius fecimus mentionem, eiuſque ſucceſſoribus per Vrbanum II. Pont. Max. conceſſa fuit, atque edicto perpetuo confirmata omnimoda iuriſdictio Epiſcopalis, nempé, vt omnibus, ac ſingulis monaſterijs, oppidis, caſtris, ac terris habitis, & habendis liberé valeat omnia Pontificalia, & ſpiritualia exercere; Abdicata duntaxat poteſtate ab his, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis; à ſacrorum videlicet Ordinum collatione, Baſilicarum conſecratione, & chriſmatis confectione. Sub datum Salerni per manus Ioannis S. R. E. Diaconi Cardinalis 18. Kal. Octobris 5. Ind. aun. 1092.

De origine Congregationis Ordinis, & Regulæ Cauenſis.

Interea, cum Cauenſis monaſterij habitacula minimé ſufficerent multitudini eorum, qui ſæculum relinquentes, habitum ſanctæ Religionis ſuſcipiebant, multi Principes, & ſæculi potentes cœnobia, & Eccleſias certatim conſtruere, & ſancto loco pro ſeruorum Dei habitatione offerre videbantur, Summi etiam Pontifices monaſteria, Eccleſiaſque condonare; Abbates quoque ipſi, ac Monachi Cauenſes monaſteria in dies erigere conati ſunt, ea enim erat ad ſanctæ conuerſationis diſciplinam confugientium multitudo, vt beatus Petrus Abbas pluſquam tribus millibus Religionis habitum ſuis manibus impoſuerit. Fuerunt proinde Eccleſiæ Cauenſi monaſterio ſubiectæ ſupra numerum trecentarum trigintatriū; diuerſis in locis, tam in Regno Neapolitano, quam in Sicilia, & in ipſa Vrbe Roma poſitæ, quæ ſub Congregatione Cauenſi eſſe dicebātur: inter quas aderant monaſteria Connentualia centumuiginti, é quibus viginti-

A nouem ſub Abbatiæ titulo, reliqua veró nonaginta vnū ſub tit. Prioratus, ſeu Præpoſituræ regebantur. Vndé Prior monaſterij Cauenſis reſpectiué ad alios eiuſdem Congregationis Priores (quorum nimirum omnium primus erat) Prior magnus vocatus eſt. Eccleſiæ autem remanentes vſq; ad præfatum numerum 333. per Monachos Cauenſes etiam gubernari ſolitæ, ſub titulis Rectoriæ, vel Cuſtodiæ. In pleriſque veró totum Parochiale munus Monachi exercebant. Quamobrem Cauenſe monaſterium, & Eccleſia ſanctiſſimæ Trinitatis Cauæ Caput, & Matrix Eccleſia omnium earū Eccleſiarum dicebatur, & erat.

B Et quia vniuerſæ Eccleſiæ ipſæ ſub Abbate Cauenſi vno omnium capite conſtitutæ, Cauenſis monaſterij Regulam profitentes, eamque vnam viuendi normam ſequentes Chriſto Domino militabant, Congregationis Cauenſis nomen meritó ſibi vindicarunt.

Et quod Cauenſe monaſterium tale nomen apud omnes adeptum ſit, nempé Religionis, Ordinis, & Congregationis, patet ex diplomatibus Petri Archiepiſcopi Beneuentani anno 1147. quibus Marinum, Cauenſis Congregationis, ac totius Religionis Cauenſis Abbatem nuncupat. Ex diplomate Anacleti Papæ, vbi dicit (dilecte in Domino fili Simeon venerabilis cœnobij Cauenſis Abbas, tuam & commiſ-

C ſam tibi Congregationis Religionem, quæ longé, lateque per Dei gratiam præfulgere dignoſcitur) &c. Ex diplomate Caroli II. Siciliæ Regis anno 1304. Ordo Cauenſis memoratur. Ex diplomate Deſiderij Epiſcopi Lacedonenſis anno 1085. quo totius Congregationis Cauenſis fit mentio. Ex diplomate Rogerij Caiani Domini, anno 1136. qui Abbates commemorat totius ſanctæ Religionis conuentus monaſterij Cauenſis. Ex diplomate Vrbani II. anno 1089. vbi legitur (pro veſtræ Religionis reuerētia) &c. Nicolaus etiam Comes Principatus conſanguineus Rogerij Regis ſuo diplomate anno 1131. ſic ait) ob meritum orationum Congregationis ſanctorum Patrum monaſterij Cauenſis.) Deni-

D que apparet manifeſté ex lib. de Vitis ſanctorum Patrum Cauenſium Longobardis characteribus exarato, cuius Prologo ordo Religionis Cauenſis longé, lateque diffuſus prædicatur. Atque in vita præſertim ſancti Petri Abbatis Cauenſis Ordo, & Regula Cauenſis fratri illi in itinere conſtituto, qui ſemel carnibus veſci cogitauerat, ab ipſo ſancto Petro in ſomnis apparente magna, cum animaduerſione ad memoriam reuocatur.

De

De titulo, & ordine Epiſcopali monaſterij Cauenſis: & de Baſilicæ ipſius monaſterij in Cathedralem erectione.

Anno ſalutis milleſimo trecenteſimo nonageſimo quarto, Bonifacius Papa IX. patria Neapolitanus, cernens terram Canæ quamplurimis vrbibus populoſiorem effectam, amplumque illius territorium ſub ordinaria ad huc Cauenſis Abbatis iuriſdictione perſeuerans, Cauẽſem Eccleſiam, quæ ſub Abbatiæ titulo eum omni ditione terræ Canæ, aliarumque prædictarum, terrarum, caſtrorum, & caſalium eatenus extiterat, in Cathedralem omnium erexit, & Epiſcopatus titulo inſigniuit; terram verò Canæ ciuitatis inſignibus decorauit, ſeptimo Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno quinto. Cui Eccleſiæ Cathedrali, vt prædicitur, erectæ præfecit Franciſcum de Agello patritium Salernitanum Canonicum Salernitanæ Eccleſiæ vice Ligorij de Neapoli tunc Abbatis Cauenſis, quem idem Pontifex ab ipſius Eccleſiæ ſui monaſterij regimine ad Salernitanum Archiepiſcopatum promouerat.

Quomodo Cauenſe monaſterium traditum fuerit in Commendam.

Ex quo Cauenſe monaſterium Epiſcopali ordine fuit, vt diximus, inſignitum, tres eidem præfuerant Epiſcopi, uempe prænominatus D. Franciſcus de Agello; Dom. Franciſcus Mormilis Neapolitanus, & Dom. Sagax de Comitibus Romanus, quando eodem Sagace ad Carpentoracenſem Epiſcopatum translato, Dom. Angelottus de Fuſcis Romanus ex Anagnino Epiſcopatu ad Cauenſem tranſmiſſus eſt à Martino V. Summo Pontifice 11. Kalend. Iunij 1426. Qui poſtea 13. Kalen. Octobris 1431. ab Eugenio IV. Cardinalis tit. ſancti Marci creatus Epiſcopatum ipſum deinceps in commendam retinuit vſque ad obitus ſui annum 1444. Cui ſucceſſit Dominus Ludouicus Scarampus, alias de Mediarota Patriarcha Aquileienſis Cardinalis tituli ſancti Laurentij in Damaſo, qui eandem commendam tenuit quoad vixit, nimirum vſq; ad annum Dom. 1465. Huic verò ſucceſſit Dom. Ioannes de Aragonia Regis Ferdinandi primi filius S.R.E. Cardinalis tituli ſancti Adriani, qui Epiſcopatum Cauenſem tenuit in commendam, vſque ad obitus ſui diem 17. Kal. Nouembris 1485. Poſtremo collata fuit in Commẽnda prædicta Oliuerio Carrafæ Nea-

A politano, & Epiſcopo Oſtienſi anno ſalutis 1485. 14. Kalen. Nouemb. ab Innocentio VIII. Pontifice, quam retinuit vſque ad annum 1497.

De vnione ſac. monaſterij Cauenſis cum Congregatione S. Iuſtinæ: ac liberatione ipſius à Commenda.

Interea florente tum maximè in Italia venerabili Congregatione ſanctæ Iuſtinæ de Padua Ordinis S.P.N. Benedicti, cuius ſanctitatis fama vniuerſum ferè Orbem
B repleuerat, ſuprememoratus Oliuerius Carafa Commendatarius monaſterium Cauenſe (vt bonus Paſtor) priſtino ſplendori reſtituere cupiens, anno Dom. 1494. religioſiſſimos Patres eiuſdẽ Congregationis illuc introduxit, quorum poſtea virtutum profectibus incitatus, an. 1497. Summi Pontificis Alexandri VI. accedente conſenſu, Commendam ipſam pleniſſimè renunciauit Congregationi eidem. Quod ipſius Pontificis diplomate firmatum fuit 4. Id. Aprilis anni prædicti 1497.

De ſecunda erectione Epiſcopatus Cauenſis, & euulſione ipſius à Monaſterio.

C Quoniam autem ex cauſa vnionis prædictæ Abbates Cauenſes Epiſcopalem ordinem amiſerant; Non enim amplius quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, ſed quæ iuriſdictionis, ac dignitatis Epiſcopalis tantummodo, prout ante Epiſcopatus erectionem, exercebant. Veriti propterea ciues Cauenſes monaſterij ditioni tunc ſubditi, ne Caua ciuitas amitteret titulum ciuitatis pro nouæ Cathedralis erectione, ac dotis præſtatione monaſterio nimium infeſti erant: Iamque in tantum proceſſerant, vt ipſa
D die Cinerum irruptione in monaſterium facta, Abbatem, & Monachos e monaſterio eiecerint anno 1507. Abbates verò id ægrè ferentes, viriliter tamen diù reſtiterunt, ne impijs cederent. Aſt tandem Dom. Chryſoſtomus de Alexandro de Neapoli Cauenſi Abbatiæ ſuccedens an. 1512. à ſuis prædeceſſoribus degenerans, turpiter aduerſarijs ceſſit. Etenim ſequenti anno 1513. occaſione captata, quod pro Epiſcopatus Cauenſis erectione nunquam à Cauenſium infeſtationibus monaſterium quietum foret, præuijs quibuſdam pactis inter ipſum nomine Congregationis ex vna, & Dominum Aloyſium Cardinalem de Aragonia vice Apoſtolicæ Sedis ex altera initis, & à Summo Pontifice Leone X. confirmatis in nouam Cathedralis

Ec-

Eccleſiæ erectionem conſenſit. Pro cuius dote non trecentos quidem, vt Cauenſes ipſi petierant, ſed mille, & quadringentos de Camera aureos ſuper optimis quibuſdam monaſterij cenſibus aſſignauit, annis ſingulis percipiendos; Ditionemque ferè omnem ciuitatis Cauæ, non ſpiritualem modo (quod ſatis ſuperfluum eſſe potuiſſet) ſed temporalem etiam gratis in eam tranſtulit, iuribus tamen omnibus, iuriſdictionibus, dignitatibus, & prærogatiuis, ac præeminentijs, & auctoritatibus monaſterij ampliſſimè reſeruatis, adeo vt in omnibus, & per omnia tam monaſterium, quam eius bona in ſua priſtina auctoritate, libertateque remanſerint, ac ſi Cathedralis Eccleſia huiuſmodi erecta non foret. Vnde & iuriſdictionem Epiſcopalem pleniſſimo iure in oppida, & caſtra ſibi ſubdita ſemper exercuit, & ad præſens exercet, &c.

De hoc monaſterio Cauenſi meminit Honorius III. in cap. 1. de off. Iud & Eugenius III. in cap. inſuper de teſtib. & de monaſtico ordine, qui ſecundum Dei timorem, & B. Benedicti Regulam, & Cauenſis monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine Monachorum, & de Cauenſi Ordine introducto in monaſterio Montiſ-Regalis in Sicilia, lege epiſtolam Innocentij III. directam Archiepiſcopo Montiſ-Regalis fol. 145. De hoc quoque monaſterio legitur apud Chronicon Caſſinenſe lib. 2. cap. 30. & lib. 3. cap. 4.

Catalogus Abbatum Cauenſis Monaſterij.

1 *S. Alferius*, alias Adelferius Pappacarbonus nobilis Salernitanus, Monachus Cluniacenſis, vir ſanctitate, ac miraculorum gloria inſignis, ſacrum Cauenſe monaſterium anno Dom. 980. in Metelliani Caua iuxta cryptam, quæ Arſicia dicebatur, à fundamentis conſtruxit. Ibique primus Abbas extitit vſque ad 1050. ſalutis annum, quo à Domino ſibi apparente inuitatus, & admonitus, quod è ſæculo eſſet migraturus, pridie Idus Aprilis, quo Dominica Cœna recolebatur, Miſſarum ſolemnijs celebratis, cæteriſque ad diei illius myſterium ſpectantibus ritè peractis, ſucceſſorem in monaſterij regimine inſtituit Beatum Leonem Lucenſem diſcipulum ſuũ. Et eodẽ die inter orationis verba ſpiritum emiſit, cum centum viginti annorum eſſet ætatis, prophetiæ ſpiritu pollens, mortuorum ſuſcitator magnificus, innumeriſque miraculis clarus, ſepultuſq; eſt in ſacratiſſimo Specu, quod de ipſius cellula in ſancti Michaelis Archangeli oratorium commutatum fuit, vbi vſque hodie requieſcens, pia fidelium deuotione colitur, & beneficia impetrat cum Beatis Leone Lucenſe, Petro Salernitano, Simeone benincaſa, & Petro eius nominis ſecundo. Qui eidem ſancto Alferio, & in vitæ ſanctitate, & in monaſterij regimine ſucceſſerunt, vitaque excedentes iuxta ipſum tumulari voluerunt.

Huius ſancti viri vita, & miracula extant in lib. de vitis SS. Patrum Cauenſium olim à quodam Venuſini S. Trinitatis Cœnobij Abbate compoſito, ac poſtmodum à beato Leone II. Abbate Cauenſi Longobardis characteribus in membranis exarata, qui in Cauenſis monaſterij bibliotheca cum veneratione ſeruatur. Eiuſque feſtiuitas ſub duplici officij ritu ſolemniter agitur in monaſterio Cauenſi ipſa dormitionis eius die 12. Aprilis.

2 *S. Leo* Lucenſis ſancti Alſerij diſcipulus, ac ſanctitate, & miraculorum gloria ſocius II. Abbas Cauenſis. Claruit ab anno Dom. 1050. vſque ad annum 1079. Huius Beati viri anniuerſaria ſolemnitas ſub officio duplici celebratur in Cauenſi Eccleſia ipſa die 12. Iulij, qua migrauit ad Dominum, in cuius Eccleſiæ crypta eius ſacrum corpus venerabiliter colitur, eiuſq; vita, geſtaque admiranda leguntur in præfato lib. de vitis SS. Patrum Cauenſium.

3 S. *Petrus* Salernitanus Beati Alferij nepos, de quo ſuperius pauca tetegimus, Epiſcopus Policaſtrenſis, vir ſanctitate, ac miraculorum gloria inſignis, Cauenſis monaſterij alumnus, ac 3. Abbas, Epiſcopatu relicto, claruit ab anno Dom. 1079. vſque ad annum 1123 Huius præclara geſta lege in prænominato lib. de vitis ſanctorum Patrum Cauẽſium. Eius verò corpus in ſacra crypta Cauenſi requieſcens deuotè veneratur, & colitur. Agitur autem eius feſtiua ſolemnitas in ſacro Monaſterio Cauẽſi ſub duplicis officij ritu 4. die Martij, qua Cælos penetrauit. Huic ab Vrbano II. conceſsus fuit vſus Mitræ in Concilio Melphitano, dum eſſet Abbas Cauenſis; quod antea Abbatibus non licebat, ann. Dom. 1091. vt refert Gauantus par. 2. tit. 1. de Præparat. Sacerdotis celebraturi.

4 S. *Conſtabilis* Lucanus, Cauenſis monaſterij alumnus, & 4. Abbas, B. Petri Abbatis diſcipulus claruit ab anno D. 1118. vſque ad annum obitus ſui 1124. Eius ſacrum corpus non procul à ſacra crypta in ſua ara poſt chorum marmorea arca venerabiliter conditum miraculis crebertimis, Domino præſtante, refulget. Eiuſque vita admiranda legitur in ſupradicto lib. de vitis SS. Patrum Cauenſium. Anniuerſarium verò depoſitionis eius duplicis officij ritu ſolemniter celebratur in ſacro monaſterio Cauenſi 17. Febr. die qua cælos petijt.

5 *B. Simeon* Cauenſis monaſterij alumnus,

A nus, & Abbas V. claruit ab anno D 1124. vſque ad annum 1141. quo feliciter in Chriſto requieuit 16. Kalend. Decembris. Eiuſque ſacrum corpus in eadem crypta Cauenſi tumulatum cum veneratione colitur. De hoc B.Viro adhuc viuente fit in præfato lib. de vitis SS.Patrum cum laude memoria, præſertim in vita ſancti Petri Abbatis.

6 *B.Falco* Cauenſis monaſterij alumnus, & Abbas 6. claruit ab anno D.1141. vſque ad Idus Iunij anni 1146. quo die defunctus eſt, & in Cauenſi Eccleſia in ſepulcro, quod marmorea tabula porphyreticis ſphęrulis exornata contectum in pauimento iuxta D. Catharinæ Ædiculam
B cernitur, honorificè tumulatus.

7 *B. Marinus* ſacri Monaſterij alumnus, & Abbas 7. claruit ab anno D.1146. vſque ad 18. Kalend. Ianuarij anno 1171. quo tempore eſſe deſijt in humanis, vt in cælis naſceretur, eiuſque venerabile corpus iuxta B. Conſtabilis aram in pace quieſcit.

8 *B. Benincaſa* monaſterij Cauenſis alumnus, & Abbas 8. claruit ab anno Domini 1171 vſque ad 4. Idus Ianuarij anni 1194. quo migrauit è vita; Eius vero corpus in ſacra Cauenſi crypta reconditum requieſcit.

9 *B.Petrus* eius nominis II. Cauenſis monaſterij alumnus,& Abbas 9. claruit ab
C anno Dom. 1194. vſque ad 3. Idus Martij ann. 1208. quo ſpiritum Deo reddidit, ſepultus & ipſe cum alijs Sanctis Patribus in ſacra crypta Cauenſi.

10 *B. Balſamus* Cauenſis monaſterij alumnus, & Abbas 10. claruit ab anno Dom.1208. vſque ad 18. Kalend.Decemb. ann. 1232. quo ad gaudium tranſijt Angelorum. Cuius ſacrum corpus tumulatum eſt intra Eccleſiæ parietem prope aram ſacelli titulo Domini Crucifixi, quod ſanctorum Patrum ſacræ adiacet cryptæ; ibique poſt parietē Crux porphyretica defixa eſt.

11 *B.Leonardus* Cauenſis monaſterij alumnus, & Abbas 11. claruit ab ann.Do-
D mini 1232. vſque ad 15.Kalend. Septemb. anni 1256. qua die carnis, & regiminis onere ſolutus, & ad cæleſtis præmij retributionem vocatus, in Domino obdormiuit, & in Cauenſi Eccleſia appoſitus eſt ad Patres.

12 *D.Thomas* Abbas 12.Cauenſis præfuit ab anno D. 1256. vſq; ad ann. 1264.

13 *D.Iacobus* Abbas 13. Cauēſis pręfuit ab ann. Dom.1264. vſque ad an.1266. quo ex Abbatia deiectus fuit à D. Rodulpho S.R.E. Card. atque Legato.

14 *D.Amicus* Cauenſis Abbas 14. præfuit ab an.1266. vſq:ad an.1268.quo obijt.

15 *B.Leo* huius nominis II. Cauenſis monaſterij alumnus, & Abbas 15. claruit ab anno Dom.1268. vſque ad 14. Kalend. Septemb. ann. 1294 quo die ad melioris vitæ ſtatum tranſlatus fuit; eiuſque corpus in Cauenſi Baſilica quinto poſt die honorifica pompa funebri ſepultum eſt in pauimento ante altare maius in ſarcophago Heraclij lapidis tabula contecto.

16 *D. Raynaldus* Abbas 16. Cauenſis monaſterij præfuit ab an. 1294. vſq; ad annũ 1300. quo fuit ab Abbatia deiectus à Dom.Bonifacio Papa VIII.

17 *D. Robertus* Abbas Cauenſis 17. præfuit ab ann.D.1300. vſque ad an.1331. quo ad Viennēſe Concilium pergens, Marſiliæ obijt, delatoque ad Cauenſe monaſterium nuncio de eius obitu, Cauenſes Monachi D.Bernardum Priorem Montiſ-Serrati in Abbatem Cauenſem elegerunt, quę quidem electio quinquennio ſuſpenſa, demum à Dom. Ioanne Papa XXII. irritata fuit.

18 *D.Philippus* cognomento de Laya, aliàs de Haya ex illuſtri Comitum Celani proſapia Abbas 18. monaſterij Cauenſis, Regius Collateralis Conſiliarius. Floruit ab anno D.1316.vſque ad annum D.1331. Hic fuit frater Dom. Ioannis de Laya Regij Collateralis Conſiliarij.

19 *D.Guicciardus* Cauenſis monaſterij Abbas 19. Regius Collateralis Cōſiliarius, & Regni Neapolis Magnus Cancellarius, qui vnus ex ſeptem ſupremis Regni Magiſtratibus exiſtit. Floruit ab anno D.1331. vſque ad annum 1341.

20 *D. Maynerius* 20. Abbas Cauenſis, & ipſe Regius Collateralis Conſiliarius, Regnique Magnus Cancellarius; claruit ab anno D.1341. vſque ad annum 1370.

21 *D.Golferius* Abbas Cauēſis 21. pręfuit ab an. 1366. vſque ad annum 1374.

22 *D.Antonius* Abbas Cauēſis 22.pręfuit ab ann.1374. vſque ad ann. 1382.

23 *D. Ligorius* de Neapoli Cauenſis Abbas 23. præfuit ab anno 1382 vſque ad annũ 1394 quo à Dom. Bonifacio Papa IX. Salerni Archiepiſcopus factus fuit, & Cauenſe monaſterium Epiſcopatus titulo inſignitum.

24 *D. Franciſcus* de Agello patritius Salernitanus ex Canonico Eccleſiæ Salernitanæ primus Cauenſis Epiſcopus creatus fuit à D.Bonifacio Papa IX. ſeptimo Idus Auguſti 1394. præfuitque vſque ad 13.Kalend.Ian. an.1409. quo die à Dom Gregorio XII. ad Tudertinum Epiſcopatum tranſlatus fuit.

25 *D Franciſcus* Mormilis Patritius Neapolitanus ex Sarnenſi Epiſcopo à Domino Gregorio XII. Pont. Cauenſis. Epiſcopus effectus 13. Kalend.Ian. 1409. vixit in Epiſcopatu eodem vſque ad annum 1419.

26 *D.Sagax* de Comitibus Patritius Romanus ex Abbate ſacri monaſterij Sublacenſis à Domino Martino V. Epiſcopus Ca-

Cauenſis creatus fuit Id.Nouemb. 1419. & ab eodem poſtea ad Carpentoracenſem Epiſcopatum tranſlatus 11. Kalend. Iunij 1426.

27 *D.Angelottus* de Fuſcis Romanus ex Anagnino Epiſcopatu ad Cauenſem tranſlatus fuit à Dom. Martino Papa V. 11.Kalend. Iunij 1426. qui poſtea 13. Kalen. Octob. 1431. à Dom. Eugenio IV. Cardinalis tit. ſancti Marci creatus Cauenſem Epiſcopatum deinceps in Commendam tenuit vſque ad ann. 1444. quo ab intimo Cubiculi ſui cuſtode vulneribus confoſſus occubuit pridie non.Septemb.

28 *D.Ludouicus* Scarampus, aliàs de Mediarota, Patriarcha Aquileiæ Cardinalis tit.S Laurentij in Damaſo, & S.R.E. Camerarius Cauenſem Epiſcopatum in Commendam obtinuit à D.Eugenio IV. Anno Domini 1444. tenuitque quoad vixit vſque ad annum 1465.

29 *D.Ioannes* de Aragonia Regis Ferdinandi primi filius, S.R.E. Cardinalis tit. ſancti Adriani, & Protonotarius Apoſtolicus Cauenſem Epiſcopatum accepit à Dom. Nicolao Papa V anno Dom. 1465. quem tenuit vſq; ad 17.Kal.Nouemb.1485. quo obijt.

30 *D.Oliuerius* Carafa Neapolitanus Card.tit.ſanctæ Sabinæ, Epiſcopus Oſtienſis, & Archiepiſcopus Neapolis, Cauenſem Epiſcopatum in Commendam à D.Innocentio VIII. Pontif. ſibi collatam accepit 14. Kalend.Nouemb.1485. quam Congregationi ſanctæ Iuſtinæ renunciauit 4. Id. Aprilis 1497.

Poſt cuius renunciationem Primus Abbas deputatus à Regimine Congregationis fuit D.Arſenius de Terracina, deinde vſque ad noſtra tempora ideſt, vſque ad annum 1658. ſequuti ſunt Abbates numero 73. vtpotè qui breui tempore gubernacula tenuere, &c.

De Viris Illuſtribus cœnobij Cauenſis.

B.Victor III. Papa ex Illuſtri Beneuentanorum Principum proſapia ortus, Deſiderius antea vocatus ex Cauenſi Monacho, Caſſinenſis Abbas primum, ac deinde S. R. E. Cardinalis, & Summus Pontifex poſt Gregorium VII. creatus. claruit ann. Dom. 1086. obijtque in Caſſinenſi cœnobio 16.Kal.Octob 1087.

B.Vrbanus II. Pont. Max. Oddo antea dictus, in Cluniacenſi monaſterio B. Petri Abbatis diſcipulus, & ad Cauenſe monaſterium reuertentis comes, ac vitæ ſocius. Claruit anno Dom. 1088. Romæ obijt, eiuſque corpus Transtyberim ad ſanctum Petrum in Vaticano delatum honorificè tumulatum eſt Kal. Auguſti 1099.

D.Guaimarius Salerni Princeps ex Longobardorum gente cognomento Balbus, filius Ioannis Principis, & pater Giſulfi Principis, qui relicto Principatu, Monachus Cauenſis fuit an.Dom.1052. cui ſanctus Leo habitum Religionis impoſuit.

D.Guaimarius Comes Caputaquenſis, filius Giſulfi Principis Salernitani; fuit Monachus Cauenſis circa annum D.1098.

D.Guaimarius Iuſuni Dominus, filius Guidonis Ducis Surrenti, ac Conſę Comitis filius Guaimarij Salerni Principis, fuit Monachus Cauenſis circa ann. D.1091.

D.Guaimarius filius eius Iuſuuenſium Dominus fuit, & ipſe Cauenſis Monachus circa annum Dom. 1114.

D.Rogerius caſtri Sancti-Seuerini Dominus, qui ex Normannorum Ducum proſapia, Sanſeuerinæ familiæ ſtipes fuit, cui ſanctus Petrus Abbas habitum Religionis impoſuit in monaſterio Cauenſi circa ann. Dom. 1118.

D.Aiſinus Ruſſus Comes filius Ademarij Comitis fuit Monachus Cauenſis circa annum Dom. 1119.

D.Guaimarius alter Comes Caputaquẽſis, ſiue Caputaquenſium Dominus, pater Guaimarij iunioris, ac filius Panduln filij Guaimarij Principis Salerni, fuit Monachus Cauenſis anno Dom.1137. cui monaſterio vniuerſa bona ſua obtulit.

D.Salpertus Mareſcallus Giſulfi Principis Salernitani, ſocer Ioannis Ferrandi Comeſtabuli Rogerij Ducis, ac Salerni Principis, fuit Monachus Cauenſis anno Dom. 1050.

D.Guiſelgardus Comes Malliani, frater Adelberti, & Rodelgrimi Comitum fuit Monachus Cauenſis, & habitum Religionis accepit à ſancto Alferio Abbate anno Dom. 1038.

D.Giſolfus filius Manſonis Comitis de Orriuſo, fuit Monachus Cauenſis, cui ſanctus Petrus Abbas S Religionis habitum tradidit ante annum Dom. 1093.

D.Rangerius ex Cauenſi Monacho Regitanus Epiſcopus, & S. R. E. Cardinalis, claruit temporibus Papæ Vrbani II. cum quo Baſilicæ Cauenſis conſecrationi interfuit, conſecrauitque ſuis manibus, de eiuſdem Pontificis mandato, Eccleſiam S.Mariæ Corporis Cauæ anno D.1092.

D.Roſemannus Cauenſis monaſterij magnus Prior, poſtea Panſitanenſis Abbas, & S.R.E. Cardinalis, floruit circa annum Dom. 1030.

D.Petrus ex Cauenſi monaſterio Monachus S.R.E. Cardinalis, auctor Dictionarij Theologici in artem concionandi, quod Longobardis characteribus exaratum in Cauenſi Bibliotheca ſeruatur.

D.Ioannes Marſicanus Cauenſis Monachus, Marſici Epiſcopus huius nominis primus. Floruit circa ann. Dom. 1095.

D.Li-

A *D.Ligorius* de Neapoli Cauenſis monaſterij Abbas 24. Salerni Archiepiſcopus, à Bonifacio IX. creatus; claruit ab ann. Domini 1394. vſque ad annum obitus ſui 1406.

D. Elias Monachus Cauenſis, & Prior S.Nicolai Barenſis, poſtea eiuſdem ciuitatis Barenſis Archiepiſcopus; hic cum maximæ ſanctitatis opinione vixit, & deceſſit, eiuſque venerabile corpus in præfata Eccleſia, quam ipſe viuens conſtruxerat, ſepultum eſt.

D.Theobaldus Cauenſis Monachus, & primus Abbas monaſterij Montiſ-Regalis in Sicilia à Rege Gulielmo fundati, & poſtea primus Epiſcopus creatus circa annum Dom. 1176.

B *D.Guilielmus* ex Cauenſi Monacho primus Archiepiſcopus Montiſ-Regalis, & ſecundus Abbas; claruit circa annum Domini 1182.

D.Ioannes alter Marſicanus Marſicenſis Comitis heres ex Cauenſi Monacho Marſicenſis Eccleſiæ Epiſcopus; claruit circa ann. Dom. 1166. Hic ædificauit caſale Tramutulæ.

D.Deſiderius ex Cauẽſis monaſterij Monacho Laquedonenſis Epiſcopus, floruit circa ann. Dom. 1082.

D.Agapitus ex Cauenſi Monacho Frequentinæ Eccleſiæ Epiſcopus; claruit circa ann. Dom. 1189. tempore B.Benincaſæ Abbatis. C

D.Alfanus Comes filius Ioannis Comitis.
D. Ademarius Longobardorum Comes.
D.Ioannes Comes filius Caſtelmauni Comitis.
D.Ioannes Come Marſicenſis.

Hos quatuor fuiſſe Monachos Cauenſes reperimus; quonam vero tempore floruerint, ignoramus.

D.Chriſtoforus Rogerij, & Guilielmi I. Siciliæ Regum Pœnitentiarius Monachus Cauenſis. Floruit circa ann. Dom. 1150. & 1154.

D Benedictus Barenſis, Monachus Cauenſis, vir inſignis, auctor libri, qui de ſeptem ſigillis inſcriptus Lógobardis characteribus in Cauenſi Bibliotheca ſeruatur. D Floruit circa ann. Dom. 1220.

D.Marinus Capece de Neapoli, gener glorioſi filij Panduli Comitis, Monachus Cauenſis. Floruit circa anu. Dom. 1292.

D.Nicolaus ex illuſtri familia de Magna Dominus Terrænouæ, Monachus Cauenſis; floruit circa ann. Dom. 1150.

D.Philippus cognomento de Laya, alias de Haya ex illuſtri Comitum Celani proſapia, Abbas 18. monaſterij Cauenſis, Regius Collateralis Conſiliarius. Floruit ab anno Dom. 1316. vſque ad an. Dom. 1331. Hic fuit frater Dom. Ioannis de Laya Regij Collateralis Conſiliarij.

D.Guicmardus Cauenſis Monachus Abbas 19. Regius Collateralis Conſiliarius, & Regni Neapolis magnus Cancellarius, qui vnus ex ſeptem ſupremis Regni Magiſtratibus exiſtit. Floruit ab ann. D. 1331. vſque ad annum 1341.

D.Victorinus Manſus Auerſanus, Cauenſis monaſterij alumnus, & Abbas à Domino Papa Clemente VIII. creatus Epiſcopus Caſtri-Maris primum, deinde Ariani, & ipſe Regius Collateralis Conſiliarius. Floruit ab anno Dom. 1588. vſque ad annum dormitionis ſuæ 1611. Libri de vanitate Mundi, in Eccleſiaſten, & Harmoniæ Theologicæ auctor, ac Iudiciariæ Praxis in cauſis Religioſorum; & de Eccleſiaſticis Magiſtratibus, eorumque munere, ac poteſtate.

D.Honorius Thotus Theologus, ac Philoſophus acutiſſimus, qui egregiè ſcripſit ſuper totam Ariſtotelis Philoſophiam in tomos tres, quorum titulus eſt. Noui Ariſtotelis ſenſus reconditi, adhuc eſt ſuperſtes, &c.

Hactenus de Cauenſi cœnobio, nunc ad Salernitanos Archipræſules redeamus.

2 DAVFERIVS Salernitanæ Eccleſiæ Archipræſul Amato ſucceſſit circa annum Dom 992. cuius Præſulatus tempore Otho Imperator Salernum cepit, ac cœnobium ſancti Benedicti in Vrbe Salerno à Saracenis vaſtatum fuit, ab Angelario venerabili Abbate cœptum eſt refici. Ab hac luce deceſſit Dauferius anno primo ſui Archiepiſcopatus.

3 GRIMOALDVS III. Archiepiſcopus ſedere cœpit anno 993. quem ſub tutela Apoſtolicæ Sedis recepit Ioannes XV. Papa, ac omnia, quæ Amato primo Archiepiſcopo, Eccleſiæque Salernitanæ conceſſerat Romana Sedes confirmauit anno 993. En diploma ab exemplari.

Ioan-

A *Ioannes Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectiſſimo nobis fratri, meritoque honorabili Grimoaldo Salernitanæ Sedis Archiepiſcopo.*

Quia veſtri accepti beneficij memores eſſe debemus, & reuerentiam fraternitatis veſtræ erga nos, & ſanctam Romanam, & Apoſtolicam Eccleſiam præcipuè exuberaſſe cognouimus, ideoque meritò, ac iuſtè recompenſationem charitatis veſtræ reſpondere vobis ſtatuimus, quatenus liqueat omnibus Chriſti fidelibus immenſo honore honorandum fore, qui Vicarium Beati Petri Apoſtolorum Principis diligẽter honorauerit. Conſenſu, ac voluntate noſtrorum fratrum concedimus, & confirmamus te Grimoaldum confratrem noſtrum in ordine Archiepiſcopatus, ſicuti quondam Amato, cui primitus veſtræ Sedis Archiepiſcopatus Salernitanus à noſtra Sede noſtrorum Pontificum donatus fuit: ita vos noſtra auctoritate quietè valeatis poſſidere, ac vigilantius cuſtodire; tali namque ordine, vt ſati ſumus, id fieri decreuimus, vt tu, & ſucceſſores tui in perpetuum habeatis licentiam, & poteſtatem ordinandi Epiſcopos,& conſecrandi in his ſubiectis vobis locis, hoc eſt Peſtanenſi Epiſc. cũ Parochijs, & adiacentijs ſuis, necnon Epiſc. Acheruntinũ, ſimul etiã & Epiſc. Nolanum,& Epiſc. Biſinianenſem, & Epiſcopatũ Maluttanenſem, atq; Epiſcopatum Cuſentiæ cum omnibus Parochijs,& adiacentijs eorum, ſicuti in veſtro anteriori vſu Pallij continetur, & vt in Eccleſia ſanctæ Dei Genitricis Mariæ, & beati Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ, cuius ſacratiſſimum corpus poſſidetis, atque vobis veſtriſque ſucceſſoribus conceſſum eſt. Poſt diſceſſum ſiquidem tuum ſucceſſores tui perueniant ad Apoſtolicam Sedem, & vſum Pallij conſecrationemque decretaliter ſuſcipiant, & ſi ſucceſſores noſtri conſecrare noluerint, licentia ſit veſtræ ſanctæ Eccleſiæ ab Epiſcopis noſtris ſuffraganeis conſecrari, & non habeant poteſtatem ſucceſſores noſtri in cunctis veſtris Epiſcopatibus, quos vobis ſubiecerunt. Deinceps in perpetuum aliquem Epiſcopum conſecrare, quod iam vobis conceſſum eſt. Quicunque autem hanc noſtræ conceſſionis,perceptionis violare præſumpſerit, perpetuo anathematis vinculo religetur, & hæc noſtra conceſſio ſtabilis, & firma in perpetuum maneat. Scripta per manus Benedicti Notarij, & Scriniarij ſanctæ Romanæ Eccleſiæ menſe Martij, Ind.7. benè valete. *Datum octauo Kal. April. per manum Gregorij Epiſcopi S. Portuenſis Eccleſiæ, & Bibliothecarij ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, anno Deo propitio Põtificatus D. Ioannis XV. Papæ, 8. menſe Martio, Ind. 7.*

4 MICHAEL poſt Grimoaldum è Salernitana ius dixit anno 1007. Hic cum ad Sergium Papam IV. pro confirmatione Iurium Metropolitanæ, ac priuilegiorum ab ali s Pontificibus conceſſorum confugiſſet, ab ipſo, anno 1012. ampliſſimum retulit Indultum, in quo aliquorum Epiſcoporum Conſanorum, nempe Acheruntin. atque Cuſentinorum fit mentio, qui ea tempeſtate Salernitanæ Metropoli ſubiecti erant, deinde Archiepiſcopali dignitate exornati, eandemque veluti Primitialem aliquando venerati ſunt. Sergij verò priuilegij exemplar in Archiepiſcopali tabulario aſſeruatur, à quo decerptum in lucem volumus edere.

B *Sergius ſeruus ſeruorum Dei. Dilectiſſimo nobis fratri, meritòque honorabili Michaeli Salernitanæ Sedis Archiepiſcopo.*

Quia veſtri accepti beneficij memores eſſe debemus, & reuerentiam fraternitatis veſtræ erga nos, & ſanctam Romanam Eccleſiam præcipuè exuberaſſe cognouimus; Ideo merito, ac iure recompenſationẽ charitatis veſtræ rependere vobis ſtatuimus, quatenus liqueat omnibus Chriſti fidelibus, immenſo honore honorandũ fore, qui Vicarium B. Petri Apoſtolorũ Principis diligenter honorauerit; conſenſu, ac voluntate noſtrorum fratrum concedimus, & confirmamus te Michaelem Confratrẽ noſtrum in ordin Archiep. ſicuti quondam Amato, cui primitus veſtræ Sedis Archiepiſcopatus Salernitanæ à noſtris Anteceſſoribus datus fuit; ita vos noſtra auctorit quietus valeas poſſidere, ac vigilantius cuſtodire; tali namq; ordine, vt ſati ſumus, id fieri decreuimus, vt tu, & ſucceſſores tui in perpetuum habeatis licentiam & poteſtatem ordinandi, conſecrandique Epiſcopos in his ſubiectis vobis locis, hoc ẽſt Peſtanæ cum Parochijs, & adiacentijs ſuper Epiſcopatum Conſanum cum Parochijs, & adiacentijs ſuis, necnon & Epiſcopatum Acherũtinum, ſimul etiam & Epiſcopatum Biſinianenſem, & Epiſcopatum Maluttanenſem, atque Epiſcopatum Cuſentiæ cum omnibus Parochijs, & adiacentibus eorum, ſicuti in veſtro anteriori vſu Pallij continetur, vt in Eccleſia ſanctæ Dei Genitricis Mariæ,& Beati Matthæi Apoſtoli,& Euangeliſtæ, cuius ſacratiſſimum corpus poſſidetis, atque vobis veſtriſque ſucceſſoribus conceſſum eſt. Poſt diſceſſum ſiquidem tuum ſucceſſores tui perueniant ad Apoſtolicam Sedem, vt vſum Pallij, conſecrationemque decretaliter ſuſcipiãt; & ſi ſucceſſores noſtri conſecrare noluerint, licentia ſit veſtræ ſanctæ Eccleſiæ ab Epiſcopis veſtris ſuffraganeis conſecrari, & non habeant poteſtatem ſucceſſores noſtri in cunctis veſtris Epiſcopatibus

patibus, quos vobis ſubiecerunt deinceps in perpetuum aliquem Epiſcopũ conſecrare, quod iam vobis conceſſum eſt. Quicunque autem hanc noſtræ conceſſionem præceptionis violare præſumpſerit, perpetuo anathematis vinculo religetur, & hæc noſtra conceſſio ſtabilis, & firma in perpetuum maneat. *Scriptum per manus Ioannis Scriniarij S.Rom.Eccleſiæ in menſe Iunio, Ind.10. dat.15.Kal. Iulij per manum Gregorij Epiſcopi, & Bibliothecarij ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, anno Deo propitio Pontificatus Domini Sergij IV. Papæ in ſacratiſſima Sede beati Petri Apoſtolica 3. Indict. 10. menſe Iunio, die ſextadecima.*

Sedit Michael annis nouem ſub Guaimario Ioannis filio Principe Salernitano.

5 BENEDICTVS primus, ac 5. Salernitanus Archiepiſcopus adlectus fuit anno 1016. quo anno Benedictus VIII. eidem pallium tribuit, & priuilegia confirmat per ſuum diploma, quod extare ſcribit Baron.tom.11. Annal.Eccleſ. inter vetera monumenta Vaticanæ Bibliothecæ. *Scriptum per manus Benedicti Notarij Regionarij, & Scriniarij ſanctæ Romanæ Eccleſiæ menſe Iulio, Indict. 14. Datum 7. Kalend. Maij per manus Petri Epiſcopi Eccleſiæ Prænestinæ, & Bibliothecarij S.R.E. Ind.14. anno, Deo propitio, Pontificatus Dom. noſtri Benedicti Summi Pontificis, & vniuerſalis Octaui Papæ in ſacratiſſima Sede Beati Petri Apoſtoli quarto, Imperij Domini Henrici Imperatoris Auguſti anno 3. Indict. decimaquarta.*

Vixit Benedictus Archiepiſcopus ſub Guaimario III. Salernitano Principe ad annum vſque 1019. quo illum obijſſe affirmare tenemur, cum eo ipſo anno, Benedictus idem Octauus Pallium tribuit Amato iuniori Archiepiſcopo Benedicti ſucceſſori.

6 AMATVS Iunior ſucceſſor Benedicti anno 1019. Pallium, & priuilegiorum confirmationem accepit eo ipſo anno 6. Kalend. Ianuarij ab eodem Benedicto Papa ex diplomate, quod Baronio teſte extat in eadem Vaticana Bibliotheca, in cuius fine leguntur iſta. *Scriptum per manus Stephani Notarij Regionarij, & Scriniarij ſanctæ Romanæ Eccleſiæ menſe Decembri, Indictione tertia. Datum ſexto Kal. Ianuarij per manus Benedicti Epiſcopi Portuenſis, & Bibliothecarij ſanctæ Apoſtolicæ Sedis, anno, Deo propitio, Pontificatus Domini Benedicti ſanctiſſimi Octaui Papæ anno octauo, Imperante Domino piiſſimo Imperatore Auguſto Henrico anno ſexto, Indict.3. menſe Decembris die 26.* Vixit Amatus ſub Guaimario Principe, quo verò anno obierit, vel quanto tempore huic Eccleſiæ præfuerit, incertum, tametſi Muſca annos tres ſediſſe affirmet, & falſo Benedicto ſucceſſiſſe an.1038. ſcribat, vt ex diplomate Benedicti apparet, Amatum hunc iuniorem ſedere cœpiſſe anno 1019.

7 AMATVS tertius, fortè idem cum ſuperiori, ſeptimus numeratur, ac diuerſus à iuniori ab eodem Muſca, qui illum fuiſſe ad hanc Sedem promotum an.1041. in eaque ſediſſe annos ſex ſub Guaimario Principe, affirmat ex bulla Benedicti VIII: qui longè ante diem ſuum obierat, mea quidem ſententia vnum Amatum Muſca in duos præpudiosè diſſecuit, obijſſe oporter circa annum Dom.1047.

8 IOANNES huius nominis primus, Salernitanus Archiepiſcopus, ex Peſtano Epiſcopo à Clero, & populo, Guaimario Principe electus ann.1047. Pallium & priuilegium obtinuit à Clemente II. Papa, hoc cuſo diplomate, quod Baronius recitat, in eoque de Ioannis ſanctitate, bonitate, caſtitate, cæteriſque virtutibus eius fit mentio.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilecto in Chriſto fratri Ioanni amodo Salernitano Archiepiſcopo, perpetuam in Domino ſalutem.

Quotiens ita contigit, vt exigente neceſſitate, & maxima vtilitate tranſmutandus eſt quiſquam Epiſcopus de propria Sede ad aliam, diligentiſſimè perquirenda eſt perſona, vtrum neceſſariò ſit tranſmutanda, vt ſic maior vtilitas oriatur, ſicut maior Sedes aſſumitur. Te verò frater chariſſime, quem vnanimitas Cleri, & populi Salernitanæ Eccleſiæ vna cum glorioſiſſimo Principe Guaimario de Sede Peſtana accepit, & in ſuum Pontificem elegit, diligenter diſcuſſimus, ne tuæ ambitionis cauſa, & non maioris vtilitatis neceſſitate electus fuiſſes, aut fortè per ſimoniacam hæreſim. Quod ita ab omnibus eſt abnegatũ, vt nullius audiretur ore prolatum. Siquidem Salerni manentes, & hoc ab omnibus perquirentes, cum te audiremus ab omnibus laudari, & ab omnibus videremus amari, Dominum benediximus, qui tantam concordiam in tanta hominum diuerſitate ſuper te potuit efficere, vt nullus videretur diſcrepare. Etenim circa te idem amor in omnibus, eadem intentio, commune omnibus deſiderium. Quapropter annuentes petitioni, votoque eorum omnium, & maximè prædicti glorioſi Principis Guaimarij, te frater, ſicut & de Sede propria ad ſuam tranſtulerunt, poſcentibus tuorum meritis morum, non rapina tuæ auaritiæ id affectante, Apoſtolica aſſenſione per hoc noſtræ auctoritatis priuilegiũ incardinamus, & inthronizamus eidem Salernitanæ Sedi, in qua fungaris Archiepiſcopi decore, & honore. Nam in te nobis complacuit quid-

quid de te fama diſpergit, videlicet ſanctitas, caſtitas, benignitas; & omnia, quæ Deo placabilia ſunt.

Vnde in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Archiepiſcopali Pallio noſtra Apoſtolica manu dilectionem veſtram inſignuimus, quo vtaris toties in anno, quoties prædeceſſores tuos eo vſos fuiſſe conſtat. In quo, quia de vellere ouis eſt, intellige te ouium paſtorem, & quia eo circumcingeris, & etiam circa humeros portas: cognoſcas, & vndique circumſpicias, ne aliqua erret, & in morſus incidat luporum. Quod ſi aliquando (quod abſit) contigerit, eam habeas in humeros ad caulam reportare, & priſtinæ ſocietati coadunare. Quod verò ante, & retro Crux Domini habetur, illud Apoſtolicum ſemper docet ante oculos tuæ mentis habere, Mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo. Confirmamus etiam tibi ipſum ex integro Archiepiſcopatum Salernitanum, cum omnibus adiacentibus Parochijs ſuis. Et inſuper licentiam damus, & poteſtatem ordinandi, & conſecrandi Epiſcopos in his ſubiectis vobis locis, hoc eſt Peſtanenſem Epiſcopatum cum Parochijs, & adiacentijs ſuis, & Epiſcopatum Conſanum, & Epiſcopatum Nolanum, & Epiſcopatum Maluitanum, necnon & Epiſcopatum Acerunrinum, ſimulque & Epiſcopatum Biſinianenſem, atque Epiſcopatum Cuſentię cum omnibus Parochijs, & adiacentijs eorum. Pro Pallio verò, quod ſupra diximus, poſt diſceſſum quidem tuum ſucceſſores tui perueniant ad Apoſtolicam Sedem, & vſum pallij, conſecrationemq; decretaliter recipiant, & non habeant poteſtatem ſucceſſores noſtri, in cunctis prædictis Epiſcopatibus, quos vobis Apoſtolica auctoritate conceſſimus deinceps Epiſcopos conſecrare, quemadmodum vobis conceſſum eſt. Si quis autem nefario auſu (quod non optamus) huic noſtræ conceſſioni aliquo modo contraire voluerit, & omnia ſupraſcripta à nobis firmata violare præſumpſerit, perpetuo anathematis vinculo religetur. Et vt hæc noſtra conceſſio firma in perpetuum maneat, bulla noſtra, & ſigillo eam ſignari præcepimus. At qui pio intuitu cuſtos, & obſeruator huius noſtri priuilegij extiterit, benedictionis gratiam, & cæleſtem retributionem à iuſto Iudice Domino Deo noſtro conſequi mereatur in ſæcula ſæculorum Amen.

Scriptum eſt per manus Ioannis Scriniarij, & Notarij ſacri Lateranenſis Palatij, &c. Datum 12. Kalen. Martij per manus Petri Diaconi, & Bibliothecarij, & Cancellarij ſanctæ Apoſtolicæ Sedis, anno Dom. Clementis Secundi Papæ primo, Ind. 15.

Leo item Papa IX. anno 1051. Salernitanæ Eccleſiæ Metropolitanatus Iura confirmat, cùm Ioanni Archiepiſcopo has A- A poſtolicas litteras dediſſet, quas inter alias reperit Baronius in Vatic. Bibliotheca.

Leo Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ſanctæ, ac venerabili Salernitanæ Eccleſiæ, quæ eſt beatæ, & ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ, vbi etiam glorioſum Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ corpus cum beato Martyre Fortunato requieſcit, & per eum Confratri noſtro Ioanni eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo in perpetuum.

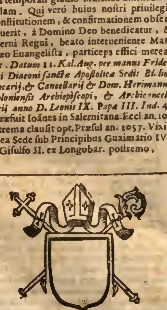
Officium Sacerdotale aſſumere, ſi interiori vigilantia perpendamus, oneris eſt magis, quam honoris, quippè cui B propria curare non ſufficiat, niſi & ſalubriter geſſerit aliena. Nam ad hoc paſtoralis regiminis curam aggreditur, vt aliorum in ſe ſollicitudinem pia prouiſione ſuſcipiat, vt in eorum ſe cuſtodia vigilanter diſponat, ne noſtra fortè deſidia, inuidus hoſtis rabida (quod abſit) quemquam fauce deglutiat, & eorum ad noſtram non immeritò applicetur pœnam perditio, qui commiſſos ſollicitè cuſtodire cautelà negligimus. Exhibeamus ergo quod dicimus, & quibus diuini diſpenſatione conſilij præeſſe nos contigit, prodeſſe quantum poſſumus feſtinemus, vt dum creditor rationem nobiſcum poſiturus adnenerit, lucrum nos feciſſe reperiat, & ſua C (ſicut promiſit) remuneratione lætificet. Et quoniam ad præſens Eccleſiam iſtam nullis bonis noſtris honorare, ditare, vel vt oportet, adaugere poſſumus, ſua ſibi confirmare, & indiſciſſa, vel imminuta pia deuotione cenſemus conſeruare. Vnde fratris Ioannis Archiepiſcopi petitioni libentiſſimè annuentes, hoc Apoſtolatus noſtri priuilegium fieri decreuimus, ſtatuentes Apoſtolica cenſura, vt quæcumque Imperatores, Reges Principes, aut qui nunc clare principatur Guaimarius, ad hãc domum Domini contulit bona, vel omnia à quibuſcumque Chriſti fidelibus conceſſa, vel in perpetuum ſunt concedenda, rata ſemper, & inuiolata permaneant.

D Confirmamus etiam tibi ipſum ex integro Archiepiſcopatum Salernitanum cum ſibi adiacentibus Parochijs ſuis. Et inſuper licentiam, & poteſtatem damus ordinandi, & conſecrandi in his ſubiectis vobis locis, hoc eſt Peſtanenſem Epiſcopatum cum Parochijs, & adiacentijs ſuis, & Nolanum, & Conſanum cum Parochijs & adiacentijs ſuis, necnon Maluitanum, & Cuſentinum, ſimulque Epiſcoparum Biſinianenſem, atque Epiſcopatum Acerontinum cum omnibus Parochijs & adiacentijs eorum. Necnon liceat tibi ordinare Epiſcopos ſuper congruentia loca ſecundum regulam ſanctorum Patrum, in ipſa integritate Salernitani Archiepiſcopatus

patus, & non habeant poteſtatem ſucceſſores noſtri in cunctis prædictis Epiſcopatibus, quos vobis Apoſtolica auctoritate conceſſimus, deinceps in perpetuum Epiſcopos conſecrare, quemadmodum vobis conceſſum eſt.

Siquis autem contra huius noſtræ præceptionis priuilegium agere præſumpſerit, aut præſumentibus conſenſerit, aut factor extiterit, & non potius obſeruare eum in integrum ſtuduerit, ſed noſtram Apoſtolicam hanc præceptionis interdictionem transgredi præſumpſerit: ſciat ſe auctoritate beati Petri Apoſtolorum Principis Cælorum Regni clauigeri, noſtroque anathematis vinculo, & innodatum, & à Regno Dei alienatum, atque cum diabolo, & eius atrociſſimis pompis tranſgreſſorem ſanctorum Patrum canonica traditione deputatum; quoniam ſcriptum eſt, terminos Patrum noſtrorum nulla auctoritate illicitæ temeritatis tranſgredi præſumi. Et quia opportunitatis exigit ratio, proteruos, ac tranſgreſſores ex canonicæ correctionis fræno debere conſtringi: illius inſuper ſpirituali iaculo perdat animam, cuius temporali gladio Malchus amiſit auriculam. Qui verò huius noſtri priuilegij conſtitutionem, & confirmationem obſeruauerit, à Domino Deo benedicatur, & æterni Regni, beato interueniente Matthæo Euangeliſta, particeps effici mereatur. *Datum 11. Kal. Aug. per manus Friderici Diaconi ſanctæ Apoſtolicæ Sedis Bibliothecarij, & Cancellarij & Dom. Herimanni Colonienſis Archiepiſcopi, & Archicancellarij anno D. Leonis IX. Papæ III. Ind. 4.*

Præfuit Ioãnes in Salernitana Eccl. an. 10. extrema clauſit opt. Præſul an. 1057. Vixit in ea Sede ſub Principibus Guaimario IV. & Giſulfo II. ex Longobar. poſtremo,

9 S. ALPHANVS Salernitanæ Eccleſiæ, & vrbis egregium ornamentum, parentibus nobiliſſimis natus, ab ipſis incunabulis piè educatus, & in ſcripturis ſanctis eruditus inſignis euaſit doctus Clericus, & Eccleſiaſticarum rerum peritus, carmine, & ſoluta oratione illuſtris, monaſtices inſtitutum, depoſito cingulo Clericalis mi-

A litiæ, adhortante Deſiderio, qui poſtmodum Victor Papa III. fuit circa annum Dom. 1056. vltro complexus eſt in Caſſinenſi cœnobio, nec multò poſt à Giſulfo Principe expoſtulatus, primò apud Salernum monaſterij ſancti Benedicti Abbas effectus, deinde Salernitanus Archiepiſcopus creatus, à Stephano IX. Papa ordinatus, cõſecrationis munus accepit an. 1058. eius primordia, Monaſticæ diſciplinæ progreſſus, & ordinationis tempus notum reddit Chron. Caſſin. lib. 3. c. 7. in hæc verba.

[*Deſiderius* ob nimiam abſtinentiam, multaſque vigilias, in languorem non modicum decidens medendi gratia Salernum perrexit: ibi itaque illo aliquandiu remorante, B Alphanus (qui poſtmodum eiuſdem Archiepiſcopatum ciuitatis adeptus eſt) prudentiſſimus, & nobiliſſimus Clericus, maxima eſt illi familiaritate coniunctus. Cuius animum frequentibus monitis ad mundi contemptum exhortans, ſic tandem ab illo exegit, vt Monachus fieret, ſi prius, vt iam dudum mente conceperat, Ieroſolymam ire permiſſus fuiſſet. Hac inter illos ſponſione firmata, Beneuentum reuerſus Deſiderius eſt, atque poſt non multos dies mandat eidem Alphano, vt ad ſe veniat. Reuertente illo, ac potius pauitante Salernum egredi, iterum Deſiderius ad illum abijt, eumque propter quorundam C inimicantium illi timorem, cuculla ſua indutum noctu de ciuitate educens, ſecum Beneuentum adduxit. Cum verò cœpiſſent Alphanum nobiles quiq; viri, ac Clerici frequentare, eumque ob maximam eius prudentiam decenter excolere: propoſitum Ieroſolymitanæ viæ paulatim cœpiſſet in eius mente tepeſcere, ſeque à Deſiderij latere nullo vnquam modo, nullo vnquam tempore aſſereret velle diuidere, tempus ab eis aliquantum apud monaſterium ſanctæ Sophiæ exactum eſt. Cum ecce fama percrebuit, Victorem Papam ab vltramontanis partibus Romam veniſſe, eumque ad partes iſtas in proximo venturum fore. Territus Alphanus huiuſmodi D nuncio, quod fratres ſuos ſuper Guaimarij Principis occiſione inſimulãdos procul dubio noſſet, præoccupare ſtatuit Apoſtolicum, ſecumque ire orat ſuppliciter Deſiderium. Et quoniam miram cantandi peritiam, & medicinæ artis ſcientiam non paruam habebat, eiuſdem artis codices nonnullos ſecum à domo detulerat, magni aliquid ſe habendum in Summi Pontificis Curia omnimodis confidebat. Confectis igitur, atque aptatis quotquot potuit medicaminibus, vna cum ciuitatis ipſius Archiepiſcopo ad Romanum Pontificem in Tuſciam proficiſcitur, eumque apud Florentiam remorantem reperiunt. In breui itaque maximam apud illum familiaritatem adepti, & ſatis honorificè ha-

biti ſunt. Sed cum iam ibi per temporis aliquantulum remorati pro certo Deſiderius comperiſſet Papam minimè ad partes iſtas venturum; inſuper etiam vltra montes proximè profecturum, ſimulque valde inutilem eſſe propoſito ſuo conſiderans in eiuſdem Pontificis Curia conuerſationem, cœpit omnimodis inſtare Alfano, vt iam iamque peteret ab eo licentiam reuertendi. Petrus aute non multos dies huic monaſterio electus fuerat à fratribus in Abbatem, qui pro ſua ordinatione inſinuanda, duos huius loci ad Papam tunc fratres tranſmiſerat. Igitur Deſiderius optata iam dudum opportunitate reperta, accedit pariter cũ Alphano ad Romanum Pontificem, ſimulque pedibus illius ſe proſternentes, orant recedendi licentiam. Adduntque petentes, vt gratia religioſius viuendi, per Monachos, qui ad eum à Caſſinenſi monaſterio venerant, illuc eos trãſmittere, ſuiſque litteris illos Abbati dignaretur, ac fratribus commendare. Annuit Apoſtolicus, atque ita ſicut propoſuerant cum Fratribus illis ad cœnobium tranſmiſſi ſunt; receptique decenter ab Abbate,& Fratribus ſociati honeſte nimis, atque humiliter inter illos aliquandiu conuerſati ſunt, & ab vniuerſis in dilectione plurima habiti,necnon, & Monaſticam ab eodem Abbate conſecrationem adepti, Friderico ſuper eorum aduentu pluſquam ſatis eſt gratulante.] Et cap. 8. [Viderat per hos dies Deſiderius viſionem non contemnendam, quam ſatis proximè rei commendauit effectus. Cernebat ſiquidem ſe vna cum Alphano in quadam Eccleſia, ac valde pulcherrima turri, quæ iuxta Capitulum Fratrum ſita eſſet, conſiſtere, in qua nimirum Pater Benedictus videbatur Sede decentiſſima reſidere. Cumque ad illius viſionem ſtupefacti pauerent, & accedere propius nequaquam præſumerent, B.Benedictus Deſiderio hilarius innuebat, eumque iuxta ſe ſedere manu porrecta iubebat. Alphanus verò, quoniam vocatus ab eo non fuerat,quaſi indignè ferens, de domo illa exibat; quæ nimirum viſio maniſeſtiſſimè portendere viſa eſt, & Alphanum in loco hoc non diù remoraturum,& Deſiderium Benedicti Patris vicem in hoc monaſterio ſuſcepturum. Non multo poſt igitur à Giſulfo Principe Alphanus expoſtulatus, primò apud Salernum in monaſterio ſancti Benedicti Abbas effectus, dehinc eiuſdem ciuitatis Archiepiſcopatum adeptus eſt.]

Alphanus poſt ſuam conſecrationem ab eodem Stephano Papa, quibus diebus vti pallio deberet, ad Miſſarum ſolemnia celebranda, priuilegium obtinuit, facultatemque nominandi, eligendi, & conſecrandi vndecim Epiſcopos ſuos ſuffraganeos, videlicet Peſtanum, Compſanum,
A Acheruntinum, Nolanum, Cuſentinum, Biſinianenſem, Melfitanum, Policaſtrenſem, Marſicanum, & Caſſanum iiſdem litteris conceditur, quas non vidimus, ſed citantur à Muſca. Quod verò dicitur in iiſdem, Cuſentinam, Compſanam, Acheruntinamque Eccleſias fuiſſe tunc temporis ſuffraganeas Salernitani Archiepiſcopi, puto eas ſubiectas fuiſſe. Primitiali iure, cum Eccleſiæ illæ tunc Archiepiſcopali honore fuiſſent inſignitæ,vt ſuis in locis dicemus. Anno 1059. Alphanus celebri illo Concilio Romano à Nicola II. coacto interfuit, quo Beringarius hæreſi ſua tertium abiurata fidem Catholicam coram 113. Epiſcopis profeſſus eſt, quo
B etiam Concilio conſtitutio illa de electione Romani Pontificis edita eſt, redactaque eſt ad ſolos Romanę Eccleſiæ Cardinales, & Epiſcopos eorumdemque poteſtati attributa, atque decreta electio.
Eodem anno alię Synodo apud Beneuentum ab eodem Nicolao celebratę interfuit Alphanus, ac primus poſt Humbertum Syluæ Candidæ Epiſcopum Cardinalem ſe ſubſcripſit. Anno 1066. Alphanus Riſonem primum Epiſcopum Sarnenſem ordinauit, ac priuilegio muniuit, cuius exẽplar in Epiſcopis Sarnenſibus referemus. Anno verò 1067. Alexander II. Papa Alphano Archiepiſcopo, ac Salernitanæ Ec-
C cleſiæ vetera priuilegia confirmauit hoc cuſo diplomate, cuius exemplar exhibemus ex Archiepiſcopalis menſæ tabulario hiſce verbis conſcriptum.

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ſanctæ Salernitanæ Eccleſiæ, quæ Beatæ, & glorioſæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ,vbi etiam Apoſtoli glorioſum Matthæi, & Euangeliſtæ corpus, cũ BB. Martyribus Fortunato, Gaio, & Anthes, requieſcit, & per eam confratri Alfano eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo, ſuiſque ſucceſſoribus in perpetuum.

D Ex conſideratione Paſtoralis curæ,quã ex adminiſtratione Apoſtolicæ Sedis gerimus, cum Deo auctore, ſicut indigni decernimus, omnium quæ ſunt Eccleſiarum prouectui inuigilare, ac iuſtis fidelium poſtulationibus æquitatis aſſenſum præbere neceſſario compellimur viſcera deſerere, ne Dominico gregi debitæ conſolationis ſuffragium videamur ſubtrahere. Vnde cariſſime frater Alfane Archiepiſcope, quia deuotio tua honeſtis moribus fulta poſtulare ſtuduit, quatenus ſtatuta, & priuilegia, quæ ſanctiſſimi Prędeceſſores noſtri, Apoſtolica auctoritate Salernitanę Eccleſiæ,tuiſq; prædeceſſoribus ſanxerunt, nos tibi, tuique ſucceſſoribus firmaremus, tuis precibus, quia à iuſtitia diſcre-

A diſcrepare non videntur, libentiſſimè annuimus. Qua de re huius noſtri priuilegij authentica conſtitutione concedimus, & confirmamus tibi, totam ex integro Salernitanam Eccleſiam, quæ eſt Archiepiſcopalis Sedis infra vrbis mœnia conſtituta, cum omnibus quæ ſibi pertinent, tam hæreditario, quam Parochiali iure, ſicut illam integram habuere, & tenuere prædeceſſores tui Epiſcopi, & Archiepiſcopi, ita vt tui iuris, tuæque poteſtatis quicquid ad Eccleſiaſticum, & Epiſcopale pertinet officium, tam intra Salernum, quam per omnem Salernitanam Parochiam, canonica diſpenſatione requirere, & ordine, & Canonicis Eccleſijs diuerſorum ordinum Clericos,
B ſeruitium Dei prouehere, & ordinare; in monaſterijs quoque & Abbatijs, Abbates prouidere, & benedicere, & Dei ſeruitio, & vtilitati ſemper conſulere, vt omnia fiant fautore Deo ad incrementum ſanctæ Eccleſiæ. Archiepiſcopalis etiam Magiſterij prædeceſſoribus tuis Apoſtolica auctoritate côceſſum, fraternitati tuæ confirmamus, vt liceat te intra ſcriptam prouinciam, Epiſcopos iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta congruis in locis ordinare, & quęcunque Metropolitanis ſanctorum Patrum ſtatuta attribuunt, tibi concedimus licere; ad hæc etiam Apoſtolicæ auctoritatis ſanctione confirmamus tibi, tuiſque ſucceſſoribus, quæcumque Prædeceſ-
C ſores noſtri, Imperatores, Reges, Principes, vel quicunque fideles ſanctæ Salernitanæ Eccleſiæ contulere, & ea quæ Giſulfus fidelis noſter, qui nunc Salerni clare principatur, liberali munificentia contulit, & collaturus eſt. Nominatim autem dicimus, Eccleſiam ſancti Martyris Viti, quæ conſtructa eſt iuxta plateam, quæ dicitur ad Portam Elini, cum omnibus ſuis pertinentijs, quam Landimorius filius Ademarij ſcripto, iam dictæ Eccleſiæ obtulit. & Eccleſiam ſancti Gramatij, cũ ſuis pertinentijs, & caſas illas quæ ſunt iuxta eandem Eccleſiam, quas Malfrit, & Adelfrit tuo Epiſcopio obtulerunt. Sed & monaſterium ſancti Viti, quod conſtructum
D eſt iuxta Salernum prope littus maris, cum ſuis pertinentijs. Quod Eccleſia tibi commiſſa à prædicto Giſulfo Principe commutationis ordine recepit. Terras quoque & partes, pro quibus ſuper Troytium de Rota, pro tuo Epiſcopio, & cæteris Salernitanis Eccleſijs interpulaſti, quod innaſas detineret. Vnde eum Salerni nolentem iuſtitiam facere excommunicauimus, qui'as poſtea reſipiſcens, Capuæ in noſtram manum legaliter reddidit. Videlicet quæcunque vno anno priuſquam ipſe Rotam intrarct; & Salernitanæ Eccleſiæ tenebant, quæ iuris tuæ Eccleſiæ fuere, tibi tuiſque ſucceſſoribus reddimus, & confirmamus, & per te cęteris Eccleſijs tua. ., Caſtellũ quoque Olibani, & cryptam ſancti Angeli, quæ dicitur montis Aurei, cum omnibus eorũ pertinentijs, & cuncta quæ Vvillelmus filius Tancreue, & Vvimundus Miles tuus in noſtram manum reddidere. Et vniuerſa quæ prædicta Salernitana Eccleſia iuſte, & legaliter habuit, vel qualicumque contractu acquiſitura eſt, tibi, tuæque fraternitati Eccleſiæ commiſſæ côcedimus & confirmamus, & in perpetuum ſtabilimus, tam ea quæ Eccleſiaſtici regiminis ſunt, quam quæ hæreditate iuris, conteſtantes, ſub proteſtatione anathematis, vt nullus vnquam alicuius dignitatis, vel poteſtatis homo audere temerario auſu, aliquam violentiam, tibi, tuæque Eccleſiæ inferre, vel iniuriam, aut dignitatem minuere. Saluo in omnibus Apoſtolicæ Sedis priuilegio. Si quis verò contra huius noſtræ conſtitutionis priuilegium, vilipendens Apoſtolicâ ſtatuta temere agere præſumpſerit, aut præſumentibus fautor extiterit, iudicio ſancti Spiritus ſciat ſe auctoritate B. Petri Apoſtolorum Principis & noſtra, anathematis vinculo innodatum, & vt tranſgreſſorem terminorum, quod ſancti Patres noſtri poſuerunt, cum diabolo, & trangreſſoribus Angelis, canonica traditione, æternis ſupplicijs deputatum. Obſeruantibus autem, & deuotis, gratia & benedictione à Domino Deo noſtro multiplicetur, & intercedente Beata Dei Genitrice Maria, & Beato Matthæo Apoſtolo & Euangeliſta, æterni Regni particeps effici mereatur. N. OEN BES.

Datum Capuæ 4. Id. Octobris, per manus Speri S R.E. Subdiaconi, & Bibliothecarij anno 7. Pont ſ. Dom. Alexandri Papæ II Indict. 7.

Sequenti vero anno 1068. ad res Campaniæ viſendas more inſtituto profectus Salernum acceſſit, ac conuentum Epiſcoporum, Abbatumque egit, cui Giſulfus Princeps Salernitanus, & Robertus Dux, & Rogerius Comes frater eius interfuerũt; ibi Guillelmus Tancredi filius, quæ poſſidebat Eccleſiæ bona, eidem reddidit, eaq; Alexander Alphano Archiepiſcopo adiudicauit hoc modo.

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Notum ſit omnibus ſanctæ Eccleſiæ filijs; quoniam in Synodo, quæ ſexto Pontificatus noſtri anno apud Melphim in Eccleſia B. Petri Apoſtolorum Principis, quæ eſt eiuſdem ciuitatis Sedes Epiſcopatus, præſidentibus nobis, & alijs Coepiſcopis, & Abbatibus de Calendarum Auguſtarum celebrata eſt, confrater noſter Alphanus ſanctæ Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus de hæreditatibus eidem Eccleſiæ pertinentibus, quas Guillelmus filius

lins Tancredæ, & milites ſui inuaſerant, querimoniam fecit. Vnde cum à nobis hac de ratione vocatum, vt quæ violenter inuaſerat, inſtè eidem Eccleſiæ redderet, paterna caritate monuimus; ſed quia in contumacia ſua perdurans obedire nobis, & tanto Conuentui noluit, indicio totius ſacri Concilij eum, & fautores ſuos à liminibus ſanctæ Eccleſiæ ſequeſtrauimus, & anathematis vinculo, quouſque reſipiſceret, innodauimus, ſed poſtea inſpirante ſibi illo, qui neminem vult perire, ad pœnitentiam, & ad emendationem, cum Salerni eſſemus, ante noſtram præſentiam cum militibus ſuis humiliter venit. Quapropter Epiſcoporum, & Abbatum, & aliorum fidelium congregaro Conuentu, inter quos fuerunt Ioannes Tuſculanenſis Epiſcopus Cardinalis, & Ildebrandus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Archidiaconus, & Ambroſius Terracinenſis Epiſcopus, & Baldoiuus Melphis Epiſcopus, & Stephanus Troianus Epiſcopus, & Ingilbertus Tuſcenſis Epiſcopus, & Giſulfus Salernitanus Princeps, cum fratribus ſuis Guidone, & Ioanne, Robertus Dux, & Rogerius Comes frater eius, & alij plures Longobardi, & Normanni, idem Guillelmus, & Girmendus filius Gimundi, qui dicitur de Mulſi miles eius hereditarius ſanctę Salernitanæ Eccleſiæ nominatim curtem ſancti Petri Dataro, & curtem ſancti Viti de Siler, quæ ſunt iuxta eundem fluuium, & Eccleſiam ſancti Michaelis Archangeli, quæ ſita eſt in crypta montis, qui dicitur Aureus, cum omnibus hominibus, & pertinentijs ſuis; vnde idem Archiepiſcopus multas inſcriptiones oſtendit iuris etiam hæreditarij Eccleſiæ ſuæ eſſe, paratus ſacramento firmare voluit, & caſtrum Olibani cum omnibus hominibus, & pertinentijs ſuis, & res de lacu maiore cum toto ipſo lacu, & res de Tuſciano, & de Lama, & de Rino-Alto, & de Aſa, & de Pecentino, & Iuſuni, & Salſanicum, & Forino, & Anguillario, & Prato, & omnes alias res ipſi matri Eccleſiæ, & cæteris Eccleſijs Salernitanis pertinẽtes ſub nomine fidei, quam Deo, & ſancto Petro debebant in manu veſtra refutauerunt, atque dimiſerunt, & ſe confirmauerunt eſſe ſub anathemate, ſi eas amplius præſumerent inuadere. Inde nos omnibus ſupradictis coram adſtantibus Epiſcoporum iudicio, & laudatione Longobardorum, & Normannorum, qui interant, ſanctæ Salernitanæ Eccleſiæ per eam tibi confrater Alfane Salernitane Archiepiſcope, ſucceſſoribuſque tuis ſupradictas res, & hæreditates ſtabiliuimus, conceſſimus, & in perpetuum confirmamus, & deinceps ſalno tuo, ſucceſſorumque tuorum vigore earum inuaſores, & deprædatores, & perſecutores perpetuo anathematis vinculo religamus; ſi quis vero contra huius noſtræ præceptionis ſcriptum temerè agere præſumpſerit, aut fautor extiterit, ſciat ſe auctoritate B. Petri Apoſtol. Principis, & noſtra à Regno Dei alienatũ atq; cum Iuda traditore Domini in æternum damnatum, qui autem huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis conſtitutionem obſeruauerit deuotus, à ſancta & Indiuidua Trinitate benedicatur, & æterni Regni interuenientibus Dei Genitrice Maria, & Beato Matthæo Apoſtolo, & Euangeliſta, quorum cauſam adiuuerit particeps effici mereatur, &c.

Ego Alexander ſolius Dei miſericordia licet indignus ſanctæ Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ Epiſcopus in hac Conſtitutionis pagina ad confirmandum volens ſubſcripſi.

Ego Ioannes Tuſculanenſis Epiſcopus me affuiſſe teſtificans ſubſcripſi.

Ego Hugo Ydruntinus Archiepiſcopus me affuiſſe teſtificans ſubſcripſi.

Ego Ambroſius Terracinæ Epiſc. ſubſcripſ.

Ego Heldebrandus ſanctę Romanę Eccleſiæ Diaconus ſubſcripſi.

Paucis inde poſt annis, hoc eſt 1071. Alphanus diploma ſcripſit Leoni Abbati Cauenſi de exemptione Eccleſiæ S. Nicolai de Palma cum omnibus iuribus, & bonis ſuis Capitulo, & Clero conſentientibus, in quo eam ab omni iuriſdictione ſua, ſucceſſorumque ſuorum exemit. Actum anno 29. Principatus Giſulphi Indict. 9. in hunc modum ab ipſo exemplari Archiuij Cauenſis.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius milleſimo ſeptuageſimo primo, & vigeſimo nono anno Principatus Domini noſtri Giſulfi glorioſi Principis, menſe Februario 9. Indict.

Ego Alphanus gratia Dei Archiepiſcopus ſanctæ Sedis huius Salernitani Archiepiſcopatus clarifico; quoniam Leo religioſus Abbas monaſterij ſanctæ & Indiuiduæ Trinitatis, quod conſtructum eſt foris hac ciuitate in loco, vbi Metilianum dicitur, ac ſpiritualis Pater meus, & Vibus Vicecomes filius quondam Petri à nouo fundamine conſtruere fecerunt Eccleſiam in honorẽ B. Confeſſoris Nicolai intra hanc à Deo conſeruatam Salernitanam ciuitatem in proprio ipſius monaſterij, & ipſius Vibi in plaia montis. Et ipſi Leo Abbas, & Vibus venerunt ad me valdè poſtulantes, vt per conuenientiam per firmam ſecuritatem confirmarem eis integram ipſam Eccleſ. & omnes res ſtabiles & mobiles, quæ ipſi Eccleſiæ pertinentes ſunt, & fuerint, & illi darent mihi quinque libras argenti pro directis ædificijs ipſius Archiepiſcopij reſtaurandis, & de hoc habui conſilium cum

Cle-

Clericis ipſius noſtri Archiepiſcopij, ſed omnibus comparuit, quatenus ipſas libras argenti acciperem, & iam dictam Eccleſiam, & omnes ipſas res ſtabiles, & mobiles eis confirmarem ordine conuenientiæ. Et ideo ſicut mihi Alphano congruum fuit, mea voluntate, per hanc chartulam ordine conuenientiæ eotam præſentia Leonis Comitis, & Iudicis, dum & idoneè intereſſent homines, confirmaui ipſi Leoni Abbati pro parte ipſius monaſterij, & ipſi Vibo Vicecomiti pro parte ſua integrâ ipſam Eccleſiam, quæ iam per me in ipſius S.Nicolai honore dedicata eſt, & omnes res ſtabiles, & mobiles ipſi Eccleſiæ pertinentes cum omnibus, quæ intra eas ſunt, cunctiſq; earum pertinentijs, & cum vice de plateis, & anditis, & vijs ſuis, & cum omnibus muniminibus ex eis continentibus, & cum omnibus alijs rebus ſtabilibus, & mobilibus, quæ per alios homines de ſuis proprietatibus, & per ipſum Leonem Abbatem, & ſucceſſores eius de proprietatibus ipſius monaſterij, & per ipſum Vibum, & eius hæredes de ſuis proprietatibus, quocunque modo in iam dicta Eccleſia datæ, vel oblatæ fuerint. Ea ratione, vt cuncta, quæ ipſi Abbati, & Vibo Vicecomiti, vt ſuperius legitur confirmaui, ſemper ſint in poteſtate ipſius Abbatis, & ſucceſſorum eius, & partium ipſius monaſterij, & ipſius Vibi, & hæredum eius, & ipſe Abbas, & ſucceſſores eius, & partes iam dicti Monaſterij, & ipſe Vibus, & eius hæredes licentiam habeant de eis facere quod voluerint, & omni tempore ipſa Eccleſia ſecura, & libera permaneat à parte mea, & ſucceſſorum meorum, & ipſius Archiepiſcopij. Et omni tempore ipſe Abbas, & ſucceſſores eius, & pars memorati monaſterij, & ipſe Vibus, & eius hæredes poteſtatem habeant in ipſa Eccleſia Monachos, vel alterius ordinis Presbyteros, & Clericos ſecundum Canonum inſtituta, & B.Patris Regulam Benedicti ordinare qualiter voluerint, & in ea Monachicum, vel alium Eccleſiaſticum Ordinem, ſicut decet, peragere faciant, abſque meæ, & ſucceſſorum meorum, & partium ipſius Archiepiſcopij contrarietate. Et ipſi Presbyteri, & Clerici, qui in ipſa Eccleſia ordinati fuerint, licentiam habeant chartam fraternitatis in ipſa Eccleſia facere, & habere ſicut decet, & in Sabbatho ſancto cereum benedicere, & infirmos viſitare, & mortuos cum voluerint, cum officio, ſicut decet, intra ipſam Eccleſiam recipere, & eis officium defunctorum facere, & extra ipſam Eccleſiam ſepelire, & per domos eorum, qui ad ipſam Eccleſiam annualiter ad Dei officium audiendum ierint, ire, & aquam ſanctificatam ſpargere, & Crucem in ipſis domibus ponere abſque mea, & ſucceſſorum meo-

A rum, & partium iam dicti Archiepiſcopij contrarietate, vel requiſitione, & nullo tempore ego, & ſucceſſores mei, & pars iam d. Archiepiſcopij quemlibet cenſum, vel ſeruitium, aut dationem aliquam ipſis Monachis, vel Presbyteris, & Clericis, qui in eadem Eccleſia conſtituti fuerint, & partibus ipſius Eccleſiæ tollere quæramus. Sed & ipſi Presbyteri, & Clerici licentiam habeant omnem Monachicum, & Canonicum ordinem in iam dicta Eccleſia Catholico more peragere qualiter voluerint, & iuſtum fuerit, & nullam angariam ego, & ſucceſſores mei, vel pars iam dicti Archiepiſcopij illis imponamus, ſed omni tempore ſecuri, & abſque moleſtatione permaneant. Et ſi quolibet tempore ipſa Ec- B cleſia ceciderit, vel fortè diſturbata fuerit pro ea renouanda, vel reſtauranda, tunc poſtquam renouata, vel reſtaurata fuerit, & ipſe Abbas, & ſucceſſores eius, & pars iam d. monaſterij, ipſe Vibus & eius hæredes me, & ſucceſſores meos rogauerint, & ſcire fecerint, ad eam pergamus, ipſam Eccleſiam, & eius Altaria quot in ea facta fuerint, dedicemus, & ſi (quod abſit) antequam, vt dictum eſt, renouetur, vel reſtauretur, vel poſt eius renouationem, & reſtaurationem Eccleſia ipſa, vel Altaria C eius, aut ex ipſis contaminata fuerint, ego, & ſucceſſores mei per omnes vices per poſtulationem ſupradicti Leonis Abbatis, & ſucceſſorum eius, & partium ipſius monaſterij, & ipſius Vibi, & hæredum eius ad ipſam Eccleſiam pergamus, & contaminatum illud ſicut meruerit reſtauremus. Et propter confirmationem huius conuentionis ſuſcepi ab ipſis Leone Abbate, & Vibo Vicecomite ipſas quinque libras argenti pro ipſis ædificijs reſtaurandis in omni delibetatione. Et per conuenientiam ego iam dictus Alfanus gratia Dei Archiepiſcopus obligo me, & ſucceſſores meos, & partes præfati Archiepiſcopij, ſi ſicut ſuperius ſcriptum eſt, non adimpleuerimus, & ſupradicta, vel ex eis quicquam D remouere, aut contradicere præſumpſerimus, componere ipſi Leoni Abbati, eiuſque ſucceſſoribus, & partibus ipſius monaſterij, & ipſi Vibo, & illius hæredibus ſexcentos auri ſolidos Conſtantinopolitanos, & taliter me iubente Grimoaldus Notarius, qui interfuit, ſcripſit.

† *Ego Alfanus qui ſupra gratia Dei Archiepiſcopus.*

† *Ego Alfanus Diaconus.*

† *Ego Ioannes Presbyter, & Card.*

† *Ego qui ſupra Sico Comes, & Iudex.*

† *Ego Ademarius Notarius me ſubſcripſi.*

† *Ego Ioannes Notarius me ſubſcripſi.*

† *Ego Petrus ſubſcripſi.*

Al-

Alphano Archipræſule, vt tradunt, Robertus Dux Apuliæ, rebus in Sicilia proſperè geſtis elatus, exercitum Salernum adduxit, idque Richardo fratre Capuæ Principe auxilio aduocato, acriter oppugnare cœpit. Qua re cognita, Gregorius VII. Deſiderium Abbatem Caſſinenſem ad rem inter Giſulfum Salerni Principem, & Robertum componendam miſit. Quæ in tempeſtiua Giſulphi pertinacia conuenire non potuit. Robertus autem eum maxima militum manu ad muros acceſſit, parteque eorum vi machinarum diſiecta, aditum ſibi in vrbem aperuit, atque idibus Decembris forte repugnante Principe, in ditionem adduxit, eamque vrbem deinde mirificè varijs ædificijs nobilitauit, ſuo ære ædificandum curauit miræ pulchritudinis, ac magnitudinis templum beatiſſimo Apoſtolo, & Euangeliſtæ Matthæo anno 1075. primo anno poſtquam cepit Salernum. Poſt aduentum verò Michaelis, Conſtantini Imperatoris filij anno 1080. in ciuitatem Salerni ad Robertum Guiſcardum inuiſendum, Gregorius Pontifex Robertum ipſum abſoluit, & Alphano gratulatus eſt, quod oſſa Matthæi Apoſtoli, quæ ignorabantur, inueniſſet, & in nonum templum recondidiſſet, monuitque, vt hortaretur Robertum Ducem, & coniugem ad ea ſumma reuerentia amplectenda. Porro tranſlationis hiſtoriam ſcripſit ex veteri monumento M. Antonius Marſilius Columna Archiepiſcopus in vita, & rebus geſtis Matthæi c. 8. quã hic recitare libet.

[Peruolauerat interea (inquit) fama inuenti per miraculum Apoſtolici corporis, & ad Giſulphũ Salerni Principem, ex certo nuncio peruenerat; quamobrem ſumma lætitia affectus generoſus heros, vt qui acceperat ſancti Corporis reuelationẽ ob Salernitanorum ſalutem à Deo permiſſam fuiſſe, ſtatim ad Epiſcopum Peſtanum decreuit religioſos deſtinare viros qui tam præclarum theſaurum peterent, ac proinde Ioannem cœnobij ſancti Benedicti, in vrbe Salernitana Abbatem deligit, alioſque viros grauiſſimos, mandatque, vt Præſulem illum adeant, & humaniter petant venerandas reliquias, ad Salerni ciuitatem, quaſi ad locum ab ipſo Apoſtolo electum deuotiſſimè traducendas. Commendatitias inſuper, ac teſtimoniales (quæ dicuntur) litteras dat, quibus id ipſum rogat, petitque, vt Abbati, ac cæteris legatis tradere ſacrum Corpus non dedignetur, in Salernitana Metropoli honorificè collocandum; ſcire ſe ab eodem Apoſtolo fuiſſe corpus ipſum Athanaſio reuelatum ob eam præcipuè cauſam, vt Salernitanæ ciuitatis fieret defenſor, atque Patronus, verumtamen recepturum ſe hoc beneficium veluti ſpontè ſibi, liberaliterque collatum. Non erat ea tempeſtate vnus tantum Regni Neapolitani moderator, & Dominus, ſed Principes aliquot Normanni certarum quique Prouinciarum, ceu Reges erant, & Picentinorum præcipuè regionem obtinebat Giſulphus, cuius quidem tum auctoritate, tum iuſtis petitionibus obſequendum ratus Peſtanus Epiſcopus, vt primum Abbas, cæterique legati Principis deſiderium expoſuere, conceſſit libentiſſimè theſaurum expetitum; & alacri animo, magniſque adhibitis cæremonijs, ſanctiſſimum illud corpus tradidit ad Giſulphum Principem deferendum. Aptantur eodem die omnia, quæ pro tantæ rei dignitate neceſſaria videbantur, & ſequenti primùm luce Ioannes Abbas, & qui cum illo venerant, ſalutato in primis Epiſcopo, ſacras Reliquias ea, qua decebat religione, pietate, ac pompa ad Salernitanam vrbem traducunt. Eaque die ſerunt aquas amaras dulcuiſſe. Porrò miracula, quæ multa edidit glorioſiſſimus Apoſtolus, cum apud Peſtanum Antiſtitem, tum in itinere ipſo, quo Salernum afferebatur, eo præterire volumus, quod hæc & alia permulta vbique gentium edita paulò poſt narraturi ſumus. Erat tum fortè Bernardus quidam nomine Salernitanæ ciuitatis Antiſtes, vir ſanè religione, pietateque inſignis, qui pridie quã ciuitatem ipſam ſacroſanctum corpus ingrederetur, conuocatis tum Presbyteris, Clericiſque omnibus; tum verò maximè comprouincialibus Epiſcopis (qui nunc ſuffraganei dicuntur) Giſulphus quoque Princeps ciuibus omnibus, atque Patritijs inuitatis, ſplendidiſſimo apparatu, ad paſſuũ multa millia obuiam beatiſſimo Corpori proceſſerunt, & ſertis redimiti, ac ramos tenentes manibus, canticis, hymniſque exultantes, exceperunt illud procul ab vrbe, ipſum verò proprijs humeris geſtante Epiſcopo, in Cathedralem Eccleſiam (quæ tunc Dei Genitrici Mariæ ſtructa erat ſub titulo ſanctæ Mariæ Angelorum) ſummis totius populi acclamationibus intulerunt. Ibique illud pretioſiſſimis pannis incluſum honorificentiſſimè maxima cum omnium reuerentia, ac veneratione collocarunt. Quamuis autem eo ipſo tempore compertum erat venerabile Corpus, vt vetuſtiſſima Eccleſiæ noſtræ monumenta teſtantur: haud tamen conſtat ad Summos Pont. rei nouitatem fuiſſe delatam, priuſquam Alphanus Eccleſiæ Salernitanæ præeſſet: ipſe enim primus, vel quod ſua tempora id expeterent, vel quod ſancti Apoſtoli miracula percrebreſcerent, de tanti theſauri inuentione certiorem fecit Gregorium VII. Summum Opt. Pont. à quo & epiſtolam in hæc verba recepit, vt ex 8. lib. regiſtrorum Gregorij ipſius, ad manus noſtras peruenit, videlicet.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Fratri, & Coepiſcopo Salernit. Alfano ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. A

Diuinæ pietatis reſpectui gratias ingentes referimus, cuius dignatio theſaurum magnum, totique mundo profuturum, noſtris temporibus miſericorditer reuelauit, non immeritò tuæ quoque dilectioni gratulamur, quæ tantæ lætitiæ cælitus reuera oſtenſæ participes nos efficere ſolicitè procurauit, credimus ſiquidem, & incunctanter aſſerimus de tanti corporis inuentione, non ſolum ipſum beatū Matthæum Apoſtolum, verum etiam B cæteros coapoſtolos cum ſanctis omnibus, ipſiſque cæleſtibus ſpiritibus, & glorioſa Dei Genitrice Maria mortalibus congaudere, atque ipſorum omnium ſtudia circa humanum genus hoc tempore, quam alijs multò propenſiora, multumque eſſe exuberantiora. Si enim cæteris temporibus Sanctorum nos patrocinia pia non deſerunt, certiſſimè tunc potiſſimum ſperanda ſunt eorum auxilia, cum ſanctiſſima ipſorum corpora, nobis quaſi rediuiua diuino nutu manifeſtantur; & ſicuti per corporei aſpectus intuitum, tanquam fides cernitur, ſpes iam tenetur, ita eorum beneficia tunc erga deuotos renouari, vberiuſque redundare credendum eſt: C vnde etiam ſancta vniuerſalis Eccleſia dudum magnis turbinibus, varijſque tempeſtatum procellis impulſa, clamorem ſuum à Domino exauditum non dubitet, ſed ad quieti littoris ſecuritatem alacres oculos è vicino intendens, beati Matthæi Apoſtoli præſidium iuxta contempletur; quoniam iam nunc non dubiè agit in portu, cui ſuam præſentiam oſtendit gubernator antiquus. Quapropter de tanti theſauri reuelatione tua fraternitas exultet in Domino, beatiſſimas Reliquias, debitæ venerationis obſequijs dignis amplectens glorioſum Ducem R. ipſiuſque nobiliſſimam coniugem hortetur, & moneat, D quatenus tam inſigni Patrono, qui ſe eis demonſtrare dignatus eſt, reuerentiam & honorem decenter adhibentes, ipſius gratiam & auxilium ſibi, ſuiſque promereri, niſibus ſummæ deuotionis contendant. *Datum Romæ 14. Kalend. Octob.*

Vt mirum propterea non ſit, ſi hæc ſanctiſs. Apoſtoli tranſlatio, ad Gregorij VII. tempora per Eccleſiam referatur. Regnante igitur Roberto Guiſcardo, ac ſedente Gregorio VII. Summo Pontifice triginta circiter anni ab inuentione tranſierant, magnificentiſſimum templum Diuo Apoſtolo conſtruitur ære ipſius Roberti peculiari, in quo per nouam veluti tranſlationem ſacræ Reliquiæ demum repoſitæ ſunt, & hodie quoque religioſiſſimè aſſeruātur, & ſingulis quibuſque annis prid. non. Maij feſtum ipſius diuinæ tranſlationis ſolemniter celebratur, quo Clerus vniuerſus, Abbates, & comprouinciales Epiſcopi omnes conuenire, ac primis veſperis, nec non Miſſæ ſolemni, Pontificalibus induti, intereſſe; certa propoſita pœna tenētur. Quod & ſine intermiſſione hactenus diligentiſſimè ſeruatum eſt, & aſſiduè ſeruatur. Proſequitur deinde cap. 9. idem Marſilius de miraculis editis poſt tranſlationem, & de brachio ſancti Apoſtoli conceſſo Beneuentanis. Fama (inquit) interim tranſlati Salernum corporis, longè, latèque diffuſa erat, tum hominum omnium communi voce, tum verò maximè miraculis multis editis. Quamobrem cum id accepiſſet Landulphus Beneuentanorum Princeps, optimates, & proceres omnes conuocat Beneuentanæ ditionis, cum quibus init conſilium de oratoribus ad Bernardum Salernitanum Antiſtitem, Giſulphumque Principem mittendis, vt partem aliquam glorioſi corporis impetrarent pro tutela, & ſalute ciuitatis Beneuentanæ. Venerunt omnes in Principis eorum ſententiam, & laudantes pium ipſius conſilium, eligunt demum viros illuſtres, vt Salernum quanto citius proficiſcantur, regijs onuſti muneribus, humaniterque petant aliquid ex glorioſo corpore: vt tantus ille theſaurus Beneuentanis etiam aliqua ſaltem ex parte communicaretur, cum quibus eſſet aliqua Salernitanis ipſis veluti cognatio communis; erant quippe vtriuſque Populi Principes inter ſe cognati. Proficiſcuntur legati, & vt primum peruenere Salernum, humaniſſimè tam à Principe, quam à Præſule ſunt excepti, neque ſanè difficile eis fuit quæcunque optabant obtinere. Princeps enim, atque Antiſtes, vti erant ſumma pietate, & humanitate præditi, ſacri corporis dextrum brachium ſumma reuerentia abſcindunt, & legatis benignè concedunt, ad Landulphum, Beneuentanoſq; ciues deferendum. Accepere illi ingenti lætitia munus egregium, ideoque exultantes reuertuntur in patriam; prænunciauerunt tamen Principi, ſe voti compotes ad eum redire: quamobrem Landulphus, ciues omnes, Antiſtes itidem Clerum vniuerſum conuocat; in dictis ferijs, & rogationibus ſacris, maxima tum pietate, tum lætitia, obuiam ſacro brachio progrediuntur, quod mira reuerentia, ingentibuſq; populi acclamationibus excepere; & illud geſtante Præſule in Eccleſiam vrbis primariam inferunt, ibique honorificentiſſimè collocant, & religioſiſſimè cuſtodiendum reponunt. Interea Landulphus quidam (cui Græco cognomen erat) quod in caput Principis conſpiraſſet, in carcerem coniectus; dum exultantem populum audit ex vinculis, lætitiæ cauſam à cæteris

capti-

captiuis exquirit; quorum vnus, qui gandij cauſam, & Apoſtolici corporis omnem hiſtoriam probè nouerat; explicat Græco totum ad vnguem, concluditque ob eam cauſam exultare ſic populum illum, quod à Salernitanorum Antiſtite, Principeque Giſulpho brachium beatiſſimi Apoſtoli ſunt conſequnti. Tum Græcus exclamans; ſi verè tuum eſt, ait, Matthæe Apoſtole, & Euangeliſta, brachium quod defertur, fer mihi opem precor, vt à vinculis iis liberatus, tuoque beneficio factus incolumis, ſempiternis te laudibus efferam, nec dum hæc lacrymabundus verba finierat, cum de improuiſo (videntibus quotquot aderāt concaptiuis, quorum magnus erat numerus) catenæ, compedes, ac vincula omnia ſuaptè ſponte confracta ſunt, maxima cum omnium admiratione. Id vbi Landulphus Princeps accepit, mandat confeſtim apparitoribus, atque commentarienſibus, vt Græcum illum, tametſi capitali iudicio ob capitale crimen plectendus erat, priſtinæ reſtituant libertati; quem & ipſe deinceps in priſtinam gratiam recepit. Quod miraculum cum alia multa itidem ſequerentur, ingens factus eſt ad reliquias illas hominum concurſus, & propè diem aucta eſt per vniuerſum Regnum ſanctiſſimi Apoſtoli veneratio, quæ mox Europæ fines glorioſè tranſiuit. Procedente autem tempore factum fuit vt membrum ſuo corpori redderetur, & in ipſa Salernitana Eccleſia totus Apoſtolus iterum diuina permiſſione conſiſteret vſque ad noſtra tempora, quibus etiam pro ſua bonitate non deſiſtit nona ſemper exhibere miracula; quorum nos aliquot proferemus in medium, quæ per longas temporum vices contigiſſe noſcuntur.] hactenus ille.

At Robertus Dux templi conditor, poſt multos triumphos, & partas victorias mortuus eſt in Coropoli Inſula Græciæ, ætatis anno 72. Chriſti verò 1079. Alphani Præſulatus 23. Corpus eius Venuſiam relatum in maiori Eccleſia tumulo honorificentiſſimo conditum, cui in Principatu ſucceſſit Rogerius filius. Anno ſequenti 1080. Robertus Dux Alphano Archiepiſcopo plura reddidit bona, quæ ab Eccleſia Salernitana occupata fuerunt, vt in documento ſequenti.

In nomine ſanctæ & Indiuiduæ Trinitatis, Robertus diuina fauente clementia Dux.

Iuſtitiam facimus, & rē publicā tū augemus, cum Eccleſiarū iura illibata ſeruātes ea ipſis diuinę miſericordiæ intuitu confirmamus. Eapropter notū eſſe volumus in perpetuum vniuerſis, quod nos ſcientes, & per legitima documenta nobis

A oſtenſa agnoſcentes, caſtrum Olibani, caſale Liciniani, Eccleſiam ſancti Angeli de monte Auro, caſale Cuſentinorum, Eccleſiam ſancti Georgij prope ipſum caſale exiſtentem, caſale Salſanici, caſale S. Victorij, caſale de Scalcinatij cum omnibus hominibus, & præſertim eorundem tenimenta Doleaue, & Preſſani, Portum, & Lintum cum paſſagio ſuo, & cannittas in fluuio Silarij, tenimenta de Pecta, de Faſanara, lacum maiorem, cryptas maris de Tuſciano, Caſtellutium de Battipalla, nec non & ſyluas de Laurito, Maleuritunde, Calezani, & de Lama, atque terras alias laboratas, & incultas in Tuſciano, & in Foria ciuitatis noſtræ Salerni exiſtentes ad

B Eccleſiam ſancti Matthæi Apoſtoli, & Euāgeliſtæ de prædicta ciuitate noſtra Salerni, in qua Dopnus Alfanus vener. Archiepiſcopus præeſt iuſto titulo, & vero dominio pertinent, & ſunt omnia & alia plura ſtabilia ipſam Eccleſiam, ac prædictumDominum Archiepiſcopum iuſtè tenere, & pacificè poſſidere diuino intuitu, & inbente Domina Sicalgaita coniuge noſtra, prædicta omnia, & ſingula & alia contra quæ ipſa Eccleſia rationabiliter tenet, & quietè poſſidet, atque Decimas de omnibus redditibus noſtris ciuitatis noſtræ Salerni, & terræ Ebuli d. Eccleſiæ ſancti Matthæi, & præfato D. Archiepiſcopo, & ſucceſſoribus ſuis concedimus, & in perpetuum confir-

C mamus. Quod ſi quis temerario auſu huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis in parte aliqua violator extiterit, ſciat ſe compoſiturum auri puriſſimi lib. 50. medietatem Cameræ noſtræ, & medietatem parti ipſius Eccleſiæ S. Matthæi. Textum huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis per manus Ioannis Notarij noſtri ſcribere præcepimus, & typario noſtro plumbeo roborari anno Dominicæ Incar. 1080. menſ. Octob. Ind. 4. Ducatus autem noſtri anno 20. Cum autem ipſum priuilegium oſtenſum, ac lectum fuit, quia intererat eidem Domino Archiepiſcopo, & prædictæ ſuæ Eccleſiæ ipſum publicatum, ſeu inſinuatum habere, idcirco idem D. Archie-

D piſcopus meum officium implorando me deprecatus eſt, quatenus ipſum priuilegiū publicandum, ſeu inſinuandum admittere, cuius ego precibus annuens, quia eas vidi conſent. rationi, ipſum priuilegium publicandum, ſeu inſinuandum admiſi totum per ordinem de verbo ad verbum nullo in eo addito, vel mutato per manus prædicti Philippi publici Salerni Not. in hanc ſcripturam publicam tranſumendo, quod ego prædictus Philippus publicus Salerni Notarius rogatus interfui in hanc ſcripturam publicam redigendo ſcripſi, & meo ſolito ſigno ſignaui, quod autem ſuperius deſturpatum eſt legitur dilectæ coniugis. Locus ſigni,

Ego

Ego qui ſupra Matthæus Iudex.
Ego prædictus Matthæus de Silicibus teſtis ſum.
Ego prædictus Notarius Iacobus teſtis ſum.
Ego prædictus Notarius Ioannes Scant. teſtis ſum.

Præſule Alphano inſigne miraculum in monaſterio ſancti Benedicti apud Salernum anno 1078. contigiſſe narrat Chron. Caſſin. lib. 3. *Tunc temporis*, inquit, *in monaſterio B. Patris noſtri Benedicti, quod intra Salernitanæ vrbis mœnia conſtructum eſt, & huic Caſſinenſi cœnobio ab ipſo conſtructionis ſuæ exordio ſubditum ſatis inſigne miraculum contigit. Ex ipſius namq; monaſterij familia, vorax hominum lupus paruulum puerulum clandeſtinus impetijt, rapuit, & abijt, poſt quem transfixa dolore mater, inclamans ait. Adiuro te beſtia per beatum Benedictum, cuius ſeruus eſt, ne filium meum vlterius feras, ſed eum ſub omni celeritate dimittas: quo lupus audito, hunc quidem, quem ferebat, aperto protinus ore depoſuit: alium verò puerum repentinus inſiluit, eumque ſubito diſſecans, truncum cadaueris ſpreuit, præciſumque caput mordicus confixũ, in ſuas latebras concitus aſportauit.* His ferè temporibus aliud miraculum memorat Petrus Damianus lib. 4. epiſt. ad Epiſcopos, quod apud Salernum fortaſſe contigit, *quod cuidam ſuo Presbytero venerabilis Alphanus Salernitanus Archiepiſcopus nuper eueniſſe perhibuit: qui nimirum Presbyter ad cumulandos pecuniæ quæſtus non mediocriter à viduis, & fœnorum captabat vſuras, & de cætero carnali conuerſatione viuebat. Hic aliquando dũ Miſſarum celebraret officiũ, inter ipſam Dominici corporis fractionẽ repertæ tres fauillæ ignis ex ipſo cæleſti ſacramẽto prodeuntes emicuerunt, & in pectus ſacrificãtis terribiliter impegerũt, quod nimirũ quid eſſe potuerit, ſubtiliter inquirentis prudẽtia iudicabit.* Hoc tẽpore celebris erat Eccleſia S. Michaelis Archangeli apud Salernum, cuius mentio in quodam inſtrumento Monialium ſancti Georgij. *Anno* inquit, 1079. *temporibus Dom. Roberti glorioſi Ducis ego Lando quondam Ioannis . . . habet caſus humanæ fragilitatis ægrotaui, & in lectulo iaceo, &c. & pro anima mea iudico de rebus meis in Eccleſia ſancti Michaelis Archãgeli, quæ conſtructa eſt in iuriſdictione loci, vbi padulecta dicitur, & eſt ipſa rebus, &c. ad faciendum pars prædicta Eccleſia, & eius rectores quicquid voluerint ſine omni cõtradictione, &c.* Cæterùm Alphanus tres partes apſidis templi ſancti Matthæi opere elegantiſſimo muſiuo dicto, ornauit, in eoque Gregorium VII. Pont. Max. quem exulem hoſpitio ſuſceperat, ac defunctum ſolemnni pompa tumulo elegantiſſimo (opus ſplendidiſſ. Roberti Ducis) clauſit anno 1085. Hunc ſanctiſſimum Pontificem elegiſſe ſibi, dum Salerni degeret, ad altaris miniſterium vigintiquatuor Canonicos, quos & Presbyteros Cardinales nuncupaſſe, quatuorque Diaconos, quos ſimiliter Diaconos Cardinales vocaſſe tradunt Salernitani ſcriptores. Quibus per ſucceſſores Pontifices fuit in poſterum conceſsa facultas geſtandi mitras ſericas, quas vocant de damaſco. Talibus porrò nominibus, & mitris vſque in hodiernum diem vtuntur. Alphanus verò innumeris mirabilis in Deum obſequijs, animarum ſalute, religionis augmento, Eccleſiæque ſuæ decoramento, vigeſimo nono ſacerdotij ſui anno, ſalutis verò 1085. 7. Id. Octobr. plenus dierum, atque virtutum migrauit ad Dominum, ac propè tumulum Gregorij VII. ſanctiſſimi Pontificis paulò ante ad cælum euocati, terræ mandatus eſt, & inter Sanctos fertur relatus. Plura edidiſſe Alphanum ſui ingenij monumenta teſtatum reliquit Petrus Diaconus Caſſinas lib. de viris Illuſt. eiuſdem cœnobij, quem nuper publici iuris fecit eruditus amicus noſter Io. Baptiſta Mari Canonicus ſancti Angeli in foro Piſcario, ac notis illuſtrauit. *Alphanus*, ait Petrus, *Salernitanus Archiepiſcopus, & Caſſinenſis cœnobij monachus vir in ſcripturis ſanctis eruditus, & notitia Eccleſiaſticorum dogmatum ad plenum inſtructus, compoſuit nudo & lucidiſſimo ſermone paſſionem ſanctæ Chriſtinæ, Hymnos præterea de eadem virgine duos, de ſancto Benedicto verſus ad Pandulphum Marſorum Epiſcopum. Cantus ſanctæ Sabinæ. Verſus ſanctæ Chriſtinæ. S. Petri Apoſtoli. In laudem Monachorum Caſſinenſium. De ſitu, & conſtructione, ac renouatione eiuſdem cœnobij. Metrum ſapphicum hendecaſyllabum de ſancto Mauro, item eiuſdem hymnos, de ſancto Matthæo hymnos tres, de ſancto Fortunato duos, de ſancto Nicolao ad Actonem Epiſcopum Theatinum, ad Giſulphum Principem Salernitanum, ad Guillelmum eiuſdem loci grammaticum, ad Guidonem fratrem Principis Salernitani, ad Goffridum Auerſanum Epiſcopum, ad Hildebrandum Archidiaconum Romanum; ad Romualdum cauſidicum Salernitanum, ad Rofridum Monachum Caſſinenſem; metrum heroicum in honorem ſanctorum Duodecim Fratrum, Confeſſionem metricam eius. Verſus de Eccleſia ſancti Ioannis Baptiſtæ in Caſino. Epitaphia quamplurima virorum inſignium, & alia, quæ ad noſtram notitiam non venerunt. Fuit autem temporibus ſupradictorum Imperatorum. Sepultus verò eſt apud Salernum.* Hæc Petrus. Porrò hæc quæ notauit Petrus demptis verſibus, quos cecinit in laudem Romualdi Cauſidici, & Sigiſmundi Caſſinenſis edita ſunt ad calcem tom. 2. noſtræ Italiæ ſacræ. Præter hæc, alia ſcripſiſſe Alphanum opuſcula narrat idem Marus

in

in Annotationibus ad eundem, *De vnione verbi Dei, & hominis librum vnum, de vnione corporis, & animæ, lib. vnum, de quatuor humoribus corporis, & animæ, lib. vnum: extabant prædicta opuſcula in Caſin. Bibliotheca mm. ſs. pluteo 8. ad ſiniſtram. Paſſio ſanctorum Martyrum duodecim Fratrum Beneuentanorum, ad fratrem Rofridum Caſſin. Monachum, habetur apud Lippomanum to. 4. & Surium to. 7. ſub die prima Septembris*. Plura alia opuſcula, & verſus Alphani ad fidem m. ſ. codicis, correcta, omnibuſq; numeris abſoluta dabit idem Ioan. Baptiſta Mari. Quæ autem in fine de Alphano hoc laudatiſſimo Archiepiſcopo Poematum auctore libuit adnotare, ne quis fallatur ex adnotatione Antonij Caraccioli in Indice ad Alſanum ſecũdum, qui immediatè primò ſucceſſit falſo ab ipſo adſcribi poemata, quæ extant in Bibliotheca Caſſin. quorum meminit Baron. to. 12. cum ex ea, quæ Petrus Alphani Synchronus, ac Chron. Caſſin. ſcripſere facilè colligi poteſt Alphanum primum poemata dictaſſe. Libet etiam hic exſcribere oblationem Ioannis cuiuſdam fabriferrarij Salernitani, quam fecit Eccleſiæ ſanctæ Sophiæ coram Sicone Comite, ac Iudice eodem anno, ac menſe Octobri, quibus Alphanus defunctus eſt, vbi & Alphanus eius ſucceſſor tunc Presbyter Cuſtos S. Maximi adſuit cum alijs pluribus Salernitanis Preſbyteris, Eccleſiarumque Cuſtodibus; ſic enim ſe habet ab exemplari.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eiuſdem 1085. *temporibus Domini noſtri Rogerij glorioſiſſimi Ducis, menſ. Octobris* 9. *Indict.*

Ante me Siconem Comitem, & Iudicem venit Ioannes Presbyter Cuſtos Eccleſiæ ſanctæ Sophiæ, quæ condita eſt intra hanc Salernitanam ciuitatem, & cum eo venerunt teſtes, hi ſunt Alphanus Preſbyter Cuſtos Eccleſiæ ſancti Maximi, & Petrus Presbyter Cuſtos Eccleſię ſancti Marci prope portam Rotenſem conſtructam, & Manſo Clericus, & Primicerius eiuſdem Eccleſiæ ſancti Marci, & Petrus Presbyter Cuſtos Eccleſiæ ſancti Gramatij, & Maurus Presbyter ipſius Eccleſiæ S. Sophiæ, & ipſi teſtes teſtificati ſunt, & coram illis ſex pluribus alij Ioannes faber ferrarius filius quondam Radecīſij, & Iſa vxor eius filia quondam Maraldi, bona illorum voluntate pro ſalute animarum ſuarũ obtuliſſent in ipſa Eccleſia ſanctæ Sophiæ, cui Dominus Muſcanus venerabilis Abbas præeſt, omnes res illorum, quas eis quomodocunque pertinuit, & pertin. foris hanc ciuitatem in locis Saraniano, & Pelliciano, & per fin. & vocabula, & pertin. ipſorum locorum cum omnibus, quæ intra ea ſunt, cunctiſque ſuis pertin. & cum vice de vijs ſuis, & cum muniminibus ex eis contin. ea ratione, vt ſemper ſint in poteſtate Cuſtodum ipſius Eccleſiæ S. Sophiæ, & licentiam habeant pars, & Rectores eiuſdem Eccleſiæ de eis facere, quod voluerint, & ipſius, & vxoris, & illorum hæredum ſemper integras dictas res, qualiter prædictum eſt parti ipſius Eccleſiæ defendere ab omnibus hominibus, & quando pars eiuſdem Eccleſiæ voluiſſet, poteſtatem haberet illud per ſe defendere, qualiter voluiſſet cũ omnibus muniminibus, & rationibus, quas de eo oſtendiſſet tantum dum ipſi vir, & vxor vixiſſent, iam dictam rem ſuæ poteſt. tenerent vſufruendi nomine, & de vſufructu eius, quod vellent facerent, & ſi ipſe Ioannes viuente ipſa vxore ſua obijſſet à præſente mediet. ex ipſo vſufructu perueniret in poteſtate partium, & Cuſtodum prædictæ Eccleſiæ ſanctæ Sophiæ facien. ex ea, quod vellent, altera verò medietas ex ipſo vſufructu eſſet in poteſtate dictæ Iſæ dum vixiſſet, & ſi ipſa ante virum ſuum obijſſet, tunc quarta pars ex ipſo vſufructu perueniret in poteſtate partium, & Rectorum ipſius Eccleſiæ ſanctæ Sophiæ ad facien. ex eo quod vellent, reliquas verò tres partes ex ipſo vſufructu ſit in poteſtate d. Ioannis, poſt verò amborum ipſorum, & Iſæ obitum, totum ipſum vſufructum redeat ad ſuam proprietatem, & per conu. ipſe vir, & vxor guadiam ipſi Ioanni cuſtodi pro parte ipſius Eccleſiæ ſanctæ Sophiæ dediſſent, & fideiuſſiones ei pro eiſdem Eccleſiæ par. potuiſſent ſemetipſos, & per ipſam guadiam ipſe vir, & vxor obtulerunt ſe, & ſuos hæredes, ſi ſicut dictum eſt, non adimpleuiſſent componere par. & Cuſtodi ipſius Eccleſiæ ſanctæ Sophiæ 50. aur. ſolidos conſtanti. Et ſi ſicut dictum eſt adimplere, & ipſa Iſa dixerunt dicta feciſſe cum voluntate dicti viri ſui, cum autem ipſos teſtes, vt dictum eſt certificantes audiui, interrogaui eos, ſi illorum teſtimonium legaliter firmare poſſent, illi autem hoc audito dixerunt, & ſpoponderunt, ſe hoc quod teſtificati ſunt ſecundum legem firmare, cum neceſſe fuerit, atque teſtificari, quod ſuperius inter virgulas ſcriptum eſt, legitur vir, & vxor, eo taliter tibi Ioanni Notario, qui interfuiſti, & eo quod dicti vir, & vxor peregerunt teſte te eſſe promiſiſti ſcribere præcepi.

† *Ego qui ſupra Iudex.*

Sub idem tempus Gauſerius Salernitanus Monachus Caſſinas, vir ſapientiſſimus,

ac

ac facundiſſimus maxima cum pietate vixit, pluraque ſui ingenij monumenta reliquit, quæ referuntur à Petro Diacono in lib. de vir. Illuſtr. Caſſin. de quo etiam Chron. Caſsin. lib. 3.

10 ALPHANVS II. in locum alterius Alphani ex Presbytero Cuſtode Eccleſiæ ſancti Maximi Archiepiſcopalem Sedem Salernitanam obtinuit an. 1085. quo beatus Leo II. Canenſis monaſterij Abbas, & Lucius Vicecomes cœnobium inſtituerunt ſancti Nicolai ſubtus aquam, quæ dicitur *de la Palma*, ac Monachis ſuis ex Cauenſi euocatis adminiſtrandum commiſerunt, Alphano Archiepiſcopo approbante. Bona Eccleſiæ Salernitanæ à Roberto Duce olim vſurpata vindicauit, protegente Vrbano II. quem Salerni hoſpitio exceperat anno 1093. à quo deinde anno 1098. litteras accepit, quibus reuocata fuerunt priuilegia ab ipſo conceſſa monaſterio ſanctæ Trinitatis de Caua, & reſtituta iura Salernitanæ Eccleſiæ, iuxta Pontificum anteceſſorum diplomata. Litterarum exemplar exſcripſimus à copiali ex autographo olim à Card. Sanctæ Seuerinæ conſcripta, quod extat inter innumera monumenta digniſſimi Cardinalis apud Ioſephum Coſtam amicum noſtrum, eiuſdem hæredem.

Vrbanus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

A. ſanctæ Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopo, ſuiſque ſucceſſoribus. Quia monaſterio ſanctæ Trinitatis, quod in veſtra Parochia ſitũ eſt, precibus P. Abbatis eiuſdẽ monaſt. pro charitate Fratrum in eo religioſè viuentium libertatem conceſſimus, & illud ſub tuitione, & ſubiectione ſolius ſanctæ Romanę Eccleſiæ recepimus, & ipſi Abbati, ſuiſque ſucceſſoribus conceſſimus, vt Abbatis benedictionem à Romana tantum Eccleſia reciperent, & Eccleſiarum, & altarium, & Clericorum conſecrationes à Salernitano Archiepiſcopo acciperent, ſi Catholicus eſſet, & noſtram, ſucceſſorumque noſtrorum gratiam

A haberet, alioquin præfato Abbati, ſuiſque ſucceſſoribus liceret à quocunque vellent Epiſcopo prædicta recipere. Modo veſtrę Eccleſiæ priuilegia videntes, quæ prius ignorabamus, in veritate comperimus, quod anteceſſores noſtri Eccleſiæ veſtræ conceſſerint omnes Eccleſias, & omnia monaſteria tam conſtructa, quam conſtruenda, ſiue infra ciuitatem, ſiue extra, vt eidem ſubiectæ Eccleſiæ veſtræ, & integrum ius in ipſis, & in Clericis earum haberet, ſicut Canones ſanctorum Patrum præcipiunt. Aduertimus tandem nobis perſuaſum fuiſſe cõtra Canones ſanctorum Patrum, & contra auctoritatem anteceſ-
B ſorum noſtrorum de omnibus ſupraſcriptis quæ præfato Abbati, ſuiſque ſucceſſoribus conceſſeramus. Ideoque ſupraſcripta omnia per ſubreptionem nobis ſuggeſta aduertimus, & aduertentes irrita . . deinceps fore decernimus, & Eccleſiæ veſtræ ac vobis, veſtriſque ſucceſſoribus de prædicto monaſterio, & de alijs monaſterijs, & de omnibus Eccleſijs, vel Clericis eorum ſecundũ Canones ſanctorum Patrum, & ſecundum priuilegia anteceſſorum noſtrorum veſtræ Eccleſiæ facta canonicum ius reddimus in integrum, præterea ſi prædictum monaſterium, vel alia monaſteria aliquas Eccleſias habuerunt in Parochia veſtra ante decreta venerabilis mem. Gre-
C gorij VII. Papæ anteceſſoris noſtri, illas habeant. Quod ſi prædictum monaſterium, & reliqua monaſteria aliquas Eccleſias poſt decreta præfati Papæ in veſtra Parochia, ſiue veſtra cõceſſione, vel prædeceſſorum, & ſucceſſ. veſtrorum quomodolibet acquiſierũt, vel acquiſierint, Eccleſiæ veſtræ illas reddimus, & ſtabilimus. Tantum ſi prædicto monaſterio, aut reliquis monaſterijs quamlibet iniuſtitiam aliquis fecerit, & præterea ad auxilium Romanæ Eccleſiæ confugerint à tuitione noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum illa non repellimus. *Datum Romæ anno Dominicæ Incarnationis* 1098. *menſ. Maij.* Ind. 7.

D Anno 1099. Alphanus aliam accepit, epiſtolam, qua collatum illi Eccleſiæ priuilegium continetur, & Primatum ſuper Conſanam, & Acheruntinam Archiepiſcopales Sedes, earumque ſuffraganeos gereret. Epiſtolæ partem refert Baronius ad hunc annum; nos integram damus ab exemplari exſcriptam ab Archiepiſcopo Marſilio in ſynodo ſua relatam.

Vrbanus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilecto fratri Alfano Salernitano Archiepiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonicè promouendis in perpetuum.

Singulare ſemper Sedis Apoſtolicę priuilegium claruit ſubiectas ſibi per orbem terrarum Eccleſias, & auctoritate

diſponere, & benignitate clementiùs confouere: quibus autem ſupernæ maieſtatis dignatio gratiæ ſuæ pleniorem cõtulit largitatem, ipſa etiam conſueuit excellentiorem contribuere dignitatem. Vnde non immeritò æſtimamus Salernitanam amplioribus noſtræ benignitatis muneribus honorandam, quam omnipotens Dominus eximiæ ſuæ donationis prærogatiua per miſericordiam gratuitam ſublimauit. Ex nouiſſimis namque terrarum finibus beati Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ corpus ad hanc deferri, apud hanc haberi clementiſſima ſuę diſpoſitionis dignatione permiſit; cujus ſcilicet Apoſtoli quanta ſit in Deo, & Eccleſia gloriæ excellentia collatorum diuinitus munerum gratia cumulata demonſtrat. Hic enim primus inter cæteros Euãgelij ſeriem ſcribere inſpiratione diuina exorſus eſt. Hic in diuini ſeminis fructu trium ordinum coronam centeſimam ſingulariter reportauit, vt ſimul Apoſtolus, Euangeliſta, & Martyr exiſteret. Adiecit ad hæc omnipotens Dominus, vt eandem Eccleſiam glorioſorum Martyrum, Fortunati, Gaij, & Anthes, triumphis ſimul, & corporibus honoraret. Appoſuit etiam tertij muneris claritatem, vt eam noſtris temporibus Gregorij Apoſtolicæ memoriæ Papæ VII. tam exilio, quàm tumulo illuſtraret; cuius quàm egregia vita, quàm præclara doctrina, quam miranda conſtantia fuerit; Romana Eccleſia prædicat, Occidens vniuerſus agnoſcit; Tyrannorum pertinacia tolerata, & conculcata teſtatur. Nec illud tanquam ingrati præterimus, quod inter multimodas Sedis Apoſtolicæ perſecutiones, quas noſtris temporibus pertulit Eccleſia eadem glorioſiſſimorum Ducum Roberti, & filij eius Rogerij deuotione, ac ſtudio filiorum Sedis Apoſtolicæ, nonnunquam etiam noſtri ipſius requies, & portus fuit. Cum igitur per omnipotentis Dei gratiam Sedis Apoſtolicæ, licet indigni, moderamina teneamus, tantis diuinæ gratiæ beneficijs, & veſtræ deuotionis officijs per ſententiæ Romanæ Eccleſiæ liberalitatem concurrẽdum, & reſpondendum arbitrati ſumus; ob reuerentiam ſiquidem ſanctæ, & glorioſæ, ſemperque Virginis Dei Genitricis Mariæ, & beati Apoſtoli, Euangeliſtæ, ac Martyris Matthæi, ob deuotionem Reuerendiſſimi Patris, ac prædeceſſoris noſtri Gregorij, ob petitionem nihilominus tam tuam quàm cariſſimi filij noſtri Ducis Rogerij, qui ſemper Apoſtolicæ Sedi fideliter obſecutus eſt, veterum etiam Eccleſiæ veſtræ priuilegiorum rationibus informati; Tibi deinceps, tuiſque ſucceſſoribus ſuper Conſanam, & Acheruntinam Eccleſias, & earum ſuffraganeos primatum gerere ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate concedimus. Has nimirum Eccleſias, ſiue ciuitates Eccleſiæ veſtrę priuilegia continent, tanquam veſtræ Metropoli olim ex Apoſtolicæ Sedis conceſſione ſubiectas. Verum, & ipſę, qua neſcimus ratione, & pallei dignitatem, & priuilegiorum auctoritatẽ præteritis temporibus à Sede Apoſtolica meruerunt. Verum quia prædeceſſorum noſtrorum ſtatuta inconuulſa, & intemerata manere cupimus, eis quidem propriæ dignitatis gratiam conſeruamus, vt Archiepiſcopali honore, ac nomine potiantur. Veſtræ verò Eccleſiæ ſuorum priuilegiorum integritatem hoc ordine reſtituimus. Quidquid igitur reuerentiæ, quidquid ſubiectionis primatibus perſoluendum ſacrorum Canonum decreta conſtituunt, tibi deinceps, tuiſque ſucceſſoribus legitimis à Conſano, & Acheruntino Archiepiſcopo perſoluatur. Quin etiam ex abundantia gratiæ plenioris adijcimus, vt etiam præſente Romanæ Legato Eccleſiæ in ſupradictis duabus Metropolitanis vrbibus, cum tuo ſemper, aut ſucceſſorum tuorum conſilio Archiepiſcopi eligantur. Cum veſtris etiam litteris, aut nuntijs conſecrandi ad Sedem Apoſtolicam dirigantur. Et item ipſi ad ſucceſſorum tuorum electionem nihilominus aduocentur. Poſt conſecrationem verò, vel palleum ab Apoſtolica Sede perceptum, tibi, tuiſq; ſucceſſoribus tanquam primati obedientiam promittant, & exhibeant. Salua in omnibus ſecundum Canonicas ſanctiones Romanæ auctoritate Eccleſiæ, ipſarum etiam vrbium priuilegijs robur proprium obtinentibus. Oportet igitur, & vos propenſiorem deinceps Apoſtolicæ Sedi deuotionem, & obedientiam exhibere, eius in omnibus decreta efficacius obſeruare, vt quanto per eam altius ſupra cęteros ſublimamini, tanto ei humilius, & cordis affectione, & operis exhibitione ſubijciamini. Vitam etiam veſtram, & mores ſollicitiori expedit cuſtodia moderari, vt qui aliorum Iudices eligimini, voſmetipſos prius ſecundum Apoſtoli ſententiam diſtrictius iudicetis. Mandatum Domini ſine macula, & irreprehenſibile conſeruare. Vt cum apparuerit Princeps Paſtorum, percipiatis immarceſſibilem gloriæ coronam. Fraternitatẽ veſtram ſuperna dignatio per tempora multa conſeruare dignetur incolumem. Si quis autem hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentauerit, ſecundo, tertioue commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque in extremo examine, diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Conſeruantibus autem hæc pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, & miſericordia conſeruetur, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, &

apud

apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Datum Salerni per manum Ioannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis 13. Kal. Aug. Indictione 4. Incarnationis Dominicæ anno MXCIX. Pontificatus autem Domini Vrbani ſecundi Papæ XI.

Anno 1100. Paſchalis Papa II. Salernum venit, ab Alphano ſolemni ritu ſuſceptus apud ipſum honorifice hoſpitatus eſt, coram quo pluribuſque Romanæ Curiæ Præſulibus Ioannes filius Pandulphi, filij Guaimari Principis obtulit Beato Petro Cauenſis Monaſterij Abbati Eccleſias SS. Michaelis Archangeli & Sophiæ ſitas in eadem Salerni vrbe accedente Paſchalis aſſenſu, nobilique documento firmauit apud Epiſcopium, tenoris ſequentis ab ipſo Archiepiſcopo Cauenſis tabularij exſcriptum.

In nomine Domini Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti anno ab Incarnatione eius MC. temporibus Domini noſtri Rogerij, glorioſi Ducis, menſe Auguſti 8. Indictionis.

Ego Ioannes filius bonæ memoriæ Pandulphi, qui fuerat filius domini Guaimarij Principis intra palatium huius Salernitani Archiepiſcopij, coram præſentia domini Paſchalis Summi Pontificis, & vniuerſalis Papæ, & domini Ottonis Oſtienſis Epiſcopi, & domini Brunonis Segnienſis Epiſcopi, & domini Petri venerabilis Abbatis Monaſterij ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, quod ſitum eſt foris hanc ciuitatem in loco Mitiliano. Clarifico, quoniam ipſi genitori meo, & dominæ Theodoræ genitrici meæ filiæ bonæ recordationis domini Gregorij Conſulis & Ducis Romanorum, pertinuerunt duæ Eccleſiæ intra hanc ciuitatem conſtructæ, vna ad honorem ſanctæ Sophiæ, & alia ad honorem beati Michaelis Archangeli. Et ipſa Eccleſia ſanctæ Sophiæ olim monaſterium fuit, & ob vetuſtatem in ruinam ituni eſſe. Ipſa genitrix mea dinino adiuta auxilio à fundamento eam delere, & in meliorem & ampliorem ſtatum reædificari cœperat abſque Epiſcopali conſecratione, ſicut nunc eſſe dignoſcitur. Et dudum poſt ipſorum genitoris, & genitricis meæ obitum, ambæ ipſæ Eccleſiæ cum omnibus ad eam pertinentibus, & cum alijs rebus mihi in ſortem deuenerunt, à Guaimario, & Gregorio fratribus meis, ac filijs ipſorum Pandulphi, & Theodoræ, quod faciendum ex eis, ego & mei hæredes quod voluerint, ſicut continet cartula diuiſionis, quam que ex eis ab ipſis fratribus meis firmatam habeo. Et inſpirante me rerum Domino factore, & gubernatore Deo, à quo cuncta bona procedunt, ſicut mihi valde bonum & vtiliſſimum complacuit, pro redemptione animarum ipſorum genitoris & genitricis meæ, & Ageltrudæ amantiſſimæ coniugis meæ, & pro ſalute mea, & Aczolinæ chariſſimæ vxoris meæ, & filiorum noſtrorum, & animarum noſtrarum remedio, per librum ſacris manibus præfati Domini Papæ promiſi, etiam & per hanc cartam ante Siconem Salernitanum Iudicem, & Romualdum Caputaquenſem Iudicem, per eiuſdem Papæ licentiam, obtuli in præfato Monaſterio ſanctæ Trinitatis, integram ipſam Eccleſiam, quæ adhuc, vt ſuperius legitur, conſacranda eſt cum omnibus terris, & caſis, & rebus ſtabilibus, & mobilibus ipſi Eccleſiæ pertinentibus, tam intra hanc ciuitatem, quam etiam foris, in quibuſcunque locis. Et cum omnibus, quæ intra eas ſunt, cunctiſque etiam pertinentijs & cum vice de plateis, & curtis & anditis, & vijs ſuis, & muniminibus ex eis. Ea ſcilicet ratione, vt integra iſta oblatio ſemper ſit, in poteſtate iam dicti domini Abbatis, & partium ipſius monaſterij, eam tamen dominandi, regendi, atque gubernandi, & ex ea rationabiliter faciendi quod voluerint, & per conuenientiam, ego prænominatus Ioannes alligaui me, & meos hæredes ſemper defendere ipſi domino Abbati, & ſucceſſoribus eius, & parti ipſius monaſterij integrum illud, quod in eodem monaſterio, vt dictum eſt, obtuli, ab omnibus hominibus. Et tribui ipſi domino Abbati licentiam, vt quando ipſe dominus Abbas, eiuſque ſucceſſores, & partes ipſius monaſterij voluerint, poteſtatem habeant illud per ſe defendere, & qualiter voluerint. Cum omnibus muniminibus, & rationibus, quas de eo oſtenderint, & ſicut ſuperius ſcriptum eſt. Ego & mei hæredes non adimpleuerimus, & ſupradicta, vel ex eis quicquam remouere, aut contradicere præſumpſerimus, per conuenientiam obligaui me & meos hæredes, complere ipſi domino Abbati, & ſucceſſoribus eius, & partibus ipſius monaſterij, ducentos auri ſolidos conſtantinopolitanos. Et ſicut ſuperius ſcriptum eſt adimplere. Iam dictam verò Eccleſiam ſancti Angeli nunc poſſidere videtur, ad meam reſeruari poteſtatem faciendi ego, & mei hæredes quod voluerimus. Et taliter ante Primarium Notarium ſcribere rogaui. Memorans illud, quod ſuperius diſturbatum eſt, quæ, Iudicem per eiuſdem Domini Papæ licentiam legitur.

Ego qui ſupra ſcio Iudex.

Ego frater Otho Oſtienſis Epiſcopus huic donationi interfui, & laudaui.

 Ego

Ego Bruno Segninus Epiſcopus interfui, & ſubſcripſi.
Ego qui ſuperius Rodoaldus Iudex.

Ferunt ſub Alphano aeneas portas Salernitanæ Eccleſiæ pulcherrimè conflandas curaſſe Landulphum Butrimile ibidem ſepultum, in quibus eiuſdem & vxoris ſuæ Gitanæ cernuntur adhuc effigies, & inſculpta verba.

Primæua culpa trahit omnes crimina multa
Qua rogita pro me ſemper Matthae Magiſtrum
Limina quærentes ſancti vos conſpicientes
Hoc opus ò dona. Saluator crimina plura
Diſcite Landulpho Butromili Protoſebaſto,
Noſcite me natum ſimul hic, & terra mandatum.

LANDVLPHVS SEBASTON S. MATTHÆVS, GISANA SEBASTON ET VXOR EIVS.

Interfuit deinde Alphanus conſecrationi Gelaſij Papæ II. vt Pandulphus refert, diuque Salernitanam Eccleſiam rexit, obijtque, Falcone Beneuentano teſte, anno 1121. die 4. Kal. Septembris.

11: ROMVALDVS huius nominis primus Bocconis filius, male de Guarna ſcribit Muſca cum reuera cuius familiæ fuerit ignoretur, tamen fuit patria Salernitanus ex Diacono Cardinali ſanctæ Mariæ in Via Lata à Caliſto II. Papa tunc Salerni agente Salernitanus ordinatur Archiepiſcopus in menſe Septembri anno 1121. vt Falco Beneuentanus ſcribit, in Chronic. Subſcriptum inueni Romualdum Diaconum Cardinalem ſanctæ Mariæ in Via lata in priuilegio exemptionis Eccleſiæ Auerſanę, dato 8. Kal. Octob. eodem anno 1121. ab hac die ad finem vſque menſis Septembris Romualdus euaſit Archiepiſcopus Salernitanus. Hic à Guillelmo Principe Salernitano omnium bonorum, quæ Eccleſia Salernitana à Roberto, Rogerioque ducibus dono data fuerant, confirmationem accepit, eundemque Guillelmum Salerni defunctum in maiori Diui Matthæi templo tumulauit. Autor eſt Romualdus ſecundus Salernitanus Archiepiſcopus in Chron. *Guillelmus*, inquit, *Salernitanæ Eccleſiæ omnia, quæ Robertus Dux auus eius, & Rogerus Dux Pater eius donauerat, confirmauit, & Iudaicam pro magna parte adiunxit. Caſtrum Olibanum reddidit & totam paſtinam moriens Eccleſiæ reliquit. Mortuus eſt autem apud Salernum morte communi, maior triginta annis, anno Ducatus ſui octauodecimo, anno ab Incarnatione Domini 1126. menſe Iulio in feſto beati Nazarij indictione 5. ſepultuſque eſt apud Salernum in tumulo patris ſui in Eccleſia beati Matthæi Apoſtoli, quam Robertus Dux auus eius à fundamentis ædificauit.* Falco Beneuentanus in Chron. vult Guillelmum obijſſe anno 1127. *Hoc anno Dux prænominatus Guillelmus ſeptimo Kal. Auguſti mortuus eſt. Continuò vxor eius, crines ſuos, quos pulchros & ſuaues nutrierat, coram omnibus, qui aderant totondit, & lacrymis inceſſantibus, vocibuſque ad aſtra leuatis, ſuper Ducis defuncti pectus proiecit. Nec mora totius Ciuitatis Salernitanæ partes obitus Ducis fama perculſit; & ſic cateruatim curſu præcipiti populus omnis ad palatium properauit, cupiens Ducis illius defuncti cadauer aſpicere, & eo viſo humilitatis eius, & pietatis reminiſcentes, crinibus, geniſque euulſis, Patrem eorum, & Dominum mirabiliter inuocabant. Confeſtim Archiepiſcopus Ciuitatis, Clero accito ad deferendum corpus adiuit, & eo in feretro glorioſè impoſito, quatuor eius equos, ante feretrum vſque ad Epiſcopium S. Matthæi duxerunt, ſimiliter quatuor aurea vexilla coram eo impoſuerunt. Lector, itaque ſi adeſſes, vtriuſque ſexus populum deflentem aſpiceres, & miratus affirmares Ducem aliquem, vel Imperatorem tali ſub mœſtitia nunquam ſepultum fuiſſe. Exequijs igitur ex more celebratis, in tumba pretioſè parata Ducem illum ſepelierunt.* Proſequitur Falco de aduentu Rogerij Comitis Siciliæ Salernum, eaque in Ciuitate, ſatagente Romualdo Archiepiſcopo, ciuibuſque annuentibus poſt aliquot dies ſuſceptus, Princeps Salerni authoratus eſt. Factum etiam indicat Chronic. Romualdi. *Comes verò Rogerius audita morte Guillelmi Ducis, qui eum hæredem inſtituerat, ſtatim cum galeis Salernum venit, & à Salernitanis Ciuibus honorificè receptus eſt. Quibus tenimenta, & poſſeſſiones, & antiquas conſuetudines confirmauit, & eos in ſuo recepit dominio. Turrim tamen maiorem in eorum poteſtate reliquit.* Idem de eodem Rogerio

rio loquens ait; *Qui in eadem Ciuitate (Salerni) ab Alphano Caputaquenſi Epiſcopo eſt unctus in Principem, dehinc Regium veniens, ibidem in Ducem Apuliæ eſt promotus, & ſic in Siciliam rediit. Anno 1127. Indictione 6. menſe Septembri.* Rogerius deinde totam Apuliam occupauit, nec conſentus Ducis tituloRegium propria autoritate vſurpauit. Panormi ſe in Regem coronari fecit Idibus Maij 1129. cui noſtrum Romualdum Archiepiſcopum cum pluribus alijs Præſulibus interfuiſſe ſcribit Rocchus Pyrrhus in deſcriptione Eccleſiarum Siciliẽſium ex quodam Maraldi Chronic. ſuſpectæ tamen fidei.

Vita functo Honorio Pontifice, in Paſtorem vniuerſalem fuit adlectus Gregorius Diaconus Cardinalis, dictus Innocentius II. qui noluit hanc coronationem pontificio confirmare diplomate: & quoniam aduerſus Innocentium, Petrus Leonis Cardinalis in ſchiſmate fuit in Pontificem creatus, vocatus Anacletus II. Rogerius ab hoc fuit in priuilegio cõfirmatus, qui multa multis conceſſit; & magiſter Radulphus obtinuit confirmationem gratiarum à Rogerio Comite eius patre conceſſarum. Hæc Chronicon. Interea Romualdus fecit in Cathedrali pauimentum vermiculatum ex porphyreticis, varijſq; nobilibus lapidibus admirandum, vt ex inſcriptione nominis eius ante altare maius literis porphyreticis conſcripto, eſt videre. Exceſſit anno 1136. cum vixiſſet annos quindecim, menſes aliquot Præſul, die 21. Ianuarij in feſto ſanctæ Agnetis ſepultus nobili tumulo maioris Eccleſiæ, nulla eius egregiorum actorum proloquente inſcriptione; tradunt tamen aliquando hæc pauca verba ibidem ſculpta fuiſſe *Romualdus Primus Archiepiſcopus Salernitanus*. Scribit Ioannes Baptiſta Prignanus Salernitanus Ordinis Eremitarum ſancti Auguſtini in M. S. Hiſt. nobilium familiarum patriæ ſuæ tom. 1. Romualdum anno 1128. ſibi cum ſpe futuræ ſucceſſionis coadiutorem in Salernitana ſibi aſciuiſſe Ioannem quendam de Guarna Salernitanum prædefunctum anno 1134. die 1. Auguſti 12. Indictione: hoc ſe legiſſe ſcribit in libro Confratrum Cathedralis aſſeruato in capitulari tabulario. Porro Prignani indigeſtum opus duobus voluminibus ab ipſo conſcriptis extat Romæ in Bibliotheca Angelica apud ſanctum Auguſtinum, vbi plura & digna monumenta ad Vrbem Salernitanam ſpectantia recenſentur.

Alphani II. temporibus viuebat Dauferius Archidiaconus & Medicus Abbas Eccleſiæ S. Mariæ anno 1124. temporibus Domini VV. Glorioſiſſimi Princip s, & Ducis de menſe Iunio 2. Indictione ex inſtrumento, vbi aliud inſeritur ſub Principatu Domini Gnaimarij glorioſi Principis de menſe Iannarij 1. Indictione. In quo aſſeritur, qualiter de menſe Maio, Madelmo, Adelmo, & Guaimarius germani Comites, filijq; q. Gauferij Comitis ad honorem ſemperVirginis Dei Genitricis ædificauerant Eccleſiam ſub vocabulo ſanctæ Mariæ, quam varijs ornamentis, & bonis ſtabilibus ditauerant pro commodo Sacerdotum, qui inibi ſeruire debebant, narratur etiam quod Mayo, & Germani Fratres ædificauerunt Eccleſias ad honorem S. Euſtaſij, & S. Nicolai, quibus Eccleſijs ſimiliter alia bona donauerunt, & inter alia ad fauorem Eccleſiæ S. Mariæ adeſt quædam terra ab hac parte fluminis, quod Lirinus dicitur, propè monumentum, quod vocatur. Fuſu iuxta res filij Dauferij Beneuentani, & Mundæ filiæ Ioannis eius vxoris & res hæredum q. Domini Ademarij Principis.

12 GVILLELMVS Rauennæ nobili loco natus diuinarum humanarumque rerum cognitione præditus, electus Capuanus Archiepiſcopus in gratia Rogerij Siciliæ Regis, cuius erat charus ab Innocentio II. creatus eſt Archiepiſcopus Salernitanus anno 1137. Hic ornauit altare maius, ac de nouo erexit, ornauitq; ſimiliter, vti ornatum pauimentum erat. Id quod à tergo altaris inſculpti verſus, oſtendunt: necnon totum titulum Eccleſiæ, in qua Campanile maximæ magnitudinis, & altitudinis ædificandum curauit Rogerio Rege. Duo etiam candelabra ænea ſpectandæ magnitudinis, ante altare maius prædictum ſuperioris Baſilicæ, ex vtroque latere ſtatuit.

Eiuſdem Guillelmi Archiepiſcopi intuitu Nicolaus Comes Principatus, Guillelmi Comitis filius anno 1141. pro remedio animæ ſuæ, ſuorumque parentum, ſtudio ditandi Salernitanum Archiepiſcopium, quædam bona ceſſit. Rem teſtatam obijcit nobis monumentum tabularij eiuſdem Eccleſiæ his verbis.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1141. & 11. an. Regni Domini noſtri Rogerij Siciliæ & Italiæ glorioſiſſimi Regis, menſe Martio 4. Indictione.

✠ Ego Nicolaus diuina fauente clementia Comes de principatu Domini Guillelmi Comitis hæres, & quondam filius, clarifico pertinere Salernitano Archiepiſcopio, in quo Domnus Guillelmus

A mus venerabilis Archiepiſcopus praeſt, terras cum ſiluis, propé flumen Silaris in loco, vbi ad Totum dicitur, per firmum præceptum bulla cerea inſignitum, nunc autem ſicut mihi placuit, pro amore omnipotentis Dei, & beati Apoſtoli & Euangeliſtæ Matthæi, cuius reliquiæ in eodem Archiepiſcopio honorabiliter requieſcunt, &c. & pro ſalute animæ meæ, & animarum prædictorum genitorum & genitricis noſtræ, pro remedio etiam delictorum noſtrorum, fauore etiam & veneratione ſupradicti domini Archiepiſcopi confirmo in eodem Archiepiſcopio. præſente & conſentiente domino Guillelmo Comite germano meo, & Roberto Straticotó &c. B

Actum Salerni per Zaſpidum notarium, &c.

Memoratur idem Guillelmus in diplomate Bartholomæi Epiſcopi Nolani de reſtitutione, & confirmatione Eccleſiæ S. Georgij, & S. Laurentij de Nola, & ſanctiſſimæ Trinitatis de Cicala, facta monaſterio Cauenſi, actum Salerni anno 1143. menſe Decembri Indictione 7. Diploma in Epiſcopis Nolanis dabimus. Guillelmus veró cum Eccleſiam Salernitanam ſumma cum ſui nominis laude quindecim rexiſſet annis, mortalitatem expleuit anno Chriſti 1152. die 7. Iulii Indictione 15. Rogerius autem Rex Panormi obierat anno C 1149. relicto filio Vuillielmo primo cognomento Malo, regni ſucceſſore. Obijſſe Guillelmum optimum Salernitanæ Eccleſiæ paſtorem anno 1152. Indictione 15. ſcribit Muſca. In emortuali Caſſinenſis Eccleſiæ notatur dies obitus Guilielmi nonis Iulij, & ex annis Pontificatus Romualdi, Guillelmi mors incidit in annum 1153. primæ Indict. Eadem porro tempeſtate, qua Guillelmi dignitas Salernitanis emergere cœpit in lucem, fidelitas quoque & animi fortitudo Salernitanorum erga Rogerium Regé comprobata eſt, etenim cum Lotharius Cæſar fere omnes Apuliæ ciuitates per proditionem ſuo ſubiugaſſet imperio, Salerni ciues, fidem ſuam Rogerio illibatam D ſeruarunt, quamobrem Rex illorum laudata fidé, ampliſſimis eos priuilegijs condecorauit, quæ in ſequenti documento ab ipſo exemplari excerpto recenſentur.

In nomine Dei æterni & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno Incarnationis eiuſdem milleſimo centeſimo trigeſimo ſeptimo, men. Nouemb. Indict. 1.

Ego Rogerius Dei gratia Siciliæ & Italiæ Rex, Rogerij primi Comitis hæres, & filius. Regiæ maieſtati conuenit benemerentibus propenſioris benignitatis munificentiam irrogaré, & fideles ſuos dignis honoribus ampliare, quatenus fideles, & infideles ad bene agendum beneficijs præcedentibus inſtruantur, ita vt fideles fideliores ſint, & infideles viſis meritis fidelium, ad dominorum ſuorum fidelitatem prouocentur; ea propter Salernitanos fideles noſtros honorare, & exaltare decreuimus, qui Roberto Guiſcardo bonæ memoriæ, & Rog. & Vuil. Ducibus prædeceſſoribus noſtris ſemper fideles fuerunt, nobis quoque maxime hoc tempore quod Lotharius cum Theutonicis per proditorum noſtrorum perfidiam in Apuliam intraret, & cum iam fere tota terra infidelitatis macula contaminaretur, ſola Italiæ Salerni ciuitas fidelitatem intemeratam conſeruauit. Huius rei gratia magnificentiæ noſtræ munera in prædictam ciuitatem, & eius populum extendere volentes, donamus, concedimus, atque largimur & per præſentis priuilegij auctoritatem firmamus, vt deinceps nec Salernitani, nec eorum homines pro mediatico aliquid perſoluant, ſed ſemper ab hac conditione liberi, & abſoluti permaneant, plateaticum etiam ſandalium, & lenticum quæ veniunt de Calabria, Sicilia, & Lucania, ſimiliter eis condonamus; plateaticum quoque piſcium, quos Salernitani capiunt eis iterum dimittimus, & præcipimus vt pro menſura laguennę nihil perſoluant: ſimiliter iubemus vt nullus noſter ordinarius animalia hominum Salerni, & conſilium eorum angariare præſumat. Præterea decatias, & alia iura mercatorum quæ Salernitani in Alexandriam prius perſoluere ſoliti erant ad morem, & modum Siciliæ negotiatorum reduci facimus, quatenus eadem lex & ſimilis conſuetudo Siculis & Salernitanis permaneat. Ad huius ſané noſtræ conceſſionis & donationis robur & indiſſolubile firmamentum præſens priuilegium per manus Gregorij noſtri Notarij ſcribę noſtriq; tiparij bulla aurea inſigniri præcepimus. *Datum Saler. 10. Kal. Decemb. per manum Henrici Venerabilis Meſſanen. electi, anno regni noſtri ſeptimo.*

Extracta eſt pręſens á ſuo proprio originali exiſtenti in Archiuio ciuitatis Salerni, cum quo facta collatione &c. meliori &c. in fidé ego Notarius Ioannes Soractus de Roſa Salernitanus ſecretarius dictæ ciuitatis meo ſigno ſignaui requiſitus.

Locus † ſigilli.

Datum eſt hoc diploma per manum Henrici Meſſanenſis Epiſcopi electi, cuius non meminit Rocchus Pyrrhus in notitia Meſſanenſis Eccleſiæ.

13. ROMVALDVS II. Guarna Salerni patre Petro quondam Romualdi Comitis, qui dictus eſt Craſſus, ſummo loco natus vir doctus, & prudentia clarus ſtatim poſt Guillelmi mortem patriæ eligitur Archiepiſcopus anno 1153. electionis annum habemus ex vetuſto donationis documento Tabularij Monialium ſancti Laurentij Amalphiæ anno 1179. ſcriptum, qui fuit annus 25. ſui præſulatus, cuius initium; *In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti anno Incarnationis eius 1179. & 14. anno regni domini noſtri Guillelmi Siciliæ & Italiæ Regis, & 25. anno Pontificatus Domini noſtri Romualdi Dei gratia Salernitani Archiepiſcopi menſe Nouembris Indictione 13. dum in præſentia ſupradicti Domini noſtri Romualdi Dei gratia Archiepiſcopi Salernitani eſſet. Ego Aſcardus Iudex, &c.* An. 1156. vna cum Hugone Panormitano Archiepiſcopo, Vuillelmo Calano Epiſcopo & Marino Abbate Cauenſi, ipſe Romualdus pacem compoſuit nomine Vuillelmi Mali Siciliæ Regis cum Legatis Adriani IV. Papæ, vt in diplomate eiuſdem Regis apud Baronium legitur. Memoratur Romualdus eodem anno in teſtamento Roberti Caſtri Trentenariæ Domini, vbi etiam mentio Celſi Epiſcopi Peſtani in hunc modum ab exemplari.

In nomine Domini Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius milleſimo centeſimo quinquageſimo ſexto, & ſexto anno Regni Domini noſtri Guillelmi Siciliæ & Italiæ glorioſiſſimi Regis, tertia die intrante menſe Octobris 5. Indictione.

Dum Dominus Robertus, Trentenariæ filius quondam bonæ memoriæ Domini Guillelmi quondam ſimiliter de Trentenaria dictus eſt, vt eſt humanæ fragilitatis, infirmaretur infirmitate, qua defunctus eſt, quamuis in ipſo caſtello Trentenariæ in palatio ſuo in lectulo iaceret, ſanæ tamen mentis, rectæque locutionis exiſteret, coram nobis Ioanne, & Romualdo, & Ioanne Iudicibus, & alijs hominibus clericis, & laicis viris idoneis iudicauit & diſpoſuit, quod de rebus ſuis ſtabilibus & mobilibus, poſt eius obitum fieri deberet, & diſtributores ſibi conſtituit Dominum Romualdum Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopum, & Dominum Celſum Peſtanæ Sedis Epiſcopum, & Dominum Marinum monaſterij SS. Trinitatis de Caua Abbatem, & Dominum Alphanum Regalem Camerarium, ſocium eius, & Dominum Gualderium, qui dicitur Buccofollis, & Dominum Guidonem, qui dicitur de Campora, inter cætera verò quæ iudicauit, primò quidem iudicauit Dominæ Coligrimæ vxori ſuæ, & filiæ ipſius Domini Alphani Camerarij integram tertiam partem ex omnibus rebus ſuis ſtabilibus, & mobilibus, in montibus, & planis finibus Lucaniæ & vbicunque eſſent: de duabus verò rerum ſtabilium partibus, quæ remanent, pro ſalute animæ ſuæ iudicauit prædicto monaſterio SS. Trinitatis de Caua omnes res ſuas ſtabiles ſibi hæreditario iure, vel per emptionem à patre ſupradicti Guillelmi genitoris ſui pertinentes in montibus, & in planis finibus Lucaniæ, & per alia loca vbicunque ſunt, & meliorem equum, quem habebat cum omnibus armis ſuis, ſalua tamen integra tertia parte vxoris ſuæ ſtabilium, & mobilium rerum, quam primò ei, vt dictum eſt: iudicauit, de duabus verò mobilium rerum partibus, quæ remanent, totum debitum creditoribus ſuis reddere iudicauit. Conuenanzerijs ſuis conuenanzam dare iudicauit, ſancto Matthæo prædictæ Salernitanæ ciuitatis Archiepiſcopio ducentos tarenos iudicauit. Monaſterio ſancti Benedicti eiuſdem Salernitanæ ciuitatis tarenos ducentos. Peſtano Epiſcopo quingentos tarenos iudicauit, totum monetæ Salernitanorum. Et ſi quid de rebus mobilibus remaneret, ipſi diſtributores pro eius anima, vt ipſe iudicauit & diſpoſuit, diſtribuant. & taliter tibi Pinnino Notario ſcribere præcepimus.

† *Ego qui ſuperius Ioannes Iudex.*
† *Ego qui ſuperius Romualdus Iudex.*
† *Ego qui ſuperius Ioannes Iudex.*
† *Ego qui ſupra Gualderius Buccafollis.*
† *Ego Guido de Campora.*

Hac tempeſtate Romualdus Eccleſiam ædificauit in honorem S. Cathaldi in pago Campagnæ, cui addidit cœnobium ac magnificè dotauit quod per aliquot ſæcula vnitum fuit menſæ Epiſcopali Campanienſis, dum Campania Epiſcopali dignitate

tate ornata eſt à Clemente VII. Hoc etiam tempore ex auctoritate Romualdi Ioannes Abbas Eccleſiam ſancti Petri de Ebulo condidit; opus aliqui male referunt fuiſſe eiuſdem Archiepiſcopi, ſic enim teſtatur inſcriptio in ipſa Eccleſia..

Gullielmi Regis Antiſtitis, & Romualdi
Temporibus, domus hæc ædificata fuit.
Abbas iſtud opus, venerabilis ille Ioannes
Fecit, laus cuius eſt probitate minor
Muros ſtudioſi Bartholomæi
Fecit materiam, ſed ſuperauit opus.
Anno D.MCLX.

Hoc eodem anno 1160. die 15. Ianuarij Ind. 9. Archipræſulatus ſui 7. omnia bona iuraque Ebulenſis monaſterij Ioanni Abbati, eiuſque ſucceſſoribus confirmaſſe Romualdum, habet eiuſdem documentum hoc anno ſcriptum. Licentiam ædificandi Eccleſiam ſanctæ Mariæ Matris Domini in Nucerina ditione conceſſiſſe Pontificatus ſui 19. menſe Nouemb. 1172. docet aliud documentum ab ipſo exſcriptum.

Anno 1163. confirmauit Guillelmus in Abbatiſſam monaſterij ſanctę Mariæ Puellarum Algaytam electam ex monaſterio ſancti Georgij eiuſdem Ord. ſancti Benedicti: huius rei geſtæ valde dignum tunc ſcriptum monumentum explicat in tabulario Salernitanæ Eccleſiæ ſeruatum, in hæc verba.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1163 & tertiodecimo anno Regni Domini noſtri Guillelmi Siciliæ, & Italiæ glorioſiſſimi Regis, menſe Maio, vndecima Indictione.

Dum in præſentia Domini Romualdi viri valdè venerabilis Dei gratia Secundi Salernitani Archiepiſcopi, eſſem ego Guaferius Iudex, exiſtentibus in eadem præſentia quampluribus Clericis ſupraſcripti Archiepiſcopi, & Laicis, Ioanne filio quondam Roberti, Amato filio Petroni, Ioanne filio Guaferij, Petro filio Alfani, Mario filio Guidonis, Ioanne filio Alferij, Matthæo filio Guaferij, Roberto germano eiuſdem Archiepiſcopi, Vrſo, & Paſchaſio Primicerijs, & Cardinalibus, Matthæo Cardinali, & Archipresbytero, Conſtantino Presbytero, & Cardinali, & pluribus alijs eiuſdem Eccleſiæ. Laicis ſi-

A quidem, Mario Rubeo Regali Camerario, Giſulfo Iudice, Matthæo Iudice, filio Ioannis Iudicis, Cioffo germano ipſius Camerarij, Ioanne, qui dicitur Sclauus, Ioanne filio ſupraſcripti Guaferij, Cæſareo germano ſupraſcripti Matthæi, Matthæo Notario filio Romualdi, Vrſo patruo meo, Matthęo, qui dicitur Sclauus, Bernardo, qui dicitur Seneſcalcus, filio Alferij, Pardo, qui dicitur Muca, & pluribus etiam alijs. Auria, & Truda neptis eiuſdem Auriæ, & Sellida, & Fumia, & Theodora Moniales monaſterij Puellarũ ſanctæ ſemper Virginis, Dei Genitricis Mariæ, quod conſtructum eſt intra hanc ciuitatem, à ſuper platea, quæ exit per portam iſtius ciuitatis, quæ Rotenſis dicitur. Supraſcripti Domini venerabilis Archiepiſcopi

B tribunal ingreſſæ, iterato communis matris, & cuſtodis obitum lacrymabiliter nunciantes, in Prælatam & Cuſtodem Collegij Monialium ſupraſcripti monaſterij Dominum Archiepiſcopum tanquam ſuum Metropolitanũ prouidere ſuppliciter ſupplicabant, inſuper perſonam eligendam, ex cuius diligentia humani generis hoſtis retia, ſine lapſu pertranſirent, & cura terum ſupraſcripti monaſterij amminiſtratio diligenter procuraretur. Quarum petitionem iuſtam, & rationabilem eſſe conſiderans, prout Canonum doctrina expoſtulat, ſi ſuper perſonam eligendam communiter conuenientes Canonici exquiſiuit,

C cui præfatę Moniales, ſeſe ſuper perſonam conueniſſe reſponderunt. Quæ quidem, & corporis integritate, & vitæ honeſtate, & morum doctrina, Deo amabilis, & hominibus laudabilis inueniretur. Vt generis etiam, & ortus quæſtio non prætereatur, nobilioribus eſt orta natalibus, & legitimis nuptijs procreata. Quas rurſus ſupraſcriptus Dominus Archiepiſcopus, vir ſanctorum Patrum ſtatũ, & Canones edoctus, vtrum de Collegio eiuſdem Cœnobij, an de alieno eſſet, diligenter interrogaus; de monaſterio ſancti Georgij, quod conſtructum eſt intus hanc ciuitatem propè Iudaicam iſtius ciuitatis, quod cum

D omnibus rebus ſuis eidem Archiepiſcopio pertinens, ac ſubiectum eſt, ab ore præfatarum ſororum in veritate accepit. Mox igitur prædictis ſororibus inde abeuntibus, & in ſuum cœnobium, præfatus Archiepiſcopus, Vrſum Primicerium, & Conſtantinum Cappellanum, viros honeſtos, & prouidos, Presbyteros Cardinales ſupraſcripti Archiepiſcopij, in ſupraſcriptum monaſterium ſancti Georgij delegauit. Quibus eiuſdem cœnobij S. Georgij Abbatiſſæ mandauit, vt Algaytam Monialem, & conſororem ſuam, quam prædictæ ſanctæ Mariæ Moniales communicato conſilio prouidè eligendo à ſupraſcripto Domino Archiepiſcopo, tanquam

earum

earum proprio Metropolitano petierant, à vinculis ſui cœnobij relaxando, quod ipſi Archiepiſcopio cum omnibus ſuis pertinentijs ſubiectum, & pertinens eſt, præfatis Cardinalibus vſque in præfatum monaſterium ſanctæ ſemper Virginis, & Dei Genitricis Mariæ conducendam, vt ab ipſis Monialibus ipſam paulo ante in Abbatiſſam petentibus, electio canonicè celebraretur, concedere. Quæ quidem præfato Domino Archiepiſcopo, vt Domino obediens mandatis ſuis obiter paruit. His igitur geſtis ſupraſcripta Algayta ipſis Cardinalibus comitantibus, primas monaſterij fores, in quo in Abbatiſſam eligendam petebatur, aduenit. Quam præfati Cardinales coram pluribus nobilibus ante ipſius monaſterij Ianuas exiſtentibus, & ipſo Bernardo filio Alferij Seneſcalchi patrono ipſius monaſterij ſanctæ Mariæ eiuſdem monaſterij monialibus, quæ eam in Abbatiſſam eligendam optauerant, aſſignauerunt, &c.

Ex his valdè miror, cur Muſca ſcribat annum 1167. ſecundum fuiſſe Præſulatus Romualdi, quo, menſe Auguſti 15. Ind. Guillelmus Rex Siciliæ vna cum Regina Margarita matre donauit Eccleſiæ Salernitanæ ad petitionem Romualdi, caſtrum, & homines montis Corbini in perpetuum poſſidendum. Exceperat antea Romualdus, teſte Baronio, honorificentiſſimè Alexandrum III. Salernum venientem anno 1165. quod ipſe Romualdus ſuis in Chronicis commemorat, anno eodem. *Alexander Papa Salernum adueniens, à Romualdo Archiepiſcopo, ac toto populo ciuitatis, cum debita eſt reuerentia, & honore ſuſceptus.* Fuit Romualdus in maximo honore apud Alexandrum, Fridericum Imperatorem, Regemque Guillelmum Malum, filiumque Vvillelmum Bonum, quem coronauit, & vnxit in Regem Panormi an. 1166. eiuſdemque à conſilijs electus, cum ætatis anno vndecimo ſucceſſiſſet in Regnis; pro quo in ſolemni conuentu anno 1177. vna cum Rogerio Andrienſi Comite Legato, iurauit pro eodem Rege initæ pacis conſeruationem, in eoque congreſſu, cum eſſet vir eloquentiſſimus, egregiam habuit orationem ad Fridericum Imp. de Vvillelmi ſui Siciliæ Regis laudibus, petijtque ab Imperatore diploma confici de pace inter ipſos facta, quam ex ipſo recitat Baronius. In eo item congreſſu, obtinuit Romualdus locum in ſiniſtra Pontificis, ſupra Diaconos Cardinales, vt ex eiuſdem Chron. ipſemet de ſe ipſo teſtimonium perhibet. *Alexander idem diligenter attendens prudentiam, & litteraturam Romualdi, & deuotionem, quam erga Romanam Eccleſiam ſemper habuerat, recolens, ad petitionem ipſius communi voto fratrum ſuorum, & conſilio, ipſi, & ſucceſſoribus vſum, &*

A *dignitatem portandæ Crucis per ciuitatem, & totam ſuam Parochiam Apoſtolica auctoritate conceſſit, & donum, quod exinde Salernitanæ Eccleſiæ in perpetuum fecerat, ſui priuilegij munimine roborauit anno eodem 1177. ac rebus proſperè compoſitis in Siciliam redijt.* Receperat Romualdus antequam ad Fridericum Imperatorem progrederetur à Matthæo Regni Siciliæ Cancellario litteras ad fauorem Philippi quondam Ioannis de Richardo Iudicis eiuſdem Matthæi cognato, pro recuperatione quondam bonorum Eccleſiæ Salernitanæ obnoxiorum, quas recitare fecit coram Landulpho Iudice aſſiſtentibus non nullis Sa-
B lernitanis Canonicis Cardinalibus, inter quos recenſentur Robertus Archidiaconus, Philippus Dominus S. Magni, & Lucas de Guarna eiuſdem Archiepiſcopi germanis fratribus, omnia deinde ceſſerunt ad fauorem Philippi. Litteræ Matthæi, & Romualdi hac de re benigna propenſio, dignæ viſæ ſunt, vt hic reſcribantur ab exemplari Salernitani tabularij.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

C *Anno ab Incarnatione eius 1176 & vndecimo anno Regni Domini noſtri Guilielmi Siciliæ, & Italiæ glorioſiſſimi Regis menſe Decembris 10. Ind.*

Dum in præſentia Domini Romualdi Dei gratia venerabilis Secundi Salernitani Archiepiſcopi eſſem ego Landulfus Iudex, exiſtentibus in eadem præſentia Roberto Archidiac. germano ipſius Archiepiſcopi, Abbate Muſco Diacono, Ioanne Archipresbytero & Cardinale Salernitani Archiepiſcopij, & aliquantis Laicis viris idoneis, videlicet Philippo Guarna Domino Caſtelli ſancti Magni, & Luca Guarna
D germanis ipſius Dom. Archiepiſcopi, & Alfano Principe conſobrino eorum, Philippo olim Regio Camerario filio quondam Ioãnis Iudicis de Riccardo, & Ioanne Melloſo auunculo ipſius Philippi, filio quondam Amati, qui poſtea Monachus fuit, ibidem conuenientibus ipſe Dominus Archiepiſcopus oſtendit litteras, quas idem Philippus olim Camerarius nuper à Panormo veniens, ipſi Domino Archiepiſcopo aſſignauerat ex parte Dom. Matthæi egregij Viceecancellarij, prædict. Dom. noſtri glorioſiſſimi Regis familiaris, quæ erant continentiæ talis. *Cariſſimo in Chriſto Patri, dilectiſſimo Compatri ſpecialiſſimo amico ſuo Domino Romoaldo Dei gratia venerabili Salernitano Archiepiſcopo.* Matthæus Domini Regis Viceecancellarius ſalutem, & inte-

A integritatis affectum. Sicut bene nouit Paternitas veſtra, Philippus filius quondam Ioannis de Riccardo Iudicis, cariſſimus cognatus, & dilectus tanquam filius noſter, & prædictus quondam Pater, & Petrus olim Proto-iudex Salerni auunculus eius, ſemper vos totis affectibus dilexit, & honoris, & exaltationis veſtræ cumulum cupiere. Et nunc præfatus Philippus quanto nobis proximiori gradu affinitatis adiungitur, tanto vos affectioſius diligit, honorem vuum feruentiùs cupit, & ſicut perſonam veſtram proſperis vigere ſucceſſibus idem Philippus conſiderans, & attendens caritatis dulcedinem, & dilectionis vinculum, quod vos, & nos indiſſolubiter iungit, & quod vos ſicut cariſſimum in Chriſto Patrem, & ſpecialiſſimum amicum noſtrum diligimus,
B & vos ſicut dilectum in Chriſto filium, & amiciſſimum nobis non conquerendo, ſed vt vobis inde per noſtras litteras ſcriberemus oſtendit, dicens, quod præfatus Petrus quondam Protoiudicem Salerni auunculus eius ex teſtamẽto reliquit, & indicauit ei, & Ioanni Miloſo quondam fratri ſuo auunculo eiuſdem Philippi terram, quam eidem Petro famoſiſſimus Rex Guilielmus memoriæ recolendæ ptopè montem Coruinum conceſſit. Et cum idem Philippus, ſicut nobis expoſuit, & præfatus Ioannes Miloſus terram ipſam quietè tenuerint, ſicut eam tenuit præfatus Petrus Protoiudex quondam Saletni, & per eas diuiſas, &
C terminos, quibus eam dimiſit, & aſſignauit præfato Petro Protoiudici baiulus Regius, cui tunc inde Regium præceptum, & tranſmiſſum, & quibus eam diuerſi Iudices Salerni, & præcipuè Ioannes Guarna frater veſter. Nos ipſum Philippum, & præſcriptum Ioannem auunculum eius de quadam parte ipſius terræ diſſignari feciſtis. Vndè ſi ita eſt, monemus, & rogamus diſcretionem veſtram, vt ponatis inde ſicut firmarunt in ſaginam iam dictos Philippum, & Ioannem auunculum eius, & deinde, &c. *Data Panormi ſeptimo menſis Octobris* 10. *Indict.*

D Anno ſequenti 1178. Romualdum inter & Lucam Guarnam quond. Alferij filium Regis iuſtitiarius veteris controuerſiæ pro cẽſu aquarum Lirni fluuij iterum excitatę fuiſſent, eas de communi vtriuſque partis aſſenſu compoſuit Landulfus Iudex coram Romualdo, aliiſque Canonicis Cardinalibus Salernitanæ Eccleſiæ, & hoc perpetuo duraturum documentum ſancitum eſt, quod extat in eodem tabulario Eccleſiæ.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eiuſdem 1178. & tertio decimo anno Regni Domini noſtri Guglielmi Siciliæ, & Italiæ glorioſiſſimi Regis menſe Iunio. 11. *Ind.*

Dum in præſentia Domini Romoaldi Dei gratia venerab. ſecundi Salernitani Archiepiſcopi eſſem ego Landulfus Iudex, cui iuriſdictio Archiepiſcopij ammiſſa eſt reſidentibus ibidem Roberto Archid. ſuprad. ipſius Dom. Archiepiſcopi, fratre Ioanne de Guaiferio, Abbate Muſco, Petro Primicerio, Petro de Cantone, Ioanne Aquamena Diaconibus, Ioanne Comete, Abbate Matthæo de Atenulfo, Ioanne Abbate fratre noſtro Clericis, Ioãne de Archipresbytero, Ioanne de ſancto Bartholomæo Presbyteris, & Cardinalibus eiuſdem Archiepiſcopij, & quampluribus aliis; Conuenit ibidem Dom. Lucas Guarna Regius Iuſtitiarius, filius quond. Alferij, qui ſimiliter Guarna dictus eſt cum Mario Ruſſo cognato ſuo filio quondam Malfredi, qui fuit filius Ademarij Comitis. Et quoniam per terram vacuam ipſius Lucæ, quæ eſt foris hanc ciuitatem in loco Lirno, vbi *Allo fuſo* dicitur, tempore irrigationis hortorum, permiſſu tamẽ & notitia eiuſdem Lucæ immittebatur de aqua fluuij Lirni ad irrigandum tam hortos, Salernitanæ Eccleſiæ, quam aliorum, & ptoinde cauſa aquatici ipſi Lucæ annuus cenſus dabatur, ſuper cuius cenſus augmentatione, inter eundem Lucam, & DominumArchiepiſcopum multoties quæſtio mota fuerat. Idcirco ad tollendam futuram altercationem, &c. Saluo tamen & illæſo reſeruato ipſi Lucæ, eiuſque hæredibus, vſu, quem habet tempore irrigationis hortorum de capiendis oleribus, citrolis, cucurbitis, & aliis, &c. Vnde per conuenientiam ipſe Lucas guadiam Cioffo Presbytero, & Abbati Eccleſiæ ſancti Petri quæ de Griſonto dicitur, ac baiulo ſupradicti Dom. Archiepiſcopi pro parte ſupradicti Archiepiſcopi dedit, & fideiuſſorem ei pro illius parte poſuit ſupradictum Marium cognatum ſuum, &c.

Interea Romualdus Eccleſiæ ſuæ bene conſulens, pauimentum egregiè, & pereleganter vermiculatum ex porphyreticis, variiſque lapidibus ſtrauit in choro Metropolitanæ, necnon quadrilaterum lectorinum iiſdem ex lapidibus conſtruxit, quatuor columnis precioſiſſimis, porphyreticis mixtis ſuffultum. Limina verò chori portæ eodem ex opere facta conſpiciuntur ab illuſtri viro ciue Salernitano Matthæo Regni Siciliæ Viceeancellario. Scripſit Ro-

Romualdus characteribusLongobardis ab ipſis mundi primordijs ad ſua vſque tempora Chronicam, quam egregiam iudicat bon.mem. Felix Contilorus in lib. Concordiæ inter Alexandrum III. Papam, & Fridericum I. Imperatorem Venetijs confirmatæ. Conſcripſit item Romualdus aliquas Sanctorum vitas, auctorque fuit Breuiarij Salernitanæ Eccleſiæ, quo quidem officio vſi ſunt Canonici eiuſdem Eccleſiæ ad annum vſque 1587. quo tempore Archiepiſcopus Marſilius ad Capituli poſtulationem à Sixto V. impetrauit; vt in Salernitana Eccleſia ad communem Romanę Eccleſiæ morem officium celebraretur, ſuo tamen, & ſucceſſorum arbitrio veteres eiuſdem Eccleſiæ cęremonias, ritusque, necnon ſingularia aliquot Sanctorum, quorum ibi corpora requieſcunt, officia reſeruare ipſi liceret. Aſſedit tandem Romualdus inter Concilij Lateranenſis Patres anno 1179. cui cum ſuffraganeis ſubſcripſit eodem Alexandro III. præſidente; pauloque poſt, anno ſcilicet 1181. die prima Aprilis Salernę pijſſimus Præſul, ac rerum geſtarum gloria clarus obdormiuit in Domino, & in nobili tumulo marmoreo è conſpectu ſepulchri primi Romualdi humatus eſt, quod adhuc viſitur in Metropolitana, nulla in tanti viri memoriam proloquente inſcriptione. Obierat anno ſuperiori 1180. die 14. Feb. Robertus Salernitanus Archidiaconus Romualdi germanus frater, tumulatus in Eccleſia S. Gregorij iam antea intra vrbis mœnia ab ipſo ædificata, addita ſuperliminari in marmore ſignata inſcriptione, fundationis vtique documento.

Anno Dominicæ Incarnationis MCLXXII. Regnante Domino VV. ſecundo glorioſiſſimo Rege Siciliæ, Ducatus Apuliæ, ac Principatus Capuæ anno ſeptimo.
Robertus Guarna frater Domini Romualdi ſecundi venerabilis Salernitani Archiepiſcopi fecit conſtrui hanc Eccleſiam ad honorem Beati Gregorij.

Eodem quoque anno 1180. Matthęus Salernitanus Magni Regni Siciliæ Vicecancellarius Nicolai Romualdi ſucceſſoris pater in Salernitana Cathedrali plura, ac permagnifica addidit ornamenta, vt proloquitur inſcriptio ad Chori portam.

A *Anno Dominicæ Incarnationis MCLXXX. Indict. xiv. tempore magnificentiſſimi VVil. ſecundi Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, Principatus Capuæ. Matthæus illuſtris Vicecancellarius eiuſdem Domini Regis, magnus ciuis Salerni fecit hoc opus fieri ad honorem Dei, & Apoſtoli Matthæi.*

Cæterum ad ipſum Romualdum ſcripſit
B plures decretales epiſt. Alexander idem III. inter quas ſunt cap. At ſi Clerici de Iudicijs. Cap. de cætero, & Cap. in cauſis Eccleſiaſticis, de teſtibus, & atteſtat. Cap. de quarta decimæ, de præſcriptionibus. Cap. ad hæc licet, de præbendis, & dignit. Cap. verum de conuerſat. coniugat. Cap. licet de ſponſa duorum. Cap. primum de cognatione ſpirituali. Cap. cum tu manifeſtos, de vſuris, & in lib. decretalium, & cap. primum de corpore vitiatis. Muſca multa tribuit Romualdo, quę Nicolao ſucceſſori euenere, ac Romualdum in Germania carcere maceratum obijſſe ſcribit, quæ omninò multum à veritate aberrant, vt ex
C ſequentibus, quæ in Nicolao narrabimus patebit. At hic documenta duo licebit enarrare, temporibus Romualdi ſcripta, cum multū faciant ad Eccleſias, cœnobiaque, quæ erant Salerni, primum datum anno 1160. ad monaſteria ſancti Georgij Puellarum, & ſanctæ Mariæ Monachorum ſancti Benedicti ſpectans, alterum an. 1163. ad xenodochium panperum vltra riuum Fauſtini poſitum pertinens, quæ ab exemplari exſcripſit idem non ſemel, ſed parce laudatus Pyrrhus Aloyſius Caſtellomata bon.mem. Aſculanus digniſſimus Epiſcopus, nobiſque communicauit.

D **Anno Domini æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.**

Anno ab Incarnatione eius 1160. & nono anno Regni noſtri VVil. Siciliæ, & Italiæ glorioſiſſimi Regis, menſ. April. 8. Ind.

Dum in monaſterio puellarum S. Martyris Georgij, quod conſtructum eſt in hac Salerni ciuitate eſſemus nos Petrus Protoiudex exiſtente ibidem Ioanne venerabili Abbate monaſterij ſanctæ Mariæ, quod conſtructum eſt foris hanc ciuitatem Salerni in Conſanis finibus, vbi ad Ilicem dicitur, & quampluribus eiuſdem monaſterij

ſterij Monachis, & ſancti Georgij Monialibus adſtarent. Prædictus Ioannes Abbas clarificauit pertinere monaſterio S. Clementis quod conſtructum eſt foris in Suburbio iſtius ciuitatis propè portam, quæ Rotenſis dicitur, quod cum omnibus ad illud pertin. eidem monaſterio ſanctæ Mariæ pertinens, ac ſubiectum eſt ſedium & foueam de molino, quod olim cōſtructum fuerat foris hanc ciuitatem intra ipſius monaſt. S. Clementis pertinen. iſta pars eſt coniunctim fluuio Picentino, & propè pontem in ipſo fluuio Picentino conſtructo, qui Ponteſtrato vocatur, quod videlicet molinnm, ſi referci, & reſarciri deberet, ſinc opportunitatibus ipſius monaſterij ſancti Georgij, nec reſarciri, nec conſtrui poſſe, velut ab eis aſſerebatur, B idcirco conuenit intra ipſum Abbatem, & prædictam Abbatiſſam, vt datis à parte ipſius monaſterij ſancti Georgij partibus prædicti monaſterij S.Clementis 40. ſolidorum aureorum preſentis monetæ iſtius ciuitatis facien. quod voluerit, liceat ipſius monaſterij S.Georgij, & eiuſdem monaſt. S.Clementis partibus communibus ſubtus in medio ſedio, & fouea vnum molinum, vel duo ſi voluerit conſtruere, & ædificare in alueo prædicti fluminis, palos regere, & antepoſitiones, & eleuatas facere, & habere, & attacaturas per dictam terram ipſius monaſterij S.Clementis conſtruere, C per quas ab ipſo alueo, & vſque ipſum molinnm, vel molendini aqua ducatur omni tempore prædictum molinum, vel molendini, & ouatare cum aquis, & aquarum vſibus, & vice de vijs ſuis, & omnibus alijs ad ipſa molen. pertin. communia exiſtant, & perſeuerent, & de toto eo, quod exindè tollere, vel habere potuerint pars ipſius monaſt. S. Clementis percipiant, & habeant faciendum quod voluerint, verum tamen liceat, varijſque par. in ipſo mol. vel. molen. eorum demario victualia abſq; datione macinare ex ipſius mol. vel mol. & omnibus, vt dictum eſt cōſtructo & ędificatis de cætero cum neceſſe fuerit, vtriuſque par. ſumptibus aptentur, & concientur, qualiter rationabiliter macinare poſſint, ſi verò per alluuionem, vel illius fluminis impetu ipſum conſtruen. vel in alia ibidem coniunct. aliud mol. vel mol. opportunè reficere, & conſtruere nequierint, ſi in his præd. monaſt. S.Georgij ibidem cum ipſo fluuio coniun. congruè rędificata poterint vtriuſque par. expendio ibidem fiant, & conſtruan. omni tempore inter par. ipſins monaſt. S.Georgij, & par. ipſius monaſt. S.Clementis, exiſtan. & permau. in omni ordine, & tenore, ſicut dictum eſt, & per cōnueni Donatus Monachus, & Præpoſitus S.Clementis per licentiam ipſins Dom. Abbatis guadiam Petro Presbytero d. monaſt. S. Georgij per par. ipſius monaſt. S.Georgij dedit, & fideiuſſiones ei pro illius par. poſuit Ioannem, & Lupinum germanos filios quond. Marini, qui dictus eſt de viua, & per ipſam gnadiam ipſe Abbas obtulit ſe, & ſuce. ſnos, & par. ſui monaſt. ſi ſicut ſuperins ſcriptum eſt, non adimpleuerint, & dicta, vel ex eis quicquam remouere, aut contradicere præſumpſerint, componant ipſi Abbatiſſæ, eiuſque ſucceſſ. & par. d. monaſt. centum auri ſolidos regales, & ſicut dictum eſt adimplere, quod autem ſuperius diſturbatum eſt, legitur ſcribentibus, & taliter tibi Bartholomæo ſcribere præcepi.

† *Ego qui ſupra Petrus Protoiudex.*
† *Ego qui ſupra Petrus Iudex.*

Secundi documenti exemplar ita ſe habet.

Anno Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1163. & decimotertio anno Regni Dom. noſtri Vvillelmi Siciliæ, & Italiæ glorioſiſſimi Regis, menſ. Iunij, 11. Ind.

Charitatis perfectio, diſpenſatio, ratio exig. vniuſcuiuſque facultates non omninò ad vſum proprium, ſed ad eleemoſynarum largitionem potius conſumi illis maximè locis, quæ ad alimenta pauperum, & ſubſtentationes egenorum ſunt deputati, inde eſt, quod ego Herſacius Dei & Regia gratia Apulię, Terræque Laboris Magiſter Camerarins in Salernitana ciuitate exiſtens pręſentibus quibuſdam Iudicibus præfatæ ciuitatis, ſcilicet Matthæo, & Turpolobel alijſque idoneis viris perpendens ad viuorum, & mortuorum peccata redimēda eleemoſynam eſſe primam cauſam ſecundum illud Euangelij, date eleemoſynam, & ecce omnia munda ſunt vobis. Iterum ſicut aqua extinguit ignem, ita eleemoſyna peccatum, & alibi, quamdiu vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis; pro anima mea, & parentum meorum tradens offero xenodochio, quod conſtructum eſt foris prędictam ciuitatem vltra, & propè rinum, qui Fauſtinus dicitur, & iuxta Eccleſiam quæ ad honorem B.Martyris Laurentij facta eſt integram meridianam medietatem mihi pertinentem de tota terra cum vinea, & pomis, quę eſt foris præfata ciuitate in loco Verniano prope Eccleſiam S.Euſtaſij de eodem loco, quæ eſt per ſuos fines, & menſ. iuſto paſſn hominis de capite à par. Orientis finis via, & per eam menſurati paſſ. 55. & cubitum vnum,

vnum, à par. Merid. finis aliarum, ſicut media ſepes diſeurr. & paſſ.86. à par. Occid. de pede fines aliaium ſicut term. & eſt ſepes, & rec. per ripam menſ. paſſ. 81. à par. Septemtrionis finis aliorum ſimiliter ſicut media ſepes diſeer. & paſſ. alij 86. qualiter aſeendit vſque iam dićtam viam prioris finis cum omnibus, quæ intra dićtam oblationem ſunt, cunćtiſque ſuis pertin. & cum vice de ipſa via, & de alijs vijs ſuis, & cum vna cartula, & alijs muniminibus ex eadem terra cum vinea, & pomis continentibus, quæ videlicet cartula ſcripta eſt per Grimoaldum Notarium de præſenti anno, & Indić. in qua Giſulfus, & Trippoaldus Iudices ſubſeripti ſunt ea ratione, vt integra ipſa oblatio, qualiter ſuperius legitur, ſemper ſit iuris, & ditionis præd. xenodochij ad pauperes alendos, & egenos, & inopes de eius fundio ſuſtinendos, & pariter eiuſdem xenodochij, vel eius Prælati licentiam habeant de eadem mea oblatione ſub hac conditione facere quod voluerint, ſcilicet, vt non liceat Prælatis, vel par. d. xenodochij inclytam meam oblationem, vel ex ea vendere, vel date, vel obligare, ſeu quolibet modo alienare, ſed ſemper, vt dićtum eſt, ſi iuris, & ditionis d. xenodochij pro ſubſtentatione pauperum, & alimentis eorum, quod ſi nobis pręſentibus fafćtum paruerit, pro irrito, & infećto habeatur, & ipſa oblatione ego pręd ićtus Camerarius, & mei hær. habeamus poteſtatem comprehendere, & ſub iure, & ditione iam d. xenodochij reducere ſemper ibidem permanendam, vt dićtum eſt, & ſi nobis abſentibus fa ćtum fuerit, poteſtatem habeant homines pręd ićtę ciuitatis Salernitanę Deum timentes, in quorum manibus paruerit hæc cartula, vel ſimilis hanc ipſam oblationem apprehendere, & in eodem xenodochio applicare faciendam, ex ea vt dićtum eſt, & poteſtatem habeant Prælati, vel pars præd. xenodochij pręd. oblationē per ſe defendere ab omnibus hominibus cum ipſa cartula, & alijs muniminibus, quos de ea oſtenderint in iam d. ratione. Si quis autem hęr. meorū contra hanc meam oblationem venire pręſumpſerit pro ratione, & habernatis incur. ſubiaceat, & duas vnius cartulas te dićt. Grimoaldum Notarium ſcribere rogaui.

† . . . ; ! . . *Gra·is litteris*.
† *Ego qui ſupra M atthaeus Iudex*.
† *Ego qui ſupra Truppoaldus Iudex*.

14 NICOLAVS Salernitanus filius Matthęi Regni Sicilię Cancellarij, frater Riccardi Ayelli Comitis, & Conſtantini Venuſini Abbatis, nepos Ioannis Epiſcopi Cataniensis, vir pręclara ſcientia, pietate ac moribus ornatus, fauore Vuillelmi Regis, ac concordibus totius Capituli ſuffragijs Sedem Salernitanam aſcendit an. 1181. laudatiſſimo Romualdo ſucceſſit, propter inſignes animi virtutes tali munere dignus. In ſequenti anno menſe Nouemb. cum pluribus alijs Epiſcopis Eccleſiam Montis-Virginis conſecrauit. Erat tunc temporis parens Matthęus Regni Siciliæ Vicecancellarius, qui non modò Panormi, ſed Salerni in patria plura ſuę pietatis, ac munificentię reliquit opera. Panormi domum ſepulchri, cœnobium omnium Sanćtorum Ciſtercienſis Ordinis, nunc S. Trinitatis ſacra manſio dicitur, & Benedićtinorum monaſterium ſanćtę Marię de Cancellario condidit. Salerni verò apud Eccleſiam S. Ioannis ex conceſſione Nicolai Archiepiſcopi filij ſui Hoſpitale pro pauperum, peregrinorumque ſuſceptione conſtruxit, & iterata liberalitate donauit anno 1183. & cum Eccleſia ſanćtę Mariæ, quam non ita pridem idem iuxta domum ſuam fundauerat, commutauit; cuius quidem fundationis, ac permutationis documentum ex iniuria temporum intercidiſſet, niſi ex diligentia copiali Epiſcopi Aſculani nobis illud cruere licuiſſet; Monumentum pulcherrimum eſt, dignumque quod hic exſcribatur ex fide. Teſtatur autem in eo Matthęus ſecundum carnem patrem, ſecundum ſpiritum filium eſſe Nicolai in hęc verba.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eiuſdem 1183. *menſ. Aprilis, prima Indićt. Regni verò Domini noſtri Vuillelmi Dei gratia magnifici, & glorioſiſſimi Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, Principatus Capuæ, anno decimoſeptimo feliciter, Amen*.

A *Domino Nicolao Dei gratia vener. Salernitano Archiepiſcopo, cariſſimo ſecundum ſpiritum patri, ſecundum verò carnem benedicto filio ſuo, eiuſque ſucceſſ. Matthæus Vicecancellarius, & familiaris in perpetuum.*

Conſiderantes fragilitatis humanę diſpendia non aliter, quam ęternorum ſtudio remedia, volentes etiam bonorum, quæ largiente Domino ad vſum nobis data ſunt temporalem, ad ſalutis æternæ laurum partē aliquam fœnerari, præuia diuinæ propitiationis clementia diù iā in eo ſumus inducti propoſito, eo quod ſpe alicuius deſiderij excitati, vt in ciuitate Salernitana aliquod auctore B Domino hoſpitale ſumptibus noſtris extrueretur pauperum, & infirmorum ſuſceptioni, & officio deputandum. Cumque iam à longē conceptum intentionis noſtræ propoſitū firmaremus, & tacito nobiſcum deliberationis conſilio verſaremur, quo loco eiuſdem ciuitatis conuenienter poſſemus ipſum hoſpitale conſtruere, non ſine diuina prudentia, & voluntate menti noſtrę locus occurrit ad id opus exequendum idoneus, Eccleſia videlicet S. Ioannis de buſanula, quæ iuris Eccleſiæ Salernitanæ eſſe dignoſcitur, vnde requiſiuimus honeſtatem veſtram, vt de Eccleſia ipſa S. Ioannis pro jam dicto hoſpitali conſtruendo nobiſcum commutationem faceretis, ſicq; C factum eſt, quod hinc inde gratuita, & ſpontanea voluntate huiuſmodi de Eccleſia ipſa facta eſt commutatio, conceſſiſtis ſiquidem nobis, & hær. noſtris ordine commutationis ipſam Eccleſiam S. Ioannis cum domibus, & ædificijs circa eandem Eccleſiam conſtructis, & cum vinea & toto tenimento, in quo Eccleſia ipſa cum præd. domibus, & ædificijs eſt fundata cum vicibus; & pertinentijs ſuis, tam de mari, quam & de fontibus ibi propinquis, quam de quibuſcunque alijs, ſicut plenius continetur in priuilegio exinde ab honeſtate veſtra nobis, & hær. noſtris indulto, de qua ſimiliter commutatione or- D dinem recepiſtis à nobis Eccleſiam S. Mariæ noſtris ſumptibus iuxta domum patrimonij noſtri fundatam in vico S. Trifomenis, cum poſſeſſionibus eidem Eccleſiæ ſanctæ Mariæ à nobis conceſſis, quæ nunc reddunt in duplum, quam reddant prædicta vinea, & tenimentum, in quo eſt ipſa Eccleſia ſancti Ioannis fundata, quæ in inſtrumento per Iudices Salerni ex parte noſtra exinde facta expreſſius continetur. Et quoniam ſacroſanctam Salernitanam Eccleſiam tanquam ſpiritualem matrem noſtram, cuius ſuffragijs noſtra ſalus, & ſpiritualitas quotidie proficit, tota mentis intentione diligimus, & in voto ſemper habemus, non ſolum ad iura ſua illibata ſeruanda; immo potius augumentanda ſollicitudinem, & curam gerere filialem concedimus, & tam nos, quàm hær. noſtros, & eum, cui per nos ordinatum, & diſpoſitum eſſe paruerit, hoſpitale ipſum alicui concedere, vel offerre, niſi ſaluo ſubiecto iure, quod in eodem hoſpitali conſenſu, & voluntate vtrinſque noſtrum ſtatutum eſt, Eccleſiam Salernitanam habere, videlicet duos cereos de quatuor libris ceræ, & nihil aliud, quos magiſter ipſius hoſpitalis in feſto Tranſlationis Patroni noſtri B. Matthęi Apoſtoli, & Euangeliſtæ Eccleſię Salernitanæ debet mittere offerendos, & vt Sacerdotes, qui in eodem hoſpitali à nobis, vel hęr. noſtris, vel ab eo, cui pręordinatum & diſpoſitum eſſe paruerit, ſeu à magiſtro ipſius hoſpitalis ſtatuti fuerint prius quam ſtatuantur vobis, aut ſucceſſ. veſtris pręſententur, & eos tantum examinetis, ne fortē aliquid in eis appareat, pro quo non debent diuina officia celebrare, & vt magiſter ipſius hoſpitalis ſi Clericus fuerit, Salernitano Pontifici de ſolis ſpiritualibus obedientiam repromittat, ita videlicet, vt Salernitanus Archiepiſcopus in magiſtro, & Clericis eiuſdem hoſpitalis nullum aliud ius correctionis habeat, niſi in ſpiritualibus tantum ſubiecto modo, videlicet ſi Clerici aliquatenus de perſonis eorum, vel his, quæ ſpectant ad ordines ſuos, in aliquo exceſſerint, & per magiſtrum ipſius loci ſecundò, tertioue commonitum hoc non fuerit emendatum, per Salernitanum Pontificem ſecundum Deum poſtmodum emendetur. Magiſter verò, ſi Clericus fuerit, & de perſona ſua, vel his quæ ſpectant ad ordines ſuos oſtendatur, & ſecūdò, tertiouē cōmonitus hoc per ſe non emēdauerit per Salernit. Pontificem poſtmodum ſecūdum Deū corrigatur. Clericus quoq; ipſius hoſpitalis, non niſi per Salernit. Archiepiſcopum, aut eius ſuffraganeos, Eccleſiaſticos ordines recipiat, ſcilicet eos gratis, ſicut decernit, ordinare voluerit, quod ſi facere noluerit, conceſſ[illegible]is à quocunque alio Catholico Epiſcopo ordines ipſos abſque contrarietate veſtra & ſucceſſ. veſtrorum, vel Eccleſię Salernitanę recipere. Excommunicatos, vel interdictos à Salernitana Eccleſia ſcienter ad diuina officia non recipient, ſed eos vitabunt: Eccleſia vero, vel altaria ipſius hoſpitalis, non niſi ab Salernitano Pontifice, & ſi ſuis ſuffraganeis facient conſecrari, ſi gratis ea conſecrare voluerint, qui, ſi vt dictum eſt, conſecrare noluerint, conceſſiſtis eis à quocunque alio Catholico Epiſcopo abſque contrarietatę veſtra, vel ſucceſſ. veſtrorum, ſeu Eccleſię Salernitanę ea facere conſecrari, ſi alius de alijs partibus, qui non ſunt de familia, vel hoſpitibus ipſius hoſpitalis, vel de ciuibus Salernitanis, & alijs exiſtentibus Salerni in eodem hoſpitali

ele-

elegerint ſepeliri, non niſi ſaluo iure, ſi quid ab eis Salernitana Eccleſia habere debuerit, in Cœmeterio eiuſdem hoſpitalis recipiantur. Si vero nos, aut hær. noſtri, aut magiſter hoſpitalis, vel ille cui per nos ordinatum, & diſpoſitum eſſe paruerit, contra ſtatuta præſentis priuilegij venire præſumpſerint, & ſecundò, tertioue commoniti hoc non emendauerimus, ducent.aur. puri pœna multemur, quarum medietatem Regiæ Curiæ, alteram vero medietatem Salernitanæ Eccleſiæ ſoluere teneamur. Hoc ſcripto nihilominus firmo in omnibus,& ſtabili permanente. Ad huius autem commutationis memoriam, & inuiolabile firmamentum præſens priuilegium per manus Io. de Cicala Not. noſtri ſcribi fecimus, & bulla cerea noſtro ſigillo impreſſa roborari, in quo propria manu noſtra ſubſcripſimus, ann. menſ. & Indict. præſcriptis.

† *Matthaus Domini Regis Viceecancell. & familiaris. Adeſt ſigillum cereum cum buſſola pendenti ex cordula ſericea,crocei coloris, in ſigillo adeſt ſculptura hominis equitantis, & circumcirca ſcriptum Matthaus Dom. Regis Viceecancellarius.*

Hoc eodem anno 1183. Nicolai verò Pontificatus 3.Lucius Papa III.quod olim Gregorius VII. Canonicis Salernitanis indulſerat, geſtandi mitras ſericas ſtatutis temporibus ſuo diplomate confirmauit. Talibus porro mitris vſque in hodiernum diem Canonici in ſua Metropolitana Eccleſia ſimul cum Archidiacono, Cantore, & Primicerio in diuinis celebrandis vtuntur. Diploma Lucij aiunt in Capitulari tabulario aſſeruari. An. 1188. Clemens III. die 11. Aprilis, vt Pyrrhus ex illo, in 3 Notitia Sicilienſium Eccleſiarum ſcribi dato diplomate Lateran. opera Nicolai noſtri Archiepiſcopi Regij Oratoris apud Pontificem precibus Regis Gulielmi ſubiecit Monte-Regalenſi Metropolitanę Eccleſię Syracuſanā,quæ hactenus ſolum Romanam cognouerat ſuperiorem; alioque ex diplomate 29. Octob. anni eiuſdem ita Syracuſanam ſubiecit, vt illi ſacri pallij vſum interdixerit poſt obitum Richardi, qui tunc Syracuſanus erat Antiſtes. Iam diu antea, Romualdo Nicolai deceſſore viuente, anno ſcilicet 1175. Ioannes quidam de Archiepiſcopo ciuis Salernitanus extra vrbem in cacumine montis Eccleſiam in honorem ſancti Leonardi cœperat ædificare, vt documentum habet.

In nomine Domini, & Saluatoris, &c. Anno ab Incarnatione eiuſdem 1175. & decimo anno Domini noſtri Guilielmi Siciliæ,& Italię glorioſiſſimi Regis, menſe Maio, octaua Indict. dum in præſentia Domini Romualdi Dei gratia venerab. Archiepiſcopi,&c. Ioannes de Archiepiſcopo fil. quond. Petri Iudicis, qui fuit filius Bucconis diuina cęlitus imperante gratia ſolemniter donauiſſe in quod in cacumine montis foris hanc ciuitatem in loco Liciniano in proprio ſolo Eccleſiam ædificare in honore B.Leonardi, in quo loco quædam domus ad opus iam dictę conſtruenda Eccleſiæ facta eſſe videretur, &c.

Apud ipſam iam ædificatam Eccleſiam deinceps Romualdi auctoritate, piorumq; Salernitanorum eleemoſynis cœnobium, pro Monachis Ciſtercienſis Ordinis excitatum eſt, quod gratijs, donis, ac iuribus nobilitauit Nicolaus, cuius facti memoriam ad poſteros perennauit in nobili exemptionis, donationiſque monumento, quod Nicolaus primo eiuſdem S. Leonardi Abbati fecit anno 1193. hiſce verbis conceptum, ab exemplari Salernitani tabularij.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen.

Nicolaus Dei gratia Salernitanus Archiepiſcopus, Monaſterio ſancti Leonardi, & dilectis in Chriſto filijs, Abbati, & fratribus ibidem Domino ſeruientibus in perpetuum.

Ad officij noſtri pertinet dignitatem, commiſſis nobis à Domino Eccleſijs auxilij noſtri ſolamen impendere, & tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus earum profectui paterna ſollicitudine prouidere: ne fortè aliqui diuino timore neglecto eis grauamen inferant, & ipſarum quietem in aliquo perturbare præſumant; & hac occaſione miniſtri earum propter moleſtias, quas à prauis hominibus ſuſtinent, à ſancto propoſito mentem retrahant, & manus mittentes ad aratrum, oculos poſt terga reducant. Hac igitur conſideratione inducti dilecte in Chriſto fili Abbas monaſterij S. Leonardi, quod cum omnibus pertinentijs ſuis Salernitanę Eccleſiæ ſubiectum eſſe dignoſcitur, perſonam tuam propenſius diligere, & honorare diſponimus, & tam Fratres in prædicto monaſterio commorantes, quam ipſum monaſterium cum omnibus rebus iuſtè habitis, & habendis ſub protectione, & defenſione B.Matthæi,& noſtri recepimus & de vener.Salernitani Capituli conſilio, & conſenſu auctoritate præſentis priuilegij in perpetuum communimus; ſtatuentes, vt monaſterium ipſum bona, quæ in præſentiarum habet, aut in poſterum eſt largitione Regum, conceſſione Principum,ſeu aliorum Chriſti fidelium donatione dante Domino habiturum, aut alijs iuſtis modis poterit adipiſci, in pace ſemper, &

quiete poſſideat, nec liceat nobis, aut ſucceſſoribus noſtris bona ipſius à iure eidem monaſterio ſubtrahere, vel alienare, vel monaſterium ipſum, quod abſit, à monaſticæ ſtatu religionis auertere, aut alicui Clerico in beneficium, ſed ſemper ad vſum & obſeruãtiam monaſticæ diſciplinæ maneat deputatum; quoniam ſecundum Ciſtercienſis Ord. notiſſimam, & approbatam religionem ad deuotam petitionem, & ſupplices preces tuas, & Fratrum tuorum in præd. monaſterio pro poſſibilitate loci, & poſitione, ſubſcripto modo de nouo conceſſimus ordinandum, non quod Ciſtercien. Capitulo, vel ipſius Ordinis correctioni ſubiaceat, ſed quidquid iuris in monaſterio ipſo, vel Fratribus, tam in prouidentia impendenda, quam in correctionibus exercendis aliqua ipſius Ordinis Abbatia de conſuetudine poſſet exigere, ſi ei fuiſſet, vt filia de Salernitani Pontificis ordinatione conceſſa nobis, & ſucceſſoribus noſtris, & Salernitanæ Eccleſiæ integrum penitus obſeruabitur, & illæſum. Verum quotieſcunq; contigerit Abbatem ipſius monaſterij debitum carnis exoluere, Fratribus ibidem Domino ſeruientibus eligendi ſecundum Regulam B. Benedicti, quemcunque voluerint in Abbatem licentiam integram, & libertatem concedimus abſolutam, prius tamen ipſius Abbatis obitu Salernitanæ Eccleſiæ nunciato. Quod ſi forte de d. Abbatis electione inter Fratres extiterit exorta diſcordia, & infra tres menſes non fuerint ad vnanimitatem, & concordiam reuocati, Salernitanus Pontifex elapſo præſcripto termino, ne à ſubiectarum Eccleſiarum ſollicitudine videatur debita prouiſione tepeſcere, poſt adhibitã diligentiam, vt diſcordes ad conſonam redeant vnitatem; alieni de Fratribus monaſterij cum conſilio Fratrum Abbatis regimen, & diſpenſationem extrinſecam commendabit, qui ad vſum, & commodum monaſt. adminiſtrationem ſibi commiſſam fideliter, & ſtudioſe procuret quouſque reſideat altercatio diſſidentium, & Fratrum vota conueniãt in idipſum Si verò, quod abſit, humani generis inimico malitiæ fomitem miniſtrante iui aluerit ſeminata diſcordia, nec citò debita fuerit Fratrum vnanimitate ſopita, liceat Salernitano Pontifici omni prorſus ipſius monaſterij contradictione ceſſante ſecundum Dominum Deum in ibi facienda diſpoſitione, & de Abbatis ſubſtitutione celerius monaſterio prouidere, ne dum tempus ad remedia præbenda differtur, inualeſcenti paulatim ex mora periculo tardè nimium ſuccurratur. Qui autem fuerit à Fratribus canonice electus, Salernitano Põtifici præſentetur, vt niſi aliquid in ipſo fuerit, quod Canonicis obuiet inſtitutis, munus benedictionis ab ipſo recipiat. Qui prius quam

A fuerit benedictus, iuramẽtum ei ſaluo Ordine ſuo præſtabit, iuxta formulam illam, quam alij Abbates Salernit. Parochiæ iurare noſcuntur, & illud deinceps obſeruabit. Et ſingulis annis in feſto tranſlationis Apoſtolicæ Salernitanam viſitabit Eccleſiam, & cum alijs Abbatibus chorum ingredietur, & in ſignum ſubiectionis duos cereos duarum librarum ceræ ipſi Eccleſiæ offerret annuatim: ab omni alia exactione de rebus ipſius monaſterij ipſum liberum eſſe ſtatuimus, & ab omni perturbatione pariter, & moleſtia quietum volumus permanere, vt Fratribus ibidem Dominico mãcipatis obſequio nullius vexationis aduerſitas inferatur, ſed eorum ſimplicitas

B ſecura tranquillitate lætetur in Domino, & contemplationi vacare attentius nullius perturbationis extrinſecè laceſſita tumultibus Deo militantium ſolitudo. Vt autem ipſius Eccleſiæ Fratres, ac pauperes, & peregrini, quibus in ipſa domo patebit domicilium charitatis, habeant, cum neceſſe fuerit, ſepulturam, concedimus ipſi monaſterio cœmeteriũ, vt quicunq; ibid. elegerit ſepeliri, liberè ſuper hoc ſortiatur volũtatis extremæ iudicium, ſaluo tamen in omnibus iure Salernitanæ Eccl. & ſaluo nihilominus iure illius Eccleſiæ, cuius Parochianus extitit, qui ſe ſtatuerit in præſcripto monaſterio tumulandum, Excommunicatis ab Eccleſia Salernitana non communi-

C cabit. Expulſos ab ea non ſuſcipiet. Ordinandos ab Eccleſia Fratres non ab alio, quam à Salernitano Pontifice, niſi cum eius licentia, vel conſenſu Capituli, ſi Eccleſia vacauerit, faciat ordinari. Oleum infirmorum à matrice Eccleſia recipiet. Vt autem ſupradicta conceſſio firma in perpetuum, & inuiolabiliter obſeruetur, præſens priuilegium tibi iam dictæ Eccleſiæ primo Abbati, & tuis ſucceſſoribus, & monaſterio per manus noſtras fieri iuſſimus bulla plumbea typario noſtro impreſſa, & propriæ manus noſtræ ſubſcriptione, ac venerabiliũ Fratrum noſtrorum ſcilicet Capituli Salernitanæ Eccleſiæ roboratum anno Incarnationis Dominicæ 1193. menſ.

D Aug. Indict. 11. Si qua igitur in poſterum Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona huic noſtræ conceſſioni contraire præſumpſerit, & hanc conſtitutionis noſtræ paginam in parte, vel in toto infringere attentauerit, perpetuæ damnationis anathematis rea ſubiaceat, niſi præſumptionis ſuæ temeritatem ſecundò, vel tertiò commonita ſtuduerit citius emendare. Specialiter autẽ & diſtrictius Fratres monaſt. qui ibi Domino fuerint mãcipati, excommunicationis vinculo ſtatuimus innodandos, ſi fortè præfatam Ciſtercienſis Ordinis religionem inde præſumpſerint abolere, quoniam ſic eſt prædiſtinctum ibi ad preces omnium veſtrum, & vota plantari ſtatuimus, & teneri

neri, niſi poſt ſecundam, vel tertiam ammonitionem ab huiuſmodi ſe præſumptione correxerint, & tam prauæ propoſitum reuocauerint voluntatis, &c.

Viguit diù diuitijs, & pi s operibus affluens Abbatia hæc, quouſque ſæcularibus Clericis commendata, pene deſolata fuit, eius miſerabiles ruinæ, ac veſtigia adhuc viſuntur, cujus redditus ditiſſimi, à Sixto V. ſacro ſacello ad præſepe Domini in Liberiana Baſilica Romæ ab ipſo extructo, ſunt adiuncti.

Eodem hoc anno 1193. quo Nicolaus ſancti Leonardi cœnobium nobili priuilegio ſupra relato cohoneſtauerat, Richardus Comes, Nicoli germanus frater non minori pietate præditus nobilem fecit donationem Presbyteris Salernitanę Eccleſię, vt in expiationẽ ſuorum delictorum, & pro anima ſua parentumque ſuorum, perpetuo ſanctis ſacrificijs Deum exorarent in eadem Eccleſia: illa vero eſt huiuſmodi, exemplar tamen illius, quod in manus nobis incidit, diligentia non ſemel, ſed parcè laudati, bon.mem. Aſculani Epiſcopi nonnullis in locis mancum eſt, & mutilum, ſic enim ſe habet.

In nomine Domini Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti,

Anno ab Incarnatione eius 1193. menſe Iulij, Ind. 11. In præſentia Dom. Nicol i Dei gratia venerab. Salernitani Archiepiſcopi, & Regij dilecti familiaris.

Ego Dominus Riccardus Dei gratia Illuſtris Comes Ayelli frater ipſius Domini venerab. Archiepiſcopi ante me Bartholomæum Iudicem exiſtentibus ibi compluribus Presbyteris, Diaconibus, Subdiaconibus, & alijs Clericis huius Salernitani Archiepiſcopij, pro ſalute ſua, & filiorum ſuorum, & delictorum ſuorum remedio obtulit, & tradidit in manu Abbatis Muſci Diaconi, & Archiſacriſtę ipſius Archiepiſcopij, pro parte Fraterię eiuſdẽ Salernitanæ Eccleſiæ integram terram cum caſa fabricata ſolerata, & apothecis, & ſcala lignea . . . . . . ipſi caſæ in parte Meridiei adiacentem, & cum planis macellariorum, & alijs planis, in quibus alia negotiatio exercetur, quam prædictus egregius Comes habebat intra hanc ciuitatem Salerni, & à parte Meridiei alteri plateæ quæ . . . coniuncta eſt, & fuiſſe dicitur Stephani Imperatoris, & poſtmodum Ioannis de Pergula, qui fuit conſanguineus ipſius egregij Comitis cum omnibus quæ . . . oblationem, & traditionem ſunt, cunctiſque ſuis pertinentijs, & cum vice de ſupraſcriptis plateis, & cum tectis ſuper ipſis planis conſtructis, & qualiter illud totum conſtructum, & ædificatum eſt, & cum muniminibus exinde continentibus ea ratione, vt integra ipſa oblatio, & traditio ſemper ſit in poteſtate Frateriæ ipſius Salernitanę Eccleſiæ. Sic tamen, vt ab ipſa Frateria nullo tempore vendi, vel pignorari, obligari, ſeu aliquo modo alienari poſſit, & omni anno ex redditibus ipſarum poſſeſſionum percipiat, & habeat Archiſacriſta ipſius Eccleſię & ſucceſſores eius centum vigintiduos tarenos Salerni ſine aliqua moleſtia, & contradictione. Reſiduum verò inter ipſam Frateriam communiter diuidatur die natiuitatis eiuſdem Comitis, donec vixerit, & ipſe Archiſacriſta, & ſucceſſores eius faciant à Sacerdotibus ipſius Eccleſiæ ſingulis diebus Miſſam viciſſim cantare pro ſalute ſua, & filiorum ipſius egregij Comitis, qui eſt vltimus dies menſis Decembris, ipſa Frat[illegible] in Archiepiſcopio conueniat, & memoriam Beatiſſimi Apoſtoli, & Euãgeliſtæ Matthæi ſolemniter faciat, & omnes Sacerdotes ipſius Salernitanæ Eccleſiæ eo die Miſſas canteut ad remedium peccatorũ ipſius Comitis, & ſalutem filiorum eius. Poſt obitum verò ipſius egregij Comitis, cum Deo placuerit, præd. Archiſacriſta, ſeu ſucceſſores eius percipiant, & habeãt omni anno ſine aliqua moleſtia, & contradictione centum vigintiduos tarenos Salerni, ſicut prædictum eſt, & à Sacerdotibus ipſius Eccleſiæ, ſingulis diebus Miſſam deuotè, ſicut dictum eſt, viciſſim cantare faciant pro ſalute animæ, & remedio peccatorum præd. Comitis. Reſiduum autem quod futurum eſt, inter ipſam Frateriã diuidatur in die natiuitatis, & communiter diuidatur die Anniuerſarij. Et præd. Frateria omni anno eius Anniuerſarium debeat ſolemniter celebrare, & omnes Sacerdotes ipſius Eccleſiæ eodem die pro anima ipſius Comitis, & omnium fidelium defunctorum Miſſas deuotè cantare. Et ſi contigerit corpus eius in dicta Salernitana Eccleſia ſepeliri, omni anno in die Anniuerſarij eius viſitare debeant monumentum ipſius Domini Comitis, cum orationibus ſicut fieri conſueuit. Vt autem omnia quæ ſuperius ſcripta ſunt firmiter, & inuiolabiliter obſeruentur, coram præd. Dom. venerab. Archiepiſcopo omnes ſupraſcripti Clerici obligauerunt ſe, & ſucceſſores ſuos ſolemni voto ſub pœna excommunicationis æternæ ea, quę ſuperius dicta ſunt, firmiter & inuiolabiliter omni futuro tempore obſeruare. Et vt omnia quę ſuperius continentur perpetuo firmiter obſeruentur, prænominatus D. Archiepiſc. Salernitanus de communi conſenſu, & volũtate ipſius Capituli, eis & ſuc-

ſucceſſoribus eorum proinde perpetuam pœnam excommunicationis indixit. Si verò, quod abſit, ab ipſo Capitulo, & ſucceſſoribus eorum, quæ ſuperius dicta ſunt, non fuerit obſeruata, & ſecundo, & tertio commoniti neglexerint, liceat Domino Comiti, & hæredibus eius quocunq; tempore prædictas poſſeſſiones liberè, & ſine contradictione qualibet reuocare, & in alium locum Religionis offerre, *vbi prædicta conſtitutio firmiter debeat obſeruari,&c.*

Liberè aliquando Presbyteri Salernitanæ Eccleſiæ hac Richardi donatione ſunt potiti, verum cum ob bellorũ iniuriã redditus eiuſdem diminuti eſſent, pietatem Nicoli,ac Richardi precibus adierunt, qui attributis alijs bonis, rem liberaliter cõpoſuernnt,vt ex ſequenti monumento, litteriſq; eorundem liquet,quę modo à nobis proferuntur ex tabulario Salernitanæ Eccleſiæ.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1212. & ſecundo anno Imperij Domini noſtri Ottonis glorioſiſſimi Romanorum Imperatoris,& ſemper Auguſti 15. Ind Ante nos Matthæum Iudicem venit Ioannes, qui dicitur Surizillus Sacerdos, & Cardin ilis huius Salernitanæ Eccleſiæ, & pro parte ſua, & omnium Sacerdotum ipſius Salernitanæ Eccleſiæ ſociorum eius, & oſtendit quaſdam litteras cereo ſigillo D. Nicolai Reuerendiſſimi eiuſdem Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopi, quæ ſunt continentiæ talis.

Nicolaus miſeratione diuina Salernitana Eccleſię Miniſter humilis.

Dilectis in Chriſto filijs Capitulo Salernitanæ Eccleſiæ ſalutem, & paternam benedictionem. Dilecti in Chriſto filij Presbyteri Salernitanæ Eccleſiæ ſuis nobis litteris intimarunt, quod cum de ordinatione dilecti in Chriſto filij, & cariſſimi fratris noſtri egregij Comitis Riccardi Ayelli prodierit, vt de redditibus Plancarum, quas idem egregius Comes pro remiſſione peccatorum Fraterniæ veſtrę ſub certa forma obtulit, duas vncias auri, & duos tarenos monetæ Siciliæ pro ſalute animæ eiuſdem Dom.Comitis, & pro Anniuerſario annualiter pro ipſo Dom. Comite celebrando deberent ſupraſcripti Sacerdotes aſſequi annuatim. Nunc quia malitia temporis ingruenris præd.redditus decreuerit, quærit i de memorata quanritate pecuniæ Sacerdotibus ipſis ſubtrahere, & eam ſibi peculiariter detinere. Verum quia iam dictus egregius Comes in noſtra præſentia conſtitutus coram nobis, & dilectis in Chriſto filijs Abbate Petro de Cantone, & Abbate Matthæo Murtazza Diaconis, Presbytero Ioanne de Buſanula Abbate Thomaſio de Aquilia, & alijs Clericis Salernitanæ Eccleſiæ propoſuit, quod tempore oblationis factæ talis fuit intentio, & volunras ipſius, vt ſiue ipſi redditus creſcerent, ſiue decreſcerent, presbyteris memoratis prouideretur in duabus vncijs,& duobus tarenis annuatim maximè cum ipſi portent onus ſacrificij iugiter offerendi, pro quo ſpecialiter oblatio ipſa facta eſſe dignoſcitur. Diſcretioni veſtræ mandamus,quatenus voluntatem oblatoris efficaciter obſeruantes, ſupradictos Presbyteros duas vncias auri; & duos tarenos, ſicut dictum eſt, de eiſdem redditibus ſine impedimento aliquo percipere primitus permittatis, quod autem reſiduum fuerit, communiter diuidatur;& oſtendit etiam aliquaſdam litteras ſigillo Dom.Riccardi Dei gratia Illuſtris Comitis Agelli cariſſimi fratris eiuſdem D.Archiepiſcopi inſignitas, quæ ſimiliter ſunt continentiæ talis. Dilectis tanquam fratribus, & amicis, Domino Petro de Canalibus, & Dom. Matthæo Porcaſtrella diſcretis Iudicibus Salerni. *Ricardus Dei gratia Comes Agelli ſalutem à Domino.* Rogamus prudentiam veſtram, vt viſis his litteris, quas Dom. venerab. Salernitanus Archiepiſcopus cariſſimus frater noſter, & nos mittimus Capitulo Salernitano, in quibus continetur, quod de prouentibus Plancarum, et domorum, quas Eccleſiæ Salernitanæ obtulimus, perceptionem eidem Eccleſiæ diſtinctè dari ſtatuimus, vt inter ipſos Presbyteros, & reliquum Capitulum proinde diſſenſio haberetur, & tenorem ipſarum litterarum in ſcripto authentico declarari faciatis, & eiſdem Presbyteris aſſignetis ad eorum ſecuritatem eidem tẽpore reſeruandum. *Datum Obbani vltim. Iulij 15. Indict.*

Hanc donationem anno 1220. ad petitionem Capituli confirmaſſe Federicũ II. Imp. habemus ex priuilegio ciuſdem datum apud Vlmam Germanię ciuitatem in hunc modum.

Federicus Dei gratia Romanorum Imp. ſemper Auguſtus, & Rex Sicilia.

Stratieotis, Iudicibus, militibus, & vniuerſo populo Salerni, tam præſentib. quam futuris fidelibus noſtris gratiam ſuam & bonam voluntatẽ. Pateat vniuerſitati veſtræ, quod ex parte Capituli Salernitanæ Eccleſiæ fidelium noſtrorum humiles ſupplicationes accepimus, vt Plãcas Macellariorum cum domibus, quæ olim fuerunt Ioannis Græci de Pergula, quæ Comes Richardus de Ayello fidelis noſter, ad

ad quem perueniſſe de iure noſcitur, Eccleſiæ Salernitanæ obtulit per ſcriptum auctoritate iudiciaria roboratum, eidem Salernitan. Eccleſiæ confirmare noſtra Serenitas dignaretur. Nos igitur pro reuerentia beati Matthæi Apoſtoli, & Euangeliſtæ, necnon pro remedio animarum diuorum Auguſtorum parentum noſtrorum recordationis inclytæ, Plancas ipſius cum domibus, ſicut idem Comes eidem Salernitanæ Eccleſiæ eas obtulit, de munificentiæ noſtræ gratia perpetuo concedimus, & confirmamus præſenti ſcripto mãdantes, vt nullus vnquam prædictam Eccleſiam in aliquo contra oblationem eiuſdem Comitis, & hanc noſtram confirmationem impedire, ſeu moleſtare pręſumat. Quod qui pręſumpſerit pœnę debitę eum volumus ſubiacere. *Datum apud Vlmam vltimo Iunij Indict.8. anno verò Dominicæ Incarnationis* 1220.

Anno deinde 1195. illud inter cætera funeſtiſſimum accidit Nicolao Archiepiſcopo, quod defuncto Tancredo Rege Siciliæ, cum ſucceſſiſſet in Regno Vvillelmus III. puer, quem Sibylia Regina mater Panormi coronandum curauerat, cum ijs captus Nicolaus in Germaniam ductus diro carceri mancipatus eſt. Henricus enim ſextus Imp. audita Tancredi morte, iniurias vlturus, cum Conſtantia vxore grauida ad Regnum ſibi iure ipſius debitum repetendum copias parat. Vvillelmus autem Rex cum matre, & ſororibus, ſatis ſuis non fidens viribus in prærupti montis Caltabilaſtæ caſtrum confugit. Henricus Meſſana, alijſque vrbibus blandè allectis, ſub pollicitationum ſimulatione, iurauit, fore, vt ſi Vvillelmus Regno ſe abdicaret, ei Taranti Principatum, eiuſque matri Lecij Comitatum ipſe elargiretur, hoc pacto Sibyliam matrem, Vvillelmum Regem, filiaſque ſuam in poteſtatem redegit 3. Kalend. Ianuarij anno 1195. vt ſcribunt Riccardus, Fazelus, & Baronius; At eos omnes Imperat. Henricus cum Nicolao Archiepiſcopo Salernitano, Riccardo Ayelli Comite, Rogerio fratre Matthæi Cancellarij iam defuncti filijs, Epiſcopo Oſtunenſi, & Tranenſi, alijſque Regni primoribus in Germaniam ſolum vertere coegit, ibi verò ſupplicijs affectos carceri mancipauit. Sed Cæleſtinus III. mox Innocentius III Pontif. litteris Archiepiſcopo Spitenſi, Argentinenſi, Vormacienſi, Sutrino Epiſcopis, & Abbati ſancti Anaſtaſij, vt inde educerentur curauit: ergo anathematis minis per Epiſcopos intentatis, adnitente etiam Philippo Sueciæ Duce, Henrici Imp. fratre priſtinæ omnes reſtituti ſunt libertati. Vvillelmus verò Regno exauctoratus, luminibus erutis, atque genitalibus receſis, carceri ad mortem vſque addictus fuit, atque an. 1197. obijt, ac ſimul cum illo Regia Northmannorum ſoboles maſculina extincta eſt. Porrò non defuerunt, qui abſentis Archiepiſcopi Nicolai Eccleſiam inuaderent Salernitanam, & laica manu vacantia pro libito beneficia conferrent; quorum conceſſiones nullius eſſe momenti idem Innocẽtius ſtatuit ſcriptis litteris procuratoribus Eccleſiæ Salernitanæ, quæ extant primo lib epiſtolarum eius 65. Eductus ita Nicolaus de longa, duraq; carceris maceratione Eccleſiæ ſuæ redditus eſt, cui præſcripſit Innocẽtius formulam compoſitionis ſuper electionibus celebrandis in Regno Siciliæ, inter illius Regni Reges, & Sedem Apoſtolicam, & Honorius III. decret. epiſt. ſeu caput primum ex litteris de officio Iudicis in Decretalium lib. Federicus vero II. eidem omnia priuilegia ab anteceſſoribus Regibus Principibuſque Salernitanæ Eccleſiæ cõceſſa confirmauit. Datum Capuæ menſe Feb. Indict. 9. Regni eius Siciliæ 23. Imperij vero anno primo. Sub quo tandem cum aduerſam, proſperamque fortunam æquè toleraſſet egregius Præſul, migrauit ex hoc ſęculo anno Chriſti 1220. Pontificatus ſui quadrageſimo, ſepelitur honorificè in Cathedrali Eccleſia S. Matthęi cum hac inſcriptione.

Nicolao Agello Salernitano
Archiepiſcopo Matthæi Vvil.
Regis Cancell. filio Ric. Comitis Agelli fratri, qui Pontif.
ann xl. ſalut. MCCXX xi Februar. piè decubuit.
Marmor hoc vetuſtate confractũ, ne tanti viri memoria cum
ſculptura attereretur,
Hercules ex ipſius Riccardi ſtipite, & huius Eccleſiæ Canonicus coronide præeminenti
reparauit an D.M DCXII.

Vacauit Sedes Salernitana ab obitu Nicolai omnino annos quinque. Sed nec ſilentio prætereundum eſt, quod præſidente Nicolao in Salernitana Eccleſia an. 1187. Landulfus Iudex quandam diſpoſitionem, ſeu teſtamentum Siconis Comitis factum anno 1094. Alfani ſecundi Archiepiſcopi temporibus auctoritate Nicolai ad petitionem Ioannis Presbyteri Cardinalis Salernitanæ Eccleſiæ recognouit, quod cum ſatis pulchrum, & dignum, vt perennetur, hic exſcribere non pigebit, eritque pro Nicolai coronide.

Anno

ea oſtenderint, & ſicut ſuperius ſcriptum eſt, ipſe Alferius, & eius hær. non adimpleuerint, & iſta, vel ex eis quicquam remouere, aut contradicere præſumpſerint per ipſam guadiam obligāt ſe, & ſuos hæredes componere ipſi Dom. Archiepiſcopo, & ſucc. ſuis, ſeu par. d. Archiepiſcopij 50. auri ſolidos regales, &, ſicut dictum eſt, adimplere. Præterea Nicolaus nepos eiuſdem Alferij, qui fuit fil. Ioannis germani ſui, & Matthæus Clericus d. Archiepiſcopij cōſobrinus frater eiuſdem Alferij fil. quond. Cioffi, qui dictus eſt Romanus, & Matthias nepos d. Matthæi Cl. fil. quondam Bartholomæi Notarij, & Aduocati, qui fuit fil. d. Cioffi, & Sicelgaita relicta Andreæ, qui dictus eſt Caballus, quæ fuit filia Mauri Amalfitani auunculi ipſius Alferij, qui fuit filius Ioannis fil. Mauri Comitis, qui Nicolaus, Matthæus, Matthias, & Sicelgaita ſunt de deſcendentibus dictæ Gailtelgrimæ, in meam ſinguli accedentes præſentiam, dictam traditionem ratam, & firmam habuerunt, Caſſandra etiam mater ipſius Matthæi relicta d. Bartholomæi Aduocati in ipſa traditione ſuum aſſēſum præbuit; demum Marinus, & Romualdus germani d. Nicolai nepotes eiuſd. Alferij in præd. traditione conſenſerunt, auctorizante eis dicto Alferio, & ipſa Sicelgaita, & præd. Caſſandra dicta fecere ſecundum legem, & Romanorum conſuetudinem, qua vtuntur, quod autem ſuperius diſtu: batum eſt, legitur, ſicut in ipſius iudicij, & taliter tibi Petro Notario ſcribere præcepi.

† *Ego qui ſupra Landu'fus Iudex.*

Anno 1207. qui fuit Nicolai præſulatus 27. Maria Abbatiſſa S. Georgij Puellarum inueſtiuit Presb. Iacobum de Eccleſia S. Mennæ in hunc modum.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1207. & nono anno Regni Domini noſtri Frederici Siciliæ, & Italiæ glorioſiſſimi Regis, menſ. Iulio 10. Ind.

Dum in monaſterio Puellarum S. Mart. Georgij, quod conſtructum eſt extra hanc ciuitatem inter veteres muros, in quo D. Maria Dei gratia venerab. Abbatiſſa præeſt, eſſem ego Ioannes Protoiudex, exiſtente ibi conuentu eiuſdem monaſterij, & quampluribus alijs viris idoneis, & prudentibus, ipſa Domina Abbatiſſa cum conſenſu, & voluntate ipſius Conuentus canonicè per quendam librum inueſtiuit Iacobum Presbyterum de Eccleſia S. Mennæ, quæ conſtructa eſt foris hanc prædictam ciuitatem in loco Buſanola, cum omnibus rebus eidem Eccleſiæ pertin. in eodem loco Buſanolæ, quæ Eccleſia S. Mennæ dicto monaſterio pertinet, ac ſubiecta eſt, cui videlicet Iacobo Presbytero ipſa Domina Abbatiſſa, & ſucceſſ. eius, & par. d. monaſterij debent dare omni anno tempore vindemiarum octo laurnas de muſto mundo, quorum quæque habeat octo languenas iuſte cartaiorias, & puteolum vnum, quod exierit de terra eum vinea eiuſdem monaſterij, quæ dicitur eſſe in loco Graucoario, & intra ipſam terram cum vinea faciēdum quod voluerit: verum ſi ipſe Presbyter ipſius octo facimas de muſto, & puteolo minus ab eodem monaſt. habuerit, vel conſequutus fuerit, liceat ipſi Iacobo Presbytero capere, vbi voluerit tantum de rebus ipſius monaſt. quantum minus fuerit ipſius octo ſauenis de muſto, & puteolo Salernitano omni iure, & omnibus rationibus d. Monaſterij, quæ ipſe Iacobus Presbyter annualiter ipſi monaſterio dare facere adimplere debet, videlicet in Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti vnam par. de oblatis, & vnum aliud parum in Paſcha Dominicæ Reſurrectionis eius, & vnum tarenum monetæ Salerni in feſio S. Georgij, & vnum tarenum eiuſdem monetæ in feſtiuitate S. Mennæ, & taliter dicta omnia ad poſteritatis memoriam, & d. Presbyteri defenſionem, & ſecuritatem te Alfanum Notarium, & Aduocatum in ſcriptis redigere iuſſi, memorans quod ſuperius diſturbatum eſt legitur dum,

† *Ego qui ſupra Ioannes Protoiudex.*

15 CÆSAREVS de Alagno patria Amalphitanus litteris & morū probitate, generis nobilitate vir illuſtris ex Famaguſtano Epiſcopo in Cypri Inſula ab Honorio

norio III. an. 1225. tranſlatus eſt ad hanc Salernitanam Eccleſiam, quem Pontifex ſuis litteris commendat Capitulo Salernitano Dat. 7. Kal. Octob. Pontif. 10. quæ extant in Reg. Vat. num. 550. Meminit idem in litteris alijs eodem tempore conſcriptis ad Federicum II. Imp. quas retulimus in primo noſtro tom. in Epiſcopis Auerſanis. Sed audiamus quid de eo ſcribat Muſca.

Anno Chriſti 1226. Cæſareus de Alagno Patritius Amalphitanus ſextuſdecimus (melius 15.) Archiepiſcopus Salernitanus, permultos Salerni cum haberet conſanguineos, cumque Salernitana ei ciuitas etiam atque etiam placeret, vitam ei potius degebat, vacauit eo tempore vna Canonici Sedes in maiori Eccleſia, ad quam, licet aſpiraſſet, voti tamen compos fieri non potuit, obſtantibus Canonicis eiuſdem Eccleſiæ, quod Salernitanus ciuis non eſſet. Quocirca Salerni diutius manere noluit. Romam ſeſe contulit, & ibidem cum vtroque iure cum primis excelleret, Auditor Rotæ creatus fuit. Aliquot poſt annis Archiepiſcopali Sede Salerni vacante, id, quod Deo placuit, ad illam de voluntate Summi Pontificis Honorij III. delectus eſt, cumque tali honore inſignitus, primùm ipſam Salerni vrbem iniret, præcedentibus iuxta veterum ritum Canonicis, ſic eos, qui ſibi obſtiterant, quò minus Canonicatum obtineret, eſt affatus. Quem noluiſtis in fratrem, habetis in Paſtorem. Præfuit anno 1226. (melius 1225.) & Primicerij dignitate Salernitanam Eccleſiam auxit. Ipſo Præſule ad inſtantiam Ioannis de Procida Salernitani ciuis præclaræ memoriæ, fuit Salernitanæ ciuitati conceſſum à Rege Manfredo Nundinarum priuilegium in menſe Septembri per octo dies, in honorem B. Matthæi Apoſtoli: quo illius feſtus dies majore hominum frequentia celebraretur, cuius etiam interuentu vti familiaris, & Regis prædicti Conſiliarij, qui etiam meruit vocari gemma Salerni, factus eſt portus in mari ciuitatis præd. Muniebat ſuas bullas plumbo cum effigie B. Matthæi ex vna parte, ex altera vero nomen ipſius Cæſarei aderat, vt ad præſens conſpicitur, in ea præſertim bulla, in qua agitur de his, quæ obſeruari debent à Domino Archiepiſcopo Salernitano, & Reuerendo Capitulo. Sanctorum Confeſſorum Quingeſij, Cuius, & aliorum inſuper Confeſſorum corpora ſimul collegit, & in altari ſub eodem vocabulo, in inferiore ipſius Baſilica recondidit, ſupra portam, quæ dicitur leonum, ipſius Eccleſia, varijs pretioſis lapillis, eius imago inſpicitur contexta. Obdormiuit in Domino Amalphia anno 1263. cum triginta ſeptem annos Eccleſiam ſuam optimè rexiſſet, ibique in Amalphitana Eccleſia iuxta æneam portam ſepultus eſt. Hæc ille. Extabant in tumulo eius hæc pauca verba.

D. CÆSAREVS DE ALANEO ARCHIEPISCOPVS SALERNITANVS MCCLXIII.

Additus deinde eſt elapſis annis ab ignaro ann. 1240. pro 1263. quo ille obierat. Donauerat anno 1256. monaſterio Monialium S. Laurentij Amalphiæ plura bona. Quo etiam Præſule ann. 1238. Ioannes Pizacouillus Clericus, & Diaconus Salernitanus, Abbaſque S. Nicolai de la Fontana, aquam conceſſit Eccleſiæ ſancti Franciſci nuper conſtructæ intra ciuitatem Salernitanam conſenſu Cæſarei, vt ex documento licet videre, exemplar hic inſeruimus.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1238 & decimooctauo anno Imperij Dom. Frederico glorioſiſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Augusti, Ieruſalem, & Siciliæ Regis, & vigeſimoquinto anno Regni Domini noſtri Henrici Regis Siciliæ, & Italiæ eius cariſſimi filij, menſe Maio 11. Ind.

Dum in Archiepiſcopali Salernitano Palatio in præſentia D. Cæſarei Dei gratia venerab. Archiepiſcopi eſſemus ego Matthæus Iudex, præſentibus ibidem Romualdo Caſtellomata, Matthæo Guarna, & Romualdo Aduocato, qui dicitur exiliatus, teſtibus ſubſcribendis, & ad hoc ſpecialiter rogatis. Ioannes, qui dicitur Pizziacauilus Clericus, & Diaconus huius Salernitani Archiepiſcopij, & Abbas S. Nicolai, qui *de la Fontana* dicitur, & Gerardus filius Vrſonis, qui dicitur *de dopna Gezza*, coniuncti ſunt, ipſe tamen Ioannes Clericus pro par. ſuæ Eccleſiæ S. Nicolai, qui de la Fontana dicitur, & ipſe Gerardus pro par. Eccleſiæ S. Franciſci, quæ cõſtructa eſt intra hanc Salernitanam ciuitatem in plano montis, & ſuper, & propè Eccleſiam ſanctæ Mariæ, quæ de Radulfo dicitur, de qua vnus de dopnis ſum; & quoniam idem Gerardus aſſerebat quandam aquam oriri circa, & propè ſuam Eccleſiam ſancti Nicolai, quam videlicet aquam dicebat prædictus Abbas Ioannes intra terram eiuſdem Eccleſiæ ſancti Nicolai oriri, & eidem Eccleſiæ rationabiliter pertinere, quæ aqua pro vtilitatibus ſuæ Eccleſiæ ſancti Franciſci ſatis vtilis, & neceſſaria videbatur, prædictus Gerardus pro par. ſuæ Eccleſiæ S. Franciſci requirebat ipſum Abbatem Ioannem, vt ipſi Eccleſiæ ſancti Franciſci prædictam aquam deriuandam concederet, cum prædicta Eccle-

ſia ſancti Nicolai dapnum aliquod, nec A
iacturam ex conceſſione huiuſmodi ſuſti-
neret, & maximè cum aqua quædam alia,
quam prædicta Eccleſia ſancti Franciſci
aliunde ex conceſſione alterius pro neceſ-
ſarijs, & ſuis vtilitatibus poſſidebat ad
plenum inſufficiens videbatur; cuius Gi-
rardi petitioni, quæ ab æquitate non de-
uiat, ſed quodammodo conſonat rationi,
prædictus Abbas Ioannes pro par. ſuæ Ec-
cleſiæ ſancti Nicolai volente, conſentiente,
& mandante ſuo Archiepiſcopo cōſenſum
præbuit, & ſe totis mentis affectibus in-
clinauit, & ſicut ei placuit, ſponte per conu-
nen. per hanc cartulam conceſſit, voluit, &
promiſit, vt liceat Patribus ſuæ Eccleſiæ
ſancti Franciſci prædictam aquam à præ-
dicto loco, in quo oritur ad prædictam B
Eccleſiam ſancti Franciſci deriuare, & ipſa
aqua Fratres, qui in ipſa Eccleſia S.Fran-
ciſci pro tempore fuerint vti perpetuo abſ-
que contrarietate, & moleſtia eiuſdem
Abbatis Ioannis, & ſucceſſ. eius huiuſmo-
di eidem Abbati Ioanni, eiuſque ſucceſſ.
conditione ſeruata, vt ſi aliquo tempore
balneum prædictæ Eccleſiæ ſancti Nicolai
reædificari contigerit, ita quod publice
balneare poſſent tam ipſe Abbas Ioannes,
quam ſucceſſ. eius de aqua prædicta, quæ
intra terram prædictæ Eccleſiæ S. Nicolai
exoritur tantum accipere, quantum iuſtè, C
& rationabiliter videatur ſufficere ad ip-
ſius balnei officium neceſſarium exercen-
dum, prædicta Eccleſiæ Sancti Franciſci
aqua altera permanente, quæ ad vſum
prædictæ Eccleſiæ S.Franciſci aliunde, & ab
alio loco extiterit deriuata, vnde per conu.
ipſe Abbas Ioannes pro par. ſuæ Eccleſiæ
S.Nicolai volente, ſicut dictum eſt, conſen-
tiente, & mandante ſuo Dom. Archiepi-
ſcopo ipſi Gerardo, &c.

Hocce in documento fit mentio Romo-
aldi Caſtellomatæ, fortaſſe germani fratris
Leonardi, qui obijt anno 1237. in ema-
nuali libro S.Matthæi ita notatum lego.

Anno 1237. obijt Leonardus Caſtello-
mata Subdiaconus Dom.Papæ, & Archi- D
diaconus S.Euphemiæ.

16 MATTHÆVS Ioannis filius, de

Porta, Patritius Salernitanus ſtatim poſt
obitum Cæſarei communi omnium Cano-
nicorum ſuffragio Archiepiſcopus adlectus
eſt, ab Vrbano IV. Pontifice confirmatur
anno 1263. 15. Kalen. Decemb. Pontif. 3.
ita in epiſt. 58. fol. 17. Reg. Vatic. Hic præ-
claris virtutibus præcipuè ornatus, Diuo
Thomæ Aquinati pio amore coniunctus,
in eius gratia, ac Euphranonis conſobrini
ſui, viri clariſſimi, S.Dominici ſocij, Ec-
cleſiam S. Pauli de Palearea in ſuburbijs
Salernitanis poſita tradidit, vbi & cœno-
bium Ord. Prædicatorum, cui erat deuotiſ-
ſimus, conditum fuit. Matthæi donatio ta-
lis fuit.

*Matthaus Dei gratia Salernitanus Ar-
chiepiſcopus.*

Conſiderantes, quod officij noſtri de-
bitum nunquam melius implere poſ-
ſumus, quam ſi nobis in executione ipſius
officij adijciamus prouidos, & vtiles adiu-
tores, &c. Volentes hanc noſtram delibe-
rationem pio affectu complete ob reuerē-
tiam omnipotentis Dei, & Beati Domini-
ci Confeſſoris Inſtitutoris Ordinis Præd.
ob deuotionem, & præcipuum amorem,
quem ad prædictum ſanctum Ordinem
Prædictorum Fratrum Prædicatorum, nec
non & amorem præcipuum, quem habe-
mus ad venerabilem virum Fratrem Tho-
mam de Aquino, & magiſtrum noſtrum
prædicti Ord. Prædicatorum, & ad proui-
dum, & religioſum virum Fratrem Eu-
phranonem eiuſdem Ordinis dilectum no-
bis in Chriſto, & cariſſimum conſobrinum
noſtrum Eccleſiam ſancti Pauli ſitam in
ſeptētrionali ſuburbio iſtius ciuitatis, & de
Palearea dicitur, cum domibus, hortis, &
Caſalenis, & adiacentijs ſuis, quam Ab-
bas Marius Sunaca Clericus prædictæ no-
ſtræ Eccleſiæ in beneficio ab eadem noſtra
Eccleſia tenebat, & ortum ipſius adiacen-
tijs ipſius Eccleſiæ in parte Septentrionali
continetur, quem magiſter Stephanus de
Aia Clericus, & Subdiaconus eiuſdem
Eccleſiæ noſtræ ſimiliter in beneficio tene-
bat vacantes ex reſignatione præd. Abba-
tis Marij Rectoris eiuſdem Eccleſiæ, ac
pręd. Magiſtri Stephani, qui prædictam
Eccleſiam, & prædictum hortum in mani-
bus noſtris ſponte, & liberè reſignauit prę-
dicto Fratri Euphranoni pro parte præd.
Ordinis Prædicatorum cum ſubſcribenda
conditione, de conſilio, & conſenſu Capi-
tuli noſtri duximus de ſpeciali gratia per-
petuo canonicè conferendam ad conſtru-
endum ibidem omnia ædificia iuxtà ip-
ſorum Fratrum beneplacita voluntatis.
Fines verò prædictæ Eccleſiæ, domorum,
horti, caſaleni, & adiacentium eorum, nec
non alterius orti. Hi ſunt à parte Merid.
fin. via publica, qua diſceditur partim à

rebus

A rebus Eccleſiæ ſanctorum Coſmæ, & Damiani, & partim à rebus hær. quond. Matthæi de Agello, à par. Occid. finis alia via publica, qua deſcenditur partim à rebus prædictorum hær. & partim à rebus monaſterij ſanctæ Mariæ Magdalenæ, à par. Septemtrionali finis alia via publica, à par. Orient. finis res prædictorum Fratrum Prædicatorum, quas per prædictum Capitulum prædicto Ord. Fratrum Prædicatorum conceſſit, & donauit: prædictam verò conceſſionem prædicto Ordini tali conditione fecimus, vt nullo tempore liceat eis ibidem Cœmeterium habere, niſi tantum pro Fratribus, & famulis Ordinis ſuprad. B reliquas verò poſſeſſiones ipſi Eccleſiæ ſancti Pauli, quæ inferius ſingulariter denotantur, cum conſenſu noſtri Capituli, cum iuribus, & omni onere, ad quæ prædicta Eccleſia ſancti Pauli hactenus tenebatur in Eccleſia noſtra ſancti Laurentij de Strata transferimus, & in perpetuum confirmamus, quam Eccleſiã S. Laurentij de Strata, cũ omnibus poſſeſſionibus in eam tranſlatis, & terram cum . . . Caſalen. ipſi . . . in par. Orient. coniungitur tantum, in quo ipſa Eccleſia fundata eſt, cuius fines inferius deſcribentur, videlicet à par. Occid. finis via, quæ ſtrata dicitur à par. Meridiei finis alia via, & à par. Orient. & Sept. finis ſtarica, quæ fuit C eiuſdem Eccleſiæ prædicto Abbati Mario in beneficium conferimus, & ipſum in præſentia præd. noſtri Capituli canonicè inueſtimus de eadem. Et quia piam prouiſionem dudum factam de prouentibus prædictę Eccleſiæ S. Laurentij pro ſuſtentatione infantium expoſitorum in noſtra Eccleſia per Dominum Cæſareum olim Salernitanum Archiepiſcopum prædeceſſorem noſtrum, cum conſenſu præd. Capituli minuere non intendimus, reliquas poſſeſſiones omnes prędictæ Eccl. ſancti Laurentij, quæ deſcribentur in Eccleſiam noſtram ſancti Ioannis Græci, cum conſenſu præd. Capituli transferimus, & concedimus, D volentes vt prouentus poſſeſſionum ipſarum, & aliarum poſſeſſionum ipſi Eccleſiæ ſancti Ioannis deducto ex eis pro beneficio vnius Cappellani, quem ibi per nos, & ſucceſſores noſtros ordinari contigerit, ſecundum quod nobis, & ſucceſſorib. noſtris vid bitur expedire ad ſuſteutationem infantium prędictorum expoſitorum, &c. Poſſeſſiones verò, quæ fuerunt præd. Eccleſiæ ſancti Pauli tranſlatæ in prædictã Eccleſia ſancti Laurentij ſunt hę, videlicet, Eccleſia ſancti Eliæ, cum vineis, oliuetis, &c. Poſſeſſiones autem, quæ fuerunt prędictæ Eccleſiæ ſancti Laurentij tranſlatæ in prædictam Eccleſiam ſancti Ioannis Græci ſunt poſſeſſiones, quæ ſunt in caſali noſtro de Scalcinatis, &c. Qui verò hanc noſtram paginam auſus temerariè intoto, vel in parte infringere, &c. *Acta in Episcopali palatio ipſius ciuitatis Salerni anno Dominicæ Incarnationis 1272. menſe Martio 15. Indict.*

Nos Matthæus Salernitanus Archiepiſcopus.

Ego Ioannes Archidiaconus Eccleſiæ Salernitanę teſtis ſum.

Ego Simon Caputgallus Eccleſiæ Salernitanæ Diaconus teſtis ſum.

Ego Philippus Eccleſiæ Salernitanæ Diaconus teſtis ſum.

Ego Ioannes Veterenſis Eccleſiæ Salernitanæ Diaconus teſtis ſum.

Ego Petrus Eccleſiæ Salernitanæ Primicerius teſtis ſum.

Ego Ioannes de Magiſtro Philippo Eccleſiæ Salernitanæ Primicerius teſtis ſum.

Ego Ioannes Tagliaboſco Eccleſiæ Salernitanæ Presbyter Card. teſtis ſum.

Ego Alfanus Eccleſię Salernitanæ Presb. Cardinalis teſtis ſum.

Ego Conradus Taliaboſcus Eccleſiæ Salernitanæ Presbyter Card. teſtis ſum.

Ego Nicolaus Eccleſię Salernitanæ Presbyter Cardinalis teſtis ſum.

Ego Ioannes de Reſentino Cardinalis Eccleſiæ Salernitanę teſtis ſum.

Ego Thomas de Madelano Subdiaconus teſtis ſum.

Ego Andreas de Obuaro Clericus, & Subdiaconus maioris Eccleſię Salernitanæ teſtis ſum.

Ego Thomas Surrentinus Subdiaconus teſtis ſum.

Ego Matthæus Piſanus teſtis ſum.

Ego Matthæus de Drago teſtis ſum.

Ego Gualterus Pictus teſtis ſum.

Ego Bartholomæus Marza Clericus teſtis ſum.

Ego Petrus Gaudeſius Clericus teſtis ſum.

Ego Thomaſius de Domno Muſco Clericus teſtis ſum.

Ego Manfredus de Manfredo Clericus teſtis ſum.

Ego Nicolaus de Domno Muſco Clericus teſtis ſum.

Ego Petrus Guallectus Clericus teſtis ſum.

Ego Nicolaus Manſullus Clericus teſtis ſum.

Ego Matthæus Biſſidius Clericus teſtis ſum.

Matthæo etiam Archipræſule quædam lis inter Marium Abbatem Clericum Salernitanæ Eccleſiæ, & Abb. S. Pauli, & Bartholomęum de Iudice de patronatu cuiuſdam Eccleſiæ ita terminata fuit.

In nomine Domini Dei æterni, &c.

Anno ab Incarnatione eius 1267. menſ. Septembris 11. Indict. Ante me Matthæum Cal-

Caluellum Iudicem præſentibus Matthęo Commete, Gualterio M rrcheſe, Alb. Iacobo Buccapiczulo, & Matthęo de Abbate teſtibus.

Dum quędam lis, & controuerſia verterentur inter magiſtrum Bartholomęnm, qui dicitur de Iudice fil. qnondam Matthæi ex vna par. & Abbatem Marium, qui dicitur Sitraca Clericnm huius Salernitani Archiepiſcopij, & Abb. Eccleſię ſancti Pauli fil. Ioannis, qui ſimiliter Sirraca dicitur pro par. ſua, & d. Ioannis genitoris ſui pro par. ex altera. De iur. patronatus d. Eccleſiæ, quod ipſe Bartholomæus aſſerēdo ſibi pertinere pleno iure totum ius patronatus prædictę Eccleſiæ petebat à prędicto Abb. Marco, velut ab Abbate prædictę Eccleſię ſibi dari per eum omni anno in feſto Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & in feſto Paſchæ Reſurrectionis Dominicę ana duodecim. par. de oblatis debitam ſibi pro prędicto iure patronatus prędictę Eccleſię ab Abbate ipſius, & interrogauit d. Abbas Marcus pro par. ſua, & d. Ioannis genitoris ſui allegabat, & reſpondebat, & ſibi ratione prędicti iuris patronatus prędictæ Eccleſię ad dandum aliquas ablatas, & Abbas prędictę Eccleſię non teneri, pro eo, quod dicebat, ſibi, & dicto genitori ſuo rotum, & inregrum. prędictum ius patronatus prędictę Eccleſiæ pertinere de iure, & tandem antequam de lite, & controuerſia ipſa ad ordinarium iudicium accederet, communium amicorum, & conſanguineorum interueniente tractatu de lite, & controuerſia ipſa ad hanc concordiam deuenerunt, videlicet, quod dictus magiſter Bartholomęns reductus ad conſcientiam recognouit eis prędictum ius patronatus prędictę Eccleſię pertinere, & ſicut ei placuit ſponte per conu. per hanc cartulam pro multis graris, & acceptis ſeruitijs, & beneficijs, quæ à dictis patre, & filio Ioanne ſcilicet, & Abbate Marco ſe recepiſſe confeſſus eſt, & ſperat recipere in futurum, ſi quod ius ſibi ſorſitan pertinuerit, ſeu pertinere in prędicto iurepatronatn dictę Eccleſię, & in omnibns rebus ſtabilibus, & mobilibus ipſius Eccleſię pertinentibus eis donauit, & quaſi tradidit cum omnibus, quæ intra ipſam donationem, & quaſi traditionem ſunt, cunctiſque ſuis pertin. & cum vice de vijs ſuis, & cum muniminibus exinde continen. ea ratione, vr integra ipſa donatio, & quaſi traditio, qualiter ſupra legitur ſemper ſit in poteſtate ipſorum patris, & filij, & hęr. eorum, & ipſi pater, & filius, & eorum hęr. licentiam de eadem donatione, & quaſi rraditione facere quod voluerint, vndè per conu. ipſe magiſter Bartholomęus *guadiam, &c.*

Matthęus verò poſt annum ſui Archipręſulatus nonum exceſſit anno 1272. ipſa die Natalis Domini, ſepelitur honorificè in Cathedrali, tale habens epitaphium.

Anno Domini MCCLXXII. Indict. 2. Dom. Matthæus de Porta Salernitanus Archiepiſcopus obijt die Natalis Domini.

17 IOANNES ex Archidiacono à Capitulo Salernitano eligitur Archiepiſcopus defuncto Matthęo, confirmatur an. 1273. nonis Iunij à Gregorio X. Papa, reiecta poſtulatione Guidonis Epiſcopi Agrigentini, qui à minori parte Canonicorum ad hanc dignitatem expoſcebatur, vt patet in Regeſt. Vatic. ep. 53. fol. 512. an. 2. eiuſdem. Huius Ioannis non meminit Muſca, nec de eo aliquid aliud habemus, quod proferamus: potuit obijſſe poſt paucos menſes à ſua electione; Salernitana enim Sedes adhuc vacabat anno 1277. menſe Maio, vt patet ex inſtrumento impartitæ auctoritatis à Capitulo Sede vacante conſecrandi nouam Eccleſiam S. Mariæ Ord. Prędicat. per Archiepiſcopum Sypontinum.

In nomine Domini, &c.

Anno ab Incarnatione eius 1277. menſ. Martij, quinta Indict.

Nos Ioannes Caputgraſſus, & Alexander Scillatus Iudices ciuitatis Salerni, Philippus Dardanus eiuſdem ciuitatis Notarius, & infraſcripti teſtes notum facimus quod dum eſſemus in maiori Eccleſia Salernitana in præſentia venerab. Capituli eiuſdem maioris Eccleſiæ venerunt frater Simon de Beneuento Vicarius Terræ-Laboris, & Aprutij Fr. Paulus Prior Fratrum Prædicatorum morantium in Salerno, Frater Nicolaus Rector, Fr. Ioannes de Campanea Prior Capuanus, Fr. Rainaldus de Sulmona, Frater Iacobus de Campo mell. Prior Beneuenti, Fr. Cæſareus de Neapol. Fr. Iacobus de Salerno, Fr. Deodatus de Altauilla, & quamplures alij Fratres dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum, qui venerant ad conſecrationem Eccleſiæ S. Mariæ nouiter conſtructæ, in eo videlicet loco, in quo olim Eccleſia ſancti Pauli, cum adiacentijs ſuis ſita fuerat in Septemtrionali ſuburbio iſtius ciuitatis, & de Paleatea dicitur. Nec non Frater Boamundus de Placentia, Fr. Robertus de Cantalupo, Fr. Alexander de Neap. Fr. Ioannes de Fogia, Frater Martinus de Beneuento, Fr. Rogerius de Brunduſio, Fr. Petrus de ſancto Elia, & Conuentus eiuſdem loci, & petierūt à prædicto Capitulo pro eo, quod

prædicta maior Ecclcſia Salernitana paſtore vacabat, ſibi concedi ſacram Eccleſiæ S.Mariæ prędictæ, & permittere dictam Eccleſiam conſecrari à venerabilibus viris Domino Ioanne Archiepiſcopo Sipontino, qui nunc pręſens aderat in ciuitate Salerni, Domino Luca Epiſcopo Acernen. & Dom. Ioenne Epiſcopo Sarnenſi diœceſanis præd. Eccleſiæ maioris Salernitanę, ad quorum Fratrũ, & Conuentus præd. Eccleſiæ ſanctæ Mariæ petitionem præd. Capitulum majoris Salernitanæ Eccleſiæ miſericorditer deliberata reſponſione reſpondit, quod ſacram prædictam in prædicta Eccleſia faciendam per prædictos Pręlatos gratioſè concedere intendebant. Ita tamen, quod præd. Fratres, & Conuentus Ordinis Fratrum Prædicatorum exiſtentium in Eccleſia memorata ſubſcriptum priuilegium cõceſſionis factum per quondam Dominum Matthænm Salernitanum Archiepiſcopum de prædicta Eccleſia ſancti Pauli vnanimiter ratificauerint continentiæ talis, videlicet.

Matthæus Dei gratia Salernitanus *Archiepiſcopus, Conſiderantes, &c.*

Conceſſionis priuilegium ſupra retulimus in Matthęo, vbi memoratur Cæſarens eiuſdem Matthęi prædeceſſor, cui ſucceſſit Ioannes, qui fuit Matthæi deceſſor, ob Pontificatus breuitatem poſteris ignotus, Hoc quoque vacationis tempore Salernitanum idem Capitulnm facultatem dedit Fratribns Ord. Prædicatorum in eorum Eccleſia mortuos ſepeliendi cum Maria Theodoræ Marſici Comitiſſæ, & Diui Thomæ Aquinatis ſoror eo tempore defuncta, corpus ſuum in prædicta Fratrum Eccleſia ſepeliri mandauerat: inſtrumentumconceſſionis his verbis conceptum eſt.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti,

Anno ab Incarnatione 1279. & tertio anno Regni Ieruſalem, & decimoquinto anno Regni Siciliæ Domini noſtri Caroli glorioſiſſimi Regis prędictorum Regnorum, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Achaię, Andegauię, Prouinciæ, Forcalquerij & Tomudere Illuſtriſſimi Comitis, & anno octauo Principatus Illuſtris Domini noſtri Caroli primogeniti ſupradicti Domini noſtri Regis, & magnifici Principis Salerni, & honoris Montis ſancti Angeli Domini, die Mercurio nonodecimo menſis Auguſti 7 Ind.

Nos Riccardus Auerſanus Iudex ciuitatis Salerni, Philippus Dardanus publicus eiuſdem ciuitatis Notarius, & infraſcripti teſtes litterati ciues Salerni, ad hoc ſpecialiter vocati, præſenti publico ſcripto notum facimus, & teſtamur, quod dum eſſemus in maiori Salernitana Eccleſia, vbi maior, & ſanior pars Capituli eiuſdem Archiepiſcopij aderat, necnon & Fr. Paulus Prior Fratrum Ordinis Prædicatorum morantiũ in Salerno, ac maior, & ſanior pars Conuentus Fratrum ipſorum, Quia in conceſſione ſacra olim facta Conuentui Fratrum prædicti Ordinis morantium in Salerno per Capitulum maioris Eccleſiæ ſupradictæ, Eccleſia ipſa maiori Salernitana tunc Paſtore vacante. Conditio interuenit, qnod in Eccleſia ipſorum Fratrum nullo tempore liceret eis cœmeterium habere, niſi tantum pro Fratribus & famulis Ordinis ſupradicti, ſicut in ſcripto publico inde confecto, plenius vidimus contineri. Et quia nobilis, & egregia mulier Dom. Maria, ſoror egregię mulieris D. Theodorę egregię Comitiſſæ Marſici, nouiter in caſtro Sancti-Seuerini defunctæ, corpus eius in prædicta Eccleſia ipſorum Fratrum ſtatuerat ſepeliri, & propter cõditionem prædictam non poterant, nec volebant, ſine mandato, & conſenſu ipſius Capituli, corpus præd. Dominæ in eadem Eccleſia ipſorum Fratrum facere ſepeliri, licet hoc dicta Domina in ſuis vltimis ſtatuerit, vt eſt dictum. Prædicti Fratres coram nobis fecerunt, conſtituerunt, ac ordinauerunt eorum oeconomum, ſeu procuratorẽ Fratrem Ioannem de Buiano confratrem, & ſubpriorem eorum, qni pro parte ſua, & prædictorum confratrum ſuorum, ſeu Conuentus prædicti Ordinis, volentibus, & mandantibus prædicto Capitulo humiliter ſupplicauit, vt concederent eidem Conuentui de gratia ſpeciali, quod permitteret eiſdem Fratribus, corpus præd. Dominæ, necnon & quorumlibet aliorum mortuorum extra ciuitatem Salerni in quibuſlibet locis, ſtatuentium eorum corpora in eadem Eccleſia Fratrum facerę ſepeliri, non obſtante conditione prædicta, cum in his in nullo præiudicaret Eccleſię memoratæ: prędictum autem Capitulum pręd. maioris Salernitanę Eccleſię habito inter eos ſuper quęſtione prędicta conſilio diligenti videns, & deliberans diligenter petitionem ipſorum Fratrum fore tam juſtè, quam miſericorditer admittendam, facere conſtituit, & ordinauit eorum oeconomum, procuratorem, ſeu actorem domnum Ioannem de Magiſtro Philippo Presbyterum Cardinalem, & Primicerium pręd. maioris Eccl. qui eodem Capitulo prȩſente, volente, & mandante, pro parte eiuſdem Capituli conceſſit pręd. Fr. Ioanni yconomo Conuentus Ordinis præd. quod liceat Conuentui eiuſdem Ordinis, pręſenti, & futuro in præd. eorum Eccleſia facere ſepeliri corpora defuncto-

rum

rum tantum extrà ciuitatem Salerni in quibuſcunque locis ſtatuerint, vt dictum eſt eorum corpora in eadem Eccleſia ſepeliri; ita tamen &c.

Cæterum defuncto Ioanne Archipręſule facta eſt magna contentio inter electores Salernitanæ Eccleſiæ: prępudioſe enim cum iuiſſent in partes, ex ijs quinquaginta concordibus votis Philippum Canonicum & Subdiaconum Salernitanum, vndecim Cęſareum Amalphitanum Archidiaconum, Cęſarei ſuperioris ex fratre nepotem, vnum & viginti Fr. Euphanonem Matthæi ſuperioris conſobrinum Ordinis Prędicatorum virum præcipua ſanctimonia clarum elegerunt in Salernitanos Archiepiſcopos, Gregorio X. ſedente. Igitur tres hi viri clariſſimi altercati ſunt inter ſe, diuque in Romana Curia diſceptarunt, tandem adhuc ęſtuante lite, cum Euphonon viam vniuerſę carnis fuiſſet ingreſſus, Cęſarius ceſſiſſet liberè, Philippus moribus, ac virtute egregius per Martinum IV. Papam ſuffectus eſt, ac confirmatus Salerni Archiepiſcopus anno 1282. 3. Kal. Iunij: vt narrat eiuſdem Pontificis epiſtola 352. fol. 94. an. prim. in regeſtro Vaticano.

Cæſarius de Alagnio obijt poſt multos annos Ioanne XXII. Pontifice Romanam Eccleſiam moderante; iacet in Metropolitana Eccleſia Amalphitana in marmoreo tumulo, vbi hi leonini verſus leguntur.

Cæſarius Lanio iacet Archidiaconus iſte
Iuribus ornatus, cui praſtes calica Chriſte
Electus fuerat Salerni morte quieuit,
Prouidus, & largus per famam laus ſua creuit.

De fratre verò Euphranone plura ſcribit Theodorus Valla de Viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum qui in regui Prouincia floruerunt. Ioannes Baptiſta Prignanus vol. 1. de familijs Salernitanis narrat Euphranonem antequam religionis habitum induiſſet, ex legitima vxore filiam ſuſcepiſſe Regalem, quæ in honorem Virginis Mariæ Salerni Eccleſiam condidit, vbi ſupra fores adhuc extat inſcriptio.

Anno Domini MCCLXXV. Ind. IV. Domina Regalis filia quõdam Domini Euphranonis de Porta, & vxor quondam Domini Iacobi de Trigarico ad honorem Dei & B. Mariæ Virginis hanc Eccleſiam conſtrui fecit.

18 PHILIPPVS, vt mihi videtur, patria Salernitanus, patriæ Archiepiſcopus legitimè à Romano Pontifice Martino IV. electus euaſit anno 1281. 3. Kal. Iunij, vt ex regeſtro Vaticano diximus, benè & laudabiliter præfuit annis decem & octo, in quibus, vt ſcribit Muſca, mitram pluſrimis onuſtam gemmis, margaritis, & pretioſis lapillis auro, & argento contextam fieri fecit, & Eccleſiæ ſuæ dono dedit, nec non argenteam techam ponderis lib. 8. & vnc. 10. in qua brachium dextrũ Apoſt. Matthæi ſuo ſumptu recondendum curauit. Huic Præſuli Carolus Siciliæ Rex anno 1295. Priuilegium exhibuit, quo ratas habet, & confirmat Caroli primogeniti ſui literas eas ad verbum inſerendo, per quas ipſe Carolus narrat Philippum Archiepiſcopum, Regiæ Curiæ Caſtrum Olibani, durante bello cuſtodiendum, eiuſdem curię ſumptibus tradidiſſe, ideoque præfecto cuſtodiæ mandat, dum caſtrum cuſtodit, Archiepiſcopum ſuper iuribus tam ſubditorum, quàm terrarum Olibani, ac montis Corbini moleſtari ne ſinat, & permittat illud, integris rebus, reſtituere. Alio priuilegio inſuper Romæ eodem anno edito Carolus II. Rex indemnitatem cuſtodiæ Caſtrorum Olibani, & montis Corbini, dum bella geruntur, promittit, atque illud Salernitanæ Eccleſiæ, Philippo Archiepiſcopo, ac ſucceſſoribus reſtituere. Inter hæc Philippus à Gerardo Epiſcopo Card. Sabinenſi Apoſtolico in Regno Siciliæ Legato in cauſa, quæ vertebatur inter Abbatem S. Andreæ de Appio Caputaquenſis diœceſis, & Abbatem monaſterij Cauenſis pro Eccleſia S. Veneræ in pertinentijs Comiti, declaratus delegatus, ſic ad fauorem Cauenſis ſententiam tulit anno 1287.

In Chriſti nomine Amen. Nos Philippus miſeratione diuina humilis Salernitanus Archiepiſcopus.

Per hoc ſcriptum notum facimus vniuerſis, quod dum inter religioſos viros fratrem Matthæum Monaſterij ſancti Andreæ de Appio Caputaquenſis diœceſis & Conuentum eiuſdem monaſterij ex parte vna, & venerabilem virum dominum Leonem Abbatem monaſterij Cauenſis, & eius conuentum ex altera ex delegatione nobis ſupradicto Philippo Salernitano Archiepiſcopo facta à Reuerendo in Chriſto patre & domino Gerardo Sabinenſi Epiſcopo, Apoſtolicæ Sedis Legato ſuper Eccleſia S. Veneræ ſupradictæ Caputaquenſis diœceſis coram nobis ſupradicto Archiepiſcopo verteretur, ad prædicti Abbatis monaſterij ſancti Andreæ inſtantiam citari fecimus prædictum dominum Abbatem

A Cauenſem, vt die Sabbathi prima menſis Februarij huius quintædecimæ Indictionis per ſe, vel per procuratorem idoneum coram nobis in iudicio compareret prædicto Abbati ſancti Andreæ ſuper prædicta Eccleſia San. Veneræ ſupradictæ Caputaquenſis diœceſis reſponſurus, præfatis verò Cauenſi Abbate & Conuentu, in termino eis dato per procuratorem eorum coram nobis in iudicio comparentibus, de cuius procuratione fides nobis plenariè facta fuit. Dominus Abbas monaſterij ſancti Andreæ libellum præfato procuratori eiuſdem monaſterij; Cauenſis, & Conuentus eiuſdem porrexit, continentiæ infraſcriptæ. Coram nobis Domino Philippo venerabili Salernitano Archiepiſcopo Iudice delegato à venerabili Presbytero Domino Gerardo Epiſcopo Sabinenſi Apoſtolicæ ſedis Legato, agit frater Matthæus

B Abbas monaſterij S. Andreæ de Apio Ordinis S. Benedicti Caputaquenſis diœceſis, contra notarium Damianum procuratorem Abbatis & conuentus monaſterij Cauenſis eiuſdem Ordinis S. Benedicti Salernitanæ diœceſis fideiubentium pro eodem de mandato ſoluendo, de quo conſtat dicens, quod cum Abbates prædeceſſores eiuſdem Abbatis Matthæi, & prædicti monaſterij tenerent, & poſſiderent quandam Eccleſiam S. Veneræ cum iuribus, & pertinentijs ſuis, & ad dictum monaſterium ſpectantem ſitam iuxta præfatum monaſterium S. Andreæ ſupradictæ

C Caputaquenſis diœceſis per hos fines à parte Occidentis finis viæ publicæ, à ſubtus fines Caſalis, quod dicitur Rufignum, & aliorum confinium pradictus Abbas Cauenſis contra iuſtitiam & rationem detinet dictam Eccleſiam S. Veneræ occupatam in ipſius Abbatis monaſterij S. Andreæ præiudicium & grauamen. Quare ſupplicat ſanctitati veſtræ prædictus Abbas Matthæus pro ſe & pro parte dictæ eiuſdem monaſterij S. Andreæ, dictam Eccleſiam S. Veneræ cum omnibus iuribus & pertinentijs ſuis, ſibi ſententialiter, & prædicto monaſterio ſuo S. Andreæ de Apio

D reſtitui cum fructibus indè perceptis, & qui percipi potuerunt, ſi extant: ſecundum autem ad extimationem ipſorum, quos extimat valere quindecim vncias auri, ſaluo iure. Pars verò prænominati Domini Abbatis Cauenſis exceptionem rei iudicatæ excipiendo propoſuit, de qua fidem fecit per legitimum inſtrumentum, & data copia ſupradicti inſtrumenti latæ ſententiæ præfato Abbati S. Andreæ, & interrogatus per nos ſi vellet aliquid contra prædictum inſtrumentum allegare vel dicere, quia parati eramus ipſum audire, quatenus eſſet rationabiliter audiendus: præfatus verò Abbas S. Andreæ contra præfatum inſtrumentum dicere recuſauit, petens expreſsè, vt an eſſet audiendus, vel non ſuper dicto negotio, noſtram in ſcriptis ferremus ſententiam, renuntiando expreſſè de iure, & de facto omnibus allegandis in cauſa præfata. Nos verò, qui ſupra Philippus Salernitanus Archiepiſcopus inſpecto tenore præfati inſtrumenti ſententiæ memoratæ latæ pro præfato Abbate Cauenſi, & Conuentu eiuſdem monaſterij contra Abbatem, & Conn. dicti Monaſterij S. Andreæ, quia plene nobis conſtitit, per ipſum inſtrumentum ſententiæ latæ contra Abbatem dicti monaſterij S. Andreæ & Conuentum eiuſdem fore iudicatum pro prædicto monaſterio Cauenſi contra Abbatem dicti monaſterij S. Andreæ, contra quod inſtrumentum ſententiæ nihil voluit dicere ſupradictus Abbas monaſterij ſancti Andreæ per dictum procuratorem dicti monaſteri Cauenſis, Abbas & Conuentus eiuſdem nomine & pro parte ipſorum, & eiuſdem monaſterij ab impetitione ſupradicti Abbatis S. Andreæ abſoluendus, & ſilentium eidem Abbati monaſterij S. Andreæ imponimus, in ijs ſupradictis ſententiam proferentes; in cuius rei teſtimonium ad perpetuam temporis memoriam, & prædictorum domini Abbatis Cauenſis Monaſterij, & Conuentus eiuſdem, ac eius ſucceſſorum cautelam præſens ſcriptum & exemplum fieri fecimus per manus Thomaſij publici noſtri notarij ſignis eius ſignatum ſigillo noſtro pendenti ad cauſas, & ſubſcriptione noſtra propria communitum. *Datum in ciuitate Salerni Anno Dom. milleſimo octuageſimo ſeptimo die quarta menſis Februarij quintadecima Indictione, quod præſens ſcriptum ſcripſi ego prædictus Tomaſius publicus notarius præfati Domini Archiepiſcopi auctoritate, qui ſupradictis interfui, & meo ſigno ſignaui † locus ſigni. Nos qui ſupra Philippus Salernitanus Archiepiſcopus ſubſcripſimus.*

Ego Muſcus Piſanus Clericus Amalfitanus teſtis ſum.

Ego Presbyter Petrus Capellanus Domini Archiepiſcopi Salernitani teſtis ſum.

Dederat paulò ante idem Card. Gerardus locum ad Cœnobium exædificandum in diœceſi Caputaquen. Pernæ Abbatiſſæ S. Pauli de Sabina, ac ſociabus, quæ ex vrbe aduenerant, & ob bellorum metum Salerno in domo Caputaquenſis Epiſcopi vitam agebant, vſque quo priorem deſtinatum locum adire licuiſſet, quibus tradi curauit Gerardus vnà cum contiguis domibus Eccleſiam ſancti Nicolai de Palma Cauenſis monaſterij obnoxiam, vt religioſiùs Domino ibidem hoſpitarentur, vt in literis eiuſdem pleniùs continetur, inſertis in documento, quod ab exemplari exſcripſimus, continet enim harum Sanctimonialium tranſmigrationem, & Caputaquen-

quenſis Eccleſiæ Epiſcoporum proprium locum, vel Epiſcopium, quo degebant, dum ad celebrandam Synodum, vel ad ſacra in Metropolitana per hebdomadam peragenda, vt illiùs æui mos erat, vel ad præſtandam Metropolitano ſuo obedientiam eis contigiſſet Salernum adire, id etiam obſeruauimus in cæteris Salernitanis ſuffraganeis, cum quiſque illorum propriam in Salerno domum haberet. Etenim in peruilegio S. Matthæi Euangeliſtæ ex Alfani primi inſtitutione Comprouinciales Epiſcopi, Abbates, cęterique in dignitate conſtituti ſacrati viri tenebantur in ipſa Metropolitana ſolemni ritu Archiepiſcopo ſuo Metropolitano obedientiam pręſtare. Inſtituerat etiam Alfanus pium ritum vt in tribus ſolemnibus feſtis ſcilicet Beati Victoris Martyris, B. Michaelis Archangeli, ac B. Priſci Confeſſoris, populus Salernitanus pro qualibet feſtiuitate, tertia pars illorum religioſè ad feſtum conueniret, vt in libro Metropolitanæ notatur. Septimo die Madij ſecundo poſt tranſlationem feſtum eſt B. Victoris Martyris, in hoc die omnes tam clerici, quàm laici, & mulieres de monte tertiæ partis ciuitatis proceſſionaliter cum crucibus & vexillis cantando ea quæ pertinent ad feſtum veniunt in tertia hora diei ad limina B. Matthęi Euangeliſtæ & Cappellani exiſtentes circa altare BB. mart. Fortunati, Gaij, & Anthes, vnus de Epiſcopis diœceſanis, vel Presbyter Cardinalis Eccleſiæ hebdomadarius Miſſam celebrabit eiſdem ſolemniter, qua finita recedent proceſſionaliter, &c. Octauo die Madij tertio poſt tranſlationem inuentio eſt Beati Michaelis Archangeli, hoc die tertia pars ciuitatis, ſcilicet incedentes modo prędicto veniunt ad B. Euang. in nocte cantantes inuitatorium Alleluia. Nono die Madij quarto poſt tranſlationem, feſtum eſt Beati Priſci Confeſſoris, atque Pontificis, hoc die tertia pars ciuitatis, ſcilicet Portæ nouæ ad limina Euangeliſtæ veniunt modo prædicto. Porrò Gerardi Cardinalis literę & documentum de quo mentionem fecimus, ita ſunt exſcripta.

In nomine Domini Dei æterni & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1284. & octauo anno regni Ieruſalem, & vigeſimo anno regni Siciliæ Domini noſtri Caroli glorioſiſſimi Regis prædictorum regnorum, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, almæ vrbis Senatoris, Principis Achaiæ, Andegauiæ, Prouinciæ Forcalquerij, & Tornori Illuſtriſſ. Comitis, & 13. anno Principatus Illuſtriſſ. Domini noſtri Caroli primogeniti ſupradicti Domini noſtri Regis magnifici Principis Salerni, & honoris montis S. Angeli Domini, die dominico 26. menſis Nouembris 13. Indictione in ciuitate Salerni.

E Tomaſius Dardanus publicus eiuſdem ciuitatis notarius, & infraſcripti teſtes literati ciues Salerni ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati, videlicet Presbyter Matthæus Cappellanus Eccleſiæ ſancti Andreæ de Epiſcopo, Pandulphus Manganarius Notarius, Iacobus Dardanus, Ademarius de Curte, Petrus Caſtallomatus, Matthæus Curialis, & Pandulphus Dardanus pręſenti ſcripto publico notum facimus, & teſtamur quod religioſus vir frater Caloctus Monachus, & Veſtararius Cauenſis monaſterij veniens coram nobis oſtendit quaſdam patentes literas venerabilis Patris, & Domini, Domini Gerardi miſeratione diuina Epiſcopi Sabinenſis Apoſtolicæ ſedis Legati ſigillo ſolito eiuſdem Domini Legati ceræ rubeæ ſigillatas miſſas Reuerendo Viro Domino Leoni Dei gratia Abbati Monaſterij Cauenſis continentiæ infraſcriptę. Gerardus miſeratione diuina Epiſcopus Sabinen. Apoſtolicæ Sedis Legatus Religioſo viro Abbati monaſterij Cauenſis ſalutem in Domino. Cum quædam religioſę Dominæ Romanæ in Chriſto nobis dilectę nuper Salernum venerint, & in domo Caputaquenſis Epiſcopi commorentur, quæ eis minùs apta eſt, nec ſecurà de ipſis, ne (quod abſit) aliquod ſiniſtrum poſſit contingere quoquo caſu, diſcretionem veſtram rogamus affectuoſè, quatenus Eccleſiam veſtram S. Nicolai de Palma Salernitan. eiſdem cum domibus eiuſdem Eccleſiæ accommodare curetis hinc ad inſtans feſtum beati Ioannis Baptiſtæ, vt in eis tutè morari valeant, & Domino deſeruire; interim autem, ſi Deo placuerit, prouinciæ pace data, ad locum earum, quem eis conceſſimus, in Caputaquenſi diœceſi ire tutè poterunt, & in ipſo Domino famulari. Data Neapoli ſeptimo die Nouembris, tertia decima Indictione. Quibus oſtenſis literis, & perlectis, dum idem Veſtararius vellet eas nomine, & pro parte eiuſdem Domini Abbatis Cauenſis, cum de hoc ab eo plenam habeat poteſtatem, prout nobis conſtitit manifeſtè, debitæ executioni mandare, incontinenti eodem die Domino prædictam Eccleſiam ſancti Nicolai de Palma Salernitan. cum domibus eiuſdem Eccleſiæ infraſcriptis Dominabus Romanis, videlicet Dominæ Pernæ venerabili Abbatiſſæ monaſterij ſancti Pauli de Sabin. & Dominæ Mabiliæ, Dominæ Margaritę de Ro-

ma, Dominæ Magdalenæ, nec non Mariæ, Agneſæ, & Auguſtinæ conſororibus earundem accommodare curauit hinc ad inſtans feſtum Beati Ioannis Baptiſtæ, vt in eis tutè morari valeant, & Domino deſeruire; interim autem, ſi Deo placuerit, prouinciæ pace data, ad locum earum, quem eis conceſſiſſe dicitur idem Dominus Legatus in Caputaquenſi diœceſi, ire tutè poterunt, & in ipſo Domino famulari; ad quam recipiendam Eccleſiam cum domibus ipſius, à Veſtarario ſupradicto nomine Abbatis prædicti prædictæ Romanæ Dominæ magiſtrum Lucam Lucenſem habitatorem Salerni earum ſyndicum elegerunt, cui dederunt plenariam poteſtatem iurandi in animabus earum, quod in eodem feſto beati Ioannis prædictam Eccleſiam cum eiſdem domibus, & rebus in ea inuentis eidem Domino Abbati, vel eius pro eo nuntio ſalubriter aſſignabunt, cui magiſtro Lucæ ſyndico nomine Dominarum ipſarum prædictam Eccleſiam ſancti Nicolai de Palma cum domibus eiuſdem & infraſcriptis rebus mobilibus, videlicet duabus Tobaleis cum liſtis de ſeta ſupra Crucem Domini, & coram beata Maria, & ſancto Nicolao, Tobaleis duabus alijs cum Crucibus in ſeptentrionali Altari, Tobaleis duabus alijs in Altari meridionali, Tobaleis duabus nouis cum liſtis de ſeta in Altari magno, Tobalea vna alia vetuſta in eodem altari, vno panno de ſeta Ialin. cum frontale coperimento vno de panno lineo ſuper eodem altari magno. Tobalea vna parua cum crucibus de ſeta ſupra conam paruam Beati Nicolai, corona vna de rame, Cruce vna de rame, cum catenis earum, ouis duobus de maſturzo, calice vno de ſtayno cum patina, & calice vno alio vetuſto de ſtayno ſine patina. Idem Veſtararius nomine Domini Abbatis prædicti aſſignauit tenendi vſque ad feſtum prædictum beati Ioannis, vt in eis debeant commorari. Qui ſyndicus in animabus ipſarum dominarum, eis præſentibus, volentibus, atque mandantibus, tactis ſacroſanctis euangelijs, corporale preſtitit iuramentum, quod ipſæ Romanæ Dominæ eandem Eccleſiam cum domibus, & rebus prædictis eidem Domino Abbati, vel eius pro eo nuntio in termino ſupradicto ſalubriter aſſignabunt. Vnde ad futuram memoriam, & ipſius domini Abbatis cautelam, præſens ſcriptum teſtimoniale publicum exindè factum eſt per manus mei prædicti Thomaſij Dardani publici Salerni notarij ſigno meo ſignatum, & ſubſcriptionibus noſtrum, qui ſupra iudicum, & teſtium robore. Quod ſcripſi ego prędictus Thomaſius Dardanus publicus Salerni notarius, qui rogatus interfui, & meo ſigno ſignaui. Memorantes nos Iudex & Notarius, quod ſuperius diſturbatum eſt, legitur corporale. & quod inter virgulos ſcriptum eſt, legitur termino ſupradicto.

† *Ego qui ſupra Pandulphus Iudex.*
† *Ego prædictus Pandulphus Manganarius teſtis ſum.*
† *Ego prædictus notarius Iacobus teſtis ſum.*
† *Ego prædictus notarius Pandulphus Dardanus teſtis ſum.*

Tenuit tandem Philippus Archiepiſcopatum vſque ad annum 1298. quo anno mortem obijt, vt ex regeſtro Vaticano licet aſſerere. Muſca verò obijſſe, ſed malè, aſſirmat, anno 1303. & in Neapolitana maiori Eccleſia ſepultum, quem etiam confundit cum Philippo illo Minutulo Archiepiſcopo Neapolitano defuncto an. 1301. cuius extat ibidem cœnotaphium, malè Salernitanis ab aliquibus tributo, vt ſupra retulimus in Neapolitanis Archiepiſcopis, cuius verò familiæ fuerit noſter hic Philippus Salernitanus adhuc me latet.

19 M. GVILLELMVS de Godonio, vel Godeſio Gallus, ex prouincia Prouinciæ cum eſſet Ducis Calabriæ Cancellarius, & Sanctioris conclauis Conſiliarius & adminiſter à Bonifacio VIII. ſuffectus eſt Archiepiſcopus Salernitanus in Philippi loco anno ſalutis 1297. 2 Kal. Nouembris, vt in literis Dat. Reate anno Pontificatus eiuſdem Pontificis legitur in reg. Vatic. epiſtola 397. fol. 97. Idem electus memoratur eodem anno 1298. ac ſequentibus vſque ad annum 1303. in regeſtro Neapolitano regio. Caroli II. quo primus annus eius conſecrationis fuit, non electionis, vt malè ſcribit Muſca. Accidit eius mors anno 1306. cum ſediſſet annis 8.

20 GVIDO de Colomedio, vel Colemedio, Italus, an Gallus fuerit neſcitur, ab omnibus hactenus incelebratus, ex Cameracenſi Epiſcopo à Clemente V. traductus eſt ad Salernitanam Eccleſiam anno 1306. 11. Kal. Febr. vt comperimus ex Epiſtola regeſt. Vatic. fol. 169. anni primi Clementis. Non diu Pontifex fuit, eodem anno Auenione defunctus, de quo nihil prorſus inuenitur in Salernitanis monumentis. Eidem ad Salernitanam tranſlato ſucceſſit in Cameracenſi ſacerdotio Philippus de Marcignes ex Canonico eiuſdem Eccleſiæ eodem anno 1306. poſtea Senonenſis Archiepiſcopus.

21 BERNARDVS Canonicus Neapolitanus in demortui loco Guidonis Salernitanus elegitur Archiepiſcopus à Clemente V. 1306. 2. non. Iunij apud reg. vatic. ann. 1. p. 2. fol. 177. naturæ debitum ſoluit 1309.

22 ISA-

22 ISAVRVS olim Lundenſis in Dacia Archiepiſcopus, non Lunenſis Epiſcopus, vt Muſca ſcribit, ad hanc eandem ſedem Salernitanam euectus eſt à Clemente V. anno 1310. 2. Id. Iunij, caſſata prius nulliuſque valoris declarata electione à Capitulo celebrata poſt Bernardi obitum, in qua ſciſſum in parte Capitulum, duos elegerat Archipræſules, Franciſcum nempè Coratium Pariſienſem, & Ioannem de Rogerijs vetuſta familia Salernitanum, ambos Metropolitanæ Eccleſiæ Canonicos. At Iſaurus antequam Auenione diſcederet, ibidem diem ſuum obijt eodem anno 1310. menſe Septembri, vbi iacet ex epiſtola 505. fol. 87. an. 5. regiſt. Vatic.

23 ROBERTVS Arcufati Burdegalenſis Vaſco Gallus Clementis V. affinis, nepos Guillelmi presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris, ex Archidiacono de Sobolio in Cenomanenſi Eccleſia, Cappellano & Theſaurario Clementis, electus eſt ab eodem Salernitanus Archiepiſcopus per obitum Iſauri 2. Id. Octobris 1310. vt in epiſtola 535. fol. 143. an. 5. reg. Vatic. Abſens hanc rexit Eccleſiam annis tribus, & ad Aquenſem in Prouincia Archiepiſcopalem ſedem tranſlatus eſt anno 1313. Roberto ſedente Iacobus Scillatus nobilis iuuenis Salernitanus diem ſuum obijt, ſepultus in Eccleſia Monialium S. Mariæ Magdalenæ ante aram maximam, cuius nobile fundauit ſacellum, hoc habet ad tumulum epitaphium.

Nobilis hic iuuenis pulcher recubat tumulatus
Scillatus genere, Iacobus fuit ipſe vocatus
Obtulit altare tibi Magdala ſancta dicatū
Rebus dotatum veniam poſcendo ſuorum.
Moribus ornatus, & mundus crimine vixit
Pauperibus largus oculos ad cœlum fixit.
Parce Dei natum, ſibi remittendo reatum
Vt tibi dignetur, ignoſce qui miſeretur
Anno Domini MCCCX. die vltimo menſis Nouemb ris IX. Indictionis.

24 ONVPHRIVS Decanus Eccleſiæ Meldenſis, Papæ Cappellanus, Salernitanus adlectus eſt Archiepiſcopus per tranſlationem Roberti ab eodem Clemente V. anno 1313. 8. Id. Aug. electio eſt in epiſtola 525. fol. 167. regeſt. Vatic. eiuſdem Clementis anno 8. ſedit ſex annis, & mortuus eſt anno 1319. Auenione ibidem tumulatus.

25 Fr. BERTRANDVS de Turre de Cambolico Gallus, Vaſco Caturcenſis

A dioeceſis Ordinis Min. miniſter Prouinciæ Aquitaniæ, vir doctus & prudens, multis, clariſque functionibus perceleberis aſſumptus eſt ad Salernitanam Eccleſiam à Ioanne XXII. anno 1319. 3. nonas Septembris, vt in epiſtola regiſt. Vatic. 1390. apud Vvadingum tom. 3. Annal Minor. ſedit abſens an. 1. paucoſque menſes & ab eodem anno 1320. menſe Decembri creatus eſt S. R. E. Presb. Card. SS. Siluestri & Martini in montibus tit. Equitij, Obijt Epiſcopus Card. Tuſculanus anno 1327. Auenione.

26 Fr. AMALDVM. Rayardū, ſiue Romaiardum Gallum Ordinis Minorum opportunè ſubſtituit IoannesXXII. Fr. Bertrando inSalernitanum Sacerdotium 2. Kal.
B Maij anno 1321. ex bulla eiuſdem apud eundem Vvadingum. Huius non meminit Muſea, niſi fortaſſis ille ſit, quem ſub anno 1332. reponit, enumeratis inter ipſum, & Bertrandum tribus Archiepiſcopis, quod verum eſſe non poteſt. Tranſlatus eſt anno 1330. 6. nonas Iulij ad Eccleſiam Sarlatenſem in Gallia per obitum Bertrandi Berengarij, conceſſo etiam vſu pallij, quo vtebatur in Metropolitana Salernitana. Fuit ſanè vir doctus, & preclarus, ſcripſit opus Theologicum moralium diſtinctionum, ordine Alphabetico digeſtum ad Robertum Regem Siciliæ, cuius erat conſiliarius, & familiaris. Ipſum li-
C brum autographum pulchro minio, & Regis effigie ornatum penes ſe habere fatebatur idem doctus vir noſter Vvadingus lib. de Scriptoribus Ord. Min. tum etiam in Annal. ſcripſit idem opus alterum ad eundem Robertum de Area Noë, ſuper quatuor libros ſententiarum ſermones eruditos, & Poſtillam in Apocalypſim.

D

27 VRSVS Minutulus Neapolitanus præcipua nobilitate, ac prudentia clarus Salernitanorus Archiepiſcopus delectus eſt

eſt à Ioanne XXII. anno 1330. die 2. Iulij. Quam quidem Eccleſiam poſtquam ſanctè adminiſtraſſet penè annis tribus, Neapoli in patria anno 1333. morbo ſublatus eſt, menſe Decembri, die 3. quo in Eccleſia Salernitana eius anniuerſarium celebratur, iacet Neapoli in maiori Eccleſia, & ſacello gentilitio, nobilique tumulo propè Philippum Gentilem ſuum Neapolitanum Archiepiſcopum his verſibus leoninis exornato,

Iacet in hac tumba Dominus Minutulus Vrſus,
Pontificalis apex, quem praefert linea rurſus.
Virtutum vitis, Philippi vera propago.
Pontificum gemma, vita probitatis imago
Parthenope natum, Salernum Pontificatum,
Flentque tale datum, moritur ſuper omnia gratum.
Parthenopeque tibi Salernum Prȩſulis huius,
Commendat corpus, animam, Deus accipe cuius.

28 BENEDICTVS Neapolitanus Capuana familia ſatus ſucceſſit Vrſo an. 1334. die 4. Martij electus dicitur in Prouiſionũ lib. Obijt ſub Clemente VI. ann. 1347. Hic anno 1337. per ſuum procuratorem petijt à nobili milite Lotto de Adimarijs de Florentia Salerni Regio Stratico, & Iudice, vt ea omnia Eccleſiæ Salernitanæ bona redderentur, quæ olim Bertholdus Marchio de Hohembarch Sancti-Seuerini Dominus pro Manfredo Tarentino Principe Regni Baiulo Salerni Capitaneus, rogatus à Cæſareo tunc Archiepiſcopo Salernit. Eccleſiæ adiudicauerat; quod benigne Lottus accepit, ac reſtituenda ſtatuit. Benedicti in hac re ſtudium publico documento conſignatum eſt in hunc modum, illud exhibeo tametſi mutilum ab exemplari Salernitanæ Eccleſiæ.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1337. & vigeſimo octauo anno Regni Domini noſtri Roberti Dei gratia Ieruſalem, & Siciliȩ glorioſiſſimi Regis, Ducatus Apuliȩ, & Principatus Capuȩ, Prouinciȩ, & Forchalquerij, & Pedemontis Illuſtriſſimi Comitis, die vndecimo menſis Aprilis quintȩ Indict. apud Salernum,

Nos Malgerius Scopus, & Landulſus Poſcellaſius, & Conradus Iudex ciuitatis Salerni, Landulfus Gambolinus

A publicus eiuſdem ciuitatis Notarius, & infraſcripti teſtes vocati de eadem ciuitate & aliunde. Videlicet Simon Guarna, Mattheus Saluaticus Salernitanus Doctor in Phyſica, Guillelmus de Dyano, Philippus Grȩcus milites. Magiſter Nicolaus de Vrſone Canonicus Salernitanus, Iudex Andreas Marcheſius, Dopnus Iacobus de Habundantia Iunior, Iudex Adenulfus Marchiſanus, Notarius Andreas Dardanus, Paulus Dardanus Notarius, Nicolaus Triminus, Notarius Landulfus de Mirardo, Notarius Andreas Sangiorgij, Notarius Guillelmus Scoptus, Notarius Ioannes de Rota de Conſa, Notarius Nicolaus Dardanus, & quamplures alij ad hoc ſpe-
B cialiter vocati, & rogati. Prȩſenti ſcripto & publico notum facimus, & teſtamur, quod die prȩdicto diſcretus vir dopnus Cecchus de Murrone de Capua Procurator ad infraſcripta Reuerendi in Chriſto Patris, & Domini, Domini Benedicti Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Salernitani Archiep. de quo legitimè nobis conſtat, pro eo quod ipſe procurationis cõſtitutio eodẽ die, & in noſtra prȩſentia facta fuit coram prȩdicto Domino Archiepiſcopo pro tribunali ſedente in Salernitano majori Archiepiſcopali Palatio, & ſubſequenter coram viro nobili Dom. Lotto de Adimarijs de Florentia milite Regio, Stratico Salerni, ſuique diſtrictus, Iudex, & Aſſeſſor
C ipſius per Curiam ſibi dato, & vtriuſque Curiȩ cuiuſlibet Dominorum noſtrorum pro tribunali ſedentibus in Palatio nobilis Dom. Ioannis Rogerij de Salerno militis in quo Curia regitur, & dictus Dom. Straticus aſſidet, iuris dicendi gratia, die prȩdicto in noſtram prȩdictorum Iudicum, Stratarij, & teſtium prȩdictorum, & ſubſcriptorum prȩſentia, coram eis, & ipſorum quolibet ſucceſſiuè, vt die prȩdicto oſtendit, & publicè legi fecit, pro parte d. Domini Salernitani Archiepiſcopi, & prȩd. maioris Eccleſiȩ, quoddam priuilegium magnifici Domini Domini Bertoldi Marchionis de Hohembarch Dei, & Regia gratia Domini Sancti-Seuerini, & Honoris
D eius, Montis-Fortis etiam, & Argentij, prout in eo legebatur, eius vero ſigillo cerȩ rubeȩ, vt apparet, & filo ſerico ſalino, & rubeo in eo appenſo, non abolitum, non abraſum, nec in aliqua parte ſit vitioſum ſcilicet in prima ſui figura exiſtent. roboratum, & continen. prout recitatur in ipſo, quod vidimus, legimus inſpeximus diligenter, & aſcultauimus, & erat per omnia continentiȩ ſubſequentis. Nos Bertoldus de Hohembarch Dei, & Regia gratia Dominus Sancti-Seuerini, & Honoris eius Montis-fortis, & Argentij. Iuſte egimus dum Eccleſiarum iura illibata ſeruentur, & ipſis reſtituantur nos accepimus pertinere, cum enim ſacroſanctis Eccleſijs pia deuo-

devotione fidelium aliqui conferuntur, menſium, & felici commercio, pro temporalibus mercentur æterna. Eapropter notum eſſe volumus vniuerſis, quod inclytę recordationis Dom. Federico II. quondam Romanorum Imperatore obeunte, dum nos ex delegatione illuſtris viri Dom. Manfredi Principis Tarentini Bajuli Dom. Regis Conradi in Regno Siciliæ conſtituti, officij Capitanei in Salerno, & Principatus gerentes in Palatio Tornaceno ipſius ciuitatis Salerni Regalem curiam repręſentans, aſſidentibus nobis Philippo, Mattheo, & Magiſtro Mattheo Iudicibus Salerni, Stephano publico eiuſdem ciuitatis Notario: Dom. Eufrano de Porta, magiſtro Rogerio de Salerno, magiſtro Mattheo, magiſtro Mauro, Magiſtro Iacobo Vulturno, & quampluribus alijs probis viris Dom. Cęſarius Salernitanę Eccleſię venerabilis Archiepiſcopus ad nos accedens nobis quondam publica inſtrumenta & legitimas probationes oſtendit, per quę, & quas clare probatur, quod ſolum, totum cum quodam veteri ædificio ibi cōſtructo, quod Stattipalla dicitur, foris hac ciuitate Salerni vltra flumium Tuſciani exiſtens, quod Comes Mercoaldus tempore hoſtilitatis inuadens, in ipſo auctoritate propria caſtrum, quod Caſtellucium nominatur, erexit. Cum omnibus ędificijs, & fabricis ſuis, & tenimentis, fuit, & eſt iure dominij pertinens Eccleſię Salernitanæ matri noſtrę, &c.

29 ROGERVS Sanſeuerinus Neapolitanus Barenſis Archiepiſcopus ad Salernitanam Eccleſiam tranſlatus eſt à Clemente VI. anno 1347. 20. Kalen. Iunij ex Reg. Vatic. ep. 1 1. fol. 37. ann. 6. Sedit in Salernitana Eccleſia immediatè poſt Benedictum plus minus annis duobus, defunctus eſt circa finem anni 1348. magnus Regni Siciliæ Logotheta, & Protonotarius.

30 BERTRANDVS, aliquibus Bernardus, natione Gallus, electus Archiepiſcopus Tarentinus per Clementem VI. tranſlatus eſt ad Salernitanam Eccleſiam anno 1349. 7. Id. Ianuar. ex Reg. Vatic. ep. 131. fol. 84. ann. 7. apud Imp. Conſtantinopolitanum Orator fuit pro Innocentio VI. Pręfuit Salernitanæ Eccl. ann. 14. & ab Vrbano V. ad Ebredunenſem Eccleſiam in Gallia trāſlatus eſt in locum Raymundi ad Agenenſem euocati 6. Idus Ianuar. 1364. eodemque anno relicta Ebredunenſi Viuarienſis Epiſcopus euaſit Non. Septemb. in qua obijt. Horum non meminit Claudius Robertus in Gallia Chriſtiana.

31 GVILLELMVS Sanſeuerinus Neapolitanus Præpoſitus Aqnenſis ſucceſſit Bertrando anno 1364. Kalend. Febru. ex Regeſt. Vatic. Vrbani V. anno 2. Hic Capitulo, & Canonicis Salernitanis ſacellum ſanctiſſimæ Trinitatis in maiori Eccleſia conceſſit, ac donauit eidem Eccleſiæ pretioſam illam cuſtodiam, ſeu vas cryſtallinum de Rocca nuncupatum, auro, argentoque mira arte elaboratum, ponderis librarum decem, in qua deferebatur eximia pompa Auguſtiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Exceſſit circa annum D. 1377.

32 IOANNES de Aquauiua Neapolitanus, hic vel legitimè ſucceſſit Guillelmo, vel à Clemente VII. Pſeudo-pontifice intruſus eſt poſt mortem ipſius Vuilelmi; in lib. namque ſolutionum eiuſdem Clementis memoratur ipſe Ioannes vltima Ianuarij 1378. nulla alia deinceps die eo memoria extat.

33 GVILLELMVS de Capua Comitis Altæuillæ filius electus Salernitanus ab Vrbano

bano VI. creatus eſt Diaconus Card. ſan- A
ctæ Mariæ in Coſmedin anno 1378. data-
que eſt ei in Commendam Salernitana Ec-
cleſia eadem die. Romæ obijt anno 1389.
10. Kalend. Aug. Presb. Card. S. Stephani
in Cœlio monte: de quo legendus Ciac-
conus, & Mazella in deſcriptione huius
familiæ.

34 LIGORIVS de Maiorinis nobilis Neapolitanus Monachus ſancti Benedicti, ac 23. Abbas Cauenſis, inſignique prudentia præſtans, poſt decimumtertium annum à ſua præfectura factus Salernitanus Archiepiſcopus à Bonifacio IX. anno 1394. 7. Id. Aug. inde an. 1400. tranſlatus eſt ad Colocenſem, vt vidimus in lib. Prouiſ. Prælat. Bonifacij. Præcipuus auctor fuit, vt Epiſcopatus Cauenſis erigeretur ann. 1384. cum Communi Cauenſi. Quędam capitula ſuper huiuſmodi erectione ſanciuit, quorum initium. *Nos Frater Ligorius de Maiorinis de Neapoli Abbas dicti monaſterij Cauenſis, &c.* Seruatur Inſtrumentum in tabulario prædicti monaſterij. Fratrem habuit Petrum de Maiorinis Salerni Straticotus ſub Ioanna Regina. De hac gente, quæ adhuc Salerni extare fertur, ſæpè mentio in Regeſt. Regijs, & tumulus legitur Lipoli Maiorini, qui obijt an. 1341. die 9. Maij, & Marini patris eius in Eccleſia ſancti Dominici Neapolis.

B

35 BARTHOLOMÆVS de Aprano nobilis Patritius Neapolitanus ex Archiepiſcopo Tarentino transfertur à Bonifacio IX. ad hanc Salernitanam Eccleſiam anno 1400. non. Febr. ex lib. Prouiſ. Hic ære ſuo argentea arcula pōderis librarum ſex recondendum curauit Brachium dextrum, B. virginis, & martyris Agathæ. Quo Præſule Regina Margarita Ladiſlai Regis mater donauit Eccleſiæ Salernitanæ Arcas illas tam magnas, miréque depictas, auro vndique ornatas, quæ in Sacrario aſſeruantur; eadem Regina, ſub Datum in Caſtro Nouo per virum nobilem Matthæum Pudericum
C
an. 1412. die 4. Aprilis, 5. Ind. donat Cappellæ ſancti Ioannis Baptiſtæ in Eccleſia maiori Salernitana, ſitæ, à ſiniſtro latere altaris magni, feudum, ſeu caſale Sariguani ſitum in territorio, & pertinentijs Sancti-Seuerini Principatus Citra, quod fuit viri nobilis Franciſci Sarignani de Salerno militis. Cuius Reginæ corpus in Eccleſia Fratrum Minorum Salerni admirando marmoreo tumulo requieſcit. Ex hac vita migrauit Bartholomæus anno 1414. die 4. Septemb. ſepultus cum magna funeris pompa in Metropolitana, ibi in marmoreo tumulo hęc proſtat legentibus inſcriptio.

D

In hoc tumulo iacet corpus Reuerendiſſ. in Chriſto Patris, & Domini Bartholomæi de Aprano de Neapoli Decretorum Doctoris, permiſſione Diuina Archiepiſcopi Salernitani, qui obijt ann. Dom. MCCCCXIIII. die iv. menſis Septembris, vij. Indict. cuius anima requieſcat in pace, Amen.

NICO-

36 NICOLAVS Piſcicellus Neapolitanæ gẽtis nobiliſſimus Berardi filius, licet maxima cum laude Acheruntinæ Eccleſiæ præeſſet, à Ioanne XXIII. in gratiam Ioannæ II. Reginæ ad hanc Salernitanam Eccleſiam tranſlatus eſt 10. Kaleud. Martij 1415. Hunc doctiſſimum, & humaniſſimum fuiſſe tradit hiſtoria Piſcicellæ gentis, cui Ioanna Regina oppidum montis Corbini, cum caſtris, hominibuſque conceſſit, quam tatam habuit anno 1417. Alio quoque priuilegio eiuſdem Reginæ memoratur, Olibani Caſtrum, bellorum tempore per Ladiſlaum Regem pignori datum fuiſſe ob acceptas mutuas pecunias, Antonio & Paulo de Fuſco fratribus Baronibus, ea tamen lege, vt dum tale pignus penes ſe haberet, mediam omnium fructuum partem ſupradicti caſtri, Salernitanæ Eccleſiæ ad quam caſtri poſſeſſio ſpectabat exoluerent. Quæ ſolutio, ſi fieri deſiſſet, ipſa etiam Regina de huiuſmodi media parte redditruum Archiepiſcopo ſatisfieri mandanit. Eccleſiam Salernitanam mirè exornaſſe dicunt, in qua cum obijſſet an. 1441. ſepeliri mãdauit: cadauer eius ante æneam partem humatũ Nicolaus eius nepos eiuſdemque Sedis Archipræſul cœnotaphium poſuit, quod prætereuntium pedibus penè exeſum adhuc viſitur.

. . . . . Hic Piſcicellus Præſul
. . . . Nicolaus in vina
. . . .
Oſſa dabat humus merita . . .
in arca
Marmorea clauſit Præſul, & ipſe
nepos.

Sub Nicolai Pontificatu Pacilius Turdus Salernitanus ex Piſtorio Etruriæ ciuitate oriundus ędificare fecit Oratorium S. Saluatoris intra muros ciuitatis. ſuiſque ferè omnibus bonis dotauit, in eoque corpus ſuum condi mandauit, vbi hæc proſtat legentibus inſcriptio.

Anno Dom. MCCCCXXIII.
de menſe Maij die xxiv. Pacilius Turdus de Salerno ædificari fecit ſuis ſumptibus iſtud Oratorium ſub vocabulo Dom. Saluatoris pro ſui anima, & ſuorum.

Porrò Lupus Turdus Piſtorienſis nobili familia natus vir egregius ſub Carolo I. Rege, cum eſſet Prouinciæ Principatus Prorex, & Iuſtitiarius Turdam familiam Salerno proſeminauit, cuius poſtremus Pacilius fuit: geſtat pro inſignibus familia hæc Parmam bipartitam auream, & argenteam.

37 BERNABAS Vrſinus Domicellus Romanus ſucceſſit Nicolao anno 1441. 7. Kalend. Maij: maiorem Eccleſiam ruinam vndique minitantem ære ſuo reparauit, & poſtquam ſediſſet annis ferè octo mortuus eſt ſalutis anno 1449.

38 NICOLAVS Piſcicellus Neapolitanus, Nicolai ſuperioris ex Iacobo fratre germano nepos antea Epiſcopus Biſianenſis à Nicolao V. ad hanc Salernitanam Eccleſiam tranſlatus eſt 7. Id. Apr. 1449. Hic ob eximias animi ſui dotes valdè dilectus eſt à Ferdinando I. Renatoque Regibus, à quibus priuilegia obtinuit pro ſe, ſuiſque ſucceſſoribus, de Monte-Corbino, Olibano, ac ſancto Victore, cum omnibus ſuis annexis, ac iuribus anno 1460. Fato functus eſt egregius Præſul anno 1471. & in Cathedrali humatus hoc ad tumulum inſculpto epitaphio.

Piiſſimi Patris Nicolai Piſcicelli
optimi Præſulis Salernitani
oſſa,
anno ſalutis MCCCCXXI.

39 PETRVS GVILELMVS de Rocca Hiſpanus ad hanc Salernitanam Sedem aſcen-

aſcendit anno 1471. Quo Præſule facta fuit Icon in Altari maiori ſuperioris Baſilicæ eius ſumptu, reparauitq; apſidis (vulgo tribunæ) ſiniſtrum latus. Mortuus eſt Romæ anno 1482. 18. Octob. ſepultus honorifice in tumulo S. Mariæ de Populo prope Sacrarium hoc epitaphio.

Petro Guilelmo Roccæ Valentino Salerni Archiepiſcopo V. I. conſultiſſ. Sixti IV. Pontif. Max. Refer. Primat. qui obijt ann. ſal. MCCCCLXXXII. die xviij. Octob.

40 IOANNES Aragonius Neapolitanus Regis Ferdinandi filius, ſummæ grauitatis Princeps in Eccleſiaſticis cæremonijs perdiligens, boniſque artibus maximè deditus electus Salernitanus Archiepiſcopus an. 1472. à Sixto IV. à quo inter Diaconos Cardinales aſcitus; Archiepiſcopus Tarentinus, & Strigonienſis Eccleſiæ Adminiſtrator, Montis-Caſſini, ac ſancti Laurentij de Auerſa Commendatarius, alijſq; opimis Sacerdotijs ditatus, in Pannoniam Apoſtolicæ Sedis Legatus, Romæ exceſſit Presb. Card. S. Sabinæ anno 1485. die 16. Octob. ſeptima noctis hora, ſepultus ſub paſide tituli ſui iuxta altare maius in lateritio tumulo, ſub cubiculis Honorij Papæ IV. cuius eximias virtutes Papienſis multis in litteris recenſuit. Hic Synodicas Conſtitutiones Salerni edidit ann. 1485.

41 OCTAVIANVS Bentiuolus Engubinus Ioannis filius, antea Epiſcopus Eugubinus die 10. Maij 1486. Salernitanam dignitatem adeptus eſt ab Innocentio VIII. apud quẽ Oratoris munere fungebatur pro Antonello Sanſeuerino Salerni Principe, cuius erat à ſecretis, prone Regni Baronibus. Hunc magnitudine animi, liberalitate, cæteriſque ampliſſima fortuna dignis virtutibus ornatum fuiſſe ferunt. Sedit ad annum vſque 1498. & bono fine quieuit. De quo in Engubinis Epiſcopis prim. tom.

42 IOANNES Vera Hiſpanns Valentinus die 4. Iulij ann. 1500. Salernitanus adlectus eſt Archiepiſcopus ab Alexandro VI. pauloque poſt Presb. Card. S. Balbinæ pronunciatus. Fuit quippe vir ſummæ integritatis, ac modeſtiæ. Sub Alexandro ad Gallos, Angloſque à latere Legatus, quo munere etiam aliquando functus eſt in Marchia. Romæ exceſſit ſub Iulio II. ann. 1507. die 4. Martij conditus in Eccleſia S. Auguſtini ad ſacellum S. Moniæ ſepulchro nobili marmoreo, & cœnotaphio, quod eſt huiuſmodi.

D. O. M.

Ioanni Veræ Algeritano agri Valentini Cæſarei Pontificijque iuris conſultiſſ. Presb. S. Balbinæ Card. Salernit. qui ab Alexandro VI. Pont. Max. vltro ex Hiſpania accitus, & inter Patres relatus, Piceno, Aemiliaque magna Prouinciarum commendatione præfuit, difficillimiſque Eccleſiæ temporibus duobus præſertim interpontificijs, cum magnas turbas compoſuiſſet, pacem, quietem, otiumq; vrbi Romæ reddidiſſet tanti Pont. iudiciũ ſumma prudentia, integritate, animiq; magnitudine comprobauit; vixit an. lij. menſ. v. dies ix. Oliuerius Neapolita. & Franciſcus Coſentin. S. R. E. Cardd. ex teſtamento poſuerunt.

FE-

43 FEDERICVS Fregoſus Iannenſis Auguſtini ex Gentili Montefeltria filius, frater Octauiani Ianuę Principis die 5. Maij 1507. Salernitanus renunciatus eſt Archiepiſcopus à Iulio II. à quo Eugubinam Eccleſiam perpetuo adminiſtrandam ſuſcepit die 28. Iulij 1508. donec Archiepiſcopatus ſui munia pacificè exercere poſſet; ſiquidem cùm Galliarum partium eſſet, legitima ille adminiſtratione ab Hiſpanis primum, mox à Cęſarianis prohibebatur, cuius adminiſtrandæ, fructibuſque percipiendis, Carolo V. Imperat. poſtulante, Sedes Apoſtolica ſuffecit Gatinarium Protonotarium Apoſtolicum ad annum vſque 1527. quo ille mortuus eſt. A quo tempore vſque ad annum 1530. Regia Camera ſummariè fructus collegit, & Vicarius fuit quidam Epiſcopus Spiracenſis. Hoc etiam tempore Magiſtratus Regij pro Regni tutela Eccleſiam Salernitanam criminali iuriſdictione ſpoliarunt, vt Muſca ſcribit, in terris Montis-Corbini, & Olibani, quæ vſque ad illa tempora fuerant ſub ſpirituali, & temporali dominio ipſius Eccleſiæ, ſic etiam caſtris vtriuſque terræ. Ab anno verò iam dicto vſque ad 1533. Fridericus in integrum reſtitutus fuit, ſuique Archiepiſcopatus fructibus potitus eſt, & Vicarium habuit Epiſcopum Minoritanum, eodemque anno die 7. Febr. ad fauorem Nicolai Cardinalis Rodulphi reſignauit, & ad Eugubinam profectus Eccleſiam à Paulo III. anno 1539. inuitus, ac vltrò recuſans tãti honoris culmen, Presb. Card. renunciatus eſt, quod gemens accepit. Obijt Eugubij, cuius Epiſcopatum adminiſtrabat anno 1541. 11. Kalen. Auguſti, ſepultus in Cathedrali. Virtutes Friderici vberius recẽſet Folieta in elogijs, & nos honorificè in noſtris ad Ciacconum notis. Synodum Diœceſanam anno ſui Præſulatus 2. Salerni celebraſſe ſcribunt, eoque Præſide, erecta fuit prima porta lignea atrij Eccleſiæ Salernitanæ, quæ vocatur leonum, & Minimi recipiuntur, tradita ijs Eccleſia ſancti Bernardi, quam renouatam S. Franciſci de Paula vocarunt anno 1516. Cœnobium extruxit Robertus Sanſeuerinus Salernit. Princeps. Eo quoq; Præſule Marina de Aragonia Princeps

Salerni, ſub datũ Salerni die 1. menſis Nouemb. 1529. dono dedit Capellæ S. Ioannis Baptiſtæ Cathedralis annuos ducatos 12. ſuper dohanã Salerni pro celebrandis miſſis, pro oleo lampadis dicti ſacelli, pro animabus Roberti I. & Roberti II. Principum Salerni.

44 NICOLAVS Rodolphus Florentinus S.R.E. Diaconus Cardinalis, Salernitanus fuit Archiepiſcopus à Clemente VII. delectus die 7. Febr. 1533. Præfuit ad annum vſque 1548. ac liberè reſignauit ad fauorem Nicolai Card. Pij de Carpo, ſub quo, vt Muſca ſcribit, ad Salerni vaſtationem Ariadenus Barbaroſſa Turca, inſignis pirata anno 1544. 27. Iulij fugatus miraculo Apoſtoli, & Euangeliſtæ Matthæi, cùm ſereno cœlo magna repente orta eſſet tempeſtas, impij voti minimè compos, confracta penè claſſe aufugit. Quam ſanè memoriam Eccleſia Salernitana adhoc vſque tempus dicta die pia, & ſolemni pompa per ciuitatem, Deo, ac Beato Apoſtolo gratias agendo proſequitur. Huius rei hiſtoriã breui quidẽ, ſed eruditè deſcripſit M. Antonius Marſillus in vita S. Matthæi. Cęterum de Nicolao Rodulpho, vide quæ de eo ſcripſimus in tom. 3. dum de ipſo ageremus in Archiepiſcopis Florentinis, tum & in notis ad Ciacconem.

45 RODVLPHVS Pius Card. Carpenſis ex reſignatione Nicolai Card. Rodulphi, adminiſtrator Salernitanus euaſit anno 1548. & poſt paucos dies Nuncium remiſit; de quo laudatiſſimo Cardinale vide quæ ſcripſimus in prim. tom. in Epiſcopis Oſtienſibus.

46 LVDOVICVS de Torres Hiſpanus, patria Maleacenſis in Nicolai locum venit die 19. Decembris 1548. Paulo III. Pont. Max. Vir virtutis, & multiplicis pietatis, rerumque variarum cognitione illuſtris. Reparauit anteriorem partem atrij Eccleſiæ Salernitanæ. Romę obijt an. 1553. Archiepiſcopatus quinto, depoſitus in Eccleſia S. Catharinæ de Funarijs, vt vocant, vbi adhuc in marmorea tabula hæc legitur inſcriptio.

Ludouico de Torres
Ferdinandi filio Malacitano
Archiepiſcopo Salernitano
inſigni in Deum pietate,
in pauperes miſericordia,
in amicos ſtudio
ob ſpectatam in publicis
Apoſtolicæ Sedis
muneribus operam Summis Pontif.
ſui temporis
egregie caro

Dd *ex*

ex primis huius
religioſæ domus
fundatoribus.
Vixit annos lijx. menſ. xi.
obijt Idibus Auguſti
MDLIII.
Ludouicus de Torres
vtriuſque Signat. Referend.
Patruo magno
poſuit.

Cadauer eius in patriam relatum, maiorum in tumulo reconditum in Cathedrali Malacitana, hoc etiam habuit elogium.

Ludouico de Torres Carol. V. Imp. beneficio Archiep. Salerni, Summis Pontificibus Leoni X. Clem. VII. Paulo III. Iulio III. ob ſpectatam in publicis S. Sedis Apoſtolicæ muneribus operam egregiè charo, inſigni in Deum pietate, in pauperes miſericordia, in amicos ſtudio.
Ludouicus de Torres Archiepiſcopus Montis-Regalis tranſlatis ab vrbe Roma in patriam oſſibus, & in auitum ſacellum illatis:
Patruo optimo, & B. M. P.
Vixit ann. lviij. obijt anno ſalutis MDLIII. die xiij. Aug.

47 Fr. HIERONYMVS Siripandus Neapolitanus nobilibus parentibus Ioanne Ferdinando, & Iſabella Galeotta Troię in Apulia natus anno 1493. die 6. Maij. Puer annorum quatuordecim Eremiticam Religionem D. Auguſtini in celebri cœnobio S. Ioannis ad Carbonariam profeſſus, famoſum illum Ægidium Viterbienſem Ordinis Præſidem ſpiritualem parentem habuit, à quo, alijſque probatiſſimis viris pietatis, ac doctrinæ inſtitutum abundè ſuſcepit. Liberalibus itaque artibus imbutus, euaſit Theologus, Philoſophus, ac diuini verbi declamator eximius, Doctoratus lauream in Bononienſi Gymnaſio ſuſcepit, & per aliquot annos ſacras litteras publicè docuit, eos deinde in B omni ſanctitate, doctrinarumque genere protulit fructus, quos vix plura ab eo conſcripta volumina continere poſſe viderentur. Linguarum cognitione, Hebraicæ, Chaldeæ, Gręcæ atque Latinæ, vt vix Orator Chriſtianus doctrina, & eloquentia par reperiretur, quippè qui in pluribus Italiæ primarijs templis conciones doctas elegantes maieſtate oratoria nitidas feruenti ſpiritu habuit. Neapoli à Carolo V. Imp. nō ſine voluptate auditus aliquando. His virtutibus clarus ad ſummos honores aditum ſibi fecit. A Paulo III. ſui Ordinis Vicarius inſtitutis, deindè à Patribus Neapoli in Comitiis Prior generalis adle- C ctus anno 1539. quo magiſtratu humilitatis, ac quietis gratia, tum quod vteretur infirma valetudine ſe abdicauit, & ad Carbonenſes ſuos reuerſus, ſtudijs, ac pietatis operibus ſemper incumbens, Bibliothecam inſtruxit libris optimis locupletatam, Ad Carolum V. in Belgium pro Neapolitano Regno miſſus Oratore, benè adminiſtrata Regius Sacellanus, mox Salernitanus Archiepiſcopus deſtinatus, inuitò oneri collum ſubmiſit, cum paulo ante à liberaliſſimo Auguſto oblatum Aquilanum opimum Sacerdotium, primæ religioſæ vitæ contentus recuſaſſet. Anno itaque 1554. die 30. Martij, à Iulio III. D Papa Salernitanus Archipræſul adlectus, Romæ 13. Maij à Michaele Cardinale Saraceno, aſſiſtentibus Antonio de Capua Archiepiſcopo Hydruntino, & Iacobo Interamnenſi Epiſcopo in ſacello Pontificio, conſecratur feria 3. poſt Pentecoſtem. Salernum eodem anno ſolemni ritu ingreſſus, ſtatim ſynodum habuit, & defęcatos Cleri mores correxit, & oues commiſſas verbo, & exemplo cœpit inſtituere: Palatium, atriumque Epiſcopale vetuſtate fatiſcens reparauit. Chorum, & Sacrarium exornauit nouis additis ſubſellijs: ſacra indumenta ex ſerico, auroque contexta ad altaris miniſterium Eccleſiæ dono dedit, pluraque pio Paſtore digna egit, perfecitque ad animarum ſalutem, & Eccleſiæ ornamentum. Anno 1559. die 14. Februarij Neapoli Carolum V. Imp. funebri ora-

oratione laudauit, ſequenti veró à Pio IV. ad Vrbem vocatus, ad maiora munia adhibitus, in numerum Cardinalium cooptatus eſt anno 1561. ad titulum S. Suſannæ, ac pauló poſt Tridentini Concilij legatus Apoſtolicus in magnum reipublicæ Chriſtianæ, & Apoſtolicę Sedis ornamentum creatus eſt. Qui dum Tridenti rebus Concilij intentus commoraretur, febre correptus anno 1563. die 16. Kal. Aprilis abijt è vita, & in templo S. Marci ſepultus hoc inſculpto epitaphio.

Hieronymo Seripando Cardinali, Concilij Tridentini Legato. Chriſtophorus Patauinus Sodalitij Eremitarum mag. P. vixit annos LXX. menſ. V. D. XI.

Si quis honos tumuli, quantum ſol lampade luſtrat
Terrarum, cœlique tuum eſt Seripande ſepulchrum.

Cæterùm quanto ingenio valuerit Seripandus, monumenta ab eo poſteris relicta abunde teſtantur. Scripſit enim Comment. in omnes Diui Pauli epiſtolas in ſeptem Canonicas Epiſtolas: expoſit. in Euangelia, quæ in Quadrageſima leguntur. Quæſtion. 67. aduerſus hęreſes huius temporis: libros tres de hominis iuſtificatione: Tractatus de peccato originali. Ad nonnullos ſcripſit quæſtiones ex textu epiſtolæ Catholicæ, & reſponſiones: ſcripſit quoque conciones lingua Italica in Symbolum Apoſtolorum, & in orat. Dominic. ſermones latinè, quos in maioribus feſtiuitatibus ad fratres habebat, Compendium Chronicorum Ordinis ſui; Orationes complures. Hęc omnia, inquit Poſſeuinus, aſſeruantur Neapoli in Bibliotheca monaſterij S. Ioannis de Carbonaria, quam ipſe extruxit, eamque libris optimis omnium ſcientiarum genere, tum excuſis, tum manuſcriptis impleuit. Sed explicationem Symboli Apoſtolici Italicè ab eo ſcriptam, & quidem ſenſu vberem, ſtylo preſſam, Venetiis vulgatam ſumus conſecuti. Mirè Seripandum celebrarunt, & meritó, Auguſtiniani Hiſtorici Garimbertus, Paulus Manutius, Petramelarius, Cabrera, Ægidius Marcheſinius, Felix Mileſius. Subijciam hic quæ præſtans ſui temporis nobilis Poeta Hieronymus Borgius Epiſcopus Maſſæ Lubrenſis in Seripandi laudem cecinit. Extat in Epigram. lib. m. s. apud eruditiſſimum, ac doctum amicum noſtrum Leonem Allatium.

In Cœlo Seripande Deus tibi præmia ſeruat
Nos meritas laudes accumulare decet.
Nos omnis parit ſcelerum caligine merſa
Parthenope, in lucem te duce ſana redit.
Iſta quidem ſupero maneat facundia fonte
Ad ſuperos homines quæ trahit vſque choros.
Cedat Threicius, qui traxit in oppida vates,
Silueſtres homines, ſanctaque iura dedit;
Orpheus terrenam Seripandus rectiùs arcem
Cœli mortales nunc habitare docet.

De quo etiam adiectum Epigramma ſcripſit nuper noſter item doctus amicus Nicephorus Sebaſtus Meliſenus Eremitani Ord. alumnus.

Si qua fides faſtis, eademque & dira Britannis
Pelagium, Afris hæc protulit Aurelium.
Triſtia ſic lætis miſcet Deus; vnde venenum
Prodijt; hinc fundit ſcorpius antidotum
Auguſtinenſis ſic Tu Seripande Lutherum
Falce Tridentina ſternis, & interimis.

48 GASPAR Ceruantes Hiſpanus Getæ Caurienſis oppidi de Carceres, iuris vtriuſq; conſultus primum Archiepiſcopus Meſſanenſis, indé ad hanc ſedem tranſlatus die prima Martij 1564. diœceſanam Synodum ex Concilij mente celebrauit. Puerorum ſeminarium, & octo inſuper Clericos, vt perpetuó feſtis diebus Cathedralis altari maiori inſeruirent, inſtituit, quibus alendiś mille aureos legauit. Locum ad Sanctorum lipſana aſſeruanda conſtruxit. Aquam à riuo Fauſtino extra vrbem opere ſubterraneo ad Eccleſiam, ac Palatium Archiepiſcopale deduxit, aliaque pietatis opera fecit, quæ ſunt recenſita à Muſca. Anno 1568. relicta Salernitana, Tarraconenſem Eccleſiam ſuſcepit regendam, cuius ſapientia, ac doctrina in Concilij Tridentini celebratione Patribus admirationi fuit. A Pio V. anno 1570. Presb. Card. ad tit. S. Bartholomęi in Inſula creatus in Hiſpaniam ad Philippum II. Regem de grauiſſimis rebus legatus, Tarraconæ diem ſuum obijt 16. Kal. Septembris 1575. in Cathedrali ſepultus hoc epitaphio, quod cum reliquis eius virtutibus retulimus etiam in noſtris ad Ciacconium notis.

Michaeli Archangelo S. Gaſpari Ceruanti Getæ ex Inquiſitore Archiepiſcopo Maſſanenſi, item Salernitano, item

Tarraconenſi, Presbytero Cardinali Antiſtiti ſanctiſſimo, & vigilantiſſimo de Tarraconenſibus optimè merito

ex teſtamento.

Vixit annos LXIV. Præfuit Eccleſ. an: VII. Obijt XVI. Kal. Nouem. MDLXXV.

Virginibus ſacrum.

Inquiſitionis primum functus munere, creatus indè Antiſtes Meſſanenſium Romanam purpuram coruſcans verticem Getæ Ceruantes tantillus puluiſculus iam fiet hoſpes, deindè reſurget integer, Pia interim Parentem luget Tarraco, ſuæ magiſtrum vitæ habebit optimum.

49 M. ANTONIVS Cardinalis Columna, Camilli & Victoriæ Ducum Zagaroli filius excelſæ indolis, virtute, prudentia, omniumque ſcientiarum cognitione genere clarus, Tarentinæ Eccleſiæ Archiepiſcopus inter Patres Concilij Tridentini aſſedit. A Pio V. ad Salernitanam Eccleſiam tranſlatus 13. Octob. 1568. Seminario iam à Gaſpare inſtituto, vt ſcribit Muſca delegit ex ciuitate, diœceſiq; Salernitanã viginti quatuor pueros alendos, & inſtituendos, eorundem Collegium propè Eccleſiam erigendum curauit. Coacto Prouincialium Epiſcoporum Concilio anno 1572. plura ad ſuæ Diœceſis, ac prouinciæ reformationem, animarumque ſalutem ſanciuit. In ſuggero verò egregiè vermiculato, à Romualdo II. constructo

A ad dextram templi partem, paruum quendam locum ex marmore pulchris itidem lapillis diſtinctum ad ſeruandas Diuorum reliquias, tertio tantum die Paſchatis Reſurrectionis Domini vndè populo tunc faciliùs commóſtrarentur, ædificauit. Archiepiſcopalem Crucem argenteam, nec non vaſa permulta ex eadem materia Eccleſiæ donauit. Anno 1574. Archiepiſcopatus nuncium remiſit ad fauorem M. Antonij Columnæ Marſilij eius conſobrini, annuente Philippo II. Hiſpaniarum Rege. Cæterùm Columna, Piceni non ſemel Campaniæ, & Maritimæ legatus, Prænestinus Epiſcopus, S. R. E. Bibliothecarius, literatorum hominum patronus,
B omnibus charus, ac Romano dignus ſacerdotio Zagaroli obijt anno 1597. 3. Id, Maij. ibidem iacet ad S. Mariam, de quo legendus Ciacconus, Petrumelarius, alijque, qui virtutes M. Antonij abundè enarrarunt, de quo etiam in Tarentinis Archiepiſcopis redibit ſermo.

C

50 MARCVS ANTONIVS Columna Marſilius nobilis Bononienſis Cardi-
D nalis deceſſoris conſobrinus, Salernitanus Archiepiſcopus ſalutatus eſt anno 1574. die 13. Octobris, de quo hic ſubijciam, quæ de ipſo præſtantiſſimo Præſule ſcriptum reliquit Muſca eius ſynchronus, & familiaris. M. Antonius olim apud Philippum II. Catholicum, & inuictiſſimum Regem Cappellanus, & Conſiliarius, deindè Pij V. & Gregorij XIII. in vtraq; ſignatura Referendarius & Cancellariæ Apoſtolicæ correctos, cum quinquennium laudabiliter in vrbe tranſegiſſet, de conſenſu eiuſdem M. Antonij Cardinalis ad Regis præſentationem ab eodem Gregorio Salernitanæ Eccleſiæ præfectus eſt 25. Iunij (melius 13. Octobris) 1574. vir om-

A omni ſanè doctrinarum, virtutum, ac linguarum genere peritiaque: ornatiſſimus. Doctiſſimorum hominum opera vtebatur ſemper, præcipuè verò M. Antonij Maffęi I. C. pietate & doctrina, & vſu rerum verè illuſtris. In ſui verò muneris functione diligentiſſimus, vt qui in Archiepiſcopalis dignitatis faſtigium euectus, poſt editum inſignem illum de redditibus Eccleſiaſticis librum, gregem ſibi à Domino commiſſum ſanctis legibus, optimiſq; inſtitutis munire cupiens, & quæ reformationis indigerent, omni cum diligentia reformare diœceſana ſynodo coacta, ſynodicas conſtitutiones edidit. Nec his præclariſſimis ingenij fructibus contentus, in maximis ſui muneris occupationibus B. Matthæi Apoſtoli & Euangeliſtæ vitam, miracula, ipſius inſuper templi, atque ciuitatis deſcriptionem mira cum arte contexuit. Ac nuper denique celeberrimum illud Hydragiologiæ titulo prænotatum opus emiſit. Ex quo tanquam ex altero oceano omnium artium, omniumque diſciplinarum genera copioſiùs effluunt, ac emanant continentque præter Latini ſermonis puritatem, Hebræorum, Græcorum, exterarumque omnium ferè gentium exquiſitam linguarum cognitionem. Philoſophorum præterea, Theologorum, antiquorumque Patrum doctrinam ſatis mirificè complectitur. Idem de vniuerſis excommunicationibus librum, ſiue opus erat aggreſſus, quod vtinam in omnium ſacrorum Canonum, ac Theologiæ ſtudioſorum vtilitatem abſoluere potuiſſet. Accitus enim Romam à Sixto V. à quo iuſſus etiam fuit de Beatiſſimo Didaco in Diuorum numerum referendo ſuam proferre ſententiam, & præfecturæ ciuitatis Camerini deſignatus, ibi cum ſui officij partes diligenter impleret, multo labore depreſſus, in grauem febris incidit morbum, ex quo 24. menſis Aprilis anno 1589. ætatis verò ſuæ annum 47. agens, mortuus eſt. Camerino Romam cadauer deportandum M. Antonius, & Aſcanius Cardinales Columnenſes curauerunt, & in Eccleſia SS. Apoſtolorum honorificè ſepultum requieſcit. Funus ei cum decenti pompa Camerini, Romę, Bononiæ, Saler. factum eſt. Fleuit Camerinum præſidem, Roma dilectum, Bononia natum, Salernum Paſtorem. Salernitanum porrò templum aliqua ex parte reparauit, atque ornauit. Reparationes, ornamentaque breuitati conſulentes omittimus. Salerni funebri oratione Marſilium laudauit Donatus Laurentius.

51 MARIVS BOLOGNINVS Calatinas, nobili gente Bolognina apud Bononienſes clara oriundus, pater illi fuit Ioannes Carolus, mater Andreana de Tuſſo A nerſana, nobilis fœmina, quorum ſollicitudine iam indè à pueritia liberalibus diſciplinis, & pari morum elegantia exornatus Eccleſiaſticam diſciplinam amplexus, vtriuſque iuris laureatus, Caiacenſis Eccl. Decanatus auctus dignitate, Romam à Fabio Mirto Archiepiſcopo Nazareno patrueli accitus vtriuſque iuſtitiæ referendarius factus eſt à Pio V. Cumque id temporis perduellium Vgonottorum ſecta in Gallijs adeo inualuiſſet, vt Catholicam Religionem proſternere falſis dogmatibus & armato milite crederet, Pius, vt ijs malis occurreret, Fabium virum egregium, & rerum experientia celebrem, ſuum in Gallia Nuncium ad Carolum IX. Regem direxit, qui ſecum Marium duxit, vt ſolamen in laboribus, & in arduis negocijs ſubleuandis coadiutor eſſet, quorum conſilio & hortatu Carolus valido comparato exercitu perduellium vires, & cornua fregit, ſexdecim enim ſectariorum hominum millia cum eorum duce Principe Condeo, eo in conflictu deſiderata ſunt. Marius per quinquennium in Gallia apud Fabium fuit, & non ſemel è Gallia ad Pontificem, ac vice verſa in Galliam ad Nuncium de grauiſſimis rebus miſſus, operam ſuam nauauit egregiè, ac laudem promeruit. Præfuit deindè, cum in Italiam rediјſſent, in Agro Piceno, & ciuitate Bononia, alijſque Eccleſiaſticis vrbibus adeo cum ſui nominis fama, vt laudem promeruerit, & Archiepiſcopatu Lancianenſi donatus ſit à Gregorio XIII. ſub Sixto V. ad Anconæ ciuitatis regimen vocatus, ea integritate res terrę, mariſque moderatus eſt, vt Pontifici & Populo cumulatiſſimè ſatisfecerit, à quo depoſcente Philippo II. Hiſpaniarum Rege, ad Crotonenſem Eccleſiam transfertur, vbi cum fauſtè omnia ei contigiſſent, biennio poſt ab eodem Sixto, feruentibus vndiq; armis in Gallia ob Henrici III. funeſtū parricidium, pro noui Regis creatione, tumultibuſque ſedandis, in regnum illud

Nuncius deſtinatur. deinde Gregorio XIV. A
in Pontificatu ſuffecto, cum Salernitano Archiepiſcopatu iam per annum vacante, ad eam dignitatem capeſſendam multi anhelarent, ipſe omnibus antelatus, Salernitanus dictus eſt Archiepiſcopus die 7. Ianuarij 1591. ætatis ſuæ anno quinquageſimo primo. Quatuordecim omnino annis ſibi creditam rexit Eccleſiam, multiſque Synodis cum laude coactis, clericales mores reddidit defæcatiores: diœceſim luſtrauit, Eccleſiam vetuſtate ferè corruentem maximo ſumptu reparandam curauit, ad altaris miniſterium nonnulla vaſa argentea, ac paramenta ad ſacra peragenda argento, & auro contexta Eccleſię donauit. Eccleſiam, & Cœnobium in honorem Beatiſſimę virginis Mariæ, cuius erat B
deuotiſſimus, à fundamentis condidit pro Carmelitis fratribus, ac redditibus locupletauit. Archiepiſcopalem Sedem Tarentinam ditiſſimam vltro ei oblatam à Philippo Rege; Salernitana contentus, recuſauit modeſtè, vbique, & ſemper Regi, cuius erat à conſilijs, omnibus charus ob præcipuum pietatis cultum, ſtudiumq; Eccleſiaſticarum rerum. Deceſſit autem Neapoli die 25. Februarij anno 1605. corpus Salernum delatum, in Carmelitarum à ſe fundatum templum, vt teſtamento cauerat, terræ mandatum eſt eo in loco, vbi hæc proſtat inſcriptio.

C

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. D. Marij Bolognini Archiepiſcopi Salernitani Regijque Conſiliarij ſponſam, qui ſuam ſanctis exornauit ſanctionibus, monitis efformauit cæleſtibus, diuiniſque muniuit inſtructionibus, cuius nimia deuotio in Deiparam Virginem Carmelitani Ordinis præcipuam matrem, Carmelitas huc adduxit, Eccleſiam hanc extruxit, conuentum fundauit, donis, redditibuſque fœcundauit, non animam onuſtam, quæ meritis petiuit Olympum, ſed corpus PP. Carmelitæ eius implentes vota huc transferri, ac tumulari curarunt.

D

52 IOANNES Beltraminius de Gueuara Hiſpanus die 4. Decembris an. 1606. à Paulo V. adlectus eſt Archiepiſcopus, ſedit ann. 6. & ad Pacenſem Eccleſiam in Hiſpania tranſlatus eſt anno 1612.

53 LVCIVS Sanſeuerinus præter gentis ſuæ nobilitatem, ijs probitatis dotibus ornatus erat, quæ omnium viderentur poſſe promouere amorem, & gratiam, vnde cum eſſet Roſſanenſis in Calabria Archiepiſcopus, à Philippo III. Hiſpaniarum Rege præſentatus eſt Paulo V. Pontifici, vt Salernitanus renunciaretur Archiepiſcopus. Tranſlatus itaque à priori Eccleſia, ad hanc nobiliorem ann. 1612. die 19. Nouembris, diœceſim omnem ſuam ipſe diligentiſſimè perluſtrauit, celebratoque concilio ad puriores mores clerum reformauit. Sub Gregorio XV. ſenatoriam purpuram aſſecutus eſt ad titulum ſancti Stephani in Cœlio monte, anno 1621. eoq; defuncto, in Conclaui Vrbano VIII. Pontif. Max. ſuffragatus, ſub quo Salernum reuerſus deceſſit ſenex venerabilis die 25. Decembris 1623. ſepultuſque eſt in Metropolitana cum hac inſcriptione.

Lucio S.R.E. Cardinali Sanſeuerino Salernitano Archiepiſcopo, non minus virtutum omnium omnibus charo, quàm familiæ ſplendore claro viuenti, humili loco humile ſepulchrũ iubenti D. Aloyſius Sanſeuerinus Biſiniani Princeps ex fratre nepos poſuit xxv. Decembris MDCXXIII.

54 GABRIEL Treſcius Paniaqua Cardinalis tit. S. Pancratij Archiepiſcopatum Salernitanum obtinuit die nona Maij 1625. ſedit an. 2. & ad Maleacenſem in Hiſpania Eccleſiam tranſlatus eſt 28. Aprilis 1627. obijt ſupremi magiſtratus Præ-

ſes

ſes die ſecunda Februarij 1630. humatus in Maleacenſi Cathedrali.

55 IVLIVS Card. Sabellus olim Anconitanus Archiepiſcopus ad Salernitanam Eccleſiam ab Vrbano VIII. tranſlatus anno 1630. die 28. Ianuarij. Sedit ann. 12. & ad fauorem Fabritij nepotis nuncium remiſit ann. 1642. Romæ obijt Iulio menſe die 9. anno 1644. ſepultus iacet in æde Aracælitana propè Honorium IV. gentilem ſuum.

56 FABRITIVS Sabellus adlectus fuit Salernitanus Archiepiſcopus die 15. Septemb. 1642. qui ob generis ſplendorem ab Innocentio X. creatus eſt S.R.E. Card. ac Bononienſi Legatione cohoneſtatus. Sedit ann. 10. eodemq; munere ſe exſoluit hoc anno 1658.

57 IOANNES Torres Romanus Coſmi Torres Card. ex fratre nepos Archiepiſcopus Andronopolitanus apud Regem Poloniæ ſub Innocentio X. Apoſtolicæ Sedis Nuncius, tranſlatus eſt ad hanc Salernitanam Eccleſiam ab Alexãdro VII. Pontifice Maximo eodem anno 1658.

ACERNENSES EPISCOPI.

ACERNVM mediterranea eſt ciuitas Campaniæ Felicis in Prouincia Citerioris Principatus nomen retinẽs, Mauritio de Aſte Saonenſi origine Aſtenſi vetuſtiſſima Marchioni

A titulo ſubiecta. Eſt autem poſita citra Silarum amnem ad latus habens Veliam, de qua Sibylla apud Virgilium, *Portuſque require Velinos*, & Picentiæ celeberrimæ quondam vrbis à Romanis exciſæ ruinas. Eſt autem Acernenſis ciuitas vndiq; montium aſperitate vallata, nulliſque munita muris, ſed in media planitie, campoque ſita, vt in ea regione multa ſunt eiuſmodi oppida mœnibus carentia, è ruinis Picentiæ nata à Romanis ea mulcta Picentinis impoſita, vt ſine murorum ambitu pagatim habitarent. Cenſentur in ea ex codice Fiſci Regij familiæ bis mille ducentæ duodeuiginti animæ ſumma agri inopia laborantes. Nam agri quicquid eſt, non fru-
B mento, ſed lino ſerendo eſt vſui. Quod ergo natura loci negauit, induſtriæ incolæ parant. Nam Apuliam omnes iumentis, ac mulis obeunt, indeque aduecto frumento, & ſuam, & finitimorum oppidorum leuant inopiam: itaque cum prædiale, decimaſque ſoluere Eccleſijs nequeant, perſonales exoluunt, itaut quiſque matrimonio iunctus modij medianı; non iunctus quartam partem Eccleſiæ offerat. Huius Ciuitatis Leander non meminit. Adhuc, etiamſi multum inueſtigauerim, haud ſum aſſecutus quis illic primum Euangelium prædicauerit, quiſque eius diœceſis primus fuerit Epiſcopus; tamen antiquus eſt Acernenſis Epiſcopatus, & Salernitano Ar-
C chiepiſcopo ſuffraganeus, nulluſque occurrit eius Sedis Epiſcopus ante annum 1136. Cathedralis Baſilica olim erat titulo S. Donati Epiſcopi, & martyris, ſed ea collapſa Acernenſes Epiſcopi Cathedrali vtuntur matrice Eccleſia Deiparæ Virginis nomine dicata, in qua aſſeruatur Caluaria S. Donati Epiſcopi Aretini, & martyris ciuitatis huius Patroni, cuius feſtus dies magno finitimorum oppidorum concurſu hic celebratur. Sacris in ea miniſtrant Canonici incerto numero: eſt enim Eccleſia receptiua, ac proinde in Canonicorum numerum recipitur quisquis ex eadem ciuitate Presbyter ordinatur; ſed quia
D penes Canonicos ius eſt miniſtrandi ſacramenta, ad id munus non niſi examinatus eligitur, ac probatur. Erant autem dum hæc ſcriberemus Canonici duodecim. Ex his verò quatuor perpetuo dignitate eminent, Archidiaconus, ſecundus ab Antiſtite; Primicerius, Theſaurarius, & Cantor. Ab ijs verò quotidie more cæterorum Epiſcopatuum Miſſa conuẽtualis celebratur, diuinumque officium in Choro recitatur, & feſtis diebus à prandio pueri doctrina Chriſtiana imbuuntur, Canonicis per vices, & hebdomadas id munus obeuntibus. Dominicis vero Aduentus, & Quadrageſimæ tempore concio habetur. Singulorum autem Canonicorum maſſa communis vigintiquinque ducatos Regni non exce-

A excedit. In ciuitate prǣter Cathedralem duæ olim Parochiales Eccleſiæ erant, quæ nunc ob imminutam admodum populi frequentiam, ſublata cura animarum ad Miſſas tantum celebrandas ſunt vſui. Vnicum tantùm monaſterium virorum Regularium S.Franciſci Minoris Obſeruantiæ, & duæ Confraternitates laicorum ibidem ſunt. Hoſpitale nullum, nec Mons pietatis eſt, caretque Clericorum Seminario. Gens eſt à blaſphemijs quidem, ac fraudibus pura, ſed inimicitijs, & inteſtinis odijs imbuta, vt ibi tutò iam habitari difficile poſſit; iras enim gerunt implacabiles, vt in illis ſędandis, atque componendis maximè ſit Epiſcopo laborandum. Nam vbi
B ſemel odia in animo inſederint, efferuntur, mutuaſque ſibi cędes moliuntur, vt nullus ſanguinis ſit modus. Diœceſis trifariam diuiſa eſt, prima pars Acernenſi ciuitate à nobis iam deſcripta definitur, altera pars eſt Mons-Coruinus in plures pagos diuiſus. Hoc oppidū eſt in ditione immediata Regis: ſitū eſt in montibus olei feraciſſimis, in quibus major ferè pars Eccleſiaſticorum prædiorum ſita eſt, ſubiacent montibus agri, & lati, & fertiles, qui ab indigenis excoluntur ad mare vſque porrecti, & per duodecim paſſuum millia patentes, itaut meritò parua Apulia vocentur. In ijs campis olim Picentia ſita erat, ea porro pars oppidi huius, quæ ad
C Acernenſem Diœceſim pertinet, ad 600. focos, ſeu domicilia complectitur. Eccleſia ibi matrix eſt titulo S. Petri Capitularis, & receptiua, in qua tres ſunt dignitates, Archipresbyter, Primicerius, & Theſaurarius, Capellani autem duo, quicunque autem ex hac Diœceſis parte Presbyter ordinatur, in eorum numerum adſcribi ſolet. Hinc maior pars oppidi ſacramenta petit. Capitularis portio ſingulorum Presbyterorum eſt quindecim ducatorum. Eſt præterea in hac Eccleſia ſodalitas laicorum annuos habens redditus quingentorum ducatorum, ex quibus ſtipendia ſex Capellanis perſoluuntur, ceramque, & oleum Eccleſiæ miniſtrat, & pauperibus ſubuenit. Huic Eccleſiæ ad latus
D adiacent ædes Epiſcopales, quod in eo oppido reſidere Epiſcopi Acernenſes conſueuerint, & in hac Eccleſia muneribus Epiſcopalibus fungi. Eſt in eo oppido altera Collegiata, in qua Rector habetur, & quatuor Capellani, qui vicinioribus pagis adminiſtrant ſacramenta, & duæ aliæ Parochiales ſingulis Curatis attributæ. Tertia pars Diœceſis Gaurus eſt, pagus Lucæ Gaurici Epiſcopi Ciuitatenſis Aſtronomi, & Poetæ præſtantiſſimi natalibus illuſtratus ad commune Geofani pertinens, & ad Marchionis Vaſti ditionem; focos habet octoginta, & Capitularem Eccleſiam cui ſuus præeſt Archipresbyter. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus 900. circiter ducatorum illarum partium; taxa verò in libris Fiſci Apoſtolici florenorum 70. Epiſcopi autem, qui in ea floruerunt, ſequentes tantum ſunt à nobis inueſtigati.

1 PISANVS Epiſcopus Acernenſis florebat anno 1136. cuius memoria extat in monumentis eiuſdem Eccleſiæ, ſucceſſores eius plurimorum annorum ſpatio ignorantur.

2 PASCHVS ex Canonico à Capitulo Epiſcopus electus anno 1222. cuius electionem Honorius III. examinandam commiſit Epiſcopo Sarnenſi 3. Kalend. Aprilis anno Pontif. 8. epiſtola extat in Reg. Vat. num. 333.

3 LVCAS Ord. Minorum Epiſcopus Acernenſis ann. 1274. vna cum Gualterio Ord. Prædicatorum Epiſcopo Porentino, & Palmerio Murano côſecrauit Eccleſiam ſanctæ Mariæ Maioris oppidi Diani à Rogerio Sanſeuerino Comite Marſici côſtructam, anno 1274. Templum D. Petri Montis-Corbini exædificauit, vt ad parietes ex marmore ibidem proloquitur inſcriptio hæc.

Princeps Paſtorum templum tibi
Petre decorum
Offero. ſume datum, me dextris pone locatum.
Hoc Paſtor Lucas ſtudio perfecit amoris,
Cui ſuperinducas IESV diadema decoris.
Anno M.CC.LXXIV.

Interfuit conſecrationi Eccleſiæ S. Mariæ, olim S. Pauli de Palearea in ſuburbio Salerni Ord. Prædicatorum an. 1277. menſe Maij.

4 ANDREAS Capograſſus an. 1309. in Reg. Regio Neapol. memoratur.

BAR-

5 BARTHOLOMÆVS Epiſcopus huius Sedis, & Regius Conſiliarius an.1314. ex eodem Regeſt. A

6 IORDANVS ſub Ioanne XXII. vixit, cuius memoria habetur in lib. ſolutionum ſacri Collegij an.1321. die 7. Ianuarij, eiuſdemque meminit Regeſt.Reg.Neapol. mors illum abſtulit anno 1331.

7 Fr. PETRVS Ordinis Minorum præficitur huius Eccleſiæ Præſul ab eodem Ioanne XXII. anno 1331. Kal Iunij defuncto Iordano, ex Reg.Vat. fato functus eſt extremis annis Benedicti XII.

8 IACOBVS Archidiaconus Acherſitinus à Clemente VI. delectus eſt in demortui Petri locum anno ſalutis 1345. 18. Kalend. Iulij, caſſata prius electione Fratris Ioannis de Alexandria Ord. Eremitarum S.Auguſtini à Capitulo celebrata, vt notatur in ep.4. anni 3. Clementis in Reg. Vat. Exceſſit Iacobus an. 1348. Ioannes verò, qui ab Archiepiſcopo Salernitano conſecrationis munus acceperat, tres annos Acernenſem Eccleſiam adminiſtrauit nullius Eccleſiæ Epiſcopus remanſit, factuſque eſt Andrienſis Epiſcopus 4. Id. Decemb. eiuſdem anni, vt narrat ep.190. fol.85. Reg. Vat. anno 7. Clementis. B

9 MATTHÆVS de Marino Canonicus Litterenſis, ſucceſſit Iacobo ann. 1348. 15. Kal.Iunij ex Reg.Vat.ep.210. fol.119. mortuus eſt Vrbano V. ſedente an.1363.

10 IVLIANVS Epiſcopus Nebienſis in Corſica ad hanc Eccleſiam tranſlatus 12. Kal. Aug. 1363. ab eodem Vrbano V. vbi, vel quando obierit, incertum. C

11 THOMAS Clementis VII. Aſſecla.

12 BENEDICTVS de Eſculo fortaſſis ab eodem Clemente VII. Pſeudopontifice intruſus in hanc Eccleſiam, recognouit pro Thoma prædeceſſore die vltima Martij 1389. ex lib. ſolut.Prælat. Idem ad vnitatem Eccleſiæ receptus à Bonifacio IX. ab eodem tranſlatus eſt ad Eccleſiam Caſtellanetenſem anno 1396. Hic magis ad arma pronus, contra Ladiſlaum Regem Capuanam arcem, in Ludouicum Regem transfundendam curauit, deinde relicto Ludouico, Ladiſlaum Regem adorauit. D

13 Fr. PACELLVS de Salerno Ord. Minorum per tranſlationem Benedicti Acernenſem Eccleſiam ſuſcepit regendam 13. Kalend. Aprilis anno 1396. obijt anno 1405.

14 MANFREDVS de Auerſa vir nobilis Clericus Neapolitanus, Innocentij Papæ VII. Acolythus ab eodem eligitur in Epiſcopum huius Sedis Id.Iulij 1405.

15 ANTONELLVS, ſeu Antonius Syraca Salernitanus Epiſcopus Nebienſis in Corſica ad hanc Eccleſiam tranſlatus à Martino V. anno 1418. 17. Kalen. Martij, ſequenti verò anno cœnobium S.Leonardi *della Strada*, Salernitanæ diœceſis in commendam accepit. In patria obijt an.1436. vbi iacet in Metropolitana cum hoc epitaphio.

Hic iacet corpus Reu. in Christo Patris Domini Antonij Syraca Epiſcopi Acernenſis, qui obijt ann.D MCCCCXXXVI. Die vi. menſ. Iulij xiv. Ind.

16 NICOLAVS Solimele Salernitanus Archidiaconus præficitur in demortui Antonelli locum 6. Kalen. Septemb. 1436. cuius electio in actis Conſiſt. Eugenij IV. legitur: eius memoria extat ad annum vſque 1451. tranſlatus ad Venuſinam Eccleſiam.

17 PARACLITVS de Maluetijs Bononienſis clara, & vetuſta familia natus effectus eſt Epiſcopus Acernenſis die 15. Maij anno 1460. à Pio II. ad hanc dignitatem vocatus anno Pontif. 2. Obijt anno 1487. de quo in lib. oblig. mentio. Herrera in Alphabeto Auguſtiniano habet hunc fuiſſe religioſum Eremitani Ord. ſancti Auguſtini.

18 MENELAVS de Ianuarijs nobilis Neapolitanus I.V.D. inſignis euaſit Acernenſis Epiſcopus Id. Feb. 1487. tranſlatus ad Surrentinam Eccleſiam 1493.

19 Fr. ANTONIVS Bonito de Caccharo Ord. Minorum ſacræ Theolog. Magiſter, Regi Ferdinando cariſſimus, & ab eleemoſynis, Epiſcopus Montis-Marrani ad hanc Eccleſiã tranſlatus die 14. Feb. 1493. per tranſlationem Menelai ad Surrẽtinam. Fuerat Prouinciæ Terræ Laboris, ſcripſitque elucidarium Deiparæ Virginis, Manuale omnium ferè definitionum, & diſceptationum caſuum conſcientiæ. Poſtquam multa præclarè geſſiſſet in ſuæ Eccleſiæ honorem ob ſingularem erga egenos benefi-

cen-

centiam Pater pauperum nuncupatus deceſſit an. 1510. fertur poſt multos ab obitu annos, integrum eius corpus fuiſſe repertum. Videndus Vvadingus tom.7. Annal.Min. & in lib. ſcriptorum Ord. Minorum. A

20 PETRVS de Aretio anno 1511.

21 ALEMANNVS obijt 1514.

22 LVCIVS electus ann. 1514. die 29. Maij.

23 POMPEIVS Card. Columna huius Eccleſiæ adminiſtrator anno 1523. eodem munere deinde obiuit an.1525.

24 HIERONYMVS Oliuerius Archidiaconus Acernenſis creatur Epiſcopus à Clemente VII. anno 1525. die 23. Iunij. B Ad quatuor ſupra decem annos hanc rexit Eccleſiam, deinde ſenio affectus, eo munere ſe exoluit ann.1539.

25 MARCELLVS Ceruinus Card.S.Crucis hanc Eccleſiam in adminiſtrationem accepit die 9. Iulij 1539. eamque deinde dimiſit eodem anno die 29. Octobris. Hic euaſit Summus Eccleſiæ Pontifex ſub nomine Marcelli II. de quo vide tom.primo in Engubinis Epiſcopis.

26 NICOLAVS ANGELVS de Oliueris factus eſt Acernenſis Epiſcopus die 29. Octob.1539. obijt anno 1566.

27 Fr. IOANNES MATTHÆVS Valdinas Siculus Ord. Prædicatorum Theologus, Epiſcopus delectus eſt anno 1566. die C 15. Maij, mortem obijt an.1570.

28 LÆLIVS IORDANVS Romanus adlectus anno 1570. die 26. Iunii, præfuit annis decem, tranſlatuſque deinde eſt ad Archiepiſcopalem Sedem Roſſanenſem in Calabria anno 1580. die 28. Nouembris. Edidit tractatum de maioribus rerum capitalium Epiſcoporum cauſis ad Pontificem maximum deferendis, ac de Romanæ Sedis origine atque auctoritate Venetijs 1572.

29 IOANNES FRANCISCVS Orificius Neapolitanus Acernenſi Epiſcopatu inſignitur die 24. Februarij an. 1581. Præfuit ann. 12. ac adminiſtrationi liberè ceſſit anno 1593. Cauſam abdicationis affert D Capaccius lib.2.Neap. hiſt.Ioannes Franciſcus Orificius, ait, Epiſcopus Acernenſis qui mortuo patre, vt rem familiarem prudenter adminiſtraret, vt fratris filios fortunis, virtutibuſq; & dignitatib. ornaret eâdem curam adhibendam ſuorum regimini exiſtimans, quam ſubditorum pietati Epiſcopatu ſe abdicauit. Demum Neapoli deceſſit, ſepultuſque eſt in templo S. Mariæ Monachorum Oliuetanæ familiæ, & ſepulcbro, quod ſibi viuens parauerat cum hoc epitaphio.

*

D. O. M.

Ioanni Franciſco Antonij F.
Orificio Epiſcopo Acernenſi Eccleſiæ ſuæ rebus pie conſtitutis
& auctis, eadem ſponte depoſita, Epiſcopatu S.Seueri, quem
Gregorius XIII. Pont.Max.
obtulerat recuſato; hanc ſibi laborum metam P. P.
M.DXCVII.

Propè Ioannis Franciſci ſepulchrum iacet Antonius genitor in nobili tumulo, cui hoc cœnotaphium poſuit idem Ioannes Franciſcus tunc Epiſc. Acernenſis.

D. O. M.

Antonio Orificio
ſacri Conſilij in Regno Neapolit.
Præſidi, & Vice Protonotario
Carolo V. Aug & Philippo II. Rege
Catholico annos prope L. publicis
muneribus functo,
ac per omnes honorum gradus
ad ſupremum euecto
Ioannes Franciſcus Epiſc. Acernenſis
Parenti optimo.
Obijt annos natus xxciv.
M.DLXC.

30 ANTONIVS Agellius Surrentinus Clericus Regularis vita integer, & doctrina inſignis, qui ſub Pio V. aliiſq; Pontificibus præclaro operi nempe ſacrorum bibliorum correctioni admotus fuerat, à Clemente VIII. ſublectus eſt Epiſcopus Acernenſis die 24. Nouemb. 1593. Septem annis laudatiſſimè eam rexit Eccleſiam, ſponte deinde Epiſcopatu ſe abdicauit anno 1604. Quantæ virtutis fuerit, modeſtiæ, eruditionis, audies à Theatinæ Religionis hiſtorico Ioſepho Silos, qui prima, & ſecunda parte ijs nominibus extollit, ac ſparſim multa expoſuit. Clauſit hoc anno ſcilicet 1608. ſupremum diem vir ab eximia morum innocentia, & à doctrinarum laude, ſacriſque præſertim litteris, longè commendatiſſimus. Fuit is Antonius Agellius, magni olim Sirleti Cardinalis alumnus, quem vt Orientalium linguarum vſu, ſacrorumque codicum ſtudio æquauit, ita editis litterarum monumentis, atq; in commune compendium lucubrationibus, longè ſuperauit. Summis Pontificibus,

bus, quos plurimos eſt emenſus, apprimè commendatus. Eius fidei, ac eruditioni Hippolytum Cardinalem Aldobrandinum commiſit Clemens Pontifex VIII. qui & ipſum Epiſcopum Acernenſem renunciauit; ac mox vt Eccleſiæ bono Romæ hæreret eo munere abſoluit, attributo abunde cenſu, vt dignitatem, ac ſtudia ſuſtentaret. Quæ ſcripſit, recognouit, emendauit, tranſtulit, edidit, alias fuſe recenſui. Nihil eius ſcriptione accuratius, copioſius, grauius. Romæ vbi diu Clericus Regularis, & Epiſcopus in omnium laude, & luce eſt verſatus doctiſſimus, ac viua quædam bibliotheca audiebat. Commentaria in Salomonis Prouerbia inchoata ea quidem nec dum ad auctoris iudicium, limamq; exarata, quod haud æquum erat, deperire quid pretioſę lucubrationis, diu preſſa aſpexere tandem lucem Aloyſij Nouarini opera, ac neſcio cui plus debeant litteræ Agellio, qui ſcripſit, an Nouarino, qui ſuis opuſculis adſcripſit. Certe vt magnum eſt ſua cudere, ita plane dignum laude, aliena in lucem vindicare: nec parum quidē eſt, ita nitere in proprijs bonis, vt accedat etiam ad aliorum vigilij decus. Porro Agellius tot laboribus, ſtudijſque exhauſtus Romæ eſſe deſijt inter homines, profundiore quidem æuo: nam ſupra ſeptuageſimum ætatis annum exceſſerat; ſepultuſque cum ſuis eſt in D. Silueſtri cœmeterio. Eius ſcripta & lucubrationes cum Silos commemorat Franciſcus Boluitus in ſcriptorum Theatinorum ſyllexi, ac præcipua commendatione extollit, aureum opus in Pſalmos Dauidicos vniuerſos, & in Cantica illa, quæ in Romanos recitantur Breuiario: cuius cum laude meminit Martinus del Rio, qui in ſacris Adagijs numquam Agellij Pſalmos ſine præſtanti quodam iudicij, atque eruditionis elogio memorat.

31 Fr. PAVLVS Manara Placentinus Ord. Præd. Prior S. Sabinæ de Vrbe ſucceſſit Antonio die 20. Octob. 1604. ſeptem propè annos eximiè hanc rexit Eccleſiam, defunctuſque eſt anno 1611.

32 IOANNES FRANCISCVS Solimele Salernitanus Nicolai anteceſſoris gentilis hanc Eccleſiam regendam ſuſcepit die 14. Martij 1611. duobus annis Pontifex fuit, cum deceſſiſſet ann. 1613.

33 Fr. IOANNES Serranus Hiſpanus Alcanzanenſis Prouinciæ Cartaginenſis Ord. Minorum in Acernenſi Eccleſia ſucceſſit Solimele die 20. Nouembris 1613. vir doctus, in Beatiſſimam Virginem Mariam ſtudioſiſſimus, lib. 5. ſcripſit in laudem Immaculatæ eiuſdem Deiparæ & de ſacrificio Miſſæ. Hanc ſibi cōcreditam Eccleſiam quatuor ſupra viginti annos adminiſtrauit, obijtque anno 1637.

34 LVDOVICVS Galbiatus Pontremulenſis creatur ab Vrbano VIII. an. 1637. die 17. Aug. doctrina, & morum præſtantia clarus, ſcripſit ſoliloquium ad famulatum Beatæ Virginis Mariæ, cui erat addictiſſimus, ad Frāciſcum Card. Barberinum: eius cum laude meminit noſter Hippolytus Maraccius in ſua bibliotheca Mariana. Mortem improuiſam opetijt nondum exacto anno à ſua dignitate.

35 PETRVS PAVLVS Bouſius nobilis Patritius Florentinus ex Canonico Metropolitanæ Eccleſiæ ad Epiſcopatum hunc aſſumptus eſt anno 1638. die 13. Septembris tranſlatus deinde ad Cuperſanam Eccleſiam anno 1642. die 26. Maij; de quo ibi.

36 CLEMENS Confectus Epiſcopus Muranen. ad hanc Eccleſiam tranſlatus die 13. Aprilis 1643. vbi diem obijt, opimo ad fauorem Apoſtolicæ Cameræ relicto ſpolio.

37 CAMILLVS Ragone Tricaricenſis nobilibus parentibus ortus I.V.D. varijſq; muneribus functus ab Innocentio X. Pontifice ad Acernenſem Epiſcopatum vocatus eſt, Viuit.

CAMPANIENSES EPISCOPI.

CAMPANIAE ciuitas (vulgo *Campagna*) mediterranea titulo Marchionatus illuſtris, in Prouincia Citerioris Principatus inter altiſſimos montes non procul ab Ebulo nobili Campanię oppido, quod Robertus Guiſcardus exædifi-

dificauit, loco ameno, ac tutiſſimo ſita eſt, populo, ac ciuibus ſatis frequens, quorum multi nobiles, iuriſprudentiæ multi, & philoſophiæ laureati ſunt. Latet eius origo, tametſi ſabulentur nonnulli, qui eius principium in Cape Siluium Octauum Latinorum Regem transfundunt. Alij volunt è quatuor contiguis oppidis ſimul deinceps coniunctis, quæ infra limites Silaris, ac Battipagliæ fluminum circunſcribebãtur, ciuitatis faciem, & nomen ſumpſiſſe, quaſi Campaniæ extrema linea. Atro, Tenzaque fluuiolis ex vicinis montibus profluentibus alluitur, ſecaturque per medium, quæ campos deinde regionis amœniſſimæ, ac fertilis irrigant ad ſacietatem. Protulit hęc ciuitas vbique, & ſemper illuſtres viros, inter quos S. Antoninũ Abbatem è Caucitorum, ſiue è Caſtellorum antiqua ſtirpe, cuius ſacra lipſana apud Surrentum venerantur, & Dominicam ſanctiſſimam virginem, & martyrem ſub Diocletiano, & Maximiliano Imperatoribus pro Chriſto necatam, cuius dies feſtus agitur die 6. Auguſti: corpus eius miraculoſè Tropeiam Calabriæ ciuitatem delatum honorificè aſſeruatur. Ex his, huius ciuitatis Chriſtianitatis exordium præuium fuiſſe antiquum, aſſerendum eſt, caruit tamen Epiſcopali dignitate ad annum vſq; 1525. quo die 19. Iulij Clemens VII. Pontifex Maximus oppidum in ciuitatem, & Collegiatam Eccleſiam S. Mariæ de Pace in Cathedralem erexit, ac ſuffraganeam Salernitani Archiepiſcopi eſſe iuſſit, & cum Satrianenſi Eccleſia Compſano Archiepiſcopo obnoxia perpetuo coniunctam eſſe decreuit, ſicque harum Eccleſiarum Præſul, vt Campanienſis Salernitano, vt vero Satrianenſis Compſano ſuffraganeus eſt, Vtriuſque Eccleſiæ Epiſcopus in Campanienſi ciuitate reſidere ſolet. Cathedralis Eccleſia Campanienſis titulo S. Mariæ de Pace, cuius feſtiuitas in eiuſdem Natiuitate agitur, in ipſa Campanienſi vrbe ſitá eſt, ſtructura ampla, & recenti, ſed nondum abſolūta, ſuum tamen habet Sacrarium; hic aſſeruantur Sanctorum reliquiæ, pars brachij S. Apollinaris, & magna pars brachij S. Donati Epiſcoporum, & martyrum, vnaque ex ſpinis Coronæ D. N. Ieſu Chriſti, ſacris in ea miniſtrant decem & octo Canonici, è quibus ſeptem dignitate eminent; Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, Archipresbyter, Decanus, Cantor, & Primicerius· ſunt & duo officia, Theſaurarij, & Sacriſtæ. His accedunt Clerici præbendati decem, & quatuor portionarij Subdiaconales, vnaquæque autem præbenda vigintiquinque aureos non excedit. Ex diſtributionibus veró quotidianis quartam duntaxat portionem Clerici præbendati exigunt, quæ tamen admodum tenues ſunt, quippe cum decem dignitates,

A & Canonici ſinguli percipiant. Cæterum totius menſæ Capitularis præbendarum redditus ſeptingentorum, & viginti aureorum ſummam non excedit. In hac ciuitate præter Cathedralem, in qua animarum totius ciuitatis curæ Archipresbyter ſuperintendit, ſunt tres aliæ Parochiales, quarum duæ ſunt vnitæ Capitulo, tertia eſt Dominicanorum. Virorum cœnobia ſex ſunt diuerſorum Ordinum, nempe Prædicatorum, Auguſtinianorum, Franciſcanorum, Minimorum, Diſtrictioris S. Franciſci Obſeruantiæ, ac Capuccinorum. Sanctimonialium monaſteria tria, duo Ordinis S. Benedicti, vnum S. Franciſci. Laicorum
B ſodalitia quinque, aliquot dotata redditibus, qui in vſus pios erogantur. Xenodochium vnum; caret tamen Clericorum Seminario. Fidelium animę in ea degentium quinque millia, lares vero mille ſupra ducenti. Diœceſim Campanienſis Epiſcopatus nullam habet; ſatis tamen habet amplam in Satrianenſi ditione, & ſuo loco enarrabimus in Satrianenſium Epiſcoporum ſerie. Menſæ Epiſcopalis vtriuſque Eccleſiæ annuus cenſus aureorum 1200. illarum partium, qui colliguntur, tum ex cẽſibus frumenti, lini, & glandium, tum ex veteri caſtro huius diœceſis Caſtellario olim dicto, nunc ſolo æquato,
C quod cum ſuo territorio Goffredus Satriani Comes pleno iure Epiſcopo Satrianenſi donauit, taxatur vero in lib. Cameræ Apoſtolicæ ad florenos octuaginta octo, cum vno tertio. Campanienſium Epiſcoporum ſeries ſequens eſt ex Act. Conſiſt. excerpta, quam antequam explicemus ex noſtro veteri inſtituto, Clementis VII. Põtificis bullam erectionis Epiſcopatus ab exemplari huius Eccleſiæ conſcriptam explicabimus.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

D Ad perpetuam memoriam pro excellenti præeminentia Sedis Apoſtolicæ, in qua poſt Beatum Petrum Apoſtolorum Principem meritis licet imparibus pari tamen auctoritate conſtituti ſumus in agro frugifero militãtis Eccleſiæ nouas Epiſcopales Sedes, Eccleſiaſque plantare Romano Pontifici dignum arbitramur, vt per huiuſmodi nouas plantationes populorum augeatur deuotio, diuinus cultus efflorcat, animarum ſalus ſubſequatur, & loca humilia illuſtrentur, idque nos eo libentiùs agimus in ijs locis, quorum incolas deuotionis integritas exornat, vt propagatione nouæ ſedis, ac honorati Præſulis aſſiſtentia, & regimine incolæ ipſi deuotione huiuſmodi augmentationis ſuſcipiẽtes præpoſitum eis æternæ felicitatis valeant adipiſci. Dudum ſiquidem prouiſiones Eccle-

cleſiarũ omniũ tunc vacantiũ, & in antea vacaturarum, ac omnia beneficia Eccleſiaſt. tũc vacãtia,& in antea vacãtura apud Sedem prędictam ordinationi,ac collationi, & diſpoſitioni noſtræ reſeruauimus, Decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis per quoſcunq; in contrariũ auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, &c. *Hic deſiderantur nonnulla ex incuria amanuenſis relicta.* Et deinde vna *de la Iuiuba*, & alia poſſeſſionibus *de Arbuſtellis* nuncupatis in diœceſi Salerni conſiſtentibus, & in titulum perpetui beneficij Eccleſiaſtici aſſignari ſolitum per liberam reſignationem dilecti filij Lucæ Guerrerij Primicerij EccleſiæBeatæ Marię de Pace oppidi Campaniæ dictę diœceſis. de illis, quarum vna obtinebat per dilectum filium Melchiorem Guerrerium Cancellariæ Apoſtolicæ Cuſtodem procuratorem, cui ad hoc ſpecialiter conſtitutum in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam apud Sedem prædictam vacantibus; nos illas ſic vacantes, & antea diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatas, menſæ Capitulari præfatæ Eccleſiæ perpetuo vniri, annecti, & incorporari, ſub Datum 18. Pridie Idus Octobris, Pontificatus noſtri anno primo conceſſimus: cum autem dilecti filij Verardus de Guarnerio Præpoſitus, & Capitulum eiuſdem Eccleſiæ conceſſionis, vnionis huiuſmodi litteris Apoſtolicis deſuper non confectis, hodie in iiſdem manibus noſtris ſponte, & liberè ceſſerint, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, ac propterea d. poſſeſſiones adhuc, vt præfertur, necnon Rectoria Parochialis Eccleſiæ ſanctæ Mariæ Portanoua Salern.per ſimilem reſignationem eiuſdem Lucæ, &c. illam quam ſimiliter tunc obtinebat in ipſis manibus ſimiliter ſponte factam, & per nos etiam admiſſam apud Sedem eandem vacare noſtram ad præſens, nullusque de illis pręter nos hac vice diſponere potuerit, ſiue poſſit, reſeruatione & decreto obſiſtentibus ſupraſcriptis, ac etiam Satrianenſis, cui venerabilis frater noſter Cherubinus Epiſcopus Satrianẽſis præeſt Capitulo Sede Epiſcopali, & ciuitate diu deuaſtata careat, & dictum oppidum Campaniæ, ac diœceſis Satrianen. per mediam dietam vel circa diſtans plurimum inſigne, & notabile, magnoque nobilium, & litteratorum numero, & conuenienti populo munitum, & refertum, necnon ciuitatis nomine, & titulo Apoſtolica auctoritate inſignitum, & dicta Eccleſia S.Mariæ, in qua octo dignitates, videlicet vna Præpoſitura, cuius fructus, redditus, & prouentus ad centum ducatorum anri de Camera,vel circa communi exiſtimatione aſcendunt annuatim pro vno Præpoſito, qui caput aliorum inibi, & ſuperior totius Cleri

A B C D

ipſius oppidi exiſtit, ac ſpecialem, & ordinariam iuriſdictionem habet, & exercet; & vnus Archidiaconatus pro vno Archidiacono, & vnus Archipresbyter. pro vno Archipresbytero,& vnus Decanatus pro vno Decano, necnon vna Cantoria pro vno Cantore, & vnus Primiceriatus pro vno Primicerio, ac vna Theſaureria pro vno Theſaurario, ac vna Sacriſtia pro vno Sacriſta, necnon decem, & octo Canonicatus, & totidem præbendæ pro decem & octo Canonicis, ac decem perpetua ſimpliciter beneficia Eccleſiaſtica Clericatus nuncupata pro decem Clericis perpetuis beneficiatis inſtituta, & in partem à populo præfato dotata fore noſcuntur, venerabilis, & deuota, & Cathedralis Eccleſia honore merito decoranda exiſtaut; nos, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia Eccleſiaſtica alijs vniri,tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem ęſtimationem etiam beneficij, cui aliud vniri peteretur, alioquin vnio non valeret, & ſemper in vnionibus commiſſio fieret ad partis vocatum, quorum intereſſet. Cupientes tam Eccleſię Satrianenſis, quam oppidi huiuſmodi,necnon dilectorum Cleri Satrianen. & oppidi prædictorum ſalubrioti ſtatui, ac decori feliciter conſulere, chariſſimo in Chriſto filio noſtro Carolo Romanorum Rege Illuſtri Imperatore electo, qui etiam Caſtellæ, & Legionis, ac Siciliæ Rex Illuſtris exiſtit, hoc à nobis petente, & deſuper humiliter ſupplicante ex præmiſſis, & alijs rationabilibus cauſis motus, habita ſuper ijs, cum venerabilibus fratribus noſtris matura deliberatione, & de illorum conſilio, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine venerabilis fratris noſtri Federici Archiepiſcopi Salern. ac prædictorum Berardi Prępoſiti, & Capituli ad hoc expreſſo accedente conſenſu, oppidum Campanię prædictum ciuitatis nomine, & titulo, vt præfertur, inſignitum in ciuitatem Campanien.necnon præfatam Eccleſiam B.Mariæ, cum illius dignitatibus, excepta Præpoſitura, necnon Canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs prædictis in Cathedralem Eccleſiam, & in illa Epiſcopalem dignitatem cum ſede, & menſa Epiſcopalibus, & alijs Cathedralibus inſignijs,necnon præeminentijs, honoribus, & priuilegijs, quibus aliæ Cathedrales Eccleſiæ de iure, vel conſuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterint quomodolibet in futurum ad omnipotentis Dei laudem, totiuſque triumphantis Eccleſiæ gloriam, & fidei Catholicæ exaltationem auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium erigimus, creamus, ac inſtituimus, dictamque Præpoſituram perpetuó ſupprimimus, & extinguimus, ac Archidiaconatum prædictum inibi di-

gnitatem poſt Pontificalem, majorem eſſe volumus, necnon Eccleſiam B. Mariæ Cathedralem, & diſtrictum, & territorium oppidi huiuſmodi diœceſis, incolas verò, & habitatores eiuſdem oppidi ciuium nomine, & honore decoramus, ac ciuitatem ipſam, illiuſque diſtrictum, & territorium, & diœceſim Sedi, ac menſæ Archiepiſcopali Salernitanen. necnon omnia poſſeſſiones, & bona immobilia, ac iura ſpiritualia, quarta defunctorum, & quarta decimæ nuncupata in territorio erectæ ciuitatis huiuſmodi conſiſtentia, & percipi ſolita, necnon vnam domum, & vnam vineam per Capitulum prædictum aſſignandas, cum aſſignatæ fuerint, à menſa Capitulari huiuſmodi reſpectiuè perpetuo diſmembramus, abdicamus, & ſeparamus, ciuitatemque, diſtrictum, & territorium huiuſmodi vna cum omnibus, & ſingulis illarum caſtris, villis, & locis, necnon Clero, populo, perſonis Eccleſiaſticis, monaſterijs, & pijs locis, ac beneficijs Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura ſæcularibus, & quorumuis Ordinum Regularibus ab omni iuriſdictione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, dominio, eiuſque Vicariorum, & officialium, ac ſolutione, quorumcunque iurium ſibi ratione iuriſdictionis, & ſuperioritatis huiuſmodi quomodolibet debitorum, ſalua tamen viſitatione, & recognitione Metropolit. penitus eximimus, & totaliter liberamus, ac eidem Eccleſiæ erectę oppidum ſic in ciuitatem erectum per ciuitatem, & diſtrictum, & territorium huiuſmodi cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis pro illius diſtrictu, & diœceſi, & territorio, & in ſpiritualibus, & temporalibus ſicut ad dictum Archiepiſcopum pertinebat, necnon Eccleſiaſticas, & religioſas pro Clero, ac ſęculares perſonas inibi habitantes pro populo concedimus, & aſſignamus, necnon populum, & Clerum ciuitatis Campan. huiuſmodi terræ, & iuriſdictioni Epiſcopi Campanien. exiſtentis quoad legem diœceſanam, & iuriſdictionem perpetuo ſubijcimus, ita vt Epiſcopus Campanien. pro tempore exiſtens, in illos iuriſdictionem, auctoritatem, & poteſtatem liberè exercere, ac ex omnibus iuribus inibi pro tempore etiam prouenientibus, præterquam ex auro, argento & alijs metallis, gemmis, & lapidibus pretioſis, quā quoad hoc omninò liberam eſſe decernimus, decimas, & primitias de iure debitas, & alia iura Epiſcopalia, prout cæteri Epiſcopi Regnicolę in ſuis ciuitatibus, & diœceſi de iure, vel conſuetudine exigunt, & percipiunt, exigere, & percipere libere & licitę valeat perpetuo ſubijcimus, necnon domum, & vineam aſſignandas, cum aſſignatæ fuerint, vt præfertur, fructuſq; ſuppreſſ. & Præpoſituræ huiuſmodi Epiſcopali pro eius

A dote, & quarta defunctorum, & quarta decimę nūcupata huiuſmodi, quorum inſimul quinquaginta trium Capitulari Cāpanien. ac in recompenſam, & permutationem iurium Archiepiſcopi huiuſmodi de la Iuiuba, & de Arbuſtella poſſeſſiones, necnō quæ ſine cura eſt, & quarum etiam ſimul ſexaginta ducatorum auri de Camera fructus, redditus, & prouentus ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedunt: Rectoriam prædictam, ſiue præmiſſis, ſiue alijs quibuſcunque modis, aut ex aliorum quorumcunq; perſonis ſemper ſimiles reſignationes dicti Lucæ, aut quorumuis aliorum de eiſdem

B poſſeſſionibus in titulum beneficij aſſignari ſolitis, & Rectoria in Romana Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte factas vacent, etiamſi tanto tempore quod eorum collatio iuxta Lateranen. ſtatuta ad Sedem Apoſtolicam legitimè deuoluta, ipſæque in titulum beneficij aſſignari ſolitum, & Rectoria diſpenſationi Apoſtolicæ ſpecialiter, vel aliàs generaliter reſeruata exiſtant, & ſuper eis interim aliqua lis, cuius ſtatum præſentibus volumus pro expreſſo pendeat indeciſa, dummodo eorum diſpoſitio ad nos hac vice pertineat, Archiepiſcopali Salernit. menſæ auctoritate, & tenore ſuprascriptis perpetuò applicamus, ac

C appropriamus, ac vnimus, annectimus, & incorporamus cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, ita quod liceat præd. Federico, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Salernit. corporalem poſſeſſionem de la Iuiuba, & de Arbuſtella poſſeſſionem Rectoriæ, necnon Epiſcopo Campan. ſimiliter pro tempore exiſtenti domus, & vineæ, & præfati Capituli poſſeſſionem, & bonorum eorum menſæ huiuſmodi applicatorum, iuriumque & pertinentiarum præſcriptorum per ſe, vel alium, vel alios propria auctoritate apprehendere, & perpetuo detinere, illorumque, necnon ipſi Epiſcopo ſuppreſſæ Præpoſituræ huiuſmo-

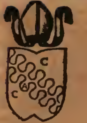
D di fructus, redditus, & prouentus percipere, & illos in ſuam, & menſarum earundem reſpectiuè vſus, & vtilitatem conuertere, cuiuſuis licentia ſuper hoc minimè requiſita, & nihilominus erectæ Eccleſiæ, & pro tempore exiſtenti Epiſcopo Campanien. ac Capitulo, Clero, & ciuitati Campan. illorumque incolis, & habitatoribus huiuſmodi, quod omnibus, & ſingulis, quibus aliæ Cathedrales Eccleſiæ, & illarum Epiſcopi, necnon Capitula, aliæque ciuitates, diœceſes, & illarum Clerus, incolę, & habitatores in genere vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quælibet in futurum, necnon erecta Eccleſia, & illius Capitulum huiuſmodi, ac ſingulares perſonæ pro tempore exiſtētes, & Capitulum prædictum, quibus ante hu-

huiuſmodi erectionem de iure, vel conſuetudine, tam Apoſtolicis conceſſionibus, quam alijs vtebantur, & gaudebant, ac in poſterum quomodolibet vti, potiri, & gaudere poterant priuilegijs, & exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, gratijs, fauoribus, & indultis vti, potiri, & gaudere valeant indulgemus: & inſuper vt ſtatus perpetuarum Satrianen. & Campanien. Eccleſiarum ſalubrius refloreat, & illæ ſub vnius Præſulis cura, & regimine reductæ facilioribus incrementis proficere valeant, Satrianen. cuius ac prædictarum Archiepiſcopalis, & Epiſcopalis menſarum fructus, redditus, & prouentus præſentibus habere volumus pro expreſſis, necnon ab eius primæua erectione huiuſmodi apud ſedem præfatam vacantem, & de cuius etiam B prouiſione nullus præter nos hac vice ſe intromittere potuit, ſiue poteſt, eiſdem reſeruatione, & decreto obſiſtētibus Campan. Eccleſias præd. cum omnibus iurib. & pertinentijs ſuis, ſiue tam pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Conſanen. dictæ Eccleſiæ Satrianen. Metropolitan. præiudicio tunc de ſimili conſilio dicta auctoritate perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus, ita quod præd. Cherubinus, & pro tempore exiſtens Epiſcopus Satrianen. vtriuſque ipſarum Satrianen. & Campan. Eccleſiarum Epiſcopus, ſit & eſſe cenſeatur, liceatque ſibi per ſe, vel alium, C ſiue alios dictæ Eccleſiæ Campan. & illius ciuitatis, & diœceſis, necnon regiminis, & adminiſtrationis, ac bonorum poſſeſſionem, ſeu quaſi propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuo retinere, & illi præeſſe, illiuſque menſæ Capitularis præd. fructus, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, & alia quæcunque ad illam pertinentia percipere, & habere, ac in ſuos, & earundem Satrianen. & Campan. Eccleſiarum vſus, & vtilitates conuertere cuiuſuis licentia etiam ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus priori voluntate noſtra præd. ac fel. recor. Boniſacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, & alijs Apoſtolicis Conſtitutionibus, necnon Satrianen. D & ſic erectę B. Mariæ Eccleſiarum prædictarum iuramento, confirmatione, Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus priuilegijs quoque, & indultis dilectis filijs Capitulo Salernitano conceſſis, quibus caueri dicitur expreſſe, quod Archiepiſcopus Salernitan. pro tempore exiſtens aliqua bona ad dictam menſam Archiepiſcopalem pertinentia, niſi de expreſſo ipſorum Capituli Salernitan. conſenſu locare, permutare, aut alienare non poſſit, quibus illorum veriores tenores pręſentibus prò ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, gratijs

A quibuſcunque, aut ſi aliquis ſuper prouiſionibus ſibi facien. de huiuſmodi, vel alijs beneficijs Eccleſiaſt. in illis partibus ſpeciales, vel generales d. Sedis, vel Legatorum eius litteras impetrarint, etiamſi per eas ad ſubiectionem, reſeruationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum. Quas quidem litteras, & proceſſus habitos per eandem, & deinde ſecuta, quęcunque ad Rectoriam, necnon *de la Iuiuba* & *de Arbuſtella* poſſeſſiones præd. volumus non extendi, ſed hoc nullum per hoc eis quoad aſſecutionem beneficiorum aliorum præiudicium generale quibuſlibet alijs priuilegijs, Indulgentijs, & litteris Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quorumcunque exiſtant per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis, prouiſo quod per vnionē, & annexionē, & incorporationem præfatarū Rectoriæ de la Iuiuba, & Arbuſtella poſſeſſiones præfatæ debitis non defraudentur obſequijs, ſed earum congrua ſupportentur onera conſueta, & inſuper quoad vnionem, annexionem, & incorporationem Rectoriæ de la Iuiuba, & Arbuſtella poſſeſſionem huiuſmodi prout eſt irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper ijs nequaquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, aut in poſterū contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginā noſtræ cōceſſionis, erectionis, creationis, inſtitutionis, ſuppreſſionis, extractionis, diſmembrationis, abdicationis, ſeparationis, exēptionis, ſubſtitutionis, liberationis, aſſignationis, ſubiectionis, applicationis, appropriationis, indulti, vnionis, annexionis, incorporationis, derogationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Romæ apud S. Petrum, an. Incarn. Dominicæ 1525. 13. Kalend. Iulij Pontificatus noſtri anno ſecundo.*

✠

A

1 CHERVBINVS Caietanus de Caieta Epiſcopus antea Satrianenſis primus fuit Campanienſis Eccleſiæ Præſul inſtitutus die 19. Iunij anno 1525. dictuſque eſt Campanienſis, & Satrianenſis Epiſcopus, qui eum perbellè has ſimul iunctas Eccleſias per annos decem & nouem rexiſſet ſub Paulo III. diem clauſit extremum anno 1544.

2 CAMILLVS Mentuatus Placentinus, vir doctus, & in rebus agendis diu expertus Campanienſis, & Satrianenſis Epiſcopus declaratus eſt die 14. Nouemb. 1544. Bononiæ Prolegatus fuit, aliiſque functus in Eccleſiaſtica ditione muneribus, mortem obijt 1560.

3 Fr. MARCVS Laureus Tropeienſis Ordinis Prędicatorum Theologica facultate vir eximius. harum Eccleſiarum euaſit Epiſcopus die 26. Ianuarij 1560. claruitque in Concilio Tridentino inter Patres doctiſſimos adnumeratus, quorum doctrinam magni fecit ſacra Synodus, deceſſit ſub Pio V. anno 1571.

B

4 HIERONYMVS Scarampus Caſalenſis ex Dominis Cairi Io. Bartholomæi, & Mariæ Cauaciæ de Salutijs filius I.V.D. Præpoſitus Carmagnolæ, & generalis Vicarius Taurinenſis Archiepiſcopi, poſt Marci obitum electus eſt die 16. Iulij 1571. poſſeſſionem adipiſcitur 18. Auguſti mortalitatem expleuit anno 1584. ex qua familia Antonius Epiſcopus Nolanus, Lazarus Comenſis, Henricus Aquenſis, Rolandus Patriarcha Conſtantinopolitanus; aliique Præſules viri illuſtres fuere, de quibus alibi.

C

5 FLAMINIVS Rouerella Ferrarienſis Ceſenę natus, nobilitate generis, ac virtute clarus, harum Eccleſiarum adlectus eſt Epiſcopus die 28. Martij 1584. ſeptem omnino annos cum laude prudentiæ, præfuit, tędioque affectus nuncium remiſit anno 1591. obijtque Cubriuoli propè Ceſenam in Flaminia, vbi iacet.

6 IVLIVS CÆSAR Guarnerius nobilis Campanienſis ex Archidiacono patriæ factus eſt Epiſcopus die 19. Iulij 1591. ſedit ſumma cum ſui nominis laude ann. 16. defunctuſque eſt anno 1607. & in Cathedrali humatus. Hic memoriæ cauſa Aloyſio Guarnerio nepoti ſuo Romæ defuncto cœnotaphium poſuit in Eccleſia ſancti Clementis.

D

Aloyſio Guarnerio Iacobi Ant. F.
Vincentij Card. Montis Regal.
ex ſorore nepoti, optim. ſpei adoleſcēti
Iulius Cæſar Guarnerius
Epiſc. Campanien.
Patruus mœrens PP.
Obijt iij. Id. Iunij an ſal. MDXCV.
ætatis xix.

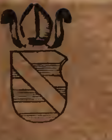
7 BARZELLINVS de Barzellinis Ceſenas, vtriuſque Signaturæ Referendarius, olim Vicarius Senenſis Archiepiſcopi ex Abbate ſanctę Barbaræ Mantuæ præficitur in Epiſcopum à Paulo V. an. 1607. die 14. Maij

quatuor ſupra decem annos Epiſcopale onus eximiè ſuſtinuit, moriturque ſeptuagenario major anno 1618. iacet in Cathedrali.

8 ALEXANDER Scappius Patritius Bononienſis, Marij Senatoris filius, Iuriſprudentiæ inſignis doctor electus Epiſc. die 12 Febr. 1618. Batzellino ſucceſſit, munus conſecrationis accepit in Eccleſia S. Spiritus in Saxia per manus Roberti Cardinalis Vbaldini, aſſiſtentibus Franciſco Sacrato Archiep. Damaſc. Torniolo Epiſc. Tiphernate Præſuit annis octo, tranſlatuſque eſt ad Eccleſiam Placentinam anno 1628. de quo ibi.

9 Fr CONSTANTINVS Tela nobilis Mutinenſis Ord. Prædicatorum vir doctus, necnon verbi Dei Concionator non incultus, cum eſſet Commiſſarius S.Officij Romæ ab Vrbano VIII. Pontifice delectus eſt harum Eccleſiarum Epiſcopus die 24. Ianuar. 1628 quo Præſule Patres Diſtrictioris Obſeruantiæ in ciuitate recipiuntur vixit in hac dignitate omnibus charus: (moribus enim egregijs ornatus erat) annis nouem, mortalitatem expleuit in oppido Frattæ Satrianenſis diœceſis anno 1637. ſepultus ibi in Eccleſia S.Angeli vbi legentibus prodat epitaphium

10 ALEXANDER Liparolus Neapolitanus Epiſcopus Guardienſis huc tranſlatus anno 1639. die 12. Decembris ... functus eſt anno 1644. poſt cuius obitum Vrbanus VIII. harum Eccleſiarum Epiſcopum deſignauit amicum noſtrum ſemper memorandum Caſparem de Simeonibus Aquilanum, virum eloquentem, atque omni eruditionis, & doctrinæ genere inſtructum, cuius laudes ac edita eius ingenij monumenta præclare exaltat more ſuo eruditiſ. Leo Allatius lib. de vitis Illuſt. Ceterum defuncto Vrbano, antequam Gaſpar munere conſecrationis inſigniretur, à ſucceſſore Innocētio X. ad aulam vocatus & à ſecretis breuium Principum præfectus renunciatus, deſtinatum Campanienſe Sacerdotium liberè ceſſit, paucoſque poſt annos florente adhuc ætate ereptus in Diui Anaſtaſij templo ad Triuium tumulum accepit

11 FRANCISCVS Carduccius priſca apud Florentinos nobilitate clarus, Romę natus, ab Innocentio X. anno 1644. die 12. Decemb. Epiſcopus pronunciatus eſt, ac deinde ad Sulmonenſem Eccleſiam tranſlatus ann. 1649. mortem obijt Romæ hoc ipſo ann. 1654. die Nouembris, iacet in Eccleſia S.Blaſij vulgo *de pagnotta*, in patrum maiorum ſepulchrum transferendus in Eccleſia S.Hieronymi de Charitate.

12 Fr IOSEPH Auila Romanus Ord. Prædicatorum Cardinalis Cecchini ex ſorore nepos, ſucceſſit Carduccio die 22. Aprilis ann. 1649. Obijt ex contagioſa lue die 24. Septembris 1656. iacet in Cathedrali

12 IOANNES Caramuel Lobkouuitz Hiſpanus Matriti nobili genere natus, rebus humanis vix à limine ſalutatis Ordini Ciſtercienſi nomen dedit, & nuncupatis votis eiuſdem in regali monaſterio de Spina Palentinæ diœceſis ſub Laurentio Cueto religioſiſſimo Abbate, & docto Magiſtro creuit, adauctus deinde nobilioribus diſciplinis in D. Bernardi Complutenſi Collegio, Theologus, Philoſophus, Mathematicus, & verbi Dei declamator illuſtris euaſit, quibus decoribus addidit Mineruæ ſapientię ornamenta litterarum non modo Latij, ſed Hebraicæ, aliarumque linguarum peritiſſimus, æque nobilis Poeta, atque oratoria laude clarus; ingenij ſui vigore maximo ingenia omnia ſubuertit, claruſque inter huius æui celebres viros

ros habetur, & auitam familiæ, & Ordinis ſui nobilitatem illuſtrauit. Igitur Caramuel ob argumenta, & erudita cũ ſoliditate libros, quos edidit, multos, vaſti ingenij nomẽ adeptus eſt. Ex Hiſpania Belgiũ profectus Dunenſe cœnobium Ciſtercienſe aliquando incoluit, & ſacræ Theologiæ lauream accepit in Louanienſiũ vniuerſitate, mox Melroſenſis in Scotia Abbas renũciatus, tum per Angliã, Scotiã, & Hyberniam Progeneralis inſtitutus eſt ab Abbate Ciſtercij Ordinis Generale: nec multo poſt ſancti Diſibodi, vulgo Diſſimbergenſis in Palatinatu inferiori Abbas adlectus, & ſuffraganeus Maguntini Archiepiſcopi reducendis in ea prouincia ad orthodoxam fidem aberrantib. ouib. omnes neruos contendit, ac propemodum innumeras ad paſcua ſalutis adduxit: cuius prudentia, doctrina, intrepidiſque negotijs vti ſoliti erãt Auſtriaci Principes, ac præcipuè Ferdinandus III. Imperator, apud quem Pragæ reſidens, Regis Hiſpaniarum ageus erat; is non modo Caramuelem Monſeratenſi Pragæ Benedictini Inſtituti celebri Abbatia locupletauit, ſed etiam Roſonenſium, & Reginohratzenſium in Boemia Epiſcopum deſignauit, quibus titulis in tota Pragenſi diœceſi Vicarium op[illegible]m pr[illegible]tit Erneſto Adalberto Card. ab Arach Pragenſi Archiepiſcopo. Cæterum Caramuel Italiam luſtrandi præclaram occaſionem nactus, Romam conceſſit, vt ſibi liceret Alexandri VII nuper à Deo Chriſtiano [illegible] dati Pontificis pedes adoraret, cuius pedibus prouolutus, ab humaniſſimo Apoſtolico benignè acceptus, qui probe hominem nouerat, dum Coloniæ ſanctæ Sedis Nuncius ageret, & Caramuelis præclaræ admodum probarentur virtutes, [illegible] Campanienſem, & Satrianenſem Epiſcopum creauit hoc ipſo anno 165[illegible]. die 4. Iulij, inauguratus deinde in [illegible] S. Ambroſij à Franciſco Maria Brancaccio doctiſſimo Cardinali, ac Viterbienſi Epiſcopo, aſſiſtentib. N[illegible] & Ioſepho Ciantes M[illegible] Epiſcopis, præſagientibus cunctis illum Campani[illegible] futurum d[illegible] cuius ego am[illegible] ra[illegible]s doctrinam & mo[illegible] ſummopere g[illegible]rior [illegible]m a[illegible] in cœtu doctiſſimorum [illegible] ſubtilia argu[illegible] Caueriare, [illegible] de quacunque re, ita ſolidè, eruditè, ac lepide omnia ſoluere, vt vix credi poſſit affabilem virum florenti adhuc ætate, tantos reconditioris doctrinæ eruditioniſque è memoriæ ſuæ penu, fontes tam largiter potuiſſe profundere. Nil mirum igitur ſi ab huius ſęculi claris hominibus laudes cum beneuolentia tulerit potiores. Sat erit hic vnum addere teſtimonium, quod eidẽ perhibet clariſſ. Erycius Puteanus, in cenſura ipſius, de iure Regis

A Hiſpaniæ j[illegible] Regnum Luſitaniæ habet li[illegible]brum hu[illegible] c[illegible] ſcriptum eſt à *viro ſi ingenium, doct[illegible] eloquent[illegible] ſpectes, magno, eximio [illegible]* Porro pl[illegible] & egregia volumina ſcripſit Caramuel quorum indic[illegible] ope rum ſu[illegible]rum, con[illegible] quæ [illegible] recenſet doct[illegible] & [illegible] amicus noſter Carolus de V[illegible] Mariæ de D[illegible] in [illegible] ſcriptorum ſacri Ord. Ciſtercienſis. N[illegible] idem Caramuel R[illegible] euulgauit catalogum operũ, quæ ſ[illegible]ata. *Sunt* inquit, *aliqua ali[illegible] no nomine impr[illegible] voluit enim Caramuel au[illegible] or[illegible] [illegible]tem prom[illegible] re; etiam illis aliqu[illegible] libellos. dop[illegible] nos* B *ex ſtylo, & argumento poterit intern[illegible]ere Criticus, etſi in hoc indice non ex[illegible]rimantur. Scripſit etiam varijs nomine amicorum epiſtolis, & carmin[illegible], quæ in libris illorum leguntur. Parat nouam op[illegible]rum ſuorum editionem, in qua omnia typis edita, & etiam manuſcript[illegible] recurrent: interim, [illegible] poſſint curioſi ſcire, quinam eiuſdem libri [illegible]preſſi ſint, & vbi reperiri debeant, hanc paginam edi permittit.*

Li[illegible] Hiſpan[illegible] Pſalmos confeſſionales in 12. *Bruxellis* De[illegible] My[illegible] de las armas de [illegible]ana *Bruxellis in folio*. Reſp[illegible] a al manifeſto del Regno de Port[illegible] *A*[illegible] L[illegible]ri La[illegible]. Steganographia [illegible] *in 4. Bruxe*[illegible] [illegible]us Tru[illegible] C [illegible]dax. *Lo[illegible]nij in 4.* [illegible] *um* [illegible] *in* [illegible] [illegible]gnio[illegible] *Lo[illegible] in 4. & iterum Louanij* [illegible] *4.* De[illegible] circa lo[illegible] *Louanij in 12.* Scholion [illegible]matum ad Reg[illegible] D. B[illegible] diſcidans librum S. Bernardi de [illegible] diſpenſatione *Louanij in 4. & Francofurti etiam in 4.* Pe[illegible] inconſtantia. *Louanij in 12.* Sol[illegible] A[illegible]teria. *Louanij in fol.* [illegible] a [illegible] ora[illegible] *Louanij in fol.* Theologia Regul[illegible] edicti, Ango[illegible] R[illegible] commentarijs [illegible] *Bru[illegible] in f[illegible]. Francofurti in 4.* [illegible] *enetijs in 4.* [illegible]logia [illegible]ndame[illegible] *Francofurti in 4.* Theolo- D gia R[illegible] ns partes [illegible] Log[illegible]a voc[illegible]ta, mentalis, re[illegible]a, c[illegible] & Her[illegible]ulis Logi[illegible] labores [illegible] *Francofurti in fol.* Meta[illegible]ogica. *Francofurti in fol.* E[illegible]cellentiſſima domus de Mello, *Louanij in magno fol. cum laminis æneis.* Ph[illegible]phia *Louanij in fol.* Seuera argumentandi methodus. *Duaci in 4. Louanij in folio, & Francofurti in fol.* Ioannes Braganunus. Illum Reuerendiſſimus D. Leander ex reſponſione ad Luſitanos Hiſpanè à Caramuele ſcripta, &c. concinnauit, *in 4. Louanij.* Sac. Rom. Imperij Pax, *Francofurti in 4. & Viennæ in Auſtria in fol.* Motiuum iuris. *Antwerpiæ in 4.* Muſęum mortis *Bruxellis in 4.* Bernardus Triumphans. *Louanij in*

in 4. Cabalę ſpecimen, [illegible] Rabbino- A
rum, & Mal[illegible]arum varietatibus, &
ſuperſtitionibus, quæ natura, aut arte
ſubſiſtere [illegible] *Bruxellis in* 12.
De Muſica, *Viennæ in* 4. De gratia & li-
bero Arbitrio, *in fol. Louanij*. Hiſtoria Po-
litica, & [illegible] à V. P. Dominici à Ieſu
Maria, *Viennæ in fol.* Hierarchia Eccleſia-
ſtica, *Pragæ in f.* Encyclopędia Concio-
natoria, *Pragæ in* 4. Mariæ liber, *Pragæ in* 4.
Boetius, *Pragæ in* 4. Viuit Præſul digniſ-
ſimus, cui Neſtoreos annos precamur à
Deo Opt. Max. [illegible]ius futura egregia facta
cumulatiora facundiores aliorum calami
enarrabunt. B

CAPVTAQVENSES EPISCOPI.

Capvtaqvensis Lucanorum C
ciuitas, vulgo *Capaccio*, non
admodum antiqua eſt, ſed
ex ruinis Pęſti vetuſtę ciuita-
tis condita, quę & ipſa etiam
nunc non ſecus ac Pęſtum deſerta c[illegible]
citur ob cæli [illegible]iam. Pæſtum Pto-
lomæo [illegible] Lucanorum S[illegible]tarum
ædificium fuit Poſſidonia ab [illegible] nun-
cupatum, [illegible] Poſſidoniata-
tes, & Pęſtani appellati, [illegible]
celebris ex illo Virgilij.

Vidi Pæſtano gaudere roſaria cultu

Et alibi

——— *Biferique roſaria Pæſti*.

Vnde Ouidius.

Q[illegible]itaque Pæſtanas vincit odore roſas

[illegible]

——— *Ob[illegible] virtus Roſaria Pęſti*

Sed inſalubritate aeris infamis, vt Stra- D
bo tradit. Ex eius ruinis, quæ adhuc ex-
tant excitatæ ſunt ciuitates Policaſtrum,
& Caputaquenſis. Nomen tulit Caputa-
quenſis ciuitas hæc, vt ſcribit Fritia, ex
quo ſub monte caput aquarum inſurgit.
Eam funditus deleuiſſe Federicum II. Im-
perat. tradunt anno 1246. cum Caputa-
quenſis Comes Innocentij IV. Pontificis
partes ſequeretur. Recens eſt Epiſcopatus
Caputaquenſis Pæſtanæ, Acropolitanæ, ac

Vel[illegible] ſedium iuribus [illegible] tranſlatis. Vn-
de Euſtachij Vecellij [illegible]:

Pontificis ſedes, qua cum ſit fulgida tellus
V[illegible] Pęſtinæ ſi[illegible] : digna ſunt.

Epiſcopalem vero Pæſti fuiſſe Sedem,
docet ſubſcriptio Laurentij Epiſcopi Pę-
ſtani in Concilio Romano ſub Symmacho
Papa anno Dom. [illegible]. & in Concilio ſub
Martino I. Pontifice legitur ſubſcriptio
Ioannis Epiſcopi Pęſtani. Hic natus eſt
Vitus Chriſti martyr, [illegible] ciuitatis Pa-
tronus. Hic etiam diu [illegible] ſancti Matthęi
Apoſtoli aſſeruata ſunt, donec anno [illegible]54.
Bernardus Epiſcopus, ac Giſulfus Prin-
ceps Salerni [illegible] ſexta Maij, aſſen-
tiente Ioanne Epiſcopo Pęſtano Sal[illegible]
in Cathedralem Eccleſiam titulo S. Mariæ
Angelorum transferri curarunt. C[illegible] Pę-
ſtanus Epiſcopus [illegible] cum Romualdo Sa-
lernitano Archiepiſcopo inſtitutus eſt te-
ſtamenti executor à Roberto Caſtri Tr[illegible]-
[illegible] Domino anno 1156. forte poſt C[illegible]-
ſum Pęſtana cum Caputaquenſi vnita fuit
Eccleſia. Cæterum Caputaquenſis Baſili-
ca titulo Deiparæ Virginis A[illegible]
[illegible] ciuitatis eſt, [illegible],
campanili, altaribus, & picturis [illegible]
ornata, veſtes autem eius [illegible] vaſa ar[illegible]
[illegible] ruantur apud Rectorem Eccle-
ſiam [illegible] de Capo[illegible]o, qui quidem [illegible]
ens gaudet priuilegijs ciuitatis, vt decla-
ratum fuit in Regio C[illegible] Neapolita-
no. Q[illegible] dignitatibus
Archidiaconatu [illegible], Decanatu, P[illegible]-
[illegible]ria u, atque Cantoratu. Duo ibi Ca-
nonici, qui omnes vna cum Epiſcopo à re-
ſidentia exempti ſunt, [illegible] iam pridem,
& ad ſolitudinem redacta ciuitate. Epi-
ſcopus in oppido Diani, vbi Epiſcopalem
habet domum, [illegible] agit. Canonici, &
dignitates in [illegible] diœceſis oppidis, quo-
rum Patria [illegible], cum [illegible]unt degere ſolent.
In [illegible] reſidet tantum vnus
Sacerdos, & [illegible], tenentur tamen
Epiſcopus, & Canonici in ſecundo die
Paſchatis Reſurrectionis, & in die Aſſum-
ptionis Deiparæ Virginis Cathedralem
adire, Miſſam [illegible] veſperas ſolemniter
celebrare, idemque facere tenentur in an-
[illegible] Cathedrali Pęſtana. Omnium por-
ro Canonicorum fructus in vnum collecti
non excedunt aureos 13[illegible]. Seminarium
Clericorum ob ciuitatis ſolitudinem in
oppido Diani huiuſce diœceſis erectum
eſt, in eoque Clerici 20. inſtituuntur. Diœ-
ceſis Caputaquenſis ſatis ampla eſt circui-
tus 150. milliar. quæ caſtra, ſeu pagos
continent centum quadraginta, & in eo-
rum quolibet ſunt Eccleſiæ animarum cu-
ram annexam habentes. In qualibet autē
Eccleſia receptiuæ filij Parochiæ ad ſerui-
tium illius recipiūtur, & ſic accepti æqua-
liter

liter participant de maſsa communi. Singulæ autem hæ Parochiales ſuum habent Rectorem, ſeu Abbatem, vel Archipreſbyterum nuncupatum, qui habet curam animarum, nihilque ex redditibus pluſquã alij percipiunt, niſi in funeralibus, in quibus habent portionem duplicatam. Oppidorum nonnulla binas, ternas, & quaternas Parochias habent, ſed præcipuæ ſunt Dianium, necnon Altomila, Gioia, Caſtellnccia, Optatum, Polla, Aquaria, Lauretum, Tunganum, Tunſanum nouum, Serræ, Sala. Sunt & plurima Caſalia, vt Oltaſti, Comutarum. Sunt etiam in hac diœceſi duodecim pagi ſubiecti monaſterio ſanctiſſimæ Trinitatis Cauenſis, in quibus Epiſcopus habet tantum ius viſitandi quoad ſacramentorum adminiſtrationem. Sunt & quatuor alij pagi alijs monaſterijs ſubiecti. Habet præterea Epiſcopus nouem beneficia ſimplicia in ciuitate Salernitana, quorum collatio ad ipſum ſpectat. Eſt diœceſis plena monaſteriorum, & beneficiorum, in quibus monaſterijs, & Abbatijs habet Epiſcopus viſitationem, & correctionem in membris illorum, & cauſarum appellationem, illarumque Abbates ſingulis annis in feſto Nunciationis tenentur intereſſe Miſſarum ſolemnijs cum mitra, baculo, & veſtibus Pontificalibus, & ratione Cathedratici certam Epiſc.portionem ſoluere. At tunc ijdẽ Abbates non ſolum obedientiam non præſtant, verum etiam prohibent ſuos ad Epiſcopum per viam appellationis recurrere. Porrò in tota diœceſi cenſentur virorum cœnobia diuerſorũ Ordinum quinquaginta ſeptem. Ex his vero plurima ſunt Abbatiali dignitate ornata, in commendam conferri ſolita, & Epiſcopo Cathedraticum ſoluere tenentur. In primis eſt monaſterium ſancti Laurentij Terræ Padulæ Ord Carthuſienſis admodum celebre, cui vnitæ ſunt Abbatiæ ſancti Nicolai eiuſdem Terræ, & ſanctæ Mariæ de Cadoſia in agro oppidi Montis-Sani. Item monaſterium S.Angeli de Faſanella Ord.S.Benedicti in commendam conferri ſolitum, tunc nullius diœceſis: monaſterium S.Nicolai de Cantone eiuſdem Ord. pariter commendatum, item monaſterium B.Mariæ de Pattano eiuſdem Ord. quod etiam ſolet commendari, nec non cœnobium B.Mariæ Centulę S. Benedicti, & ipſum commendatum, in quo vt & in ſuperioribus monaſterijs excepto ſupra relato S.Angeli Faſanellæ, Epiſcopus habet Cathedraticum,& vtramque legem. In hoc monaſterio, ex Martyrologio Romano 26. Maij natalis S.Ricarij Presbyteri, & Confeſſoris, qui claruit temporibus Dagoberti Regis Francorum circa annum Domini 630. vitam eius, & res geſtas ſcripſerunt Albinus Flauus ad Carolum Magnum, & Trithemius in lib. de

A B C D

viris Illuſtribus. Monaſteriorum ſancti Nazarij vbi iam Baſilicæ Vaticanæ, quod & ipſum Cathedraticum ſoluere tenetur; item Eccleſia ſancti Nicolai caſalis Abbatis Marci eidem Baſilicæ vnita. Abbatia caſtri ſancti Laurentij commendata, in qua Epiſcopus habet Cathedraticum,& vtramque legem. Abbatia ſanctæ Ceciliæ Ord. ſancti Benedicti commendata,in qua Epiſcopus idem iuris obtinet. Cœleſtinorum Ord. tria in hac diœceſi monaſteria ſunt, nempe in oppidis Diani, Noui, & Serrarum. Conuentualium duo in oppidis ſcilicet Salæ, & Altauillæ. Montis-Virginis item duo, in oppidis ſcilicet Altauillæ, & Altinæ. Congregationis ſancti Ioannis de Carbonaria duo, & hæc de cœnobijs Monachorum. Mendicantium verò cœnobia erant ſupra Franciſcanorum quidem 22. nempè decem Obſeruantium, octo Conuentualium, quatuor Cappucinorum. Auguſtinianorum ſex, Dominicanorum ſeptem, ac ſex Carmelitarum. Virginum vero cœnobia in tota hac diœceſi tria tantum extant, vnum in oppido Diani, alterum in oppido Toræ, Tertium in oppido Caſtelluttiæ. Sunt prætcrea in ſingulis, & caſtris hoſpitalia,in quorum aliquibus ſeruatur hoſpitalitas,in alijs non, ob paupertatem. Extant etiam in pleriſque huius diœceſis locis plurima ſodalitia laicorum varijs pietatis operibus inſudantium, populus vtique Catholicus, & pietati deditus. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus ducatorum Regni 4000. qui colliguntur tum ex paſcuis, cenſibus, & molendinis,tum ex vectigalibus caſalis Montis de luculo, in quo Epiſcopus habet etiam iuriſdictionem temporalem in ciuilibus tamen duntaxat cauſis. Taxatur vero in lib.Cam.Apoſtol. ad flor.600. Atque hoc ipſum eſt, quod de huiuſmodi Eccleſia Archiepiſcopi Salernitani ſuffraganea enarrari poſſe videtur. Series Epiſcoporum, qui in ea ſederunt, ſequens eſt, ex diuerſis monumentis eruta.

1 ARNVLPHVS primus eſt Caputaquenſis Epiſcopus, cuius memoria extat teſtis

teſtis refertur in quodam Rogetij Regis priuilegio anno 1126 compromiſſarius inter Ioannem Epiſcopum Auerſanum, & Abbatem S. Laurentij à Rogerio Siciliæ Rege conſtituitur anno 1144. Orator regius fuit ad Angliæ Regem anno 1174. interſuit verò Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. an. 1179.

2 LEONARDVS fuit huius Eccleſiæ Epiſcopus, tempus autem quo floruit non conſtat.

3 N . . . Caputaquenſis Epiſcopus nomen non habemus, vixit temporibus Gregorij IX. Papæ. Hic aliquando litem habuit cum Archiepiſcopo & Capitulo Amalphitanæ Eccleſiæ, de plateatico, ſeu portulatico eorum, & victualium ad eoſdem Archiepiſcopum, Capitulumque ſpectantium, quæ per plagam S. Marci, ac portum Agripoli eiuſdem Caputaquenſis Epiſcopi obnoxia deferebantur: cuius litigij cauſam dirimendam tradidit Epiſcopo Sibinenſi, qui cum peremptoriè partes citaſſet, Epiſcopo non comparente, ad fauorem Archiepiſcopi, & Capituli Amalphitani ſententiam tulit, quam cum ratam habuiſſet Gregorius, ſequentem ſcripſit epiſtolam Abbatibus S. Petri, de Amalphi Ciſtercienſis Ordinis, & Sancti Petri de Ebulo Salernitanæ diœc. ac Angelo Scalenenſi Canonico, vt ſententiam latam inuiolabiliter obſeruari curarent, niſi idem Epiſcopus iuri partibus ſtare voluiſſet. Epiſtola extat in reg. Vatic. num. 50. fol. 66. an. 5. Pontificatus Gregorij, qui erat Chriſti 1231.

Sancti Petri Amalphitani Ciſtercienſis Ordinis, & ſancti Petri de Ebulo Salernitan. diœc Abbatibus, & Magiſtro Angelo de Lando Canonico Scalenenſi. Cum cauſa quæ vertitur inter venerabilem fratrem noſtrum Archiepiſcopum & dilectos filios Capitulum Amalphitanum ex vna parte, & venerabilem fratrem noſtrum Epiſcopum Caputaquenſem ex altera ſuper plateatico, ſeu portulatico quod dictus Epiſcopus per ſe ac ſuos portulanos at alios exigit à deferentibus victualia, & redditus Archiepiſcopi, & Capituli prædictorum tranſeuntibus per plagam ſancti Marci, & portum Agripoli ac eius pertinentias, venerabilem fratrem noſtrum Epiſcopum Sabinenſem dederimus auditorem, & idem auditor eundem Epiſcopum ad ſuam præſentiam peremptoriè duxerit euocandum, vt per ſe ac reſponſalem idoneum in eius præſentia compareret, prædictis Archiepiſcopo & Capitulo reſponſurus, ipſemet nec venire curauit, nec idoneum per ſe mittere reſponſalem, memorato Archiepiſcopo, ac procuratore Capituli comparentibus, & inſtanter petentibus liberum tranſitum hominum, victualium, & aliarum rerum ſuarum in locis præd. non debere per eundem Epiſcopum impediri, ac ſatisfieri ſibi de ijs, quæ nomine pedagij idem Epiſcopus per ſe, ac ſuos extorſit hactenus ab eiſdem: præfatus verò auditor reputans eundem Epiſcopum merito contumacem ne ipſius remaneret cõtumacia impunita, præd. Archiepiſcopo, & Capitulo conceſſiſſe liberam facultatem tranſeundi victualia, & redditus ſuos de caſale Saleſon. per loca præd. ſine plateatico, ſeu portulatico quouſque iuri pareat pars aduerſa: Nos autem quod per eundem auditorem factum, & ratum habentes diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus præfatos Archiepiſcopum, & Capitulum nõ permittatis ab eodẽ Epiſcopo, vel alijs contra interlocutoriam eiuſdem Sabinen. Epiſcopi moleſtari, moleſtatores ipſorum per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcẽdo, ſi autem dictus Caputaquenſis Epiſcopus coram nobis voluerit ſtare iuri, partibus conuocatis tam ſuper principali, quam ſuper quadã compoſitione, quæ ſuper hoc dicitur eſſe inita inter partes, & ſuper alijs, quæ duxerint proponenda audiatis cauſam, & appellatione remota ſine debito terminetis, faciẽtes quod decreueritis auctoritate noſtra firmiter obſeruari. Teſtes, &c. Quod ſi non omnes, &c. non obſtantibus litteris ſuper hoc ab eodem Archiepiſcopo à Sede Apoſtolica impetratis. *Datum Lateran. 15. Kalend. Maij ann. 5.*

4 BENEVENTANVS, cui ſcribit Innocentius IV. anno 1251. prid. Non Octob. anno Pontif. 9. in Regeſt. Vat. epiſt. 147. fol. 210. memoratur in monumẽtis hoſpitalis ſanctæ Mariæ Annunciatæ Terræ Padulę anno 1257. & ſanctæ Mariæ Laurini, anno 1259.

Hoc Præſule ſedente, Federicus II. Imp. vetus oppidum Faſanellæ, huius diœceſis quondam nobile funditus deſtruxit, cuius ruinæ adhuc cernuntur propè antiquam S. Angeli Benedictini Ord. Abbatiam. Populus hac illac diſperſus, poſt varios caſus non longe ab antiqua patria ibi exædificauit nouum oppidum, cui in memoriam antiquæ patriæ, & in honorem D. Angeli Michaelis nomen dedit, à Summis Pontificibus vna cum Abbatia ab omni Caputaquenſis Epiſcopi iuriſdictione immune factum, ſub immediato Romani Pontificis arbitrio quieuit. Crypta mirabilis D. Angelo Michaeli ſacra toti orbi celeberrima ibidem viſitur, quæ & qualis ſit ita deſcripſerunt, cum veteris Faſanellæ deſtructione, nouaque exædificatione Cornelius Tutinus, ex quo Camillus in lib. de variante Fortuna: & Ioannes Vincentius de Hippolytis viri clariſſ.

Faſa-

A *FASANELLA olim annis ab hinc 339. ſtabat, habebatque ſuburbia hæc, ſanctum Angelum, Optatum, Optatellum, & Belliſmariſguardum, quæ nunc caſalia vulgus appellat: & quia propè ipſa alia erant ſuburbia, nunc deleta, & duo, aut tria alia ſuburbia, quæ erant in regione Morigena pariter modo deleta, & ſua quoque municipalia, & inſtituta tenebant anno ſalutis 1245. Federicus Sueuus Imperator celeberrimus factus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ maior hoſtis ab Innocentio IV. Pont. Max. Imperio depoſitus, in eandem publicum bellum maius intulit.*

Primates Regni Imperatorio furori hærentes ipſum ſequuti ſunt. Pandolfus tantum, Riccardus, & Robertus de Faſanella fratres, Tebaldus, Gulielmus, & Giſolfus de Maima, B *non terreni, ſed cæleſtis Imperatoris indignationem timentes ab Imperio depoſito deficientes, ſoluti prius vinculo iuramenti fidelitatis, teſte Conſtantino S. Pontifici directo Regni domino probabiliter hæſerunt, & in necem depoſiti conſpirarunt. Caſertanorum Comes coniurationem detexit, Federicus magno furore feruens coniuratos perſequi iuſſit. Sanſeuerini cum alijs intus ciuitatem Caputaquenſem, Scalam, & oppidum Altauilla ſe munierunt. Pandolphus, & fratres ad Pontificem confugerunt, & Pandolfus Pontificiæ exercitus ſummus Dux factus, cum fratribus Imperatoris vltionem euaſit: ſed Sanſeuerini cum Morris, & Maimo capti, vt* C *patricidæ necati Imperatoris iuſſis periere.*

Sed quia Pandolfus euaſit pœnas, agnati eius & conciues doluere: nam agnatis quinto etiam gradu coniunctis Præſes Imperatoris oculos effodi, eoſque ita orbatos commori iuſſit, & conciuibus lethalem ferè militaris hoſpitis, & prædæ preſſum impulit. Adeo atrox iactura fuit, quia ſua ciuique domus mœrore repleta, & formidabilis videbatur, & ita prædis, & ruinis deformis facta, vt nefas habitatoribus videretur illam ingredi. His calamitatibus percuſſi ciues, præſertim digniores, ſedem mutare decreuerunt: & ſupra ſanctum Angelum ſuburbium nouam Faſanellam conſtruxerunt, muris cinxerunt, caſtro munierunt, D *& in pagos, & nouum oppidum ſupra hodiernum foſſatum conſtructum in eodem loco poſita, & vnita diuerſis nominibus nuncupatum vnicum nomen, & mixtum acceperunt, ſcilicet Sanctum-Angelum, Faſanellam.*

Oppidum hoc adeo breui creuit, & ædificijs non mediocribus repletum eſt, vt non ab hominibus præſertim ita paruis conditum videretur; ſed ab Angelo Michaele ædem lapideam ibi habente miro artificio naturæ præclarè conſtructam, toto orbe terrarum celeberrimum, ita vt illa deuotiſſima Gargani, nec magnitudine, nec pulchritudine eam accedere poſſit, ac denique talem, vt potius viſu admirari, quam lingua exprimi poſſit, nec immerito inter miracula Mundi connumerari deberet, prout vna voce dixerunt Hiſpani, Galli, Indi, cæterique inſpectores illius conditum videntes, quales primi habitatores oppidi fuerunt, indicant ædificia, etiam primarum ædium, non mediocria, quæ hucuſque ſtant. Dum Faſanella tot prædas, & tot diſcrimina paſſa fuit, priuilegia, inſtituta, ac omnia ſcripta, tam Reipublicæ, quam ciuium peritiſſimorum periere; vnde recentis oppidi ciues, ne municipali lege carerent, noua inſtituta condiderunt, & in dies illa, modo corrigentes, modò abrogantes, & modo augentes, prout expedire videbatur: tot prudentibus, & litteratis viris, quibus Sanctum-Angelum afflatum affluxit, & abundant.

Poſt multos annos creſcente ciuium latino ſermone, peritiores, & quæ erant ſtatuta, & quæ ſtatuebant, verbis latinis, & politioribus exponi mandarunt. Erant his medijs temporib. ciues peritiſſimi inter cæteros, Gellius Fortis, Ioannes Catoſſius Trotta, Alfonſus de Odrno, Ioannes Says, Laudiſius Viſta, Ioannes Arnonius, Stephanus Euſtaſius, & præ cæteris præclarus vir, & Patritius Iacobus Hippolytus, & alij quamplures, & qui ex his ſuperſtites fuerunt, poſtquam quieuit furor falcis lethalis, comitijs ſæpius deſuper habitis Catoſſo Stoico, & latini ſermonis peritiſſimo commiſerunt, vt rem hanc exequeretur; fuit iam exequutus, ſed in diebus eius ita nouiſſimis ea, quæ ſuus calamus ſcripſerat, oculis eius poſtea relegere, vel reuidere non licuit. Ciues tamen ita reuerenter tenuerunt, quod adhuc veluti ſacra venerantur omnes. Nec mirentur hæc legentes, ſi cum Faſanella in Sanctum-Angelum tranſlata non fuit etiam illius Eccleſia, quæ etiam nunc alijs collata eſt; nam oportuit illam, quæ erat in Caputaquenſi diœceſi manere, & transferri non potuit in S. Angelum, qui non modo de eadem diœceſi non eſt, ſed ſuam exemptam diœceſim tenet, & propriam: vnde merito dictus Catoſſius 62. ſtatuto Sanctum-Angelum ciuitatem appellat. Hæc enim proprium Prælatum Epiſcopalibus inſignijs, & iuribus ornatum habet, qui nunc Summum Pontificem immediatum ſuperiorem recognoſcit, & ex hoc Henricus Card. Oſtienſis eum non Epiſcopum, ſed Archiepiſcopum computat, &c.

Deſcriptio Cryptæ mirabilis S. Archangeli Michaelis, terræ ſancti-Angeli Faſanellæ.

Cum Faſanella vetus, cuius reliquias ex Abbatiali reſpicis palatio ſtaret, vt habet antiquorum fida relatio, Mãfredus eiuſdem regulus aucupijs deditiſſimus, cum ad oram, quam incolis aucuparetur, dimiſſo falcone in columbos, ſpecum falco ingreſſus fuit, vbi moram faciens, Manfredum illuc accedere coegit, vbi adeo dulce melos audiuit, qui ſtupore correptus Faſanellam rediit, quo ciuibus patefacto, ſequenti die locum cum populo, &

Clero

Clero piè repetit, & cum peruenisſet, falco ſtatim in manibus Domini rediens ſe captiuauit, qua de re dilatantes ſpecum, illuc ingrediuntur; vbi Cryptā reperiunt miro naturæ artificio conſtructam, toto orbe terrarum celeberrimam, vbi aderat ara Archangeli Michaelis, digna quæ Romanæ Vrbis ambitu clauderetur. Illa montis Gargani, circunſcripto miraculo apparitionis Archangeli, & indulgentijs, quibus potitur, in omnibus longè à Crypta Faſanellæ ſuperatur; ſiquidē ad eam itur per abrupta rupium, aſpera montium, concaua vallium, & hinc per diſpoſitum, & decorum aſcenſum, qui tamen difficiliter non turgeſcit, magnitudine forſan pluſquam decies ſuperatur; nec horreſcit ſitus, vel ſuffocatione tenebrarum, cum ſit maximo luminis perfuſa fulgore, idque mirum, quod non ex circumpoſitis ſpecularibus immittitur, ſed vnicus è lumine ingreſſus, qui & hominibus inſuper habet circumſtantia loca ad expectas deſtinata, non ſolum concamerata, ſed cælaturis à natura factis ornata, quæ re verò naturæ miraculum appellari poteſt. Planitie d. Crypta tegitur, quæ vulgo Terra martura appellatur, vbi vinea colitur vinū omnimodo pretioſius producens. Non omittendū quod quando per Dominum Abbatem defoſſa, & ampliata fuit, reperta fuerunt multa oſſa humana, & præſertim quædam ſolida ſine medullis, quæ cum dubitaretur ſi vere humana eſſent, olim Archipresbytero Rubeo, qui ea vidit, reſpondit hoc natura accidere poſſe, vt legitur de illis lapidatis Siracuſani, qui cum nunquam ſit ijſſet, nec ſudaſſet, ipſo mortuo cauſam inquirentes, eius oſſa immedullata habere inuenerunt, & hic fuit primus, qui ex Olympico certamine Pancratij coronam reportauit, quæ omnia affert grauiſſimus Auctor Vincentius l. 31. c. 123. Speculi naturalis. Hinc credendum non fortuitò dicta Crypta tectum à vulgo Terramartura nuncupatum, ſed ſerio, quaſi Terra-Martyrum, & dicta oſſa Martyrum fuiſſe credendum. Semper enim Crypta in perſecutionibus Eccleſiæ fuerunt latebræ Martyrum, quarum hominibus ſecundum Didymum geminus erat vſus, habitationis dum viuebant, & ſepulturæ dum moriebantur, & ita affert Viualdus prima perſecutione Eccleſiæ. Nec negari poteſt tempore Traiani Imperatoris, teſte Euſebio in ſuo Apolog. in hac Prouincia Plinium ſecundum fuiſſe Iudicem perſecutorem Chriſtianorum, &c. Cætera deſiderantur de manu Auctoris.

In oppido hoc nobili cœnobium eſt Minorum Obſeruantium, ex quo aliquot viri doctrina clariſſimi, inter quos facilè annumerare poſſumus Fr. Aloyſium de Hippolytis, qui monaſterium ipſum nobili locupletauit Bibliotheca. Sed ad Epiſcopū Beneuentum redeamus, qui diu hanc Eccleſiam optimè adminiſtrauit vbi diem ſuum obijt, annus tamen & dies ignorātur.

5 PETRVS Epiſcopus Capitaquenſis ac Regni Siciliæ Cancellarius obijt ſub Honorio IV. anno 1286. de quo in regeſt. Vat. eiuſdem Pontificis.

6 GIBERTVS ex Epiſcopo Agrigentino à Capitulo poſtulatus confirmatur ab Honorio IV. anno 1286. 10. Kal. Septembris ep. 119. fol. 6. regeſt. Vat. Fuit hic Regius Conſiliarius, & Regiæ Curiæ Rationalis anno 1292. vt ex Reg. Neap. Caroli II. Deceſſit circa ann. 1294. & cum quædam ſacra paramenta Eccleſiæ ſuæ legaſſet, Ioānes ſucceſſor petijt à Rege, vt liberè reſtituantur anno 1295. vt narrat Reg. Regeſt. Giberti ſub nomine Goberti, meminit Rocchus, Pyrrhus noticia 3. Agrigentinæ Eccleſiæ, ſed perperam refert illum obijſſe menſe Iunio 1284. cum luce clarius pateat ex Reg. Vatic. anno 1286. ad Caputaquenſem hanc ſedem tranſlatum fuiſſe, in eaque extrema clauſiſſe an. 1294.

7 IOANNES ſucceſſit Giberto anno 1294. vixit in hac dignitate decem, & ſeptem annos, cui morbo incurabili correpto Clemens V. coadiutorem attribuendum adiudicauit, ſcripſitque Neapolitano Archiepiſcopo, deditque in mandatis, vt virum prudentem eidem daret coadiutorem, ſcripta eſt epiſt. in Reg. Vat. nu. 815. fol. 202. Pontif. Clementis, 6. Id. Aug. ſed dum hæc agerentur, Ioannes morbo grauatus è viuis deceſſit circa ann. ſequentem 1312.

8 PHILIPPVS demortuo Ioanne à Capitulari Senatu eligitur, cōfirmationem obtinuit ab eodem Clemente V. an. 1312. Nonis Iulij ex Reg. Vat. ep. 721. fol. 149. ann. 7. Pontificatus eiuſdem. Mortis eius dies, & annus ignorantur.

9 IOANNES florebat an. 1321. apud regeſt. Reg. Neap. nulla tamen de eo mentio extat in Reg. Vat.

10 PHILIPPVS de S. Magno 1336. forte idem cum ſuperiori, de quo in reg. Vatic. Iacet in Metropoli Salernit. ante æneam portam cum hoc epitaphio.

Hic iacet Dominus Philippus
de S. Magno Dei gratia venera-
bilis Caputaquenſis Epiſcopus,
qui obijt anno ab Incarnatione
Dom. M.CCCXXXVI. men-
ſe Iulij iij. Ind. cuius anima
per miſericordiam Dei requieſ-
cat in pace. Amen.

11 THOMAS de S. Magno ex Archidiacono eligitur à Capitulo poſt Philippi obitum, confirmatur poſt diutinam vacationem à Benedicto Papa XII. ann. 1340. 3. Id.

3. Id. Iunij, Pontif. 7. ita in Regeſt. Vatic. epiſt. 386. obijt veró anno 1382. Salerni, vbi iacet in Metropolitana propè gradus odei, vbi hæc inſcriptio.

Hic iacet corpus Reuerendiſſ.
in Chriſto Patris, ac Domini
Domini Thomaſij de S. Magno
Dei gratia venerabilis Caputa-
quẽſis Epiſcopi qui obijt anno ab
Incarn. D. MCCLXXXII.
Die xij. menſ. Iulij vi. Ind. ct.
cuius anima per Dei miſericor-
diam requieſcat in pace.
Amen.

12 IACOBVS ſucceſſit Thomæ ad hanc ſedem euectus ab Vrbano VI. anno 1386. ſub Bonifacio IX. Maioris Pœnitentiariæ Regens fuit abſente Franciſco tituli S. Suſannæ Presb. Card. Deceſſit ann. 1399. ex lib. Oblig. Prælat.

13 IOANNES BONIFACII de Panella Neapolitanus Duracenſis Archiepiſcopus huc tranſlatus eſt 13. Kalend. Maij anno 1399. annis fere ſex, in hac Eccleſia fuit, tranſlatuſque deinde eſt ad Muranum Epiſcopatum anno 1405. Hic anno 1404. Baſilicæ Vaticanæ nonnulla ſtabilia bona ad ſuam expiandam animam legauit in Carteria, quæ olim fuerant S. Marcelli, cuius dies anniuerſarius notatur in veteri Martyrologio eiuſdem Baſilicæ 8. Idus Martij.

14 GVILLELMVS Epiſcopus Muranus Id. Aprilis, & anno 1405. tranſlatus ad hanc Eccleſiam, obijt anno 1412. à Gregorio XII. exauctoratus, ex lib. Prouiſ. Prælat.

15 IACOBO electo Caputaquen. indulget Gregor. XII. vt conſecrationis munus ſuſcipiat. anno 1410. ex eod. lib.

16 BALTASAR de Iudice Canonicus Roſſanenſis ad hunc Epiſcopatum aſſumptus eſt per obitum Guillelmi à Ioanne XXIII. Papa anno 1412. 17. Aprilis, mortem obijt ſub Martino V.

✠

A

17 IOANNES, ſeu IOANNELLVS dictus Panella Caracciolus Neapolitanus
B electus à Martino V. antequam huius Eccleſiæ habenas ſuſciperet ab eodem tranſlatus eſt ad Anglouenſem Eccleſiam anno 1418. 4. Non. Martij, tamen illum inuenio ſub titulo Caputaquenſis Epiſcopi, & Papæ Cubicularij anno 1422. in inſtrumento tabularij Xenodochij S. Mariæ Nouæ de Florentia.

18 THOMAS de Beringarijs Canonicus Cameracenſis, Papæ Capellanus, & cauſarum Apoſtolici Palatij Auditor eligitur in locum tranſlati Ioannelli 7. Idus Maij an. 1418. Deceſſit autem an. 1423.

19 BERARDVS Caracciolus Neapolitanus electus eſt Epiſcopus die 27. Febr.
C anno 1423. poſt duos annos factus eſt Archiepiſcopus Cuſentinus.

D

20 FRANCISCVS de Tomacellis Neapolitanus Archiepiſcopus Cuſentinus ad hanc Eccleſiam tranſlatus die 3. Septemb. 1425. Iacet ſepultus in Eccleſia Collegiata S. Mariæ Laurinæ.

21 BARTHOLOMÆVS Epiſcopus Cauallicenſis huc tranſlatus eſt ab Eugenio IV. die 25. Septemb. anno 1439. vt in Actis Conſiſt. obijt anno 1441. ex Actis Conſiſt.

22 MASSELLVS Mirtus Abbas Sancti Ioannis de Piro Ord. S. Benedicti defun-

cto

ѽo Bartholomęo Epiſcopus delectus eſt anno 1441. 15. Kalend. Martij, ex Actis Conſiſt. obijt 1462.

23 FRANCISCVS de Comite Subdiaconus, & Notarius Apoſtolicus electus eſt Epiſcopus Caputaquenſis per obitum Maſſelli à Pio II. anno 1462 ex lib. Prou. Prælat. fol. 252.

24 FRANCISCVS Bertinus Lucenſis vir prudentia, & in explicandis negotijs clarus Ferdinandi Neapol. Regis charus, cuius intuitu Epiſcopatu Adrienſi donatus, inde ad Caputaquenſem tranſlatus, ad Burgundię Ducem functus eſt legatione. Obijt an. 1476. Huius cum laude meminit Card. Papienſis in epiſtolis.

25 AVXIVS de Podio Card. Archiepiſcopus Montis Regalis fuit Caputaquenſis Eccleſiæ commendatarius anno 1476. vſque ad annum 1483. quo ex hac vita diſceſſit.

26 LVDOVICVS Podocatharius Grecus ad hunc Epiſcopatum aſſumptus eſt 18. Kal. Decemb. 1483. Innocentij VIII. Medicus, ob eximias animi dotes Card. creatur ab Alexandro VI. vulgo Caputaquenſis dictus, tranſlatus ad Beneuentanam Eccleſiam anno 1504. de quo ibi.

27 ALOYSIVS Card. de Aragonia hanc habuit commendatam Eccleſiam anno 1504. die 8. Ianuarij, quam dimiſit anno 1514.

28 VINCENTIVS de Galcotijs Patritius Neapolitanus Epiſcop. Squillacenſis huc tranſlatus die 22. Martij 1514. ſedit ann. octo, ac liberè ceſſit anno 1522. Vicarium generalem habuit Euſebium Epiſcopum Capriarum. De Galeota familia legendus Ælius Marchefius, qui ex Conſtãto lib. 3. Neapol. hiſt. narrat ex hac gente floruiſſe Iacobum Archiepiſcopum Barenſem, quem Rex Carolus conficiendo matrimonio inter Carolum Martellum & Rodulphi Romanorum Imperatoris filiam legatum adhibuit. Sed Iacobum iſtũ inter Barenſes Archipræſules haud reperimus, in catalogo eius vrbis Archipræſulum, neque in Vatic. regeſt. fortaſſis dignitate alia inſignitus fuit Iacobus.

29 LAVRENTIVS Cardinalis Puccius commendatarius huius Eccleſiæ electus die 10. Septembris 1522. eam reſignauit ad fauorem ſequentis cum regreſſu.

30 THOMAS Epiſcopus Triuentinus Caputaquen. obtinuit ſacerdotium cum retentione prioris Eccleſiæ die 24. Aprilis 1523. quam cum penè octo adminiſtraſſet annos, iberè eam dimiſit anno 1531.

31 HENRICVS Loffredus Neapolitanus claræ nobilitatis iuuenis Caputaquenſis Eccleſiæ adminiſtrator adlectus eſt à Clemente VII. Pontifice anno 1531. die 18. Decembris quã deindè cum ad ætatem perueniſſet, in titulum accepit, eius aliquando generalis vicarius fuit Albericus Iaquintus Epiſcopus Theleſinus, ſub Paulo III. Concilio Tridentino interfuit, in quo mortalitatem expleuit anno 1547. corpus eius Neapoſim delatum in Eccleſia montis Dei conditum fuit cum hoc epitaphio.

Henrici Loffredi Cicci filij Caputaquenſis Epiſcopi in Concilio à Paulo III. Pont. Max. Tridentum conuocato vitaque functi corpus in hoc fraternæ pietatis inſigne monumentum, Ferdinandus Loffredus Triuici Marchio comportandum curauit.

32 FRANCISCVS Cardinalis Sfrondratus adminiſtrator fuit anno 1547. die 27. Martij.

33 HIERONYMVS Cardinalis Verallus Sfrondrato ſucceſſit in adminiſtratione huius Eccleſiæ anno 1552.

34 PAVLVS ÆMILIVS Verallus Romanus ad hanc eandem ſedem ſubuectus eſt ex Archiepiſcopo Roſſanenſi die 1. Martij 1553. intereſt Concilio Tridentino, deinde epiſcopali onere ſe exoluit anno 1574.

35 LAVRENTIVS Bellus Romanus Petri filius factus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus die 26. Maij 1574. mortem oppetijt anno 1586. cuius memoria extat Romæ in Eccleſia Aracelana in Cœnotaphio, quod patri & tribus germanis fratribus viris clariſſimis poſuit Octauius.

D. O. M.

Petro Bello Romano Conſultori, ac Procuratori Inquiſitionis, Laurentio Bello Epiſcopo Caputaquenſi Pompeio Bello Epiſcopo Biſinian. Cæſari Bello Protonotario Apoſtolico Octauius Bellus I.C. Patri dulciſs. ac tribus chariſſimis fratribus merit. poſuit anno Domini MDC.

36 LÆLIVS Morellus Picenus de Mõte alto ad hanc ſedem ſubnectus eſt à Sixto V. anno 1586. die 6. Iunij. præfuit an. 33. fatofunctus eſt an. 1609.

37 IOANNES Vitellus Neapolitanus electus 1610. obijt anno 1611.

38 PETRVS Motta de Horo Hiſpanus Epiſc. Bellicaſtrenſis huc tranſlatus vltima Febr. 1611. mortuus eſt 1627.

39 FRANCISCVS Maria Brancaccius Neapolitanus vtriuſque ſignaturæ referendarius generis claritudine, virtutum omnium, & ſcientiarum præſul longe clariſſimus, ex deceſſu Petri hunc obtinuit Epiſcopatum ab Vrbano VIII. an. 1627. die 9. Aug. à quo in S. R. E. Card. numerum cooptatus die 28. Nouemb. 1633. & Epiſcopatu Viterbienſi donatus, cuius numeroſiſſima, & vetuſtiſſima inter Neapolitanos equites familia refulſit Cardinalibus, & Dynaſtis, de quo libet hic extemporale eruditiſſimi Iacobi Gaddi referre.

Polles nobilitate peruetuſta,
Quam muriee regium decoris
Illuſtrant, magis eruditione
Flores, qui triplici (vt reor) corona
Maximè radiatis inter aſtra
Noſtri temporis; hoc Apollo monſtrat.
Me num decipit canentem Apollo?

De vetuſta hac nobili Brancaccia gente legendus noſter Carolus Borellus in vindice Neapolitanæ nobilitatis libro; de Card. vero vide Viterbienſium Præſulum ſeriem noſtram tom. 1.

40 ALOYSIVS Papacada Neapolitanus die 12. Febr. anno 1635. ex ceſſione Card. Brancaccij electus eſt huius Eccleſię Præſul, tranſlatus deinde eſt ad Licienſem Epiſcopatum anno 1639.

41 THOMAS Carrafa Neapolitanus ex Epiſcopo Vvlturarienſi die 11. Iulij 1639. huc tranſlatus.

MAR-

MARSICANI
SEV
MARSICENSES
EPISCOPI.

MARSICVM nouum quinquageſimo octauo à Salernitana Metropoli milliario mediterranea eſt Ciuitas Lucaniæ, nunc in principatus citerioris prouincia, mœnijs minimè cincta, noua dicta, vt diſtingueretur à veteri Marſico ſex mill. paſs. diſſita, cuius apud antiquos Scriptores nulla fit mentio. Eſt autem prædicta ciuitas in montis ſuperiori faſtigio trium collium poſita quem vicini circumquaque montes altitudine ſuperant, ciuitati haud ſalubres, quippe cum & hyemem niues ſeueriorem reddant, & æſtatem Solis radij reflexu feruidiorem.
C Ad radices montis ciuitatis vndæ ferè fluuiales circumfluunt, pecoribus iumentiſque peropportunæ. Ager vini & frumenti fœcunditate commendatur. Familiæ ciuium ſunt 500. animæ verò fidelium 6000. ſed omnes ferè pauperes potius quam diuites. Epiſcopatus Marſici vetuſtiſſimus eſt, origo tamen ignoratur, etenim Marſicenſis Epiſcopus memoratur à Baronio anno 853. cui coniuncta vnitaque fuit Grumentina Eccleſia ac diœceſis poſtquam ſemel & iterum à Saracẽis funditus diruta ac vaſtata eſt Grumentina ciuitas, Marſicenſis ac Grumentinæ Sedis Epiſcopi deinceps denominari
D ſolebant. Nam in archiuio Cauenſis Cœnobij, vt Lucas Olſtenius Vaticanæ Baſilicæ Canonicus, & Pontificiæ Bibliothecę Cuſtos vir clariſſimus, tum profanæ, tum Eccleſiaſticæ antiquitatis excellens indagator proprijs vſurpauit oculis, Ioannis Epiſcopi ſanctæ Grumentinæ Eccleſiæ in documento dato anno 1144. Id. 7. ſubſcriptio habetur *Ioannis Marſicani Epiſcopi* & in altero anno 1095. *Ioannis Epiſcopi Marſicenſis Sedis Grumentinæ*. Eccleſias autem haſce puto coniunctas fuiſſe circa annum Chriſti 1060. aut non multo poſt, ab Alexandro II. vel Honorio II. nam circa illud tempus plures per Italiam
A Eccleſiæ eodem modo coniunctæ fuerint. Cæterum Grumentum Lucaniæ ciuitas olim fuit vetuſtiſſima, extantibus adhuc veſtigijs murorum in cuius agro inuenta quoque elephantorum oſſa fuerunt Pœnorum Ducis Annibalis: memoratur multis vetuſtis authoribus Liuio, Plinio, itinerarijs antiquis, Macrobio & alijs. Fuiſſe verò Grumentum olim ciuitatem Epiſcopalem docet Pelagij II. apud Yuonem in decret. parte 6. ca. 112. reſcriptum Iuliano Epiſcopo Grumentino, & ſanctus Gregorius Magnus Regeſt. lib. 10. epiſt. 47. Grumentinæ parochiæ meminit. Grumento fidem Chriſti diſſeminaſſe ſanctum Lauerium martyrem didici ex actis eiuſdem vetuſtiſſimis, quæ infra dabimus,
B quibus etiam memoratur Sempronius primus Epiſcopus Grumentinus à ſancto Damaſo Papa ordinatus. Lauerius ſeu Laberius palmam ſumpſit martyrij apud Grumentum anno ſalutis 312. 5. Kal. Dec. corpus in Eccleſia eius nomini dicata diu venerabiliter aſſeruatum fuit, ſed deuaſtata ciuitate, partim ab Acheruntino Epiſcopo, Acheruntiam, partim ab Epiſcopo Satriarenſi in ſua Cathedrali delatum eſt. Extat adhuc Eccleſia ſancti Laberij. à Beato Luca Carbonenſis Cœnobij Archimandrita circa annum Domini 963. eo in loco, vbi ante deuaſtationem erat, reædificata ibi columna viſitur ſupra qua
C ſanctus Martyr decollatus eſt. Conſpiciuntur Grumenti diruta mœnia, & locus paulò ſupra oppidum Sapinariæ, vbi etiam nunc ad confluentes Aceris & Soræ fluuios, vbi Eccleſia, vt expreſſe habetur in eiuſdem ſancti Lauerij actis: *Ductus extra ciuitatem Grumentinam in loco vbi duo conneĉtuntur flumina Acer, & Sora &c.* Ferunt nonnulli poſt dirutum Grumentum ciues hac illac diſperſos tutiſſimis in locis ad declinandas barbarorum incurſiones & moleſtias, aliqua exędificaſſe oppida, inter quæ Saponariam pauco interuallo ab exciſa patria in diœceſi tamen Marſicenſi ſita, quod diſertè inſinuat Ro-
D mana Rota coram Eminentiſſimo Conrado nunc S. R. E. Cardinale in deciſione anno 1648. ad fauorem Epiſcopi Marſicenſis in Archipresbyterum Saponariæ qui a iuriſdictione Marſicenſis præſulis vano conatu ſe iactabat exemptum, ſicque per tres omnino deciſiones definitiuamque ſententiam ſtatutum eſt, ac declaratum, Saponariam in Marticenſi diœceſi fuiſſe conditam, Archipresbyterum Clerumq; eiuſdem oppidi Marſicenſi ſubeſſe Epiſcopo, perpetua Ioſephi Ciantes digniſſimi præſulis laude, qui nec laboribus, nec expenſis fatigatus ad gregem ouem deperditam reportauit. Igitur Marſicenſis Epiſcopatus auctus perpetua vnione Grumentinę Eccleſiæ, Baſilicam habuit, vt fer-

A tur titulo ſancti Angeli, quam cum in aliū conſpicuū locū tranſtuliſſet Henricus Marſicenſis Epiſcopus anno Chriſti 1131. titulo eam inſigniuit ſancti Gregorij martyris, noſtris temporibus idem ſupra laudatus Antiſtes Ioſeph Ciantes penè à fundamentis pulcherrimè pro loci dignitate reſtituit ſacraque ſupellectili exornauit; ſacris in ea miniſtrant Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, primicerius qui curam animarum gerit, cantor & decem canonici, cum alijs presbyteris ac clericis, qui diuinum penſum perſoluunt. Sex in ciuitate recenſentur parochiæ, ſancti Angeli ſcilicet, S. Nicolai, S. Lucæ Euangeli-

B ſtæ, S. Catharinæ Virginis & Martyris, S. Antonini Martyris, S. Thomę Cantuarienſis, cuius Eccleſia, ac Cœnobium Monialium Ordinis ſancti Benedicti à gente Sanſeuerina Marſici domina dotatum, à quibus etiam ferè primo ab hac ciuitate lapide aliud conditum eſt monaſterium, quod extat Monachorum Ordinis Cœleſtinorum ſub titulo ſancti Iacobi nunc ſuppreſſum & Clericorum ſeminario vnitum, propè Cathedrale viſitur monaſterium ſancti Franciſci Conuentualium & Cappucinorum propè mœnia è pijs fidelium eleemoſynis excitatum. Extat Eccleſia Diuo Protomartyri Stephano dicata, vbi ſacra lipſana aſſeruantur D. Iannarij Car-

C thagienſis Epiſcopi & martyris qui cum Felice & Honorato Diaconis in nemore Auenſo non procul ab hac vrbe ſub Leontio præſide palmam ſumpſit martyrij, innumeris fulget miraculis, cuius dies feſtus agitur 26. Auguſti, huc ab agonis loco vbi diu ignotus iacebat ex diuina reuelatione, vt infra dicemus, tranſtulit Grimoldus Epiſcopus.

Diœceſis Marſicenſis ſatis ampla, comprehenditque oppida ſeptem quorum antesignanum ac nobile Saponaria 12. à ciuitate milliario in monte poſitum, familiis habitatum ferè 400. cum ſua parochiali Eccleſia Archipresbytero, 30. presbyteris, alijs clericis & Hoſpitale cuius annuus

D cenſus 700. ſcutatorum eſt habet duo virorum monaſteria, & duo Monialium ſepta, vnum ſanctæ Crucis Ordinis Ciſtercienſis, aliud Carmelitanarum fundatum à Comitiſſa Saponariæ Iſabella Geſualda animæ fidelium ibidem degentium 4000. Marſicum vetus ſex milliaribus diſtans, vbi familiæ recenſentur 400. animæ vero 3000. vbi matrix Eccleſia habens 28. miniſtros presbyteros, ac per plures clericos.

Burgentia ſexto à Marſico milliario. Familiæ in caſunt 400. animæ verò 3000, duas habet Eccleſias, maiorem ſcilicet cui inſeruiunt presbyteri 17. & Cœnobium Minorum Obſeruantium. Viggianum habitatum familijs 500. animabus verò 5000. abeſt milli. 12. ſitum in monte præexcelſo quo valles concluduntur. Hic eſt matrix Eccleſia titulo ſancti Petri parochialis, vbi inſeruiunt presbyteri & Clerici 50. & duas habet parochias ſubiectas, quarum ſingula quatuor habet Sacerdotes, totidemque clericos, & cœnobium Franciſcanorum Obſeruantiæ.

Moliternum 14. mill. à ciuitate diſſitum familias habet 400. animas fidelium 3000. Matrici Eccleſiæ ſubſeruiunt, Archipresbyter, & Cantor cum alijs Presbyteris Cœnobium Ordinis Prædicatorum & Minorum diſtrictioris Obſeruantiæ, & hoſpitale vbi Fratres Ioannis Dei miniſtrant.

Sarconum 14. pariter mill. à ciuitate diſtans habet familias 200. animas fidelium 2000. cum matrice Eccleſia habente Archipresbyterum, Cantorem, ac Presbyteros 12. vnum hoſpitale. Ager & frugum & pomorum vbertate nobilis.

Saxum ſex mill. abeſt à Marſico, familiæ 200. animæ ſunt 2000. ibi in parochiali Eccleſia eſt Archipresbyter cum 12. alijs Sacerdotibus.

In vniuerſum autem diœceſis Marſicenſis agrum habet irriguum frugiferum & aucupio percommodum, geotem lautam & commodam. Continentur in ea parochiales Eccleſiæ ferme 12. quibus inſeruiunt Presbyteri 230. & alij clerici, virorum Cœnobia 10. Monialium 3. hoſpitalia ſex, laicorum ſodalitia perplura, duę conſiſtoriales Abbatiæ ſancti Ianuarij cappellæ præſepij, altera S. Io. de terra Moliterni fidelium animæ 19400. regio in vniuerſum amœna, & frugum ac pomorum ferax eſt annuus cenſus Epiſcopalis menſæ aſcendit ad ducatos Regni 1400. taxatur verò in libris Fiſci Apoſtolici ad florenos 60. Epiſcoporum Marſicenſium & Grumentinorum ſeriem monumentis ſcriptorum deſtituti coniunctim, & delumbatam dabimus, cum anno Chriſti 1582. ab Hiſpanis ciuitas & Epiſcopale Archiuium miſerabili incendio conſumpta fuerint, paucis quæ ſuperfuerunt hinc inde collectis monumentis, cum ijs quæ in regeſtro Vaticano, Actisq; Conſiſtorialibus obſeruauimus, talem concinnauimus, quæ arguat nobis haud defuiſſe ſtudium demerendi Marſicenſem ſuperſtitem Epiſcopum Ciantem.

SEM-

1 SEMPRONIVS Ato Grumentinus, primus eiuſdem vrbis Epiſcopus creatus eſt à ſancto Damaſo Papa circa annum Chriſti 370. non multo poſt S.Lauerij agonem, aucta Grumento Chriſti fides, *Creſcebat in dies*, vt Acta eiuſdem Sancti narrant, *deuotio populi Grumentini, & viri Eccleſiaſtici in vrbe virtutibus, & doctrina fulgebant, quare Damaſus Papa ſanctiſſimus Sedem conſtituit Epiſcopalem, Epiſcopumque creauit Sempronium Atonem Grumentinum, quo tempore admodum creuit prouentibus,& ornatu Eccleſia B.Lauerij ob fidelium ex omni parte concurſum, & miraculorum frequentiam, quæ Deus ad Martyris gloriã,& fidei firmitatem operari dignabatur, & ſub Grumentinis Præſulibus in dies Sancti deuotio augebatur, & præcipuè ſancto Iuliano Patoma cum eſſet Cuſtos ſacræ Aedis ſanctiſſimi martyris Latinus deTheodoras qui ob inſignem doctrinam, & vitæ ſanctitatem conſpicuam ad Epiſcopatum Marcellianenſis Eccleſiæ, quæ & Cluſitana dicitur, fuit poſtulatus, & aſſumptus, &c.* Hæc Acta Lauerij: quanto verò tempore Sempronius in Grumentina Eccl. ſederit, non poſſumus ex hiſtoria habere. Geſta Lauerij deſcripſit Robertus de Romana Diaconus Saponariæ anno Dom. 1162. cuius textum hic libet inſeruiſſe, ne memoria eius vetuſtate concidat, cum multi faciant ad primordia Chriſtianæ fidei, ac Grumentinæ Eccleſię, cuius authographum extat in eadem Saponariæ Eccleſia in pergameno conſcriptum.

Geſta ſancti Lauerij.

Quoniam retexere humanas laudes,& inſulas labiorum non fuit pleriſque ſcriptoribus, & poetis, vt potioribus huius mũdi gradibus honorum, & verborum laudibus extollerentur, multo magis nobis conticere glorioſa bellorum certamina, & ſanctorum Martyrum victorias minime licet ſilentio tegere,& negligentiæ operam dare, vt æterni Regni participes effecti, & ſempiterno honore ſublimati, cœtui ſociemur cæleſti. Ad laudem ergo, & gloriam Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti belli-
A coſum certamen, & triumphalem victoriam B.Lauerij, ruſticana licet, (prout valemus) editione, mandante venerabili viro Saulo de Goffrido Saponarę Archipresbytero, & Domino meo, tam ex vetuſtis Eccleſiæ Grumentinæ monumentis, quam ex antiquis Probi ſcriptis ſancti Eccleſiæ Præſidentis, & ſucceſſiuis traditionibus, ſanctæ Trinitatis fauente gratia reſumere, & reſerare curabimus, ſperantes ipſo glorioſo Chriſti Athleta intercedente cum eodem pręmia conſequi ſempiterna: faxit Deus. In diebus igitur Conſtantini Imperatoris dum furor eius ſęuiſſimus diuerſis pœnis Chriſti famulos laniaret, Agrippa Præfectus eius iuſſa exequi cenſuit, vt quicunque Dijs immolare renue-
B rent, varijs tormentis, & cruciatibus interficerentur. Beatus Lauerius cuiuſdam viri gentilis nomine Achillei filius, in vico quodam, qui Tergia vocabatur eo tempore Chriſticola effectus, & iam Spiritu ſancto repletus morabatur, qui quadam die dixit patri ſuo: Pater exulta, & omnipotenti Deo, & Ieſu Chriſto filio eius,& Domino noſtro, ſanctoque Spiritui ex toto corde gratias age, ipſe enim in nos cæleſte lumen veritatis effundere dignatus eſt. Crede in Deum verum, cęli & terræ conditorem,in quem & ego iam credo, lauare ſancto baptiſmate, ſicut & ego lotus ſum, & Spiritum ſanctum accipies ſicut & ego, licet indignus,accepi: Patere per Euange-
C lium a me generari, quem carne iam generaſti;& in eodem Spiritu ſancto loquens non dices anathema Ieſu, hoc enim ſancto Spiritu repletus nemo negare poteſt, vnum Deum Patrem omnipotẽtem, eiuſq; vnicum filium Dominum Ieſum, & eſidem Spiritum ſanctum in Trinitate perfecta, & vnitate indiuiſibili, & ante ſecula, & nunc & ſemper manere inceſſanter. Pater namq; quę Deus, Filius Deus, Spiritus ſanctus Deus, hic tamen trinus Deus, vnus omnino eſt, Filius,qui Verbum dicitur, propter nos homo factus in vtero Virginis impollutæ, pro nobis paſſus, crucifixus, & mortuus, de ſepulchro ſurrexit, Cælos aſcen-
D dit, & ad dexteram Patris ſedet venturus iudicare opera cunctorum, tunc malos malè perdet in gehennam ignis, & fidelibus ſuis gloriam tribuet ſempiternam. Crede Pater, Dijs renuncia, ſunt enim dęmonia, & Deum verum adora, iuſſa in contrarium contemne, ne timeas homines Principes huius ſeculi,in corpus namque omnino moriturum poteſtatem tantummodo habent, animæ vero detrimentum inferre non poſſunt, ſed Deum time, qui potens eſt & corpus, & animam perdere in gehennam. Si credideris, & baptizatus fueris Spiritu ſancto ſolidatus, & virtute indutus ab alto, omnia aduerſa ſuperabis, hic enim glorioſus Spiritus in Apo-

A Apoſtolis Chriſto Domino teſtimonium
reddidit, in Martyribus conſtantiam, & fi-
dem Religionis, virtutemque Paſſionis
oſtendit, humiles, & manſuetos inhabitat,
Sacerdotes inſtruit, & ad pietatem eos in-
gerit, ac rectum iudicium obſeruare com-
monet. Leuiticum miniſterium ſanctificat,
viduas protegere iubet, pupillos nutrire
demonſtrat, adoleſcentes mundum con-
temnere hortatur, ſenum canitiem con-
cordia adornat. Idem falſorum Deorum
numina deſtruit, infideles arguit, ſimula-
tores oſtendit, improbos quoſque depri-
mit, ſuperbos humiliat, iracundos com-
peſcit, luxuriam cohibet, & in eum pec-
cantes in profundum demergit. Hæc &
B alia multa ſacratiſſimæ Fidei deuotione,
& patri, & cęteris diu loquente, & Chriſti
Euangelium prædicante Lauerio nuncia-
tum eſt de eo, iniquo Præfecto Agrippæ,
qui cum ab accenſatore cũcta de beato La-
uerio didiciſſet, illico delegatis miniſtris
celeri exhibitione eum ſibi ſiſti præcepit,
qui eius mandata exequentes diligenti ad-
hibita inquiſitione eum prædicantem in-
uenerunt, repertum comprehenderunt, &
flagellis dirè cæſum, vinctũ ad Præfectum
adduxerunt. Cumque ante eum B. Laue-
rius præſens adeſſet, irato vultu ſic illum
affatus eſt. Cum omnis homo poteſtati-
bus ſublimioribus ſubſit, iuxta cenſum in-
uictiſſimi Auguſti oportebat omnino, &
C valde decebat te magnis Dijs offerre liba-
mina. Quare ergo paruipendens Impera-
toris præcepta eius legis contemptor exi-
ſtis? cui Lauerius ſanctus prompte reſpon-
dit. Cum omnis poteſtas ſit à Deo. Tuus
Imperator agens cõtra Deum nullam om-
nino habet poteſtatem. Idcirco; ſi tuus
Dominus eſt, habeto pacem cum illo, mihi
certè alius nõ eſt niſi Dominus Ieſus Chri-
ſtus, cui credens ſecurus de gloria ſempi-
terna, humanam floccipendo potentiam,
Imperium Domini tui non timeo, tuas iuſ-
ſiones non curo, & Dijs, qui vera demonia
ſunt nullo vnquam tempore ſacrificabo.
Te oportebat Agrippa qui tanto tempore
in Chriſti ſeruos tyrannidem duram exer-
D cuiſti, pœnitentia ductum omnipotenti &
immortali Deo credere, & tibi ipſi miſer-
tum eius obtemperare mandatis. Audiſti
puto qualiter ego, licet tanta gratia indi-
gnus, Dei fauente clementia, baptiſmum
ſuſcepi, Trinitatem ſanctam credo, Patrem,
Filium, & Spiritum ſanctum, & in hac
Trinitate vnum Deum adoro, contra quam
& cultores eius tu omni dolo, & iniuſtitia
plenus temerario auſu, & inconſiderata
operatione inſurgis, operari tentas, & co-
naris. His auditis graui ira ſuccenſus A-
grippa iuſſit eum virgis verberari dicens;
multam verboſitatem tuam ad me dela-
tam audieram, vnde expetiui, etiam di-
dici. Hactenus ſuſtinui, dehinc autem ſe-

A cundum demerita tua pœnas accipies: va-
pulans Lauerius lętus, & exultans Deo
gratias agebat, quare iuſſus eſt iterum
durius cędi ab Agrippa iam ſpiritu diabo-
lico concitato, & demum in medio fori
Acheruntinæ ciuitatis in eculeo torqueri,
& adhibitis militum cuſtodijs dimitti pen-
dens, vt ſic animam exhalaret, cumque
die ipſa, ac nocte ſtetiſſet in eculeo, pri-
ma lucente altera die, vniuerſa multitudo
populi, vndique confluere cœpit, vt glo-
rioſum Chriſti martyrem aduerſus incita-
menta diaboli, & Agrippæ ſupplicia dimi-
cantem, & ex dimicatione triumphantem
videret. at ipſe Beatus Lauerius ſic pẽdens,
multitudinem populi doctrinæ verbo ad-
B monebat dicens; Audite me omnes, qui
voto meo concordatis, qui corde puro
Deum timetis, abſtinete à malo, & facite
bonum, ſtate in fide, & viriliter agite
Domino: rememorate Apoſtolicum di-
ctum; Volo vos ſine ſollicitudine eſſe, quo-
niam omnes nos manifeſtari oportet ante
Tribunal Chriſti, vt referat vnuſquiſque
prout geſſit, ſiue bonum, ſiue malum.
Stupens autem Agrippa, quod Beatus La-
uerius adhuc viuus penderet in eculeo,
& inceſſanter populum admoneret: præ-
cepit eum inde deponi, & in carcerem
trudi, altera verò die ſedens pro tribunali
iuſſit ſanctum Lauerium ſuis aſpectibus
præſentari, cui & dixit; Quouſque contu-
C max exiſtens, & in tua duritie perſeuerans
Dijs immortalibus renues ſacrificare? de-
pone iam pertinaciam tuam, accede tan-
dem, & Dijs immola, quod ſi facere re-
nueris, diuerſis ſupplicijs, varijſque tor-
mentis ſubijcieris, ſanctus verò Lauerius
Spiritu ſancto feruens reſpondit. Audi me
nequiſſime & ſceleſte Agrippa, tibi enim
notifico, quod Deum verum colo, & illi
ſoli ſeruio, & ideo pœnas tuas flocciſacio,
tormenta tua non timeo, cæleſti adiutus
ſuffragio, & virtute roboratus ab alto mi-
hi ſupplicia, quæ minaris non terrorem,
inuentiunt, ſed gaudium, non dolorem,
ſed refrigerium afferent; glorioſus enim
Deus in Sanctis ſuis, & tu ignoras; magna
D eſt potentia eius, faciens mirabilia, & non
cognoſcis: placida quippe locutione idem
Dominus fideles ſuos admonere dignatus
eſt dicens; Non poteſtis duobus Dominis
ſeruire. Et Ioannes dilectus Apoſtolus ita
nos hortatur Deum diligere. Filioli mei,
non diligamus verbo, neque lingua, ſed
opere, & veritate, charitas ex Deo eſt, &
omnis qui diligit ex Deo natus eſt, & co-
gnoſcit Deum: qui non diligit; non nouit
Deum, quoniam Deus charitas eſt, in
hoc perfecta eſt charitas Dei nobiſcum,
vt fiduciam habeamus in die Iudicij, timor
nõ eſt in charitate, ſed perfecta charitas fo-
ras mittit timorẽ, quoniã timor pœnã ha-
bet, qui autem timet non eſt perfectus in
cha-

charitate? in hoc cognoſcimus ſpiritum veritatis, & ſpiritum erroris, nos ex Deo ſumus, qui nouit Deum, audit nos, qui non eſt ex Deo, non audit nos, hoc teſtatus eſt, idem Dominus dicens, qui ex Deo eſt, verba Dei audit, propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis, idem Apoſtolus nos docet quia in hoc manifeſti ſunt filij Dei, & filij diaboli, omnis qui non eſt iuſtus, qui non diligit fratrem ſuum, non eſt ex Deo, quoniam hæc eſt annunciatio quam audiuimus ab initio, vt diligamus alterutrum, non ſicut Cain, qui ex maligno erat, & occidit fratrem ſuum, & proptec quod occidit eum? quoniam opera eius maligna erant, fratris autem eius iuſta: & tu ſceleſtiſſime propter quid me vis occidere, niſi quia ex patre diabolo es, & opera tua maligna ſunt, ego autē ex Deo & opera mea iuſta ſunt: omnes, qui ſunt ex Deo debent pro fratribus animas ponere, & quare tu vis animam meam tollere, niſi quia ex diabolo es? Hæc igitur audiens Præfectus non ſuſtinens hos ſermones, ſed furoris ſtimulis exagitatus illico emanato edicto iuſſit venatoribus cunctis diuerſa ferarum genera aggregari, & ſuæ præſentiæ adduci, vt ſanctus Lauerius illis traderetur ad perimendum. Quare non multis interiectis diebus ſecundum Agrippæ præceptum feræ diuerſæ fuerunt allatæ, inter quas leo, & tigris, taurus, & leopardus, aper & aliarum ferarum genera multa, quę ſimul accumulatæ in dicta die per proclama in amplo foro circūſepto, ſingulæ iuxta propriæ naturæ, & virium proprietatem terribilibus vocibus, & intolerabili ſonitu æſtuabant. Omnibus ergo paratis, populo in magna multitudine confluente atque ſpectante coram Agrippa Præfecto pro Tribunali ſedente allatus eſt Lauerius, & ad feras iuſſu Præfecti intromiſſus, qui pauentibus cunctis, & præ timore ſqualidis ipſe ſolus intrepidus ſigno Crucis armatus Iesvm inuocans lętus feris ſe obtulit, & in medium earum proceſſit. Videntes autem eum feræ omnes quaſi ſtupidæ, & attonitæ ſteterunt, nec ſunt auſæ eum attingere, quinimo ita affuit miſericordia diuina, vt omni feritate depoſita quaſi oues manſuetæ capite demiſſo ad ſancti pedes accurrerent, tunc B. Lauerius ſic alloquutus eſt vniuerſum populum, qui aderat ſpectans huius examinis finē. Nunc videtis omnes, & clare conſpicitis quam potens eſt Dominus meus Ieſus Chriſtus, nunc cognoſcitis quantum poſſunt qui diligunt ipſum Dominum corde puro, conſcientia bona, & fide non ficta, pariterq; percipitis, quod ſunt dęmonia, quæ Agrippa colit, & Principes eius; hæc & ſimilia loquente ſancto Lauerio ſtupefactus Agrippa angebatur magno dolore, & mira dementia exagitabatur cum tot pœnis Christi martyrem cruciaret, & tantorum tormentis ſuppliciorum ſuperare eū minime poſſet. Cumque compleuiſſet Beatus Lauerius locutionem ad populum, inuocato Chriſti nomine ad feras conuerſus dixit; Chriſtus Dominus noſter; qui vos naſci præcepit, ipſe vos à me compeſcuit ad ipſius gloriam, & fidelium corroborandam fidem, vt Agrippa, & omnes conſortes eius erubeſcant, & ſciāt omnes quod ipſe eſt Deus verus, qui potēs eſt in cęlo, & in terra, faciens ſigna & mirabilia, & ſaluans omnes ſperantes in ſe: omnes autem Dij gentium dęmonia: nunc ergo ſingulæ dantes gloriam Deo accedite ad pedes meos, vt impleatur propheticum dictum Spiritu ſancto docente. Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius: Quæ cunctæ dejectis ceruicibus iuſſa ſancti Lauerij implentes, ad pedes eius ceciderunt, & Dei Martyrem adorantes ſingulæ iuxta proprietatem naturæ, ac ſi exultantes confuſos ſonitus vocum in Dei laudibus extulerunt. Tunc vniuerſa multitudo populi videns talia mirabilia in fide roborata, cœpit glorificare Deum dicens, Benedictus ſit Deus viuens in ſæcula, qui dedit poteſtatem talem hominibus in ſe credentibus; Iacebant interea feræ ad pedes martyris, oculis in eum cum manſuetudine intentis, ac ſi eius iuſſa expectarent, & populus clamabat; Ecce quomodo Dei virtute obediunt ei, tunc ſurrexit Leopardus, & conuerſus ad tribunal Præfecti, qui nec virtutibus Dei compunctus tanta miracula videns obſtinatior erat in malo propoſito, cum magna ferocitate fremens, ac ſi volens in eum irruere Lauerij conſenſum exquireret, & expectaret. Sanctus autem Lauerius ad Leopardum accedens, ad ſe reuoluit, & dixit; In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio tibi, ne eum contingas, nos enim Chriſti ſerui malum pro malo non reddimus, ſufficit Agrippæ ignis æternus cum pœnis perpetuis, qui paratus eſt diabolo patri eius, quo cruciandus erit in ſempiternum, vos autem omnes nullum lædentes ad loca veſtra remeate. Hæc audientes feræ confeſtim inde exilientes redierunt ad ſua, & ſtatim factus eſt clamor magnus in ſtupēte populo iterum laudantium Deum, & dicentium. O Iuſtitia, ô veritas! vnus eſt Deus verus, & Dominus Ieſus Chriſtus, qui glorificat Sanctos ſuos in magnificentia virtutis ſuæ. O cœci omnes Iudices iniquitatis, qui tot viſis virtutibus non erubeſcunt. Verè magnus eſt Deus Chriſtianorum. Videns autē Agrippa Præfectus ſe victum, & in omnibus ſuperatum, cum ſuſpirijs gemens clamabat dicens; heu me miſerum, heu me infœlicem, victus ſum, ſuperatus ſum. Sed nihilo melior factus iuſſit iterum Beatum Lauerium cum cuſtodia militum ad carcerem deduci, cui & dixit; Laueri, habebis

cicca

circa te in craſtinum tormenta magis, ac A
magis horrida, quæ te fortiter laniabunt
ad interneciouem, & ad exemplum cun-
ctorum deducent, & cognoſces tu ſimul
cum eis, quos à cultu magnorum Deorum
auertiſti, vtrum Deus tuus eruere te poſſit
de manibus noſtris. Sanctus vero Lauerius
in carcere poſitus inſtanter orauit, dicens,
Domine Deus omnipotens, qui in pœnis
ſeruum tuum adiuuiſti, & dignatus es cu-
ſtodire eum ſemper ab aduerſari s in cun-
ctis tormentis ſuis, exaudi me orantem
ad te, ne permittas me nunc pœnis con-
ſumptum requieſcere, ne impijſſimus A-
grippa lętetur taliter & taliter valere poſſe
ſicut Dęmonum inſtigatione comminatus
eſt in vilipeudium potentiæ tuæ; Ego qui- B
dem tua roboratus gratia, & aſſiſtente
virtute abſque vllo metu paratus ſum pro
tuo ſanctô nomine cuncta terribilia tolera-
re, vbi ergo tuæ pietatis miſericordia de-
creuerit hinc ereptum eo deducere digna-
re, vt Agrippa deluſus cognoſcat te verum
Deum omnipotentem cum vnico Filio tuo
Domino noſtro Ieſu Chriſto, & Spiritu
ſancto in Trinitatis potentia viuentem at-
que regnantem in ſęcula, omnia poſſe, &
dominari vniuerſa, quæ ſunt in cęlo ſur-
ſum, atque in terra, vel in mari deorſum.
Eadem igitur nocte Angelus Domini ad-
uenit ſplendida luce refulgens, dixitque
ad Beatum Lauerium; Dominus Ieſus Chri-
ſtus Filius Dei viui cui tuum commiſiſti C
famulatum miſit me ad te, dicens, vt con-
fortatus maneas in eo, quia ipſe eſt adiu-
tor, & protector tuus, & non derelinquet
te, ſed ad triumphum victoriæ, & coro-
nam vitæ tibi conferre dignabitur: pugna
viriliter, & eſto robuſtus in Domino, nam
& reuera petitio orationis tuæ adimplebi-
tur, ſicut ab eo poſtulaſti: Surge ergo velo-
citer, & ſequere me: exurgens ergo La-
uerius ſequutus eſt Angelum præeuntē, &
exeuntes carcerem, & militum cuſtodiam
prætereuntes, cum eſſent iam extra ciui-
tatem in vico quodam dixit illi Angelus;
Da gloriam Deo, perge ad vrbem Grumē-
tinam, ibi enim poſt doctū Euāgelium tibi D
manet fructus boni operis, ibique aliquan-
tulum commorās martyrium accipies pro
Chriſti nomine triumphator. Beatus au-
tem Lauerius Deo gratias agens quanto-
cius inde profectus deuenit Grumentum
decimo octauo Kalend. Auguſti, & mane
diluculo ſtans in foro iuxta portam Aqui-
liam voce magna clamare cœpit; En Gru-
mentini felices in hac felici die aſſumptio-
nis Matris Dei pręparate corda veſtra
Domino, ad vos enim miſſus ſum lucem
ſanctam Euangelij pacis annunciare, &
confluente populo cœpit prædicare verbū
Domini incipiens ab annunciatione An-
geli, & teſtificari verbis, & ſignis multis
Dominum Ieſum, & quomodo miſſus eſſet
ab eo per Angelum, vt ipſos doceret, &
credentes baptizaret; ſicque diebus multis
perſeuerauit docendo, & prædicando ex
abundanti verbo ſalutis, & fidei, mentes
hominum replens, frequenter ſermones
concludebat dicens; Dominus Ieſus, vt ipſe
teſtatus eſt in Euangelio eſt lux mundi, &
prædicatio verbi eius lux eſt de eius luce,
dum ergo lucem habetis, credite in lucem,
vt filij lucis ſitis, & tenebræ vos non com-
prehendant. Sic multos perduxit ad lucem,
& baptiſmatis aqua mundauit, audiens
autem Præfectus Beatum Lauerium è car-
cere noctu egreſſum, & in partes petiſſe
fugam ſibi non notas, nimia exagi-
tatus anhelatione accerſitis apparitoribus
eis præcepit per vrbem, montes, & nemo-
ra perquirere ſi alicubi fortaſſe latitaret.
Inquiſitione peracta, eoque non reperto,
miſit trecentos milites quibus præerant
Theodoſius Eufratius, & Aſclepius, eiſque
præcepit, vt diligenter Lauerium inquire-
rent, & ſi contingeret inuenire, vbicumq;
repertus eſſet, ſi Dijs ſacrificare renueret
diuerſis maceratus tormentis capite trun-
caretur. Profecti ſunt ergo milites iuxta
crudeliſſimi iuſſa Præfecti, & ſanctum
Martyrem per multa loca omni diligētia
fruſtra perquirentes, tandem Grumentum
peruenerunt, & per vrbem emanatis edi-
ctis per proclama publicatis, pecuniam,
& Principis gratiam promittētibus ei qui
Lauerij notitiam daret, aſtitit quidam
proditor auarus qui nunciauit Lauerium
ibi conſiſtere, & latitare occultatum à
Chriſtianis propter eorum aduentum, qui
& perduxit milites ad locum vbi Sanctus
à fidelibus detinebatur, licet inuitus, vo-
lentibus illis eum ſeruare propter illorum
profectum. At milites eum inuētum com-
prehendēres catenis vincierunt, & ductum
ad forum ſęuientes in eum, columnæ mar-
moreæ alligarūt crudeliter fuſtigarunt,
eique dixerunt; Noſce te pertinax, iam fini
appropinquaſſe, & manus noſtras vltra
euadere non poſſe. Seruanda ſunt enim
præcepta ſacri Imperatoris noſtri Conſtā-
tini, quæ mandant, vt qui Dijs ſacrifican-
do Imperiali conſulto acquieſcere nolue-
rit, capite flexo ſententiam decollationis
accipiat. Tu autem vſque nunc in pertina-
cia perſiſtens obedire magni Auguſti de-
creto noluiſti, & eius iuſſa contempſiſti,
& fugam arripiens è manibus Agrippæ
eius Præfecti doloſe receſſiſti, ſed iam in
noſtras amplius non euaſurus incidiſti,
quare ad te reuerſus miſerans tui Dijs im-
mola, & liber abibis, ſin minus indubius
eſto à nobis pœnas tibi atrociſſimas ad
necem vſq; inferendas: Beatus verò Laue-
rius cum conſueta eis Chriſtiana libertate
reſpondit, ſępe dixi, & nunc iterum dico,
& certos vos eſſe volo miniſtri dęmonum,
quod veſtri Imperatoris præcepta flocci-
facio

facio eius, mandatis non obtempero, & dominationem ſperno, nullam enim habet poteſtatem cum à Deo]non ſit, quinimo pugnare vſurpata poteſtate terrena, temerario auſu præſumat contra Deum qui etſi permittat vſum terrenæ poteſtatis contra ſeruos ſuos, id totum decretum eſt ad Domini noſtri Ieſu Chriſti gloriam & coronam ſeruorum ſuorum fortiter pro Chriſti nomine dimicantium atque ipſorũ perſequutorum Chriſti nominis confuſionem & damnationem æternam, cœleſtis enim Imperatoris dominium vniuerſale eſt, & ſempiternum; Rex enim eſt Regum & Dominus omnium dominantiũ & retribuet vnicuique ſecundum opera ſua abſq;aliqua acceptione perſonarũ,ei namque omnia clara ſunt, & aperta,ac falli nõ poteſt, intelligit cogitationes noſtras à longè, ſemitas & funicula cunctorum inueſtigat, cuius comparatione terrenæ poteſtates ſunt fumus & vmbra à manu eius nemo fugiet, quinimo & potentes in ſua potentia delinquentes, potentius tormenta patientur, ipſi obedio, humiliter ipſi ſoli ſeruo fidem, ipſi me toto affectu commendo,& ſincero corde committo; Dijs veſtris non ſacrificaui hactenus, nec vllo tempore ſacrificabo, ſunt enim dæmones, falſi, mendaces, & omni malitia & doloſitate pleni ad circumueniendas animas & perdendas miſerorum à veritatis via aberrantium, ſed & tormenta veſtra, & comminatam mortem non timeo, poteſtis enim corpus tantum occidere omnino moriturum, animam verò in nihilo lædere poteſtis, propterea libenter pro Chriſto mortem ſubito, ab ipſo enim Domino meo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, palma victoriæ & gloria triumphi. Hæc audientes milites diſſecabantur cordibus ſuis, & indignatione repleti, iterum expoliatum ad eandem columnam ligatum in foro crudelius cædi fecerunt verberibus multis, deinde catenis vinctum, miſerunt in carcerem cum cuſtodibus: inito autem conſilio inter eos, decreuerunt geſta omnia nunciare Agrippæ, eiuſque iuſſa expectare, & exequi, literas ergo dederunt ad Præfectum dicentes; Agrippæ magnifico præfecto, Theodoſius, Eufraſius & Aſclepius ſalutem: iuſſa tua implentes fatigati per multa inuenimus tandem fugitiuum Lauerium in vrbe Grumentina, quem adhuc in ſua pertinacia perſiſtentem, & Dijs ſacrificare renuentem vinctum catenis miſimus in carcerem indica ergo nobis quo genere mortis eum affici mandas, & vale. Hæc cum Præfectus audiſſet & ex litteris percepiſſet magno repletus gaudio nuntijs & aſtanti populo ait. Si verè potens eſt Deus Chriſtianorum quem colit Lauerius, quare non liberauit eum de manibus noſtris, & exultans ſtatim reſcripſit militibus, dicens. Agrippa Præfectus militibus ſuis ſalutem. gaudeus gauiſus ſum & de proſpera veſtra profectione & inuentione Lauerij de quo reſcribo vobis vt ſi ſecundum præcepta diuini Auguſti non acquieuerit Dijs immolare, & offerre libamina, ei coram vobis & in conſpectu populi Grumentini gladio caput amputari mandetis, & bene valete. Cumque remeaſſent nuncij cum Præfecti epiſtolis, cognita à militibus eius voluntate, & accepto mandato obtruncandi Lauerium, ipſum in dicta die, è carcere eductum cum militaribus ſignis duxerunt, non procul extra tamen mœnia ciuitatis in locum vbi duo flumina Acris & Sciagura connectuntur; & cum à militibus præſidentibus fuiſſet iterum atque iterum & blandimentis & minis ſancti conſtantia tentata, vt animum inclinaret ad Dijs immolandum, ipſeque firmus in ſancto propoſito moriendi pro Chriſto perſiſteret & in prædicatione Euangelij etiam imminente morte perſeueraret, ibidem ſpectante populo Grumentino poſt eum cum lacrymis Domino commendatum, gladio percuſſus truncato capite peruenit ad palmam ✠ ſtatimq; vox de Cœlo perſonuit dicens; veni Laueri fidelis, veni requieſce iam poſt tanta expleta certamina laborum; veni,ingredere in Regnum æternum, tibi victori triumphanti dabo palmam, & derelinquenti hunc mundum propter nomen meum hereditatem ſempiternam, & cum hæc omnia è cœlo prolata eſſent, viſa eſt omnibus ſpectantibus in columbæ ſpecie aureis contexta pennis ſancta eius anima ex ore truncati capitis egredi, & alta cœli penetrare. Tunc omnes qui aderant magnificantes Deum omnipotentem, & Ieſum Chriſtum filium eius, laudes vno ore canebant ad gloriam eius dicentes, Laudate Dominum de cœlis, laudate eum in excelſis, Cantate Domino canticum nouum, laus eius in Eccleſia Sanctorum. Laudate Dominum in ſanctis eius laudate eum in firmamento virtutis eius. Erubeſcentibus militibus, & tacentibus ob timorem, ne tantam multitudinem populi in ſe concitarent,qui tandem confuſi mente reuerſi ſunt ad Agrippam. Corpus verò Beati Lauerij à Dicilla Lucilla nobili fœmina cum viro ſuo Pactumenio Criſtiilo ac magnifico viro Millonc Tillabgipto qui ſanctiſſimum Martyrem primi hoſpitio receperant pretioſis vnguentis delibutum, aromatibus conditum, & lineis velis inuolutum in cypreſſiua capſa reconditum in eodem loco Martyrij honorificè ſepultum fuit, & cum iam eo tempore fides multorum in Chriſto armata plenius creſcens abundaret non multo poſt cum iam Conſtantinus Auguſtus à Beato Silueſtro

Pa-

Papa baptizatus, & fidem ſuſcepiſſet, & templa ædificare induliſſet, ibidem in honorem ipſius à fideli populo Grumentino Eccleſia miræ ædificationis conſtructa eſt, & hæc poſita memoria in marmore.

D. O. M. IMP. M. FLAVIO VALER. CONSTANT.

Lauerio Chriſti martyri Tergiæ ex nobili Achilleo nato Acheruntiæ carcerib. mãcipato ab Angelo inde vinculis ſoluto huc Grumentum miſſo ad fidem prædicandam, poſt doctum Euangelium capite truncato, martyrium hoc in loco perpeſſo Doctori, & patri Grumentinus populus publico ære dicauit.

Hinc propter ardentem charitatem, & amorem fidelium, & coruſcantia miracula glorioſi martyris vrbs Grumentina reddebatur conſpicua, & ſub Lauerij ſancti protectione vbertate rerum, & neceſſariarũ, & vtilium affluebat, & omnes, qui in neceſſitate poſiti ad Deum per ſancti Martyris inuocationem recurrebant, eius interceſſione, & meritis glorioſis ſalutarem petitionis ſuæ conſequebantur effectum, quod & hodie abſque hæſitatione ſperandum eſt ab omnibus qui puro corde, & affectu deuoto eiuſdem implorant auxilium. Paſſus eſt Beatus Lauerius Chriſti Martyr ſanctiſſimus decimo quinto Kal. Decembris Incarnationis anno 312. Creſcebat indies deuotio populi Grumentini, & viri Eccleſiaſtici in vrbe virtutibus, & doctrina fulgebant, quare Damaſus Papa ſanctiſſimus Sedem conſtituit Epiſcopalem, Epiſcopumque creauit Sempronium Atonem Grumentinum quo tempore admodum creuit prouentibus, & ornatu Eccleſia Beati Lauerij ob fidelium ex omni parte concurſum, & miraculorum frequentiam, quæ Deus ad Martyris gloriam, & fidei firmitatem operari dignabatur, & ſub Grumentinis Præſulibus in dies Sancti deuotio augebatur, & præcipue ſuſcepit augmentum ſub Iuliano Patoma cum eſſet Cuſtos ſacræ Aedis ſanctiſſimi martyris Latinus de Theodora, qui ob inſignem doctrinam & vitæ ſanctitatem conſpicuam ad Epiſcopatum Marcellianenſis Eccleſiæ, quæ & Cluſitana dicitur, fuit poſtulatus, & aſſumptus, nec minus ſub venerabili viro, & Antiſtite digniſſimo Rodulfo Alano, à quo viro verè magnifico mirum in modum Eccleſia ſancti Martyris fuit exornata, & miniſtrorum numerus auctus, ſed elapſis iam plurimis annorum ſpatijs, cum procella barbaræ tempeſtatis in Italia fureret, & diuerſarum Prouinciarum excidium protenderet, & vrbes deuaſtaret ſic permittente Deo propter peccata populi, vrbs Grumẽtina à Saracenis irruentibus eodem tempore obſeſſa, capta, deuaſtata, & cum magna populi clade funditus euerſa fuit; Eccleſia ſancti martyris Lauerij ornamentis ſpoliata, polluta, deturpata extitit, &

A tandem igne combuſta. Pontificatum tenente Ioanne VIII. Ciuitas olim populoſa inhabitata remanſit, & penitus deſolata, qui enim ex barbarico furore euaſerant ad prærupta montium, cauernas, ſpeluncas, & latebras tantæ multitudinis timore perculſi confugerant, & ferarum more deliteſcebant, ipſis Saracenis omnia deuaſtantibus, & igne deuorantibus abſque aliqua oppoſitione. Tunc venerab. Acheruntinæ Sedis Antiſtes omnipotentis Dei, ac ſancti Martyris amore, & deuotione ſuccenſus ex eius Eccleſia conflagrata, vbi ſancti ipſius Corporis glorioſa erant recondita membra, ſacra pignora eximere cogitauit. Venit ad Grumenti ruinas, fleuitque

B ſuper eas, tantæ calamitatis miſeratione commotus, & accedens ad Eccleſiam ſancti Martyris cum fletu, & lachrymis, eam vidit ex omni parte fœdatam nudam, & ſpoliatam, inuenit tamen Presbyterum quendã ſacræ Capellæ Cuſtodem Probum nomine, & re ipſa talem qui capellam, vbi Martyris altare erat, purgauerat, & vt poterat, & temporum calamitas permittebat, exornauerat, & fideliter non ſine magno vitæ diſcrimine cuſtodiebat, hunc alloquitur Antiſtes, & grauibus blandiſq; verbis ſacrum depoſitum poſcit: Renuit ipſe cum lachrymis, & humilitate ſe opponens deſiderio Præſulis, audiunt populi diſperſi, & in vnum congregati vitam ſper-

C nentes ob Sancti deuotionem accurrunt omnes viri, atque mulieres, & plangentes & eiulantes, Antiſtitem qui iam ſacrum Corpus cum ſuis Presbyteris, & militibus è loco, vbi ſub altare reconditum fuerat cum arca extraxerant, & aſportare contendebant, diſturbare conantur. Veniunt tandem quidam ex nobilioribus, qui ex excidio ciuitatis euaſerant, & audito deſiderio Præſulis, & viſa contradictione populi, habito colloquio cum eminentis prudentiæ viro Bruttio Oriente, conſilium ſumunt, quo vtriſque ſatisfacerent & partem ſacri Corporis Antiſtiti tradiderunt aſportandam, reliquiam cum ſancto Ca-

D pite eidem Presbytero Probo Eccleſiæ Pręſidenti conſeruandam reliquerunt. Sic diſſenſione compoſita venerab. Antiſtes cum magno gaudio Acheruntiam reuertitur, & extra mœnia in quadam Eccleſia paucis ſecum adhibitis, pignora ſacra ſecretò recondidit. Presbyter verò Probus amore diuino flagrans ſanctoque timore, partem quam accepit ſancti Martyris, honore debito reſeruauit: quæ euidentibus ſignis, & miraculorum coruſcantibus beneficijs emicuit cum magna populi lętitia, & deuotione, cœpitque populus à calamitatibus requieſcere, ac Grumenti ruinas, & adiacentia loca inhabitare, & templum ſancti Martyris frequentare, & vt facultas erat exornare. Sed cum iterum magis, magiſque

A que barbararum gentium gladio plurimæ prouinciæ Italiæ nece vaſtarentur, viri Grumentini varijs paganorum oppreſſionibus vexati, metuentes, quod eſſent exitium perpeſſuri, è domibus exilientes, iterum latitare coguntur, vir quidam præclarior cæteris Goffridus de Goffrido nuncupatus ſancti corporis Lauerij particulam abſtulit, & cum ea Satriani ciuitatem aggreditur, & eiuſdem Sedis Pontifici recondendam tradidit, ille lętabundus ſuſcipiens ſacrati Martyris pignora, decorati loculum, atque aram conſtrui iuſſit, in qua ea magna cum veneratione, & exultatione repoſuit. Ibique eiuſdem glorioſi Martyris ſuffragio indeſinenter viſa ſunt reſplendere miracula, & in populum beneficia: ad laudem & gloriam Deificæ Trinitatis. B Infideles veró crudeliter funditus euerterunt, & templum ſancti Martyris deſtruxerunt, & ſolo ęquarunt. Præterea elapſis iam plurimis annis diuina inſpirãte clementia Leo venerabilis Acheruntinæ vrbis Antiſtes exquirere diligenter cœpit vbinam eſſet recondita pars eiuſdem ſacrati corporis Lauerij, quam vt ſupra memorauimus locare olim ſtuduit præceſſor eius Epiſcopus, tunc ſenex quidam Presbyter qui cum eodem fuerat Epiſcopo indicauit, vbi & qualiter fuiſſet eximia pars illius humati corporis. Statim igitur præfatus Antiſtes connocatis quibuſdam ſuis religioſis Presbyteris miſit eos ad exhibẽdum ſibi eandem corporis partem. C Illi veró quantocyus illuc profecti ſunt, & inuenientes deſiderabilem illius corporis theſaurum, illico auferre, ſecum ducere, & ad memoratam vrbem regredi viſi ſunt; quo audito idem Leo inſignis Præſul gratulabundus cum cuncto Eccleſiaſtici Ordinis Clero, plebiſque grege, ſanctum ſuſcepit corpus, atque in B. Ioannis Baptiſtæ Baſilica reponens altare conſtruxit, & celebri laude conſecrauit, vbi orantes quicunque & ab eo beneficia poſcentes indubitanter conſequuntur effectum, præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum Deo Patre, ſanctoq; Spiritu viuit, & regnat in D ſęcula ſęculorum, Amen. Sacrum templum ſanctiſſimi Martyris, in quo & caput, & pars eius corporis aſſeruata fuerat multis annis ſolo permanſit æquatum, & populus Grumentinus pagos multos diuiſim incolebat, tandem Donatus Leopardus, qui ſanctæ Mariæ Aſſumptæ in Grumenti ruinis, & populi ſic diuiſi curam gerebat animarum, illum in vnum congregare, & ad caſtrum Aræ Saponæ transferre diſpoſuit, & ſancti Martyris Patroni Eccleſiam reparare: populum tranſtulit, Pontificatum tenente Leone VIII. ſed Eccleſiarum Parochialium tranſlati populi ædificatione præpeditus, ſancti templum non refecit, ſed diebus illis ſanctiſſimus, & multum venerab. Pater Lucas è Sicilia per Calabriam ex Noa huc adueniens, & glorioſi Martyris Eccleſiam ita dirutam inueniens magna deuotione ipſe ligna parauit, calcem coxit, & proprijs manibus prout potuit egenus, & adueua ædificauit: ſpatioſum antiqui templi ſitum reſtrinxit, & ad mediocrem Eccleſiam reduxit, vetuſta forma, & magnifica conſtructione mutata, ex qua templi ruina, & formæ mutatione factum eſt, vt locus in quo capite ſacro pars corporis S. Martyris repoſita fuerat factus ſit omnino ignotus, & licet aſſeratur adeſſe, vbi ſit ignoratur, Deo ſic permittente, & quamuis vulgo dicatur reperiri ſub pauimento in ſpatio inter poſteriorem partem altaris, & parietem, vbi lapis adeſt erectus in ſignum, & licet populi deuotio hoc confirmet, vox tamen incerta eſt. Particula altera ſacri corporis Satrianum allata, ibique recondita. Satriana ciuitate diruta, ad oppidum Titi delata eſt, & in matrici Eccleſia ipſi ſancto martyri Lauerio dicata, cum debita veneratione repoſita largiente Deo ob Sancti merita, plurima beneficia populo. Veterum traditione habetur, quod quidam dum dormiret ſæpe ſibi videre viſus eſt magnum theſaurum ſub altari ſancti Lauerij reconditum, cumque nocte quadam Eccleſiam ingreſſus, demonſtratum locum effodiſſet, arculam inuenit, & credens in ea eſſe aurum, foras egreſſus aperuit, & in ea caput reperit ſancti Martyris, at indigne ferens caput pro theſauro inueniſſe, illud crinibus apprehenſum ſacrilegus alliſit columnæ marmoreæ, quæ vti ſancti Martyris paſſionis inſtrumentum, quippe cui alligatus ipſe Sanctus in foro Grumentino, ſemel atque iterum fuerat flagellatus ante fores reparatæ Eccleſiæ ad populi deuotionem aſſeruatur, hæc quaſi liquida materia ceſſit, & ſummi capitis Sancti veſtigium recepit, & ſeruat impreſſum; Stupidus ille nequam caput proiecit in viam, & territus aufugit, & diluculo ſuperueniẽs Agaſo, cuius nec nomen refertur, nec patria qui mulum ducebat claudum, & macilentum, vel potius trahebat, vix pedes & crura mouentem, & cernens ſacrum Caput, velut recens obtruncatum, ſuauiſſimum efflans odorem, rem admirans interna deuotione motus, illud accepit. Et cum eo mulum onerasset, ille ſentiens ſacram ſarcinam ſanus iam factus, ira velociter cœpit ambulare, vt alas habere, & auium more volare videretur, & ſic ad patriam vſque perrexit. Veſtigium capitis columnæ impreſſum oculis cernitur, & à fidelibus deuote veneratur, & capitis ſacri tranſlatio pro certa non habetur, cum adhuc locus tranſlationis non referatur, immo in eadem Eccleſia creditur, cum corporis parte remanſiſſe, ad cuius venerationem

tionem confluunt fideles cum magna deuotione & intercedēte glorioſo Chriſti Athleta petitionum ſuarum ſalutarem conſequuntur effectum. Deo ſemper honor & gloria Amen.

Ego Robertus de Romana Diaconus ſcripſi anno Domini 1162.

2 RODVLFVS Alanus Grumentinus fuit Epiſcopus, priſcis illis temporibus; an ſucceſſerit Sempronio haud conſtat fuiſſe verò digniſſimum ſub quo mirum in modum Eccleſia ſancti Lauerij exornata ac miniſtrorum numerus auctus, ſupra relata acta docent.

3 IVLIANVS patria Grumentinus, Epiſcopus ſub quo Grumentinæ Eccleſiæ maximum acceſſit incrementum, vt in actis eiuſdem Lauerij habetur. Hic Epiſcopus ab omnibus celebratus vixit ætate ſancti Pelagij II. Papæ circa annum Chriſti 580. cui idem Pelagius reſcripſit in decreto par. 6. cap. 112. apud Iuonem. Qui poſt Iulianum Eccleſiæ Grumentinæ præfuerit non habemus videtur tamen paulò poſt Grumentum fuiſſe à Barbaris funditus deſolatum, cuius parochiæ meminit Gregorius magnus in Reg. lib. 10.

4 TVDERISIVS non Grumentinus ſed Marſicenſis Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſit decreto Leonis IV. in Anaſtaſij Præsbyt. & Card. condemnatione anno Dom. 853. apud Baronium. Hic primus eſt Marſicenſis Epiſcopus ex ijs, qui ad poſteros perennarunt, non tamen primus in ordine ex ijs qui eidem præfuerunt Eccleſiæ.

5 GRIMALDVS Marſicenſis Epiſcopus, tempus quo floruerit ignoratur, nec quid de eo dicendum ſit habemus, niſi quod habetur in breui hiſtoria tranſlationis ſancti Ianuarij Epiſcopi Carthaginenſis à nemore Aeriuſo, vbi palmam vna cum Felice & Honoraro diaconibus ſumpſit martyrij, ad Eccleſiam ſancti Stephani Protomartyris in ipſa Marſicenſi Eccleſia. *M arſici in Lucania tranſlatio beati Ianuarij Epiſcopi Carthaginenſis, qui apud Potentiam ob Chriſti fidem ſub Leontio præſide multa paſſus, demum ad Aireuſum nemus cum Felice, & Honorato Diaconis ſecuri percuſſus martyrij palmam conſequitur, eius ſanctiſſimum corpus diu Chriſtianis ignotum, Suſanna pia fœmina in ſomnis admonita Grimaldo Marſicenſi Epiſcopo pandit qui cum Clero & populo accedit ad locum, repoſitas reliquias ad Cathedralem Eccleſiam deferri curat. Verumtamen quia Abbas ſancti Stephani in cuius agro Martyris corpus latuerat ad ſuam Eccleſiam aſportari contendebat; poſt longas altercationes conueniunt vt in plauſtro indomitarum vaccarum imponeretur & in loco quem ipſæ eligerent corpus ſeruaretur. Quod ad Eccl. ſancti Stephani Dei voluntate delatum à Marſicen. & externis ſumma deuotione colitur, ab his præſertim, qui à dæmonibus obſeſſi, etiam in agri Marſicen. ingreſſu martyris prece liberantur. Brachium argentea theca incluſum quo adiutore Marſicen. populus in ſummis periculis vtebatur. Hiſpani milites anno ſalutis 1502. vrbe noſtra Marſici bellorum occaſione per ipſos direpta & ſuccenſa in Hiſpaniam ad Rodericum oppidum detulerunt, vbi miraculis hucuſque ſeruatur. Hactenus breuiſſima acta ſancti Ianuarij, quibus adijcere nec pilus adeſt, quæ leguntur in Eccleſia Marſicenſi in feſto diei eiuſdem 26. Auguſti, qui patronus eſt ciuitatis, de quo nil in martyrologijs alijſque Eccleſiaſticis monumentis reperimus quod hic commemoremus.*

6 GISVLPHVS Marſicenſis Epiſcopus poſt curſum ducentorum annorum memoratur in tabulis eiuſdem Eccleſiæ anno ſalutis 1095. quo ex hac vita deceſſit, cuius præſulatus tempore Normannus duas Eccleſias obtulit Rado Abbati S. Stephani de Marſico anno 1089. ſic loquitur in donatione quæ extat in tabulario huius Eccleſiæ.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti MLXXXIX. menſe Iunij XII. Indictione.

Ideoque ego Normanno de genere Francorum clarifico ante ſubſcripti teſtes, quoniam compulſus ſum per Dei miſericordiā & pro mercede animæ noſtrę & de mea vxore & de cunctis noſtris parentibus offero in manibus Rado venerabilis Abbas, & de ſuis poſteri oribus, cuius modo videtur regere domum ſancti Protomartyris Stephani de ciuitate Marſico, duæ Eccleſiæ vocabulum ſancti Nicolai, quæ fundata eſt verſus caſtello Caluelli, atque domum ſanctæ Catharinæ, qui eſt iuxta fluuium propè Caluello cum omnibus pertinentiis, &c. & hoc factum eſt ante noſtros fideles & conſanguineos meos Rozuins Alcſi, & Regoni nepoti meo, & Rauel de Balio & Ioello generi meo, & Drago filius meus, atque Philippus vicecomes meus, & Ioannes Fabarius &c. Iſte Normannus videtur tunc temporis fuiſſe Marſici Dominus, ex quo cæteri Comites ſucceſſerunt vſque ad Rogerum Sanſeuerinum, nepotem ex ſorore Guillelmi Comitis Marſici.

7 IOANNES monachus Caſſin. monaſterij eodem anno 1095. ſucceſſit Giſul-

ſulpho, Marſicenſis & Grumentinæ Eccleſiæ ſe ſubſcripſit in priuilegio à Petro Cauenſi Abbate conceſſo in erectione Eccleſiæ ſancti Iacobi de Burgentia. Huius meminit Arnoldus Vvion lib. 2. ligni vitæ. In monumentis cœnobij Cauenſis habetur Ioannem hunc fuiſſe in numerum Cardinalium cooptatum.

8 IOANNES alter ex eodem Caſſinenſi cœnobio aſſumptus Marſicenſis fuit Epiſcopus apud eundem Arnoldum, tempus tamen quo vixit non exprimit. Cenſetur Ioanni præfato ſucceſſiſſe.

9 LEONEM aliquando Marſicenſem, aliquando verò Grumentinum Epiſcopum vocatum inuenio. Hic anno 1123. donationem fecit Abbati Nilo cœnobij ſanctorum Mariæ & Anaſtaſij de Carbone Anglonenſis diœceſis, de Eccleſia ſanctiſſimæ Trinitatis Caſtri Lerconij, in qua Grumentinum ſe Epiſcopum appellat in hunc modum.

✠ In nomine ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis.

Anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo tertio menſe Auguſti Indictione prima.

✠ Ego Leo Dei gratia Grumentinę Sedis Pontifex vna cum Archidiacono meo Riccardo & Archipresb. Vrſione, cum cæteris omnibus noſtræ Eccleſię Canonicis, concedo atque confirmo tibi Domino Nicoloni Abbati, & Eccleſiæ tuę videlicet ſancti Anaſtaſij & ſanctæ Mariæ de Carbone quæ ſub tuo regimine videtur eſſe. Eccleſiam ſanctæ Trinitatis, quæ intus Caſtrum Sarconi olim extiterat, ſed modo de foris in Eccleſiam ſancti Iacobi remota eſt, cum omnibus rebus ſibi pertinentibus, mobilibus, & immobilibus, vt amodo tu, tuique ſucceſſores eam habeatis & ad honorem Dei, & prædictæ Eccleſiæ, ſaluaque Eccleſiæ noſtræ ſancti Georgij auctoritate, ſine mea contrarietate, meorumque ſucceſſorum poſſideatis. Si verò aliquis hanc confirmationem diſrumpere, vel aliter remouere voluerit, ſub anathemate habeatur. Et pro tua tuorumque ſucceſſorum ſecuritate hanc chartulam Biſantio Notario ſcribere præcepi, & ſigillo meo ſigillaui, & mea manu ſignum ſanctæ Crucis impreſſi, meuſe, & Indictione prædictis.

† *Ego Leo Epiſcopus Grumentinus.*
† *Ego Riccardus Archidiaconus.*
† *Ego Vrſo Archipresbyter qui ſupra.*
† *Ego Vito Primicerius.*
† *Ego Bonifacius Presbyter, & Primicerius.*
† *Ego Vrſino Presbyter.*
† *Ego Yldemanus Presbyter.*
† *Ego Ioannes Presbyter.*
† *Ego Oto Presbyter.*
† *Ego Petrus Presbyter.*
† *Ego Teo Sacerdos.*
Locus † ſigilli.

Documentum exſcripſimus ab exemplari libri priuilegiorum Carbonenſis cœnobij membranacei, quod ſumma diligentia ab ipſis autographis exemplari fecit Paulus Æmilius Sanctorius Archiepiſcopus Coſentinus, & Vrbinas, Abbatiæ Cōmendatarius, quodq; humaniſſime mihi legendum tradidit Ioſeph Coſta eius ex ſorore nepos, & hæres. Porro Leo, qui in alijs Marſicenſis Eccleſiæ chartulis, Marſicenſis Epiſcopus dicitur, in geſtis ſancti Gerardi Epiſcopi Poſentini Grumentinus item appellatur; vnus fuit à Calixto II. deputatus eodem anno 1123. ad eiuſdem ſancti Præſulis miracula diligenter examinanda, & an digna forent, vt in alborum numerum referri poſſet: cætera Leonis acta ignorantur, eiuſque obitus dies & annus obſcuri, putatur ſub Honorio II. exceſſiſſe.

10 HENRICVS Marſicenſis Eccleſiæ renunciatus eſt Epiſcopus ſub Honorio II. quo Præſule noua Cathedralis titulo Beatiſſimæ Virginis, & ſancti Georgij Martyris conſtructa eſt à veteri Baſilica ſancti Angeli tranſlata dignitate anno 1131. extat huius rei monumentum marmoreum ſupra fores quæ Epiſcopio ſunt connexæ.

Temporibus Henrici Præſulis Marſicenſis & Gotfridi . . . . . conſtructum eſt hoc templum, ad honorem Dei & ſanctæ Mariæ Virginis, atque Beati Georgij anno ab Incarnatione Domini MCXXXI.

11 IOANNES Marſicenſis Epiſcopus vixit temporibus Rogerij Regis, & Silueſtri Marſ. Comitis munifici & religioſiſſimi viri, is exoratus à Ioanne Epiſcopo, ac intuitu Ioannis Marſicenſis Monachi Cauenſis monaſterij Eccleſiam ſancti Petri Tramutulæ Marſicenſis diœceſis cum bonis & iuribus donauit Marino Abbati Cauenſi, apud quam monaſterium ædificauit idem Ioannes Monachus; qui deinde poſt hunc Ioannem Marſicenſis euaſit Epiſco-

ſcopus. Porro donationes Silueſtri Comitis pro hac pia re duas afferemus, vnã ſub ann. 1150. alteram ann. 1152. elargitas ex ipſo tabulario Cauenſis monaſterij in hęc verba.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti,

Anno Incarnationis eiuſdem 1150. *Indictione tertia, menſe Maij, Regnante Domino noſtro Vuil. ſemper inuictiſſimo, ac triumphatore Rege Siciliæ, Ducatus Apuliæ, atque Principatus Capuæ,*

B

Cum vnumquemque fidelem deceat Chriſtianum, Euangelica præcepta ſequi volentem, oculis cordis, quæ ad animæ ſalutem pertinent, dum in hoc fragili conſiſtunt intueri. Ideo nos Silueſter Dei & Regia gratia Marſicanorum Comes prece, & rogatu Domini Ioannis Matthęi ſanctæ Trinitatis Caueæ Monachi, & amore Dei omnipotentis commotus pro remedio, & ſalute animarum D. Rogerij I. Siciliæ Comitis, Dominique glorioſiſſimi Regis Rogerij bon. mem. & pro Sereniſſimo Vuil. & eius ſobolis vita ſeruanda, vt nos etiam iam dictum S. Marſic. Comitem & noſtros hæredes diuina dextera Dei protegat, & manuteneat; & id in hoc agere ſæculo nos doceat, vt noſtra anima vitam ęternam obtineat, pro omnium noſtrarum animarum ſalute, & remedio parentum donamus, & perpetuo concedimus Eccleſiæ B. Apoſtoli Petri Tramutolæ, & hominibus caſal. iam dictę Eccleſię habilitatem accipiendi glandes, & herbam pro paſcuis ſuorum animalium, & de lignis ſyluæ totius pertinentiæ Marſici, ſicut alij boni homines Marſici accipiunt. Ita etiam dicta Eccleſia, & homines eiuſdem caſalis accipiant; quæ ſcilicet Eccleſia in honorem ſanctiſſimæ Trinitatis de Cauea eſt conſtructa, & ordinata; quæ ſuperius dicta ſunt, videlicet glandes, cętera paſcua, aquã & ſyluas, ſicut præmiſſum eſt, præfata Eccleſia, & homines tantum eiuſdem caſalis accipiant, & vtantur. Si quæ verò magna, quod abſit, humiliſue perſona hanc noſtrã conceſſionem, & donationem infringere, ſeu temere voluerit, ſciat ſe vnam auri libram compoſiturum, medietatem noſtræ Curiæ, & reliquam monaſterio ſanctiſſimę Trinitatis de Cauea; pœnaque dicta, donatio firma permaneat, quam & chartam noſtro typario plumbea bulla confirmare fecimus, & crucem manu noſtra cauſa confirmationis fecimus: per manum magiſtri Labri noſtri Notarij ſcribi præcepimus, ſubſcriptis hominibus ex hoc exiſtentibus teſtibus, &c.

A

† *Signum manus S. Dei gratia Marſici Comitis, &c.*

† *Signum manus I. Burdonis Dom. Comitis dapiferi,*

† *Signum manus Rog. Durant. Camerarij,*

† *Signum manus Vuil. filij Gualterij.*

† *Signum Roberti Archidiaconi.*

† *Signum Iaſpidi, hoc totum Iudex probat ordine notum.*

† *Signum manus Guaifridi filij Peltromij de Cotonea.*

† *Signum manus Macirani,*

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti,

Anno Incarnationis eiuſdem 1152. *menſe Nouembris Ind* 2. *Regnante Domino noſtro Rogerio piiſſimo, & ſemper triumphatore magnifico Rege Siciliæ, Ducatus Apuliæ, atque Principatus Capuæ, vna cum eo Regnante Vuillelmo eius filio Domino noſtro Rege glorioſo,*

Si iuſtæ poſtulatio voluntatis omnibus Dei cultoribus, locisque venerabilibus ſtudio debet proſequente compleri, illis præcipuę qui pro peccatis noſtris, & offenſionibus, vigilijs, & orationibus Dei miſericordiã inceſſanter implorãt, piæ poſtulationis effectũ iugiter debemus impendere, eorumq; iuſtis petitionibus aſſenſum prębere. Tuis igitur Marine venerab. Abbas monaſterij ſanctæ Trinitatis de Caua, quod eſt conſtructum extra ciuitatem Salerni in loco, vbi dicitur Mitilianus, petitionibus clementius annuentes pro poſtulatione etiam Domini Ioannis Marſici eiuſdem monaſterij Monachi, qui noſter eſt Cappellanus, qui etiam ſancti Petri Trmautulæ monaſterium à fundamento incœpit, & ferè ad effectum vſque perduxit, pro Dom. etiam Rogerij primi Siciliæ Comitis animæ ſalute magnificæ memorię, & Dom. Goffridi noſtri patris, cęterorumque noſtrorum parentum animarum remedio, & vt Deus omnipotens Regis coronã confirmet, & conſeruet, & nos etiam noſtroſque filios idem Deus manuteneat, & ab bonũ finem perducat pręſentis priuilegij auctorit. Nos Silueſter Dei, & Dom. Regis gratia Marſici Comes, confirmantes concedimus eidem S. Petri Tramutulæ monaſterio omnes retrodonationes, & oblationes, & venditiones, commutationes, & conceſſiones à noſtris prædeceſſoribus, & à bonis hominibus Marſici, vtriuſque etiam ſexus, & ætatis illatas. Interea nos præfatus Dei gratia Comes Marſicanorum proſpicientes illud tenimentum ita modicum eſſe, quod nequaquam eidem mona-

C

D

ſterio, nec eiuſdem hominibus caſalis ſufficere valeret, amore Dei, & noſtrorum, vt dictum eſt, parentum animarum remedio, & eiuſdem Dom. Ioannis Marſicenſis petitionibus, & magno amore, conſilio etiam Dom. Ioannis Marſici Epiſcopi, nec non Dom. Odonis ſancti Stephani Abbatis, & Ioannis Burdonis noſtri Dapiferi, & Rogerij Duranti, & aliorum bonorum hominum Marſici, quorum nomina ſubter leguntur, addidimus has terras præd. monaſterio, ſicut inferius per deſignata loca, & fines præſens priuilegium determinat, & demoſtrat, &c. & poſtea, Confirmamus inſuper caſale ipſum S. Petri, quod Dominus Ioannes Marſici fecit hoſpitari, ita vt omnes qui ibidem habitant, aut ab iſto die in antea habitauerint, liberè & quietè ſine moleſtia noſtri, vel hæredum noſtrorum, vel hominum, ſeu ſucceſſorum maneant, & habitent, ſicut videlicet ceteri monaſteriorum homines liberè maneant, & abſolutè, & modis omnibus iam d. monaſterij præceptis tantummodo ſubiaceant, ea videl. ratione vt tu præfatus Dominus Marinus Sanctæ Trinitatis de Caua venerab. Abbas, neque tui ſucceſſores, nec quiſquam de veſtris Prioribus Monachis, vel cuiuſlibet Ordinis, de noſtris proprijs hominibus ciuitatis noſtrarum, quas nunc habemus vel habituri ſumus, poteſtatem ad habitandum in eodem caſali recolligere ſine noſtri licentia, vel iuſſione non habeatis. Animalibus denique omnibus præd. monaſterij ſancti Petri videlicet, & animalibus hominum caſalis eiuſdem in terra noſtra Marſici, pa[illegible] & aquas abſq; damno côcedimus exceptis glandibus. Si qua verò quod abſit, magna humiliſue perſona huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis paginam aliquo modo violare, vel interrumpere præſumpſerit, ſciat ſe compoſiturum auri libras triginta, medietatem Regali Curiæ, & aliam medietatem iam dicto monaſterio ſanctæ Trinitatis, pœnaque perſoluta præſens priuilegium priſtinorum robur obtineat. Et vt diebus futuris omnibus hæc noſtræ donationis conceſſio tibi Domne Marine S. Trinitatis de Caua venerab. Abbati, & tuis ſucceſſoribus à nobis, & hæredibus noſtris, & ſucceſſoribus firma permaneat; hoc priuilegium per manus Lamberti noſtri Notarij ſcribi, noſtriq; Typarij plumbea Bulla inſigniri præcepimus, & Crucis viuificæ ſignum manu propria ſubter fecimus. Vbi verò inter lineas diſturbatum eſt, in loco, qui dicitur ſicut videlicet ceteri monaſteriorum homines liberè maneant, non noceat, &c.

† *Domini Siluestri Dei gratia Marſici Comitis manus ſignum, quod huius priuilegij extat firmamentum.*

† *Signum manus Dom. Alexandri Marſici veteris, qui interſuit.*
† *Signum manus Rogerij Duranti.*
† *Signum manus Goffridi Saluatici.*
† *Signum Guillelmi Guiſcardi.*
† *Signum manus Canori.*
† *Signum manus Goffridi filij Gualterij.*
† *Signum manus Simeonis Manci.*
† *Signum manus Tancredi filij Iapocacij.*
† *Signum manus Villelmi filij Gualterij.*
† *Ego Ioannes Marſicanus Epiſcopus.*
† *Ego Oddo Abbas S. Stephani.*
† *Iaſpidus hoc totum Iudex probat ordine notum.*
† *Ego Ioannes Notarius filius Biſancij Iudicis.*
† *Signum manus Petri Cotonij.*
† *Signum manus Maiorani.*
† *Signum Roberti filij Archidiaconi.*
† *Signum manus Roberti Goffridi filij Petri Cotonij.*

Anno antea 1151. Idem religioſiſſimus Siluester Comes alia ſua bona dono dedit Eccleſiæ Protomartyris Stephani in Marſicenſi ciuitate poſita, accedente, vt par eſt credere Ioannis Epiſcopi interceſſione, vnde confectum huiuſcemodi documentum eſt, quod extat in Marſicenſis Eccleſiæ Archiuio.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Cum in diuina legatur Scriptura, Sicut aqua ignem extinguit, ita eleemoſyna peccatum. Igitur ego Siluester Dei gratia Marſici Comes pro Sereniſſimo Regis Rogerij Siciliæ, ac noſtrę, noſtrorumque parentum animarum redemptione obtuli Eccleſiæ ſancti Protomartyris Stephani, quæ ſita eſt in ciuitate Marſici, quandam videlicet nobis pertinuit de vineis vinealibus fructiferis arboribus, quæ ſunt in loco, vbi ſancti Iuliani Eccleſia conſtructa eſſe videtur, ſecus vineā monaſterij prædictæ Eccleſiæ, quæ nobis à Rau Dauferij pertinere videtur, quę mortuus fuerit cum tranſitis ſuis, &c. hanc eandem oblationem per baculi traditionem Domno Odone præd. monaſterij Abbati cum aduocato ſuo Guillelmo Guaberij filio à nobis recipiente, cauſa ſanctitatis Eccleſiæ, & ſtabilitatis præcipimus Ioanni charo noſtro Notario hanc ſcribere cartulam, noſtroque ſigillo plumbeo eam muniri, ac noſtra manu propria ſignum viuificæ Crucis ſubtus fecimus, *Anno Dominicę Incarnationis* 1151. *menſe Nouemb. Ind.* 14.

† *Ego Silueſter Comes.*
† *Ego Ioannes Seneſcalcus.*
† *Ego Sergius filius Duranti.*

Bonus iſte, ac nobilis Comes Silueſter Eccleſiam item ædificauit Panormi in honorem S. Cataldi, in qua Mathildam filiam ſuam præmortuam ann. 1161. ſepeliri fecit in nobili tumulo, & inſcriptione hac,

Egregij Comitis Silueſtri nata Matildis
Nata die martis, martis adempta die,
Viuens ter denos habuit . . menſes
Dans animam cœlis corpus inane ſolo.
Hac anno Domini centum decies ſimul vno,
Et decies ſenis hac requieſcit humo,

Viuente Silueſtro noſter Ioannes Epiſcopus diem ſuum obijt, annus tamen ignoratur.

12 IOANNES Marſicenſis Monachus Cauenſis monaſterij Ord. S. Benedicti, ille idem qui Tramutulæ apud Eccleſiam ſancti Petri monaſteriũ ædificarat, Ioanni ſuperiori in Epiſcopatu ſucceſſit, meminit breue Chronicon Cauenſe, *Ioannes*, inquit, *alter Marſicanus, Marſicenſis Comitis hæres, ex Cauenſi Monacho Marſicenſis Epiſcopus claruit circa annum Dom. 1166. Hic ædificauit caſale Tramutulæ*. Interfuit deinde Ioannes Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. anno 1179. Quo anno Gulielmus Marſici Comes Silueſtri ſucceſſor Eccleſiam ædificare fecit ad honorem ſancti Thomæ Archiepiſcopi Cantuarienſis martyris, nuper ab Alexandro III. in album Sanctorum aſcripti, in eaque Iuuenalem Presbyterum ſub D. Auguſtini Regula conſtituit Priorem, ac immediatè Apoſtolicæ Sedi ſubiecit, hac tamen lege, vt Marſicenſi Epiſcopo ſingulis annis teneretur tres libras ceræ vnamque incenſi in perpetuum ſoluere, plura bona, ac iura eidem liberaliſſime conceſſit, vt ſubſequens documentum ab exemplari eiuſdem Eccleſiæ exſcriptum continet, quod ita ſe habet.

In Chriſti nomine,

Anno ab Incarnatione ſua milleſimo centeſimo ſeptuageſimo nono, menſe Ianuarij duodecima Indictionis, Regni verò Dom. noſtri Gulielmi Dei gratia glorioſiſſimi Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, anno tertiodecimo feliciter, Amen.

Nos Gulielmus Dei, & Regia gratia, Comes Marſici præmeditantes diu apud nos quod diuinis feliciter militat ſtipẽdijs qui Eccl. Dei fũdare, & fundatas, ditare procurat, & ea videre proponit, quę ad Eccleſiarum Dei, & aliorum venerabi-
A lium locorum ſubſidium, & ad neceſſitates pauperum erogantur; licet pro facultate, nobis diuinitus conceſſa omnibus beneſacere teneamur; attentius tamen Dei Baſilicas erigere, ipſarumque teneamur ſolemniter indigentias releuare, recolẽtes quod ab vberibus Eccleſiæ ſugimus lac ſalutis, & ipſius ſacramentis ſalutaribus reformamur. Diuino igitur ducti intuitu, ſequẽtes veſtigia beatę mem. patris noſtri, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum, nec magis eorum bonis hæreditarijs gaudere, quam volumus hæreditatem ex deuotione circa matrem Eccleſiam ſeruire affectantes, quandam Eccleſiam ad honorem veri Dei, & beati Thomæ martyris Cantuarienſis Archiepiſcopi in terra noſtra Marſici, in
B loco videl. qui Raya nominatis, ex nouo fundauimus, in qua quidem Eccleſia Preſbyterum Iuuenalem de ciuitate Marſici, quem legali progenie ortum, quemque proſpectæ bonitatis, & honeſtatis virum cognouimus, Rectorem conſtituimus, & Priorem, & in ipſa Eccleſia ipſum Priorem & cæteros ſucceſſores eius, ac confratres, ibi conſtituendos per Epiſcopum ad Beati Auguſtini Inſtitutionem habitum ſancimus geſtare regularem. Cuius Eccleſiæ ſubſidio, villanos quindecim in eadem terra noſtra Marſici erogauimus, octo videlicet extabiaros, quorum nomina hæc ſunt. Ioannes Antonius de Luciſero, qui eſt in
C Roccetta; Ioannes de Pando cum fratribus ſuis Bom[illegible]al[illegible]us de Mar[illegible]ico V[illegible]tere, Iohannes de Ca[illegible] Oto de Adamo; Robertus frater [illegible]s, Io[illegible]ãnes G[illegible]cus, Rob[illegible]rtus de Ioãne de Sanſa; Angararios vero ſeptem, nomina quorum ſunt hæc, Perronus de Cypriano, duo filij de Dado Ventulafarina, Rog. de Val[illegible]icella, Iohannes Chaonus, Comberſanus, Iohannes Capodurum, Madius de Sarapo cum filijs, & familijs eorum. Hos villanos cum redditibus & iuſtis commẽtis ſuis præ[illegible]iptæ Eccleſiæ perpetuo conceſſimus. Conc[illegible] etiam eidem E[illegible]æ, & Prioribus ein[illegible]d liberam pote[illegible]m affi[illegible]andi ſexagintaquinque homin[illegible]m eorum [illegible] ex
D a[illegible] part[illegible]b. aduentitios in loco Raye pr[illegible] [illegible] Eccl[illegible]iam ſancti Thomæ, vid[illegible] [illegible]r demai[illegible]um [illegible] & ſupra demanium [illegible]. quos volumus ſemper hab[illegible]re [illegible]ram poteſtatem emendi hæreditagia a[illegible] ho[illegible]ibus noſtris Marſici, excepto ab angarar[illegible]s, & extaliatis, quos quidem homines villanos ſupra nominatos, & affidatos eidem Eccleſiæ, concedimus tenere, & habere etiam cum curijs ſuis, ad vſum ſcilicet, & conſuetudinem Epiſcopij, & Abbatię ſancti Stephani in Marſico; de platia autẽ foreſteria, & bãdo ſit ita ipſa Eccleſia libera, & in eadem permaneat libertate ſicut eſt, & in qua manet Eccleſia prædicti Epiſcopij, & prædictæ Abbatiæ. Item

do-

donamus, & concedimus perpetuo dictæ Eccleſiæ totam foreſteriam hominũ ipſius Eccleſiæ, quam de eis habere debemus. Concedimus etiam ipſi Eccleſiæ, vt nullus baiulorum, ſeu foreſteriorum noſtrorum, vel hæredum, aut ſucceſſorum noſtrorum de hominibus d. Eccleſiæ pro aliquibus diſtringendis, vel moleſtandis, ſe nullatenus intromittat; Damus, & concedimus etiam eidem Eccleſiæ terras Alexandri Latonis, quæ ſunt in capite de Lagia, vbi dicitur Muellarius, & alias terras, quas habet cum conſortibus ſuis, & terras quas tenebat Ginmundus de Petra in loco Vrſarellę, & terras quas tenebat Riccardus de Marſico, cum fratre ſuo in loco Veſpulo. Terras quoque totas, quæ ſunt de feudo Samaritano, & totas terras, quæ ſunt de fendo Malpilier, quas tenebat Riccardus de Marſico cum Fratribus ſuis: excepto ortale vno quod eſt deorſum Eccleſiæ ſancti Antonini. Item damus, & concedimus ipſę Eccleſiæ vineam, quæ eſt de ipſo fendo Malpilier, & vineam, quæ fuit Petri Nigri. Has itaque ſupra nominatas terras, & vineas eidem Eccleſiæ damus, & concedimus cum introitibus, & exitibus ſuis, & cum omnibus inter ſe habitis, & contentis. Inſtituimus etiam vt præfata Eccleſ. nulli ditioni, aut alterius paſtoris mandato ſit ſubdita, niſi ſoli vniuerſali Pontifici Domino Papæ. Nobis autem nihil aliud reſeruamus niſi quod Prior, & homines dictæ Eccleſ. debeant nobis, & hæredib. noſtris vel dominatori Marſici fidelitatem exhibere. Marſicano autem Præſuli, libras ceræ tres, & vnam incenſi annuatim, ſecundum tenorem priuilegij, quod inde à prædicto Epiſcopo habet, ipſa Eccl. ſoluere debet. Verum cum Prior ipſe deceſſerit, à confratribus ipſius Eccleſ. prudentioribus, & valentioribus eidem Eccleſiæ Prior eleuetur. Præterea ſi inter fratres aliqua oriatur diſcordia Prior eorum curiam teneat, & iuxta Eccleſiaſticum ius detineat iuſtitiam inter eos. Et ſi fortè inter Priorem, & fratres Eccleſiæ talis fuerit orta contentio, vel diſſenſio, vt ſeſe minime valeant concordare (conuocatis ab ipſo Priore ſecundum offenſæ quantitatem, & qualitatem) viris Eccleſiaſt. ciuitatis Marſici, vel de alijs partibus terræ propinquiorib. ibi conductis, inter eos ad inuicem ab illis iuſtitia diſcernatur, & vigeat, & ſi de illius Prioris, & fratrum conſtiterit voluntate, Marſicanus Epiſcopus cauſa amoris, & dilectionis gratia ibit ad componendam concordiam inter eos. Verum ſi tales fuerint quod eos de prolata iuſtitia, aut concordia audire noluerint, ſummum, & vniuerſalem Dominum Papam deinde adeant, ſub cuius dominio eorum conſiſtit Eccleſia. Item quicunque hominũ noſtrorũ in ipſa Eccleſia ſe offerre voluerit ſe ibi liberè, & quietè offerre poſſit, & eiuſdem Eccleſiæ ingredi habitum, cum ſuis tenimentis, exceptis illis de quibus reditus noſtros habere debemus. Ipſa quoque Eccleſia ab hominibus noſtris liberè emere poſſit. Concedimus etiam, vt prædicta Eccleſia vnoquoque die ſemper capiat ſalmas duas lignorum à foreſta noſtra, quæ eſt ſupra flumen acri. Concedimus inſuper ipſi Eccleſiæ vnum molendinum in prædicto flumine Acri, inter molendinum præd. Epiſcopij, & molendinum prædictæ Abbatiæ, Hac igitur promiſſione, nos noſtroſque hæredes, & ſucceſſores, & officiales, atque miniſtros noſtros, & noſtrorum hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum in perpetuum obligamus, vt ſi quis eorum præd. donationes, & conceſſiones infringere, aut minuere, vel reuocare tentauerit vllo modo, componat ipſi Eccleſiæ ducẽtas vncias boni auri, & totidem Regię Curiæ noſtræ, necnon ſuprascripta donatio, & conceſſio minus valeat, ſed ſemper maneat inuiolata. Ad huius autẽ noſtræ donationis, & conceſſionis robur perpetuo valiturum pręſens priuilegium per manus Leonis noſtri Notarij & Cancellarij ſcribi, & bonorũ hominum teſtimonio roborari, & noſtra bulla plumbea iuſſimus inſigniri. Anno, menſe, & Indictione prælatis.

Locus † ſigni.

† *Signũ manus Marchiſij Seneſcalchi.*

† *Signum manus Roberti Archidiaconi.*

† *Signũ manus Gulielmi filij Gualterij.*

† *Signum manus Tancredi militis.*

† *Signum manus Riccardi de Marſico*

† *Signum manus Hermanni militis.*

† *Signum manus Vrſi Franciſij.*

† *Signum manus Alexandri de Pirrano.*

† *Signum manus Perroni de Gan.*

† *Signum manus Rogerij filij Roberti, Salæ.*

† *Signum Simeonis Dom. Ruffi.*

† *Signum Maionis de Gilio.*

† *Signum manus Ioannis de Magalda.*

† *Signum manus Ragonis Mordentis.*

† *Signum manus Ioannis Petri Vicecomitis. Adeſt ſigillum † plumbeum appenſum.*

Sed Ioanne item Marſicenſi Præſule anno 1188. Bartholomęus de Caſtello Marſici Veteris Dominus, vna cum vxore ſua Mariella Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Marſico Vetere ab Alexandro fratre ſuo olim cum ſuis iuribus Abbati ſancti Stephani de Marſico dono datam, nouo priuilegio aſſeruit ac confirmauit Faldoni eiuſdem monaſterij Abbati; documentum habemus ex tabulario eiuſdem exſcriptum in hunc modum.

Nos quidem Bartholomæus de caſtello Marſici veteris inclytus Dominus.

Dopno Falconi venerab. Abbati monaſterij ſancti Stephani ciuitatis Marſici, ipſique monaſterio hoc priuilegium cōcedimus in perpetuum valiturum. Sicut mali omni modo ſunt eijciendi, ſic boni ſunt colligendi, & ſicut peiores omni niſu ſunt ſpernendi, ſic meliores Dei ſtudio ſunt retinendi. Idcirco vobis Dopno Falconi venerab. ac religioſo Abbati declaro, qualiter in pręſentia Domini Goffredi Saluatici dilecti cognati noſtri, Roberti de Milito, Iohannis filij eius Marſicani militis, & Presbyteri Vrſonis noſtrorum hominum fidelium, pro ſalute animæ meæ, & dilectæ vxoris meę Dominę Mariellæ, ac omnium noſtrorum fidelium defunctorum, parentum, & pro bonitate, & religione, quam in vobis videmus, vna cum prænominata dilecta vxore noſtra concedimus, atque confirmamus vobis Dopno Falconi Abbati Eccleſiam ſanctæ Mariæ, quæ ſita eſt in tenimento dicti caſtelli noſtri Marſici Veteris in loco, qui dicitur Molinara, quatenus vos, & ſucceſſores veſtri, iuxta, quod in priuilegio veſtro continetur, quod Dominus Alexander frater meus bonę memorię vobis exinde fecit, habeatis illam, & poſſideatis cum omnibus rebus ſuis ſtabilibus, & mobilibus, tam præſentibus, quam & futuris, & ſine noſtra, noſtrorumque hæredum, vel ſucceſſorum contrarietate, atque moleſtia omni tempore aduenienti. Et quicunque hæredum, vel ſucceſſorum noſtrorum, hanc noſtram confirmationis, conceſſionem auctoritate, vel in parte, ſiue in toto minuere, ſeu violare temptauerit, pœna ſexaginta vnciarum auri vobis, & ſucceſſoribus veſtris obligamus. Noſque etiam ipſos obligari volumus. Et vt hæc noſtra confirmationis conceſſio ſtabilis, & incorrupta perſeueret. Rogauimus Goffridum publicum Notarium ciuitatis Marſici hoc priuilegium ſcribere, & ſub notatis teſtibus roborare, atque noſtra propria manu ſignum ſanctæ, & victorioſiſſimæ Crucis in eo imprimere. *Anno Dominicæ Incarnationis* 1188. *menſe Februarij, Indict.6.*

Ego Bartholomæus Marſici teſtor hæc ſcripta.

† *Signum mea propria manus. Ego Goffridus Saluaticus teſtis ſum.*

† *Signum Crucis mea propria manus, Ego Robertus de Milito teſtis ſum.*

† *Signum Crucis mea propria manus, Ego Ioannes de Milito teſtis ſum.*

† *Signum Crucis mea propria manus, Ego Marſicanus Miles teſtis ſum.*

13 IOANNES huius nominis VI. Ioānis Marſicenſis ſucceſſor fuit, cuius memoria extat in tabulis huius Eccleſiæ ann. 1198. eius vero tēporibus Philippus Guarna Salernit. Comitatus Marſici Dominus, & Iuſtitiarius, donationē Guillelmi Comitis Eccleſiæ, ac monaſterio S. Thomæ Cantuarienſis aſſertam confirmauit ann. 1196. archetypum habetur in eiuſdem cœnobij tabulario ſequentis tenoris.

In nomine Domini Ieſu Chriſti,

Anno ſuæ Incarnationis 1196. *menſe Februarij* 14. *Indictionis,*

Nos Philippus Guarna Dei, & Imperiali gratia Comitatus Marſici Dominus, & Iuſtitiarius per hoc præſens ſcriptum declaramus, quoniam ſpontanea noſtra voluntate pro remedio animæ noſtræ, & noſtrorum parentum confirmamus Eccleſiæ ſancti Thomæ, & tibi Presbytero Iuuenali Priori eiuſdem pro parte ipſius Eccleſ. omnia priuilegia, videlicet villanorum, molendini, poſſeſſionum, frangigiæ quoq; & libertatis, quæ Guillelmus quond. Comes Marſici ipſæ Eccleſ. & tibi præd. Priori fecit, concedentes eidem Eccleſiæ, & tibi: eis quoque qui ipſam Eccleſ. regere videbuntur tenere, & poſſidere in perpetuum quidquid præd. Comes Guillelmus conceſſit, ſine noſtra, & noſtrorum hæredum contrarietate, vel requiſitione omni futuro tempore. Verum cum Prior ipſius Eccleſiæ deceſſerit, à confratribus Eccleſiæ prudentioribus, & valentioribus licentia, & conſenſu noſtro, vel noſtrorum hæredum in eadem Eccleſia eleuetur. Si veró, quod abſit, nos, vel hæredes noſtri contra huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis ſcripta venire tentauerimus, pœna centum vnciarum auri teneamur adſtricti. Quarum medietatem Imperiali aulæ perſoluamus, reliquam veró medietatem præfatæ Eccleſię. Vt autem hoc noſtrum confirmationis priuilegium, & conceſſionis robur obtineat, per manum Guillelmi noſtri Notarij ſcribi præcepimus, & teſtium ſubſcriptorum teſtimonio roborari, & noſtro ſigillo cereo inſigniri menſe, & Indict. præd.

† *Ego Philippus Guarna Comitatus Marſici Dominus.*

† *Ego Iacobus filius eius.*

† *Ego Lucas Iudex.*

† *Signum Crucis propria manus Guillelmi de Campania.*

14 BENEDICTVS patria Romanus creditur vixiſſe poſt ſextum Ioannem circa annum Dom. 1200. quo fortaſſe ſedente Iacobus Comes Magnus Apuliæ Iuſtitiarius confirmaſſe legitur Eccleſię S. Thomæ Cantuarienſis bona, aliaque iura obtuliſſe, vt in eius documento liquet exemplari exſcripto.

† *Signum Crucis propria manus Dom. egregij Comitis Iacobi.*

In

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Anno Incarnationis eiuſdem milleſimo ducenteſimo octauo, menſe Iulij, Indictione vndecima.

Cum beneficiorum genera plura ſint quibus tam Deo, quam hominibus placere dignoſcimur, ea tamen à parte Domini & rationis magis accepta cenſetur poſt præſentis huius occaſum animabus admodum profutura, quæ in Eccleſijs vbi quotidie Patri Filius immolatur Diuina inſpiratione, cum mentis alacritate largimur. Espropter, nos Iacobus Dei, & regia gratia Comes & Magnus Iuſtitiarius Apuliæ & Terræ laboris volentes animę noſtræ conſulere, & iram ſummi Iudicis beneficiorum Eccleſijs impenſorum exhibitione placare, de ſolita gratia, & munificentia noſtræ benignitatis dedimus, & conceſſimus, ac plena chirographi conſignatione ſtatuimus, vt ſacroſancta Eccleſia Beati Thomæ Martyris, ſita extra terram noſtram Marſici in loco qui dicitur Raya &c. . . . . Luca . . . quatenus ab omnibus noſtris fidelibus Marſici adiutorium exigemus ipſa Eccl. ſit exinde libera, & penitus abſoluta & non nobis, neque noſtris hæredibus ipſum adiutorium exhibere cogatur. Ad hoc itaque noſtræ largitionis. & beneficij perpetuum firmamentum præſens priuilegium ſigno ſanctæ Crucis noſtris proprijs manibus in capite facto corroboratum & noſtro ſigillo cereo inferius inſignitum ac ſub notatis teſtibus noſtris fidelibus communitum per manus Guidonis de monte Caueoſo Notarij noſtri & fidelis fieri iuſſimus, anno, menſe, & indictione prætitulatis, locus † ſigni.

Ego Chr. Sarncen. teſtis ſum.
Signum Crucis propria manus Domini Simonis Manſenor.

15 ANSELMVS Marſicen. Epiſcopus prophetiæ dono clarus contēporaneus fuit Ioachimi Abbatis, ſcripſit Pontificum Vaticinia, quæ poſt Bonifacium VIII. in lucem prolata fuerunt: vixiſſe videtur circa annum 1209. in Eccl. Marſ. floruiſſe poſt annum 1210. de Anſelmo refert Paulus Scaliger in explicatione Vaticiniorum eiuſdem, illum ſua vaticinia ſcripſiſſe an. 1278. ſed cum illum contēporaneum Ioachimi Abbatis fuiſſe afferat, labi à veritate videtur, Ioachimus mortem obijt anno 1203. vel initio ſequentis, vt ſuo loco demonſtrabimus.

16 ROGERIVS hanc Eccl. regebat anno 1222. ex monumentis Eccleſiæ Brugentiæ ſuæ diœceſis, quam priuilegijs locupletauit.

17 N . . . . nomen non habemus, quo Prę́ſule Thomaſius de ſancto Seuerino Marſici Comes 1239. pro remedio animæ ſuæ & Gullielmi Comitis auunculi ſui Eccleſiæ ſancti Thomæ Cantuarienſis fundatoris, donationem ab eodem elargitam, ipſe etiam Rogerio Priori confirmauit & tali documento aſſeruit.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione ſua Milleſimo ducenteſimo trigeſimo nono menſe Septembri duodecimæ Indict. imperante Dom. noſtro Federico inuictiſſimo Romanorū Imperatore ſemper Auguſto Ieruſalem & Siciliæ Rege, eius vero anno nonodecimo Regni Ieruſalem, quintodecimo & Regni Siciliæ quadrageſimo ſecundo feliciter Amen.

Dignum fore dignoſcitur & conſentaneum rationi, vt tāto circa Dei Eccl & miniſtros Chriſti nos fauorabiles præbamus; quanto retributionis æternæ præmium pro beneficijs huiuſmodi inferimus: ipſum Deum nobis credimus largiturum. Hinc eſt quod nos Thomaſius de S. Seuerino Dei, & Imperiali gratia Comes Marſici habentes reſpectum ad Deum, Beatam Mariam Virginem, & glorioſum Martyrem ſanctum Thomam Cantuarienſem Archiepiſcopum, pro remedio animæ noſtræ parentum noſtrorum, & Domini Guglielmi quōdam Comitis Marſici auunculi noſtri qui præfatam fundauit Eccleſiam. Confirmamus Presb. Rog. Prio. ipſius Eccleſiæ ſancti Thomæ, & ſucceſſoribus tuis, vineas, terras, villanos, & angarios, molendinum, & omnia alia, quæ præfatus Comes Guilielmus eidem Eccleſiæ contulit, & per Priores dictę Eccleſiæ, poſteà modo quolibet acquiſita fuerunt confirmamus, etiam omnem libertatem, quam idem Comes eidem fecit Eccleſiæ tam de honoribus, quam de alijs, & vt pręſens priuilegium in poſterum robur obtineat firmitatis, ipſum noſtro ſigillo cereo ſigillatum, & tam ſubſcriptione ſubſcriptorum Iudicum, Marſici quam aliorum proborum virorum ſubſcriptorum teſtimonio roboratum, tibi ſcribi & dari iuſſimus per manus Ioannis publici notarij noſtri Marſici & fidelis, anno, menſe & Indictione præſcriptis locus † ſigni.

† *Ego Guillelmus Imperialis iudex.*
† *Ego Ioannes iudex.*
† *Ego Ricardus Darc. &c. iudex Marſ.*

Con-

† *Confirmat hoc ſcriptum Rogerius manu propria.*

† *Signum Crucis propriæ manus Dom. Riccardi de Aymo Caſtellani.*

† *Signum propria manus Dom. Rogeri de Aprutio.*

† *Signum propria manus Dom. Goffredi de Iudice. Rog.*

† *Hoc breue ne dapnes quod ſcripſi Seba Ioannes.*

Sub Alexandro IV. Pontifice Marſicenſis Eccleſia Paſtore vacaua erat, vt patet ex epiſtola eiuſdem ad Anibaldum Baſilicæ Duodecim Apoſtolorum Presbyterum Cardinalem, vt Marſicenſi Eccleſ. viduatæ de idoneo Paſtore ab eodem prouideretur ſcripta eſt epiſtola 8.Kal.Sept.an.5.Pontif. nu .208.Vatic.Reg.

18 RAYNALDVS, ſeu REGINALDVS de Leontino Siculus Ord. Prædicatorum ſub Clemente IV. Epiſcopus adlectus eſt, præfuit aliquot annos; & a Gregorio X. tranſlatus eſt ad Meſſanenſem Eccl. in Sicilia poſt obitum Bartholomæi Pignatelli anno 1273. cuius tranſlatio habetur in Reg. Vatic. epiſt. 72. ſol. 159. Pontif. 3. Fratrem habuit Thomam Archiepiſcopum deinde Patriarcham Hieroſolymitanum, aliquando poſtulatum ad eandem Meſſanenſem Eccleſiam. Exceſſit Raynaldus Meſſanæ extremis diebus Honorij IV. habuitque ſuceeſſorem Fraucifcum Fontanam á Meſſanẽſi Capitulo poſtulatum, & a Nicolao IV. confirmatum, vt in Reg. Vat. Nicolai narratur. Ep. 26. ſol. 8. ann. 1. ſub datũ 9 Kalen. Maij. Fuit ſanè Raynaldus ob vitæ munditiã rerum geſtarum prudentiam vir clariſſimus, de quo legendus Bzouius in Eccleſ. Annal. tom. 13. & Rocchus Pyrrhus in notis Meſſanen. Eccl.

19 Fr. REGINALDVS Priuernas eiuſdem Prædicatorij Ordinis, ſucceſſit alteri Reginaldo á Capitulo Marſicenſi electus, & ab eodem Gregorio X. ann. 1275. Scripſit idẽ Gregorius ſub datum Belgardi 5. Kal. Iulij Pontif ſui 4. ad Generalem Magiſtrum Ord. Præd. vt eidem Fr. Reginaldo Marſicenſi electo, & confirmato Epiſcopo licentiam impertiret ad Eccleſiam ſuam adminiſtrandam quantocyus tranſeundi, ep. eſt num. 43. ſol. 294 Reg. Vatic. Quanto tempore præfuit, vel quando, quoue in loco obierit non conſtat; tametſi laudabiliter per multos annos in ea ſe geſſit Eccleſia. Hunc Angelici Doctoris ſocium, & á ſacris Confeſſionibus fuiſſe aliqui ſcribunt, ſed confundunt, cum Reginaldo de Leontino, de eo in vita S. Thomæ auctore Flaminio, *Reginaldus Priuernas diſcipulus, & perpetuus vita & morũ illius comes, & dictorum, factorumque, necnon conſcientiæ aſſiduus obſeruator, & teſtis*. Cui aliqua opuſcula inſcripſit idẽ ſanctus Doctor, & cum eſſet vir doctus, plura ſui ingenij monumẽta reliquit, quæ m. ſ. Neapoli extant, vbi cathedram rexit, teſte Theodoro à Valle in lib. Vir. Illuſt. Ord. Præd. qui in Neap. Regno floruerſit, de quo etiã plura habet lib. 2. c. 18. hiſt. Priuernatis ciuitatis. Hac tempeſtate Marſici obijt Comes Rogerius de Sanctio-Seuerino ſepultus prope cathedralem in ſacello D. Annunciatæ, cuius oſſa cum marmoreo tumulo poſt anno 360. in Cathedralem tranſlata ſunt, in eo ſepulchro legitur hęc inſcriptio.

Anno Dom. MCCLXXXV.
obijt Magnificus vir Dominus
Rogerius de Sancto Seuerino
Comes Marſici.

20 IOANNES de Vetere Matthęi, & Bartholomæę filius nobilis Salernitanus, ex Abbate ſanctæ Mariæ de Sicone, ſeptimus fuit huius nominis Marſicenſis Epiſcopus, cuius Pręſulatus anno Dom. 1293. conſtructa eſt turris campanaria iuxta inſcriptionem marmoream ad eam appoſitam.

Anno D. MCCLXXXXIII.
Præſidentibus Domino Ioanne
de Vetere de Salerno, ſeptimo
Marſicenſe Epiſcopo, & Domino Thoma de Sanſeuerino Comite Marſicenſi conſtructum
eſt hoc opus ad honorem B. Mariæ Virginis, & Beati Georgij
Martyris Patroni noſtri.
Magiſter Silueſter egit hoc opus.

Porro Thomas Marſici Comes præcipuus benefactor cœnobij ſancti Thomæ Cantuarienſis fuit, quod paulo antea ab eo exactis Fratribus ſancti Auguſtini, in Monialium S. Benedicti Ord. euaſerat, in eo tunc Abbatiſſa erat Agnes eius conſanguinea cuius intuitu, omnia prædeceſſorum Comitum priuilegia eidem Eccleſiæ conceſſa, conf mauit, pluraque alia conceſſit anno 1295. & ſequenti, eudique fecit duo quæ ſequuntur documenta, cum præteritorum priu legiorum inſertione, quorum tenor ita exhibet ex originalibus Archiuijs eiuſdem Eccleſiæ.

Nos Thomaſius de Sancto-Seuerino Comes Marſici præſentis ſcripti compendio ad modernorum notitiã, futurorumque memoriam.

Notum facimus vniuerſis quod ſi fragilitatis humanæ conditio rectè conſpicitur, & temporalium rerum lapſus in nihi-

nihilum prouidentia certa perpeditur, peruigilis curæ datum eſſe mortalibus temporalium rerum bona, quæ tranſeunt ſub quodam modo deſpectionis amplecti; de his, quæ in partem illis parare ſuffragia Chriſti præſertim ſubiectis obſequio, per quorum orationes, & cantica benefactores eorum cum obeunt refrigerium ſentiãt animabus. Quia igitur ad monaſterium ſacrum Sancti Thomæ de Marſico, tum ratione dilectionis quam ad religioſam mulierem Agnetem ipſius monaſterij Abbatiſſam conſanguineam noſtram dilectã dare tenemur tum etiam Monialium, quæ operum bonorum intuitu, ad quæ perſeuerare dignoſcimus, pium & deuotum in pectore gerimus charitatis affectum in perſonarum ipſius monaſterij vitæ ſuſtentandæ ſuffragium; molendinum noſtrum vetus ſuper [illegible] in territorio noſtræ terræ Marſici [illegible] flumen, quod dicitur Agri, cum alueo, aquis, aquæductibus eius, vſque ad [illegible] iurium [illegible], & cum omnibus iuribus [illegible], & prouentibus ſuis, necnon petiam [illegible] terræ ſitam in loco, qui dicitur Ci[illegible]ura ſubſcriptis finibus deſignatam, à prima videlicet parte finis eſt via publica, & ſi qui alij ſunt confines de ſpeciali gratia præ tatis inſertæ monaſterio [illegible] concedimus, & donamus, vt de ei[illegible] monaſterium ipſum, iura, redditus, & prouentus percipiat, & habeat omni noſtra, & hæredum noſtrorum moleſtia, ſeu contrarietate remotis. Inueſtientes dictam Dominam Abbatiſſam pro parte ipſius monaſterij per noſtrum Anulum de eis ipſam [illegible] corporalem poſſeſſionem exinde [illegible]. Præſeruata nobis tamen in [illegible] ne dumtaxat huiuſmodi quod ſi contigerit aliquo tempore, aliqua conditione, vel cauſa; monaſterium ipſum fieri vacans, ac Eccleſiam ipſam ad ius, & proprietatem maioris Marſicenſis Eccleſiæ reduci, cum iuribus, conceſſionem [illegible] reuocari in irritum, & applicari ad ius noſtri dominij. Nos hæredes, ſeu ſucceſſores noſtri, ſine alterius interpoſitionis obiectu, auctoritatem, & poteſtatem plenariam habentes. In cuius rei teſtimonium certitudinem, & cautelam monaſterij ſupraſcripti, præſens [illegible] ſcriptum exinde fieri mandauimus, ſigilli [illegible] noſtrorum magni videlicet, & parui pendentium munimine roborauimus. *Actum apud Rocceta Marſici anno Dom. millesimo ducenteſimo nonageſimo quinto, die ſecundo menſis Nouemb. nona Indictionis.*

Nos Thomas de Sancto-Seuerino Comes Marſici.

Præſentis ſcripti ſerie notum facimus vniuerſis tam præſentibus quam futuris, quod religioſa, & honeſta Domina, Domina Agnes monaſterij ſancti Thomæ de Marſico venerab. Abbatiſſa conſanguinea noſtra dilecta, oſtẽdit nobis quoddam priuilegium indultum eidem monaſterio per quondam bonæ mem. Dominum Guglielmum de Sancto-Seuerino Comitem Marſici prædeceſſorem noſtrum, cuius priuilegij continentia per omnia talis attenditur. In Chriſti nomine; Anno ab Incarnatione ſua millesimo centeſimo ſeptuageſimo nono, menſe Ianuarij duodecimæ Indictionis, Regni huius Dom. noſtri Gulielmi Dei gratia glorioſiſſimi Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ anno [illegible] feliciter Amen. Nos G[illegible] Dei, & Regia gratia Comes Marſici. Præmeditãtes diu apud nos quod diuinis ſeruitiis militat ſtipendijs, qui Eccleſias Dei fundat, & fundatas di[illegible]are procurat, & ea maxime perpetua[illegible]tur, quæ ad Eccleſiam Dei, & aliorum venerabilium locorum ſubſidium, & ad neceſſitates pauperum erogantur, licet pro facultate nobis diuinitus conceſſa omnibus benefacere teneamur; attentius tamen Baſilicas erigere, ipſarum quę tenemur ſolemniter indigentias releuare, [illegible] quod [illegible] tis, & [illegible] tis [illegible] mamur. Diuino ergo ducti intuitu, ſequentes veſtigia beatæ mem. patris noſtri, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum, nec magis eorum bonis, & hæreditatijs gaudere, quam vt hæreditaria deuotione circa matrem Eccleſiam formare affectantes, quandã Eccleſiã ad honorẽ veri & B.Thomæ Martyris Cantuarienſis Archipræſulis in terrã noſtram Marſici, in loco videlicet, qui Raia nominatur ex nouo fundauimus. In qua quidem Eccleſ. [illegible] Iuuenalem de [illegible] quem legali progenie ortum [illegible] perſpicuę bonitatis, & hon[illegible] cognouimus Re[illegible]rem c[illegible]mus, & Priorem & ipſa Eccleſia [illegible] Priorem, & cæteros ſucceſſores eius, ac confratres ibi conſtituendos perenniter ad B. Auguſtini inſtitutionem habitum ſanctimus gerere regularem. Cuius Eccleſię [illegible] quindecim [illegible] terra [illegible] erogauimus, octo v[illegible] ex [illegible] quorum nomina hæc ſunt. Iacynthus de Luciſero, qui eſt in Roccetta, Ioannes de [illegible]ndo, cum fratribus ſuis, Bo[illegible] Marſico Vetere, Ioannes de [illegible], Otto de Adamo, Robertus frater eius, Ioannes Græcus, Robertus de Ioanne de Sanza; Augarenos vero ſeptem, nomina quorum ſunt hæc. Pronus de Cirpno, duo filij de Clado Ventulafarina, Rogerius de Vallicella, Iohannes Chaonus Combeſsanus, Ioannes Capudura, Madius de Sarapo cum filijs, & familijs eorum. Hos Villanos cum redditibus, & in-

& iuſtis tenimentis ſuis perſcriptæ Eccleſię perpetuò conceſſimus; concedimuſetiam Eccleſię Prioribus eiuſdem liberam poteſtatem affidandi ſexaginta quinque homines cum eorum familijs, ex alijs partibus aduentitios in loco Rayæ propè eandem Eccleſiam S. Thomæ, videlicet per demanium, & ſuper demanium noſtrum, quos volumus ſemper habere liberam poteſtatem emendi hęreditagia ab hominibus noſtris Marſici, excepto ab augararijs, & extaliatis. Quos quidem homines villanos ſupra nominatos, & affidatos eidem Eccleſiæ concedimus tenere, & habere etiam cum curijs ſuis ad vſum ſcilicet, & conſuetudinem Epiſcopij, & Abbatiæ ſancti Stephani in Marſico. De placia autem foreſteria, & bando ſit ita ipſa Eccl. libera, & in eadem permaneat libertate ſicut eſt, & in qua manet Eccleſia prædicti Epiſcopij, & præd. Abbatiæ. Item donamus, & concedimus perpetuo dictæ Eccl[illegible] to[illegible]m foreſteriam hominum ip[illegible]ius Eccl. quam de eis habere debemus. Con[illegible] dimus etiam ipſi Eccleſiæ, vt nullus ban[illegible]lorum, ſeu foreſteriorum, vel hæredum, aut ſucceſſorum noſtrorum de hominibus ipſius Eccleſię pro aliquo diſtringendis, vel moleſtandis ſe vllatenus i[illegible]tromi[illegible]at. Damus, & concedimus etiam eidem Eccleſiæ terras Alexandri Latronis, quæ ſunt in capite de Laggia, vbi dicitur, . . & alias te[illegible]ras quas habuit cum conſortibus ſuis, & terras, quas tenebat Guim[illegible]ndus de Pe[illegible]ra in loco Vrſarellæ, & terras, quas tenebat Riccardus de Marſico cum fratre ſuo in loco Veſpulo; terras quoque totas quæ ſunt de feudo Sammaritanæ, & totas terras, quæ ſunt de feudo Malparlier, quas tenebat Riccardus de Marſico cum fratrib ſuis, excepto hortale vno, quod [illegible] deorſum Eccleſiæ ſancti Antonini. Item damus & concedimus ipſi Eccl. vi[illegible]ea[illegible] quæ eſt de feudo Malparlier, & vi[illegible] quę fuit Petri Nigri. Has itaque ſupranominatas, & vineas, eidem Eccleſ. damus, & concedimus cum introitibus, ex[illegible] ſuis, & cum omnibus intra ſe habi[illegible], & cont[illegible]tis. Inſtituimus etiam vt præſ[illegible] nulli ditioni, au[illegible] Paſtoris m[illegible]dato ſit ſubdita niſi [illegible] Pôtifici Domino Papæ; no[illegible] au[illegible] ni[illegible] aliud reſeruamus, ni[illegible] quod [illegible]ior, & homines dictæ Eccleſ. debeant nobis, & hęredibus noſtris, vel dominatori Marſici fidelitatem exhibere, Marſicano autem Præſuli, libras ceræ tres, & vnam incenſi annuatim ſecundum tenorem priuilegij, quod inde à præd. Epiſcopo habet ipſa Eccleſia ſoluere debet. Verum cum Prior ipſe deceſſerit, à Confratrib us ipſius Eccleſiæ prudentiorib. & valentioribus eidem Eccleſię Prior eligatur. Preterea ſi inter fratres aliqua oriatur diſcordia, Prior eorum Curam teneat, & iuxta Eccleſiaſticum ius determinat Iuſtitiam inter eos. Et ſi forte inter Priorem, & fratres Eccleſiæ talis fuerit orta contentio, vel diſſenſus, vt ſ[illegible] ſe minus valeant concordare, conuocatis ab ipſo Priore ſecundum offenſæ quantitatem, & qualitatem viris Eccleſiaſticis ciuitatis Marſici, vel de alijs partibus terræ propinquioribus ibi conductis, inter eos ad inuicem ab illis Iuſtitia diſcernatur, & vigeat, et ſi de [illegible]lus Prioris, & Fratrum con[illegible]t volun-tate, Marſicanus Epiſcopus cauſa amoris, & dilecti[illegible]is gratia ibit ad componẽdam concordi[illegible]m [illegible]ter eos. Ver[illegible]n ſi ta[illegible]s fuerint quod eos de prolata iu[illegible]ia, aut [illegible]cordia audire noluerint, Summum & V[illegible]ciabilem Dominum Papam deinde adeãt, ſub cuius dominio eorum conſi[illegible]it Eccleſia, item quicumque hominum noſtr[illegible]m in ipſa Ec[illegible]. [illegible]fferre volu[illegible]rit, ſe ibi [illegible]ber[illegible] & [illegible] offer[illegible] poſſit, & ei[illegible]ſdem Eccl. i[illegible] cum ſ[illegible]s ten[illegible] exceptis illis, de quibus redditus no[illegible]os habere deb[illegible]m[illegible], ipſa q[illegible] Eccleſi[illegible] ab homi[illegible] noſtri[illegible] b[illegible] co[illegible] poſſit. Conce[illegible]imus etiam vt prædicta Ec[illegible]o quo[illegible]e die ſe[illegible]er capiat ſalmas duas li[illegible]g[illegible] à forc[illegible]a noſtra, quæ eſt ſupti ſ[illegible]men A[illegible]. Con[illegible]cdimus [illegible]i per ipſi Eccleſię vnum molen[illegible]num in præd. flumine Acri i[illegible]ter m[illegible] ndinum pręd[illegible]icti Epiſcopij & mo[illegible] d[illegible]nni [illegible]d Abbatiæ. Hac igitur promiſſione no[illegible] noſ[illegible]ſque hæred[illegible]s, & ſucceſſores, & officiales atque mini[illegible]ros noſtros, & noſtror[illegible]m hæred[illegible]m, & ſi[illegible]c-ceſſoru[illegible] in p[illegible]p[illegible]tu[illegible], ob[illegible]s, vt ſi qui[illegible] eorum præ[illegible]ictam dona[illegible]nem & [illegible]õ-ceſſionem infringere, aut minuere ve[illegible] reuocare tẽtauerit v[illegible]o modo, componat ipſi Eccleſiæ ducentas vncias boni auri, & totidem Regiæ Curiæ, necnon ſupraſcripta donario, & conceſſio mi[illegible]us valeat, ſed ſem[illegible]er maneat inu[illegible]ata. A[illegible] huius autem noſtræ donationis, & conceſſio[illegible]s robur perpetuo valiturum præſens p[illegible] m[illegible] per manus Leoni[illegible] noſtri Notarij, & Camerarij ſcribi, & [illegible]onorum h[illegible]minum [illegible]eſtimonio robo[illegible], & noſtra [illegible]a plumbea iuſſimus m[illegible] an[illegible]o, m[illegible] ct indi dict[illegible]ne [illegible] a[illegible]is. Cumqu[illegible] præd. Domi[illegible] Ab[illegible]a & Conuentus monaſterij an[illegible] d[illegible]i n[illegible] c[illegible] potr[illegible]erunt vt per nõ dicti m[illegible]gium conhrmaretu[illegible], q[illegible]od per magnificum virum quondam D[illegible]minum Gulielmum illuſtrem Comitem Marſici predeceſſorem noſtrũ monaſterio nominato noſcitur eſſe indultũ; nos ipſarum Dominę Abbatiſſę, et Conuentus pijs precibus annuentes, tum ratione deuotionis quam ad monaſterium ipſum gerimus, & habemus; tum etiam intuitu dilectionis quam gerimus erga conſanguineam noſtram antedictam Dominam Abbatiſſam, ex certa noſtra ſcientia, et ſpeciali gratia

opere

opere deuotionis inſerta, prædictum priuilegium per ipſum quondam dominum Gulielmum Comitem Marſ. prædeceſſorem noſtrum Monaſterio prænominato indultum duximus confirmandum, & vt præſens confirmatio robur obtineat firmitatis, vtroque noſtro ſigillo videlicet magno, & paruo mandauimus ſigillandam. Actum apud Bocuctam Marſ. anno Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſexto nonę Indictionis.

21 MATTHÆVS hanc Eccleſ. regebat anno 1305. memoratur in monumentis Monialium S. Thomæ, quæ anno antea ad eodem Thoma Comite aliam donationem acceperunt, Agnete de Aquino tunc Abbatiſſa.

Nos Thomas de Sancto Seuerino Comes Marſici ad futuræ poſteritatis memoriam.

Præuidentes & noſtro animo ducti per præſentes grandia munera, quæ non noſtris meritis, ſed diuino inſtinctu diuina Maieſtas etiam noſtris prædeceſſoribus nobiſque contulit, ob ipſius Dei omnipotentis, honorem, ac Beati Thomaſij Martyris, Monaſteri Eccleſ. eiuſdem ſancti Thomaſij Monialium de Marſ. ſito in loco vbi mons de Raia dicitur, offerimus, donamus, & ex ipſa cauſa oblationis, & donationis tradimus bona ſubſcripta ſita in dicta terra Marſ. ſubſcriptis loco, & finibus limitata videlicet domum Telandræ, & aliam domum eidem domui contiguam, quibus ab vna parte finis eſt locus, ſeu platea, vbi fit mercatum Marſ. & ab alijs tribus partibus viæ publicæ, & ſi qui alij ſunt confines cum earum introitibus, exitibus, pertinentijs, ſtillicidijs & alijs iuribus ſuis. In quarum domorum vera & corporalem poſſeſſionem religioſam mulierem Dominam Agnetem de Aquino ipſius Monaſterij Abbatiſſam ſufficere pro parte ipſius Monaſterij induximus omne dominium, tam directum quam vtile, quod nobis competijt, ſeu competit in do mibus antedictis in eandem Dominam Abbatiſſam pro parte dicti monaſterij;& idem monaſterium transferimus nullis nobis iuribus, rationibus,& actionibus, vel noſtris hæredibus reſeruatis, ſed eidem Dominæ Abbatiſſæ, & eius ſucceſſoribus præſentis priuilegij tenore concedimus liberam, & plenariam poteſtatem ipſas domos tenendi, poſſidendi, dandi, vſufruendi, & in eis & ex eis quælibet faciendi quā quilibet verus,& vniuerſalis Dominus de ſuo proprio facere poteſt, & debet, promittentes per ſollemnem ſtipulationem præfatæ Dominæ Abbatiſſæ pro parte ſua, & eiuſdem monaſterij ſtipulanti, prædictam oblationem & donationem, vt prælegitur ratam, firmam, & illibatam per nos & noſtros hæredes perpetuò ſeruare,ipſamque à quibuſlibet conuenientibus perſonis, defendere, & conteſtare, nec per nos, aut noſtros hæredes, vel ſummiſſam perſonam aliquid attentare; quod præſens donatio in toto, vel aliqua parte ſui infringatur, reſcindatur, irritetur vel annulletur. In cuius rei teſtimonium, & prædicti monaſterij cautelam præſens priuilegium ad futuræ rei memoriam fieri fecimus noſtri ſigilli pendentis munimine roboratum. Actum Marſ. anno Dom. milleſ. trecenteſ. quarto, die quinto decimo menſis Octobris præſentis tertiæ Indictionis, præſentibus Domino Roberto de Ionnino, Domino Errico de Vademonte, Domino Petro de Emone, & Domino Prouinciale de Pantuliani militibus ſocijs, & familiaribus noſtris.

22 IOANNEM Aeutum Sulmonenſem quidam ſcribit fuiſſe Marſicenſem Epiſcopum anno 1310. de quo tamen nulla mentio extat in reg. Vat.

23 ROGERIVS anno 1315. memoratur in tabulis eiuſdem Eccl. quo Præſule idem pius Comes Thomas ſemper erga monaſteriū ſancti Thomæ deuotus, eidem duas addidit donationes in hunc modum.

Nos Thomas de ſancto Seuerino Comes Marſici.

Tenore præſentium notum facimus vniuerſis præſentibus & futuris, quod ex deuotionis affectu, quē ad monaſterium ſancti Thomæ de Marſico gerimus; necnon intuitu religioſæ mulieris ſororis Agnetis conſanguineæ noſtræ ipſius monaſterij Abbatiſſæ concedimus, & præſentium tenore licentiā impartimur (de certa ſcientia & gratia ſpeciali) quod in tenimento ipſius monaſterij propè ipſum exiſtenti, poſſit recipere, & congregare quoſcumque, exteros ad habitandum ibi venire volentes, & effici vaſſallos monaſterij prælibati. Ita quidem, quod de vaſſallis noſtris quarumcumque noſtrarum terrarum aliquatenus non exiſtant. Ad ampliationem huiuſmodi noſtræ gratiæ adiungentes, quod quilibet hominum exterorum, qui illuc habitaturus acceſſerit, non niſi tarenum anni per centenarium vnciarum, collectis, & taxationibus aut alijs quibuſcumque per curiam regiā imponendis cum hominibus dictæ terræ noſtræ Marſici, contribuat perpetuò, & exoluat. In huiuſmodi autem collectis & donis, quæ ad noſtram curiam ſpectare noſcentur compelli nolumus aliter, nec teneri, niſi prout, & quantum prædicta prouiderit Abbatiſſa. In cuius rei teſtimonium

nium, & cautelam præſentes patentes literas fieri fecimus, vtroque noſtro ſigillo magno, & paruo pendentibus munitas. *Actas in Maſſaria noſtra Bonirepam anno Domini MCCCXIV. die 15. Februarij 13. Indictionis.*

Nos Thomaſius de ſancto Seuerino Comes Marſici, ac Baroniarum ſancti Seuerini, & Cilenti Dominus.

Tenore præſentium notum facimus vniuerſis, præſentibus, & futuris. Quod dum de præſentis mundanę vitæ fragilitate penſamus, libenter ſeminamus in terris, quod reddente Domino, cum multiplicato fructu recolligere deberemus in cœlis. Eapropter per religioſam mulierem Dominam Agnetem venerabilem Abbatiſſam monaſterij ſancti Thomæ de terra noſtra Marſici fuerat humiliter ſupplicatum, vt priuilegia ſingula, & cautelas olim indultas iam dicto monaſterio per prædeceſſores noſtros, confirmare intuitu Dei, de noſtra ſpeciali gratia dignaremur. cuis petitionibus, vt potè iuſtè factis, benignius annuentes, volenteſque dictorum anteceſſorum noſtrorum veſtigia inquantum poſſumus imitari, in ijs maximè quæ pijs locis, & perſonis venerabilibus impenduntur, de mero liberalitatis noſtræ inſtinctu, & gratia ſpeciali, priuilegium donationis terrarum, ſeu tenimenti, quod dicitur Caldamaſone, ſitum in territorio dictæ terræ Marſici prope territorium *Caſalis Tramutulæ* priuilegium conceſſionis molendini veteris, & petiam vnius terræ ſitæ in cultura, priuilegium conceſſionis domus Telandræ cum tintoria, & alterius domus eidem domui Telandræ contiguæ, priuilegium conceſſionis recipiendi exteros in caſali prædicti Monaſterij ſancti Thomę, & quæque alia & ſingula priuilegia indulta olim per prędeceſſores noſtros monaſterio prælibato confirmamus, ratificamus, & tenore pręſentium acceptamus. Conceſſione villanorum quindecim Burgenſium & affidatorum eiuſdem terrę Marſici contenta in priuilegio bonę memorię Domini Comitis Gulielmi prędeceſſoris noſtri indulti, monaſterio ſupradicto penitus annullata. In cuius rei teſtimonium, prędictiq; monaſterij cautelam, pręſentes noſtras patentes literas exinde fieri mandauimus noſtri pendentis ſigilli munimine roboratas, *Datas in terra noſtra Cilenti. Anno Domini milleſimo trecenteſimo viceſimo ſexto die penultimo Februarij nona Indictionis.*

Comes iſte Thomas filius fuit Rogerij

A & ſecundus huius nominis ſanctę Seuerinę gentis Marſici Comes tertius, qui obijt an. Dom. 1320. iacet in ſacello cœmeterij Carthuſiani cœnobij de Palude quod ipſe magnifice condiderat, ac dotauerat ibi in marmore legitur inſcriptio.

Hoc claudor ſaxo, primus qui ſaxea feci
Fundamenta domus Carthuſiane tuæ.
Marſicus ecce Comes, Thomas en Sanſeuerinus
Ad Dominum pro me fundito corde preces.

24 PETRVS florebat in hac Eccleſia Epiſcopus anno 1330. cuius mentio habetur in tabulario Epiſcopij.

B 25 ROGERIVS Marſicenſis Epiſcopus à Clemente VI. tranſlatus eſt ad Tricaricenſem Eccleſiam 2. Id. Ianuarij 1349. ex reg. Vatic. epiſ. 143. fol. 91. an. pont. 7. Hoc fortaſſe Pręſule fundatum eſt cœnobium Cœleſtinorum prope huius ciuitatis mœnia à Thoma Marſici Comite, Thomæ Comitis filio, eiuſque vxore anno 1340. bonis multis & priuilegijs auxit, quam donationem deinceps affirmauit Comes Antonius eius filius anno 1377. ſuoque documento inſeruit patris ſui primam donationem, vbi fit mentio fundationis. Documenti tenor talis eſt ab ipſo archetypo archiuij eiuſdem monaſterij
C quod nuper ſub Innocentio X. ſuppreſſum eſt & Cathedralis ſeminario vnitum.

In nomine Domini.

Antonius de Sancto-Seuerino miles Comes Marſici, Statouiarum Sancti-Seuerini, Cilenti, & caſtri ſancti Georgij Dominus, magnus Regni Siciliæ Comeſtabulus, & ciuitatis Cayatiæ Dominus. Viro nobili Domino Maynentio de Piniano de Baronia noſtra Cilenti militi, & ſocio dilecto, ac nouo Vicecomiti noſtro ciuitatis noſtræ Marſ. alijſq; Viceeomitibus
D noſtris in dicto Viceeomitatus officio ſucceſſiuè futuris, vel veſtris Locumtenentibus, ac vniuerſis tam præſentibus, quam futuris has noſtras litteras inſpecturis ſalutem. Catholicæ fidei regulæ, & diuinæ leges imperant, vt quicquid humanitatis ex patre fit, filius, quæ Dei ſunt filiali debet obedientia reuereri, eaque per confirmationis, & ratificationis auxilium confirmare. Sanè honeſtus religioſus Frater Nicolaus de ciuitate Auerſæ Prior monaſterij venerab. Eccleſiæ ſancti Iacobi ſitę propè ciuitatem noſtram Marſici de Ordine Cœleſtinorum ſancti Petri de Murrono, ad præſentiam noſtram veniens, præſentauit nobis quaſdam litteras excellentis Domini genitoris, & prędeceſſoris noſtri, olim

Comi-

Comitis Marſici, &c. in charta membrana ſcripta, cera rubea ſigillatas, eius olim magno ſigillo munitas, quæ erat per omnia tenoris, & continentiæ ſubſequentis. Nos Thomaſius de Sancto-Seuerino Comes Marſici, Baroniarum Sancti-Seuerini, Lauriæ, Cilenti, & caſtri ſancti Georgij Dominus, magnus Regni Siciliæ Comeſtabulus. Tenore præſentium notum facimus vniuerſis, tam præſentibus, quam futuris, quod ob reuerentiam diuini Numinis, & noſtrorum, ac prædeceſſorum noſtrorum remiſſionem peccaminum, conceſſimus Priori monaſterij ſancti Iacobi de territorio terræ noſtræ Marſici de Ordine B. Petri Cõfeſſoris de Murrono, quod monaſterium nos, & quondam Comitiſſa conſors noſtra fundari, & ædificari fecimus, noſtris ſumptibus, & expenſis, & molendinum vnum in loco Circini propè ipſum monaſterium de nouo ædificari facere poſſet, & recipere omnes volentes victualia portare ad macinandum in eo, & molituram ex eis recipere, prout cum ipſis portantibus victualia de voluntate ipſorum poterit conueniri. Quia tamen pro maiori habilitate, & abundantia aquæ neceſſariæ molendino prædicto, vt melius, & vtilius victualia valeat macinare, maior aquæ quantitas, quam nunc habetur, neceſſaria reputatur, prout per aſſertionem Prioris dicti loci, & aliorum fide dignorum nobis conſtat, volumus, & concedimus ipſi Priori, & monaſterio nunc, & in perpetuum, quod omnes alias aquas, & ſpecialiter aquas vallonis Apitinæ, & Bandariſij ad aquęductum ipſius molendini, & aluum, & ad ipſum molendinum poſſit diuertere, ac duci facere per quaſcunque poſſeſſiones, quorumcunque de Marſico, prout melius, habilius, & rectius duci poteſt. Satisfaciet tamen prius patronis poſſeſſionum ipſarum, per quas ducretur aqua de dampno, ſeu valore poſſeſſionis illius occupandæ per alueum aquęducendę prædictę iuxta ęſtimationem, & arbitrium trium proborum virorum eligendorum communiter per Priorem, qui pro tempore fuerit, & patronum poſſeſſionis illius, per quā fieret alueus, ſeu aquęductus aquę pręd. Si quis autem contra præſens noſtrum mandatum, & ordinationem attentare præſumpſerit, ad pœnam teneri volumus, quam noſtro arbitrio reſeruamus. Vnde ad futuram memoriam, & tam dicti monaſterij, & Fratrum, quam omnium aliorum, quorum intereſt, & intereſſe poterit certitudinem & cautelam, præſens priuilegium noſtrum eis exinde fieri mandauimus, noſtris ſigillis pendentibus communitum. Actum in caſtro noſtro Roccettæ Marſici, anno Dom. 1340. die 1. Ianuarij 8. Indictionis. Et ſupplicato nobis per eundem Fratrem Nicolaum Priorem eiuſdem Eccleſiæ, vt litteras ipſas confirmare benigniter deberemus. Nos autem ſequi volentes, quod quicquid pro Deo fit, eſt illuminatio facientis, attentis ſupplicationibus iuſtis ſuis. Nihilominus actiones paternas filiali obedientia proſequentes, litteras ipſas paternas, & earum effectum, per huius noſtræ confirmationis litteras confirmamus, auctorizamus, ac etiam acceptamus. Subiungentes ad laudem B. Iacobi de Compoſtellis, ſub cuius vocabulo ipſa Eccleſia eſt fundata, quod molinarius, qui erit pro tempore in molendino, propè dictam Eccleſiam conſtitutus, vel conſtituendus à die datæ præſentium, in perpetuum, ſi non tenuerit aliquod aliud molendinum cum aliquo conſortio vſq; dum ſtabit in molendino dictæ Eccleſiæ, & non alterius, non cogatur ad exhibendum aliquid pro molendino noſtræ Curiæ ipſius ciuitatis noſtræ Marſici, quia proprietas cauſæ eleemoſynalis Eccleſiarum, quoque non debet temporali dominio obligari, vel ad aliquod in bonis ſuis perſonale, realeq; ſeruitiũ faciendum. Quo circa mandamus de certa noſtra ſcientia vobis noſtris Vicecomitib. ſupradictis, ipſius ciuitatis noſtrę Marſici, præſentib. ſcilicet, & futuris, ac veſtrum Locatenentibus, ſub obtentu noſtræ gratiæ, quatenus has noſtras confirmationis litteras, vt earum effectum dictę Eccleſiæ, & eius Prioribus, Rectoribus, & Procuratoribus tenaciter obſeruetis omni tẽpore, ſicut habetis gratiam noſtram caram. Et ſi quos vaſſallos noſtros de eadem ciuitate noſtra Marſici, in præſentium ſerie, videbitis contraire, illos pœnam vnciarum auri decem, vice qualibet volumus incurſuros, quam per nos ſingulis vicibus pro parte noſtræ Curiæ ab eiſdem contradictoribus, ſeu contrafacientibus, iubemus de eadem noſtra certa ſcientia exigi, & haberi, ac noſtri, hęredum, & ſucceſſorum noſtrorũ Camerę irremiſſibiliter applicari. In cuius rei teſtimonium, & ipſius Eccleſiæ ſancti Iacobi, vel cuius, aut quorumcunque ea intereſt, & poterit intereſſe cautelam, has noſtras confirmationis litteras ei, vel eis fieri, & noſtro ſigillo iuſſimus communiri. *Datas in Rocchetta propè ciuitatem noſtram Marſici ſub anno Domini 1377. die 10. menſ. Sepetmbris prima Indictionis.*

26 Fr. PETRVS Ordo & patria ignoratur, ſucceſſit Rogerio anno 1349. obijt 1353.

27 BARTHOLOMÆVS immediatè poſt Petrum 1353. de quo extat mentio in quodam inſtrumento Eccl. Burgentiæ huius diœceſis anno 1364. Huius Epiſcopi tempeſtate, anno ſcilicet 1358. defunctus eſt Thomas Comes, condituſque eſt in Eccleſia S. Franciſci oppidi ſancti Seuerini, cum hoc epitaphio.

Hic iacet corpus Magnifici Domini Thomaſij de S. Seuerino Comitis Marſici Baroni Cilenti Lauariæ, & S. Seuerini, & Caſtri S. Georgij Domini, & Regni Siciliæ magni Comeſtabili qui obijt an. MCCCLVIII.

28 BERNARDVS ſubſcripſit ſententiæ Romæ prolatę ab Archiepiſcopo Rhegino contra Caſſanenſem Epiſcopum die 15. Febr. 1368.

29 THOMAS erat Marſicenſis Epiſcopus anno 1378. memoratur ſequenti anno in tabulis eiuſdem Eccleſiæ, defunctus eſt anno 1399. quo Præſulante Thomaſius Sanſeuerinus Marſici Comes ſequens aſſeruit priuilegium ſupra relatæ Eccleſię S. Thomæ Cantuarien.

Nos Thomaſius de Sancto-Seuerino, miles Marſici Comes Baroniarum S. Seuerini, Cilenti, caſtri S. Georgij, & ciuitatis Tayanæ Dominus.

Notum facimus vniuerſis præſentis priuilegij ſeriem inſpecturis, & noſcar tam præſens ętas, quam futura poſteritas inter nos diutius meditantes illum diuinis ſtipendijs militare qui cum effectu procurat Eccleſias defenſare, & bona poteſtate diuinitus nobis tradita Eccleſijs, viduis, pupillis, orſanis, & alijs miſerabilibus perſonis benefacere teneamur: diligentius tamen Eccleſiarum tenemur oppreſſiones, iniurias, & indigentes releuare, à quarū vberibus lac ſugimus, & ipſarum ſacramentis renaſcimur, adipiſceutes cęleſtem patriam huius ſęculi poſt vitam. Igitur diuino intuitu nos mouentes, & veſtigia bon. mem. anteceſſorum noſtrorum effectualiter vinentes monaſterium S. Thomæ Martyris Cantuarien. Archiepiſcopi, in ciuitate noſtra Marſici fundatum per anteceſſores noſtros in loco, qui Raya dicitur, & vulgariter nuncupatur; In quo quidem monaſterio Iuſpatronatus, & ius homagij ligij poſſidemus iuxta noſtrorum priuilegia antiquorum ad noſtram protectionem duximus admittendum: cuius priuilegia omnia auctorit. præſentiū confirmamus, & volumus habere robur perpetuę firmitatis ad petitionis inſtantiam Dominę Abbatiſſę nomine Ioāna de Corbellis Abbatiſſę eiuſdem monaſterij, & Dominę Cominę de Madio Prioriſſę monaſterij ſupradicti: Necnon & proprij motus inſtinctu eidem monaſterio concedentes, quod nullus noſter Vicecomes, Capitaneus, Vicarius, Camerarius, Baiulus, ſeu Iudex, Dazerius, Plazzarius, vel Cabellotus aliquis, ſeu officialis ipſius ciuitatis noſtrę Marſici, & eorum Locumtenentes cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, ſeu dignitatis exiſtat de eodē monaſterio ſancti Thomę Abbatiſſa, Prioriſſa, Monialib. offertis, hominibus, vtriuſque ſexus, animalibus baccinis, equinis, iumentinis, pecudinis, caprinis, porcinis, aſininis, vaccinis, bufalinis, & animalibus cuiuſcunque generis, & bonis mobilibus, & ſtabilibus ad ipſum monaſterium, & prenominatas perſonas, pertinentibus, pręſentib. & futuris ſe aliquis intromittat, quos, quas & quæ ſub noſtra protectione volumus remanere, & Eccleſiaſtico priuilegio volumus gaudere. Mandantes omnibus, & ſingulis officialibus, & gabbellotis, eorū locatenentibus ciuitatis eiuſdem præſentibus, & ſucceſſiué futuris ſub pœna, & ad pœnam vnciarum auri centum per quemlibet ſi ſecus inde fieret nobis, & noſtræ Curiæ, & noſtris ſucceſſoribus perſoluendā. Qua pœna, vt ſupra ſoluta, vel non ſoluta, ſeu gratioſé remiſſa præſens priuilegium volumus in ſuo robore perdurare, quod dictum monaſterium, Abbatiſſam, Prioriſſam, Moniales aliaſque perſonas ſuperius notatas, & bona alia mobilia, & ſtabilia ad ipſum monaſterium, & prænominatas perſonas pertinentia pręſentia, & futura manuteneant, & defendant, & in eorum iuribus faueant, cum tēpus aderit, Iuſtitia exigente ſine iudicij, ſtrepitu & figura. Et niſi de ſpeciali noſtro mandato inſcriptis recepto prænominatum monaſterium, Abbatiſſam, Prioriſſam, & perſonas alias, & bona mobilia, & ſtabilia eidem monaſterio, & prædictis perſonis pertinentia, præſentia, & ſucceſſiué futura permittant ab aliquo, ſeu ab aliquibus in aliquo moleſtari. Immò volumus fauorabiliter defenſari; Nam ſic noſtræ intentionis exiſtit, & volumus immune ipſum monaſterium, & præfatas perſonas cum omnibus, & ſingulis pertinentijs ſuis ab omnib. hominibus permanere. In cuius rei teſtimonium, & eiuſdem monaſterij cautelam præſens priuilegium fieri fecimus, quod noſtrorum ſigillorum magni, & parui appenſione iuſſimus communiri; præſentibus Domino Amico Archiepiſcopo Sanctę-Seuerinę; Dom. Iohānutio de Morra, Dom. Francono, Dom. Guillelmoni, Domino Pantalono militibus de Dyano; Magiſtro Antonio Sinay Phyſico de Cayaccia, Blaſio Mordéte; Anton. Domini Rogerij de Dyano; Notario Anguſtino de Iaquinro de Sancto-Seuerino; & Domino Antonio de Noto Cayaccia.

Datum Roccbetta apud ciuitatem eamdem ſub ann. Domini milleſimo trecēteſimo octuageſimo ſeptimo, die vigeſimo menſis Iulij decimæ Indictionis.

† *Ego Amicus, vt ſupra Archiepiſcopus teſtis interfui, & ſubſcripſi.*
† *Ego Ioannutius de Marra miles teſtis ſum.*
† *Ego Pranzonus de Dyano teſtis ſum.*
† *Ego Pantaleonus miles teſtis ſum.*
† *Ego Magiſter Antonius Synas Phyſicus de Cayaccia teſtis ſum.*
† *Ego Blaſius Mordente de Dyano teſtor.*
† *Ego Antonius Domini Rogerij de Dyano teſtis, &c.*
† *Ego Notarius Auguſtinus de Iaquinto de Sancto-Seuerino teſtis ſum.*
† *Ego Dominus Antonius de Noto de Cayaccia teſtis ſum.*

Hanc donationem, ſeu priuilegium cōfirmauit Aloyſius Comes Thomaſij filius anno 1396. die prima menſis Auguſti, 4. Indictionis, Datum in Roccheтta Marſici.

30 IACOBVS Capadula Potentinus in hāc Eccleſiā intruſus à Benedicto XIII. Pſeudopontifice, adhuc viuente Thoma anno 1397. vt notatur in lib. ſolutionum eiuſdem Benedicti, eo ipſo anno memoratur in Epiſcopij monumentis. Exceſſit anno 1400. & nonnulla ſua bona reliquit pro luminaribus S. Georgij Cathedralis.

31 Fr. PETRVS Ylperinus, vel Alperinus Romanus nobili, & vetuſta familia natus, adoleſcens Ord. Prædicatorum Monachum induit in celebri cœnobio ſanctæ Mariæ ſuper Mineruam, breui tempore ſummus euaſit Theologus, qui non modo cum laude prudentiæ varia ſui Ordinis munia ſuſtinuit, ſed incorrupta, ac magna ſui nominis fama in ſacri Apoſtolici Palatij Magiſterio diuinum ius dixit, ac Summis Pontificibus præcipue Vrbano VI. charus fuit, ſub quo legitimus Marſicenſis declaratus Epiſcopus, quam Eccleſiam cum per aliquot annos tenuiſſet ab intruſis Pſeudo-Epiſcopis deturbatus de Sede exulare aliquando coactus eſt. Romæ vixit, vbi mortalitatem expleuit ann. 138. ſepultuſque eſt in Eccleſia S. Mariæ ſupra Mineruam in ſuæ familiæ ſacello prope campanile, quod noſtris temporibus in nobile delubrū D. Patriarchæ Dominici à Ioanne Baptiſta Marino Ord. Prædicatorum Generale digniſſimo commutatum eſt, hac quidem occaſione Petri marmoreus tumulus cum inſcriptione, & gentilitijs ſtemmatibus tranſlatus eſt prope D. Annunciatæ ſacellum, haud longè à nobili ſepulchro Iacobi Alperini viri ſui ſeculi clariſſimi. circumcirca Petri tumulum hęc inſcriptio proſtat legentibus, quæ tametſi delineatione eiuſdem inſculpta ſit, nihilominus ſeorſim ſcribenda eſt.

Hic requieſcit venerab. Pater Dominus Fr. Petrus de Alperinis Ord. Prædicatorum, eximius ſacræ Theologiæ Doctor ſcholarum Sacri Palatij Magiſter, Marſicanus Epiſcopus, qui obijt an. D. MCCCLXXXIII. die xx. Iunij. Cuius anima requieſcat in pace.

Sepulchri delineatio eſt, vt modo vides pene tamen vetuſtate exeſa.

32 ANDREAS creditur legitimè ſucceſſiſſe petro, cuius memoria extat in reg. Vrbani VI. anno 1389. die 7. Septemb.

33 GENTILIS Epiſcopus Marſicenſis à Bonifacio IX. tranſlatus eſt ad Neocaſtrenſem Eccleſiam in Calabria ann. 1398. deinde euaſit Epiſcopus Sueſſanus, ex lib. prouiſ. Prælat.

34 MARCVS antea Epiſcopus Sarſenatenſis ab eodem Bonifacio IX. ad hanc tranſlatus eſt Eccleſiam anno 1399. 5. Kalend. Auguſti, eodemque anno, cum Benedicti XIII. Pſeudo-Pontificis partibus adhæſiſſet tanquam ſchiſmaticus deturbatus de Sede miſere interijt: de quo in lib. oblig. ac prouiſ. Prælat.

35 PETRVS ciuis & Epiſcopus Caſſanenſis in amoti Marci locum à Bonifacio ad hanc eandem Sedem Marſicenſem tranſlatus eſt eodem anno 1399. 10. Kal. Nouembris, pauloque poſt extrema clauſit.

A 36 Fr. NARDELLVS de Gaieta Ord. Minorum ſucceſſit Marco, delectus ab eodem Bonifacio anno 1400. 3. Id. Iunij, qui cum per annos plurimos hanc Sedem bene adminiſtraſſet, mortalitatem exuit ſedente Eugenio IV. anno 1440. ſcribunt aliqui ſub eodem Eugenio, anno ſalutis 1430. quendam Ioannem patria Salernitanum fuiſſe huius Eccleſiæ Epiſcopum, eodemq; anno menſe Iulio defunctum, ſed Acta Conſiſtorialia habent Nardellum exceſſiſ-
B ſe anno 1440. cuius Nardelli mentio habetur in monumentis Marſicenſis Epiſcopij ab anno 1400. ad annum vſque 1437. quâobrem neſcio vnde hoc tempore proferant hunc Ioannem in lucem, niſi illum cum Ioanne Vetere Salernitano confundant, ſed iſte longe antea Epiſcopus fuit Marſicenſis, vt ſupra retulimus.

37 CARLETTVS ciuis, & Archidiaconus Surrentinus immediate Nardello datus eſt ſucceſſor die 3. Id. Aprilis 1440. ex

A ex Actis Conſiſtorialibus. Obijt extremis diebus anni 1453

38 LEONARDVS de Gaeta electus Carletti ſucceſſor à Nicolao V. ann. 1453. Idibus Ianuarij. Sedit plus minus annis tribus.

39 PETRVS de Diano nobilis Neapolitanus egregius legum Doctor promotus an. 1456. pauliſper Pontifex fuit, cum ex hac vita deceſſerit ann. 1458. huius non meminit Ferrantes de Marra in deſcriptione familiæ de Diano, memoratur tamen in Actis Conſiſt.

40 ANDREAS electus an. 1458. nec diu & ipſe Epiſcopus fuit, defunctus anno C 1460. Iacet in Cathedrali hac breui inſcriptione.

Hic iacet corpus Domini Andreæ Epiſcopi Marſicenſis ſub anno MCCCCLX.

41 SAMPSON de Cayano ciuis, & Epiſcopus Marſicenſis ad hanc dignitatem vocatus à Pio II. Papa anno 1460. die 22. Decembris, ſedit annis 18. Obijt an. 1478. ſepultuſque eſt in Cathedrali.

42 Fr. IOANNES ANTONIVS Pititus de Saponaria Ord. Minorũ per obitum D Sampſonis euaſit Epiſcopus ann. 1478. 8. Kalen. Auguſti. Sedit annis fere quinque & ſeptuagenario maior mortem oppetijt anno 1483. in Cathedrali prope Sacrarium tumulatus eſt, cum hac inſcriptione.

Ioannes Antonius Pititus Saponar. oriundus, Theologus, Prouinciæ almæ Ord. Minorum quondam Præfectus, deinde largiente Domino Marſic. Antiſtes. Iaceo hic ſub Sereniſſimis Salernitanis Principibus, Regniq; Admiranti felicis memoriæ Roberto, ac Antonello ſuperſtite primogenito Sanſeuerinis admodum fauentibus, anno lxx. & vltra Præſidens vixit, & quidem ſecunde obijt poſtremo ſenio confectus, anno ſal. MCCCCLXXXIII.

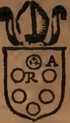
Huius meminit venerandæ memoriæ Lucas Vvadingus tom. 7. Annal. Minorum, quem habet fuiſſe Marſicanum Epiſcopum in Aprutio Romano Pontifici immediatè B ſubiectum, ſed reuera Marſicanæ Eccleſiæ Salernitano Archipræſuli ſubiectæ Antiſtitem extitiſſe & Acta conſiſtorialia, & relata inſcriptio in hac Cathedrali ſupra relata affirmant, quæ ibidem hactenus extat. Sub hoc eodem Præſule obijt Adeliſia Ptolomea Comitiſſa Sigiſmundi Sanſeuerini Comitis coniux iacet ibidem in Eccleſia S. Franciſci in magnifico tumulo prope aliorum Sanſeuerinorum Comitum ſepulchra cum hac inſcriptione.

D. O. M.

✠ Adeliſia Ptolomea Appula Senis oriunda ex Ptolomeo Euergete Alexandrinorum rege è regno pulſo, iaceo hic. Sigiſmundus Sanſeuerinus coniux pientiſſ. poſuit Obijt annos nata 30 menſem 1. diem 1. & 20. Nati hic mecum 2. liberos triſt. reliqui, a quis mores I. C. marito amãtiſſimo fid. i pignus, quo cum ann. 10. ſine querela vixi. ✠ Ann. D. MCCCCLXXX. Ianuarij 27. Iouis die, hora 15. migrauit.

43 NICOLAVS ANGELVS de Abbatiſſa nobilis Salernitanus poſt Ioannem Antonium electus fuit Epiſcopus die 17. Octob. 1483. ex Actis Conſiſtorial. quæ docent illum poſt paucos menſes defunctum.

✠

44 Fr. ANTONIVS Medices Florentinus Ord. Minorum vir ſcientificus,& generoſo ſanguine natus, ad hanc ſedem promotus eſt die 12. Julij 1484. exceſſit nondum exacto anno à dignitate ſuſcepta, cuius honorificam mentionem facit Vvadingus tom.6. ſuorum Annalium,ſed labitur dum illum Marſicanum fuiſſe Epiſcopum in Aprutio, melius dixiſset in Salernitana Prouincia, vt habent Acta Conſiſtorialia.

45 FABRITIVS Guarna Salernitanus, Romualdi Guarnæ Archiepiſcopi Salernitani gentilis, Iuris vtriuſque Doctor non ignobilis, Antonio mortuo Epiſcopatum inijt die 7. Nouembr. 1485. ſedit incorrupta nominis ſui fama annos plus minus 14. Exceſſit ann. 1494. Iacet in Cathedrali.

46 OCTAVIANVS Caracciolus Neapolitanus, vir gente, pietate, doctrina illuſtris, Fabritio ſucceſſit Epiſcopatui ſub Alexandro VI. anno 1494. die 19. Martij multorum annorum ſpatio hanc adminiſtrauit Eccleſiam, cuius acta præciſa, quemadmodum, & ſuorum anteceſſorum omnino me latent, cum monumenta huius Eccleſiæ altum ſilentium teneant. Fato functus eſt Octauianus anno 1535. Paulo III. ad clauum ſedente, ſepultus in Cathedrali, tum uloqi e quod ſibi viuens, ac ſucceſſoribus parauerat in ſacello ſanctorum Coſmæ, & Damiani, Epiſcoporum nuncupato, vbi eorum corpora humabantur; addidit inſcriptionem.

Octauianus Caracciolus Hectoris filius Marſicenſis Epiſcopus, ſepulchrum hoc Epiſcoporum erutum occupatumq; reſtituit, vindicauitque; atque in eo complurium Maiorum ſuorum reliquias piè repoſuit, anno Domini MDXXV.

47 VINCENTIVS Buccaferrus nobilis Bononienſis Monachus Oliuetanæ familiæ Ord S Benedicti Abbatis Viſitatoris apud ſuos munere functus. Hunc inſigni prudentia præditum Paulus III. auguſtiſſimum hoſpitem Carolum V. Imp. excepturus propere Bononia vocauit ad Vrbē, atque ex animi alacritate qua decet: hominem inuenit ſecundum cor ſuum, Pontificiæ præfecit domui, & Marſicenſi Sacerdotio exornauit die 10. Ianuarij 1536. Romę obijt vix exacto anno ætatis ſuæ 47. tumulatur in ædibus S. Mariæ Nouæ.

48 ANGELVS Archilegius Amerinus ſuffectus eſt Buccaferro die 23. Septemb. 1537. tranſlatus deinde eſt ad Eccleſiam Aſſiſienſem anno 1541. de quo vide eius vrbis Epiſcoporum noſtram ſeriem tom.p.

MAR-

49 MARTIVS de Martijs Medices nobilis Florentinus nepos Angeli Aſſiſienſis Epiſcopi viri clariſſimi ex Canonico Florentinæ Metropolis, abeuntis Archilegij locum impleuit die 11. Feb. 1541. Interfuit Tridentino Concilio, vbi laudem tulit eruditiſſimi viri, & cum annis 32. bene hanc geſſiſſet Eccleſiam, Venetijs obijt die 11. Decemb. 1573. dum pro Coſmo Primo, Magno Etruriæ Duce apud Rempubl. Venetam legati munere fungeretur. Humatus fuit in Eccleſia S. Mariæ de Orto, cum hoc epitaphio.

Corpus Martij de Martijs de Medicis Epiſcopi Marſicenſis, exiuit de ventre matris ſuæ anno curreti MDXI. die xxi. menſis Nouembris hora media xxij. dereliquit autem almam anno MDLXXIII. menſ. Nouembris xi nunc vero cadauer eius etiam in cineres reuerſurum hic iacet.

50 ANGELVS de Martis Medices Marti ſuperioris ex fratre nepos, germanus frater Alexandri Archiepiſcopi Florentini, ex Canonico, & Decano Florentinæ Eccleſiæ, Marſicenſis pronunciatus eſt Epiſcopus die 15. Octob 1574. vir fuit omni laude digniſſimus, poſtquam ſediſſet annis 8. è viuis exemptus eſt ann. 1582. in Cathedrali ſepultus cum prædeceſſoribus ſuis nouiſſimam reſurrectionem expectat: de quo cum laude loquitur Petrus Monaldus in deſcriptione Florentinæ ciuitatis familiarium, cuius exemplar m. ſ. extat apud me.

51 ALOYSIVS Pallauicinus ex Marchionibus Ceuæ Ligur Iulij Cæſaris filius Epiſcopus Salutienſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt die 8. Aug. 1583. pauloque poſt Romæ interijt, vbi iacet.

52 Fr. ANTONIVS Fera Etruſcus de Plano Caſtagnario Suanēſis diœceſis Ord. S. Franciſci Conuētualium ſummus Theologus. ex Apoſtolico Vicario Generalis Miniſter ſui Ord. Peruſiæ euaſit ann. 1581. Marſicenſis Epiſcopus electus eſt à Gregorio XIII. die 9. Aprilis 1584. Præſulio omnibus ſummè charus ann. 14. in patria ſua defunctus die 24. Aprilis 1600. eodem quippe anno quo onere ſe exſoluerat; Iacet in Eccleſia ſancti Franciſci, vbi Seraphici habitum ſumpſerat, in communi Fratrum oſſuario abſque inſcriptione.

53 ASCANIVS Pariſius in terra Moliterni Marſicenſis diœceſis natus, ad hãc Eccleſiam ſola virtute comite ſibi aditum fecit, ſuffectus itaque eſt Antonio an. 1600. ſedit annos 14. ex diuturniori morbo in patria ſua deceſſit anno 1614. die 23. Aprilis, tumulatur in maiori huius oppidi Eccleſia prope ſepulchrum genitoris ſui, cum huiuſmodi epitaphio.

Non longe ſatis Angelus Pariſius ille,
Iacet ante diem gloria, ſama decus,
Cæſare qui genuit quatuor prudentes
Et illi doctores fuere atque nati,
Quorum Aſcanius pietate, & ipſe
Marſici Præſul bonus diſcretus, &
Statuit tumulum, & tumulo ſolemnia
Miſit oſſaque lecta patris non prius condita hic.

Aſcanius Pariſius ann. D. MDCIII. xxv. menſis Maij, obijt die xxiij. Aprilis MDCXIV.

54 Fr. TIMOTHEVS Caſelius Neapolitanus Ord. Prædicatorum à Paulo V. die 21. Iulij 1614. Marſicenſis renunciatus eſt Epiſcopus, eximie per annos 25. ſedit, fructus Epiſcopalis menſæ auxit, inſignib. Sãctorum reliquijs Romæ à Pontifice dono acceptis Cathedralem exornauit, verbo & exemplo populos ſibi commiſſos ad paſcua duxit ſalutis; fato functus die 23. Nouemb. 1639. ſepultus in Cathedrali, meruitque honorifica memoria cum ſucceſſore à Canonicorum ſenatu in marmore celebrari ſequentibus verbis conſcripta.

D. O. M.

Fr. Timotheo Caſalio S. T. M. Ord. Prædic. & Fr Ioſepho Ciantes S T M eiuſdem Ord. Epiſcopis Marſicen. de Eccleſia benemeritis, ille Epiſcopalia munia fructuſque auxit, iſte hoc templum amplificauit, iura & iuriſdictionem in hac diœceſi

longo

longo tempore occupatam acerrime Romæ defendit, ac in priſtinum reſtituit pius, & prudens vterque;ille in cælis,iſte diu viuat in terris inter aſtra regnaturus. Canonici, & Cler. M. P. G. A. G. anno Domini MDCXLVIIII.

55 Fr. IOSEPH Ciantes nobili familia Romæ natus, parentes habuit Horatium, & Lucretiam de Citara, adoleſcens Ord. Prædicatorum in monaſterio ſanctæ Mariæ ſupra Mineruam religioſam vitam profeſſus cum Ignatio germano fratre, vterq; Theologicis pariter, ac Philoſophicis ſtudijs operam dederunt, Magiſtri in his facultatibus effecti, apud doctos viros eximiam tulerunt exiſtimationē: Ioſeph in Hebraica lingua erudite verſatus, publice docuit, diuque ad Hebreos ſolida doctrina declamauit, ad quorum flectendam pertinaciam librū ſcripſit egregiè doctum adhuc ineditum, quibus laboribus Vrbani VIII. Pont.Max. gratiam promeruit, & ab ipſo Marſicenſi Epiſcopatu donatus eſt die 4. Martij 1640. Ignatius poſt aliquot annos ab Innocentio X. S. Angeli Lombardorum Epiſcopus adlectus eſt, vt ſuo loco dicemus. Cæterum Ioſephi inuicti animi inueteratam litem inter ſuos anteceſſores, & Archipresbyteros Saponariæ, in ſupremo Romanæ Rotæ tribunali diu exagitatam, aſſiduo labore, & indefeſſa dignaq; pertinacia ſuſtinuit, donec palmam tulit victoriæ per tres omnino bene fundatas deciſiones, Saponarioſque Clericos Archipresbyterumque priſtinæ Marſicenſis Eccleſiæ reſtituit poteſtati. Synodum diœceſanam coegit anno 1643. quam Romæ publici iuris fecit, collapſam aliquātulum Cleri diſciplinam ſuaui prudentia reſtituit, Cathedrale tēplum vetuſtate fatiſcens penè à fundamentis exædificauit, ſacra ſupellectili locupletauit: extat in ea Cathedrali huiuſmodi de his rebus inſcriptio marmorea.

D. O. M.

Fr. Ioſeph Ciantes Rom. Ord. Prædic. Epiſcopus Marſ. Templum hoc partis ſuperioris ſtructuræ, Sacriſtiæ, & Chori amplificatione à fundamentis auxit & exornauit, in quo vniuerſitatum diœceſ. Marſ. inſignia marmorea in obſequium ſancti Georgij, & omnimodam obedientiam Epiſcopo, earumdem rogatu, & expenſis collocanda curauit an. Dom. MDCXLIII. Vrbano VIII. P.M.

Inſtituit deinceps Seminarium Clericorum, & Archiuium Epiſcopium in ædibus proprijs erexit, collectis vndequaque monumentis, quæ ex incendio, aliiſque infortunijs ſuperfuerant, in eo diſpoſuit. Romæ in Eccleſia ſanctæ Mariæ ad Mineruam vetus maiorum ſuorum monumentum fere exeſum inſtaurauit, ac parentibus ſuis memoriam renouauit, ac poſteris reſtituit, vbi inſcriptio hæc in marmore.

D. O. M.

Lucretiæ de Citara Romanæ nobilitatis non minus prudentiæ, & ſanctimoniæ, quam nobiliſſimæ familiæ gloria illuſtri & incomparabilis erga Horatium Ciantem maritum affectus, & eximiæ in liberos pietatis.

Hoc breui tumulo cum viro quieſcenti,

Fr. Ioſeph ex Ordin. Prædic. Epiſcopus Marſicanus parentibus indulgentiſſimus, poſteriſque eorum antiquum familiæ monumentum reſtituit, anno ſal MDCXLIV.

Vixit Horatius ann. . . . M.D. obijt ann. MDCIII. die xvij. Septemb.

Vixit Lucretia an lviij. M.D. Obijt MDCXXV. die xxv. Auguſti.

Vir-

A Vetuſta ſquallebat Romæ in Eccleſia S. Sabinæ locus vbi ſanctus Dominicus pro ſalute fidelium die noctuque orationibus inſiſtebat, Ioſeph in ſanctum Patriarcham filiali affectu flagrans, vna cum Fratribus ſuis Ignatio Epiſcopo ſancti Angeli, & Laurentio viro clariſſimo locum marmoreis incruſtatum taxellis eximiè exornauit, ac ditari procurauit, in cuius memoriam additę inſcriptiones ad parietes.

D. O. M.

Sacrum hunc locum antiquitatis, & deuotionis ſtudio venerandum.
Olim à Diuo Patriarcha Dominico diuinis orationibus nocturniſque flagellis pro ſalute fidelium expiatum, temporum iniuria ſquallentem.
Fr. Ignatius Ord. Prædic. Romanæ Prouinciæ Præfectus, Ioſeph ex eodem Ord. Epiſcopus Marſicenſis, & Laurentius Ciantes Rom. Patritius germani fratres,
Quantum ex loci anguſtia licuit, concordi voto ornatiorem, pulchrioremque reddiderunt.
Idem Laurentius fratrum voluntatem ſingulari charitate proſequutus, addito ex ſuo annuo cenſu dotauit ſalutis anno MDCXLIV.

E regione verò legitur alia inſcriptio tenoris ſequentis.

D. O. M.

Horatio Ciantes Romano Patritio, pari dum vixit virtute, & ſtirpe claro, & Lucretiæ de Citara, vetuſtæ nobilitatis fœminæ Iacobi de Citara quondam B. Ludouicæ Albertoniæ mariti gentili.
Ignatius Ciantes Epiſcopus ſancti Angeli Lombardorum, Ioſeph Epiſcopus Marſicanus ex Ordine Prædicatorum aſſumpti & Laurentius Ciantes germani fratres parentibus indulgentiſſimis in D. Mariæ ad Mineruam quieſcentibus M. Æ. M. P. C.
Anno ſalutis MDCXLVII.

Poſt hæc Ioſeph ad Eccleſiam ſuam digreſſus eam laudatiſſimè rexit ad annum vſque 1656. ac libère ſe exoluit Ianuario menſe. Romæ viuit florente adhuc ætate, nec minus otioſus quam in otio, à curis
B alienus virum doctum eruditumque ad omnia natum ſe oſtendit; etenim aureum Angelici Doctoris, opus contra Gentiles, in Hebraicam linguam ſummo labore, & accurata facundia vertit, & in lucem emiſit, inſcripſitque Alexandro VII. Pontifici Maximo: miris laudibus opus digniſſimum extollit doctiſſimus Ioannes Caramuel Epiſcopus Campanienſis & Satrianenſis, Ordinis noſtri Ciſtercienſis decus & ornamentum ſingulare, in eiuſdem operis cenſura, vt nihil pium magis, nihil melius à florido eruditoque Ciantis ingenio excogitari potuerit. Plura alia ſcripſit doctus Epiſcopus quę deſiderantur,
C interim Deum Optimum Maximum ex corde rogo vt tanto Præſuli diutinam vitam concedat.

56 ANGELVS Pinerius de Monte Flaſcone ex Generali Vicario Viterbienſis Eccleſiæ, Marſicenſis Epiſcopus delectus eſt ab Alexandro VII. Pontifice Maximo die 26. Ianuarij anno 1656. fratrem germanum habet Vincentium Epiſcopum Polinianenſem, ipſe omnium virtutum genere ornatus, ſumma cura, piaque prudentia Eccleſiam ſuam pergit adminiſtrare, cui Deus diu
D conſeruet.

NVCE-

NVCERIAE PAGANORVM EPISCOPI.

A NVCERIA Paganorum clara & vetuſta Campaniæ vrbs mediterranea in Picentinis recens Paganorum dicta vel quod ſolo æquata mœnibus per pagos habitaretur, vel quod Sarraceni pagani à noſtratibus appellati poſt acceptam cladem ad Lyrim fluuium ſub Ioanne X. Pontifice huc ſe receperint, aut quod in ea Sarraceni è Sicilia exacti ſub Federico II. Imperatore eam habitauerint. Qui huius ciuitatis originem in Nuceriam Pici Perſei Turcorum Regis filiam Luiois Andriæ Regis vxorem conantur aſtruere, ſimilia fabulis proferunt ad laudem ingenij. Poſita eſt Nuceria apud montem Irpinorum vltra Sarnum fluuium inter Neapolim à qua in Ortum XX. m. p. abeſt, & Salernum IX. Sarno, & Cauæ proxima, ab Amalphi in Boream IX aut X. m. p. quot a Salerno diſtat: in inferiorem & ſuperiorem diuiditur. Huius honorificè meminerunt Strabo, Appianus, Tacitus, Florus, Procopius, Sylius, Ptolomęus, & Linius. Fertilitatem agri Nucerini commendat Cicero contra Rullum. Cœterum hæc ciuitas faſces Romani Imperij venerata eſt, donec variante fortuna coacta eſt plurimis dominis ſeruire; ſiquidem per aliquot ſæcula Salernitanis Principibus Longobardis paruit: deinde Rogerius Siciliæ Rex anno 1131. illam ademit, ſicque ſub Neapolitanorum Regum imperio fuit, quibus modo Zurlæ familiæ nobiliſſimæ Comitatus nomine, modo Caraſæ genti Ducatus titulo dono data eſt. Hanc ciuitatem haud in poſtremis fuiſſe, quæ Chriſtianam fidem ſuſceperit, illud eſt argumentum, quod ſub Nerone ſæuiſſimo Imperatore in ea martyrio coronati ſunt Felix & Conſtantius, cuius dies natalis agitur 13. Kal. Octobris in Romano Martyrologio. Ei pro titulari eſt ſanctus Priſcus loci primus Epiſcopus, cui Cathedralis dicata eſt; mediocris ſtructuræ ac ſatis viſenda. Clerum octo Canonici cum tribus dignitatibus nempe Archidiaconatu, Archipresbyteratu, & Primiceratu, aliiſque prælaturis quas cappellanias appellant, promiſcuoque Clero, qui diuinum cultum perurgent, dicuntur complere. Ciuitas mœnibus caret, & ciues in pagis viginti quatuor habitant, quibus lares 1400. animæ fidelium 6000. recenſentur. Parochiales Eccleſiæ vndecim, ſanctimonialium ſepta duo, virorum cœnobia octo, ſodalitia laicorum aliqua. Diœceſis anguſta eſt, vnum dumtaxat continens oppidum Agri nuncupatum, vbi Parochiales Eccleſiæ duę, altera collegiata ſancti Ioannis, & altera ſancti Benedicti. Epiſcopatus Nucerinus Salernitanæ Metropolis ſuffraganeus, vetuſtus eſt, cum Priſcus dicatur primus Epiſcopus, poſt quem pauci ſunt reperti vſque ad annum 1386. Simon Lunadorus huius Eccleſiæ Præſul in ſuorum anteceſſorum indiculo refert ex indigenarum traditione, hanc ciuitatem fuiſſe Epiſcopali dignitate priuatam ab Alexandro IV. Papa anno 1260. cum ciues immaniter ſuum Præſulem occidiſſent. Diœceſis partim Salernitano Amalphitano ac Surrentino Archiepiſcopis attributa eſt: poſt annum vero centeſimum ſexageſimum ſecundum à priuatione ab Vrbano VI. anno ſalutis 1386. iuxta ſacrorum Canonum ſanctiones, dignitati reſtitutam fuiſſe ſcribit. At de hac priuatione, ac reſtitutione nullum verbum legimus in Vaticanis regiſtris, in quibus tamen neminem obſeruauimus ad huius Eccleſiæ faſtigium euectum, niſi poſt Vrbani VI. Pontificatum; Lunadori vero coniectura ex indigenarum traditione haud ſpernenda eſt. Menſę Epiſcopalis annuus cenſus ducatorum Regni 1300. taxa vero in libris cameræ Apoſtolicæ flor. 150. eſt. Habet Epiſcopus ex veteri conſuetudine loci, ius conficiendi teſtamentum & ad pias cauſas laicorum, qui ab inteſtato diſcedunt ſucceſſionem: habet præterea temporalem ciuilem dumtaxat iuriſdictionem in nonnullas laicorum familias. Præſules qui Nucerinis ius diuinum dixerunt, ſunt qui ſequuntur, quos tum ex Lunadori indiculo ſatis ieiunio, ſatiſque mendoſo, cum in eo plures Epiſcopi Nucerinæ Eccleſię, quę in Vmbria eſt, huic attribuantur, quos ab hac noſtra ſerie expunximus, tum ex actis Conſiſtorialibus, aliiſq; monumẽtis ex fide depromimus.

1 S. PRISCVS primus huius Eccleſiæ Epiſcopus cenſetur ſub Nerone martyrio coronatus, cuius dies feſtus agitur 9. Maij in Martyrologio Romano de quo Baronius in notis, eſtque diuus tutelaris.

2 PRIMERIVS Epiſcopus Nuceriæ ad quem ſanctus Gregorius direxit epiſtolam 47. in lib. 2. reg. An Primerius huius Eccleſiæ, vel alterius in Vmbria fuerit præſul prorſus ignoro, Lunadorus in indiculo ſuæ attribuit Eccleſiæ.

3 AMATVS fuit in ſynodo Romæ congregata à Zacharia Papa anno 743. apud Baronium.

4 N . . . . vixit Gregorij IV. temporibus de quo in canone de R[illegible]ig. ſuppreſſo tamen nomine. Poſt hunc per aliquot ſecula deſiderantur Epiſcopi.

5 S. VALERIVS Vrſinus Romanus Nucerinus Epiſcopus erat anno 1228. hoſpitale ſancti Lazari in Capuana Eccleſia conſecrauit, & Sanctorum reliquijs dicauit, cuius meminit Capaecius in hiſt. Neapolitana.

6 N . . . . . nomen non habemus à ciuibus Nucerinis interfectus anno 1260. quamobrem ab Alexandro IV. ciuitas dignitate Epiſcopali priuata eſt, vſque ad an. 1386. ſic deſtituta.

7 Fr. FRANCISCVS Ordinis Minorum poſt reſtitutam Epiſcopalem infulam ab Vrbano VI. anno 1386. ordinatus eſt Epiſcopus ſub Bonifacio IX. è viuis exem-

A ptus eſt anno 1401. memoratur eius obitus hoc anno in lib. Oblig. Prælat. ſub eodem Pontifice.

8 ANGELVS Abbas ſanctæ Mariæ Caſtellanetenſis Ordinis ſancti Benedicti datus eſt ſucceſſor Franciſci à Bonifacio IX. anno 1402. die 4. Id. Aprilis decem & ſeptem annos in hac dignitate verſatus eſt. Obijt anno 1419. ex eodem libro de Oblig. ſub Eugenio IV.

9 Fr. GABRIEL de Garofolis Spoletanus Ordinis Eremitarum ſancti Auguſtini egregius Theologus ac diuinarum literarum ſcientiſſimus, inque adhortando e ſuperiori loco populum eloquentia pollens ſingulari, poſtquam per varios honorum gradus apud ſuos claruiſſet ad ſedem Nucerinam euocatur à Martino V. anno 1419. die 6. Id. Iunij, in ea laudabili fama ſedit plus minus annis 4. extinctus Spoleti in templo ſancti Nicolai ſepultus iacet, & elogio decoratur, vt Herrera ſcribit.

Hic iacet corpus Domini Gabrielis de Garofalis de Spoleto Ordinis Eremitarum ſancti Auguſtini.

C *Gabriel Antiſtes ſacro diademate fulgens.*
Scriptore quondam toto celeberrimus orbe
Librorum textor, ſtudiorum feruida lampas,
Hoc tegitur tumulo conditus exiguo.

Scripſit Gabriel aduerſus Hæreſes libros vtiles; aduerſus quoque Fraticellorum ſectam peſtiferam. Item ſermones in Euangelia, quæ in terijs quadrageſimæ, Dominicis, alijſque feſtis recitantur. Eius ad Epiſcopalem infulam promotionem habemus in Actis Conſiſt. Martini V. D cui proxime ſucceſſit, qui ſequitur.

10 IVLIANVS de Angrecanis ciuis fuit & Epiſcopus Nucerinus anno 1433. obijt 1436.

11 IACOBVS Benedictus de Adria Iuliani vacantem ſedem obtinuit ab Eugenio IV. anno 1436. 13. Kal. Aug. tranſlatus inde eſt ad Vrbeuetanum Epiſcopatum die 13. Septem. 1443.

12 BARTHOLOMÆVS de Michaelibus nobilis Senenſis Antonij Petri filius celebris Iuriſconſultus ſucceſſit Iacobo die 13. Septem. 1443. Hic magnæ auctoritatis vir fuit apud Alphonſum vtriuſque Siciliæ Regem quo ad Rempublicam Senenſem Oratoris munere functus eſt anno 1446.

1446. obijt in oppido Aquępendentis Auguſto menſe 1455. dum patriam peteret, negocia quædã explicaturus ex parte Caliſti III. Papæ, cuius erat familiaris & charus: funus ſolemni pompa Senis in Eccleſia ſancti Dominici celebratum eſt die 19. eiuſdem menſis, iacet tamen eo in oppido vbi animam exhalauerat. Literæ ſunt Bartholomęi ad Rempub. Senenſem ſcriptæ 9. April. eodem anno 1455. ſuo ſigillo munitæ, vbi eius cernuntur inſignia.

13 Fr. PETRVS Ordinis Prædicatorum patriæ adlectus Epiſcopus à Caliſto III. anno 1455. die 27. Septembris, de quo præter hæc pauca ex Actis Conſiſt. nil eſt quod proferamus.

14 IOANNES, qui & Iannottus de Cerretanis Senenſis clarus nobilitate, clarus virtutibus, & legalis ſcientiæ vir longe clariſſimus à Sixto IV. anno 1478. 3. Id. Octob. renuntiatus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus. Tres fere in ea gubernanda egit annos, & reuocatus ad curiam Romanæ Rotæ Auditor adlectus, ab onere Epiſcopali liberè ſe exſoluit: obijt Romæ anno 1492.

15 PETRVS Strambonus Neapolitanus hanc Eccleſiam regendam ſuccepit die 16. Kal. Iulij 1480. exceſſit an. 1503.

16 BERNARDINVS Vrſinus Romanus Abbas de Aluiano à Iulio II. ad Epiſcopatum vocatus eſt die 7. Maij 1503. mortalitatem expleuit anno 1511.

17 DOMINICVS Iacobatius Romanę Rotæ duodecim vir Nucerino Epiſcopatu donatus eſt à Iulio II. anno 1511. die 8. Nouembris, Lateranenſi Concilio interfuit, purpura à Leone X. exornatus anno 1517. hanc Eccleſiam cum regreſſu vt mox erat illius æui ad fauorem Andreæ fratris filij reſignauit. Romæ deceſſit anno 1528. de quo Ciacconus Veſtuellus, & nos in noſtris notis ad eundem Ciacconum, alibique eius virtutes non tacuimus.

A 18 ANDREAS Iacobacius ex Canonico Vaticanæ Baſilicæ effectus eſt Epiſcopus anno 1517. die 14. Auguſti, vir fuit Andreas apprimè doctus, pius, & linguarum Hebraicæ, Græcæ, & Latinę peritiſſimus. Eximiè hanc rexit Eccleſiam annis ſeptem, morte præuentus mortalibus ſui deſiderium reliquit anno 1524. redijt Eccleſia hæc ratione regreſſus ad Cardinalem Andreæ patruum, quam vltro ceſſit deinde an. 1528, paulo antequam è viuis excederet.

B

C 19 PAVLVS Iouius Nonocomenſis ſucceſſit Iacobatio die 13. Ianuarij 1528. Hic ille eſt Iouius, magna doctrina, eximia eloquentia, & eruditione, ſui ſeculi hiſtoriarum ſcriptorum facile princeps: quippe qui animo ingenti complexus eſt hiſtoriam rerum in orbe vniuerſo geſtarum ſuis æqualiter facundia, nobilitate & leporibus conditam, quem principem elogiographorum vocat Euſebius Sarrinus Abbas noſter in opere curioſo inſcripto Otia Palladis, & in Elogiaſtico regno dignum, infenſum tamen, vel iniquum Relpublicæ Florentinæ dixerat Iacobus Gaddus in lib. de Scriptoribus non Eccleſiaſticis de quo plura ac lectu digniſſima commemorat. Meus eru-
D ditiſſimus Abbas Nicolaus Baccetius in ſuo elogiorum lib. apud me m. ſ. de Iouio ſcripſit quę mihi digna viſa ſunt vt hic proferantur. Paulus, inquit, Iouius mihi diſertiſſimus eſt, ideoque inter granes Philoſophos, præſtanteſque Hiſtoricos, ac Oratores, quos ſtatim ſim excepturus encomio, primam illi ſedem decernendam ſum arbitratus, eminet enim granditate ſtyli, quę res maximas ac principes viros videatur decere, quam Liuiana vbertas, & copia, Curtianique flores perpetuo exornant ac ditant. Itaque haud impar eſt veritati rerum, quam vbique & ſemper felici conatu proſequitur. Habili ſiquidem affluentique oratione modo conſulto deliberat; principum modo, atque cla-

clariſſimarum gentium opportune librat conſilia terra marique, acies, claſſeſque concurrentes enarrar, adeo memori calamo, vt ipſum non modo non lateant caſtrorum principia, cornua, latera, ducum nomina, militaria munera, militumq; præclarè geſta, ſed etiam ipſos ictus, quaue parte inſederint volantiaque iacula, cuiuſque manu violenter intorta in numerato videatur habere. Certè ipſo ſcribente locorum æquè ac præclarè factorum ornatiſſimæ deſcriptiones ad miraculum vernant, orbique terrarum prouincijs vrbibus, fluuijs, inſuliſque ad iucunditatem vtilitatemque legentium maxima ſua priſca nomina, quæ vel corruperat barbaries, vel interciderant exuetuſtate quaſi poſtliminio redierunt. Noui mores, noua arma, nouaque caſtrenſium rerum machinamenta, nouitatem quandoque vocum ſatis excuſato Ionio viſa ſunt extorſiſſe. At non item procul à culpa, exactæ eloquentię ſchemata, hoc eſt, neruos omnes, ac numeros in quorundam gregariorum militum conciones vrſit alicubi commigrare, adeo magis etiam ſcriptoribus difficile eſt ad illud πρέπον. quod Græci vocant opportunius reſpondere. Cæterum Iouius fidei ratem ad iudicij mortalium ſcopulos, non ſemel allidit, dum nullis impellentibus iuſtis cauſis, vel plus æquo laudat, vel vituperat; fœdius etiam ſuæ exiſtimationis facturus naufragium in fluctuantis narrationis Turcica commentaria aliquanto poſt in lucem emiſſa fidem apud dubios erexerit. Edico tibi tamen Paule Ioui pro eo qui inter me ac ſelectiſſima ſcripta tua intercedit amore, vt à turpibus, ridiculis, minutiſque, quæ grauem defœdant hiſtoriam, narrationem tuam iubeas exulare, anilem ſuperſtitionem eiures, quæ te plerumque magis quam pro Epiſcopo trahit in partes affectum exuas, quo in fauorem quorumdam Principum, inuidiamque nobiliſſimarum gentium tranſuerſus ageris; verba, quæ Idolatris impie olim in vſu erant, deponas, Aſtris non tribuas, quæ maligna voluntas mortalium in ſui detrimentum ſolet architectari; ſyrma demum prolixioris dictionis præcidas, ne aliquando ad nauſeam importuneque redundet. Ni facias verendum eſt, ne in Ioannis Michaelis Bruti magnarum virium in dicendo viri, telum erectum incurras; ſi vero doctis amicis admonentibus obſequaris, pollicere Andreæ Alicati nomine nominis tui ſtudioſiſſimi ſolido illo dicendi genere planeque robuſto & vere tuo mediam inter antiquos & veteres laudem te aſſecuturum, qui iam erudito lepore Græco ipſi Plutarcho doctorum pleriſque palmam præripuiſſe videris. Hæc Baccetius. Cæterum Iouius Eccleſiam

Nucerinam annis omnino 23. adminiſtrauit. Florentiæ deceſſit 3. Id. Decem. 1552. ſepultuſque eſt in Ducali ſancti Laurentij templo, nobili tumulo & inſcriptione exornatus.

Pauli Iouij Nouocomenſis Epiſcopi Nucerini hiſtoriarum ſcriptoris celeberrimi hic depoſita ſunt oſſa, donec eximia eius virtute dignum erigatur ſepulchrum, vixit an. lxviij. men vij. dies xxij. obijt iii. Id. Decemb. MDLII.

Hic ſitus eſt Iouius Romanæ gloria linguæ
Par cui non ſcriptor, non Patauinus erat.

In clauſtro eiuſdem Baſilicæ viſitur Iouij honorarium ſepulchrum cum marmorea ſtatua & inſcriptione huiuſmodi.

Paulo Iouio Nouocomenſi Epiſcopo Nucerino hiſtoriarum ſui temporis ſcriptori, ſepulchrum quod ſibi decreuerat poſteri eius integra fide poſuerunt, indulgentia maximorum optimorũq; Coſmi & Franciſci Etruriæ Ducum
Anno MDLXXIV.

30 IVLIVS Iouius Pauli nepos die 21. Auguſti 1551 patruo datus eſt coadiutor à Iulio III. Pontifice reuolutoque anno ſucceſſit demortuo: decem prope annos laudabili fama hanc rexit Eccleſiã ſibique poſtulauit Paulum nepotem in

coadiutorem anno 1560. Pio IV. ad clauum ſedente, plures deinde annos vixit, & in ſenectute bona è vita diceſſit, tulitque laudem optimi & eruditi Præſulis,

21 PAVLVS Iouius junior eruditus nobiliſque Poeta ſenioris Pauli egregius imitator, indulgente Pio IV. factus eſt patrui coadiutor cum ſpe futuræ ſucceſſionis die 29. Nouembris 1560. eoque defuncto ſucceſſit. Sedit laudatiſſimè annis 25. fato functus eſt anno 1585. ſcripſit de Epiſcopis Nouocomenſibus eruditiſſimum opuſculum, aliaque ſui ingenij reliquit monumenta, quæ apud ſuos gentiles ſeruantur.

22 SVLPITIVS Conſtantinus Firmanus à Sixto V. renuntiatus eſt Epiſcopus die 2. Octobris 1585. quo Præſule Minimi fratres in hac vrbe cœnobium condiderunt apud ſanctam Mariam de ſanitate, opus pium maxime ſuis ſumptibus proſequutus eſt Fabritius Paganus Nucerinus Patritius: Sulpitius vero Epiſcopale palatium à Paulo prædeceſſore inchoatum abſoluit. Mortuus eſt an. 1602.

23 SIMEON Lunadorus Andreæ filius nobilis Senenſis, ex patriæ Canonico & Protonotario Apoſtolico infula Epiſcopali exornatus eſt à Clemente VIII. die 17 Iunij 1602. à Cinthio Card. Aldobrandino ſacris perunctus, in cuius gratia ſacerdotium à Pontifice acceperat, plura Eccleſiæ ſuæ attulit ornamenta, optimaq; inſtitutione eam omnino annis 8. adminiſtrauit. Scripſit edidítque ſuorum anteceſſorum breue indiculum, confuſum tamen & mendoſum, vt ſupra retulimus. Obijt anno 1610.

24 Fr. SERAPHINVS de Vicarijs Pedemontanus à Garerio Ord. Præd. vir inſignis doctrina & pietate, ex commiſſario ſancti Officij euaſit Epiſcopus die 2. Nouembris 1610. exceſſit 1621.

25 FRANCISCVS Triuultius Mediolanenſis Vtriuſque Signaturæ Referen. Cameræ Apoſtolicæ Commiſſarius ad hanc Sedem vocatus à Gregorio XV. an. 1621. ſub Vrbano VIII. mortuus eſt 1631.

26 HIPPOLYTVS FRANCONIVS ex Caſtro Angloni Triuentinæ diœceſis electus ab Vrbano VIII. die 9. Ianuarij 1632. fato obijt ſedente Innocentio X. ſepultuſque eſt in ſua Cathedrali anno 1653.

27 Fr. BONAVENTVRA de Auolos Ord. Eremitarum S. Auguſtini antea Epiſcopus Vulturarienſis, ad hanc Eccleſiam translatus die 13. Aprilis 1654.

NVSCANI
EPISCOPI.

NVSCVM Hirpinorum ciuitas in Vlteriore Principatu inter Calorem, & Sabatum flumina, infra apud Taburnum pagum confluentes ſita. Parua eſt intra montes à Beneuento in Ortum à 20. m p. diſcedens, Fano Angeli Longobardorum, & Vico finitima. Eius origo me latet, antiquis ſcriptoribus haud cognita. Epiſcopatus titulo gaudet, eſtque Archiepiſcopi Salernitani ſuffraganea ab eius inſtitutione, quæ circa annum Domini 1051. initium habuit, primuſque Epiſcopus inſtitutus, tunc ex auctoritate Apoſtolica fuit S. Amatus. Cathedralis Eccleſia eidem ſancto Amato ciuitatis Patrono dicata eſt, rebuſque ad diuinum cultum neceſſarijs ſatis inſtructa, ibi numeran-

merantur duodecim tenuioris fortunę Canonici, ę quibus quatuor dignitate eminent, Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, Archipresbyter, qui curam animarum gerit, Primicerij duo major, & minor, aliique Presbyteri, & Clerici, qui diuinum officium perſoluunt. In ciuitate Eccleſiæ, præter Cathedralem, ſeptem, quæ, quia ſacramenta in ipſa Cathedrali toti populo miniſtrantur, & ſepulturæ locus non eſt alius præter ipſam, idcirco Canonicis ipſis conferri ſolent. Diœceſis Nuſcana anguſta, licet duas habeat collegiatas Eccleſias, alteram in oppido Balneoli titulo Ducatus Strozię gentis Florentinæ nobiliſſimæ. In vtraque Eccleſia decem ſunt Canonici ſub Archipresbytero, & Primicerio, vt eſt in oppido Caſſani Parochialis, vbi duæ dignitates Archipresbyteratus, ſcilicet, & Primiceratus, nonnullique ſtipendiarij Presbyteri. Sunt autem per totam diœceſim ſimplicia beneficia quindecim, virorum cœnobia quinque, vnum Monachorum Montis-Virginis, Prędicatorum in Balneolo, Conuentualium, Franciſcanorum in diſtrictu oppidi Runelli, Minorum Obſeruantium, & extra Caſſanum B.Petri de Piſis, & hæc duo poſtrema nuper ſunt ædificata: laicorum ſodalitia quatuor, hoſpitales domus in ciuitate, ac diœceſi quatuor. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus 800. ducatorum Regni: taxatur autem in lib. Cancellariæ Apoſtolicæ ad florenos 50. Epiſcopi autem, qui in hac Eccleſia floruerunt hi tantum obſeruati.

1 S.AMATVS nobili Nuſci proſapia natus, litteris, moribuſque ſanctiſſimis exornatus, factus eſt maioris Eccleſiæ Archipresbyter, qui cultum diuinum mirabiliter prouexiſſe notatur, cumque plures eius ſanctitatis famam, quæ longe lateq; ſuauiſſimo odore vagabatur, perguſtaſſent, placuit Archiepiſcopo Salernitano loci Metropolitæ illum in primum Nuſcanæ Eccleſiæ Epiſcopum conſecrare. eiuſque aſſumptio euenit circa annum Domini 1048. Nouellam ſponſam aggreſſus, ornare, Eccleſiam maiorem pene à fundamentis exædificare cœpit, & abſolutam D.Stephano dedicauit, quam deinde, eo defuncto, poſteri dedicarunt pro Cathedrali: aliam ſancto Laurentio erexit Eccleſiam, & in honorem Beatiſſimæ Deiparæ Virg. cuius amore, & deuotione flagrabat eccleſiam, & cœnobium, cui ſanctæ Mariæ de Fontignano nomen fecerunt, condidit, Monachiſque ſancti Benedicti excolendam tradidit. Sunt qui ſcribant aliud cœnobiū Amatum extruxiſſe, quod S.Mariæ Nouæ dixerunt, hodie ſanctæ Mariæ Longę à longitudine vocant in Nuſcena diœceſi ſitum. Cæterum cum Clerum, populumque ſibi commiſſum ad ſalutem Amatus inſtituiſſet ſpatio quinque, & quadraginta annorū, miraculis clarus in pace quieuit ann. 1093. Hic vltima Auguſti ætatis ſuæ anno 96. condito teſtamento, quarto die ante obitum, cuius in Epiſcopij Nuſcani tabulario originale ſumma religione ſeruatur, in quo primum ſe Epiſcopum Nuſcanum nominat, & annos Præſulatus ſui 45. Chriſtique Saluatoris 1093. declarat, ex quo indubitato monumento clarè patet quam portentoſè plura enarraſſe viſi ſunt hi, qui nuper vitam ipſius ſcripſerunt, emiſeruntque in lucem poſt Franciſcum de Fonte, qui ante annum 120. vixit ab illis; Amati conſcripſit vitam rudi quidem ſtylo, ad veritatis tamen calculum eam euulgauit, quæ olim vna cum hymnis & reſponſorijs in Nuſcana Eccleſia in die feſto eiuſdem D. Tutelaris legebatur. Sacræ Amati exuuiæ in Cathedrali iacent.

2 GVIDO potuit ſucceſſiſſe Amato, huius mentio extat anno 1104. quo in Abbatem S.Mariæ de Fontignano benedixit Peſticum Monachum eiuſdem monaſterij; benedictionis documentum extat in Epiſcopij tabulario ad rei memoriam.

3 ROGERIVM Nuſcanum Epiſcopum reperi adfuiſſe cuiuſdam confirmationis documento, quod fecit Bartholomæus Epiſcopus Nolanus coram Guillelmo Salernitano Archiepiſcopo ad fauorem Cauenſis cœnobij anno 1143.

4 GVILLELMVS florebat anno 1164. quo Abbas de Fontignano ad ſoluendum cenſum Nuſcanæ Eccleſiæ, ipſique Guillelmo Epiſcopo debitum iuridice aſtringitur, ex inſtrumento tabularij Eccl. Nuſcanæ. Præſens fuit donationi Rogerij de Medonia clargitæ monaſterio S.Saluatoris de Giulito, in hæc verba.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione eius 1167. Ego Rogerius de Medonia Dei, & Regia gratia Acerrarum Comes, & Nuſci Dominus, præſentibus Dom.Guillielmo Nuſcano Epiſcopo, Comite Matthæo de Petro, &

Berardo Beneuentanis, Lotardo de Apice, Iohanne Friderico, Iohanne Iudice Comp. &c. Et concedo terram vnam &c. monaſterio S.Saluatoris de Giulito, & poteſtatem incidendi ligna ad comburendum, &c.

5 ROGERIVS II. vixiſſe narratur ſub Cæleſtino III. Aiunt præterea hunc in noua ab eo exornata Cathedrali Eccleſia S.Amati corpus nobiliori in loculo extuliſſe, in eiuſque honorem conſecraſſe.

6 LVCAS qui S.Amati lipſana thecis argenteis concluſit, quo autem anno vixerit non habemus, neque acta illius, poſt annum tamen 1200. à noſtra ſalute Epiſcopus Nuſcanus fuit, poſt hunc plures deſiderantur Epiſcopi.

7 Fr. IACOBVM Ordinis Minorum alumnum crearunt Epiſcopum Nuſcanum anno 1285. contra quem ſuas querelas expoſuerent Minoritę Fratres Terræ Laboris apud Honorium IV. propterea quod Iacobus abſque eorum conſenſu Epiſcopalem dignitatem recepiſſet, vt in Honorij reg. Vat. ep.162. an.p. narratur. Libet hic exhibere Honorij epiſtolam, quam etiam Vvadingus refert tom.2. Annal.Min.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Beneuentano, & Epiſcopo Troiano.

Significarũt nobis dilecti filij Miniſter, & Fratres Ord. Fratrũ Minorum Prouinciæ Terræ Laboris, quod cum ipſi venerabilem Fratrem noſtrum Fr. Iacobum Nuſcanum Epiſcopum ſuper eo, quod, vt ijdem Miniſter, & Fratres aſſerunt, idem Iacobus de ordine ipſo, in quo eſt vinculo profeſſionis aſtrictus, ſine obedientia exiẽs Epiſcopatum Nuſcan. de facto recepit cõtra ipſius Ordinis priuilegia, & ſtatuta in animæ ſuæ periculum, & d. Ordinis detrimentum, petendo eum ab eodem Epiſcopatu repelli, & ad eundem Ordinem redire, ac in eo obedientiam, & regulares obſeruantias ſeruare compelli coram venerabili Fratre noſtro G. Epiſcopo Sabinen. Apoſtolicæ Sedis Legato in partibus illis traxiſſent in cauſam, tandem lite ſuper libello pro parte dictorum Miniſtri, & Fratrum coram eodem Legato in cauſa ipſa oblato legitime conteſtata, de veritate dicenda ab vtraque parte pręſtito iuramento de factis hinc inde, poſitionibus, & ad eas reſponſionibus ſubſecutis, datis articulis, receptis teſtibus ab vtraque parte productis, & eorum atteſtationibus publicatis, exhibitis etiam litteris, inſtrumentis, iuribus, & rationibus, quæ partes ipſæ coram eodem Legato dare, ac producere voluerunt, & demũ in ipſa cauſa concluſo, idem Legatus attendens cauſam huiuſmodi de maioribus eſſe factam, ſuper proceſſibus in ea corã ipſo habitis inter partes ipſas, relatione fideli, & ea ab eiſdem partibus approbata, cauſam ipſam ad Sedis Apoſtolicæ remiſit examen. Poſtmodum quidem fel. record. Martinus Papa IV. prædeceſſor noſter venerab. fratri noſtro Epiſcopo Præneſtin. cauſam prædictam audiendam commiſit, coram quo comparentib. in iudicio quondam Petro de Baro ipſius Epiſcopi Nuſcani, ac Boncore de Falleronibus prædictorum Miniſtri, & Fratrum procuratoribus aliquandiu in cauſa procedentibus ſupradicta, quia tandem cauſa ipſa coram eodem Epiſcopo Præneſtino pendente dictus Petrus naturæ perſoluit debitum, nec poſtmodum pro eodem Nuſcano Epiſcopo, qui propter hoc ab eodẽ Epiſcopo Præneſtino citatus extitit, pluries in audientia publica Procurator aliquis comparuit coram eo, idem Epiſcopus Præneſtin. propter hoc in cauſa omiſit procedere ſupradicta. Quare ijdem Miniſter, & Fratres nobis humiliter ſupplicarunt, vt ne cauſam ipſam indeciſam remanere contingat, prouidere ſuper hoc paterna ſollicitudine dignaremur. Quocirca fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel alter veſtrum per vos, vel per alium, ſeu alios præfatum Epiſcopum Nuſcan. ex parte noſtra peremptorie citare curetis, vt infra vnius menſis ſpatium poſt citationem veſtram cum omnibus actis, iuribus, & immunitatibus ſuis cauſam ipſam contingẽtibus perſonaliter compareat coram nobis facturus, & recepturus ſuper præmiſſis, quod ordo dictauerit rationis. Diem vero citationis, & formam, quidquid ſuper his duxeritis faciendum, nobis per veſtras has harum ſeriem continentes ſtudeatis fideliter intimare. *Datum Tibure 3. Non. Septemb. ann.1.*

Cætera Iacobi Acta mihi incognita ſunt.

8 P. forte PETRVS, vel PAVLVS, ita nominatum inuenio in Reg. reg. Neapol. anno 1296.

9 ROGERIVS Geſualdus Neapolitanus creatus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus ſub

A ſub Clemente VI. defunctus verò eſt anno 1350. humatur in Cathedrali. Ad tumulum extabat inſcriptio hæc.

Anno Domini MCCCXLVI.
Rogerus de Geſualdo Nuſcanus
Epiſcopus fieri fecit hoc opus,
cuius anima requieſcat in
pace.

10 FRANCISCVS Canonicus Surrentinus præficitur Nuſcano Sacerdotio à Clemente VI. poſt Rogerij obitum anno 1350. 2. Kalend. Nouemb. ex Reg. Vatic. epiſt.29. fol.44. ann.Pontif.9. Præfuit annis 15. & tranſlatus eſt ad Sorrenſem Ecleſiam in Sardinia anno 1365. 16. Kalen. Maij ex eodem Reg.

11 ARNOLDVS Epiſcopus Sorrenſis eodem die, & anno Nuſcanus euaſit Epiſcopus ex tranſlatione Franciſci.

12 MARIVS ex Epiſcopo Cenetenſi huc tranſlatus eſt ann.1394. vt in lib.Prælat. Bonifacij IX.

13 BERNARDVS electus die 11. Octobris 1396. poſt ann.3. ad Clugienſem Eccleſiam tranſlatus eſt anno 1399. ex eodem lib.

14 ANGELVS Berſillus Presbyter Lauellinus ſucceſſit Bernardo 9. die Septembris anno 1399.

15 GVILLELMVS obijt ſub Martino V. ann.1419.

16 ANTONIVS Archipresbyter Eccleſiæ S.Nicolai de Patermo Triuentinæ diœceſis adlectus eſt anno 1419. 8. Kalen. Decemb. deceſſit anno 1435.

17 PAVLVTIVS, ſeu CARLVTIVS Archidiaconus Surrentinus, pronunciatus eſt Epiſcopus ab Eugenio IV. anno 1435. 3. Kalend. Martij. Mortuuſque eſt anno 1436.

18 Fr. IANNVCCIVS PASCHASIVS Ord. Minorum ſucceſſit Paulutio 3. Id. Ianuarij 1437. Quo Præſule Pius II. Abbatiã Fõtignani Nigrotum Monachorum menſę, Epiſcopali perpetua vnione coniunxit anno 1461.

19 STEPHANVS Muſcatellus ciuis Nuſcanus, patriæ deligitur Præſul 12. Kalend. Decemb. 1471. diem obijt ſuum anno 1485. Iacet in Cathedrali.

B 20 ANTONIVS Maramaldus Neapolitanus genere nobilis, parique virtute clarus Eccleſiam Nuſcanam ſuſcepit regendam die 21. Nouemb. 1485. diu eam eximia virtute rexit, ſactuſq; ſenex à Leone X. coadiutorem obtinuit.

21 MARINVS de Acciabianca, ſeu Datius Neapolitanus electus coadiutor Antonij, cum ſpe futuræ ſucceſſionis die 2. Decemb. 1513. eidemque ſucceſſit. Poſt decimum annum onus Epiſcopale dimiſit ex Apoſtolicæ Sedis placito.

22 HIERONYMVS de Acciabianca, ſeu Datius renunciatur Epiſcopus die 12. Martij 1523. Puteoli mortalitatẽ expleuit C anno 1537. Nuſcum relatus in Cathedrali ſepulchrum accepit.

23 PETRVS PAVLVS Pariſius Cuſentinus Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, cuius in vtroque iure eximia doctrina fuit, qua viam ſibi ad Purpuram aperuit; primum electus eſt Noſcanus Epiſc. a Paulo III. die 11. Ianuarij 1538. vertente anno 1540. renunciatus eſt Presb. Cardinalis Anglonenſis Eccleſiæ aliquando fuit adminiſtrator, plura ſcripſit, edíditque multa, ac tandem vir longe clariſſimus Romæ occubuit 5. Id. Maij 1545. Iacet Romæ in Eccleſia Angelorum in Thermis Diocletiani, hoc ad eius tumulum legitur epithaphium, vbi eius virtutes, & D animi dotes legere eſt.

Petro Paulo Pariſio Coſentino S.R.E. Presb. Card. qui ob celebrem Iuriſprudentiæ famam in nobiliſſimis Italiæ Cathedris ſpectatam à Paulo III. Pont. Max. Bononia Romam accitus, Apoſtol. primum Cameræ Auditor creatus, mox in ampliſſimum ordinem adſcriptus, ſignãdiſque gratiæ libellis Præpoſitus, ſacri tandem Concilij Trid.

Legatus, & Præſes electus, vt
viuens ætati ſuæ, Chriſtianæq;
reipub. conſilio, atque virtute,
ita poſt mortem præclariſſimis
editis ingenij atq; doctrinæ mo-
numentis plurimum poſteritati
profuit.
Obijt 5. Id. Maij anno ſalutis
MDXLV. ætatis ſuæ lxxij.
Flaminius Patritius Epiſcopus
Bitantinus
Gentilis ſui ſtudiorum, & glo-
riæ æmulus
Patriæ, & familiæ ornamento
fieri teſtamento mandauit, qui
vixit annos xl.
Fabritius Gaieta, & Proſper
Pariſius executores curar.
an. MDCIV.
Corpus humo tegitur,
Fama per aſtra volat,
Spiritus aſtra tenet.

24 PAVLVS Capranica Romanus Epiſcopus Nuſcanus fuir ex ceſſione Petri Pauli Pariſij. Romæ obijt, vt ſcriptum reliquit Petrus Paulus de Precibus in Diarijs in hæc verba; *Die 8. Auguſti 1539. obijt Paulus Capranicus Epiſcopus Nuſcanus Auditor Rotæ, Papæ Vicarius, qui præerat Signaturæ Iuſtitiæ, magnæ vir auctoritatis.* Per regreſſum Eccleſia hæc ad Pariſium redijt.

A

25 ALOYSIVS de Caualcantibus patria Cuſentinus, origine Tuſcus, ex nobili, & peruetuſta Florentina Caualcantia gen-
B te, ex Archidiacono Cuſentino Pariſio Card. prædeſuncto ſucceſſit in Nuſcana Eccleſia die prima Iulij 1545. Hanc laudabili virtute per annos omnino viginti rexit Eccleſiam, & à Pio IV. ad Biſigianenſem Epiſcopatū tranſlatus eſt anno 1563. vbi obijt. De hac nobili familia Caualcantia, quæ vſque in hodiernum diem Cuſentiæ opibus, & dignitatibus floret, hoc ſcriptum reliquit Bernardus Martiranus: *Clariſſima Hetruſcorum ciuitate Metropoli, quæ nunc Florentia appellatur Caualcantij emigrarunt, atque inter noſtros conſederunt anno poſt Chriſtum natum MCCCLXIIII. Primus qui ad nos deuenit nomine Philippus*
C *Caualcantius Ioannæ Duratia Neapolitani Regni Reginæ valde charus, à cubiculo, & non paucis honoribus, & dignitatibus ab ea ornatus eſt.* Eiuſdem familiæ Cuſentinæ. nuper genealogiam ſcripſit, & houores dignitateſq; recenſuit Hieronymus Sambiatus Cul ntinus; Florius Brunus Florētinus Monachus Ciſtercienſis de Florentina hac nobili gente hiſtoriam texuit, quæ manuſcripta apud nos extat.

26 ALEXANDER Gadalectus de Molpheta vir egregia virtute præditus à Pio IV. creatus eſt die 15. Februarij 1563. deceſſit 1572. Neapoli tumulatus fuit in Eccleſia S. Seuerini.

27 PETRVS de Filijs Interamnenſis
D ad hanc Sedem aſcendit die 23. Ianuarij 1573. magnæ virtutis vir, qui cum diu contra iuriſdict. Eccleſiaſticæ turbatores pugnaſſet, eū ad eam vindicandā Romam peteret, in itinere mortuus eſt ann. 1578.

28 PATRITIVS Lunatus, ſeu Laoſius Caſſianus electus 1578. die 15. Octobris obijt 1602. Neapoli vbi iacet. Hic aliquādo pro immunitate Eccleſiaſtica exul à ſua Eccleſia fuit, cum eximia conſtantia, iura Eccleſiæ ſuæ vbiq; & ſemper tutaſſet, atq; ad vltimū vitæ ſpiritū defendiſset eximie.

29 Fr. LAZARVS Pelizarius ex Iulia Fidentia Ord. Prædicatorum delectus eſt die 15. Nouembris 1602. tranſlatus deinde ad Mutinenſem Eccleſiam ann. 1607. de quo vide tom. 2.

30 IOANNES BAPTISTA Zucchatus

tus ex Finali oppido ditionis Mutinenſis, creatus eſt Epiſcopus Nuſcanus ann. 1607. die 12. Nouemb. Annis 8. hanc rexit Eccleſiam. Vtroque ſe abdicauit anno 1615. Romæ deceſſit anno 1618. ſepultus apud S. Honuphrium; ibi humo affixus magnus ſpectatur marmoreus lapis, cum eiuſdem inſignijs ſubiectoque epitaphio.

D. O. M.

Io. Baptiſtæ Zuccato I. C. Epiſcopo Nuſcano, morum ſimplicitate, probitate vitæ, prudentia grauibus rebus ſæpè ſpectata, viri egregij laudē verè cōmerito amico chariſſimo.

Bonifacius Card. Beuilaqua teſtam. execut. F.

Obijt fere octogenarius ipſo ſancto die Pentecoſtes anno Domini MDCXIIX.

31 MICHAEL Retius, ſeu Reſta Epidaurenſis, Epiſcopus Stagnenſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus per ceſſionem Zucchati die 23. Martij 1615. iterum tranſlatus eſt ad Eccleſiam Aſculanā in Apulia 8. Auguſti 1639. Vir fuit eximia pietate, ac virtute præditus, Eccleſiaſticæ immunitatis indefeſſus propugnator.

32 FRANCISCVS Archudius natione Græcus ex oppido Soliei Latinis litteris, atq; Græcis eruditus fit Epiſcopus die 19. Decembris 1639. obijt 1641. die 8. Octobris Balneoli, vbi ſepultus fuit in Collegiata Eccleſia eiuſdem loci, deſignatus Epiſcopus Andrenſis.

33 Fr. IOANNES Maurus à Fratta Peruſinę ditionis. Ord. Conuentualium Theologus, olim Sancti Officij Florentiæ Inquiſitor, mox in Vrbe eiuſdem Cōſultor Archudio ſucceſſit die 13. Ianuarij 1642. nec diu Pontifex fuit, ſere ſemper infirmus, & cæcus effectus, cum exceſſiſſet an. 1644. die prima Nouemb. in Cathedrali ſepultus eſt.

34 ANELLVS Campagna Neapolitanus hanc Eccleſiam aſſecutus eſt die 6. Martij 1645. fato functus eſt 1648. menſe Ianuario. Iacet in Cathedrali.

35 PETRVS-PAVLVS Ruſſi de Sancto Menna Conſanæ diœceſis, electus prima Maij 1649. Occiſus in patria ictu ſclopeti hoc ipſo anno 1657. menſe Maio.

36 Fr. BENEDICTVS de Rubeis Mediolanenſis Ord. Carmelitarum Procurator Generalis, electus huius Eccleſiæ Epiſcopus ab Alexandro VII. Pont. Max. hoc ipſo anno 1658.

A

POLICASTRENSES EPISCOPI.

IN ora Lucaniæ quam Principatum Citra, ſeu Baſilicatam appellant, ciuitas littoralis tota ferè diruta Policaſtri viſitur, vltra Veliam antiquiſſimam Sabaritarum Coloniam, cuius ruinis Policaſtrum extructum ſcribunt. Strabo lib. 6. innuere videtur Policaſtrum antiquam Pituntiam eſſe, dum eam iuxta Polinurum reponit. Satis admodum eius origo antiqua, nomen retinens à Græco vocabulo, quaſi magnum caſtrum, ſeu Vrbis Caſtrum, & amplam fuiſſe indicant eius veſtigia, & ruinæ, diuerſis enim ex varia fortuna bellis ceſſit in prædam. Robertus Normandus Dux ann. Chriſti 1065. eam deſtrux it quam Rogerius Rex magnificentius inde reſtituit, ac Comitatus titulo exornatam Simeoni filio ſuo notho dono dedit, peruenit deinde ad Ioannem Ruffum anno 1299. Sub Ioanna I. Regina, Gabriello, & Luciario Grimaldis ceſſit imperio, regnāte deinde Ferdinādo Antonius Petruccius Antonelli filius Policaſtri Dominus fuit, qui vna cum vita Maieſtatis reus factus, dominatum amiſit: tandem ex Regio dono Ferdinandi II. Regis Comes Policaſtrēſis dictus eſt Ioannes Carrafa de Spina vir clariſſimus, & Regni benemeritus, cuius poſteri hactenus Comitatum poſſidēt; bis ſub Carrafis à Turcarum claſſe capta ac penè ſolo æquata eſt. Ciuitas illa paneas habet domos, & ob cęli inclementiam intra diruta mœnia animæ fidelium vix triginta numerantur.

B C D

Epiſcopus huius ciuitatis à primæua ſua inſtitutione Salernitano Archiepiſcopo immediatè ſubiectus, Baroque eſt oppidorum Turris Vrſacæ, & Turris Petraſię, in quibus, vtramque habet iuriſdictionem temporalem ſcilicet, & Eccleſiaſticam, diues ſatis eſt, cuius annuus cenſus ducatorum 3000. eſt, qui colliguntur tum ex feudis huius Eccleſiæ, tum ex vectigalibus duorum ſupra relatorum oppidorum, in vno ex quibus ſuam reſidentiam agere ſolet. Taxatur vero Epiſcopatus in lib. Apoſtolici fiſci ad flor. 84. Cathedralis Baſilica

lica titulo Virginis Aſſumptæ ampla eſt, & vetuſta, eiuſq; veneranda ſtructura, quæ antiquæ magis quam præſenti ciuitatis fortunæ reſpondeat, & ſacra ſupellectili mediocriter inſtructa. Sacris in ea miniſtrant Canonici decem, & in ijs duo dignitate eminent, Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, & Cantor tenuiſſimi cenſus. In ciuitate quippe deſerta nulla eſt Parochialis præter Cathedralem; extra ciuitatem autem vnum duntaxat erat Franciſcanum cœnobium, in quo ob aeris intemperiem pauci religioſi degebant. Diœceſis Policaſtrenſis ſatis ampla eſt, quatuor, & viginti oppidis continetur, quorum primaria duo, Lauria ſc. habẽs Collegiatam cum annuo redditu ſcutorum 800. & aliam Parochialem: alterum eſt Riuellum duas habens Parochiales, quarum in vna Latinus Archipresbyter Latino, in altera Græcus, Græco populo ſuis cum Clericis ſacra, ſuæ gentis more, adminiſtrat: in quibus omnibus numerantur Parochiales Eccleſiæ 29. quæ omnes receptitiæ ſunt, & ſuos habent Archipresbyteros, cum alijs Clericis, quorum omnium numerus per totam diœceſim eſt fere 200. Abbatiæ in hac diœceſi duæ omnino ſunt, altera S. Nicolai de Boſco vnita Capitulo Principis Apoſtolorum Vaticanæ Baſilicæ, altera ſancti Ioannis ad Pinam vnita capellæ Præſepis S. Mariæ Maioris de Vrbe, beneficia ſimplicia quam plura, virorum cœnobia quatuor, Sanctimonialium ſeptum nullum, quod enim erat in oppido Rocchæ glorioſæ, Turcæ ſuſtulerunt, hoſpitalia quatuor, laicorum ſodalitia in ſingulis oppidis ſingula. Huius ciuitatis Epiſcoporum ſeriem ex actis Conſiſtorialibus, & alijs eorum monumentis hic ex fide ſubiecimus, interruptam tamen, & elumbem, cum nullum relictum ſit huius Eccleſiæ monumentum ab immani Turcarum direptione, miſerè enim cum ciuitate omnia in cinerem redacta fuerunt.

1 S. PETRVS Pappacarbonus Salernitanus B. Alpherij primi Abbatis Cauen- A ſis monaſterij Ord. S. Benedicti habitum Monachicum induit in eodem, deinde Cluniacum pergens ſub diſciplina S. Vgonis Abbatis per aliquot vixit annos, Reſtitutus eſt exinde ſuo Cauenſi cœnobio, vbi cum virtutibus excellere cœpiſſet, petentibus Clero, & populo vna cum Giſulpho Salerni Principe in Epiſcopum Policaſtrẽſis Eccleſiæ ordinatus eſt, qui cum breue tempus illic expendiſſet exterioris vitæ ſtrepitum non ferens, relicta infula, ad monaſterium redijt, ac ſe in interioris vitæ ſtudio, more ſolito, totum dedit. Tunc Leo venerabilis Abbas timens ne monaſterium tanto priuaretur viro. Simul onus B regiminis ſe iam præ ſenectute ferre non poſſe conſiderans, conuocatis fratribus eum ſibi ſucceſſorem conſtituit ann. 1079. Petrus factus Abbas ſumma omnium conſenſione monaſterij habenas moderatus eſt ad annum vſque 1118. vltroque ſe abdicauit, ieiunijs & orationibus intentus vir inſignis ſanctitate, & miraculorum gloria illuſtris ad cœlum euolauit anno 1123. die 4. Martij, cuius feſtum ſolemni ritu, & officio colitur in Cauenſi Eccleſia. Eius corpus in ſacra crypta B. Alferij patrui ſepultum eſt. Hic ab Vrbano II. in Concilio Melfitano, vt refert Bartholomæus Gauantus p 2. tit. 1. de præparatione Sacerd. celebraturi vſum mitræ accepit, quod ante C Abbatibus non licebat, interfuerat ante in alio Concilio Beneuenti celebrato ſub eodem Vrbano anno 1091. vt Baronius meminit. De eo agit Ferrarius in Martyrolog. 4. Martij. Paulus Regius Epiſcopus Vici-Aequenſis, vitam ipſius ſcripſit vulgari ſermone, eius vero res præclarè geſtas proſa, & verſu ſcripſit Anonymus eiuſdem ſancti Synchronus, quæ extant in libro virorum illuſtrium huius monaſterij litteris Longobardicis conſcriptæ hactenus ineditæ. Nos hic libenter exſcripſimus ad tanti Præſulis gloriam ſub cuius ad viuum expreſſa effigie in clauſtro Cauenſi hæc proſtant verba legentibus.

D

S. Petrus Patritius Salernitanus nobiliſſimus S. Alpherij nepos, cœnobij Cauenſis Abbas tertius Epiſcopus Policaſtrenſis, trium millium Monachorum Pater, ſanctiſſimi Vrbani Pont. Max. Inſtitutor, & corporis Cauæ conſtructor, vitæ auſteritate, atque miraculorum virtute conſpicuus.

In crypta verò vbi iacet prope S. Alpherium hæc ex marmore legitur inſcriptio.

Hac

Hac tegitur petra Petrus Abbas III. Alpherij nepos, & heres ſanctitatis. Facta maioris vidit, & inuidit, ille cœnobium erexit, iſte euexit.

Primus legibus ſuos onerauit, hic dignitatibus honorauit.

Ille primus oneribus præfuit, hic primus honoribus profuit.

Abbates namque mitra cumulauit primus, tria millia nepotum Alpherio pro vno reddidit.

Homines adhuc inuiſtos ferrea catena ad cælum trahebat, miraris hoc?

Præmiſerat ad cæli ianuas Vrbanum II. diſcipulum.

Floruit anno Dom. MCXXII.

Cæterum Petri geſta fuerunt huiuſmodi tenore conſcripta.

Incipit Vita ſancti Petri Epiſcopi Policaſtrenſis, & huius ſacri cœnobij Abbatis tertij.

Cauenſe cœnobium vt apertè clareſceret, quia profectus ſui incrementa ex diuina diſpoſitione meruiſſet, hoc omnipotens Deus per viros venerabiles ſemper rexit, atque ad eius administrationem accedere Paſtores reprobos non permiſit. Nam Reuerendiſſimo valdè viro Alpherio, virum æque venerabilem Leonem ſubſtituit. Huic autem Petrum ſubrogauit, qui patres eximios ſanctitate redderet, lucro ſuperaret. Sed illorum quædam de virtutibus, atque vita deſcripſimus, ordo exigit, vt ea etiam quæ de hoc venerab. Patre ſunt nobis dicta narremus. Illi quidem Beati Heliæ typo deſideriorum igneo curru, cælum penetrare meruerunt: Iſte dum aſcendentes obſeruare ſtuduit, habere illorum ſpiritum duplicem meruit, videl. vt cœleſtia fortiter amans, mirabiliter terrena diſponens, cælum diues intraret. Illi quidem rebus pauperes, virtutibus diuites ad æterna gaudia peruenerunt. Hic & laborum ſuorum meritis, diues fuit, & velut alter Ioſeph mundi huius diuitias ad Domini ſui ſeruitium ſapienter traxit. Fuit autem Salernitanus genere, viri venerab. Alpherij nepos carne, hæres conſuetudine. Ex qua nimirum

A ſibi conſuetudine accidit, vt adoleſcens illius conuerſationem memoraret, atque totis affectibus imitari ſatageret. Ad virum itaque venerabilem Abbatem Leonem veniens ſanctæ conuerſationis habitum ſuſcepit. Mox autem religioſæ vitæ ſtudium tam frequenter arripuit, vt rigoris propoſito antiquis etiam Patribus æquari videretur. Nam tantæ abſtinentiæ fuiſſe dicitur, vt quinque, aut ſex panum refectione toto ſacræ Quadrageſimæ tempore contentus eſſe videretur, ſed & remotioris vitæ ſtudium gerens eiuſdem ſacræ Quadrageſimæ dies in Monte ſancti Heliæ, qui Cauenſi monaſt. altius prominet ob-
B ſeruare conſueuerat, vt tanto ſe arctius diuinæ contemplationi inſereret, quanto cum ab hominum conſortio vaſtior ſolitudo ſepararet. Vbi etiam oratorium ſancti Heliæ, & cellulam ſibi poſtea ædificare fecit, & magna æternæ vitæ gaudia magnis illic laboribus ſæpe comparauit. Per idem tempus cum cœnobij Cluniacẽſis Religionem celebrem comperiſſet, odore tantæ famæ illectus, quamquam longe poſitus illius Congregationis Ordinem æmulari ardenter cœpit. Aſſumptis ergo ſecum quibuſdam de monaſterio Fratrib. cum iam nauigio Ianuam veniſſet, cenſus fere omnis Dei pauperibus defecit. Cumque in eodem defectu ſumptuum, ſpes etiam itineris
C deficere cœpiſſet, pius adoleſcens, ſe in orationem proſtrauit, vt ſibi omnipotens Deus dignaretur tribuere, vnde id quod eius amore cœperat conſummare potuiſſet. Cumque ab oratione ſurgeret, & per ora maris deambularet, aureum annulum inuenit, cuius pretium ad totius viæ ſumptus ſufficiens habuit. Cluniacum ergo perueniens à viro venerab. Vgone Abbate mira charitate ſuſceptus eſt, vel quia adoleſcens magnæ Religionis ardore flagrabat, vel quia æmulandæ perfectionis cauſa de tam lõginquis Italiæ partibus venerat. Seniores monaſterij Abbati ſuggerebãt, vt eũ in puerorũ ſchola ponere erudiendum
D debuiſſet. Quibus Pater monaſterij magnæ diſcretionis verba reſpondit, dicens. Hic niſi magna deuotione ferueret, tam longè trahi opinione religionis nequaquam poſſet. Virile ergo opus deuotionis, à debilitate eum aſſumpſit ætatis. Ex illo autem iam die receptus in Conuentu Fratrum, tanta obedientiæ virtute enituit, vt ſeptem ſimul, ſicut alij dicunt, vt alij verò aſſerũt plura diuerſarum officinarum miniſteria ſtrenuè, & honeſtè perficeret. Et quia longum eſt cuncta ſtylo percurrere, cum in clauſtro Cluniacenſi quinquennium, atque in capella Abbatis triennium compleuiſſet, atque intus obedire, & iuſſa exequi, foris vero diſponere, & ordinare didiciſſet, liberalitate ſancti Vgonis, ſuo, ideſt monaſterio Cauenſi, reſtitutus eſt. Vbi iam

cum

A cum doctus ſcriba in regno cœlorum magnæ opinionis haberetur, petentibus clero & populo, vna cum Giſulpho Salerni Principe in Eccleſia Policaſtrenſi in Epiſcopum electus eſt, qui cum parũ illic temporis expendiſſet, exterioris vitæ ſtrepitum non ferens, ad monaſterium redijt, ac ſe in interioris vitæ ſtudio, more ſolito totum dedit, tunc pater venerabilis Leo vehementer timens ne monaſterium tanto viro priuaretur, ſimul onus regiminis, ſe iam præ ſenectute ferre non poſſe conſiderans, conuocatis fratribus eum ſibi ſucceſſorem conſtituit, & ipſe, vt Deo per quietem vacaret, ad Eccleſiam ſancti Leonis de veteri quem ipſe conſtru-
B xerat ſucceſſit, Petrus autem venerabilis Abbas monaſterij curam ſuſcipiens, tanta malignorum ſpirituum inuenit tentamenta, vt tum primum diabolus inſurgere contra eius acta videretur. Nam fratres quos in cella reperit cum Cluniacẽſis Ordinis norma perſtringeret, tam duros & obſtinatos inuenit, vt murmurationis ſuæ ſuſurria ad virum venerabilem Leonem deferrent, atque eius mentem ſimplicem ad iram traherent. Quod cum Petrus Abbas comperit ea, quæ ſunt concordiæ & pacis prouidens, ad monaſterium ſancti Archangeli quod in territorio Cilenſi ſitum eſt, diſceſſit, ibique collectis fratribus primum normam eius quam
C didicerat poſuit. Qui etiam non multo poſt tempore à patre Leone & fratribus rogatus, redijt, atque inſtitutionem quam prius velut grauem contempſerant, magna cum deuotione ſuſceperunt, cumq; fama ſanctitatis eius ſe vehementer extenderet, cœperunt multi viri nobiles multi ſæculi diuites, ac potentes ſęcul[illegible]m deſerere, atque ei ſe in ſupernæ conſ[illegible]uationis magiſterio ſubiugare. Sed ſapientium, atque ſimplicium tanta ad eum multitudo conuenit, vt ei promiſſio illa diuina facta fuiſſe videretur, qua dicitur, Faciam te in gentem magnam, nam vt quidam religioſus paterfamilias, ab eius ore
D ſe audiſſe teſtatur, quadam die cum pater venerabilis eſſet hilarior, quadam dilectionis neceſſitate coactus, pluſquam tribus millibus virorum habitum ſanctæ conuerſationis ſe impoſuiſſe teſtatus eſt, licet poſtea ſuperuixerit, & in monaſterio quamplures receperit. Tunc in huius viri monaſterio etiam pij patris Alpherij prophetia claruit, qua dixerat, quia de eadem cella maxima ad æternam vitam conuerſorum lucra eſſent colligenda. Viri quoque ſeculi potentes cœperunt magna liberalitate ad ſuſtentandos Dei famulos prædia & poſſeſſiones abundanter offerre. Omnipotens enim Deus ita eorum corda ad opus pietatis aperuit, vt tanta monaſterio ferrent, vt non ſolum collecta illic

fratrum multitudo viueret, ſed etiam ex eorum plenitudine effundi pauperibus multa potuiſſent. Quod & pater venerabilis nobiliter exhibuit, quia ex datis ſibi copijs non ſolum fratres monaſterij regulariter procurauit, ſed etiam innumerabilem cenſum inopibus erogauit. Sed quid eum erogare tantum dicimus, cum etiam ſtatuerit vnde ſemper erogetur? nam noſtris temporibus inuenire difficile eſt, qui in cura egenorum ei ſimilis aut æqualis habeatur. Quos nimirum cateruatim paſcere & veſtire conſueuerat, ac veſtiendos & alendos tanto ſtudio quærere, vt etiam pro inueniendis eis ciuitates exploraret. Reuera vt Scripturæ eum laudibus proſequamur, pater orphanorum, & viduarum, non iudex, ſed procurator fuit. Quorum curam ita ſapienter diſpoſuit, vt clam eis vnde ſuſtentarentur tranſmitteret, & quod pro æterna vita impendebat occultaret. Quare vt diuinæ miſericordiæ largitatẽ ita promouerit vt cũ in ſuſtentatione pauperũ tãta effunderet ſemper ſibi ſuppeteret vnde ſemper dare abundanter potuiſſet, propoſitum namq; ſancti viri licet omnino niteretur occultari, nõ potuit, atque vt tantæ gratiæ mererentur eſſe participes non ſolum viri, ſed etiam mulieres, vt valebant manus auxilium miniſtrabant. Tunc vir Domini vt ſe neceſſarijs ſumptibus ad perficiendum paratum vidit dilatare monaſterium, atque tantæ multitudini aptum habitaculum parare diſpoſuit. Quod nimirum diuina gratia cooperante, in quantum loci anguſtia paſſa eſt, tam decenter expleuit, vt mirari eius operis diſpoſitio poſſit. Nam cum ex vno latere Scrupea rupe, ex alio pandula fluminis ripa claudatur, interclaſo illo medio paruo ſpatio ædificia tanta fundata ſunt, vt cum foris locus cernitur mirabile omnino ſit perſcrutantibus quod t[illegible] intus ſpatia contineantur. In quo etiam opere [illegible] ſi illud quod ad Moyſen dictum [illegible] librare volumus [illegible]mmodo inue[illegible]mus. Nam cum tabernac[illegible]m Deo conſtruere vellet, audiuit Omnia fac ſi[illegible] ut oſtenſum eſt tibi in monte, volebat quidem omnipote[illegible] Dominus vt terrena domus fieret, ſed [illegible]m forma cœleſtium illuſtraret. Pa[illegible] igitur venerandus omnem illum tabernaculi decorem, ad mentium diſcipulorum ornatum traxit: perfecta enim forma cœleſtium illa eſt de qua dicitur. Non nubent neque nubentur, ſed ſunt ſicut Angeli Dei in Cœlo, illa etiam forma cœleſtium eſt quam nobis imprimit vbi dicit. Beati pauperes ſpiritu quoniam ipſorum eſt regnum Cœlorum; tanta quippe pudoris ſpe, tanto virtutum decore ibi illam diuinitus collectam multitudinem omnipotenti Deo ſeruire fecit, vt dubitare nemo poſſet, quin cœleſti conuerſatione

tione fulgerent. Sed quia nunc de ędificij ordine agimus, illud ei, quod de æterna ciuitate legitur conuenire videmus, per omnes vicos eius Alleluia cantabitur. Nā Cellæ illius cuncta veſtibula iſta diſpoſita ſunt, vt ſingula ferè orationis, lectionis, pſalmodiæ proprijs officijs deputentur, & quocunque pergitur orantes, pſallentes, canentes, aut legentes occurrunt. Perfecto igitur opere monaſterij illic collecti fratres cœpeeunt tanto liberius diuina myſteria exhibere, quanto ad hæc eos non ſolum feruor charitatis accenderat ſed etiam locus inuitabat. Pater etiam venerabilis Petrus in tanta ſe conuerſationis diſtrictione cohibuit, vt in tanta ſubditorum multitudine, cum multi magna conuerſatione fulgerent illius rigorem vitæ nullus ferre potuiſſet. Nam nec orationis eius inſtantiam, nec vigiliarum prolixitatem, nec genuflectionum numerum, nec frigoris tolerantiam, aliquis ferre potuit. Iuxta dormitorij ſui cellam aquæ piſcinulam condere ſibi fecit, vbi cum hiemali tempore frequenter intraret, de nuditatis & frigoris tolerantia gloriari cum Paulo potuiſſet. Vinum omnino ſpreuit, vt etiam debilitato ſtomacho, & voce iam ferè amiſſa, vix à bonæ memoriæ Papa Vrbano ad eius quamuis modicum vſum reduci potuiſſet. Loricam ſubtus ad carnem occultam induit quouſque putreſceret, & ab eius corpore rupta cecidiſſet, ſed quia longum eſt, ſi ſingulis immeremur, hoc ſolum adhuc de eius fama ſubiungimus, quia in omni ferè orbe venerabilis habebatur, ſed, vt ſæcularis actoris verbis vtar, rigidi honeſti tantus obſeruator fuit, vt cum videri ab ipſis etiam Imperatoribus, & huius ſæculi potentibus longe poſitis optaretur, multaque ex hoc, monaſterio bona promitterent, vir ſanctus renuit, nec pro temporalibus rebus à Deo recedendum eſſe iudicauit. Et quia à nonnullis qualis coram Deo ſit non creditur, qualis ſit ab eo oſtenſus ad detractorum eius confuſionem proferamus. Nam vt Euangeliſtæ Ioannis verbis vtar, ſi non eſſet ex Deo, non poſſet facere quicquam. Et quia vt duxi ęmulos dicti viri confundere cupimus, ferè omnium miraculorum eius teſtes, optimos, viros ſcilicet ſanctos ac venerabiles producamus; quanquam neceſſe non eſſet eius ſanctitatem probare miraculis, cum tantam operum eius magnitudinem teneamus: opera namque mira, atque ingentia ſunt, quæ teſtimonium perhibent de eo, tanti conſtructio monaſterij, tanta elegantia ab eo fundatæ Religionis. Nam ſi is qui aliquem peccatorem conuerterit multitudinem operit peccatorum, & qui calicem aquæ frigidæ ſitienti dederit mercedem in cœlis habet, quanta lucra huius, quantos me-

A ritorum cumulos eſſe dicimus, qui tam largus in pauperes, tam diues in miſericordia, tam ſtudioſus, & feruens ad lucrandas animas declaratur, vt quamdiu vixerit nihil aliud egerit, & quamdiu mundus voluitur, quia in eo conuerti peccatores non deſinit eius meritum ſemper augetur, ſed eius ſtudia quanto ferbuerint vigore, quam ſcilicet fuerit prauis rigidus, quam mitibus humilitate ſubiectus, quia explicare longum eſt, omittentes quam mirabilis ab omnipotenti Deo potius oſtenſus ſit videamus: Senex namque venerabilis Petrus Spoletinus, & Petrus Troianus cuius religionis, atque veritatis fuerint nullus qui eorum tempore in monaſterio manſit ignorauit. Hi mihi narrare conſueuerant quia quadam die dum monaſteria circuiret, Tereſinum cum eo venerunt; ibi verò cum in Eccleſia ſancti Ioannis miſſas celebraret, & quidam flabelli miniſterium negligenter exhiberet, lampadem impulit & oleum ſuper altare fudit. Cumque prandeum ſparſus liquor infudiſſet, vir Domini valde contriſtari cœpit, & hoc quod contigit non negligentię miniſtri aſcribere, ſed ſuis demeritis imputare: poſt aliquantos verò dies cum ad ſancti Archangeli Eccleſiam veniſſent, prædicti fratres & cæteri qui ſancto viro miniſtrabant prandeum illud curauerunt producere, vt inde oleum educere lauando debuiſſent, ſed quod valde ſtupendum eſt, ita candidum & mundum inuentum eſt, ac ſi oleum in eo nunquam cecidiſſet. Quod fratres cognoſcentes omnipotenti Deo gratias retulerunt, qui quoſdam electos ſuos tam tenere diligit, vt nec ad modicum patiatur contriſtari. In eodem quoque monaſterio res æque mirabilis accidit, ſicut eodem viro bonæ memoriæ Petro Troiano narrante cognoui. Nam cum Floccum Domini Abbatis à cappellanis fuiſſet negligenter repoſitum, muſtela hoc iuxta cauernulæ ſuæ foramen reperit, corroſit, ac ſcidit: cumque venerabili viro fuiſſet oblatum, vt corroſum vidit, indignans repulit, atque ait. Ite, & ei qui ſcindere præſumpſit proijcite. D Quod fratres ita vt iuſſerat vnde tulerant poſuerunt. Alia verò die cum per locum pertranſirent muſtelam quę illud veſtimentum corroſerat ſuper illud iacentem mortuam inuenerunt. Tunc nimis admirantes, quantæ virtutis pater eorum eſſet, colligere cœperunt, contra cuius voluntatem viuere animalia bruta nequiuiſſent. Sed diuinum affectum erga venerabilem patrem cur in animalium brutorum interfectione aſtruimus, cum eum ſæpe nec rationabilibus pepercisse ſentiamus? Rogerius namque caſtri ſancti Seuerini dominus, cum ruſticos monaſterij frequenter affligeret, & venerabilis viri mentem

ad

ad iracundiam prouocaret, quadam die A
paruitatis ſuæ vſum exceſſit,& hunc vltra
quam conſueuerat contriſtauit. Tunc
quaſi in præſentia ſummi illius nuntij aſſi-
ſteret dixit. Eia ſancte Michael Archan-
gele,ſic nos protegis? & baculo terram
percutiens commotus ait. Recedimus
hinc, quia tanta ferre non poſſumus, erat
tunc Cilenti in præfato monaſterio ſancti
Michaelis Archangeli, cuius nimirum af-
flictione, mira & terribilis vltio ſequuta
eſt, quia cum longè à præfato monaſterio
præfatus Rogerius maneret, ſolarium do-
mus eius cecidit, atque eius filium par-
uum extinxit, & fortaſſe talis vltio pro ſer-
uorum Dei iniuria ab interno iudice in-
fligi debuit, vt ille moreretur, qui patrem
dolore puniret, atque ad reprobam eius B
imitationem non creſceret, extinctus qui-
dem puer innocens paradiſo receptus eſt,
ſed peremptus compunxit patrem. Nam
idem Rogerius his & huiuſmodi plagis ſæ-
pe percuſſus, tandem reſipuit, & in fine
conuerſus in monaſterio habitum Reli-
gionis accepit. Cui tamen adhuc ſæuien-
ti non vno ſemper modo reſtitit. Nam
eum quandoque terroribus impetijt,quan-
doque humilitate ſuperauit. Agrum nam-
que monaſterij quendam vberem concu-
pierat, atque ſuis vſibus vindicare diſpo-
nebat. Cumque ab eiuſdem agri opere
ſeminantes ruſticos violenter expellere
minaretur, venerando patri innotuit, ſe- C
quenti verò die ad eundem agrum opera-
rios ſequutus, aliquantos fratres ſecum
duxit,cum quibus pſallere inſtanter cœpit
Ille etiam minas ſuas praui tate vincere
geſtiens cum armatorum manu ad locum
venit, cogitans quia is qui minas ſuas ſe
minando contemneret, ad eundem agrum
ſine armatorum præſidio non veniſſet,ſed
cum propius accederet, contra ſe non
mucrones enſium, ſed miſſile orationum
vidit, tunc illud ſaxeum pectus à ferita-
tis ſuæ duritia emollitum eſt, ſola enim
Religionis contemplatione ſuperatus, ar-
ma proiecit, de equo deſcendit atque ad
ſancti viri veſtigia proiectus, ſuę temerita-
tis veniam poſtulauit. Quod vtique non D
minus mirabile fuit quam ſi ab eius cor-
pore magni languoris moleſtiam orando
depuliſſet, quia cordis vulnera ad curan-
dum valde ſunt difficiliora quam carnis;
in quo nimirum opere pſalmodiæ digni-
tas exhibetur, quæ malignorum ſpirituum
feritatem potenter effugare cognoſcitur.
Et qui hæc Cilenti facta fuiſſe comperi-
mus, debemus alia quæ ſimiliter illic pro-
vt ſunt oſtenſa narrare; Vir namque idem
venerabilis cum Calabros fratres vellet
inuiſere, ad Eccleſiam beati Apoſtoli, &
Euangeliſtæ Matthæi, quæ in Lucano litto-
re circa vetus eius ſepulchrum ſita eſt, de-
clinare, & miſſarum ſolemnia celebrare
propoſuit. Cumque prope iam nauigan-
do veniſſet, videns optimum ad nauigan-
dum tempus, nautas procedere iuſſit, &
deuotionis ſuæ munus in reditu ſuo eidem
Apoſtolo exhibere deliberauit. Quod qui-
dem ita factum eſt, non tam veritatis de-
uotione, quam virtute Apoſtoli. Nam
cum in reditu de fide maris dubitaret &
tranſire velut inſalutato Apoſtolo voluiſſet,
vbi ante eius Eccleſiam venit ſubuerſa na-
uicula in mare cecidit, & quod promiſe-
rat reddere compulſus eſt. Sed & mira-
bile ſpectaculum in hac Apoſtoli coactione
ſubſecutum eſt, quia pater ſanctus in ma-
rę deiectus ad terram per aquas venit, ſed
veſtimenta eius ita ſicca reperta ſunt, ac
ſi hæc aqua nulla tetigiſſet. Quod mira-
culum fratres plures nouerunt, atque ad-
dere ſoliti ſunt, quia cappellæ manticæ,
libri, & panni, atque omnia vaſa altaris
ita inuenta ſunt omni aquæ humore libe-
ra,ac ſi non in mari nataſſent, ſed delata
per terram forent. Quo nimirum facto
quam familiaris eſſet Apoſtoli innotuit,
quem ad ſui miniſterij vſum tenens, & in
mari labi pertulit, & illæſum quaſi per
terram traxit, ſicque factum eſt, vt vir ſan-
ctus, qui manere ſponte in loco nollet,
maneret inuitus, & votum ſuum in memo-
ria Apoſtoli,tanto deuotius redderet quan-
to in ſe eius voluntatem apertius didiciſ-
ſet. Sed aquis præualuiſſe quietis eum
cur miremur,cum inuocatione meritorum
eius maris tumentes ac ſæuientes cumulos
quieuiſſe coram ſæcularibus hominibus te-
neamus? Nam quidam nobiles viri Nea-
polis, cum per mare Caietam pergerent
vt nobilis cuiuſdam delatam illuc à paren-
tibus ſponſam deferrent, vehementibus
ventis turbato mari nimium pauere cœ-
perunt, cumque fluctus vehementer inſur-
gerent, & euadendi ſpes iam defectis de-
ficere cœpiſſet, quidam illorum nobilium
Abbatis familiaris orationem ad Domi-
num fudit, atque ſe cum ſocijs illius, &
fratrum eius meritis de tanto periculo li-
berari poſtulauit poſt eius nimirum vo-
cem mirabiles eleuationes maris mirabi-
liter quieuerunt, & quanta eſſent ſancti
viri merita oſtendere viſæ ſunt, cui exem-
plo Saluatoris ſe obediendo ſubmiſerunt,
& quia non ſolum extraneis, & indoctis,
verum etiam quibuſdam negligentioribus
monachis pio feruore Ordinis homo au-
ſterus viſus eſt, illud narrando ſubſequar,
vnde quam acceptus Deo fuerit de omni
illa ſua diſtrictione apertius videatur. Quos
etſi ſanctarum ſcripturarum auctoritate
facile refellere poſſumus, tamen ſplendore
miraculorum oſtenſo, melius confuta-
tus. Quidam namque frater erat in obe-
dientia ſancti Fabiani martyris, qui cum
ſe negligenter ageret, in ſomnis D. Abba-
tem vidit, à quo regulariter verberatus
de

de cætero ſtudioſior fuit. Huic autem omnino ſimile aliquid in alio loco geſtum Fratres venerabiles retulerunt: quodam namque tempore, cum Frater quidam de cella quadam Calabriæ ad monaſterium veniret, cuiuſdam ſæcularis hominis hoſpitio ſuſceptus eſt. In eadem vero domo pro quadam ſolemnitate conuiuium parabatur. Et cum plures ad eiuſdem conuiuij epulas vocarentur, Fratres etiam illum rogare cœperunt, vt reſpectu charitatis eo die cibis communibus vti dignaretur. Quod vtique primum renuit dicens, Non poſſum Fratres, quod dicitis facere, quia Regula monaſterij talis eſt, vt cibos carnium nullus edere præſumat. Cumque ſecundò, & tertiò rogarent, & ſuis precibus vehementer inſiſterēt, flexus eſt homo, & eorum cibos edere promiſit. Sed dum prandium pararetur, Monachos de labore itineris parum pauſare volēs, obdormiuit, cui venerab. Abbas Petrus in ſomnis apparuit, dicens, Quid eſt Frater, quod ſeductori tuo tam cito aſſenſum præbuiſti? Taliſne eſt ordo Cauenſis, vt in via directi Fratres carnibus veſcantur? Cumque ille culpam cognoſceret, & veniam precaretur corporali iudicio exſpoliari iuſſus eſt, atque flagellatus euigilauit. Tunc inſtantibus inuitatoribus ſuis reſpondit, dicens, Ego Fratres cibos veſtros nondum ſumpſi, & flagella promerui, iam ſi comederim, quid mihi erit? Cumq; rei geſtæ ordinem audirent, vtra ei moleſti pro prandio non fuerunt. Quibus nimirum indicijs claret, quia affectum dilectionis quem impendere præſentibus conſueuerat, abſentium ſpiritibus impendere videbatur, vt apertè clareſceret, quia omnis ille rigor diſciplinæ ex magnæ dilectionis fonte deflueret, & quod ſæpe videbatur à negligentium pace diſcedere cum ſummæ pacis bono conueniret. Quod melius oſtendimus, ſi non ſolum correpta corpora, ſed etiam purgatarum animarum indicia diſciplinæ illius vigore videamus. Cioffus namque Monachus nobis referre ſolitus eſt, quia Fredericus quidam Monachus fuit Amalphitanus genere, qui extra monaſterium in cella quadam manere iuſſus, negligenter vixit, atque religionis ſplendorem, quem ſuſceperat infelicibus actibus deturpauit, poſt aliquanta temporum ſpatia hic in monaſterio languore graui correptus eſt, atque ad extrema perductus.

Cumque & mori ſe videret, & culpas ſuas confiteri erubeſceret, mirabili pietate actū cum eo eſt, vt magnis cruciatibus hunc languor in mortem traheret, & tamen mori nō poſſet quatenus, & pœnę conſtringerent, & mors terreret, vt peccata ſua exponere viuendo potuiſſet. Corpus etiam Dominicum quo ſe indignum viuendo negligenter, atque indigniorem valdè occul-

A tando culpas fecerat, ſæpè ſibi oblatum ſumere non valebat. Cumque eum fratres ſæpius admonerent, & ille ſe excuſando tegeret, tandem præfatus Monachus conſilijs acquieuit. Culpas confitendo aperuit, atque ex more monaſterij Domno Abbati qualem ſe vidit oſtendit. Cui vir Dei nullum ad agendam pœnitentiam vitæ ſpatium ſupereſſe conſiderans, ne impurgatus abiret, faciem Domini præuenire diſpoſuit. Nam prædictum Fratrem morientem corporali vindictæ ſubdi conſtituit, vt carnis compunctione purgaret, quem delectatione ſordidum cognouiſſet. Sed & paternæ illius dilectionis verbera, mira diuinæ clementiæ ſigna ſubſequuta ſunt: ſta-
B tim quippe vt meritorum ſuorum iudicium patienter excepit, oblatum ſibi corpus Dominicum ſumpſit, & tanta pace ſtatim obijt, vt in eo non ſolum patris ſui affectus, ſed etiā Domini promiſſio firmaretur, quia hora qua peccator conuertetur vita viuet, & non morietur. Frater quoque alius erat in monaſterio, qui Petrus cognomento Patancius dicebatur. Vir ſanè aliàs bonus, ſed quodam neuulo auaritiæ infectus, qui cum iam ad exitum languore tentus appropinquaret, eiuſdem vitij dæmonem ſibi vidit aſſiſtere. Quem cum quid illic expeteret exprobrādo inquireret, malignus ſpiritus reſpondit, & ait; pro tareno illo quem habes mihi hodie tradendus es.
C Tunc Monachus aliorum bonorum operum ſuorum labore confiſus cum dæmoni exprobraret, ac pro ſimplicitate eum percutere baculo minaretur, dęmon abſceſſit, & non modico terrore Monachum turbatum reliquit. Forte tunc quidam ſenior ex more monaſterij cum circa faceret, Monachum illum à longe quaſi cum alio loquētem audiuit, & ſolum inueniens, cum quo fuiſſet loquutus ab eo inquirere ſtuduit. Cui ſigno æger Monachus dixit. Manè dicam tibi, diluculo igitur circa rediens ille ei omnia per ordinem enarrauit; veniāque ſui delicti humiliter poſtulās, vt Domno Abbati ſuggereret rogauit. Quod vt Pater venerab. agnouit, cum ſicut alium
D corporali vindicta expiatum ſoluit, atque eo die mori iam libere dimiſit. De quo nimirum conſtat, quia vir bonus merito virtutis obtinuit, vt parui quod putabat peccati meritum viuendo prænoſceret, vt eius pœnam poſt mortem ſentire minime debuiſſet. Sed & cum luce clarius ſit quia maligni ſpiritus merita peccatorum nobis in hoc ſeculo ſemper eſſe occulta velint, ne ea euadere pœnitendo curemus. Dęmon qui peccati meritum morienti expoſuit, patet nimirum quia hoc non ſponte, ſed coactus dixit; Quod etiam Fratris monaſterij ſtudijs aſcribi debet, quia illi eſt ad purgandum expoſitus cuius erga filios pia correctio probabatur: vidit ergo malignū ſpi-

ſpiritum ne videret, & illius ſæuitiam ſtudio Reuerendi Patris euaderet. Sed fugare dæmonia in diſcipulorum tranſitu ei nouum non erat; Hugo enim Monachus boni viri Raynerij fabri filius cum patre & fratre alio Mauro nomine in monaſterio conuerſus eſt. Quorum alter frater, velut eruditus & prudens, Prior monaſterij fuit; hic autem in communi ordine ſimpliciter viuendo vſque ad mortem manſit. Cumq; iam recipiendæ mercedis ſuæ tempus veniſſet, ægritudinem corporeę mortis incurrit, ad quem Pater venerab. iam tranſeuntem venit, eiuſque animam omnipotenti Deo commendare ſtuduit. Cui & moriens frater dixit. In feneſtra illa Pater, duæ aues ſunt, vna valde pulcherrima, alia horribilis valde & nigra, rogo igitur, vt horribilem illam eijcias. Tunc admirari fratres, qui aderant cœperunt, quod attẽtè mõſtraret, & quod monſtrabat ipſi videre non poterãt. Pius autem Pater intelligens, quod moriẽs frater videre aliud quam viuẽtes, poſſet, aquam exorcizatã ſibi afferri iuſſit, qua profectò dum orando aſpergens feneſtram tangeret, nigram illam auem protinus diſcedere idem moriens vidit. Cumque Deo gratias ageret ſancta eius anima carne ſoluta eſt. Tunc fratres colligere cœperunt, quia miniſterio venerandi Patris in horrida aue malus Angelus receſſit; bonus, in pulchra, ad ducatum præbendum electæ animę remanſit. Qui alio recedente, eam ſtatim vt de corpore eſt egreſſa, ad æterna gaudia ducendam ſuſcepit. Nam idem frater poſt aliquot dies in veſte fulgenti cuidam dormienti apparuit, & iam dubium non fuit quod à bono duce ſuſceptus ad æterna gaudia ab hoc exilio aſſumptus aſcendit. Sed neque illud ſilendum puto quod quidam ſecularis in Cœmeterio veteri, iuxta cameram venerab. viri huius ſepultus per noctes plurimas clamores, & ciulatus emiſerit. Cumque ſæpius fieret, & venerando Patri non parum moleſtus eſſet, nocte quadam cum idem eiulatus, & clamor circa miſeri illius hominis ſepulchrum fieret, Pater ab oratione ſurrexit, foras exiuit nõ ſine magna indignatione clamãti comminans, & ita ille obmutuit, vt penitus clamare deſineret, & virum Dei moleſtare vlterius non auderet. Sicque apertè claruit quia cum vir venerabilis voluit, etiam mortuis imperauit. Quod ei clamor ille non mortui hominis, ſed maligni ſpiritus extitit, ſancti viri auctoritas in hoc etiam magna fuit; quo iubente malignus ſpiritus ſiluit. Sed quia mira facta eius oſtendimus, quædam etiam vitæ eius exempla producere debemus. Quanquam de forma miniſterij ſui dictum ſufficere credimus, quia Leo ſuperbis, & irreligioſis: religioſis, & mitibus Agnus fuit. Nemo enim inquam

A immites, & contumaces ſubditos fortius domuit, nemo humiles, & ſanctos benignius honorauit. In iſtis namque magiſterij ſui vigorẽ neſciebat, quos ſæpè quaſi minor, patronos ſuos pro ſe, vt Dominum rogarent, rogare conſueuerat. Illos verò & verbis, & regularibus correctionibus comprimebat, vt negligentiarum ſuarum torporem deſererent, atque in cæleſti conuerſatione feruentes deinceps eſſe debuiſſent. Obſtinatis, & improbis poſt diſciplinæ regularis morſus mitigatoria illa ſuæ conſuetudinis ingerere ſolebat, quibus & operis, & intentionis ſuæ bonum luce clarius oſtendebat, cum catena (inquiens) nolentem te ducam ad cælum. Quo verbo

B ſapiẽtibus ſatis indicabat diſtrictionis ſuæ ſeueritatem, qua intentione ſui, quo corrigendorum ſtudio, qua internæ pietatis dulcedine exhibebat. Verè medicus animarum fuit, quarum lucris nulla præpoſuit. Sed hoc melius ſi vbi velut in luce poſitum quoddam eius factum memorabile prædicetur. Miles enim quidam Gallus genere in monaſterio conuerſus eſt, qui cum plurimum temporis communi ordine religioſe vixiſſet, tandem poſt tergum reſpiciẽs mundi delicias, quas contẽnendo fugerat, velut Ægyptij ollas deſiderauit. Relicto igitur monaſterio ſe à culmine religionis in præcipitium dedit, Arma reſumpſit, & viuere ſeculariter cœpit. Qui cum

C tandem dementer erraret, & ſe dignum morte faceret, quandoque diuina gratia patris ſui meritis reſpectus ad monaſterium rediȷt, & multa quæ conquiſierat, quaſi gratiſſima munera ſecum portauit. Pater autem venerabilis cum hunc rediſſe cognoſceret, cum magno gaudio recepit, ea verò omnia quæ attulit contempſit, ingentem foueam fieri iuſſit, in qua delata omnia igne cremauit. Quod nimirum vir ſanctus faciens exemplum poſteris dedit, vt Fratrum perſonas diligant, & [illegible]rum damna fieri nullius lucri [illegible]atione permittant. In ſynodo ei mo[illegible] ſuo nu-

D do capite reſidenti ſanctæ memoriæ Papa Vrbanus Pontificale in infulam miſit quam vtique vir Domini, & pro ſummi Pontificis reuerentia venerabiliter recepit, & officioſiſſime ſalutauit, & tamen eiuſdem Sacerdotalis mitræ vſum etiam rogante Papa contempſit. Quod non ob aliud feciſſe creditur, niſi vt quorundam arrogantia, humilitatis exemplo damnaretur, qui dum ſe inaniter extollunt, indebitos ſibi ſanctæ Eccleſiæ honores vſurpare non metuũt. Multa ſunt prætere a, quę de hoc venerabili Patre monaſterij ſenes narrare conſueuerant, ſed mihi de his quæ relata ſunt hęc retuliſſe ſufficiat. Vt autem ad eius felicem exitum veniamus, eodem modo quo de hoc mundo erat profecturus ad Dominum, Ioannes de Dyano eius Capellanus

hu-

huiuſmodi viſionem vidit. Videbat ſiquidem quia de loco ſuo montes tres maximi mouebantur, qui motu ſuo non paruam mundo colliſionem minabãtur, a quorum motu clamor tantus fiebat, ac ſi mundus deſtrui videretur. Cumque ipſe eodem terrore compulſus ad Eccleſiam vellet fugere, & quid eſſet, quod videbat inquirere, audiuit quod illi tres montes tres Cluniacenſes Abbates eſſent, videlicet, ſanctus Oddo, & ſanctus Maiolus, & ſanctus Oddilo, qui Domnum Petrum Abbatem vt ſecum ad cælum tollerent veniſſent. Sed cum tempus quo tollendus erat inquireret, item audiuit, quia iuxta Principis Apoſtolorum feſtum veniret, & eum de monaſterio tollerent. Euigilans autem Frater ille de Abbatis ſui vicino obitu nimis contriſtari cœpit. Quod tamen non eo feſto accidit quo putabat. Nam pater ſanctus vicinum Apoſtolorum feſtum viuendo tranſijt. ſed circa feſtum quod Cathedra ſancti Petri Apoſtoli dicitur ad gaudia æterna migrauit. Obijt ergo ſenex venerabilis, maturus æuo, ſed probitate maturior, ſepultuſque eſt in ſpelunca, quæ de cella venerandi Patris Alpherij in Oratorium B. Michaelis Archangeli mutata eſt. In quo loco, quæ meritis eius reuerentia debeatur, ſæpius demonſtrauit. Sergius namque Monachus, & monaſterij armarius pro negligentijs ſuis ſæpe á viro Dei argutus fuerat. Quadam veró die maligno ſpiritu inſtigante eum non ſua merita, ſed correctionis ſuæ amaritudinem memoraret, contra viri Dei ſepulchrum expuit, & quem Fratres monaſterij quaſi viuentem pronis ceruicibus in eodem loco ſalutare conſueuerant, Iudęorum more conſpuere non expauit. Mos autem cum adhuc viueret viri venerabilis fuit, vt ſubditorum culpas puniret, ne futuræ vindictæ eos negligendo ſeruaret: conſuetudinis ergo ſuæ dignitatem poſt mortem etiam ſeruans, eundem Monachum grauiter percuſſit: nam vbi contra ſepulchrum expuit, facies eius intumuit, & os ita torſit vt maxilla diſpoſita ex latere videretur. percuſſus vtique tunc primum cognoſcere Abbatis ſui magnitudinem cœpit, cum eũ, cui quaſi mortuo exprobrauit, viuere melius poſt mortem, & dignitatis ſuæ vigorem tenere altius didicit. Sed cum magnis doloribus ingratus paternis beneficijs torqueretur, liuenti facie, tumentibus labijs, cinctus doloribus ad venerabilem virum Abbatem meum Simeonem venit, reatum ſuum confitendo aperuit, & meriti ſui dari ſibi pœnam tantæ audaciæ dignam poſtulauit. Cui venerab. Abbas reſpondit dicẽs. Si ab illo percuſſus es curare te nullus alius poteſt. Iuſtus ergó Monachus redijt, & ante ſepulchrum venerab. Viri in oratione proſtratus, faciei, & oris incolumitatem promeruit. Os namque quod ad derogationem ſancti ſputum eiecit, percuſſum doluit, atque eo verba proferente pœnitentiæ ſalutem recepit, vt Patris ſui iuſtitiam, & pietatem contra detractorum fallaciam probaret, quia nimirum, vt magiſter bonus errantem percuſſit, & vt pius Pater, quem percuſſerat ſanauit. Felix vtique qui vtrumque potuit, videlicet & percutiendo corrigere, & ſanando mulcere. Hoc autem idem Sergius Monachus retulit, ſed me petente relationis ſuæ miraculum Domni Abbatis Simeonis teſtimonio confirmauit. Vrſinus namque Monachus non valde huic diſſimile ſolet narrare miraculum. Ait enim, quod quadam die Tuſciam apud Eccleſiam ſancti Michaelis Archangeli plures monaſterij Fratres conuenerunt, inter quos, erat Leo Barianus, & Vrſus Ramarius. Tunc, vt fieri ſolet confabulantibus, ſermo incidit, vt Abbatum monaſterij opera, & Religio conferrentur. Sed cum ad Abbatem Petrum, omnẽ monaſterij, tam Religionem quam exteriorum rerum collationem referrent, idem Vrſinus Monachus laudatoribus Patris ſui reſiſtere vehementer cœpit. Cumque iam nec detractionibus parceret, Fratres eum monere cœperunt, vt à talibus verbis ſilere debuiſſet: ille autem ſilere noluit, ſed quantum ſibi placuit, nequiter loquendo proceſſit. Eadem veró nocte ille quem ſpreuerat ei in ſomnis apparuit, atque ab eo inquirere inſtanter cœpit, dicens. Sic Vrſine? Sic debet Monachus loqui de Abbate ſuo? Qui cum ea, quæ vigilans dixerat memoraret, & illum cui quaſi abſenti detraxerat, non ſolum præſentem, ſed etiam priſtina auctoritate præſtantem cerneret, cum magno timore ſui reatus, ſibi dari veniam precabatur. Vir autem ſanctus ei indulgere noluit, ſed ante altare oratorij eum ducens regulari diſciplinæ ſubdidit, atque acriter verberare cœpit, vt inter dolores exclamaret, & quid dormiens pateretur, patenter vocibus indicaret. Cum Fratres accederent, & clamantem excitarent, ordinem flagellorum expoſuit, atque ad eorum veritatem, & victoris præſentiam confirmandam ſcapularum liuores teſtes produxit. Quod profecto miraculum mihi Vrſinus idem dixit. Sed certius rem ſcire volens, cum ab Vrſo Ramario quęrerem, ſe clamantem inter verbera Vrſinum audiſſe dixit, & in euigilante, verberum ſigna vidiſſe. Quibus nimirum ſignis oſtenditur, quo vir Sanctus æternæ dignitatis honore potiatur, qui eos quos in hoc ſeculo nutrierat, & corrigere docendo poſſit, & caſtigationibus emendate. Nam vit vitæ venerab. Oddo Veſtaraſius, quia magnæ veritatis, & ſanctitatis fuerit, nemo qui eum benè nouit ignorat. Hic ſæpius narrare conſueuerat, quia fre-

frequenter ſibi appareret, & eius, ſi in aliquo erraret facta reprehenderet. Præterea memorato Sergio Monacho cuiuſdam malæ conſuetudinis vſus inoleuerat, vt in vno loco diu fixus permanere non poſſet. Quadam vero nocte venerab. Pater ei apparuit, & de mobilitate ſua terribiliter obiurgans, ſe eum in proximo correcturũ minatus eſt. Poſt non multos vero dies idem Sergius de ſolario cecidit, & coxam fregit, atque ex illo iam die monaſterium circumcurſare non potuit; Hæc autem & huiuſmodi (vt iam diximus) Pater venerabilis in diſcipulorum correctione feciſſe cognoſcitur, vt ad horam ſuæ vocationis eorum nullus imparatus inueniretur Quorum profecto nonnullos ſæpe præmonuit, & vt ſe ad vicinum exitum præpararent, imperauit. Ioannes quidem Romanus, Monachus eiuſdem monaſterij noſtri, qui etiam ad hoc Venuſinum monaſterium mecum venit, quantæ ſimplicitatis, & Religionis vir fuerit à multis agnoſcitur: Hic autem in caſtro ſancti Adiutoris, cum cæteris Fratribus manere iuſſus fuerat. Quadam verò die ad monaſterium veniens, id quod apud memoratum caſtrum nouiter geſtum nouerat retulit dicens, Domno Leoni Barenſi Magiſtro eiuſdem caſtri heſterna nocte, Domnus Abbas Petrus in ſomnis apparuit, eique dixit. Frater Leo quare tu negligenter agis, & debitam pſalmodiam defunctis Fratribus nequaquam reddis? feſtina, & præpara te, quia ſub magna eris celeritate moriturus. Euigilans autem timore prænunciati ſibi obitus pauere mirabiliter cœpit. Cui etiam ſequenti nocte venerab. Abbas Conſtabilis apparuit, & eadem dixit. Ex qua ipſi mirum geminata viſione, ita territus eſt, vt in Eccleſia pſallens bis quotidie ex ordine Pſalterium repeteret, & ab omni illa iam ſua otioſitate quieſceret. Poſt aliquantos verò dies idem Leo Monachus languore correptus obijt, atque quod veritatem viuendo dixerit, moriendo firmauit. Hæc autem mihi Ioannes venerab. Monachus, adhuc viuente eo, qui viſionem ſuæ mortis viderat, narrauit, quæ cum in eius obitu impleta didici, credere ea etiam cœpi, quæ per memetipſum non vidi. Huius beatiſſimi viri Petri natalitia feſta peraguntur 4. Nonas Martias, Amen.

De S. Petro tertio Abbate, & Epiſcopo Policaſtrenſi.

TV quoque proterno deuotis Petre labore
Carminibus celebratus eris, ſi pandere vati
Ora tamen promptaq; velis præbere iuuamen
Ipſe voluntati, tu verus ergo ſecundes
Natus, & hic igitur nutritus in vrbe Salerni
Moribus haud prauis pollens, Alpherij honores
Cui dedimus primos, carnis ſæcliqué ſecundum
Vincla nepos, vitam nimijs, moreſque pudicos,
Cum vellet Patris memorati affectibus, atque
Deuoto cum corde ſequi venerátius. Aedes
Adueniens Clauſtrique aras, & templa, Leonem
Appetit, & ſacra præcingi veſte requirens
Fit monachus, ſanctique habitu ſimul induit artus
Ordinis, & viuit Clauſtri deuotus in æde.
Qui mox tam feruens ſtuduit virtutibus, atque
Viuere cœnobij ſub leges, viuere caſtè,
Viuere cœleſti Regi ſimilarier illis
Patribus antiquis quo conferetur in eſu.
Nam ſumpſiſſe cibos tam parcè fertur, vt omni
Quinque quadrageno ſolum cum panibus artus
Tempore paſcebat, ſolum his contentus, & eſcis.
Cluniacus mundi fines tunc Ordo per omnes
Florebat, cunctiſque viris virtute coruſcans
Sanctus habebatur, celebri cum nomine fama
Magna vagabatur, quapropter Petrus odore
Ordinis illectus ſuſceptis fratribus illis
Linquere cœnobium duxit, quoque nauibus æquor
Conſcendit, magnos Pelagi trananſque per amnes
Tendit iter velis, faciénſque per æquora greſſus
Ligguriam peruenit, vbi quia mitis egenis
Pauperibuſque viris quod ſecum duxerat aurum
Iam dederat, cœptamque viam ſequeretur habebat
Nec quia ſpem, precibus ſe dans hac fatier alto
Incipit; Omnipotens miſerorum fautor eorum
Expoſcunt qui, iuſtor, opem miſeratus ab alto
Da nobis, vt cœnobij, qui liquimus ædes
Ergò tui, nos vincla ligent maiora, ſequamur
Teque per horrendum callem, de more Redemptor
Da mundi miſeratus opem, da cœpimus vt qua
Soluere poſſimus, tu noſtra incœpta ſecundes.

Hæc

A

Hæc vbi dicta dedit ſurgens propè littus, arenamque
Aequoris incedens anulum, gemmamque nitentem
Auratam reperit, pretium ſat cuius abunde
Per totum ſufficit iter, quo viuere poſſent.
Cluniacas igitur veniens deuotus in ædes,
Eſt patre honorificè ſuſceptus Vgone, tenebat
Qui regimen Clauſtri: ſeniores attamen omnes
Poneret vt Petrum puerorum in claſſe cicebant
Abbatem, quo iura queat perdiſcere, & arcti

B

Ordinis aſpiciat vitam, quas pectore vires
Ponderet & proprio teneat, ſi dogmata poſſit
Promptus adire, ſequi nec non veſtigia Fratrum.
Quis dicens, reſpondit Vgo venerabilis iſte;
Si, Fratres, ſocijque, Deo non miſſus adiret
Noſtra in clauſtra, foret ſi non deuotus & altis
Numinibus, ſi non eſſet diſtantibus oris,
Ducier haud poſſet ſolo noſtri Ordinis vnde
Nomine per totum celebri, quia cenſeo verum

C

Deuotum, miſſumque Deo ſociarier extat
Dignior in Fratrum Conuentu, fatus & iſtac
Sub clauſtri Petrum deuotas ſuſcipit ædes.
Qui fuit ad Patrum promptè quæcunque paratus
Sic præcepta ſequi, alterius ſic velle ſtudebat,
Parebatque celer, quo ſeptem, aut plura (ſtupendum
Omnibus) in Fratrum Conuentu ſolus agebat
Sæpe miniſteria, aſt vitam cum quinque per annos
Cluniaca egiſſet ſub ſede, Cauenſe reuerſus

D

Cœnobium, veluti doctus cœleſtibus aulis
Scriba vocabatur, Clero populoque petente
A Duce Giſulfo Policaſtra Præſul in Aede
Eligitur, Domini, ſed vir terrena repellens,
Haudque ferens mundi ſtrepitus cum tempore multo
Haud ibi vixiſſet, rediens ad propria, vita
Internæ ſtudijs ſolito de more vacabat.
Vir Leo ne clauſtrum interea venerabilis Abbas
Orbetur Petro dubitans, cum pondera ferre
Præ ſenio minime poſſet, regimenque nequiret
Exercere ſenex, accitis Fratribus vna
Dat regimen Clauſtri Petro, Petrumque præeſſe
Fratribus imperitat Paſtoris munus habentem.
Cœnobij curam ergo Petrus ſuſcepit, & aulæ
Sacratæ regimen, Fratreſque aſtringere norma
Cluniaca, rituque ſtudens ſic reperit omnes
Duros corde nimis ſequier, proprioſque volentes
Vidit apetitus, venerando vt verba Leoni
Porrigerent clamoris; eos pro pace bonoq;
Cœnobij Petrus dimiſit, pone Cilentum
Se tulit ad templum, ſanctique Archangeli in ædes
Quam plures coniunxit vbi, legeſque ſub ædes
Cluniacas quas ipſe habuit, didicitque, receptis
Fratribus impoſuit ſeruandas, iura deditque
Cluniaco de more ſequi, ſectarier vſum,
Viuendique modum docuit, quoque dogmata Clauſtri.
Haud plures ceſſere dies, à Patre Leone,
Fratribus, & reliquis ad clauſtra Cauenſia Petrus
Quæſitus quando redijt, normamque fugabant
Quam prius, & totis depellere viribus omnes
Conabantur, ouans ſummoque è pectore libans
Gaudia quiſque fouet, recipit, peragitque libenter.
Creſceret ergo Petri totas eum ſancta per oras
Vita, & fama virum. quam plurima copia ſeclum
Contemnens, ſæclique dolos, vanoſque triumphos
Proijciens ad clauſtra fugit, deuotius ara,
Seque Deo tribuit, Petro venerabili, & vltro
Subdit colla: viri totque aduenere fideles
Tegmina quo fertur Petrum donaſſe ſub vna
Sacra die pluſquam treis millibus, atque dicaſſe
Altiſono in clauſtris, habitumque dediſſe petitum.
Dilatare domos clauſtri tunc cenſuit heros
Diuinus, Præſulque locum diſponere & aptum,
Vt mage conuerſis, virtute operante polorum,
Quod totum expleuit, fabricare anguſtia quantum
Illa eſt paſſa loci, ſedes permiſit ac arcta.

A *Cœnobio perfecto igitur, vehementius illic*
Collecti tanto Fratres diuina ſtudebant
Exercere, ſacris rebuſque vacare, recentis
Spiritus haud ſolum feruor, deuotio verum
Sedis ad hæc quanto Monachos peragenda ciebat:
Quos inter Fratres Petrus venerabilis heros
Tam rigide in clauſtro reliquis cum Fratribus, atque
Conuerſabatur caute; tam flexus ad aras
Deuota cum mente Deo ſuperiſque polorum
B *Vota dabat; tantas horas, noctesque ſerenas*
Peruigiles ducebat, erat tam frigore preſſus
Nullus vt è tanto, magnoque ex agmine Fratrum
Illius haud poſſet vitæ tolerare rigorem;
Pone etenim cellam Domini vir condere quandam
Piſcinulam ſibi fecit aqua, quam ſæpius alto
Quando cadunt pluuiæ, pluuijſque cadentibus omnis
Terra madet, quandoque tonat cælum omne fragore,
C *Et venti ſternuntur, habent animalia quando*
Omnia frigus, hyems cum lapſa æſtate propinquat
Sæpe inquam intrabat, meditans & frigora Chriſtus
Plurima, quæ terris fuerat perpeſſus, ouabat.
Præterea potum vini ſic ſpreuit, vt eius
Amiſſa iam voce, quaſi ſtomachoq; relapſo
Sumeret, vt modicum vix ſummo à Præſule poſſet
Cogier Vrbano. Loricam ex ære per artus
Inſuper occultè cinxit, putreſceret omnis
Illius, & caderet confracta è corpore donec,
D *Viſeret ergo die quadã vt ſibi ſubdita paſtor*
Cœnobia egregius, venit venerabile Petro
Fratre Spoletino deſcendens ſanguine, nec non
Petro Troiano venit Comitãtibus inquam
Vltro Tereſinum, ſanctique Ioannis; ibiq;
Cum miſſas altare ſacras celebraret ad ædes,
Atque miniſterium cum quidam ſegnis in ara
Efficeret, vitream confregit lampada, & aram
Deſuper effudit liquidum ſparſumque liquorem,
Cum liquor veſtem fuſus maculaſſet, in ædes
Prædicti Michaelis vbi venere, madentem
Curarunt oleo veſtem producere, veſtis

A *Vt maculas delere, oleumque educere poſſent:*
Aſt ita mirandum cunctis? ſine ſordibus, vlla
Labe nec inueniunt maculatam, fuſa liquore
Ac ſi non eſſet, conſperſo oleoque lauata.
Contigit hoc etiam memoratis ædibus, eſſet
Cum malè ſeruatum, ſolitis arciſque repoſtum
Nec foret Abbatis floccum, muſtela repertum
Corroſit, mordens ſcidit. Venerabilis ergo
Abſciſſum aſpiciens veluti per membra furorem
B *Concipiens repulit, iaciendum iuſſit eique*
Scindere, quæ minime timuit præcepta iubentis
Præſulis, abſque mora peragentes ſedulo Fratres
Hoc ipſo poſuere loco, quo dentibus omne
Corroſum abſtulerant, terris ſed craſtina quando
Lux redijt, cæloq; vmbras dimouit ab alto
Muſtelam inueniunt Fratres (mirabile viſu)
Deſuper extinctam floccum, fatiſque peremptam.
Præterea bonus hic paſtor, quod pone Cilentum eſt
C *Dum clauſtro viſens Diui Michaelis adeſſet,*
Et caſtri ſancti Agricolas Rogerius omnes
Dux Seuerini nimijs cruciatibus, atque
Sæpius afflictos cum tormentaret ad iram
Cogeret & mentem Patris venerabilis, vna
Cumque diè nequiter faciens excederet vſum
Affligendi inopes, ac ſi Michaelis haberet
Se prope conſpectum, Michael, ſic fatus ab alto
Cardine, ſic ſeruos Michael ſic diue tueris?
Percutienſque ſolum baculo, diſcedimus inquit
D *Hinc iterum, tot probra etenim, diſcrimina, pœnas,*
Damnaque tot nobis tolerare inflicta nequimus.
Hæc habuit vir Petrus, vbi non parua ſequuta eſt
Vltio, cum longe quoniam Rogerius eſſet
A clauſtro, coleretque domum, domus alta repente
Concidit, & paruum natum concuſſa peremit,
Qui ſiquidem puer extinctus prouectus in arces
Cælorum fuit, aſt patrem compunxit, ab iſto
Vulnere percuſſus quoniam diuinitus aras
Cœnobij deuotus adit, quoque poplite flexo
Depoſcit compunctus opem, Monachale requirens

Cin-

A *Cingier atque babitu; ſociatus Fratribus boram*
Mortis ad extremam ſub clauſtro finijt annos.
Praterea vellet Calabros inuiſere Fratres
Cum Pater in templo Matthai, ſiue ſub aras
Agmine Apoſtolico, qui octaua in ſede locatur
Propoſuit celebrare ſacrum; veniſſet ad ades
Cùm dictas autem propius, procedere Nautas.
Imperat, aſpiciens pacata per aquora ventos
B *Aptos eſſe nimis, Matthao & vota reuertens*
Ad proprias donare domos delibarat, ergo
Aequoris in reditu dubitans Aquilone fremente
Damna, marique fidem non dans promiſſa, ſacrumque
Haud complere volens, melius procedere cœptum
Duxit iter, verum Diui prope templa, ſacraſque
Sedes venit vbi ſubmerſa naue. ſub vndas
Concidit, & terram proiectus nando per aquor
Venit, & inuenta ſunt veſtes illius vnda
C *Sic vacua, ſiccaq; ſalo, pelagoque fuiſſent,*
Ac ſi proiecta nunquam, lymphamque bibiſſent.
Aſt, vbi tellurem tetigit ſolemnia diuo
Miſſarum celebrauit, & id promiſerat vltro
Reddere, quod votum compulſus reddidit inde.
Inſuper haud ſileam cum quidam nauibus aquor
Sulcantes vellent Caieta allabier oris,
Nobilis, vt iuuenis cuiuſdam Fratribus illuc
Cognatiſque eius delatam ducere ſponſam
Poſſent, ſub medijs vndis, pelagoque profundo
D *Sternuntur venti, c&loque tonitrua ab alto,*
Diſiectaque cadunt pluuia, mare ſauit & imber
Turbidus ingeminat, manifeſta pericula ponti,
Vnde reformidant homines, formidine terror
Implet, & illorum pauitantia pectora; cumque
Spes euadendi, certam minitantibus vndis
Mortem nulla foret, quidam eſt inuentus eorum
Qui Petro mage notus erat quapropter in altum
Extendens cum voce manus hac verba profatur;
Alme Pater miſerere precor, miſerere tuorum
Seruorum quos vnda maris, fluctuſque feroces
Aequoris exponunt morti, da magne Redemptor
Humana carnis, meritis concede Cauenſis
Abbatis, ſanctiſque Petri venerabilis orbe
Actibus in toto claris, praſentia vexant
Aequoris, vt ſerui quos iſta pericla polorum
Numine defenſi nulla feritate quietas
Aſpiciant vndas, remeentque ad propria lati.
Hac vbi deuotè fudit mirabilis vnda
Impetus, & turgens aquor, ventique minantes
Fata quieuerunt, nec motio cernitur vlla.
A Calabris clauſtris deuota Cauenſia clauſtra
Viſeret vt quidam Frater veniebat, iterque
Dum faceret, fuit hoſpitio ſuſceptus ab vno
Qui lautas menſas, epulaſque parauerat illo
Solemnes, diteſque die, multiſque vocatis
Frater, vt ipſe etiam vellet communibus, eſcis
Paſcier oratur nimium, iuxta Ordinis ille,
Quod leges non poſſet ait complere, ſed illis
Sapius impulſus bis, terque quaterque rogatus
Sumere communes eſcas promiſit, & omnem
Ponere carne famem, ſed dum pro talibus eſcis
Menſa parabatur iam Frater itinere laſſus
Membra petit pauſare, leuis per corpora ſomnus
Pauſatoque intrat, donanti, & feſſa quieti
Corpora, ſacrati Petrus venerabilis Abbas
Cœnobij apparens irata voce profatur;
Ergo ne tam ſubito prauis aſſenſibus vltro
Succumbis Frater? ſic talis an Ordo Cauenſis
Extat? an hoc. ſcelus fieri permittit? euntes
Perque viam Fratres directi, vt carne cibentur?
Audijt hac Frater, culpamque agnouit, & orans
Suppliciter petijt veniam, venerabile verum
Imperitante Petro nudatum corpore totum
Veſtibus & proprijs exutum verbere cedi
Damnatur, qui poſt ictus, & verbera, ſomno
Corpora corripiens hac ſeductoribus eius
Vt carnes ederet dixit, non limine veſtro
Nondum diſcubui menſis, non corpora paui
Carnibus, aut merui cruciarier ictibus, atq;

Ver-

Verberibus cadi, quid nunc conuiuia ſumam A
Veſtra igitur? veſtraſque dapes ſi ſumpſero, veſtris
Carnibus & paſcar, qua damna ſubire merebor?
Ordinis ergo mei ſanctos ſectarier vſus
Definite, & ſanctas leges ſeruare: recepta
Omnia cumque illis narraßet flagra, ſopore
Amplius haud carne impulſus fuit vnde cibetur.
Nomine frater erat quidam Friderisſius, extra
Qui ſtans cœnobium cunctos ſic ſegniter annos B
Duxit, & infandis vitijs prauiſque nitorem
Ordinis & ſancti turpauit dogmata clauſtri
Actibus, & grauibus correptus febribus ades
Venerit infirmus clauſtri, ductumque ſub horas
Viderit extremas ſe, & claudere lumina, nec non
Cedere paulatim fatis, tamen ora rubore
Candebãt, peccata patri ſcelerataque geſta
Pandere qui moriens igitur peccata fateri
Nolebat, varijs languor cruciatibus omni C
Corpore vexabat, poſito nec corporis agri
Carcere ſubijcier fatis, mortiſque tenebras
Tendere nec poterat, complere & munia vita
Dominicum cœleſte etiam corpuſque metipſum
Fecerat indignum quo viuens ſegniter atque
Occultans malefacta patri, ſcelerataq; geſta
Sapius oblatum renuebat ſumere, tandem
Fratribus admonitus patefecit crimina Petro
Abbati, culpaſque graues confeßus ab alto
Poſcebat contritus opem: venerabilis autem D
Tunc Heros ſupereſſe videns nil temporis, vllam
Sumeret vt ſaltem pœnam confeſſus abiret
Crimine ne tanto impunis morientia fratris
Corpora corporeis pœnis admittit: vt autem
Iniunctam abſoluit pœnam, languentia clauſit
Lumina, & exutus membris mortalibus auram
Extremam vita ſpirauit, & oßa reliquit
Condier in tumulo, ſed ſpiritus aſtra ſubiuit.

Praterea Petrus alter erat Patantius iſte
Moribus haud prauis pollens, ſed crimine quodam
Punctus auaritiæ, grauiter cum membra cubili
Languida pro morbo concederet, atque dierum
Cerneret extremas horas, aſſiſtere vidit
Damona auaritia infectum, ſecumque loquentem
Hac gaudens: Hodie frater mittendus in Orci
Regna mihi donandus eris, mecumque Barathri
Limina deſcendens, quoniam ſtat in arce Tarenus
Ille tibi, nummoſque tenes contra Ordinis huius
Dogmata: percipiens hac frater Damonis ergo
Verba minaſque ſuis alijs dum viueret orbe
Actibus haud prauis fiſus qua fecerat, omni
Tergora poſthabito miſſoque pauore minatur
Cędere Luciferum baculo, qui Lucifer inde
Abſceſſit, fratremque nimis terrore reliquit
Aff.ctum, diraque animi formidine preſſum.
Cœnobij tunc forte ſenex per compita quidam
Incedens clauſtri fratrem pro febre iacentem
Longius audiuit donare & reddere voces:
Sed ſolum inueniens ſermone ſilentia cum quo
Rupiſſet quarit, cui ſigno frater (ab ore
Haud poterat dare verba etenim) cum craſtina terris
Lux veniet quacumque inquit monſtrabo requiris.
Omnia mane igitur redeunti ex ordine narrans
Aeger frater opem poſcit veniamq; patrati
Criminis inquirens, vt crimen tale rogauit
Suggerat Abbati, agnoſcens venerabilis autem
Hoc Petrus, vt culpam pro tanto crimine ſoluat
Corporea ſubdit pœna, ſine crimine eoque
Permiſit ſub morte die diſpergere vitam
Cœleſteſque poli gaudentem euadere in auras.
Frater Vgo cum morte dies dum febre grauatus
Cerneret extremos, morienti & Petrus Olympo
Cœnobij de more animam ſuperoque tonanti
Commendaret: Aues bina Pater inclyte, dixit

Aeger Vgo, aſſiſtunt, quarum pulcherrima & alba eſt A
Altera & horribilis, nigroque accincta colore.
Quaeſo igitur nigram eÿcias, tunc prouidus Abbas
Iuſſit aquam Triadis benedictam in nomine ferri,
Illam cumque precans aſpergeret, illico frater
Iam moriens nigram vidit diſcedere, eunte
Qua, ſubito veſtes mortales liquit, & arces
Spiritus inuehitur Cœli fruiturus in æuum.
Vir quidam mundanus homo venerabilis ædem B
Pone Petri tumulatus erat, noctesque per omnes
Singultus lacrymiſque dolens fundebat, & omnes
Queſtubus implebat ſedes, conqueſtio verum
Cum nimium Petro foret iſta moleſtior, atque
Cum ſemel audiſſet quadam ſub nocte querelas
Clamoreſque celer, nulla mediante moraq;
Exijt è cella, flentemque & ſæpe dolentem
Arguit & lachrymas dantem, tunc ore gemendi
Præbuit oppreſſo finem, dehinc nulla ſepulchro C
Vox audita viri eſt clamantis, nullaque flentis.
Cœnobio miles Gallorum ex gente per annos
Vixerat haud paucos quidam deuotus, & atra
Sæcla fugans, mundique decus, ſub clauſtra ſuperno
Seruierat Domino, quando male cautus honores
Delitiaſq; orbis, titulos, vanoſque triumphos
Proſpiciens, quæ cuncta prius quaſi putrida ſpreuit
Stercora, poſt habuit clauſtrum, monachūq; reliquit D
Tegmen, & induitur mundanis veſtibus, atque
Arma capit tractanda manu: poſt temporis autem
Non parum cum ſe aſpiceret feciſſe proterue
Atque erraſſe nimis, mortis dignumque metipſum
Mittier in tenebras cenſeret, ob ore querelas
Sæpius emittens, mœrentia corda fatigans
Sæpius, & lacrymis Petri venerabilis huius
Abbatiſque ſui meritis confiſus, ad aras
Cœnobiumque redit, viuens & plurima raptu
Quæ conquiſierat ſecum portauit, vt autē
Amiſſum Petrus redeuntem agnouit, in ore
Gaudia demonſtrans, animo quoque lætus in ædem
Suſcipit, & ſociat clauſtro, quas detulit autem
Secum ſpreuit opes, omnes foueaque cremari
Iuſſit ab igne Petrus; faciens hæc prouidus autem
Venturos monuit magno teneantur amore
Cum monachis; aſt damna animæ permittere nolint.
Plurima ſunt huius patris venerabilis orbe
Splendida facta Petri, lepidis contexere chartis
Omnia ſi vellem, ſi quot miracla (regebat
Illius in terris artus dum vita) patrauit
Pandere & eximijs vellem celebrare camenis
Non poſſem ſi muſa mihi Mantoa liquerem
Pegaſidum madefacta dabit deuota canenti
Rubor & adiungat vires, loquererque per annos
Nec ſi millenos, huius præconia laudum
Præſulis attingam, ſed quæ ſunt dicta ſuperſint
Pro vita, miracla patris poſt funera mox fert
Dicere Muſa: Igitur Petrus venerabilis anno
Quo terrenis poli petiturus in æthera gaudens
Linquere debebat, Ioannes nomine quidam
Frater ſub clauſtro viuens, dum nocte ſopori
Corpora donabat media, hæc inſomnia vidit
Nempe quod excelſi tres magno robore montes
Sede mouebantur propria, motique futura
Damna minabantur mundo, tantuſque per æther
Clamor pro tali motu fiebat, vt omnis
Machina terreſtris, moleſque hæc magna reduci
In nihilum cenſeretur, rueretq; per æuum.
Frater id aſpiciens nimia formidine preſſus
Cum fugeret peteretque aras, & quærere vellet
Quid viſum crudele foret voce audijt alta
Quod ſunt Cluniaci Abbates tria culmina montis
Scilicet Oddo pater, Maiolus, & Oddilo, ſecum
Qui vt ferrent venere poli ſuper æthra Cauenſis
Abbatem clauſtri Petrum, ſolemnia quando
Sedis Apoſtolicæ celebrantur principis ara:
Corpora corripiens autem proiecta ſopore
Frater & euigilans duro ſub corde premebat

Sæpe

Sæpe dolens gemitus, lachrymaſque edebat inanes A
Præſulis expectans mortem, ſolemnis vt ergo
Cathedræ præfati deuenit principis, Abbas
Febribus arreptus languentia membra cubili
Collocat, & iuxta viſum Ioannis, in arces
Spiritus æthereas ſociatus ab agmine diuum
Corpore diuiditur petiturus, & illius oſſa
Deuoti condunt fratres ſub rupe verendi,
Quæ fuerat quondam ſedes Alpherij in vrna
Quæ quoties idem Petrus monſtrauerit Abbas B
Virtutes, & fata nimis miranda ſequuntur
Eiuſdem quæ geſta orbi teſtantur in æuum.
Sergius in primis etenim quia ſegniter annos
Ducebatque dies monachus venerabile Petro
Sæpius argutus fuerat, ſuadente Barathro
Hic igitur cultore, locum quo clauſa iacebant
Corpora nil pauitans infando conſpuit ore;
Quemque ſalutantes pronis ceruicibus omnes
Poplite adorabant flexo, non territus iſte
Iudæo de more auſit maculare, ſed alto C
Iudice percutitur, quoniam cum contra ſepulchrum
Expuit, intumuit facies, & crimine tanto
Euoſit pertorta nimis: miſerabilis ergo
Vndique pro labijs tumidis cruciatibus actus
Appetit Abbatem Simeonem poplite flexo
Atque manifeſtat crimen, veniamque precatur
Atque petit deuotus opem, cui præſul, ab illo
Sanior effectus fueris, quo noueris eſſe
Percuſſum te frater, erit tua tuta medela
Qui tua plaga fuit, faciem ſanabit & illc
Cuius ad imperium tumuit, fuit oſque retortum. D
Tunc frater ſub corde dolens venerabilis vrnam
Deuota cum mente ſubit, proſtratus humique
Depoſcit compunctus opem, patrataque plangens
Crimina, curatur facie, curatur & ore.
Conuenere olim plures prope fluminis vndas
Nomine cuiuſdam Tuſci, ſimul ore loquelas
Miſcentes fratres ſancti Michaelis in æde
Quos inter Bariſanus erat Leo frater & Vrſus
Rammarius (fratreſque velut ſolet inter) agebant
Cœnobij de rebus, opus tanti Ordinis, atque
Abbatem Petrum, Petrique inſignia facta
Vnanimes cum laudarent, obſiſtere ſolus
Vrſinus voluit monachus, mutuſque ſileret
Infando nec geſta patris venerabilis ore
Irrideret, eo demens procedere fando
Amplius & nequiter voluit, ſed nocte ſequuta
Lumina non clauſit, dulcique effuſa ſopori
Membra dedit, vigilans quem iam contempſerat, illum
Aſpicit in ſomnis irata voce loquentem
Hæc ſecum ſic Vrſe tuo das frater honores
Abbati? ſic de proprio diſſoluere linguam
Præſule dic debet monachus? tunc improba frater
Commemorans quæ fatus erat, pro crimine patri
Depoſcit veniam, Petrus venerabilis autem
Ante aras illum ducens, ita verbere cœpit
Acriter in totis membris affligere, vt inter
Tot pœnas clamaret, amens quoſi gutture voces
Rumpebatque omnes pro tali eumque rumore
Veniſſent fratres, monachum ſomniſque gementem
Vidiſſent miracla ſtupent, & corpora ſomno
Illius excutiunt, velit & cupientibus orant
Dicere clamoris cauſam gemituſque, cubile
Qui erectus vigilanſque dolens ex ordine ſomnis
Omnia quæ vidit manifeſtat, & omnia narrat.
Inſuper haud poterat memoratus frater in vno
Sergius eſſe loco, per quicquam temporis, inde
Hincque vagabatur, ſed ſæpius, ergo ſoporem
Quadam nocte pater capienti apparuit, atq;
Acriter obiurgat, citius ſeque eſſe daturum
Crimine pro tali pœnas denunciat, idem
Ergo dies frater poſt paucos Sergius alto
Corruit & coxam fregit, percuſſus & ædes
Amplius haud clauſtri potuit remeare vagando.
Præterea extremum & mirabile terminet iſtud
Tot miracla patris. Ioannes frater ab vrbe

Iuſ-

Iuſſus vt in caſtro Diui cum fratribus annos
Adiutoris agat, ſacrata Cauenſia quadam
Clauſtra die adueniens, quæ in caſtro retulit iſte
Geſta loquens fuerat, media ſub nocte Leoni
Barenſi quod Petrus ait venerabilis vt quid
Tam Leo ſegnis ades? & quid pro fratribus orbe
Migratis, animiſque pijs non debita ſolueis?
Scito igitur quod ſaua cito tria numina vita
Rupent filia tua, loca nigraque mortis adibis.
B *Euigilans terrore Leo correptus, & horas*
Viueret aſpiciens quod paueas, territus hæſit
Atque reformidans, flexus bis quolibet aris
Deuota eum mente die lachrymanſque propheta
Omnis Dauidis pſallebat cantica, donec
Correptus languore, (pater venerabilis Abbas
Dixerat vt Petrus) perijt ſub mortis amore

C Hactenus de Petro qui primus inuentus eſt Policaſtr. Epiſcopus. Cæteros qui ante ipſum huius Eccleſiæ habenas rexerunt non habemus, deperditis, vt diximus, monumentis.

2 ARNALDVS Policaſtrenſis Epiſcopus teſtis fuit donationis Adalatiæ comitiſſæ Siciliæ & Calabriæ, quam fecit Petro Epiſcopo Squillacenſi de Eccleſia ſanctæ Mariæ de Roccella cum iuribus & pertinentijs ſuis anno ab Incarnatione Domini 1110. 13. Kal. Martij Indictione 6. documentum dabimus in Epiſcopis Squillacenſibus. Poſt Arnaldum qui ſucceſſerit vſq; ad Innocentij III. tempora non habemus. D Legitur enim in eiuſdem Pontificis regeſtro epiſtola ad Clerum, Populum, Epiſcopumque Policaſtrenſem vt benignè Cardinalem Apoſtolicæ Sedis Legatum ſuſcipiant, & debitam reuerentiam impendant, nomen autem Epiſcopi in ea non exprimitur.

3 N. . . cuius nomen non habemus Saponariæ Marſicenſis diœceſis Archipresbyter poſt diutinam Policaſtrenſis Eccleſiæ vacationem à Capitulo Epiſcopus electus eſt, ſed cum aſſenſum Federici Regis Sicil. expetijſſent Canonici & ex ipſis aliquos in Siciliam deſtinaſſent nuncios, Rex quendam Medicum ſuum Iacobum virum indignum contra canonicas ſanctiones intrudere volens, minis & indignatione ab ipſis extorſit, vt Iacobum

A eligerent Epiſcopum, ij verò metu & mœrore exterriti, quod Rex iubebat effecerunt, elegeruntque contra legitimum iam electum, is fauore Regis à Tarentino & ſanctæ Seuerinæ Archiepiſcopis, Epiſcopoque Gerútino munus conſecrationis accepit, & ad Policaſtrenſem Eccleſiam acceſſit, quem Policaſtrenſes tanquam Epiſcopum accipere renuerunt, remque totam ad Innocentium III. detulerunt, quæ cum diu ventilata in Romana Curia fuiſſet, priorem electionem Saponariæ Archipreſbyteri idem Pontifex confirmauit, ſecundam Iacobi tanquam vitio factam irritam declarauit, datis literis ad Epiſcopum Caputaquenſem & Abbatem Cauenſis cœnobij 15. Kal Iulij pontificatus ſui an. 14. B qui fuit ſalutis 1211. Porro literæ ſunt tenoris ſequentis exſcriptę ex regeſtro eiuſdem.

Epiſcopo Caputaquen. & Abbati Cauen. Salernitanæ diœceſis.

Policaſtren. Eccleſia dudum proprio viduata paſtore, cum ipſius Capitulum, ſicut pro eius parte fuit propoſitum nobis, obtenta licentia eligendi dilectum filium Archipresbyterum de Saponaria in Epiſcopum vnanimiter elegiſſent, quoſdam ex Canonicis in Siciliam tranſmiſerunt ad aſſenſum Regium obtinendum. Vnde cum Rex nec ſuper hoc, nec ſuper quibuſdam perſonis alijs poſtea, quod non licuit, nominatis, ad eorum potuiſſet deſideria inclinari; & ex parte ipſius Regis ſuggeſtum fuiſſet eiſdem comminationibus intentatis, vt Iacobum eius medicum nominarent: ipſi Regis metuentes indignationem incurrere, dolentes pariter & inuiti dictum Iacobum elegerunt. Qui cum dil. fil. N. G. ſancti Theodori Diaco. Card. Apoſtolicæ Sedis Legati, & Regis literis ad venerabilem fratrem noſtrum Archiepiſcopum Salernitanum acceſſit, pro confirmationis & conſecrationis gratia obtinenda, D ſed Archiepiſcopus prius quam in negotio ipſo procederet noſtræ reſponſionis oraculum requiſiuit. Cui dediſſe recolimus in mandatis, vt ſuper electionibus in Policaſtrenſi & Satrienſi Eccleſijs celebratis procedere retardaret, cum diſponeremus ad Regis præſentiam noſtros nuntios deſtinare, per quos ſuper his & quibuſdam alijs noſtram plenius intelligeret voluntatem, vnde cum Archiepiſcopus memorato Iacobo reſponſum Apoſtolicum reſcripſiſſet, proprijs literis noſtrarum tenore literarum inſerto; idem commotus dicitur reſpondiſſe, reuertar ad Regis curiam, & ab his qui eligi me fecerunt, ſuper conſecratione mea fauorem & auxilium obtinebo; verum eo-

dem

dem poſtmodum apud Regē multipliciter laborante pro conſecrationis munere obtinendo, ſupradicti Capituli nuntij, Cardinali præfato mandatum noſtrum ad Archiepiſcopum memoratum directum exponere curauerunt; ſupplicantes eidem ne dicto Iacobo ad conſecrationis gratiam obtinendam auxilium vel fauorem impenderet, ad Sedem Apoſtolicam appellarunt, cum autem Card. noſtras ab eis literas quæſiuiſſet, & ipſi earum penes ſe authenticum non haberent; ipſe inducias eiſdem indulſit, infra quas dictas ei literas vel earum tenorem ſub ſigillo ſupradicti Archiepiſcopi præſentarent. Quorum receſſu propter turbationem temporis retardato, ad Cardinalis præſentiam redeuntes, cum peterent inducias prorogari, Card. ipſe reſpondit ſe nullum eis terminum aſſignare, ſed ipſi bona fide quàm citò poſſent ad ipſius præſentiam cum noſtris literis, vel earum tranſcripto redire curarent, cumque maris turbatione pacata ſe ad iter accingerent redeundi, in eiuſdem Card. præſentia prouocationem primitus interpoſitam innouarunt: dictus verò I. apud Meſſanen. remanēs ciuitat. per venerabiles fratres noſtros . . . Tarentinum & ſanctæ Seuerinæ Archiepiſcopos, & Epiſcopum Geruntiuum de mandato Cardinalis ipſius obtinuit conſecrari, & prædictis Canonicis reuerſis ad propria, è veſtigio ſubſecutus ad Policaſtrenſem Eccleſiam conſecratus acceſſit: quanquam enim Policaſtrenſes Canonici tanquam Epiſcopum recipere renuiſſent, porro cum ijdem nobis poſtmodum ſupplicaſſent vt quod de dicto Iacobo tam perperam factum fuerat, auctoritate dignaremur Apoſtolica retractare, venerabili fratri noſtro Cuſentino Archiepiſco, & dilecto filio Abbati Floris dedimus in mandatis, vt tam ſæpedicto Iacobo & Policaſtrenſi Capitulo, quam etiam Salernitano Archiepiſ. euocatis, vt comparerent per ſe vel per reſponſales idoneos, coram eis inquirerent ſuper præmiſſis plenius veritatem, & quod inuenirent per ſuas nobis literas fideliter intimarent, vt per ipſos certiores effecti, prout expediret in eodem negotio procedere curaremus, vnde Archiepiſcopus, coniudice non valente propter guerrarum pericula intereſſe; de ipſius tamen conſenſu in negotio iam dicto procedens, admiſſis teſtibus ſuper ipſo productis, indagauit diligentius veritatem, quam ſub ſuo ſigillo ad noſtram præſentiam deſtinauit. Cum autem propter hoc nuper procuratores partium ad Sedem Apoſtolicam acceſſiſſent per dilectum filium N. B. tit. ſanctæ Suſannæ Presbyterum Cardinalem ipſis auditorem conceſſum, acta inſpici fecimus diligenter Qui cum nobis quæ inuenerat explicaſſet, intelleximus per depoſitiones teſtium, & literas Card. prædicti coram Archiepiſcopo Cuſentino exhibitas manifeſte probatum, quod Eccleſia Policaſtren. vacante, de præfato Archiepiſcopo concors fuerat electio celebrata, & quod nuntij deſtinati ad aſſenſum Regium obtinendum, illum cum inſtātia requiſitum obtinere minime potuerūt; quodq; res per Regis familiares ipſius cognita voluntate, quod prædictum Iacobum eligi cupi[illegible]ent, cum poſtmodum nominarunt. Item quod poſtquam innotuit dicto Iacobo per Apoſtolici reſcripti tenorem, eidem ab Archiepiſcopo Salernitano tranſmiſſum, quod Archiepiſcopo memorato à nobis inhibitum fuerat, ne ſuper electionibus Policaſtren. & Sarnen. Eccleſiarum procederet: ipſe ad Regis Curiam redijt pro conſecrationis munere obtinendo. Rurſum quod poſtquam Card. præfato huiuſmodi prohibitio extitit per Policaſtrenſis Eccleſiæ nuntios reſerata, & dilatio ad noſtras ſuper hoc literas vel earum tenorem ſub ſigillo Salernitani Archiepiſcopi exhibendas ab eodem nuntijs ipſius indulta; nec non poſt appellationem ad nos interpoſitam, dictus Iacobus fuerat in Epiſcopum conſecratus. Cum ergo nobis conſtiterit electionem ipſius Iacobi non ſolum contra ſtatuta canonica, verum etiam contra conſtitutionis tenorem inter Romanam Eccleſiam, & illuſtris memoriæ Imperatricem Conſtantiam ſuper Epiſcoporum electionibus initæ, quæ procul [illegible] dicto innotuit Card. cum & nos illam ſibi miſerimus, & ipſe in literis quas Cuſentino Archiepiſcopo deſtinauit, de illa fecerit mentionem, minus canonice celebratam, alia non caſſata, de conſilio fratrum noſtrorum, inquiſitione ſuper grauibus qua in perſonam ipſius Iacobi publicè dicebantur omiſſa, cum factum in ſe ipſo exiſteret vitioſum, electionem ipſam irritam decreuimus, & inanem. Interdicentes eidem executionem Pont. officij non rite ſuſcepti, Policaſtrenſi Capitulo noſtris literis iniungendo, vt in electionis negotio, de præfato Archipresbytero c[illegible]bratæ, concorditer procedentes, eandem metropolitano ſuo præſentare procurent confirmandam vel infirmandam ab ipſo, pro vt de iure fuerit faciendum. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus quod à nobis eſt ſententialiter faciatis appellatione remota, firmiter obſeruari, contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. *Datum Lateran. XV. Kal. Iunij anno XIV.*

Scriptum eſt ſuper hoc in eundem ferè modum Policaſtren. Capitulo. *Eccleſia veſtra dudum, &c.*

In eundem ferè modum ſcriptum eſt ſu-

ſuper hoc Salernitano Archiepiſcopo. Datum Lateran. &c.

Quatuor Capitula Regni Siciliæ, quorum modo meminit Innocentius in Epiſtola, [illegible] memorantur ab aliis. Hæc ita vero eſt, nec conſtitutio, vt ait Innocentius, cum Conſtantia [illegible] mater, & Siciliæ Regina, hac [illegible] habe[illegible] Innocentij, quæ nuper edidit Franciſcus Boſquettus, Imperatrix vero Conſtantia [illegible] Panormi [illegible] miſit ad Ducatum Spoleti, quæ filium ſuum in Marchia [illegible] nutriebat, & perduxit ad ſe, coronari fecit in Regem. [illegible] cum eo regnare: Direxit autem [illegible] nuncios cum muneribus ad Dominum Innocentium devotiſſime poſtulans, vt Regnum Siciliæ, Ducatum Apuliæ, ac Principatum Capuæ cum cæteris adiacentibus ſibi, & filio ſuo concedere dignaretur ſecundum formam qua prædeceſſores eius conceſſerunt illa Regibus prædeceſſoribus. Ipſe vero ſagaciſſimus Pontifex diligenter attendens, quod priuilegium conceſſionis indultorum primò ab Adriano, & renouatū poſtmodū a Clemente ſuper quatuor Capitulis videl. electionib. legationibus, appellationibus, & conſilijs, derogat non ſolum Apoſtolicæ Sedi, verum etiam Eccleſiaſticæ libertati, mandauit Imperatrici, vt illis Capitulis renunciaret omnino. Et cum ea non eſſet aliquatenus conceſſurus, tentauit illa propoſitum eius muneribus immutare, quod cum efficere nequiſſet, miſſis honorabilibus nuncijs Anſelmo Neapolitano Archiepiſcopo, Aymerico Syracuſano Archidiacono, Thoma Iuſtitiario, & Nicolao [illegible] poſt tractatum diutinum obtinuerunt conceſſiones priuilegiorum innouari, Capitulis illis omnino remotis ſub cenſu [illegible] & hominio conſuetis, priuilegium non peruenit ad illam mortis acceleratione præuentam. Hæc ad verbum retulit Antoninus. Chron. par. 3. tit. 19. cap. 1. §. 1

3 Fr. GVILLELMVS de Licio Ord. Minorum Epiſcopus fuit, teſte Petro Rodulpho Toſſinianenſi, circa annum Dom. 1222. quod mirum videtur doctiſſimo Vvadingo in Apparatu ad prim tom *Videtur*, inquit, *aliquantulum admiratione dignum, quod viuente ipſo humillimo (Frat [illegible] inſtitutore, valde bmuſmodi ſuorum Fratrum promotionibus aduerſante, vt alias diximus, tres primi* (nempe Ruffus Anconitanus, Gabriel Policaſtrenſis, Petrus Groſſetanus, & Simeon Aſſiſienſis Epiſcopi) *& paulo poſt quartus ad Epiſcopalem eueherentur dignitatem, niſi fortaſſis grauia eorundem in Eccleſiam obſequia, aut eminentia merita difficultatem hanc ſuperarint, & præmium hoc omnino ſibi vindicauerint.* Hæc ille.

4 N. . . . per obitum Epiſcopi Policaſtrenſis ex Archidiacono eiuſdem

A Eccleſiæ a Capituli minore parte elegitur, aut deinceps ex mandato Gregorij IX. qui per ſuam [illegible] at Capitulum vt caſſata prioris [illegible] ad alium intenderent Canonicam ſubſtitutionem Antiſtitis. an idem Archidiaconus fuerit ad eam dignitatem aſſumptus ignoratur. Scripta fuit epiſtola illa anno [illegible] Salutis vero 1237. Nonis Septembris. Extat in eius Regeſto tom. 4. fol. 48.

B

5 IOANNES Caſtellomata Salernitanus nobili familia natus per Georgium S. Euſtachij Diac Card. Apoſtolicæ Sedis Legatum Epiſcopus Policaſtrenſis delectus ab Innocentio IV. Pontifice ann. 1254. 10. Kalend Nou [illegible] confirmatur, Capituloque Policaſtrenſi [illegible] a [illegible]

C dem, vt ex epiſtola [illegible] 26 fol. 181. anno ſui Pontif. 12. in Reg. Vat. legitur. Paulo poſt [illegible] ex [illegible] vel morte oppreſſus, vel ad aliam dignitatem tranſlatus. Ex hac nobili Caſtellomata familia nuper obijt [illegible] noſter Pyrrhus Aloyſius eruditiſſimus, ac digniſſimus Aſculanæ Eccleſiæ in Apulia Epiſcopus de quo ſuo loco

6 MARIVS ſucceſſit Ioanni paucoque tempore hanc rexit Eccleſiam, & ad ſancti Marci in Calabria Epiſcopatum tranſlatus eſt anno 1256, 15 Kal nd Auguſt. de quo ex lapſu memoriæ in noſtro S. Marci Epiſcoporum catalogo non meminimus. Ponendus eſt ante Fabianum, ſeu Fabritium

D 7 FABRITIVS, ſeu FABIANVS Epiſcopus S. Marci ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt ab Alexandro IV ann. 1256. 15. Kalen. Aug. cui commendat [illegible] Marcum olim Policaſtrenſem, tunc S. Marci Epiſcopum, in epiſtola Vat Regeſt. nn. 378. fol. 198. anno Pontificatus ſui ſecundo.

8 BARTHOLOMÆVS an. 1278. memoratur in Regio regeſt. Neapolitano.

9 THOMAS huius Eccleſiæ Epiſcopus mortalitatem expleuit an. 1358.

10 FRANCISCVS Capograſſus Salernitanus ex Decano Capnanæ Eccleſiæ ab Innocentio IV. die 10. Kalend. Feb. anno 1356.

1356. datus eſt ſucceſſor Thomæ, conſecratuſque eſt Epiſcopus, de quo in Reg. A
Vat. epiſt. 53. fol. 11. In cuius viuis anno 1371.

11 NICOLAVS vixit ſchiſmatis tempore, qui cum partibus Antipapæ Clementis VII. adhæſiſſet, ab Vrbano VI Epiſcopatu mulctatus eſt extremis diebus ſui Pontificatus, vt habetur in lib. Prouiſ. Prælatorum Bonifacij IX. erat is Ordinis Minorum expreſsè profeſſus, qui poſt aliquot annos defuncto ſucceſſore Luca, ad gremium Eccleſiæ reuerſus eidem Policaſtrēſi Eccleſiæ præficitur à Bonifacio anno 1403. 7. Id. Febr. obijt anno 1417.

12 Fr. LVCAS de Rocca Contrata eiuſdem Ordinis Minorum in admoti Nicolai locum Policaſtrenſi præficitur Eccle- B
ſiæ anno 1392. tranſlatus deinde ad Bellicartienſem anno 1403. 7. Id. Feb.

13 ROBERTVS Epiſcopus Squillacenſis viuente Luca in ſchiſmate tranſlatus ad hanc Eccleſiam anno 1413. potius videtur intruſus quam legitimus Epiſcopus.

14 NICOLAVS Abbas monaſterij ſancti Ioannis ad Picum Ordinis S. Baſilij Policaſtrenſis diœceſis defuncto Roberto à Capitulo delectus eſt Epiſcopus ann. 1417. ſequenti 7. Kal. Martij à Martino V. confirmationem accepit; id narrat lib. Prou. Prælat. forte obijt anno 1438.

15 IACOBVS Lancellottus Tropienſis Eccleſię Decanus per obitum prædeceſ- C
ſoris creatus eſt Epiſcopus 9. Kal. Nouembris 1438. mortuus eſt anno 1445.

16 Fr. CAROLVM Neapolitanum Ord. Eremitarum ſancti Auguſtini ſacræ Theologiæ eximium doctorē Eugenius IV. ad hanc ſedem prouexit anno 1445 pridie Id. Apr. cuius mentio in Actis Conſiſt. & in Regio Regeſt. Neap.

17 Fr. HIERONYMVS de Vinea Ord. Prædicatorum Policaſtrenſis erat Epiſcopus ann. 1455. teſte Theodoro de Valle in lib. Vir. Illuſtr. Ord. Præd. p. 3.

18 Fr. HENRICVS Languardus Panormitanus Ord. Præd. Neapolit. Regis à
ſacris Confeſſionibus menſe Octob. 1468. D
eandem ſedem adeptus eſt. Tranſlatus eſt anno 1471. ad Eccleſiam Acheruntinam.

19 GABRIEL Altilius Lucanus Latinę linguæ peritiſſimus, lepiduſque poeta in Regia aula ſummæ exiſtimationis, iunioris Ferdinandi Regis Neapol. præceptor à Sixto IV. fuit adlectus Epiſcopus an. 1471. 14. Kal. Octobr. heroico carmine excelluit, vt Pontani, atque Actij teſtimonio, antiquis vatibus exæquaretur. Factus Antiſtes, vt Ionius refert in elogijs, à Muſis per quas profecerat celeriter deceſſit; ad ſacras litteras Præſuli dignas confugit. Magnopere celebratur teſte Iacobo Gaddio in libro eruditiſſimo de Scriptoribus non Eccleſiaſticis, Altilij epithalamium Iſabellæ Aragoniæ, in quo miram habet, ac ſingularem eruditionem, tum facundiam, teſte Gyraldo, qui ſubdit, affectatim tamen in quibuſdam, idem epithalamium longe optimum appellat Scaliger, qui tamen authorem carpit, vt nimium atque verboſum. Illud alia comitantur epithalamia, quæ generatim tangit Poſſeuinus in lib. 18. Bib. ſel. vbi memorat non paucos Poetas egregios. Mortuus eſt in ſacrata Sacerdotij Sede ſexaginta annis major. Salutis vero 1484. tulit Pontani pietate ſupremi officij nobile carmen, quod pro titulo vrnæ marmoreæ incideretur.

Et tibi dant tumulos Muſę, meritumque ſepulchrum,
Et tibi dant titulos, quæ tibi culta Choris
Altili o venerande iaces hic, hac iacet vrna
Pontificale decus, Pontificalis honos.
Ergo agite o Nymphæ Sebetbides, ergo age virgo
Parthenope ad tumulum ſpargite veris opes
Sparge tuos flores, florum fœcunda patule
Et ſic ſparge tuas Antiniana roſas
Altilio requiem dic o chare, dic age Chie
Luceat Altilio lux ſine fine meo.
Quiſquis adeſt pia verba ſonet, madeatq; ſepulchrum
De lachrymis madeat Pieri rore tuo.

At de ijs carminibus hoc iudicium protulit Gaddus, extremum ornauit Pantonus carmine, quod pro titulo vrnę marmoreę incideretur ſanè ingenioſo, & nobili, ſed parum graui, minuſque congruo Pontifici ſacro, cuius Pontificalem honorem, & decus attollere dū vult, eleuare videtur leuitate. Peramœna, & nimis tenera lachrymarum roſis, florum, nympharum, pieriedis, charitit. quæ nomina molliunt, & amœnitates ethnicas redolens Pontanus ad ſatietatem ſuis in tumulis reperit nulla fere diſtinctione perſonarum.

20 Fr. HIERONYMVS Almenſa Neapolitanus Ord. Prædicatorum Altilio ſuccedit die 10. Ianuarij 1485. vir Theologica ſacientiæ, prudentia, & in rebus agendis experientia longe clariſſimus, ſumma apud Neapolitanorum Regem exiſtimatione ſub ipſo varijs functus muneribus, eiuſdēque apud Alexandrum VI. orator Romæ exceſſit domeſticus, vt vocant ſacri Palatij, Prælatus anno 1493. die 4. Ianuarij ſequentis noctis hora quinta, die ſequenti nobili funere cōditus eſt in templo D. Mariæ Virginis ſuper Mineruā. Refert Theodorus de Valle lib. 4. Virorum Illuſt. Ord. Prædicatorum Hieronymi cadauer Neapolim tranſlatum fuiſſe, ac reconditum in Eccleſia S. Dominici in ſepulchro quod

paren-

parenti, & ſibi paulo ante poſuerat eum, hac inſcriptione.

Hieronymus ex religioſa Prædicatorum familia Policaſtrenſis Pont. & Bernard. Phyſic. Cataldo Almenſæ patri, ne officium in paternum cinerem detineret, & ſibi & poſteritati poſuit an. MCCCCLXXXXI.

21 GABRIEL Guidanus Liccienſis in demortui Hieronymi locum declaratus eſt Epiſcopus ab Alexandro VI. eodem anno 1493. die 7. Ianuarij, tertia ab obitu Hieronymi. Ita in Actis Conſiſt.

22 ALOYSIVS Cardinalis de Aragonia per deceſſum, ſeu ceſſionem Gabrielis hanc habuit commendatam Eccleſiam quam dimiſit cum regreſſu an. 1504.

23 BERNARDINVS Laureus Spoletanus hanc Eccleſiam obtinuit à Iulio II. anno 1504. die 22. Aprilis fato ceſſit anno 1516.

24 IOANNES Neapolitanus accedēte aſſenſu Aloyſij Cardinalis Aragoniæ delectus eſt Antiſtes die 18. Auguſti 1516.

25 PYRRHVS-ALOYSIVS poſtquam per aliquod tempus huius Eccleſiæ fuiſſet Epiſcopus, eam liberè reſignauit die 30. Ianuarij 1530.

26 BENEDICTVS Cardinalis Accoltus factus eſt Adminiſtrator eadem die 30. Ianuarii 1530. quam Eccleſiam, & ipſe reſignauit ſub Paulo III. an. 1535.

27 ANDREAS MATTHÆVS Cardinalis Palmerius hanc habuit commendatam Eccleſiam 5. Iulij 1535. Obijt 1537. de quo alibi.

28 FABRITIVS, vel FABIVS Arcel'a Neapolitanus clara, & nobili ſtirpe natus, Epiſcopus Biſignanē ſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus 5. Maij 1537. Sedit ann. 5. eamque reſignauit.

29 VBERTVS Cardinalis de Gambara fuit Adminiſtrator nono Ianuarij, anno 1542. deinde onus cum regreſſu, vt tunc mos erat, depoſuit an. 1543. die 8. Iunij.

30 NICOLAVS FRANCISCVS de Maſſenella Neapolitanus Policaſtrenſem Pontificatum obtinuit. Ex ſupradicti Cardinalis ceſſione die 7. Iunij 1543. triginta & quatuor omnino annos hanc rexit Eccleſiam, obijtque anno 1577.

31 LVDOVICVS Bentiuolus Bononienſis Comitis Conſtantij filius, vtriuſque Signaturæ Referēdarius die 4. Iunij 1577. creatus eſt Epiſcopus Bononiæ munus cōſecrationis accepit ab Annibale Craſſo Fauentino Epiſcopo in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Monte, poſt annos quinque à ſua Præfectura tranſlatus eſt ad Eccleſiam Tiphernaten. de quo ibi primo tomo.

32 FERDINANDVS Spinellus clara, vetuſtaque familia Neapoli natus Ferdinando Seminariæ Duce patre Epiſcopus Neocaſtrenſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus 4. Decembris 1581. Neapoli mortem obijt. In Eccleſia S. Catharinæ de Funarijs tumulum accepit, vbi epitaphium hoc.

Ferdinando Spinello Ferd. Ducis filio poſthumo, cui tractanti arma Tribunus Militum à Philippo II. Hiſpaniarum Rege delectus eſt ad ſacram militiam adeunti Neocaſtrenſis primum, deinde Policaſtrenſis à Gregorio XIII. Pont. Max. Carolus Spinellus maior natu contra votum ſuperſtes fratri vnanimi F. C.

33 PHILIPPVS Cardinalis Spinellus Epiſcopus fuit Policaſtrenſis, deinde Auer-

ſanus 1605. de quo vide Auerſanorum Epiſcoporum noſtram ſeriem tomo prim. A

De quo nec ſilētio prætereundum, quod poſt annum vigeſimum ab eius obitu in Eccleſia S. Dominici hoc honorarium eidem monumentum marmore inſculptum fuit, Petro Antonio Archiepiſcopo Roſſanenſi nepote curante;

Philippo Cardinali Spinello ex
Ducibus Seminariæ, & Principibus Cariati, Archiepiſcopo
Coloſſenſi, Epiſcopo Policaſtrenſi primum, tum Auerſano.
Apoſtolicæ Cameræ Clerico, & B
Legato apud Cæſarem, Feriatienſes ſumma cum poteſtate
Prolegato,
Alijſque, egregia cum laude muneribus adminiſtrandis clariſſimo
Pietate, Prudentia, dexteritate & ingenti felicitate non impare
Omnibus æque caro, ac ſemper
ſuſcipiendo
Qui in ipſa Auerſ. diœceſis luſtratione obijt quinquagenario C
maior
Petrus Antonius Spinellus Archiepiſcopus Roſſanenſis
Patruo de ſe optimè merito,
grati animi monumentum Spinellianæ propter areæ fontem à
ſe conſtructum,
Anno ab eius abitu xx. à Chriſto nato MDCXXXVI.

D

34 HILARIVS Corteſius Neapolitanus Clericus Regularis Theatinus doctrina, & morum integritate egregius, qui abſente Spinello, huius Eccleſiæ vices diu geſſit, à Paulo V. datus eſt ſucceſſor eidem Cardinali Spinello anno 1605. die 6. Iunij. Exceſſit ſub eodem an. 1608. obeſite Septembri menſe; vir Cæſarij, Pontificijque iuris ſcientiſſimus, plura reliquit ſui ingenij monumenta, quæ in Neapolitano D. Pauli tabulario extant.

35 ANTONIVS Sanctorius effectus eſt Policaſtrenſis Epiſcopus die 26. Aprilis 1610. poſt longam annorum ſeriem extrema clauſit anno 1629.

36 VRBANVS Feliceus Aquilanus I.V.D. amœnique ingenij vir, & eruditus amicus noſter, nec eo cogitante ab Vrbano VIII. Pont. Max. Policaſtrenſis Epiſcopus declaratus eſt, anno 1630. die 4. Martij. Synodū diœceſanam collegit an. 1632. quam Romæ typis edidit eodem anno. Præfuit laudabiliter annis quinque, & in ipſo ætatis flore extinctus eſt anno 1635. ſcripſit Feliceus teſte Leone Allatio de viris Illuſtribus, & addidit de ſumma Trinitate, ad Vrbanum VIII. Panegyricum habuit coram eodem Pontifice in ſacello Quirinali ipſo Trinitatis die Biuiū . . . . Epiſtolare, vbi Panegyricus de Trinitate præſidium parat, alterum ad Dominicum Grauinam ex Prædicatorum familia, alterum ad Antonium Carraciolum Clericum Regularem. Centurias, notationes nondum cuſas. Hiſtoriæ Pontificis iuriſdictionis auctore Michaele Bouuel notationes Plura apud ipſum vidi ſui ingenij monumenta, quorum non meminit Allatius. Parabat ſuæ Eccleſiæ hiſtoriam, ſed morte præuentus egregius Præſul eum ipſa interijt.

37 PETRVS ſucceſſit Vrbano ab Vrbano VIII. Pontifice, ad hanc dignitatem euectus die prima Octob. 1635. obijt ſub Innocentio X. anno 1652.

38 IACOBVS Meſſanenſis electus die 26. Auguſti 1652. viuit.

SARNENES

EPISCOPI.

SARNVS ciuitas mediterranea eſt Principatus Citerioris ad radices montis poſita, vbi fluuius Sarnus fluit, vnde Sarni nomen fecere, ad quatuor millia mortalium complectitur, & alit in regione fertili, & amœna. Quando fuerit condita, aut quis eius fuerit auctor, nullus commemorat; antiqua tamen eſt, quam Sarnus fluuius celebrem reddit, huius meminit Virgilius Æneid. 7.

Sarraſteis populos, & quæ rigat æquora Sarnus.

Flu-

Flumen eſt memorabile Sarnus, in eoq; qua arte, qua caſu, quę proijciútur miraculoſa naturæ virtute omnia in lapides conuertuntur, vt Strabo, & Plinius ſcribunt. Neronem Imperatorem Sarni ſalubres aquas per quadragintaquinque m.p. Baias, ac Miſeno deduxiſſe ad delitias ferunt. Giſulphus Salerni Princeps Sarnum ſuæ ſubiecit poteſtati, eumque Rodulpho nepoti ſuo dono dedit, anno 975. vt Herimpertus narrat. Poſt multa verò ſæcula Vrſinis Nolæ Comitibus, Coppolis, Tutauillis, ac Columnenſibus dynaſtis, titulo Comitatus ceſſit, nunc ſub Regia poteſtate eſt. Hanc perbellè nobilitarunt pacis, bellique artibus inſignes viri, inter quos recenſendus Marianus ille Abignete. Italicæ militiæ gloria ſingularis, vnus ex illis tredecim Italis præclariſſimis, fortibuſque militibus, qui ad gloriam Italici nominis cum totidem Gallis viris virtute non imparibus pugnarunt, ac vicerunt, Ferdinando Rege Catholico règnante: huius facti hiſtoriam narrat Guicciardinus, Iouius, alijq; præclaræ notæ. Scriptores inter quos Cæntalicius laudat Marianum,

Ibat ante omnes Marianus gloria Sarni.

Quis huic ciuitati protulerit Euangelij lumen non ſatis conſtat, poteſt autem ex coniectura cum cæteris huius prouinciæ ciuitatibus didiciſſe ſacra Chriſtiana. Epiſcopali dignitate exornata eſt ab Alfano primo Salernit. Archiepiſcopo, ex Apoſtolica Alexandri II. auctoritate an. 1066. Giſulfo Guaimarij filio, vltimo ex Longobardis Salerni Principe Sarnum dominante. Primus Epiſcopus creatus eſt Riſus, qui Baſilicam Cathedralem titulo S. Michaelis Archangeli erexit, quam deinceps magnificentius exornarunt, ac pene reædificarunt à fundamentis ſucceſſores Epiſcopi. Quatuor habet hæc Baſilica dignitates Primicerium videlicet ſecundum ab Antiſtite, Archidiaconum, Cantorem, ac Archipresbyterum, octoque Canonicos, alioſque Presbyteros, & Clericos. Aliam habet hæc ciuitas collegiatam Eccleſiam ſancto Matthæo Apoſtolo ſacram, vbi octo Canonici deſeruiunt, virorum monaſteria quatuor, inter quæ ſanctæ Mariæ de Fere Ordinis Minorum Conuentualium, vbi iacet Gualterus Ioannis Brennæ Hieroſolymæ Regis filius. Sanctimonialium ſeptum vnum, xenodochia duo, duo montes Pietatis, laicorum ſodalitia octo. Diœceſis Sarnenſis anguſta eſt, tribus oppidis, & vno caſtro habitata, quorum nomina ſanctus Martinus, ſanctus Valentinus, Striannm, & Cæta Tauri, in quibus Parochiales Eccleſiæ quatuor, Presbyteri, & Clerici eorum ſeruitio addicti quamplures, virorum cœnobium vnum, & laicorum ſodalitia aliquot. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus ducatorũ Regni 1300. Taxa verò in libris Cameræ Apoſtolicæ flor. 66. cum dimidio. Epiſcopi Sarnenſes ab ipſa ſua primæua inſtitutione ſequentes ſunt tantum à nobis obſeruati in monumentis eiuſdem Eccleſiæ, alijſque ſcripturis, & Actis.

1 RISVS primus Sarnenſis Epiſcopus conſtitutus eſt, ex auctoritate Alexandri II. Papæ, anno 1066. ab Alfano primo Salernitano Archiepiſcopo cuius inſtitutionis monumentum autographum litteris Longobardicis conſcriptum in pergameno extat in tabulario eiuſdem Eccleſiæ, vbi diœceſis, & bona Sarnenſis Epiſcopatus recenſentur in hunc modum.

Alfanus ſanctæ Sedis Salernitanæ gratia Dei Archiepiſcopus.

Omnibus fidelibus orthodoxis, Clero, Ordini, & plebi conſiſtenti Sarnenſis Eccleſiæ per Apoſtolicam inſtitutionem noſtro Archiepiſcopatui ſubiectis, dilectis filijs in Domino ſalutem. Probabilibus veſtris deſiderijs nihil attulimus tarditatis; Fratrem etiam & Coepiſcopum noſtrum Riſum vobis ordinauimus Sacerdotem, cui dedimus in mandatis, vt nunquam Ordinationes præſumat illicitas, ne bigamum, aut qui virginem ſortitus non eſt vxorem, neque illiteratum, vel in qualibet corporis parte vitiatum, aut impœnitentem, vel curiæ, aut cuilibet conditioni obnoxium, notatumque ad ſacrum Ordinem permittat accedere; ſed ſi quos huiuſmodi forte repererit, nō audeat promouere. Afros paſſim ad Eccleſiaſticos Ord. prætendentes nulla ratione ſuſcipiat, quia aliqui eorum Manichęi, aliqui rebaptizati ſępius ſunt probati. Miniſterio atq; ornatui Eccleſ., vel quicquid illud eſt in patrimonio non minuere ſtudeat, ſed augere. Inſuper conceſſimus, & confirmauimus ei diœceſes has, idest à partibus Orientis, incipiente à mare, & ſaliente per fluuia

A Draconteã, ciſque in ſanctum Marcianum & ipſam Eccleſiam ſancti Marciani, cum ſuis pertineutijs, & quantum quantoque pars noſtri Archiepiſcopatus habet in Valenrinu, & quomodo intrat in ipſo fluuio, qui exitde Eccleſia ſancti Angeli, quæ ſita eſt in pede montis loco Lani, & intrat in prædicto fluuio Draconteo, & ipſam iam dictam Eccelcſiam in eodem Epiſcopatu conceſſimus, & ſaliente per ſerram de iam dicto monte, & pertinentiam de Zabellara quomodo ipſæ ſerræ diſcernunt, & quomodo dominatur Comitatum Sarnenſem, ideſt Palmam cum pertinẽtijs ſuis, Iſtricanum cum pertinẽntijs ſuis, & perexiet de Monte-Beſubio, vſque in mare. Hæc omnia conceſſimus vobis, veſtriſque B ſucceſſoribus in perpetuum, cum Eccleſijs, & Parochijs, & adiacentijs ſuis, & cum omni hæreditate illarum Eccleſiarum pertinenres, & cum omnibus Presbyreris, Diaconibus, Clericis, & omnibus Eccleſiaſt. Ordinibus. Separamus exinde hęreditatem ſancti Angeli, quæ ſita eſt in Salerno. De redditu vero Eccleſiæ, vel oblatione fidelium, quatuor faciat portiones, quarum vnam ſibi ipſi prælibatus Riſus Epiſcopus retineat, alteram Clericis pro officiorum ſuorum ſedulitare diſtribuat, tertiam pauperibus, & peregrinis, quartam Eccleſiæ C fabricis nouerit reſeruandam, de quibus diuino erit iudicio rationem reddirurus. Ordinationes veró Presbyterorum, ſeu Diaconorum non niſi primi, quarti, ſeptimi, & decimi menſium ieiunio, & in ingreſſu quadrageſimali, atque medianæ hebdomadæ veſpere ſabbati nouerit celebrandas. Sacramum ſancti Baptiſmaris ſacramentum non niſi in Paſchali feſtiuirate & Pentecoſte meminerit eſſe præbendum. exceptis his qui mortis vrgerentur periculo, ne in ęternum pereanr, talibus oportet remedijs ſubuenire. Vnde auctoritate Apoſtolica vobis præcipiendo mandamus, vt ei ſicut Patri & Paſtori veſtro obediatis, & admonitionẽ eius cum beneuolentia ſuſcipiatis. D Porró decimas & oblationes viuorum, & mortuorum in eius poteſtate dimittite, & iudicia Clericorum, & quicquid ad Epiſcopatum pertinet, eum diſponere, & diffinire ſicut oporter permittite, nec aliquod impedimentum ſibi faciatis de qualicunque cauſa ad eum pertinente, Irreprehenſibile, placidumque fiat corpus Eccleſiæ per Chriſtum Dominum noſtrũ, qui viuit, & regnat cum Deo Patre, & Spiritu ſancto per omuia ſęcula ſęculorum, Amen, & valete. *Datum & ſcriptum per manum Marini Clerici, & Primicerij, & Cancellarij, & Bibliothecarij ſanctæ Salernitanæ Eccleſiæ, anno Deo propitio Principatus Giſulfi eximij Principis vigeſimo quinto, & nono anno Pontif. D. Alfani deuotiſſimi Archiepiſcopi. De menſe Martio, tertia die Ind. 4.*

A Riſus vero bonus Epiſcopus Eccleſiam D. Michaelis Archangeli titulo pro Cathedrali erexit; & cum diu bene populum ſibi creditum rexiſſet, mortem obijt, in eadem ſepultus Eccleſia, annus vero, ac obitus dies ignoratur.

2 IOANNES huius nominis primus an ſucceſſerit Riſo, non cõſtat, hanc tamen regebat Eccleſiam ſub Gelaſio II. Pontifice anno 1119. quo electus Sarnenſis notatur quodam inſtrumento permutationis bonorum.

3 PETRVS Sarnenſis Epiſcopus anno 1134. ſubſcripſit donationi Enrici Comitis de Sarno pro monaſterio Cauenſi.

B

† *Signum Crucis factum eſt manu propria Comitis Enrici.*
† *Ego Guilielmus filius Veillelmi filij q. Agerij.*
† *Petrus Epiſcopus Sarni interfui, & ſubſcripſi.*
† *Ego Falco de ſancto Petro.*
† *Ego Veillelmus de Toloſa, &c.*

4 IOANNES II. eius memoria habetur anno 1156. Is interfuit Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. celebrato anno 1179. eodem quippe anno, vel initio ſequentis defunctus.

C 5 VNFRIDVS Epiſcopus ordinatus eſt anno 1180. Hic Eccleſiam S. ctiſſimæ Trinitatis Sarni Cauenſi monaſterio dono dedit, cuius donationis documentum aſſeruatur in eiuſdem cœnobij tabulario. Vixiſſe aiunt ad annum vſque 1184.

6 N. . . . nomen ignoratur, ſub Innocentio III. diem clauſit extremum circa annum ſalutis 1208. meminit idem Pontifex electionis ſucceſſoris in epiſt. 79. ann. 14. Pontificatus ſui, ad Epiſcopum Capuaquenſem, & Abbatem Cauenſem de confirmatione Policaſtrenſis Epiſcopi.

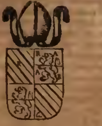
7 ROGERIVS electus eſt anno 1209. vixit vſque ad annum 1216.

D 8 IOANNES III. ſuffectus eſt an. 1216. ſedit annis ſex.

9 N. . . . ſucceſſit Ioanni 1222. poſt hunc vſque ad annum 1255. nullus habetur Epiſcopus, forte idem ad hunc vſque annum ſuam protraxit vitam.

✠

AN-

10 ANGELVS dictus Cachanulpe nobilis viri Adenulphi de Aquino filius electus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus an. 1255. quem Innocentius IV. Capitulo Sarnenſi cômendauit ſuis literis datis Neapoli 8. Kal. Octobris anno pontificatus 14. quæ extant in reg. Vati. num. 396. ſol. 193.

11 IOANNES Sarnenſis Epiſcopus, cui anno 1265. Thomas de Aquino Comes Acerrarum decimas affirmauit quas ſui anteceſſores habebãt in eadẽ ciuitate. Subſcriptum illum ſola litera I aliquando inueni in documento conſecrationis Eccleſiæ ſanctæ Mariæ olim ſancti Pauli de Palearea Ord. Præd. in ſuburbijs Salernitanis anno 1277 menſe Maio, I. Epiſcopus Sarnenſis, in inſtrumento inter Capitulum Salernitanum, & fratres Prædicatores facto eodem anno pro conſecratione eiuſdem Eccleſiæ Ioannes dicitur, qui tunc Salerni erat cum Ioanne Archiepiſcopo Sipontino, & Luca Acernenſi Præſule. Hac tempeſtate, & hoc ſedente Præſule in diœceſi Sarnẽſi Carolus I. Andegauenſis vtriuſque Siciliæ Rex per magnificam Abbatiam Ciſtercienſium monachorum extruxit in loco Gaudi ad radices Vueſuuij montis quam Regalem vallem nuncupauit, & tanquam filiam cœnobio Regalis Montis Bellouacenſis diœceſis eiuſdem Ordinis, quod pater eius Rex Ludouicus prope vrbem Bellumontem anno 1231. conſtruxerat: ſtatuit Carolus in donationis diplomate vt perpetuis futuris temporibus in eo Cœnobio Abbates & monachi nulli admitterentur, qui in Gallia, vel Prouinciæ, aut Fulcherquerij Comitatibus nati non eſſent. Cœnobiũ ampliſſimo cenſu iuribus, ac priuilegijs ditauit, quæ eo in diplomate exprimuntur, quod habetur adhuc in regio regeſtro Neapolitano eiuſdem Caroli ſignat 1274. lit. B. fol. 70. ſic exſcriptum.

Carolus &c. ad futuram rei memoriam.

Celebris, ſcriptum eſt, comprobata apud homines munificentia Principum quæ beneficia digna pro meritis obſequentibus recompenſat; tunc verò celebribus clarere conſpicitur titulis, cum ab eo qui omnia tribuit omnibus, id ipſum quod ſunt, quod obtinẽt, ſe recepiſſe humiliter profitentes, cum gratitudine debita non quod bonorum noſtrorum indigeat, ſed vt de ipſis ſuis donis, & datis tanquam omnium Domino debitum perſoluatur, gratis ſtudent muneribus honorare; profuſam igitur erga nos ſupernæ dexteram largitatis ex multis perceptis beneficijs agnoſcentes, dum ipſius prouehente gratia ſublimati ad regni faſtigium, & in noſtrorum honorum primordijs quã iugiter in progreſſu proſperis ſucceſſibus ſemper aucti, claros triumphos de hoſtibus ipſo donante, qui potuit, noſcimur retuliſſe, ac volentes pro tantis nobis collatis gratijs in conſpectu eius qui dedit, non apparere vacui, ſed munus puræ deuotionis offerre ad honorem Dei & Beatæ Virginis ſpecialiter, cuius patrocinium, nobis multipliciter credimus adfuiſſe, pro ſalute quoque animarum tam noſtræ, quam anteceſſorum & ſucceſſorum noſtrorum, nec non omnium, qui in proſecutione negotij Regni Siciliæ in Dei ſeruitio obierunt, monaſterium in quo per Abbates & Conuentum Ciſtercienſis Ordinis perpêtuo Domino ſeruiatur fundandum, & de nouo conſtruendum duximus in ſolo noſtro proprio ſito in Sarneoſi diœceſi, in loco videlicet qui Gaudi vulgariter hactenus dicebatur, ſed nos cum rem transferentes, cum nomine decreuimus Regalem-Vallem de cætero nuncupari, ſic dotantes illud de proprijs bonis noſtris, quod de ipſorum annuis fructibus, atque prouentibus, & perſonæ inibi ſeruientes commodè ſubſtentari valeant, & tam ad luminaria, quam ad alia, quæ ad diuinum cultum pertinent impenſæ neceſſariæ miniſtrari. Ea propter dicto monaſterio iam incœpto, & per nos Deo auctore complendo noſtra bona & ſpontanea voluntate infraſcripta bona damus, concedimus & donamus, videlicet villam Serigani ſitam in Principatu prope dictum monaſterium cum omnibus iuribus & pertinentijs ſuis determinandis per nos, ſi de ipſis quæſtio oriatur, villam quæ dicitur ſanctus Tetius de Scafato, ſi Abbas Caſſinenſis, qui eam tenet, illam nobiſcum voluerit permutare, alioquin ęquiualens pro ipſa excambium in alio loco aſſignare curabimus monaſterio ſupradicto, loca curiæ, quæ vocatur Hecle, & Campanore, ſita in pertinentijs Neapolis cum omnibus iuribus ſuis, determinandis per nos ſi de ipſis quæſtionem contigerit exoriri, terras laboratorias in pertinentijs Capuaeij de Principatu ſufficientes pro aratris duodecim, in pertinentijs verò Cumarum de Terra laboris, terras ſimiliter laboratorias ſufficientes pro aratris decem & octo

octo, & in Sicilia in loco, qui dicitur Nabida, terras ſimiliter ſufficientes pro aratris quindecim, quorum quodlibet aratrorum erit quatuor boum, omnes vineas noſtras, quas Curia noſtra habet in Caſtro Maris de Stabia, quæ vinum Fianum & Latinum producunt; ius quod Curia habet in certis vineis hominum ipſius Caſtri Maris; in Tunnaria vero Palermi ſingulis annis quinquaginta barrilia de manſee de zurra, & totidem de alia tunnina deferenda per mare cum expenſis noſtræ curiæ vſque Caſtrum Maris de Stabia ſupradictum, in fundaco autem Neapolis decem cantaria de ferro ſingulis annis ad opus monaſterij ſupradicti, de decima quoque olei Boſonti anno quolibet miliaria decem, quæ ſunt ad ſtarium Bari ſtaria quadringenta: in gabella vero ſalis Curiæ in Neapoli anno quolibet quingentos ſuminos ſalis, & in eadem terra Neapolis annis ſingulis quingentas libras de amigdalis, ius inſuper piſcandi in mari Caſtri Maris quantum duæ barcæ piſcari poterunt pro vſu, & ſubſtentatione monaſterij ſupradicti; piſcariam etiam fluminis Squiſati à loco videlicet monaſterij prædicti, vſque ad mare, reſeruato tamen nobis & noſtris hæredibus quod libere poſſimus ibi piſcari facere vbicumque videlicet placuerit nobis & hæredibus ſupradictis. Nemus inſuper Squiſati quod vocatur Frallini pro lignis neceſſarijs monaſterij ſupradicti, ita tamen quod animalia ſylueſtria omnia, eorumque venatio noſtra ſint, & hæredum noſtrorum, dictique monaſterij Abbates ſeu monachi, conuerſi, familiares, ſeu vaſſali animalia ipſa non capient neque venabuntur in foreſta ad animalia: neque licebit ipſis euſdem foreſtæ arbores extirpare, ex quo in toto vel in parte poſſet deſtrui nemus ipſum. Concedimus quoque vt animalia omnia propria dicti monaſterij libere poſſint paſcua & aquam ſumere per totum Regnum Siciliæ, per demania videlicet noſtra, nullæ exinde affidaturæ iure, vel alio quolibet exigendo, exceptis tamen defenſis noſtris, in quibus id eis non duximus concedendum. In prædicto autem monaſterio & bonis præmiſſis ei per nos donatis infraſcriptas conditiones nobis & noſtris hæredibus reſeruamus, videlicet quod tam Abbas quam monachi mittendi ad ipſum monaſterium, omneſque in illo de cætero moraturi de nullis alijs nationibus, quam de Regno Franciæ, & Prouinciæ ac Forchalquerij Comitaribus aſſumantur ac recipiantur, vel morentur ibidem abſque noſtra vel noſtrorum in Siciliæ Regno hæredum licentia ſpeciali; ita quod ſi etiam nobis vel ipſis heredibus aliquem de quauis natione alia quam de ſuperius nominatis in monaſterio ipſo

A contigerit recepi, ſuſceptus taliter nullatenus valeat abſque noſtro vel noſtrorum in ipſo Regno hæredum aſſenſu in hoc habendi de nouo prædicto monaſterio in Abbatem, quod ſi contra conditionem huiuſmodi per Abbates vel conuentum ipſius monaſterij factum fuerit quoquomodo recipiendo monachos vel creando Abbates aliter quam eſt ſuperius ordinatum, & ipſi Abbates, & conuentus ad noſtram & noſtrorum in Regno hæredum requiſitionem per eum quem nos, aut ipſi hæredes maluerint Epiſcopum moniti, taliter receptum monachum, vel creatum Abbatem poſt tres monitiones, quarum quælibet duorum menſium immediate ſuccedentium ſpatio terminabitur, ita quod

B ſex menſes tantummodo huiuſmodi trina monitio comprehendat, non curabunt penitus ab eodem monaſterio amouere, eo ipſo poſſeſſiones, & bona omnia per nos monaſterio ipſi donata pariter & donanda, eorum quoque dominium ad nos & hæredes noſtros plenè, ac liberè reuertantur, & oblatio, donatio, atque traditio de bonis huiuſmodi factæ ac faciendæ per nos in monaſterio ſupradicto nullam penitus obtineant firmitatem, ſed liceat nobis, & prædictis noſtris in Regno hæredibus poſſeſſiones & bona eadem auctoritate propria capere, nullo in hoc iudicij ſtrepitu expectato: ipſius vero monaſterij Abbatibus vel monachis non licebit bonorum ipſorum [illegible] habere, ac ſi ea nunquam fuiſſet dicto mo-

C naſterio, deficiente conditione quæſita, dignum enim & decens fore conoſcitur, vt prędictarum nationum viri, Deo in ipſo monaſterio famulentur, ex quibus vtique nationibus illi prodierunt athletæ, qui Regnum Siciliæ cum multis ſudoribus, & laboribus cum multa inſuper effuſione ſanguinis ad honorem Dei, & ſanctæ matris Eccleſiæ de perſecutorum eius manibus liberarunt. Erit quoque ipſi monaſterio id non modicum fructuoſum, dum degentes in Regno & confluentes ad illud tam multarum nationum ipſarum, & libentius ibidem ſepulturas eligent & alia

D rant in vita, quam in morte beneficia illuc conferant potiora. Ipſi quoque Abbates & monachi ſi de prædictis nationibus aſſumentur, libentiores & promptiores exiſtent ad impendenda orationum ſuarum ſuffragia pro nobis & noſtris hæredibus ac pro prædictis alijs nationum ipſarum in Regno degentibus, & ad illud confluentibus, quam ſi forent de qualibet alia natione, nec erit occaſio diſſenſionis vel ſcãdali multarum inter monachos admiſtio nationum, ſed bonum charitatis, & pacis, quod maxime religioſorum ſtatum ad famulandum quietius Domino firmat, & roborat, quodq; nationum & animorum di-

diuerſitas turbare frequentius, prout experientia docuit, conſueuit, per hoc in ipſo monaſterio fouebitur plenius atque ſeruabitur, ipſumque monaſterium tam in ſpiritualibus quam in temporalibus profectus exinde ſuſcipiet potiores: ſi enim ex nationum varietate muliarum in monaſterio ipſo ſuſcitari diſſidia, & ex diſſidijs, prout nonnunquam euenit Abbatem vel monachorum aliquem per fraudem vel machinationem diſſidentium perimi, quod abſit, contigeret, infamia huiuſmodi rei ad vltramontanas partes perueniens, & monaſterium ipſum diffamans, animos omnium ſic in horrorem & odium obfirmaret, quod nullo vnquam tempore, aliquis de nationibus ſupradictis inducere poſſet in animum, quod ad monaſterium ipſum vellet aſſumi, ſed illud tanquam locum confuſionis & mortis omnes penitus exhorrerent, ſicque monaſterium ipſum temporaliter & ſpiritualiter in diminutionem diuini cultus & obſequij prorſus deficeret, & vacuaretur omnino tam laudabile tamque ſalubre propoſitum fundatoris. Patet igitur quam periculoſum exiſteret nationes vndecumque in ipſo monaſterio admiſceri, quantum etiam fructuoſum exiſtat, quod per illas tantum nationes, quæ nominantur ſuperius in dicto monaſterio, Domino ſeruiatur. Cum enim tam multa prædicti & aliorum ordinum monaſteria de perſonis aliarum nationum ſint in regno Siciliæ inſtituta, ſatis conueniens fore videtur, vt hoc monaſterium de prædictis tantum duabus nationibus ſignanter inſtitutum remaneat, & quaſi quoddam memoriale perpetuum repræſentet quod per nos qui fulti potentia nationum ipſarum dictum Regnum ad laudem Dei de inimicorum Eccleſiæ manibus liberauimus, fundatum eſt pariter & dotatum; & quia tam nobis, quam Regno noſtro eſt à prædictorum fraudibus ſollicite præcauendum per huiuſmodi prouiſionem ſalubrem trahentibus à proditoribus noſtris originem, vel alias contra nos & hæredes noſtros proſequentibus malignandi opportunitas ſubtrahetur, aliſque diſpendijs principalibus obuiabitur, pluraque compendia ſubſequentur, quam ſi pateret indifferenter licentia ſtatuendi, & recipiendi pariter vndecumque Abbates, & monachos in monaſterio ſupradicto. Cæterum quia ſpecialis nos cogit affectio, & rationabilis cauſa monet, vt circa regimen, & curam ipſius monaſterij ſpeciale aliquod ſtatuamus, volumus atque ſtatuimus quod monaſterio Regalis Montis fundato per claræ memoriæ Ludouicum illuſtrem Regem Franciæ patrem noſtrum, ipſum monaſterium Regalis Vallis ſubſit tanquam filia ſpecialis, vt ſicut nos ex dicto

A Rege ſecundum carnis propagationẽ proceſſimus, ita dictum monaſterium Regalis Montis, opus vtique patris manuum per munificentiam filij. monaſterium ipſum Regalis Vallis, quod & propinquitate nominis illi aſſimilare ſtuduimus, in filiam tanquam ſpiritualem ſobolem ſortiatur, & honoretur exinde prærogatiua gratiæ ſpecialis; in cuius rei teſtimonium præſens priuilegium exinde fieri, & ſigillo maieſtatis noſtræ iuſſimus communiri. *Datum apud Lacum Penſilem per magiſtrum Guillelmum de Forumvilla præpoſitum, &c. Regnorum, &c. Anno Dom. MCCLXXVII, die 3. Auguſti 5. Indictione, Regnorum*
B *noſtrorum Ieruſalem anno 1. Siciliæ vero 13.*

Nec ſilentio obuoluendum putamus, quod hoc eodem anno 1277. quo Carolus Rex Regalem-Vallem condiderat, alterum non minori claritudine cœnobium inter lacum Fucinum, & altiſſimos Marſarum montes in campis Palentinis iuxta Sculculam oppidum (Cuculum vocat Strabo) eo ſcilicet loco vbi de Corradino parta victoria eſt, Carolus conſtruxit, cui de Victoria nomen fecit, Virgini enim Deiparæ vouerat templum ſi potitus eſſet victoria, atque illud poſtea ibidem ex candido lapide, miraque arte extruxit multiſque caſtellis ac prædijs ditauit, apud
C quam nobile cœnobium Ciſtercienſium monachorum exædificauit. Corruit poſt multos annos opus nobiliſſimum, grauiſſimo terræmotu, iacet inter rudera, & vepres, & nemo conſiderat pium perpetuumque in ſanctiſſimam Virginem votum, digniſſimum, ſanctumque deſiderium, cuius vt ſaltem hic aſſeruetur memoria placuit exſcribere eiuſdem Caroli fundationis documentum ex ipſo Regio reg. Neap. ſignatam lit. B. fol. 69.

Carolus &c. ad perpetuam rei memoriam.

D *Celebris, ſcriptum eſt, comprobata apud homines munificentia &c.* vt ſupra in diplomate fundationis Regalis-Vallis, vſque *monaſterium in quo per Abbatem & Conuentum Ciſtercienſis Ordinis perpetuo Domino ſeruiretur fundandum & de nouo conſtruendum duximus prope Sculculam de Aprutio quod monaſterium B. Mariæ de Victoria decreuimus de cætero nuncupari; ſic dotantes illud de proprijs bonis noſtris, quod de ipſorum annuis fructibus, atque prouentibus & perſonæ inibi ſeruientes commode ſubſtentari valeant, & tam ad luminaria, quam alia, quæ ad diuinum cultum pertinẽt impenſa neceſſaria miniſtrari. Eapropter dicto monaſterio iam incœpto, & per nos Deo auctore complendo noſtra bona & ſpontanea voluntate infraſcripta bona domus concedimus*

mus, & donamus, videlicet caſtrum Sculculę in Aprutio cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, determinando per nos ſi de ipſis quæſtionem contigerit exoriri, eo ſcilicet modo quod dominis, qui partes aliquas habent in caſtro prædicto excambium dabimus, ſi eas nobiſcum voluerint permutare, alioquin æquiualens excambium ipſi monaſterio aſſignabimus, in loco alio pro partib. ſupradictis, caſtrum, ſeu villam, quæ dicitur Pontes in Aprutio cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, determinandis ſimiliter per nos, ſi de illis quæſtionis aliquid oriatur, & ea etiam conditione adiectus, quod ſi aliqui oſtenderint in prædicto caſtro, ſeu villa ſe aliquod ius habere, dabimus proinde excambium, ſi recipere illud voluerint, alioquin in alio loco æquiualens excambium exinde aſſignabimus monaſterio ſupradicto; in territorio vero Eſculi de Capitanata terras laboratorias ſufficientes pro aratris viginti, & alias ſufficientes pro aratris totidem in territorio Soliſburgi: in Marſia vero Sculcula, & Pontibus terras ſimiliter laboratiuas ſufficientes pro aratris quinque, quorum quodlibet aratrorum erit de quatuor bobus, de decima quoque Boſonti annis ſingulis milliaria decem, quæ ſunt ad ſtarium Bari, ſtaria quadringenta; in Tunnaria vero Panormi centum quinquaginta barilia de zurra, & totidem de tunnina alia deferenda per mare cum expenſis noſtræ Curiæ vſque Gaietam, quingentas quoque libras de amigdalis quolibet anno percipiendas Sulmonæ per Baiulos dictæ terræ; quingentos inſuper thuminos ſalis percipiendos de ſale Curiæ in terra Piſcariæ ſingulis annis; de ferro vero cantaria decem percipienda quolibet anno; in fundico dictæ terræ Piſcariæ; ius quoq; piſcandi in partibus, quas curia noſtra habet in lacu Pieini quantum duæ barcæ piſcari poterunt pro vſu, & ſubſtentatione perſonarum monaſterij ſupradicti. Concedimus quoque vt animalia omnia propria dicti monaſterij libere poſſint paſcua, & aquam ſumere per totum Regnum Siciliæ, per demania videlicet noſtra, nullo exinde affidaturæ vice, vel alio quolibet exigendo, exceptis tamen defenſis noſtris in quibus id eis non duximus cō cedendum. In prædicto autem monaſterio, & bonis præmiſſis ei per nos donatis infra ſcriptas conditiones nobis, & noſtris hæredibus reſeruamus; videlicet quod tam Abbas, & Monachi mittendi ad ipſum monaſterium, &c. vt ſupra in documento Regalis Vallis vſq; volumus, atque ſtatuimus, quod monaſterio Oratorij dotato, & conſtructo in Comitatu Andegauiæ hæreditaria vtique terra noſtra ipſum monaſterium B. Mariæ de Victoria ſubſit tanquam eius filia ſpecialis, vt ſicut ipſum monaſterium Oratorij ſpeciali dilectione proſequimur, ita per noſtram munificentiam ſpirituali ſubinde fundatum prærogatiua præcipua gratia in hoc inter cætera monaſterij ipſius Ordinis honoretur. In cuius rei teſtimonium præſens priuilegium exinde fieri, & ſigillo maieſtatis noſtræ iuſſimus communiri. Datum apud Lacum Penſilem per Magiſtrum Guillelmum de Farumuilla Præpoſitum, &c. Regnorum, &c. Anno Domini MCCLXXVII. die tertia Auguſti, quintæ Indictione, Regnorum noſtrorum Ieruſalem, anno primo, Siciliæ verò 13.

In eodem Regeſt. Caroli I. fol. 70. lit. B. extant eiuſdem Regis litteræ ad Abbatem Ciſtercij eodem anno, & loco, die 3. Iulij datæ, quibus ſignificabatur, vt Monachos tum ex monaſterio Regalis-Montis, pro Regali Valle, cum ex cœnobio S. Mariæ de Oratorio pro monaſterio B. Mariæ de Victoria quantocyus emitteret, viginti pro quolibet monaſterio in ijs Deo famulaturos, quas ne pereant ab hominum memoria hic exhibeo

Carolus, &c. Religioſo viro Abbati Ciſtercij dilecto amico ſuo ſalutem, & amorem ſincerum. Quantum & qualem dilectionis affectum ad monaſteria Beatæ Mariæ de Regali Valle, & Beatæ Mariæ de Victoria, quæ nuper in Regno noſtro conſtruximus, habemus dum ipſa rei euidentia edocet, vos non credimus ignorare, cum enim ipſa noſtrorum ſint opera manuum eorum honorem, & ſtatum celamus, & proprium, & ipſorum profectibus tam ſpiritualibus, quam temporalibus delectemur non aliter quam in noſtris. Sanè inter omnia quibus apud Deum, & homines monaſteria ipſa proficere poſſe ſperatur, illud extitit potiſſimum, vt tales perſonæ nouiter ad illa mittendæ inſtituantur in ipſis, quæ honeſtate conſpicuæ, diſcretione maturæ, prudentia præditę, & prouidentia circumſpectæ ſuis claris, & fructuoſis operibus, & in conſpectu Altiſſimi placeant, & in oculis hominum ſint acceptæ, vt ab Ordine veſtro tanquam de fontana plenitudine hi riuuli nequaquam claritati fontis diſſimiles, ſed conformes ad hęc nouæ plantationis loca manantes, ſic ea ſua irrigatione fœcundent, ac virtutibus extollant, & exemplis illuſtrent, quod in riuulis fons illuceat, & in odorem famæ ſuæ occurrant delectabiliter vniuerſi. Rogamus igitur ſinceritatem veſtram, & inſtantia tota depoſcimus quatenus Abbates monaſteriorum Regalis-Montis, & Oratorij quibus prædicta monaſteria ſubiecimus, quod viginti Monachos, & decem Conuerſos dotatos dotibus, quas præmiſimus pro quolibet ipſorum monaſteriorum per nos conſtructorum debeant protinus ad ipſa monaſteria deſtinare, omni qua expedit ſollicitudine, diligentia, atque inſtantia monere curetis, exhortari, atque inducere idque prorſus efficere apud ipſos ſummamque in hoc operam adhibere; quod Deo primum, & vobis, ac Ordine veſtro exinde proueniat honor optatus, noſque ad prouehenda iugiter monaſteriorum ipſorum commoda reddamur merito promptiores. Datum apud Lacum Penſilem die tertio Iulij.

Extant

Extant in eodem Regeſt. Regio alia documenta ad fauorem eiuſdem monaſterij de Victoria ſcripta, quorum exemplaria ſunt apud me ex eodem tabulario excerpta. Primum eſt Caroli II. Datum Sutrij anno 1295. die 6. Iulij,8. Ind. Regnorum 11. ſecundum eiuſdem Caroli II. Dat. Neapol. anno [illegible]01. die 19. Martij, 10. Indictionis, Regnorum 13. Tertium eiuſdem eodem anno die [illegible]. Maij. Quartum Ioannæ Primæ Reginæ Datum Neapoli, anno 1346. die 11. Octob. Ind. 15 Regnorum 4. quibus omnibus ea omnia, quæ Carolus Primus liberaliter clargitus fuerat eidem monaſterio confirmantur, vel aliqua bona commutantur. Cæterum redeamus ad noſtram ſeriem Sarnenſium Epiſcoporũ,à qua, occaſione Regalis Vallis ædificationis in Sarnẽſi diœceſi, digreſſi ſumus. Ioannes itaque, ſi tamen ei tale nomen erat in Regeſt. Caroli II. ann. 1282. quo ipſe Ioannes Sarnenſis Epiſcopus inſcribitur, litem agebat in Regia Camera pro quadam Eccleſiæ ſuæ terra, ſeu tenemento, quod iniuſtè occupauerat Gaufridus de Sarno, de quo nulla habetur memoria.

11 GVILLELMVS ſub Bonifacio VI. hanc regebat Eccleſiam an. Chriſti 1296.

12 NAPOLEO anno 1[illegible]4

13 Fr. NICOLAVS. Ordo ignoratur, cuius memoria [illegible] obiit 13[illegible]

14 Fr. FRANCISCVS Ord. Minorum Sarnenſis Eccleſiæ Epiſcopus delectus eſt a Ioanne XXII. per obitum Nicolai anno 1333. Idibus Martij, ex Reg. Vat.

15 NAPOLEO II. obiit huius Eccleſiæ Pontifex anno 1[illegible]5[illegible] ex eodem Reg.

16 THEOBALDVM ex Archidiacono electum legimus ad Epiſcopatum Sarnenſem à Clemente VI. anno 1350. 16. Kalendas Maij, anno Pontificatus 8. in Reg. Vat. ep. 227. fol. 82.

17 IOANNES IV. ſucceſſit Theobaldo anno 1371. à Philippo Conſtantinopolitano Imperatore Ioannæ I. Reginæ Neapolitanæ tempore aliquas decimas quas [illegible] vocant, accepit an. 1373. Hic in ſchiſmate Vrbani VI. & Clementis VII. Antipapæ, Clementis partes ſequutus, d[illegible] ab Vrbano [illegible]odatus eſt. Memoratur in lib. [illegible]gationum eiuſdem Clementis ann. 1379.

18 IOANNES V. ſub Innocentio VII. Sarnenſis erat Epiſcopus ann. 1404.

19 FRANCISCVS Mormilius clara familia Neapoli natus, Epiſcopus Sarnenſis an. 1408. 3. Kalend. Ianuarij ad Cauenſem Eccleſiam tranſlatus eſt, vt ſupra retulimus in eius Eccleſiæ Epiſcoporum ſerie tom. primo. vbi de eo plura.

20 IOANNES VI. ſucceſſor Franciſci an. 1408. exceſſit an. 1419. ex lib. Oblig.

21 MARCVS de Terramo Epiſc. Bertinorenſis ad hanc Eccleſiam trãſitum fecit. Kal. Ian. 1419. ſic mandante Martino V. ſedit Marcus annos fere viginti, mortem oppetijt an. 1439. vt Acta indicat Conſiſt.

22 Fr ANDREAS de Nola Ord. Minorum ſublectus eſt die 23. Octob. 1439.

23 ANTONIVS promotus à Sixto IV. die 15. Kal. Sept. lato functus eſt an. 1478.

24 IOANNES VII. ſuffectus eſt Antonio ab eodem Sixto IV. anno 1478. prid. Kal. Octob. tranſlatus deinde eſt ad Crotonienſem Eccleſiam in Calabria an. 148[illegible].

25 ANDREAS de Rogerijs Archidiaconus Salernit. nobili genere natus, Sarnẽſi Epiſc. condecoratus eſt die 16. Feb. 1481. breui tempore huius Eccl. rexit habenas.

26 ANDREAS de Pazzijs Florentinus nobili, ac peruetuſta gente apud Tuſcos procreatus, ex Canonico Metropolis Florentinæ, cum eſſet Sixto IV. in paucis charus, & egregiæ virtutis vir, ad Sarnenſem Epiſcopatum aſſumptus eſt 14. Kal. Martij an. 1482. vixit in hac Sede annis 16. fuit Andreas Coſmi Pazzij Aretini mox Archiepiſcopi Florentini propior affinis.

27 AVGVSTINVS de Eſtotenuilla alias Tutauilla ex Comitibus Sarni ab Alexandro VI. hanc obtinuit dignitatem circa annum Dom. 1499.

GEOR-

28 GEORGIVS Maccafanus de Pireto-Marſus, Epiſcopus Hortanus, & Ciuitatis-Caſtellanæ, ad hanc Sarnenſem Eccleſiam tranſlatus eſt circa annum D.1501. quo Præſule, auctoritate Leonis X. Sarni fundatum eſt cœnobium Sanctimonialium ſanctæ Mariæ Gratiarum an. 1513. ceſſit ante annum 1517. Corrigenda eſt noſtra Caſtellanæ Ciuitatis Epiſcoporum ſeries, vbi male retulimus Georgium obijſſe poſt triennium exactum in ea Eccleſia, melius, ac verius dicendum, poſt triennium exactum tranſlatus eſt ad Sarnenſem Eccleſiam, vel poſt annum, vt aliqui volunt, cui ſucceſſit in Hortana Eccleſia Ludouicus, non anno 1499. ſed anno 1501.

29 FRANCISCVS Cardinalis Romelinus fuit per aliquod tempus Sarnenſis Eccleſiæ Adminiſtrator, eoque mun[illegible] vltro ſe abdicauit die 11. Feb. 1517.

30 LVDOVICVS (Cardinali Romelino cedente) fit Epiſcopus die 11 Febr. 1517. quo anno vltimis ſeſſionibus Concilij Laterani interfuit, ac vix annum expleuit in hac dignitate, & nuncium remiſit.

31 SILVIVS Paſſerinus Card. Cortonenſis à Leone X. hanc Eccleſiam in administrationem accepit die 19. Februarij 1518. quam cum regreſſu reſignauit anno 1519.

32 GVILLELMVS Bertrandus Hiſpanus patria Barchinonenſis hunc Epiſcopatum obtinuit à Leone X. anno 1519 [illegible] 20. Iunij. Erat Guillelmus Abbreuiator de Maiori præſidentia, ac Rector parochialis Eccleſiæ de Zabreres Abulenſis diœceſis, quando adlectus eſt Epiſcopus, vel mortem obijt Guillelmus ante annum 1525. vel ad aliam dignitatem [illegible]tus eſt, cum eo anno idem Siluius hanc administrabat Eccleſiam, quam iterum dimiſit an. 1527.

33 ANDREAS MATTHÆVS Cardinalis Palmerius hanc habuit Eccleſiam Commendatam, annò 1527. illius ex onere ſe exoluit cum regreſſu anno 1530.

✠

34 POMPEIVS Cardinalis Columna Adminiſtrator die 24. Auguſti 15[illegible] fato functus eſt 1532. & Cardinalis P[illegible]neri[illegible] ratione regreſſus, eandem Eccleſiam iterum ſuſcepit adminiſtrandam, quam tandem eodem regreſſus pacto dimiſit an. 1534.

35 LVDOVICVS Gomez Hiſpanus Rom. Rotæ duodecim vir conſultiſſimus ad hanc [illegible] promotus die 24. Aprilis 15[illegible]4. [illegible] Canonicos Cathedralis, ac Collegiatæ S. Matthæi Almutiæ vſu exornauit, illos violacei, hos vero nigri coloris Almutijs. Præfuit eximie annis nouem. Obijtq; apud ſuam Eccleſiam ſepultus ann. 154[illegible] cuius deciſiones nuper publici iuris factæ ſunt.

36 FRANCISCVS Sfrondratus Mediolanen[illegible] Signaturæ Referendarius [illegible]o anno 1543. die 12 Octo[illegible] tranſlatus eſt ad Amalphitanum Archiepiſcopatum, pauloque poſt creatus eſt S.R.E. Cardinalis à Paulo III. Fuit hic Gregorij XIV. Pontificis parens, de quo vide noſtram Cremonenſium Epiſcoporum ſeriem tomo quarto.

✠

MARIVS

A

37 MARIVS Ruffinus Romanus, Pauli III cubicularius domeſticus, & affinis, ab ipſo Epiſcopus delectus eſt die 27. Octobris 1544. factuſque eſt Arcis S. Angeli Præfectus, mox tranſlatus ad Melphienſem Eccleſiam anno 1547 Romæ obijt, anno 1548. B

38 DONATVS Maricuecius Epiſcopus Lauellinus huc tranſlatus die 16. Martij 1547 obijt anno ſequenti.

39 GVILLELMVS Tutauilla Hieronymi Sarni Comitis, & Beatricis Columnæ filius, Vincentij Comitis germanus frater à Paulo III. ad hanc ſedem euectus eſt die 27. Aprilis 1548. diu eam bene rexit, quam multis exornauit donarijs, auxitque Canonicorum numerum cum duos ſupernumerarios addidiſſet, ſub Pio V diem obijt ſuum anno 1569.

40 Fr VINCENTIVS Herculanus Peruſinus Ord. Prædicatorum vir egregia virtute, ac præclara doctrina inſignis ad hanc Sarnenſem infulam vocatus a Pio V die 14. Decembris 1569. præfuit vſque ad annum 1573. quo ad Imolenſem, mox ad Peruſinam Eccleſias tranſlatus eſt, de quo ibi. C

41 Fr. VINCENTIVS de Ceperano eiuſdem Prædicatorum Ord. alumnus vir doctus & probus, ſucceſſit Herculano anno 1573. 9. Febr. ſedit ann. 5. fato functus eſt 1578. die 10. Ianuar. Neapoli, iacet in Eccleſia S. Catharinæ de Formello in eorumdem Fratrum oſſuario. D

42 PAVLVS Fuſcus, Rauellenſis antea Epiſcopus ad hanc Eccleſiam tranſlatus die 17. Febr. 1578 mortales dies expleuit anno 1581.

43 HIERONYMVS Matthæucius Firmanus Epidaurij Archiepiſcopus die 8. Auguſti 1583. Sarnenſis factus eſt Epiſcopus cum retentione tituli Prioris dignitatis, poſt annum vndecimum in hac dignitate expletum tranſlatus eſt ad Viterbienſem Eccleſiam, ibique clarus virtutibus, meritiſque ornatus, mortali ſeculo vale dixit, de quo vide eius vrbis Epiſcoporum noſtram ſeriem tom. 1.

44 ANTONIVS de Aquino Ladiſlai Cardinalis germanus frater, electus Epiſcopus 17. Apr. 1595. rexit hanc Eccleſiam plus minus annis 23 & ad Tarentinum Archipræſulatum tranſlatus ſub Paulo V. anno 1618. Hic Sarnenſem Eccleſiam exornauit conſtructo Odeo, & Sacrario Seminarium erexit, litem longam, ac difficilem, vt vocant de Molendinis ad finem perduxit, menſam Epiſcopalem auxit annuis redditib. ad ducatos Regni quinquaginta ſupra ſeptingentos. Eruditione clarruit, antiquitatis amator, eius cum laude meminit Baronius ad annum 871.

45 STEPHANVS Solis Caſtelblanco Neapolitanus patria, genere Hiſpanus, Clericorum Regularium Theatinorum religioſus, & pius Theologus Sarnenſi Eccleſiæ præficitur ann. 1618. à Paulo V. Hic longo tempore hanc eximiè rexit Eccleſiam, atque profecit in ea. Palatium Epiſcopale, & Cathedralem a prædeceſſore inchoatã penè a fundamentis fatiſcentia exædificauit, perfecit, atque ſolemni ritu D. Michaeli Archangelo dicauit, vt prologuitur ibidem marmorea inſcriptio.

S. Michaelis Archangeli Sarnenſium Patroni Eccleſiam ſexcentis abhinc annis ſub Antiſtite Riſo erectam vetuſtate
iam collabentem
Presbyterio nuper à Præſule Antonio de Aquino inſtaurato
Denuo à fundamentis ſtudioſe erectam atque ornatam Stephanus Solis Caſtelblanco
Genere Hiſpanus, patria Neapolitanus, profeſſione Clericus Regul. Theatinus dignitate ſimiliter Epiſcopus
Clero, populoque Sarnenſi manus adiutrices porrigente cœpit, perfecit, ſacrauit annis
Domini

MDC-

MDCXXV. MDCXXVIII.
MDCXXIX. menſe Maio
die decima tertia.

Anno veró 1631. ex Veſuuij eruptione cum Seminarium Clericorum pené ruiſſet, Stephanus proprijs ſumptibus inſtaurandum á fundamentis curauit. Collegiatam Eccleſiam S Matthæi ſimili pia liberalitate refecit, nouo addito Odeo, & Sacrario, duobus additis Canonicis cum præbendis, eundem numerum in Cathedrali auxit, Capitulum instar Apoſtolorum Collegij ad numerum duodecim ampliauit. Montes duos Pietatis in ciuitate erexit. Viuorum vnum, pauperum mortuorum alterum. Cœnobium Prædicatorum ampliauit. Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Face miraculis celeberrimam, iam ex Veſuuij incendio collapſam ſimul cum pijs fidelium eleemoſynis venuſtiori forma, & ſplendore ſtudioſius reficiendam ſtuduit, atque perficiendam; perpetuos redditus Capitulo Sarnenſi ad expiationem animæ ſuæ poſt mortem attribuit. Teſtis erit lapis marmoreus in ſacello ſanctiſſimi Sacramenti, vbi corpus ſuum humari mandauit, & ad futuram memoriam exarata eſt inſcriptio.

Stephanus Solis Caſtelblanco E-
piſcopus Sarnenſis, vt ſub An-
gelorum tutela oſſa eius quie-
ſcerent, quorum Principi glorio-
ſiſſimo Michaeli Archangelo Ca-
thedralem hanc Eccleſiam ipſe
iam reædificauerat,
In primaria eius Capella ſanctiſſ.
Corporis Chriſti viuens adhuc
illamque regens tumulari man-
dauit, ne mortuus etiam ab v-
nione ſuæ raperetur ſponſæ,
eiuſque Capitulo territorium
Campenſe donauit in Striani
pertinentijs modiorum decē &
octo, cum onere, vt Miſſas pri-
uilegiatas celebrando perpetuas
per hebdomadas pro eius animæ
ſalute diſtribuendas quot terre-
ni ex ipſius redditus pro tempo-
re percipiuntur necnon anni-
uerſaria Miſſa ſolemnis in eius
obitus die poſuit an. MDCXL.
Præſulatus ſui anno xxij.

Præfuit laudatus hic Præſul annis 40 ſenio meritiſq; onuſtus quieuit in Domino hoc anno 1658. ſepultus in ſepulchro quod ſibi parauerat in Cathedrali.

46 IOSEPH Richardus Neapolitanus eodem an. 1658. Stephano ſucceſſit.

ITALIA SACRA
FERD. VGHELLI
Abbatis Ordinis Ciſtercienſis.

PROVINCIA DECIMASEPTIMA
SEV
APVLIA, TVM DAVNIA

Cum Peucetia in quibus Barenſis, Nazarenæ, Sipontinæ, ac Tranenſis Archiepiſcopales Sedes, cum ſuis ſuffraganeis Eccleſijs accuratè deſcribuntur.

A

APVLIA ſiue ab Ap[illegible]o anti[illegible]mo Rege, [illegible] à [illegible]ceo [illegible] quod [illegible]bo[illegible] e[illegible], quá [illegible] re[illegible]p[illegible] [illegible] ſiue à dele[illegible] pluuiæ, qu[illegible] A[illegible]pl[illegible] [illegible] eſt ſin[illegible] pluuia dicta ſit [illegible] Apuli poetæ teſtimonio, qui [illegible] Apul[illegible]am vocat. Regio eſt [illegible] [illegible]pl[illegible]e, maris opportunitate, terrarum fœcunditate, ac celebritate nominis clariſſima; ſiquidem ſuperioribus ſeculis non modo regio hæc; quam deſcribere aggredimur, ſed vniuerſum Regnum, quod Neapolitanum hodie nominatur, Regnum Apuliæ vocitari conſueuiſſe Io. Villanus, & Boccatius locupletiſſimi ſunt teſtes. Cæterum Apuliæ propriè dictæ, appellatione hoc tempore continetur quicquid terrarum eſt à Tarantino, ac Brundiſino agro ad Fiternum amnem, quem Fortorem appellant,

B

[illegible] Adriatico ſi[illegible] [illegible] vſque ad Ap[illegible]m, & M[illegible] [illegible]s Lu[illegible]anorum, [illegible]rum, & S[illegible]nni[illegible], atque ita habet ab Oriente Sale[illegible]s, ſ[illegible]u terram [illegible]yd[illegible]un[illegible] à M[illegible] d[illegible] [illegible]anos, atque Sam[illegible] Ba[illegible]ta[illegible] Principatumq; [illegible]m, & Mo[illegible] Comitatum, ab Oc[illegible] [illegible]anos, hoc eſt Aprutium, à Septemtrione Adriaticum mare. Quos [illegible] d[illegible] ex [illegible]ec[illegible]m Regni r[illegible]gio[illegible]bu[illegible], [illegible]m[illegible] Daunia regio, [illegible]ata [illegible]n[illegible] vocatur & Peucetia [illegible]a B[illegible]s A[illegible]a, vt generale [illegible] primum con[illegible] hab[illegible]ur Diomedem, qui cum Daunio ſocero ex Illyrico ob domeſticas ſeditiones huc appulſus eam occupauit, & edomita omni Gargani montis multitudine in eodem tractu vrbes perplures condidit. Hic etiam Meſapus ſuas, Virgilio auctore, ſedes habuit, fuitq; Apulia, vt & reliqua Italiæ ora Græcorum Colonijs frequentata, qui proprias, ac peculiares litteras Meſapias dictas vſurpabant, quarum monumenta nonnulla extare ad-

huc eruditi indigenæ teſtantur. Romanis autem Italię Imperium cogitantibus Apuli bello prius quam amicitia noti fuerunt. Nam deficientibus Samnitib. acceſſiſſe nouum Apuliæ bellum Liuius lib. 8. ſcribit. Quamobrem ad eos coercendos Apuliæ ager à Romanis vaſtatus, indè Publius Conſul in Apuliam profectus, aliquot prælijs populos, aut vi ſubiecit, aut conditionibus in ſocietatem accepit. Itaque inclinatis ſemel Apulorum rebus pax petentibus data ea conditione, vt in ditione populi Romani eſſent, ſicque Apulia eſt perdomita C. Iunio Bubulco, & Q. Æmilio Barbula Coſs. anno ab Vrbe condita CCCCXLIII. ſicque Apulia ſub Romano Imperio perſeuerauit etiam tranſlata Conſtantinopolim Auguſtali Sede annos MCL. hoc eſt vſque ad annum Dom. DCCCXLI. nec Longobardorum, aut Francorum arma eam attigerunt. Primi omnium Saraceni hoc ipſo anno Barium Græco Imperatori ademerunt, indeque Apuliam perpetuo infeſtarunt vſq; ad an. DCCCLXIX. cum à Ludouico II. Francorum Rege Barium à Saracenis receptum, & Gręco Imp. Baſilio reſtitutum eſt: rurſus autem anno DCCCCLXIX. Otho magnus iratus Nicephoro Imperatori, quod nuncios ſuos, quos ad Teophaniam ſponſam accipiendam miſerat, interfecisſet, Apuliam, & Calabriam ei armis ademit, ita hæ duæ Prouinciæ iuris tandem Occidentalis Imperij factæ, anno dein DCCCCLXXIX. Baſilius, & Conſtantinus Græci Imperat. Apuliam ipſam, & Calabriam Othoni Secundo eripuerunt, [illegible] à Germanis metuentes, [illegible] poſt imperio preſſerunt nouo [illegible] imperio Catapani nomine Ma[illegible] ſeu Præſide impoſito anno [illegible] CCCLXXXII. [illegible]nde & pars Ap[illegible] [C]apitanatæ nomen inuenit, atque ita [illegible] adminiſtrantibus ſub Græcorum [Imp]erio perſtitit vſque ad annum M[illegible] quo Exauguſtus Apuliæ Catapanus a C[onſt]antino Monomacho Imperatore m[illegible] victus prælio à Normannis, & captus e[ſt], atque Apulia Græcis erepta, & inter Normannos diuiſa, Melfi ciuitate in communi relicta, ex quo tempore Comites Apuliæ celebrati, initio facto a Guilelmo Normanno, vſque ad Baelardum Comitem Apuliæ quartum, cui ſucceſſit Robertus Viſcardus patruus, qui anno MLIX. primus Dux Apuliæ, & Calabriæ inſtitutus eſt, & Eccleſiæ feudatarius factus à Nicolao II. Rom. Pontifice Vexillo Pontificia manu tradito, ac ſolemni ſacramento ab eo præſtito, ſe Eccleſiæ Romanæ fidelem, ligiumque futurum, & cum Ricardo Capuano Principe annui tributi nomine duodenos in ſingula boum iuga denarios ſoluturum. Roberto autem Rogerius, atque huic Guillelmus, huic demum Rogerius Ducum à Roberto IV. à Guilelmo Comite VIII. Normannorum Principatum ceſſit, qui anno ſal. MCXXX. primus Rex Siciliæ ab Anacleto Antipapa inſtitutus, Capuaque Principatu occupato, id eſt conſecutus, vt antiquato Ducis Apuliæ nomine Rex primus Apuliæ, & Neapolitani Regni dictus. Igitur Apuliæ viciſſitudines, vt ſummatim repetam, hæ fuere, ſub Romanorum Imperio durauit annos MCL. ſub tyrannide Saracenorum annos xxviij. rurſus ſub Gręcis Cæſaribus annos C. inde ſub Germanicis annos x. ac rurſus ſub Gręcis Imperatoribus præſidentibus Catapanis annos lx. ſub Normannis titulo Comitum annos xvij. titulo Ducum annos lxxi. exinde verò Regni prouincia effecta eaſdem cum Regno per annos propè DL. conuerſiones, ac viciſſitudines rerum habuit, vſque in hodiernum diem, quo ſub lenſſimo Hiſpaniarum Regum imperio [illegible]

E duabus Apuliæ regionibus ea, quæ ad Occaſum vergit, & [illegible] nunc triplici nomine a Scriptoribus notata reperitur. Daunia ſcilicet, Capitanatæ, atque Apuliæ Planæ. Ac Daunia [illegible] dicta eſt a Dauno Rege [illegible] regionem hanc heroicis temporibus tenuit. Capitanata, ſeu Catapanata dicta eſt a Catapanio Magiſtratu [illegible] ſummo cum Imperio [illegible] & Conſtantinopolitani Orientis Auguſti huic regioni ab Othone II. [illegible] receptæ impoſuerunt, vt eam à Germanorum, & Saracenorum armis tutam in fide Græcorum continerent. Quod vt commodius præſtaret Catapanus multa in hoc tractu noua oppida condidit, Troiam, quæ poſt Apuliæ caput fuit, Draconarium, Florentinum, & [illegible], cui Bubaganus, Maniacus, Duclianus Catapani ſucceſſerunt, & poſtremo Exauguſtus, [illegible] quo Apulia amiſſa [illegible] vt diximus, ſexaginta per Catapanos [illegible]ta fuiſſet. Denique A[illegible] Plana dicta eſt a Planitie. Huius [illegible] termini ſunt [illegible] porrigitur enim in longitudinem [illegible] amne, qui eam ab Ap[illegible] ſeu terra Barenſe di[illegible] ad [illegible] alterum amnem, [illegible] paratur milliaria . . . in latitudinem vero ab Adriatici maris littore ad Appenninum, quo à Samnitibus, ſeu vlteriori Principatu diſterminatur milliaria . . . Eſt autem regio hæc ferè tota plana, & campeſtris, vt nomen indicat, niſi quãtum ſe attollit Apenninus, & Gargani Promontorium. Planities quidẽ ſiticuloſa, & arida, atq; arboribus vacua, ſed tamen ita fœcunda frumenti, vt longinquis regionibus annonam ſuppeditet. Itaque oppida, Foggia, Collennuccio authore, à creberrimis foueis in quibus tãquam horreis frumenta conduntur, nomen inuenit.

Hæc

Hæc ipſa planities adeò eſt compaſcua, vt innumerabiles greg[illegible]s, at[illegible]u[illegible] armenta ad hybernandum non modò ex Aprutio, & finitimis, ſed & ex remotioribus Italiæ regionibus adducantur. Itaque ex pecudum, armentorumque ve[illegible]a[illegible]ibus trecenta aureorum milia in fiſcum [illegible] tannis inferuntur, dum in Apulia opu[illegible]tiſſimi quique, ac primarij viri, imo etiam Reguli inter pa[illegible]l[illegible]res [illegible] non decignantur; ſi[illegible]uidem pa[illegible]ua A[illegible]u[illegible]æ om[illegible]ia ſunt fiſci regij, prorſus vt [illegible] horreum ac mac[illegible] dici m[illegible]ito poſſit. Nec de[illegible] [illegible] aqu[illegible] bona, quibus pr[illegible] Ap[illegible] Campaniam felicem, atqu[illegible] Etruria[illegible] ci[illegible], & ci[illegible]itate ſup[illegible]rat[illegible], n[illegible] tria ob[illegible] [illegible]mum cœ[illegible] [illegible] ardoribus terra [illegible] vt h[illegible] p[illegible]nè v[illegible]igij et impatiens, [illegible] Ap[illegible] natem non incom[illegible]oda [illegible], ſed [illegible]iam ſint pe[illegible]. [illegible]ſertim cum nullæ inueniantur arbore[illegible] [illegible]uar[illegible]n vmbra recreari in itinere quis poſſit, nu[illegible] onte[illegible] quorum vn[illegible]a refrigerari quod alterum at[illegible]ue tert[illegible]m [illegible] huius d[illegible]tr[illegible]mentum[illegible]. Nam defectu arb[illegible] car[illegible] Apu[illegible] materia ad fabricar d[illegible], ignemq[illegible] [illegible] rem humano victui, f[illegible] & a[illegible] vtcunque n[illegible]. In Ap[illegible]lia cam[illegible] regio nullo habi[illegible]ar[illegible] freq[illegible]ntat[illegible]r, nu[illegible]æ ſu[illegible]t domus, aut vi[illegible]æ ru[illegible]æ, ſ[illegible]d omnes agricolæ & paſtores oppida, & ciuitat[illegible] muro c[illegible]n[illegible]s incolunt. [illegible]ſatione [illegible] a[illegible]t meſſe durante famil[illegible]æ cum bo[illegible] & [illegible]ſufficienti commeatu oppidis egr[illegible] [illegible]c[illegible]pis degu[illegible], & labo[illegible]e ruſt[illegible] expleto in oppida ſe [illegible] eo fru[illegible]bus om[illegible]ibus r[illegible]piunt. Fo[illegible] in A[illegible]æ planitie n[illegible], p[illegible] i admo[illegible]n[illegible] rari [illegible] i[illegible] magno labore, ac ſ[illegible]mptu excauati. [illegible] vnus aut alter l[illegible] Leſinenſis ſcilicet 40. M. P. ambitu, & [illegible] quorum hic nullas excip[illegible] a[illegible]as ſ[illegible]t plenus eſt, ille vero angu[illegible]s p[illegible]coſiſſimus. Am[illegible] præcip[illegible] reg[illegible] [illegible] ſunt V[illegible]ns ip[illegible], cui [illegible] Ap[illegible] ſecat[illegible] [illegible]lat. in Annal. author eſt, & Can[illegible]d[illegible]arius, atque Fiternus, nunc Biſatius dictus eſt. [illegible] verò longe celeberrimus Garga[illegible]us, & amplitudine, & munitione, & dup[illegible] à mari po[illegible], & frequentia oppidorum. Eſt verò mons Garganus Appennini montis velut brachium in mare exporrectum promontorium efficiens tantæ altitudinis, vt ducenta milliaria eius ambitus contineat, altitudo autem varia, vbique tamen ferè præceps, qua mari alluitur, fœcunditas mira; non enim aquæ deſunt, ſiue ſtagnantes, ſiue fluentes, ſed & multos habet fontes, & lacum Varranum 30. milliariorum ambitus. Nec ſolùm aquis irriguus, ſed etiam ſyluis, & nemoribus amœnus, & herbis compaſcua terra eſt adeò ſalutaribus, vt herbarij ad medicas herbas colligendas e longinq[illegible]is regionibus huc accurrant. Eſt præterea locus natura munitiſſimus, & ad Apuliam Regnumque ipſum infeſtandum opportuniſſimus: ſiquidem terra, marique eſt inacceſſibilis. Nam & n[illegible] præcelſæ imminent rupes, nec niſi vnus, aut alter portus, aditus præbetur ad auxilia accipienda haud dubie optabilis, à terra verò reliqua ita eſt diſiunctus, vt penìſulam efficiat. Quaptopter Diomed[illegible]s foſſa ducta, [illegible]lam reddere conſtituit, & Saraceni poſtquam à Ludouico II. Imperatore apud Barium obſidionem diu ſuſtinuiſſent, & cum eo infeliciter conflixiſſent, ſecuritati ſuæ conſ[illegible]le[illegible]tes agminibus duobus factis montem Gargani p[illegible]ti[illegible]runt, atque ædem ſancti Michaelis, eoſque qui voti cauſa illuc conuenerant, [illegible]poliarunt; & ſede hic conſtituta multos indè annos Apuliam infeſtam habuerunt. Nunc vero etiam oppidis, pagiſque frequentiſſimus eſt, & Archangeli Michae[illegible]is m[illegible]moria celeberrimus, [illegible]ndè mutato G[illegible]rgani nomine ſancti Angeli mons appel[illegible]atur. Gargani porrò nomen antiquiſſimũ fuit ex illo V[illegible]rgil.

Appulus Adriacas exit Garganus in vndas.

Et Horat. 2. Carm.

Querceta Gargani laborent.

Garganum mo[illegible]tem Adriatici, & Ionij maris terminum Ptolomæus ex[illegible]ſtimat.

Cæterum cenſe[illegible]tur hac tempeſtate in Apu[illegible]ia Daunia[illegible] [illegible]u Capitanatæ [illegible] ciuitates, o[illegible]p[illegible]a & caſtra f[illegible]re centum, in q[illegible]eis c[illegible]lebrantur Sipontum ab antiquitate, nunc Manfredonia ab arce & portu, & frequent[illegible]a met[illegible]a[illegible]; Beui[illegible]um a[illegible] præſt[illegible]a A[illegible]lum Luceria, Sa[illegible]pia: & A[illegible] [illegible]ico, & Colonijs Romanorum Ced[illegible]a vi[illegible]ria Conſalui F[illegible], & clade G[illegible]llorum, Leſina d[illegible] & p[illegible]cat[illegible] Luceria nundinis, Foggia pecudum, armentorumque vectigal[illegible]us eſt inſignis. Ad hanc ipſam Catapanatæ regionem pertinent quatuor in[illegible]læ Ga[illegible]a[illegible]o m[illegible], & Frentanorum [illegible] l[illegible]o[illegible] o[illegible]o[illegible]itæ 30. milliaribus à continenti d[illegible]ſtantes. Diomedeæ veteribus dictæ à D[illegible]e, cuius ſoc[illegible]s in eiuſdem nominis a[illegible]s c[illegible]uc[illegible]s Græci fabulantur, qu[illegible] vero aues Græcos hoſpites benignè exciperent. Verùm aues illæ omnibus nunc pinguedine ſua ſalutares, dum contracta frigore hominum membra, ac pinguedine peruncta ſedantur. Noſtrates haſce inſulas Tremitis vocant nomine ſane vetuſto vt apud Cornel. Tacitum videre licet, ſic ſcribentem, *Iuliam Augusti neptem adulterij conuictam proiectam ab eo fuiſſe in inſulam Tremetum haud procul Apulis litoribus, ibique 20. annis exilium tolerasse.* Ha-

rum inſularum maxima ſanctæ Mariæ Tremitis vocatur, illi proxima Sancti Domini, reliquæ duæ minores Catizzo, & Capparra. In harum maxima eſt inſigne Monaſterium Canonicorum Regularium ſub regula ſancti Auguſtini, olim Ord. Ciſterciensis, egregiè munitum, in altera verò ſunt armenta, & greges monaſterij.

Chriſtiana religio in Apulia iiſdem ferè temporibus quibus in reliquis adiacentibus regionibus florere cœpit abdicatis ritibus paganorum, & Calchantis, ac Podalyrij deficientibus oraculis, quæ virtute dæmonum futura admonebant, & ægrotos ſanabant. Verùm poſt plurima ſæcula Sarracenis Apuliam partim occupantibus, partim infeſtantibus Chriſtiana religio, & Eccleſia laborauit Mahumetanis ritibus introductis. Tandem Caroli II. Regis victoria, qua deletis Sarracenis ſublata funditus eſt falſa illa religio, & perpurgata prouincia à ſuperſtitionibus barbarorum Chriſtiana fides, & Eccleſia floruit atque adhuc floret.

Præſules in hac prouincia fuere quindecim nempe Archiepiſcopus vnus Sympontinus, & Epiſcopi quatuordecim; ſed ex Epiſcopatibus quinque antiquati iam ſunt, nempe Florentinus, Leſinenſis antiquus Epiſcopatus, Leſina mediterranea ciuitas Apuliæ in prouincia Capitanata à duobus paſſuum millibus diſtans a lacu eiuſdem nominis, hæc à Sarracenis euerſa, & ad vicum redacta, & quadragintaquatuor duntaxat habitata familijs, Epiſcopalis hic ſedes, quemadmodum & Florentina, ſuffraganea fuit Archiepiſcopi Beneuentani, ſed ciuitate Leſinenſi penè deleta, vacat iam Epiſcopalis ſedes vltra 90 & amplius annos, & cura exercetur per Archipresbyterum, menſæ autem Epiſcopalis redditus attributi ſunt magno [illegible] Deiparæ Annunciatæ vrbis Neapolitanæ. Montis Corbini Apuliæ Capitanatæ ciuitas ad vicum redacta familijs 62. habitata. Epiſcopatus hic fuit ſuffraganeus Metropolis Beneuentanæ, vt ex Prouinciali Romano, & valuis æneis Metropolitanæ apertè liquet, nunc vero Epiſcopatui annexa Vulturarienſi, dignitatem Epiſcopalem [illegible] amiſit. Ciuitatenſis [illegible] antiquus Epiſcopatus, alias Marſ[illegible] veteris in Catapanata Apuliæ cenſetur Anno Domini MXLII. In diſtributione ciuitatum Apuliæ inter Normannos ciuitas Valte[illegible] obuenit, hæc nunc ad vicum redacta eſt, nec quicquam veteris ſplendoris retinet. Epiſcopalis hæc ſedes Beneuentanæ ſuberat Metropoli; vt Romanū Prouinciale, & valuæ æneæ Metropolitici templi teſtantur, ſed diruta ciuitate Epiſcopalis ſedes per Gregorium XIII. tranſlata eſt ad ſanctum Seuerum. Ciuitatenſis Eccleſia redacta ad Archipresbyteratum ruralem. Salpinas quintus antiquus Epiſ. Barenſis olim Archiepiſcopi ſuffraganeus, nunc cum Tranenſi vnitus.

Cæterum hæc ſcribentibus nobis in hac Apuliæ Dauriæ ſeu Capitanatæ Prouincia, Archiepiſcopatus vnus Sipontinus ſeu Manfredoniæ, ſedes Epiſcopales vndecim, è quibus nouem Beneuentanæ ſubiectæ Metropoli: de illis agemus in ea Prouincia tom. 8. ſunt enim Aſculan. Larinen. Bouinen. Lucerinen. ſanctæ Agathæ Gothorum, ſancti Seueri, Vulturarien. Termulanen. & Triuicanen. reliquæ autem nempe Troiana in primo noſtro Tomo inter exemptas deſcripta eſt. Veſtana poſt ſuam Sipontinam Metropolim conſcribenda erit.

Altera Apuliæ pars in Orientem atque Auſtrum vergens Peucetia à Peucetio Oenotrij fratre, noſtris vero à Barenſi Metropoli dicta eſt Terra Barij. Peucetius & Oenotrius primi Græcorum extra patrium ſolum colonias deduxerunt, quindecim ætatibus ante bellum Troianum, vt Mirſilus [illegible] Quod ſi ætas Xenophonte in Æquiuocis auctore, ſpatium eſt annorum vigintiquinque apparet, Colonias à Peucetio hic deductas fuiſſe ante Troicum bellum annos CCCLXXV. Hic igitur primum Oenotrij, atque Auſones habitarunt, fuitque indè regio hæc, atque adeo Italia Auſonia, & Oenotria nuncupata. Initium ſumit regio hæc ab Aufido amne & in Salentinos vſque ad paludem Cannenſem in agro Oſtunenſi ſitam, porrigitur in longitudinem milliar. [illegible] latitudo autem à litore maris ad confinia Lucanorum, ſeu vlterioris Principatus eſt mil. [illegible] Hæc vero regio plana eſt arida, & arboribus vacua, vt Capitanata, ſed in amœniſſimos colles hinc indè aſſurgit vineis & arboribus conſitos. Tanta autem eſt oliuarum, & amygdalarum copia, & [illegible] vt voluptatem ſpectantibus afferant, & admirationem, cum vix fieri poſſe videatur, vt tam ingens feraciſſimarum [illegible] ſylua hominum [illegible]. Olei vero incredibilis eſt copia [illegible] vt magna Italiæ pars & [illegible] remotæ etiam regiones hinc habeant, quo [illegible] quadrageſimale ieiunium [illegible] Quid dicam de bombice, cymino, [illegible] que alijs aromatis? quid de [illegible] præſtantiſſima, quam zebibum vocant? nec deeſt frumenti copia adeò vt felicitati regionis huius vix vlla alia videatur poſſe comparari. Quod ſi alicubi, vt apud Grauinam, venenati ſerpentes reperiuntur; adſunt ciconiæ, quæ Ægyptiorum ibi cum more noſtro eos necant. Vrbes veró etiam Capitanatæ vrbibus elegantia, & ciuili cultu longè præſtant, præſertim Barium Metropolis, & Malphecta ad mare ſita, Barolumque populatiſſimum, celeberrimumque oppidum Epiſcopali titulo adhuc carens, licet Nazarenus ibi Archiepiſcopus ſedem habeat. Tranum item

Metro

Metropolitica, & præſidialis ſedes, vbi vina muſcata colliguntur. In mediterraneis vero Grauina, & Andria, ſed omnium in Romanis quondam hiſtoriis celeberrimum eſt Cannuſium à victoria Annibalis ad Cannas parta. In vniuerſa autem cota hac Barienſi terra cenſentur hoc tempore ciuitates, oppida, & caſtra quinquaginta, nempe ciuitates quatuordecim, oppida, & caſtra ſex, & triginta, ſtatus verò politicus, viciſſitudines, ac conuerſiones in hac regione eædem ferè cum reliqua Apulia, vt ſuperuacaneum ſit eas repetere.

Chriſtianam religionem hi populi cum reliqua Apulia ſimul ſuſceperunt, ſimul etiam conſeruarunt, niſi quando eam Saraceni Græcorum, & Federici II. Germanici Imperatoris temporibus perturbarunt. Quemadmodum autem in Daunia Mons Garganus Archangeli Michaelis apparitione celebratus eſt, ſic regio hæc magni Nicolai Epiſc. Myrenſis oſſium parte apud Barium condita gloriatur.

Ex antiquis verò Epiſcopatibus regionis huius duos delectos reperimus, quos tibi breuiter deſcriptos more noſtro hic ſubiiciemus. Egnatia antiqua fuit Peucetiæ

A Apuliæ ciuitas ſexto à Monopoli milliario haud procul à litore maris, cuius vix quædam parua veſtigia inter tribulos, & vrticas conſpiciuntur. Meminere eius Plinius, Mela, Horatius, Strabo, & Ptolomæus, ex cuius ruinis fertur condita Monopolis. Ruſentius Epiſcopus Ignatinus ſubſcripſit Concilio Romano ſub Symmacho anno 499. Antiquus Epiſcopatus huius regionis fuit Aquauiuenſis, de quo præter nudum nomen nil extat memoriæ. Sunt in hac prouincia Terræ Barij Archiepiſcopi tres, Barenſis ſcilicet, Nazarenus, & Tranenſis, Epiſcopi vndecim, Epiſcopales ſedes tredecim, cum duæ ex his Nazereno

B Archiepiſcopatui coniunctæ ſint, Cannarum nempe, & Montis viridis, duæ verò cum immediatè Romano Pontifici ſint ſubiectæ, Monopolis ſcilicet, & Molphita, de quibus in primo noſtro Tomo egimus. De tribus igitur Metropolitan & Archiepiſcopali ſede Nazarena duodecimque alijs Eccleſijs Andrien. Biſuntinen. Bitecten. Catharen. Conuerſanen. Iuuenacen. Lauellinen. Mineruinen. Polignanen. Ruben. Vigilien. ac Veſtanen. in hac noſtra decima ſeptima Prouincia agemus, & à Barenſi Metropolitana incipiemus.

BARENSIS METROPOLIS,

Cuius ſuffraganei ſunt

Epiſcopi
- Bitetten.
- Bituntinen.
- Catharen.
- Cuperſanen.
- Iuuennacen.
- Lauellen.
- Mineruinen.
- Polignanen.
- Ruben.

BARIVM igitur, maritima eſt Apuliæ Peucetiæ ciuitas antiquitate regali Metropolitica, ac præſidiali ſede, nobilitate, ac frequentia ciuium peregrinorumq; ad nundinas atque magni Nicolai confeſſoris oſſa concurſu celeberrima Me nit eius Pompon Mela, & Ptolomæus, St bo, *Barrium*, & *Barretum* vocat. Plinius verò Barri aſſerens ante Iapygem vocatum à Iapyge Dædali filio conditore, ædificatam volunt ante vrbem conditam DXX-XX. ante vero Chriſtum natum MCCXX-XIX. à Barione deindè Peucetiorum, ſeu Pediculorum militum Duce Barium dictum, à quo captum, ac mirificè auctum, & exornatum fuerat, vndè ad renouandam facti memoriam nupera inſcriptio ſupra portam nouam vna cum effigie Barionis & nomine poſita eſt, his duobus comprehenſa verſibus.

A

Vrbs, quam Barion auxit, fundauit Iapyx
Nunc regis imperio, magne Philippe tuo.

Cornelius Tacitus Barium municipium Apuliæ eſſe dixit Barium quo e nobile Syllani morte, ſen oris clariſſimi, qui diro Neronis impe o mori iuſſus, pectus Centurioni præbuit feriendum

Anno Domini DCCC XL occaſione ciuilis belli, quod i   Adelgiſum Beneue um D m & Siconulphum fratrem gere a Sarraceni Hiſpaniæ prædon s qui I gt ſij conſiſtebant, & ad eam iem tora tantum Italiç incurſatant Adelgiſo per Pandonem Bari Præfe-

B

ctum euocati Barium occuparunt, & triginta fermè annos tenuerunt, indeque Apuliam, Calabriam, & Campaniam ipſam infeſtam habuerunt, multaque harum regionum oppida ſibi ſubiecerunt quouſque à Ludouico II. Francorum Rege pulſi ſunt anno poſtquam obſidere Barium cœperunt quarto, ac ipſa ciuitas', ne in poſterum arx Sarracenorum eſſet euerſa. Rurſus anno DCCLXXIX. à Baſilio, & Conſtantino Imperatoribus per Sarracenos mercede conductos expugnatum eſt, indè à Lo-

à Lothario Rege Rogerio Duci ereptum, perque Ro gerium anno MCXXXVIII. recuperatum, & per Apuliæ Reges celebratum, quibus Regni coronam, inſigniaq; Barij ſumere ſolemne erat. Id pulchro carmine Bargeus expreſſit lib. 1. Syriados;

——— Clarąque adlabitur Vrbi,
Quem quondam ceu priſca ferunt monumenta priorum
Dædalides, omnemque agrum, quà Daunia tellus
Culta iacet, proprio ducens è nomine nomen,
Preit Iapygiam: ſeri ſed deinde nepotes
Dixerunt Barium, primi vnde inſignia Regni,
Sceptraque, purpureoſque habitus, ſacramque Tiaram
Sumere tum Reges, Siculique, Italique ſolebant.

Poſterioribus ſeculis ſuum habuit Ducem initio facto à Franciſco Sfortia, ex quo tempore à Sfortiacis vſque ad noſtra ferè tempora retentum, à quibus tandem Aragonijs dotis nomine eſt reſtitutum. Celebratur maximè hæc ciuitas, quod Prouinciæ iſtius, & ſacro, & prophano iure ſit Metropolis, cum exinde Terra Barij nominetur. Ager eius frumenti, vini, olei, amygdalarum, & bombycis vſque ad miracula ferax. Ciuitas lauta in primis, & elegans, atque adeo nulli Regni ciuitati, ſi Neapolim excipias, ſecunda. Ora hic impetuoſa, Portus per anguſtus, ſed nundinę tamen mercatorum frequentia celeberrimæ habentur. Barium Horatio Piſcoſum dicitur. Fabrica in ciuitate ex codice Regio conſtruitur, & Arca perparua eius nobilis. Strabo à Brundiſio Barium DCC. ſtadiorum ſpatio deſignat. Antoninus à Bario per compendium Tarentum numerat M.P.L.X.

Quis vero Bario Chriſti fidem diſſeminauerit non clarè patet, vetuſta tamen fert traditio a Patribus deriuata, Diuum fuiſſe Petrum Apoſtolorum Principem, dũ ex Oriente Romam peteret, Tarentum appulſe, finitimaſque ciuitates, Bariumque ipſum inuiſiſſe, qui cum multos conuertiſſet, lauiſſetque ſacro baptiſmatis fonte, eis Epiſcopum, & Paſtorem ordinauit, cuius nomen, quemadmodum eius ſucceſſorum per aliqua ſecula inuidioſa vorauit vetuſtas. Antiquiſſimus igitur Barenſis Epiſcopatus eſt, cuius Præſules anno Chriſti 530. ſedente Felice IV. Pontifice, eoque annuente, vt Beatillus in hiſt. Barenſi ſcribit, ab Epiphanio Conſtantinopolitano Patriarcha Archipræſulis titulum acceperunt, & facultatem duodecim per Prouinciam ſuffraganeos Epiſcopos conſecrandi. Vſum tamen pallij non habuiſ-

A ſe, niſi anno 933. à Ioanne XI. Pontifice recepiſſe legimus. Metropoli Barenſi acceſſit perpetua vnione Canuſina ſedes anno 844. vnde ab eo anno, qui præfuerunt Barenſis, & Canuſini Epiſcopi titulo tenus ſeſe inſcripſere. Diruta verò, ac penè ſolo æquata Canuſina ciuitate antiquiſſima, cum dignitate Archiepiſcopali ſanctorum corpora Ruphini, Memoris, & Sabini Barium tranſtulerunt, vbi iacent in Metropolitana ſub Ara ſacratiſſimi Sacramenti condita: pręter hos ſanctos Epiſcopos prefuerunt Canuſinæ Sedi plures alij, quorum nomenclaturam ex vetuſtis monumentis idem dedit bonæ memoriæ doctus amicus noſter Antonius Beatillus Societatis Ieſu, qui monuit nos, Primum, de quo extet memoria, Stercorium fuiſſe, qui Sardi-
B cenſi Concilio interfuit ann. 347. poſt hũc Probum in Oriente Apoſtolicæ ſedis Legatum ad Leonem Imperat. à Simplicio Papa miſſum anno 462. Sanctum Ruphinum anno 501. S. Memorem in Concilio Romano ſub Symmacho Papa an. 502. Clarum, ſanctum Sabinum electum anno 514. defunctum verò die 9. Febr. anno 566. cuius vitam idem ſcripſit auctor, de quo infra agemus, Marcum, Iulium, Stephanum, Palumbum, Vrſum, Transmundum, Rodecautum, Burſum, Maurentianum, Andream, Aucialdum, Ludiperium, Petrum Longobardum Grimaldi Salernitani Prin-
C cipis affinem electum anno 80. qui corpus ſancti Sabini in nouam Cathedralem tranſtulit, eiuſdemque Acta conſcripſit, fuitque primus Canuſinæ ſedis Archiepiſcopus ad eam dignitatem ſublimatus anno 818. paulo poſt Canuſinæ ciuitatis à Saracenis captæ excidium proprijs vſurpauit oculis. Salernum fugit, an. 834. Salernitanus euaſit Epiſcopus, ibidemque diem ſuum obijt anno 845. Angelarius ſucceſſit Petro an. 834. qui poſt decem annos factus eſt Barenſis Archiepiſcopus an. 845. tunc Canuſinæ dignitas Barium tranſlata eſt, & vnita, qui primus Barenſis, & Canuſinus dictus eſt Archipræſul. Cæterum Canuſium ſitum eſt ad Aufridi ripam xxv.
D ſtadia ſupra Cannas, vulgo nunc Canoſa diruta Apuliæ ciuitas celebris apud antiquos ſcriptores. emporium Canuſitatum non fuiſſe ipſum Canuſium, ſed ab ipſo diuerſum Strabo lib. 6. ſcriptum reliquit. De infelici ſtatu Canuſinæ Eccleſiæ ſanctus Gregorius ſcribit ad Felicem Epiſcopum Sipontinum lib. 1. epiſt. 51.

Metropolis ædes Barenſis Deiparæ Virgini Aſſumptæ dedicata eſt, habet Sacrarium inſtrumento, ſeu ſuppellectili ad cultum diuinum neceſſario ſatis inſtructum. Hic præter ſupra memorata ſanctorum Epiſcoporum corpora ſunt, & aliæ reliquiæ argento inſertæ conſpicuo ac decenti loco collocatæ: in qua nobili Baſilica nume-

numeroſus Clerus, atque Canonici ſumma enindignitate diuinum penſum exſoluunt: ſunt enim in totum cxx. in primis Canonici xl. é quibus duæ dignitates eminent, Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, & Archipresbyter, ſunt & duo Cantores,& alij officiales, qui à Canonicis quotannis eliguntur, vt Procurator, Cenſor, quem punctatorem vulgo dicimus, Præfectus fabricæ, Secretarius, & Quæſtor, ſeu Theſaurarius. Hi omnes, alijque Presbyteri, & Clerici quotidie in te[illegible]plo miniſtrant, horas omnes Canonicas [illegible]uotidie recitant. Feſtis verò diebus tum duplicibus, tum ſemid[illegible]plicibus totum etiam officium canere tenentur. Canonicatu[illegible]m ſingulorum fructus quadraginta aue[illegible] non excedunt, cum tamen opulentos h[illegible]ce Canonicatibus fu[illegible] olim redditus conſtet, ſed nunc exig[illegible] ac tenues facti ſunt, quod bello ſub præteritis Ducibus vaſtata prouincia hæc fuit: deinde quarta quæ à vectigalibus pendi, ſoluiq; cõſueuerat Capitulorum menſæ adempta eſt. Item é Canonicis vnus inſtitutus eſt Pœnitentiarius, & alter Theologus. In hac ciu[illegible]tate præter Metropolitanam Parochi[illegible] Eccleſia nulla eſt; totius namque ci[illegible]tis animarum cura, quæ & penes Capitulum ab Archipresbytero exer[illegible]tur, & à certis Canonicis in ſex regiones [illegible]ſtributa ciuitate, quarum ſing[illegible] templa ſing[illegible]a [illegible] Parœciæ loco aſſignata, ſingulique, cu[illegible] templo Canonici cum duobus adiuto[illegible]bus addicti, qui accepta ex Metropol[illegible]ana Eccleſia ſacramenta per annum mi[illegible]ſtrant, ſancto die Paſchatis e[illegible]cepto. I[illegible]ctæ autem Eccleſiæ nu[illegible] [illegible]os redditus habent, Canoni[illegible] [illegible] ex[illegible]colunt, catechiſmum [illegible], at[illegible]; alia paſtoralia [illegible] obeun. Sed omnium huius [illegible] lon[illegible]ge [illegible] ma[illegible] N[illegible]olai magni Confeſſoris ma[illegible] par[illegible] ſacrorum [illegible]ius oſſium præ[illegible], vnde li[illegible]or humanis corporibus ſalutar[illegible] manat [illegible] ad quod [illegible]ſendum [illegible] & ve[illegible] [illegible] con[illegible]flu[illegible], [illegible]do [illegible] pro[illegible], ſed ex [illegible]imis region[illegible]s. Tran[illegible]ta fu[illegible]unt ſan[illegible]mi Confe[illegible]oris lipſana ex My[illegible] [illegible]itate Lyciæ, vbi Epiſcopus fuerat, ad B[illegible]ſem ciuitat[illegible]m anno Domini, vt Sig[illegible]ettus ſcribit 1087. cuius tra[illegible]atio[illegible]is in Romano Martyrologio memoria agitur 9. Maij. De liquore autem ex ſacris oſſibus iugiter manante vetera etiam teſtimonia extant, & in primis Emanuelis Imperatoris in Conſtitutione nouella de ferijs, vbi Nicolaum miraculis inſignem vnguentorum fragrantia ſcatentem appellat. Nicolai vitam, & tranſlationis hiſtoriam idem luculenter ſcripſit Antonius Beatillus. Eſt autem Baſilica hæc tum ædificio, ac ſtructura magnifica, tum ſacra veſte, atque inſtrumento Eccleſiaſtico ample inſtructa, riteque, ac diligenter adminiſtratur. Camera aræ maximæ tota ex argento, & argenteis pariter columnis impoſita quondam fuit, quas Ferdinandus Aragonius Rex, cum abſtuliſſet, vt ad Turcas depellendos pecuniam [illegible]flaret, aduerſo ſemper ab eo die [illegible]mine vſus eſt, argento Barenſi idem poſſis adagium vſurpari, quod de auro Toloſano veteres dicebant. Regium hoc ſacellum eſt, & [illegible] eo cẽtum, ac viginti circiter Clerici adminiſtrant, numeratis quadraginta Canonicis, alijſque B[illegible]ciatis, & Clericis, qui Priori o[illegible]. Sunt præterea in hac vrbe ſex c[illegible]ia mendicantium, vnum Monachorum Cœleſtinorum, & Collegium Societatis Ieſu. [illegible]acrarum verò virginum monaſteria qua[illegible], in qui[illegible]us omnibus ſunt ancillæ Chri[illegible] [illegible]ed[illegible] d[illegible]centæ attributæ annuo redditu ferè trium millium aureorum: laicorum ſoda[illegible]ia qu[illegible] plura, q[illegible] varijs pijs muner[illegible] fung[illegible] præſertim Societas montis P[illegible]atis, quæ carceribus mancipatos vi[illegible] eleemoſynas in egentes diſtribuit, p[illegible]las matrimonio collocat, & v[illegible] [illegible]natij nuper inſti[illegible] [illegible]ationem g[illegible]

S[illegible] autem fidelium intra mœnia degentium animæ quindecim millia. Popu[illegible]l[illegible]s v[illegible]us, catholicus, & pius, i[illegible] ut maior ciuitatis pars [illegible] Eccleſiæ ſacramenta [illegible]ipere ſoleat. Diœceſis Bar[illegible]nſis oppida habet tria & viginti, totid[illegible]mq[illegible] Parochiales Eccle[illegible]ias, [illegible]uarum ſexdecim [illegible]giatæ, ſeu Co[illegible]es & rec[illegible]æ, tres habent ſuos q[illegible] Canonicos ſub Archipresbyteris, [illegible] reſident a[illegible] præcipua diligentia, & pietate diuina officia recitant. In his oppi[illegible]is [illegible]iæ ſunt ſoda[illegible]ates laicorum, pie[illegible] [illegible]cumbentium. Oppidorum pra[illegible] a[illegible] Aquauiua, vbi Epiſco[illegible]alem quon[illegible] [illegible]dem fuiſſe ſuſpicor, C[illegible]a Ma[illegible] d[illegible]gno, in [illegible]ibus ſing[illegible]lis [illegible]nt virginum cœno[illegible]ia. In Aqua[illegible] [illegible] cauſarum cognit[illegible] [illegible]sbyte[illegible]m ſpectat [illegible] [illegible]banus, quam d[illegible] p[illegible] [illegible]penſe eſt addictu[illegible] [illegible]tegr[illegible]as viget [illegible]ve n[illegible] nulla reſide[illegible]t hæreſeos ſ[illegible]icio, ſed om[illegible]s magna fidei, religioniſque Catholicæ augendæ cupiditate flagrent.

Prouincia Barenſis e duodecim ſuffraganeis, quos olim habebat, tribus decurſu temporis ſublatis, nempe Salpenſi, & Cannenſi, quorum ille extinctus, hic Nazareno Archiepiſcopatui attributus eſt, item Melfetenſi, qui exemptus eſt, nouem nunc habet, nempe Bitecten. Bituntinen. Carhaten. Cnperſanen. Iuuenacen. Lauellinen. Minerbinen. Polymniacen. & Ruben. Habet præterea Archiepiſcopus Barenſis Melfecti, Canuſij, Tirlitij, & Rutiliani

ſiani cauſarum appellationem Apoſtolicæ Sedis auctorit. conceſſam. Menſæ Archiepiſcopalis annuus cenſus eſt ſatis diues; Taxatur vero in lib. Cameræ Apoſtolicæ flor. 1666. cum dimidio. Series Barenſium Archipræſulum ſequens eſt, quam partim ex Antonij Beatilli catalogo, tum ex hiſtoria Barenſi ab eodem conſcripta, vbi ſparſim de ijs agit, tum verò ex alijs ſcriptis, & monumentis concinnauimus.

1 GERVASIVS Bari Epiſcopus interfuit Concilio Sardicenſi anno 347.

2 CONCORDIVS Epiſcopus Barinus ſubſcripſit Concilio Romano ſub Hilario Papa anno 465. & tantum hi duo ſunt obſeruati Barenſes Epiſcopi, reliqui deſiderantur.

3 PETRVS vltimus, & primus Archiepiſcopus Barenſis fuit hac dignitate exornatus anno 530 ab Epiphanio Conſtantinopolitano Patriarcha ſedente Felice Papa IV. cuius auctoritate Epiphanius hanc ſedem Metropolitanam conſtituit, cum facultate duodecim ſuffraganeos Epiſcopos ordinandi, Poſt Petrum decem eidem ſucceſſerunt Archiepiſcopi, quorum nomina, neq; acta extant in dipthycis eiuſdem Eccleſiæ.

12 LEONTIVS duodecimus Barenſis Archiepiſcopus circa annum Domini 780. [illegible] Niceno Concilio ſe ſubſcripſit anno [illegible] cum Leone Tranenſi, Chriſtophoro Andrienſi, & Sergio Vigilienſi in Apulia Epiſcopis; Diù hanc ſedem texit Leontius, quieuitque in pace.

13 SEBASTIANVS Barenſis Archiepiſcopus proximè ſucceſſit Leontio, quem ſubſcriptum inuenimus ſub Barenſis Epiſcopi titulo in Concilio Romano ab Eugenio Papa celebrato anno 826. Vixit in hac dignitate ærumnoſis temporibus; Saraceni enim ab Adegiſio Beneuentanorum Principe contra Ricardum per Padonem Barij Præfectum à Raguſio euocati intempeſta nocte Barium ex improuiſo adorti occuparunt, ipſumque Padonem in præmium iniquitatis interemerunt anno 840. Hanc ciuitatem deinceps Saraceni per annos omnino triginta (teſte Sigonio) tenuerunt. Sebaſtianus verò multa vigilantia, ac pietate populum ſibi commiſſum rexit annis 22. quatuor tamen in dura Saracenorum ſeruitute, quibus exactis mortalitatem expleuit anno 844.

14 ANGELARIVS vir ſanctimonia clarus, ac rerum geſtarum æterna memoria dignus, iam antea per annos decem Canuſinæ Eccleſiæ Archiepiſcopus in demortui Sebaſtiani locum omnium votis Barenſi Eccleſiæ præficitur anno 845. retentoque ex Romani Pontificis auctoritate, & Canuſinæ ſedis titulo, Barenſis, & Canuſinus Archipræſul dictus fuit, qui deinceps ex perpetua vtrarumque Eccleſiarum vnione in ſucceſſores tranſijt, vſque in hodiernum diem. Diruta tunc erat ex Saracenorum incurſione Canuſina ciuitas, ac præter Cathedralem ſanctorumque Epiſcoporum Sabini, Ruffini, & Memoris, pretioſa corpora, omnia ruderibus, & ſquallore obruta iacebant, viſum fuit Angelario, vtriuſque Eccleſiæ Archiepiſcopo, in decentiorem locum Sanctorum lipſana transferre, attulit igitur e Canuſio Barium ſacra pignora, & ſub confeſſione Cathedralis collocauit, Sabinum vero in [illegible] Diuum tumulauit. Huius tranſlationis meminit vetus m. ſ. liber Archiuij Barenſis Eccleſiæ. *Sedit B. Sabinus in Canuſina Eccleſia annis quinquaginta duobus, cuius corpus ibi reuiet eit vſque ad tempora Petri Archiepiſcopi primi, & Angelarius eius ſucceſſor deſtructo Canuſio, attulit Barium corpus Beati Sabini, necnon corpora ſanctorumPetrum Memoris, & Ruffini Præſulum Sedis Canuſinæ.* Sabini corpus occultum fuit, vſque ad tempora Heliæ Archiepiſcopi, de qua inuentione infra in Elia agemus. Sabini dies feſtus agitur 9. Feb. qua ex hac vita migrauit, de quo agunt D. Gregorius lib. 2. dialog. c. 15. & lib. 3. cap. 5. Petrus de Natalibus in Catal. Sanctorum lib. 3. cap. 133. Martyrolog. Roman. Baronius in notis, & alij, nouiſſimè vero ſupra laudatus Antonius Beatillus vitam ipſius vernacula lingua ſcriptam edidit, nos vero acta ipſius latine conſcripta ex Caſſinenſi Biblioth. cod. m. ſ. ſignat. 149. fol 246. delata, hic deſcribere conſultum viſum, quod plura in eo ſint ſcitu digna. Hanc Petrum Canuſinæ Eccleſiæ Archiepiſcopum iuſſu Leonis Papæ ſcripſiſſe referunt.

Vita, & obitus ſancti Sabini Epiſcopi.

Voluntati tuæ parere ſumme Pontifex cupio, ſed mens multis refugit grauata peccatis tantarum virtutum miracula

la pandete; tamen ſolet per teſteam lucernam clarum lumen effluere, & in vaſe plumbco obtutum reperiri vnguentum; ſed quia præceptis obediens, valde credo me illius precibus adiuuari; ego verò ſanctiſſimi viri miracula in dialogis B. Gregorij dudum iam reperi, quæ & ſanctitati veſtræ puto eſſe notiſſima, ſed grauiora meo ore quaſi philoſophica aures carmina demulcent noſtrorum. Prius tamen ſcribenda exiſtimo quod in libris inuenimus exaratos, id eſt ea, quæ noſtris temporibus ſumma veritate poſſunt agnoſci.

Incipit vita eiuſdem.

Iuſtiniano igitur Auguſto regnante, cuius temporibus à multis in locis ad Chriſti gloriam, & adiumentum noſtrorum ipſo fauente non paruo numero clarnerunt: ſed quia multa grata, & mirãda in noſtris codicibus inueniuntur; inter quos Beatiſſimus, ac venerabilis Canuſinę Eccleſiæ Sabinus effulſit. Hic enim ab infantia omnipotenti Deo in omnibus placere cupiens carnis contriuit voluptatem, & omni niſu ad cœleſtia anhelabat. Tanta etiam in illo gratia erat, vt nullus ambigeret, eum aſſiduè cæleſtia cogitare: & foris oſtendebat, quod intus aſſiduè meditabatur; erat enim pietatis cultor, iuſtitiæ amator, pauperibus largus, hoſpitibus gratus, orphanorum, ac viduarum certa protectio. Quis ad illum triſtis aduenit, & non lætus abſceſſit? Quis in illius oculis ira agitatus, non eſt illicò ſedatus? quis in faſtu ſuperbiæ poſitus, non illius eſt admonitione humilis factus? Quis dutæ mentis venire ad eum poterat, qui non eius doctrina delectaretur? Quantum ſe in ſummo culmine eſſe conſpiciebat, tantum ſe humilitatis gubernaculis continebat; reminiſcens illud quod dicitur, quãto magnus es, humilia te in omnibus, vnde & ab omnib. amabatur. Quis enim ſcribere poterit, quãta in eo erat largitas eõditoris, qui ita erat immobilis, vt nullis aduerſis moueretur, nulla lętitia ſolueretur, nullo vnquã munere in partem aliquã verteretur. Nos autem ſi omnia vitę illius bona narrare volumus, ab his, quæ ſunt dicenda, ceſſamus, atq; vtinam Auguſtinus, aut Doctor aliquis noſtrorum adfuiſſet, qui tanti viri miracula, ac virtutes limpido ſermone componeret. Ego verò imbecillis, & inſcius litterarum, quoniam elegantioribus huius vitam verbis contexere non valeo, miraculis decorabo.

Igitur prædicti Chriſti famuli faciem omnes proceres, ac præcipuè viri Italiæ ſæpius videre cupiebant, & cum viro ſanctiſſimo cæleſtibus pabulis epulari. Vnde & cũ Germano Capuanæ Eccleſiæ Ponti-

A fice crebra familiaritate connectebat. Sed & cum Benedicto Chriſti famulo in Caſino caſtro poſito aſſiduis amicitijs iungebatur, eumque per ſingulos annos viſere conſueuerat, quem vir Dei pro vitæ ſuæ merito valde diligebat, vt Gregorius Romuleæ Vrbis narrat Epiſcopus. Nam quodam tempore, dum ad eundem Dei famulum Benedictum præfatus vir viſitandi gratia adueniſſet, & de Totila Gothorum Rege, ac Romanæ Vrbis interitu locutio oriretur, Benedictus ait, Roma à gentibus non diſſipabitur, ſed ſuis vetuſtatibus, & terræmotibus fatigata, mar-

B ceſcet in ſemetipſa. Quod ex maxima parte factum cernimus, ſicut mihi ij, qui illius itinera frequentius ambulant, retulerunt: dicunt enim eam quaſi abſque habitatoribus ex tanta multitudine remanſiſſe, & quæ gloria florebat, tunc, diuerſis nunc vitijs abundare, ſilentio tamen hoc dicimus, quoniam vigor ſanctæ Eccleſiæ, Deo fauente, adhuc in illa primatum tenet. Sed quia à narratione paululum diſceſſimus, ad ſancti viri narranda miracula reuertamur.

Itaque Dei famulus Sabinus ab omnibus venerabatur in [illegible] m, vt Gelaſius Romanæ Vrbis Pontifex præ cæteris Epiſcopis ſocium eum, ac familiarem haberet.

C Nam cum idem B. Sabinus Batolitanam Eccleſiam dedicare in honore Beatiſſimi Andreæ Apoſtoli vo[illegible] et eundem Gelaſium Papam ad ſe aduenire roga[illegible] d & factum eſt, eum ene ſupradictam Eccleſiam dedicare popoſcit. ſatis de aduentu primæ Sedis Epiſcopi gaude[illegible] q[illegible] apropter alacri animo cum cæteris Epiſcopis, quos ad dedicationem eiuſdem Eccleſiæ vocauerat, omnipotenti Deo gratias egit, eo quod ad ſe tantus Pontifex [illegible] quorum videlicet Epiſcoporum [illegible] mina hic ſcribenda exiſtimo. Laurentius [illegible]ntinæ Eccleſiæ Pontifex, Palladi[illegible] [illegible]tanæ, Eutychius T[illegible]anenſis, Ioa[illegible] Rubeſſanæ, Aſteri[illegible] Ve[illegible]nſinæ E[illegible] at præterea

D idem venerabi[illegible] [illegible]ir reſtaurator Eccleſiarum, ad guberna[illegible]as animas præcipuus, & quia talenta [illegible]ca ad negotiãdum acceperat, ſollicitus quærebat hæc Domino ſuo cum lucro reportare: & quoniam quinque, & duo talenta in ſe cognoſcebat, cupiebat dupplicare, quæ ſibi commiſſa credebat. In exterioribus augebat duo, actiuæ, contemplatiuæque vitæ deditus, in quibus ſancta, & immaculata degit Eccleſia. Non intellectus in eo ſine opere, ſed iugiter cum intellectu concordabat opus; & quod ſuo gregi prædicabat, abundantius faciebat. Suadebat omnibus mundi huius proſpera eſſe vaniſſima, & quaſi flumina labentia velocius deperire. Nunquam à doctrina lingua, & à reſtaurationc venerabilium locorum ceſſabat

ſabat manus. Pulchro ſiquidem opere in Canuſina ciuitate in honorem Beatorum Coſmæ, & Damiani Martyrum Baſilicam extruxit, eandemque diuerſis coloribus, ac muſiuo decorauit, necnon & ad honorem B.Ioannis Baptiſtæ, ac Præcurſoris Domini Ieſu Chriſti, excelſo culmine cameram iuxta Eccleſiam Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ condidit. Sed & ante Eccleſiam prædicti Præcurſoris, Domino Saluatori templum magno decore inſtituit.

Sanctus itaque vir, cum iam longa ſenectute fatigaretur, lumen amiſerat oculorum, cui vtique ſancti Spiritus lumen oculos illuſtrauerat mentis, & quia multis fuerat ſpiritualibus donis ornatus, cœpit etiam cæcus ſpiritu prophetiæ videre. Nec diu hoc latuit, tota namque Italia eum habere ſpiritum prophetiæ audiuit, quod & ab omni populo creditum eſt fideli, gaudente talem ſibi ſuis fidelibus Dominum contribuiſſe Pontificem.

Eo itaque tempore, cum Totila, quem ſupra meminimus, Gothorum Rex in Apuliæ partibus moraretur, donum ſancti Spiritus, quod vir Dei acceperat audiuit, quod minime credidit, ſed ſicut erat duriſſimæ, & perfidæ mentis virum explorare conatus eſt. Nam cum ab eodem venerabili Viro ad prandium fuiſſet inuitatus, Rex ad dexteram eius ſedens, puerique eius de manu, hora bibendi, poculum abſtulit, idque loco pueri Epiſcopo præbuit, quod virum Dei minime latuit. Nam ſumma velocitate, poculo accepto, Regi ait, viuat ipſa manus. Ille vero quamuis perfidæ eſſet mentis, ad veritatem deductus, lętitia affectus, verecunda faciem texuit; lętus ſiquidem quia quod de viro ſancto audierat, inuenit, verecundus quia tanto viro illudere pręſumpſiſſet. Nec in illius corde ſcrupulus dubitationis remanſit: quoniam Dei ſeruus, quod per lumen oculorum decernere non poterat tanta celeritate, quod ei fallendi arte fuerat factum, innotuit; vnde Rex, & qui cum ipſo erant, cœperunt tantum Epiſcopum, ac prophetam in ſumma veneratione habere, intantum, vt qui totam Apuliam, ac Calabriam iam diu prædationibus deuaſtarat, à ſancti Dei famuli receſſu, cunctos ſuos compeſceret: ita vt nullus vel minima illius, & abiecta contingere auderet. Igitur vt clarius oſtendamus eum habuiſſe prophetiæ ſpiritum, vel quantæ fuiſſet virtutis, ad eiuſdem Archidiaconi, Vindemij nomine manifeſtandam perniciem articulum vertamus. Itaque cum idem venerabilis Antiſtes prouectæ eſſet ætatis, maligno inſtigatus ſpiritu præfatus Archidiaconus, totum ſe contra Epiſcopum ad adipiſcendum Epiſcopatum deuit. Puerum itaque, qui refectionis tempore, Epiſcopo poculum tradere ſolitus erat, accerſiuit, eumque his verbis, diabolico ore loquutus eſt, dicens, miror, quomodo æquo animo diuturna ſuffers onera, ſenis hic, ſi vita diſceſſiſſet, protinus honoratior habereris. O ſi talem habuiſſetis Epiſcopum, qui Epiſcopatus ſui termino, celeri corpore opportuno viſitare tempore potuiſſet. Ad hæc verba puerilia corda cœperunt molleſcere, & Archidiaconi maligno conſilio obedire, intantum, vt venenum a Vindemio ſibi traditum vino miſceret, & ad bibendum Epiſcopo præberet. Nam, cum reficiendi hora aduenisſet, puer ex more poculum veneno maculatum Epiſcopo ... tradere. Cui Epiſcopus, bibe, inquit, tu quod mihi porrigis, ſcio quid in illo latitat. Puer vero mox quod fecerat, in lucem cognoſcens deductum, pertimuit, & ſancti Viri vultum ferre non præualens, citius ſe necare elegit, manum ad os, vt biberet venenum, iniiciens. Ad hæc Epiſcopus, mihi ait, prabe puer, abſit, abſit, vt in conſpectu licet indigni Pontificis veneno quis extremam finiat vitam. Ego bibam: ſed ille, qui hoc flagitium perpetrare voluit, Epiſcopus non erit. Statimque poculum arripiens, venenum Epiſcopus bibit ſecurus, ſed mirum, & ſtupendum miraculum mox contigit. Nam cum ipſe bibiſſet venenum, miſer Vindemius in tertio vico tribus millibus à ſancti Dei famuli diſtante habitaculo defunctus eſt, & qui S.Viri necem audire cupiebat, ipſe malitia ſua peremptus eſt, & dū vellet necare Epiſcopum, veneno nequitiæ ſuæ necatus eſt. O infelix, & omnibus deterior Vindemi! tibi credita ſunt Domini præcepta, tibi Euangelium datum eſt, vt omnibus euangelizares: nunquid non publica voce cauere ſolebas, qui parat proximo ſuo foueam, incidet in eam? Hoc tibi euenit infelix, quod alijs cauere prædicabas. Statim vero id quod geſtum fuerat, auribus Dei famuli inſonuit: de illius potius animæ, quam corporis nece dolens, eum mira pietate iuxta ſepulchrum ſuum ſepeliri præcepit. Nec diu poſt hæc vir Dei Sabinus in hac vita moratus eſt. Hic itaque ſancto aſtante Clero extremam ſui corporis diem prædixit imminere, nec quod prædixit, diu dilatum eſt, languore namque correptus, & in ipſo ſui obitus iam articulo poſitus, in ſtrato quo iacebat, reſidens, vniuerſo aſtante Clero, ac turba, quæ ad ſanctum Virum ob illius exitum animæ confluxerat, clara, prout potetat, voce ait: Diſſolutionem mei corporis, fratres, ac filij, videtis imminere: neceſſarium igitur exiſtimo vltima mearum prædicationum vobis mandata relinquere. Præcipue itaque pacem ſtrictius cunctos doceo tenere: nequaquam enim ab illa ali-

aliquis recedens, boni quid poteſt operari. Secundum vtique eſt hoc Domini mandatum. Duobus namque præceptis, vt ſæpius veſtræ dilectioni innotuit, Chriſti Eccleſia ſeruatur. Primum, vt Deus a nobis tot is viribus diligatur, deinde vt proximus puro pectore ametur. Ab his, ſcitote, cætera deriuari mandata. Nemo ab vnitate fidei recedat, quia niſi quis in Trinitate oculos mentis fixos teneat, in vacuum laborat. A crimine omni cuſtodia ſemper animus refrenet, quod ſi quis captus fuerit, continuò ad confeſſionis deuota mente remedia concurrat. Hoſpitalitate gaudete, pauperum, viduarumque terminos nullus mouere conetur. A Miſſarum ſolemnijs ſuo tempore nunquam animos reuocetis, reminiſcentes, quod dicitur, dum lucem habetis, ambulate, Hora futura eſt, in qua nemo poteſt operari. Mundi huius oblectamenta, quæ cernitis, more fluentis aquæ decurrere ſcitote: cuncta caduca velut fumi vaporem credite perire, labentia fugite, ne cum labentibus cadatis. Cruenta illa beſtia, quæ hominum ſuis morſibus crudeliter mentes lacerare feſtinat & lucis ſinorum ſuis ſordibus nimiſi pectora fuſcare, quod promittit, fallit, ſibique conſentientibus mentitur, inuidia ardet, & vbi mendax ipſe ſtare non potuit, inde alios repellere molitur. Ad poli potius cardinem oculos mentis dirigite, vt patriam, quam primi parentes obediendo colubro antiquo perdiderant, reciperre mereamini. Inter hæc illis ventura hoc modo mirabiliter prophetauit. Ego, inquiens, iam de corporis ergaſtulis exiens, Domino gregem quem mihi ad paſcendum tradidit, commendo. A luporum ſcio vos poſt funeris mei tempora granirer dentibus lacerandos: nam gentium inuaſione Italia non paucis temporum curriculis premetur, ita vt rura abſque agricolis ob gentium terrorem relicta videantur. Qua cauſa membrorum meorum tumbâ incognitam relinquo. Diuturno etiam tempore abſque adminiculo Paſtorum Eccleſia inculta remanebit. Nullus clangor laudantium, ſiue canentium ſonora in ea voce audietur. Relicta ab hominibus loca hæc tantummodo beſtiæ tenebunt, quod quidem reperimus iuxta vaticinium prophetantis. Hæc & his ſimilia eo dicente, plangentium vox orta eſt, nullus ſe potuit à lachrymis continere, dolentes, quod ex ore Pontificis talia audiſſent. Cuncta itaque ſacerdotum, omniſque plebis agmina commotis viſceribus inquiunt: quem nobis, ó ſumme Pontifex, Paſtorem dimittis? quid non adhuc fatiſcente licet ætate tibi commiſſam gubernas Eccleſiã? poteras, ſi Chriſtum petere velles, noſtra aliquandiu onera ſuſtinere, quibus ille; hoc mihi, inquit, cohæredes, & in fide Ieſu Dei noſtri participes dicere nolite. Nam debitum mortis perſoluens, Chriſtum toto deſiderio anhelo. Nunc ad patriam protoplaſtis veſtitam reducor, nunc agmina Apoſtolorum, Martyrumque fulgentia videns, gaudeo, turbam Virginum, nec non Angelorum candidatam cernens, delector. Cur ergo me impedire nitimini? ſi me toto affectu amatis, ad me quanto citius venire deinceps feſtinate, per ipſum, qui vitam ſe præbet petentibus. Multa, & his ſimilia populo prædicans Beatiſſimus Sauinus, poſt quinquaginta & duos annos, quibus ſanctam Canuſinam gubernauit Eccleſiam quinto Idus menſis Februarij ab hac luce migrauit ad Dominum.

Omnis itaque Clerus, vniuerſaque turba, quæ ad ſanctiſſimi viri obitum confluxerat, multis coruſca lampadibus, hymnis cœleſtibus beatiſſimum corpuſculum proſequebatur quouſque ſepulturæ traderetur. Virgines ſparſis crinibus [illegible] faciei pudorem vlulatum dabant [illegible] trenula voce, prout poterant, lachrymas effundebant. Ex longinquis etiam locis multi conuenerunt, vt in vnum confuſa voce pſallentium ſimul & lugentium honorarent, en angelicis manibus ſuſcipitur, en quæ ſibi credita fuerant [illegible] Domino reportauit. Ergo quid illi Dominus dixerit, audiamus. Euge Sa[illegible] quia in pauca fidelis fuiſti, [illegible] te ſupra multa. Quo facto, veſte [illegible] candidiore [illegible] Dominus ſtatim [illegible] gemmiſque fulgentibus coronauit. Sic [illegible] Prophetis gaudentibus, & A[illegible] choris exultantibus inter ſanctos [illegible] Dei collocatus eſt.

De virtutibus, ac miraculis vitæ prædicti Dei famuli quantum memoriæ occurrit, diximus, nunc autem [illegible] ti, vel quantis virtutibus illius oſſa [illegible] reant, Deo opitulante eloquamur. [illegible] quæ dicturus ſum, à [illegible] dem Eccleſiæ Epiſcopo P[illegible] mihi de ſuo [illegible] Sa[illegible] que à ſenibus ſacerdotibus mu[illegible] tibus in[illegible] vel quod ex [illegible] potuerat, ſæpius narrare co[illegible] & hæc vt ſcriberem, præcepit.

Quidam Hiſpanus, Gregorius nomine, graui ſui corporis [illegible] premebatur. Hinc cum per loca ſanctorum diſcurreret, quatenus ſui corporis remedium inuenire potuiſſet; quadam nocte dum ſe Domino tota virtute committeret, eiuſque miſericordiam multis precibus exoraret, vt illi peccata dimitteret, & à periculis corporis velocius liberaret, poſt orationem ſtatim ſopore arreptus eſt, ſibique quendam dicentem audiuit: Surge Gregori, ad Italiam propera, ibique per Sabinum Epiſco-

ſcopum, non ſolum tui corporis, ſed & animæ inuenies ſanitatem. Mox à ſomno euigilans, quod ei fuerat imperatum, fecit, & veloci curſu, vt poterat, ad Italiam venit, quam ingreſſus, cœpit ab incolis terræ anxius quærere in quo loco beati Sauini corpus iaceret, ad quem reſponſum eſt, apud Spoletinam vrbem quieuit, atque in ea martyrio, tempore quo Chriſti Eccleſia à Gentilibus perſequebatur, coronatus eſt. Hæc audiens, iter continuo arripiens, omni gaudio ambulare cœpit: putabat enim Sauinum, quem in ſuo ſolo poſitum audierat. Itinere cœpto, vt præfari ſumus, Spoletum venit, Eccleſiam beatiſſimi Dei martyris citius reperit, quam ingreſſus, diutius orauit, petens, vt ei Dominus, quod promiſerat, per ſuum famulum cito largiri dignaretur. Poſt paucos verò dies beatus Martyr ſe ſalutem pereuti, per viſionem ait; quid me quotidianis lachrymis poſtulas? non ad me miſſus es, ſed ad fratrem & coepiſcopum meum Domini Ieſu ſeruum Sauinum, quem Dominus Canuſinæ vrbi Apuliæ Antiſtitem dedit. His auditis Apuliam petijt, apud Eccleſiam beati Petri Apoſtoli eiuſdem Sauini Epiſcopatus, Domino ſe multis precibus, ſtrauit, dicens: Domine Ieſu Paſtor bone, qui mundum tuo ſanguine reſtaurasti, qui dixiſti, quod omnia crimina in confeſſione lauentur, peto clementiam tuam, vt mihi peccata dimittas, & ab infirmitate mei m corpuſculum tua pietate abſolnas. Aſpice me peregrinantem per longa itinera fatigatum tuæ ſanctæ promiſſioni credentem, ſpero habere quod mihi promiſſum eſt per te, qui viuis & regnas cum Patre, & Spiritu ſancto in ſecula ſæculorum. Amen.

Finita vero oratione, a Clericis ſuſceptus eſt, & cur per tanta terrarum ſpatia ad ea loca venire voluiſſet, quæſierunt. At ille ſui aduentus cauſam innotuit. Ad hæc illi, ſepulchrum, inquiunt, illius, quod quæris, vſque hodie hominibus incognitum manet; potens eſt tamen Deus, & hoc tibi manifeſtare, & ſua promiſſa complere. Quibus præfatus Hiſpanus, me precibus ai, obſecro, adiuuate; & quidem miſericordiam expecto. Poſt hæc, illo quieſcente, poſt vigiliam orationis, beatiſſimus vir Dei Sauinus apparuit ei, dicens: Gregori, corpus tuum priſtinæ reſtitutum eſt ſanitati & anima ſaluti: & ſubiunxit, ſepulchrum quidem meum, quod per tot tempora latuit, illo in loco omnibus innoteſce: & ſuper id vt Eccleſiam conſtruat, Theodorandæ dicito. In ipſo autem inueniet, vnde quod iubeo, abundanter valeat implere.

Eo vero tempore Longobardorum Regni Grimoald gubernacula regebat, qui filium ſuum Romualdum Beneuenti principem inſtituit, eique Lupi cuiuſdam nobilis filiam, nomine Theodorandam, quam modo meminimus, in matrimonium dedit. Romuald verò defunctus, eam ad regendum Samnitum populum cum paruo filio reliquit. Igitur hæc mulier à præfato Hiſpano mandatum audiens, & implere feſtinans, ad ſepulchrum Dei famuli læta peruenit, illudque Sacerdotibus omnibus, qui aderant, pſallentibus, & hymnos Deo cantantibus iuſſit... Aperuerunt itaque ſepulchrum, & in eo theſaurum mirabilem odore ambroſio redolentem reconditum inuenerunt, ſed & in quadam parte ſepulchri non modicum auri pondus repertum eſt. Quod factum propter gentilium credimus incurſionem, quæ ante hęc tempora, vt vir Dei prædixerat totam vſque ad interneccionem Italiam deueſtauit, fortaſſe vt ad conſtructionem eiuſdem Eccleſiæ ſeruaretur. Theodoranda vero oblita mandati, aurum abſtulit, ſepulchrum reliquit, & remeare ad ſedem ſuam volens, Beneuentum feſtinabat. Sed dum ad pontem, qui à Traiano Auguſto ſuper fluenta Aufidi eſt conſtructus veniſſet, omnipotentis Dei iudicio equus in quo ſedebat, pede lapſus eſt. Quæ mox in terram corruit, & à terra brachijs famulorum leuata, quis eſſet, vel cuius meriti Sauinus, poſt caſum agnouit, cuius præceptum fuerat oblita. Se itaque mox ad Dei viri ſepulchrum reduci fecit, & cum omni feſtinatione, quemadmodum ei mandatum fuerat, Eccleſiam conſtruens, altare ſuper corpus viri Dei pulchro marmore inſtituit. Ad cuius etiã miniſterium, calicem & patenam ex auro quod abſtulerat, fieri præcepit, necnon & altaris tegmina auro, gemmiſque decorauit. Hiſpanus vero ille vſque ad exitum ſuæ vitæ in eadem Eccleſia ſeruire Deo curauit.

Nec hoc ſilentio dandum exiſtimo quod ab eiuſdem Eccleſiæ Primicerio me audiſſe recordor; venerabilis, aiebat, Burſæ tempore, qui in hac Eccleſia Deo largiente, extitit Pontifex, quidam Aquitanus ad viri Dei Sauini famam cucurrit, qui ita erat omni ſuæ compage corporis ſolutus, vt nunquam ad os manum ducere, vel ad ambulandum pedes mouere valeret, quoniam durius adiuncti natibus tenebantur: nunquam illius aures ſonum audire poterant, nec ad mortalium lumen lumina patebant, & vt verius dicam, quaſi in quodam vaſculo quodammodo anima manebat, vt per hunc ſui ſerui omnipotens Deus virtutem innoteſceret. Huic itaque in ſuo adhuc ſolo remoranti dictũ eſt, vt quantocyus ad ſepulchrum Chriſti famuli veniret, quatenus ſui corporis remedium habere potuiſſet. Venit itaque, & dum quadam die apud eandem Ec-

ecleſiam ſecreto Dominum, vt poterat, pro membrorum ſuorum ſalute rogaret, contingit, vt Epiſcopus ex more in beati Petri Apoſtoli Baſilica miſſarum ſolemnia populo celebraret. Mira mox, & noſtris laudanda diebus res claruit. Nam dum miſſarum ſolemnibus à Diacono ex more finisdaretur, in camera, vbi æger ſolus iacebat, ſtridor auditus eſt. Ad hęc aures virorum cunctorum, qui aderant, concuſſæ ſunt, & quidnam factum fuiſſet, ad videndum celerius cucurrerunt. Sed mox vt cameram ingreſſi ſunt, iuxta altare viri Dei, hunc, qui infirmus fuerat, ſanum reperierunt, atque cruorem ex iunctione membrorum emanantem. Qui interrogantibus ſe qualiter hoc factum eſſet, ait; quidam me arripiens fortiter tetendit, ita vt omnia membra, vt mihi videbatur, ſua virtute ſepararet, qui ſe Sauinum nominari fatebatur. Cuius aduentus oculorum meorum cæcitatem funditus fugauit, & auditui aures mirabiliter reformauit. Continuo ergo cunctis mirantibus, atque ingenito Patri, Genitoque vnico, ſimulque ſancto Spiritui perennem gloriam, laudemque prædicantibus, ad populum exiuit. Quod viſo omnis plebs vna cum Epiſcopo cunctoque Clero infinita lætitia Chriſto gratias reddiderunt, eo quod per Sauinum ſuum famulum quotidianis miraculis ſuam Eccleſiam beatificaret. Poſt ſui vero reſtaurationem corporis præfatus Aquilanus, cum animalia cerneret, à ſibi circunſtantibus, quidnam eſſent, ſtupens ſciſcitabatur; nihil enim omnino in hac vita ſe vidiſſe, niſi poſt viſitationem manifeſtius fatebatur. Quadam verò die dum aſellus à quodam per viam duceretur, id in exclamans ait: huc, huc quęſo, ſocij venite; & quod per hanc viam ambulet, videte. Quo audito, qui aderant, ſe ſe in riſum pro tali dicto dederunt. Quibus ille, quid, obſecro ridetis, & mihi potius, quod hoc ſit, non innoteſcere vultis? At illi relicto riſu, aiunt, quod vides, ó frater, aſellus nominatur. Ad hæc ille, ad quod quæſo, inquit, opus hic neceſſarius habetur? Et illi ad ferendum onera inter cætera eum Omnipotens, creauit. Poſt hæc duobus annis in eadem Eccleſia ſeruiens, ad ſolum proprium cum omni exultatione incolumis remeauit.

Optimum puto nunc ea etiam, quæ his diebus per beatiſſimum Sauinum geſta ſunt, poſteris mandare. Præfatus namque venerabilis Pontifex, de cuius ore cuncta quæ narro, audiui, cœleſti amore perſuaſus ad ſedem Pontificalem Canuſinæ vrbis corpus Chriſti famuli introducere ſtuduit: vbi aſſiduis laudibus frequentia populi & clericorum pſalmodijs honoraretur, quia à ſede, ad quam omnes conuenire conſueuerant, mille fermè paſſi-

A bus diſtabat. Bene & optime cogitans, vt ad laudem Domini, & ſalutem plebis, in Pontificali Eccleſia tantus Pontifex iaceret. Hic videlicet, dum in ſolemnibus ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli cum omni populo vtriuſque ſexus ad iſtud magnum, & laudandum ſpectaculum conueniſſet, cæteris foris ſtantibus, ipſe cum choro pſallentium, quaſi Chriſtum ſuſcepturus, ad ſepulchrum ingreſſus eſt. Remotis igitur marmoribus ad ſanctum, & venerabile corpus peruenerunt; ſed tanta fragrantia odoris illico ſerpſit, vt omnium nares, ac ſi ex diuerſis manans aromatibus ſatiaret: non tamen eadem hora ſanctum corpus ſublatum eſt, ſed in craſti-
B num ferendum ſeruatum, anuloque Epiſcopali ſignatum. Sed dum ad id ferendum die altera Epiſcopus cum frequentia veniſſet populorum, remoto ſigno, cum ad venerabile corpus ingrederetur, bonum Deus ſuis, & ſtupendum ſacerdotibus monſtrauit miraculum. Ex marmoribus namque quemadmodum balſami in ſtillare ſolet, guttulis inenarrabili odore liquor emanabat, cunctique, qui aderant, Angelica ibi eſſe obſequia credentes, exultatione ſimul, & pauore repleti, impenſius orabant. Quid plura? tulerunt corpus cum hymnis & cœleſtibus canticis, & omni populo exultante cum cereis, & lampa-
C dibus ad locum, quem illi Epiſcopus parauerat, peruenerunt; aliquandiu tamen in Eccleſia poſitus, altari necdum extructo quieuit. Interea dum venerabilis Petrus Epiſcopus ante tempus orationis intempeſta nocte ſolus, vt Domino pſalleret, Eccleſiam intraſſet, ſuper corpus Dei famuli tantum lumen effuſum reperit, vt omnia illius Eccleſiæ loca, ac ſi meridiano tempore, lucerent, ſed poſt paululum lumen quod viderat, ſubito extinctum eſt.

Igitur poſt hęc prædictus Petrus Chriſti famulus ſecundum conſuetudinem dioeceſim ſuam viſitare cupiens, languore ſuperueniente grauiſſimo æſtu febris vexabatur.
D Quem vir Dei Sauinus in ipſis ſuis anhelantem anguſtijs paululum ſopore grauatum viſitare dignatus eſt, & ait: Quid agis Epiſcope? ad quem ille, vt cernis Domine, nimiis anguſtijs fatigor. Cui vir Domini Sauinus, ſanitati, te, inquit, ſcito reſtitutum. Hoc tantum corrige, vt ſerui alieni, qui à tuis hominibus male retinentur, ſuis dominis citiùs reddantur. His dictis, viſio illa ablata eſt, ſanuſque experrectus Epiſcopus, quod ſibi dictum fuerat, diligentiſſime impleuit, ſtatim vero ad ſedem propriam reuerſus eſt, & virum Domini Sauinum, cum ſumma lætitia, & exultatione cunctorum in camera ſubtus altare beatiſſimorum Ioannis & Pauli, die Kalendarum Auguſtarum colloca-

[illegible] ibique ex [illegible] textam arcam ſuper [illegible] po[illegible] diuerſa ornamenta [illegible]

[illegible] ibi quantæ [illegible] omnes nar[illegible] vel inus, [illegible] & aures [illegible] Quantos [illegible] tem ho[illegible] [illegible] vexatos [illegible] commutationes [illegible] es a viro Dei, au[illegible] ſenatos [illegible] ſeculis [illegible] quis narrare poterit? [illegible] nos [illegible] ſcribimus ad laudem [illegible] qui [illegible] Patre, & Spiritu [illegible] viuit & regnat Deus in ſæcula ſæculorum. Amen.

Hæc principante viro glorioſiſſimo Hermerich filio Grimoald [illegible] ſunt, cuius te[illegible] [illegible] multa Samnitum populo proſpera [illegible] runt.

Cæterum Angelarius ſpiritu[illegible] [illegible] idit die 10 Maij an. ſalutis humanæ 868 [illegible] lo a te, [illegible] est Februario menſe [illegible] tem à Saracenorum iugo [illegible]

25 IACOBUS [illegible] mortuo Angelario [illegible]

[illegible] us anno [illegible]8 [illegible]

[illegible] R[illegible]ALDUS [illegible] præfuit [illegible] defunctus an[illegible]

[illegible] A[illegible]m anno 897 [illegible] poteſt [illegible] cat[illegible] Archiepiſcopalem ſedem [illegible] am acc[illegible]it, diuino [illegible] o [illegible] an. 1 . men. 7 [illegible] ſlica a [illegible] D[illegible]2

[illegible] [illegible]ERICUS [illegible] [illegible] a [illegible]

[illegible] Roberti [illegible] an [illegible] 91[illegible] 4. [illegible] 8.

21 AL[illegible] pr[illegible] fuit anni 7.

22 PETRUS [illegible] ſedit annos 19. [illegible] migrauit ex hoc [illegible] anno 950.

[illegible] IOANNES II. [illegible] Conſtantini Leonis filij 40 qui [illegible] præſulatus eius primus. [illegible] [illegible] Eccleſiæ [illegible] hanc [illegible] tur, [illegible] in Iuuenacen[illegible] Epiſcopo [illegible]

In nomine D[illegible] Saluatoris noſtri Ieſu Chriſt, [illegible] anno Imperij Conſtantini, ſimulque cum eo regnante Domino Romano Porphyrogenito dilecto filio eius Sereniſſ. Imperatoribus, menſe Ianuario, decimæ Indictionis. En ego Ioannes Dei gratia Archiepiſcopus primo anno Præſulatus mei ſanctæ Sedis Cannſinæ, & Bariſinæ Eccleſiæ, &c. Sedit ann. 27. mortalitatem expleuit anno 978. Huius meminit Lupus Protoſpata in Chron. *Anno 978. mortuus eſt Ioannes Epiſcopus, & ſurrexit Paulus Archiepiſcopus* [illegible]

24 PAULUS [illegible] ſedit ann 15. menſ. 4. obiit an[illegible]

25 CHRYSO[illegible] proxime ſucceſſit [illegible] anno 993 [illegible] obiit anno 1006. [illegible] men 9[illegible]

26 IOANNES III [illegible] an. 1006. mor[illegible] refertur à Lupo Protoſpata, [illegible] Maij, [illegible] ſb conſ[illegible] [illegible] quam magnifice exornauit [illegible]

[illegible] ANTI[illegible] die 14. Iu[illegible] [illegible] aſc[illegible] 6 [illegible] x, d[illegible] apud Con[illegible] quo [illegible] Ducis Andreæ [illegible] Caracciolum in Chroni[illegible] [illegible] atæ . *A[illegible] 10 10[illegible] die Ep[illegible] [illegible] Ba[illegible] [illegible] & [illegible] B[illegible] [illegible] Gr[illegible] os.*

[illegible] [illegible]ALDUS, [illegible] ROMUALDUS, [illegible] [illegible] an. 10[illegible]5 [illegible] ab Imperatore Con[illegible] [illegible]

[illegible] NICOLAUS [illegible] eſt eodem anno 10[illegible]5 [illegible] erga D[illegible] pa[illegible] am Virginem [illegible] inceptam [illegible] Cathedralem [illegible] [illegible] [illegible] Simeonis [illegible] Nicolai, & ſanctorum Iohannis [illegible] Pauli à [illegible] ad [illegible] mortali vita [illegible] Aprilis [illegible] [illegible] Nicolai [illegible] [illegible] C[illegible] [illegible] [illegible] hodie extat [illegible] verſibus de [illegible]

Qui Deus eſt, & homo, mortem dum vi it amaram,
Bl[illegible] ndus, n[illegible] n tum [illegible] us Crucis a[illegible] na ſ[illegible] n dit ad ar m[illegible].
S[illegible] cuius ergo, Pater, æternam [illegible] in cre [illegible] rtem
Poſt hunc conſ[illegible] nd[illegible] s, qui cali dat tibi ſo tem.

Ibidem paulo infra.

Obtulit hoc munus Effrem tibi, Virgo Maria,
Vt ſibi placetur ex te caro facta Sophia.

30 ANDREAS ab Alexandro II. Barenſis Archiepiſcopus conſecratus anno 1062. ab eodem omnium prædeceſſorum

Nn 3 Ro-

Romanorum Pontificum priui[illegible] run[illegible] B[illegible] Eccleſiæ conceſſ[illegible] c[illegible]ma-tionem obtinuit, & facul[illegible] duodecim Epiſcopos ſuæ Eccleſiæ ſuffraganeos con ſecrandi. Bullam non vidi, ſed eius meminit Beatillus in hiſt. Bar[illegible] lib. [illegible], Tempore iſtius Andreæ quarto ab h[illegible] vrbe milliario fundatum eſt ab E[illegible]hio Barenſi Sacerdote cœnobium ti[illegible] Sancto rum omnium ſub D. Benedi[illegible] Reg[illegible] primuſque Abba[illegible] ab Ar[illegible] tutus eſt idem p[illegible] Euſtachi[illegible] Sedit Andreas plus minus ann. 16. defunctus dicitur anno 1078.

31 VRSVS Epiſcopus Rap[illegible] tuitu Roberti Regis ad Ba[illegible] Eccleſiam tranſlatus eſt menſe Iunio anno 10[illegible] ucceſſit Andreæ, ſe[illegible]it an[illegible]os nou[illegible]m, menſ. octo, vt ſcribit Ioannes Arc[illegible]conus in hiſtoria Inuentionis S.[illegible] piſcopi, quam ref[illegible]t [illegible]ronius [illegible] Annal. Eccleſ. vbi & acta Vrſo[illegible] c[illegible]bra tur. *Temporibus*, inquit, *Vr[illegible]nis Ar[illegible]iepiſcops, qui prius fuerat apud Rapullam E[illegible]iſcopus, ſed [illegible]ſtea per potenti[illegible]m, & voluntatem Ducis Roberti, à Papa Gregori[illegible], ut & Hildebra[illegible]dus dictus ad E[illegible]cleſiam Barenſem traductus fuerat, Archi[illegible]opus ordinatus eſt, qui me à primo gradu Eccleſiaſtico v[illegible] ad Leuiticum ordinauit, & Archidiaconatus honorem mi[illegible] conceſſit indigno. Sermocinatio inter Clericos veteris Eccleſiæ noſtræ illo præſenti de [illegible]ltari veteri, quod erat in [illegible]onfeſſione, multoties orta eſt. Requirebat enim ipſe Ar[illegible]hie[illegible]iſcopus à Sa[illegible]rdotibus [illegible]et[illegible]is de eodem alt[illegible]ri, & illius conſecratione, v[illegible] reliquiis, vel à quo fuerat [illegible] conſ[illegible] de mul[illegible] etiam E[illegible]ſiæ [illegible]ſtræ [illegible] adnio[illegible]um hominibus con[illegible]do e[illegible] co-lens interrogabat. Illi autem r[illegible]t ei reſpondentes, eandem fuiſſe Ar[illegible]hiepiſ[illegible] Eccleſiam quæ [illegible]odo eſt confeſſio, poſtea vero d[illegible] in[illegible]cepta eſt E[illegible] ad honorem Dei Genitr[illegible], & ſemper Virginis Mariæ à Biſantio Archiepiſcopo, & a Nicolao Ar[illegible]hie[illegible] [illegible]o[illegible] ſucceſſ[illegible]re conſummat[illegible]. Ver[illegible]a-[illegible] de altari prædicta confeſſionis incerti [illegible]rant, à [illegible]uo fuer[illegible]t Pontifice conſ[illegible]tum, vel cuius Sancti reliquiæ ſupp[illegible]ſitæ [illegible] au tem prædec[illegible]eſſoribus re[illegible]tum memoria retinebant ſanctorum Confeſſorum M[illegible]mori[illegible], & Ruſini, qui olim E[illegible]cl[illegible]ſiæ [illegible]rant Pontifices Canuſinæ corpora recondi[illegible] a conſeruari. Colloquium itaque inter n[illegible] cum [illegible] Vrſone habebatur Arc[illegible] p[illegible]po[illegible]e inquirendis ſub prædicto altari Sanctorum iſtorum corporibus; quoniam i[illegible], quod de eiſdem referebatur, mentibus noſtris verſabatur ambiguum. Verùm quia ipſe Archipræſul multis, & varijs impeditus erat negotijs, inquiſitio iſta protracta eſt, ſuoque in tempore omnino dimiſſa. Erat namque maiorum cauſarum ferè omnium Ducis Roberti, & conſiliorum intimus & particeps, quia & fideliſſimum ſibi ſuis in*

A *ne[illegible]otijs iam, & probatum habebat aliquam in l[illegible]gatione Apocriſarium. N[illegible]m frequenter ad prædictum P[illegible]pã legauer[illegible]t, & in Hi[illegible]niam illum miſerat, quoniam filiam ſuam Comiti Barz[illegible]lonenſi nuptui dederat, qu[illegible]m ſuæ de Regno Prouinciæ pro nuptijs [illegible]onfirmandis, vſque in t[illegible]rram i[illegible]m, quæ ſub eius Ducis erat dominio, cum m[illegible]o comitatu, & appar[illegible]tu ſumptu[illegible]ſo conduxerat. Præte[illegible]ea cum eodem Duce, quocunque ibat equit[illegible] ferè totius anni per [illegible] quoniam pro [illegible] quæ retulimus, & alijs pro[illegible] ſe illum volebat degere, ſui[illegible]ue in ne[illegible]otijs vt[illegible] ranotauimus habere participem. R[illegible] igitur [illegible]tum ad Epiſcopatum veniebat, aut in Pa[illegible]a, v[illegible] in N[illegible]tali ſ[illegible]mnitate Domini, aut* B *in quibuſdam paucis anni partibus, non tamen diu morabatur, ſed tribus, vel diebus quatuor, aut vt multum per ſeptim[illegible]n[illegible]m. Hoc itaqu[illegible] modo tran[illegible]undo per tem[illegible]ra fatigatus, & in[illegible]tus, ſi[illegible] no[illegible]is retul[illegible]rat ſæpe mul[illegible]s ſub labor[illegible] itinerib[illegible], & [illegible] tu[illegible] bus [illegible] tanto D[illegible] ru[illegible]re, ac placere [illegible] ba[illegible] [illegible]d m[illegible] autem Hieroſo[illegible]ymam [illegible] d [illegible] pulchrum pr[illegible]f[illegible]ctus [illegible] in eod[illegible] [illegible]nno exinde B[illegible]rum r[illegible] & [illegible] [illegible]acto tempore [illegible] Can[illegible]m [illegible] obijt, & ſepultus [illegible], [illegible] K[illegible] Marti[illegible]. Hic vixit in A[illegible] ann[illegible] nouem, & [illegible]*

C Hacten[illegible]s [illegible] [illegible]atus an[illegible] L[illegible] [illegible]toſpata. *Hoc [illegible] ob[illegible]t [illegible] Barenſis Ar[illegible]hie[illegible]*

Quod autem [illegible] Vr[illegible] B[illegible] m[illegible] 8 [illegible] [illegible] 10[illegible] 16[illegible] Mar[illegible] [illegible] Eccl[illegible]æ, ac n[illegible]ſanctorum[illegible] [illegible] Lu[illegible]hi[illegible] Ab[illegible]as [illegible] an[illegible] [illegible] tertium[illegible] A[illegible] [illegible] tu[illegible] p[illegible]s [illegible] autem n[illegible] m, & [illegible] 8 [illegible] veli[illegible] [illegible] Vrſonis Præ-[illegible] [illegible]mento ei[illegible]ſdem mox [illegible] forte [illegible]crare cœpi[illegible] ſ[illegible] a conſecratione ei[illegible] [illegible] al[illegible]quot annos, V[illegible] ve[illegible]o à [illegible] ſuæ ſuos enumeraſſe [illegible]. Porrò exemptionis documentum, ſiue priuilegium Vrſonis Euſtachio Abbati conceſſum, hiſce verbis adſcriptum eſt in lib. Priuilegiorum ſancti Nicolai Barenſis, qui extat Neapoli in Regio Archiuio ſummariè fol. 657. Illud cum cæteris alijs, huius Eccleſiæ monumentis exſcripſit, mihique Romã tranſmiſit bonæ memoriæ amicus noſter vir omnimodæ ſcientiæ, & hiſtoriæ peritiſſimus, ſummaque eruditione præditus Carolus

[illegible] Burellus Neapolitanus C[illegible] gularis [illegible] Cong[illegible] anno [illegible] 1656. [illegible] Nea[illegible] ex contagi[illegible] lue vlti[illegible]

Anno Incarnationis Domini [illegible] Ieſu Chriſti [illegible] N[illegible] [illegible]

[illegible] Dei [illegible] Archiepiſcopus [illegible] Eccleſiæ [illegible] Ioſue [illegible] fius [illegible] pro [illegible] [illegible] atus [illegible] [illegible] am habeat [illegible] iam mittere [illegible] vel Clericos [illegible] & diœceſi [illegible] ſucceſſorum [illegible] fecerit [illegible] ſua [illegible] Archiepiſcopus [illegible] et [illegible] portare Crucem ſuam [illegible] tuos qui debent [illegible] Damus etiam poteſtatem, & [illegible] eiuſdem Eccleſiæ [illegible], [illegible] o, & [illegible] orum. [illegible] poteſtatem habeant [illegible] a [illegible] ſucceſſores noſtri excommunicare [illegible] excommunicare Monachos [illegible] obitos [illegible] Clericos, vel [illegible] dationе præd. [illegible] & ſucceſſorum ſuorum. Campanas & pulſus habeant ad ſonandum ſi voluerint pro beneplacito ſuo, & nullum ius, aut rationem aliquam in ipſa Eccleſia habeam ego aut ſucceſſores mei, ſed quaſcunque rationes Eccleſia noſtra habere poſſet ob amorem Dei remittimus, & reuocamus præd. Eccleſiæ omnium Sanctorum, vt præſcriptus Euſtaſius ſeu ſucceſſor ſuus curam habeat de ouibus ſuis, & de omnibus, quæ habet nullo modo nobis, vel ſucceſſoribus ſeruato. Si autem aliquis ob amorem Dei prædictæ Eccleſiæ offerre [illegible] Eccleſiam ſuam, poteſtatē habeat [illegible] & ſucceſſorum [illegible] officia [illegible], & nec nos [illegible] noſtri ſucceſſ. [illegible] habeamus in ipſis Eccleſijs ablatis [illegible] cum omnibus [illegible] Eccleſiæ omnium Sanctorum [illegible] abierint [illegible] obe[illegible] Monachos, ſiue Sacerdotes non Monachos, nos & noſtri ſucceſſores non habeamus [illegible] eos excommunicare [illegible] ab eis, donec [illegible] Sacerdotes [illegible] ientijs poſſint [illegible] Crucem portare vt [illegible] mortuos. [illegible] habeat [illegible] ſiue [illegible] dominæ [illegible] Eccleſiæ, & in obedientijs [illegible] nec ſucceſſ[illegible] [illegible] eos, [illegible] Tamen [illegible] facio, [illegible] præſcriptam rationem [illegible] temporibus [illegible], & ſucceſſores noſtri [illegible] nullo [illegible] autem noſtram conceſſionem [illegible] ationem, & plumbei [illegible] impreſſionem [illegible] noſtræ manus [illegible] nem ſcribere [illegible] per [illegible] Eccleſiæ A[illegible] Archiepiſcopatus [illegible] niarij [illegible] ſupranominatis.

Ego Vrſus Dei gratia Archiepiſcopus S. S[illegible] Canuſinæ, & Barenſis Eccleſiæ.

Vrſo hunc Præſide, Robertus Dux Apuliæ, [illegible] Bareſi [illegible] ſiſque donauit [illegible], vt [illegible], Br[illegible], Caſſa[illegible] omnibus [illegible] pertinentijs [illegible] cimamque Barenſis vrbis [illegible] Robertus [illegible] à p[illegible] [illegible] non [illegible], ſed & nouis monumentis [illegible] ſui præſidis m[illegible] atque firma[illegible] addidique ca[illegible] Goræ, Eccleſiamque [illegible] Angeli in monte Ioannacio, abſolutamque iuriſdictionem tam in ijs [illegible] quam in Iudæis [illegible] adeſſent. Monumenta [illegible] in Eccleſiæ Archi[illegible] C[illegible] maxima [illegible] memoria eſt, quod [illegible] Præſide ſanctiſſimi Epiſcopi Magni Nicolai Myrenſis pars oſſium Barium [illegible] Annus vertebatur Incarnati Verbi 1087. Victore III. Pontifice, cum ſexaginta viri, quorum maxima pars, Barenſes erant, mercatores, apud Myram Lyciæ vrbem applicuiſſent, à Turcis paulo ante captam, & pene funditus dirutam, paucoſque tum ex Chriſti fidelibus, tum ex Clericis viros ſacrarum rerum in Cathedrali Cuſtodes reperiſſent, ipſis inuitis partem oſſium Nicolai magni Myrenſis abſtulerunt, Bariumque in

In pa[illegible]iam [illegible] attulerunt. [illegible] theſaurum [illegible] tamque ſanctum ſumma ciuium Barenſium exhilaratione Vrſ[illegible]s Archiepiſcopus cum deuotione ſuſcepit, & in Cathedrali ad decus perpetuo cuſtodiendum collocare [illegible]: placuit tamen Barenſibus in h[illegible]orem N[illegible]olai nouam exædificare Eccleſiam, quam cum magnificè perfeciſſent, in ea ſacra [illegible]pſana collocata ſunt; quæ in[illegible]meris deinceps miracu[illegible]is caruer[illegible] & ex [illegible], vt è perenni quodam chariſmatum fonte hactenus ſtillat liquor ſalubris (quem mannam vocant) ſicutolim, cum Myræ eſſet. De quo Petrus Angel[illegible] Barg[illegible]us, dum D. Nicolai ædem Barenſ[illegible]m deſcribit.

In medio ſacram teſtudo intercipit vrnam
Aure[illegible], qua Diui cineres, atque oſſa ſepulti
Complexa, ambroſium ſummo de marmore fundit
(Mi[illegible] quidem, ſed certa fide) manſſa liquorem.

Dies feſtus tranſlationis celebratur 9. Maij ex Romano Martyrolog. Cuius rei geſtę h[illegible]oriam ſcripſit Ioannes Archidiaconus Barenſis ad Vrſonem Archiepiſcopum, [illegible]am recenſ[illegible]t Surius tom [illegible]. hac die; ſcripſiſſe [illegible] eandem hiſtoriam Nicephorum Barenſem tradit Baronius in Notis ex Molano: nouiſſimè Antonius Beatillus in vita eiuſdem Sancti plura, & [illegible] digniſſima de hac tranſlatione [illegible] morat, totoque conatu intendit aſt[illegible] totum ſanctiſſimi Nicolai magni Myrenſis corpus, de quo agimus, a[illegible] Barium, plureſqu[illegible] [illegible] auctor[illegible] in medium prot[illegible]. Nos vero in [illegible] huius noſtri [illegible] dum de Epiſcopis Caſtellanis, [illegible] tiarum ageremus, plura ex fid[illegible] [illegible]s, & antiqu[illegible]s monumentis [illegible] conati ſumus probare [illegible] oſſium eiuſdem Sancti ex Myra V[illegible]tias aduectam fuiſſe ab eius Ep[illegible] Henrico Contareno & in Ecc[illegible] [illegible] dicata in parua inſula [illegible]s prope eam vrbem honorificenti[illegible] [illegible]locata ann. 1096. Id mihi haud improbabile viſum eſt, vtramque tranſlationem Barenſem, ſcilicet & Venetã v[illegible]am cenſendam, ſi ex vtrinſque partis (vt eadem verba repetam) teſtimoniis ſincerè perlectis veritas nullo exagitationis dolo perſpecta candidè producatur, examinetur, tantorumque ſcriptorum vtriuſque partis auctoritati nec abnuo, nec aſſtruo, maximè autem cum ab vtrinſque populi pia deuotione, & credulitati tranſlationis feſtus dies celebretur, ſacraue lipſana venerentur: Id autem, crediderim, ſancta Romana Eccleſia ſuis in oculis non ſuſtineret tot populo, pro[illegible]iaſque inter ſe din[illegible]ſas [illegible]itatem tranſlationis celebrare, niſi veri[illegible]ate ſolem[illegible]tates [illegible] t[illegible]tion im[illegible]niterentur, neque tot inſignes viri ſimul falſa ſcripſiſſent. [illegible] enim inter ſe d[illegible]uota æmulat[illegible]ne potuerunt auctores: vt pro parte ſacrati corpor[illegible] [illegible]ſiſſe ſuis ſcriberent in comm[illegible]s, [illegible]cunque ſu[illegible]rit, videtur tamen compertum a[illegible] [illegible]7 di[illegible] 9. Ma[illegible] Bare[illegible] par[illegible]n oſſi[illegible] N[illegible]lai B[illegible] an[illegible] anno verò 1096. ab E[illegible]o Henrico Contareno ex [illegible] Myræ [illegible]pſam p[illegible] Venetias, a[illegible] [illegible] veneratu, [illegible] rum[illegible] Pont[illegible] [illegible]. Sit igitur [illegible] Nicolai magni Myren[illegible]s Epiſcopi [illegible] lipſana apud ipſas ſummo honore co[illegible].

[illegible] HELIAS [illegible] Monachus & Eccleſiæ [illegible] Baren[illegible] Abbas ex Cau[illegible] aſſumptus, magni [illegible] ac [illegible] ac ſingularis [illegible] Eccleſias anno [illegible] 9 [illegible] die 9. O[illegible] cuius [illegible] ud Ca[illegible] a [illegible] Archiepi[illegible] int[illegible] Rogerius Dux Apuliæ, eiuſque [illegible], quorum intuitu V[illegible] Barium [illegible]rat ad ſacra Nicolai lipſana in noua Eccleſia collocanda, tum ad eundem Heliam inaugurandum, vt ex ſequenti diplomate videre eſt, in quo & Barenſis Eccleſię priuilegia confirmantur. Illud recitat Baronius tom. 11. Annal. Eccleſiaſt.

Vrba-

Vrbanus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, chariſſimo fratri Heliæ Archiepiſcopo ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Quia noſtris temporibus Eccleſiam, quam Deo auctore regis, frater chariſſime, Barenſem (quæ Canuſina dicitur) omnipotens Deus beati Confeſſoris ſui Nicolai corpore viſitare dignatus eſt: nos auctore Deo, Apoſtolorum Petri, Paulique Vicarij propter Eccleſiaſtica negotia exequenda, in Apuliæ prouinciam deſcendentes, chariſſimorum filiorum Romanæ Eccleſiæ Rogerij Ducis, & fratris eius Boamundi, atque veſtris deprecationibus inuitati ciuitatem veſtram pro Beati Confeſſoris Nicolai dilectione præcipua viſitauimus; cum magna vndique conuenientis populi frequentia, lætitiaque beati Nicolai reliquias in locum parati adyti conferentes contra morem noſtræ Romanæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ te, dilectiſſime frater, in ſede propria conſecrauimus, beati Nicolai reuerentia, & tui populi dilectione deuicti. Te igitur in ſpecialem Romanæ Eccleſiæ filium amplectentes amoris intimi brachijs, tuamque, cui, Deo auctore, præſides, Barenſem, quæ & Canuſina habetur Eccleſia exaltare, & populum tuum, tam temporaliter, quam æternaliter glorificare, largiente Domino, & fauente iuſtitia cupientes, confirmamus tibi præſentis paginæ auctoritate integrum Barenſem, qui & Canuſinus eſt, Archiepiſcopatum, vt tu, tuique ſucceſſores, Epiſcopali iure illum regas, diſponas, atque poſſideas, ſalua Romanæ auctoritate Eccleſiæ, quæ inſtituente Domino, Eccleſiarum omnium Princeps eſt, cuique, vt matri, ſumma debet ab vniuerſis reuerentia exhiberi.

Abſq; præiudicio ergo iuſtitiæ quarumlibet Eccleſiarum, ſequentes tenorem, qui noſtrorum continetur priuilegijs prædeceſſorum, Barenſis, ſiue Canuſinæ Eccleſiæ poſſeſſiones, ſiue diœceſes tibi, tuiſque ſucceſſoribus perpetuò poſſidendas, regendaſque contradimus: hæ autem ſunt Canuſia, Biſtictum, Bitontum, Midunium, Iuuenatium, Melficta, Rubum, Tranum, Canna, Mineruinum, Aquatecta, Mons-Meliorus, Lauellum, Rapulba, Melphis, Bitalbis, Salpi, Cuperſanum, Palimarum ſimul, & cætera, quæ intra marini litoris ora ſita eſſe cognoſcuntur. Hæc vero, & alia municipia, ſiue ciuitates prædictis ciuitatibus adiacentes, ſiue longè poſitæ, ſed ad eas pertinentes confirmamus vobis, & omnes fundos, & caſales, vna cum caſis, & vineis, cum ſeruis, & ancillis cum maſſis, & maſſaritijs, atque molendinis, cum portibus, montibus, & pratis ſimul cum plebibus, ſiue Eccleſijs cum omnibus titulis, ſiue capellis ſuis, ſimul etiam cum monaſterijs virorum, ſeu fœminarum Græcis, aut Latinis cum vniuerſis Ordinibus Eccleſiaſticis, & quicquid hônoris, poſſeſſionis, ſeu dignitatis per legalem largitionem, & iuxta conceſſionem antiquitus tenuiſſet, & quicquid iuſtitiæ non contradicit, & antiquitus ſuperadditum eſſe probatur, & in futurum iuſtè poterit Barenſis, & Canuſina Eccleſia adipiſci. Atque huiuſmodi priuilegia præſenti auctoritatis noſtræ decreto indulgentes, ſtatuimus, nullum Regum, vel Imperatorum, Antiſtitum nullum quacunque dignitate præditum, vel quemquam alium audere minuere, alienare, ſiue ſuis vſibus applicare de ijs, quæ eidem Eccleſiæ à quibuſlibet hominibus de propriò iure iam donata ſunt, vel deinceps, Domino fauente, donari contigerit. Præterea fraternitati tuæ pallij vſum ex more concedimus, vt eo inter Miſſarum ſolemnia ijs duntaxat feſtiuitatibus vtaris, videlicet, Natiuitate Domini, ſancti Stephani, Epiphania, Cœna Domini, Reſurrectione, Aſcenſione, Pentecoſte, ſancti Iohannis Baptiſtæ, Natalitijs Apoſtolorum, & tribus feſtiuitatibus ſanctæ Mariæ, feſtiuitatibus ſanctorum Nicolai, & Sabini, feſtiuitate omniū Sanctorum, in annuo ordinationis tuæ die, in ordinatione Epiſcoporum, ſeu cęterorum Clericorum in conſecratione etiam Eccleſiarum, in tranſlatione etiam Dom. Confeſſoris Nicolai. Hortamur itaque fraternitatem tuam, vt honor tantæ dignitatis ſupplementum vtique totius Sacerdotalis Ordinis, moribus tuis conueniat, & non ſolum exteriori homini tuo decorem, præſtet, & gratiam, ſed & interiorem quoque multiplici virtute corroboret. Siquidem iſta ſunt pallij, iſta ſunt huiuſmodi indumenti, vt Deum ex toto corde, tota anima, & omni virtute diligas, & proximum tuum ſicut teipſum. Nam licet ad vſum pallij, omnium virtutum ornamenta ſint neceſſaria, inſeparabiliter tamen charitas, quæ omnes ſuperexcedit, hac pollentem dignitate comitari conuenit. Ad imitanda igitur omnium bonorum inſtrumenta, vita, & ſcientia tua ſubditis tuis ſit forma, & regula, vt ſi quid in eis ex humana fragilitate reprehenſibile deprehéditur, intuitu ſanctæ conuerſationis tuæ ad rectitudinem ſinceritatis tuæ corrigatur. Quibus ſic ſtudeas diſpenſationis tuę iura moderari, vt in corrigendis vitijs, & zelo rectitudinis ferueas, & modum temperantiæ non excedas, & vt multa paucis explicemus quicquid in ſanctorum Patrum dictis repereris ad tuam, & eorum, qui tibi ſubduntur vtendum cenſeas ædificationem, quatenus documentis tuis inſtructi, atque boni Paſtoris veſtigia conſecrati, ad Regnum Summi Paſtoris tecum videant per-

tingere, & perpetuæ vitæ felicitatem Domino annuente percipere. Amen.

Datum apud Barum per manus Ioannis Draconi, anno Dominicæ Incarnationis milleſimo octogeſimo nono: anno vero Pontificatus Domini Vrbani Papæ II. Indictione 13. nono Octobris.

Paulo ante hoc eſt menſe Auguſto, Elias tunc Abbas, & electus Archiepiſcopus pro Eccleſia ſancti Nicolai à Roberto Duce locum ſanctæ Mariæ de Fouea, cum omnibus ſuis pertineotijs, vt io monumento in eodem libro legitur pag.2.

In nomine ſanctæ Trinitatis.

Ego Rogerius diuinam per gratiā Dux, pro anima patris mei Roberti Ducis & pro ſalute mea concedo, & per hoc ſcriptum trado Eccleſiæ Beati Nicolai, cuius ſanctæ reliquiæ diuina diſpoſitione ſunt Bari, locum qui vocatur ſancta Maria de Fouea cum omnibus ſuis pertinentijs, cum hominibus, ædificijs, rebus ſtabilibus, & mobilibus, quæ modo ibi ſunt, & cum alijs, quæ aequirendæ ſunt in futuro hoc modo: concedo, & trado præd. locum eidem Eccleſiæ ſancti Nicolai, quę in ciuitate Bari eſt, vt amodo & in antea ſemper ſit donum iſtud præſcriptæ Eccleſiæ, atque Rectorum illius ad tenendum, & dominandum, & agendum ſicut rem ſuam propriam, & ad congregandum homines ad pręſcriptum locum, vndecumque quotquot voluerit eiuſdem ſancti Nicolai Præpoſitus Eccleſiæ. Hęc quidē conceſſio nec à me aliquo modo, vel occaſione remoueatur, vel vacuetur, ſed neque à meis hæredibus, ſiue à meis hominibus, ſed ſit ſemper, vt prænominatum eſt eiuſdem Eccleſiæ ſub dominio Rectorum illius. Hāc conceſſionem tradidi per baculum manib. Dom. Eliæ ipſius Eccleſiæ Abbatis, & electi ad Archiepiſcopatum, quem ipſe ſuſcepit ante corpus beati Nicolai vice ſupraſcriptæ Eccleſiæ ſimul cum aduocatis ſuis, ſcilicet, Ircardo Comite de Andro, & Gaſtirdo filio Corui. Sed vt hæc conceſſio ſit, vt præſcriptum eſt, firma, ſtabilis, præcepi hoc ſcriptum fieri manu Ioannis Barinæ Archidiaconi Eccleſiæ, quoniam Notarius meus mecum non aderat, & meo ſigillo ſigillari, ſignum extra ſanctæ Crucis ſubſignaui manu propria. *Anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti 1089. menſ. Auguſto Ind. 12.*

† *Signum ſanctæ Crucis ſignauit Rogerius Dux.*

Anno tertio Præſulatus Eliç in ſubconfeſſione Cathedralis inuentum eſt corpus ſancti Sabini Canuſini Epiſcopi poſtquam

A ducentos, & quadraginta annos latuiſſet in loco, vbi Angelarius occultauerat De hac inuentione, quæ facta eſt, anno 1091. Rogerio Duce Apuliæ ſic Ioannes Barenſis Archidiaconus oculatus teſtis in in ueotionis hiſtoria ſcriptum reliquit.

Huius autem poſt obitum (nempe Vrſonis) ſucceſſit Elias Archiepiſcopus, qui primus Abbas fuerat, corpuſque ſancti Nicolai ſua in procuratione abſque ordinatione tenebat. Hoc autem electo in Archiepiſcopum voluntate, atque conſenſu Ducis Rogerij filij Ducis Roberti, Melphi iam Papam Vrbanum adiuimus, qui ibidem Synodum celebrabat menſe Septembri, quem rogauimus, vt vſque Barum deſcenderet, prædictumque
B *conſecraret Heliam in Archiepiſcopatus honorem, Domino Boemundo eundem Papam nobiſcum deprecante, qui eo tempore Barum iam ſub tenebat ſuo dominio, ipſo verò conſecrato ab eodem Papa in Eccleſia noſtri Archiepiſcopatus ſæpe cum eo loquebamur de prædictis corporibus (ſcilicet Memorij, & Ruffini Epiſcoporum Canuſinæ Sedis) atque altari. Cœpit ergo ſollicitus eſſe, vt quæreret quatenus de hoc, quod ambigere dicebatur, & habebatur, certus foret, & amplius non dubitaret. Nam de corpore ſancti Sabini mentio nulla erat, ſed de prædictis Confeſſoribus, nec temporibus prædicti Heliæ Archiepiſcopi, neque Archiepiſcopi Vrſonis.*
C *Exiſtimabatur enim, quod apud Eccleſiam Canuſinam illius ſancta recondita fuiſſent reliquiæ, quod probauit poſtea rei veritas fuiſſe mendacium. Multoties enim quæſitum eſt in eadem Eccleſia de Confeſſoris eiuſdem corpore, & à Mordico nomine prædictę Eccleſiæ Præpoſito, atque Raynerio, & alijs qui præfuerant; ſed nunquam, & nunquam ab illis potuit hactenus inueniri. Quippe quod ibi non erat, quomodo inueniri valebant? Hoc autem modo in Eccleſia noſtra voluntate diuina, quod multos ignotum per annos fuerat, ſcriptura nulla ſignificante repertum eſt tandem. Nam prædictus Helias Archiepiſcopus cœpit ſimul ac prænotatum eſt, eſſe ſollicitus de Memorij atque Ruffini*
D *Confeſſorum in altari iam dicto, vt certior eſſet de requirendis corporibus, non quieuit, vel obliuioni, quemadmodum Vrſo fecit Archiepiſcopus, tradidit, ſed iuſſit altare deſtrui. Quo diruto, apparuerunt oſſa in anteriori altaris facie veluti ſub quadam ſpelunca, vel ſepultura condita quodam contecta panniculo. Quo viſo, ſtatim cœpit idem Archiepiſcopus illum auferre cautè, atque ſuauiter: veruntamen illum non ſequebatur integer totus; particulæ namque illius ab illa, quæ prius fuerant integritate corruptæ, iam putrefacta cadebant, multorum quippe annorum curricula tranſierant. Ab illo etenim tempore, quo ſupradicta fuerant oſſa vſque adhoc ibi ſuppoſita, inuenimus ducentos, & quaſi quadraginta præteriſſe annos, numerantes*

tes diligenter, vt voluimus Epiſcoporum annos, qui huic noſtræ præfuerunt Eccleſiæ. Prædicto autem panno, modo ſupradicto inuento, literæ ſunt viſæ, atque ſelectæ, quæ dicebant ANGELARIVS EPISCOPVS ATTVLIT CORPVS SANCTI SABINI. Huiuſmodi etiam ſcriptura inuenta eſt in tabula vna marmorea, quæ ibidem tunc reperta eſt ſimiliter, & in vna ipſo. à quo videlicet tempore huius E[illegible]opi Angelarij vſque [illegible]d tempus eiuſdem H[illegible]liæ Archiepiſcopi anni [illegible]præſcripti ſunt num[illegible] [illegible] Archiep[illegible]opus igitur [illegible]um omnibus [illegible]bus qui ad[illegible]rant, effectus lætiſſimus, hoc quod inops atè inuentum [illegible]ſt, mox cœ[illegible]t [illegible] vt decebat reuerenter ex[illegible]b[illegible]re, atque c[illegible]p[illegible] l[illegible]n[illegible] deinde bon[illegible]fic[illegible] [illegible]ollo[illegible]re. Interea velocibus [illegible] [illegible]ma ſubito vol[illegible] [illegible]r vrbem [illegible]ureſ ne[illegible] [illegible]nium v[illegible]berans, [illegible]d qu[illegible] [illegible]m [illegible]ſt, nun[illegible]uit. [illegible]urrit igitur r[illegible]ente [illegible] [illegible] [illegible]xus, [illegible]m n[illegible] ætas lætitia, & g[illegible]udio plena. Dom[illegible] [illegible] mni[illegible] t[illegible]rti [illegible] [illegible]t.s reddidit laudes, [illegible] [illegible]n tempore [illegible] [illegible]iam ſui largitate [illegible]n[illegible]ſſit. [illegible] [illegible] ma[illegible] [illegible]d horam [illegible] octo[illegible] [illegible] Archipræſul id[illegible]m non ita in[illegible] [illegible]um [illegible]ermam[illegible]r [illegible]gl[illegible]genter per[illegible] [illegible]rm[illegible]r am [illegible]ulturam, [illegible]t ſ[illegible]let [illegible] [illegible]m t[illegible] quoque mar[illegible] [illegible] id te[illegible] [illegible] ibi per [illegible] d[illegible] nat[illegible] inuentionem, & [illegible] [illegible] [illegible]eſt d[illegible]uer n[illegible] [illegible]um ſi[illegible] [illegible] a nobis dict[illegible] [illegible] [illegible]præ[illegible]it. H[illegible] & [illegible], quæ [illegible]ſſ[illegible]ris erant, [illegible]ſumm[illegible]tis E[illegible] Eccleſiæ noſtræ [illegible]aneos, Clerum omnem, [illegible] populum [illegible]e præordinata [illegible] nuoc[illegible] ordinatis ex more deinde ordinibus Eccl[illegible]ſi[illegible]ſti[illegible], [illegible]t ſolet [illegible] diebus fieri ſolemn[illegible] [illegible]um luminaribus [illegible]thimiam[illegible]tibus, Præſul[illegible] [illegible]uſtinentibus [illegible]ſde[illegible]re qui[illegible]s ſi[illegible] e[illegible]em [illegible] inuenta [illegible]ue ant, honorifi[illegible]e [illegible] Hi[illegible] dem [illegible]ol[illegible]mniter ita conſummatis, altare deſuper conſtitui præcepit & vt iſtius feſtum inuentionis celebraretur decimo die intrante menſe Decembri, qui & dies ſunt inuentionis, conſtituit, anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo nonageſimo primo Indictione quartadecima.

P[illegible]o inſ[illegible]iptio, quæ extat ad tumulum ſancti Sa[illegible]ini ita l[illegible]gitur à ſiniſtris poſita,

✠ *Angelarius Arc[illegible]præſul Canuſij attulit huc corpus ſancti Sabini à Canuſio, quod fuit occultum in hoc templo vſque ad tempus Eliæ Archiepiſcopi Barinorum, & Canuſinorum, à quo fuit inuentum, & hic honorificè collocatum menſe Februarij Indictione XV.*

Inuentio fuit die decima Decembris, vt narrat Ioannes Archidiaconus in hiſtoria ſupra allata anno 1091. collocata vero fuerunt ſacra lipſana in noua marmorea capſa menſe Februario ſequentis anni Indict. 15.

Poſt ſancti Sabini inuentionem, cœpit bonus Archipræſul Helias nonam Eccleſiam ſancti Nicolai, quæ primum ſuum fundatorem, Abbatemque illum agnouit, ex Bareſium pia liberalitate perficere, ac d[illegible]is, & redditibus innumeris ditare, quamque rexit ad mortem vſque, vſuſque eſt Archiepiſcopi titulo Barenſis, & Abbatis ſancti Nicolai. Poſt ipſum Abbas fuit [illegible]ſtachius, eoque defuncto cœpit Eccleſia hæc eſſe collegiata ſæcularium Canonicorum ſub Priore, & relicto Abbatiæ titulo redditibus, & prædijs locupletata non paucis ex Regum, Principum, alio[illegible] [illegible]c v[illegible] [illegible]illuſtrium ſingulari mun[illegible]ficentia, & deuotione, vnde iure merito inter Regni Neapolitani Eccleſias cenſetur nobiliſſima, regioque titulo, magni[illegible] Nicolai Myrenſis ſanctiſſimi Præſulis [illegible]ſe[illegible]q[illegible]ijs decorata, ſeruatur in hoc templo Heliæ Archiepiſcopalis ſedes medio in [illegible]horo aptè ibi ab Euſtachio ſucceſſore [illegible] [illegible] [illegible]memoriam collocata ijs in ea [illegible]p[illegible]is verſiculis.

Inclytus atque bonus ſedet hac in ſede Patronus
Præſul Barinus Helias, & Canuſinus.

Eadem[illegible] in Eccleſia ad gradus, quibus a[illegible] chorum aſcenditur hæc carmina [illegible]p[illegible]oſtant, quibus Heliæ, & Euſtachij [illegible] humilitas, aliæque virtutes [illegible]memorantur.

His gradibus tumidis aſcenſus ad alta negatur,
His gradibus blandis quærere celſa datur.
Ergo ne tumeas, qui ſurſum ſcandere quæris,
Sis humilis, ſupplex, planus, & altus eris.
Vt Pater Helias hoc templum qui prius egit
Quod pater Euſtachius ſic decorando regit.

Anno 1097. ab Vrbano II. Bari celebratum eſt Concilium, concurrentibus cẽ nonaginta octo Epiſcopis pro Græcis cum Romana Eccleſia conciliandis, vbi ventilatæ ſunt controuerſiæ illæ, quæ inter eas diutius agitatæ dicuntur; potiſſimum verò de proceſſione Spiritus ſancti. De qua materia ſanctus Anſelmus, qui interfuit, Archiepiſ. Cantuarienſis librum egregium ſcripſit, & præſentes Græcos confutauit

in

in Synodo illa, iuſſus ſedere ante Papam iuxta Romanum Archidiaconum. Verùm quod attinet ad Heliam, & ipſe, vt erat doctiſſimus, in ea ſuam ſententiam dixiſſe fatendum eſt, qui Rogerij Ducis, ac Boemundi Principis Bari, tūc Domini in paucis charus, ab ipſo Boemundo rerum donationes, quas Robertus, & Rogerius Duces Eccleſiæ Barenſi contulerant, ratæ habitæ ſunt, ſed etiam nouis donatiſs, ac iuribus, nouoque diplomate eandem Eccleſiam idem Rogerius exornauit hoc ex eius voluntate ſcripto diplomate quod extat in citato priuilegiorum libro.

In nomine Dei æterni & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno Incarnationis eiuſdem 1102. menſe Iunio, Indictione decima.

Nos Alexander Cuperſanenſis Comes & Canc. Caperſi & Gauus Catanzarij Comes & Robertus Grumi viramus ex præcepto & voluntate Domini noſtri Rogerij Siciliæ, & Italiæ regis magnifici per hæc ſancta Dei Euangelia, vt iſdem Dominus Rex reliquias corporis ſancti Nicolai nullo modo aut quolibet ingenio extrahere, vel extrahi facere de ciuitate Bari, vel omnem vel partem, ſed etiam omnes qui hoc facere tentauerint defenſores exiſtere vt ſint, in eadem ciuitate Bari, & in eadem Eccleſia in qua modo, ſunt & contrarium non erit de fab[illegible]a eiuſdem Eccleſiæ ſancti Nicolai vel de al[illegible]s ædificijs quæ in honore & proficuo ipſius dictæ & erant in circte circum eam[illegible]m Eccleſiam, & deuaſtatore vel ablatore vel abſtractore, non erit de rebus, quæ hodie habentur in eadem Eccleſia, vel quæ in antea iuſte conceſſa erant, excepto ſi per benedictionem ſibi exinde aliquid donatum fuerit, ſed quemadmodum ab vſque hodie ordinatū eſt & de corpore ipſius [illegible] ancti & de rebus eius, ſic permaneat[illegible] tantum in ipſo eſt & neque per ſcrip[illegible], per ſuum conſenſum, mittetur & ſi aliquis culpator ſugerit ad Eccleſiam vel ad curtem ſancti Nicolai, non capiatur ab eo neque à ſuis ordinatis per eius iuſſionem niſi contra dignitatem regis noſtri egerit. Sed ibi per legem iudicetur ſine morte, vel læſione ſui corporis, & ſi dignus fuerit pati. Archiepiſcopatus autem veſter teneat omnia quæ poſſidet in terra quæ ſua eſt ad quæ tenenda adiutor exiſtet. In ciuitate veſtra Bari extraneum Archiepiſcopum non ponet, ac poni faciet abſque veſtrorum maioris partis conſenſu. Similiter

A nec Abbatem in Eccleſia vbi ſunt reliquiæ ſancti Nicolai, aut in monaſterio S. Benedicti extraneum non ponet, nec poni faciet abſque veſtrorum maioris partis aſſenſu. Sed de veſtris ciuibus, non tamen ſine veſtra voluntate, & vt nullam Eccleſiam donet alicui cum pertinentijs ſuis quæ ſunt in territorio Bareuſi itaut Archiepiſcopatus Barenſis ſuam inde perdat obedientiam, & vt ab hodierna die in antea recte vos obſeruet, ſe ſciente ſic ſuos fideles & de omnibus dictis ſiue factis quæ contra eundem Domin[illegible] Regem dixiſtis vel feciſtis, nu[illegible] me[illegible] vo[illegible]is excepto Saxone & N[illegible]olao de Amurazo fratribus, & Guar[illegible]rio & Ranio & Ioanne de Be[illegible]uento & Ser[illegible]io reddet & de omnibus culpis & [illegible] quæ v[illegible] mo[illegible] inter vos accid[illegible]e nullum i[illegible]dicium [illegible] d[illegible] faciet vel fieri con[illegible]en[illegible]iet, niſi veſtra voluntate, excepto ſi ali[illegible]is per [illegible] a[illegible]t iniuſte res a[illegible]nas t[illegible]ge veſt[illegible]a & co[illegible] ſuetudinibus veſtris, quas iam [illegible] per legem tenetis, vo[illegible] non e[illegible]iet niſi veſtra vo[illegible]ntate. Ferr[illegible]m caccat[illegible]nam aquam vobis non [illegible] vel [illegible] faciet. Datam vel angaria aut ad[illegible]um, quod ex noſtræ gentis co[illegible]ſuetudine collecta vocat[illegible]r vo[illegible]is [illegible]on au[illegible]et vel auferri faciet, nec de rebus veſt[illegible]s aliquid per vim auferet: In expeditione vos [illegible] faciet vel p[illegible]r ter[illegible]a [illegible] vel per mare [illegible]

C [illegible]net ire ſine ve[illegible]ra vo[illegible] Ii captinem v[illegible]s non [illegible] n[illegible]c mitt[illegible] excepto ſi aliquis in ca[illegible]italibus de[illegible] ſus fuerit qu[illegible] fideiuſſore[illegible] idone[illegible] [illegible]nire non poſſit, at [illegible] aliquis a[illegible] m[illegible] ceci ſerit, & facta [illegible]ege ſit ſolutu[illegible] I[illegible]cem vobis extraneum non ponet ſe[illegible] de veſtris ciuibus omnes hæreditates ve[illegible]ras, & ſtabilia quæ haberis in ſi[illegible]s p[illegible] pro[illegible] priè facie[illegible] vos habere abſque [illegible] pretio. He[illegible]editates quas hab[illegible] tinentijs bonorum ſuo[illegible] & [illegible] faciet vos h[illegible]re [illegible] pretio: In dom[illegible]bus ve[illegible] mo[illegible] n hoſpitari faciet [illegible] ſi al[illegible] p[illegible] hoſpitatus [illegible] & [illegible]roclamatio exinde ad

D e[illegible]m [illegible] [illegible]mendari faciet. Obſid[illegible] a [illegible] t[illegible]et nec to[illegible]i faciet: Caſtel[illegible]m [illegible] c[illegible] Bari a[illegible]ud non faciet. [illegible] Do[illegible]iuus Rex Tanc. filio ſuo vel a[illegible] h[illegible]orum eius ciuitatem Barum dederit quicum[illegible] horum illum acceperit ex omnibus quæ prædicta ſunt vobis per Sacramentum Euangeliorum Dei ſecuritatem faciat, quo facto ex noſtro Sacramento ſimul ſoluti, hæc omnia quæ in cartula iſta ſunt ſcripta obſeruabit Dominus Rex ſine fraude & malo ingenio omnibus habitatoribus ciuitatis Bari præter Amalphitanos & affidatos. *Data Bari in Regis Curia per manum Philippi Logothetæ Kal. Iunij Michael notarius ſcripſit.*

He-

Helias verò pari animi munificentia, ac pietate nouum Epiſcopium exædificauit alteramque domum propè ædem ſancti Nicolai in miniſtrorum vſum condidit: vix annus vllus præterijt, quin Cathedralem ſancti Nicolai Eccleſiam aliquo dono inſigniuerit. Brachium ſancti Thomæ Apoſtoli à Gallo Epiſcopo, qui tunc fortè peregrinationis gratia ex Oriente Barim appulerat, ibidemque diem ſuum clauſit extremum, dono accepit: ſimul pretioſo tabernaculo, ac Dei voluntate ab [illegible] Valentiæ Epiſcopo [illegible] Barij defuncto ſancti [illegible] Luciæ & Martyris [illegible], quæ [illegible] incluſa in Eccleſia ſancti Nicolai [illegible] [illegible] diuiſi [illegible] di partibus [illegible] Barenſes [illegible] quod ex nomine diui [illegible] ſancti Nicolai [illegible]. Omnia verò quæ [illegible] Sanctorum, & [illegible] Abbati Vrſus Archiepiſcopus [illegible]. Helias [illegible] animo [illegible] pag. 61.

In nomine ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis.

Anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti [illegible]103 menſe Maio Indictione vndecima [illegible].

EGo Helias [illegible] Barenſis [illegible] Sanctæ [illegible] & Canuſinæ [illegible] Archiepiſcopus, 15 [illegible] Archipræſulatus mei [illegible] notum facio quoniam bonæ memoriæ Dominus [illegible] Archiepiſcopus [illegible] Dominus rogatu [illegible] omni [illegible] liberam Eccleſiam omnium [illegible] obedientiali [illegible] Eccleſias [illegible] habet & habitura eſt, perſonas [illegible] & bona omnia quæ in preſenti poſſidet [illegible] habere debet. Quam Eccleſiam [illegible] Sanctorum prædictus Dominus Euſtaſius ſuo ſtipendio laborauit, in qua ſacrorum Monachorum cœtus regulariter ſecum viuentium ac ſedule Dominum laudantium coadunauit. quam etiam oliuetis & vinetis ac animalibus, multis terris, viridarijs, ædificijs quoque diuerſis, cæteriſque rebus neceſſarijs decorauit, qui prædictus Dominus Euſtaſius, qui bona iam dicta omnia multo cum ſudore & fatigatione ad vtilitatem præfatæ Eccleſiæ præparauit, nobis preces porrexit vt libertatem & conceſſionem quam Domnus Vrſo Archiepiſcopus prædeceſſor meus eidem Eccleſiæ omnium Sanctorum contulit, nos ad honorem omnipotentis Dei & Beatæ Mariæ ſemper Virginis atque omnium Sanctorum concederemus & confirmaremus, nos autem conſilio & voluntate Archipresbyteri Ioannis & Archidiaconi Ioannis ac cæterorum [illegible] firmiter & perpetualiter concedimus & confirmamus omnem libertatem & conceſſionem quam prædictus Dominus Vrſo Archiepiſcopus prædictæ Eccleſiæ [illegible] Sanctorum fecit & conceſſit, Statuentes vt nullus Barenſis Antiſtes audeat conceſſionem & libertationem ipſam [illegible] vel minuere, ſed ſemper & in [illegible] firma [illegible] irreuocabilis. Quæ præterea omnia noſtra noſtrorumque Clericorum ſubſcriptione ac noſtri typarij plumbea bulla munita in perpetuum incommotam [illegible] voluimus & manibus Andreæ Presbyteri ſcribi iuſſimus.

† Helias qui ſupra gratia Dei Archiepiſcopus ſanctæ Sedis Barinæ, & Canuſinæ.

Ioannes Archipresbyter conſenſi.

Ioannes Archidiaconus conſenſi & ſubſcripſi.

Angelus Diaconus & Vitedecanus conſenſi.

Ioannes Presbyter & primicerius conſenſi.

D[illegible]ſius Presbyter conſenſi & ſubſcripſi.

Leo Presbyter conſenſi.

Petrus Presbyter conſenſi.

Ego Presbyter Malo qui prænominatur Inf[illegible]s conſenſi.

E[illegible] [illegible]nius ſubdiaconus teſtis ſum.

Malor Presbyter conſenſi.

Pendet ſigillum plumbeum, in quo ab vna facie extat effigies glorioſæ Virginis Mariæ ab alia legitur

† Helias Dei gratia Canuſinæ & Barinæ Eccleſiæ Archiepiſcopus.

Fuit Helias [illegible] omnium, ac pręcipuè Deiparæ Virginis deuotiſſimus, quiſe [illegible] totum pietatis plena nuncupauit, & [illegible] annis 15 menſes 7. dieb. 22. ſanctè [illegible] obdormiuit in Domino anno ſalutis humanæ 1105 die 23. Maij ſepultus, vt ipſe viuens mandauerat, in Eccleſia ſancti Nicolai, Barenſes marmoreum ei tumulum excitarunt, atque hocce epitaphio ſuam erga beneficentiſſimum ſanctumque Paſtorem deuotionem poſteris teſtatam voluerunt.

Orbis honor multus iacet hic in pace ſepultus
Orbati regis patre ſunt iudice legis.

Decidit o Barum rerum diadema tuarum,
Te viguiſſe ſcias, viguit dum Præſul Helias,
Clauditur hoc pulchro Pater inclytus ille ſepulchro.
Qui bene ſe rexit, qui te ſuper æthera vexit.
In commune bonus fuit omnibus ipſe patronus,
Notis, ignotis, vicinis, atque remotis.
Senſus laude boni, fabricæ quoque par Salamoni,
Vitæ mo-tiſ, Sancto ſimilandus Heliæ.
Hoc templum ſtruxit, quaſi lampas, auraque luxit.
Hic obdormiuit, cum ſpiritus aſtra petiuit.

33 RISVS in Archi[illegible]iſcopali munere ſubrogatus eſt anno 1105. Euſtachius verò Abbas Sanctorum Omnium in Eccleſiæ ſancti Nicolai munere ſucceſſit Heliæ à Paſchale II. conſecratus abeunte [illegible] Auguſto menſe. Sunt qui ſcribunt Riſonem antea ab Vrbano II. purpura exornatum fuiſſe ad titulum ſancti Laurentii in Damaſo, quo titulo Vaſtal[illegible], ac [illegible] Concilijs ſub eodem Paſchale ſubſcripſiſ[illegible]tum ex diplomate concello cœnobio ſancti Benedicti Mantuæ. Apud Pandulphum Piſanum in vita Gelaſii II. Riſus Bar[illegible] Archiepiſcopus inter multos numeratur, qui eidem Pontifici [illegible] aſtiterunt anno Dom. 1118. quem eodem anno extinctum fuiſſe ſcribunt die 1[illegible]. Septemb. apud Canuſium ibi in veteri Cathedrali ſepultum, tametſi Falco Beneuentanus [illegible] ſcriptor referat anno [illegible] 11[illegible]7. ferè trucidatum vitam [illegible] H[illegible]quit) *anno 1117 Riſo Barenſis Arch[illegible]pus ab Argyro [illegible] Barenſi trucidatus eſt in via Canuſina*, [illegible] fatendum [illegible] pro anno 1118. [illegible]rint 1117. ſi verum eſt quod narrat [illegible]dulphus. Quod [illegible] nat priuilegium in gratiam eiuſdem Riſonis, Eccleſiæ ſancti Nicolai, & Barenſis Archiepiſcopi [illegible] Conſtantia Philippi Francorum Regis [illegible] quondam Boamundi Antiocheni Principis vxore conceſſum eodem anno 1117. [illegible] 27. Decembris, quod h[illegible] eodem [illegible]b. fol. 8.

Sicut Salomonis ſapientia docet redemptio animæ viri propriæ diuitiæ ſunt. Dicit & idem; Honora Dominũ de tua ſubſtantia, conſonat etiam B. Paulus, vt dicit; Si non vobis ſpiritualia ſeminauimus quod magnum eſt ſi veſtra carnalia metamus. Ideo ego Conſtantia Sereniſſimi Philippi Regis Francorum filia, & quondã vxor D. Boamundi inuictiſſimi Antiocheni Principis, & eius auctoritate agens plenariam poteſtatem, & vicem filij mei Boamundi adhuc pueri, cum ſæpe commonita eſſem à Domino Riſo Reuerendo Archiep. Barinæ ciuitatis, quæ ſimul cum multis alijs in noſtra poteſtate eſt, & rogata, vt præfatæ ciuitatis Eccleſiæ ſubuenirem, & pro redemptione peccatorum meorum, & vt dicto vnico filio meo legitimo Boamundo ſubueniat, & vitam, & victoriam largiatur, accepto Curiæ meæ conſilio, & præcipuè Domini Tancredi filij Ioſſ[illegible] magnifici Comitis Cuperſanenſis, qui ex dicto m[illegible] & cariſſimi filij mei quarterium Bari habet, iuſtæ ipſius petitioni [illegible] aſſenſum præbui. [illegible] præteritis temporibus Rogerius Dux [illegible] Domini Boamundi viri mei, qui ante eum Barim [illegible] Vr[illegible] Archiepiſcopo Barino ſcrip[illegible], [illegible] omnibus, & Eccl. Archiepiſcopali [illegible] in Catapani cum omnibus per [illegible] ſuis, & [illegible], vel [illegible]. Igitur [illegible]tia [illegible] Nicolai, cuius Eccleſia ibi poſtea conſtructa [illegible] & [illegible] poſt [illegible] tuas Domine Riſo Archiepiſcope Barenſis [illegible] cariſſimi filij [illegible] ſcriptum cognati mei Ro[illegible] D[illegible] [illegible]ſonali[illegible]r [illegible] vixeris [illegible] no [illegible] cum [illegible] palatio m[illegible] & [illegible] cariſſimi Boamundi [illegible]ertin[illegible]. De [illegible], quæ [illegible] d[illegible] quæ [illegible] e[illegible] abund[illegible] d[illegible] & a[illegible]en[illegible], & [illegible] ris [illegible], & [illegible] & p[illegible] icis & linei, pellibus [illegible], beraijs, & arminijs, & cu[illegible] modi. [illegible] tamen [illegible] ſuas [illegible] cuiten[illegible] am[illegible] as conſti[illegible] B. Nicolai, & [illegible] Quod ſi q[illegible] hanc noſtram do[illegible] m[illegible] in aliquo m[illegible] c[illegible] ar[illegible] rdiui c[illegible] noſtro, & [illegible] d[illegible].

Actum in T[illegible] n[illegible] Incarn. 117[illegible] Ind. [illegible] Scriptum à M[illegible] N[illegible]

† *Signum [illegible] manu Boamundi m[illegible] Boamundi Antiocheni Principis f[illegible].*

Ego Conſtantia Francorum Regis filia.

† *Signum Crucis propria manus Domni Tancredi Cuperſanenſis.*

† *Signum Crucis propria manus Hugonis Calabrenſis.*

Anno Riſonis Pontificatus primo, Euſtachius; quem diximus Abbatem ſancti Nicolai adlectum poſt Heliam, à Paſchale II. pro ſua Eccleſia nobile accepit priuilegium, quod hic non pigebit referre, cum in eo plura ſcitu digna, tum ad dignita-

tem

tem, tum ad exi[illegible]tiam re[illegible] ſancti Nicolai legent[illegible] pr[illegible]

Paſchalis Epiſcopus ſeruus ſeruorum D[illegible], dilecto in Chriſto fi[illegible] Euſt[illegible] A[illegible] ti Eccleſiæ [illegible] ſalutem & Apoſtol[illegible] benedictionem.

Prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Victoris III. tempori[illegible] corpus ex Græcorum par[illegible] [illegible] in Bariſanam [illegible] totus pene [illegible] corpus præ[illegible] Victor[illegible] III. lo[illegible] [illegible] Romanæ [illegible] ſancti Nicolai [illegible] loco [illegible] Sedis Apoſtolicæ [illegible] Baſilica eadem [illegible] ſecta [illegible] Duci [illegible] Romani [illegible] filio noſtro [illegible] Pa[illegible] Apoſtolicæ [illegible] pagina A[illegible] [illegible] quæcunque prædia, [illegible] bona, vel à [illegible] glorioſo [illegible] noſtro [illegible] per [illegible] Petri, & noſtram gratiam Apuliæ, Calabriæ, [illegible] ſiue, vel à præno[illegible]minato fratre eius [illegible] Boamundo, [illegible] ſupradictæ ſan[illegible] [illegible] nat. [illegible] firma [illegible] quieta, & illibata permaneant. Decernimus ergo [illegible] Eccleſiam temere perturbare, [illegible] ſuas [illegible] vel ablatas retinere, [illegible] vexationibus fatigare [illegible] integre conſeruentur [illegible] m vſibus profutura [illegible] [illegible] ſus faciat m [illegible] mus C[illegible] as, abſque Epiſcopi contra[illegible] charitate, ac ſeueritate corrigi[illegible] Si [illegible] vro in vos grauior querela emer[illegible] noſtræ, ſeu ſucceſſorum noſtrorum aud[illegible] reſeruetur. Nulli autem, vel Archiepiſcopo, vel Epiſcopo licere volumus, vt Eccleſiam ipſam, vel ipſius Abbatem ſine Romani Pontificis conſcientia, vel excommunicatione, vel interdicto cohibeat, quatenus idem venerabilis locus tanti Confeſſoris corpore inſignis ſicut per Romanum Pontificem prima conſecrationis ſuſcepit exordia, ſic ſub Romani ſemper Pontificis tutela, & protectione ſubſiſtat. Si quis ſanè in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Catapanus, Stratigo, Iudex, Caſtaldio, aut qualibet Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona, hanc noſtræ con[illegible]utionis paginam, ſciens contra eam temere venire tentauerit, ſecundo, tertioue c[illegible] onita, ſi non ſati[illegible] ſactione c[illegible] [illegible] laucrit, pot[illegible]atis, honoriſq[illegible] [illegible] tate careat, [illegible]que ſe di[illegible] [illegible] inqui[illegible] tate c[illegible], & a ſac[illegible] corpore, & ſan[illegible] D[illegible]i, & Domi[illegible] Re[illegible] mptoris [illegible] Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat, [illegible] au[illegible] m eidem loco iuſta ſeruantibus pax Domini noſtri IeſuChriſti, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Scri[illegible]tum per manum Reyneri, Scriniarij Regionarij, & Notarij ſacri Palatij.

E[illegible] P[illegible] Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

D[illegible] apud P[illegible] beati Petri, Romæ 14. K[illegible] Dec [illegible] per manum Ioannis S. R. E. Diaco[illegible] & Bibliothecarij, Indict. 14. In[illegible] Domin[illegible] anno milleſimo [illegible] Pontifi[illegible] [illegible] Domini P[illegible] II. Papæ ſeptimo.

A[illegible] Euſtachius à Richardo Draconi[illegible] Rober[illegible] ti [illegible] nepo[illegible] anno 1108. ſequentis te[illegible]

[illegible] m ad ſalutem, & remedium [illegible] mortaliū nihil ſalubrius, [illegible] à Cr[illegible] omnium, qui ſo[illegible] in [illegible] ad vſum [illegible] pro ſu[illegible] de ſuis propr[illegible] quemque largiri, [illegible] voce teſtatur, vt igni[illegible] ita eleemoſyna peccata d[illegible] Ideirco ego Riccardus Seneſcalcus [illegible] bonæ memoriæ Domini D[illegible] Comitis pro ſalute a[illegible] & [illegible] remedio, [illegible] D[illegible] A[illegible] dilectiſſimę coniugis [illegible] patris noſtri, & Domini R[illegible] i Ducis patrui noſtri, & D[illegible] R[illegible] Ducis egregij, Dominiq[illegible] Bo[illegible] excellentiſſimi Principis Antiocheni, & Dominæ Roccę glorioſæ noſtræ ſororis, Dominique Alexandri ſtrenui militis filij eius, cuius corpus intra ſancti Nicolai baſilicam in ciuitate Bari Deo opitulante ædificatam, vbi ſanctæ eius reliquiæ requieſcunt digne, & honorifice tumulatur. Deo inſpirante, à quo bona cuncta procedunt, hoc noſtræ conceſſionis ſigillum damus concedimus atque offe-

rimus præ dictæ ſanctę Eccleſię ſancti Nicolai, & in manibus Domni Euſtachij eiuſdem venerabilis loci Reuerendiſſimi Abbatis Eccleſiam olim dirutam, quæ non longe à noſtro caſtello Ioæ ad honorem, & vocabulum B.Petri Apoſtoli ſita eſt quam etiam nominamus de Scauazzo[illegible]is, cum omnibus vineis, p[illegible]is, ciſternis [illegible]is, & cum omnibus terris, quæ iuxta, & per circuitum eiuſdem Eccleſiæ longe lateque diffuſę ſunt. Quibus vt ne in poſterum aliqua oriatur co[illegible]tentio certi[illegible] fines imponimus, à parte Orien[illegible], & ab Occidente ſunt viæ publicæ, quæ ducunt ad Tarentum, quæ ambę viæ di[illegible] à Septentrione, & in[illegible] in m[illegible]. Infra hos autem [illegible]mus, co[illegible]ceſſimus atque obt[illegible]mus præ[illegible]ctæ Eccleſiæ B[illegible] Nicolai ipſam Eccleſiam per beati P[illegible]ti, quæ vocatur de Scauazzo[illegible]is c[illegible] om[illegible]ibus prænominatis rebus ea ratione, vt amo[illegible]o in antea ſit in dominio, & pote[illegible]ate pręſcriptæ Eccleſiæ ſupradi[illegible]q; D. A[illegible]atis, & omnium [illegible] A[illegible]atum, v[illegible] Rectorum ipſius Eccleſ[illegible] [illegible]ndi, poſſiden[illegible], dominandi, & omnia exinde fa[illegible] vt eorum fuerit voluntas [illegible] & contrarietate omni[illegible] homi[illegible]. Itamē vt homines caſtelli noſtri Ioæ [illegible] & affidati licentiam habeant regere [illegible] in ipſis terris cum omnibus anima[illegible]ibus, & vtilitatibus ſuis, vt non perdan[illegible] [illegible] de affidamus. Ita etiam & homines Beati Nicolai licentiam habeant regere ſe cum omnibus animalibus eiuſdem Eccleſiæ in omnibus territorijs ei[illegible] caſtelli noſtri Ioę cum omnibus ſuis vti[illegible]tat[illegible]s, [illegible] dictum eſt ſine req[illegible]itione, & c[illegible] arietate omnium hominu[illegible]. Si qu[illegible] [illegible] auſu diabolo inſtigante h[illegible] ceſſionis, & eleemo[illegible]j [illegible] gus violator ext[illegible]ri[illegible] om[illegible] Creatoris, cuius præcipui Confeſſoris [illegible] to pene orbe expo[illegible] oratorio à me deuoto eleemoſ[illegible]næ ca[illegible] conceſſo tot[illegible], vel partem abſtrah[illegible] [illegible]ntau[illegible]t, i[illegible]m [illegible]rat, ſanctęque Eccleſiæ [illegible] tur inter [illegible]gos, & [illegible] cum Iuda traditore in Inferno [illegible], & in futuro Dei diuino Iudicio [illegible]d [illegible] impios conſtitutus accipiat [illegible] maledicti in ignem æter[illegible]um, qui paratus eſt diabolo, & Ang[illegible]s eius, inſuper prædictæ ſanctæ Eccleſiæ auri puriſſimi libras quinquaginta, ſuiſque Rectoribus componat, & inuidus ille perfidus ſemper ſileat;& vt ſemper firma permaneat hæc noſtra conceſſio, & traditio infraſcripto noſtro Notario præcepimus, & cum noſtro typario publicam bullā bullare fecimus.

Anno Dominicę Incarnat. 1108. *menſe Aprilis Indict* 1.

† *Signum ſanctę mirificæ Crucis quā propria manu mea feci ego Baſilius Imperialis [illegible] [illegible]mus.*

† *Signum ſanctę, & viuificę Crucis quā propria manu [illegible] qui ſupraſcriptus R[illegible]rdus.*

Idem R[illegible]ardus anno 4. eid[illegible]m Eccleſiæ con[illegible]eſſit caſt[illegible] Ioæ in menſ. Apr. Indi[illegible] 4. [illegible] per eundem B[illegible]um [illegible] accepit donationem Euſ[illegible] à Roberto Cuperſani Comite.

Ego Robertus Conuerſani [illegible] miſericordia Comes pro [illegible] animæ meæ, m[illegible] [illegible] p[illegible]ccatorum p[illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] Bari Eccleſiæ noſtræ S. [illegible] a propinquo, & [illegible] [illegible] [illegible] aquis, [illegible], arborum, om[illegible] [illegible]is, & omnia [illegible] pert[illegible] [illegible] idem [illegible] ſanct[illegible] Nicolai [illegible] [illegible] quam [illegible] quod ab hodierno [illegible] ſancti [illegible] pertinentia, [illegible] præd[illegible] [illegible] in po[illegible] ad[illegible]m ſancti Nicolai & Dom. [illegible] Abbatis [illegible] & [illegible] naſterij omnium [illegible] ſuo[illegible] ſucceſſori in præd [illegible]. Sancti Nic[illegible], el Recto[illegible] habendi dominandi & omnia exinde faciendi vt eorum [illegible] voluntas ſin[illegible] contrarietat[illegible] m[illegible]nque p[illegible] [illegible] humanæ p[illegible]rſon[illegible] N[illegible] po[illegible]terio[illegible]es d[illegible] [illegible]a, [illegible] na, quæ ill[illegible] [illegible] quomodocumque v[illegible] [illegible] [illegible] Abbatis [illegible] meæ of[illegible] [illegible] p[illegible] S[illegible] Ciuitate, [illegible] [illegible] anno [illegible] Incarnat[illegible] Domini noſtri Ieſu Chriſti 1111. m[illegible] Apr. Ind. 4.

Signatum manus meę qui ſupra Robertus Conuerſani Comes.

Vixit Euſtachius Abbas ad annum vſq; 1123. cui ſucceſſit Melus quidam Monachus, & Prior cœnobij Sāctorum omnium. Is retento Prioris titulo, ſatis eximiè Nicolai Eccleſiam rexit: poſt eius obitum, qui eo in munere ſucceſſerunt, Priores dicti ſunt vſque ad hæc noſtra tempora.

34 GVALTERIVS electus anno 1118. rexit

rexi[illegible] B[illegible]ſem Ecc[illegible]ſiam ann. plus minus octo. De Gu[illegible] certum eſt, ſedente Calliſto II. 1122 [illegible] huius Eccleſiæ geſſiſſe, quo anno inter[illegible] ille conſecrationi Cat[illegible] Eccleſiæ ab ipſo Cal[illegible]o ſolemni[illegible] [illegible] Cal[illegible]ſti diploma, vbi Gual[illegible] in hæc verba ſubſcripſit *Ego Gualterius Barenſis Ar[illegible]hiepiſ[illegible]* V[illegible] ante anno idem Cal[illegible]ſtus M[illegible] Abb[illegible] monaſter[illegible] [illegible] Sa[illegible]orum in peculiari priuilegio ea omnia a[illegible] quæ V[illegible]ſus, & H[illegible]as Archiepiſcopi [illegible] cœnobi[illegible] a[illegible]ruer[illegible]nt

C[illegible]ſtus E[illegible]ſcopus ſeruus ſeruorum D[illegible] dilecto filio Me[illegible] mon[illegible]ſte[illegible]ij, quod [illegible] [illegible]orum dicitur in loco Cutiin B[illegible] [illegible] ſubur[illegible] [illegible] ſucceſſoribus regulari[illegible] [illegible] [illegible] in perpetuum.

[illegible] [illegible]ntios [illegible] eſt [illegible] [illegible] [illegible] peculio. Q[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sedis [illegible] [illegible] [illegible] Bar[illegible] [illegible] Pr[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tem Clericorum. [illegible] [illegible] [illegible] prat[illegible] [illegible] exac[illegible] [illegible]at M[illegible]as [illegible] [illegible]as p[illegible] F[illegible]orum fieri præter Ab[illegible] & Fra[illegible] [illegible]ntatem omnimod[illegible] [illegible] mus[illegible] [illegible]n [illegible] ſeruorum Dei [illegible] po pulari[illegible] [illegible]ceat præbeatur [illegible] conuertibus. O[illegible] [illegible] [illegible] Abbat[illegible] vel tuorum q[illegible] [illegible] [illegible]um, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum pars conſilij ſanioris ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti Regulã prouiderint eligẽdum, cui ſi qua grauior cauſa euenerit liberè liceat Apoſtolicæ Sedis audientiam appellare. Ad hæc adijcientes decernimus, vt quæcumq; bona, vel per tuam induſtriam vel per virorum fidelium oblationem eidem loco parata ſunt, aut in futurum præſtante Deo iuſtè canonicèque parari contigerit, firma vobis, ve[illegible]ſtrique ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Nec vlli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eis pro quorum ſubſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt v[illegible]bus [illegible]m[illegible]odis profutura. Siqua igitur in futurum Eccl.[illegible]ar[illegible]ue perſona hanc [illegible]træ Conſtitutionis paginam ſciẽs contra eam temere venire tentauerit, ſecũdo te[illegible]ióve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe Diuino iudicio [illegible]ſter[illegible] de perpetrata iniquitate cognoſcat, [illegible] a ſacratiſſimo Corpore Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti [illegible]a ſi[illegible]t, atque in extremo examine [illegible]æ vltioni ſubiaceat. Cunctis [illegible] [illegible]idem loco iuſta ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hi[illegible] fructum bonæ actionis percipiant, & a[illegible] [illegible] Iudicem præmia æternæ p[illegible] [illegible] Amen Amen. Amen.

Ego C[illegible]liſt[illegible]s Cat[illegible]licæ Eccl[illegible]ſiæ Ep[illegible]ſ[illegible]

D[illegible] Beneuenti per manum Aymerici S.R.E. Diac. Cardin[illegible] & Cancel. 11 Idus Septemb. Indic[illegible] 11. In[illegible]rn. Dominicæ 1123. Pont. autem Dom. Ca[illegible]ſti I[illegible] P[illegible]æ ann[illegible].

E[illegible] tempore qu[illegible] [illegible] Bar[illegible]n regebat Eccl[illegible]ſiam floruit Benedictus Bar[illegible]nſis c[illegible]ris do[illegible]æ Cauenſis Monachus [illegible]pter[illegible] [illegible]gilis [illegible]hæ ſcri[illegible]

[illegible] MATTHÆVS Monachus, & Abba[illegible] Laurentij de A[illegible]rſa Ord. ſancti Bened[illegible] G[illegible] [illegible]mè excepit anno 1120. ab [illegible] II. Papa conſecratus [illegible] Decembr[illegible] Qu[illegible]d de hoc Archiep[illegible] [illegible]cendum non habemus, niſi [illegible] ſedit ann[illegible] duobus, diebus 25. [illegible] [illegible]rit in Cathedrali crypta ſan[illegible] [illegible]

36 ANGELVS magnæ inconſtantiæ [illegible]c [illegible] rati[illegible] m[illegible]rib[illegible], mortuo Matthæo c[illegible] [illegible] Archiepiſcopus Barenſis anno 11[illegible] [illegible] Honorij II paulo poſt cu[illegible] Eccl[illegible]ſia Romana, part[illegible] Anacl[illegible] Papæ contra Innocentium II. Pontificem ſecutus, ab Anacleto munus cõſecrationis accepit die 5. Nouẽbris 1131. aſſiſtente Rogerio Duce tunc ab Anacleto in Regem Siciliæ coronato. Cæterum Innocentius tanquam Barenſis Eccleſię inuaſorẽ, ac ſchiſmaticum eiecit de Sede, alterumque, cui nomen Ioannis erat, in eam ſubſtituit ſedem, compoſita deinde pace inter Innocentium, ac Rogerium Angelus, & Ioannes, vt erant in mo-

ribus ſimiles, ad inuicem facti ſunt amici, ſimulque Barenſem Eccleſiam non ſine bonorum ſcandalo ex Rogerij Regis auctoritate rexerunt ad annum vſque 1151. quo ab Eugenio III. Pontifice, vterque deiectus, ac deturbatus eſt de ſede. His Barenſem Eccleſiam [illegible] ibus Robertus Montis-Scabioſi Dominus quędam dona obtulit Eccleſiæ S. Nicolai ann. 11[illegible]7.

Si pro mercede animæ noſtræ, noſtrorumque parentum defunctorum ſalute beneficium debemus impender[illegible], præcipue tamen Eccleſiis, xenodochi[illegible], cunctiſque locis venerabi[illegible]bus om[illegible]ibuſq[illegible] Dei cultoribus [illegible]ro noſtris p[illegible] de lictis, vigil[illegible]js [illegible] & orationibus, mu[illegible] cum precibus Dei [illegible]iſeri cordiā ſedulo implorantibus benefic[illegible]m debemus imp[illegible]dere. Quapropter ego Robertus M[illegible] Scabioſi Domini Guillielmi Montis Scabioſi hęres, & filius gratia omnip[illegible]tentis Dei, & Sereniſſimi Do[illegible]i no[illegible] Roge rij magni[illegible] Siciliæ, & Ital[illegible]æ d[illegible]or medietatis loci Noe pro mercede, & ſalute animæ meæ, meorumque par[illegible]ntum defun[illegible]m dono, c[illegible] atqu[illegible] per fu[illegible]em trado tibi Dom. Maloni egregio, & venerando Sacerdoti, atque Priori [illegible] [illegible]ti Ni[illegible]ai Confeſſori, Chriſti quæ ſta[illegible] Bar[illegible] vbi ſanctæ re[illegible] ip[illegible]usCo[illegible] a nent recipi[illegible]ti, c[illegible] Gregorio [illegible] tuo Aduocato [illegible] ho[illegible]italis ipſius ſanctæ Eccleſiæ vnam part[illegible] p[illegible]æ [illegible]ræ, [illegible] eſt iuxta clauſuram Ioan[illegible]is R[illegible] [illegible] fatæ ci[illegible]ita[illegible] quam habeo cum Do[illegible] Thoma & T[illegible] Bula[illegible]i, quæ [illegible] eſt in me[illegible]io [illegible] pe[illegible] à c[illegible] eſt intus in ip[illegible]a [illegible]ia à parte m[illegible] ad Tonſ[illegible] [illegible] ad ex[illegible] a[illegible] rt[illegible] dici, vbi p[illegible]ſſi[illegible] pro ſignayda & qu[illegible] ab ipſo filat[illegible] vſ[illegible] a[illegible] s petiæ in p[illegible] O[illegible] ta viam [illegible] vad t a[illegible] gnayda, quæ p[illegible] iuxta clau[illegible]ura[illegible] præ[illegible] Io[illegible] R[illegible] cu[illegible] ab [illegible] riete eſt [illegible] & in antea, [illegible] quę [illegible] ad mar[illegible] M[illegible] die a media ſ[illegible] a n[illegible] fictis eſt reliqua pars ipſius pe[illegible] præd. D. Thomę, & Tanc[illegible] do Bula[illegible] ab Occidente eſt præd. clauſura Ioannis Reginæ, à parte maris à Calcarea ſubtus eſt terra ipſius petiæ, quā Dominus Thomas donauit prædicto hoſpitali intra hos namque fines ego præfatus Robertus Montis-Scabioſi donaui conceſſi, atq; per fuſtem tradidi tibi iam dicto Priori Domino Maloni recipienti cum præd. tuo Aduocato in vice præfati hoſpi[illegible] & integram partem terræ ipſius petiæ, qualiter finibus diximus circundatam cum [illegible] us infra ſe habentem & co[illegible]nent[illegible] cum tranſitu extra ſtatu ſuo, vſq; in via publica, vnde n[illegible] mih[illegible] nec me[illegible] hæred[illegible]s, vel ſucceſſo[illegible] no[illegible] c a[illegible]cu ho[illegible] aliquam partem, [illegible] ſo[illegible] m reſeruaui, [illegible] tus, [illegible] trāſa[illegible] totam, & integram ipſam part[illegible] peti[illegible] conceſſi, ac per fu[illegible] tibi tr[illegible] [illegible] d. t[illegible] Aduocato [illegible] præfati h[illegible]pita[illegible] & terrenum meritum inde non quę[illegible] uia [illegible] ante[illegible] o[illegible] & t[illegible] ad. terræ, [illegible] d[illegible] in p[illegible] tate [illegible] p[illegible]reſt[illegible] pr[illegible] ti h[illegible] Ma[illegible] & [illegible] S[illegible] ces, a[illegible] Prio[illegible] [illegible] P[illegible]ores & [illegible]erna[illegible]es [illegible] præ- h[illegible] de ea & [illegible] ca [illegible] q[illegible] ad v[illegible] [illegible] meorum hæ[illegible]m [illegible] no[illegible] quod cu[illegible] & [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] Ionis [illegible] prio meo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *carnationis Dom. 13[illegible] P[illegible] Dom[illegible] noſt[illegible] R[illegible] Pe[illegible] m[illegible] menſ. Oct.[illegible]*

Si[illegible]num [illegible] er- ti M[illegible] Dom. Guillel [illegible] T[illegible] hoc fir- [illegible] [illegible]um.

Sub hoc [illegible]m A[illegible] Lucius Papa II. priuilegia ab antece[illegible]oribus ſuis conceſſa cœno[illegible]io omnium Sanctorum confirmauit in hunc modum.

Lucius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Nicolao Abbati venerab. monaſterij, quod Omnium Sanctorum dicitur in loco Cutii in Barenſi ſuburbio, ſiue eius Fratribus, tam præſentibus quam futuris regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

De-

D[illegible]ſiderium quod ad religionis propo[illegible]ſitum, & a[illegible]atum ſal[illegible]m pe[illegible]re monſtratur animo nos decet libenti cõcedere & petentium deſiderijs cong[illegible] i[illegible]erti[illegible] ſuffra[illegible]. Quamo[illegible]rem dilecte in Chriſto fili N[illegible] Abbatem per Dei gratiam in Abbatem [illegible] Omnium Sãctorum monaſteri[illegible] D[illegible] anct[illegible]re præſid[illegible], ad [illegible] noſtri ſe[illegible] m[illegible] A[illegible] [illegible]s priuilegio c[illegible] Omnium [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] colai de Paz[illegible] ſancti Laurentij de Anto, Monaſ[illegible]arum ſancti Procopij de Sao, & [illegible]am Sanctorum Apoſtolorum Simonis, & Iudæ extra muros. Eccleſiam ſancti Sebaſtiani cum omnibus earum pertinentijs. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare. Sed omnia integre conſeruentur eorum pro quorum ſuſtentatione, & gubernatione concesſa ſunt vſibus omnimodis profutura. Saluo nimirum in omnibus iure, & auctoritate S.R.E. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisue perſo[illegible]a hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſ[illegible]ns cont[illegible]a eam temere venire tentauerit, ſecundo tertioue commonita, ſi non ſatisfactione congrua emẽdauerit, po[illegible]ſtatis, hon[illegible] ſui di[illegible]ate careat, r[illegible]amque ſe diuino Iu[illegible]o exiſtere de perpetrata iniquitate co[illegible]ſcat, & a ſacratiſſ[illegible] Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat [illegible] examin[illegible] [illegible]ubiaceat. Cunctis a[illegible] iuſta ſeruantibus [illegible] Domini noſtri Ieſu Chriſti [illegible] bo[illegible] [illegible] [illegible] pacis inueniant. Amen.

Ego Lucius Catholicæ Eccleſiæ Epiſ.

Ego Conradus Sabinen. Epiſc.
Ego Theod[illegible] Sanctæ Candidæ Ep[illegible].
Ego Petrus Albanen. Ep[illegible].
Ego Petrus Dia. Cardinalis S. Mariæ in Portico.
Ego [illegible]do in Romana Eccl[illegible]ſia altaris miniſter in[illegible]nus.

Datum Laterani per manum Boſonis S.R.E. Subdi[illegible] 7. K[illegible] [illegible]mb. Ind. 8. Incarnationis Dominicæ [illegible] [illegible] vero Domini Lu[illegible] II. [illegible].

IOANNES [illegible] Ang[illegible] ab In[illegible] II. Archiepiſcopalem Sedem [illegible] accepit, ſed c[illegible] [illegible]de [illegible] [illegible], [illegible] Aug[illegible] [illegible] III. depoſit[illegible], anno 11[illegible]. Cuius [illegible]us a[illegible] [illegible]pes, [illegible] Dei [illegible] Bari dic[illegible] [illegible], Barius, in[illegible] Ar[illegible] de Al[illegible] Monten[illegible] [illegible] Archiepiſcopus Colonienſis [illegible] mortuus eſt an[illegible] [illegible] S. Nicolai [illegible] poſt, vt Si[illegible] Rogerio [illegible] ex expugnato [illegible] iuſſit, & edu[illegible] [illegible] ac d[illegible]numer[illegible] de[illegible] [illegible] Cæſaris o[illegible]ium [illegible] cu[illegible] Conradus Bauarus [illegible] vitæ & pietate clariſſ[illegible] Henrici III. cognomento Nigri Bauariæ, ac Spoleti Ducis, ex Vvalfoda Saxonica filius, qui cum educaretur in aula Federici primi Archiepiſcopi Colonienſis Electoris, alij legunt Salisburgenſis, alij Conſtantienſis, Tetrarchæ Foroliuienſis conſanguinei ſui, vbi adoleuerat, timẽs ne ipſi aliquando ſurrogaretur, relicta aula, & mundi ſchemate, cœnobium

Cla-

Clareuallenſe in Gallijs ſub Sancto Abbate Bernardo ingreſſus, Ciſtercienſem habitum Mundo vale dicto humillime ſuſcepit. Verumenimverò cum lucerna ſub modio diutiùs latere non poſſet, exigentibus eius meritis, creatus eſt S.R.E. Cardinalis anno 1142. (alij habent ſub Honorio II.) Poſtea vero anno 1147 cum Conrado III. Imperat. profectus in [illegible] ſanctam, indeque poſt biennium in Italiam redux, ibidem Barij in Apulia morbo correptus piè obdormiuit in Domino, anno 1149. Cardinalatus ſui anno [illegible] quarto (alij referunt ann.1126. & in ſancti Nicolai Eccleſia humatus. Hinc plerique auctores confundunt cum Conrado Abbate Ciſtercienſi Egmontis Comitis de [illegible], & Seyne filio, qui Epiſcopus Cardinalis Portuenſis euaſit ſub Honorio III anno 1219. obijtque ſanctæ Sedis Legatus in tranſmarinis partibus anno 1227 [illegible] in Galliam Clareualli ſepelitur. Errorem hunc in primo tomo noſtro in Epiſcopis Portuenſibus latè explicuimus, edocti veritatem ex Lazio Reuſnero, Vſpergenſi, Radero, alijſque probatiſſimis auctoribus.

38 IOANNEM huius nominis 5. electum fuiſſe Barenſem Archiepiſcopum [illegible] Eugenio III anno 1151. & a [illegible] eodem conſecratum die 17 Februarij colligo ex monumentis huius Eccleſiæ: cuius temporibus hoc eſt ann.1156. Guillelmus Malus Siciliæ Rex, Barum deſtruxit, teſte Anonymi Caunenſis Chronica, Ioannes [illegible] cum ciuibus per annos fere decem [illegible] longè ab ea vrbe vixit [illegible] defuncto[illegible] Guillelmo, ex conceſſione Guillelmi [illegible] filij ad Eccleſiam ſuam reuerſus [illegible] Eccleſias reparauit Clerumque diſperſum reduxit, piaque ſua [illegible] Cathedralem Eccleſiam [illegible] rem formam reſtituit [illegible] Sabini in nouo altari à ſe conſtructo magnificentius ſolemni pompa [illegible] 9 [illegible] Cathedralem nouo [illegible] collocauit anno [illegible] ni tradita eſt a Guillelmo, [illegible] fic expre[illegible]nt in marmore [illegible] inculp[illegible]iſſimi, vt illa ferè [illegible] adhuc extant in ſubterconfeſſione Cathedralis.

† Tumba Beati membra Sabini continet iſta,
Condidit hic Præſul illa,
Qua Bari Primas primus patefecit Elias
Tandem Sanctorum ſublimatore fauente
Vrbs eſt Barenſis Patre conſolata Ioanne,
Qui ſimplex, Iuſtus, Prudens, Pius, atque Pudicus,
Baſilicam iſtam veterem nimis, & tenebroſam,
Vt decet, & decuit digno cultu renouauit.
Cum tribus hanc aris poſtquam de more ſacrauit
In media S. Sabini membra locauit
Qua Magdalenæ ſub honore ſacra Mariæ
Membrorum non eſt primi quoque Martyris expers.
v. Idus Febr. Ind.4.

Sedit Ioannes varia fortuna, ſerieque continuata decem & octo annis menſ.6. dieb.11 rebus humanis eximitur an.1169. vltima die Augusti, [illegible] ſepultus ſub confeſſione S.Sabini in Cathedrali. Vacauit ſedes annum, menſ. aliquot.

[illegible] RAYNAL[illegible] [illegible] Monte[illegible] Ca[illegible] [illegible] Epiſcopus [illegible] Eccleſiam ad [illegible] ab Alexandro III. 2. Barenſem [illegible] tranſlatus eſt anno 1171 [illegible] [illegible] in[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no 1[illegible] [illegible] nenſi Con[illegible] [illegible] trium[illegible] G[illegible] Regis cu[illegible] ri[illegible] An[illegible] [illegible] quo I[illegible] fuiſſe [illegible] Cui cum [illegible] ad ſa[illegible] [illegible] profectu ra [illegible] verum [illegible] pater I[illegible] [illegible] in eadem Cathedrali [illegible] erga Deiparam Virginem [illegible]mus, in eiuſdem Virginis honorem Eccleſiam in Cellæ-maris ſuæ ditionis loco à fundamentis erexit, dotauit ac cultu exornauit magnifico. Archiepiſcopalem menſam redditibus auxit, laudabilemque ritum inſtituit, vt quolibet anno per octauæ feſtiuitatem Deiparæ in Cœlum Aſſumptæ, Rectores omnes Eccleſiarum, cæterique Clerici ſuæ iuriſdictionis obnoxij obedientiam ſibi, fuiſque ſucceſſoribus præſtarent, quod vſque ad hæc noſtra tempora piè ſeruatur, ac ſancte,

A

Huius Archiepiſcopi vnum diploma in Archiuio Barenſis Eccleſiæ aſſeruatur ſigillo plumbeo obſignatum in quo habetur ille trigeſimus nonus fuiſſe Archiepiſcopus eiuſdem aliud diploma vidimus in fauorem Berti [illegible] Epiſcopi, datum Bari Kalend. Decembris Indict. [illegible] a Incarnationis Dominicę 1172. item vocat Pontificatus ſui annum ſecundum; exemplar habes infra in [illegible] Iuuenacen[illegible]. Idem teſtis fuit motæ liti [illegible] & Ortan[illegible] Archiepiſcopum [illegible] idio A[illegible] [illegible] S. I[illegible] [illegible]

B

[illegible]

C

[illegible] pauoris [illegible] Neapol[illegible] [illegible] in G[illegible] ne p[illegible] haber[illegible] Henrici VI [illegible] R[illegible] 1191 [illegible] No[illegible] [illegible] Henrica [illegible] in Bar[illegible] [illegible] rium ſtudioſa [illegible] Regij fiſci Barenſis vrbis decimas [illegible] poſſidentias attribuit, Eccleſiam S. Pelagij, & S. Angeli in monte Iuuenacenſi cum earum pertinentijs Cathedrali dono dedit, ac Ius in Cathacenſes eiues, ſeu mercatores, dum Bari quauis cauſa morarentur inter ſe litem haberent. Teſtis fuit priuilegio Henrici VI. Imp. ann. 1197. conceſſo militibus S. Ioannis.

41 BERARDVS de Co[illegible]aca Dauferio [illegible] anno 1207. Bari inauguratus [illegible] Innocentij III. gratia in præſentia G[illegible] Card. S. Theodori ſanctæ Sedis [illegible] Legati à Bituntino, Rubi[illegible] Melfictæ, Salpenſi Iouenacen. [illegible] Epiſcopis, ſed et vita, fama [illegible], generis nobilitate præclarus in Barenſi Eccleſia annis ſex, & duobus [illegible] translatuſque eſt ad Panormitanam Eccleſiam anno 1214. Federico Imperatore [illegible] II. regnante, qui [illegible] Re[illegible]um auſpicatus, maximo Reipublicæ Chriſtianæ damno Romanorum [illegible] ad[illegible] eſt. [illegible] ant quam [illegible] am [illegible] tranſf[illegible] [illegible] cuius erat [illegible] mus à c[illegible] [illegible] Eccleſia p'ura reportanit, ac [illegible] d[illegible] priuilegia adfuit [illegible] quod [illegible] Romanæ Eccleſiæ præſtitit, & a[illegible] eum Bari eſſet ſolemni ritu in Cathedra[illegible] altare quod vo[illegible] Mariæ de Augu[illegible] illud [illegible] a [illegible] in marmore [illegible] inſcrip[illegible]

Anno Domini M.CCXXIII. ſecunda die Februarij ſextæ Indict. ſedente Domino Gregorio Papa IX. & Domino Federico II. Imperatore, & regnante Dei gratia Romanorum Imperatore ſemper Auguſto, Ieruſalem, & Siciliæ Rege, Dominus Berardus Dei gratia Panormitanus Archiepiſcopus, & quondam Barenſis Archiepiſcopus, Domini Imperatoris familiaris, præſente Domino Marino Barenſi Archiepiſcopo, & volente, & Bonconſilio Epiſcopo Bitettino, conſecrauit præſens Altare ad honorem Beata

ta

tæ Virginis iuxta iconem ipſius, & dotauit Altare ipſum poſſeſſionibus, & vna domo, quā idem Dominus Panormitanus pro remiſſione peccatorum ſuorum contulit Barenſi Capitulo. Et præfatum Capitulum ſponte promiſerunt, & obligauerunt ſe, & ſuos ſucceſſores ad celebrandum Miſſas quatuor qualibet hebdomada in perpetuum ſuper ipſum Altare, tres pro anima ſua poſt mortem eius ſed dum viuit, pro peccatis, vnam verò quolibet die ſabbati de Beata Virgine tam in vita, quam poſt mortem ipſius, & celebrare anniuerſarium omni anno die obitus ſui, pulſatis campanis ſolenniter. Lata ſententia ex communicationis ab eodem Domino Panormitano, præſente, & auctoritate [illegible] præſtante Domino prædicto Archiepiſcopo Barenſi contra eos, ſi prædicta negligerent obſeruare.

Obijt Berardus tunc Panormitanus Ar-chie[illegible] olim Barenſis ſexto [illegible] dus Septembris an. 1252. de quo legendus [illegible] chus [illegible] Notitia prima Ec[illegible]

42 ANDREAS II. electus anno 121[illegible] & conſecratus ab Innocentio III [illegible] ci II. Imp familiaris,& charus, [illegible] minus annis vndecim, mortuuſque [illegible] 2[illegible]. Septembris ann. 1225 C[illegible] nium Sanctorum, ac D.Benedict[illegible] commendata habuit, eo[illegible] b[illegible], & iura confirmauit anno ſecundo ſui [illegible] latus.

Nos Andreas Dei gratia licet immeritus Metropolitanus Barinæ, & Canuſinæ Sedis.

Notum facimus quoniam bon. mem. Dominus Vrſo Archiepiſcopus eiuſdem Sedis deceſſor meus, rogatu Domini Euſtaſij venerabilis Sacerdotis libertauit Eccleſiam omnium Sanctorum in Cuti, & obedientiales Eccleſias eius quas habet, &

A habitura eſt, perſonas etiam, & bona omnia, quæ in præſenti poſſidet, & in futurum habere debet. Helias quoque ſucceſſor eius eiuſdem Sedis Antiſtes candem libertationē confirmauit, quam Eccleſiam Omnium Sanctorum præd Dom. Euſtaſius ſuo ſtipendio laborat[illegible],in qua ſacrorum Monachorum cœtus regulariter ſecum viuentium, ac ſedulè Dominum laudantium co[illegible] quam etiam ol[illegible]ctis, & v[illegible] ac animalibus multis terris, viri [illegible]s, ædi[illegible] h[illegible]js que[illegible] diuerſis, & optimis [illegible]rif [illegible] rebus n[illegible]ſ[illegible]s decorauit. Q[illegible] præd. [illegible] Eu[illegible] [illegible] [illegible] vti[illegible] [illegible] pr[illegible] Eccl[illegible]æ [illegible] nobis [illegible] p[illegible] [illegible] nem etiam D[illegible] m[illegible] V[illegible] [illegible] præd[illegible] [illegible] E[illegible] [illegible] S[illegible] [illegible] ad h[illegible] [illegible], [illegible] Mariæ [illegible] i[illegible] an-ct[illegible]ns N[illegible] & [illegible] Archi-p[illegible] [illegible], A[illegible] [illegible] ac [illegible]orum firm[illegible]r, & p[illegible]alit[illegible] concedimus & co[illegible] libertatem & con[illegible]ſ[illegible]nem [illegible] præd Dom. Vrſo Archiep[illegible] præd E[illegible]æ Omnium San[illegible]orum fecit, & conce[illegible]. [illegible], [illegible] A[illegible] au [illegible] conce[illegible]ſſ[illegible] [illegible]am [illegible] [illegible]d [illegible] & in f[illegible] [illegible] quæ [illegible] omnia [illegible] [illegible] [illegible] inuiata [illegible] ta[illegible] volum[illegible] & man[illegible] [illegible]nis Notar[illegible] n[illegible] ri Bar[illegible] C[illegible] iuſſi-n[illegible]. *Anno Incarnationis Dom. 12[illegible] m[illegible] Aprilis die 5 Indict. [illegible] Ponti[illegible] noſtri ann. 2*

D

† *Andreas De[illegible] li[illegible] [illegible] Metropolitanus Barinæ & [illegible]ſinæ Sedis.*

† *Ego Ma[illegible] P[illegible] [illegible]*

F[illegible] [illegible] conſenſi.

P[illegible]

N[illegible] S.Luciæ, & Barenſis Ca[illegible]ni [illegible]

R[illegible] Diaconus.

Tafurus Diaconus.

Ego Laurentius Subdiaconus.

Ego Gualterus Archipresbyter Barenſis conſenſi.

Ego Nicolaus Presbyter.

Ego Lucas Subdiaconus.

Ego Donnandus Abbas.

Ipſe vero Andreas à Federico omnium priuilegiorum Eccleſiæ ſuæ à prædeceſſoribus Regibus aſſertorum, nouo diplomate, & eximio confirmationem accepit. In veteri mortuario Caſſinenſi: eius obitus me-

memoratur 10. Kalend. Octob. in Catalogo Beatilli habetur 5. Kalend. eiuſdem menſis.

[illegible] MARINVS Filan[illegible] Neapolitanus [illegible] virtutis [illegible] vacationem [illegible] Archiep[illegible] 26 [illegible] Iannarij anno [illegible] Mari [illegible] S. Nicolai [illegible] D.B[illegible] [illegible] chano [illegible] Mai [illegible] 3 [illegible]

Hoc N colae, tibi templum, venerande ſacrauit
Præſul Marinus, quem co[illegible] bi vita beauit
Indulſit cunctis venienti[illegible] us ad ſua feſta,
[illegible] cum Philippo concurrunt or[illegible] ne [illegible]
A[illegible] millenis terdenis, atque ducenis,
H[illegible] mixtis quo luxit forma poten[illegible]

Cæterum M[illegible] virtutis in Federici Imperato[illegible] eiuſdem familiariſſimus fuit, a[illegible] ad Gregoriū IX. Pontificem legatus non ſemel fuit: cuius auctoritate magnus Theutonici Ordinis Magiſter renunciatus eſt, tandem cum ſediſſet annos 33. moritur an. ſalutis 1251. die 6. Iulij Innocentij IV. temporibus, à quo non modò, quæ à Regibus Eccleſiæ ſuæ indulta fuerant priuilegiorum confirmationem accepit; verum etiam maiores alias exemptiones, immunitateſque obtinuit.

44 Fr. HENRICVS Filangerius Neapolitanus Marini nepos, Ordinis Prædicatorum vir integer, & doctrina inſigni patruo ſuffectus eſt ab Innocentio IV. anno 1252. Kalen. Maij anno Pontificatus 9. tametſi à Capitulo qu[illegible]am Conradus Theutonicus Barenſis Archipræſul electus fuiſſet, cuius electionem reiecit Pontifex, commiſitque Epiſcopo Albanenſi ſanctæ Sedis in Regno Neapolitano Legato, vt Henricum mo[illegible]bus, & doctr[illegible]a conſpicuum Barenſem Archi[illegible]piſcopum conſtitueret, ita in reg. Vatic. epiſt. 222 fol. 147 ann. 9. ſcriptum inueni, in eodem reg. ann. 10. aliam [illegible] epiſtolam ad eundem Henricum [illegible] Martij ſcriptam, quæ extat in ordine 516. in qua Henricus adhuc electus vocatur, ſcripta eſt contra Conradum ipſum Th[illegible] qui hactenus pro electo Archiepiſcopo ſe gerebat, præualuit a[illegible] ci[illegible]itate Federici Imperat. & Conradi Regis Federici Imp. filij intruſus Conradus, pulſoque Henrico, Barenſem [illegible] Lecienam [illegible] interim Innocentius Ec[illegible]am Albanen[illegible]m tunc per obitum [illegible] Card. de Collen[illegible] vacantem commendauit ex[illegible] Henrico, [illegible]que a[illegible] Eccleſiæ conſtituit a[illegible] Apoſtolicæ Sedis 3. Kal. N[illegible]ris an[illegible] vero 1253. hu[illegible] fidem facit regiſtrum Vaticanum [illegible] a[illegible] eam pro[illegible] ætate [illegible] ad annum vſque 1258. mi[illegible] verò Neapo[illegible] die [illegible] Octobris ſe[illegible] apud ſuos Fratres Dominicanos [illegible] quendam Nicolaum [illegible] Beatolu[illegible] Bar[illegible] atque de[illegible] die 5. Septembris 1262. fortè à Capi[illegible] electum, intruſumque in eam [illegible] a Manfredo Sy[illegible]io Rege, ſatis [illegible] ex [illegible] Alexan[illegible] IV in[illegible]tandis, Henrico ſtatim ſucceſſiſſe Fr[illegible] Ioannem Ord. Minorum.

45 IOANNES Ord. Minorum exinde [illegible] Eccleſia præeſſe cœpit an. 1259. A[illegible] IV. Pontificatus 5. ad hanc dignitatem a[illegible] eodem vocatus, cuius electionem in Reg. Vatic. non vidimus. Ve[illegible] tamen Vvadingus aperuit in Ap[illegible] ad 2 Annal. Minor tom. *Hoc anno (inquit) 1259. creauit Alex nder Archi[illegible] Barenſem in Apulia Fr. Ioannem M[illegible]ſtrum P[illegible] Romanæ, cui vt trad[illegible] Patres Prædicatores Conuentus ſancti Dominici Ne[illegible] ſuppellectilem ſacram ſacelli, & reliqua bona mobilia apud eos repoſita, quæ erant Archiepiſcopi Henrici prædeceſſoris per ſuas litteras, quas hic ex Archiuio prædicti Conuentus exſcriptas afferimus, lectori voluit ſignificatum.*

✠

Dile-

Dilectis filijs Priori, & Conuentui Fratrum Prædicatorum Neapoli &c.

Cum nos venerabilem fratrem noſtrum Ioannem Ordinis Minorum Archiepiſcopum Barenſem, tunc minimiſtrum fratrem eiuſdem Ordinis in Prouincia Barenſi Eccleſiæ tunc vacanti de fratrum noſtrorum conſilio, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine in Archiepiſcopum præfecerimus, & Paſtorem, volumus, & præſentium vobis authoritate in virtute obedientiæ mandamus diſtricte præcipiendo, quatenus cappellam, & cętera bona mobilia, quę quondam Henricus Barenſis Archiepiſcopus prædeceſſor ſuus penes vos ſeu depoſuiſſe ſeu dimiſiſſe dicitur procuratori ipſius Ioannis Archiepiſcopi ad hoc per eius patentes literas conſtituto eius nomine integrè ſublata difficultate, ſeu occaſione qualibet aſſignare curetis, ita quod deuotionis veſtræ promptitudinem dignis exinde Domino laudibus [illegible] commendemus. *Datum Anagniæ 7. Kal. Iulij Pontificatus noſtri anno 5.*

Ioannis mentio extat in regeſtro Regio Neapolitano Caroli primi anno 1269 in ſupplicatione, vbi aſſerit Bi[illegible] feudum eſſe Barenſis Eccleſiæ, quo anno die vltima Augusti obiiſſe refert Beatillus in hiſt. Barenſi & in Catalogo exactis in Præſulatu annis omnino decem. Eo ſedente Carolus Andegauenſis Dux, Prouinciæ Comes ſancti Ludouici Francorum Regis frater germanus ab Clemente IV. vtriuſque Siciliæ Rex declaratus anno 1265. deuicto occiſoque Manfredo Regnum in ſuam [illegible] degit poteſtatem, capto deinde C[illegible] no vna cum Auſtrię Duce Neapoli [illegible] rique percuſſis, grauiſſima de rebel[illegible] ſupplicia ſumpſit: ſancti Nicolai Eccle[illegible] priſtino decori reſtituit Carolus, ac [illegible] dunt Caracciolum virum generis [illegible] tate, ac Theologiæ facultate clariſſimum eiuſdem Eccleſiæ Priorem conſtituit & cenſum adauxit. Cæterum Ioannem Saracenum Ioanni ſucceſſiſſe ſcribit Beatillus eodem anno 1269. quem eneruatum religioſum, ordinem tamen non exprimit, fuiſſe refert, & defunctum anno 1280. die 19. Augusti, poſtquam Eccleſiæ ſuæ locum, ſiue oppidum Modagni recuperaſſet. Huius tamen electio non extat in regeſtro Vaticano, hinc ſuſpicari cœpi, an forte vnum Ioannem in duos ſcaderit Beatillus, an re vera idem ſit Ioannes Minorita cum Ioanne iſto Saraceno, quod omninò aſſerendum putaui, vnumque tantum fuiſſe Ioannem Saracenum & Minoritam, non duos, illum eundem qui anno milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo octauo Florentiæ interfuit conſecrationi Eccleſiæ ſancti Gregorij à Latino Epiſcopo Cardinali Oſtienſi, Et[illegible] riæ ſanctæ Sedis Legato celebratæ.

46 ROMVALDVS Neapolitanus huius nominis ſecundus ex no[illegible] proſapia Griſona natus ex Canonico Bar[illegible]eſiæ Archiepiſcopus a maiori [illegible] que capituli parte electus die 21. Augusti 1280 fratri Ioanni immediate ſucceſſit, de cuius electione extat publicum documentum apud Barenſis Eccleſiæ archiuium, cuius exemplar ad nos miſit bonæ memoriæ idem Beatillus, te[illegible]

Eccleſia Barenſi vacante per mortem bonæ memoriæ fratris Ioãnis [illegible] lis Archiepiſcopi, qui die L[illegible] n[illegible] ſis Aug. 8. In[illegible], viam eſt [illegible] carnis ingreſſus, & eius corp[illegible] die Martis [illegible] præ[illegible] m[illegible] tradito Eccleſiaſticæ [illegible] Canonici ipſius Eccleſiæ eodem die Martis in veſperis conuenerunt [illegible], & [illegible] certum diem, ſcilicet [illegible] quentem [illegible] ad electionem de futuro [illegible] Eccleſia canonice [illegible] Ad quem [illegible] diem & [illegible] atis qui fuerant euocan[illegible] & co[illegible]tis in ipſa Eccleſia on[illegible] & pot[illegible] com m[illegible] in vnum [illegible] quadragi[illegible] ſancti gratia, prout moris eſt, inuoca[illegible] & concordes per viam [illegible] ad electionem procedere decreuerunt, & ijs peractis ab omnibus concorditer, & communiter aſſumpti ſunt tres ſcrutatores de ipſo collegio fide digni, qui vota cunctorum ſecreto & ſingillatim diligenter exquirerent, exquiſita in ſcriptis redigerent, & in ſcriptis redacta mox in communi Capitulo, prout iuris eſt, publicarent, qui recedentes in partem. Singulorum vota ſecreto & ſingillatim diligenter inquiſiuerunt, inqui-

quiſita t. degerunt in ſcriptis, in ſcriptis redacta mox publicauerunt de voluntate omnium in communi; ſicque compertum eſt quod triginta de Canonicis Barenſibus conſenſerunt in Dominum Romualdum Canonicum Barenſis Eccleſiæ, decretorum Doctorem, & Cappellanum Domini Oſtienſis; & nouem in Dominum Petrum Saracenum de Vrbe, & vnus alius ſcilicet prædictus Dominus Romoaldus, in quendam Dominum Perceuallum de Mediolano. Et facta collatione, vt iuris est, presbyter Ioannes Baptiſta Primicerius vice ſua, vice, & mandato omnium aliorum qui in ... Romoaldum conſenſerunt, ipſum Romoaldum elegit in Barenſem Archiepiſcopum & Paſtorem quam electionem ... iam ... quam populo cum ſolemnitate debita publicauerunt, & eodem die ipſi Romualdo præſentauerunt eandem, inſtantes apud eum, quod prædictæ electioni ſuum præſtaret aſſenſum qui infra menſem, videlicet decimo quarto die ... ſequentis menſis Septembris ... de ſe factæ conſenſit, & deinde ... prædicti menſis Septembris, qui erat ... poſt conſenſum, ſe ... procuratores ad inſtruendum ... Apoſtolicam ... dictæ electionis ... confirmationem ... poſt conſ... Electus, & Canonici iter ... ad ... Apoſtolicam venientes ... autem Romam ſede vacante) ... electionis prædictæ, & ... ſemper cum eodem electo, & ſunt adhuc in Curia. Et illi, qui ... prædictum Dominum P... electioni ... Romualdo, & eam ratificauerunt.

De his omnibus conſtat per decretum electionis ſigillatum ſigillo Capituli roboratum ... electorum, & per ... de electoribus, & per alia publica ...

Vniuerſis præſentes literas inſpecturis. ... Ioannes dictus Baptiſta Sa... Primouarius Barenſis matris Eccleſiæ ... Presbyter Bartholomæus, Presbyter ... Presbyter Ioannes de Ro... Diaconus, Abbas Maraldus ... Ab... Leonardus, Presbyter Philippus, Presbyter Angelus de Caro, Domnus Franciſcus Sacerdos, Piſcopus Dauferius, Goffridus, Abbas Leo, Presbyter . . . . . Leo de Plaiamone Diaconus, Romoaldus Diaconus, Presbyter Ioannes Bizocus, Presbyter Andreas, Archipresbyter Bitectenſis, Ferdinandus Diaconus, Franciſcus Sire Biſantij Diaconus, Andreas Subdiaconus, Ioannes Camelus, Ioannes de Cammarata Subdiaconus, Marinus Kyuri Euſtaſij Subdiaconus, Abbas Iacobus de Monte Cauroſo, Rogerius ſiue Kyurico, Riſo Andreæ Riſonis, & Angelus de Ferrarijs Barenſis matris Eccleſiæ Canonici ſalutem in Domino.

Notum facimus, quod cum anno à Natiuitate Domini milleſimo ducenteſimo octogeſimo, Indictione 8. vacante Eccleſia Barenſi per mortem bonæ memoriæ fratris Ioannis Barenſis Archiepiſcopi, venerabilis vir Dominus Romualdus Barenſis eiuſdem matris Eccleſiæ Canonicus Doctor decretorum, cappellanus venerabilis Patris Domini Fratris Latini Oſtienſis & Velletrenſis Epiſcopi Cardinalis, fuiſſet à nobis canonice electus in Barenſem Archiepiſcopum, & Paſtorem, & ab ipſo aliis petiſſemus inſtanter, quod prædictæ electioni ſuum beneuolum impartiretur aſſenſum, & ipſe reſpondiſſet ſe deliberaturum, & facturum, quod ſibi ſuper hoc diuina gratia miniſtraret, eadem die 14. menſis Septembris eiuſdem anni, nobis ab ipſo Domino Romualdo inſtanter petentibus, vt nobis quod iam deliberauerat reſponderet, & inſtantibus apud eum, quod electioni huiuſmodi conſentiret, ipſe noſtra deuictus inſtantia, ad honorem Dei, Beatæ Mariæ ſemper Virginis, & Beatorum Nicolai & Sabini, ipſi electioni, Dei nomine inuocato die prædicta conſenſit. In cuius rei teſtimonium, & plenam fidem inde præſentes literas fieri fecimus, & eas communi ſigillo Barenſis matris Eccleſiæ communiri. *Datum intus in prædicta noſtra Barenſi matre Eccleſia, anno & die prædictis, Locus ſigilli Eccleſiæ Barenſis.*

Romualdi canonica electio facta eſt die 21. Augusti in ipſo priuilegio obitus Nicolai III Pontificis, cui poſt ſpatium ſex menſium ſucceſſit Martinus IV. die 22. Februarij, qui Romualdi electione examinata, caſſataque alia cuiuſdam Petri Saraceni Apoſtolici Cappellani ab altera Canonicorum parte celebrata, illum tanquam virum omnium virtutum refertum, nobilitate, ſcientia, ac morum integritate conſpicuum, in Barenſem Archiepiſcopum confirmauit anno Pontificatus ſui ſecundo Kal. Iulij, ſalutis verò 1282. literis datis apud Vrbem-veterem, quę extant in eius regeſtro Vaticano numero 51 fol. 59. conſecratus Romualdus à Martino Pontifice ſuam adijt Eccleſiam, quam ob diutinam vacationem penè diſſipatam inuenit; & vt erat generoſi animi vir, & pietate ſingularis, cœpit pauliſper prauos mores Clericorum corrigere, viroſque nobiles armis compeſcere, ac vſurpata ſuæ Eccleſiæ bona, & iura reſtituere, pacatis omnibus, ac reſtituta Eccleſiaſtica diſciplina, ad exornandas Eccleſias animum adiecit, in mõte Iuuanatio nouam Eccleſiam erexit, Cathedralē ferè à fundamentis, nouis or-

namentis additis reſtituit, ſacella duo in ea, alterum ſancto Ioanni, Deiparæ Virgini alterum ſacrum, cuius erat deuotiſſimus, extruxit, adhuc eo in ſacello ſancti Ioannis extat marmorea inſcriptio, extabat & altera ad Diuæ Mariæ, quæ vna cum ipſo ſacello corruit anno 1613. inſcriptio illa ita legitur.

Moribus & vita primis qui fulſit ab annis
Hoc effecit opus ſancti ſub nomine Ioannis
Præſul Barenſis Romualdus, ſtirpis auita
Clarificans nomen, ſanctæ moderamine vitæ.
Cui Genitor, Genituſque Dei, cui Virgo ſacrata.
Dent poſt fata frui cœlorum ſorte beata.

Anno 1286. Romualdi Archiepiſcopi aſſenſu fratres Ordinis Prædicatorum tunc extra ciuitatem Barenſem in Eccleſia ſancti Leonardi degentes, intra ciuitatem ſunt recepti, & Eccleſiam ſanctorum Simonis & Iudæ tunc monaſterio Sanctorum omnium obnoxiam receperunt, vbi cœnobium exædificarunt, hoc factum eſt permittente etiam Getardo Epiſcopo Cardinale Sabinenſi Apoſtolicæ ſedis Regni Siciliæ Legato, vt conſtat ex publico inſtrumento Maioris Nicolai Macciacottæ Barenſis Iudicis, quod exhibemus ex citato libro fol. 660.

In nomine Domini Amen.

Anno ab Incarnatione ipſius 1286. dominantibus in Regno Siciliæ Reuerendo Patre Domino Gerardo Dei gratia Epiſcopo Sabinenſi Apoſtolicæ ſedis Legato, & excellenti viro Domino Roberto Comite Atrebatenſi Baiulis regni Siciliæ per S. R. E. conſtitutis, dominij eorum anno 2. menſe Madio die 20. eiuſdem 14. Ind.

Nos Maior Nicolai Macciacottæ Barenſis Iudex, Nicolaus Coſte publicus eiuſdem terræ notarius, & ſubſcripti teſtes literati de eadem terra ad hoc ſpecialiter vocati & rogati, præſenti publico ſcripto fatemur, quod cum frater Peregrinus de Fogia Prior & conuentus Ordinis Prædicatorum in Baro dubitarent ad locum eorum qui eſt extra ciuitatem Bari in Eccleſia ſancti Leonardi, propter imminentes guerras, & præſentis turbationem temporis commorari & intenderent intra mœnia ciuitatis Barenſis locum ædificare, vbi ſecure & quiete diuinis vacare poſſent officijs & Deo iugiter famulari, requiſitis per eos religioſis viris fratre Guglielmo Abbate & conuentu monaſterij omnium Sanctorum de Cuti, ac recepta ab eis permutationis nomine prædicta Eccleſia ſancti Leonardi, quæ eſt extra mœnia ciuitatis intuitu Dei; & quia nullam inde recipiebat dictum monaſterium læſionem, eiuſdem permutationis nomine darent & traderent eis Eccleſiam vnam dicti monaſterij, quæ vocatur Sancti Simon & Iudas, exiſtentem intra muros ciuitatis Barenſis in ruga hoſpitiorum, prope dohanam, ac iiſdem Abbas & conuentus eorum requiſitionibus annuentibus cum viderent permutationem prædictam ſine præiudicio vtriuſque partis cōmode fieri poſſe, tam dicti Prior & conuentus Ordinis Prædicatorum, quam & dicti Abbas & conuentus monaſterij omnium Sanctorum de voluntate, licentia & permiſſione Reuerendi patris Domini Gerardi Epiſcopi Sabinenſis Apoſtolicæ Sedis Legati, necnon & venerabilis patris Domini Romoaldi Barenſis & Can[illegible] ſedis Archiepiſcopi, in cuius di[illegible] Eccleſiæ ipſæ conſiſtunt, [illegible] per e[illegible]m Domini Legati literas, & præfati Domini Archiepiſcopi voluntatem nobis qui ſupra iudici & notario, ac infraſcriptis teſtibus [illegible] manifeſte, infraſcriptam inter [illegible] ad [illegible]cem permutationem fecerunt, [illegible] quod dicti Abbas & conuentus monaſterij omnium Sanctorum [illegible] Guillelmo Domino R[illegible] B[illegible] rum & dicti mo[illegible]d oc[illegible]o ex permutationis ca[illegible]nt, tradiderunt & aſſignauerunt eidem priori rec[illegible]mine & pro parte eiuſd[illegible] totius Ordinis Prædicato[illegible] E[illegible]cleſiam Sanctorum Simonis & I[illegible]æ, ad faciendum in ea, & de ea quæ i[illegible]m fieri poſſunt & debent ipſum n[illegible]e & pro parte eiuſdem conuentus & [illegible]s Ordinis Prædicatorum, in quaſi corporalem poſſeſſionem ipſius Eccleſiæ induc[illegible], a dicti Prior & conuentus [illegible] ex eadem permutationis cauſa d[illegible]r, tradiderunt & aſſignauerunt [illegible] Abbati recipienti nomine & pro pa[illegible] dictorum monaſterij & conuentus præ[illegible]am Eccleſiam ſancti Leonardi ad faciendum in ea & de ea quæ ibidem fieri poſſunt & debent, eundem Abbatem nomine & pro parte ſua, dicti monaſterij & conuentus in quaſi corporalem poſſeſſionem ipſius Eccleſiæ induxerunt; qua permutatione inter eos ad inuicem facta liberaliter, hilariter & gratanter, guadiam cum omni ſolennitate iuris, quæ in talibus requiritur inter ſe ad inuicem altera pars alteri dederunt in præſentia noſtrum qui ſupra iudicis & notarij & teſtium ſubſcriptorum, vt maneant ſemper ipſi & ſucceſſores eorum, in prædicta permutatione dictarum Eccleſiarum, & contra non veniant, ſed defendant ſibi ad inuicem inter ſe Eccleſias prædictas

ctas contra quæ [illegible] factum fuerit, liceat parti ratam habenti p[er]m[u]tationem prædictam [illegible] ignorare partem alteram eandem permutation[em] infrangere attentanti [illegible], & ſucceſſores eorum p[er] omnia bona dictorum Monaſterij, & Ordinis lici[t]a, & illicita donec præd. om[n]ia ad inuicem adimpleatur, quæ & qu[illegible] r præl[e]guntur. De qua permutatione facta ſi[c]ut a[illegible] partis cautelam duo pu[bl]ica c[illegible]n[illegible] inſtrumenta, per man[u]s mei qui [illegible] Nicolai publici Bar[illegible] lo[illegible]to ſubſcri[pt]ione mei, qui [illegible] & [illegible]m ſubſcriptorum t[e]ſtium ſub[illegible] a prædictorum Abbatis [illegible] tuum ſig[illegible]rum [illegible] [illegible]orata vnum ad habe[n]d[um] par[illegible]uaſ[illegible]ri & alter[u]m pars [illegible] Quæ quidem inſtru[illegible] D[illegible] a [illegible] S. Ca[illegible] A[illegible]copus qu[i] a [illegible] præſtitimus, [illegible]tion[e] pro[illegible] *[illegible]ta ſcri[p]ſi ego [illegible] publ[ic]us Bari Notarius [illegible] m[e]o [illegible] ſigno ſign[au]i.*

[illegible]

[illegible] R[illegible] [illegible]rinæ, & Canuſina [illegible]us

M[illegible] Ind. x.

N[illegible]

[illegible] B[illegible] ſ[illegible]us.

[illegible] V[illegible] Eccl. presb

[illegible] peregrinationis gra[tia] [illegible] N[illegible] oſſa, veneranda, [illegible] Archangeli ædem vi[illegible] [illegible]gano, è Gallia a[illegible] [illegible] monte Corn[illegible]to [illegible] cum duob[u]s Preſbyteris [illegible] vota perſoluiſſent, [illegible] a Romualdo excepti [illegible] Reatæ d[i]em ſuum [illegible] 1[illegible] & in Eccleſia ſan[illegible] [illegible] eodem loco tumulat[i] [illegible] [illegible]mum. Viſitur adhuc mar[illegible] um eiuſdem Gerardi [illegible] [illegible]de iacentibus presbyte[ris] [illegible] [inſcri]ptione

Tres [illegible] Dominum ſimul atque [illegible]n[illegible]

Quos e[a]dem [illegible] vexit, & vna fides.

Surſi omnes, is erat Præſul, dictuſque Gerardus,

Quem genus, & faces notificare bonum.

Ecce Capellani Dominum ſectantur amatum,

Scilicet Aegidius, cumque Ioanne Comes.

His per quam monſtrare fores Archangelus altus.

Atque Nicolaus, tunc obiere pares.

Hos rea mors rapuit, Reatina Polis ſepeliuit,

Aſtra tenent animas, Matre rogante Dei.

Anno veró 1292. die 4. Octob. dedicatam fuiſſe noſcitur E[ccle]ſia Cathedralis à Romualdo, qua de ſolemnitate in marmore ibidem bi[ni] ver[ſus] inſculpti teſtantur, quibus qu[a]lis, quantuſque fuerit Romualdus q[u]ibuſq[u]e virtutibus floruerit intimatur

Hoc tibi ſacrauit templum, Regina polorum,

Inſignis titulis Præſul Romualdus auorum.

Qui Patriæ Pater effectus, qui corde gu[a]dens

Prodit iur[e] ſuo de pectore iuris amicus,

Qui bona quæque probans, reprobans mala pacis amator,

Pauperibus viduis largus, pius auxiliator.

Annus erat, vero quo f[u]it lumine mundus:

Milleducentenus non[a]geſimuſque ſecundus,

Octobriſque di[e]s quartus, meritò memorandus.

Quo Prælatorum [c]œtus fuit hic venerandus.

Quartus Papa tu[n]c Nicolaus habens Petre ſedem,

Omnibus indulſit h[a]nc ingredient[ibus] A[e]dem,

Illuſtri R[e]ge Carolo regnante ſecundo,

Aur[e]a quo reg[n]ans ren[o]uauit ſecula mundo

Circa hæc tempora Barij obijt Berardus Caracc[iol]us [Pr]ior ſancti Nicolai, [c]u[i] ſucceſſit Magiſter Martinus [illegible] natione Nauarrus poſt [hun]c in ea dignitate ſucceſſit Guillelmus Longus Bergomas [v]ir c[l]ariſſimus, qui anno 1294. à Cœleſtino V. in gratiam Caroli II. Regis Neapolis, cuius erat intimus Conſiliarius, & Cancellarius creatus eſt S.R.E. Diac. Cardin[al]is, c[u]iu[s] intuitu [illegible] dona, nonnullaque feuda [e]idem Diui Nicolai Eccleſiæ elargitus eſt, vt habetur [in] Regijs litteris Datum Neapol. 3 die No[uem]b. 1304. quibus [in]ter alia leguntur verba. *In ſignum deuotio[n]is retinemus nobis, & hæredib. noſtris, quod cum perſonaliter erimus nos, & noſtri hæredes in Baro quotidianas diſtributiones recipiamus ab ipſa noſtra Eccleſia, ſicut vnus de Canonicis ipſius noſtræ Eccleſiæ recipit, & recipere habet, &c.* Fortaſſis etiam in gratiā eiuſdem Guillelmi Card. Carolus Rex plures Eccleſias & beneficia vnienda curauit eidem venerabili Eccleſiæ S. Nicolai auctorit. obtenta à Bonifacio VIII. vt in diplomate,

Bonifacius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Carolo Regis Siciliæ Illuſtri, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exigit magnæ deuotionis affectus quē erga nos, & Apoſtolicam Sedem habere dignoſceris, vt petitiones tuas ad exauditionis gratiam admittamus, in jis præſertim, quæ Eccleſiarum commoda reſpicere dignoſcuntur. Cum itaque ſicut ex parte regia fuit propoſitum coram nobis venerabilem Eccleſiam ſancti Nicolai Barenſis ad Romanam Eccleſiam nullo modo pertinentē, & quæ in redditibus non abundat ob ſpecialem deuotionem quam ad Eccleſiam ipſam geris pro diuina, & eiuſdem ſancti Chriſti Confeſſoris reuerentia deſideras per vnionem Canonicam de aliquibus alijs Eccleſijs ei faciendam in ſuis facultatibus, & per conſequens in cultu diuini nominis augmētari; Nos votis tuis in hac parte fauorabiliter annuere intendentes, vt illas Eccleſias, ſeu cappellas ad tuam collationem ſpectantes, de quibus expedire videris eidem Eccl. S. Nicolai vnire, ſeu adnectere valeas. Itaque per vnionem huiuſmodi eędem Eccleſiæ, ſeu cappellæ ad dictam Eccleſiam S. Nicolai libere pertineant pleno iure, auctoritate tibi præſentium duximus concedendam. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Anagniæ x. Kalend. Aug. Pontif. noſtri ann.* 2.

Idem Pontifex ibidem anno prim. ſui Pontificatus 5. Id. Iul. ad ſupplicationem Guillelmi ſancti Nicolai in Carcere Tulliani vniuerat [illegible] Eccleſiæ, Eccleſiam Omnium Sanctorum in Inſula, territorij Barenſis, dummodo cederet, vel decederet Archiepiſcopus ſanctæ Seuerinæ, qui eius Eccleſiæ Rector [illegible] iſtebat.

Item anno ſecundo ſui Pontif. Anagnię 4. Idus Auguſti [illegible] num a[illegible], & 40. di s ex iniunctis pœnitētijs remiſit accedentib. ad dictam Eccleſiam in ſingulis B. Mariæ Virginis, ſancti Vincentij mart. Sancti Nicolai, ac per octo dies feſtiuitates ipſas immediate ſequentes, & à feſto Omnium Sanctorum, vſque ad octauas Epiphaniæ, & à prima Dominica quadrageſimæ vſq; ad Dominicam primam poſt feſtum Pentecoſtes.

Dederat poſt multos annos idem Carolus Rex ad opus Canonicorum, Clericorumque eiuſdem Eccleſiæ ſancti Nicolai inſeruientium vncias . . auri quorannis ex Regijs fiſcalibus perſoluendas; modum inſuper, ac ritum in ea perpetuo ſeruan-

A dum præſcripſerat. Regium diploma contulit nobis ab ipſo originali exſcriptum Camillus Tutinus Neapol. cuius tenorem, quia multa notatu digna habet, hic inſeruimus.

Carolus ſecundus, &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Felici omine cuncta [illegible] ræſciuntur, quæ debitus ordo, vel [illegible] gula regulat, & quæ [illegible] a diſcretionis æqualitas moderatur: ho[illegible] enim ordi[illegible] cæl[illegible] & cætera corpora ſumma creauit, & condidit Natura naturans. & propterea ſine [illegible] o eſt conſequens inſpicere [illegible] d valeat, nihil eſſe quod d[illegible]

B [illegible] ſiam celebrem B[illegible] Chriſti digniſſimi Conf[illegible] B[illegible] ad nos pertinet p[illegible] ſingu aliter [illegible] noſtræ conſ[illegible] rimus, & q[illegible] n[illegible] s Igitur a[illegible] & [illegible] e, t[illegible] rarum eiuſdem [illegible] ro radiat, & cont[illegible] manna ſanct[illegible] ru pat[illegible] na affe[illegible] decreuimus, [illegible] domi tam [illegible]

C ſcrupulis, [illegible] fama r[illegible] réſonet, & i[illegible] tus obſeruatione c[illegible] illo domus ord[illegible] Principum, qui [illegible] materia, & cau[illegible] tio[illegible] determinus p[illegible] d ſu[illegible] diſtinctioni ſubſcr[illegible] c cleſia centum Clerici [illegible] putato Priore, cui[illegible] d nos ſpectat, d[illegible] duo Canonic[illegible], ex [illegible] rius, alius Cantor, [illegible] ſtant[illegible] viginti o[illegible] o C[illegible] & al[illegible] [illegible]

D [illegible] offi[illegible] cium [illegible] in[illegible] s, D[illegible] tum autem tan[illegible] Ca[illegible] & S[illegible] tis reliqu[illegible] m Canon[illegible] ſtitutio[illegible] & Canon[illegible] collatio ad nos ſpectat. Et eas nobis, & noſtris hæredibus, & ſucceſſoribus in ipſa Eccleſia perpetuo retinemus. Ita quod ipſis vacantibus quoquo modo in Romana Curia, vel alibi ea libere, quibus voluerimus conferamus; alteram verò medietatis Canonicatuum, & præbendatum, & beneficiorum aliorum omnium collatio pertineat ad Priorem. Sed ne circa hæc indiſtincta confuſio, vel dubium ingerat, vel alte-

alteram materiam turbationis importet, adijcimus, vt ex eorum numero Canonicorum ſint Theſaurarius, & Canonici, ſexdecim Sacerdotes, Diaconi ſex, & Cantor ſeptenus, & Subdiaconi quatuor, ac Succentor quintus. Ex mediocribus autem Clericis ſint Sacerdotes quatuor, Diaconi duo, & Subdiaconi quatuor viri digni. Sed vt & ipſius chori Ecc[illegible]ſiæ ſuum ordinem habeat deb[illegible] [illegible] edicimus, vt in dextro choro ſtallo ſ[illegible] [illegible] ſedeat Prior primus, & Theſaurarius in ſiniſtro, in alterutro autem iuxta Priorem ex dextro Cantor & iuxta Theſaurarium in ſiniſtro Succentor, ac dein quantum durant ſuperioris ſtalli ſedelia ſacerdotes Canonici, pri[illegible]o Canonici Diaconi, dein Canonici S[illegible]bdiaconi, ter[illegible]io al[illegible] Canonici in minoribus cõſtituti Ordinibus, quarto & ſacerdotes, & Diaconi ex medioc[illegible]ib. Cl[illegible] [illegible] ita quod [illegible] inter ſe [illegible] Prior[illegible]s, & vnuſquiſq; ipſorum, ſicut prior eſt, vel poſterior tempore, ſic ſit prior, vel poſterior in ſedi[illegible], ho[illegible], quod ſ[illegible]ruari præcipimus. [illegible], qui fulgent, & magna dignitate ſ[illegible]gebunt præcedant cæteros poſt Priorem, & Theſau[illegible] in ſed[illegible]. In ſecundo a[illegible] ſta[illegible]o mediocres, & in tertio infimi ex Clericis memoratis ſimili ordine ſed[illegible], vſque dum centenarius nu[illegible] ipſe [illegible]rat. Inhibemus autem expr[illegible], ne a[illegible] de di[illegible]is Clericis, quiſquis ſit, ipſum audeat ordinem ſeſſionis euertere, vel aliquis locum alterius, donec vixerit, oc[illegible]pare ſed ſint, maneantque in choro [illegible]ſo pacifici, taciti, & modeſti. Cęterum, quia laudabiliter viuitur, cum in viuendo exemplum & inſtar a[illegible] m[illegible] ordinamus, & volumus, quod in ipſa deinceps Eccleſia ſecundum ordinem Pariſiorum Eccleſiæ per libros quos eidem Eccleſiæ dedimus diuinum Officium c[illegible] bretur punctatim videlicet, atque tractim. Et vnaquæque feſti ſolemnitas ſua per ordinem celebritate [illegible]etur. Adijcimus, vt in feſtis maioribus d[illegible] intra chorũ quatuor de quibus duo [illegible] Cantor, & Succentor, in alijs duplicibus [illegible] ſemiduplicibus duo, de quibus vnus [illegible] Succentor induti pluuialibus ſericis, in a[illegible]tò ſimplicibus, cæteriſq; diebus vn[illegible]s, [illegible] chorum in cantando regat, & dirigat: à principio vſque ad finem Officij ſtent, & adſtent, eo quippe tenaciter obſeruato, vt Magiſter ſcholarum, qui per priorem debeat ordinari, faciat tabulam ordinis miniſtrorum in choro de conſilio Cantoris, vel Cantor ipſo abſente de conſilio Succentoris in feſtis duplicibus memoratis. Anniuerſaria vero fidelium defunctorum iuxta ritum Cappellæ noſtræ Regiæ recolantur. Ne autem dictis veniendi ad Eccleſiam ſuis horis ſit, prout contigir interdum, pro libito licitum, inhibemus, vt Eccleſiam ipſam Clericus aliquis in matutinis poſt Inuitatorij Gloriam, in Miſſa poſt Introitus Gloriam, in Horis diuinis alijs poſt Gloriam primi Pſalmi andeat ingredi, & intrare. Eis autem, qui debitis ſuis horis intrauerint, ſermocinationes, & loquelas in choro, necnon diſputationes, ſeu altercationes de officio dicendo præcidimus, & arctius prohibemus, vt ſicut ſcriptum eſt, ſit domus orationis, non ſermonis inanis Eccleſia. Et vnuſquiſque quod dici debet in horis officium ante horam præuideat, concipiat, & attendat, nec de choro poſtquam intrauerit exeat ſine Prioris, vel eius locumtenentis licentia ſpeciali ſub pœna priuationis ipſo toto die diſtributiuæ portionis. Nullus quoque præſumat in Eccleſia diuinum perturbare officium, in quo caſu priuari vicibus ſingulis diſtributoria portione per menſem decernimus tranſgreſſorem. Vſum quoque illum, qui, vt audimus in eadem Eccleſia per tempora, licet non plenarie ſeruabatur, volentes in deſuetudinem non abire, pręcepimus, quod ſingulis annis in perpetuum à veſperis commemorationis fidelium defunctorum, quæ in feſto Sanctorum Omnium decantantur, vſque ad ſabbatum Sanctum, vnuſquiſque Clericorum ipſorum induat laneam cappam nigram, port[illegible]tque alm[illegible]tiam, ſine quibus nullus penitus chorum in[illegible]ret depoſiturus demum cappas dũtaxat eaſdem ipſo die ſabbathi, quo incipiunt Gloria in excelſis. Ex t[illegible]nc autem in antea ſuppellicias lineas inducant, & almutias ipſas portent. Ad quas quidem conſtitutiones, ordinationeſque noſtras intrangreſſibiliter in perpetuum obſeruandas, vnumquemque Clericorum ipſorum tam inſtitutorum ad præſens, quam inſtitu[illegible]rum in antea corporali quod præſtet a[illegible]ringi volumus ſac[illegible]amento. Porro quia, ſicut ſcriptum eſt, qui altari ſeruit, debet viuere de altari, nec Dei ſeruitium debet eſſe angaria, ſed ſpes fructus, nos qui Eccleſiam ipſam ſic ordinare prouidimus, dignum duximus in eiuſdem Confeſſoris reuerentia, & prædeceſſorum, poſterorumque noſtrorum, & noſtri animarum reme[illegible]um ad ſalutem eiuſdem Eccleſiæ ſubuenire, miniſtris ſtatuentes annuas vncias quadringentas auri ponderis generalis de noſtris meris in Baro prouentibus, & fiſcalibus iuribus exhiberi perpetuo Clericis ipſis, prout infra deſcribitur per quotidianas diſtributionis ordinem erogandas. Priori ſcilicet per nos prout & debet inſtitui pro tempore inſtituto, aut per nos, vel hæredes, ſeu ſucceſſores noſtros tantum inſtituendo, in antea ſucceſſiuè octoginta. Theſaurario vero noſtro ita ſimiliter inſtituto, & inſtituendo de cætero viginti, duobus quoque

de Canonicis ad ſtudendum per Priorem, & Capitulum electis, & Miſſis pro rata temporis quo ipſi in ipſo ſtudio manſerint vncijs octo ſingulis annis ſtabilitis exolui toto poſt hæc ſuper extante reſiduo de pecunia, ſcilicet defectuum prædictorum in opus fabricæ ipſius Confeſſoris Eccleſiæ conuertendo, Diſtinguimus ergo decernimus, & taxamus, vt quilibet prædictorum ex præfatis quadraginta duobus Canonicis ſingulis diebus quibus Eccleſia ipſa fuerit, & ſteterit ad diuinum Officium, hoc ordine recipiat grana octo, videlicet in Matutino tria, in Miſſa duo, in Nonis vnum, & duo in Veſperis, vt in Miſſa: ſinguli autem ex mediocribus Clericis, qui eſſe debent numero vigintiocto recipiant grana tria per omnes ipſas horas, quatuor pro æqua diuiſione iuxta Theſaurarij noſtri arbitrium eroganda; vnuſquiſque vero de infimis Clericis, qui debent eſſe triginta pro toto die omnibus horis ipſis recipiant grana duo, quæ in horis eiſdem per portiones ęquas, prout fieri commodius poterit, diuidi volumus, atque dari. Hoc ſemper intellecto debere ſeruari, vt quicunque ad Eccleſiam in horis ipſis non venerit, & vſque ad completum officium non ſteterit in eadem, niſi ſubita forte corporis inquietudine moleſtatus diſtributione partis per horam, qua defuerit, contingentis amittat. Et inſuper iam diſtributione ipſa, quam præbendæ vſu, ac perceptione priuetur tempore contingenti. Quicunque, niſi infirmus in Baro nimia ſenectute depreſſus, quos pro præſentibus in Eccleſia reputamus, in Eccleſia non reſideat momerata, pecunia tota, quæ per vices ex omnibus defectibus ſubſequenter accreuerint, ad opus fabricæ ipſius Eccleſiæ, vt prædicitur acceſſura. Volumus, & ſtatuendo mandamus, vt diſtributio ipſa ſingulis annis á feſto Omnium Sanctorum in antea inchoetur. Adiecto quod ipſum Eccleſiæ prædictæ Capitulum de his, quæ ex diſtributione receperit, vt præfertur Theſaurario ipſi noſtro ſingulis menſibus faciat Apodixam. Anno autem diſtributionis prædictæ finito, Theſaurarius ipſe finalem de particularibus annuis receptis, & datis, & quoquo modo expenſis coram, Stratigoto, vel Capitaneo noſtro in Baro, nō aut ſi fuerit Straugotus, vel Capitaneus inibi coram iudice regionis, Priore quoq; ipſius Eccleſiæ, vel eius locumtenente, & coram eodem Capitulo, videlicet ad Congregationem Capituli deputato ponat annis ſingulis rationem, cui per illos finalis ad certitudinem, & cautelam in poſterum depoſitatæ rationis huiuſmodi fiat quietantiæ Apodixa. Prætera volumus, & tenore præſentium ordinamus, vt Capitulum ipſius Eccleſiæ Confeſſoris pro veſtibus Canonicorum ipſorum perci-

A piat deinceps, & habeat duas partes omnium redditnum, atque prouentuum Eccleſiæ Omnium Sanctorum Barienſi sterritorij annexæ quidem auctoritate Apoſtolica, & vnitæ ipſi Eccleſiæ Confeſſoris: tertia parte reliqua dictorum prouentuum Priori acceſſura, & remanente prædicto. Si qua verò pecuniæ quantitas dictorum prouentuum duarum partium prædictarum ex huiuſmodi dictorum Canonicorum defectibus prædiſtinctis ſucceſſiuè ſupererit, in reparationem ipſius Omnium Sanctorum Eccleſiæ conuertatur. Sic equidem quod ſi ipſa ſuperextans de defectibus quantitas reparationi dictæ Eccleſiæ Omnium Sanctorum non ſufficiat, opportunè,

B ex omnibus eius prouentibus, tam ſcilicet ipſarum duarum partium, quàm reſiduæ tertiæ ſucceſſiuè reparatio ipſa fiat. Inſuper quia nemini licitum eſt falcem ſuam auctoritate propria in meſſem immittere alienam, Interdicimus arctius, & ſub pœna vnciarum auri decem applicandarum modo quo ſupra operi fabricæ ipſius Eccleſiæ Confeſſoris, expreſſius inhibemus, ne quiſpiam laicus, cuiuſcunque conditionis exiſtat ſe de factis eiuſdem intromittat Eccleſiæ, niſi forte qui hæc á Priore, vel eius Vicario, & Capitulo ipſius Eccleſiæ fuerit requiſitus, in cuius contrario ad

C pœnam ipſam ex nunc, prout ex tunc de noſtra certa ſcientia mulctamus eiuſdem noſtræ prohibitionis laicum tranſgreſſorem. Demum quia labilis eſt memoria hominis, & diuturna volubilitate temporis euaneſcit, adijcimus, ſtatuimus, & mandamus, vt quando, & quoties Theſaurarius ipſe noſter, cuius ad nos, vt pręfertur inſtitutio pertinet, in eadem Eccleſia ſtatuetur, teneatur ſtatutus huiuſmodi Theſaurum ipſius Eccleſiæ, clauemque altaris, in quo corpus glorioſi præfati reconditur Confeſſoris attentius cuſtodire, & rectam diſtributionum, ac pannorum Canonicorum, & Clericorum abſentium in fabricam conuertere memoratam, nec

D non de omnibus, & ſingulis rebus eiuſdem Eccleſiæ, ſiue in Theſauro, ſiue in alijs conſiſtentibus quæque ſint, publica quatuor inuentaria facere, quorum vnum ſibi retineat, ſecundum in Camera noſtra. Tertium Priori, & quartum Capitulo eiuſdem Eccleſiæ ſtudeat aſſignare, Priore autem prædicto cedente, vel decedente, Theſaurarius ipſe locum Prioris teneat, & adhibitis ſibi duobus de Canonicis ipſis bona omnia, fructus, redditus, & prouentus Prioris, & prioratus ipſius pro futuro ſucceſſore percipiat, & conſeruet, donec per nos, hæredes, vel ſucceſſores noſtros tantum prouiſum fuerit de Priore. Et tam ipſe, quam omnes, & ſinguli Clerici eiuſdem Eccleſiæ teneantur corporalia ſingillatim ſacramenta præſtare, quod

de

de rebus, & bonis huiuſmodi nihil penitus alienent, vel alienari per quempiam quomodolibet patiantur. Theſaurario autem ipſo cedente, vel decedente, Cantor, Cuſtodes, duo altaris, & duo partitores, & cuſtodes duo ipſius Eccleſiæ, & theſauri, cuſtodiam ipſius Theſauri, ac clauis, & reſtæ de Prioris conſcientia percipiant, & conſeruent, donec ibidem Theſaurarius per nos, vel hæredes noſtros tantum fuerit conſtitutus, qui nullo expectato à nobis mandato prædicta reſtituant, & aſſignent. Quia vero multa iocalia pretioſa quoque & alia nonnulla contulimus ipſi Eccleſiæ Confeſſoris, quæ ex certa noſtra ſcientia dedicamus, & ipſi Eccleſiæ volumus perpetuo remanere ſub conſeruatione ſimili, & non alienatione quacunque, ſtatuimus, & etiam ordinamus conditione adiecta, quam in hac parte perpetuò inſitam, & annexam intelligi volumus, quod tam ipſe Prior, illo qui nunc eſt duntaxat excepto, pro eo, quod Cardinalitia fulget, & ſublimiori dignitate, & Theſaurarius, quã & ſinguli Clerici memorati, de hoc obſeruando tenacius à præfatis ordinationibus, ſeu conſtitutionibus noſtris prout ſuis ſupra ſunt diſtincta Capitulis perpetuo, & inuiolabiliter attendendis corporale præſtent ad ſancta Dei Euangelia iuramentum. Et ſi alienationem ipſam fieri contigerit quoquo modo, reſeruamus nobis, quod Prior, Theſaurarius, & ipſum Capitulum, ſi forte alienationi huiuſmodi conſenſerit, tamdiu bonis, redditibus, & prouentibus ſuis priuetur omnino, ac percipiantur ad eiuſdem opus Eccleſiæ, donec de integro valore rei alienatæ huiuſmodi indemnitati eiuſdem Eccleſiæ ſatisfiat, & amplius poſſimus illa à detentore quocunque ad vtilitatẽ ipſius Eccleſiæ reuocare, iniectione manuum in eadem, nobis, noſtriſque hæredibus, & ſucceſſoribus . . . reſeruata, hoc autem expreſſum adijcimus, nobiſque penitus reſeruamus, vt in præmiſſis omnibus, & ſingulis, & etiam circa ea, ſi quando pro rerum varietate, vel temporum videatur nobis ex cauſa, quæ *** immutandum, corrigendum, addendum, minuendum, vel forſitan reformandum ad honorem Dei, & prædicti glorioſiſſimi Confeſſoris liceat liberè nobis illud immutare, corrigere, addere, minuere, ac reformare abſque obiectu, anfractu, contradictione, vel obſtaculo cuiuſcunque. In cuius rei fidem, perpetuamque memoriam, præſens priuilegium fieri, & pendenti maieſtatis noſtræ ſigillo iuſſimus communiri. *Datum Neap. per Nicolaum Friczium de Rauello, &c. Anno Domini 1304. die 20. Iulij 2. Indict. Regnorum noſtrorum ann. 30.*

Plura etiam Carolus Rex Eccleſiæ ſancti Nicolai addidit ornamenta, & cum à Romualdo Archiepiſcopo Eccleſiam S. Gregorij de Mercatello prope eãdem D. Nicolai ædẽ ſitam, expetijſſet, Romualdus liberaliter Regiæ maieſtati conceſſit, ac publico documento donauit ann. 1368. in hæc verba.

Romualdus miſeratione Diuina Barinæ, & Canuſinæ Sedis Archiepiſcopus.

Vniuerſis præſentes litteras inſpecturis tam præſentibus quam futuris. Dum immenſa beneficia per Sereniſſimum Principem Dominum noſtrum Reuerendum Dominum Carolum II. Dei gratia Ieruſalem, & Siciliæ Regem illuſtrem nobis, & Eccleſiæ noſtræ liberaliter impenſa recolimus, nos eidem ad complacendum obnoxios multipliciter inuenimus in ijs præſertim, quæ pium eius, & ſalubre propoſitum adiuuent, & in Dei reuerentiam, & Sanctorum apertè redundent. Sanè Dominus ipſe noſter ad Beatum Nicolaum Confeſſorem egregium, & ad eius Eccleſiam de ciuitate Baren. in ipſius honorem extructam, in qua corpus illius ſanctiſſimum quieſcit, gerens eximiæ deuotionis affectum, licet eamdem Eccleſiam iam honoribus immenſis extulerit, priuilegijs fauorabilibus, & largitionibus munificis ampliari, adhuc tamen illam non deſinit oculo proſecutionis benignæ reſpicere, ipſiuſque procurare iugiter incremẽta, quaſi nil ſufficiens exiſteret ſe feciſſe, ſicque nuper Eccleſiam ſancti Gregorij de Mercatello ſitam in ciuitate iam dicta iuxta prædicti Confeſſoris Eccleſiam pro certis neceſſitatibus Eccleſiæ ſæpe fatæ valdè reputans opportunam petijt à nobis inſtantius, vt eam Eccleſiæ ſancti Nicolai præd. in perpetuum concedere gratioſè vellemus. Quia igitur propoſitum nobis eſt circa talia maximè ipſius Domini noſtri notis annuere cum ex hoc etiam indubie ſupponamus ipſum Beatiſſimum Confeſſorem apud Deum efficacem interceſſorem habere, Eccleſiam ipſam S. Gregorij cum circuitu, curti, & ſuis pertinentijs alijs ſibi contiguis liberè, & abſque cenſu, vel iuris ſolutione cuiuſlibet, necnon omni iuriſdictione ſpirituali, vel temporali nobis, aut noſtræ Barenſi Eccleſiæ in illis quomodolibet pertinente Eccleſiæ ſæpefatæ ſancti Nicolai, tam ipſius Confeſſoris intuitu, quam Regiæ petitionis obtentu, in quantum ad nos pertinet, & pertinere poteſt, de voluntate, & conſenſu Capituli noſtræ præd. Eccleſiæ damus, donamus, tradimus, & in perpetuum concedimus de gratia ſpeciali. Olitis tamen, terris, domibus, poſſeſſionibus, iuribus omnibus alijs ad ipſam Eccleſiam S. Gregorij vbilibet extra contiguitatem præfatæ Eccleſiæ ſancti

ḉti Nicolai ſpeḉantibus & ſpeḉare debentibus & inſuper omni iuriſdiḉione temporali & ſpirituali ad nos & noſtram Barenſem Eccleſiam in illis quomodolibet pertinentibus à conceſſione prorſus excluſis huiuſmodi, nobis, ſucceſſoribus noſtris, ac ipſi noſtræ Eccleſiæ Barenſi ſpecialiter reſeruatis. In cuius rei teſtimonium præſentes literas fieri fecimus, & pendenti ſigillo noſtro, ſubſcriptione propria, necnon & ſubſcriptorum Canonicorum diḉæ noſtrę Barenſis Eccleſiæ ſubſcriptionibus iuſſimus communiri. *Actum & Datum Bari 22. Nouembris 6. Ind. Pont. Dom. Clementis Papæ IV. an. 3.*

Ego Romualdus Dei gratia Barinæ & Canuſinæ ſedis Archiepiſ.
Ego Iacobus Barenſis Eccleſiæ Archidiaconus.
Ego Abbas Grimoaldus Baren. Eccl. Canonicus.
Ego Ioannes Camelus Archipresbyter Poli Baren. Eccl. Canonicus.
Ego Abbas Leo Eccleſiæ Barenſis Canonicus, & Archidiaconus Melfiẞenſis.
Ego Marinus Baren. matris Eccl. Canonicus & Sacriſta.
Ego Simeon Baren. matris Eccleſiæ Canonicus.
Ego Dominus Dauferius Baren. Eccleſiæ Canonicus.
Ego Abbas Biſantius Locumſcraſti Baren. Eccl. Canonicus.
Ego Domnus Iacobus Baren. Eccl. Canonicus.
Ego Iaconus Nicolaus Baren. Eccl. Canonicus.
Ego Iaconus Marinus Baren. Eccleſiæ Canoni.
Ego Ioannes Home Baren. Eccleſię Canonicus.
Ego Benedictus Barenſis Eccleſiæ Canonicus.
Ego Petrus Gaudius Archidiaconus Baren. Eccl. Cano. & Presb.
Ego Abbas Ioannes dictæ Eccleſiæ Canonicus.
Ego Domnus Nicolaus Baren. Eccl. Canonicus Archidiac. Butontinus.
Ego Piſcopus Baren. Eccl. Canon. Archipresb. Aquaiuiuæ.
Ego Abbas Iacobus Canon. Baren. Eccleſiæ.
Ego Biſantius prædictæ Eccleſiæ Canonicus.
Ego Abbas Pillipius Baren. Eccleſiæ Canonicus.
Ego Petraua Barenſis Eccleſiæ Canonicus.
Ego Ioannes de Are Baren. Eccleſiæ Canonic.
Ego Riccardus Barenſis Eccleſiæ Canonicus.
Ego Nicolaus Baren. Eccleſiæ Canonicus Presbyter.
Ego Ioannes Presby. Canonic. Baren. matris Eccl.ſiæ.
Ego Iaconus Nicolaus Baren. matris Eccl. Canonic.
Ego Angelus Canonicus Baren. matris Eccleſiæ.
Ego Iaconus Gualterius Baren. Eccleſiæ Canonic.

Piam liberalitatem Regis Caroli ergà Eccleſiam ſanḉti Nicolai proſequutus eſt Clemens V. Pontifex Maximus qui ſuo diplomate anno eodem 130[illegible] donationes Caroli aſſeruit & Eccleſiã alio diplomate perpetua indulgentia nobilitauit, exempla extant in eodem libro pag. 6[illegible] & 654.

Clemens Episcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilectis filijs Priori & Capitulo Eccleſiæ ſancti Nicolai Barenſis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cum à nobis petitur quod iuſtum eſt & honeſtum, tam vigor æquitatis quam ordo exigit rationis vt id per ſolicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effeḉtum. Sane petitio veſtra nobis [illegible] continebat, quod cariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Rex Siciliæ illuſtris gerens ad Eccleſiam veſtram ſanḉti Nicolai Barenſis ſpecialis deuotionis affeḉtum, & volens pro ampliando ibidem cultu diuini nominis, redditus eiuſdem Eccleſiæ augmentare quadringintas vncias auri annui redditus percipiẽdas à vobis in prouentibus fundici & doghanæ ciuitatis Barenſis ad ipſum Regem ſpeḉtantibus, vobis & eidem Eccleſiæ pia liberalitate conceſſit. Poſtmodum vero inſpeḉta vtilitate diḉtæ Eccleſiæ Caſtrum Rutiliani & caſtrũ ſanḉti Nicandri ad diḉtum Regem ſpeḉtantia, pro trecentis vncijs de quantitate prędiḉta, & d[illegible] pro reſiduis centum vncijs diḉtæ [illegible]titatis quadringentarum vnciarum auri caſtrum Grumi, quod Conſtantia de Monteſu[illegible]lo vxor Ioannis de Marra, ab ipſo Rege tenere dicitur, poſtquam ad ipſum Regem deuenerit iure permutationis Eccleſiæ prædiḉtæ conceſſit. Idem quoque Rex ad ſtatum proſperum ip[illegible] Eccleſiæ feruenter intendens, quaſd[illegible] ignitates Theſaurariam, Cantoriam & Subcantoriam in ipſa Eccleſia voluit eſſe de nouo, quibus videlicet Theſaurariæ Presbyteratum Altemuræ Grauinenſis, Cantoriæ vero ſanḉtæ Trinitatis, & Subcantorię ſanḉtæ Mariæ de Caſarano Licienſis diœceſis Eccl. tunc ad collationes diḉti Regis ſpeḉtantes cum iuribus, redditibus & pertinẽtijs ſuis incor-

po-

porauit, annexuit & vniuit [illegible] ſuper libertates, & [illegible] riſ-ctiones vobi[illegible] Nicolai, ac m[illegible] atque gratio[illegible] g[illegible]s ac pat[illegible] bis confectis h[illegible] & f[illegible]bus [illegible] ſup[illegible] à præ[illegible] R[illegible] ſ[illegible] rata [illegible] [illegible] N[illegible] [illegible] D[illegible] P[illegible] [illegible] Aug. [illegible] [illegible]nno [illegible]

[illegible]

[illegible]m[illegible]ns F[illegible] ſeruus ſeruorum Dei.

Vniuerſis Chriſti fi[illegible]bus [illegible] [illegible]eras inſ[illegible]ecturi[illegible] [illegible]tem & A[illegible] [illegible] benedictionem [illegible] gl[illegible]riç qui ſua mun[illegible] [illegible] [illegible] claritate pia vota fid[illegible]m [illegible] [illegible]ſſima ipſius ma[illegible]eſtat[illegible] præcipue benig[illegible]o fau[illegible] [illegible] [illegible]uota ipſorum humi[illegible]itas San[illegible] [illegible]us & meritis adiuuatur [illegible] vt Eccleſiam Beati N[illegible] C[illegible] [illegible]ſis, i[illegible] qua ipſius b[illegible]ati N[illegible] Co[illegible]ris corpus venerabi[illegible]iter re[illegible] ſcit, & ad quam [illegible]ter diſti[illegible]lationem [illegible] q[illegible]ori[illegible] ex [illegible] Confeſ[illegible] oſſ[illegible]b[illegible]s, [illegible] p[illegible]r inceſſanter emanat, pop[illegible] ma[illegible] de diuerſis mundi partibus ſit con[illegible]ſus, congruis honoribus frequentetur, & vt Chriſti fideles eo libentius cauſa deuotionis confluant ad eandem quo vberiori dono cœleſtis gratiç perſpexerint ſe refectos, de omnipotentis Dei miſericordia & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius authoritate confiſi omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui Eccleſiam ipſam in feſtis Pentecoſtes & octauæ ſequentis diebus vnum annum & quadraginta dies, qui

A vero per ſex dies feſtum ipſum immediatè ſequentes deuote viſitauerint annuatim, [illegible] [illegible]ntum di[illegible] de iniunctis eis pœnitentijs, ſin[illegible]gulis videlicet feſti & [illegible]ctai ar[illegible]m ipſarum [illegible]bus, quibus d[illegible]ctam Eccleſiam vt præ[illegible]r, viſitauerint, miſericorditer relaxa[illegible]s. *Datum apud Villam nouam Auenion. [illegible] 7. Kal. Aug. Pontif. noſtri an. 2.*

D[illegible]m [illegible]am hic Romual[illegible]us Barenſibus [illegible] diuinum diceret, Romana Caſam[illegible] [illegible]a Abbatiſſa e[illegible]ij ſanctæ Sch[illegible]o[illegible] c[illegible] ab incunabulis eo in monaſt[illegible]r. educ[illegible] cœ[illegible]ium p[illegible]uribus ditauit [illegible]ddit[illegible]bus & [illegible]ficijs exornauit [illegible]x pia Rom[illegible]aldi vo[illegible] [illegible] anno 13[illegible]8. ſ[illegible]latim hæc ex[illegible]li[illegible] [illegible]erſus eo ſęculo in[illegible]p[illegible]ti in[illegible] [illegible]ui adhuc extant ad[illegible]arie[illegible]s a

Tempor[illegible] quo C[illegible]ſtus de[illegible]endit ab ar[illegible]
[illegible]erna
V[illegible]nis in gremium de maieſtate paterna,
[illegible] millenis tre[illegible]entis inſu[illegible]er octo,
[illegible]o[illegible]us exegit [illegible]um Paſtore Romual[illegible]
A[illegible]at ſta placens unctis [illegible]g ſtamina pla[illegible]na,
N[illegible]mine Romana [illegible]s[illegible]n[illegible]ſt[illegible]t bene[illegible]
[illegible]a
Filia vir[illegible]o fuit hæc [illegible]non[illegible] S[illegible]re I[illegible]an-
nis
Deque ſu[illegible] d[illegible]nis in[illegible] [illegible]m[illegible]
[illegible]n[illegible]s
C *Menſibus [illegible]ne nouem cu[illegible] m[illegible]ſ[illegible]ret [illegible]*
creat[illegible].
Cum genitrice ſua fuit hac in ſede loca-
[illegible]a.
V[illegible]ſimo quinto fuit anno poſtquam ſa-
cr[illegible]t[illegible],
Namq; prius fuerat mo[illegible] [illegible]libus hac pera-
m[illegible]t[illegible].
Hoc o[illegible]s [illegible] alia ben[illegible]ficia [illegible]m bona valde
Fecit [illegible]am ſt[illegible]nte, bone Præſul[illegible]te Romualde,
Sextaque currebat indictio, quando regebat
D *Rex Carolus Regna, Regum prælucida perla.*

F[illegible]o Domna Rom[illegible]na Abb[illegible]tiſſ[illegible] inter ali[illegible] ben[illegible]fi[illegible] quæ ego f[illegible]. emi clauſuram vnam, quæ eſt in [illegible]oco ſanctæ Trinitatis, feci campanile & campanas, hoc qui legitis, orate pro me.

Sequenti anno 1309. die 3. Februarij egregius Præſul Romualdus cum ſediſſet an. 26. ſpiritum exhalauit, & mœſtæ ciuitati ingens ſui deſiderium reliquit, cuius corpus honorifice in ſacello ſancti Ioannis Cathedralis à ſe conſtructo ſepultum eſt, addito in tanti viri æternam memoriam ad viuum marmoreo ſimulacro. Vaca-
niſſe

uiſſe ſedem annum vnum menſes vndecim propter diſſenſiones in Archiepiſcopi Romualdi ſucceſſores exortas perſpicuum redditur ex epiſtolis Clementis V. reg. Vat. vt inferius referemus. De Romualdi obitu ita in veteri libro m. ſ. Archiepiſcop. al. archiuij legitur. *Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo trecenteſimo nono ſeptimæ Indictionis die Lunæ tertio Februarij. Obijt bonæ memoriæ Dominus Romualdus Barinæ & Canuſinæ Sedis Archiepiſcopus, qui vixit in Archiepiſcopatu Barenſi annos viginti ſeptem, & ſecundo anno quando intrauit Eccleſiam ſuam obſedit Caſtrum Bitrici, & cepit illud cum caſtello C[illegible]ſſani, quia occup. tum fuerat in vacatione ipſius Eccleſiæ per mortem ſui prædeceſſoris. Et quarto anno ſui Præſulatus recuperauit Midunenum, quod fuerat alienatum in [illegible] prædecſſ[illegible] prædeceſſoris, qui etiam fundituſ [illegible] lapide conſtruxit, & ædificauit [illegible] amoris, & habitationes Montis Iob [illegible] cum vna Eccleſia valde pulchra, & [illegible] montem de manibus Domini Ioannis de [illegible] extr. xit [illegible] cum canale Ioiæ, [illegible] ſylua Regis, cooperuit Eccleſiam totam de nouo, & domos ipſius Archiepiſcopatus, quæ minabantur ruinam refecit, & conſtruxit in ipſis domibus cameram vnam magnam, in qua fuit mortuus, ac etiam omnia ornamenta [illegible] ſuis Eccleſiæ, quæ m pulchra ſuo tempore fieri fecit, & etiam fecit fieri intus in ipſa Eccleſia altaria duo cum duobus ciborijs marmoreis, vnum videlicet ad honorem Virginis glorioſæ, & aliud ad honorem B. Ioannis Euangeliſtæ, in quo ſuum corpus requieſcit. Vnde vos, qui legitis rogate Deum pro anima ſua. Amen.*

47 LANDVLPHVS Canonicus Patauinus vir nobili genere natus, prudens & literatus poſt [illegible] Barenſis Cleri diuiſionem, & inter [illegible] electos, in Romana Curia diu agitata cauſſa, ipſis cedentibus à Clemente V. Pontifice renunciatus eſt Barenſis Archiepiſcopus 8. Kal. Decembris anno [illegible] ipſius cum qui Chriſti fuit 1310 ita narrat Clemens in epiſtola quæ extat in regeſtro Vaticano; defuncto [illegible] Romualdo, ſacer Barenſis Senatus in duas partes diuiſus, vna mag. Matthæum Caraffolum Archidiaconum maiorem Calceti in Eccleſia Rotomagenſi, altera Matthæum Pilamarinum Canonicum Neapolitanum Archiepiſcopos adlegerunt, verum cum vnus alteri ius ſuum cedere renuiſſet, vterque in Clementis manibus electioni ceſſerunt, & Landulphus de plenitudine poteſtatis Barenſis Archiepiſcopus euaſit, ſucceſſitque immediatè Romualdo, cui idem Clemens indulſit], ne teneretur munus conſecrationis accipere, niſi ſtatuto tempore, quod ſuis indicat in literis ad ipſum datis Auenione 2. Id Maij anno Pontificatus 6. hoc eſt anno ſalutis 1311. quæ extant in regeſtro Vaticano Epiſtola 393. fol. 94. Ex ijs colligi [illegible] poteſt, quam longe a veritate [illegible] e Barenſibus Archiepiſcopis [illegible] poſt Romualdum [illegible] am no[illegible] henopum ſupponunt [illegible] atum [illegible] Archiepiſcopum [illegible] 1311 [illegible] Landulphum [illegible] mortuo Ro[illegible] [illegible] V ſub[illegible] atum [illegible] nouo [illegible] ſep[illegible] ſuum [illegible] D. [illegible] thedrali ſacro, quod [illegible] [illegible] is campana [illegible] C[illegible] ab [illegible] [illegible] Landulphi aſ[illegible] ſeruat [illegible] ornamenta, & [illegible] ca[illegible] ſuæ [illegible] ad [illegible] [illegible] Q[illegible] d. [illegible] d. [illegible] ſuæ [illegible] [illegible] dignitate [illegible] Matth[illegible] habuit [illegible] [illegible] Petri [illegible] [illegible] [illegible] memoratum [illegible] eundem [illegible] qui ſub Ioanne XXII [illegible] eſt Archiepiſcopus Neapolitanus.

48 ROGERIVM Sanſeuerinum Neapolitanæ Eccleſiæ Canonicum poſt Landulphi mortem per viam compromiſſi à Barenſi Capitulo Archiepiſcopum electum, & à Benedicto XII. Papa confirmatum proximè ſucceſſiſſe Landulpho habemus in epiſtola numero 91. regeſtri Vaticani, Datum Auenione 8. Kal. Aprilis an. Pontificatus 3. qui fuit Chriſti 1337. Munus conſecrationis accepiſſe ab Epiſcopo Card. Præneſtino Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario in ijſdem refertur, vir iſte nobilitatis clariſſimæ, ingenij, ac rerum experien-

rientia Robe[illegible] Regi charus apud [illegible]pſum ma[illegible]na authoritate v[illegible], R[illegible]gn[illegible] magnus Logotheta & [illegible] us fuit A[illegible] iur[illegible]o quod Io[illegible]na I. Reg[illegible] Cle[illegible]me[illegible] Papę V[illegible] præ[illegible] [illegible]n ma[illegible]b[illegible] Ha[illegible]ſemerici Card. Le[illegible] a[illegible] [illegible] præ[illegible] f[illegible]it etiam co[illegible] Cla[illegible]æ N[illegible]apol[illegible] Va[illegible]a arg[illegible] [illegible]ſa paran[illegible]a Ec[illegible]æ [illegible] Theca ar[illegible] o[illegible]ata b[illegible] S[illegible], a[illegible] p[illegible] [illegible]orau[illegible]t Cathedra[illegible] x [illegible] c[illegible]op[illegible] Iura & b[illegible]na A[illegible]c[illegible]piſco[illegible]a [illegible] Cu[illegible] v[illegible] a[illegible] d[illegible]c[illegible]m Bar[illegible] r[illegible] Ecc[illegible], e[illegible] ſe reg[illegible] m[illegible] a[illegible]t Ar[illegible]copus Sa[illegible]lernitan[illegible] co [illegible] ab[illegible]cat[illegible] die, nempe [illegible] Kal. [illegible] anno 6. P[illegible]ficatus Clem[illegible]nt[illegible] VI [illegible] a[illegible]n[illegible] Chri[illegible] 1,4[illegible] vt [illegible] e[illegible] .[illegible]. fol[illegible] Cæte[illegible]rum ſi vera ſui[illegible] quæ re[illegible] a ci[illegible]tata regeſtra Vaticani Archi[illegible] [illegible]to cœ[illegible]lo ab[illegible]raſſe fatendum eſt I[illegible]rum Vge[illegible] Domi[illegible]cani O[illegible]dinis eruditum ami[illegible]cum noſtrum, [illegible]um in ſuo il[illegible] rum Senenſium [illegible]bro ti[illegible]lo 5. narrat, [illegible]p[illegible] B[illegible]edict. XII. q[illegible]am frat[illegible] [illegible]orum Seruit[illegible]m alter[illegible] e[illegible]em [illegible] & patriæ G[illegible]lelmum nempe Petronium ſ[illegible]b Clemente VI. Ba[illegible]r[illegible]n[illegible]s fu[illegible] Ar[illegible]pi[illegible]opos; hæc exſert[illegible]p[illegible]ic [illegible] fatetur á quodam Senen[illegible] fratre Ser[illegible]ita, qui multa ad laudem [illegible]genij poſteris credenda mandauit, in [illegible]bereulo qu[illegible]a[illegible]it[illegible]lauit *Idi io della gratitudine*. Maneat igitur vera h[illegible]s Eccleſiæ Præſulum ſ[illegible]ries ab indubiata[illegible] Vaticanis monumenti[illegible] c[illegible]ncinnata, ſi[illegible] po[illegible]que Archiepiſcopo[illegible] ab ea exulare ſinamus.

49 BARTHOLOMÆVS Carafa Canonicus Neapolitanus ea *ipſa* die 10. Kal.

Iunij anno 1347. qua Rogerius ad Salernitanam Eccleſi[illegible]m tranſlatus eſt, ab eod[illegible] Cle[illegible]e ex Apoſto[illegible]ico Cappellano [illegible]a[illegible]us eſt Barenſis Archiepi[illegible]copus, ira[illegible] [illegible] regeſtro Vaticano anno 6. Clementis V[illegible] Pontif. [illegible] 7. f[illegible] 4. [illegible]oſt ſuam con[illegible]nem more ma[illegible] in in ci[illegible]itatem [illegible] Ec[illegible]leſiam ſuam [illegible]olemni ingreſſu excep[illegible]u[illegible] eſt. Hic a [illegible]nda[illegible]is Eccleſiam Mod[illegible]i exædi[illegible]ca[illegible]it. Caſſanum m[illegible] [illegible]ſſs, a g[illegible] m[illegible] ac ſa[illegible]& Er[illegible] Caſal Ecc[illegible]iæ [illegible]uæ ac[illegible] & c[illegible]cem & nouem annos hanc bene[illegible] Ecc[illegible] Neapoli mortalita[illegible]t[illegible]t anno 1,67. die [illegible]7. Martij, ſep[illegible] in Eccleſia ſanc[illegible]i Dom[illegible]ci hoc [illegible]pitaphio ad t[illegible]um inſcu[illegible]o.

Hic iacet Reuerend in Chriſto
Pater & Dominus, Dominus
Bartholomæus Carrafa de Neapoli iuris ciuilis profeſſor, Dei,
& Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Barenſis, qui obijt
anno Domini MCCCLXVII.
die 17. Martij 5. Indict.

Sede[illegible] Barth[illegible]lomæo exceſſit ex hac mortal[illegible] v[illegible]a Ant[illegible]s d[illegible] [illegible]a[illegible]o Prior S. Nicolai anno 1[illegible]5[illegible], ed[illegible] Marinus Brancaccius, q[illegible]i [illegible] annis 1[illegible] & mortuus eſt, is ſucc[illegible]orem habuit Marinum alterum B[illegible]no[illegible] qui ab Vrbano VI. creatus dein[illegible] eſt Diac. Card. & Rom. Eccle. Camerarius, eius item temporibus S. Brigitta Notitiæ Princeps diuinarum reuelationum cla[illegible]a, Bari S. Nicolai lipſana venerata eſt

50 NICOLAVS Brancaccius Canonicus Neapolitanus legum Doctor, Papæ Cap-

Capellanus, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditor, Barenſis Archiepiſcopus per obitum Bartholomæi renunciatus eſt ab Vrbano V. ann. Pontif. 5. Dat. Auenione 2 Id. Apr. ſalutis 1367. ita in lib. Prou[illegible] Prælat. ſedit in hac Eccleſia an[illegible]s fere decem, & à Gregorio XI tranſlatus eſt ad C[illegible]tinam Eccleſiam circa finem anni 1376. ex eodem lib. Anno vero [illegible]quenti 1378. à Clemente VII. Antipapa creatur Presbyt. Card. tit. S. Marci ſub eius, tum & Benedicti XIII. obedientia Auenione vixit, e[illegible] reliquit anno 1409. & Piſas acce[illegible] Concilio generali, com[illegible] Alexandri V. interfuit. Mortuus eſt Florentiæ 3. Kalen. Iulij anno 1412. Ioannis XXIII. obedientia ibidem ad ſanctam M[illegible] in Nouella [illegible] ſepultus.

51 BARTHOLOMÆVS Prignanus Neapolitanus, origine Piſanus, ex Archiepiſcopo Acheruntino ad Barenſem Eccleſiam tranſlatus eſt per tranſlationem Nicolai Brancacelj ad Cuſentinam an. 1376. & recognouit, ſolitumque ſubſidium ſoluit ſacro Cardinalium Collegio pro ſe[illegible], proue Nicolao prædeceſſore anno 136[illegible] die 27. Ianuatij, vt ex libr. oblig. Prælat. ſub Gregorio XI. habetur, vnde ſatis compertum eſt Bartholomæum ſucceſſiſſe Nicolao Brancaccio, paucoque tempore, qui forte Barium non vidit, ſed per alios eam Eccleſiam rexit, cum in Curia ſub Gregorio munus Regentis Cancellariæ Apoſtolicæ egiſſet, quẽ an. 1378. ad ſ[illegible] Pontif. aſſumpſerunt ſub nomine Vrbani VI. vnde teterrimum ſchiſma irrepſit in Eccleſiam Dei ob Clementis VII. illegitimam creationem. Cæterum in iis temporibus (vt non ſemel dixi) quibus Eccleſiam Dei ſchiſmata deuexabant, plures ſimul Pontifices Epiſcopos creabant, haud facilè poſſe exprimi tempus, in quo quiſque, ſiue iure, ſiue perperam titulum illum fuerit conſequutus; quod ipſum conſtat eueniſſe in hac Barenſi Eccleſia poſt Bartholomæi ad Apoſtolatus apicem aſſumptionem, cum duo fuiſſent ad Barenſem ſedem eodem tempore aſſumpti.

A 52 NICOLAVS ignotus patria, & familia, ac longè diuerſus à Nicolao Brancaccio, in locum Bartholomæi, tunc Vrbani VI. in hanc Eccleſiam à Clemente Antipapa intrus[illegible] habetur in lib. obligat. eiuſdem Pſeudo-pontificis, cum 2[illegible] Febr. ann. 1379. ſolit[illegible] ſubſidium Cardinalium Colleg[illegible] pôſſet. H[illegible]c, quem Beatillus cum Nicolao Branc[illegible]cio con[illegible]it, Barenſis Eccleſiæ po[illegible]nem adeptus 25. Octobris 1[illegible] [illegible] B[illegible] reſſ[illegible]. Q[illegible] te[illegible] di[illegible]nitat[illegible] c[illegible]ſtat, [illegible], vel è viuis [illegible] ceſſiſſe, vel a[illegible] tranſlatum [illegible] dignitatem [illegible] ip[illegible] an

B no 1387. cum eo i[illegible] anno. [illegible] Octobris Guillelm[illegible] ab [illegible] Clemente Pſeudopapa [illegible] Ba[illegible] Eccleſiam intruſus, ſ[illegible]dium prom[illegible] pro ſe, & recognouerit pro Nicolao prædeceſſore, vt narrat id[illegible] m[illegible] Clementis.

5[illegible] LANDVLPHVS Marra[illegible]ldus Neapolitan[illegible]s Guillelmi filius, æſtuante inter Vrbanum VI. & Clementem VII. ſchiſmate, ab Vrbano poſt ſuam ad Pontificatum aſſumpti[illegible], Barenſis Archiepiſcopus electus eſt anno 1[illegible]8. contra Nicolaum ab Pſeudo-pontifice intruſum, vt illius Prouinciæ Epiſcop[illegible] ſuas trahe-

D ret partes [illegible] attra[illegible] cum factioſa Antipapæ [illegible] Ioannæ Reginæ auctoritas præualu[illegible] Land[illegible]ius ſuam adire Eccleſiam non valuit, & nedum conſecratus ab eodem [illegible] Vrbano S.R.E. Cardinalis Diac. ſancti Nicolai in Carcere Tulliano creatus eſt anno 1381. Barenſis Cardinalis nuncupatus, eam Eccleſiam in adminiſtrationem accepit, quem pauló poſt anno ſcilicet 1384. vt Ciacconus ſcribit, tanquam Regis Caroli præcipuum fautorem, & proditæ maieſtatis reum honore illi collato priuauit. Subſtituit Vrbanus in Barenſis dignitatis faſtigio eo ipſo anno 1384. Iacobum Carafam, vt mox dicemus. Landulphus veró demortuo Vrbano à Bonifacio IX. cum Adam Anglico, & Bartholomæo Reatino 15. Kalend. Ianuatij 1389.

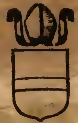
Ro-

Romæ Senatui reſtitutus, ſub quo, & ſequentibus Pontificibus multis, & ampliſſimis legationibus ſtrenuè functus eſt: Primum enim maxima cum poteſtate Legatus fuit Æmiliæ, & Florentię, & in omni ditione, oppidiſque Antonij Geltrij, Pandulphi, & Galeotti Malateſtarum, qui de Vrbinatium Imperio decertantes, periculoſum bellum gerebant, quibus cognoſcēdis, terminandiſque antea miſſus fuerat Ioannes Caracciolus, qui parum profecerat, eius enim ſententia, quam ambæ partes publicatam aſpernauerunt, neglecta, nec mutua odia remiſſa erant, & atrox ad huc bellum inter eos perſeuerabat, Bonifacius appellat eum litteris ſuis Cardinalem, agendi bene magis, quam loquendi auidum: poſtea in vtraque Sicilia citra, & vltra Pharum, legationis onus eodem Pontifice ſuſtinuit. Ad hæc in Regno Neapolitano, quo tempore inter Regem Ladiſlaum, & Regni Proceres feralibus odijs inter ſe diſſidentes, omnium controuerſiarum componēdarum arbiter à Pontifice Bonifacio factus, ſua opera, & diligentia arctiſſimo inter eos fœdere inito, & amicitia compoſita, cuncta pacauit, bullæque eiuſdem Pontificis executor fuit. Ab Innocentio VII. legatione Peruſina honeſtatus, integrè ei vrbi præfuit. Quam vero eſſet rerum gerendarum dexteritate mirificus, à Concilio Piſano in Germaniam pro ſchiſmate tollendo, & vt Theutonicos Prælatos, & Principes ad ſynodum Piſanum conuocaret, Legatus miſſus. Nouiſſime Ioannis XXIII. anno primo ad Caſtellæ, Legionis, Aragoniæ, Nauarræ, Granatæ, & totius Hiſpaniæ Regna pro vnitate Eccleſiaſtica, Concilio Generali celebrando legationem ampliſſimam cum facultate, vt Petrum de Luna ad obedientiam reciperet, & eum eo concordiæ aliquam rationem iniret, quanquam Petri eiuſdem pertinacia nihil factum fuerit. Interfuit Comitijs Innocentij VII. Gregorij XII. Alexandri V. & Ioānis XXIII. & quidem ſine vlla labe. In Piſani Concilij conflictu virum integerrimum ſe geſſit, demum cum Conſtantiam cum Ioanne XXIII. ad generale Concilium profectus eſſet, paulo poſt eiuſdem Pontificis abrogationem eo loci, vbi ad eam diem ſummæ virtutis conſtanti omnium teſtimonio ſpecimen dederat 17. Kalend. Nouembris ann. 1415. rebus humanis exceſſit, apud Prædicatores ſepultus. Hæc digniſſimi Cardinalis præclariſſima facinora, & labores, ex alijs narrat Ciacconus. De familia Marramalda legendus Carolus Borellus in lib. cuius titulus, Vindex Neapolitanæ nobilitatis animaduerſio in Franciſci Ælij Marcheſij librum de Neapolitanis familijs.

54 IACOBVS Carrafa Neapolitanus, antea Epiſcopus Imolenſis ad Barenſem Cathedram tranſlatus eſt ad eodem Vrbano anno 1384. poſt Landulphi depoſitionem. Hic, vt refert Beatillus, paulo poſt ſuam creationē ab eodem Vrbano eadem exutus dignitate, quod Clementis partes per ſummam ingratitudinem conſectatus fuiſſet, quam deinceps à Bonifacio IX. abiurato Clemente recepit. Reperi illum ſub eodem Bonifacio ann. 1392. Archiepiſcopum Barenſem, Apoſtolicum Referendarium, & Cubicularium aſſertum in oblig. lib. cui committitur facultas abſoluēdi eos, qui abiurato ſchiſmate ad vnionem Romanæ Eccleſiæ in Barenſi diœceſi redirent, in eoque libro notatur eius obitus annus 1400. & ſucceſſor Nicolaus Paganus, de quo infra.

55 NICOLAVS Acconciamuro Neapolitanus à Beatillo refertur inter Barenſes Archiepiſcopos electus ab Vrbano VI. quem habet ſucceſſiſſe priuato Iacobo, parumque in ea dignitate vixiſſe, defunctum Bitonti die 18. Nouemb. 1387. ſed huius Nicolai electio non extat, neque de ipſo vlla memoria, tum in lib. oblig. Vrbani, tum Bonifacij ſucceſſoris, fides ſit penes ipſum.

56 ROBERTVM è familia Sanſeuerina Neapolitanum Nicolao Acconciamuro

A muto ſucceſſorem attribuit idem Beatillus; tamen eius electionem non habemus apud ſæpè citatos Oblig. & Prouiſionum Prælat. libb. ſub iiſdem Pontificibus, neq; etiam Pſeudo-Pontificis Clementis: fides etiam de hoc apud eundem eſto.

57 NICOLAVS Paganus Neapolitanus poſt exceſſum Iacobi Carafæ à Bonifacio IX. legitimus Barenſis Archiepiſcopus adlectus eſt 3. Id. Auguſti anno 1400. Hic in ſua obligatione facta 28. Septemb. eiuſdem anni recognouit etiam pro Domino Iacobo prædeceſſore ſuo, ac Domino Landulpho in Carcere Tulliano Diac. Cardinali, Eccleſiæ Barenſis Commendatario anteprædeceſſore ſuo, ita in eod. lib. fol. 161. vbi nulla extat memoria Nicolai Aconciamuri, neque Roberti Sanſeuerini, quos præterire non poterat, ſi ab Vrbano legitimo Pontifice Barenſes Archiepiſcopi adlecti fuiſſent: videtur aſſerendum, hos duos, Nicolaum, nempè Aconciamuro, & Robertum gratis inter Barenſes Archipręſules adnumeratos fuiſſe, vel ſaltem ab Clemente intruſos. Cæterum Nicolao ſedente, Ioanna II. Regina omnia bona, & iura, quæ in ſua diœceſi Barenſis Eccleſia ab anteceſſoribus Regibus, Principibuſque olim data acceperat, publicis tabulis confirmare, & rata habere voluit. Hoc inſuper Archipræſule Puppi in Tuſcia obijt B. Iacobus de Bario Ord. Minorum. Sedit Nicolaus ſere annis 25. & eum implicitam litem cum Clericis ſuis diù exercuiſſet, à Martino V. Papa ad Hydruntinam Eccleſiam tranſlatus eſt anno ſal. 1424. die 11. Decemb.

B 58 FRANCISCVS Ayellus Salernitanus, Riccardi filius, primus Cauenſis Eccleſiæ Epiſcopus, mox Tudertinus euaſit, deinde Archiepiſc. Barenſis die 19. Ianuarij 1425. Corrigenda eſt ſeries noſtra Cauenſium Epiſcoporum tom. 1. fol. 655. vbi pro Barenſi legitur Salernitanus, & annus 1426. pro 1425. In Cathedrali altare maius ad honorem Immaculatę Virginis Mariæ conſecrauit die 6 Iunij 1428. Florentino Concilio interfuit anno 1439. ſeque ſubſcripſit his verbis. *Ego Agellus Epiſcopus Barenſis me ſubſcripſi*. Egregiam prudentis viri opinionem apud omnes aſſequutus diſceſſit ann. 1453.

C 59 Fr. GVIDO Guidanus de Lycio Ord. Minorum inſignis Theologus, Alexanus, inde Lycienſis Epiſcopus ad Barenſem Archiepiſcopatum tranſlatus eſt 3. Id. Iulij anno 1453. Nicolao V. Pontifice, quo munere vnum tantum annum, & menſes aliquot functus eſt. De eo Acta Conſiſtor. In cœnobio Lycienſi, vbi habitum ſumpſerat, in clauſtro ad eius depictam imaginem hæc pauca penicillo conſcripta verba leguntur.

Fr. Guidus Guidanus Lycius,
ſummus Theologus,
Leocadici,
Lycienſiſque Antiſtes,
D *Barique Archiepiſcopus*
benemeritus.

60 LATINVS Card. Vrſinus Archiepiſco-

piſcopus Compſanus, Tranenſis, & Vrbini Epiſcopus, à quo ad Barenſem Eccleſiam traducitur die 9. Decembris 1454. Princeps inauditæ liberalitatis, & ijs ingenij, prudentiæ, pietatis, aliarumque virtutum ornamentis auctus, vt cuiuslibet honoris faſtigium illius dignitati conuenire omnium teſtimonio poſſet. Hic ad cumulum gloriæ Ferdinandi Aragonij primi, vtriuſque Siciliæ Regis, Pio II. Pontifice demandāte, Barij in Eccleſia ſancti Nicolai eum regio diademate coronauit. Fratres D.Franciſci Diſtrictioris Obſeruantię recepit conſtructo cœnobio à Balduino Caratrono mercatore Piſano ſub nomine D.Petri Apoſtolorum Principis ann. 146 . Romæ cœnobium ſancti Saluatoris in Lauro conſtruxit, & dote ampliſſima locupletauit. Barenſem Eccleſiam adminiſtrauit ann. 18. eamque dimiſit Sixto IV. ſedēte, à quo S.R.E. Camerariatu donatus fuerat, perpetuus Marchiæ Legatus obijt Romæ . Id. Aug. ann. 1477. Epiſcopus Card. Sabinus, ſepultus in Eccleſia S. Saluatoris: de quo legendus Io. Philippus Thomaſinus Æmoniæ digniſſimus Epiſcopus in Annal. Canonicorum ſęcularium S. Georgij de Alga. vbi multis laudes ampliſſimi Cardinalis more ſuo ſtylo vberiori commemorat.

61 ANTONIVS de Ayllo, ſeu Aggello Tarentinus Franciſci ſuperioris nepos per ceſſionem Card. Vrſini à Sixto IV. anno 1471. die 8. Id. Nouemb. renunciatus eſt Barenſis Archiepiſcopus. Sedit an. 22. fatoque functus die 22. Ian. 1493. Iacet in Cathedrali prope ſacellum D. Virginis in Cęlum Aſſumptæ, quam per magnificè exornarat in pulchro marmoreo tumulo hac epigraphe egregias tanti Præſulis laudes proloquente.

Antonius Tarento oriundus ex gente de Aggelo, nobili, ac vetuſta, Cæſareo, ac Pontificio iure conſultus, Barenſium, & Canuſinorum Archiepiſcopus, qui apud Pannoniæ, & Hiſpaniarum Reges, alioſq, Principes Romanorū Imperatorum, Pont. Max. D. Ferdinandi Regis noſtri legatione functus eſt, ſingulari laude, & gloria, à quibus, & munera retulit, & gratiam, vir forma inſignis, animi generoſi, par domi, foriſque iuſtitiæ cultor, & ceremoniarum diligens obſeruator; Aedem hanc ſupellectili præclara decorauit, amplis prędijs donauit, redditus auxit, ædes Pontificias vetuſtate collapſas ingenti ſumptu inſtaurauit, ſuperbiores reddidit, complura alia geſſit digna cedro, multa expertus, iamque æuo grauis hocce mauſoleum cum ſacello ſibi viuens poſuit. Die xxi. Ianuarij MCCCCXCIII. xi. Indictione.

62 IOANNES IACOBVS Caſtelloneus è præcipua Mediolanenſi nobilitate, iuris ſcientia, & in rebus agendis vir longè clariſſimus ex Abbate Commendatario ſancti Abundi Comenſis Archiepiſcopatu Barenſi condecoratus eſt ab Alexādro VI. die 3 Martij ann 1493. in gratiam Ludouici Sfortiæ cognomento Mori, Barij Ducis, mox Mediolani, cuius fuit intimus Conſiliarius, & charus, pro quo ad Maximianum Imperatorem Legatus, & apud Iulium II. eodem munere pro Maximiliano Sfortia Duce functus, ſub eodem Lateranenſi Conc. interfuit anno 1512. Leoni X. in paucis charus. Romæ interijt ann. 1513. ſolemni funere elatus in Eccl. S. Ma-

ſepultus ad Mineruam; Franciſcus Scaricius Mediolanenſis in illius funere orationem habuit. Inſcriptio ſepulchralis ad tumulum eius in marmore legitur

D. O. M.

Iacobo Puteo Nicienſi S. R. E. Presbytero Cardinali præcipuo ac integerrimo viro, qui ſummam V. I. ſcientiam ita cum ſumma probitate coniunxit, vt vnus Reip. conſtituendæ, diſciplinæque reuocandæ præcipuus auctor votis bonorum expeteretur

Vixit annos lxviij. obyt ſexto Kalen. Maij M.DLXIII.

Antonius Puteus Archiepiſcopus Barenſis nepos P.

67 ANTONIVS Puteus abdicante ſe patruo Card. illi Pontificatum Eccleſiæ Barenſis die 16. Decembris 1562. Pio IV. ſedente, ſtatimque poſt ſuam inaugurationem ab eodem Pontifice Tridentinum ad Concilium oecumenicum profectus eſt, vltimiſque ſeſſionibus adſuit, talemque ſe præbuit in ſua proferenda ſententia, vt Patribus admirationi fuerit. Indè reuerſus magna cum prudentiæ, & pietatis laude Eccleſiam ſuam adminiſtrans Gregi ſollicitus Prouinciale celebrauit Concilium, in quo Tridentini ſanctiones publicauit, ad quarumnormam Clerum reformauit, populumque inſtituit: in obeundis Epiſcopalibus muneribus diligens, in tuẽda Eccleſiaſtica libertate indefeſſus vir fuit. Pietatem ſuam teſtatam voluit in cœnobij Capuccinorum Fratrum exædificatione, quos ipſe paulo ante vocauerat, tradideratque locum ad titulum ſanctæ Crucis, anno 1575. Auctor fuit, vt ad erudiendam iuuentutem, & pietatem ſectandam anno

A 158. à Barenſibus Collegium Societatis Ieſu excitaretur, bonum opus non ſolum aſſidua apud omnes exhortatione, verum etiam ſua pecunia iuuit. In Cathedrali laicalem ſodalitatem inſtituit ſub titulo ſanctæ Mariæ Conſtantinopolis, vbi frequentes communiones, diuinæque laudes peragebantur boni Paſtoris exemplo deuotiſſimè, cuius ſacello, & ſodalitati non paucas attribuit eleemoſynas, & indulgentias proc[illegible]auit à Gregorio XIII. Pontifice. Anno 1579. Eccleſiam cœnobij ſanctæ Scholaſticæ die 21. Aprilis dedicauit, ſupra fores appoſitus lapis rei memoriam ſeruat

B *Templum hoc Diuæ Scholaſticæ diu dicatum Antonius Puteus Barenſis, & Canuſinæ Sedis Archiepiſcopus, admirabilium Scholaſticæ Tantæ Abbatiſſæ, cæterarumque ſacrarum Virginum precibus conſecrauit anno a Virginis partu MDLXXIX. xi. Kalend. Maij Gregorio XIII. Pontif. Max. & Philippo de Auſtria Rege inuictiſſimo.*

C Vetuſtiſſimum hoc cœnobium fundatum fuiſſe temporibus Pipini Francorum Regis circa annum 755. vetus eſt traditio: quod paulo poſt vltimam eius Eccleſiæ dedicationem ab Archiepiſcopo Puteo celebratam caſu, vel arte Dæmonum, vt ſcribit Beatillus, igne ferè totum conſumptum, Barenſium, & Archiepiſcopi pia liberalitate, ac eleemoſynis, priſtino ſplendori reſtitutum eſt. Cæterum Antonius ſub Sixto V. Papa in Germania munere legationis functus eſt apud Rodulphum II. Imp. in quo obeundo cum annos duos magna omnium laudatione conſumpſiſſet, ad D Eccleſiam ſuam reuerſus plures Sanctorum reliquias, quas tum à Pontifice, cum ab alijs ſummis viris dono acceperat, in Cathedrali honorificè collocauit, & gregem ſibi commiſſum verbo, & exemplo vberrimè pauit. Tandem Romam vocatus à Clemente VIII. ad alios labores pro vniuerſali Eccleſia ſuſtinendos ibidem anno 1592. die 14. Iulij, cum propè triginta ſua in Eccleſia regenda expleuiſſet annos, eum mors viuentibus abſtulit, elatus in Eccleſia S. Mariæ ſuper Mineruam propè Patruum Cardinalem ſuum prædeceſſorem humatus eſt. Publicum funus deinde Barij miſerando omnium Cleri, ciuiumque luctu celebratum eſt, curante ſu-

ſupremos defuncti Præſulis honores pia- A
eius recordatione, egregiaque virtute.

B

68 IVLIVS CÆSAR Richardus Fabij Ripæ Marchionis, & Regij Neapol. Conſiliarij germanus frater Barenſem dignitatem Clemente VIII. Pontifice concedente aſſequitur die 27. Octob. ann. 1592. Vix optimus Præſul Eccleſiaſticæ perfectionis ſtudioſiſſimus prædeceſſoris æmulator adierat Eccleſiam, cum Clemens illum reuocauit ad Curiam, ac veluti virum ſapientiſſimum, & in arduis negotijs pertractandis verſatum, vt paci Chriſtianorum conſuleret, Apoſtolicæ Sedis Nunciũ ad Sabaudiæ Ducem miſit quo in munere ita ſe geſſit, vt Pontificis Max. expectationi reſponderit, ac Henrici IV. Gallorum, Nauarroreumque Regis, Caroliqne Emanuelis gratiam promeruerit. Fere annos nouem in ea difficili legatione conſumpſit, tandem à Paulo V. reuocatus, cum ad ſuam lętus properaret Eccleſiam, Neapoli in morbum incidit, ibidem moritur die 1 . Februarij 1602. quinquagenario maior, corpus eius ſolemni pompa in Eccleſiã Nominis Ieſu relatum; poſt annos duos in Eccleſiam S. Spiritus in ſacello maiorum relatum, epitaphium defuncto ſcripſerunt, ac poſuerunt Alexander Epiſcopus Sueſſanus, Fabius, & Lælius eius germani fratres, quod legitur ibidem marmoreo in tumulo.

C D

Iulio Cæſari Riccbardo Ar-
chiepiſcopo Barenſi, religione in
Deum, benignitate in paupe-
res, prudentia, ſolertiaque
agendi incomparabili ſe cuiuſ-
cunque ordinis hominibus, præ-
cipuè Summis Pontificibus pro-
bauit, maximè ad Allobroges
legatione difficillimis tempori-
bus præclarè obita, æternum
conſignauit, ſtudio gregis cum
rediret, Neapoli morte occupa-
to, ſibi non immatura, ſuis
peracerba, Idib Febr. MDCII.
ætatis ſuæ L.
Alexander EpiſcopusSueſſanus,
Fabius Regius Conſiliarius,
Lælius Iudex magnæ Curiæ
fratri optimo, & beneméri-
tiſſimo pÿ, & grati animi
monumentum poſſ. anno Do-
mini MDCIV.

69 BONVISVS Card. Bonuiſus Lucenſis ſumma omnium gratulatione Barenſis Archiepiſcopus ſalutatus eſt à Clemente VIII. Pont. Max. die 18. Martij anno 1602. pauloque poſt ab ipſo conſecratus, ſolemni in vrbem, & Eccleſiam ingreſſu receptus eſt 11 die Nouembris: ſedit annum vnum, menſ. 5. dies 12 de quo non pigebit hic verbatim referre, quæ de ipſo ſcripſimus in notis ad Ciacconum notis Bonuiſus natione Tuſcus, patria Lucenſis, & nobilibus ortus parentibus, ſingularibus animi dotibus abundanter à natura ornatus, literarijs ſtudijs, & præcipuè iuris legalis ſcientia imbutus, Romam Iuris conſultiſſimus, & morum affabilitate mirabilis veniens, vtriuſque Signaturæ Referendarius, mox Cameræ Apoſtolicæ Clericus factus, virtutis laude tam clarus euaſit, vt à Clemente digniſſimus reputaretur, qui vniuerſæ Patrimonij Prouinciæ ſumma Prolegati poteſtate præſideret. In eo munere tanta cum prudentia, & auctoritate pręfuit, vt altiori magiſtratu dignus reputatus Eccleſiaſtici exercitus, Ioanne Franciſco Aldobrandino Duce, Generalis Commiſſarius in Pannoniam præfectus ſit. In eo igitur officio, cum ſtrenuè ſe geſſiſſet apud omnes, & præcipue apud Pontificem, incredibilis ei creuit auctoritas. Hinc factum eſt, vt Pontifex optimum quem poterat, ei deferret honorem. Ab ipſo igitur S. R. E. Card. creatus die 27. Martij 1599. D.Viti, & Modeſti Diaconia exornatus, pauloque poſt ex Diacono Presb. factus, ſancti Blaſij de Annlo titulum optauit, & ad varia Vrbis negotia adhibitus fidelem ſemper & Chriſtianæ pietatis zelo plenum Romanæ Eccleſiæ ſuum impendit laborem. Anno 1602. die 18. Martij ad Barenſem nobilem hunc Archiepiſcopatum euectus, ab eodemque Pontifice conſecratus, ſumma Barenſium lætitia 11. Nouembris eiuſdem anni ſolemniter vrbem ingreſſus eſt, in eaque paucos, quoad vixit, menſes, vt narrat Beatillus, populum docendo, verbum

bum Dei ſubditis prædicando, ſacramenta adminiſtrando, Clerum reformando, pupillos, viduas, & pauperes ſumma pecuniæ vi ſubleuando, aliaque pietatis, & Paſtore digna opera agendo, magna cum ſui nominis gloria verſatus eſt, vir ſingularis liberalitatis, virtutiſque Principibus, Chriſtianiſque cæteris hominibus, non magis claritudine ſanguinis, quam pietatis, illibatęque caſtimoniæ laude celebris, ex hac vita mortali in ipſo gloriæ curriculo ereptus, ad æternam, vt ſperamus, tranſijt gloriam, maximo omnium (præcipuè Barenſium) mœrore, Kal. Septemb. ætatis ſuæ 42. ſalutis verò anno 1603. magna à populo, Cleroque Barenſ. cum lachrymis fuerunt illi parata funera cadauer in Metropolitana depoſitum cui ſacras veſtes pretioſas in ornamenta Sacerdotum, vaſa argentea plurima, pecuniaſque non paucas legauerat in patriam paulo poſt à gentilibus ſuis relatum, in Æde ſancti Fridiani humatum, eius ſepulchrum hoc elogio inſignitur

CHRISTO RESVRGENTI

Bonifaſio Bonifaſio Patritio Lucenſi, Vtriuſque Signaturæ Referendario, Cameræ Apoſtolicæ duodecimviro, Prouinciæ Patrimonij Prolegato, exercitus Pontificij in Pannonia Quæſtori ſummo, mox ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali, ac Barenſium Archiepiſcopo, viro religione, integritate, prudentia, liberalitate ſingulari, illibatæ caſtimoniæ fama conſpicuo

Martinus, Stephanus, & Antonius fratres optimo, ac benemerito, in ipſo ætatis flore, medioque gloriæ curſu erepto perpetuis cum lachrymis

P. C.C.C.

Vixit annos xlij. menſe 1. dies xxiv. obijt Kal. Septemb. MDCIII.

70 GALEATIVS Sanuitalis Parmenſis vetuſta nobilitate, & præclaris animi dotibus illuſtris a Clemente VIII. in locum defuncti Card. Bonifaſij Barenſis Archiepiſcopus renunciatus eſt die 8. Febr. anno 1604 Barium ſolemni ritu ingreſſus eſt, 9. Maij eiuſdem anni Pallio in ſua Cathedrali decoratus eſt ex mandato Pontificis ab Iuuenacenſi, & Bitrontinenſi Epiſcopis. Sedit omni laude digniſſimus Præſul annis duobus, nunciumque remiſit factus Apoſtolicæ Cameræ Clericus ſub Paulo V. Deceſſit vero Gregorij XV temporibus, cuius erat magnus Domi Præfectus anno 1622. ſepultus in Eccleſia S. Gregorij, ſarcophago illius hoc legitur cœnotaphium, in quo ſatis eius dignitates, & virtutes recenſentur

D. O. M.

Galeatio Sanuitali ex Aloyſio Sanuitali, & Somalia Fontanelleti Comitibus genito, Barij Archiep. & Cameræ Apoſtolicæ Clerico, cui cum ſummam generis claritudinem ſors, & natura tribuiſſent, ipſe animum virtutibus adeo excoluit, vt de Principatu vtraq; decertarent.

Propterea

à Sixto V. vſque ad Greg. XV. tempora à quo Vaticanæ regēdæ domui præfectus eſt, Pontificum animos obſequio, aulam officio detinuit

Cunctos Ordines ſui adminiſtratione poſſedit, etenim ampliſſimis muneribus perfunctus poſt clariſſimas præfecturas ſanctiſſimè adminiſtratas, Aquas Alteatinas Paulo V. rerum potiente ſumma diligentia, ſummiſque

miſque laboribus longo itinere ad Ianiculi iugum perduxit,
Itaque maiorum rerum ſemper capax, & ſæpius purpuræ deſtinatus,
quo tandem propior eo longinquior per obitum factus ad celſiorem, ſolidioremque apicem euolauit in Cœlum,
ſexto Id. Septemb. an. ætatis lviij. ſalutis MDCXXII.
eo relicto ſui deſiderio, vt quod antea contigerat nemini, Apoſt. Cam. Clerici collegæ optimo publicè parentarint.
Vgo Sanuitalis Comes patruo eximio, & pluribus titulis egregiè merito memoris hoc addictique animi monumentum poſuit anno à partu Deiparæ MDCXLIII.

Ibidem in panimento hæc alia inſcriptio legitur.

D. O. M.

Galeatio Sanuitali Patritio Parmenſi, Barij Archiepiſcopo, Cameræ Apoſt. Clerico, & ſanctiſſ. D. N. Gregorij XV. domus Præfecto, Antoniæq; Sanuitali Aurelij ab armis Senat. Bonon. vxori
Vgo nepos Alexan. Sanuitalis, & Margaritæ Rubeæ Parm. iugalium Fontanelleti Comitum filius, necnon ſuis, & ſibi monumentum poſuit anno ſalutis MDCXXXII.

Mortuus eſt Vgo præclaræ indolis iuuenis, vtriuſque Signaturæ Referendarius anno 1644. hoc quod ſibi parauerat communi monumento conditus fuit.

✠

A

B

71 DECIVS Caraccio[illegible] Rubeus Neapolitanus priſca nobilitate natus ſucceſſit Sanuitali, ad hanc dignitatem vocatus à Paulo V. anno 1616. die 3 Iulij Sedit plus minus annis ſeptem, mortem obijt Romæ anno 161[illegible] die 27. Maij, ibidemque tumulatur vir quidem ob eius eximiam virtutem maiori [illegible] dignus, cuius Præſulatus tempore [illegible] rum tranſlata ſunt è Cœmeterio Priſcillæ Vrbis Romæ celeberrima ſanctorum Martyrum corpora Macarij, Iuſti, & Theophili, ac in Eccleſia Societatis Ieſu ſolemni pompa ſunt collocata; eius etiam tempore, & authoritate Bari Clericorum Seminarium ad normam Concilij Tridentini erectum eſt

C

D

72 ASCANIVS Geſualdus Neapolitanus Decij ex ſorore nepos pari nobilitate, & expectatione die prima Iulij 1613. ex Referendario vtriuſque Signaturæ Barenſis Archiepiſcopus renunciatus eſt à Paulo V. illiuſq; Præſulatus ſolemni pompa inijt poſſeſſionem prima Februarij anni ſequentis, ac diligentiſſime inſtitit veſti-

veſtigia patruelis in pietate colenda. Vix annum attigerat à ſua præfectura, cum ab eodem Paulo miſſus eſt primum in Belgium, deinde in Germaniam Apoſtolicus Nuncius auctus Patriarchali Conſtantinopolitana dignitate. Fid[illegible] operam ſuam eo in munere præſt[illegible], & poſt aliquot annos reuocatus ad propria, gregi ſuo ſollicitus Prouinciale Concilium anno 1628. in Metropo[illegible], pluraque ſancivit de[illegible]eta [illegible] diſciplinam Eccleſiaſticam [illegible] candam pietatemque colendam [illegible] quo ſedente & adiuuante Minimi ac [illegible] Obſeruantiæ Minores Fratres Bari ſtab[illegible]tur. Afeat [illegible] vero poſt quam bene an 25. Barenſem adminiſtraſſet Eccleſiam, mortalitatem expleuit anno 1638.

73 DIDACVS Sc[illegible] Neap[illegible] antiquiſſimæ familiæ nobile germen. Annibale Caſtelli Franchi [illegible]cipe patre natus, nobilioribus diſci[illegible]s in Romano Collegio inſtitutus, aulam ſequ[illegible]tus, vtriuſque Signaturæ Referendarius euaſit, per plures annos deinde varijs perfun[illegible] præfecturis in Eccleſiaſtica ditione laudem [illegible]lit inculpatæ virtutis viri, nitebat enim non modo litteris [illegible] ſed ſingulari humanitate, & in rebus agendis prudentia: quibus virtutibus adlectus Vrbanus VIII. illum Archiepiſcopum Barenſem creauit die 20. Decemb. 1638. quam Eccleſiam, vbique & ſemper pie rexit adhuceque regit cum fama virtutis, cui par eſt longam vitam precari, à quo omnes felicem fauſtamque nobili Eccleſiæ, nobilem adminiſtrationem expectant.

✠

BITECTENSES
EPISCOPI.

BITECTVM nomen retinens medi[illegible] eſt, & exigua [illegible]tas in Barenſi Ducatu, [illegible] ditione Aquauiuorum Hadriæ Ducum poſita, olei, & vini [illegible], habitata famil[illegible]js circa 600 Epiſcopatus huius vrbis antiquus eſt [illegible]es, ac Barenſi Archiepiſcopo [illegible]. Cathedralis Baſilica titulo [illegible] Michaelis Archangeli ſtructura [illegible]ano, [illegible], & orn[illegible]ntis eiuſ[illegible] in ea ad ſacrorum ma[illegible] reti[illegible]. Quatuor dignitati[illegible] ſcilicet Archidiaconatu, Ar[illegible]ratu [illegible]ceratus duo, c[illegible] Canonici, è quibus [illegible] Theologus, alter Pœnitentiarius, h[illegible] Presbyteri & Clerici. Curam animarū [illegible] ciuitatis g[illegible] Archipres[illegible] C[illegible] te[illegible] Capitularis eſt [illegible]o. ducatorum. N[illegible] hac [illegible]itate parochialis Eccleſia præter Cathedra[illegible] Virorum cœnobia erant duo O[illegible] Min[illegible], & tres [illegible] Epiſcopalis menſæ annu[illegible] cētu[illegible] 9[illegible] cuta Papalis monetæ [illegible] in li[illegible] Apo[illegible] flo[illegible] 33. cum dimidio [illegible] con[illegible]ſtat [illegible] Epiſcopi [illegible] in ea floruerunt, hi [illegible] à nobis ſunt ex varijs monumentis [illegible]xp[illegible]ati

1 RAVS, vel RAO Bitectenſis Epiſcopus Lateranenſi Concilio interfuit ſub Alexandro III. ann. 1179.

2 N. Epiſcopus Biteƈtenſis, ad quem ſcribit Innocentius III. vt Card. Legato ab ſe miſſo obediat. Extat exemplum litterarum in regeſt. eiuſdem Pontificis.

3 FRANCISCVS Epiſcopus Biteƈtenſis ad Tarracienſem Eccleſiam tranſlatus per I. Sanƈtorum Coſmæ, & Damiani Cardinalem, confirmatur ab Vrbano IV anno 1262. Kalen. Septemb. epiſt. 215. fol. 116. regeſt. Vatic. Idem fuit etiam Lanellinus Epiſcopus ſub Bonifacio VIII.

4 IOANNES de Colopardo Monachus Ordinis Ciſterciẽſis monaſterij Mormoſolij Velitrenſis diœceſis ab Vrbano IV electus eſt Epiſcopus Biteƈtenſis anno 1263. 3. Kal. Octob. Pontif. 3. ex regeſt. Vatic. ep. 128. fol. 37. cuius initium. *Debitum noſtri requirit officij, &c. Datum Vrbeueteris.* Cuius memoria extat in monumentis eiuſdem Eccleſiæ anno 1279. & apud Bellum in hiſt. Montis-Regalis anno 1279. & in regeſt. Regio Neapol. 1281. Abbatia Mormoſolij, a qua Ioannes ... aſſumptus eſt, nunc eſt ex Commendatariorum iniuria prorſus deleta.

5 MARINVS reperitur huius Eccleſię Epiſcopus anno 1294. vſque ad annum 1300

6 EMANVEL Spinula Ianuenſis anno 1318. & 1326 hanc adminiſtrabat Eccleſiam.

7 IACOBVS Boncorus de ... electus Biteƈtenſis Epiſcopus anno 1328 ſedit ann. 8 obijtque anno 13... Cœmeterium propè Cathedralem ... aliaque pia opera egit.

✠

8 VITVS de Aquauiua nobili gente natus, fuit Epiſcopus Biteƈtenſis, obijt ſub Vrbano V. anno 1369. cuius memoria extat in regeſt. Vat.

9 ANGELVS ciuis, & Canonicus Aquilanus in demortui Viti locum Biteƈtenſis Epiſcopus electus ab Vrbano V. anno 1369. 11. Kalend. Decemb. Pontificatus an. 8 ex regeſt. Vatic. memoratur in ... privilegij Innocentij III. monaſterij ſanƈti Laurentij de Auerſa anno 1371.

10 Fr. ANTONIVS Ord. Minorum Epiſcopus Biteƈtenſis tranſlatus ad Bituntinam Eccleſiam anno 1397. ex lib. oblig. Prælat. ſub Bonifacio IX.

11 Fr. PETRVS de Auerſa Ord. Prædicatorum inſignis Theologus electus eſt Epiſcopus Biteƈtenſis à Bonifacio IX. anno 1399. 2. Id. Maij ex eodem lib. defunƈtus eſt ann. 1422.

12 CAROLVS Anchamonus Epiſcopus Venafranus huc tranſlatus à Martino V anno 1423 die 8. Octob. defunƈtus eſt ſub eodem Pontifice ann. 1432.

13 PETRVS Monachus, & Abbas ſanƈtæ Mariæ de Vallecor. Ord. S. Benedicti Peruſinæ diœceſis Carolo ſucceſſit 5. Id. Septemb. 1432. Nondum Pontifex fuit, quippe qui tantum annum vnum cum dimidio hanc rexit Eccleſiam.

14 FEDERICVS electus 19. Februarij 1434. exceſſit circa finem ann. 1451.

15 LEONARDVS de Iudice nobilis Canonicus Amalphitanus defunƈto Federico

rico præficitur 19. Apr. 1452 Rexit hanc Eccleſiam triginta omnino annos, mortem obijt anno 1482.

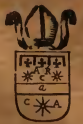
15 SVLPITIVS Aquauiua de Aragonia ex Archipresbytero Bitectenſis Eccleſiæ fit Epiſcopus die 10. Maij 1482. tranſlatus deinde eſt ad Cuperſanen. Eccleſiam die 20. Maij ann. 1483.

16 FRANCISCVS Quartus Barolitanus fit Epiſcopus huius Eccleſiæ ex Abbate Templidonen. Ord. S. Auguſtini die 17. Feb. 1483. obijt 1499.

17 VINCENTIVS Piſtachius nobilis Neapolitanus ex Epiſcopo Cuperſanenſi huc tranſlatus anno 1499. die 3. Nouemb. quam cum annos plurimos adminiſtraſſet, ſenio feſſus, ac tædio ſub Leone X. liberè nuncium remiſit anno 1518. quo Neapoli mortuus eſt, ac ſepultus in Eccleſia S. Hieronymi cum hac breui inſcriptione.

Vincentio Piſtachio Epiſcopo
Bitectenſi Coſmus eiuſdem loci
Epiſcopus
Petrus Antonius, & Franc.
Patruo benemer. poſuere ann.
MDXVIII.

18 COSMVS Piſtachius Neapolitanus Vincentij ſuperioris nepos eo cedente Bitectenſem Epiſcopatum accepit à Leone X. anno 1518. die 14. Maij. Exceſſit anno 1529.

19 LAVRENTIVS Serriſtorus Etruſcus nobilis Florentinus egregiè virtutis adoleſcens à Clemente VII. Bitectenſi Epiſcopatu donatus eſt die 23. Decemb. ann. 1528 liberè deinde quadriennio elapſo, necdum conſecratus eam reſignauit Eccleſiam, quam in adminiſtrationem acceperat, quo vſq; ad an. 27. perueniret: quam deinceps vitam amplexus fuerit, me latet.

20 IOANNES Card. Saluiatus, huius Epiſcopatus adminiſtrator factus eſt à Clemente die 8. Ianuar. 1532. illumque tenuit vſque ad ann. 1539.

21 LVDOVICVS Serriſtorus Florentinus Laurentij propior affinis, nondum vigeſimum ſextum annum attingens cedente Card. Saluiato Bitectenſem Eccleſiam in adminiſtrationem accepit, Id. Martij 1539. elapſoque anno in titulum habuit & munus conſecrationis recepit. Quadraginta tres annos hanc rexit Eccleſiam, eamque libere ceſſit, ſeceſſitq; in patriam, vbi ann. 1552. ſolemni ritu conſecrauit Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Quercia, vt vocant, extra mœnia exædificatam, vt inſcriptio marmorea in ea poſita docet.

D. O. M.

Iulio III. Pont. Max. ac Coſmo
Mediceo Florentiæ Duce II.
hanc Eccleſiam die xxiv. Aprilis MDLII. Dominica in Albis Ludouicus Serriſtorus Bitecti Epiſcopus annua dierum xl.
Indulgentia conſecrauit.
Quod monumentum Sixto V.
P. M. Seren. Ferdinando Mediceo Magno Etruriæ Duce III.
& Alexandro Card. Archiepiſcopo Florentino hoc in lapide poſitum eſt die 15. Aprilis
MDLXXXVIIII.

22 CÆSAR Arena, ſeu Rena Lucenſis erat huius Eccleſiæ Antiſtes ann. 1583. Obijt anno 1599.

23 VALERIVS Mutus Romanus ad hanc ſedem promotus eſt die 5. Apr. ann. 1599. deinde ad Tiphernaten. Eccleſiam tranſlatus anno 1602. de quo vide tom. 1. illius Eccleſiæ Epiſcoporum Catalogum. Fuit hic Tiberij Cardinalis Muti Epiſcopi Viterbienſis germanus frater.

24 BALTASAR Puſterla Romanus Valerio ſucceſſit anno 1603. die 4. Aprilis, mortuus eſt anno 1606.

25 LIVIVS Limatula à Magdalono Caſertanus à Paulo V. obtinuit hunc Epiſcopatum die 13. Martij 1606. ſedit annos quinque.

26 IVLIVS Matthæus Etruſcus è Monte ſancti Sabini vir doctus, & probus, ac ſingulari prudentia ornatus, per viginti, & amplius annos diuerſis diœceſibus Vicarius Generalis inſtitutus, operam ſuam eximiè nauauit, donec intuitu laborum à Paulo V. Pontifice adlectus eſt Epiſcopus anno 1611. Cathedralem ſolemniter dedicauit.

rauit. Obijt anno 1623. Iacet in Eccleſia ſanctæ Claræ, quam vna cum Monialium cœnobio ædificandam curauerat. Scripſit edidítque de Concilio Prouinciali, eiuſq; methodo dum Vicarij munere fungeretur in Archiepiſcopatu Materano.

27 Fr. MICHAEL Maſſerotus Bononienſis Ord. Conuentualium ſancti Franciſci Generalis Mag. olim hæreticæ prauitatis Florentiæ Inquiſitor, ſummus Theologus ab Vrbano VIII. creatus eſt huius Sedis Antiſtes die 24. Feb. 1624. mortalitatem expleuit anno 1630. Aiunt hunc Epiſcopale Palatium penè collapſum reſtauraſſe.

28 SIGISMVNDVS Thadæus nobilis Florentinus Ioannis Cardinalis Bonſij à ſecretis, vir morum ſuauitate, & varia eruditione clarus, Vrbano VIII. mandante Bitectenſis Epiſcopus conſecratus eſt à Fr. Antonio Card. Barbarino, electus fuerat die 8. Ianuarij 1631. poſtquam annos decem in hac egiſſet Eccleſia, ad Caiacenſem tranſlatus eſt 1641.

29 MARCVS ANTONIVS Thomaſius electus die 16. Decemb. an. 1641.

30 FRANCISCVS Caieta Salernitanus electus die 30. Auguſti 1655. per liberam ceſſionem M. Antonij Thomaſij.

BITVNTINI EPISCOPI.

BITVNTVM, vulgo *Bitonto*, ſeu *Botunto*, celebris Peucetię Apuliæ, ſeu Terræ Barij ciuitas eſt Regi Neapolitano immediatè ſubiecta, diues opum, frumenti, vini, olei, amygdalarum, & citrorum feraciſſima; vt trito accolarum prouerbio Botontum, quaſi bonum totum dicatur. Bituntinorum è priſcis ſcriptoribus Plinius meminit inter veteres Geographos. Bituntinus Epiſcopatus antiquus eſt, & Barenſis Metropolis ſuffraganeus; Ædes Epiſcopales longè pulcherrimæ, & Cathedrali Baſilicæ adiunctæ ſunt. Menſę Epiſcopalis annuus cēſus ducatorū 2500. Taxatur autem Epiſcopatus iſte in lib. Cameræ Apoſtolicæ ad florenos 266. Cathedralis verò Baſilica titulo S. Valentini Martyris in medio foro ſita eſt, eleganti, amplaque ſtructura quadruplici ordine columnarum, choro, amboneque marmoreo, organo, muſiuo, & veſtiario, ſacraque omni ſuppellectile egregiè ornata. Hic aſſeruatur brachium ſancti Valentini, cuius feſtus dies agitur 14. Februarij. Sacris in ea miniſtrant Canonici 30. è quibus quinque dignitate eminent. Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, Archipresbyter, duo Cantores, & Magiſter cęremoniarum, quibus accedunt alij Presbyteri, & Clerici vſque ad numerum 150. & hi omnes, ac ſinguli participes ſunt maſſæ communis, & diurnos carlenos pro Miſſis percipiunt, quarum quindecim millia intra anni curriculum ex debito in hac Baſilica celebrari compertum eſt, adeo, vt ſingulis diebus vltra quadraginta Miſſas celebrare Baſilicani teneantur. Eſt autem maſſa Capitularis ferè trium millium aureorum: è Canonicis vnus eſt Pœnitentiarius ex pręſcripto, alter Theologus ad libitum. In hac ciuitate præter Cathedralem ſunt parochiales Eccleſiæ duodecim, quarum ditiſſima trecentos annuos aureos habet, In his ſingulis ſunt fontes baptiſmales, non tamen ſanctiſſima Euchariſtia, quæ ex Cathedrali toti ciuitati miniſtratur. Sunt & aliæ Eccleſiæ dotatæ adeo vt Beneficia, quæ ſunt de iurepatronatus quinque millia ducatorum, quæ ſunt liberę collationis mille ducatorum ſummam efficiant. Sunt præterea virorum cœnobia, vnum Monachorum Oliuetanorum, & ſex Mendicantium. Virginum ſepta duo, laicorum ſodalitia quinque, domus hoſpitalis, & Mons-Pietatis ſeptingentorum aureorum annuo cenſu diues. Ciuitatis familiæ erant ferè quatuor millia, animæ viginti millia, è quibus tredecim millia ad communionem idoneæ. Diœceſis autem extra ciuitatis mœnia nulla eſt: ager enim Bituntinus more prouinciæ nullos habet incolas. Huius Eccleſiæ Præſulum ſeriem elumbem dabimus, pleniorem daturi, ſi nobis hi, ad quos ſpectat, quorum etiam fidem implorauimus, vberiorem materiam ſuppeditaſſent.

1 ANDREANVS Bitun.Epiſ. fuit in Concilio Romano in Baſilica ſancti Petri celebrato à Zaccharia Papa anno Domini 743. cæteri qui in hac Eccleſia floruerunt per trecentorum, & amplius annorum ſpatium deſiderantur.

2 ARNVLPHVS anno 1087. cuius meminit Ioannes Diaconus in hiſtoria tranſlationis ſancti Nicolai Barij apud Baronium tomo 11. Annal. Eccleſ.

3 IOANNES anno 1177. ex monumentis monaſterij ſanctiſſimæ Trinitatis Venuſinæ in compromiſſaria cauſa inter Abbates S. Trinitatis de Caua, & homines oppidi Caſæ venæ; incipit, *In nomine Domini &c. anno* 1177. *Tancredus Comes Licij Domini Ducis filius, Dei gratia magnus Comeſtabilis, & magiſter Iuſtitiarius Apuliæ, & Terræ Laboris,* &c. Idem Ioannes inuenitur ſubſcriptus Concilio Lateranenſi anno 1179. ſub Alexandro III. celebrato.

4 N.... ad quem extat Epiſtola Innocentij III. Papæ, vt quendam Diaconum, alioſque violatores monaſterij S. Mariæ de Ponte Brunduſi diris innodaret & alia eiuſdem Pontificis epiſtola ad Clerum, & milites & Epiſcopum Bituntinum, hortans eos, vt Cardinali Legato Regni Siciliæ auxilium præſtent.

5 N... cuius nomen non exprimitur in regeſt. Apoſt. Epiſcopus Bituntinus tranſlatus ad Melitenſem Eccleſiam ab Innocentio IV. 10. Kal. Maij anno Pontif. 9. ſalutis 1252. vacauit ſedes hæc ſpatio fere duorum annorum.

6 Fr. PANCRATIVS Prior fratrum Prædicatorum de Anagnia per Henricum Barenſem Archiepiſcopum Apoſtolica auctoritate creatus eſt Epiſcopus Bituntinus, & confirmatur ab Innocentio IV. Aſſiſij 2. Id. Aug. Pontif. 11. anno verò Domini 1253. ex regeſtro Vaticano epiſt. 97.

7 THOMAS Epiſcopus Bituntinus transfertur ad Cerueinſem Eccleſiam à Clemente IV. an. 1266. 5. Id. Iunij Pont. 2. ita in regeſtro Vaticano epiſtola 69. fol. 76.

8 PARDVS floruit circa ann. Domini 1280.

A 9 LEVCIVS Coraſius huius Eccleſiæ Pontifex memoratur in regio reg. Neapolitano anno 1283. recepit ſequenti anno Minores fratres intra ciuitatis mœnia locum iiſdem conceſſit Carolus II. Rex, antea vocatum ſanctum Petrum de Caſtelio. Hic à Bonifacio VIII. ex certis cauſis ſuſpenditur ab adminiſtratione ſpiritualium & temporalium ſuæ Eccleſiæ; reſtituitur tamen à Clemente V. cum eſſet Romana Curia apud ſanctum Siricium propè Lugdunum 12. Kal. Martij, Pontif. an. 1. ſalutis an. 1306. obijt anno 1317.

B 10 IOANNES Archidiaconus Hoſtunenſis Eccleſiæ defuncto Leucio à maiori parte capituli electus, à Ioanne XXII. confirmationem accepit reiecta electione alterius Ioannis de Veſtonis Archipresbyteri Eccleſiæ Fogitanæ Troianæ diœc. à minori parte capituli celebrata, an. 1317. 5. Kal. Iulij, Pontif. 1. vt narrat regeſtrũ Vatican. ſubſidium ſoluit Regi Carolo illuſtri an. 1321. in regeſtro Neapolit.

11 STEPHANVS viuebat anno 1346. obijt 1348.

12 ROBERTVS eo ipſo anno 1348. quo ad Epiſcopatum eſt traductus, deſijt eſſe, ita in monumentis eiuſdem Eccleſiæ; eius mentio in regeſtro Vaticano.

C 13 IACOBVS Falconacius Neapolitanus ex Epiſcopo Aquinatenſi ad hanc Eccleſiam tranſlatus 4. Id. Nouemb. anno 1348. defuncto Roberto ex reg. Vaticano epiſt. 214 fol. 119. par. 1. lib. 4. Pontificatus Clementis VI. an. 7.

14 NICOLAVS Epiſcopus Bituntino tranſlatus ad Geocaſtrenſem Eccleſiam ſeu Bellicaſtrenſem 17. Kal. Ianuarij anno 6. Clementis VI. ſalutis 1349. ex regeſtro Vaticano epiſtola 14. fol. 17. parte 1. lib. 3.

15 IOANNES cuius memoria extat in regeſtro Neapolitano an. 1365.

D 16 HENRICVS fuit huius Eccleſiæ Antiſtes temporibus Vrbani VI. Pontificis 1382. eius meminit lib. oblig. Bonifacij IX.

17 IACOBVS ſucceſſor Henrici eodem lib. memoratur.

18 IOANNES viuebat anno 1392. quo ſoluit ſubſidium ſacro Collegio pro ſe, Ioanne, & Iacobo prædeceſſoribus ſuis ex eodem libro.

19 Fr. ANTONIVS Ordinis Minorum epiſcopus Bitectenſis ad hanc eccleſiam transfertur à Bonifacio IX. 4. Id. Maij an. 10. ſalutis 1399. ſucceſſit Ioanni ex eodem lib.

20 PAVLVS de Alfatatis antea Epiſcopus Polinianenſis, ad hanc Bituntinam eccleſiam tranſlatus eſt 18. Kal. Iunij 1424. ſedit in hac ſede annis 32. mortem obijt an. 1457.

A 21 Fr. ANTONIVS de Regio Ord. Prædicatorum, verbi Dei inſignis concionator, egregiuſque Theologus Caliſto III. in paucis charus, ab ipſo, Bituntino Epiſcopatu ornatus eſt 4. Maij 1457. præfuit laudabiliter aliquot annos.

22 ANTONIVS de Vrbino vixit an. 1481.

23 ANDREAS de Paltronibus ſucceſſor Antonij tranſlatus eſt ad Eccleſiam Sutrinam, & Nepeſinam die 5. Nouemb. 1484. Romæ obijt 1489.

24 BAPTISTA natione Aprutinus, patria Marſus, gente Pontina Nepeſinus & Sutrinus Epiſcopus, cum Andrea commutauit, factuſque eſt Bituntinus Epiſcopus
B eadem die 5. Nouemb. 1484. exceſſit an. 1500.

25 Io. BAPTISTA Cardinalis Vrſinus ab Alexandro VI. factus eſt huius eccleſiæ perpetuus adminiſtrator die 12. Iunij 1500. pauló poſt illam reſignauit ad fauorem ſequentis cum regreſſu.

26 Io. BAPTISTA Vrſinus ſucceſſit Card. ſedit annos multos, & die 18. Feb. 1517. eo munere volens abiuit.

27 IVLIVS Card. Medices, ille qui poſt ſummus Pontifex renunciatus, Clemens VII. dictus eſt, hanc Eccleſiam obtinuit 18. Febr. 1517. nouem tantum menſes tenuit, eamque dimiſit cum fauore regreſſus.

28 IACOBVS Vrſinus Romanus electus eſt Bituntinus Epiſcopus die 27. Feb. anno 1517. vltrò ſe abdicauit anno 1530. die 24. Ianuarij.

29 ALEXANDER Card. Farneſius factus adminiſtrator huius Eccleſiæ die 24. Ianuarij 1530. euaſit deinde ſummus Eccleſiæ Pontifex ſub Pauli Tertij nomine.

30 LVPVS vel Lópes de Alarcon Hi-
C ſpanus electus Bituntinus Epiſcopus per ceſſionem Cardinalis Farneſij die 17. Maij 1532. Lupus verò ceſſit commendæ monaſteriorum ſancti Petri de Licuſati, & S. Nazarij Policaſtrenſis & Caputaquenſis diœceſum, quorum erat Abbas commendatarius.

31 SEBASTIANVS Delius è Caſtro Durante Alexandri Cardinalis Farneſij quondam præceptor eandem ſedem adeptus eſt ex ceſſione Card. die 11. Ianuarij 1538. eoque munere functus eſt vſque ad annum 1544. quo Romæ mortalitatem expleuit, ſepultuſq; fuit in Eccleſia
D S.Mariæ Magdalenæ mulierum Conuertitarum.

32 Fr. CORNELIVS Muſſus Placentinus Ord. Minorum Conuentualium S Fran-

Franciſci, nobilibus parentibus natus, concionator ſuæ ætatis florentiſſimus ex Epiſcopo Foropompiiienſi, ac Bertinorij die 27. Octob. anno 1544. ad hanc Bituntinam Eccleſiam tranſlatus eſt; claruit in Concilio Tridentino, cuius eloquentiam non ſemel admirati ſunt Patres. Bitunti poſt reditum à Tridento, Synodum celebrauit, eamq; in lucem edidit. Præfuit huic Eccleſiæ eximiè annos fere triginta, ac Romæ defunctus anno 1574. Id. Ianuarij ſepultus in Eccleſia ſanctorum duodecim Apoſtolorum cum epitaphio, quod leges in 2. noſtro Tomo in Epiſcopis Foropompilij In Cathedrali Bituntina hanc digniſſimo viro marmoream inſcriptionem poſuerunt.

D. O. M.

Cornelio Muſſo Placentino Bituntino Epiſcopo doctrina, ac eloquentia celeberrimo, deque fide Catholica optimè merito, qui cum Epiſcopatum hunc ſeptem, & viginti annos ſumma cum pietate rexiſſet, demum à Pio V. Pontifice Romam accitus ibique ſub Gregorio XIII. ſtudijs, & laboribus confectus ſexageſimo tertio an. ſuæ ætatis ix. ian. obdormiuit in Domino MDLXXIV. Ioſeph Muſſus Archipresbyter Bituntinus familiaris amātiſſ. faciendum curauit.

33 IOANNES Petrus Fortignerrus Piſtorienſis nobili genere natus I. V. D. ex Epiſcopo titulari Cotcytenſi, & ſuffraganeo Eccleſię montis Regalis in Sicilia pro Card. Farneſio Archiepiſcopo, factus eſt Bituntinus Antiſtes die 19. Aprilis 1574. ſedit an. 19. obijt an. 1593. iacet in Cathedrali.

34 FLAMINIVS Pariſius Tolentinas vir quà doctrinarum adiumentis quà alijs animi partibus præſtantiſſimus, Iuris Pontificij in Romano gymnaſio profeſſor egregius, & in Aula ſummæ exiſtimationis à Clemente VIII. die 27. Septembris fuit adlectus Bituntinus Epiſcopus 1593. plura compoſuit, quibus nobile ad omnia oſtēdit ingenium. Bitunti Theatinorum Regularium laudatiſſimos doctoſq; clericos admiſit, ædes D. Nicolai iiſdem liberaliter conceſſit anno 1601. quam deinceps præſule Pallanterio in commodiorem vrbis locum tranſtulerunt, nouamque Eccleſiam exędificarunt eidemque ſancto Nicolao dicarunt. Præfuit Flaminius an. 10 mortuuſque eſt anno 1603.

35 Fr. HIERONYMVS Pallanterius de Caſtro Bononienſi Ord. Minorum Conuentualium, ſacræ Theologiæ in Papienſi, & Patauina Academijs eximius profeſſor, Sixti V. Pont. Max. olim Theologus, alijſque literarijs oneribus egregiè functus, Bituntinus Epiſcopus renunciatus eſt à Clemente VIII. die 10. Septembris 1603. fato functus eſt die 25. Auguſti 1619. annum agens 84. ſenex venerabilis, & de Chriſtiana Republica bene meritus, iacet in Cathedrali, cui diu antea Clerus Bituntinus elogium erexerat hiſce verbis conceptum.

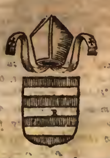
Hieronymo Pallanterio à Caſtro Bononienſi Frāciſcano Conuentuali, viro integerrimo, omniumque ſcientiarum doctrina clariſſimo in ſententijs dicendis facundia, grauitate, ſapientia ſingulari, aſperis, & ſecundis rebus æquè probato, præcipuis ſui inſtituti muneribus tum legendo, tum regendo egregiè functo, Ticini, & Patauij ſumma cum laude publico ſacræ Theologiæ profeſſori, ad ſummos Pontifices, & ſacros purpuratos fratres ſæpius inter miſſarum ſolemnia oratori ornatiſſimo; ſancti Caroli Borromei Cardinalis primum; deinde Cardinalis de Monte alto, qui fuit Sixtus V. Theol. commenſali, Catholicæ religionis egregio aſſertori: ob eas res Clemens VIII. Romæ ad graues de rebus fidei cōtrouerſias componendas vocato, & in Antiſtitem Bituntinum euecto Clerus Bitunt., cuius honori & commodo ſemper ſtuduit, adhuc viuenti gratitudinis ergò poſuit anno ætatis ſuæ lxxviij. ſalutis vero MDCXI.

Memini me in Bibliotheca S.Franciſci Conuentus Bononienſis, vbi Hieronymus, lac pietatis, primum ſumpſerat, elogium legiſſe, quod hic non pigebit referre.

Fr. Hieronymus Pallanterius à Caſtro Bonon. Ord Minorum cum multis maximis ſuæ religionis muneribus tum legendo, tum regendo egregiè functus, Ticinij & Patauij ſumma cum laude publicus ſacræ Theologiæ profeſſor Beati Caroli Borromei Card. primum, deinde Card. de Montealto, qui fuit Sixtus V. Theologus commenſalis à Clemente VIII. Romæ ad graues de rebus fidei cõtrouerſias componendas vocatus, & Epiſcopus Bituntinus creatus.

Bibliothecam hanc, vt huic ſacro cœnobio de ſe optimè merito, aliqua ex parte ſe gratum oſtenderet, & ſtudioſorum commoditati conſuleret, eorumq; precibus inuaretur, compoſita ſuorum librorum ſupellectili adhuc viuens ditauit, & auxit an. ætatis ſuæ lxxij. ſalutis verò MDCVII.

36 IOANNES BAPTISTA Stella Romanus vtriuſque Signaturæ Referendarius ſucceſſit Hieronymo die 13. Nouem. 1619. obijt anno 1621. cum vix annum cum dimidio in ea dignitate expleſſet.

37 FABRITIVS Carrafa Neapolitanus primaria nobilitate, ac virtute clarus, vtriuſque Signaturæ Referendarius ex delectu Gregorij XV. Papæ, huius Eccleſiæ euaſit Epiſcopus die 24. Ianuarij 1622. Academiam Inflammatorum in hac vrbe Bituntina inſtituit: quem ſic alloquitur Ioſeph Silos epigrammatum Centuria 2. epigram. 18.

Quæ Carafa, tuam mentemque, animumque perurit
Gloria, quæ virtus ignea pectus alit,
Doctas illa parit flammas, hinc ferbuit ardens
Pallas, & ingenijs ſubdidit illa faces.
Te Regum ſanguis clarat, teque ordine longo
Fuſa per anguſtos ſtirps generoſa Duces.
Inclyta lux Generis: ſed dum flamma aurea format,
Auſpice te mentes: clarius inde micas.

Obijt 1651. die 9. Martij ſepultus in Cathedrali, vbi ad tumulum extat inſcriptio.

D. O. M.

D. Fabritio Carafa Botunti Epiſcopo à Franciſco Bitecti Marchione, & D. Ioanna de Cardinas ex Monchade Ducibus nato, ac Fabritij Ruborum Comitis IV. Andriæque Ducis I. ex filio nepoti, Cleri, & pacis amantiſſimo, de omnibus optimè merito.

Capitulum & Clerus grati animi ergò hunc tumulum poſuerunt. Anno Domini MDCLI. obitus ſui die 9. Martij, Præſulatus vero xxix. ætatis ſuæ LXVI.

Defuncto Fabritio, Innocẽtius X. Franciſcum Torres Lucenſem, Epiſcopum Bituntinum nominauit; ſed ille in patria morte præuentus onus ſubire non potuit.

38 ALEXANDER Creſcentius Romanus, Petri Pauli Card. Creſcentij nepos, Ioannis Baptiſtæ, & Annæ Maximæ filius, Regularis Clericus, Sommaſchæ Congregationis, vir omni laude digniſſimus; ac varia litteratura apprime eruditus, antea Epiſcopus Termulanus, mox Orthonę, & Camplenſis, ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt die 26. Auguſti 1652. cum abſens eſſet, ac Taurini apud Sabaudiæ Ducem

Inno-

Innocentij X. Pont. Max. Nuncij munere fungeretur. Poſſeſſionem adeptus eſt per Procuratorem die 6. Octob. 1653. Viuit optimus Præſul, diuque viuat Bituntinæ Eccleſiæ decus, & ornamentum futurus.

1668 reſignando [illegible] anno 1662 [illegible] Antonius Gatheus [illegible] 1673

CATHARENSES
EPISCOPI.

Catharum maritima Dalmatiæ vrbs, munitiſſima, ſub ditione Venetorum cum portu tutiſſimo, atque ampliſſimo, & Arce, Turcarum faucibus oppoſita, qui finitima habet Caſtrum Riſanum, vnde proximus ſinus nomen apud veteres obtinuit, longitudine xviii. millium paſſuum, & Turcæ in ipſis faucibus ſinus; aliam Arcem Caſtrum-Nouum dictam; eſt autē Catharum quoddam quaſi antemurale Italiæ, & vna ex parte Adriatico mari alluitur, reliquis continenti iungitur, diſtatque ab vrbe Venetiarum milliaribus quingentis, ab Epidauro triginta. Antiquus Epiſcopatus Catharenſis eſt, olim Raguſino, mox Antibarenſi, nunc Barenſi Archiepiſcopatui (idque decreto Romani Pontificis) eſt ſuffraganeus. Cathedralis Baſilica S. Triphoui martyri dicata eſt, vbi eius caput aſſeruatur, quod argenteo loculo incluſum quotannis die natali ipſius per vrbem ſolemniter maxima cum populi deuotione, ac frequentia ciuium fertur. Duabus dignitatibus nobilitatur, ſcilicet Archidiaconatu, & Archipresbyteratu cum duodecim Canonicis, alijſque minoris Ordinis Clericis. Deſtituitur verò præbenda Theologali, atque Pœnitentiali. In ciuitate, Miſſæ ritu lingua Latina celebrantur, ſed diebus feſtiuis adhibetur interpretatio Epiſtolæ, & Euangelij lingua Illyrica, quæ interpretatio alta voce populo canitur. Parochiales Eccleſiæ præter Cathedralem nullæ; nam curam animarum per totam ciuitatem Canonici exercent. Vna tantum eſt in ea, Collegiata Eccleſia. Virorum monaſteria quatuor, duo Sanctimonialium, ſodalitia laicorū quinque, xenodochia duo. Diœceſis peranguſta eſt, hāc partim Turcæ occupant, pars reliqua pagos decem, & ſeptem continet, in quibus tot Parochiales ſunt, quarum aliquæ Græcorum ritum, & cum erroribus ſectantur, Primatum Romani Pontificis, ignem Purgatorij, Spiritus ſancti à Filio proceſſionem cum illis negant, Ordines ab EpiſcopisRaſcianorum pretio ſumunt. In ciuitate, & diœceſi animæ 5000. cenſentur. Menſę Epiſcopalis redditus tenuiſſimi centum aureorum; taxatur verò hæc Eccleſia in lib. Apoſtolicis florenis 33. cum dimidio. Huius Sedis Epiſcopi pauci qui ſequuntur, ſunt à nobis obſeruati.

1 N. . . . cuius nomen non habemus, primus eſt Catharenſis Epiſcopus ex iis, qui ad noſtram notitiam peruenerunt, qui ànnò Chriſti 1030. cum ad Concilium ab Archiepiſcopo Spalatrenſi conuocatum cum alijs Epiſcopis properaret, orta validiſſima tempeſtate à mari abſorptus eſt, tunc enim Catharenſis Epiſcopatus, nouæ Antibarenſis Metropolis factus eſt ſuffraganeus, rem narrat Thomas Archidiaconus Spalatrenſis in Chron. Salonitanæ Eccleſiæ m. ſ. *Dogalis* (inquit) *Archiepiſcopus natione Spalaten. Anno Dom.* 1030. *temporibus Principum prædictorum conuocati ſunt omnes ſuffraganei Dalmatiæ ad Synodum Prouincialium, quæ celebranda erat in Eccleſia Spalaten. Epiſcopis autem ſuperioris Dalmatiæ viſum eſt, quod commodius poſſent iter ſuum peragere, ſi omnes ē uno nauigio ducerentur. Tunc præparata naui ex condito acceſſerunt ad portum, & imponentes, quæ erant nauigantibus neceſſaria: omnes ferè Epiſcopi eandem nauim conſcenderunt, videlicet Catharenſis, Antibāren. Dolanen. & Suacen. Cum autem circa Inſulas ventis impellerentur non multum aduerſis, ecce ſubito tempeſtatis turbo medijs fluctibus toto ſe fragore immerſit: ſtatimque attoniti nautæ confuſis clamoribus ad armamenta velarum manus accurrunt apponere; omittentes vela deponere, anchoras proijcere, ne nauis in aſperrima loca, quibus iam erat proximi, illideretur antequā poſſent quicquam*

conſultè agere, confeſtim nauis arrepta in ſiccum tota illiſa eſt: intumeſcentibuſque procellis minutatim quaſſata eſt, & confracta, ſicque diuino iudicio miſerabiles Epiſcopi, & omnes, qui cum eis erant periere. Tunc ciues prædictarum vrbium miſſa relatione ad Summum Pontificem nunciauerunt de naufragio Epiſcoporum ſuorum, ſuppliciter poſtulantes eximi à ſubiectione Eccleſiæ Spalaten. *ſatis probabiliter prætendentes occaſionem, quia periculoſum illis erat tam remotam Eccleſiam viſitare. Quamobrem Romanus Pontifex annuit petitioni eorum, omneſque Epiſcopos à Raguſio ſuperius abſoluit à vinculo, quo tenebantur antiquæ Metropoli* Salonitanæ, *ſtatimque nouam Metropolim in ciuitate Antibarenſi, & omnes Epiſcopatus prædictos ei ſubiecit.* Hæc ille.

Cæterum poſt hunc ſubmerſum Epiſcopum centum quinquaginta annorum ſpatio huius Eccleſiæ Epiſcopi deſiderantur.

2 MARIVS Catharenſis Epiſcopus interfuit Concilio Lateranenſi ſub Alexandro Tertio celebrato anno 1179. ſubſcripſitque ſe poſt Raynaldum Barenſem Archiepiſcopum tunc ſuum Metropolitanum, poſt hunc etiam Catharenſis Eccleſiæ Antiſtites plures deſiderantur.

3 DOMPINVS huius Eccleſiæ Pontifex obijt ſub Ioanne XXII. anno 1328.

4 BERGIVS ſucceſſit Dompino ex Canonico Cathed. electus à Ioanne XXII. die 6. Idus Septemb. 1328. ex regeſt. Vat. aun. 13.

5 THOMAS Epiſcopus Dulcinenſis huc tranſlatus 15. Kalend. Septemb. anno 1333.

6 BARTHOLOMÆVS huius Eccleſiæ Epiſcopus transfertur ad Epiſcopatum Traguricuſem ann. 1350.

7 ADAM Epiſcopus Alben. in Dalmatia tranſlatus ad Catharenſem 9. Kalend. Aug. ann. 1350. ex regeſt. Vatic. ep. 21. fol. 24. obijt anno 1352.

8 Fr. DVYNO Ord. Minorum Epiſcopus Reſinenſis huc tranſlatus 6. Kalen. Nouemb. 1353.

9 ANTONIVS de Bitonto, cuius mẽtio extat in lib. ſolut. Prælat. ſub Alexandro V. anno 1410. die 10. Febr.

10 Fr. RAYMVNDVS de Vitetbo Ord. Minorum eligitur per obitum Antonij anno 1421. 15. Aug. ex eodem lib.

11 SECVNDVS Epiſcopus N. tranſlatus ad hanc Catharenſem Eccleſiam die prima Iunij 1425.

12 MARINVS Contareuus Venetus electus die 24. Iulij ann. 1430. tranſlatus deinde eſt ad Taruiſinam Eccleſiam 1454. de quo ibi tom. 5.

13 BERNARDVS Venetus electus 7. Ianuarij 1454. ex Canonico Paduano, mortuus eſt anno 1457. ad quem ſcribit Maffiolus Valareſſus Iadettinus Archiepiſcopus de ſua promotione congratulatus.

14 ANGELVS Faſolus nobilis Venetus Canonicus Patauinus poſt Bernardum euaſit Epiſcopus Catharenſis die 16. Febr. 1457. ſedit an. 2. eoque munere libens volens abiuit, deinde factus eſt Epiſcopus Feltrenſis, de quo vide tom. 5. in Epiſcopis eius vrbis: huic etiam Catharenſem ſedem ineunti congratulatus eſt Valeraſſus idem Iadcrenſis Archiepiſcopus luculenta epiſtola.

15 MARCVS electus die 5. Decemb. 1459.

16 TRIPHONVS Biſantius huius Eccleſiæ Epiſcopus ann. 1524. die 8. Iulij ſibi coadiutorem acciuit cum futura ſpe ſucceſſionis Lucam Biſantium nepotem, vt in Actis Conſiſt. liquet.

17 LVCAS Biſantius prædictus ex coadiutore ſucceſſit ſub Clemente VII. Pontifice, poſt quadraginta annorum curriculum ſenio feſſus, liberè oneri, & honori ceſſit ſub Pio IV. ann. 1565. 12. Octob.

18 PAVLVS Biſantius electus Epiſcopus Catharenſis in locum Lucæ die 12. Octob. 1565. ſedit ferè ann. 10. eoque munere ſe abſoluit anno 1578. 21. Nouemb.

19 Fr. FRANCISCVS Ord. Minorum Conuentualium in locum Pauli adlectus eſt huius

huius Eccleſiæ Antiſtes à Gregorio XIII. ann, 1578. die 21. Nouemb.

20 HIERONYMVS viuebat Clementis VIII. temporibus, ſub quo obijt 1602.

21 Fr. ANGELVS Ranucius Venetus Ord. Prædicatorum ann. 1602. electus deinde tranſlatus ad Clodienſem Eccleſiam die 13. Aug. 1611.

22 Fr. HIERONYMVS Ruſca Ord. Prædicatorum electus die 5. Decemb. 1611. ſedit ann. 9. vltroque ſe abdicauit.

23 IOSEPH Pamphilus electus die 13. Maij 1620.

24 IACOBVS obijt anno 1622.

25 VINCENTIVS Bucchius nobilis Catharenſis ex Canonico Cathedralis fit Epiſcopus die 14. Nouemb. 1622. Gregorio XV. ſedente. Obijt ſub Alexandro VII.

26 IO. ANTONIVS Zborouatius ciuis & Archipresbyter Traguriensis electus die 24. Iulij 1656.

CONVERSANI, SEV CVPERSANI EPISCOPI.

CVPERSANVM, ſeu Conuerſanum, vulgo *Conuerſano* mediterranea Peucetiæ, ſeu Terræ Barij ciuitas eſt vetuſta, quadringentis ſupra mille familijs habitata, fortis admodum, in excelſo colle ſita Aquæuiuæ familiæ nobiliſſimæ titulo Comitatus ſubiecta, vini, oleique feraciſſimæ, abeſt à Bario Metropoli milliaribus viginti. Ad Euangelij lucem oculos aperuiſſe prædicantibus ijs, qui ab Apoſtolis illam acceperant omnino fatendum eſt: cuius Epiſcopatus vetuſtiſſimus ante annum ſalutis 480. inſtitutus ſucceſſu temporis Barenſis Archiepiſcopi factus eſt ſuffraganeus. Eccleſia Cathedralis Beatiſſimæ Virgini Mariæ conſecrata antiquæ ſtructuræ multis opibus, tum ſacris, tum prophanis à Regibus, Principibuſq;

A olim amplificata fuit: ſacris in ea miniſtrantium numerus non ſuperat 80. è quorum numero Canonici duodecim, & in his quatuor dignitate eminent, Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, Archipresbyter, & Cantores, ſeu Primicerij duo. Animarum cura totius ciuitatis ab vno ex ipſis exercetur, & præter ipſam Cathedralem Parochiales Eccleſiæ nullæ ſunt, virorum cœnobia in ciuitate, & ſuburbijs tria, xenodochium vnum, ſodalitia laicorum quatuor, & Sanctimonialium monaſteria tria, quorum vnum vetuſtiſſimum ſub Diui Benedicti titulo à ſancto Mauro eiuſdem Benedicti diſcipulo in Monachorum vſum conſtructum, nunc Monialium Or-

B dinis Ciſtercienſis, Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectum multis opibus, ac magnis priuilegijs celeberrimum, cui ferè in tota Italia aliud ſimile non reperiatur, adeoque à iuriſdictione Epiſcopi Cuperſani Ordinarij exemptum, vt Abbatiſſa, quę vſum baculi Abbatialis habet in eodem monaſterio, ac in oppido Caſtellanæ ſuæ diœceſis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem per ſuos Vicarios in Clericis, & laicis, tam ſpiritualibus, quam in temporalibus exerceat, ac beneficia omnia conferat: eſt enim hoc cœnobium Regni Neapolitani maximum ornamentum, regularis diſciplinæ, nobiliumque ſacrarum virginum Semina-

C rium, cuius meminit Lambertinus tract. de Iurepatronatus in 5. art. 5. de quo infra latius agemus: Alterum virginum cœnobium ſanctæ Catharinæ ſub regula S. Eliſabeth Pannonię Reginæ, hoc condidit Beatrix de Guenara Rocchæ Princeps religioſiſſima: tertium virginum monaſterium ſanctæ Claræ, de quo, deque alijs Cuperſanis pijs locis loquitur Franciſcus Iulianus lib. 4. ſuæ hiſtoriæ m. ſ. Diœceſis Cuperſanenſis perangusta eſt, duobus enim tantum oppidis conſtat, ea verò ſunt Nuſium duodecimo à ciuitate milliario mille domibus habitatum, in quo Collegiata, & Clerus Canonicorum 21. pluriumque Presbyterorum, ac Clericorum numeroſa, Cœnobia virorum duo, ſub ditione tem-

D porali Aquauiui Comitis Cuperſani. Alterum oppidum eſt Turrium ſexto à Cuperſano milliario, habitatum familijs 700. in quo Clerus ſatis decens cum ſuo Archipresbytero matricem Eccleſiam exornat, vnum virorum monaſterium. Cenſebantur olim in hac diœceſi duo alia oppida, Putaneani, quod Prior Ord. Hieroſolymitani loci Dominus ab Epiſcopi iuriſdictione ſubtraxit, & Rutilianum, quod anno 1560. Sede Cuperſanen. vacante ſe liberum dixit, & Archipresbyter pro exempto ſe geſſit, nunc in ordinem eſt reductus. Porrò in hac diœceſi nullæ ſunt Eccleſiæ Parochialis, ſed omnis populus diœceſanus à Cathedrali, & Collegiatis ſacra petit.

tit. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus ducatorum Regni 1400. olim opuléctior,cum Putaneanum oppidum vtroque iure Epiſcopus obtineret à Hieroſolymitanis Equitibus occupatum: taxa eius in lib.Cameræ Apoſtolicæ ad florenos 53. aſcendit. Epiſcopi qui hanc Eccleſiam aliquando adminiſtrarunt ſequentes ſunt.

1 SIMPLICIVS Cuperſanenſis Epiſcopus ſub Felice Papa interfuit Romano Concilio celebrato anno ſalutis 487. Obijt 492. de quo hæc memoria vetuſta aſſeruari dicitur in Archiuio ciuitatis Cuperſanæ à Franciſco Iuliano Conuerſanenſi ſua in hiſtoria relata.

Anno Chriſti 491.Simplicius Cuperſanenſis Primicerius, dein Felice Pontifice Romano Epiſcopus in Aphrica, cum Sinibaldo Giſulpho, & Petrarcha Diaconis ſuis ad repellendum Paeberinorum hæreſim adEpiſcopos Africanos ſubdelegatus in Tirigintana vrbe applicans Bremi Vvandolorum Ducis, qui pro Enrico Rege vrbem inuaſerat, modeſtia, ſimplicitate quibus maximè pollebat virtutibus gratiam conſequutus Bremum, & Vaifridam coniugem, & gnatos ſuos Hippicondam, & Aſargem, & gratam Alfridum rudimentis Catholicæ fidei edocuit, ſocijs coepiſcopis à Vvandalis trucidatis: Simplicium tunc chiragra correptum Bremus clam nauigio ad Metaponti oram tranſmiſit, qui in littore ſacellum D.Silueſtro dicauit memoria illius die feſto ſanctiſſimi Pontificis: ab Hierachienſibus finitimis populis lętanter excipitur, ad ouile ſuum rediens Paſtor bonus biennio ſuperuixit. Diui Silueſtri ſacellum propè Gryptam Eccleſię matricis, quatuor Deiparæ Mariæ Virginis proprijs ſumptibus ædificari curauit in ſua diœceſi. In Moſtella Griſeti ad Ortum ſolis, in loco Caſtelli ad Occaſum, vbi fons in palude ad Boream, & propè S. Mar. . .. . ad Meridianum, vbi à Clero, & populo exceptus Cuperſanenſi ſexto Id.Ianuarij, maximo imbre è cęlo cadente, & à Clero indumentis, quæ geſtabant tectus anno 492. Natalis Domini noſtri Ieſu Chriſti, Gelaſij Romani Epiſcopi anno primo in pace obdormiuit in Crypta ſepultus.

A Hactenus memoria, quæ mihi valdè ſuſpecta videtur, & fortè commentitia, vel corrupta; cum in ea, aliqua ſint appoſita, quæ cum veritate eſſe non poſſunt, Gelaſius primus Papa electus eſt anno ſal. 492. die 2. Martij; in ea notula habetur Simplicius obijſſe ſexto Idus Ianuarij anno à Natiuitate Domini 492. Gelaſij Primi Papæ anno primo, qui nondum Summus Eccleſiæ Pontifex fuerat ordinatus

2 HILARIVS Epiſcopus Cuperſanus Romanæ ſynodo tertiæ ſub Symmacho Papa interfuit anno 501. Poſt hunc edax tempus Epiſcoporum nomina, actaque per quingentos, & amplius annos obliuioni mandanit, nec prorſus vlla res,vllaue monumenta ad huius Eccleſiæ dignita-

B tem pertinentia ſuperfuerunt. Ferunt tamen paulo poſt Hilarij Pontificatum ſanctum Maurum Diui Benedicti diſcipulum in hac ciuitate cōdidiſſe cœnobium, quod extat ſub Diui Benedicti nomine, Monialium nunc Ord. Ciſtercienſis nobile ſeptū, cuius Templum, ac turrim ſacram cum anno 1085.Goffredus Normannus Tancredi primi filius inclytus Cuperſanenſis Comes penè à fundamentis ædificaſſet, redditibus, ac bonis auxiſſet, & inter cætera eidem feudali iure oppidum Caſtellanæ, Saſſani, Bignetti, & Liſignani loca donaſſet, in quibus Monachi primum Benedictini, Moniales deinde Ciſtercienſes iuriſ-

C dictionem quaſi Epiſcopalem exercuerunt, ideoque multi animum induxerant, vt crederent Goffredum Comitem tanti cœnobij conditorem fuiſſe: at multo ante Goffredi tempora id accidiſſe docet Leonis Tertij Pontificis priuilegium ſcriptum anno ſalutis 815. ad fauorem Euſtaſij eiuſdem cœnobij Abbatis, quod cum multa alia de hoc cœnobio exponat huc afferre conſilium fuit ex authentico exemplari.

Leo Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilecto Dei filio Euſtaſio Abbati electo monaſte-

D *rij ſancti Benedicti de Cuperſano ad ſanctam Sedem nullo medio pertinentis ſalutem, & in regulari vita perfectionem.*

Apoſtolicæ Sedis adminiſtrationi, cui licet indigne deſeruimus, omniumqꝫ Eccleſiarum cura nobis, & ſollicitudo viget, vt illarum prouiſioni præcipua nos conuenit affectione intendere, quæ ad Romanam ſpectare Eccleſiam dignoſcuntur. Nuper per Dorotheum Subdiaconum, & Monachum nos humili prece ſupplicaſti iſtud monaſterium, in quo olim quadraginta Monachi Deo famulabantur ob Saracenorum impietatem in Italia confluentium, & Principum Græcorum ſchiſma poſt dilecti filij Theophylacti prædeceſſoris tui in præfato monaſterio Abbatis obitum

tum adeo deſtitutum reperiebatur, vt Monachorum, qui in eo poſt illius Regionis deuaſtationem ſuperfuerint, neque maior, neque ſanior eſſet pars pro ſucceſſore eligendo. Conſilio tandem Caufridi dilecti in Chriſto filij Abbatis ſacri cœnobij ſancti Benedicti de Bario cum ad Vrbem tūc non eſſet tutus acceſſus, aliqui ſui monaſterij Monachi; atque pars Monachorum Prioratus Sanct. . . . de Portu aſpero nuncupati de Monopoli, quos de veſtro gremio reputamus in ſpiritu Paracleti chariſmate congregati 12. Kalen. Maij te dilectum filium Euſtaſium elegere. Quare Nos, & hanc ſanctam Sedem certiores feciſti, humiliter petens eandem electionem de benignitate Apoſtolica confirmare dignaremur. Nos precibus tuis benignè annuentes, te præfatum Euſtaſium canonice electū in Abbatem pręfati monaſterij, quod Cuperſani ſitum eſt auctoritate Apoſtolica confirmamus, & ſtabilimus cum omnibus honoribus, redditibus ipſius monaſterij, & iuriſdictionibus ſuis, prædeceſſoribuſque tuis hactenus per hanc ſedem ſanctam indultis, monentes, vt dum in eo præfueris vigilantia, doctrina, morumque probitate, ſubditos, cæteroſque antecellas, eoſque in charitate moneas, corrigas, & exemplo ædifices. Scire enim debes Religioſis viris in hoc ſancto famulatu, dum præſunt, non in ſe Ordinis poteſtatem, aut dignitatis ſuæ Paſtoritiæ, ſed æqualitatem conditionis oſtendere, conuenire: nec talem te oſtentare, hominibuſque præeſſe: & recordare, quod antiqui Patres noſtri, non tam Reges hominum, quam Paſtores pecudum fuere. Specula luciðiſſima Eccleſiæ ſunt hi, qui in locis regiminis poſiti appareut primi in ſubeundis Eccleſiaſticis muneribus, vt eorum exemplo lætantes ſubditi ſubeant ipſorum iniuncta miniſteria, & obſequium præſtent dilectione iucundum. Subiunxit etiam Dorotheus tui cœnobij, ac totius Conuentus nomine, quod non ſine huius ſanctæ Sedis, & noſtri . . . poſt exactos Longobardos, contentiones non paruæ ortæ ſint propter Patrimonij Eccleſiarum inuaſionem à Potentioribuſque Regionis, & militibus facinus perpetratum, & quod inclementia Saracenorum, & Græcorum impietate in eſſe remanſerat, relictūm conterraneorum fœda auaritia, iniuſtaq; hoſtilitas vſurpauit, iuris, & pietatis tramite prætermiſſo, namque ius belli, quod vocitant, tanquam prophanum ab Eccleſia Chriſtiana depellitur, idcirco ſtudio tuo ad antiquam poſſeſſionem placidè retrahere coneris, iſtique ſacro cœnobio reſtitui curabis vigente in omnibus partibus Italiæ pijſſimi dilecti filij Principis Regis Francorum ſanctione, vt Comites, Iudices quoque iſthic Stratigo, & Cathapani abſque figura Iudicij ad Eccleſias res Eccleſiarum reuertantur. Præcipientes Nos modo quod arma hoſtilia conquieſcunt, ne Monachi ad iurgia ſecularia accedant, nec quæſtiones inconſultò moueant, aut ad inſtar audaciæ militaris in elationem propter libertatem incidant. Abſurdum videtur apud Relig. S. Benedicti Eccleſiaſticā libertatē in licentiā temerariam diſformari, ne miniſteria Monachorum contemni à prauis hominibus videantur. Sed quicquid quęrendum, vel reſpondendum præfato veſtro monaſterio ſit, per aduocatorem hoc facere ne obliuiſcare, & ſi res Eccleſiarum à Græcis Principibus in Oriente, & in aliquibus in Italia ditionibus Græcanici Imperij Saracenorum appulſu impiè deuaſtata reperitur, lætamur in Domino, quod citò ad omnia redintegrentur. Si quis autem poſt præfatam Regis Francorum pijſſimi ſanctionem aduerſus illud monaſterium Cuperſauen. ſe putet habere querelam, & apud te tanquam Abbatem, vel Monachos litem ſuam decidere, aut deſerre noluerit, volumus, & ſtatuimus vt ante Nos, aut Legatos noſtros querimonia deferatur quo . . . iudicij ſine perſonarum acceptione ſua cuique iuſtitia Deo auctore ſeruetur. Præterea omnes libertates, immunitateſue prædicti monaſterij, necnon libertates Epiſcoporum, & exemptiones ſęcularium ab dil. fil. Imperatoribus, & alijs fidelibus pręmemoratis ſacro cœnobio, totique Conuentui illius indultis, quorum diplomatum à veſana hoſtium rabie ſanctæ Eccleſiæ Romanæ perduellium cremata maior pars fuiſſe ſubdictus Dorotheus nobis retulit, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & indulgemus, præcipientes, vt præſentium ſeriem à dilecto in Chriſto fratre noſtro Bibliothecario in Regeſtris referri: ea omnia, confirmationemque ipſam præſentis ſcripti patrocinio communimus. Si quæ ergo in futurū Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona hanc noſtram confirmationis, & conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertiòue commonita, niſi rebus ſuis congrua ſatisfactione proſpexerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reāque diuino iudicio ſe exiſtere de perpetua iniquitate cognoſcat, & à ſanctiſſimo corpore, & ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti repellatur. Amen. Amen. Amen.

Dat. Romæ in monaſterio ſancti Anaſtaſij per manus Ioannis Bibliothecarij, & Card. noſtræ Romanæ Eccleſiæ vij. Kal. Decemb. Anno Domini DCCCXV. Indict. viiij. Pontif. vero D. Leonis diuina Prouidentia Papæ III. anno xx.

Nicolaus Presbyt. S.R.E. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.

Buſta-

Euſtachius tit. S. Praxedis Presbyter Card.
S.
Theophylactus S.R.E. Card.
Stephanus S.R.E. tit. S. Marci.
Bonifacius Card. tit. S.
Ioannes S.R.E. Bibliothecarius.

Datum eſt priuilegium hocce, vt vides, apud monaſterium noſtrum ſancti Anaſtaſij, quod hodie extat ſub titulo ſanctorum Vincentij, & Anaſtaſij ad Aquas Saluias, ſeu ad tres Fontes Ord. Ciſtercienſis, nec mirum videbitur, ſi Leo Pontifex aliquando monaſterio ipſum incoluiſſet, qui cum Carolo magno Imperatore paulo antea illud inſigni donatione eximiè exornarat, de qua in primo noſtro tomo, & multa alia eiuſdem monaſterij monumenta retulimus, dum de Epiſcopis Oſtienſibus ſermonem haberemus. Cæterum de cœnobio S. Benedicti, cui priuilegium conceſſit Leo, infra latius agemus.

3 LEO Epiſcopus Cuperſanus, & maior Iudex anno 1088. Hic ſpiritualem iuriſdictionem caſtri Puteneani inſtante Goffrido inclyto Cuperſani Comite dono dedit monaſterio S. Stephani Ord. ſancti Benedicti ciuitatis Monopolis, pro qua donatione titulo deuotionis aliquas argenti marchas receperat.

4 SAXO Epiſcopus Cuperſanus, cuius clara memoria extat anno 1110. eoque forte Epiſcopo Paſchalis II. Pontifex Vincentio Abbati ſancti Benedicti Cuperſanenſis priuilegium dedit, ac cœnobium ſub Apoſtolicæ ſedis tuitione recepit, cuius autographum aſſeruatur in Archiuio eiuſdem cœnobij, & hic ego, quo certius conſeruetur, exemplum ab eodem lubentiſſimè hoc tenore inſero.

Paſchalis ſeruus ſeruorum Dei. Dilecto filio Vincentio Abbati venerabilis monaſterij ſancti Benedicti, quod in ciuitate Cuperſani ſitum eſt, eiuſque ſucceſſoribus regulariter ſucceſſuris in perpetuum.

Piæ poſtulatio voluntatis affectu debet proſequenti adimpleri, quatenus, & deuotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & vtilitas poſtulata indubitanter vires aſſumat, quia dilectio tua ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens, eius tuitionem deuotione debita requiſiuit, Nos ſupplicationi tuæ clementer annuimus, & B. Benedicti Cuperſanenſe monaſterium, cui Deo auctore præſides, ſub tutela Apoſtolicæ Sedis excipimus. Præſentis igitur priuilegij pagina Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, vt vniuerſa, quæ idem monaſterium in præſenti tertia Indictione legitimè poſſidet, ſiue in futurum iuſtè, atque canonicè poterit adipiſci firma tibi, tuiſque ſucceſ-

A ſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat eandem Eccleſiam temere perturbare, aut poſſeſſionem auferre, vel ablatam retinere, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum ſuſtentatione, vel gubernatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc eius loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus tibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violētia proponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum pars conſilij ſanioris, vel de ſuo, vel de alieno ſi oportuerit collegio ſecundum Dei timorem Beati Benedicti Regulam elegerint. Chriſma, Oleum ſanctum, con-
B ſecrationes Altarium, ſiue Baſilicarum, Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros fuerint Ordines promouendi ab ipſo, in cuius diœceſi eſtis accipiatis, ſiquidem gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis, & ſine prauitate voluerit exhibere, alioquin liceat vobis Catholicum, quem malueritis adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationem, & ſacramenta ſuſcipere, qui Apoſtolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ poſtulantur indulgeat. Porrò nec Epiſcopo, nec Epiſcopi miniſtris facultas ſit nouas quaſlibet exactiones ipſi loco indicere, aut grauamen inferre, aut in Abbatem loci ſine Apoſtolicæ Sedis cenſura manum depoſitionis extendere. Inditium autem perceptæ à Romana Eccleſia protectionis dimidiam auri vnciam quotannis Lateranenſi Palatio perſoluetis. Si quis igitur in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Stratigo, aut Iudex, Eccleſiaſtica quælibet, ſæcularisue perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentauerit, ſecundo, tertioue commonita, ſi non ſatiſfactione congrua emendauerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo
D corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iuſta ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Paſchalis Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Datum Beneuenti per manum Ioannis S.R.E. Cardinalis, & Bibliothecarij, Idibus Iulij, Indict. 3. Incarnationis Dominicæ, anno 1110. *Pontificatus autem Domni Paſchalis II. anno* 11.

RO-

5 ROGERIVS Cuperſanus Epiſcopus anno 1145. donationem Leonis prædeceſſoris factam Abbati ſancti Stephani de Puteneano cum conſenſu Cleri ſui confirmauit.

6 Leo huius nominis ſecundus Cuperſanæ Eccleſiæ Epiſcopus fuit anno 1153. hunc eodem anno reuocaſſe Puteneani donationem ab alio Leone factam docet publicum documentum, quo habetur, presbyteros ſancti Blaſij ab ipſo inſtitutos iuramentum fidelitatis eidem Leoni præſtitiſſe. Eius item mentio habetur in monumentis eiuſdem Eccleſię anno 1165.

7 CASIVS vel CAHISIVS huius Eccleſiæ Pontifex anno 1179. inter Romani Concilij Patres adnumeratus eſt, cui & ſubſcripſit. Hic diris deuouit Abbatem ſancti Stephani, qui in carceres truſerat Archipresbyterum anno præſulatus ſui tertio, ad cuius fauorem Raynaldus Archiepiſcopus Barenſis Apoſtolicus delegatus ſententiam tulit, decreuitque Rutilianam parochiam ad Epiſcopatum Cuperſanenſem ſpectare ſub datum Bari anno 1180. Ianuario menſe Ind. 13. Pontif. Alexandri III. anno vigeſimo.

8 GVILLELMVS vixit temporibus Guillelmi Apuliæ ducis anno 1190. ex documento, vbi Boemundus & Baldus Primicerii Cuperſanenſis eccleſiæ tres fuerunt. Quo ſedente Cæleſtinus III. hoc cudit diploma ad fauorem monaſterij ſancti Benedicti originale extat in eodem archiuio.

CAELESTINVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Venerabilibus fratribus A. Poliminian. & VV. Cuperſan. Epiſcopis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cum omnium Eccleſiarum curam debeamus gerere paſtoralem, illarum tamen prouiſioni ſpecialius conuenit prouidere, quę ad Romanam Eccleſiam nullo pertinent mediante. Peruenit ſiquidem ad audientiam noſtram, quod Monaſterium ſancti Benedicti de Cuperſano, quod poſſeſſionibus, & facultatibus multis ditatum fuerit, & in eo quadraginta monachi ſub Regula B. Benedicti quondam in eo morantes ſuum impendebant Domino famulatum, ad tantam dicitur penuriam deueniſſe per incuriam Prælatorum quod vix ibi tres, vel quatuor monachi, qui diuina ibi miniſteria celebrent tam aſſiduè, quam deuotè poſſunt adæquatenus inueniri. Cumque per Muleinen. Epiſcopum, cui adminiſtratio ipſius monaſterij de Apoſtolica fuerat authoritate commiſſa, crederemus idem monaſterium ſubleuandum, euenerunt in contrarium vniuerſa, quod ablatis bonis omnibus monaſterij antedicti fugam petijt, & monaſterium rebus ſuis omnibus totaliter deſeruit ſpoliatum. Volentes igitur, vt monaſterium ipſum, quod ad Romanam Eccleſiam nullo pertinet mediante amplius propter paſtoris abſentiam incurrere valeat detrimentum, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, qualiter ad præfatum monaſterium pariter accedentes, Monachis authoritate noſtra eligendi Abbatem de corpore monaſterij, ſi in eodem fuerit idonea perſona inuenta, & licentiam tribuatis alioquin talem ſibi aliunde curent eligere Prælatum, per quem idem monaſterium tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus grata ſuſcipere valeat incrementa. Vt autem eidem monaſterio authoritate noſtra citius conſulatur, volumus nihilominus, & mandamus, atque præcipimus ſine dilationis diſpendio exequi procuretis. *Datum Romæ apud S. Petrum 4. Non. Iulij, Pontif. noſtri an. 4*

9 N.... nomen non exprimitur Epiſcopus Cuperſanus, quem Rogerius Card. legatus virtute ſententiæ Cæleſtini Papæ III. declarat ponendum, & conſeruandum fore in poſſeſſionem Puteneani, Abbatemque ſancti Stephani petentem, reſtitui in integrum non eſſe reſtituendum ex inſtrumento publico confecto anno 1210.

10 N. cuius etiam nomē non habemus, extat tamen memoria anno 1250. in monumentis eiuſdem Eccleſiæ, cum eo abſente Presbyteri duo Puteneani ab Epiſcopo excommunicati ad Metropolitanum Barenſem acceſſiſſent, abſolutionem petitum, quam obtinuerunt, cum fidelitatem, & obedientiam epiſcopo abſenti iuraſſent hoc accidit an. 1260.

11 STEPHANVS ex Monacho Ciſtercienſis Ordinis ad Cuperſanam ſedem ſubuectus eſt Clementis IV. temporibus, homo illuſtris, moribus ornatus, ac varia literatura clarus, magnæ fuit apud omnes ex-

exiſtimationis, ac longo tempore hanc bene rexit Eccleſiam, cuius Præſulatus tempore Rodulphus Epiſcopus Card. Albanenſis Apoſtolicæ ſedis in regno Siciliæ Legatus authoritate eiuſdem Clementis IV. celebre cœnobium ſancti Benedicti Cuperſani de quo ſupra dictum eſt, cum malitia temporum Abbate, & Monachis deſtitueretur accedente prece Philippi Conſtantinopolitani Imperatoris, illud cum omnibus pertinentijs, & iuribus ſuis tradidit incolendum Monialibus ſanctæ Mariæ de Verge Ordinis Ciſtercienſis Motonenſis diœceſis Prouinciæ Romaniæ, per Græcorum potentiam à proprio monaſterio vna cum Demeta Pelęologa Abbatiſſa eiectis: actum eſt hoc anno Domini 1266. vt ex literis eiuſdem Cardinalis Legati liquet ad Polinianenſem Epiſcopum datis, quibus præcipit, vt Moniales in prædicti monaſterij poſſeſſionem indueat, debitamque obedientiam ac reuerentiam à vaſſallis, ac ſubditis, fidelitatiſque iuramentum eis exhiberi faciat; exemplar literarum Legati huiuſmodi eſt ab ipſo autographo exſcriptum, quod extat in tabulario eiuſdem monaſterij.

Rodulphus miſeratione diuina Epiſcopus Albanenſis Apoſtolicæ ſedis Legatus venerabili fratri noſtro Epiſcopo Polimnian. ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem.

Inſtantia noſtra quotidiana ſollicitudo omnium Eccleſiarum exiſtit, & illarum præcipuè, quæ tædia viduitatis deplorant. Cum igitur Abbatiam ſancti Benedicti de Cuperſano, quæ ad tantam deſolationem deuenerat, malitia præteriti temporis faciente, quod nec Abbatem, nec Conuentum, nec Religioſos habebat, qui ibidem Domino famularentur, de mandato ſanctiſſimi Patris Domini Clementis Papæ IV. Abbatiſſæ & conuentui quondam monaſterij ſanctæ Mariæ de Verge Ciſtercienſis Ordinis Motonen. diœceſis duxerimus in perpetuum concedendam etiam Eccleſiam ſancti Benedicti in ciuitate Polimniani ſitam, quæ fuit quondam Monialium eidem Abbatiæ ſancti Benedicti de Cuperſano duxerimus concedendam, Diſcretioni veſtræ qua fungimur authoritate mandamus, quatenus ad dictam Abbatiam ſancti Benedicti de Cuperſano perſonaliter accedatis, & Abbatiſſam, & Conuentum Monialium prædictarum in corporalem poſſeſſionem dictæ Abbatiæ ſancti Benedicti de Cuperſano cum omnibus poſſeſſionibus, & iuribus ſuis & de Eccleſia ſancti Benedicti de Polimniano cum iuribus & pertinentijs ſuis perſonaliter inducatis, & inductas defendatis eaſdem facientes dictæ Abbatiſſæ debitam obedientiam ac reuerentiam à ſuis ſubditis exhiberi & à vaſſallis prædictæ Abbatiæ, ſicut moris eſt, iuramentum fidelitatis præſtari, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione ad nos interpoſita compeſcendo. *Datum Brunduſij tertio nonas Decembris, Pontificatus Domini Clementis Papæ 4. anno ſecundo.*

Anno 1271. Gregorius X. Pontifex, Rodulphi diſpoſitionem confirmauit, ratamque habuit hoc diplomate è Vat. reg. deſumpto.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilectis in Chriſto filiabus Abbatiſſæ & Conuentui Monialium monaſterij ſancti Benedicti Cuperſanen. Ciſtercienſis Ordinis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cum à nobis petitur quod iuſtum, & honeſtum tam vigor æquitatis, quam ratio exigit rationis, vt id per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. Exhibita ſiquidem à vobis veſtra petitio continebat, quod vobis olim à monaſterio veſtro in partibus Romaniæ ſito, per Græcorum potentiam, ac violentiam abiectis, monaſterioque ipſo deſtructo per eoſdem Græcos totaliter, ac penitus deſolato, ac vobis ſuper hoc ad ſedem Apoſtolicam recurſum habentibus felicis recordationis Clementis Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, deſolationi veſtræ, & ſexui compatiens, bonæ memoriæ Rodulpho Epiſcopo Albanen. tunc in Regno Siciliæ Apoſtolicæ ſedis Legato, ſuis ſub certa forma dedit literis in mandatis, vt vobis de aliquo congruo in eodem regno, & decenti loco prouidere curaret, in quo honeſtè poſſitis viuere, & Domino deuotè famulari ſub obſeruantia regulari, qui autem literas huiuſmodi monaſterij ſancti Benedicti in ciuitate Conuerſani regni eiuſdem deſolationi expoſiti, ac vndique ſubiacenti vaſtitati, vbi non erat Abbas, vel Abbatiſſa, neque perſonæ aliquæ morabantur, atque à longis temporibus manſerat retroactis cum omnibus ſuis iuribus, & pertinentijs vobis aſſignari curauit, vos per annulum ſuum inueſtiens vobis prouidit de iiſdem iuribus ſub regula, habitu, & obſeruantiæ perpetuo moraturis, ac etiam Eccleſiam ſancti Benedicti de Polimniano, duxit cum omnibus iuribus & pertinentijs ſuis perpetuo vniendam, prout in literis Legati eiuſdem indè confectis ſuo ſigillo munitis plenius vidimus contineri. Nos igitur veſtris ſupplicationibus inclinati quod ab eodem Legato iuſtè ac prouidè factum eſt in hac parte ratum, ac gratum ha-

habentes, id authoritate Apoſtolica perpetuo confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temeritate contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. *Datum apud Vrbem veterem 5. Idus Iulij, Pontificatus noſtri anno primo.*

Elapſo fere menſe ab hoc diplomate cuſo, aliud dedit quo ſupradictum confirmavit, ac denuo monaſterium, ac Moniales, bona omnia præſentia ac futura ſub immediata ſanctæ ſedis Apoſtolicæ protectione in hunc modum recepit.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis in Chriſto filiabus Abbatiſſæ & Conuentui Monialium monaſterij ſancti Benedicti de Cuperſ. Ciſtercienſis Ord. ſal. & Apoſtolicam benedictionem.

Veſtris iuſtis poſtulationibus inclinati grato concurrente aſſenſu perſonas veſtras, & locum, in quo diuino vos eſtis famulatui mancipatæ cum omnibus bonis, quæ in præſentiarū rationabiliter poſſidetis, aut in futurum iuſtis modis præſtante Deo poteritis adipiſci, ſub beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus ſpeciali auctoritate, terras, poſſeſſiones, redditus, & alia bona veſtra, ſicut ea omnia iuſtè & pacificè poſſidetis, vobis, & pro dicto monaſterio veſtro auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. *Datum apud Vrbem veterem 4. Kal. Auguſti Pontif. noſtri anno primo.*

Hoc eodem anno defuncta Abbatiſſa Demeta, Ioannes Abbas Ciſtercij Ordin. Ciſtercienſis Generalis, Ioanni eiuſdem Ordinis Abbati ſanctę Marię de Delphinis in partibus Achaiæ Viſitatori commiſit, vt per canonicam electionem eidem monaſterio Abbatiſſam institueret, is cum ad cœnobium acceſſiſſet; Iſabellam de Enguineo Græcam Demetræ ſpiritualem filiam omnibus monialium votis expoſtulatam pronunciauit Abbatiſſam, confecto ſuper hac electione documento, quod extat in ſæpe citato tabulario tenoris ſequentis.

Fr. Ioannes dictus Abbas Ciſtercien. Dilectis in Chriſto filiabus Priorіſſæ & Conuentui ſancti Benedicti in Cuperſano ſalutem, & continuum in ſancta Religione profectum.

Quoniam impediente locorum diſtantia, qua ſumus à vobis remoti, &

A negotiorum frequentia, quibus ſumus multiplicitet occupati, vobis non poſſumus noſtram perſonalem præſentiam exhibere gratia viſitandi; eapropter venerabili Coabbati noſtro de Dalfinijs viſitationem noſtram vſque ad decem annos duximus committendam, qui ad domum veſtram per ſe, vel per viſitatorem alium idoneum accedens ibidem viſitet, corrigat & reformet tam in capite, quam in membris in plenaria poteſtate loco noſtri quæcunque ſecundum Deum, & ordinem reformanda cognouerit, vel corrigenda, & vobis de vno, vel pluribus Confeſſoribus prouideat, vel faciat prouideri, &
B ſi electio decurrerit facienda, damus ei plenariam poteſtatem in inſtitutionibus, & deſtitutionibus ſecundum Deum, & ordinis inſtituta. Vobis autem vniuerſis & ſingulis in virtute obedientiæ diſtrictè præcipimus, vt prædicto Coabbati noſtro in ijs, quæ ad viſitationem pertinent exiſtatis obedientes, humiles & deuotæ. *Datum Diuion. anno Domini MCCLXXI. tempore Capituli Generalis.*

Nos verò prædictus Fr. Ioannes dictus Abbas de Dalfino ad prædictum monaſterium ſancti Benedicti, quod vnitum, & incorporatum eſt monaſterio Ciſtercij perſonaliter venientes ad reformationem & ſalubrem ſtatum dicti monaſterij mandauimus conuentui eidem, vt aliquam per-
C ſonam idoneam eligerent in Abbatiſſam quæ Spiritus ſancti gratia inuocata, vnanimiter & concorditer elegerunt in Abbatiſſam ſororem Iſabellam Prioriſſam eiuſdem monaſterij. Qua electione canonicè celebrata confirmauimus electionem ipſā vtpote canonicè celebratam, inſtituentes ipſam Abbatiſſam dicti monaſterij authoritate prædicti Domini Abbatis Ciſtercij & totius Capituli Generalis in adminiſtratione ſpiritualium, & temporalium ſecundum ſtatum Ciſtercienſis Ordinis, præcipientes ei, vt ſi qua bona ſtabilia, vel mobilia dicti monaſterij ab aliquibus inuenerit occupata illicite, ſeu detenta; ſtu-
D deat ad proprietatem & poſſeſſionem dicti ſui monaſterij reuocare. *Datum Cuperſani anno MCCLXXI. menſis Nouemb. 1. Indict. 15.*

Ad cuius rei memoriam, & eiuſdem Abbatiſſæ cautelam præſentes literas ſigillo noſtro duximus muniendas.

Poſt hæc autem anno ſcilicet 1274. Stephanus Epiſcopus litem exercuit cum Iſabella Abbatiſſa; is enim cum Clericos Caſtellanæ monaſterij iuriſdictioni ſubiectos abſq; Abbatiſſæ, ſeu eius vicarij commendatitijs literis clericali charactere inſignire, & ad ſacros Ordines promouere præſumeret, reſiſtente Abbatiſſa, ac ius ſuum viriliter tuente, auctoritate Caroli I. Regis cauſa Henrico Tarentino Archiepiſcopo

piſcopo demandata eſt, atque diſcuſſa, iuſſus eſt Epiſcopus abſtinere. Compromiſſi documentum inter Epiſcopum Stephanum, & Iſabellam Abbatiſſam habemus tali modo conceptum ab originali exſcriptum.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen.

Anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quarto, ſecunda Indictionis, regnante Domino noſtro Carolo Rege Siciliæ, Ducatus Apuliæ, Principatus Capuæ, Andegauiæ, Prouinciæ, & Forqualquerij Comite, & per ſanctam Romanam Eccleſiam in Tuſcia vicario generali anno regni eius nono feliciter Amen.

Nos Henricus miſeratione diuina Archiepiſcopus Tarentinus, licet indignus, Notum facimus vniuerſis præſentes literas inſpecturis, quod die Iouis vndecimo Ianuarij ſecundæ Indictionis, Fr. Stephanus venerabilis Cuperſanus Epiſcopus veniens coram nobis propoſuit cum querela, quod D. Baſilius Presbyter Tarentinus indebitè cum fratre Luca venerabili Abbate monaſterij ſanctæ Mariæ de Galeſo, & fratre Antonio de Celano, quos prædictus Epiſcopus & Domina Iſabella Abbatiſſa venerabilis monaſterij S. Benedicti de Cuperſano ſuper quadam quæſtione, quæ vertebatur inter eos, in ſuos arbitros elegerant quandam ſententiam protulit, vnde nos volentes ſcire certitudinem huiuſmodi rei, dictum presbyterum coram nobis fecimus aduocari, qui in noſtri præſentia coram Domino Epiſcopo, Nicolao de Patriceſſa ſubcantore maiori Eccleſiæ Tarentinæ, & Domino Peregrino de Tarento præſentauit nobis literas compromiſſi in dictos arbitros ſigillatas ſigillis amborum, videlicet dicti Epiſcopi & Abbatiſſæ ſuperius nominatæ, quarum continentia per omnia talis eſt. Die Martis nono Ianuarij, ſecundæ Indictionis apud Tarentum in loco monaſterij ſanctæ Mariæ præſente Petro de Iuncara Iudice Caſalis Caſtellani, & me Leonardo publico Tarentino auctoritate regia notario, & teſte Domino Oeconomo Ioanne Angelo de Cuperſano, Nicolao Hangario, Stephano de Tariclo, & fratre Ioanne Priore ſanctæ Mariæ de Galeſo. Dominus Stephanus venerabilis Epiſcopus Cuperſanenſis cum conſenſu Capituli Cuperſani, & Domina Iſabella venerabilis Abbatiſſa monaſterij ſancti Benedicti de Cuperſano de quadam quæſtione habita inter ipſum Epiſcopum, & monaſterium prædictum ſuper eo videlicet, quod dictus Epiſcopus dicebat ſe debere, & poſſe ordinare, ſeu ad ſacros ordines promouere omnes Clericos caſalis prædicti Caſtellani abſque repræſentatione alicuius: dicta Abbatiſſa contrarium aſſerente hoc modo, videlicet, quod ſua intereſt, & repræſentare dictos clericos, & ipſos ſine ſua repræſentatione ordinari non poſſe, eligere de communi partium voluntate arbitros religioſos viros fratrem Antonium de Celano de Ordine Prædicatorum, & Dominum Lucam venerabilem Abbatem monaſterij ſanctæ Mariæ de Galeſo ad terminandum, ſententiandum, & diffiniendum tam quæſtionem ipſam, quam omnem materiam ſcandali ortas inter eoſdem Epiſcopum, & Capitulum ex vna parte, & Abbatiſſam & Conuentum ex parte altera diebus feriatis, & non feriatis, partibus præſentibus, vel abſentibus dantes eandem poteſtatem alium tertium arbitrum eligendi, & cum ipſo, vel ſine ipſo arbitrium proferendi, promittentes ſub pœna vnius libræ auri, ſemper ſe ratum habituros & firmum, hinc videlicet quicquid ſuper prædictis dicti arbitri, aut ſanior pars eorum duxerint arbitrandum. In cuius rei teſtimonium præſens ſcriptum dictæ partes fieri rogauere per manus mei dicti notarij tam ipſius Epiſcopi, quàm Abbatiſſæ ſigillis munitum, conſentientes in nos tanquam in ſuum iudicem, & notarium, cum ſcirent nos non eſſe ſuum iudicem, & notarium; has autem literas cum dictus Dominus Baſilius noſtris manibus præſentaſſet, & nos eaſdem literas legeremus, dictus Cuperſanus Epiſcopus ipſas de manibus noſtris legendas accipiens, ſpiritu iræ arreptus dilaniauit eas, & in tres partes diuiſit, ſigilla tamen amborum, videlicet Epiſcopi memorati, & Abbatiſſæ ſuperius nominatæ remanentibus integris, & illeſis; quod cum ad auditum dictæ Abbatiſſæ perueniſſet, fecit nobis per fratrẽ Nicolaum Monachorum Ciſtercienſis Ordinis procuratorem ſuum humiliter ſupplicari, vt tenorem prædictarum literarum dilaniatarum ad ſui cautelam ſibi faceremus tranſumptari, & noſtro ſigillo muniri: Nos autem eiuſdem procuratoris ſupplicationibus vt pote iuſtis benignè annuentes ipſas literas dilaniatas ad futuram rei memoriam, & venerabilis Abbatiſſæ prædictæ cautelam de verbo ad verbum tranſcribi fecimus, & noſtro pendenti ſigillo proprio communiri. *Actum &c. Tarenti Anno, menſe, die, & Indictione præmiſſis.*

Nec mirum videri poteſt, Abbatiſſam huius cœnobij tales habere prærogatiuas, talemque iuriſdictionem ſpiritualem; tradunt

dunt enim communiter Doctores poſſe Summum Pontificem concedere fœminæ dignitatem in titulum, vel adminiſtrationem, & ſic habere Prælaturas; Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num. 4. Abbatiſſa namque eſt capax iuriſdictionis ſpiritualis, & ratione dignitatis, quam habet annexam, iuriſdictionem illam exercere poteſt. Abb. in c. dilecti, & Imola eod. dicit. Ex quo dignitas de Iure eſt ſibi data, cenſentur omnia attributa, quæ ad illam dignitatem ſunt conſecutiua: de qua re, ac monaſterio legendus Lambertinus de Iure patronatus art. 5. q. 5. par. 1. lib. 2. n. 30. Cæterum viget & viguit in eo monaſterio morum candor, probitas religioſæ diſciplinæ, ac ſanctimoniũ zelus, fulgent nobilitatis faces. Præfuerunt monaſterio Abbatiſſæ illuſtres, ſpectatæ vitæ ac ſanctitatis præfectura claræ, & inter eas aliquæ Heroinæ, quarum nomenclatura hæc eſt.

1 *Dameta Palæol Græca Imperiali ſanguine nata prima fuit Abbatiſſa an. 1267. tranſlata à diruto cœnobio S. Mariæ de Verge eiuſdem Ciſtercienſis Ord. quæ mortalitatem expleuit circa ann. Dom. 1271.*

2 *Iſabella de Enguineo Græca Dametæ ſocia, nobilitate generis, ac virtute ſpectabilis electa anno 1271. præfuit ann. 26.*

3 *Andelina Græca Iſabellæ ſocia eidem ſucceſſit ann. 1297.*

4 *Maria Andegauenſis Philippi Tarentini Principis filia electa anno 1328.*

5 *Conſtanza Vgonis Bremi Licij Comitis filia ſucceſſit Mariæ ann. 1350.*

6 *Conſtanza Roberti de Bario magni Regni Protherij filia electa ann. 1377.*

7 *Franciſca Andegauenſis Caroli Durazzij Neapolis Regis pronepos ſucceſſit anno 1390.*

8 *Franciſca de Eugenio Ioannis Borbonij filia electa anno 1396.*

9 *Franciſca 3. Principum Andegauenſium ſanguine nata electa ann 1417.*

10 *Sancia genere nobilis, virtute nobilior electa anno 1447. defuncta ſub Innocentio VIII. anno 1488.*

11 *Mariella de Vrſinis ex Tarentinis Principibus, quam Andreas Matthæus Aquauiua Aragoneus Dux Atriæ, & Conuerſani Comes nominauerat, ex Moniali S. Claræ Licij ab Innocentio VIII. Papa electa eſt in Abbatiſſam anno 1489 Vixit ad annum vſque 1504.*

12 *Beatrix Aquauiua ex Ducibus Atriæ anno 1504.*

13 *Catharina Aquauiua anno 1508.*

14 *Barbara Aquauiua, anno 1558.*

15 *Iſabella Aquauiua Barbaræ ſoror eidem ſucceſſit anno 1564. cuius frater fuit Claudius Aquauiua Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu.* Iſabellæ verò Abbatiſſæ Pius Quintus indulſit, vt opera Vicarij ſui, iuriſdictionem, quam ex iure, vel conſuetudine, aut Apoſtolico priuilegio in Clericos Caſtellanæ habebat, exerceret. Literæ ſub Anulo Piſcatoris datæ fuerunt ad Iſabellam anno 1569. quæ ſequuntur ab originali deſumptæ.

Dilectæ in Chriſto filiæ Iſabellæ Aquauiuæ Abbatiſſæ monaſterij monialium S. Benedicti de Conuerſano Ciſtercienſis Ordinis, Conuerſanen. Diœceſis.

PIVS PAPA V.

Dilecta in Chriſto filia ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Expoſuiſti nobis nuper feciſti, quod quamplurimi Presbyteri, & alij Clerici ſęculares, qui ordinariæ iuriſdictioni tuæ, quam in Caſtellana Conuerſanen. diœceſis, & diuerſis alijs locis exerces ratione tui Abbatiſſatus, ſubiacent, laxioris vitæ deſiderio ducti, ſperanteſque hac de cauſa iuriſdictionem eiuſmodi ſubterfugere poſſe, habitum Fratrum Minorum Tertij Ordinis S. Franciſci in dictis locis ſumpſerunt, & nihilominus in eorum proprijs domibus habitare, negotijſque ſęcularibus, vt antea ſe immiſcere non expauent in graue Ordinis ſui dedecus, & ordinariæ iuriſdictionis tuæ huiuſmodi præiudicium, & quamuis tu in eos iuriſdictionem exercere ex tua auctoritate, & eos viſitare, eorumque mores corrigere poſſe credas, ad omnem tamen dubitationis materiam fugiendam deſideras id tibi per ſedem Apoſtolicam ſpecialiter indulgeri. Nos, qui fidelium quorumlibet votis, præſertim Regularium perſonarum reformationem concernentibus libenter annuimus, eaque fauoribus proſequimur opportunis, volentes præmiſſis quæ poſſumus, & debemus adhibere remedia, teque à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis cenſuris, ſententijs, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodata exiſtis, ad effectum præſentium duntaxat conſequen. harum ſerie abſoluentes, & abſolutam fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati tibi, vt per Vicarium tuum in omnes, & ſingulos Presbyteros, ſiue Clericos, qui iuriſdictionis tuæ fugiendæ gratia, habitum huiuſmodi ſuſceperunt, dummodo intra alicuius Ordinis domus ſepta nõ degant, etiam ſi habitum regularem cum capucio deferant, etiamſi quacunque etiam Apoſtolica fuerint exemptione præmuniti, & cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtãt, ordinariam ſolitamque iuriſdictionem tuam ſine tamen prioris tibi conceſſæ facultatis præiudicio, ſed illam potius declarando, & ampliando exercere poſſis, & valeas, quam

 in

in aliosClericos ſeculares iuriſdictioni tuę huiuſmodi ſubiectos de iure, vel de conſuetudine, aut priuilegio hactenus exercuiſti auctoritate Apoſtolica per præſentes facultatem concedimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, ordinationibus Apoſtolicis quibuſcunque, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, nec non exemptionibus quauis auctoritate factis, ac illis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritantibus, & alijs decretis in genere, vel in ſpecie, quomodolibet conceſſis, confirmatis, approbatis, & iteratis vicibus innouatis, quibus omnibus etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & expreſſa mentio, ſeu aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, & inſerti forent præſentibus pro expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunq; *Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris die 5. Auguſti 1559. Pontif. noſtri ann. 4. Cæſar Glorierius.*

16 *Victoria Palagena prædefunctæ Iſabellę præficitur à Gregorio XIII. an. 1583.*

17 *Donata Aquauiua electa ann. 1612.*

18 *Catharina Aquauiua eligitur Abbatiſſa anno 1619.*

Et ſic ſatis dictum de hoc prænobili cœnobio, nunc ad Cuperſanos Epiſcopos redeamus.

13 IOANNES de Gropis ſucceſſit Stephano, cuius memoria extat in publico documento propria eius manu ſubſcripto anno 1283. in quo fatetur, quod Petrus Monachus, & Abbas monaſterij S. Mariæ de Dalphino Ordinis Ciſtercienſis de Achaia venerat viſitandi cauſa Abbatiſſam, & Moniales prædicti monaſterij ſancti Benedicti, pro quo monaſterio Ioannes Abbas Ciſtercij olim in Concilio Lugdunenſi Gregorio X. Pontifici ſoluerat quartam tangentem nónullarum librarum Turonenſium pro decimis impoſitis pro Terræ ſanctæ ſubſidio: documento ſubſcripſerunt etiam Canonici Cuperſanæ Eccl. tenor veró eius talis eſt.

Ex quo pro Mundo carnem ſumpſit Deus. Anno milleſimo ducenteſimo octogeſimo tertio, regnante Dom. noſtro Karolo Dei gratia Illuſtriſſimo Rege Ieruſalem, Siciliæ, Ducatus Apuliæ, Principatus Capuæ, ac Principatus Achaiæ, Andegauen. Prouintiæ, Forcalquerij magnifico Comite, Regnorum eius currente ann. & Siciliæ vero octauodecimo, præſentis Martij vigeſimo quinto die eiuſdem 11. Indict.

Nos Ioannes Dei gratia humilis Cuperſanen. Epiſcopus, Presbyter. Vinciguerra Primicerius, Presbyter Robertus de Quirico, & Presbyter Guglielmus, & Altamilia Canonici maioris Cuperſanen. Eccleſiæ, Nicolaus & Griſantes Regij Cuperſanenſes Iudices, Andreas publicus eiuſdem terræ Notarius, & ſubſcripti teſtes litterati de eadem terra ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati præſenti teſtimoniali ſcripto fatemur, quod frater Petrus Monachus venerabilis Abbas monaſterij ſanctæ Mariæ de Dalphino Ciſtercien. Ordinis ſiti in partibus Achaiæ nuper veniens de Capitulo generali Ciſtercij apud Cuperſanos cauſa viſitandi Abbatiſſam, & Conuentum Monialium monaſterij ſancti Benedicti de eadem terra Cuperſani eiuſdem Ordinis aſſerendo cõfeſſus eſt nobis, quod Domnus Ioannes venerab. Abbas Ciſtercij olim in Lugdunenſi Concilio celebrato per quondam Sanctiſſimum Patrem, & Dominum Dominum Gregorium X. ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Summum Pontificem felicis recordationis, cõuenit ſe cum eodem Summo Pontifice, & ſoluit ei pro toto Ordine Ciſtercij tam pro monaſterio ſuo, quam pro omnibus, & Conuentibus Abbatum, Monachorum, & Monialium incorporatis eidem Ord. vbicunque exiſtentibus certam quantitatem Turonenſium pro decimis contingentibus eidem monaſterio Domino Summo Pontifici memorato pro eo, quod idem Monaſterium eſt eidem Ordini incorporatum, & vnitum, vndè ad futuram memoriam, & petitionem Dominæ Iſabellæ venerabilis eiuſdem monaſterij Abbatiſſæ, eiuſdemque monaſterij cautela de teſtificatione, & confeſſione prædicti Abbatis præſens publicũ teſtimoniale documẽtum eidem Dominæ Abbatiſſæ . . . dicebat habere, illud fieri fecimus per manus Notarij prædicti Andreæ publici. Presbyter Andreas publicus Cuperſanen. Notarius, qui prædictis interſui, & meo conſueto ſigno ſignaui.

Loco † ſigni.

† *Nos Ioannes Cuperſanen. Epiſcopus qui ſupra.*

† *Ego Vinciguerra Primicerius matricis Eccleſiæ Cuperſanen.*

† *Ego Presb. Robertus de Quirico Canonicus Cuperſanen. Eccleſiæ qui ſupra.*

† *Ego Presb. Guglielmus de Lupulo Canonicus Cuperſanen. Eccleſiæ qui ſupra.*

Eg

† *Ego Presb. Brunus Cuperſanen. Ecclesiæ Canonic. teſtis ſum.*
† *Signum Crucis propriæ manus Nicolai Caleſtro territorij Cuperſanen. Iudicis.*
† *Signum Crucis Griſanti de Maralditio territ. Cuperſan. Iudicis.*
† *Ego Maio Notarius Cuperſanen. Iudex.*
† *Angelus de Ioannaccio Cuperſanen. Iudex.*
† *Ego Bado Dom. Tipaldis militis teſtis ſum.*
† *Ego Ioannes Iudicis Angeli teſtis ſum.*

Ioanne verò ſedente conſtructum eſt cœnobium ſancti Franciſci in ſuburbio ciuitatis.

14 GVILLELMVS ſecundus an. 1318.

15 PETRVS Baccarius anno 1335. de quo item mentio anno 1342.

16 IOANNES immediatè ſucceſſit Petro anno 1343. memoratur ad annum vſque 1347.

17 STEPHANVS anno 1350.

18 PETRVS de Ytro è familia Renza, vt aliqui volunt, huius Eccleſię Epiſcopus fuit anno 1358. vir quippe magni nominis, qui Cathedralem, & Epiſcopium à fundamentis reædificauit, vt inſcriptus lapis ante fores eiuſdem Eccleſiæ prodit.

Anno Domini MCCCLXIX.
Præſens Eccleſia cum eius alis incœpta fuit Præſidente Domino Petro de Ytro Epiſcopo Cuperſano præter tectum ipſius Eccleſiæ, & finita tempore eiuſdem an. MCCCLXXIII. qui fieri fecit proprijs ſumptibus Palatium nouum, ſicut protenditur à Cappella ipſius hoſpitij vſque ad Eccleſiam & multa alia bona fecit, intus & extra ciuitatem, cuius anima requieſcat in pace. Amen.

19 ANTONIVS memoratur an. 1383. Vrbani VI. aſſecla.

20 Fr. ANGELVS à Benedicto XIII. Antipapa in hac Eccleſia intruſus, de eo mentio habetur in monumentis eiuſdem Eccleſiæ ab anno 1390. vſque ad annum 1404.

21 STEPHANVM Alphanum electum fuiſſe reperio Epiſcopum Cuperſanenſem à Bonifacio IX. ann. 1404 ſolitumque ſubſidium ſoluiſſe pro ſe, proue Petro prædeceſſore ſuo, in lib. Oblig. eiuſdem Pontificis. Mortuus eſt Stephanus ann. 1423.

22 ANTONIVS Notarij Guidotti de Cuperſano, ex Archidiacono Cathedralis in locum Stephani patriæ Epiſcopus electus eſt à Martino V. anno 1423. 3. Id. Septemb. munus conſecrationis accepit in ſua Cathedrali die 3. Iunij anni ſequentis ex Apoſtolicæ Sedis indulto à Ioanne Muranenſi, Carolo Bitecten. & Petro Melphienſi Epiſcopis. Sedit laudabiliter an. 10. exceſſit vero anno 1433. ſepultus fuit in ſacello D. Antonij in Cathedrali, quod dũ Archidiaconatus munere fungeretur erexerat, ac dotauerat, feceratque ſuæ familię iuſpatronatus. Poſt Antonij obitum Eugenius IV. Cuperſanam Eccleſiam in adminiſtrationem dedit Marino Vrſino Apoſtolico Prothonotario, qui eam rexit plus minus annis tribus, eamque liberè dimiſit anno 1437.

23 ANDREAS de Verulis adlectus eſt Epiſcopus Cuperſanenſis demortuo Antonio ann. 1437. 17. Kalend. Martij, tranſlatus ad Boianenſem die 27. Septemb. 1439. deinde ob excelſas animi dotes euaſit Epiſcopus Vrbini anno 1452. ac deinde Camerinenſis 1464. Act. Conſiſt. de quo vide ſeriem Vrbinatenſium Præſulum.

24 Fr. DONATVS Bottinus Neapolitanus Ord. Eremitarum ſancti Auguſtini inſignis Theologus Epiſcopalem Cuperſanæ Eccleſ. ſedem eſt aſſecutus an. 1439. 5. Id. Octob. ab Eugenio IV. cuius erat charus, tranſlatus ad Eccleſias Valuenſem, & Sulmonenſem ann. 1448.

25 Fr. PETRVS de Migolla Hiſpanus Ord. Minorum Papæ minor pœnitẽtiarius ſucceſſit Donato 1448. die 4. Septemb. Sedit ann. 16 obijtque ann. 1464.

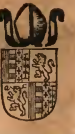

26 PAVLVS de Turculis Iuuenacenſis ex Capitulari Vicario ad preces Comitis Iulij Aquęuiuæ, eiuſque vxoris Catherinę Vrſinæ à Paulo II inuitus ad Epiſcopatum traducitur anno 1464. ab eodem in Conſiſtorio nomen eius, Turcus, in Paulum commutatum legitur, vt ſuis in epiſt. ſcribit

Card. Papienſis epiſt. 148. *Turcus*, inquit, *ex Turculorum familia electus Epiſcopus Cõuerſanæ Eccleſiæ à Paulo II. cum cætera probarentur, in eo nomen ſolum probatum non eſt. Dixit Pontifex conuenire in nomine Epiſcopi nihil, quod fideles aures offendat. Monachi, eos qui à ſæculo confugiunt, vt remoti, Deo appareant, nomen vetus etiam acceptũ ex ſanctis cogunt deponere, nos ad Epiſcopatum vocato nomen hoſtile non immutabimus? Igitur Cardinalium comprobatione pro Turco Paulum ex ſuo nomine coegit vocari: itaque in noua appellatione renunciatus eſt Epiſcopus.* Quem ſanctimonia vitæ clarum deprædicat Cæſar Lambertinus Epiſcopus Inſulanus in tractatu de iurepatronatus, habetque illum pro Beato venerari, è viuis exemptus eſt anno 1482. ſepultuſque eſt in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Inſula Minorum Obſeruantium extra Cuperſanæ ciuitatis mœnia, vbi in marmoreo tumulo hoc epitaphium legitur.

D. O. M.

Paulus de Turculis V.I.D. nobilis Iuuenacenſis ad preces Illuſtriſſ. Dom. Comitis de Aquauiua, & Illuſtriſſimæ Dominæ Catharinæ coniugum inuitus à Paulo II. Pontifice promotus ad Cuperſanenſem Epiſcopatum, qui ſanctiſſime vixit, & mortuus fuit, verè exemplar omnium Prælatorum hic iacet.

27 SVLPITIVS Aquauiua Iulij Antonij, & Catharinæ Vrſinæ Atriæ Ducum filius, Epiſcopus antea Bitectenſis ad hanc Cuperſanam Eccleſiam tranſlatus 18. Kal. Maij anno 1482. ſedit ann. 12.

28 VINCENTIVS Piſtacchius Neapolitanus, Cuperſanus creatus Epiſcopus anno 1494. ab Alexandro VI. Nuncius in Regnum Neapolitanum miſſus, Ferdinandi Regis rebus non minus profuit, quam præfuit in Aprutina Prouincia, eamque ad regiam obedientiam feliciter traduxit. Rexit hanc Eccleſiam annis plus minus 4. & ad Bitectenſem tranſlatus eſt an. 1500.

29 DONATVS Aquauiua de Aragonia frater germanus Sulpitij prædeceſſoris & Andreæ Matthæi Ducis Atriæ, ac Cuperſani Comitis, vix annum 26. attingens ex Archidiacono Cuperſano Epiſcopatu exornatus eſt ab Alexandro VI. ann. 1498. die 3. Decemb.

30 ANTONIVS Cardinalis de S. Seuerino perpetuus fuit huius Eccleſię adminiſtrator electus ann. 1528.

31 IACOBVS ANTONIVS Carrozza Mandrurienſis, ſeu de Caſali nouo Hydruntinæ diœceſis ex Vicario Franciſci Columnæ Archiepiſcopi Tarentini, cedente Cardinali Sanſeuerino Cuperſanus Epiſcopus dictus eſt die 11. Febr. 1534. Deſijt eſſe anno 1560.

32 IOANNES FRANCISCVS Lottinus Volaterranus Baſilicæ Vaticanæ Canonicus, Coſmi Magni Etruriæ Ducis à ſecretis, vir litteratiſſimus à Pio IV. ad hãc ſedem promotus die 4. Septembris anno 1560. antequam conſecraretur eiuſdem Eccleſiæ Nuncium remiſit die 20. Ianuarij 1561. Plura ſcripſit, eiuſque conſiderationes politicæ teruntur à doctis, & Concilia aliqua, quibus interfuit.

33 ROMVLVS de Valentibus de Triuio ad eandem ſedem promotus eſt die 20. Ianuarij 1561. Interfuit Concilio Tridentino. Vixit in ea dignitate annis 18. laudatus ob ſingularem pietatem, eiuſque animi candorem, morte occubuit anno 1579. 6. Idus Iunij, iacet in Cathedrali, in cuius ſepulchro epitaphium illud inſcriptum eſt.

Romulo Valenti Epiſcopo Conuerſano religionis acerrimo propagatori, ſingulari morum inte-

integritate , omni eruditionis genere ornatiſſimo , nobiliſſimæ familiæ Sfortiæ alumno , qui cum Epiſcopatum maxima cum laude xvij. annos adminiſtraſſet nec vnquam abfuiſſet , ſummo bonorum omnium mœrore deceſsit ætatis anno lvij. vi. Id. Iulij MDLXXIX.

Fratres mæſtiſſ. Poſ.

Eius in patria in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Lachrymis fratres huiuſmodi honorarium elogium in marmore exculptum erexerimt .

D. O. M.

Romulo Valenti Benedicti filio
Epiſcopo Conuerſano, qui in Conc. Tridentino ſub Pio IV.
Pont. Max. reſidendi munus
iam prætermiſſum innouandum
eſſe verbo docuit , & per annos xvij. exemplo comprobauit,
doctrina , & vitæ integritate
commendatus obijt Conuerſani
6. Id. Iunij MDLXXIX annum agens lvi. menſ. vij.
dies xx.
Romulus, Montes, Fauſtus, & Quintius fratri optimo , &
B. M. Poſuere .

De hac Valentium familia vide quæ diximus in Epiſcopis Fauentinis tom. 2. dum de Ermitio Valente S. R. E. Card. eiuſque vrbis Epiſcopo ageremus .

34 FRANCISCVS MARIA Sfottia Monopolitanus defuncto Romulo Cuperſani Epiſcopus renunciatus eſt die 26. Auguſti 1579. menſæ Epiſcopalis redditus auxit , eidemque Abbatiam ſanctæ Mariæ vniendam curauit . Mortem obijt 15. Kalend. Auguſti 1605. Iacet in Cathedrali in ſacello D.Hieronymi,quod cum erectione Iuriſpatronatus ſuæ ſamiliæ conſtruxerat.

35 Fr. PETRVS Capullius Cortonenſis Ordinis Minorum Conuentualium Vrbis ſtudiorum regens in cœnobio XII. Apoſtolorum ad hanc dignitatem vocatus a Paulo V. anno 1605.die vltima Auguſti. Munus conſecrationis accepit in eadem Baſilica ab Euangeliſta Card. Pallotto die 14. Septemb. Scripſit , vt erat vir doctiſſimus in D. Bonauenturæ ſententias tom. 2. mortalitatẽ expleuit die 24. Iunij an. 1625. ſepultus in Cathedrali in ſacello S.Franciſci ab ſe exædificato .

36 Fr. VINCENTIVS Martinellus Barenſis Ordinis Prædicat. Nicolai Rodulphi Apoſtolici Palatij Magiſtri ſocius , pronunciatus eſt Cuperſani Epiſcopus ab Vrbano VIII. die 18. Auguſti an. 1625. conſecratus in Eccleſia ſanctæ Mariæ ſuper Mineruam à Card. Kleſelio die 30. Auguſti eiuſdem anni, & 24. Nouembris vrbem ſolemniter ingreſſus eſt, vbi ſedit annos ſeptem, tranſlatuſque deinde eſt ad Venafranam Eccleſiam anno 1632. de quo ibi .

37 ANTONIVS Brunachius Florentinus , olim Auenionenſis legat. Generalis Auditor , Rectorque Venuſini Comitatus, ac deinde apud Hiſpanum Nuncium Auditoris munere functus ab Vrbano VIII. Cuperſani Epiſcopus declaratus eſt die 8. Kal. Decemb. 1632. conſecratur Romæ in Eccleſia S.Ioãnis Baptiſtæ Florentinorum die 8. Decemb. Cuperſanum venit die 19. Febr. anno 1634. nullo honorum genere ac pompa excipi voluit , ſed priuatè aduesperaſcente die ingreſſus eſt ciuitatem. Vir Eccleſiaſticæ ſeueritatis amator, ſumma tamen animi moderatione. Quinque omnino annis bene onus, & honorem ſuſtinuit, dum à Catholico Rege ad Monopolitanam Eccleſiam poſtularetur , Neapoli,quò ſe contulerat, ex podagræ dolore obijt die prima Ianuar. an. 1638. & in Eccleſia ſancti Ioannis Baptiſtæ Florentinorum terræ mandatus eſt .

38 AVGVSTINVS Ferentillus nobilis Interamnenſis ob præclaras animi dotes ab Vrbano VIII. Cuperſanenſis Epiſcopus creatus eſt die 19. Aprilis 1638. Vrbem ingreſſus die 2. Iulij, iam antea conſecratus Romæ 25. Aprilis. Is Deiparæ Virginis cliens eximius , præter Diuinum officium, more Ciſtercienſium Monachorum, quotidie Marianum perſoluebat . In honorem eiuſdem,quã ſibi ab infantia in ſingularem tutelarẽ elegerat ; in omnibus feſtiuitatum eius peruigilijs , ſingulisq; totius anni ſabbatis eidẽ dicatis ieiuniũ ſeruabat,& quolibet mercurij die in eius honore à carnibus abſtinebat . Suæ Cathedræ, cęteriſque diœceſis Eccleſijs feſtum ſanctiſſimæ Conceptionis adiecit , & vt omnium ſuorum cordi eſſet, modum adinuenit, quo myſterum dictum , nullo temporis ſpatio intermiſſo aſſidua deuotione veneraretur . Schedas enim impreſſas omnibus diſtribui curauit , quibus vnicuique tam diu , quam noctu , hora ad orationem in eiuſdem Deiparæ conceptæ cultum peragendam aſſignabatur. Et ſi quis iuſtè impeditus huiuſmodi orationis horam , ſibi in ſchedis præſcriptam perſoluere non valeret. aliud eius locò munus adimplete teneba-

nebatur, vt hoc punćto ne momentum quidem tẽporis ſine huius myſterij cultu, ac celebritate elaberetur. Tres omnino annos vixit Epiſcopus, florentique ætate mortalitatẽ expleuit die 8. Septemb. 1641. in Cathedrali humatus. Cuius virtutes memorat eruditus amicus noſter Hippolytus Marracius in lib. Antiſtitum Marianorum in Appendice. Interamne Auguſtini memoriam excitauit Ioan. Franciſcus Ferentillus vtriuſque Signaturæ Referend. eius germanus frater, in ſacello ſuæ familiæ Deiparæ Virginis dicato, his verbis in marmore exſculptam.

Deo Trino Vno
Auguſt. Ferentillo nobili Interamnenſi
I. V. D.
Epiſcopo Conuerſani,
Qui ab Vrbano VIII. P. O. M.
ad Epiſcopalem dignitatem euectus
cumq. magno eam animarum zelo,
ac pari vigilantia ſuſtineret
immatura morte præreptus eſt.
Io. Franciſcus Ferentillus in V. Sign.
Sanctiſſ. D. N. Papæ Referend.
Fratri benemerẽti memoriam poſuit.
Vixit annos xl. dies x.
Obijt die vij Septembris
MDC.XLI.

39 PETRVS-PAVLVS Bonſius nobilis Florentinus ex Epiſcopo Acernenſi ad hanc Eccleſiam trãſlatus ab Vrbano VIII. anno 1642. die 26. Maij. Exceſſit anno 17. ſui Epiſcopatus menſe Septembri 1656. ſepultus in ſua Cathedrali.

IVVENACENSES EPISCOPI:

IVVENACIA (vulgo Gionenazzo) littoralis eſt ciuitas Peucetiorum in Prouincia Terræ Barij duodecimo à Bario Metropoli milliario, habitata familijs ferè 550. Principi Melphitenſi Gonſagæ familiæ vtili temporali dominio ſubdita, nõ ex ruinis veteris Egnatiæ ædificata, vt quidam exiſtimant; ſiquidem inter Iuuenaciam, & veteris Egnatiæ ruinas, Polimniarum, Bariumque vrbes interiacent. Sed poſterioribus ſeculis, vt apparet, ædificata, agro pingui, & frumenti, vini, olearum, & amygdalarum fœcundiſſimo. Epiſcopatus Iuuenacenſis antiquus eſt circa annum Chriſti 951. inſtitutus, cuius Præſul ex priuilegio Barenſium Archiepiſcoporum in Prouincialibus ſynodis primum locum gerebat. Cathedralis Baſilica titulo ſanctæ Mariæ, ac Thomæ Apoſtoli ſtructura, & ornamentis pro loci conditione magnifica. In ea 19. Canonici ſacra miniſtrant, è quibus quatuor dignitate eminent. Archidiaconus, Archipreſbyter, & duo Primicerij, è reliquis autem Canonicis vnus eſt Theologus, alter Pœnitentiarius, inſuper Sacerdotes, & Clerici Miſſis ſubſeruientes fermè ſexaginta. In ciuitate præter Cathedralem Parochiales Eccleſiæ duæ ſimplices, ſex in ſuburbijs, duo virorum cœnobia, duo Sanctimonialium ſepta, vnum intra mœnia, & mons Pietatis. Fidelium animæ in ciuitate degentium ad 4000. Hic eſt natus Nicolaus de Palea ſocius ſancti Dominici, multorum in Italia monaſteriorum fundator egregius, Peruſiæ defunctus anno 1235. Diœceſis Iuuenacenſis perexigua eſt, vno dumtaxat oppido contenta, Terlicio nuncupato, vbi ſacra Archipresbyter adminiſtrat. Epiſcopatus iſte ad regiam ſpectat præſentationem, taxatur vero in libris Cameræ ad florenos 36. Eius Præſulum continuatam ſeriem haud potuimus expiſcari, quam modo interruptè dabimus ex certis, probatiſque monumentis.

1 PADONVS aliquibus videtur primus Epiſcopus Iuuenacenſis a Ioanne Barenſis, & Canuſinæ ſedis Archiepiſcopus conſtitutus anno Chriſti 951. ea auctoritate fulſi, quod in vetuſtiſſimo huius ſedis Tabularij documento eiuſdem Archiepiſcopi

ſcopi data ſit facultas Pandoni ordinandi Presbyteros Diaconos, alioſque Clericos in Eccleſia S. Felicis Confeſſoris Iuuenacij: at nulla de Epiſcopali dignitate in eo ſit mentio, nihilominus poteſtas ordinandi Epiſcopis propria eſſe videtur: narranti fidem faciet eiuſmodi poteſtatis hic ex fide deſcriptum documentum.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Quadrageſimo anno Imperij Domini Conſtantini, ſimulque cum eo regnante Domino Romano Porphyrogenito Dilecto filio eius sereniſſimis Imperatoribus noſtris, menſe Ianuario, vndecima Indict.

EN ego Ioannes Dei gratia Archiepiſcopus primo anno Præſulatus mei ſanctę Sedis Canuſinæ, & Bariſinæ Eccleſiæ vna cum Ioannis Archipresbyteri, ſimulque Siphandi Imperialis Spatha Iudex, & Aduocatore noſtri Epiſcopatui facto. Tibi Pandoni Clerico filio Cinnami Imperialis Sphata quondam, & Iudex ciuitate Iuuenaciæ abſolutionem, ſeu libertatem Eccleſiæ Beati Felicis Confeſſoris, ſimulque Pontificis quęſita per prædeceſſorem tuum eſſe videtur in eodem loco erga ipſo muro de prædicta ciuitate ab vniuerſo iure Sacerdotum, tam tibi ipſam abſoluimus, ſeu liberamus, quam & hæredum veſtrorum, vt perhennis temporibus veſtra permaneat poteſtatem, quam & concedimus tibi Pandoni Clerico, vt poteſtatem habeatis in prædictam Eccleſiam tam tu qui ſupra, quam filij filiorum tuorum Baptiſmum facere, quam & ordinare ibidem Presbyteros, vel Diaconos, ſeu cunctos Ordines Eccleſiaſticornm ad regimen præfatæ Eccleſiæ ſine mea qui ſupra Ioannis Archiepiſcopi contrarietate, quam & poteſtatem concedimus vobis, ſeu cui per vos datam paruerit ad regendam ipſa prædictam Eccleſiam, ſonare campanam, ſeu pulſo; de ſucceſſoribus verò, noſtrorumque ipſam ſedem ſanctam Canuſinam fuerint ordinati, vt ſit abſoluta in eadem Eccleſia ab eorum iuribus, de ipſa quidem oſtenſione, in quem ibidem dederitis, vt nullus Epiſcopus, vel Sacerdos poteſtatem exinde habeat ſubtrahere ſe, veſtra quidem permaneat poteſtas, veſtriſque hæredum, quia vos quidem petiſtis ipſam prædictam Eccleſiam libertate, & dixiſtis ibidem de rebus veſtra dare. Nos audientes in omni voluntate vobis conſentimus, quia pro Dei amore, & Mercedis animæ veſtræ, & hoſpitalem, & laudem Dei, & luminaria, quę ibidem fieri

A debent, die, noctuque in omni voluntate vobis conſenſimus, vt libertemus vobis ipſam Eccleſiam prædictam, vt perhennis temporibus veſtra quidem permaneat poteſtas, veſtriſque hæredibus, Vnde obligo me qui ſupra Ioannes Archiepiſcopus, & meos ſucceſſores tibi Pandoni Clerici, tuique hæredum, vt poſt relectam, atque oſtenſam fuerit hanc libertatem præfatæ Eccleſiæ à me qui ſupra emiſſam, ſi diſrumpere vobis voluerimus, veſtriſque hæredum, ſeu cui vos regendam commiſeritis eam pro quacunque modis, vel ingenijs competere nos, qui ſupra, noſtroſq; ſucceſſores vobis obligamus pœna comprehendi centum Conſtantini ſolidos, &

B in antea omni temproe aduerſus nos tacitè permaneamus, & hanc cartulam præfatæ Eccleſiæ omni tempore, ſtabiliſque permaneat firmam, quam ſicut perlegitur tibi Leoni Subdiacono, ſimulque & Notario ſcribere commiſimus in ciuitate Bari menſe, & Indictione ſupra nominatis.

† *Ioannes gratia Dei Archiepiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.*
† *Ego qui ſupra Ioannes Archipresbyter Barina Eccleſia.*
† *Ego Stephanus Presbyter conſenſia.*
† *Ego Ioannes Ipodias conſenſio.*
† *Ego Ioannes Presbyter conſenſio.*
† *Ego qui ſupra Siphandus Imperialis protoſpata, & Iudex.*
† *Ego Madolbertus Pre byter conſenſio,*
† *Ego Sobrius Presbyter, & Primicerius conſenſio.*
† *Ego Suſcus Presbyter conſenſio.*
† *Ego Martinus Presbyter conſenſia.*
† *Ego Ramoaldus Iudex.*

2 IOANNES, huius Eccleſiæ Epiſcopus, cuius memoria extat in documentis Epiſcopij interfuit is conſecrationi Eccleſiæ Caſſinenſis ab Alexandro II. Papa celebratæ anno 1071. apud Anonymum Caſſinenſem. Sediſſe aiunt ann. 25.

3 PETRVS ann. 1096. Epiſcopus erat
D Iuuenacenſis, quo Eccleſiam S. Euſtachij de Padula huius diœceſeos conſecrauit.

4 BERNERIVS Iuuenacenſis Epiſcopus, pro ſua eccleſia priuilegium obtinuit anno Dom. 1113. à Conſtantia Regina vxore quondam Boemundi Antiocheni Principis, quo, Bernerio conceſſit pro anima eiuſdem Boemundi decimam omnium introituum ciuitatis Iuuenacenſis, ac poteſtatem affidandi, vt vocant, quadraginta affidatos: extat vetuſtum diploma in Archiuio Cathedralis, cuius exemplar ex originali deprompturm mihi tranſmiſit, vna cum alijs ſequentibus Carolus Maranta digniſſimus Iuuenacenſis Epiſcopus. Porrò Conſtantiæ priuilegium eſt huiuſmodi tenoris.

Anno

Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo tertio decimo, menſe Decembris, Indictione 6.

Quoniam & ſecundum Dominnm, & homines laudabile eſt benefacere, & quod iuſtum eſt, Dei Eccleſiæ non negare: idcirco ego Conſtantia Regis Francorum filia, & quondam illuſtris viri Boemundi Antiocheni Principis vxor, concedo pro anima prædicti viri mei, & meæ, parentumque meorum, ſanctæ Mariæ Eccleſiæ Iuuenacenſi, quæ eſt Epiſcopatus, vbi Dominus Bernerius, olim noſter Cappellanus, nunc autem Dei gratia Epiſcopus præſidet, cunctam decimam rerum illarum, quæ noſtro iuri pertinent de introitibus noſtræ ciuitatis Iuuenacij, videlicet de animatis & inanimatis, mobilibus, frumento, hordeo, leguminibus, vino, oleo, animalibus, de tributo etiam ciuitatis, & affedatura affedatorum præſentium, & futurorum. Inſuper pro amore Dei, & ſalute præfati viri mei animæ, & noſtræ, & vt Deus filios meos honorificet, & exaltet, concedo eidem Eccleſiæ habere poteſtatem affidandi quadraginta affidatos, quos Eccleſia Dei ſecurè, & ſine calumnia habeat omni tempore, ſicut curia noſtra nunc habet ſuos affidatos. Concedo etiam eidem Eccleſiæ Presbyteros eiuſdem ciuitatis, vt amodo prędictus Reuerendiſſimus Præſul, eiuſque ſucceſſores habeant eos in ſua poteſtate, & iudicent eos de offenſis, in quibus offenderint. Cui præfatæ Eccleſiæ integram decimam omnium prædictarum rerum, vt dixi, concedo, exemptis legibus, & illis rebus, de quibus decima dari non conuenit. Et vt hæc omnia, quæ prædicta ſunt, firma, & ſtabilia omni tempore prænominatę Eccleſiæ permaneant, ſine contrarietate mea, meorumque filiorum, & omnium ordinatorum, exactorumque noſtrorum, & omnium hominum, iuſſi hoc præceptum ſcribi à Fuſco noſtro notario, & plumbea bulla noſtri riparij bullari, prçfatoque venerabili Epiſcopo vice nominatæ ſanctæ Eccleſiæ dari.

† *Loco cuiuſdam ſigni, &c. Conſtantiæ adeſt locus † ſigilli.*

5 VRSVS Iuuenacenſium Præſul fuit anno 1124. quo altare Eccleſiæ ſancti Euſtachij de Padula dedicauit. Hic Anacleti II. Antipapæ aſſecla, à quo anno 1130. ſub protectione ſuſceptus, ac ſequenti priuilegio exornatus, vbi diœceſis bona enumerantur.

A *Anacletus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili Fratri Vrſo Iuuenacenſi Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonicè promouendis in perpetuum.*

Ex Apoſtolicæ ſedis officio nobis iniuncto compellimur fratribus noſtris Epiſcopis & Eccleſijs à Deo ſibi commiſſis tuitionis, & protectionis noſtræ manum extendere, & ſuam omnibus largiente Dominò, iuſtitiam conſeruare. Ea propter cariſſime frater Vrſe Epiſcope, tuis rationabilibus clementer poſtulationibus annuentes, Iuuenacenſem beatæ Mariæ ſemper Virginis Eccleſiam, cui, Deo authore, præſidere videris, beati B Petri patrocinio, & præſentis ſcripti pagina duximus roborandam. Quæcunque igitur bona, & poſſeſſiones, quæ præfata Eccleſia in præſentiarum iuſtè & legitimè poſſidet, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hæc proprijs nominibus exprimuntur. In ciuitate Iuuenacenſi, monaſterium ſanctæ Mariæ, Eccleſiam ſancti Saluatoris extra ciuitatem, Eccleſiam Sancti Leonis, Eccleſiam ſancti Syluestri, Eccleſiam ſanctæ Eugeniæ, Eccleſiam ſanctorum Martyrum Ioannis, & Pauli cum pertinentijs earum. Apud Caſtrum Terlitium, Eccleſiam ſancti Angeli, Eccleſiam ſanctæ Mariæ, Eccleſiam ſancti Nicolai, Eccleſiam ſanctæ C Luciæ, Eccleſiam ſancti Iuliani cum pertinentijs earum, Caſale Vraſſanum cum Eccleſijs ſuis, Caſale ſancti Leutij, & Eccleſias ſuas, Caſale Circitanum cum Eccleſijs ſuis, quæcunque prętereà in futurum, largiente Deo, iuſtis modis poteritis adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & integra conſeruentur. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat eandem Eccleſiam temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu temerarijs vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſeruentur, tam tibi, quàm Clericorum, & pauperum vſibus omnimodis profutura. D Si qua igitur in poſterum Eccleſiaſtica, ſæcularíſue perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentauerit, ſecundo, tertione commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtatis & honoris ſui careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Noſtri Ieſu Chriſti Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictè vltioni ſubiaceat; cunctis autem eidem Eccleſiæ iuſtitiam ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant.

† Io-

A † Locus ſigni, in quo extant infraſcripta verba, videlicet, *Dominus fortitudo plebis ſuæ*, in circulo, intùs verò. *Sanctus Petrus, ſanctus Paulus, Anacletus Papa II. Ego Anacletus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus* locus alterius ſigni. *Datum Beneuenti per manus Saxonis S. R. E. Presbyteri Cardinalis & Cancellarij. Incarnationis Dominicæ* 1130. *Indictionis octauæ, Pontificatus autem Domini Anacleti II. Papæ anno primo.*

Simili priuilegio idem Vrſus anno ſequenti 1131. ab Angelo Barenſi, & Canuſino Archiepiſcopo nobilitatus eſt, eique, ac ſucceſſoribus ſuis conceſſa in Prouincialibus Concilijs prima ſedes in hunc modum.

B

Angelus Dei gratia Barenſis, quæ & Canuſina eſt, Sedis Archiepiſcopus. Dilecto fratri, & venerabili Vrſo Iuuenacio Epiſcopo, & eius ſucceſſoribus in perpetuum.

Omnipotentis Dei benignitas ad hoc Barenſis Eccleſiæ moderamen nobis contulit, vt perſonis reuerendis honores debitos conferamus, & noſtri Archiepiſcopatus Eccleſijs matricibus antiquis, & dignitates, & poſſeſſiones conſeruemus. C Et quia Iuuenacina, cui Deo authore præſides, Eccleſia nullo Metropolitanæ ſedis priuilegio, prædeceſſorum tuorum negligentia munita dignoſcitur, intelligibili prouidentia Eccleſiam prænominatam cum Parochialibus Eccleſijs, & iuſtis ſuis omnibus poſſeſſionibus, noſtri decreti pagina confirmari, & communiri poſtulaſti, tuæ itaque fraternitatis petitioni legitimè effectum non denegantes, abſque præiudicio alicuius Eccleſiæ, præſentis auctoritatis decreto tam tibi, quam & ſucceſſoribus tuis, totam Iuuenacij Epiſcopatus Parochiam diſponendam, ſemper tenendam, & poſſidendam concedimus, & confirmamus, D videlicet Iuuenacium, Terlitium, cum omnibus monaſterijs ſeruorum Dei & puellarum, quæ in eorum pertinentijs, ſeu intra ea ſita ſunt, Vraſſanum, Eccleſias ſancti Leutij, alteram quæ dicitur in Cauallaro, alteram in deſerto, Guaraſſanum, Numinum, Fetulacium, Balcnam, Suberitum, Meppaſanum, Circitanum, Caſam maximam, Mazcaricum, ſanctam Eugeniam, ſanctum Quiriacum de vinealibus, Sayda, Selice, Saulanum, Cilianum, Valenzanum, Arucce, ſanctum Demitrum, ſanctam Mariam in Lama, Riminianum, Punxillum, Villam, Lacum, Meridianum, Paternum, Villulam, Speculam, Curſinianum, ſanctam Agatham, ſanctum Nicolaum de Lapiditio, ſanctum Petrum de Caſtilis; ſanctum Coſmum de portu, & ſanctum Saluatorem. Quæcunque etiam ſupradicta Eccleſia Iuuenacina ad præſens, ſeu in poſterum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium poterit adipiſci, tibi, tuiſque ſucceſſoribus ſemper illibata permanere decernimus; ſed & ſi quando Concilium Prouinciale, iuxta quod Canones præcipiunt, celebrauerimus, primam poſt nos in conſeſſu fratrum Cathedram à dextris habere concedimus. Sanè ſi quis in futurum (quod abſit) contra huius noſtræ auctoritatis inſcriptionem facere tentauerit, ſecundo, tertioue commonitus, niſi reſipuerit, à Chriſti, & Eccleſiæ corpore alienus fiat. Conſeruantibus autem pax à Deo, & miſericordia præſentibus, & futuris ſæculis conſeruetur. *Actum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo centeſimo trigeſimo primo ſcriptum à Donato Subdiacono noſtro. Angelus Dei gratia Baren. & Canuſ. Archiep.*

Gratioſum deindè diploma Vrſus à Rogerio Siciliæ Rege ſuſcepit, quod pro ſalute Rogerij Comitis patris, matriſque ſuæ Reginæ Adelaidæ, animęque ſuæ liberaliter conceſſit anno 1134. conceſſionis exemplar ab originali ita ſe habet.

In nomine Domini Dei æterni, ac Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno Incarnationis eiuſdem milleſimo, centeſimo, trigeſimo quarto, Indictione 12. Ego Rogerius Dei gratia Siciliæ, & Italiæ Rex, Rogerij I. Comitis hæres & filius.

Si iuſtæ poſtulatio voluntatis omnibus Dei cultoribus, lociſque venerabilibus ſtudio debet proſequente compleri, illis præcipuè, qui pro culpis & offenſionibus noſtris Dei miſericordiam orationibus inſiſtendo inceſſanter inuocant: pijs poſtulationibus effectum iugiter impendere debemus. Ea propter Vrſe Iuuenacenſis Eccleſiæ venerabilis Epiſcope petitionibus tuis clementius annuentes; pro ſalute animę Patris noſtri glorioſę memoriæ Rogerij Comitis, Matriſque noſtræ Adelaidæ Reginæ, & noſtra, noſtrorum denique parentum, donamus, & concedimus, tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & Epiſcopatui ſanctę Marię, cui Domino authore præſides, totam diœceſim ſuam cum omnibus Eccleſijs ſuæ ditioni vbique iure pertinentibus: decimas quoque redituum omnium Ciuitatis noſtræ Iuuenacij, & vt pariter Eccleſia affidandi quadra-

draginta affidatos poteſtatem habear, quos Eccleſia omni tempore liberè, atqne qnietè teneat & poſſideat. Tibi quoque & omnes eccleſiaſtici ordinis gradus, Canonieatus, videlieet, & Monachatus in prædicta dιœceſi conſiſtentes in prædictæ Eccleſiæ, & tua, ſucceſſorumque tuornm iudicatione liberè conſiſtant. Iſta, inquam, prædicta, & omnia illa quoqne, quæ prædeceſſorum noſtrorum priuilegijs, ſeu donatione iam ſæpè dicta Eccleſia iuſtè, atq; canonicè tenet, & poſſidet, vel quę in poſterum liberalitate Principum, oblatione fidelinm, conceſſione Pontificum poterit adipiſci, coneedimus habenda, tenenda, & perpetuo iure poſſidenda ſine noſtra, noſtrorumque hæredum, vel ſueceſſorum contrarietate. Si quæ verò, quod abſit, magna humiliſue perſona huins noſtrę coneeſſionis paginam etiam in aliquo violare, vel interrumpere quolibet modo præſumpſerit, ſciat ſeſe compoſituram anri libras deeem, medietatem palatio noſtro, & aliam medietatem parti prænominatæ Iuuenaeentis Eecleſiæ, præſenſque decretum priſtinum robur obtineat. Porro ad huius noſtræ coneeſſionis, & confirmationis indicium per manus Vuidonis noſtri notarij ſcribi, noſtroque ſigillo inſigniri iuſſimns. *Data Salerni per manum Guarini noſtri Cancellarij, duodecimo Kalend. Auguſti anno Regni noſtri quarto, adeſt ſignum orbiculare cum verbis circum circa videlicet, Ego Rogerius Rex qui ſupra. Rex ſemper viuas, pius & clemens, Domini vas, Hac cruce ſignatum ſtabo, nunquam violatum.*

6 BERTVS ſedit in hac Eecleſia Vvilelmi Regis temporibns, cuius munificentia Iuuenacenſis Ecel. inopia ſubleuata eſt, in eiuſdem Berti gratiam anno 1172. regium euſum diploma eſt huiuſmodi.

In nomine Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Vvilelmus diuina fauente clementia, Rex Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ.

Regię liberalitatis munifieentia ſemper Eceleſias Chriſti ſuo conſueuit benignitatis ſuffragio relenare, & beneficiornm muneribus ampliare. Tu itaqne Berte venerab. Iuuenaeen. Epiſcope fidelis noſter, dum Eccleſiæ tuæ inopiam noſtro conſpectui præſentares, & exponeres, maieſtati noſtræ attentiùs ſupplicaſti, vt conecederemns tibi & eecleſiæ tuæ poteſtatem affidandi vigintiquinque homines ad opus ipſius Eecleſiæ. Nos autem petitionibus tuis aures noſtræ celſitudinis inelinantes tibi, & eceleſiæ Iunenacenſi poteſtatem indulſimns ad opus ipſius eeeleſiæ vigintiquinqne homines affidandi iuxta vſum, & conſnetudinem eceleſiarum, & Baronum illarum partinm, qui poteſtatem habent homines affidaudi. Ad huius autem noſtræ conceſſionis memoriam, & inuiolabile firmamentum, præſens ſeriptum per mauus Tancredi noſtri notarij, & bulla plnmbea noſtro typario impreſſa iuſſimus inſigniri, anno, menſe, & Indictione ſubſcriptis. *Data in vrbe felici Panormi per manus Gualterij Dei gratia venerabilis Archiepiſcopi Panormitani Regij familiaris, & Matthęi Domini Regis Vicecancellarij anno Dominicæ Incarnationis milleſimo eenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, menſe Iulij, Indictione quarta, Regni vero prædicti Domini noſtri Vvilelmi Dei gratia glorioſiſſimi, & magnificentiſſimi Regis Siciliæ, Ducatus Apulię & principatus Capuæ anno ſeptimo feliciter. Amen Amen Amen.*

Eodem anno mēſe Nouembris Raynaldus Barenſis, & Canuſinus Archiepiſcopus præter ea quæ Angelus, ae Matthæus Archiepiſcopi prædeceſſores ſui Iuuenaeenſi Eccleſiæ contulerant, alia addidit in vſum Berti Epiſcopi, ae ſucceſſorum eius. Tenorem donationis eins, quia facit ad dignitatem diœceſis Iuuenaeenſis deſeribere viſum eſt.

Rainaldus Dei gratia Barenſis, & Canuſinus Archiepiſcopus, Venerabili Fratri Berto Iuuenacen. Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

Cnm Barenſis Eccleſię regimen Domino diſponente, quanquam immeritè ſuſceperimus, ea nos oportet diligentia vigilare, & ſuſcepti officij ſtudio inſudare, quatenns & Eccleſia nobis (Domino volente) commiſſa operis execntione clareſcat, & quæ à prædeceſſoribus noſtris iuſtè, ac canonicè facta ſunt, præcipuè quæ ad dilatandam Pontificalis gloriæ dignitatem ſpectare videntur, auctoritatis noſtræ robore debeant (Domino perduce) communiri. Huins itaque rei conſideratione, Venerabilis in Chriſto frater Epiſcope, prouocati, & ſpeciali, quam ad tuam perſonam habemus, affectione inducti; tuis iuſtis poſtulationibus, clementer, & benignè annuimus, & ad exemplar ſanctæ recordationis prædeceſſoris noſtri Matthæi Barenſis Archiepiſcopi, Iuuenacenſem Eccleſiam, cni (Deo auctore) præeſſe dignoſceris, ſub Barenſis Eecleſiæ, & noſtra protectione ſuſcipimus, & de gratuita voluntate totius Capituli noſtri, præſentis ſcripti priuilegio commu-

muniimus, ſtatuẽtes, vt quaſcunq; poſſeſſiones, quęcunq; bona, eadem Eccl cõceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principũ, oblatione fideliũ, ſeu alijs iuſtis modis poſſidet, aut in futurum poterit adipiſci, tibi, & ſucceſſoribus tuis firma ſemper, & illibata permaneant. In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis r Iunepacium, Terlicium, Circlum, Vraſſanum, ſanctum Leutium in Cauallaro, ſanctum Leutium in deſerto, Guaraſſanum, Numinum, Ferulatium, Balenam, Suberitum, Splelutam, Mappaſanũ, Circitanum, Caſamaximam, Maczaricum, ſanctam Eugeniam, ſanctum Ciriacum de Vinculis, Suidam, Se'laicte, Saulanum, Cilianum, Valenzanum, Aruaicte, ſanctum Demetrium, ſanctam Mariam in Lama, Primimanum, Puczillum, Villam, Lacum meridianum, Paternum, Villulam, Padule, Speciam Curſinianum, ſanctam Agatem, ſanctum Nicolaum de Lapedizo, ſanctum Petrum de Caſellis, ſanctum Coſmam de Portu, & ſanctum Saluatorem; ad hæc omnes fundos, & caſalia vna cum domibus, oliuis, & vineis, ſeruis, & ancillis, maſſis, & maſſaritijs, molendinis, portubus, montibus, planitiebus, & pratis ſimul cum plebibus, ſiue etiam omnibus titulis, vel cappellis ſuis, & cum omnibus monaſterijs virorum, ſeu fœminarum, Grecis, aut Latinis, intus in ciuitatem, vel de foris, & cum vniuerſis Ordinibus Eccleſiaſticis, necnon & Parochia tua, & quicquid honoris, poſſeſſionis, ſiue dignitatis tu, & eadem Eccleſia iuſte, & rationabiliter poſſideris tibi & ſucceſſoribus tuis præſenti priuilegio confirmamus. Et quia Eccleſiam tuam ſpeciali cupimus priuilegio decorare, concedimus tibi, & ſucceſſoribus tuis, vt quotieſcunque pro conuentu, vel Concilio celebrando, aut ſolemnitatibus, pro quibus ad Barenſem Eccleſiam de iure venire deberis, à nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, tu, vel ſucceſſores tui fueritis vocati, primam à nobis ſedem, dexteram videlicet, habeatis. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia, & integra conſeruentur eorum, pro quorum ſubſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt in vſibus omnimodis profutura, ſalua Eccleſiæ Barenſis auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæculariſue perſona hanc paginam noſtræ cõſtitutionis ſciens contra eam temere venire tentauerit, ſecundò, tertioue commonita, niſi præſumptionem ſuam, digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti: quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant Amen. Et ſigillum plumbeum eiuſdem Domini Archiepiſcopi pendens erat ibi, & ipſius ſubteſtatio in hęc verba. Ego Raynaldus Dei gratia Barenſis Archiepiſcopus, & Canuſinus, & ſcriptum erat inferius iuxta ſigillum plumbeum in hæc verba.

Datum Bari per manum Petri Cam.rarij, & ſecretarij Domini Barenſis Archiepiſcopi, 8. Kalen. Decemb. Indict. 6. Incarnationis Dominicæ anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſecundo. Pontificatus vero Domini Raynaldi Barenſis, & Canuſini Archiepiſcopi anno ſecundo. Quod ſcriptum publicationis ſcripſi ego, qui ſupra Ioannes Paulus publicus Iuuenacenſis Notarius, quia interfui, & meo ſigno conſueto ſignaui.

Locus † ſigni Not. Regalis Iuuenacii
Rogerius Iudex, Nicolaus Iannotti filius.

Obijt Bertus anno 1178. Salerni & in Cathedrali ſepultus hoc inſculpto ad tumulum epitaphio, quod adhuc extat

Anno Domini MCLXXVIII.
quinta die intrante menſe Nouemb. Indict. xij. hic requieſcit
Dominus Bertus Iuuenacenſis
Epiſcopus.

7 PAVLINVS vixit anno 1184 Obijt menſe Auguſti, ita in mortuali Cathedralis Eccleſiæ.

8 MALDISII Epiſcopi Iuuenacenſis mentio in eodem libro, annus tamen non extat.

9 VRSVS Eccleſiæ Barenſis Primicerius, Iuuenacenſis Epiſcopus fuit, obijt anno 1218. vt refert Antonius Beatillus in hiſtoria Barenſi lib. 2.

10 P. fortè PETRVS ann. 1226. à Capitulo electus, ab Honorio III. Papa meruit confirmari, & vacante Barenſi Eccleſia, commiſit Bituntino, & Melphienſi Epiſcopis vt eidem munus conſecrationis impertirent, vt ex epiſt. 311. fol. 136. anno 10. Pontif. habetur in regeſt. Vatic.

11 LEONARDVS de Sermineto Monachus Foſſænouæ Ordinis Ciſtercienſis vir laudatiſſimæ vitæ, ac litterarum peritia clarus ab Innocentio IV. poſt diuturnam vacationem ad huius Eccleſiæ faſtigium promotus eſt anno 1253. de cuius promotione hanc ſcripſit Innocentius epiſtolam ad Henricum Barenſem electum, quæ extat in regeſt. Vat. num. 457. fol. 240. anno 10.

Marino electo Barenſi, &c.

Cum, ſicut te nobis intimante accepimus, Iuuenacenſis Eccleſia, quæ ſuffraganea Baren. exiſtit, longo iam tempore fuerit Paſtoris ſolatio deſtituta, nos volentes eidem Eccleſiæ, ne patiatur in ſpiritualibus, & temporalibus læſionem, de perſona idonea, quæ tanto oneri conueniat prouidere, diſtrictè tibi per Apoſt. auctoritatẽ committimus, vt dilectũ filium Leonardum de Sarmineto Monachum monaſterij Foſſænouæ Ciſtercienſis Ord. Tarracinæ diœceſis, de cuius honeſtate, conuerſione, & religione conſpicua, & commendata in ſpiritualibus, & temporalibus circumſpectione laudabili nobis teſt. perhibetur, eidẽ Iuuenacenſi Eccleſiæ auctoritate noſtra in Epiſcopum præficias, ac Paſtorem facias à Capitulo, & ſubditis ipſius Eccleſiæ tanquam patri, ac paſtori animarum ſuarum obed. & reu. eidem exhiberi. Contra, &c. non obſtant. &c. ſi perſonis aliquibus à Sed. Apoſt. ſit &c. quod per litteras Apoſt. intendimus ſuſpendi, &c. *Datum Peruſij 10. Kal. Martij an. 10.*

Duæ aliæ epiſt. in eod. regeſt. ſunt ſcriptæ, vna ad Capitulum Iuuenacenſe, vt Fratri Leonardo de Sarmineto Ord. Ciſtercien. Monacho Iuuenacenſi Epiſcopo electo obediant. *Datum Peruſij 5. Kalend. Martij*, altera Tarracinenſi, Caſertanenſi, ac Verulano Epiſcopis ſcripta, vt eidem Leonardo electo munus cõſecrationis impendant. *Datum Peruſij Non. Martij eodem anno Pontif. 10.*

De Leonardo habemus, illum fuiſſe Eccleſiaſticæ libertatis infracti animi aſſertorem, nulloq; vnquam illum extremo diſcrimine vel à iuſto, decoroque diuelli

A potuiſſe. Donationes Regum, Principumque Eccleſiæ ſuæ aſſertas cruauit ad æternitatem in authenticam formam redigendas, & in Epiſcopij Archiuio conſeruandas. Sibi creditam Eccleſiam vbique, & ſemper ſtrenuè defenſauit, & poſtquam per multos annos illam egregie, ac ſanctè adminiſtraſſet, defunctus eſt, nec ſine populorum lachrymis in Cathedrali ſepultus: cuius extat præclara memoria in monumentis cœnobij Foſſænouæ, cui non nulla ad pietatem elargitus eſt.

12 PALMERIVS Iuuenacenſis fuit Epiſcopus, tempus tamen quo vixerit ignoratur, de quo tantum mentio habetur in lib. Cathed. Videtur vixiſſe ante fratrem

B Ioannem, vel Saluium.

13 SALVIUS Tribunienſis Epiſcopus à Iuuenacenſi Capitulo expoſtulatus, à Gregorio X. confirmatur anno ſal. 1275. Datum Belguardij 2. Idus Maij anno 4. ita in reg. Vatic. epiſt. 28. fol. 229.

14 Fr. IOANNES de Trano Ord. Minorum Iuuenacenſis Epiſcopus Cathedralem Eccleſiam olim à Federico II. Imperatore extructam ſolemni ritu conſecrauit anno 1283. die 2. Maij, vt ex ſchedula membranacea paucis ab hinc annis reperta in demolitione maioris altaris à Iulio Maſio Epiſcopo. magnificentius reſtituti: in hæc verba.

Dicatum ſeu conſecratum fuit hoc altare ſecunda die menſis Maij ſexta Indictione

C *† In nomine ſancta, & Indiuidua Trinitatis conſecratum eſt hoc altare ad honorem Beatiſſima ſemper Virginis Maria Genitricis Dei & D.N.I. ſanctorum Martyrum, & ſociorum eius, atque Cryſanthij, & Darię g.n.no. Coſma, & Damiani g. & Proceſſi, & Martiniani g ac ſanctorum Innocentium, quorum reliquia hic poſita ſunt à Domino Fratre Ioanne Ord. Fratrum Minorum Iuuenacij Epiſcopo, ſub anno Incar. D.N.I. MCCLXXXIII. menſe Maij ſecunda die eiuſdem vi. Indict. P.D. Mar P.iu. & Praſidente D. Romualdo Barenſi Archiepiſcopo ann. 1.*

D Item alia inſcriptio ibidem reperta fuit ſic ſcripta.

Iſtas reliquias ſanctorum Innocentium de partibus Vltramarinis per annum vnum ante conſecrationem iſtius maioris Iuuenacen. Eccleſia Presbyter Matthias filius Madij, quondam Gulielmi de Iuuenacio, & reliquia vero aliorum ſupradictorum Sanctorum fuerunt inuenta per reuelationem à quodam homine laico in Eccleſia ſancti Euſtachij de Padula, non longè ab hac ciuitate Iuuenacij, & delata occultè per eundem laicum ad iſtam maiorem Iuuenacenſem Eccleſiam per menſem ante dedicationem iſtius Eccleſia. Ita inuenta ſunt in iſtis duabus pecijs, & ſine ſcripto eas diſcernerent, id' frater Ioannes Iuuenacen. Eccleſię Epiſcopus. Qua quidem

reli-

reliquia præter illa videlicet ſanctorum Pro- A *ceſſi, & Martiniani fuerunt repoſita in altari dicta Eccleſię ſancti Euſtachij in dedicatione Eccleſia per manum D. Petri quondam venerabilis Iuuenacij Epiſcopi ſub anno Incarn. D. N. I. milleſimo nonageſimo ſexto, Præſidente Domino Elia Archiepiſcopo in Baro. Ita inuenit in ſcriptis idem frater Ioãnes Iuuenacen. Epiſcopus † ſigillatum cum ſigillo ſupradicti Dom. Petri Iuuenacen. Epiſcopi, cum ſupradictis reliquijs. Reliquia vero ſanctorum Proceſſi, & Martiniani martyrum fuerūt poſitæ in dedicatione altaris dictæ Eccleſiæ ſancti Euſtachij per manum Dom. Vrſonis quond. Iuuenacij Epiſcopi ſub* B *anno Incarnationis D. N. I. MCXXIV. In feſtiuitate ſancti Euſtachii, & ſociorum eius; quod inuentum & ſcriptum idem frater Ioãnes Iuuenacii Epiſcopus, & in modum ſupraſcriptum.* Hactenus ſchedu. in lib. eiuſdem Cathedralis ab ipſo Fr. Ioanne anno 1301. incœpto, aliqua ad Epiſcopatum Innenacenſem attinentia notata leguntur. Porrò Ioannes iſte Minorita Epiſcopus. Obijt anno 1321. die 8. Ianuarij, vt in prænotato libro habetur, iacet in marmoreo tumulo in Cathedrali, cum habitu, ac tonſura Franciſcani Ordinis, vbi eſt inſcriptio quam vetuſtarum litterarum ignari haud legere potuerunt, nos eam non vidimus, ſed ex aliorum relatione, hæc enarraui- C mus.

15 IOANNEM de Venerijs, Ordo ignoratur, fuiſſe Epiſcopum Iuuenacenſem citatus liber notat, forte ille reliquit pretioſam infulam gemmatam, vbi ex acu legitur.

Fr. Ioannes Italus fieri fecit
anno MCCCXLII.
Ioannes Hiſpanus Epiſcopus
inſtaurauit anno MDLVI.

Sed hæc verba mendoſa videntur in anno 1342. cum clare conſtet Iacobum de D quo mox dicemus tunc temporis Epiſcopum Iuuenacen. fuiſſe, vt ex regeſt. Vatic. erui poteſt, itaque Ioannes iſte de Venetijs vel non fuit huius Eccleſiæ Epiſcopus, vel alio tempore vixit.

16 Fr. GVILLELMVS Alneniacus Anglus Ordinis Minorum quem paulo ante ad hunc Epiſcopatum Iuuenacenſem legitimè promotum iubet Robertus Rex Siciliæ à ſuis Iuſtitiarijs admitti, & circa recuperationem iurium prædictæ Eccleſiæ fideliter adiuuari: En. Roberti epiſtola ex regiſtro Regio ſignato 1329. littera B. fol. 237. quam refert Vvadingus tom. 3. Annal. Minorum.

Robertus, &c. Iuſtitiarijs Terræ Barij; nec non Officialibus, & vniuerſis hominibus ciuitatis Iunenacij præſentibus, & futuris fidelibus ſuis, &c. Cum venerabilis & religioſus vir Fr. Guillelmus de Anglia Ordinis Fratrum Minorum ſacræ paginæ Doctor, Conſiliarius, familiaris, & fidelis noſter ad Epiſcopatum Iunenacen. nouiter canonicè ſit promotus, & confirmatus legitimè nos eum alias, & contemplatione præmiſſa; ſincero, & charitatiuo Dominico proſequentes affectu, fidelitati veſtræ mandamus quatenus in omnibus, quæ ad ipſius Eccleſiæ commodum, & vtilitatem ſui Paſtor alis officij rationabiliter ſpectare noſcuntur, circa etiam recuperationem iurium ipſius Eccleſiæ, & ſuorum per conſequens ſi expedit, efficaciter debitis auxilijs, conſilijs fauoribus aſſiſtentes vos prædicti homines, de conſuetis, & debitis tam ipſi Eccleſiæ, quam eius prædeceſſoribus deuotè pareatis, & efficaciter intēdatis; præſentes autē litteras poſt opportunā inſpectionem earū præſentāti reſtitui volumus pro cautela. *Dat. Caſę ſana ſupra Caſtrum-maris de Stabia per Ioannem Grillum, anno Dom. MCCCXXX. penultima Iulii xiij. Indict. Regnorum noſtrorum anno vigeſimo ſecundo.*

Ex his habemus hoc anno 1330. Iunenacij Epiſcopum fuiſſe Guillelmum hunc Anglum, tametſi nec in Apoſtolico Regiſtro, nec in libro Obligationum reperiatur eius electio, nec annus obitus eius, qui potuit extitiſſe ante annum 1333. quo Iacobus electus eſt huius Eccleſiæ Præſul. Vvadingus lib. de Scriptoribus Ord. Minorum ſcribit hunc obijſſe Auenióne anno 1332. quod benè concordat cum electione Iacobi. Plura ſcripſiſſe Vvillelmum cum eſſet vir doctus habetur apud Pitſeū de Scriptoribus Anglis, & apud eundem Vvadingum, quem deprædicat virum pietatis, & doctrinæ titulis inſignem, tum in ſacris tum in prophanis litteris optimè verſatum.

17 IACOBVS Morola, ſeu Moronus Iuuenacenſis ſucceſſit anno 1333. 17. Apr.

11 LEONARDVS de Sermineto Monachus Foſſænouæ Ordinis Ciſtercienſis vir laudatiſſimæ vitæ, ac litterarum peritia clarus ab Innocentio IV. poſt diuturnam vacationem ad huius Eccleſiæ faſtigium promotus eſt anno 1253. de cuius promotione hanc ſcripſit Innocentius epiſtolam ad Henricum Barenſem electum, quæ extat in regeſt. Vat. num. 457. ſol. 240. anno 10.

Marino electo Barenſi, &c.

Cum, ſicut te nobis intimante accepimus; Iuuenacenſis Eccleſia, quæ ſuffraganea Baren. exiſtit, longo iam tempore fuerit Paſtoris ſolatio deſtituta, nos volentes eidem Eccleſiæ, ne patiatur in ſpiritualibus, & temporalibus læſionem, de perſona idonea, quæ tanto oneri conueniat prouidere, diſtrictè tibi per Apoſt. auctoritatē committimus, vt dilectū filium Leonardum de Sarmincto Monachum monaſterij Foſſænouæ Ciſtercienſis Ord. Tarracinæ diœceſis, de cuius honeſtate, conuerſione, & religione conſpicua, & commendata in ſpiritualibus, & temporalibus circumſpectione laudabili nobis teſt. perhibetur, eidē Iuuenacenſi Eccleſiæ auctoritate noſtra in Epiſcopum præficias, ac Paſtorem facias à Capitulo, & ſubditis ipſius Eccleſiæ tanquam patri, ac paſtori animarum ſuarum obed. & reu. eidem exhiberi. Contra, &c. non obſtant. &c. ſi perſonis aliquibus à Sed. Apoſt. ſit &c. quod per literas Apoſt. intendimus ſuſpendi, &c. *Datum Peruſij* 10. *Kal. Martij an.*10.

Duæ aliæ epiſt. in eod. regeſt. ſunt ſcriptæ, vna ad Capitulum Iuuenacenſe, vt Fratri Leonardo de Sarmineto Ord. Ciſtercien. Monacho, Iuuenacenſi Epiſcopo electo obediant. *Datum Peruſij* 5. *Kalend. Martij*, altera Tarracinenſi, Caſertanenſi, ac Verulano Epiſcopis ſcripta, vt eidem Leonardo electo munus cōſecrationis impendant. *Datum* Peruſij *Non. Martij eodem anno Pontif.* 10.

De Leonardo habemus, illum fuiſſe Eccleſiaſticæ libertatis infracti animi aſſertorem, nulloq; vnquam illum extremo diſcrimine vel à iuſto, decoroque diuelli potuiſſe. Donationes Regum, Principumque Eccleſiæ ſuæ aſſertas curauit ad æternitatem in authenticam formam redigendas, & in Epiſcopij Archiuio conſtruandas. Sibi creditam Eccleſiam vbique, & ſemper ſtrenuè defenſauit, & poſtquam per multos annos illam egregiè, ac ſanctè adminiſtraſſet, defunctus eſt, nec ſine populorum lachrymis in Cathedrali ſepultus: cuius extat præclara memoria in monumentis cœnobij Foſſænouæ, cui non nulla ad pietatem elargitus eſt.

12 PALMERIVS Iuuenacenſis fuit Epiſcopus, tempus tamen quo vixerit ignoratur, de quo tantum mentio habetur in lib. Cathed. Videtur vixiſſe ante fratrem Ioannem, vel Saluium.

13 SALVIVS Tribunicenſis Epiſcopus à Iuuenacenſi Capitulo expoſtulatus, à Gregorio X. confirmatur anno ſal. 1275. Datum Belguardij 2. Idus Maij anno 4. ita in reg. Vatic. epiſt. 28. fol. 229.

14 Fr. IOANNES de Trano Ord. Minorum Iuuenacenſis Epiſcopus Cathedralem Eccleſiam olim à Federico II. Imperatore extructam ſolemni ritu conſecrauit anno 1283. die 2. Maij, vt ex ſchedula membranacea paucis ab hinc annis reperta in demolitione maioris altaris à Iulio Maſio Epiſcopo magnificentius reſtituti: in hæc verba.

Dicatum ſeu conſecratum fuit hoc altare ſecunda die menſis Maij ſexta Indictione † In nomine ſanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis conſecratum eſt hoc altare ad honorem Beatiſſimæ ſemper Virginis Mariæ Genitricis Dei & D.N.I. ſanctorum Martyrum, & ſociorum eius, atque Cryſanthij, & Darię g.n. no. Coſmæ, & Damiani g. & Proceſſi, & Martiniani g ac ſanctorum Innocentium, quorum reliquiæ hic poſitæ ſunt à Domino Fratre Ioanne Ord. Fratrum Minorum Iuuenacij Epiſcopo, ſub anno Incar. D.N.I. MCCLXXXIII. menſe M dij ſecunda die eiuſdem vi. Indict. P.D. Mar P.iv. & Præſidente D. Romualdo Barenſi Archiepiſcopo ann.1.

Item alia inſcriptio ibidem reperta fuit ſic ſcripta.

Iſtas reliquias ſanctorum Innocentium de partibus Vltramarinis per annum vnum ante conſecrationem iſtius maioris Iuuenacen. Eccleſiæ Presbyter Matthias filius Madij, quondam Gulielmi de Iuuenacio, & reliquia vero aliorum ſupradictorum Sanctorum fuerunt inuenta per reuelationem à quodam homine laico in Eccleſia ſancti Euſtachij de Padula, non longè ab hac ciuitate Iuuenacij, & delata occultè per eundem laicum ad iſtam maiorem Iuuenacenſem Eccleſiam per menſem ante dedicationem iſtius Eccleſiæ. Ita inuenta ſunt in iſtis duabus pecijs, & ſine ſcripto eas diſcernerent, idē frater Ioannes Iuuenacen. Eccleſię Epiſcopus. Quæ quidem

reli-

reliquia prater iſta videlicet ſanctorum Proceſſi, & Martiniani fuerunt repoſita in altari dicta Eccleſię ſancti Euſtachij in dedicatione Eccleſia per manum D.Petri quondam venerabilis Iuuenacij Epiſcopi ſub anno Incarn.D. N. I. milleſimo nonageſimo ſexto, Præſidente Domino Elia Archiepiſcopo in Baro. Ita inuenit in ſcriptis idem frater Ioãnes Iuuenacen. Epiſcopus † ſigillatum cum ſigillo ſupradicti Dom. Petri Iuuenacen. Epiſcopi. cum ſupradictis reliquijs. Reliquia vero ſanctorum Proceſſi, & Martiniani martyrum fuerũt poſitæ in dedicatione altaris dicta Eccleſiæ ſancti Euſtachij per manum Dom.Vrſonis quond. Iuuenacij Epiſcopi ſub anno Incarnationis D. N. I. MCXXIV. In feſtiuitate ſancti Euſtachii, & ſociorum eius; quod inuentum & ſcriptum idem frater Ioãnes Iuuenacii Epiſcopus, & in modum ſuprascriptum. Hactenus ſchedn. in lib. eiuſdem Cathedralis ab ipſo Fr.Ioanne anno 1301. incœpto, aliqua ad Epiſcopatum Iuuenacenſem attinentia notata leguntur. Porrò Ioannes iſte Minorita Epiſcopus. Obijt anno 1321. die 8. Ianuarij, vt in prænotato libro habetur, iacet in marmoreo tumulo in Cathedrali, cum habitu, ac tonſura Franciſcani Ordinis, vbi eſt inſcriptio quam vetuſtarum litterarum ignari haud legere potuerunt, nos eam non vidimus, ſed ex aliorum relatione, hæc enarrauimus.

15 IOANNEM de Venerijs, Ordo ignoratur, fuiſſe Epiſcopum Iuuenacenſem citatus liber notat, forte ille reliquit pretioſam infulam gemmatam, vbi ex acu legitur.

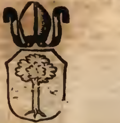
Fr. Ioannes Italus fieri fecit anno MCCCXLII.
Ioannes Hiſpanus Epiſcopus inſtaurauit anno MDLVI.

Sed hæc verba mendoſa videntur in anno 1342. cum clare conſtet Iacobum de quo mox dicemus tunc temporis Epiſcopum Iuuenacen. fuiſſe, vt ex regeſt. Vatic. erui poteſt, itaque Ioannes iſte de Venetijs vel non fuit huius Eccleſiæ Epiſcopus, vel alio tempore vixit.

16 Fr.GVILLELMVS Alueniacus Anglus Ordinis Minorum quem paulo ante ad hunc Epiſcopatum Iunenacenſem legitimè promotum iubet Robertus Rex Siciliæ à ſuis Iuſtitiarijs admitti, & circa recuperationem iurium prædictæ Eccleſiæ fideliter adiuuari: En. Roberti epiſtola ex regiſtro Regio ſignato 1329. littera B. fol. 237. quam refert Vvadingus tom.3. Annal. Minorum.

Robertus, &c. Iuſtitiarijs Terræ Barij, nec non Officialibus, & vniuerſis hominibus ciuitatis Iunenacij præſentibus, & futuris fidelibus ſuis, &c. Cum venerabilis & religioſus vir Fr.Guillelmus de Anglia Ordinis Fratrum Minorum ſacræ paginæ Doctor, Conſiliarius, familiaris, & fidelis noſter ad Epiſcopatum Iuuenacen. nouiter canonicè ſit promotus, & confirmatus legitimè nos eum alias, & contemplatione præmiſſa; ſincero, & charitatiuo Dominico proſequentes affectu, fidelitati veſtræ mandamus quatenus in omnibus, quæ ad ipſius Eccleſiæ commodum, & vtilitatem ſui Paſtor alis officij rationabiliter ſpectare noſcuntur, circa etiam recuperationem iurium ipſius Eccleſiæ, & ſuorum per conſequens ſi expedit, efficaciter debitis auxilijs, conſilijs fauoribus aſſiſtentes vos prædicti homines, de conſuetis, & debitis tam ipſi Eccleſiæ, quam eius prædeceſſoribus deuotè pareatis, & efficaciter intẽdatis; præſentes autẽ litteras poſt opportunã inſpectionem earũ præſentãti reſtitui volumus pro cautela. *Dat. Caſę ſanæ ſupra Caſtrum-maris de Stabia per Ioannem Grillum, anno Dom. MCCCXXX. penultima Iulii xiij. Indict. Regnorum noſtrorum anno vigeſimo ſecundo.*

Ex his habemus hoc anno 1330. Iuuenacij Epiſcopum fuiſſe Guillelmum hunc Anglum, tametſi nec in Apoſtolico Regiſtro, nec in libro Obligationum reperiatur eius electio, nec annus obitus eius, qui potuit extitiſſe ante annum 1333. quo Iacobus electus eſt huius Eccleſiæ Præſul. Vvadingus lib. de Scriptoribus Ord. Minorum ſcribit hunc obijſſe Auenione anno 1332. quod benè concordat cum electione Iacobi. Plura ſcripſiſſe Vvillelmum cum eſſet vir doctus habetur apud Pitſeũ de Scriptoribus Anglis, & apud eundem Vvadingum, quem deprædicat virum pietatis, & doctrinæ titulis inſignem, tum in ſacris tum in prophanis litteris optimè verſatum.

17 IACOBVS Morola, ſeu Moronus Iuuenacenſis ſucceſſit anno 1333. 17. Apr.

promiſit ſolitum ſubſidium ſacro Senatui.
Defunctus ſub Clemente VI. anno 1350.
cuius maiores tempore Federici II. Imp. è
Mediolano Iuuenacium trāſmigrarunt, cu-
ius etiam inſignia ſpectantur in aula Epi-
ſcopij cum hac inſcriptione,

✠ Anno milleno centum ter, ac
quadrageno
Cum quarto Iacobus Præſul probus
ædificauit
Has ædes ad honorem Baſilicæ Iu-
uenacen.
Gratia Papalis cui tunc præfecit
eundem.

18 Fr. RAYMVNDVS Ord. Eremita-
rum ſancti Auguſtini ſucceſſor datus eſt
Iacobo, hic vt ſupra narrauimus tom. 1. in
Epiſcopis Sutriuis cum Hugolinus Epiſco-
pus Sutrinus ad Eccleſiam ſuam perueniſ-
ſet, & in grauem incidiſſet morbum ita,
vt mortuus pene iudicaretur, relatumque
fuiſſet ad Curiam, Sutrinam Eccleſiam va-
care à Clemente VI. Sutrinus creatus eſt E-
piſcopus, munuſque conſecrationis ab Epi-
ſcopo Card. Albanenſi accepit, cognita de-
inde veritate de valetudine Vgolini, Ray-
mundus Iuuenacenſi Eccl. præficitur Ka-
lend. Decembris ann. 1350. vt habetur in
epiſt. 48. fol. 54. ann. 9. Clementis in Regeſt.
Vatic. plures annos Raymundus, cum lau-
de prudentiæ rexit Iuuenacēſem Eccl. apud
quam defunctus, & humatus iacet.

19 ANTONIVS Raymundi immedia-
tè ſucceſſor fuit.

20 NICOLAVS ab Vrbano VI. circa
annum Domini 1386. huius Eccleſiæ præ-
ficitur in Paſtorē, exceſſit è viuis an. 1390.

21 FRANCISCVS Rolandinus Epi-
ſcopus Tropeienſis ad hanc Iuuenacen-
ſem Eccleſiam transfertur à Bonifacio IX.
anno 1390. Sacroque Collegio ſubſidium
ſpondit die 22. Maij eiuſdem anni, ac re-
cognouit pro Nicolao prædeceſſore Anto-
nio antepredeceſſore, & Raymundo præ-
antepredeceſſore ſuo, quarum rerum extat
mentio in lib. Olig. eiuſdem Bonifacij.

22 GRIMALDVS de Turculis Iuue-
A nacenſis Epiſcopus patriæ electus die 14.
Octobris 1395. Obijt anno 1433. vt ex
Actis Conſiſtorial. liquet.

23 PETRVS Vrbe natus, electus an-
no 1433. 10. Kal. Iunij ab Eugenio IV.

24 ANTONIVS tituli ſancti Chryſo-
goni Presb. Card. Ilerden. huius Eccleſiæ
fuit Commendatarius anno 1455.

25 HECTOR Galgane de Auerſa fa-
ctus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus à Calix-
to III. ann. 1457. die 17. Martij, quo ab
Alphonſo I. Rege omnium priuilegiorum
ſuæ Eccleſiæ obtinuit confirmationem in
hunc modum,

Alphonſus Dei gratia Rex Aragonum, Sici-
B liæ, citra, & vltra Farum, Valentiæ, Hie-
ruſalem, Vngheriæ, Maioricarum, Sar-
diniæ, & Corſicæ, Comes Barchinonæ
Dominus Athenarum, & Neopatriæ, ac
etiam Comes Roſſilienſis, & Ceritaniæ.

Magnifico, & nobilibus viris Iaymo
de Caſpa de noſtra Bibliotheca, Do-
hanario ciuitatis noſtræ Iuuenacij, ſeu eius
Locumtenenti præſenti, & futuro, & Dom-
no Stephano Archidiacono maioris Iuue-
nacenſis Eccleſiæ, & Angelo Ritio Iuris
vtriuſq; Doctori, Dohanerijs quoque ter-
zariæ ferri, nec non Albertino de Padua
Dohanerio Seſmnagij dictæ ciuitatis, &
alijs, ad quos de infraſcriptis pertinebit,
C Conſiliarijs, fidelibus noſtris dilectis gra-
tiam noſtram, & bonam voluntatem. No-
uiter pro parte Epiſcopi, Capituli, & Cle-
ri dictæ ciuitatis fuit maieſtati noſtræ re-
uerenter expoſitum, videlicet. Cum tem-
poribus longè decurſis, quorum memo-
ria hominum in contrarium non exiſtit,
Epiſcopatus, Clerus, & Capitulum ciui-
tatis prędictę habere conſueuerant deci-
mam integram, & completam de omni-
bus, & quibuſcunque introitibus dictę
Dohanę, necnon & florenos tres pro Ce-
reo Paſchali, quemadmodum ex priuile-
gijs dicto Epiſcopatui, Clero, & Capitu-
lo per dictę memorię retro Principes prę-
D deceſſores noſtros conceſſis, ad quę nos
referimus, aſſeritur contineri. Et poſtquā
nos hoc Regnum feliciter obtinuimus nō-
nullis hominibus tam dictam ciuitatem
incolentibus quam exteris prouiſiones an-
nuas ſuper dicta dogana ordinauimus, &
gratioſè conceſſimus, & contra dicti epi-
ſcopatus, Clerici, & Capituli priuilegia,
& conceſſiones denegarit ſibi decimas ea-
rum prouiſionum, & donationum ſolue-
re, in damnum maximum & præiudi-
cium dicti epiſcopatus, Cleri, & Capitu-
li, & contrauentionum priuilegiorum ip-
ſorum; propterea nobis humiliter ſup-
plicatum fuit, vt ſuper indemnitate ipſo-
rum epiſcopatus, cleri, & capituli de-
bitè prouidere dignaremur. Nos admiſ-

ſa

ſa contra ſupplicatione, volentes, prout cordi nobis eſt, iura eccleſiaſtica mantenere, & defendere, nec minus priuilegia per prædeceſſores noſtros ipſi epiſcopatui Clero, & capitulo conceſſa ad vnguem obſeruare facere, attento quod etiam per maieſtatem noſtram huius decima, & dicti floreni tres pro cirio Paſchali dicto Epiſcopo, Clero, & Capitulo, vt aſſeritur, perſoluuntur, nec intentionis noſtræ eſt per donationem aliquorum membrorum in aliquo ipſis ſupradictis ſuper ſolutione decimæ derogare; vobis Doganerio dicimus, & mandamus, quatenus inſpectis diligenter per vos priuilegijs, & alijs cautelis Epiſcopatus ipſius, Cleri, & Capituli, & ſi per ea legitimè inuenietis dictam decimam ipſi epiſcopatui, clero, & capitulo ſolui debere ex introitibus dictæ doganę, & quod curia noſtra ex his, quę recepit ex dictis iuribus ſoluit decimam dicto epiſcopatui, dictos aſſignatarios ad ſoluendum dictam decimam ipſi epiſcopatui, clero, & capitulo compellatis, ſeu remedijs, quibus decet, compelli faciatis, aut vos ex dictis eorum aſſignationibus ipſam perſoluatis, prout vnumquemque ipſorum aſſignatariorum pro rata ſuę prouiſionis ſoluere oportuerit. Dantes vobis de certa noſtra ſcientia præſentium vigore licentiam pleniſſimam & facultatem tribuentes quod impunè valeatis, penes vos ad opus ſolutionis prædictæ retinere decimas à quibuſcunque à dicta Dohana aſſignationes habentibus, & de illis dicto Epiſcopatui, Clero, & Capitulo reſpondere iuxta priuilegiorum ipſius continentiam pleniorem; quoniam ad veſtri cautelam mandamus magno huius Regni Camerario, ſeu eius Locumtenenti, Præſidentibus, & Rationabilibus Cameræ noſtræ ſummarię, ſeu alijs quibuſuis à vobis compoſitiones auditoris, quatenus adueniente veſtri ratiocinij tempore, & vobis reſtituentib. apochas, quas pro decimis per vos ſoluendis habueritis, vna cum tranſumpto præſentium, illas in veſtris recipiant computis, & admittant abſque nota cuiuſlibet quęſtionis. Nec non dicimus, & mandamus vobis dohanerijs, & vnicuique veſtrum, quod de introitibus dictorum membrorum dohanæ, puta ſcannagiæ, & terzariæ ferri, integram decimam, dicto Epiſcopatui, Clero, & Capitulo ſoluatis, ſeu vnuſquiſque veſtrum pro rata introituum, ſeu membri ſoluat, prout iuſtè, & rationabiliter tenemini, & per eorum priuilegia obligati eſtis. Et contrarium non faciatis, nec faciant, quantum gratiam noſtram caram habetis, & habēr, ſi iram, indignationem, & pœnam ducatorum duorum mille cupitis, & cupiunt euitare. In cuius rei teſtimonium præſentes fieri iuſſimus, magno maieſtatis noſtræ ſigillo impendenti munitas, quas per earum opportunam inſpectionem ſingulis vicibus volumus reſtitui præſentanti efficaciter in antea valituras.

Datum in Caſtello-Nouo ciuitatis Neapolis die 15. menſis Aprilis, quintæ Indictionis, anno à Natiuitate Domini 1457. Regnorum noſtrorum anno quadrageſimoſecundo, huius vero citerioris Siciliæ Regni vigeſimo tertio. Rex Alfonſus.

Locus † ſigilli Regij pendentis, &c.
Obijt anno 1462.

26 MARINVS Morula, ſeu Moronus, patriæ Epiſcopus delectus eſt à Paulo II. anno 1462. ſub Sixto IV. tranſlatus ad Eccleſ. S. Agathæ 12. Kal. Octobris ex Archidiacono Calinenſi, exceſſit ſub eodem Sixto.

27 PETRVS Racanatus ciuis Rom. Epiſcopus reperitur anno 1471. Hic fratrem habuit Bartholomæum Ferdinandi Regis Conſiliarium, & Secretarium, in cuius gratiam hoc dedit diploma Rex ipſe ad fauorem Iuuenacenſis Eccleſiæ anno 1473.

Ferdinandus Dei gratia Rex Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ; Nobilibus viris quibuſcunque Commiſſarijs, Capitaneo ciuitatis Iuuenacij, necnon Electis, & ordinatis ciuitatis ipſius pręſentibus, & ſucceſſiuè futuris, ad quos præſentes peruenerint, vel fuerint quomodolibet pręſentatæ, gratiam, deuotionem, & bonam voluntatem.

Licet Eccleſia, & Eccleſiaſticæ perſonæ, tam de iure diuino, quam humano, & meritò multis priuilegijs fulgeat, & fauoribus circumfulta ſit; tamen Principes pro tempore exiſtentes non ſolum illis derogare nolunt, neque etiam diminuere, verum etiam augent, cumulantque pro poſſe in Dei honorem, ſanctæque Religionis augmentum, ne quod à Deo, Pontificibuſque eius Vicarijs in terris ſancitum, & conſtitutum eſt, derogari, vel impugnari videatur, & tanto gratiori ani-

mo fauent; quanto Prælati, vel inferiores perſonæ Principibus ſunt gratiores. Nos autem attendentes ſeruitia plurima, & diuerſimodè impenſa in omni temporum genere continuatione laudabili per magnificum Bartholomæum de Racaneto olim Conſiliarium, & Secretarium noſtrum dilectum. Nec non per Rev. Patrem P. Epiſcopum Iuuenacenſem eius fratrem, quæue per ipſum Epiſcopum Presbyterum inſuturum ſperamus inceſſanter non ſolum ipſum, eiuſque ſubditos in priuilegijs de iure conſtitutis confirmare volumus, & intendimus; ſed etiam gratijs à nobis emanantibus munire, & ornare conſtituimus, vt gratitudinis officio in ſubditos vti videamur. Sanè pro parte Reuerendi Epiſcopi prædicti fuit nobis humiliter expoſitum, quod Capitaneus ad præſens conſtitutus, non habens ad Deum, neque ad eius fidem, & religionem aliquem reſpectum, in contemptum iurium, & cenſurarum, Clericos cuiuſcumque Ordinis, aliquibus quæſitis coloribus capit, in carceremque recludit, eoſque componit, vt laicos, contra omnem honeſtatem, & Romanæ Eccleſiæ libertatem, necnon eorum animalia, & ipſi Epiſcopo, & Eccleſiæ ſeruientes. Ex quo ſignificauit humiliter, vt eius indemnitati, & eius Eccleſiæ, & ſubditorum detrimento prouidere dignaremur. Ne de cætero officiales Iuuenacij pro tempore exiſtentes in contemptum fidei talia exceſſiua, & enormia committere præſumant; Nos autem eius ſupplicationibus benignius inclinati, Eccleſiaſtica iura augere cupientes, non minuere vobis & vnicuique veſtrum inſolidum Commiſſarijs, Capitaneo, & Ordinatis, ſeu electis præſentibus, & futuris committimus, & mandamus ſub pœna, & ad pœnam ducatorum mille à quolibet contrafaciente exigendarum, & noſtro fiſco applicandarum pro vnaquaque vice, quatenus de cætero Clericos Iuuenacenſes, & ipſius diœceſis, omneſque eccleſiaſticas perſonas, nec non animalia eorum, & ipſi Epiſcopo, & Eccleſiæ ſeruientes, pro quibuſuis cauſis tam ciuilibus, quam criminalibus realiter, vel perſonaliter quouis quæſito colore, vel cauſa capere, carcerare, citare, ſeu moleſtare in perſonis, vel bonis non debeatis, & ſi aliquem cepiſtis, vel carceraſtis de ipſis etiam pro quocunque delicto ciuili, vel criminali, illos, ſeu illum ad ipſum Epiſcopum, tanquam eorum Iudicem ordinarium remittatis, amplius vos in prædictis non intromittentes. Et contrarium non faciatis, nec fieri permittatis pro quanto gratiam noſtram caram habetis: ſi iram & indignationem, ac pœnam prædictam capitis non ſubire: præſentibus autem poſt opportunam inſpectionem earum ſingulis vicibus, præſentanti remanſuris, In cuius rei teſtimonium præſentes exindè fieri, & magno Maieſtatis noſtræ ſigillo pendenti iuſſimus communiri. *Datum in ciuitate S...ni per magnificum virum Alfonſum A... Locumtenentem ſpectabilis, & magnifici viri honorati Gaietani de Aragonia Fundorum Comitis, huius Regni Logothetæ, & Protonotarij, Collateralis, Conſiliarij fidelis noſtri plurimum ſincerè dilecti. Die ſeptimo menſis Martij, anno à Natiuitate Domini milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo tertio.*

Rex Ferdinandus.

Adfuit Petrus inter plures Epiſcopos Romana in aula, quando Innocen. VIII. anno 1484. Leopoldum Marchionem Auſtriæ ſolemni ritu inter Sanctos adſcripſit. Defunctus eſt circa annum Domini 1496. De quo nulla adeſt memoria præter hanc in aula Epiſcopij.

Erexit Iacobus, finem mihi ſanguine ...
rus
Inde Racanata Petrus ab orbe dedit.

28 IVSTINVS Planca nobilis Iuuenacenſis origine Romanus ſucceſſit Petro anno 1496. vixit in hac ſede annos 22. & cum nuncium dignitati remiſiſſet, ... elapſo anno facto ceſſit ann. 1518. iacet in Cathedrali cum hoc epitaphio.

D. O. M.

Iuſtino de Planca
Patritio Iuuenacenſi
Ex vetuſto Rom. Plancarum genere
oriundo
Qui ab Alexandro VI. Pont. Max.
ad Patriæ Epiſcopatum electus
Id munus xxij. annorum ſerie
laudabiliter pièque expleuit.
Obijt anno Domini MDXVIII.

LAV-

29 LAVRENTIVS Card. Puccius huius Eccleſiæ perpetuus adminiſtrator conſtitutus eſt à Leone X. anno 1517. die prima Aprilis.

30 MARCELLVS Planca Iuuenacenſis cedente Cardinali Puccio, ad hanc Eccleſiam vocatus eſt die 21 Auguſti anno 1517. Sedit laudabiliter annis 11. Exceſſit in anno 1528. Iacet in Cathedrali prope Iuſtinum prædeceſſorem, iſſique ſuum ad ſepulchrum vna cum gentilitijs inſignijs vbi hæc inſculpta legitur inſcriptio.

D. O. M.

Deo Trino & Vni.
Marcelli de Planca
Patritij, & Epiſcopi
Iuuenacenſis
oſſibus, & memoriæ
Poſs.
Aequanimitate, & temperantia
difficillimus temporibus
Epiſcopatum tenuit.
Obijt anno ſalutis MDXXVIII.
Præſulatus ſui xj.

31 LVDOVICVS Furconius vir egregijs moribus, atque virtutibus ornatus diu huius Eccleſiæ Epiſcopus fuit, ac tandem octuagenario maior onus diuinum liberè die 28. Octob 1549 pauloque poſt deceſſit in patria, ſepultuſque eſt in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Paganica, hoc epitaphio ad eius tumulum inſculpto.

D. O. M.

Ludouicus Furconius Aquilanus, Epiſcopus Iuuenacen. & morum probitate inſignis, & diuini, humanique iuris conſultiſſ.
Ann. vixit lxxx. longè plures in eorum victurus animis quos aut præſentes beneficijs, aut futuros ſui deſiderio deuinxit
Ob. iij. Non Auguſti M.D.L.

32 IOANNES Antolices Britianus de Ribera Hiſpanus, ex Regia præſentatione Iuuenacenſem Epiſcopatum obtinuit à Paulo III. an.1549. die 28. Octobris, præfuit laudabiliter annis plus minus 25. laboribus, & ſenio feſſus hanc liberè dimiſit Eccleſiam, pauloque poſt Neapoli obijt. Interfuerat Concilio Tridentino, ad cuius normam Clerum reformauit, ac ciuitatem in Parochias diſtinxit, menſæ Epiſcopalis redditus auxit, vetuſtum cœnobium Sanctimonialium Ordinis ſancti Benedicti ex littore maris, vt tutius virginibus ſacris foret, intra mœnia traduxit apud Eccleſiam ſanctorum Ioannis, & Pauli, vbi & nouum cœnobium diruto vetuſto conditum eſt. Supra fores eiuſdem Eccleſiæ hæc proloquitur inſcriptio.

Templum D. Io. Baptiſtæ cum monaſterio Reg. D. Benedicti dirutum ex littore, vt a Turcis cum ciuitate, & ſacris virginibus tutius foret huc tranſlatum eſt, & vt commodiorem formam acciperet cum Eccl SS. MM. Ioan & Pauli coniunxit. Ioannes Hiſpanus Epiſcopus Iuuenacenſis anno ſalutis MDLIII.

Alia legitur inſcriptio ad parietes Eccleſiæ ſancti Iacobi Apoſtoli.

Hoc ſacellum Diuo Iacobo dicatum Eccleſias ſancti Iacobi, ſancti Ioannis Apoſtoli, & ſancti Martini dirutas, facultate à ſacro Concilio Tridentino conceſſa tranſtulimus iuribus earundẽ patronatibus in eodem conceſſis, & reſeruatis, Ioannes Epiſcopus Iuuenacenſis MDLXXII.

Incoluut hanc ædem puellæ, vbi piè educantur, vel ad cœnobiticum inde inſtitutum, vel ad matrimonium amplexandum iure, & tutela Iuuenacenſis Epiſcopi. Ioannes verò inuicti animi vir, ac Eccleſiaſticæ immunitatis acerrimus vindex ſucceſſoribus ſuis plura pietatis ſuæ exempla reliquit.

33 SEBASTIANVS Barnaba Neapolitanus ad Regiam Philippi II. præſentationem Iuuenacenſis euaſit Epiſcopus die 25. Julij 1574. Septem annos benè hanc rexit Eccleſiam, & ad Potentinam tranſlatus eſt die 30. Octob. de quo hæc memoria legitur in Epiſcopio.

SE-

SEBASTIANVS BARNABA EPISCOPVS ET PATRITIVS IVVENACENSIS. A

In Cathedrali Chriſto Cruci affixo ſacellum erexit, cui ad expiandas fidelium animas perpetuam indulgentiam elargitus eſt Gregorius XIII. Pont. Max.

34 LVCIANVS de Rubeis Siculus Pactenſis vtriuſque iuris doctor Neapoli aliquandiu vixit, inde Romam apud Cardinalem Sanſeuerinum, poſt Hiſpaniam peragrauit, ibi titulo Regij Sacellani cohoneſtatur, atque Nuncij Apoſtolici in Hiſpania Auditor eſt effectus, mox Epiſcopus Iuuenacenſis die 30. Octob. 1581. vbi cum ſediſſet annis octo ad Mazarienſem Eccleſiam in Sicilia anno 1589. tranſlatus eſt, in qua poſt plurima ſuæ pietatis relicta monumenta fato functus eſt, 28. Octobris 1602. eius corpus in Cathedrali humatur, de quo hæc pauca ex multis libet enarrare ex Roccho Pyrro in Notitia Mazarien. Eccleſiæ. B

Præpoſita deberet eſſe omnibus præſulibus tanquam in imagine deſcripta vita Luciani, in qua velut in ſpeculo refulget ſpecies regiminis, & forma virtutis; hinc ſumerent exempla viuendi, quid effugere, & quid tenere deberent, is corde humilis, verbis grauis, animo prudens, in loquendo parcus, in legendo ſtudioſior, benè velle omnibus, fugere iactantiam, rationem ſequi, amare virtutem ſemper viſus eſt, ſuam perluſtrando diœceſim &c. hæc omnia eum eſſet Iuuenacij Epiſcopus egiſſe bonus præſul credendus eſt, cum apud Iuuenacenſes vigeat eius clara virtutis ſummis memoria. C

35 IOANNES ANTONIVS Viperanus Siculus Meſſanenſis inſignis Theologus & eruditione vir clarus, ſed præcipuè humilitatis virtute cæteriſque virtutibus Chriſtiano ſacerdoti dignis clariſſimus, ex Philippi II. Regis dilectione Iuuenacenſis Epiſcopus declaratus eſt à Sixto V. Pontifice anno 1589. plura reliquit ſui ingenij monumenta, ac præcipuè vt erat beatiſſimæ Virgini Mariæ ſumma deuotione deuinctus, ſcripſit in eius honorem odem & elegiam deuotiſſimam. Vixit in hac dignitate ſemper idem annis penè 23. ac Martio menſe anno 1610. vale dixit huic mortali ſæculo, ſepultus in Cathedrali in ſacello Crucifixi, nulla proloquente inſcriptione, ſed Iulius Maſus ſucceſſor in memoriam tanti viri ſequentem in marmore prope ſepulchrum Iacobi Framarini inſcribi iuſſit. D

Glor. & Hon. Deo
Et lux perpetua luceat ei cuius cineres hic quieſcunt,
Io. Antonius Viperanus Meſſanen. doctrina & integritate conſpicuus de Philippi II. Hiſpan. Rege optime meritus ad eiuſdem Regis nominationem Iuuenacenſis Epiſcopus à Sixto V. Pontifice Maximo creatus, qui plurium ſcientiarum libros edidit, populumque verbo & exemplo inſtruxit XXIII. anno ſui præſulatus ſenio confectus obdormiit in Domino Anno MDCX.

36 GREGORIVS Sanctacrucius Monachus Caſſinenſis à Paulo V. Epiſcopus Draconenſis, & coadiutor cum ſpe futuræ ſucceſſionis Antonij Viperani electus anno 1608. eo defuncto ſucceſſit, nec diu Pontifex fuit, deceſſit enim eodem an. 1610. menſe Nouembri, ſepultus iacuit in ſacello Cruci affixi, quouſque à Iulio Maſſio ſucceſſore eius oſſa tranſlata ſunt in chorum eiuſdem Cathedralis, & ſequenti inſcriptione exornata.

Sit laus Deo, & requies animæ Gregorij Sanctacrucij Epiſcopi Draconenſis qui omni officio, ac humanitate coadiutoriam Iuuenacenſ. Eccleſiæ triennio adminiſtrauit, mox eiuſdem Epiſcopus effectus VII. menſe poſt acceptum munus intempeſtiuè deceſſit Anno MDCX.

Va-

Vacauit Sedes Iuuenacenſis poſt Gregorij obitum annum vnum, de quo nulla alia memoria extat præter hæc ſupra quandam feneſtram Epiſcopij.

Gregorius Sanctacrucius Monachus Caſſinenſis inſtaurauit.

37 IVLIVS Maſus Tuſcus nobilis Florentinus, ſed virtute & clara in Deum pietate nobilior ad Iuuenacenſem Eccleſiam euectus die 18. Martij 1611. à Paulo V. Papa ex præſentatione Philippi III. Regis Hiſpaniarum, cuius erat charus, viginti ſeptem omnino annis hanc ſumma cum ſui nominis laude rexit Eccleſiam, tranſlatuſque eſt ad Monopolitanam Eccleſiam anno 1637. Hic ſtatim ac Iuuenacium venit totum ſe ad exornandam Cathedralem, Epiſcopium ac diœceſis Eccleſias dedit, cæteroſque anteceſſores ſuos laudabili æmulatione in ijs operibus illuſtrãdis egregie ſuperauit, fundauit, & extrui curauit extra vrbem Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Miſericordia, quam redditibus auxit in ſuæ animæ expiationem, Epiſcopale palatium ac villam ſancti Martini à Ioan de Rebiba inchoatam abſoluit, Patres Capuccinos recepit, primumque lapidem iecit eorundem Eccleſiæ ſub titulo ſancti Caroli. In Cathedrali ornauit ſacellum Crucifixi, alterumque è regione erexit in honorem Beatiſſimæ Mariæ Virginis Lauretanæ, cui erat ſumma deuotione aſtrictus. Fontem ſacri Baptiſmatis decentiori loco tranſtulit, ac magnifice nouum ſubſtruxit, in quorum memoriam in marmore hæc appoſita ſunt verba.

Iulius Maſſius Florentinus Epiſcopus Iuuenacenſis, Regiuſque Conſiliarius ſacello à dextris amplificato altero à ſiniſtris funditus erecto, portam hanc aperuit fontemque Baptiſmatis tranſtulit, vt Dei Eccleſiam primò ingreſſuris per ſacramentum tranſeundum innoteſcat.

Maius altare, odeum, Epiſcopalem thronum eminentiori loco ac decenti ab ipſo exornato tranſtulit: oſſa ſuorum prædeceſſorum ſparſim iacentia collegit, ac decentiori in tumulo, quod etiam ſibi ipſi parauerat, incluſit, & titulum poſuit.

Deo & Beatæ Mariæ Aſſumptæ.
Iulius Florentinus Epiſcopus Iuuenacenſis templum ad Dei cultum exornauit, prædeceſſorum Epiſcoporum corpora ſparſim indecenter iacentia, vt qui pontificali dignitate eluxerunt inſigniori loco tumularentur pietatis ergò collegit ſibique de futuro cogitans monumentum viuens parauit Anno MDCXVIII.
Pontificatus ſui viij.

Ad decentius conſtituendas Sanctorum reliquias ab eo inuentas in altaris maximi tranſlatione loculum ſupra Epiſcopalem thronum extruxit, ac marmore exornauit, vt populo deuotè oſtenderentur. Scriptum reliquit Maſius inuentionis tempus modumque, & eo in vaſculo, vbi inuentæ fuerant repoſuit eiuſmodi. *Reliquiæ poſitæ intus capſulam hanc, inuentæ fuerunt in medio altaris maioris in eo exiſtentes ſub ſepulchro ſeu ſigillo conſecrationis ipſius, quod credebatur totum conſecratum, ſed cum fuerit à reuerendiſſimo Domino Iulio Maſio Florentino huius Eccleſiæ Epiſcopo, & electo Monopolitano pro maiori cautela ſupra poſuit vnum altare portatile ex viginti ab eo conſecratis die tertia Pentecoſtes, quæ fuit vigeſima ſexta Maij MDCXXVII. præſulatus ſui anno 17. pontificatus S. D. N. P. Vrbani VIII. anno 4. præſidente Illuſtriſſimo Domino Aſcanio Geſualdo Archiepiſcopo Barenſi, regnante ſereniſſimo Philippo Rege Catholico.* Cæterum poſt deceſſum Maſij Præſulis ab hac Eccleſia ad Monopolitanam tranſlati, Sedes Iuuenacenſis decem integris annis vacua fuit.

Iu-

Iulius verò cuius æterna memoria erit apud Iuuenacenſes Monopoli mortem obijt anno 1637.

38 CAROLVS Maranta Neapolitanus nobili gente natus Venuſina, quæ viros toga & ſago illuſtres protulit, patrem habuit Robertum iuniorem, inſignem in vrbe Neapolis Aduocatum, Pomponij filium, cuius meminit Marcus Mantua eius magiſter in libro de viris illuſtribus, Valentinus Foſterus in hiſtoria Iuris Ciuilis, Pomponij pater Caroli proauus fuit Robertus ſenior, author libri cuius titulus Lumen & Speculum Aduocatorum vulgò practica Marantę, Lucius Maranta Roberti filius euaſit Epiſcopus Lauellenſis, & Fabius Calui Epiſcopus Caroli patruus patriam & gentem illuſtrarunt. Carolus maiorum virtutes imitatus I. V. D. & ipſe clariſſimus Neapoli cauſarum patronus. Romæ diu ſancti Officij Conſultor plura edidit ſui ingenij monumenta ex regio deinde ſacellano, ad regiam præſentationem ab Vrbano VIII. Pont. Max. delectus eſt Iuuenacenſis Epiſcopus die 7. Septembris 1637. ſolemni ritu eodem anno Iuuenacium ingreſſus, Cathedralem Sanctorum lipſanis Iuſti, Felicitatis & Perpetuæ martyrum ditauit. Synodum habuit quam vna cum ſalutaribus decretis publici iuris fecit, primum lapidem poſuit Eccleſiæ non longe à mœnijs ciuitatis in honore ſanctę Mariæ, ſanctorũ Iuſti Martyris, Caroli & Philippi excitatæ egregiaq; virtute & incõparabili conſtantia immunitatem Eccleſiaſticam propugnauit, pro qua non ſemel ab Eccleſia exulare iuſſus inuicti præſulis polleris exemplar futurus, inuictè ſe geſſit, cuius laudes, ne eius modeſtiam oneremus, delibaſſe ſufficiat. Interim Deum Optimum Maximum vt diutius illum incolumem ſeruet rogamus, qui hoc an. 1657. menſe Nouemb. tranſlatus eſt ad Tropeienſem Eccleſiam in Calabria.

LAVELLENSES EPISCOPI.

LAVELLVM mediterranea eſt Apuliæ ciuitas ſexto à Venuſio milliario, titulo comitatus antiquitus fulſit, vt Leo Caſſinenſis ſcripſit in Chronica, nunc Marchionatus gentis de Tuſo nobiliſſimæ. Anno Domini 1042. Normanni oppida Apuliæ partiti Lauellum Arniclino conceſſerunt. Parua ciuitas eſt familijs 574. habitata animæ fidelium 1500. in totum recenſentur, cuius mentio nulla reperitur apud veteres authores; tametſi ab incolis ex patrum traditione eam priſcis temporibus ædificatam aſſeratur. In hac ciuitate natus eſt Tartalia generoſus ſtrenuuſque militum Dux ſub Franciſco Inſubriæ Duce, cuius cum laude meminit Blondus, Corius, & Simoneta in Sforſiade. Epiſcopalis in ea dignitas ſatis antiqua eſt, ac Barenſi Archiepiſcopo ſuffraganea. Cathedralis Baſilica titulo ſancti Mauri rebus ad diuinum cultum neceſſarijs pro loci qualitate ſatis eſt ornata, in qua quatuor fulgent dignitates, Archidiaconatus nempè, Archipresbyteratus, Cantorat. & Primiceriatus, cum duodecim Canonicis, cum alijs Presbyteris, & Clericis, qui ibidem diuinum penſum perſoluunt. In hac ciuitate præter Cathedralem parochialis Eccleſia nulla, totius enim ciuitatis animarum curam Archipresbyter exercet. Sunt in ea duo Mendicantium cœnobia, Franciſcanorum vnum Obſeruantium, alterum Cappuccinorum; Diœceſis nulla eſt, nec muros ciuitatis excedit. Taxatur Eccleſia hæc in libris Cameræ Apoſtolicæ flor. 70. annuus verò cenſus ducatorum Regni 600. Præſules huius Eccleſiæ, quos expiſcari potui, ſequentes ſunt.

1 VINCENTIVS Lauellenſis Epiſcopus vixit temporibus Nicolai II. Pontificis circa annum Domini 1060. cuius memoria extat in tranſlationis hiſtoria Sanctorum.

2 SEONVS florebat an. 1094.

3 BISANTIVS Epiſcopus Lauellenſis anno 1069.

4 IOANNES Epiſcopus Lauellenſis interfuit Concilio Lateranẽſi ſub Alexandro III. anno 1179. celebrato.

5 N. Lauellenſis Epiſcopus ſub Gregorio IX. anno 1236. cui idem Pontifex commiſit, vt Eccleſiam Rapollanam paſtore vacantem de idoneo prouideret Epiſcopo, extat epiſt. in reg. Vatic. num. 32. fol. 437 dat. 7 Kal. Decem. an. 10.

6 IOANNES huius eccleſiæ Epiſcopus tranſlatus eſt ad Rapollanam Eccleſiam à Clemente VI. an. 1342.

7 Fr. PHILIPPVM Neapolitanum Ordinis Prædicatorum Theologum famoſum, & in rebus agendis cura, dexteritate, ac prudentia apud Reges præclarum Clemens VI. ad hunc epiſcopatum euexit 12. Kal. Decembris an. ſalutis 1342. vt in reg. Vatic. epiſt. 47. quem deindè Traneuſem Archiepiſcopum fecit anno ſequenti 1343. de quo vide infra in illius ſedis Archiepiſcopis.

8 Fr. LAVRENTIVS Prior ſancti Proſperi de Fauentia Ordinis ſancti Benedicti, huius eccleſiæ Epiſcopus creatus eſt à Clemente VI. an. 1343. 8. Id. Martij, ex reg. Vatic. epiſt. 147. an. 3.

9 MARCVTTINVS Lauellinus Epiſcopus obijt an. 1364.

10 Fr. MATTHÆVS Scaleat Ordinis fratrum Carmelitarum hanc eandem ſedem aſſecutus eſt ab Vrbano V. anno 1364. Id. Nouemb. quam cum ſex omnino annos adminiſtraſſet ab eodem ad Squillacenſem tranſlatus eſt anno 1370. ex reg. Vatic.

11 BRVCARDVS memoratur anno 1385. die 24. Nouembris ſub Vrbano VI. cuius erat aſſecla.

12 ANGELVS Barilis ciuis & Epiſcopus Lauellenſis aſſeritur anno 1391. ſed in libro obligationũ nulla de eo mentio extat.

A 13 NICOLAVS eundem Epiſcopalem geſſit honorem ſub Bonifacio IX. à quo anno 1394. ad Staguenſem, & Curzolenſem Eccleſiam tranſlatus eſt vt in lib. oblig. habetur.

14 Fr. FRANCISCVS de Auria Ianuenſis Ord. Minorum Lauellenſi in ſede refulſit anno 1394. 13. Kal. Iunij, tranſlatus deinde fuit à Bonifacio IX. ad Eccleſiam Vſellenſem in Sardinia an. 1403. ex eodem oblig. libro.

15 IACOBVS Epiſcopus Vſellenſis Lauellenſem eodem anno 1403. ac die recepit Eccleſiam.

16 ROBERTVS electus anno. 1420. 11. Kal. Februarij.

B 17 FRANCISCVS mortuus eſt anno 1437.

18 Fr. MICHAEL ANGELVS de Neruliſe ciuitate Caſtelli Ordinis Minorum ſucceſſit Franciſco anno 1438. 6. Id. Ianuarij ex Actis Conſiſt.

19 MATTHÆVS ANTONIVS electus 15. Febr. anno 1454.

C

20 STEPHANVS Capanus Neapolitanus ex illuſtri patritia familia natus Lauellenſis eſt Epiſcopus ordinatus an. 1474.

D ſedit inculpatæ virtutis fama doctus & nobilis præſul annis octo, obijtque anno 1481. De familia Capana legendus Carolus Borrellus in notis ad Æolum Marcheſium.

21 Fr. PETRVS Pellagarius Tranenſis Ordinis Minorum ſacræ Theologiæ doctor hanc obtinuit dignitatem die 21. Iunij 1482. tranſlatus deinde eſt ad Eccleſiam Theſelinam an. 1487.

22 TROILVS Magneſius Theleſinus Epiſcopus cum Petro commutauit, atque euaſit Lauellenſis Epiſcopus 1487. die 12. Feb. ferè decem annos hanc deinde rexit Eccleſiam, & ad Guardienſem tranſlatus eſt anno 1498. die 4. Iulij.

QVI-

23 QVIRINVS Longus Melphienſis Regius Sacellanus huius Eccleſiæ Epiſcopus fuit die 4. Iulij 1498. exceſſit an. 1502.

24 IOANNES de Manna ciuis Lauellenſis, patriæ Præſul electus 1502. die 24. Auguſti, obijt extra Romanam Curiam, anno 1504.

25 BERNARDVS Scannafora ad hanc dignitatem adlectus eſt anno 1504. 8. Iunij poſt paucos dies Caſtrenſem Eccleſiam, hac relicta, accepit regendam.

26 BERNARDINVS de Leis Romanus vtriuſque Iuris Doctor, Lateranenſis Baſilicæ Canonicus, Epiſcopus fuit Hieracenſis, Caſtrenſis, & Lauellenſis, mox Callienſis anno 1504. vno ferè menſe quatuor accepit Epiſcopatus, Callienſem retinuit, de quo vide tom. 2. in eius Eccleſ. Epiſcoporum Catalogo.

27 Fr. LVDOVICVS Lagacius vel de Logoria Hiſpanus Ord. Præd. Epiſcopus Callienſis, ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt die 23. Feb. 1504. in eaque ſeuit ferè ann. 11. ac ſenio feſſus liberè ceſſit Leone X. Papa ann. 1515. die 8. Auguſti, quo die huius Eccleſiæ declaratus eſt adminiſtrator Franciſcus Cardinalis Surrentinus. is vero menſe Decembri ad fauorem ſequentis eam dimiſit.

28 PETRVS Priſcus è Marchiæ Anconitanæ Prouincia creatur Epiſcopus anno 1515. die 10. Decembris, mortalitatem expleuit ann. 1539.

29 IOANNES VINCENTIVS Michael ciuis Lauellenſis præficitur in Epiſcopum anno 1539. die 30. Iunij, tranſlatus ad Minerbinam Eccleſiam ann. 1545.

30 DONATVS Mauritius de Cuperſano Epiſcopus Minerbinus ex permutatione facta, Lauellenſis eſt declaratus Epiſcopus eodem anno 1345. die 2. Martij ac poſt annos duos tranſlatus eſt ad [illegible] nenſem Epiſcopatum.

31 Fr. THOMAS Stella Iuſtinopolitanus Ord. Prædicatorum. Donato ſucceſſit die 15. Martij 1547. ad patriæ ſedem Iuſtinopolitanam tranſlatus eſt anno 15 de quo vide tom. 5 in eius Eccleſiæ Epiſcoporum ſerie.

32 IOAN. PETRVS Ferrettus Rauennas, qui pluribus annis in Romana aula vixit, non ſolum virtutibus, & eruditione, ſed honorum titulis effulſit. Primam dignitatem ſuſtinuit, cum eſſet Epiſcopus Milenſis, deinde Lauellenſis Eccleſiæ Præſul inauguratus eſt à Paulo III. die 5. Maij 1549. quam dignitatem ſubſtinuit ad annum vſque 1554. eamque liberè dimiſit, & in patriam reuerſus ſtudijs nobilioribus intentus è viuis eſſe deſijt Non. Maij 1557. ibidem in maiorum tumulo ſepultus, cuius opera vſus eſt Hieronymus Rubeus in cōdenda Rauennatēſi hiſtoria, ſedulus enim fuit venerandæ antiquitatis peruestigator, ac temporum collocator eximius, reliquit poſt ſe plura ſui ingenij monumenta, quæ ipſi vidimus m ſ. in Bibliotheca Vaticana, vbi religioſè aſſeruantur, relatus eſt in Muſæum Illuſtrium Poetarum ab amico noſtro Honorio Dominico Caramella Panormitano hoc diſticho.

Candidula quamuis noſtræ ſint, Petre, Camœnæ
Siſtere vix mento candidiore queunt.

Eo quia Ferrettus iuuenis fuit bonus Poeta, ſenex vero ſpiritibus trigeſcentibus, non bonus.

33 BARTHOLOMÆVS Orſuccius Lucenſis nobilis Iuriſconſultus, olim Cardinalis Grimani Auditor, Parmæ & Placentiæ Prolegatus fuit, defuncto Grimano idem Auditoris munus ſubſtinuit a Raynutio Farneſio Card accitus, tum & Epiſcopatu Lauellenſi exornatus die 1 . Aprilis 1554. ac Rauennatenſis Eccleſiæ pro Raynutio ſuffraganeus. Vixit omnibus carus, politioribus litteris eximie cultus, mortuus eſt anno 1558.

34 ANTONIVS Florebellus Mutinenſis Ioannis Nicolai filius ſucceſſit Orſuccio die 28. Auguſti 1558. Hic Præſul vir eruditione ſingularis, omnique ſcientiarum genere illuſtris ſcripſit, inter multa, de Eccleſiaſtica auctoritate. Hanc rexit Eccleſiam ann. 3. eam dimiſit an. 1561. Obijt in patria, vbi iacet in Eccleſia ſanctæ Margaritæ ante maius altare cum patre, & fratre in ſepulchro, quod ibi viuens, ac ſuis fecerat hoc addito epigraphe.

Ioanni Nicolao Florebello patri
optimo Florebello fratri chariſ-
ſimo Antonius Epiſcopus Ra-
uellinus fecit, & ſibi, & Pom-
peio fratris filio Ordinis Chri-
ſti Equiti, poſteriſque eius an-
no ab ortu ſalutis
MDLXXIV.

Maius ſacellum eiuſdem Eccleſiæ cum Ludouico fratre exornauerat, vbi ex penicillo hæc leguntur verba.

Chriſto Deo, & Saluatori no-
ſtro Antonius Epiſcopus La-
uellinus, & Ludouicus Flore-
belli fratres fecerunt.

35 LVCIVS Maranta Canonicus Venuſinus ann. 1561. vltima die exeuntis Ianuarij

nuarij à P... IV. huic Eccleſiæ Epiſcopus adhibitus eſt, interfuit Tridentino Concilio inter Patres ... ob eius egregiam legal... in ſententiam tranſlatus deinde eſt ad M...s-Peluſij Sacerdotium an. 1578. die 2. I...ij.

36 TIBERIVS Corteſius Cuſentinus Iuris Doctor celebris ad eandem ſedem promotus 9. Iu...j 15 8. obijt 16...

37 DIDACVS de Quadra Neapolitanus originc Hiſpanus Ludouico & Lucretia nobilibus parentibus natus, in ipſo ætatis flore ad...us eſt Epiſcopus die 26. Iulij 1602. Vix ſecundum an...m ab inauguratione attigerat, cum tetra mors mortalibus abſtu it anno 1604. ætatis ſuæ 32. Patruum habuit Aluarum Epiſcopum Venuſinum mox Aquilanum. De hac Quadra gente legendus Carolus de Lellis de Nobilibus Regni Neapolit. familijs.

38 LEO Fidelis de Vico ... cato Monachus Caſſinenſis lectus 7. Ianuarij 1605. mortalitatem expleuit anno 1613.

39 SILVAGGIVS Trinitellus Mel ſien. in demortui Leonis locum ſufficitur die prima Feb. 1613.

40 VINCENTIVS Peritus Mirenſis cre... Epiſcop... anno 1615 18. Mai...

41 Fr. IOANNES BAPTISTA à Mare Neapolitan...s Ord. Prædicatorum Epiſcopatu Lau...nſi donatus eſt à Paulo V. an... 16.8 die 22. Octobris, exceſſit anno 16.1

42 Fr. FRANCISCVS Cere... d... Mayda Calaber Ord. ſancti Franciſci ... Minimorum Generalis ſucc... an... 1621 die 29 Marti, ob... 1..6. ... Augusti, iacet Romæ in ... Franciſci de Paula in Esquil...

43 FABIVS Ol...adi...s Calaber promotus ... Nou... 1626 tran...s ad Bouenſem eccleſiam 20 Sept... 1627

44 PLACIDVS ...adi... Neapolitanus Ord. Cœleſtinorum Monac... gius verbi Dei c... ator ab Vrbano VIII Lauellenſis Epiſcopus d...s eſt die 20. Septembris 1627. mun...s conſecrationis accepit in Liberiana Baſilica à Card Mellino, ſcripſit ediditque Quadrageſimales ſermones, Imaginem pulcherrimi vultus Mariæ Virginis Matris Dei depictã à Spiritu ſancto, in ſacris Canticis, & decem di...cursibus prædicabilibus explicatam ad Vrbanum VIII. Pont. Max. Eius meminit cum laude doctus amicus noſter Hippolytus Marraccius Marianæ Biblioth. par. 2. Tranſlatus deinde eſt Padiglia ad Eccleſiam Alexanenſem ann. 1635.

45 Fr. CHERVBINVS Manzonius Neapolitanus Ord. Min. de Obſeruantia electus 9. Iulij 1635. tranſlatus deinde ad Thermulanenſem Eccl. 13. Iunij 1644.

46 Fr. FRANCISCVS de Notarijs Neapolitanus Ord. Minimorum eligitur die 13. Iulij 1644. obijt 1652.

46 IOSEPH Boncore Neapolitanus in patria cauſarum Aduocatus vir doctus, & prudens, ſucceſſit Fr. Franciſco die 13. Maij 1652.

MINERBINI

EPISCOPI.

ANTIQVIOREM memoriam, quæ apud Scriptores extat Mineruinæ ciuitatis, Frizia de ſubſe...dis exhibuit, affirmans ab antiquo Cannuſio originem traxiſſe. Mediterranea ciuitas eſt Salentinorum in Prouincia Terræ Barij duodecimo à mari milliario, in amœno, ac ſaxoſo colle poſita, familijs 553. habitata. In partitione oppidorum Apuliæ facta à Normannis ann. ſalutis 1042. Minerbinum (ſic enim tunc appellabant (Guglielmo obtigit, nunc Pignatellæ genti nobiliſſimæ Principatus titulo ſubiecta eſt. Epiſcopatus dignitas ſatis antiqua eſt inter rece...ntiores, & ſuffraganea Archiepiſcopi Barenſis Cathedralem habet Deiparæ Virgini Aſſumptæ conſecratam amplæ, & decentis magnitudinis. Eius princeps dignitas Archidiaconatus eſt Archipreſbyteratus, Primiceratus, & Cantoratus, deinde cum decem Canonicis, alijs Preſbyteris, ac Clericis cæterę dignitates ſunt. Parochialis Eccleſia præter Cathedralem nulla eſt Archipresbyter enim totius ciuitatis animarum curam gerit. Duo religioſorum cœnobia ſunt, vnum Sanctimonial...m, duæ laicorum Confraternitates, vnicumque xenodochium. Diœceſis ab Ortu ſolis Rubenſi, à Meridie Venuſina, Triuenſi, & Montis-Peluſij, ab Occaſu Lauellina, à Septemtrione Andrienſi, & Cannenſi ditionibus includitur, peranguſta quidem eſt Mineruina diœceſis; vnum enim dumtaxat oppidum continet, quod Montem-Milonem appellant, Baroniæ titulo decoratum, & nonnullos pagos, quibus omnibus oppidi ipſius Archipresbyter ſacra miniſtrat. Menſæ Epiſcopa-

ſcopalis annuus cenſus ſcutorum 600. Taxa in libris Cameræ Apoſtolicę flor.40. habetur. Præſulum ſeriem damus, non qualem voluimus, ſed quam noſtra induſtria ſuppeditauit, nec verbum quidem de ijs, quæ ad hanc eccleſiam ſpectant, Præſulumque notitiam, haurire potuimus, tametſi non ſemel monumenta poſtulaſſemus, in caſſum laborauimus, quod apud pleroſque huius Regni Antiſtites accidiſſe nobis, non ſine eorum vecordia, inſcitiaq; commemorandum fuit.

1 BISANTIVS Epiſcopus Minerbinus teſtis donationis Roberti Ducis factæ monaſterio Venuſino ann.1069.

2 INNACIVS interfuit conſecrationi eccleſiæ Caſſinenſis ab Alexandro II. celebratę ann.1071. apud Anonymum Caſſinen.

3 TRANSMVNDVS floruit ſub Roberto Rege.

4 LEOPARDVS Epiſcopus Minerbinenſis teſtis priuilegi Henrici VI. Imperatoris pro militibus S. Ioannis Hieroſolymitani anno 1197. quo euaſit epiſcopus.

5 RICHARDO quondam Epiſcopo Minerbino ſcribit Innocentius III. anno Pontificatus ſui 3. vt in reg. Vat. ep. 46. fol.99. in hunc modum

Attendentes. quod ad monitionem noſtram regimen Minerbinen. Eccleſiæ ſponte tuis in noſtris manibus reſignaris, præſentium tibi auctoritate duximus concedendum, vt in Eccleſia S.Samuelis de Barulo duntaxat, de cuius gremio aſſumptus fuiſti ad Eccleſiam Minerbinam, quoties ab Abbate ipſius Eccleſiæ fueris requiſitus, ordines celebrare, temporibus conſtitutis, conſecrare altaria, veſtes etiam, & vaſa benedicere tibi liceat ſine iuris praiudicio alieni. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum 10. Kalen. Iunij anno tertio. Is fuit ſalutis 1200. Ex hac Innocentij epiſtola ſatis conſtat, Richardum huuc ex Ord. ſancti Benedicti Monacho, ad epiſcopalem fuiſſe dignitatem aſſumptum.

6 PETRVS de Cidonilia Epiſcopus Minerbinus à Cannenſis Eccleſiæ Capitulo expoſtulatus, iuſſu Alexandri IV. Pontificis ab Archiepiſcopo Barenſi ad eum transfertur ann.1256. ex epiſt.187. fol.154. regeſt Vat. Dat. Laterani Id. Maij anno 2. poſt hunc plures deſiderantur Epiſcopi

7 LEONARDVS electus die 11. Decembris 1426. obijt 1432.

8 SANCIVS Epiſcopus Ciuitatenſis huc tranſlatus per obitum Leonardi 19. Kal. Febr. 1432. fuit deinde Epiſcopus Bonenſis.

9 GOFFRIDVS Cantor Eccleſiæ Aurienſis electus Minerbinenſis die 15. Octob. 1434. mortuus eſt anno 1456.

10 IOANNES Campanella Monachus Ord S. Benedicti monaſterij S. Philippi Policaſtrenſis diœceſis, eiuſdem ſedis Antiſtes pronunciatus eſt die 13. Aprilis 1456.

11 ROBERTVS de Noya præficitur die 23 Ianuarij 1492. tranſlatus ad Acerranenſem Eccleſiam anno 1497

12 MARINVS de Falconibus Archipresbyter Aquęuiuę Barenſis diœceſis ſucceſſit Roberto die 15. Maij 1497. ſedit annos 28. obijt anno 1525

13 Fr ANTONIVS Saſſolinus Etruſcus Florentinus cœnobij S. Crucis alumnus, Ord. Minorum Conuentualium generalis Miniſter, inſignis Theologus a Clemente VII. Minerbinus Epiſcopus delectus eſt die 21. Iunij 1525. fato functus anno 1528. de quo legendus Lucas Vvadingus Annal. Min. tom.8.

14 BERNARDINVS Fumarellus Etruſcus de ſancto Gimmiano die 7. Auguſt. 1528. hanc obtinuit ſedem, vix elapſo anno tranſlatus eſt ad Alifanam Eccl.

15 IOANNES FRANCISCVS de Bitonto Alifanus Epiſcopus, factus Minerbinus eodem die 14. Auguſti 1529. quo Bernardinus ad Alifanam tranſlatus eſt. Exceſſit ann.1536.

16 DONATVS Mauritius Minerbinus Epiſcopus eam ſedem obtinuit die 11. Febr. 1536. fuit deinde Lauellinus Epiſcopus 1545.

IOAN-

17 IOANNES VINCENTIVS Michaelius ex Lanellino factus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus die 2. Martij 1545. mortalitatem expleuit anno 1596. Epiſcoporum Decanus annum agens ætatis propè centeſimum.

18 Fr. LAVRENTIVS Mongioius Galatinus Ordinis Minorum de Obſeruantia ſucceſſit Michaelio die 21. Iulij 1596. translatus ad Lancianenſem Eccleſiam, inde ad Puteolanam.

19 IACOBVS ANTONIVS Caporalis Tricaricenſis ad Minerbinam [illegible] peruenit die 2. Ianuarij 16[illegible]5 [illegible] anno 1616.

20 ALTOBELLVS Cariſſimus de Ar[illegible] o eadem ſed[illegible] [illegible]bilitatus eſt a Paulo V. die 3 [illegible] 1617. [illegible] ſedit, & defunctus eſt 16[illegible]

[illegible] Fr. IOANNES MICHAEL de Rubeis Ord. Carmelitarum [illegible] nerali iuſſu Vrbani Octaui in Minerbino thro[illegible] [illegible] die [illegible] Ianuarij 163[illegible] poſt paucos menſes [illegible] eſt ad A[illegible]anam Eccleſiam

22 Fr. HIERONYMVS Zam[illegible] Bononienſis [illegible] Ord. Prædicatorum ex [illegible] A[illegible] latus eſt die 1[illegible] Maij, [illegible] anno [illegible] be[illegible] reſignauit

23 ANTONIVS MARIA Pranz[illegible] A[illegible] Epiſcopus creatus eſt ab Vrbano VIII. die 7. Maij 1635

POLYNIANENSES SEV POLYMNIANENSES. EPISCOPI.

POLYMNIANVM littoralis Apuliæ ciuitas eſt xx. à Bario Metropoli miliario in Prouincia Terræ Bari polita eo in loco, vt ferunt, vbi Iulius Cæſar Imp. poſt deſtructum in odium C.Marij oppidum Marianum, haud longius ab Appia via Turrẽ conſtruxit, quam Cæſaris vocarunt: ſed cum deinde in iu-

A ſtam euaſiſſet ciuitatem, à Græcis autumant Polymnianum nuncupatam, tanquam in altum collocatam. Hodie non eſt adeo ampla, ſed lauta, & ciuilis; in præcipiti, ac ſaxoſa rupe eminens, cui ſubiectæ cauernæ marinis fluctibus percuſſæ ſuaue quiddam reſonant, ſalubri inſuper cęlo, frugibus cæteriſque humanæ ſaluti neceſſarijs abũde eſt locuples, familijs 744. habitata, ad quatuor mille mortalium alit. Ager eius vini, oleiq; & amygdalarum ferax, [illegible] piſcoſum, vt nihil ad felicitatem accolarum deſideretur, & paſſim olearum, amygdalarumque nemora non ſine aduenarum admiratione ſpectentur. Po[illegible] non ſine laude meminere Leander Albertus, Ioan Boterus, Scipio Ammiratus, aliique moderni Scriptores. Diu ciuitas hęc ſuos habuit Comites, donec hoc noſtro ſeculo Marchionatus titulo decorata in ditionem tranſijt vetuſtiſſimæ Radulouich Illyrici familiæ nobiliſſimæ ex Comitibus Sauallę, cuius hodie Marchio eſt Michael Radulouich Franciſci filius, [illegible] literis & eruditione non minus quam ſanguine illuſtris, qui nuper vitam ſancti Viti Martyris, diuique tutelaris in lucem emiſit. Cæterum vt huius ciuitatis origo ex ingrata veterum ſcriptorum memoria habetur incerta, ſic ſanè ex certa coniectura conſtare non poteſt, quis primus Chriſtianam fidem in eam diſſeminauerit. Epiſcopatus eſt antiquus inter recentiores Archipræſulem agnoſcens Barenſem, & Deiparam Virginem in Cęlum Aſſumptam tutelarem Eccleſię Patronam. Hic aſſeruatur brachium, & genu S. Viti Martyris, cuius meritis contra rabidos canum morſus apud Deum omnipotentem gratiam ſanitatis conſequuntur: vbi etiam alię Sanctorum reliquiæ venerantur. Capitulum conſtat Archidiacono, Archipresbytero, Primicerijs duobus, & quindecim alijs Canonicis; hi & alij plures Presbyteri, & Clerici Cathedrali inſeruiunt. [illegible] ciuitate præter Cathedralem Parochialis Eccleſia nulla, Archipresbyter enim omnium animarum curam gerit. In eadem extat Sanctimonialium Ord. Ciſtercienſium monaſterium ad D.Petri fundatum [illegible] o della Tolfa Polymniani Domino anno 1585. Plura oratoria, & pia loca cum aliquorum ſodalitijs aliquot recenſentur. Extra mœnia Minorum Obſeruantium monaſterium viſitur adtitulum ſanctæ Mariæ Conſtantinopolitanæ à Marchione Marino Radolouich conſtructum, vbi familiæ ſuæ ſepulchrum, & ſibi excitauit. Primo vero ab Vrbe lapide in Mariano vetuſtiſſima extat Ord. Benedictini Abbatia D.Vito martyri, ac ſocijs Modeſto, & Creſcentio conſecrata, quorum corpora ibidem tranſtulit Florentia Heroina illuſtris, vt meliori calculo fertur anno 672.

die 26. Aprilis ſecunda feria Reſurrectionis Dominicæ, quo die f[illegible]ſtum tranſlationis quotannis celebratur. Paſſi di[illegible]ntur in Lucania apud Silarim flumen ſub Diocletiano Imp. die 15. Iunij. Tranſlationis hiſtoria litteris Longobardicis ſcripta extat in eadem Abbatia, quam Sixtus V. ſuppreſſo D. Benedicti Ordine, cœnobio Duodecim Apoſtolorum de Vrbe perpetua vnione connexuit. Menſæ Epiſcopalis annuus cen[illegible]s ſcutorum [illegible] ta[illegible]atur in lib. Fiſci Apoſtolici ad florenos 5. Diœceſis more Apuliæ nulla eſt. Epiſcopor[illegible]m ſeriem modo dabimus ſatis ele[illegible] ac decurtatam, locupletiorem d[illegible]ni defuiſſent monumenta.

1 PETRVS in brem Indic[illegible]lo huius Eccleſiæ aſſeritur Epiſcopus ex Paulo t[illegible] men Regio in [illegible]ita ſancti Viti [illegible]um ho[illegible] ruiſſe autuman[illegible] an[illegible] ſed in e[illegible] hiſtoria m[illegible] tranſlati[illegible] Epiſcopum Ca[illegible] Pol[illegible] nenſem lego, in [illegible] manum erat. H[illegible] vetu[illegible] tamen[illegible] aliquibus [illegible] conjecti[illegible] a [illegible] poſterioribus [illegible] poſt tranſlation[illegible] in Marianum.

Incipit Tran[illegible]tio Sancti Viti cum Socijs in Territorio Polymniani.

Florentia quædam [illegible] fœmina, quæ fuit Princ[illegible] Sal[illegible] quæ propter orationē Beati Viti [illegible] a tempeſtate fluuij Siler fuerat liberata in loco qui Baſterna dicitur. Eidem m[illegible] ſuper aquas, dum fere mergeretur Beatus Vitus apparuit ab ipſius fluuij aquarum inundatione ſicut diuina potentia eam præcipiebat eripiens: quæ dum à periculo illo euaſiſſet immunis cœpit in ſanctæ Trinitatis amore feruescere, & votum vouit Deo, & Beatis Martyribus memoratis, vt eorum corpora in loco, qui dicitur Marianus, ſicut beatus Vitus ei præceperat, eam ingenti reuerentia honorificè traderet ſepulturæ. Præfata verò illuſtris mulier nimium de Sancti viſione perterrita, vbi eſſet locus ille, qui Marianus dicitur ab ea minime requiſiuit, ſed poſtmodum mandatum beatiſſimi Viti obliuioni non tradens, per omnes prouincias, vbi eſſet dictus locus Marianus, diligenter fecit in[illegible], ſed nullo modo à ſeruis ſuis, quos [illegible], potuit inueniri. [illegible] Domina, quæ erat [illegible] nimia bonitate conſpi[illegible] quod locus in[illegible] meditari cœp[illegible] [illegible] vbi ſancto[illegible] M[illegible] cum max[illegible] & [illegible] ad hon[illegible] Martyrum [illegible] in [illegible] Eccle[illegible] conſt[illegible] in [illegible] beati Viti ſumma cum [illegible] M[illegible] [illegible] matus [illegible] qui [illegible] in [illegible] Adelphia [illegible] rum [illegible] [illegible]tem [illegible] M[illegible] atq[illegible] ad [illegible] [illegible] Polim[illegible] ſtris [illegible] ata [illegible] dignitat[illegible] [illegible]atione [illegible] frat[illegible] Berardus [illegible] charitate dedi[illegible] iudi[illegible] ſcti præ[illegible] neceſſarijs vten[illegible] ex[illegible] mo[illegible] na[illegible] & pi[illegible] na[illegible] ad portu[illegible] D[illegible] tres [illegible] mora[illegible] ibidem, [illegible] ſepulchr[illegible] cum deuotione & [illegible] A[illegible] ita quod p[illegible] in illis pa[illegible]bus inceſſerunt. Contigit autem fratrem prædictæ Illuſtris Dominæ interea ſicut Domino placuit, infirmari, de cuius infirmitate Domina illa dolorem non modicum in corde concepit, & nimio mœrore confecta Redemptorem noſtrum, & Sanctos ſuos ſuppliciter exorabat, vt fratrem ſuum optatæ reſtitueret ſanitati, & ſic nimio dolore grauata, feſſis artubus obdormuit

minuit; & tunc in ſomno apparuit ei beatus Vitus, dicens: niſi ſepelieris corpora noſtra in loco, qui dicitur Marianus, nunquam de tuo dolore conſolationem accipies. Qui enim dubitet quod omnipotentis Dei prouidentia, qui cum ſuis fidelibus iugiter, imò mirabiliter, & miſericorditer operatur, virum Illuſtrem ideo voluit infirmari, vt per languorem eius merita ſuſciperent incrementum, & cor ipſius ardentius ad inuestigationem ſacri amoris accenderet, ſicut ſcriptū eſt: nā virtus in infirmitate perficitur; & item aduerſitas, quæ bonis votis objicitur, probatio virtutis eſt, & non iudicium reprobationis. Ideo dictum virum memoratum, credidimus in infirmitatem nihilominus incidiſſe, vt per ſanctum martyrem ſuum Vitum operaretur in eum, vt ſalutis impenderet medicinam; quantam denique etiam [illegible] aula Regis [illegible] prædicti ſancti Martyres potentiam habeant, [illegible] fidelibus referantur. Igitur cum Domina [illegible] prædicta de ſomno [illegible]; ecce quidam iuuenis [illegible] me [illegible] ad eam ipſam [illegible] dixit: Domina, quid mihi dabis, ſi [illegible] ſanitatem? quæ gaudens dixit, [illegible] omnium bonorum meorum [illegible] ſubridens [illegible] nihil aliud [illegible] quod me [illegible] Apud [illegible] dedicaris [illegible] cum [illegible] mox cum Principiſſa [illegible] Domina [illegible] audiuit, à Iuuene, vbi eſſet locus, cum inſtantia [illegible] Qui dixit [illegible] prope caſtrum Polymnianum [illegible] quod olim fuit à Iulio Cęſare hoſtili exercitu diſſipatum; in quo loco [illegible] perſeuero. Adhuc [illegible] intrauerunt [illegible] tunc Iuuenis [illegible] dicens, In nomine Domini Ieſu Chriſti ſurge ſanus: & ſtatim ſurrexit incolumis; tunc omnes, qui aderant [illegible] timore perterriti [illegible] permanentes, demum ad memoriam [illegible] cognouerunt, quod beatus [illegible] erat, [illegible] mam medici Iuuenis ſe [illegible] oſtē[illegible] apud Ac[illegible] redierunt: & à Deo [illegible] aura conceſſa nauem intrantes [illegible] carbaſis properè diſceſſerunt, [illegible] Iuuenis quidam eis ſuper antennis apparuit, & dixit illis: nolite timere, Ego enim ſum Vitus Lucanus. Tunc omnes, qui erant in naui Deo grarias cum ſumma deuotione agentes; & accincti robore feſtinanter beatiſſimo Vito duce exiſtente in vigeſimo quarto die in locum Mariani, in quo portus eſt optimus, feliciter peruenerunt; & de naui deſcendentes, ibidem, & hinc inde locum circumſpiciẽtes eundem, viderunt quemdam ſenem in rupe marini littoris ſedentem, & interrogauerunt eum, quomodo nuncupatur locus iſte, & reſpondit Marianus vocatur: quod audiens Domina illa iocūda, & hilaris effecta eſt pro eo, quod locū quem quęrebat inuenit, & ſtatim omnia victualia quæ erant in naui deponi pręcepit; & mittens nuntios ſuos apud Barum, equos emere iuſſit non paucos, & frater eius, & ipſa aſcendentes præclaris, ſicut decebat, ſtipati ſodalibus infra ſeptem dierū ſpatium ad locum, in quo ſanctorum Martyrum corpora quieſcebant feruore charitatis accenſi curſu velociſſimo redierunt. Locus enim ille eſt iuxta fluuium Sangri, ſicut ſuperius eſt notatum. Nunc cum hymnis, & canticis collecta multitudine Sacerdotum, & virorum Religioſorum omnipotenti Deo, & ſanctis Martyribus eius laudes, & gratias [illegible] referentes ſacrarum Miſſarum ſolemnijs cum honore, & diligentia celebratis; præſente Domino Nicolao venerabili Salernitano Archiepiſcopo reliquias memoratorum ſanctorum Martyrum a perſonis idoneis & honeſtis, de ſarcophagis cum timore, & reuerentia extrahi præceperunt. Et [illegible] pretioſis, eos in loco ſancto, & v[illegible]ando fecerunt deponi. P[illegible] du[illegible] dies [illegible] expletis, habito cum [illegible] Dei conſilio epiſtolas ſuas [illegible] Summo Pontifici deſtinarunt, ſignificantes ei ſeriatim, & diſtincte ſanctorum Martyrum virtutes, & omnia, quę perpeſſi erant in via peregrina[illegible] in partibus tranſmarinis, qualiter [illegible] Vitus eis apparuit, & cuncta quæ illis im[illegible]rauit, nihilominus ſuggerentes ſuppliciter, & apertè. Tunc vo[illegible]ente Domino Summus Pontifex nuncios, & ſcripta eorum affectu paterno, [illegible] honore ſuſcepit, cum omni humilitate Deo gratias agens, qui pro ſalute fidelium prædictis ſanctis Martyribus tantam tri[illegible] poteſtatem, & habito cum fratribus ſuis ſalubri ſine mora conſilio, præſertim quia difficultatem pati non debuit huiuſmodi res petita petitionibus ſępe dictæ Dominę, & viri illuſtris Berardi fratris ſui benigno fauore, & grato concurrens aſſenſu, omnia quæ in ſuis videbantur peti[illegible]ibus continere, per Apoſto[illegible] ad honorem Dei & ſanctorum Martyrum [illegible] comple[illegible] interim tamen [illegible] & memoratus frater [illegible] populus vniuerſus iugiter in [illegible] cum ſacrificijs, orationibus, & vigilijs perſiſtentes ſanctorum Martyrum corpora contrito corde, & humili venerabantur affectu, igitur Domini Papæ precibus eo, quo decuit honore ſuſceptis, Dominum Nicolaum Archiepiſcopum Salernitanum, & Clerum vniuerſum congregari mandauit, præcipiens eis præfata Domina Principiſſa, vt locum Mariani deberent cum ipſa ad ſepelien-

dum

A dum SS. Martyrum corpora honore debito proficiſci; Qui omnes mandata tantæ Dominæ deuotis animis admittentes ad perficiendum opus Domini ſe gratanter, & honorificè præpararunt. Itaq; Sanctorum Martyrum reliquiis, & quibus decuit reuerentia, & honore ſuſceptis & in loculis pretioſis, ſicut oportuit collocatis Domina Principiſſa cum prædicto Domino Salernitano Archiepiſcopo, viro religioſiſſimo, & clericorum, & aliorum fidelium multitudine copioſa deuotè Deo gratias agens iter arripuit; & ſic ipſa, & omnes, qui in comitatu eius erant, duce Domino in breui dierum ſpatio apud Canuſium proſpere deuenerunt, de quorum aduentu Dominus Petrus venerabilis Canuſinæ Sedis Antiſtes [illegible] lætus & iucundus tam Dominam Principiſſam, quem omnes, qui in ipſius comitatu ad uenerant, intimo affectu charitatis ſuſcepit, & Sanctorum Martyrum [illegible] eis in omnibus hum[illegible] non deſtitit. Ita quod præfata [illegible] venerabili Antiſtiti omnia, quæ a beat[illegible] Viro iu mandatis acc[illegible] indicauit; ita[illegible] ſtes iuſſion[illegible] Sanctorum Martyrum [illegible] non & prædicti Domini Salernitani Archiepiſcopi cum [illegible] fidelium turba non [illegible] Dominam memoratam, ad [illegible] locum Marianum cum de[illegible] orationibus deuenerunt. Loc[illegible] Marianus erat de iuri[illegible] Antiſtitis Canuſini. Tunc ad eum[illegible] locum regulari inſtitutione benedi[illegible] cum gratiarum action[illegible] dum Eccleſias ad honorem [illegible] & Sanctorum Martyrum aſſignatum. [illegible] Domina ipſa [illegible] circumquaq; [illegible] & [illegible] temporis ſpatio nullis [illegible] in honorem Beatiſſimorum Martyrum Eccleſiam fie[illegible] dictorum Sanctorum Martyrum corpora cum honore & reuere[illegible], & [illegible] requieſcunt [illegible] & [illegible] quotidie Deus per eos mira[illegible] ſigna, atq; prod[illegible]

[illegible] hæc anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti [illegible] Celebrata autem Sanctorum Martyrum tranſlatio ſexto Kalendas Maij Regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto, cui eſt honor, & gloria in ſecula ſeculorum Amen. Emptis prius per ipſam Principiſſam non nullis poſſeſſionibus pro vita, & ſubſtentatione Monachorum Ordinis ſancti Benedicti indigentium tunc ſtantium, & in futurum vt poſſent in eodem loco ab eis iugiter & Chriſtus Ieſus laudari, & Sanctorum corpora in perpetua veneratione haberi.

Quod huius tranſlationis auctor de Florentia ſcri[illegible] illam fuiſſe Salerni Principem, gratis aſſertum videtur, Beda enim ad 15. Iunij in ſuo Martyrol. illuſtriſsimã tantum fœminam vocat, neque in Genologicis tabulis Salernitanorum inuenitur Florentia neque Berardus eius frater, quemadmodum Nicolaum illum quem vocat Salernitanum Archiepiſcopum, in Diptycis Salernitanis non habemus, neque Salernitanus Antiſtes ea tempeſtate Archiepiſcopali titulo condecoratus fuerat, [illegible] anno ſcilicet 968. Salernitana Metropolis inſtituta eſt, vt ſupra narrauimus. Fuiſſe vero peractam Viti ſociorumq; corporum tranſlationem à [illegible] in Marianum anno [illegible] affirmat idem hiſtoriæ auctor, ſed cum Beda venerabilis tranſlationis m[illegible] minerit, qui anno 735. obijt, ante hunc annum Viti tranſlationem acc[illegible] oportet, quo [illegible] anno, [illegible] obſcuro eſt, [illegible] ex quadam probab[illegible] [illegible] anno 672 [illegible] [illegible] Aprilis [illegible] ratione in [illegible] circulo [illegible] [illegible] Martyrum [illegible] a Silari flu[illegible] in Marianum [illegible] Aprilis [illegible] die [illegible] Eccleſia [illegible] religios[illegible] ad 919. [illegible] Dominica [illegible] dit in 25 Aprilis, [illegible] Florentiam [illegible] anno 672 [illegible] Marianum Viti ſociorumque ſacra [illegible], vbi adhuc dicuntur venerari. Cæterum non [illegible] eius ſcri[illegible] Sigibertus [illegible] Chron., Viti corpus [illegible] Roma [illegible] anno 755 [illegible] in Saxoniam a [illegible] an 8[illegible] Lo[illegible] Ho tempore [illegible] *Viti Martyris P[illegible] Corbeiam Saxoniæ tranſtulerunt, vnde [illegible] teſtati ſunt quod [illegible] tempore [illegible] Francorum [illegible] Saxones [illegible] eſt.* Cu[illegible] Vvi[illegible] auctor libri de fundatione [illegible] Corbeiæ in Saxonia apud Andream Ducheſne tomo 3. hiſt. Francorum ſcriptorum vbi Viti corpus Roma Pariſios à quodam Fulradi Abbatis ſocio furtim tranſlatum, & Pariſijs ad nouam Corbeiam in Saxoniam inde tranſlatum anno 836. Ind. 14. anno Ludouici Pij Imp. 23. ſub Abbate Vuarino diffusè narrat, ſed quis diuina re poteſt, á quo vel quando è Mariano Romam delatum ſit Viti corpus? vel quo loco reconditum fuerit, an in vetuſtiſſima

Ec-

Eccleſia Diaconali Viti & Modeſti conſecrata apud ſanctam Mariam Maiorem, vbi & [illegible] Viti [illegible], vel in Eccleſia eidem ſacra apud monaſterium de Sardas cuius meminit [illegible] in Leone III [illegible] eſt. Iacobus Gualla & Stephanus [illegible] in hiſt. [illegible] tradunt, corpora SS. Viti Modeſti & Creſcentiæ ab [illegible] Longobardorum [illegible], cum R[illegible] capta, ac [illegible] tranſlata [illegible] vbi con[illegible] in ſan[illegible] Marini cœnobio [illegible]. Alij vero [illegible] Martyrum corpora [illegible] C[illegible] Menacum [illegible] N[illegible] in Ca[illegible] prope S[illegible] A[illegible] Rabal[illegible], [illegible] ſancti Viti ſeruari [illegible] in [illegible] ſancti Franciſci, & corpus ſancti C[illegible] Ma[illegible] Siciliæ [illegible] eſt [illegible] Enn[illegible], Ioannes Dubrauius Oth[illegible] Regum & Imperat[illegible] (quod [illegible] anno [illegible] eius [illegible] Vol[illegible] ne [illegible] C[illegible] N[illegible] Carolo [illegible] corpora [illegible] præterea [illegible] Viti reliquias [illegible] [illegible] Ecc[illegible] ad Martyr[illegible] A[illegible] M[illegible] Salzburg. Henricus [illegible] apud [illegible] ricum C[illegible] dem tranſlationem [illegible] Siciliæ [illegible] primam tranſlationem [illegible] Mariano [illegible] mam commemorat & hæc [illegible] Viti Polymnian[illegible] hodie [illegible] Mariani cœnobij.

2 RICHARDVS quem [illegible] præfuiſſe an. 1[illegible]5. [illegible] Epiſcopum.

3 RICHARDVS ſecundus viuebat an. 1[illegible].

4 AMBROSIVS an. 1116.

5 BONAVENTVRA an. 1140.

6 MAYON huius Eccleſiæ Epiſcopus erat anno 1170. ex quodam venditionis documento factæ Archidiacono Polymnianenſi per Iudittam filiam eiuſdem Mayoni Epiſcopi vxorem Maureliani Comitis Monopoli. Hoc eodem anno Guillelmus Siciliæ Rex hoc obtulit priuilegium Eccleſiæ & Abbatiæ ſancti Viti in Mariano, quod ibidem extat.

Vuillelmus Diuina opitulante clementia Rex Siciliæ & Principatus Capuæ vna cum Domina Margarita glorioſa Regina matre ſua.

Pietatis arbitramur obſequium digniſſimum vtrique maieſtate regnantibus, Eccleſias, & loca venerabilia diuino cultu dedicata benignitatis oculis intueri, & Dei intuitu, qui Regni noſtri incunabula ſibi feliciter conſecrauit, opportunis eorum petitionibus miſericordiæ ianuam reſerare: nam vt alias dicitur, opus miſericordiæ cultus [illegible] Regnum, & oblationi [illegible] Inde quod reſidentibus nobis in noſtro palatio felicis vrbis P[illegible] Luca venerabilis Abbas [illegible] noſtro conſpectui [illegible] & inſtanter noſtræ Sereniſsimi ſupplicaſti, vt illius intuitu, per quem feliciter viuimus & regnamus & [illegible] noſtri meritis glorioſi martyris ſancti Viti felicius exultet, priuilegia anteceſſorum noſtrorum roboremus, [illegible] & Regis Rogerij Aui noſtri memoriæ recolendæ, nec non & alia priuilegia, vel inſtrumenta, quæ conceſſionem Principum, & aliorum largitionem fid[illegible] tuo monaſterio [illegible] pariter & donata, a [illegible] quorum temporibus habuit, vel in [illegible] rationabiliter dignoſcitur poſſidere, propter perſequentium calumnias, quæ modo in his, modo in alis Eccleſias fatigare non ceſſant, concedere [illegible] confirmat noſtra ſublimitas benigne dignaretur fauore. Nos igitur con[illegible] tuis precibus pro effectu porrectis [illegible] animarum progenitorum noſtrorum, & noſtrorum indulgentia deli[illegible], ipſa priuilegia, & omnia alia priuilegia, [illegible] liberalitates, reni[illegible] oblationes, ſeu donationes [illegible] quibuſcunque exhibitas, inſuper & quę inantea iuſtis modis, præſtante Domino tua Eccleſia poterit adipiſci, [illegible] & [illegible] ſucceſſoribus concedimus, & confirmamus, & perpetui roboris munimine communimus. Si quæ etiam conſuetudine [illegible] inducta ſunt contra priuilegia, ſeu [illegible] ipſius monaſterij propter negligentiam Prælatorum anteceſſorum tuorum vel propter malam hominum intentionem, ea de cętero præcipimus reſecari, & penitus amoueri. Vniuerſis fidelibus Regni noſtri in contemptú noſtræ gratiæ diſtricte præcipientes, quatenus ſuprædictum monaſterium contra eadem priuilegia, vel iura ipſius monaſterij non audeant perturbare, quod ſi quis præſumpſerit, iram noſtri culminis cum pœna corporis, & rerum ſuarum iactura ſciat ſe incurſurum. Ad huius autem noſtræ conceſſionis, & confirmationis memoriam, & in-

& inuiolabile firmamentum, preſens priuilegium noſtrum per manus Ricca[illegible] noſtri notarij ſcribi præcepimus, & bulla plumbea noſtro imperio [illegible]one muniri. *Datum in urbe felici Panormi per manus Stefani Dei, & Regia gratia Domini regis Cancellarij an. Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo ſeptuageſimo. Regni verò Domini noſtri Dei gratia glorioſiſſimi, & magnificentiſſimi Regis Siciliæ Ducatus Apuliæ, & principatus Capuæ anni quintidecimi menſe Iunij tertię Indictionis feliciter, Amen.*

7 ARPINVS Epiſcopus Polymnian. interfuit Concilio Lateranenſi ſub Alexandro Tertio an. 1179.

8 BARCH[illegible]DVS florebat an. 1275.

9 GVILLELMVS an. 1318. memoratur etiam anno 1327.

10 MATTHÆVS anno 1330. die 13. Februarij ſoluit ſolitum ſubſidium ſacro ſenatui in libro ſolutionum Prælatorum Ioannis XXII.

11 BONAIVNTA qui etiam apud quoſdam Bonauentura eſt, Bonaccurſij filius de Boſcholis nobilis Florentinus, fuit Polymniani Epiſcopus [illegible] ſuum conſtituit procuratorem ad cauſas ciuiles Federicum ſuum fratrem germanum die 8. Iunij 133[illegible] ex protocollo Lotti Serſlunerij notarij Florentini, quod extat in archiuio Septimiani cœnobij quinto ab vrbe Florentiæ lapide Ordinis Ciſtercienſis, idem Bonaiunta anno 1333. 26. Aprilis memoratur in lib. oblig. Prælatorum.

12 GVILLELMVS ſecundus memoratur in monumentis eiuſdem eccleſiæ anno 1341.

13 BONAVINVS cuius memoria habetur in monumentis eiuſdem eccleſiæ an. 1343.

14 Fr. NICOLAVS, Ordo ignoratur huius eccleſiæ epiſcopalem dignitatem gerebat anno 1351. memoria extat in cathedrali [illegible] columna marmorea propè altare beatæ Virginis Mariæ, cuius erat addictiſſimus ſeruus, in hęc verba.

Columna ſum, & ſto immobili Imperio Nicolai Præſulis Capellæ fratrum Annunciatæ Virginis almæ inuiolatæ à Dominico anno milleno trecenteno quinquageſimo primo.

Ibidem alia viſitur inſcriptio vulgari ſermone [illegible] ſculpta

Idolo ſui, & hor ſon fatto porta
Ma l'uero dio, che ſon pietra morta

. . . .

. . . .

Al Veſcouo Nicola, che far mi ſe
Pouero di moneta, ricco di ſè.

Idolum, lapideumque ſimulachrum eiecerat hic Præſu[illegible] ex [illegible]o to[illegible] cathedralis [illegible]onſtruxit, vt quod olim a gentilibus venerabatur, à Chriſti fidelibus pedibus conculcaretur. exceſſit Nicolaus an. 1363

15 F. NICOLAVS Abbas, & Canonicus Tarentinus Papæ Cappellanus ſucceſſit alteri Nicolao tertio Kal. Martij anno 1363. ad hanc dignitatem vocatus ab Vrbano V. id habetur in reg. Vatic. an. 2 eiuſdem Pontificis, de quo mentio extat in monumentis eiuſdem eccleſiæ ad annum vſque 1376. pauloque poſt [illegible]uis exceſſit.

16 PAVLVS ſeu Pauo Polym[illegible]enſis epiſcopus ordinatus eſt ab Vrbano VI. an. 1378 [illegible] in Regno Boemiæ Apoſt[illegible] licæ ſedis N[illegible] fuit anno 1384 tranſlatus deinde eſt ad eccleſiam [illegible] à Bo[illegible] IX anno 1390 ex lib. oblig [illegible], quo Pauo ad h[illegible] dignitatem aſ[illegible]ndit, extuante tunc ſchiſmate [illegible] pontifex C[illegible]en[illegible]s Sep[illegible] Polymnianenſem Epiſcopum inſtituit quendam Paſchalem, & poſt hunc Angelum, quos tanquam adulterinos ab hac ſerie exulare compellimur, quorum memoria legitur in lib. oblig. eiuſdem Clementis.

17 LVPVLVS de Lacu Canonicus Monopolitanus ad Polymnianenſem cathedram legitimè aſcendit, iubente Bonifacio IX. anno 1390. 9 Kalend. Nouembr. paululū Epiſcopus fuit, cum nondum elapſo

pſo

pſo anno ſequens Angel[illegible] [illegible] ſucceſſit forte mortem ob[illegible] h[illegible] codem anno, [illegible] ad aliam dignitat[illegible] tranſlatus, [illegible] memoria hab[illegible] [illegible] Fratrum Bonifacij.

18 ANGEL[illegible], [illegible] in locum Lupu[illegible] fit Polymnianenſis Epiſcopus ab codem Bonifacio IX [illegible]. [illegible] bla[illegible] [illegible] Ap[illegible] & [illegible] mater [illegible] fratrem Vitum A[illegible] Viti Polymnianenſis [illegible] [illegible] Angel[illegible] [illegible]

19 FRA[illegible] ann[illegible] [illegible] erat [illegible] [illegible]

20 CHRISTOPHORVS [illegible] [illegible]

21 NICOLAVS [illegible] XII [illegible] Chriſtophoro [illegible]

22 PAVLVS [illegible] Martino V [illegible] 1414. 18. [illegible]

23 [illegible]

Frater Paulus Caſtro media nus Theolog[illegible] eximius, P[illegible] gnanique Præſul ornati[illegible] almi huius Conuentus [illegible] [illegible] amplianit anno MCCCCLX.

24 CLAV[illegible]VS [illegible] Bonæ E[illegible] huc tra[illegible] anno 146[illegible] 15. Nouembris.

25 LATINVS Card. Vrſinus fuit huius Eccleſiæ perpetuus adminiſtrator, anno 1468. habuitque ſuum generalem Vicarium Antonium Epiſcopum Boianenſem.

[illegible] [illegible]COBVS Torald[illegible] Neapolitanus [illegible] n[illegible], a[illegible] peritia [illegible] 6 [illegible] Card. Latino [illegible] à [illegible] IV. Pontifice, vixit ſumma cum ſui n[illegible] laude annis multis [illegible] [illegible] eſt. De [illegible] Neapo[illegible] [illegible] Marcheſium [illegible] amici noſtri Caroli Borelli, anno [illegible] Franciſco [illegible] aldo Maſſæ Lubrien[illegible] [illegible] prælatatis, [illegible] per ſum[illegible] [illegible] Toral[illegible] [illegible] paritè Neapoli [illegible] Tr[illegible] in vrbe Cala[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] ac [illegible] men. Sed cum præfatæ [illegible] p[illegible] ciſſet [illegible] [illegible] ea [illegible] vt tur[illegible] [illegible] multos [illegible] feda[illegible] [illegible], ad bonas certè partes reuo[illegible] Verum ſeditioſa pl[illegible]bs, ſine mora, [illegible] imp[illegible] [illegible] ab[illegible] ma[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]orum [illegible] [illegible]imo, [illegible] ad patriæ [illegible] Catholici Regis commoda, [illegible] præpotentis gloriam.

27 GASPAR ex eadem familia Toralda Iacobo ſucceſſit, e viuis exceſſit an. 1506. [illegible] Conſ[illegible].

28 MICHAEL Clau[illegible] Vrbis Gu[illegible] a Iulio II. Polymnianenſi Sacer[illegible] [illegible] eſt [illegible] Martij anno 15[illegible] 6. [illegible] deinde eſt ad Mono[illegible] [illegible] anno 15[illegible]8.

29 CHRISTOPHORVS Magnacurius electus die 7. Febr. 1508. Interfuit Lateranenſi Conc. ſub Iulio II. ac Leone X. Pontificibus, ſub quo liberè onus dimiſit.

30 IACOBVS Framarinus Iuuenacenſis, ſucceſſor datus eſt Chriſtophoro die 26. Auguſti 1517. ſedit ann. 23. ſenioque feſſus, ac laboribus, nam Bononiæ ſub Paulo III. Rector fuit, alijſque functus muneribus pro Romana Eccleſia Epiſcopatui ceſſit

ceſſit an. 1540. & poſt 29. an. venerab. ſenex in patria defunctus, tumulum accepit in Eccleſia ſancti Franciſci ante ſacellum D. Antonij de Padua, eius tamen memoriam gentiles eius in Cathedrali Iuuenacenſi tali elogio excitarunt.

C. R. O.

Iacobo Framarino
Patritio Iuuenacenſi
Conſilio atque ſolertia inſigni
Qui Iſabellæ Alphonſi Regis fil.
Multorumque Princ. gratia ſummopere polluit,
Qui Petri de Racaneto Auunculi M.
Præſulatus ſortem ſecutus
Epiſcopus Iuuenacenſis electus
Hinc ad Polymniauen. tranſlatus
Omnia aduerſa ſuperauit,
Qui denique annum agens lxxxij.
Animam Deo, corpus chariſſimæ
Patriæ reddidit
M. D. LXIX.

Fuerat Iacobus nepos ex ſorore Recanati Epiſcopi Iuuenacen. ſub Alexandro VI. defuncti. Vetus traditio eſt apud Iuuenacenſes, & monumenta familiæ produnt, ex Malateſtis Arimini Principibus, gentem Framarinam profluxiſſe non modo à nobilitate generis, ſed etiam ab virtute Iacobi commendatam.

31 IOANNES MARIA Card. de Monte, huius Eccleſiæ adminiſtrator eſt factus die 14. Iulij 1540. poſtero anno eã dimiſit, inde huius Eccleſiæ Pontifex fuit Iulius Tertius.

32 ROSIMANVM Caſamaximam nobilem Barenſem Iuriſconſultum clariſſimum Paulus III. cedente Card. de monte ad Polymnianenſem ſedẽ euexit die 21. Nouembris ann. 1541. Is vt erat Deiparæ Virginis ſummè deuotus, Eccleſiam in eius honorem, cui de feneſtra nomen fecere, à fundamentis extruxit, & cum ſediſſet ann. 3. liberè ceſſit ad fauorem Petri Antonij nepotis.

33 PETRVS ANTONIVS Caſamaxima ex patrui ceſſione hanc ſedem obtinuit à Paulo III. die 17 Martij 1544. Præfuit annis 26. Romæ mortalitatem expleuit anno 1570. ibidem ſepultus eſt.

34 Fr. ANGELVS Gazzinus de Lugo Ord. Præd. doctus Theologus, ac Fauentiæ hæreticæ prauitatis quæſitor per Pium Quintum Pontificem creatus eſt Epiſcopus die 20. Nouembris 1570. Vitam finiuit nondum elapſo biennio à ſua promotione, & in Cathedrali humatus fuit.

35 PETRVS FRANCISCVS cognomine Ferrus Maceratenſis ad eandem ſedem aſcendit die 2. Iunij 1572 laudatiſſimè præfuit ann. 8. Neapoli decedens, in Eccleſia ſancti Spiritus terræ fuit mandatus.

36 RAPHAEL THOMEVS de Petra Sancta Tuſcus Polymnianorum Epiſcopus fuit creatus anno 1580. poſt decem annos ſui Præſulatus, diem clauſit extremum, iacet in Cathedrali.

37 IOANNES BAPTISTA Guanzatus Medioianenſis, ſummus Theologus, omniumque virtutum genere clariſſimus, ſancti Caroli Borromei intimus familiaris, ac ſummè ab ipſo dilectus Raphaeli ſuffectus eſt an. 1590. Beneuolentiam rexit ſub Paulo V. ac eximiè in hac ſede vixit ann. 17. Neapoli exceſſit, ſepultuſque eſt in Eccleſia nominis Ieſu.

38 Fr. IOANNES MARIA de Guanzellis Braſichellenſis Ord. Prædicatorum Theologica facultate illuſtris ex ſacri Palatij Apoſtolici Magiſtro Epiſcopus adlectus eſt die 5 Iunij 1607. decem, & ſeptem annos cultiſſimè hanc rexit Eccleſiam in ſua Cathedrali ſepultus, apud quam vitam finierat an. 1619. ad tumulum quem viuens ſibi, & ſucceſſoribus parauerat huiuſmodi legitur inſcriptio

D. O. M.

Fr. Ioannes Maria Braſichellen. ex Ord. Prædicatorum miſerrimus peccator ſibi, & ſucceſſoribus viuens poſuit, anno MDCXII. à natiuitatis ſuæ anno lv. conquiſitis etiam quorundam prædeceſſorum ſuorum oſſibus non minus religioſè quam bono-

honorificè hic collocari præcepit.
Obijt ann. Dom. M.DC.XIX.

39 FRANCISCVS Nappius nobilis Anconitanus ſummæ exiſtimationis vir, ex vtriuſque Signaturæ Referendario Polymnianorum Antiſtes euaſit die 20. Nouembris 1619. ſub Vrbano VIII. Vrbis veteris, Aſculi, aliarumque Eccleſiaſtici Imperij vrbium Præfectus. Aſculi obijt anno 1629. vbi humatus iacet.

40 HIERONYMVS Pariſanus Tolentinas I.V.D. prudentia non minus, quam nobilitate generis clariſſimus, dum Senogalliæ Vicarij pro Card. Fr. Antonio Barberino munere fungeretur, vocatus ad aulam, Polymnianenſis Epiſcopus renunciatus eſt ab Vrbano VIII. Pont. Max. die 24. Maij 1629.

41 ANTONIVS de Pezio Neapolitanus, vir nobilis, & clarus virtutibus poſt Hieronymum Epiſcopum adlectus eſt ab eodem Vrbano VIII. qui, cum eximiè hanc Eccleſiam aliquot annos rexiſſet, ad Surrentinam Metropolitanam Eccleſiam tranſlatus eſt die 17. Nouemb. 1641. de quo alibi.

42 IOANNES DOMINICVS Moroli Ord. Silueſtrinorum Monachus electus eſt huius Eccleſiæ Epiſcopus die 13. Ianuarij 1642. deceſſit Polymniani an. 1649.

43 Fr. VINCENTIVS Pinerius de Monte-Flaſcone Ord. Minorum Conuentualium ſancti Officij in Vrbe Conſultor ab Innocentio X. ad hanc ſedem euehitur anno 1650.

RVBENSES EPISCOPI.

In veteri Calabria hodie Terra Barij Apuliæ Rubum (vulgo *Ruuo*) mediterranea antiquiſſima ciuitas eſt Ennij Poetæ natalibus nobilis, quem, vt ait Silius, *Rudiæ genuere vetuſtæ*, qui vixit ante Chriſtum natum an. 188. poſt conditam vero Vrbem ann. 410. Huius ciuitatis exordium (ſi fidem velimus adhibere nonnullis in Iapigium Dędali filium reijciunt plerique, faciuntque eiuſdem conditorem. Alij contendunt ad laudem ingen... ...plicet Noe filium, quem volunt eundem eſſe cum Idomone, ſeu Iapigi Dędali filio, illam condidiſſe: vtcunque ſit fabuloſa narratio, nemo eſt qui dubitet Rubum vetuſtiſſimam eſſe ciuitatem à Græcis in Pędiculis, ſeu Salentinis ædificatam, cuius meminit Plinius, Strabo Rudium vocat, Rubos Horatius lib. 1. ſerm. ſatyra 5. Rubos feſſi venimus, vtpote longum carpentes iter & de ea Cicero pluribus in locis, Mela, Stephanus, Collenuccius: Volaterranus autem nullum eius extare veſtigium dicit, ſed fallitur, cum florentiſſima ciuitas ſit titulo Comitatus gentis Caraſæ nobiliſſimæ, & familijs 573. habitata. Romani apud eandem ſtationes habebant, vt finitimis regionibus ſuppetias ferrent, paſſim inueniuntur monumenta, & inſcriptiones Romanæ, quarum vnam nuper inuentam in ſubterraneo loco exſcribemus.

CAIO. POMPILIO. CÆSARIS. L.
CÆLONIA. SATVRNINA.
CONTVBERNIALI. SVO. P.

Rudiæ ciuitatis nomen reijciunt nonnulli in rudi ineptoque loquendi modo apud eiuſdem regionis incolas vſitato, vndè Ouidius de Ennio ſcriptum reliquit:

Ennius ingenio maximus, arte rudis.

Gothi anno Chriſti 463. ſolo æquarunt, cuius calamitati Zeno Imperator haud occurrere potuit, pauloque poſt minori circulo muris circundata, creuit eius munificentia ad miraculum, quæ vſque ad Fer-

Fernãdi Conſalui Ducis inuictiſſimi tempora ſteriſſum ad Gallos ex ea expellendos, vt Iouius ſcribit, bombis, tormentiſque minoribus deuicta excidium ſenſit incomparabile; cuius deinde mœnia vna cum aggeribus, ac propugnaculis ciues refecere ann. 1516. & ad portam, quam à Noe, quem ſuum conditorem deprædicant, Neoem vocant, hæc duo carmina addiderunt.

Quondam magna fuit totum vrbs celebrata per Orbem,
Si modo non eadem, ſplendida fama patet.

B Cæterum huius ciuitatis maximum ornamentum eſſe poteſt, quod inter Italicas vrbes vna ex primis fuerit, quæ ſancto Petro Apoſtolorũ Principe prædicante hauſerit Euangelij lumen anno ſalutis 44. & fert traditio, primum Rubenſium Epiſcopum ab eodem Petro cõſecratum Cletum, qui poſt Linum, & Clementem Pontificatum geſſit, cuius ſolemnis dies agitur, velut ciuitatis Patroni die 26. Aprilis. Is, Rubenſem populum confirmauit in fide, ac ſupra cryptam extra mœnia Eccleſiolam ædificauit, quam volunt primam fuiſſe Cathedralem, alij referunt, primam Rubi Eccleſiam in honorē ſancti Petri ab eodem Cleto conditam pro Cath. extitiſſe

C cuius veſtigia nõ longe à moderna Cathedrali viſuntur. Aſſurgit noua hæc Baſilica exædificata anno Chriſti milleſimo, titulo B. Virginis pro populi multitudine anguſta quidem, ſed nobili architectura, quatuordecim ornata altaribus. In ea ſacris miniſtrantium numerus ferè centum quadraginta. in primis ſunt quatuor dignitate eminentes, Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, Archipresbyter, & duo Primicerij. Canonici nulli, ſed eorum loco Sacerdotes ſupra quadraginta, Diaconi vndecim, Subdiaconi, ac Clerici ſupra ſeptuaginta. Clerici porrò nihil, niſi candelam percipiunt, Maſſa vero communis, quæ eſt 900. ferè ducatorum in tres partes diſtribuitur, quarum vnaquæque eſt

D ducatorum 40. integra ſolutio dicitur, altera ducatorum 26. duæ tertiæ partes, tertia ducatorum tredecim vna tertia pars nuncupatur. Et Subdiaconi quidem poſt triennij ſeruitium tertiam partem percipiunt. Diaconi verò poſt ſeruitium ſex annorum duas tertias partes, integram vero ſolutionem Presbyteri percipiũt poſt ſeruitium ſex annorum, tertiam in Subdiaconatu, & tertiam in Diaconatu. In ciuitate Parochialis Eccleſia præter Cathedralem nulla, duo virorum monaſteria; alterum ſancti Franciſci ab ipſo Seraphico Patre ædificatum, alterum ſancti Dominici, vnum Sanctimonialium ſeptum; Sodalitia laicorum quatuor, mons Pietatis extant. Fidelium animæ olim ferè decem millia, nunc ad minorem numerum iniuria temporum ſunt redactæ. Diœceſis Rubenſis Epiſcopatus, more reliquarum Apuliæ ſedium nullas extra ciuitatem habet Parochias, quia nullæ ſunt domus in agro tametſi fertiliſſimo. Menſæ Epiſcop. annuus cenſus ſcutorum Regni 700. qui ferè colliguntur ex paſcuis oppidi Poggiæ. Taxa aſcendit in libris fiſci Apoſtolici ad florenos 33. & tertiam partem. Rubenſium Præſulum ſeriem diuerſorum monumentorum ope, interruptam tamen vſque ad noſtra tempora maiori qua potuimus diligentia proferimus.

1 S. CLETVS (vt ferunt) primus Rubenſium Epiſcopus ordinatus eſt a ſancto Petro Apoſtolo anno ſalutis 44. qui poſtquam huius ciuitatis fideles in Chriſti fide confirmaſſet, relicto ſuo flore, cuius memoria non extat, Romæ cum Petro diu pro fide laborauit, defunctoque Lino Summus Eccleſiæ Pontifex renunciatus eſt anno ſalutis noſtræ 80. ſedit annis 12. menſ. dieb. 11. & ſub Domitiano Imperatore illuſtrem tulit palmam martyrij 26. Aprilis anno 93. ſepultus apud ſanctum Linum, in eius, Diuique Petri memoriam Rubenſium pietas Eccleſiam excitarunt, Diuumque ſuum tutelarem delegerunt.

2 S. PROCOPIVS ſuum fuiſſe Epiſcopum affirmant Rubenſes, ſed quis fuerit hic Procopius, quo tempore floruerit, non habent, ſiquidem apud ipſos eſt obſcurum, nec in diptycis illius Eccleſiæ memoretur, mera traditio eſt, vt affirmant, à Patribus deriuata.

3 IOANNES interfuit conſecrationi Eccleſiæ ſancti Andreæ de Barulo à Gelaſio Primo conſecratæ ann. 493.

4 GVIBERTVS vel GISILBERTVS Epiſcopus Rubeſanus (alias Guillelmus) interfuit dedicationi Eccleſiæ Caſſinenſis ab Alexandro II. magnificentiſſimè celebratæ anno 1071. apud Anonymum Caſſinenſem. Huius meminit Lupus Protoſpata

pata in Chron. ad annum 1082. *Epiſcopii inquit, Rubenſis nomine Guiſilbertus donauit Priori Montis Peluſij Eccleſi. m. ſancti Sabini, quæ eſt in ciuitate Rubi, qui Prior tenebatur omni anno ad quatuor libras ceræ in die Sabbati ſancti, & mittere vnum hominem equeſtrem ad ſuas expenſas quando Epiſcopus Rubenſis ibat ad Barenſem, ſeu ad Canuſium*. Montis Peluſij Eccleſia nunc Cathedralis eſt, de qua locuti ſumus in noſtro primo tomo.

5 VRSVS floruit ſub Gulielmo Rege anno 1163. cuius habetur memoria in quodam eius conceſſionis documento Eccleſiæ parochialis ſancti Mariaui extra mœnia ciuitatis olim poſita, quæ hodie non extat.

6 DANIEL, cui Robertus Normannus Comes Cuperſani, ac Rubi Dominus plura bona pro ſacello ſanctiſſimæ Trinitatis non longè à Cathedrali ſito elargitus eſt anno Domini 1177. pro expiatione Roberti patris ſui ſuorumque parentum Gulielmi Rogerij Regum; aſſeruatur huiuſmodi conceſſio in epiſcopali Archiuio. Interfuit deinde Daniel Laterano Concilio ſub Alexandro Tertio celebrato ann. 1179. [illegible] cum ſuo Metropolitano ſubſcripſit.

7 N. [illegible] Rubenſis Epiſcopus anno 12[illegible]5. [illegible] infirmitate, ac incura[illegible] [illegible] [illegible] impetrauit à Gregorio IX. pro qua re idem ſcripſit Gregorius Barenſi Archiepiſcopo, vt eius legitimam Epiſcopatus dimiſſionem acciperet, [illegible]que idoneum virum, qui onus Epiſcopale ſubſtinere poſſet ea in Eccleſia ſubſtitueret. Epiſtola hæc exat in Regeſt. Vat. eiuſdem pontificatus Dat. 3. Id. Decembr. anno 9. num. 20[illegible]. fol. 68. quis autem [illegible] Epiſcopo ſucceſſerit, non inuenimus, neque alios vſque ad annum 1300. reperimus huius Eccleſiæ Præſules.

8 PETRVS de Gabriellis ciuis, ac Epiſcopus Rubenſis viuebat anno 1300. cuius monumentum, ac ſimulachrum adhuc extat in Cathedrali.

9 N. . . . eiuſdem familiæ, & patriæ Petro ſucceſſit circa annum 1318. aiunt extare monumentum, & ſimulachrum eius in choro Cathedralis abſque inſcriptione.

10 MAIOR poſt hunc hanc rexit Eccleſiam, vt in monumentis eiuſdem habetur. Eius obitus dies notatur in manuali lib. Iuuenacenſis Eccleſiæ, menſe Septemb. qui reliquit eidem Eccleſiæ domum ſuam iuxta Epiſcopium Iuuenacenſem ſitam.

11 IOANNES ſucceſſit Maiori ex iiſdem monumentis.

12 GVILELMVS poſt Ioannem fuit Epiſcopus ex iiſdem monumentis, de his tribus ſupra relatis Epiſcopis in Regeſt. Vaticanis nulla extat mentio.

13 NICOLAVS obijt anno 1343.

14 IOANNES ciuis, & Canonicus Arianus ſuffectus eſt Nicolao ann. 1343. 2. non. Feb. à Clemente Sexto ad eam dignitatem vocatus, vt in Reg. Vatic. epiſt. 45. fol 69. p. 5. ann. 2. habetur, deceſſit è vita circa finem ann. 1348.

15 STEPHANVS Ord. Minorum probatæ vitæ religioſus ab eodem Clemente Sexto ſubſtituitur huius Eccleſiæ Præſul anno Chriſti 1349. 7. Kalen. Febr. reg. vat. epiſt. 218. fol. 128. longo tempore hanc rexit Eccleſiam, niſi diuerſus ſit à Stephano, qui diem ſuum clauſit extremum ſub Bonifacio IX. anno Chriſti 1390. vt ſcribunt lib oblig. ac ſolut. Prælat. ſub eodem pontifice.

16 ANTONIVS Epiſcopus Vettanus ad hanc Eccleſiam tranſlatus eſt à Bonifacio IX. anno 1390. 9. Kalen. Apr. prædefuncto Stephano ſucceſſit, nouem omnino annos eam adminiſtrauit, abijt è vita 1398 ex iiſdem lib.

17 Fr. SIXTVS Coletta de Iuuenacio Ord. Minorum ad hanc infulam vocatus eſt à Bonifacio IX. ann. 1399. 6. Id. Ian. diē obijt poſt 18. ſuæ adminiſtrationis annum, vt lib. citati referunt; vnde ſatis miror, cur in monumentis huius Eccleſiæ habeatur anno 1416. hanc Eccleſiam rexiſſe eundem Petrum Ferreſe, cuius aiunt in Cathedrali ſimulachrum, & monumentum extare, cum luce clarius ſit, eo tempore Sixtum huius Epiſcopatus habenas rexiſſe, niſi diuinare velimus, Petrum eo ſchiſmatis tempore vitio adlectum Epiſcopum.

18 SIMEON de Brundiſio Ord. Minorum immediatè ſucceſſit Sixto an. 1418. 7. Kalend. Feb. electus à Martino V. tēpore diuiſionis factæ bonorum inter Sereniſſimum Ioannem Antonium Bauces de Vrſinis, Tarenti Principem, & Excellentiſſimum Dominum Gabrielem de Bauces de Vrſinis fratres anno 1431. Hic poſtquam bene hanc rexiſſet Eccleſiam annis 14. ad Alexanam Eccleſiam tranſlatus eſt 7. Id. Apr. 1432. vt acta notant Conſiſt.

19 PETRVS Roſa de ſancto Angelo in Faſanella, ſancti Euſtachij de Vrbe Archipresbyter die 3. Maij 1432. Rubenſi Præfectus Eccleſiæ, viuere deſijt ann. 1443. ex eodem lib.

20 Fr. CHRISTOPHORVS de ſancto Petro Galatinæ Ord. Minorum Rubenſis euaſit Epiſcopus demortuo Petro Roſa 3. Id. Decembris 1443. ex eod. lib. iacet in Eccleſia ſancti Cleti.

21 PETRVS electus ann. 1452. die 17. Martij ex eod. lib. obiit 1469.

22 ANTONIVS de Colettis ſucceſſit Petro an. 1469. prid. Id. Octobris, anno vero 1471. die 21. Auguſti teſtis fuit initi matrimonij Giſottæ de Balzo Vaſti Marchioniſſæ

niſſæ. Obijt 1480. cuius memoria extat in lib. Actorum Conſiſt.

23 ANTONIVS Rocca Archidiaconus Rubenſis Antonio ſucceſſit, declaratus Epiſcopus 2 Octob. ann. 1480. vitam exuit ann. 1486. Romæ, vbi iacet ſepultus, de quo Acta Conſiſt.

24 FRANCISCVS Spallncia Vigilienſis ab Innocentio Octauo dictus eſt Rubẽſis Epiſcopus die 8. Nouemb. 1486. vixit vſque ad ann. 1512. obijt in oppido Terlicij, vbi iacet in maiori Eccleſia.

25 IVLIANVM de Mirto Neapolitanum Leo X. Pontifex ſuffecit Franciſco die 14. Iulij 1512. ſedit annis octo, & ad fauorem nepotis reſignauit anno 1520. Acta Conſiſt.

26 IOANNES FRANCISCVS de Mirto Iuliani ſuperioris, ex fratre nepos, præficitur die 28. Martij ann. 1520. præfuit an. 58. ſenioque confectus Epiſcopale onus reliquit, eumque ceſſit Horatio nepoti ann. 1578. vixitque vſque ad ann. deinde 1583. quo mortalitatem expleuit Epiſcoporum Decanus.

27 HORATIVS de Mirto inſignis vtriuſque Iuris Doctor Ioannis Franciſci nepos, Rubenſis Eccleſiæ declaratus Epiſcopus à Gregorio XIII. die 9. Apr. 1578. poſt decem omnino ſuæ præfecturæ annos à Sixto V. (cauſa in actis Conſiſt. non exprimitur) demeritis exigentibus Epiſcopatu priuatus eſt anno 1589. Eius deinde memoriæ in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Aſſumpta in Metropolitana Eccleſia Neapoli, hoc ex marmore elogium poſuerunt Canonici.

Horatio Mirto Rubenſium Epiſcopo
Doctrina, Religione, Pietate, Diuinoque cultu praeclaro
Almi Collegij Neapolitani Doctori celeberrimo,
ob eximiam in Capitulum huius Metropoli anæ Aedis munificentiam
Gratæ perpetuæque memoriæ elogium
Canonici vni imes poſuere.
Anno à Chriſto exorto
MDCXXVII.

28 Fr. GASPAR Paſchalis è Monte Regali Ord. ſancti Franciſci ſummus Theologus à Sixto V. delectus eſt Epiſcopus die 26. Iunij 1589. deinde à Clemente Octauo anno 1604. ad Reatinam Eccleſiam tranſlatus eſt, de quo vide eius vrbis Epiſcoporum ſeriem in primo noſtro tomo.

29 IOSEPH Salucius Bituntinus Iuriſconſultus die 13. Septemb. 1604. dictus fuit Rubenſis Epiſcopus, in qua dignitate deceſſit anno 1621.

30 CHRISTOPHORVS Memmolus Arianenſis Clericus Regularis Theatinus à Gregorio XV. anno 1621. die 29. Martij Ruborum Epiſcopus electus eſt, vir omni laude digniſsimus Eccleſiam ſibi commiſſam annis quinque ſupra viginti rexit eximiè, abijt è vita anno 1646. Is fratrem habuit Decium Memmolum Canonicum Liberianæ Baſilicæ olim Paulo V. à ſecretis ad Principes, virum eruditum, cuius extant plura ingenij documenta, præmortuum, ac ſepultum ea in Eccleſia hac inſcriptione, quam Chriſtophorus tumulo inſcribi curauit.

D. O. M.
Decio Memmolo
Huius Baſilicæ Canonico
Paulo V. Pont. Max.
à ſecretis ad Principes
ſolertia, fide, opera ſummè caro.
Eximia in Deũ, & homines pietate,
vitæ integritate, morum candore
ac eruditione præſtanti.
Omnibus aulæ ordinis amabili
Chriſtophorus Memmolus
Ruborum Epiſcopus
Fratri dulciſs. lachrymans P.
Dormiens obijt, qui dicere poterat,
Ego dormio, & cor meum vigilat,
xiij. Kalen. Iulij
Anno Domini MDCXXXII.
Aetatis LI.

De Decio legendus doctus amicus noſter Leo Allatius de viris Illuſt. qui ab anno 1630. per totum 1632. Romæ adfuerunt, ac typis aliquid euulgarunt, de Chriſtophoro verò Sylos in Annal. Clericorum Regularium Theatinorum plura recenſere debet.

31 MARCVS Romanus eiuſdem Clericorum Regularium inſtituti Congregationis propagandæ fidei Romæ præfectus Chriſtophoro ſucceſſit anno 1646. Præfuit vir bonus annis 4. defunctuſque eſt anno 1650.

32 FERDINANDVS Apicellus Neapolitanus electus die 2. Maij anno 1650. tranſlatus ad Larinenſem Eccleſiam die 28. Auguſti 1656.

33 IOANNES BAPTISTA Vulpius eligitur die 16. Septemb. 1656.

AR-

ARCHIEPISCOPALIS SEDES NAZARENA,

Cui vniti ſunt Epiſcopatus Cannarum, & Montis-Viridis.

NAZARENA Metropolitica in Galilęa Sedes erat poſt captam Hieroſolymam Gotifredo Duce, à Latinis conſtituta. Verum occupata Turcarum armis Palęſtina anno 1190. ac proindè ciuitate Nazareth, & Archiepiſcopali eius Sede in captiuitatem redacta, placuit ſummis Pontificibus ne eius ciuitatis, atque Eccleſiæ nomen interijſſe videretur, ex quo Chriſtus ipſe Dominus, ac Redemptor noſter ſe cognominari voluit Nazarenum, placuit, inquam, huic Archiepiſcopo honorariam ſedem in Italia conſtituere, vbi profugus benignè ac pia quadam compaſſione amplexus fuerat. Igitur in nobili Apuliæ oppido, quod Barulum, ſiue Barletta dicitur. Tranenſis diœceſis, domicilium aſſignarunt, & non procul à mœnibus Eccleſiam Beatæ Mariæ de Nazareth vna cum iuribus, titulo, & dignitate Archiepiſcopali in Metropolitanam erexerunt, ac ſucceſſu temporis præter alias parochiales Eccleſias, quas illi ſubiecerunt cum ſpirituali, ac temporali imperio, duas etiam Cathedrales cum ea coniunxerunt, Cannenſem ſcilicet anno 1455. & Montis-Viridis anno 1534. priuilegijs, ac vetuſtate ornatas. Iniuria inde bellorum Metropolitana hæc Eccleſia ſolo æquata, Pij V. Pont Max. auctoritate anno 1566. intra oppidum in Abbatiali Eccleſia S. Bartholomæi, cum iuribus, priuilegijs à ſanctæ Mariæ Nazarenæ titulo tranſlata eſt, quam Bernardinus Archiepiſcopus à fundamentis magnificè reædificauit. Inſignis eſt ligno veræ Crucis, quod magna populorum pietate colitur, celebris etiam anniuerſarijs nundinis, quæ die ſequenti Annunciationis B. Mariæ Virginis feſtum ex priuilegio Ferdinandi Regis conceſſo anno 1459. fiunt, quibus durantibus Archiepiſcopus, vel eius Iudex cognoſcit omnes cauſas, quæ interea naſcuntur. Sacris in ea miniſtrant Canonici, quorum numerus ab Archiepiſcopo ſtatuitur, ex his quinque dignitates eminent, Archidiaconus, qui primam poſt Pontificalem, ſedem tenet, Archipresbyter, Primicerius, Theſaurarius, & Cantor, præterea Clerici multi Miniſtri Eccleſiæ adſcripti duobus annis in minoribus ſeruitijs gratis ſeruiunt, duobus alijs in ſacro officio Subdiaconatus mediam diaconalis ſtipendij partem percipiunt, quatuor ſequentibus in officio Diaconatus, & vno in officio Presbyteratus medietatem ſtipendij Sacerdotalis habent, atque ita decimo demum anno totam diſtributionem exigunt.

Diœceſis Nazarena, quæ quidem eſt in Italia, interciſa membra habet, & beneficia ſimplicia, quæ grangiæ appellantur; quales ſunt tres Eccleſiæ in Terra Barij Acheruntinæ, vna in ciuitate Potentiæ, duæ in Terra Vadulæ Caputaquenſis, alia in Terra Saponariæ Marſicanen. diœceſeos & alia eiuſmodi. Archiepiſcopus Nazarenus inſignitur etiam titulo Epiſcopi Cānenſis, & Montis-Viridis, & ex peculiari priuilegio Clementis IV. quod etiam deinceps confirmarunt Innocentius VIII. Clemens VII. Pius V. Pontif. Max. auctoritatem habet deferendi Crucem, Pallium, & Mozzettam non ſolum in Baruli oppido;

verum & per vniuerſum orbem terrarum, vt hac honoris ſpecie ciuitas illa decoraretur, vnde Vnigenitus Dei filius Natalem ſuum ſortiri dignatus eſt diem. Quod ſanè priuilegium iuſtum eidem exhibet titulum Caucæ, vbique gerendi, adeo vt à nemine etiam ſub ſpecie reportatæ prohibitionis Apoſtolicæ debeat moleſtari, vt optimè Romana Rota contra Tranenſem Archiepiſcopum tranſegit die 28. Iunij 1647. coram Veroſpio. Munia exercet Archiepiſcopalia in ſua Nazarena Eccleſia, tum & alijs ſibi vnitis Eccleſijs, ſubditorũ cauſas cognoſcit, ordines confert, nullique Primari ſubeſt, ſed Romano ſummo Pontifici immediatè ſubiectus eſt à primæua ſua inſtitutione vſque ad hodiernum diem. Fructus menſæ Archiepiſcopalis ad ſcuta 1400. illarum partium aſcendit; taxatur verò in libris fiſci Apoſtolici ad florenos 80. Archiepiſcoporum ſeries, ſumpto exordio ab ijs, qui in Nazarena ciuitate Palæſtinæ præfuerunt ex Latinis, ante tranſlationẽ in oppidũ Baruli, ſequens eſt, quam noſtra induſtria è faucibus antiquitatis vſque ad noſtram ætatem ex varijs monumentis eruit ad æternitatem, quemadmodum & Cannenſium, Montiſque Viridis Epiſcoporum ad vnionem vſque cum Nazarenis ſeorſim dabimus poſt ipſos Nazarenos.

1 BERNARDVS Archiepiſc. Nazarenus primus occurrit huius Eccleſiæ Præſul, qui Concilio Neapoli Samariæ interfuit anno 1120. apud Guillelmum Tyrum de bello ſacro.

2 VVILLELMVS Nazarenus Archiepiſcopus anno 1129. teſtis adeſt cuiuſdam donationis, quam fecit Guillelmus Tyrenſis Archiepiſcopus Eccleſiæ Sancti Sepulchri.

3 ROBERTVS Archiepiſcopus Nazarenus teſtis donationis Fulconi Regis Hieruſalem 1138. Petro Priori ſancti Sepulchri factæ, vbi electus vocatur, an. 1144. ſubſcripſit confirmationi Balduini Regis Abbatiæ ſancti Lazari in Bethania, in Acconenſi ciuitate interfuit Conuentui celebrato à Chriſtianis Principibus ann. 1147. inter quos fuere Conradus Imperator, Ludouicus VII. Rex Galliæ, Rex Hieroſolymitanus, & Guido de Florentia Presbyter Cardinalis, Eugenij III. Legatus, plurimaque multitudo nobilium virorum, ac Prælatorum, quorum nomina recenſentur in libro de rebus geſtis Ludouici VII. Regis Francorum, tom. 4. rerum Francorum ſcriptorum, vbi Cardinalis Legatus, pro Guidone, Guillelmus legitur. Fuit is Guido Bellagius Florentinus presbyter Cardinalis tituli ſancti Chryſogoni, cuius meminit Guillelmus Tyrus lib. 17. cap. 1. Io. Villanus hiſtoriarum lib. 12. capit. 7. eius gentilitia ſtemmata tres argenteos enſes in parmula coccinea, pro quibus Ciacconius in Vitis Pontiff. & Cardd malè appoſuit tres roſas in parma argentea.

4 ROBERTVS, ſucceſſit Roberto, qui anno 1151. electus teſtis adfuit confirmationi Milſendis Reginæ Fulconis Hieroſolymitani Regis vxoris, nonnullorum bonorum Abbatiæ ſancti Lazari in Bethania.

5 AITARDVS Nazarenus Archiepiſcopus mortuus eſt Conſtantinopoli Regis Hieroſolymitani Orator, anno 1158. corpus ad propriam ſtudio, & vigilantia ſuorum fidelium, delatum eſt Eccleſiam, vt narrat Tyrus lib. 18. cap. 22. hic antea anno 1155. 9. Kal. Febr. teſtis cuiuſdam donationis Eccleſiæ ſancti Sepulchri factæ ab Vgone de Hibelino, & Hermengardis ſororis fuit.

6 LOTARDVS ex Priore Cathedralis ſucceſſit Aitardo eodem anno 1158. vir manſuetus admodum affabilis, & benignus, vt ſcribit idẽ Tyrus eodem lib & cap. Hic anno 1175. reperitur in monumento Guarini Abbatis de Thabor ad fauorem Prioris, & Canonicorum Eccleſiæ ſancti Sepulchri Hieroſolymitani 16. Kal. Nouemb. Indict. 6. anno 1187. teſtis fuit donationis factæ Piſanis Populis à Comite Tyrenſi Conrado, quam donationem attulimus in Archiepiſcopis Piſanis tom. 3.

7 N. . . . cuius nomen ignoratur. Is meruit à Clemente IV. anno 1265. ſingulari priuilegio exornari, deferendi ſcilicet ante ſe Crucem per totum orbem Chriſtianum, ſimili priuilegio Archiepiſcopo Cantuarienſi ab eadem ſancta Sede conceſſo deferendi ante ſe Crucem per totam Angliam, non verò per vniuerſum orbem, decreuit Alexander III. vt in epiſtola eiuſdem legitur in Decret. ad Epiſcopum Eboracenſem. Porrò priuilegium Clementis, vbi, & alia indulta à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Nazarenæ Eccleſiæ conceſſa affirmantur ex authentico copiali ab originali deſumpto, quod extat in archiuio Nazarenæ Eccleſiæ apud Baru-

Barulum eſt huiuſmodi ab illius ſedis Antonio Seucrolo digniſſimo Archiepiſcopo exhibitum.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Ineffabili prouidentia ſummi Patris qui iam dudum ore prophetico ſe locum pedum ſuorum glorificaturum fore prædixit, vniuerſos inſtruere volumus, vt loca, in quibus eius filius factus homo operatus eſt in medio terræ ſalutem, per nos congruo attollerentur honore, & veneratione debita colerentur. Hæc qnidem Apoſtolica Sedes diligenter attendens, locum, in quo idem Dei filius, operatione Spiritus ſancti in vtero beatæ Mariæ Virginis glorioſe conceptus extitit, ciuitatem videlicet Nazareth dignè cenſuit honorandam, & eius gratias, & perſonas ad eius ſeruitia deputatas, in honorem ipſius Virginis, tam vltra mare, quàm citra, præſentes, & futuras, & ipſius Archiepiſcopus, Prior, & Capitulum, Clerici, Offerti, & Confratres in caritate vnanimiter viuentes, quanto maioris authoritatis præſidio munirentur, tantò quietius, tantoquè ſecuriùs vacare poſſent ſui Creatoris obſequijs, & in eius laudibus delectari. Verum prædeceſſores noſtri ſummi Pontifices Eccleſiam ipſam ſub verbo Dei, eiuſque Geuitricis auctoritatibus, monitionibus, dignitatibus indulgentijs, ac priuilegijs glorificauerunt. Nos itaque hæc intuentes, priuilegia ipſa, tam de auctoritate Apoſtolica, quàm arbitraria de conſilio fratrum noſtrorum duximus confirmanda, quæ priuilegia Archiepiſcopus, & eius Prior, & Capitulum nobis præſentauerunt, diligenter inſpeximus. Attendentes igitur quod eccleſia ipſa, & eius gratiæ aboleri non debent; ſed potius augeri, de plenitudine poteſtatis ordinamus, ſtatuimus, laudamus, conſtituimus, & confirmamus, quod in eadem Eccleſia Nazareth, priuilegia, dignitates, indulgentiæ, quæ ſecundum Deum, & eorundem prædeceſſorum noſtrorum auctoritate conceſſa eſſe dignoſcantur, in ea perpetuis temporibus inuiolabiliter obſeruentur, videlicet, quod ſit in ea de cętero indulgentia abſolutionis pœnæ & culpæ omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad ipſam eccleſiam munera ferrent. eccleſijs verò eius diœceſis, tam vltra mare, quam citra indulgentia pœnæ, & culpæ omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad ipſas eccleſias munus oblationis ferrent. In feſto Annunciationis Dominæ, Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. In Pentecoſtes, Natiuitatis glorioſæ Virginis Mariæ, & eius Conceptionis, Aſſumptionis, & eius Purificationis, in die Veneris ſancti, in die Sabbathi ſancti, & in die Reſurrectionis Domini perpetuis temporibus ſit tam eccleſiis præſentibus, quàm futuris, & quod Archiepiſcopus ſemel in anno in die Natiuitatis Domini, & in articulo mortis valeat eligere confeſſorem, qui eum valeat, & poſſit abſoluere à pœna, & culpa. Prior, & Capitulum, Clerici; Offerti, & Confratres ipſius eccleſiæ Nazareth per mundum vniuerſum inſtituti in extremo die mortis ſuæ aſſiduè deſeruientes ſanctæ Mariæ Virgini, etiam omnes poſſint eligere Confeſſores, qui eos valeant, & poſſint abſoluere à pœna & à culpa omnium delictorum ſuorum. Eccleſia quidem Nazareth, tam in capite, quam in membris libera & exempta, & nulli, niſi Apoſtolicæ ſedi, aliquid conferre, nec obedire teneatur, eiuſque Archiepiſcopus valeat vti Cruce & pallio in ſignum plenitudinis poteſtatis per vniuerſum Mundum, & ſic omnibus temporibus inuiolabiliter obſeruetur, præſumptione nulla, aut varietate temporum, vel quacunque conceſſione priuilegiorum in forma verborum, iura & eius priuilegia omnino quiſquam infringere poſſit. In detentores, & occupatores eorum ſi poſt tertiam admonitionem non ſe correxerint, ſint ipſo facto vinculo excommunicationis innodati; de quibus nullus, præter nos, ſe intromittere poſſit. Ipſoſque, Archiepiſcopus poſſit, & valeat excommunicatos pronunciare, etiam apud ſedem Apoſtolicam deuulgare; hęc autem omnia, & ſingula rata, & firma haberi volumus, & inuiolabiliter in perpetuum obſeruari. Non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis, & literis, aut proceſſibus habitis ſuper prędictis, quæ quidem ſtatuta, priuilegia, & proceſſus quoad hoc decernimus, viribus omninò carere, ita quod per ea præſens ordinatio noſtra non poſſit in aliquo impediri: ſed ipſis non obſtantibus inuiolabiliter perpetuis temporibus obſeruari. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrę confirmationis, arbitrij, ordinationis, & conſtitutionis infringere, vel eis auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Viterbij ſeptima Maij Pontificatus noſtri Anno 1.*

8 N. . . . cuius item nomen non exprimitur in literis Gregorij eo an. 1272. eidem ſcriptis, quas refert noſter eruditus doctus Annalium eccleſiaſt. continuator Odericus Raynaldus tom. 14. nu. 19.

data tunc fuit huic Archiepiſc. poteſtas de iuribus cognoſcendi inter Regem Cypri, & Mariam filiam Antiocheni Principis de regno Hieroſolymitano contendentes. Transfudit poſtea Maria ſua in regnum Hieroſolymitanũ iura, in Carolum Siciliæ regem, vnde id decus Siculis regibus adunctum eſt.

A

9 GVIDO Nazarenus Archiepiſcopus defunctus eſt anno 1298.

10 GVILLELMVS de ſancto Ioanne Hieroſolymitani templi miles à Nicolao Quarto in demortui Guidonis locum Archiepiſcopus Nazarenus electus an. 1298. Kal. Iunij, Pont. 1. ex reg. Vatic. epiſt 84. fol. 21.

11 PETRVS Archiepiſcopus Nazarenus vnus fuit ex ijs Præſulibus, qui an. 1236. ecclesiam ſancti Laurentij Patauinæ ciuitatis conſecrarunt, vt in marmore exarata memoria ſub porticu extra eandem ecclesiam appoſita loquitur.

B

MCCCXXVI. Indict. 9. 11. menſis Iunij in feſto ſancti Barnabæ conſecrata fuit iſta Eccleſia in honorem beati Laurentij cum tribus altaribus ſc. B. Mariæ Virginis, beati Laurentij, & beati Silueſtri per venerabiles Patres Petrum Archiepiſcopum Nazarenum, Salionem Epiſcopum Adrienſem, Guidonem Vagadiæ, Conradum Archipreſbyterum, & Gaufridum Vicarium Domini Epiſcopi, & per alios multos Prælatos, & Clericos cum indulgentia trium annorum, & trium quadragenarum ſemper eodem die, & per octauam. Hoc factum fuit ſub regimine Presbyteri Simeonis, & Dominici.

C

12 Fr. PETRVS Ordinis Prædicatorum vir egregia virtute illuſtris Petro ſucceſſit ad hanc dignitatem vocatus à Ioanne XXII. an. 1330. laudabiliter per annos omninò quindecim Nazarenam rexit eccleſiam, mortalitatem expleui: ſub Clemente Sexto anno 1345. vt in regiſtro Vaticano.

D

13 Fr. DVRANDVS de Sermino Ordinis Carmelitarum in Theol. facultate Doctor inſignis archiepiſcopatu Nazareno cohoneſtatus eſt à Clemente VI. an. 1345. 5. Id. Maij ex regiſtro Vaticano epiſtola 895. fol. 57. anni 3. non diu archiepiſcopus fuit, cum viam vniuerſæ carnis Præſulatus ſui anno 3. ſalutis verò 1348. ingreſſus fuerit in ciuitatem Valionen., ad quam, cum eſſet in curia pro certis negotijs acceſſerat, ibique ſepultus.

14 RICHARDVS Ordinis Minorum alumnus electus 6. Id. Octob. 1348. exceſſit anno 1366. eius promotio habetur in reg. Vatic. epiſt. 303. fol. 95. an. 7. Clementis Sexti.

15 Fr. GVILLELMVS Baluayſius Ord. Minorum ſucceſſor Richardi datus eſt in Eccleſia Nazarena ab Vrbano V. an. 1366. 5. Kal. Feb. tranſlatus ad Turritanam Eccleſiam an. 1368.

16 Fr. IOANNES Salamonius Ord. Prædicatorum ad hanc Eccleſiam promotus habetur ex reg. Vaticano Vrbani V. an. 7. 4. Kal. Nouemb. qui fuit Chriſti 1368.

17 IOANNES de Vrbe ſub Bonifacio IX. archiepiſcopus fuit Nazarenus anno 1390. 15. Feb. ex lib. oblig. tranſlatus deinde eſt ad Eccleſiam Æginen. an. 1400.

18 Fr. IOANNES Paulus alijs Ioannes Alexius, Ord. Minorum prænicitur à Bonifacio IX. anno 1400. 8. id. Febr. ex eodem lib. oblig. diu hanc adminiſtrauit Eccleſiam, obijt Eugenio IV. ſedente an. 1431.

19 F. AVGVSTINVS de Fauoronibus Romanus ex Priore Generali Eremitarum ſancti Auguſtini Nazarenus euaſit archiepiſcopus anno 1431. id. Iunij, & Ceſenatenſis Epiſcopatus commendatarius, vir eximia ſcientia doctus, ingenio ſubtilis, moribus, & ſanctimoniæ vitæ celebris, cuius monumenta illuſtria recenſet Anaſtaſis auguſtiniana. Poſt annos duodecim (totidem in ſui ordinis magiſterio generali conſumpſerat) in magna humilitate & zelo eccleſiaſticæ diſciplinæ in Archiepiſcopali honore vita traducta bonorum fruge ditatus, in ſenectute bona virgo & humilis ad æternæ ſalutis tramitem feliciter prati in Hetruria properauit an. 1443. vbi ſumma veneratione in templo ſancti Auguſtini humatus colitur titulum viri beati à ſuis adeptus; pluraq; memorantur glorioſæ ſuæ ſanctitatis argumenta.

Fr. IACOBVS Autilia Ordinis Minorum nobili genere apud Neapolitanos, patre Gurone matre Margarita Sannazara natus, præclara virtute nobilior ex Epiſcopo Cannenſi Nazarenam infulam ſuſcepit poſt Auguſtinum, & vnita fuit epiſcopalis ſedes Cannenſis cum Nazarena anno 1455. Magna valuit authoritate Iacobus apud Ferdinandum I. Neapolitanum Regem, fuitque eidem à conſilijs, cuius etiam gratia anno 1458. nundinas inſtituit in oppido Baruli quolibet anno celebrandas poſt diem Annunciationis beatæ Mariæ Virginis, quarum magiſtratum, ac præfecturam ad cauſas cognoſcendas, prouentus, & iura in Archiepiſcopum, & eius ſucceſſores transfudit, quod ſequens diploma ex autentico ſcriptum teſtatum faciet.

Ferdinandus Dei gratia Rex Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ vniuerſis, & ſingulis præſentium ſeriem inſpecturis tam præſentibus quàm futuris.

Quia Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum commoda cupimus cum commodè poſſumus eorum incrementa paramus, propterea ob reuerentiã beatæ Mariæ Virginis, & pro remiſſione peccatorum ſereniſſimi Domini Alfonſi Regis Aragonum, vtriuſque Siciliæ &c. genitoris noſtri reuerendiſſimi memoriæ recolendæ, ſupplicante nobis reuerendo in Chriſto patre, conſiliario, & fidele nobis ſincere dilecto Iacobo Aurilia Archiepiſcopo Nazareno, & Epiſcopo Cannenſi: eidem Archiepiſcopo, & Epiſcopo, ſuiſq; ex inde ſucceſſoribus in Archiepiſcopatu prædicto de certa noſtra ſcientia & ſpeciali gratia indulgemus, quod in territorio, ſeu tenimento Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Nazareth, quæ eſt ſita in territorio Barolitano extra muros terræ Baroli conſtructa iuxta dictam Eccleſiam per dies nouem, quatuor dies ante feſtum Annunciationis

A beatæ Mariæ Virginis, & quinque immediate ſequentes poſt feſtum prædictum celebrentur in perpetuum nundinæ rerum venalium generales, liberę & immunes, eo tamen modo, & forma, quibus nundinæ aliæ concedi, & indulgeri ſolitæ ſunt: concedentes eidem Archiepiſcopo, & ſuis ſucceſſoribus prædictum officium magiſtri nundinarum cum omnibus illis honoribus franchitijs, præeminentijs, iuriſdictionibus, prærogatiuis, & gratijs, obuentionibus lucris, emolumentis, bannorum impoſitionib. ac omnibus alijs quæ ad dictum officium ſpectant, & pertinent, & ſpectare poſſunt de conſuetudine, vel de iure, & tandem omnia & ſingula, quæ in

B nundinis concedendis ſunt ſolita concedi. Cum poteſtate quod ipſe Archiepiſcopus, & Epiſcopus, & deinde dicti ſui ſucceſſores in prędicto Archiepiſcopatu poſſint, & liberè valeant creare, ordinare, & facere magiſtrum nundinarum ad vitam, ſeu ad tempus, aut anno quolibet ad cuſtodiam, & pro cuſtodia dictarum nundinarum, & cum adminiſtratione iuſtitiæ durante termino nundinarum ipſarum omnibus & ſingulis confluentibus, & venientibus ad nundinas ipſas in omnibus & ſingulis cauſis ciuilibus, & alijs quibuſcunque citra pœnam ſanguinis, & omnibus emergentibus, dependentibus, & connexis in of-

C ficio antedicto. Nec non iudicem, aſſeſſorem, & actorum notarios, idoneos quidem & ſufficientes penes eundem magiſtrum nundinarum, de quibus fit mentio conſidendum, & de eorum exceſſibus, & delictis Archiepiſcopus ipſe, & Epiſcopus, dictique ſui ſucceſſores, in Archiepiſcopatu prædicto noſtræ curiæ principaliter teneantur. Illuſtriſſimo propterea, & cariſſimo filio primogenito, & locumtenenti noſtro generali Alfonſo de Aragonia Principi Capuæ voluntatem noſtram declaramus magiſtro quoque Iuſtitiario Regni huius, ſeu eius Locumtenenti, & Regenti ma-

D gnam curiam vicariæ, iudicibus eiuſdem curiæ magno Camer. & eius Locumtenenti Præſidentibus, & rationalibus Cameræ noſtræ ſummariæ perceptoribus & exactoribus gabellarum, & aliorũ quorumcunq; iurium noſtrorum in dicta terra noſtra Baroli, Viceregijs, Iuſtitiarijs, Gubernatoribus Prouinciæ terræ Bari, & vniuerſitati, & hominibus terræ prædictæ Baroli, & alijs omnibus vndique confluentibus, cæteriſque alijs capitaneis, officialibus, & ſubditis noſtris, maioribus, & minoribus quocunque nomine nuncupatis, ac officio, & iuriſdictione fungentibus, & præcipuè dictæ terræ Baroli, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectare poterit, eorumque Locumtenentibus præſentibus, & futuris harum ſerie de dicta certa noſtra ſcientia damus expreſſius in mandatis, quatenus

for-

A forma præſeptis noſtrę, & priuilegij per eos & vnumquemq; ipſorũ diligenter attentare illã eandem Eccleſ. S. Mariæ de Nazareth, & d. Archiepiſcopo nomine, & pro parte eiuſdem Eccleſiæ, & ſuis exinde in dicta Eccleſia ſucceſſiuè omni futuro tempore firmiter teneant, & obſeruent, tenereque & obſeruare faciant inuiolabiliter per quoſcunque, & etiam Archiepiſcopo prædicto, & ſuis ſucceſſoribus, necnon dicto Magiſtro nundinarum per eum ordinando, & creando, tanquam magiſtro nundinarum ipſarum in omnibus, quæ ad officium ipſum pertinent deuotè pareant, & obediant, & mandent de palatio luctorum,
B emolumentis, & cæteris ſupradictis ad dictum officium ſpectantibus, & pertinentibus reſpondeant, ſatisfaciant, ac reſpondere, & ſatisfacere faciant, atque mandent ope, & opere opportunis faueant, & aſſiſtant ſi, & quoties per ipſum Archiepiſcopum, ſiue per ſe ordinandum magiſtrum nundinarum fuerint quomodolibet requiſiti, nec contraueniant, ſi dictus Illuſtriſſimus filius noſter nobis obedire cupit; alij vero prædicti gratiam noſtram caram habent, iramque & indignationem, ac pœnam ducatorum mille noſtro fiſco applicandam cupiunt euitare, in cuius rei teſtimonium præſentes fieri iuſſimus, & magno maieſtatis noſtræ pendenti ſigillo muniri.
C *Datum in caſtello terræ noſtræ Bari per ſpectabilem, & magnum virum Honoratum Brytanum militem, Fundorum Comitem Logothetam, & Prothonotarium . . . huius Collateralem Conſiliarium fidelem nobis plurimum dilectum die quinta Februarij 7. Ind. M.CCCC.LVIIII. Regnorum noſtrorum ann. 2. &c.*

Anno vero 1461. idem Ferdinandus Rex Iacobo Archiepiſcopo, ac ſucceſſoribus ſuis in perpetuum dedit facultatem condiendi, & faciendi ducentos currus ſalis in ſalinis Baruli. Donationem hanc feciſse piusRex ob præcipuam deuotionem erga Beatiſſimam Virginem Mariam, & ad
D expiationem noxiorum Alfonſi Regis genitoris explicuit in donationis inſtrumento ex eodem Archiuio.

Ferdinandus Dei gratia Rex Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ, vniuerſis & ſingulis præſentium ſeriem inſpecturis, tam præſentibus quam futuris.

Ob innumerabiles, & maximas gratias, quas accepimus ab omnipotenti Deo, & eius Matre glorioſa Virgine Maria, & ob præcipuam deuotionem, quam Beatæ Virgini Matri gerimus, & ad remiſſionem peccatorum Terres Regis Alfonſi patris, & Domini noſtri colendiſſimi tenore præſentis, noſtri proprij motus inſtinctu, de certa noſtra ſcientia, ſpeciali gratia deliberatè, & conſultò liberam facultatem, amplam licentiam, & plenum poſſe concedimus venerabili in Chriſto Patri, & dilecto Conſiliario noſtro D. Archiepiſcopo Nazareno, & Epiſcopo Cannenſi, & aliis Epiſcopis in Epiſcopio, & Epiſcopatu Cannenſi ſucceſſiuè futuris. In perpetuum conficiendi, ſeu confici faciendi ducentos currus ſalis in ſalinis noſtris terræ noſtræ Baroli in quocunque loco dictarum ſalinarum ipſi Epiſcopi elegerint, & voluerint, ipſumque ſal vendendi tam intus, quam extra hoc Regnum quibuſcunque hominibus, & perſonis, præterquam nobis inimicis pretio quo potuerint meliori, ſtancum, liberum, & exemptum ab omni, & quacunque ſolutione & iure nobis, & noſtræ Curiæ quomodolibet pertinente, &c. Ita quod pro dicto ſale nullum ius noſtrę Curiæ ſoluere teneãtur præfati Epiſcopi, volentes, & decernentes expreſsè, quod ſi præfati Epiſcopi in vno anno dictam quantitatem præfati ſalis, ſeu aliquam partem ipſius conficere, ſeu vendere non poterint, illud, ſeu illam partem, quam vendiderint, in alio ſequenti anno conficere, & vendere poſſint, & valeant, inueſtientes propterea præfatos Epiſcopos de præſenti noſtra gratia per expeditionem præſentium, vt moris eſt, quam Inueſtituram, vim, robur, & efficaciam veræ, & realis poſſeſſionis, ſeu quaſi volumus, & decernimus obtinere; quapropter Illuſtriſſimis Iſabellæ Reginæ conſorti, & Alonſo de Aragonia Duci Calabriæ primogenito chariſſimis, & noſtris generalibus Locatenentibus intentum noſtrum declarantes, mandamus magno huius Regni Camerario, eiuſque locumtenenti, præſidentibus, & rationalibus cameræ noſtræ ſummariè magiſtro Port. magiſtro Tent. magiſtro ſalis dictarum ſalinarum credenticrijs, eorumque Locatenentibus, præſentibus, & futuris quibuſuis, præfatis Epiſcopis dictæ Eccleſiæ Cannarum in perpetuum purè, ſimpliciter, & bona fide teneant firmiter & obſeruent, tenerique, & obſeruari faciant inuiolabiliter per quoſcunque, neque ipſos Epiſcopos in confectione, & venditione dictorum ducentorum curruum ſalis turbent, ſeu moleſtent, & contrarium non faciant, ſi dicti Illuſtriſſimi Regina, & Dux nobis obedire cupiunt, alij verò officiales gratiam noſtram caram habent, iramque, & indignationem, ac pœnam ducatorum mille cupiunt euitare, in cuius rei teſtimonium præſens exinde fieri fecimus, magnoque maieſtatis noſtræ ſigillo impendente iuſſimus communniti. *Datum in noſtris felicibus caſtris apud flumen Atfidum per nobilem, & egregium virum Maurum Tomacellum Locumtenentem ſpectabilis, & magnifici viri Honorati Gaitani Fundorum,*

Tri-

Trirentique Comitis huius Regni Locumtenente, & Prothonotarij, Collateralis, Conſiliarij, & fidelis nobis plurimum dilecti, die vltimo menſis Iulij, Inditione 9. Anno à Natiuitate Domini milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, Regnorum noſtrorum anno quarto.

Iacobus verò bonus Archiepiſcopus cum per annos triginta ſex, & amplius vitæ, & morum decore enituiſſet è mœſto mortalitatis ſtudio ad beatam pia morte tranſilijt vitam anno ſalutis 1491. cui illud Mantuani erat in votis.

Ferre per antiquos Patrum veſtigia greſſus,
Et veteres ſeruare vias, reuocare vagantes
Per valles, & ſaxa greges, per luſtra ferarum,
Figere in antiquis iterum magalia campis.

21 IOANNES MARIA Podericus nobiliſsimus Neapolitanus Patritius ad Nazarenam, & Cannenſem Eccleſias euectus eſt ab Innocentio VIII. anno 1491. die 15. Aprilis. Decem & nouem omninò annos ſumma animi virtute eas moderatus fuit, & ad Tarentinum Sacerdotium tranſitum fecit ann. 1510. de quo in ea Eccleſia redibit ſermo. Tamen haud prætereundum duxi hic referre Innocentij VIII. Pontificis veterum priuilegiorum Eccleſię Nazarenæ à ſuis prædeceſſoribus, & Regibus in gratiam Ioannis Mariæ conceſſorum confirmationem.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili fratri Ioanni Mariæ Archiepiſcopo Nazareno ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cum à nobis petitur, quod iuſtum eſt & honeſtum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, vt id per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter venerabilis frater tuis iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, omnes libertates, & Immunitates à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſiue per priuilegia, vel alia Indulta tibi, & Archiepiſcopis Nazarenis pro tempore exiſtentibus, ac menſæ Archiepiſcopali Nazarenæ, nec non Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Nazareth extra muros terræ Baroli Tranen. diœceſis eidem menſæ canonicè annexè conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus & Principibus, ac alijs Chriſti fidelibus tibi, & eiſdem Archiepiſcopis pro tempore exiſtentibus, & menſæ, ac Eccleſiæ rationabiliter indultas, ſicut eas iuſtè, & pacificè poſſides, Tibi, & pro ee Archiepiſcopis pro tempore exiſtentibus menſæ, & Eccleſiæ prædictis auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, & communitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Domini milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, ſexto Kalen. Maij Pontificatus noſtri anno octauo.*

22 ORLANDVS de Runere à Iulio II. conſanguineo Archiepiſcopus Tarentinus declaratus, poſt paucos menſes die 24. Aprilis 1510. ad hanc Nazarenam Eccleſiam tranſlatus eſt.

23 Fr. GREGORIVS Benigninus Siculus Siracuſanus Ordinis Minorum inſignis Theologus, Callienſis Epiſcopus, ad Nazarenum Archiepiſcopatum tranſlatus eſt anno 1513. de quo vide quæ de ipſo ſcripſimus in Epiſcopis Callienſibus tom. 2. de quo etiam doctus Vvadingus noſter tom. 8. Annal. Minorum.

LEO-

24 LEONARDVS Buccutus Barolitanus ſucceſſit Gregorio in Nazarena, Cannenſique Eccleſijs: anno verò 1520. die 6. Februarij à Leone X. coadiutorem accepit cum ſpe futuræ ſucceſſionis, Petrum de Albis, Obijt ſub Clemente VII. anno 1525. iacet in monumento, quod ſibi parauerat in Eccleſia Nazarena ante maius altare, vbi hæc inſcriptio legitur.

Leonardus Buccutus Archiepiſcopus Nazarenus, & Epiſcopus Cannenſis Romanam Curiam diu ſequutus Romæque mortuus xi. menſis Septembr. M.D.XXV.

Hoc monumentum ſibi faciendum curauit anno . . Pontificatus Clementis VII.

25 PETRVS de Albis Raguſinus Clericus Leonardi coadiutor eodem defuncto ſucceſſit: ſtatimque nedum conſecratus, ſed tantũ electus onere ſe exſoluit eodem anno 1526. 19. Martij, quas Eccleſias in adminiſtrationem deditClemens VII. Herculi Card. Rangonio, is verò Cardin. Laurẽtio Campeggio reſignauit, qui poſt paucos mẽſes paulo antequam Nazarenæ Eccleſiæ nuncium remiſiſſet, ab eodem Clemente Pontifice benigne exauditus, omnium priuilegiorum, & exemptionum à Pontificibus, & Regibus eidem Eccleſiæ conceſſorum obtinuit confirmationem in hunc modum.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri noſtro Petro Archiepiſcopo Nazareno ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cum à nobis petitur, quod iuſtum eſt, & honeſtum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, vt id per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter venerab. frater tuis iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu per priuilegia, vel alia indulta, tibi, & prædeceſſoribus tuis Archiepiſcopis Nazarenis, qui fuerunt pro tempore, ac menſæ Archiepiſcopali, & Eccleſiæ Nazarenæ conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, ac alijs Chriſti fidelibus tibi, & eiſdem prædeceſſoribus tuis, ac menſæ, & Eccleſiæ præfatis rationabiliter indultas, ſicut eas iuſtè, & pacificè poſſides tibi, & ſucceſſoribus tuis Archiepiſcopis Nazarenis, qui erunt pro tempore, ac menſæ, & Eccleſiæ præfatis auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, & communitionis infringere, vel eis auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo quinto Kal. Martij Pontificatus noſtri ann. 3.

26 PETRVS FRANCISCVS Ferrus electus Archiepiſcopus Nazarenus, & Cannenſis Epiſcopus die 20 Apr. 1526. obijt extremis diebus ann. 1528.

27 Fr. FRANCISCVS de Potentia Epiſcopus Sarenſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus die 13. Ianuarij 1528. quo die Dominicus Archidiaconus Pontentinus eius ex fratre nepos Larinenſis Epiſcopus electus eſt. Breui tempore Nazarenam rexit Eccleſiam, cum vix ad eam acceſſiſſet, mortalitatem expleuit Iulio menſe.

28 PHILIPPVS iunior Maynardi filius Adimaria apud Florentinos, Etruſcoſque familia nobili, ac vetuſta; ſeptingentis quodque ſuperat annis viris illuſtribus claruit, inter quos, præter multos, tum armis, tum politicis virtutibus egregios viros, quatuor dedit Præſules, qui eximiè Dei exornarunt Eccleſiam, Adimarium inquam, Robertumque Volaterranenſes Epiſcopos, Alemanum illum Archiepiſcopum Piſanum, ac S.R.E. Presb. Cardinalem in Conſtantienſi Concilio varijs legationibus clarum, & Philippum hunc iuniorem Nazarenum Archiepiſcopum virtute, prudentia ſenioris haud imparem domi, foriſque inclytum, ad eam dignitatem vocatum à Clemente VII. anno 1528.

die

die 7. Augusti, qui cum per annos octo, abſens per Vicarios rexiſſet, charus Clementi, charuſque Paulo III. magni viri gloriam adeptus, adepturus & purpuram ni inuida mors præclaræ virtutis, & florentis ætatis virum ademiſſet, Romæ febre correptus abſumptus eſt ann. 1536. menſe Nouembri, in Æde D. Honuphrij conditus, nulla ad tanti viri tumulum proloquente inſcriptione, eius tamen virtutes Alexander Adimarius vir clariſſimus, noſtri æui inſignis Etruſci carminis poeta expreſſit in lib. 1.

Cęterum Adimariæ gentis genealogiam texuit Florius Brunus Florentinus Monachus Ciſterclenſis, qui extat m. ſ. in Bibliotheca cœnobij Ciſtercienſium Monachorum Florentiæ, noſque dabimus in noſtro de vetuſta Italica Chriſtiana nobilitate libro. Teglij, ac Forenſis Adimariæ familiæ illuſtrium equeſtris ordinis virorũ elogia more ſuo eruditiſſimè ſcripſit eruditorum noſtri ſeculi facilè princeps Iacobus Gaddus Patritius Florentinus lib. . Elogio . . .

29 HIERONYMVS de Caro Barolitanus Epiſcopus Montis-Viridis ſucceſſit Adimario anno 1536. Is anno 1531 die 3. Iulij Epiſcopatum Cannenſem, accedente conſenſu Adimarij, ab Eccleſia Nazarena auulſum à Clemente VII. accepit, hac tamen conditione vt alterutro defuncto, ſuperſtes in tribus ijs Eccleſijs ſuccederet, perpetuoque deinceps Cannenſis, Montiſque Viridis Epiſcopatus Nazarenæ Eccleſiæ vniti permanerent. Vnionem ſuo diplomate confirmauit Paulus III. anno primo ſui Pontificatus, Chriſti vero 1534. die 3. Non. Nouembris Adimario ſuperſtite in hunc modum.

Paulus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Æquum reputamus, & rationi conſonum, vt ea, quæ de Romani Pontificis prouiſione proceſſerint, licet eius ſuperueniente obitu litteræ Apoſtolicæ ſuper illis confectæ non fuerint, ſuum ſortiantur effectum. Dudum ſiquidem felicis record. Clemens Papa VII. prædeceſſor noſter, Eccleſiæ Cannen. quæ Eccleſiæ Nazaren. cui venerab. frater noſter, tunc ſuus, Philippus de Adimaris Archiepiſcopus Nazaren. etiam tunc præerat, Apoſtolica auctoritate perpetuo vnita erat quique ciuitate, diœceſi, capitulo, clero, populo carebat ſeu ex eo quod noſter prædeceſſor vnionem huiuſmodi ad vitam venerab. fratris noſtri, tunc ſui, Hieronymi Epiſcopi Cannen. tunc Montis Viridis duntaxat de fratrum ſuorum, de quorum numero tunc eramus, conſilio eadem auctoritate diſſoluit, per diſſolutionem huiuſmodi Paſtoris ſolatio, de perſona ipſius Hieronymi Epiſcopi deſumpto conſilio dicta auctoritate ſine præiudicio litis pendentis ſuper validitate, ſeu inualiditate vnionis ipſius Eccleſiæ Cannen. & Eccleſiæ Tranen. vnitæ, vt aſſerebatur, prouidit præficiendo ipſum illius Epiſcopum, & Paſtorem, ac præfato Philippo Archiepiſcopo decedente etiam apud ſedem Apoſtolicam ex tunc, prout ex ea die, & econtra, dictæ Eccleſiæ Nazaren. de eadem perſona ipſius Hieronymi Epiſcopi ſimilibus conſilio, & auctoritate prouidit præficiendo ipſum illius Archiepiſcopum, & Paſtorem, præfatus prædeceſſor, qui antea inter alia voluerat, quod præſentantes beneficia Eccleſiaſtica alijs vniri tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem exiſtimationem etiam beneficij, cum aliud vniri peteretur, alioquin vnio non valeret, & ſemper in vnionibus commiſſio fieret ad partes vocatis, quorum intereſſet, quique acta ſtatuum Eccleſiarum quarumlibet proſperè dirigen. & vt Paſtoribus illis pro tempore pręſidentibus iuxta Pontificalis dignitatis decentiam facultates reſponderent, opportunis ſtudijs inuigilabat indefeſſis, & propterea ex eis nonnullas, quarum Prælatis ſingulis maiores, ſuppetebant facultates alijs Eccleſijs vniebat, & annectebat, & quæ ob id inuicem perpetuò vnitæ, & ad tempus poſtmodum ſeparatæ fuerant, ad priſtinum vnionis ſtatum reducebat, prout temporum qualitate penſata conſpiciebat in Domino ſalubriter expedire, menſarum Eccleſiarum Cannen. & Montis-Viridis fructuum, redituũ & prouentuum veros annuos valores pro expreſſis habens, ipſumque Hieronymum Epiſcopum à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtat ad effectum infraſcriptorum duntaxat conſequen. abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, habita deſuper cum eiuſdem fratribus matura deliberatione ſub Datum videlicet quarto nonas Iulij Pontificatus ſui anno octauo, Eccleſiam Montis-Viridis, cui idem Hieronymus tunc præerat, eidem Eccleſiæ Cannen. ipſius Hieronymi Epiſcopi ad id expreſſo accedente conſenſu, de ſimili conſilio auctoritate prædicta perpetuo vniuit, annexuit, & incorporauit ita, quod liceret eidem Hieronymo, ac pro tempore exiſten. Epiſcopo Cannen. per ſe, vel alium, ſeu alios Eccleſiæ Montis-Viridis, ac illius ciuitatis, & diœceſis, nec non regiminis, ac bonorum poſſeſſionem, ſeu quaſi propria auctoritate libere continuare, ſeu de

nouo

A nouo apprehendere, & perpetuo retinere, illiuſque fructus, redditus & prouentus, ac iura, obuẽtiones, & emolumenta, ac alia quæcunque ad ipſius Eecleſiam Montis Viridis, & illius menſam Epiſcopalem pertinentia percipere, & retinere, ac in ſuos, ac dictarum Eccleſiarum Cannen. & Montis-Viridis vſus, & vtilitatem conuertere, cuiuſuis licentia deſuper minimè requiſita; necnon voluit, & de ſimili conſilio eadem auctoritate decreuit. In euentum dicti deceſſus ipſius Philippi Archiepiſcopi, vnionem, annexionem, & incorporationem Eccleſiæ Cannen. huiuſmodi in priſtinum, & eum, in quo ante illius diſſolutionem quomodolibet éxiſtant ſtatum libere retinere, ac dictam Eccleſiam Canneu. eidem Eccleſiæ Nazarenæ, vt prius cum illi perpetuo vnita Eccleſia Montis Viridis prædicta vnita, annexa, & incorporata exiſtere, licereque eidem Hieronymo, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Nazareno, tam prædictarum vnionis, annexionis, & incorporationis prædictarum, quam litterarum ipſius prædeceſſoris, ſi deſuper confectæ fuiſſent, vigore Cannen. & Montis-Viridis Eccleſiarum prædictarum regiminis, & adminiſtrationis, ac bonorum poſſeſſionem, ſeu quaſi continuare, ſeu de nouo liberè apprehendere, & perpetuo retinere abſque alijs deſuper faciendis vnione, annexione, & incorporatione, illarumque menſarum Eccleſiarum fructus, redditus, & prouentus percipere, exigere, & leuare cum ſine licentia deſuper minimè requiſita: & ſimili modo dicto Hieronymo Epiſcopo decedẽti ex tuuc pro ex eadem die, & econtra eaſdem vnionem, annexionem, & incorporationem dictæ Eccleſiæ Cannen. in priſtinum ſtatum reſtitutas, & Eccleſiam ipſam Cannen. eidem Eccleſiæ Nazarenæ, vt prius, cum illi vnita Eccleſia Montis-Viridis huiuſmodi vnitam, annexam, & incorporatam exiſtere, & cenſeri, liecereque præfato Philippo, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Nazareno per ſe, vel aliũ, ſeu alios, poſſeſſionem, ſeu quaſi regiminis, & adminiſtrationis, ac bonorum Cannenſis, & Montis-Viridis Eccleſiarum huiuſmodi propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuo retinere abſq; alijs deſuper de nouo . . . annexione, & incorporatione, illarumque menſarum fructus, redditus, & prouentus prædictorum percipere, exigere, & leuare in omnibus, & per omnia perindè ac ſi diſſolutio huiuſmodi minimè facta, & dicta Eccleſia Montis-Viridis eidem Eccleſię Cannen antea perpetuo vnita fuiſſet, ipſumque Hieronymum Epiſcopum, ad debita, & conſueta obſequia ratione Archiepiſcopi Baren. & ratione vnitæ Montis-Viridis Eccleſiarum huiuſmodi pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Conſanen. cuius ipſa Eccleſia Montis Viridis ſuffraganea exiſtebat, præſtari, ac teneri, ac etiam voluit præfatus prædeceſſor, quod propter vnionem, annexionem, & incorporationem prædictas, dicta Eccleſia Montis-Viridis in ſpiritualibus non læderetur, & in temporalibus detrimentum non ſubſtineret, ſed eius congrue ſupportarentur onera conſueta. Non obſtantibus priori voluntate ſua præfata, & Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictarum Eccleſiarum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus contrarijs quibuſcunque. Vt autem de abſolutione, vnione, annexione, & incorporatione, voluntate, & decreto prædictis pro eo, quod ſuper illis dicti prædeceſſores, eius ſuperueniente obitu litteræ confectæ non fuerint valeat quomodolibet hæſitare, ac Hieronymus, & Philippus, ac pro tempore exiſtentes Cannen. Epiſcopi, & Nazareni Archiepiſcopi præfati illarum fruſtrẽtur effectu, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod abſolutio, vnio, annexio, incorporatio, voluntas, & decretum prædeceſſoris huiuſmodi proinde à dicta die quinta Non. Iulij ſuum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius prædeceſſoris litteræ ſub eiuſdem diei Dat. confectæ fuiſſent prout ſuper eis enarratur, quodque præſentes litteræ ad probandum plenè abſolutionem, vnionem, connexionem, incorporationem, voluntatem, & decretum prædeceſſoris huiuſmodi vbique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Quocirca dilectis filijs Capitulo, & vniuerſis vaſallis ipſius Eccleſiæ Montis Viridis, necnon populo, & clero ciuitatis, & diœceſis Montis-Viridis huiuſmodi diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mãdamus, quatenus vt Capitulum eidem Hieronymo, ac pro tempore exiſtenti Epiſcopo Cannen. tanquam Patri, & Paſtori animarum ſuarum humiliter intendentes exhibeant eidem Hieronymo, & pro eo tempore exiſtenti Epiſcopo Cannen. obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas. Ac Clerus eundem Hieronymum ac pro tempore exiſtentem Epiſcopum Cannenſem pro noſtra, & dictæ Sedis reuerentia benignè recipientes, ac honorificè pertractantes ipſius Hieronymi, ac pro tempore exiſtentis Epiſcopi Canneu. ſalubria monita, & mandata ſuſcipiant humiliter, ac efficaciter adimplere procurent. Populus verò eundem Hieronymum, ac pro tempore exiſtentem Epiſcopum Cãnenſem tanquam Patrem, & Paſtorem animarum ſuarum deuotè ſuſcipientes, & debita honorificentia proſequẽtes, illius monitis, & mandatis ſalubribus in-

intendant, ita quod dictus Hieronymus, ac pro tempore exiſtentes Epiſc. Cannen. in eos deuotionis filios, & ipſi in d. Hieronymum ac pro tempore exiſtentem Epiſc. cannen. Patrem inueniſſe beneuolum gaudeant. Vaſſalli autem præfati eundem Hieronymum, ac pro tempore exiſtentem Epiſcopum Cannen. debito honore proſequentur, ſibi fidelitatem ſolitam, nec non conſueta ſeruitia, & iura eidem Hieronymo, ac pro tempore exiſtenti Epiſcopo Cannen. ab eis debita integrè exhibere procurent. Alioquin ſententiam, ſiue pœnam, quam ipſe Hieronymus, ac pro tempore exiſtens Epiſcopus Cannen. reſpectiue in rebelles ritè tulerit, ſeu ſtatuerit ratam habebimus, & faciemus auctore Domino vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari. Rogamus quoque chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Carolum Roman. Imperatorem ſemper Auguſtum, & Regiam, ac chariſſimam in Chriſto filiam Ioannam Siciliæ Reginam Catholicam, necnon venerabilem fratrem noſtrum Archiepiſcopum Baren. ac eidem Archiepiſcopo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eundem Hieronymum, ac pro tempoce exiſtentem Archiepiſcopum Cannen. ac præfatam Eccleſiam Montis Viridis ſuffraganeam ſuam habentes pro noſtra, & dictæ Sedis reuerentia propenſius commendatos in ampliandis, & conſeruandis iuribus Hieronymi, ac pro tempore exiſtentis Epiſcopi Cannen. & Eccleſiæ Montis Viridis huiuſmodi ſic eundem Hieronymum, ac pro tempore exiſtentem Epiſcopum Cannen. benigni fauoris præſidio proſequantur, quod dictus Hieronymus, & pro tempore exiſtens Epiſcopus Cannen. eorum fultus præſidio in commiſſo ſibi eiuſdem Eccleſiæ Montis Viridis regimine poſſit Deo propitio proſperari, ac eidem Carolo Imperatori, ac Regi, ac Ioannæ Reginæ à Deo perennetur vitæ præmium, & à nobis condigna proueniat actio gratiarum, vltimus exercere, ipſeque Archiepiſcopus Baren. diuinam miſericordiam, ac noſtram, & eiuſdem Sedis benedictionem valeat exinde vberius promereri.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, tertio Nonas Nouembris Pontificatus noſtri ann. 1.

Poſt hæc Hieronymus has rexit Eccleſias annis 16. ſenioque affectus liberè nuncium remiſit anno 1552. 16. Febr. protraxitque ætatem ad annum vſque 1560. quo die 8. Nouembris Baruli in patria viam vniuerſæ carnis ingreſſus, in Eccleſia ſancti Franciſci terræ mandatus eſt.

29 BERNARDINVS de Figueora Hiſpanus nobilibus parentibus in Granatenſi Regno natus, Regis Hiſpaniarum

A maior Cappellanus Nazarenus Archiepiſcopus, Cannarum, ac Montis Viridis Epiſcopus declaratus eſt anno 1553. die 1. Martij. Qui ann. 1567. vrgente Barulenſis oppidi munitione, dirutam Nazarenam Archiepiſcopalem Eccleſiam proprio labore, proprio ære, fidelibuſque eleemoſynis reædificare aggreſſus in ipſo oppido in Eccleſia ſancti Bartholomæi, vbi Pius V. Pont. Max. Archiepiſcopalem ſedem, & iura tranſtulerat, Eccleſiam abſoluit à fundamentis ann. 1572. vt ex marmorea inſcriptione in choro eiuſdem templi.

Bernardinus Figueora Ar-
B *chiepiſcopus Nazarenus hanc*
Eccleſiam ædificare fecit à ſun-
damentis ad gloriam Dei, &
Glorioſiſſimæ Mariæ anno Do-
mini MDLXXII.

Eo ipſo anno Bernardinus tranſlatus eſt ad Archiepiſcopalem ſedem Brundusinam.

Porro diploma tranſlationis Eccleſiæ Nazarenæ per Pium V. cuſum, eſt huiuſmodi tenoris.

Pius Quintus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

C Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidêtes, ad ea per quæ Cathedralium, & aliarum inſignium Eccleſiarum, præſertim bellorum iniuria dirutarum inſtaurationi earum quo ad loca magis opportuna, tranſlatione, & diuini cultus augmento conſulitur, libenter intendimus, atque propterea concorditer inter partes geſta fuiſſe dicuntur, &c. vt firmiora perdurent, cum à nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus, ac alias in his diſponimus, prout ſalubriter in Domino conſpicimus expedire. Sanè exhibita nobis nuper pro parte venerabilis fratris noſtri Bernardini Archiepiſcopi Nazareni, ac dilecti filij D Col'Antonij Friſarij Rectoris, Abbatis nuncupati, Eccleſiæ Abbatiæ nuncupatæ ſancti Bartholomæi Terræ Baruli Tranen. diœceſis petitio continebat, quod cum Eccleſia Archiepiſcopalis Nazarena olim ad quendam locum prope extra muros dictæ Terræ cum ſuis ſede, titulo, & dignitate Archiepiſcopalibus ritè tranſlata, ibique ex priuilegio Apoſtolico conſtituta, & ædificata propter bellorum in partibus ipſis retroactis annis certorum iniuria, Terræque præfatæ ab hoſtili obſidione defenſæ, & fortificatæ, penitus diruta, & ſolo æquata fuerit, nec ſpes vlla ſit, illam reſtaurare poſſe, partim ob facultatum ipſius Eccleſiæ Nazareth tenuitatem, par-

tim ob miniſtrorum Regiorum hoc ipſum fieri auctoritate Regia exhibentium impedimentum, ac propterea diebus prateritis Bernardinus Archiepiſcopus Eccleſiam ſuam præfatam vtcumque reædificare deſiderans ex vna, & Col'Antonius præfati partibus ex altera, Proinde conſiderantes Eccleſiam Nazarenam, & ſedem prædictam cum ſuo Capitulo ad ipſam Eccleſiam ſancti Bartholomæi ſatis commodè transferri poſſe, ſponte ad infraſcripta . . . verbalem ſuper huiuſmodi tranſlatione facienda, ſub ſedis Apoſtolicæ beneplacito deuenerunt conuentionem, videlicet, quod ipſe Col'Antonius, vt ſupra, corpus, & habitationem ipſius Eccleſiæ ſancti Bartholomæi, quæ ſine cura eſt, eodem Archiepiſcopo, & Capitulo Nazareno ad hoc, vt ipſi illa tanquam Eccleſia ſua Archiepiſcopali vti, Miſſas, & alia diuina officia ibi celebrare, verbum Dei prędicare, Confeſſiones audire, cęteraque in Eccleſijs Archiepiſcopalibus fieri ſolita facere, & exequi poſſent ſaluis tamen, & vt prius integrè remanentibus eiſdem Col'Antonio, & ſucceſſoribus ſuis dictam Eccleſiam ſancti Bartholomæi pro tempore in perpetuum nomine, & titulo Rectoris; alias Abbatis ſancti Bartholomæi, omnibuſque & ſingulis illius fructibus, redditibus, & prouentionibus tam in dicta terra, eiuſque diſtrictu, quam in vniuerſo Neapolitano Regno prouenietibus, etiamſi illos in poſterum adaugeri contigerit per eoſdem Col'Antonium, & eius ſucceſſores aut aliorum, ſeu alios nomine ſuo propria auctoritate habentes recipiendis, exigendis, arrendandis, & locandis, & inſuper regimen, adminiſtrationem, ac ſeruitium eiuſdem Eccleſiæ, nec non celebrationem Miſſarum, aliorum diuinorum officiorum diurnorum, & nocturnorum in ipſius beneficium, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Nazareni fauore dimitteret illis, cederet, & renunciaret, dictuſque Col'Antonius, & ſucceſſores præfati quando, & quoties ibi reſiderent, ſtallum in choro, & vocem in Capitulo dictæ Eccleſiæ Nazarenæ cum plenitudine Iuris canonici ad inſtantiam vnius ex eis, qui dignitates, & actu præbendatas ibi obtinerent, haberent. Quæ omnia dictus Bernardinus Archiepiſcopus tam ſuo, quam dictorum ſucceſſorum ſuorum nomine acceptauit, quodque in euentum, in quem Eccleſia ipſa, reſtauratione indigeret, vel ruinam in toto, vel in parte minaretur, Archiepiſcopus pro tempore exiſtens, ſumptibus ſuis illam prout opus foret, reſtaurare, & reparare, omneſque, & ſingulas expenſas pro præmiſſorum ex conuentione, ac litteris, & proceſſu, inſtrumentiſq; tam Romæ, quam in partibus deſuper faciendas ſuper reſeruatione huiuſmodi Col'Antonio, & ſuc-

A ceſſoribus præfatis in perpetuum obſeruare, præſtare, ac obſeruari facere, tenerique, &c. alias, &c. Conuenerunt, prout in inſtrumento prædicto deſuper confecto plenius dicitur contineri, quare pro parte Bernardini Archiepiſcopi, & Col'Antonij prædictorum aſſerentium conuentionem huiuſmodi in diuini cultus augmentum, & non modicam Nazareth, ſicut præfertur, dirutæ ſubleuationem, illiuſque, & ſancti Bartholomæi Eccleſiarum, ac ſuarum perſonarum præfatarum commodum cedere, ac præfatam dirutam Eccleſiam Nazareth antiquitus per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros varijs immunitatibus, & exemptionibus, & à quibuſuis locorum Ordinarijs, libertatibus, B facultatibus, prærogatiuis, Indulgentijs etiam plenarijs in diuerſis temporibus Chriſti fidelibus ipſam Eccleſiam viſitantibus conceſſis, ac priuilegijs, indultis, ac alijs gratijs tam ſpiritualibus, quam temporalibus ornatam, ac decoratam fuiſſe, quatenus eiſdem conuentioni, ac immunitatibus, exemptionibus, priuilegijs, ac alijs gratijs Eccleſiæ Nazareth conceſſis pro illorum firmiori ſubſiſtentia robur Apoſtolicæ confirmationis adijcere, ac alias in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur, qui honeſtis perſonarum Ec- C cleſiaſticarum, præſertim Præſulum votis, ac diuini cultus in augmentum tendentib. quantum cum Deo poſſumus fauorabiliter . . . eoſdem Bernardinum Archiepiſcopum, & Col'Antonium, ac vtrumque eorum, &c. à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium duntaxat conſequen. harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, nec non omnium, & ſingulorum priuilegiorum, prærogatiuarum, immunitatum, exemptionum, indulgentiarum, faculta- D tum, Indultorum, aliarumque gratiarum eidem Eccleſiæ Nazareth conceſſorum, Apoſtolicarum, aliarumque litterarum deſuper confectarum, ſuorumque tranſumptorum, & exemplarium, necnon conuentionis, ac inſtrumenti prædictorum aliorumque documentorum ſuper præmiſſis confectorum, & inde ſequutorum quorumcunque tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, conuentionem, ac omnia & ſingula, immunitates, exemptiones, libertates, ant.lationes, prærogatiuas, facultates, Indulgentias, cęteraque priuilegia, indulta, & alias gratias ſpirituales, & temporales prædictas, licita tamen, & honeſta, & ſacris Canonibus

non

non contraria Apoſtolica auctoritate tenore præſentium confirmamus, & approbabus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis immunitatis robur adijcimus, omneſque, & ſingulos facti, & iuris, ſolemnitatumque forſan omiſſarum defectus, ſi qui forſan interuenerunt, in eiſdem ſupplemus, nec non Eccleſiam Nazareth, eiuſque Sedem Archiepiſcopalem, ac Archiepiſcopum, Capitulum, & ſingulares perſonas præfatas cum omnibus, & ſingulis eorum priuilegijs, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, Indulgentijs, etiam plenarijs, indultis, & tam Apoſtolicis, quam Regijs, aliiſque fundationibus, largitionibus, & donationibus illis hactenus quomodolibet conceſſis, necnon fructibus, & redditibus,
B
prouentibus, obuentionibus, & emolumentis, ac iocalibus, ornamentis, rebus, & bonis mobilibus, & immobilibus quibuſcunq. ad Eccleſiam ſancti Bartholomęi prędict. ſpectan. Ita quod illa deinceps Eccleſia Nazarena vocetur, & intituletur, exemptionibus, & alijs priuilegijs, & gratijs prędictis, prout antiqua Eccleſia diruta gaudebat, frui, & gaudere debeat, eiſdem auctoritate, & tenore transferimus, necnon Arch[illegible]opum, & Capitulum prę[illegible]tis [illegible] c[illegible]m ſuis rebus, & bonis huiuſmo[illegible]i [illegible]tran[illegible]ferendi, & tranſeundi plenam [illegible] lib[illegible]a[illegible] veniam, & facultatem co[illegible]ed[illegible] Eccle[illegible]ię Nazarenę cãde[illegible] [illegible]i Bartholomęi, einſq;
C
[illegible] di[illegible]num in ea cultus exercitium o[illegible]nnim[illegible]n, & perp[illegible]o applicamus, & appropria[illegible] no[illegible] eid[illegible] Bernardino, [illegible] p[illegible] tempore exiſtenti Archiepiſcopo [illegible]azareno pro ſain[illegible]ri directione, & proſ[illegible] ſtat[illegible] ſ[illegible] fu[illegible]ellit tranſlatę Eccl[illegible]ę hu[illegible] quod ipſe in ea tot Canonicat[illegible], & prębendas, quot ſibi videbitur, vel quęcunque ſimplicia beneficia Eccleſiaſtica in olim Eccleſia Nazareth inſtituta in Canon[illegible] & prębendas ſine alicuius prędudicio creare, & erigere, nec non pro dictę Eccleſię, & illius perſonarum gubernio, & regimine, diuinorumque officiorũ in illa celebratione, ac fructuum,
D
redditũ, & prouentuum inter eius miniſtros diſtributione, & quibuſuis alijs rebus, & occurrentijs ſuis quęcunque ſtatuta, & ordinationes rationabilia, & honeſta ac ſacris Canonibus non contraria, numerum etiam prębendatorum ibidem augendo, vel minuendo toties quoties ſibi videbitur condere, & coñdita quoties opportuna fuerint immutare, limitare, corrigere, & interpretari secũdum rerum, & temporum qualitates, ac quaſcunque pœnas in contrafacientes apponere, illaſque debitę executioni demandare, necnon eidem Col'Antonio, & pro tempore exiſtenti Rectori dictę Eccleſię ſancti Bartholomęi quandiu ibi reſederit vocem in choro, & locum in

Capitulo, ac plenitudinem iuris Canonici ac ſi vnus eſſet ex ijs, qui dignitates ibidem obtinerent habere libere, & licite . . . eiſdem auctoritate, & tenore ſimiliter perpetuò de ſpeciali gratia indulgemus, necnon confirmationem, approbationem, adiectionem, ſupplicationem, translationem, conceſſionem, applicationem; appropriationem, indultum & alia præmiſſa, præſenteſque litteras ſub quibuſuis reuocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, limitationibus, derogationibus, & alijs contrarijs diſpoſitionibus ſimilium gratiarum, & per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ quauis occaſione, vel cauſa pro tempore emanatis nullatenus comprehendi, ſed ſemper ab illis omnino excepta, & quoties illę emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtituta, reintegrata, & de nouo etiam ſublata per ipſum Archiepiſcopum elargita & conceſſa fore, & cenſeri, ac illa nullo vnquam tempore quouis quęſito colore, vel ingenio etiam dictorum ſucceſſorum, &c. inſtantiam de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu notari, vel impugnari poſſe, ſed illa omnia ſi Cõſiſtorialiter de forma noſtrorũ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio facta fuiſſent, valida, & efficacia fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & inuiolabiliter obſeruari, ac partibus ipſis, eorumque ſucceſſoribus ſuffragari debere, nec ipſas partes ab eis vllo vnquam tempore reſilire poſſe, ſed ad illorum omnium obſeruationem teneri & efficaciter obligatas fore, cenſuriſque, & pœnis Eccleſiaſticis ad id compelli, & ſic in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis auctoritate iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, & quicquid ſecus à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus non obſtantibus quibuſuis Apoſtolicis, ac Prouincialibus, & ſynodalibus conſilijs editis generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non dictarum Eccleſiarum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, confirmationis, approbationis, adiectionis, & ſuppletionis, tranſlationis, conceſſionis, applicationis, appropriationis, indulti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit in-

incurſurum. *D. ...um Romæ apud ſanctum Petrum ann Incarnationis Dominicæ 1567. tertio Kalend. Maij, Pontificatus noſtri an. 1. Cæſar Glorierius.* A

30 FABIVS Mirtus Frangipanius Parthenopeus nobili genere natus excelluit maxima vitæ integritate, & ingenio, à Cajacenſi Eccleſia ad Nazarenam transferri meruit anno 1572. die 18. Octobris, à Gregorio XIII. ex Pij V. deſignatione, quorum imperio bis legatione functus in Gallia, ad Carolum IX. Regem, addidit & tertiam ſub Sixto V. ad Henricum Tertium. Hic verè magnus Præſul inter æquales excelluit priſcis Patribus conferendus ob abſolutam Eccleſiaſticę dignitatis peritiam, & pietatem, ob auctoritatem ſummam apud Pontifices Maximos, Regeſq; Chriſtiani orbis, ob exanthlatos labores pro Catholica Religione, pro Romana Eccleſia, quarum virtutum illuſtria documenta in Italia, Hiſpania, Galliaque reliquit. vbi Pariſijs poſt nauatã diu Eccleſiæ, & Religioni operam in nouatores, ad felices in Deo manſiones commigrans, ingens ſui deſiderium poſteris reliquit an. 1587. 16. Kalend. Aprilis. Gaſpar Rencius ſororis filius ſepulchrum eius in Eccleſia Cœleſtinorum præclaro inſigniuit opere, & decore, pijs ſcilicet oſſibus pietatis exhibens officiorum munus, atque hoc epitaphium auratis litteris inſcribi fecit. C

Fabio Mirto Francipanio Neapolitano, Archiepiſcopo Nazareno
antiquæ virtutis, & ſapientiæ viro, qui bis ciuitatem Bononiam, bis Vmbriam, & Picenum Prouincias bonis legibus rexit.
Qui dudum à Pio V. deinde à Gregorio XIII. ad Carolũ IX. nuper à Sixto V. ad Henricum III. bellorum ciuilium componendorum, & Religionis Catholicæ toto Regno retinendæ cauſa Legatus. D
Demum Lutetiæ Pariſiorum in ſexta ſua legatione anno ætatis lxxiij. vitam exercitam, ac laborioſam placidã tandem, & quieta in Christo pace mutauit.
Gaſparius Rentius ſororis filius benè morenti, benemerenti benè merens P. xvi Kal. Aprilis M.D.LXXXVII.

31 Fr. FRANCISCVS Spera Firmanus Ordinis ſancti Franciſci Conuentualium ſacræ Theologię Doctor penè capularis ſenex à Sixto V. Pontifice veteris amicitiæ ergò Nazareno Archiepiſcopatu donatus die 11. Maij 1587. Vix poſſeſſionem adeptus ibidem obijt die 28. Octobris 1587. ætatis ſuæ 75. in Nazarena Eccleſia ſepultus.

32 Fr. HIERONYMVS Bilacqua de Hiſpello Ordinis Minorum Diſtrictioris Obſeruantiæ Sixti V. à ſacris Confeſſionibus 2. die Decembris 1587. Nazarenus Archiepiſcopus renunciatus eſt. Litem aliquando exercuit cum Archiepiſcopo Tranenſi, qui pro viribus contendebat, non potuiſſe Nazarenum in propria Eccleſia Pontificalia munia exercere; ſacra Congregatio Epiſcoporum die 22. Iunij 1594. ad eundem Nazarenum ſcribens aſſeruit poſſe in poſſeſſorio Pij V. fultum priuilegio munia ad libitum exercere. Eximiè Hieronymus hanc Eccleſiam rexit annis ferè 17. Baruli obijt die 4. men... Septembris 1604. Iacet in Eccleſia Nazarena ante altare maius, vbi extat inſcriptio.

Fr. Hieronymus Bilacqua de Hiſpello Ordin. Minorum Archiepiſcopus Nazarenus Epiſcopus Cannarum, & Montis-Viridis pauimentum hoc fieri fecit ſumptibus ſuis anno ſui Archiepiſcopatus ix M. D. LXXXXVII.

33 MAPHEVS Barberinus Florentinus vetuſto genere, rebuſque geſtis longè clariſſimus, cum eſſet Apoſtolicæ Cameræ

ræ Clericus, & apud Henricum IV. Galliæ Regem Apoſtolicus Nuncius à Clemente VIII. Pontifice Nazarenus Archiepiſcopus renunciatus eſt an. 1604. à Paulo V. S.R.E. Cardinalis anno 1608. & ab eodem ad Spoletanam Eccleſiam tranſlatus eodem anno. Summus tandem euaſit Chriſtiani orbis Pontifex ſub Vrbani VIII. nomine anno 1623. inſigne ciuilis diſciplinæ decus, integritatis, eloquentiæ, eruditionis, ac moderationis exemplar, qui minimè contêrus diuinam ſapientiam, ſuo diuino ingenio in riuulis delibaſſe, fontem viuum, & inexhauſtum petens in montes æternitatis aſcendit, anno reparatæ ſalutis 1644. menſ. Julij 29. Pontificatus ſui anno 21. menſ. 11. d. 23. Elogia calamo Vrbani famæ elaboratâ, & res ab ipſo præclariſſimè geſtas paſſim leges apud noſtri æui illuſtres ſcriptores, noſque in Epiſcopis Spoletinis tom. 1. pauca in tanti Pontificis memoriam delibauimus.

34 MICHAEL ANGELVS Tontus Cęſenas Nazarenus euaſit Archiepiſcopus die 5. Decemb. 1608. pauloque poſt S.R.E. Presbyter Cardinalis à Paulo V. creatus & ad C[illegible]atenſem Eccl. ab eodem tranſlatus anno 1600. die 22. Februarij. De quo vide quæ diximus in Epiſcopis Cęſenatenſibus, & plura inuenies tanto Præſule dignum.

35 DOMINICVS Rinarola Ianuenſis Epiſcopus Alerienſis in Corſica, ſucceſſit Tonto in Eccleſia Nazarena die 20. Martij 1608. ad purpuram euocatus an. 1611. ſub titulo ſancti Martini in Mótibus. Hanc rexit Eccleſiam ad mortem vſque, quæ Romæ incidit anno 1627. die 3. Ianuarij, ſepultus in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Victoria in Quirinali monte. Vitam eius ſcripſimus breui elogio in Epiſcopis Aleerienſibus tom. 3.

36 ANTONIVS Lambardus Etruſcus è Caſtellione Florentino, vir doctus genere, & probitate vitæ ſpectabilis, ex Cameræ Apoſtolicę Commiſſario Nazarenus Archiepiſcopus electus eſt ab Vrbano VIII. anno 1627. die 25. menſis Martij. Duodecim annis, omnibus virtutibus Prælato dignis egregiè præfuit. Exceſſit anno 1636. apud Montem-Viridem ſui Epiſcopatus, ſepultus ibidem in Cathedrali ante maximam aram.

37 ANTONIVS Seuerolus Fauentinus ex vetuſta, & nobili progenie natus, cuius proceres, & geſta per ſexcentos ipſos annos nó minus patriam, quam Italiam illuſtrarunt, ſibique, ac ſuis immortalem gloriam pepererunt, is iuris vtriuſque laureatus, eximia fama virtutum Romæ clarуit, ab Vrbano VIII. Raguſinorum Archiepiſcopus creatus, quinque in ea Cathedra exegit annos, & ad hanc Eccleſiam Nazarenam ab eodem tranſlatus eſt anno 1639. 3. Octobris, cui hoc tempore, quando hæc ſcribo, laudabiliter præſidet, vir omni laude digniſſimus, omnibus charus, dignus vt diu viuat, qui diu, & infracto animo Nazarenæ Eccleſiæ iura ſubſtinuit, & gloriam auxit. Porró Seuerola familia in omni memoria viros egregios protulit, quorum meminit in ſuo ſacri Conſiſtorij Aduocatorum ſyllabo egregius doctuſque vir, ac diligens rerum antiquarum cultor Carolus Chartarius eiuſdem Aduocatorum Decanus, Archigymnaſij Vrbis Rector, & Archiuij Apoſtolici molis Adrianæ Præfectus in Nicolao Seuerolo Conſiſtorialis aulæ Aduocato, qui ob ſpectatiſſimam iuris ciuilis ſcientiam, cęterarumq; eruditionum genera, & morum lenitate ab Innocentio X. Pont. Max. promeruit eo faſtigij promoueri, cuius germanus frater Leonardus ab eodem Pont. Epiſcopatu S. Seueri donatus eſt.

CANNENSES EPISCOPI,

Nunc vniti Archiepiſcopatui Nazareno.

CANNÆ olim Apulorum vetuſtiſſima ciuitas, Romanorum ſtrage ab Annibale Pœno accepta memorabilis, qua Romanorum peditum quadraginta millia, equitum 2100. ſociorum totidem perempti ſub Terentio Varone, & Paulo Æmilio Conſulibus: media inter Canuſinum ex ruinis ipſius, indéque ædificatum & Barulum, hodie rudera tantùm cum vulgari vocabulo Cannæ ad ripam Aufridi fluminis dexteram extant. No..ro ſæculo in eiuſdem ruinis inuentus eſt lapis marmoreus, ſub quo Annibale mandante, corpus Pauli Æmilij alterius Romanorum Conſulis in Cannenſi pugna occiſi depoſitum hoc titulo erat inſcriptus. Cum in ſe habeat præclara virtus, vt velin hoſte ſit admirabilis:

Annibal Pauli Æmilij Romanorum Conſulis apud Cannas trucidati, conquiſitum corpus inhumatum iacere p[illegible] non eſt ſummo cum honore Romanis Militibus mandauit ſub hoc marmore reponendum & oſſa eius ad Vrbem deportanda.

Anno Domini in diſtributione ciuitatum Apuliæ inter Normannos victores Cannæ Rodulpho obuenerunt. Robertus verò Guiſcardus Dux Cannas obſedit an. 1083. ſuæque ſubiecit poteſtati menſe Iulio teſte Lupo Protoſpata, iſque idem Robertus funditus deleuit, vt tradit Guill. Apul. lib. 4.

Obſidet, obſeſſas euertit humotenus illas Dux poſtquam Cannas ſibi comperit eſſe rebelles.

Poſt miſeram Cannarum deſolationem populus Barulum tranſmigrauit: eius vero epiſcopus propè ſuam ſemidirutam cathedralem per quadringentos fere annos permanſit, nomen & dignitatem vetuſtiſſimæ Eccleſiæ ſuſtinuit, donec Martinus V. Pontifex anno 1425. Tranenſi eccleſiæ primum vniuit. Calixtus verò Tertius an. 1455. vnionem fruſtra tentatam diſſoluit, perpetuoque cenſuit cum Nazarena eccleſia Cannenſem eccleſiam vniendam fore, quam hactenus Nazarenus archiepiſcopus poſsidet, tituloq; etiam Cannenſis epiſcopi decoratur. Cânenſis epiſcopatus antiquitas ante annos 1163. conſtat; etenim anno 493. noſtræ ſalutis ſanctus Rogerius eius eccleſiæ epiſcopus conſecrationi eccleſiæ ſancti Michaelis in monte Gargano celebratæ interfuit; erat autem Cannenſis epiſcopus ſuffraganeus Barenſis archiepiſcopi, cuius menſa taxata habetur in libris fiſci Apoſtolici ad florenos 37. Eo in loco, vbi Cathedralis extabat, ædicula eſt beatæ Mariæ Virgini dicata, quæ ſemel in anno ab vniuerſo clero Nazareno ſolemni ritu excolitur. Diœceſis Cannenſis agrum continet Cannenſem, cuius antiqui termini oſtenduntur in ipſo oppido Barulenſi intra mœnia. Epiſcopi qui in ea floruerunt ad vnionem vſq; cum Nazareno Archiepiſcopo, [illegible] à nobis ex diuerſis monumentis ex[illegible].

1 S. ROGERIVS Cannenſis Epiſcopus, & patronus Barolitani oppidi cuius corpus ex veteri cathedrali Cannenſi anno Domini 1276. Barulū relatum in Eccleſia Monialium ſancti Stephani Ordinis ſancti Benedicti honorificè requieſcit. Feſtus dies celebratur 15. Octob. acta eius vetuſta excerpta ſunt ex iis, quæ in membranis extant in Eccleſia Nazarena, huius tenoris.

Sum-

Summus [illegible] *olorum rector*, produxit Iubar lucidum, candidum, & decorum beatum videlicet Rugerium ſanctæ matris Eccleſiæ ſyuus pulcherrimum & ſplendidiſſimum ornamentum, fideique Chriſtianæ monile decorum, ſed Barolitanæ præſertim ciuitatis nunc auxilium, & interceſſorem ſufficientiſſimum, & deuotum, qui velut rogus ingens totus ferbuit caritate, micuit honeſtate, & claruit ſanctitate. Hic oriundus de ciuitate olim Cannarum vel de vico, qui dicitur Petra floruit anno Domini quingenteſimo, & factus à parentibus clericus in Eccleſia cathedrali Cannarum cœpit indolis puer laudabilis [illegible] monita, & documenta proborum Et tandem præcurrens decimum [illegible] annum, omnium morum ſpiritualium fragrantia redolere cœpit, itaut carus eſſet omnibus, & acceptus: Nec abijt in conſilio impiorum, nec ſecutus eſt [illegible]anitates & inſanias falſas tabidæ carnis noſtræ: ſed inter ſpinas, & mores peruerſos hominum floruit, vt candens lilium puritatis Angelicæ, & vt roſa rubeola caritatis Seraphicæ. Accidit autem vt Eccleſia Cannenſis careret Præſule, & [illegible] de idoneo Præſule omnes vnanimiter tam ſacerdotes, quam laici [illegible] Præſulem elegerunt: vbi patenter [illegible] quanta erat virtutum ſuarum [illegible] quantaque gratia Domini [illegible] ſed ipſe verus humilis cum [illegible] fuiſſet ſacerdos, nec ætatis per[illegible] [illegible] renunciauit electioni, & [illegible] [illegible] fugit à ciuitate Cannarum & [illegible] cum aliquibus paſtoribus pro[illegible] [illegible] alium locum. Sed quia non eſt [illegible] contra Dominum, tam electio [illegible] acclamatio populorum vtriuſque ſexus [illegible], & ſexus ſtetit urina ſuper ſanctum Rugerium adeo quod ciues concurrerent omnes ad locum, vbi morabatus ſanctus Rugerius cum illis paſtoribus & videns ipſe præſentiam tam ſacerdotum quàm reliqui populi, & Domini præcipuè voluntatem, acceptauit, & factus ſimul Sacerdos, & Epiſcopus, ſtatim mutatus eſt in alium virum, vt pote ſublimem humilitate, & diuitem paupertate. Omnes enim de Eccleſia maiores, & minores modeſto venerabatur affectu, vt ipſe videretur minimus de Eccleſia, & quilibet minimus maior ipſo: in veſtibus vilitatem, in cilicijs aſperitatem, in cibo & potu duriſſimam ſobrietatem obſeruabat, paupertatem, omniumque penurias pio conſiderabat affectu, & ipſorum præſentiam magno venerabatur applauſu, & cui non poterat beneficium impendere, conſolabatur caritatis ardore, infirmorum domos viſitabat, afflictos confortabat, pupillorum cauſas, & viduarum neceſſitates pietate paterna ſuſcipiebat, & ſtatim vt peruenit ad apicem tam perfectæ virtutis, cœpit coruſcare miraculis, & prodigijs [illegible] ſanctitatis. Nam quidam inter alios, Paſchalis nomine, oculorum, & aurium longa infirmitate grauatus ad ſanctum Rugerium ſupplex venit, vt dignaretur Deum pro eo miſericorditer ſupplicare, cui petitioni aſſentiens Rugerius vere pius, facta oratione deuota, mox ſanitatem oculorum & beneficium audiendi, quod perdiderat diu homo ille recuperauit ad plenum. Domus inſuper Epiſcopalis erat publicum pauperum hoſpitale, nulli vnquam vocatus verbo, vel animo durus erat niſi forte cuipiam ſcelerato ob deteſtationem facinorum, & correptionem fraternam, cunctis beneficijs & exemplis ſtudebat in Chriſto placere, tanta animi ſinceritate, ac rectitudine mentis erat, vt putares in eo fuiſſe naturam ſinceram, voluntatem immaculatam, & originalem iuſtitiam reſeruatam, quod fauente Deo non exiguum extitit declaratum, & ſic virtutibus, & miraculis clarus vitam finiuit in Domino. Hactenus acta. Eius meminit Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiæ, ſed male refert natum anno 500. cum ſatis conſtet Rugerium ſub Gelaſio I. Papa vixiſſe, Gelaſius ſedere cœpit an. 492. obijt verò 496. cuius iuſſu vna cum Richardo Andrenſi, Pelagio Salpenſi, ac Laurentio Sipontino Epiſcopis interfuerat dedicationi templi ſancti Michaelis Archangeli in monte Gargano anno 493. ſunt qui ſcribant, hanc dedicationem factam fuiſſe anno 536. ſed veriori calculo peractam anno 493. Gelaſij Pontificis temporibus aſſerere oportet. Eiuſdem Sancti vitam vernacula lingua ſcripſit Io. Paulus Grimaldus Neapolitanus ſocietatis Ieſu Baruli typis excuſſam.

2 PETRVS Cannenſis Epiſcopus an. 867.

3 LVCIDVS Cannenſis Epiſcopus, cuius meminit Baronius ad annum 963.

4. IOANNES Epiſcopus Cannenſis præſens fuit conſecrationi Eccleſiæ Caſinenſi anno 1071. ab Alexandro II. Papa celebratæ apud Anonymum Caſinenſem.

5 N . . . cuius nomen ignoratur anno 1105. à Goffredo Cannarum Comite & Imperiali ſenatore amplum pro ſua Eccleſia obtinuit priuilegium, vbi plura bona, & Eccleſiæ, Cannenſi Eccleſiæ obnoxiæ recenſentur, cuius tenor eſt huiuſmodi.

[illegible]

Nos

Nos Goffredus Dei gratia Comes Cannarum, & Imperialis ſenator Antici Comitis bares, & filius,

Ex Iuſſione Domini Alexij ſereniſſimi Imperatoris noſtri, & noſtro beneplacito, ac remedio animæ noſtræ noſtrorumque parentum coram Riccardo iudice, aut auguſtali diſſiparo, & Ioanne imperiali patricio filio Raduſij, & alijs bonis hominibus ſubnotatis concedimus ſanctę matrici Eccleſiæ ciuitatis Cannarum, vt ipſa matrix Eccleſia Cannarum quietè, & libere cum omni franco iure poſſideat, & dominetur totum Caſale ſancti Caſſiani & homines ipſius caſalis cum tenimentis ſuis & omnibus rationibus, & pertinentijs ſuis, & cum omni iure ſuo, & totum quod ipſi caſali attinet, cum tranſitis & exitibus ſuis, medietatē caſalis ſancti Euſtachij, in qua eſt ſita ipſa Eccleſia ſancti Euſtachij, & homines ipſius caſalis cum tenimentis ſuis, & rationibus omnibus, & pertinentis ſuis, & cum omni iure ſuo, & quod ipſi caſiali attinet, & totum etiam caſale ſanctæ Mariæ de Salinis, & homines ipſius caſalis cum tenimentis,& pertinentijs ſuis & cum omni iure ſuo. Totum etiam caſale ſancti Mercurij & ſancti Nicolai in Baldetta, & homines eorundem caſalium cum tenimentis, pertinentis, & rationibus ſuis, & cum omni iure ſuo, & portiones, quas habet in caſali ſanctæ Mariæ de Mari, & in caſale pontis Aufidi, & homines ipſorum caſalium cum tenimentis, pertinentijs, & rationibus ſuis, & cum omni iure ſuo, maria, ſalinas, terras, vineas, agros, domos, caſalia, & omnes alias poſſeſſiones, & quodcunque mobile tunc habeat ipſa matrix Eccleſia Cannarum & habitura eſt in perpetuum poſſidere, concedimus tam in ciuitate Cannarum, quam extra. Concedimus etiam ipſi matrici Eccleſiæ, & Epiſcopis ciuitatis Cannarum, vt ipſa quietè, & liberè abſque vlla exceptione cum omni franco iure poſſideat omnes homines ſuos, tam clericos, quàm laicos, quos habet in ciuitate Cannarum, & extra abſque perturbatione, moleſtia, angaria, & inquiſitione, & habeat plenariam facultatem, & liberam poteſtatem affidandi, & recipiendi in dominio ſuo; & in iuriſdictione ſua omnes homines, qui voluerunt recipere dominium ipſius matricis Eccleſiæ Epiſcopis ciuitatis Cannarum, & eſſe in iuriſdictione ſua, & cum fuerint, non aliam dominationem præter dominationem ipſius matricis Eccleſiæ Epiſcopis ciuitatis Cannarum præſumant exquirere, quod ſi fecerint grauiter puniantur, & poteſtatem habeat plenariam faciendi furnos, molendina in ciuitate Cannarum, rada in flumine Aufidi, & ſi habuerint retia piſcari faciat per flumen Aufidi vſque ad mare, & faciendi tabernas in ponte Aufidi, & in ſancta Maria de mari, & in ſancto Nicolao de Petra. Concedimus etiam, vt præfata Eccleſia & Epiſcopi Cannarum cum omnibus hominibus ſuis, rebus, & beſtijs eorum, & ſuis liberè & quietè vtatur terris, herbis, aquis, lignis, petris, & omnibus, quæ infra Cannarum tenimenta habentur vtendis ſine calzao, & affidatura, & omni iure tributario. Concedimus itaque, vt pręfata Eccleſia Epiſcopi Cannarum ſit immunis, & libera cum omnibus hominibus ſuis ab omni iure tributario, & vtatur vt ſupra caſalia, tenimenta & homines ſuos rationibus & omni iure ſuo perpetuo ſine aliqua occaſione. Concedimus etiam, vt nemo ex hominibus ipſius Eccleſiæ matricis Epiſcopi Cannarum conſtringatur vllo tempore ad faciendam Baiulationem, vel aliquam ſeruitutem nobis, vel noſtris hæredibus, vel ſucceſſoribus, vel exactoribus. Concedimus, vt ſi aliquis ex hominibus vt ſupra dictæ matricis Eccleſiæ vbicumque intestatus deceſſerit abſque liberis, al[illegible] legitimis deſcendentibus, quo[illegible] mobile, vel ſtabile reliquerit vbicunque ad dominium ipſius matricis Eccleſię Cānenſis abſque aliqua queſtione, vel [illegible] ſtia deueniat. Concedimus itaque, vt ſi aliquis ex hominibus noſtris cu[illegible] ſuis prædictæ matrici Eccleſiæ Ep[illegible] Cannarum ſe offerre voluerit, p[illegible] placuerit ſe offeret ſine contrari[illegible], licentia, ac requiſitione liberè, & q[illegible] Quicunque etiam optat fieri, clericus, abſque noſtra, & noſtrorum ſucceſſ[illegible] licentia fiat liberè, & quietè. Concedimus iterum vt eadem matrix Eccleſia Cannarum plenam poſſideat omnium rerum ſuarum, & ſuorum ho[illegible] vendentium, & ementium tam in [illegible], quàm de foris, & in caſalibus vb[illegible]que poſſideat etiam omnium ſuorum hominum artaginm ſurrum terrarum, calnarum venientium ad laborandum eum ſua adfidatura. Ita tamē ſi non laborauerint de terris noſtris, ſed ſi de noſtris, & de ſuis laborauerint eidē Cann. matrici eccl. affiduturæ detur medietas, & medietas reliqua nobis tribui, poſſideat etiam ſurrum petitionum ſalarium ſua maria piſcantium vola. Concedimus itaque, vt quicunque voluerit habitare, ſi non fuerit de noſtro demanio in caſalibus eiuſdem matricis Cannenſis Eccleſię fiant homines eiuſdem Eccleſiæ. Concedimus iterum, vt eadem matrix Eccleſia Cannarum ponat bandum ſuum in ſuis caſalibus, & ſi aliquis ex noſtris hominibus aliquem de hominibus ſupradictæ matricis pro cauſa aliqua appellauerit in noſtra curia per noſtros ſupradictos iudices

dices cauſa terminetur exiſtente tam cum ipſo, ipſiuſque iuſtè, iuuante Catapano cuiuſuē matricis Eccleſiæ. Concedimus iterum vt eadem Cannen. matrix Eccleſia poſſideat diurnos redditus ſuorum meſſorum, & ſuorū hominum, ſuaſq; terras laborantiū per tenimenta Cannen. & habeat totum dominium quodcunque habere potuit in caſalibus, & hominibus ſuis, & in Eccleſijs cum tenimentis ſuis, quæ ſitæ ſunt per tenimenta Cannen. Concedimus itaque, vt nos, noſtrique hæredes, vel ſucceſſores, ſeu exactores non habeamus poteſtatem minuendi, exigendi, inquietandi, auferendi, vel imponendi aliquod ſeruitium, tributum, collectam, decimam, adiutorium, redditus, vel aliquod onus ſeruitutis ſuper caſalia, & homines, & res eorum & ſitas, nec agendi, vel mouendi quæſtionem aduerſus immunitates, & libertates aduerſus homines Cannen. matricis Eccleſiæ, nec ſubtrahendi homines á dominio, & iuriſdictione eiuſdem eccleſiæ, nec ponendi eos ſub noſtro dominio pro aliqua occaſione, placito, quęſtione, reatu, vel controuerſia niſi ſint publici homicidæ, vel noſtri proditores in Curia ipſius matricis eccleſiæ Cannarum, & teſtes idonei comprobati capiantur, eorum vero bona, & ſtabile, vel mobile quod habuerint in dominio ipſius matricis eccleſiæ deueniant. Concedimus etiam ipſi matrici Cannen. eccleſ. vt ſui homines, quoſcunq; redditus, quodcunque tributum, vel ſeruitium debent redere ipſi matrici Cannen. eccleſiæ perſoluant, & non alij dominationi in perpetuum reſpondentes. Concedimus etiam, volumus, ſtabilimus, confirmamus, atq; corroboramus omnia ſcripta, omnia iura, regula, priuilegia, bonos mores, longos vſus, vetuſtas conſuetudines, antiquas leges quas habet, & habitura eſt, amodo & vſque in ſempiternum ipſa Cannen. matrix Eccleſia, ipſam quoque non offendentes, neque moleſtantes in aliquo, ſed miſericordiæ, & pietatis intuitu, ac peccatorum noſtrorum remedio eum in omnibus adiuuantes, ſibique pro poſſe noſtro iuuan. & præſidia impendentes nullumque dominium in caſalibus, & in ſuis hominibus habentes vllo temporum, vel exigentes, ſed aduerſus omnes homines, qui præfatam matricem Cannen. eccleſiam de ſupradictis moleſtare, vel perturbare tentauerint ſibi exiſtimamus in omnibus perpetuo defenſores. Quod ſi omnia prædicta eidem matrici Eccleſiæ Epiſcopij Cannen. ſicut ſupradictum eſt, adimplere noluerimus, & in aliquo videbimur contemptores, iurati obligamus nos, noſtroſque hæredes, vel ſucceſſores, ſeu exactores eidem matrici eccleſiæ Epiſcopij ciuitatis Cannarum ducentas libras auri, & totidem Imperiali curiæ dare, & poſtea omnia prædicta inite adimpleamus; Moſt equidem ad eiuſdem matricis eccleſiæ epiſcopij Cannen. firmitatem, memoriam, & maiorem cautelam, vt eadem eccleſia omni gaudeat libertate hoc noſtræ conceſſionis, confirmationis, & corroborationis ſcriptum, iuſſimuſque ſcribi per manum Roberti Prothonotarij noſtri, & plumbea bulla noſtri parij bullarum, In quo etiam nos grege proprio manu ſubnotauimus. *Anno ab Incarnatione Domini noſtri IeſuChriſti milleſimo centeſimo quinto, atque Imperij Alexij Vrſanio quinto menſe Ianuarij tertia decima Indictione hoc ſignum . . quod ſcriptum eſt per manum Gughelmi Dom. Goffredi Cannarum comitis, Penriecar teſtis ſum.*

† *Ego Nuſtaſius.*
† *Ego Gaddus Riſinis teſtis ſum.*
† *Ego Iulianus teſtis ſum.*
† *Ego Gregorius teſtis ſum.*

6 IOANNES Epiſcopus Cannenſis interfuit Panormi coronationi Rogerij Regis ann. 1129. apud Pyrrhum in Chronologia Regum Siciliæ ex mſs chronica.

7 IOANNES forte idem cum ſuperiori huius eccleſiæ Præſul fuit anno 1158. vt in veteri cartula Archiuij Capreuſis.

Anno Domini 1258. regnante Domino Conrado magnifico Rege ſemper Auguſto 8. Nouembris Dom. Venerabilis Magiſter frater Dalmatius ſacrę domus templi, &c. oſtendit quadam cartula dictæ domus templi in anno 1158. an. 8. Regni Domini noſtri Guilielmi excellentiſſimi Regis Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ. Ego Ioannes Cannarum Eccleſiæ humilis Epiſcopus confiteor prędeceſſores noſtros eiuſdem Eccleſiæ Rectores à longo tempore litem habuiſſe cum fratribus templi de quadam Eccleſia in territorio prędicta Vrbis antedicta ſanctę Mariæ de Salinis, cuius lis longa fuit. Ego autem præſentibus Domino Vuilhelmo Troiano Epiſcopo, Domino Rogerio Flandrorum, & Domino Petro caſtri Martis magnifico Capitaneo, Angoſto de Arcbis Domino vrbis Cannarum prædictam Eccleſiam vobis fratribus templi in capitulo Baroletti aſſignaui, &c.

8 BONIFACIVS Cannenſis Præſul an. 1158. conceſſit magno Magiſtro Templariorum militum Maſſam ſanctæ Mariæ de Salina Cannenſis ditionis, cum omnibus ſuis pertinentijs, ac viribus perpetuo obtinendam cum annua recognitione trium librarum incenſi. Donationi ſubſcripſit Epiſcopus Troianus tunc præſens. Anno verò 1186. ab Vrbano III. Papa pro ſe, ſuiſque ſucceſſoribus ſequens obtinuit priuilegium exſcriptum ex authentico copiali Archiuij Nazareni Archiepiſcopi in hunc modum.

Vrbanus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri Bonifacio Cannen. Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

Ex iniunćto nobis Apoſtolatus officio fratres, & Coepiſcopos noſtros . . debemus caritatis affectu diligere, & Eccleſijs, in quibus militant ſuam dignitatem, & iura integrè conſeruare. Eapropter venerabilis in Chriſto frater tuis iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam Cannenſem, cui auctore Domino præeſſe dignoſceris ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus, ſtatuentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia in præſentiarum iuſtè, & pacificè poſſidet, vel in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum oblatione fidelium, vel alijs iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis, Eccleſiam ſancti Iacobi in ciuitate Cannen. cum pertinentijs ſuis, Eccleſiam ſanctæ Luciæ, Eccleſiam ſancti Saluatoris in Caſtello, Eccleſiam ſancti Georgij, Eccleſiam ſancti Mercurij, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in mari cum caſali, & tenimentis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Pecto, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Campo graſſo iuxta caſale ſancti Caſſiani poſitam, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Burgo de Ponte, Eccleſiam ſancti Nicolai in Baldetta, Eccleſiam ſancti Clerici, Eccleſiam ſancti Petri in Ancello, Eccleſiam ſanctæ Anaſtaſiæ, Eccleſiam ſancti Felicis, Eccleſiam ſancti Apollinaris, Eccleſiam ſancti Panti, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Salinis, Eccleſiam ſancti Stephani, Eccleſiam ſanctæ Trinitatis, Eccleſiam ſancti Viti, Eccleſiam ſancti Nicolai de Petra, homines etiam, quos habent in Cannis. Caſale ſancti Caſſiani vna cum tenimentis & poſſeſſionibus ſuis. Caſale ſancti Euſtachij cum omnibus poſſeſſionibus, & pertinentijs ſuis. Prohibemus autem, vt infra fines tui Epiſcopatus nullus ſine aſſenſu tuo Capellam, ſiue Oratorium ſaluis priuilegijs Romanorum Pontificum conſtruere de nouo præſumat. Statuimus inſuper, vt hi, qui Parochianorum tuorum apud aliquam Religioſorum Eccleſiam voluntate vltima elegerit ſepulturam, canonica Eccleſiæ tuæ portio teſtamenti conſeruetur. Inhibemus autem, ne interdictos, aut excommunicatos tuos ad officium, vel communem Eccleſiam recipere quiſquam præſumat, niſi forte periculum mortis immineat, vt dum præſentiam tuam habere nequiuerit per aliam formam Eccleſiæ ſatisfactione præmiſſa oporteat abſoluere. Conſuetudines etiam antiquas, libertates, & immunitates eidem Eccleſiæ rationabiliter conceſſas, & hactenus obſeruatas ratas habemus, & futuris temporibus illibatas permanere cenſemus. Decernimus ergo vt nullus omnino hominum poſſit præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare; ſed omnia integrè conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Barenſis Eccleſiæ debita reuerentia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica, ſecularíſue perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertiòue commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus hic, & fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem prçmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Vrbanus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Henricus Albanenſis Epiſcopus.

Ego Paulus Prçneſtinus Epiſcopus.

Ego Theobaldus Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.

Ego Ioannes Presbyter Cardinali tit. ſancti Marci.

Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Suſannæ.

Ego Laborans presbyter Cardinalis . Mariæ Transtyberim tit. Callisti.

Ego Pandolfus Presbyter Cardinalis tituli Duodecim Apoſtolorum.

Ego Albinus Presbyter Card. tit. ſanctæ Crucis in Ieruſalem.

Ego Melior Presbyter Cardinalis ſanctorum Ioannis, & Pauli tit. Pammachij.

Ego Iacobus S. Mariæ in Coſmedin Diaconus Cardinalis.

Ego Gratianus SS. Coſmi, & Damiani Diaconus Card.

Ego Bobo ſancti Angeli Diaconus Cardinalis.

Ego Octauianus ſanctorum Sergij, & Bacch. Diaconus Card.

Datum Verona per manum Alberti S.R.E. Presb. Card. & Cancellarij 3 K. Iend. Iunij, Indict. 4. Incarnationis Dominicæ an. 1187. Pontificatus vero Vrbani Papæ tertij, anno primo.

IOAN-

9 IOANNES proximè ſucceſſit Bonifacio, cuius prima mentio extat an. 1188. ſequenti verò anno interfuit Lateranenſi Concilio ab Alexandro III. celebrato, cui ſubſcripſit poſt Barenſem Archiepiſcopum ſuum Metropolitanum.

10 PASCHALIS vixit anno 1209. ex monumentis Captenſis Carthuſiæ.

11 PETRVS de Cidonila electus Minerbinenſis, transfertur ad Cannenſem Eccleſiam ab Alexandro IV. cum eſſet ad eam Eccleſiam poſtulatus ann. 1256. extat epiſtola eiuſdem Papæ ad Barenſem Archiepiſcopum de hac re Dat. Later. an. 1. ep. num. 154. 187.

12 THEOBALDVS Epiſcopus Cannarum, cuius Præſulatus tempore è Cannenſi Cathedrali furtim ſublatum eſt corpus ſancti Rogerij Epiſcopi à quibuſdam Clericis, ac laicis Barolitanis ann. 1276. Cannenſis epiſcopus de audaci Barolitanenſium deuotione apud Innocentium V. Papam conqueſtus, totis viribus ſtuduit patroni ſui exuuias ſacras recuperare, accepitque a Pontifice diploma ad Bricianum Minerbinum Epiſcopum directum ad inqurendum facinus, iuſtitiamque faciendam. Conuocatis igitur Apoſtolica auctoritate Barolitanis Clericis iudicium inſtituit, furtum inuenit, eorumque denotionem hoc monumento declarauit.

Anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo ſexto, regnante Domino noſtro Karolo Dei gratia magnifico Rege Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, almæ Vrbis Senatore Andegauiæ prouinciæ, & Fulcbalquerij comite, ac Romani Imperij in Tuſcia per ſanctam Romanam Eccleſiam Vicario generali, Regni vero eius anno vndecimo menſe Iunij octauo decimo die eiuſdem 4. Ind. apud Barolum.

Nos Robertus de Argintera Regalis Baroli Iudex, Nicolaus Raynerius publicus eiuſdem terræ Notarius, & ſubſcripti teſtes litterati de eadē terra ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati, præſenti publico ſcripto fatemur, venerabilem virum Dominum Biuianum Minerbenſem Epiſcopum in noſtra præſentia conſtitutum intus in maiori eccleſia Baroli oſtendiſſe nobis mandatum ſanctiſſimi Patris Domini Papæ, cuius mandati tenor per omnia talis eſt. Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, &c. Venerabili fratri Epiſcopo Minerbenſi, &c. Expoſuit nobis venerabilis frater noſter Epiſcopus Cannen. quod Clerici caſtri de Barolo adiunctis ſibi quibuſdam laicis, eorum in hac parte ſequacibus Tranen. diœceſis ad Eccleſiam Cannenſem armata manu nequiter accedentes maius altare ipſius Eccleſiæ auſu ſacrilego violare, ac quaſdam reliquias Sanctorum, &c. Quæ in eodem altari, & corpus Beati Rogerij, quod in quodam ſepulchro iuxta ipſum altare recondita fuerunt, necnon & lapidem ſuperpoſitum eidem altari violenter auferre, illaque cum pluribus alijs rebus eiuſdem Eccleſiæ ibidem inuentis ad prædictum caſtrum & exindè aſportare non ſine multæ temeritatis audacia præſumpſerunt, ijdem quoque Clerici, & laici, tam corpus, reliquias, & res prædictas quam nonnullas poſſeſſiones ad eoſdem epiſcopum, & eccleſiam pertinentes contra iuſtitiam detinent, & ipſi eccleſiæ reſtituere indebitè contradicunt; Quocirca fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de huiuſmodi ſacrilegio conſtiterit prædictos Clericos, & laicos tandiu appellatione remota excommunicatos publicè nuncies, & facias ab omnibus arctius euitari, donec ſuper huiuſmodi violatione dicti altaris, & ablatione & aſportatione corporis, reliquiarum, & lapidis prædictorum ſatisfecerint, & cum tuarum teſtimonio litterarum ad ſedem venerint Apoſtolicam abſoluendi, ipſiſque nihilominus corpus, reliquias, lapidem & poſſeſſiones prædictas memorato Epiſcopo, & Eccleſiæ reſtituant, vt tenentur, monitione præmiſſa per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota compeſcas. Datum Laterani quinto decimo Kalen. Maij, Pontificatus noſtri anno primo. Volens igitur idem Dominus Epiſcopus Minerbini ad ipſius executionem mandati reuerenter procedere cum ea qua expedit diligentia, & cautela in teſtimonio noſtro iuxta ipſius mandati tenorem cum omni diligentia inquiſiuit per plures, & diuerſos homines Baroli ſufficientes, & . & omni exceptione maiores, ſi de huiuſmodi ſacrilegio ad eorum aliquam notitiam deueniſset; qui corporaliter iuramento affecti, ſeriatim dixerunt, & confeſſi ſunt in præſentia noſtra nihil ad eorum perueniſſe notitiam de prædictis. Cuius quidem inquiſitionis fama cū ſubito perueniſſet ad notitiam venerabilis viri Archipresbyteri Baroli, & aliorum Clericorum, & ſociorum eius, ipſi vnanimiter, & voluntariè, & tanquam obedientiæ filij ad præſentiam prædicti Epiſcopi Minerbini nobis ibidem præſentibus ſe perſonaliter cum omni reuerentia contulerunt exponentes, quod quidam Clericus ſocius eorum Andreas nomine, Archipresbyter, & Canonicus eiuſdem Cannen. eccleſiæ, & angelus ſpecialis ciuis Baroli ipſius eccleſiæ Procurator venerunt ad eundem Archipresbyterum, & eius ſocios ſupradictos requirētes ipſos, vt ob Dei reuerentiam, & honoris intuitum eiuſdem Cannen. Epiſcopi, & eorum de-

deberent vna cum eis ad eandem Cannen. Eccleſiam ſe conferre ad deferendas, & ſaluandas ad opus Cannen. Eccleſiæ quaſdam res de omnibus ſupradictis, ne res ipſæ fuiſſent furtiuè noctis tempore ab inde aſportatæ, prout plura, & diuerſa de rebus ipſius Eccleſiæ per malos homines ab eadem Eccleſia furtiuè aſportata fuerunt, & ſubtracta. Verum quia idem Archipreſbyter, & eius ſocij ſupradicti petitionem, & requiſitionem prædicti Andreæ archipresbyteri, & Angeli Procuratoris præfati cum omni deuotione, ac ſollicitudine efficaciter admittentes; quia opus Dei, & ipſius Cannen. eccleſiæ ſatis vtile, & neceſſarium videbatur fore, ſi prædictæ res per eos ad opus ipſius Cannen. Eccleſiæ ſaluarentur, idem archipresbyter, & eius ſocij ſupradicti vnaniniter, & concorditer miſerunt quoſdam Clericos de ſocijs eorũ, &c. ſimul cum prædicto Andrea, & Angelo Procuratore ad eandem Cannen. Eccleſiam credentes adhoc benefacere, & ſub expenſis eorum, quia prænominati archipresbyter Cannenſis, & Procurator promiſerunt eidem Archipresbytero Baroli, & ſocijs expenſas ipſas reſtituere, feceruntque infraſcriptas res de rebus ipſius Cannen. Eccleſiæ apud Barolum deferre, ibidem conſeruari, & deponi ſub cuſtodia prædicti Cannen. Archipresbyteri, & Angeli Procuratoris prædicti, videlicet mappas duas de altari de lapidibus marmoreis, campanam vnam, & alias planeas de lapidibus marmoreis, quas quidem res omnes delatas per eos, prout ſupra diſtinguitur, incontinenti, & ſine aliqua diminutione ad mandatum prædicti Domini Minerbinen. Epiſcopi eidem Andreæ Archipresbytero, & prædicto Angelo Procuratori in præſentia præfati Domini Epiſcopi, ac in noſtro teſtimonio tam voluntariè, quam libenter aſſignauerunt, & fecerunt integrè reſignari quanquam fuiſſent ſub cuſtodia dicti Cannen. archipresbyteri, & Procuratoris ipſius ea omnia deputata; nos verò qui ſupra Biuianus Minerbinen. epiſcopus per præſens prædictum ſcriptum fatemur prædicta omnia qualiter perlegũtur, fuiſſe in noſtra præſentia plenariè exequuta pariter, & completa, & per hoc non oportuit nos ad excommunicationem nũciandam procedere, quia minimè nobis conſtare potuit de ſacrilegio ſupradicto. Et nos qui ſupra Andreas archipresbyter, & Angelus procurator in præſentia prædictorum Iudicis, Notarij, & teſtium ſubſcriptorum prædicta omnia, quæ ſupra diſtinguuntur vera eſſe fatemur, & res prædictas nobis, vt prædicitur, reſignatas præſentis ſcripti ſerie aſſerimus recepiſſe. Vnde ad futuram memoriam, & ipſius Archipresbyteri Baroli, & ſociorum eius cautelam præſens prædictum teſtimoniale ſcriptum ſicut exindè factum eſt, per manus mei prædicti Notarij proprio Baroli Notarij ſigno meo ſolito, ſubſcriptione præfati Iudicis, & ſubſcriptorum teſtium ſubſcriptionibus roboratum, &c. extat ſignum, &c.

Robertus FF. Baroli Iudex.
Paſqualis Vturberlongus teſtatur.
Nicolaus de Caroangelo teſtis, &c.
Ambroſius de Amicis teſtis, &c.

Anno ſequenti 1277. Theobaldus Epiſcopus furtum à Barolitanis factum recepit præter corpus ſancti Rogerij, vt in monumento ab eodem ſcripto apparet, quod vulgari ſermone recitat Ioannes Paulus Grimaldus in vita eiuſdem. Ab eo tempore vſque nunc ſanctiſſimi Præſulis corpus, pio furto apud Barolitanos manet, eximioque cultu colitur.

13 PETRVS, gratus Carolo III. Siciliæ Regi, à quo anno 1384. retulit gratias vnciarum trium auri ſuper iuribus gabellę baiulationis ciuitatis Cannarum ſingulis annis eccleſiæ Cannenſi perſoluendas. Quod vt planius eluceſcat, libet ſequentes tabulas ex genuino autographo hic tranſcribere.

Carolus III. Dei gratia Rex Hieruſalem, & Siciliæ Prouinciæ, & Forcbalquerij, ac Pedemontis comes magnifico viro magno Regni Siciliæ Camerario, vel eius Locumtenentibus.

Dilectis Conſiliarijs ſecretis quoque, ac mag. Portulanis, ac Præſidentibus partium Apuleæ, necnon Baiulis, ac quibuſcunque perceptoribus iurium, redditunm, & prouentuum gabellæ Baiulationis ciuitatis Cannarum, ac Gabellotis, ſeu Credentierijs præſentibus, & futuris fidelibus noſtris g[illegible] & bonam voluntatem.

Venerabilis Pater Petrus Cannen. Epiſcopus fidelis, & deuotus orator noſter maieſtati noſtræ ſupplicauit humiliter, vt cum prædeceſſores ſui Cannen. Epiſcopi, qui fuerunt ad litteras claræ memoriæ Hieruſalem, & Siciliæ Regum [illegible] prædeceſſorum noſtrorum conſu[illegible] nomine, ac vice, & pro parte ſuæ maioris Cannen. Eccleſiæ anno quolibet percipere pro decima ipſi eccleſiæ debita vncias auri tres ponderis generalis ſuper iuribus gabellæ baiulationis iam dictæ, mandans exhiberi illas ſibi tam pro præſenti octaua Indictione, quam deinde in antea ſingulis videlicet annis per noſtras litteras dignaremur. Nos verò attendentes, quod in exhibendis decimis venerandis eccleſijs, quarum præſtatio ex diuinæ, & humanæ legis inſtituto morali pro tempore noſcitur

tur in perpetuum rationi naturæ in dictam mentem noſtram excitat, & effectu inuitat, eidem Epiſcopo in hac parte ſupplicationibus iuſtis, vtpotè benigne inclinati volumus, & fidelitati veſtræ de certa ſcientia noſtra, harũ ſerie mandamus expreſſe, quatenus vos prædicti Baruli, ac pręceptores, gabellotti, ſeu credẽtieri pręſentes videlicet, & futuri eidem Epiſcopo, vel ipſius adhoc procuratori, ſeu nuncio nomine, ac vice ipſa parte dictæ ſuæ maioris Cannen. Eccleſiæ præfatas vncias tres dicti ponderis generalis per annuum ſibi, ſeu d. ſuæ Eccleſię debitas pro decima ſupradicta, tam pro dicto præſenti anno octauæ Indictionis, pro quo, vt aſſerit, ſatiſfaciendum eſt ei ſiquidem dicto Epiſcopo, vel alij pro eodem de huiuſmodi decima pro præſenti anno prædicto in totum, vel in parte ſatisfactum non ſit, de quo vos tam informemini diligenter, quam deinde in antea, ſingulis videlicet annis vſque ſcilicet ad noſtrum beneplacitum de pecunia iurium, & reddituum, & prouentuum dictæ gab[illegible]æ baiulationis ipſius ciuitatis Cannarum . . . & futura per manus veſtras officiorum veſtrorum temporibus, prout ad vos ſpectauerit, & conſuetum eſt hactenus integrè, & ſine diminutione qualibet vigore præſentium perſoluatis, & recipiatis ab eodem Epiſcopo, ſeu præfato ipſius ad hoc Procuratore, vel Nuncio de his, quam ſibi ſoluerit exinde ſuis iuribus debitam apodixam, quam vobis plene, & ſufficienter volumus ad cautelam, quamque vna cum ſolutione huiuſmodi in veſtro computo acceptari pariter, & admitti nullis cautelis, alijs, quam præſentibus noſtris litteris cum apodixa iam d. a vobis propterea quomodolibet requiren. Voſque primæ magnæ Cameræ, vel Locatenentes, ac ſecreti Mag. Port. & Procuratores dd. Apuleæ præſentes ſimul, & futuri non impediatis in aliquo ſolutionem eandem, imo iam dictos Baiulos, & Præceptores, Gabellottos, ſeu Credentierios ad illam, ſicut prædicitur facien. ſi & prout opus fuerit arctius compellatis præſentes, aut litteras per opportunam inſpectionem earum, transſumpto ipſarum per vos prædictos Baiulos, ac Pręceptores, ac Gabellottos, ſeu Credentierios publica forma recepto pro cautela reſtitui volumus præſentanti pręmiſſo modo efficaciter antea valiturus. *Datum Barolo in Camera noſtra anno Domini 1384. dię 27. Nouembris octauæ Indictionis Regnorum noſtrorum anno quarto.*

Petri verò Epiſcopi mentionem habemus in regeſt. Bonifacij IX. ann. 1390. ni fortè diuerſus ſit à Petro ſuperiori.

12 IOANNES Cannenſis, teſtis adeſt certo inſtrumento coram Gregorio XII. Caietę anno 1412. Anno 1424. 3. Id. Decembris Martinus V. Cannenſem Eccleſiam vniuit cum Tranenſi, hac tamen conditione, vt decedente Cannenſi Epiſcopo, vel Archiepiſcopo Tranenſi, qui ſuperſtes eſſet, vtriuſque Eccleſiæ Præſul maneret; non habuit tamen effectum vnio illa.

13 NICOLAVS Reginæ Ioannæ II. conſiliarius Cannenſis Epiſcopus, an. 1429. confirmationem donationis comitis Goffridi, & alia plura ab eadem accepit, vbi & inſerta habetur eadem donatio. Porrò Ioannæ litteræ ſic exſcriptæ fuerunt.

Ioanna ſecunda Dei gratia Hungariæ, Hieruſalem, Siciliæ, Dalmatię, Croatiæ, Ramæ, Seruiæ, Damæ, Lodomerię, Comattię, Bulgarięque Regina, Prouinciæ etiam Furcbalquerij, ac Pedemontij Comitiſſa.

Vniuerſis & ſingulis pręſentes litteras inſpecturis tam pręſentibus, quam futuris.

Etſi in confirmandis noſtris benemerentibus gratijs pronæ debemus exiſtere, multò magis in ijs, quæ Eccleſiarum & perſonarum eccleſiaſticarum fauorem & cauſam reſpiciunt, debemus Nos gratioſas, fauorabiles, & benignas præbere. Sanè R. in Chriſto P. Nic. R. Epiſcopus ciuitatis Cannarum conſiliarius, & fidelis noſter tã ſuo proprio nomine, quam nomine & pro parte ſuæ maioris Cannarum Eccleſiæ cum poteſtate nobis nuper expoſuit, quod olim claræ memoriæ Goffredus Dei gratia comes Cannarum, & Imperialis Senator, dum ageret in humanis diſponens, & intendens, quia mater Eccleſia Cannenſis, & Epiſcopus tunc ciuitatis Cannarum, & eius ſucceſſores quietè, & liberè cum omni franco iure ſubſcripta poſſideret, & dominaretur, pro remedio ſuæ animæ, & parentum ſuorum ob Dei reuerentiam quaſdam litteras, ſeu priuilegium dictæ maiori Cannenſi Eccleſiæ, & ſuis Præſulibus conceſſit ſubſcripti tenoris. Nos Goffredus Dei gratia comes Cannarum, & Imperialis Senator Antici comitis hæres, & filius ratione Domini Alexij Sereniſſimi Imp. noſtri, &c. vt ſuperius. Supplicauit itaque dictus Epiſcopus, eius & dictæ ſuæ Cannen. Eccleſiæ nomine Culmini noſtræ deuotionis, vt cum dicta Cannen. Eccleſia, & illius Pręſules, qui fuerunt pro tempore fuerint, ipſeque ſupradictus fuerit, & ad præſens exiſtat tam eius proprio nomine, quam nomine, & pro parte eiuſdem ſuæ Eccleſiæ in poſſeſſione, ſeu quaſi præſcripti priuilegij, ſeu litterarum, ac libertatum, immunitatũ, & gratiarum in eo ſecurius diſtinctarum ſibi, & dictæ ſuæ maiori Cannen. Eccleſię, ac futuris Præſulibus in eadem priuilegium, ſeu litteras ipſas, & contenta quælibet in eiſdem ad vlteriorem

A præmiſſorum cautelam confirmare, & illud, ſeu illas obſernari iubere benignis dignaremur. Nos igitur, quæ ad Eccleſias, & perſonas Eccleſiaſticas, & ſignanter ad dictã maiorem Cannen. Eccl ſiam ob Dei reuerentiam, à quo cuncta recognoſcimus, quæ habemus ſpecialiter geſſimus, & gerimus caritatis, & benign tatis effectum, quæ ipſis ſint accommoda ſinceris deſiderijs exquirentes. Et volentes cum ipſius quondam Goffredi Cannarum comitis votis commendabilibus concurrere ſpecialiter in prædictis, vt in his, quæ ipſe landabiliter eget noſtræ gratificationis ſuffragium quoquo modo non deſit, præmiſſiſque nihilominus per ipſum Epiſcopum eius, & d. ∴ æ Eccl. iæ ſuæ nomine nobis in hac parte porrectus ſupplicationi B bus inclinatæ, eidem Epiſcopo Cannen. ſuo, & d. eius Eccleſiæ nomine, & præfatæ ſimiliter Eccleſiæ, & futuris Præſulibus in eadem præſcriptum priuilegium, nec litteras per dictum Goffredum comitem præfatæ maiori Eccleſiæ Cannen. vt præfertur conceſſum, ſeu conceſſas cum omnibus & ſingulis, quæ ordinentur in illo, ſiue illis iuxta ipſius priuilegij, ſeu litterarum continentiam, prout illi, ſeu illis dicta Eccleſia, ſiue eius Præſules fuerunt, & quemadmodum in illius, ſeu illarum ſunt C poſſeſſione, ſeu quaſi de noſtra certa ſcientia tenore præſentiũ gratificamus, acceptamus, approbamus, & etiam confirmamus noſtræque gratificationis, acceptationis, & confirmationis munimine validamus, dictoque Epiſcopo, ac præfatæ ſuæ Eccleſiæ, & futuris eius Pręſulibus pręſcriptum priuilegium, ſeu litteras pręnominati quõdam Goffredi comitis ſtabiles, fructuoſas, & inuiolabiles, ſeu ſtabile, fructuoſum, inuiolabile prędicto modo in perpetuum eſſe volumus, & firmiter, & intranſgreſſibiliter obſeruari. Et ecce viro Mag. Magiſtro Iuſtitiario Regni noſtri Siciliæ Collaterali, & eius Locumtenenti ſeu cuicunque Regenti curiam Vicarię, & Iudi- D cibus magnę & ipſius Vicarię curialium, Vicemgerentibus quoque noſtris, & Iuſtitiarijs prouincię terrę Baroli, ac Capitaneis noſtrę cameræ Commiſſarijs, & officialibus, ac ſubditis noſtris alijs, ad quos ſpectet, & ſpectare poterit quocunque præfidatu fungantur, vel officio, ac titulo, & denominatione notentur per dictam prouinciam, vel partes alias conſtitutis præſentibus, & futuris ipſarum præſentium tenore de dicta certa ſcientia noſtra præcipimus, quatenus præſcripti priuilegij, ſeu litterarum dicti quondam Goffredi comitis, & noſtrarum præſentium confirmatorialium litterarum tenoribus, ſiue formis per eos diligenter attentis, illas, & contenta quælibet in eiſdem ipſi, & eorum quilibet tam præſentes, quam futuri iam

A dicto Epiſcopo Caunen. ſuo & prædictæ Eccleſiæ nomine, ac ipſi etiam Eccleſiæ, & futuris Præſulibus in eadem, ac prędictis ſimiliter vaſſallis, & hominibus eccleſiæ prælibatæ, quatenus, vt prædicitur illis, officiorum eorum temporibus obſeruent efficaciter, & ab alijs obſeruari quantum in eis fuerit teneantur, & inuiolabiliter faciant, atque mandent, prout in præſcripto priuilegio, ſiue litteris particulariter continetur. Nihilque in contrarium faciant, innouent, vel attentent, ſicut habent gratiam noſtram caram, & indigna- B tionem cupiunt euitare; quinimò reuocent & reuocare faciãt prorſus in irritum quicquid per eos, aut alium, vel alios ipſorum, ſiue quoſuis alios aduerſus dictum Epiſcopum, ſeu prætatam maiorem Cannen. Eccleſiam, aut eius futuros Præſules, ſiue prædictos eius homines & vaſſallos, alium, vel alios eorundem, aut ipſorum res & bona heu, vel attentari propterea continget in præiudicium contra præſcripti priuilegij, ſeu litterarum dicti quondam comitis Goffredi, & prælibatarum confirmatorialium noſtrarum … m ſeries, & tenores. In cuius rei teſtimonium præſentes literas exinde fieri, & magno pendenti maieſtatis noſtræ ſigillo … C communiri. Quas pro cautim validiori robore, & ex certis etiam nos cauſis mouentibus ſubſcripſimus & dedimus propria manu noſtra, ritu vel ordine & obſeruantia noſtræ Curiæ ac alijs quibuſcunque contrarijs … s obſtituri.
Datum in caſtro noſtro Capuan. per manus noſtræ præf. talo … in &c. Anno Domini milleſimo quatringenteſimo vigeſimo nono Die … geſimo menſis Maij ſeptima Indict. Regnorum noſtrorum anno quintodecimo.

14 RICHARDVS Epiſcopus Cannen obijt anno Domini 1439. & Act. Con…

15 IOACHIMVS Epiſcopus … ſis in Tuſcia tranſlatus ad hanc Eccleſiam Cannenſem ab Eugenio IV. a… D die 8. Ianuarij, & anno 1440 … dem Pontifice iterum tranſlatus eſt ad Eccleſiam Caſſanen. prid. Idus Decemb.

16 MARINVS de V… Protonotarius Apoſtolicus, Cannenſis Eccl. Commendatarius anno 1445. ex Regio regeſt. Neapol. ſub Alphonſo Primo Rege.

✠

17 ASTORGIVS de Agnenſibus Archiepiſcopus Beneuentanus, Cannenſis Eccleſiæ commendatarius anno 1447. ab Alphonſo II. Rege Neapolitano pro Eccleſia Cannenſi decimam ſalis eidem Eccleſiæ [illegible] tenouam ſuſcepit, hę ſunt Regis [illegible] in quibus eiuſdem fit mentio, tan[illegible] Cannenſis Eccleſiæ Commendatarij.

Alphonſus Dei gratia Rex Aragonum, Siciliæ citra, & ultra forum Valentiæ, Hieruſalem, Ungariæ, Maioricarum, Sardineæ [illegible], Comes Barcellonæ, Dux Athenarum, & Neopatriæ, ac etiam Comes [illegible] ac Cortanæ.

Magiſtro [illegible] Apuleę Regni præſenti [illegible] citra forum, ac eorum loca [illegible] inſuper mini[illegible] & [illegible] ſalinarum terra Ba[illegible] diſtrictus, & alijs in illis forum [illegible] ac cæteris officialibus, & ſubditis noſtris, ad quos ſpectat quouis titulo, & denominatione diſtinctis gratiam & bonam voluntatem.

Decimum [illegible] ſalis, quod in ipſis ſalinis [illegible] Epiſcopatus Cannarum, quem [illegible] in commendam a ſede Apoſtolica R[illegible] in Chriſto Pater, Conſiliarius ac Orator noſter dilectus Archiepiſcopus Beneuentanus tenet ac poſſidet, pro [illegible] ſolutione, & ſatisfactione, vt omnis quæſtionis tolleretur occaſio per cameram noſtram ſummariè ad beneplacitum noſtrum, [illegible] donec per nos prouiſum aliter in his ſit, ipſi Archiepiſcopo anno quolibet decem currus ſalis adiudicati ſint de menſe Auguſti ſingulis annis aſſignandi nos adiudicationem hanc cenſentes noſtræ curiæ & ipſius iuribus non modicum afferre præiudicium decernimus ipſi Archiepiſcopo in emendam prædictorum decem curruum ſalis, vncias viginti monetæ ſolidorum dicti Regni in menſe Auguſti prædicto annis ſingulis per

A vos debere perſolui, vobis propterea, & veſtrum cuique dicimus, & præcipimus ſcienter & expreſſe ſubire, & ſubindignationis noſtræ incurſu, ac quantò fortius dici poteſt, quinis de quibuſvis pecunijs noſtræ curiæ ex dictis ſalinis, ſeu illarum iuribus prouentis, &c. prouenturis anno quolibet in dicto menſe Auguſti ipſas vncias viginti ipſi Archiepiſcopo, aut cui ipſe voluerit tradatis, liberetis, & exſoluatis tam pro anno præſenti indictionis decimæ, quàm pro alijs ſucceſſiuè futuris alio à vobis ſuper his non requiſito mandato, omni [illegible] conſultatione ceſſante recuperat[illegible] ſingulis vicibus opportunitas apo[illegible] ſoluro, in quarum prima tenor [illegible] totaliter ſit inſertus,
B in alis autem [illegible] hat ſpecialis mentio de eodem, [illegible] tam nos die hac eadem mandamus de ipſa certa noſtra ſcientia, & expreſſè mag[illegible] dicti Regni Camerario eius Præſidentibus, locumtenentibus, & rationalibus cameræ noſtræ ſummariæ prędictæ, & alij quibuſcumque, & à vobis computum audituris, quatenus ratiocinijs veſtro tempore vobis, ſeu veſtrum altero ponente in exitu anno quolibet dictas vncias viginti, & reſtituente apochas ſupradictas [illegible] eaſdem anno quolibet in veſtris recipiant computis, & admittant dubio, & diffi[illegible] ceſſantibus quibuſcunque. *Datum Tiburi die quarto Auguſti*
C *decime Indictionis anno à natiuitate Domini milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo &c. Rex Alfonſus Dominus Rex mandat mihi Rinaldo Ponobleds, &c. Valentinus locum tenens magni camerarij &c. hunc locum. Locus ✝ ſigilli &c.*

Eo ipſo anno Aſtorgius creatus eſt S. R. E. Presbyter Cardinalis à Nicolao V. Papa, pauloque poſt Cannenſi Eccleſiæ commendam dimiſit, de quo infra in Beneuentanis Archiepiſcopis plura.

D

18 Fr. IACOBVS Aur[illegible]a, ex præcipua nobilitate Neapolitana [illegible] Ordinis Minorum egregi[illegible] intuitu Alfonſi Regis, Can[illegible]enſis Epiſcopus renunciatus eſt à Nicolao V. anno 1449. 4. Kal. Iulij, cuius promotio[illegible] meminit idem Alfonſus Rex in priuil[illegible]o, quo eidem gratiam aſſerit quam antea Aſtorgio cōmendatario Cannenſis Eccl. aſſeruerat in hunc modum.

Alfonſus Dei grati[illegible] Rex A[illegible]onum, Siciliæ citra & vltra Ph[illegible] [illegible]lentiæ, Hieruſalem, Vngariæ, M[illegible]rum & Neopatriæ, ac etiam Co[illegible] [illegible]ſſi[illegible]onis & C[illegible]ritaniæ,

Nobilibus viris Simoni de Chaebeta militi Magiſtro portulano, ſecreto, ac magiſtro ſalis partium Apuliæ, vel eius ſubſtituto, & quibuſcunque Arendatarijs, & perceptoribus iurium, redlituum, & prouentuum fundici, ſeu doana ſalis terræ Baroli, ſeu Cannarum, ac officialibus, & perſonis alijs quibuſcunque, ad quos infra[illegible] pta ſpect[illegible]nt, ſeu ſpect[illegible]bunt, præ[illegible] [illegible] & futuris, eorumque loc[illegible]tenentibus, ſeu ſubſtitutis, familiaribus & fidel[illegible] [illegible] noſtris dilectis gratiam & bonam voluntatem.

Notum vobis eſſe vo[illegible]mus, quod o[illegible]m dum Epiſcopatus Cannarum eſſet ſub commenda Reuer[illegible]ſſimi Domi[illegible] Cardinalis tunc Archiepiſcopi Beneuenti eum fuiſſet nobis, & noſtræ cameræ ſummariè porrecta petitio quædam co[illegible] in effectu, quod di[illegible]a Eccleſia Cannarum & Præſules eam gubernantes conſueuerant in noſtris ſalinis præſcriptis Baroli, ſiue Cannarum decimam ex ſale, quod illic fieri pro tempore cōtingebat annuatim habere, & in effectu percipere, & propterea fuiſſet petitum quod nos dictæ Eccleſiæ de dicta decima parte ſalis ex noſtra gratia ſatisfaceremus, nos de prædictis rebus plenam notitiam habentes, ſcilicet, quod dictæ Eccleſiæ Cannarum quantitas

A prædicta ſalis [illegible] ſ[illegible]tra a noſtra camera, tradi com[illegible]us officialibus noſtræ cameræ ſummariæ, vt dictam decimam annuam ſalis ad certam annuam dil[illegible]tam quantitatem ta[illegible]arent; quæ quidem eande camera ſummariè ex certa cōmiſſione & de mandato d[illegible]rauit, taxarent & iudicauit [illegible] Eccleſiæ Cannarum, ſeu dicto eiuſdem Archiepiſcopo eius commendatario loco, & nomine dictæ deci[illegible] ſalis currus ſalis decem anni ſingulis [illegible]re tradi, quam quidem taxationem & iudicium dum nos ap[illegible]roba[illegible] [illegible] ad certum tempus pro maior[illegible] co[illegible]tate noſtræ curiæ, & pro ex[illegible] vtilitate dictæ Eccleſiæ præfat[illegible] [illegible]lis annuos decem, ad vn[illegible]

B pecunijs annis ſingulis dictæ [illegible] ne[illegible], ſeu eius prædicto C[illegible]m[illegible] ſoluendas ſuper pecunia, & [illegible] dicti fundici, & dohanæ [illegible] vt in pluribus noſtris lit[illegible]ri[illegible] ſignatur in quadam noſtra [illegible] noſtris felicibus caſtris pr[illegible] die duod[illegible]imo menſis I[illegible] [illegible]ctionis an. Domini m[illegible] teſimo quadrag[illegible]no [illegible] au[illegible] [illegible]a tius vidimus c[illegible] au[illegible]m quia dictu Car[illegible] nus ſuperioribus di[illegible]s ad [illegible] mas pr[illegible]s [illegible] pat[illegible] [illegible]

C [illegible] Cannar[illegible] [illegible] fuit de dicto E[illegible] Cannar[illegible]m à [illegible] prouiſum, & ſic ip[illegible] Epiſcop[illegible] Ec[illegible] mus Epiſcopus de pr[illegible] ac poſſi[illegible]; volentes [illegible]ro[illegible] ſtum oeuſentes, [illegible]od [illegible] la[illegible] ſ[illegible]po Cannar[illegible]m [illegible] in [illegible]us [illegible]ibus, q[illegible] Ar[illegible]h[illegible]piſcopus B[illegible]ntan[illegible] nenſi Ecleſia pe[illegible] d[illegible]ctis [illegible] modo, vt dicto Archie[illegible]

D tano debat[illegible] reſponderet [illegible] [illegible]one dictatum [illegible] rum dicto Archi[illegible]piſcopo B[illegible] per noſtros officiales tam [illegible] pr[illegible]d[illegible] res, quàm per v[illegible] [illegible] [illegible]a fuerit, & pe[illegible] dil[illegible] [illegible] ne[illegible] ducti[illegible] [illegible] tamen hab[illegible]tes [illegible] au[illegible] [illegible]bis [illegible] dictum fra[illegible] [illegible]bum Epiſcopum Cannarum & conſiderantes, quod noſtra curia dictæ Eccleſiæ Cannenſi in maiori quantitate, quæ ſunt dictæ vnciæ viginti anno quolibet teneretur, prædictis & alijs conſiderationibus digne notis, vobis prædicto Simoni præſenti magiſtro portulano ſecreto, & magiſtro ſalis dictarum Apuliæ partium, & alijs ſucceſ-

ſione

ſione futuris præſentium tenore mandamus ſub pœ[illegible]a vnciarum centum [illegible] ſta[illegible] [illegible]ptus præſe[illegible]tibus, eid[illegible]m fratri Iacobo Epiſcopo, aut legitimæ perſonæ pro eo de pecunia iurium, redditũum, ſi[illegible]ctuum, & pr[illegible] [illegible]m prouentorum, & proue[illegible]ti[illegible]m ex ſale de dicto redden[illegible] qui[illegible]ſcun[illegible] fundicis, & ſalis dictarum Apuleæ partium ſoluatis, tradatis, & aſſ[illegible] an[illegible] ſingulis vncias viginti de ca[illegible] ponderis, incipiendo [illegible] facere prædictam annuam [illegible]on[illegible]m dictarum vnciarum viginti ab [illegible] frater Iacobus fuit creatus E[illegible]ſię prædictæ Cannenſis & de[illegible] anno quolibet in futurum donec dicto Epiſcopatui præfuerit quibuſ[illegible] ordinationibus, pragmaticis, capi[illegible], & obſeruantijs, quæ præſenti no[illegible]ro mandato obſtarent, & in contrari[illegible] fac[illegible]rent nullatenus obſtituris, c[illegible] de noſtra mente & intentione . . . . [illegible] ob alias circa id caute obſeruatur[illegible], q[illegible]e pro cautela noſtræ curiæ fieri d[illegible]be[illegible]t, vel conſueuerint quibuſcunque prouiſionibus, literis & mandatis noſtris in contrarium factis nullatenus obſtituris; nos enim per præſentes mandamus magno camerario, ſeu eius locumtenenti, & præ[illegible]identibus, ac rationalibus &c. à vobis [illegible]m [illegible]udituris, quatenus vobis po[illegible] [illegible]xitu dictas vncias viginti annis [illegible] E[illegible]opo prædicto Cannenſi fra[illegible] [illegible]t [illegible] æſertur ſolutas à tempore quo [illegible]aieſtaris ſigillo munitas vobis in [illegible]rum teſtimonium duxi[illegible] [illegible] q[illegible]as poſt opportunam [illegible] ca[illegible]cela reſ[illegible]itutas volu[illegible] [illegible]æſ[illegible]ntali. *Datum in Turri [illegible] [illegible]imo tertio menſis Decembri tertiæ de[illegible]imę Indictionis anno à natiuitate Domini milleſimo quatringenteſimo [illegible]uadr[illegible]ſe[illegible]imo nono &c. Rex Alphonſus &c. Locus ſigilli cum alio ſigillo vende[illegible]te &c. Dominus Rex mandauit mihi Rinaldo Fouelleda, & vidit Nicolaus Antonius de montibus lo[illegible]tenens magni Camerarij P. de Conedcula T[illegible] ſiur[illegible], & mag Liſius per Conſ. General Regij P[illegible]trimonij.*

Præfuit deindè Iacobus Cannenſi Eccleſiæ clara ſui nominis fama, adeo vt meruerit ad Nazarenum Archiepiſcopatum ſub[illegible]mari anno 1455. ſimulque Nazarenus Archipræſul, & Cannenſis Epiſcopus fuit declaratus, cum Caliſtus III. perpetuo Cannenſem Eccleſiam cum Nazarena eo ipſo anno coniunxerit, vt ſupra in Nazarenis retulimus Archiepiſcopis, ſicque Cannenſis Eccleſia vnita extat, hac tamen memoria, vt Nazarenus titulo etiam Cannenſis Epiſcopi decoretur.

MONTIS VIRIDIS EPISCOPI.

CIVITAS Montis-Viridis in Prouincia Apuliæ à Barulo oppido 45. milia paſſuum diſtans ſemidiruta centum fermè familijs habitatur: nullam ego huius ciuitatis apud veteres, aut neotericos geographos mentionem inuenio. Epiſcopatus Montis Viridis antiquus eſt, & ſuffraganeus fuit Conſani Archiepiſcopi; Clemens VII. Pontifex anno 1531. cum Nazarena Eccleſia perpetuò illum vniuit, adeo vt Nazarenus Archiepiſcopus Cannenſis, & Montis Viridis Epiſcopus nuncupetur. In libris Cameræ Apoſtolicæ Eccleſia Montis Viridis taxabatur ad florenos 80. Cathedralis Eccleſia vetuſta ſtructura venerabilis Beatiſs. Virgini dicata eſt, ſacris in ea miniſtrant Canonici quinque, è quibus vnica dignitate eminet Archipresbyter, ſecundus ab Antiſtite. In ciuitate Parochialis Eccleſia præter Cathedralem nulla. Eccleſiæ ſimplices in ſuburbijs tres. Diœceſis complectitur oppidum Carbonariæ habitatũ familijs 180. in quo Eccleſia Collegiata, par numerus miniſtrorum cum Cathedrali, & præterea quatuor aliæ Eccleſiæ. Porrò Epiſcopi qui in ea Eccleſia floruerunt vſq; ad vnionem cum Nazareno Archipręſule ij tantum à nobis ex varijs monumentis ſunt obſeruati.

1 MARIVS Montis Viridis Epiſcopus

anno

an. 1175. cum Goffrido Comite Andrienſi, & Montis-Viridis Domino quandam commutationem fecit, à quo etiam plura iura & priuilegia habuit, vt in veteri monumento habetur quod hic inſeruimus ex authentico copiali Archiuij Nazarenæ Eccleſiæ.

In nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis. Amen.

Anno glorioſiſſimi Domini Guilielmi Regis Siciliæ, Apuliæ, & Principatus Capuæ.

NOS Goffredus diuina gratia Comes Andriæ, & Dominus Montis-Viridis Cisterneti, ante præſentiam Prælatorum, & nobilium hominum ſubſcriptorum Vicariam cum Mario venerabili Epiſcopo Montis-Viridis, furnum quod habes in ciuitate Montis-Viridis, cum omni vtilitate propria, & redditu ſicut accepi à Domino Rege ad habendum, tenendum & poſſidendum, & inde quod ſolueritis faciendum ſine mea, meorumque hæredum contradictione cum tali conditione, & pacto, quod nullus audeat, ſeu poſſit facere furnum in dicta ciuitate Montis-Viridis, nec intus, nec extra, nec publicum, nec priuatum, nec ad vſum ſui, nec ego, qui ſum dominus, nec hæredes, & ſucceſſores mei, nec etiam portare panem in ſuo territorio ad pœnam librarum auri quinquaginta, ſi aliquis tentauerit facere furnum, vel etiam portare panem in ſuo territorio incidat in dictam pœnam, & medietas dictæ pœnæ ſit curiæ Regali, alia medietas ſit Eccleſiæ. & ſi ego, qui ſum dominus, vel hæredes, & ſucceſſores mei tentauerint, incidant in dictam pœnam, quam Vicariationem conceſſit mihi Dominus Rex per litteras ſigillatas magno ſigillo, quam litteram vidimus, legimus coram omnibus Prælatis, & nobilibus viris ſubſcriptis, videlicet Mario Epiſcopo Montis-Viridis, Matthæo Epiſcopo, Andrio Iacobo Epiſcopo Lauelli, Andrea Epiſcopo Rapollæ, Baſilio Epiſcopo Bi[illegible]tij, Ioanne Epiſcopo Laquedoniæ, Nicolao Epiſcopo ſancti Angeli, Ricciardo de Balbano Barone, Aſindeo de Rapolla Barone, Rinaldo de Lauello Barone, Ricciardo de Biſantijs Barone, Simbaldo milite, de Monte-Viridi, Magaldo de Monte-Viridi milite, Ægidio milite de Rocca, quæ littera continet in ſubſtantijs. Guglielmus Rex Siciliæ, &c. Concedimus tibi Goffredo comiti Andriæ, quod poſſis donare, commutare, excambiare bona tua Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Monte Viridi, & poſſis pœnam ad tuum arbitrium ponere, quam donationem, & commutationem,

A & eam [illegible] ad pœnam [illegible] tam [illegible] haben[illegible] quod nullus præſumat con[illegible] nostram in[illegible]gnationem [illegible], & gratiam noſtram caram habe[illegible], & cum hoc conc[illegible]do di[illegible], pro [illegible] conceſſione, & vicari[illegible] piſſe à dicto Mario [illegible] maiorem, quæ eſt prope caſtrum d[illegible] nitatis, & dictus Ma[illegible] licen[illegible] de dicta Vicariatione, & conceſſione dictæ Eccleſiæ à Reuerendiſſimo Domino Pernardo Epiſc. Prçneſtino, & Ap[illegible] gato à latere, quæ conceſſ[illegible] Bernardus miſeratione diuina [illegible] neſtrin. Apoſtolicæ Sedis Legat[illegible]

B [illegible] Domino. Ea quæ noſtræ legatio[illegible] ctoritate interueniente in[illegible] cordia terminantur firma deben[illegible], & [illegible] bata perſiſtere, & ne in reordin[illegible] tionis ſcrupulum [illegible] nit præſidio commutari. Sa[illegible] ram nobis exhibita continebat[illegible] cellens Dominus Goffredus An[illegible] ſit conceſſionem de Eccleſia, quæ [illegible] pe caſtrum, & ipſe intendit conduc[illegible] intus caſtrum, & reſpectu huius co[illegible] nis donat tibi, & ſucceſſoribus tuis [illegible] quod habet in ciuitate Montis-Viridi[illegible] quoniam iuſta petentibus nô eſt d[illegible] dus aſſenſus, authoritate nobis [illegible] tibi relaxamus, vt poſſi[illegible] po[illegible]

C excommunicationis, & c[illegible] Eccleſiam, itaque [illegible] d[illegible] cleſia, & propterea conc[illegible] Eccleſiam, & quod n[illegible] meis poſſit contrauen[illegible] ad [illegible] excommunicationis, & in iſta [illegible] lus præſumat cont[illegible] re ad [illegible] prædictam, & ego, qui [illegible] hæredes, & ſucceſſores mei defend[illegible] dictum Epiſcopum & ſucceſſ[illegible] dictum furnum ad pœnam ſu[illegible] & quod iſta vicariatio ſempe[illegible] robuſta, & quod nullus ten[illegible] num, vel porta[illegible] & qui tentauerit [illegible]

D necnon in pœn[illegible] ex[illegible] mihi conceſſam per Reue[illegible] minum Legatum, à qua excommun[illegible] ne non poſſit abſolui niſi a Papa [illegible] [illegible]rmamus tam Dominus com[illegible] ego Marius Epiſcopus, & ita iuſſ[illegible] bere Leonem Notarium Regalem [illegible] ſtolicum omnia acta, & ſtipulat[illegible] ſupradictas peractas ab anno Incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo quinto, menſis Iunij die ſecunda, Indictionis octauæ. Ego Leo Regalis, & Apoſtolicus Notarius ſcripſi, & publicaui de mandato Domini Comitis, & Domini Marij Epiſcopi Montis-Viridis, cui ad cautelam ſuæ Eccleſiæ Montis-Viridis coram teſtibus ſubſcriptis, vnde

ad

ad futuram rei memoriam ſcripſi, publicaui, & ſigno ſolito meo ſignaui, &c.

Locus † ſigni.

Nos Goffredus dictus Comes ſupraſcripta fateor, & teſtes fuimus, &c.
Ego Marius Epiſcopus Montis-Viridis ſupraſcriptus interfui, &c.
Ego Matthæus Epiſcopus teſtis interfui, &c.
Ego Iacobus Epiſcopus Lauelli teſtis interfui, &c.
Ego Andreas Epiſcopus Rapollæ teſtis interfui, &c.
Ego Baſilius Epiſcopus Biſantij teſtis interfui, &c.
Ego Ioannes Epiſcopus Laquedoniæ teſtis inter[illegible]
Ego N[illegible]us Epiſcopus ſancti Angeli teſtis [illegible], &c.
E[illegible] R[illegible]us de Ripa candida Baro inte[illegible] &c.
[illegible]us de Lauello Baro teſtis interfui [illegible]
Ego Ric[illegible]ardus de Biſantijs Baro teſtis interfui &c.
Ego S[illegible]aldus miles de Monte-Viridi teſti[s] int[er]fui, &c.
E[go] M[illegible]ttus miles de Monte-Viridi teſtis in[ter]f[ui] &c.
Ego A[illegible]dius de Rocca miles interfui, &c.

A[illegible] et[ia]m ab eodem Goffrido Comite [illegible] E[pi]ſcopus ann. 1177. retulit pri[uilegium] [illegible] te[n]oris ſequentis.

In Dei nomine Amen

Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ducenteſimo ſexageſimo nono, regnante Domino noſtro Carolo Excellentiſſimo Siciliæ R[e]ge Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Andegauiæ Prouinciæ, & Forchalquerij Comite, Regni verò eius anno q[u]into [fe]liciter. Amen. Menſis Nouembris ter[tia]decimæ Indictionis die vero quinto apud Conſiam.

N[o]s Nicolaus Regalis eiuſdem ciuitatis Conſiæ Iudex, & teſtes ſubſcripti ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati præſenti ſcripto publico notum facimus, & teſtamur, quod diſcretus vir Fr. Petrus honorabilis Dominus Epiſcopus Montis-Viridis veniens apud Conſiam prædicto die, in noſtri præſentia conſtitutus oſtēdit nobis quoddam priuilegium, ſiue inſtrumentum Illuſtriſſimi viri Domini Goffridi Comitis Andriæ, quod vidimus, & legimus de verbo ad verbum diligenter non abolitum, non cancellatum, non abraſum, nec in aliqua parte ſui vitiatum, ſed erat

A ſigillo ceræ eiuſdem Domini Comitis ſigillatum omni vitio, & ſuſpicione carens, & erat per omnia continentia talis.

In nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis.

Anno nono glorioſiſſimi Domini Gulielmi Regis Siciliæ, Apuliæ, & Principatus Capuæ.

Nos Goffridus Comes Andrianus animaduertens calamitatem huius ſeculi, & inenarrabilem gloriam æternæ vitæ
B deliberaui in animo meo cum Dei adiutorio æternas pœnas euitare, & in ſtabilem gloriam adipiſci per Genitricis Dei auxilium, gratiam conſequi valeamus in præſenti, & gloriam in futurum ad præſens legitimam, & publicam donationem facio in præſentia venerabilium Prælatorum & nobilium ſubſcriptorum. Epiſcopo Mario Montis-Viridis, Proepiſcopo ſanctæ Mariæ ſupradicti eiuſdem Montis-Viridis vobis, & ſucceſſoribus veſtris in perpetuum ſicut accepi à Domino Rege de bonis, quæ habeo in Monte Viridi trado vobis, dono & concedo pro anima mea, & parentum meorum in Eccleſia ſanctæ Mariæ Epiſcopo homines Montis-Viridis per
C anuli noſtri inueſtimentum, videlicet Ioānem Donem Nanidum, & filium eius, Biſonem filium Nardi, Bonitium filium Ioānis Rufi, Nicolaum filium Alfei, Salonem filium Vrſonis de Balſano, Ioannem filium Petri Mauritij Gerardini, filium Riſardi, Lamnum filium Ioannis Coridij, Griſonem Golforani Petri Serapij, Leonem filium Falconis Andream filium Serapij, Georgium filium Gad[illegible] de Rocca ſancti Antonij, Simonem filium Riccardi de Balſano, Bintum hominem filium Matthæi della Rocca ſanctæ Agathæ, Nicſium de Brunella cum fratribus filijs, & hæredibus eorum. Inſuper dono, & concedo duo molendina in fluuio Aufidi in territorio Ciſternæ & quinque quarteria de terra iuxta [mol]endinum cum omni vtilitate propria quæ capedient pro neceſſitate mo[lendini], & ſi fuerint ibi habitatores liberi
D habeant paſcula, & ligna recipient ibi per totam terram noſtram, terra culta, & inculta ipſi recipiant neceſſaria, & ſi molendina aliqua fortuna fuerint in ſe rupta, liceat vbicunque melius viſum fuerit per totam Giſcam reędificare abſque alia contrarietate, capientes in circuitu homines venientes ad molendinum habeant liberum introitum, & exitum venire, & redire per terram noſtram. Reſeruo nobis, & ſucceſſoribus noſtris, quod gratis macinare poſſimus. Concedo, vt Epiſcopus

Plaza

Plaza recipiat de hominibus ſupradictis, concedo, & do decimam de omnibus bonis, quę habeo in Monte-Viridi, volo, & concedo, quod habeat herbaggium de terra Eccleſiæ, & poſſint vendi ligna de nemoribus, & Montibus Eccleſiæ quibuſcunque hominibus voluerint. Concedo Iudicia hominum de Eccleſia faciat Epiſcopus, præter criminalia, quæ mortem inducunt, illa verò reſeruentur Curiæ noſtræ. Homines & mulieres de Monte-Viridi liberam habeant poteſtatem donandi, commutandi, vendendi locandi bona ſua Eccleſiæ mobilia, & immobilia, concedo omnes præſentes Eccleſiæ, & futuros habere in terra noſtra ſemper paſcua, ligna, aquam, & omnes vtilitates neceſſarias intus, & extra ciuitatem per totam noſtram terram ire, & redire abſque vlla contrarietate: Volo quod Clerici, ſi vixerint honeſtè, quod ſint liberi ab omni ſeruitio à præſenti pro parte prædicti Epiſcopi eos, vt legi habeant Eccleſias, & poſſideant ad ſuam procurationem, In perpetuum cum omni perſonali ſeruitio, quod nobis facere ſoliti fuerant intus, & extra ciuitatem meſtrinis, & opere campi fine omni mea, nec non atque hæredum, & ſucceſſorum . . . . virare fidelium moleſtare, & inquietare nullus præſumat. Et ego qui ſum Comes, & hæredes ſucceſſores noſtri defendemus præd. Epiſcopo, nominatos homines cũ omnibus rebus eorũ omni tẽpore ab omnib. hominibus, qui aliquid contrarij, vel impedimenti eidem Epiſcopo facere voluerint, adque ſtabiliendum, totaliterque confirmandum hoc conceſſionis noſtrę præceptum iuſſimus ſcribere Leonem Notarium Regalem, & noſtrum, & omnes donationes, poſſeſſiones, & libertates, quas habet Eccleſia ab anteceſſoribus noſtris concedimus, & ratum habemus pro vtilitate ſanctæ Eccleſiæ ab anno Incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo centeſimo ſeptimo, menſis Maij die 7. Indictionis decimæ

Ego Leo regalis Notarius ſcri ſi, & publicaui de mandato domini Comitis Goffredi coram teſtib. hanc legitimam donationem, & ſignum feci.

Ego Goffredus Comes Andrianus ſignum feci.

Ego Riccardus Balbano Baro ſignum feci.

Ego Riccardus de Ripa candida Baro ſignum feci.

Ego Aſmodeus de Rapolla Baro ſignum feci.

Ego Rinaldus de Lauello Baro ſignum feci.

Ego Riccardus de Biſaccio Baro ſignum feci.

Ego Smaraldus miles de Monte Virido ſignum feci.

Ego Migalottus miles de Monte Virido ſignum feci.

Ego Aegidius miles de Rocca ſignum feci.

Ego Stephanus miles ſignum feci.

Ego Marius Epiſc. Montis Viridis ſignum propr. feci.

Ego Matthęus Epiſcop. Andrius propriè feci.

Ego Iacobus Epiſcopus Auellinus propriè feci.

Ego Andreas Epiſc. de Rapolla ſignum propriè feci.

Ego B filius Epiſc. de Biſantia ſignum propriè feci.

Ego Ioannes Epiſc. Laguedonię ſignum propriè feci.

Ego Nicolaus Epiſcop. S. Ang[illegible] Lo[illegible]ar[illegible] ſignum feci.

Ego Lazarens Cantor Montis-V[illegible] ſignum feci.

Ego Paſchalis Surdus Mont[illegible] ſignum feci.

Ego Presb. Riccardus de Car[illegible] ſignum feci.

2 NICOLAVS Montis-V[illegible] Ep[illegible] ſubſcripſit Concilio Lateran[illegible] ſub A[illegible]xandro III. celebrato ann. 11[illegible]

3 VRSINVS Epiſcopus Montis-Viridis 1265. ex Reg Neap. Regeſt.

4 Fr. PET[illegible] V[illegible] [illegible] Eccleſiæ E[illegible]pus anno 1269. de quenta N[illegible] Indict. ſupra relat[illegible] C[illegible] fidi c[illegible] m[illegible]u[illegible]menta à Nicolao Regal[illegible] Co[illegible] authenticari petijt.

5 GOBERTVS Montis-[illegible] Iudex delegatus Beiarci [illegible] ſtini Apoſtolicæ Se[illegible] L[illegible] Neapolitano declarat[illegible] tebat inter Sinibaldum E[illegible] phienſem, & Robertum de [illegible] Lanceli Domino anno 1280. ad [illegible] Epiſcopi ſententiam tulit; idem [illegible] in regeſt. Regio Caroli II. a[illegible]

6 LEONARDVS obijt a[illegible]

7 MATTAEVS ex Archi[illegible] Epiſcopus euaſit defuncto Leonardo an. 1348. 3. Kalen. Martij ad hanc dignit[illegible] [illegible]tus a Clemente VI. anno Pont. 6. vt in regeſt Variæ ep 108. fol. 115.

8 FRANCISCVS de Bellantibus nobilis Senenſis Iuriſconſultus [illegible] clarus, Montis-Viridis euaſit Epiſ[illegible] ab hac Eccleſia tranſlatus eſt ad Verulanam, deinde ad Narnienſem, tandem mortuus eſt Groſſetanus Epiſcopus in patria anno 1417. ſepultus fuit in Eccleſia ſancti Dominici, non in Cathedrali, vt 3. tom. in Epiſcopis Groſſetanis dicebamus, de quo in Verulanis Epiſcopis altum ſilentium tenuimus, ibi de eo debet fieri mentio ſuo in loco. Vitam eius ſubſarcinauit quidam eius ſynchronus, quæ extat in emortuali libro Eccleſiæ ſancti Dominici Senenſis,

hanc

[illegible] lib. [illegible] I. uſt. [illegible]

☞ R[illegible] Dominus Dominus F[illegible] quondam [illegible] Q[illegible] pl[illegible] & [illegible] mo- [illegible] lit- [illegible] man- [illegible] s, & mo [illegible] C[illegible] pu [illegible] In [illegible] af- [illegible] & [illegible] in Palatio de [illegible] a laudabi [illegible] Orator per Domi- [illegible] ſicq; [illegible], [illegible] ſpeciali inſignitus, [illegible] cæleſti- [illegible] ſedula dulce [illegible] in- [illegible] nem, [illegible] per [illegible] re- [illegible] [illegible] ma [illegible] is [illegible] Vbi [illegible] anno [illegible] Dom. [illegible] tam vitæ, quam ſcien- tiæ aures impleuit omnium in Romana Curia exiſtentium. Quibus currentibus per Romanos Pontifices varijs temporibus ad quatuor fuit promotus Eccleſias. Nam primo fuit Epiſcopus ſanctæ Mariæ Mon- tis-Viridis; ſecundo fuit Epiſcopus Veru- lanus, tertio fuit Epiſcopus Narnienſis; quarto & vltimo fuit Epiſcopus Groſſeta- nus. In quibus epiſcopatibus egenorum miſeriam corde, & opere ſemper tulit. Nam multis pauperibus puellis nuptias, & matrimonium procurauit, & ego fui eius miniſter in pluribus. Egenis alimen- ta affectuoſa miſeratione conceſſit, maxi- mè in tempore cariſtiæ. Quis queat ver- [illegible] veſtimenta, quæ pauperibus [illegible]? Non enim aliquo modo po- [illegible] gentium miſerias intueri (tanto pie- [illegible] premebatur affectu) pudicitiam ſem- per & honeſtatem imitatus eſt. Finaliter confectus ſenio plurimum venerando, ætatis videlicet 86. annorum, nulla alia corporali paſſione grauatus, quibus illa ætas vexari ſoluit, omnia ſua, & ſuorum nepotum prudenter ordinans, quæ maxi- [illegible] ſui corporis funeralia cernebant, mu- [illegible] deuotiſſimè Sacramentis Eccleſię ſa- [illegible] noctis [illegible] nimis horam clauſit [illegible] die 6. Iulij 1417. Die verò 8. [illegible] menſis traditus fuit Eccleſiaſticæ ſe- pulturæ toto C[illegible]ro, & populo noſtræ ciui- tatis conc[illegible] & lugente tranſitum tanti Pa[illegible]s. Se[illegible]s fuit ex oppoſito ad cappellam Crucifixi in Eccleſia Fratrum Prædicatorum de Senis, quam cappellam ſui [illegible]tenati conſtrui fecerunt. Quam ipſe Dom. Epiſcopus præfatus dotauit vna per- pet[illegible] ſex florenis, quorum tres ex- pe[illegible] debent [illegible]. die Maij in feſto Inuentio- [illegible] ſanctiſſimæ Crucis, alij verò tres 14. [illegible] Septembris in feſto Exaltationis ſanctæ Crucis præfatæ in pi[illegible]ria Fratribus fien- da. Conuentus vero obligatur dictis fe- ſtiuitatibus in præfata Capp[illegible]a ſolemni- t[illegible] Miſſam cantare, luminaribus adhibi- tis conſuetis, & paramentis ſolemnibus, quæ ipſe Epiſcopus dictę cappellę donauit. Pro cuius ſalute, & omnium ſuorum con- ſideratis beneficijs, & ſuæ intenſę dilectio- [illegible] apud diuinam Maieſtatem con- tinue p[illegible] fratres deuotè, & frequenter [illegible] debent. Requieſcat in pace. Am[illegible].

9 LAVRENTIVS in viuis erat an. 1384. Vrbano VI. ſedente obijt anno 1390.

1[illegible] Fr PETRVS de Rocca argenti Ord. Eremitar. [illegible] ſancti Auguſtini in demor- [illegible] locum eligitur Epiſcopus an- [illegible] Kal. Decembris ex lib. Oblig. [illegible] laudabiliter annis 28. [illegible] Martino V. anno 1318.

[illegible] [THO]MAS de Tauratio, defuncto [illegible] C[illegible]pitulo deſignatur Epiſcopus. [illegible] s V. Pontifex confirmauit 6. [illegible] guſt. 1418. Datum Gebcris ex [illegible] prælat.

1[illegible] MATTHÆVS Archipresbyter hu- ius [illegible]ſiæ ſucceſſit Thomæ anno 1422. 13. Kal. Ianuar. exceſſit anno 1464.

13 VIVIANVS de Viuianis ciuis Campanienſis, vir doctus, electus an. 1464. obijt anno 1492.

14 FRANCISCVS de Olineto electus an. 1492. die 10. Decembris. Obijt 1499.

15 Fr. PETRVS Ord. Prædicatorum Regis confeſſor ſucceſſit an. 1499. die 19. Iulij. Exceſſit anno 1502.

16 Fr. IOANNES de Salerno Ordinis Minorum præficitur huius Eccleſię Pon- tifex

tifex die 18. Decembris 150[illegible] obiit [illegible]

17 BARTHOLOMÆVS de Ca[illegible]ferro Melphienſis vocatus eſt ad Epiſcopatum Montis-Viridis anno 1506. die [illegible] Octobris à Iulio II. Pontifice. Interfuit Lateranenſi Concilio ſub Leone X. anno 1515. mortalitate vero exceſſit anno 1521.

18 HIERONYMVS de Caro Barolitanus creatus eſt Epiſcopus Montis-Viri[illegible] anno 15[illegible] die 13. Martii. Anno vero [illegible] habuit Eccleſiam Cann[illegible] [illegible] vltimus huius Eccleſiæ Epiſcopus, cum eadem die Clemens VII. eam [illegible] Nazarena de con[illegible] Archiepiſcopi [illegible] Hieronymus itaque per [illegible] Nazarenus fuit Archiepiſcopus, & Epiſcopus Montis-Viridis, ac Cannenſis, vt ſupra narrauimus.

METROPOLIS SIPONTINA,

Cuius ſuffraganeus eſt vnicus Epiſcopus Veſtanus.

SIPONTVM, vulgo *Siponto*, Sipus Straboni, Plinioque à Sepijs piſcibus capiendis. Sypio Põponio Melę, & Ptolemeo, vetuſta erat ciuitas prope littus maris, Diomedis ędificium in ſaxoſa rupe ad Gargani montis radices, nunc veſtigia [illegible] antiquæ magnificentiæ [illegible] ſemirutam, fonticulique, vnde in ciuitatis [illegible] aqua deriuabat. Hęc Romanorum tempore habitatoribus vacua, deducta eo Colonia [illegible] [illegible] Bebio M. Bebio, & M. Heluio [illegible] ab Vrbe condita DLXIV. vt ſcribit Liuius lib. 4. Poſt Rom. ruinam Imperij à Saracenis tempore Caroli Magni occupata, florentibus cunctum rebus, & ipſa floruit, abſcedentibus ijs direpta, & incenſa, ciueſque omnes ad internecionem cęſi, & opes in Africam ablatæ. Narrant alij desertæ ciuitatis cauſam fuiſſe frequẽtes terræ motus, quibus ædificia quaſſata, ciueſque metu in fugam acti.

Manfredonia, ſeu nouum Sipontum ſolo ſitu, & loco pauliſper ab antiquo Siponto diuerſa à Manfredo Rege an. MCCLVI. ad Septentrionale Gargani montis latus ſaxoſo in littore maris, in ipſo ſcilicet Sipontino portu ſuburbano (cuius Arx antiqua in caſtro Manfredoniæ adhuc extat) ſub clementiori cęlo, inque opportuniore loco ædificata ex ruinis veteris Siponti, Capitanatæ portus prius nuncupata, vt Collenuccius ſcribit. Sunt qui dicant hic fuiſſe antiquam vrbem Apeneſtę, ſed hoc Ptolemei tabulæ non admittunt; nunc portus cauſa frequentatur; hæc vrbs habitatur familijs plus minus ſeptingen-

A tis, circuitus duorũ circiter milliariorum, quatuor ferè millia nũc continet animarũ. Hæc Lautreehio Franciſci I. Francorum Regis Duci oppugnanti ſua cum acie fortiter reſtitit, fidemque ſuam Carolo V. Auguſto egregiè probauit: extra vrbem portus munitus eſt, cuius in ſcalatum gradibus, quibus ad naues deſcenditur, Bonæ Poloniæ Reginæ pedum veſtigia ſignantur. Elegans ſatis ciuitas eſt pluribus nobilibus familijs inhabitata, in quam ſedes Metropolitana Sipontina tranſlata eſt in Baſilica S. Laurentio Sipontino Epiſcopo dicata, extructaque à Manfredo Rege vrbis conditore, vna cum magnifico, & re-

B gio templo Archiepiſcopali Cathedræ deſtinato (quam Tribunam incolæ vocant, & à longe eminet) nondum completo, & Campana, quæ præ magnitudine agitari non poſſit, vt Villanus in Chronica auctor eſt, quæ tamen campana hodie non extat. Multis Sanctorum reliquijs exornatur, præcipuè verò corporibus Sanctorum martyrum Alexandri, Mauri, Flauiani, & Aureliæ, ac brachio eiuſdem ſancti Laurentij, & in ea ſacris miniſtraut Canonici xvi. è quibus quatuor dignitate eminent, Archidiaconus, Archipresbyter, & duo Primicerij, qui ex Apoſtolico priuilegio vſum mitrę habent. Seminarium Cleri-

C corum olim à Turcis fuit deuaſtatum. In hac ciuitate Parochiales Eccleſię pręter Cathedralem nullę ſunt, nec Collegiata alia Eccleſia; virorum cœnobia quinque ſunt, vnum Cœleſtinorum Monachorum cęteri quatuor Mendicantium vnum nempe Ord. Prędicatorum regio extructo templo Diuę Magdalenę à Carolo II. reliqui tres Franciſcanorum ſcilicet de Obſeruantia, Conuentualium, & Capuccinorum; Sanctimonialium duo ſunt monaſteria, quorum alterum eſt ſub titulo D. Annunciatę

ciatæ Ordinis ſancti Benedicti, alterum ſanctæ Claræ. Hoſpitalis domus vna, laicorum ſodalitia quatuor. In ſummitate Gargani montis ſexto à Manfredonia milliario poſitum eſt oppidum ſancti Angeli, eiuſdem Sipontinæ diœceſis, vnde mons ipſe aliquando ſancti Angeli nuncupatur. Locus eſt natura munitus, & rerum ad humanum victum neceſſariarum copia abundans, præcipuè vino rubro precioſiſſimo. Hoc olim oppidum ab Angeli Michaelis apparitione nuncupatum Saraceni diu habitarunt, nec quicquam repugnantibus Chriſtianis, multaque adhuc extant Saracenorum ſepulchra ſaxo excauata. In hoc S. Angeli oppido viſitur ſacrum antrum, ſiue Eccleſia toti orbi celeberrima, ſitum S. Michaelis Archãgeli, non manu facta, non humana induſtria, aut labore excitata, ſed diuina virtute, vt loci traditio habet in rupe Gargani mõtis ad templi cuiuſdam ſimilitudinẽ conformata eſt. Aditus in eam patet per portã à Principibus ſtructã, vnde Septẽtrionẽ verſus per gradus quinquaginta quinque eſt deſcẽſus, apertuis ſuper e ta-ctis illuſtris, in imo ſcalarũ eſt Cœmeteriũ aperto ſub cęlo, indeq; per portam ęneam patet ingreſſus in ſacram ſpeluncam, antrum horrendum vmbroſum ſordo in lapide humorem ſtillante excauatum, in cuius conſpectu chorus eſt quatuor gradibus, reliquo antro ſublimior, in cryptæ extremo eſt ara maxima manu facta, vbi quotidiana ſacrificia peraguntur, nec longè hinc abeſt fons aquas leniter ſtillans ſanandis mortalium corporibus Michaelis Archangeli virtute præſtantes. Sunt & duo alia altaria, & oratoria. Pauimentum antri totius candidis, & purpureis è marmore tabulis conſtructum eſt, ſupra ipſum vero antrum locus eſt altiſſimis arboribus vernans, ſingulari loci ornamento, cum circum rectæ omnes rupes vndæ, ac ne gramine quidem ipſo veſtitæ ſpectentur. Arborum ramis ſaxa pendent plurima, votiuo piorum labore illuc comportata.

Hic ille eſt locus Michaelis Archangeli apparitioni conſecratus, totumque per orbem miraculi caula celebratus, vbi fuit Illuſtris illa ipſius Michaelis Archangeli apparitio Gelaſio Primo Pontifice anno ſalutis CCCCLXXXXIII. cuius memoriam Romana & Catholica per totum orbem Eccleſia anniuerſaria ſolemnitate concelebrat octauo Idus Maij. Qua die cum in Taurum eò fugientem coniecta à Paſtore ſagitta in ipſum recidit ſagittarium, quo miraculo perterritis Sipontinis poſt tridui ieiunium, & orationem ab Epiſcopo Sipontino ſancto Laurentio indictam, Archangelus Michael admonuit, in ſua tutela eſſe eum locum, eoque indicio demonſtraſſe, velle ſe ibi cultum Deo in ſui, & Angelorum memoriam adhiberi. Quare Epiſcopus vna cum ciuibus in ſpeluncam pergens, locum illum diuinis officijs celebrare cœpit, ad quem multis ſubinde miraculis illuſtratum frequentiſſima ex tempore eſſe cœpit Chriſtianorum peregrinatio: ſiquidem vt cætera interim ſileamus, Othonem II. Augustum in Creſcentio cõtra fidem interpoſitam occidendo ad crimen admiſſum præſenti iam multò ante Archangeli expiandum Roma ad montem Garganum [illegible] Michaelis numine celebrem nudis pedibus ſancto Romualdo admonente peregiſſe, Petri Damiani Cardinalis Epiſcopi Oſtienſis, & grauis eorum [illegible] ſcriptor memoriæ prodit, quod [illegible] annum Dom. 1001 [illegible] bit. Leo [illegible] IX. [illegible] LIX. Garganum montem [illegible] gionis fama commotus [illegible] Archãgeli Michaelis Patroni [illegible] hoc in [illegible] fuiſſe olim [illegible] argenteum collocatum [illegible] marmoreum pulcherrimum a M[illegible] Angelo Bonarota celeberrimo [illegible] elaboratum appoſitum, quod adhuc ſpectatur. Diuinum penſum exoluunt in hoc ſacro loco Canonici XVI. quos Garganicos vocant, è quibus quatuor dignitatibus ſunt exornati, & Archipresbyter vnus cum Canonicis animarum curam gerit [illegible] tum Gargani [illegible] i, & incolæ [illegible] prætextu [illegible] Archie[illegible] ſiue bellorum [illegible] orum [illegible] amœnitate loci opinionem [illegible] inhabitabilem Ar[illegible] nari con[illegible] ut d[illegible] , vt Sipontinum Archiepiſcopum temerè Garganicum appellarent [illegible] duaque Sedes ad [illegible] prædicarent, in [illegible] a primo eorum [illegible] Alexandri Pontificis Max. ſententia [illegible] Garganicos ipſos [illegible] ſuum retexiſſe [illegible] vitiatum [illegible] ab ip[illegible] priuilegium proprijs [illegible] Alexandri iudicium Luc[illegible] Innocentius [illegible] III. al[illegible] Pontifices confirmarunt, [illegible] Eccleſiam Sipontinam in tandem Archiepiſcopalem ſedem, eum eſſe Sipontinum Archiepiſcopum, Garganicos vero Sipontinis ſubiectos eſſe Romani cenſuerunt Pontifices. De qua re mox in iſta Sipontinorum Archiepiſcoporum ſerie plura hauriet prudens lector. Cæterum in hac terra ſancti Angeli vna alia parochialis Eccleſia eſt. Virorum cœnobia tria, Sanctimonialium vnum diuæ Claræ, xenodochium, & aliqua laicorum ſodalitia, familiæ in eo quingentæ, animarum fermè tria millia cenſentur. Ignoraſſe Sipontinos Chriſti fidem, quouſque Princeps Apoſtolorum Petrus Romam petens Sipõtum appuliſſet, Summontes p.1.lib. narrat, adeo-

ideoque Eccleſiam Sipontinam an[illegible]ſſimam eſſe opus eſt aſſerere, & cuſtat ex Con[illegible]io Romano ſub Hilario Papa celebrato circa annum Dom CCCCLXV. cui ſubſcripſit Felix Epiſcopus Sipontinus. Et Felix alter Sipontinus Epiſcopus vixit Gregorij Magni temporibus, ad [illegible]ucm eiuſdem extant epiſtolæ, vt videre eſt in ipſius operibus. Interea poſt aliquot annos à Felicis interitu, [illegible] Longobardi, & Græci inter ſe ad Garganum montem pro eius loci poſſeſſione [illegible]arent, Longobardi victoria potiti ſacram Michaelis ſpecum, & circumcirca regionem diripuerunt anno DCLVII. Conſtantius vero Conſtantinopolitanus Imperator anno DCLXIII. cum in Longobardos bellum moniſſet, Apuliam totam ſuo ſubiugauit imperio, eāque pene depopulatus fuit, Vitelianus vero Papa anno DCLXVIII. ipſam Sipontinam Eccleſiam ſancto Barbato Beneuentano Epiſcopo, ſuiſque ſucceſſoribus conceſſit, vt in Actis eiuſdem Barbati, tum in litteris Vitaliani ad Barbatum datis legitur, [illegible]as recitat Marius Vipera in lib. de Beneuentanis Epiſcopis. Per quadringentos fere annos Sipontinam Eccleſiam Beneuentanis Præſulibus commendatam manſiſſe docent aliquot [illegible]mmorum Pontificum [illegible]ata apud eundem Marium, & A[illegible] Chronica cœnobij Beneuentani [illegible]æ, quæ inter cætera extant [illegible]s Ioannis, qui ſe inſcribit Beneuentanum & Sipontinum Epiſcopum, & Landulphi, qui primus fuit Beneuentanus Archiepiſcopus, pari modo ſe intitulat Beneuentanum, & Sipontinum Archiepiſcopum. Ab anno igitur DCLXVIII noſtræ ſalutis ad Benedicti IX Papæ, qui in Cathedra Petri ſedere cœpit anno MXXXIV qui Beneuentanæ Eccleſiæ præfuerunt, Sipontini iure merito Præſules cenſendi ſunt. Cæterum Sipontinam Eccleſiam ſui iuris factam archiepiſcopali dignitate exornaſſe ipſum eundem Benedictum IX. Pontificem, ac Metropolitanam conſtituiſſe Paſchalem II. dum Veſtanum Epiſcopatum Eccleſiæ Sipontinę conceſſit teſtatur Innocentius III. in bulla ad Sipontinum Capitulum data infra recenſenda. Conſtat ob Siponti interitum tranſlatam in nouam ciuitatem Manfredoniæ Archiepiſcopi Sipontini ſedem. Vnde Sipontini Antiſtitis nomen hodieque manet, & Manfredoniani.

De archiepiſcopo Sipontino habetur in c. Te referente de celebr. at. Miſſ. in c. 2. de adult. in c. Si inſtos 27. quæſt. 2. vbi Gregorius ſcribit Viteliano epiſcopo Sipontino. In libr. Cameræ Apoſtolicæ quingentorum vigintiocto florenorum archiepiſcopo Sipontino præfixa taxa eſt, annuus verò cenſus archiepiſcopalis menſæ bis mille, ac quingentorum ducatorum monetæ illarum partium cenſetur. Binas domos archiepiſcopales habet Archipræſul, quarum altera olim per Cardinalem Comenſem archiepiſcoporum in ciuitate Manfredoniæ propè Metropolitanam condita, altera ad delitias in terra Montis ſancti AngeliGarganica antiquitus nuncupata, ſita eſt. Diœceſis Sipōtina eſt circuitu circiter milliariorum nonaginta. Decem oppidis conſtat, quibus totidem præ ſunt archipreſbyteri. Erant in hac diœceſi virorum cœnobia decem, & octo, Sanctimonialium vno, abbatiæ verò commendari ſolitæ tres, nimirum ſancti Leonardi Ord. Theutonicorum ditiſſima annui redditus vigintimillium aureorum, ſanctæ Mariæ de Pulſano ſancti Benedicti inſtituti, tertia ſancti Ioannis in Lamis Ord. Ciſtercienſis, cui ſubeſt in temporalibus oppidum ſancti Marci. Clerus totius diœceſis conſtat archipreſbyteris vndecim, populus animabus 25. M. Prouincia quinque Epiſcopales ſedes olim complectebatur, nempe Melphien. Monopolitanen. Rapollanen Troianen. Veſtanen. à quibus præter Veſtanam exemptio prætenditur, vt propterea ſynodus Prouincialis celebrari non poſſit. De Epiſcopis Troianen. Melphien. Monopolitanen. egimus in primo tomo, de Rapollanis ibi non egimus ex lapſu memoriæ, agemus hic poſt Veſtanos, vt ſuo aliquando reſtituantur loco, nempè poſtMelphienſes in primo eodem tomo. Porrò huius Eccleſiæ Præſules à nobis ex varijs monumentis collecti ſequentes ſunt.

1 N. . . . Epiſcopus erat Sipontinus ſub Maximiliani ſæuiſſima perſecutione nomen tamen ignoratur. Is præceptor fuit ſancti Iuſtini Sipontini Presbyteri, qui vna cum fratribus ſuis Florentio, & Felice, cum Iuſta virgine pro Chriſto in Aprutio vitam conſumpſerunt, quorum Acta in Epiſcopis Theatinis retulimus.

2 FELIX Sipontinus Epiſcopus primus cuius nomen extet, qui interfuit Romano Conc. ſub Hilario Papa an. D. 465.

A tant, qui Antiſtitis ſui monitis edocti triduo petunt inducias, vt triduano ieiunio liceret, quaſi fidele patrocinium ſancti Michaelis implorare præſidium. Quo tempore Pagani ludis ceritis falſorum numinum inuitant auxilia Deorum. Ecce autem nocte ipſa, quæ belli præcederet diem, adeſt in viſione ſanctus Michael Antiſtiti, PRECES DIXIT EXAVDITAS. VICTORIAM SPOPONDIT AFFVTVRAM. ET QVARTA DIEI HORA BELLO PRAEMONET HOSTIBVS OCCVRRENDVM. Lęti ergo mane, & de angelica certi victoria dominico redacti ſpiritu, obuiant Chriſtiani paganis. At in primo belli apparatu, Garganus immenſo tremore concutitur fulgura crebra volant, & caligo tenebroſa totum montis cacumen obduxit. Impleta prophetia, quæ Dominum laudans ait
B Qui facit angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros ſuos flammam ignis.

Fugiunt itaque Pagani partim ferro hoſtium, partim igneis impulſi ſagittis: & Neapolim vſque ſequentibus, atque extrema quæque cædentibus aduerſarijs, mœnia tādem ſuæ vrbis moribundi ſubintrant. Qui autem euaſere periculum: comperto quod Angelus Dei in adiutorium venerit Chriſtianis (nam & ſexcentos ferè ſuorum fulmine videbant interemptos) Regi Regum Chriſto continuò colla ſubmittentes, armis induuntur fidei cumque domum reuerſi victores vota Domino gratiarum ad templum referunt Archangeli, vident
C marc iuxta ianuam Septemtrionalē, quam prædixi, iuxta poſterculam puſillam, quaſi hominis veſtigia marmori arctius impreſſa, agnoſcuntque Beatum Michaelem hoc præſentiæ ſuæ ſignum voluiſſe monſtrare. Vbi poſtea culmen appoſitum, & altare impoſitum, ipſaque eccleſia ob ſigna veſtigiorum Apedanea eſt vocata.

Multa namque dubitatio erat inter eos, quid de loco agerent, & ſi intrare, vel dedicare eccleſiam deberent, vnde collatione facta, ad Meridiem loci illius Beati Petri Apoſtolorum Principis nomine cōdunt eccleſiam, & dedicant, in qua etiam Beatæ ſemper Virginis Mariæ, ſanctique Ioannis Baptiſtæ altaria ſtatuunt. Tandem An-
D tiſtes ſalubri reperto conſilio, Gelaſium Romanum Epiſcopum, quid de his agendum ſit per nuncios ſciſcitatur. Qui tunc fortè erat in Monte-Socrate quinquageſimo ferè milliariò à Romana Vrbe diſtante, quem incolæ ſancti Silueſtri cognomine vocant, eoque & ipſe ibi quondam exulans pro fidei perſecutione delituerat talia mandata remittit. Si hominis eſt illam dedicare Baſilicam eo maximè die, quo victoria data eſt, fieri oportet: ſin autem ſancto prouiſori loci placuerit, eodem præcipuè die illius in hoc voluntas eſt quęrenda. Hoc ergo tempore imminente agamus ambo triduanum cum ciuibus noſtris ieiunium, ſanctam Trinitatem rogantes, vt munera, quæ per ſummum ſuæ Sedis miniſterium conferre dignatus eſt, ad certum vſque finem perducat. Factum eſt, vt dixerat Antiſtes.

In nocte vero conſtituti ieiunij ſuprema Angelus Domini Michael Epiſcopo per viſionem apparens ait. Non eſt, inquit, vobis hanc, quam ego ædificaui dedicare baſilicam, ipſe enim qui condidi, etiam dedicaui. Vbi ſaxa panduntur, ibi peccata hominum dimittuntur, hæc eſt enim domus ſpecialis, vbi quæque noxialis actio diluitur. Vos tantum intrate, & me aſſiſtente patrono precibus locum frequentate, & te quidem cras ibidem Miſſas celebrante iuxta morem populus communicetur. Meum autem erit oſtendere quomodo per memet locum ſacrauerim illum. Adueniunt manè cum oblationibus, & magna inſtantia precum intrant Regiam Auſtralem. Et ecce longa porticus in Aquilonem porrecta, atque illam attingens poſterulam, extra quam veſtigia marmori vt diximus, impreſſa. Sed priuſquam huc perueniant, apparet ad Orientem baſilica pergrandis, ad quam per gradus aſcenditur hæc cum ipſa porticu ſua, quingentos ferè homines capere videtur. Altare venerandum, rubroque contectum palliolo prope medium parietis Meridianum oſtenditur. Erat autem ipſa domus angulosa, non in more operis humani parietibus erectis, ſed inſtar ſpeluncæ præruptis, & ſæpius eminentibus aſperata ſcopulis. Culmine quoque diuerſæ altitudinis, quod hic vertice tangi, alibi manu vix poſſit attingi. Credo docente Archangelo Deum non ornatum lapidem, ſed cordis quęrere, & diligere puritatem. Vertex verò Moutis extrinſecus partim quernea ſilua tegitur, partim virenti planitie dilatatur. Miſſarum itaque celebratione completa, magno attoniti gaudio, quiſque redierunt in ſua. Epiſcopus autem delegato miniſtrorum, cantorum, ſacerdotumque officio, & manſione conſtructa omnem ibidem quotidie Pſalmorum, Miſſarumque curſum, congruo præcepit ordine celebrari. Nullus autem illuc nocturno eſt tempore auſus ingredi; ſed aurora tranſacta, matutinum ibidem decantant & hymnos.

Ex ipſo autem ſaxo, quo ſacra contegitur ædes ad Aquilonem altaris, dulcis, & nimium lucida guttatim aqua dilabitur; quam incolæ ſtillam vocant. Ob hoc, & vitreum vas eiuſdem receptui præparatum argentea pendet catena ſuſpenſum, moriſque eſt populo communicato, ſingulos ad hoc vaſculum aſcendere per gradus, donumque cęleſtis deguſtare liquoris, nam & guſtu ſuauis eſt, & tactu ſalubris. Denique nonnulli poſt longas febrium flam-

mas, hac hauſta ſtilla, celeri con[illegible] refrigerio potiuntur ſalutis. Innumeri, quoque, & alijs modis ibi, & crebro la[illegible] ægroti, & multa, quæ Angelica [illegible] obteſtati gerere miracula comprob[illegible], maximè tamen eiuſdem diei nata[illegible], cum & de prouincijs circumpoſ[illegible]is plus [illegible]ito cõfluens turba recurrat, & angelicæ virtutis maior quodammodo credatur adeſſe frequentia, & quod ſpiritua[illegible] dixit Apoſtolus, corporaliter agi videatur, quod Angeli ſunt adminiſtratorij ſpiritus in miniſterium miſſi propter eos, qui hæreditatem capiunt ſalutis in Chriſto Ieſu Domino noſtro, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit & regnat per immenſa ſæculorum ſæcula. amen.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti quadringeteſimo nona[illegible]ſimo tertio, octauo die menſis Maij, Indictione decimaquarta facta eſt inuentio cæleſtis Baſilicæ mirifici, & glorioſiſſimi Principis Michaelis Archangeli in monte Gargano ſedente Gelaſio I. Beatiſſimo Romano Pontifice, ac Imperatore Zenone piiſſimo Imp. Conſtantinopolitano.

Annus, quò ad cælum euolauit Laurentius deſideratur, quemadmodum qui præfuerint poſt ipſum in Sipontina Eccleſia ſpatio centum annorum prorſus me latent.

4 VITELIANVS Sipontinus fuit Antiſtes anno 597. ad quem ſcripſit Gregorius lib. 7. epiſt. 9. Indict. 1. iſ ſe verò ſubſcripſit priuilegio eiuſdem Pontificis eccleſiæ ſancti Medardi Sueſſionenſis elargito

5 FELIX Epiſcopus Sipontinus vixit eodem Gregorio Papa ſedente anno 596. qui Caunenſem eidem commendauit [illegible]. vt in ep. 51. lib. 1.

6 S. BARBATVS 3. Epiſcopus Beneuentanus à Vitaliano Papa c[illegible] Eccl[illegible] Sipontinæ ſuſcepit ann. 668. præ[illegible]que huic Eccleſiæ ad mortem vſque, vt Beneuentanus Antiſtes, & Sipontinus dictus fuit, de quo in Beneuentanis Præſulibus plura cum Mario Vipera Beneuentano, vbi diploma Vitaliani leges, quo Vitalianus Sipontinum Epiſcopatum cum Eccleſia Beneuentana vniuit.

7 ARDENIVS Epiſcopus Beneuentanus, & Siponrinus anno Dom. 700.

8 AMBROSIVS, Beneuentanus Epiſcopus, & Sipontinus an. 748.

9 IOANNES Beneuentanus Epiſcopus & Sipontinus 751.

10 DAVID Epiſcopus Beneuentanus, & Sipontinus 764. anno 14. ſui Epiſcopatus, Abbatiſſæ Autlodæ monaſterij ſanctæ Mariæ de Locoſano in Monte-Marrano Eccleſiam ſanctæ Felicitatis conceſſit, cuius documenti initium eſt in Chron. S. Sophiæ Beneuenti. *Ego Dauid Epiſc. ſeruus ſeruorum Epiſcopus ſancta Beneuentana, & Sipontinæ [illegible] anno Epiſcopatus noſtri quartodecimo Epiſcopali auctoritate, &c.* Integrum [illegible] in Beneuentanis Præſulibus.

11 DANS earundem Sedium Epiſcopus fuit 780.

12 GVINVS ann. 825. Beneuentanam & Sipontinam regebat Eccleſiam.

13 VRSVS electus ſub Gregorio IV. Papa.

14 IOANNES huius nominis [illegible]. fuit Epiſcopus Beneuentanus, & Sipontinus anno 83[illegible]

15 CAROLVS poſt Ioannem creditur has Eccleſias rexiſſe.

16 IOANNES IV. Beneuentanam, & Sipontinam regebat Eccleſias an. 868

17 AYO viuebat ann. 875

18 CONSERVATVS Eccleſiis Beneuentanæ, & Sipontinæ præerat an. 886

19 PETRVS anno 894.

20 VALDEFRIDVS poſt Petrum aiunt præfuiſſe [illegible] Eccleſijs.

21 IOANNES V. Epiſcopus Beneuentanus, & Sipontinus creatus eſt 914. [illegible] prodit idem Anonymus auct[illegible] Chron. [illegible] nobij ſanctæ Sophiæ Beneuent[illegible] exemplar m. ſ. habentes excerptum [illegible] codice Bibliothecæ Vat[illegible] cap. 16 [illegible] de Eccleſia ſanct[illegible] Martini [illegible] Capuani condita, quam [illegible] Cap[illegible] conditoris immunem declarauit [illegible] Epiſcopali iuriſdictione *In nomine [illegible] Domini Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti anno quintodecimo Imperij diuorum noſtrorum Romanorum Conſtantini, ac Chriſtophori magnorum Imperatorum, & duodecimo anno Domini Landolphi Antipati Patritij, & Principis, & Domini Atenulphi eximij Principis menſe Februario, prima Indictione necnon duodecimo anno Ioannis vener[illegible] Epiſcopi quando fauente Deo Beneuentanæ & Sipontinæ Eccleſiæ Antiſtes [illegible]nſe[illegible] eſt. Nos Ioannes in præfata ſanctæ D[illegible] nitricis Mariæ ſede, &c.*

Annus 12. Landulphi Principis, & or[illegible] nationis Ioannis Epiſcopi [illegible] nus ſal[illegible] 914. Atenulphus primus, [illegible] Herimperto obijt anno 924. cui ſucceſſit Athenulphus ſecundus, & Landulphus eius filij in Principatu Beneuentano ann. primo Ioannis Epiſcopi

22 VINCENTIVS ſucceſſor Ioannis anno 954.

23 LANDVLPHVS anno 957. cui Otho Imp. an. 967. donauit caſtrum ſancti Angeli in Gargano, eamque Eccleſiam eidem confirmauit Id. Febr. Ind. 6. priuilegium indicat Vipera, ſed non recitat.

24 MALDEFRID vltimus Beneuentanus, & Sipontinus Epiſcopus ann. 967. ſucceſſor Landulphi.

AR-

ARCHIEPISCOPI BENEVENTANI, ET SIPONTINI SIMVL

1 LANDVLPHVS anno 969 à Ioanne Papa XIII. Beneuentanæ, & Sipontinę Eccleſiæ ordinatus eſt primus archiepiſcopus ſcripto diplomate, cuius initium. *Ioannes Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectiſſimo nobis Landulpho venerabili Beneuentanenſis, & Sipontinæ S. Eccleſię, & modo per noſtrę auctorit. Apoſtolicæ conceſſionem Archiepiſcopo, Cum certe ſit, &c. Dat. 7. Kalen. Iunij anno 969.* in integrum documentum habetur in Beneuentana Epiſcoporum ſerie apud clarum Vipeream. Eius ordinationis annus recenſetur Chron. ſanctæ Sophiæ par. 6. capit. 2. in hunc modum. *In nomine Dei Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti Domini æterni, anno trigeſimo ſecundo Principatus Domini Pandulphi eximij Principis, & ſexto decimo anno Principatus Dom. Landulphi glorioſi Principis filij menſe Martio, tertia Indictione, necnon & ſexto anno Domini Landulphi venerabilis Epiſcopi, quo, Domino fauente, Beneuentanæ, & Sipontinæ Eccleſiæ Archiepiſcopus ordinatus eſt. Nos Landulphus, &c.* Annus ſextus archipræſulatus Landulphi inciuit in annum ſal. 975. Indict. 5. qui fuit trigeſimus ſecundus Pandulphi Beneuentani Principis.

2 ALON, alijs AZON fuit Beneuentanus, & Sipontinus Archiepiſcopus anno 984.

3 ALFANVS anno 998.

4 ALIX ſub Siueſtro II. anno 1000. quo Præſule anno 1001. Otho Imper. montem Garganum adijt, & ſacrum ſpecum Michaelis inuiſit.

5 MVNDVS anno 1009.

A 6 ALFANVS II. vixit anno 1015.

7 VRSVS anno 1015. harum Eccleſiarum archiepiſcopus fuit. Hic Henricum ſanctum Imperatorem anno 1022. excepit hoſpitio ad montem Garganum deuotionis gratia dum peregrè proficiſceretur, qui cū pernoctare in ſacra illa D. Michaelis ſpelunca voluiſſet; & dum oraret ex quondam Angeli attactu ita femur emarcuiſſe ſcribunt, vt velut alter Iacob perpetuo claudicauerit, & Claudus dictus ſit, vt in notis vitæ eius in lib. de Diuis Bambergenſibus cap. 22. habetur in hunc modum.

B Si quis ſcire deſiderat, quare glorioſus Imperator Henricus claudicauerit, cum primum corpore toto ſanus fuerit, hanc cauſam noueri. Cum ipſe quodam tempore veniſſet in Apuliam pro diſponendis Reipublicæ negotijs peruenit in Montem Garganum, in cuius crepidinę ſita eſt ciuitas, & in latere montis in rupe concaua eſt Baſilica, non ab hominibus fabricata, neque per hominem dedicata; ſed operatione diuina, vel virtute extructa: mirabiliter etenim diuina benedictione venerabiliter conſecrata eſt. Huius Baſilicæ extat Patronus Michael Archangelus, in hac etenim Eccleſia qualibet hebdomada cantus angelicus ab his, qui digni ſunt

C audiri perhibetur. Hanc itaque Baſilicam, orationis cauſa cum cæteris Chriſti fidelibus vir Deo deuotus eſt ingreſſus.

Cumque laudes diuinas inibi celebraſſent, & vota precum ſuarum cum multa deuotione Deo reddidiſſent, tempus iam aderat, quo cæleſtis exercitus ad laudes Deo perſoluendas templum hoc ſacrum ſuetat ingreſſus. Itaque cum omnes egrederentur, & qui moram facerent, compellerentur exire, vir ſanctus poſtulabat, vt ei inibi remanendi facultas concederetur.

Igitur omnibus egreſſis, ſolus ipſe, ſperans in miſericordia Dei, inibi manere præſumpſit, & preces precibus continuauit, & genuum flexiones iterauit, in quo

D multis lachrymis diuinæ ſe commiſit clementiæ, & animam ſuam Beato Michaeli Archangelo, cum multa ſupplicatione ſtuduit commendare.

Cumque pij Regis incenſum aſcenderet coram Domino, Deus Iſrael, qui in Sanctis ſuis ſemper eſt mirabilis, mirabilem & dignatus eſt oſtendere viſionem. Vidit enim Angelorum multitudinem copioſam ad inſtar ſolis ſplendidam Templum ſanctum ingredientem, ex quibus duo principale ſolemniter adornabant altare.

Deinde vidit alias cæleſtium virtutum cohortes innumeras in ſimilitudinem fulguris coruſcantis fulgentes, & quaſi Pri-

matrem ſuum cum gloria maxima deducentes; nec dubium, hunc fuiſſe cæleſtis Militiæ ſigniferum.

Nouiſſimè verò meruit videre ipſum Regem Angelorum venientem cum poteſtate magna, & virtute; in cuius obſequio cæleſtis exercitus innumerabilis, & ſplendor eius incomparabilis: cuius enim nutu reguntur omnia cæleſtia, & terreſtria. Denique chorus nouæ Hieruſalem in præd. collectus Baſilica Diuinum ſolemniter celebrauit obſequium. Quo tādem completo vnus ex præcipuis Angelis ſacrum Euāgelij textum cum maxima reuerentia detulit perſonæ, quo illum deoſculante, innuit Angelo, vt eundem deoſculandum deferret Imperatori in angulo. Angelo verò iuſſa ſibi complente, prædictus Christi famulus ad inſolitam tantæ Maieſtatis, & gloriæ viſionem, cœpit animo paueſcere, & omnibus membris contremiſcere, tanquam diceret cum Propheta, contritum eſt cor meum in medio mei, contremuerunt omnia oſſa mea. Hæc Angelus ille videns, modeſtè femur eius tetigit inquiēs: Ne timeas Electe Dei, ſurge velociter, ſignum pacis diuinitus tibi tranſmiſſum ſuſcipiens alacriter; Ex templo, & ſtatim femur eius emarcuit, & exinde omni tempore vitæ ſuæ claudicauit. Similis per omnia euentus de Beato Iacob loquitur, cuius femur ad tactum Angeli ſecum luctantis emarcuit.

Porrò illud eſt in hac Baſilica planè mirandum (vt narrat Apparitionis legenda) quod interdiu quidem, hoc eſt à prima luce ad veſperam, pſalmodia, Miſſarum ſacris, ac precibus à Clero, & populo celebratur, quo tempore patet cunctis oſtij aditu nulli adeuntium intercluſo: ſub ipſam vero veſperam, veteri memoria ac ſcriptorum monumentis conſtat, eo cæleſtium Choros vnà cum Angelorum Rege ac Domino conuenire, diuinaſque laudes totam noctem ad auroram vſque concinere: qui quidem cantus, ac h[illegible] aliquando audiri, quibus D[illegible] indulſerit. Soli autem, ac r[illegible] arbitris, id obſequium Angeli perſoluunt, nec ſinunt quemquam mortalium inibi per id tempus impunè morari. Quocirca diligenti perquiſitione curant ædi[t]ui, vt arceſſant omnes, & ſi quis permanere præſumpſerit, expellunt.

Dedit eiuſmodi religioſæ temeritatis pœnas inter alios Henricus pius Imperator, ſanctimonia, ac coniugali virginitate clarus cum ſancta Chunegunde Imperatrice vxore. Hactenus hiſtoria.

8 GVARMVNDVS octauus Archiepiſcopus Beneuentanus, & Sipontinus anno 1032. ſub quo Sipontina Eccleſia à Beneuentana diſiuncta per Benedictum Nonum Papam archiepiſcopali dignitate o[illegible] [illegible] vſque ad noſtra tempora.

ARCHIEPISCOPI SIPONTINI SEORSIM.

1 LEO primus Sipontinæ [illegible] chiepiſcopus [illegible] ſto IX. Papa, qui [illegible] anno 1[illegible] vſque ad annum 1[illegible]4. h[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]ali dignitate ex[illegible] & [illegible] Benedicti non habemus, memoratur tamen [illegible] confirm[illegible], q[illegible] nocentius III. & [illegible]

Aiunt Benedictum a[illegible] quatuor, Troianum M[illegible], Monopolitanum, & Rapo[illegible] Veſtanum addidiſſe [illegible] ſtano nulli dubium eſt [illegible] nocentij III. pri[illegible] id [illegible] alijs vero quatuor Epiſcopis [illegible] eſt, vel nunquam, vel pauco quidem tempore Sipontini ſuffraganeos [illegible]: etenim in Concilio Lateranenſi ann. 1179. ſub Alexandro III. [illegible] Melphienſis, & Monopolitanus Epiſcopi ſubſcripſerunt, cum Romanæ Prouinciæ Epiſcopis ſanctæ Sedi immediatè ſubiectis, Troianus & Rapolanus abfuerunt, & in vetuſto codice [illegible] uncialis Romani ante annos quadri[illegible] tos conſcripto, ſupra relati Epiſcopi ad Romanam Prouinciam ſpectare dicuntur, ſolus Veſtanus recenſetur Sipontini Archipræſulis ſuffraganeus, & in eo Concilio Lateranenſi ſub Alexandro ſubſcribitur ex Prouincia Sipontina Gerardus Archiepiſcopus, & Simeon Veſtanus.

2 N. . . . ſub Leone IX. cuius nomen ignoramus, quo ſedente Leo idem vt Anonymus Barenſis ſcribit, anno 1050. Sipontum venit, & ſynodum habuit.

GE-

3 GERA[illegible]VS Monach[illegible] Caſſinas, natione [illegible]us, vir doc[illegible]ſſimus teſte Leone O[illegible]enſi lib. 3. cap 26. Sipontinam Eccleſiam regendam ſu[illegible]ce[illegible]it ab Alexandro II circa ann. Domini 1[illegible] ſub eodē Caſſin[illegible] Eccleſiæ conſecrationi interfuit Kal[illegible] Octob. 1071. apud Anonymum Caſſinenſem. Defuncto Alexand[illegible] qui ei ſucceſſit Gregorius VII G[illegible] in Dalmatiam Apoſtolicæ Sedis Legatum mi[illegible], vt Thomas Archidiaconus Spalatenſis in Chronicis ſcribit poſt enar[illegible]tam condemnationem cuiu[illegible]am Vlfi Presbyteri à Ioanne Cardinale Legato factam.

Alexander, inquit, Papa de hac luce migrauit, cui ſubſtitutus eſt D. Gregorius VII. Hic ergo miſit legatum ad partes Dalmatiæ venerabilem virum Gerardum Archiepiſcopum Sipontinum, qui Spalatum accedens, cum magno gaudio, & honore à Laurentio Ar[illegible]o ſuſceptus eſt: miſit ergo, & con[illegible] ſuffraganeos, Salonitanæ Metropo[illegible], qui cum conueniſſent, Pro[illegible] nodum apud Salonam debita ma[illegible]brauit: interfuerunt autem iſti [illegible] B[illegible]ſiæ Spalatinæ, primo Lau[illegible] Archiepiſcopus, ſecundus poſt eum St[illegible]nus Epiſcopus Iaden. Ioannes Trag[illegible]en. Forminus Non[illegible] Gregorius Arben. Th[illegible]od[illegible]us B[illegible]riden. Gregorius Croaten & alij quidam. In hac ſynodo reſtauratus eſt [illegible]pa[illegible] N[illegible] cuius Epiſcopus Gre[illegible] Ioannem Spalatenſem [illegible]opum ſuſtinere fecit, de [illegible]tam ei ſubtrahendo obedientiam, & [illegible] Metropoliticum indebitè vendicando. Interea [illegible] Gerardus Legatus Spalati poſitus, inuenit ibi ſuper momoratum Vlfum P[illegible]yterum, cui Golfineus agnomen erat, ab annis iam duodecim Papali iuſſu grauiſſimis compedibus alligatum propter ſchiſmatis nefarium ſcelus, quod cum Renda exercuerat in regionibus Dalmatiæ, atque Croatiæ. Hunc ergo fecit abſolui dicens, quia Dominus Alexander felicis memoriæ vniuerſos ſuo iuſſu incarceratos abſoluit. Prius autem fecit eum ſuper Euangelium, & ſuper corpus beati Domnij ſubire corporaliter iuramentum, vt in abiuratam hæreſim numquam relabi deberet, & de ijs partibus egrediens nunquam redire. ſed cum eo Romam adiens Apoſtolico ſe conſpectui permitteret exhiberi.

Hiſtoriam, & facinora Vlfi Presbyteri ſupra refert citatus Archidiaconus in Chr. Porro Gerardum noſtrum Legatum Gregorij VII. in Dalmatia fuiſſe anno 1075. cōſtat etiam ex priuilegio monaſterij ſancti Cryſoſtomi Iaderenſis Benedictini Ordinis, quod ex tabulario eiuſdem exſcripſit Ioannes Lucius nobilis Tragurienſis eruditus amicus meus, qui vitam Beati Ioannis Traguerienſis Epiſcopi vna cum notis emiſit in lucem. Priuilegij exemplar hic ad Gerardi memoriam, tempuſque legationis indicandū.

In anno MLXXV. ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti menſe Nouembris, & tempeſtate, qua Comes amicus Regem Croatiæ cepit; Ego Girardus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Apocriſarius, Sipontinæque ſedis gratia Dei Archipræſul miſſus à Dom. Gregorio Papa partes iſtas ſtatui ſanctam ſynodum Spalatina vrbe ſedens in Vniuerſo, cum cœtu firmans vera, execrans illicita, reſpuens falſa: Tum in hora Petrus venerab. Abbas ſancti Chryſogoni conqueſtus eſt de cella ſancti Ioannis, quæ vulgo Tilagus nominatur, quod ſuus Epiſcopus videl. et Stephanus illam ſibi abſtulerat, vnde Abbas nobis chartulam porrexit, in qua inuenimus, quod Corbinus, qui olim ſupradictam cellam ſua ſponte donarat, poſt ſuggerente ſibi inimico ſtudebat auferre.

Hoc geſtum eſt tempore Acuzonis Legati Domini Nicolai Papæ. Sed dictus Apocriſarius videns hoc arte diabolica machinari, audax, vt ſcriptura teſtatur, Iuſtus confidit, vt Leo: inueſtiuit Abbatem per baculum quem geſtabat manu eodem Priore concedente eum ſuo populo, & inſuper æternas maledictiones futuris vſurpatoribus dedit. Ego autem videns ſibi iuſte fieri, & omne Concilium mecum rurſum præcipimus ſuo Præſuli inueſtire Abbatem ſuo illo cœnobio per pedum, quod manu portabat, contradicentibus autem noſtra verba hæc, & auferre volentibus poſt noxa verbo illius miſſi Prioris collandamus, & noſtra inſuper ponimus Laurentius Archipræſul collaudat, & roborat Ioannes Tragurinus Epiſcopus collandauit, Prementius Caſtilanus Epiſcopus collaudauit & omnis ſynodus collaudat, & roborat.

Cæterum annus dieſque obitus Gerardi obſcurus eſt, niſi diuinare velimus illum exceſſiſſe ſub Vrbani II. Pontificatu circa annum ſalutis 1096. eidemque immediatè ſucceſſiſſe Albertum in Sipontino ſacerdotio.

AL-

3 ALBERTVS ex Monacho ſancti Sauini de Placentia Ord. ſancti Benedicti, Presbyter Cardinalis ab Vrbano II. creatus anno 1097. deinde euaſit Archiepiſcopus Sipontinus teſte Giacconio. Vixit tamen Paſchalis II. temporibus, à quo confirmationem priuilegij Benedicti IX. accepit vna cum Veſtani Epiſcopi ſubiectione, alterumque ab eodem priuilegium habuit, per quod eidem Sipontino Archiepiſcopo oblationes Eccleſiæ B. Michaelis ſunt confirmatæ, quas ei, Eccleſiæque ſuæ ſæculares viri reddiderant, à quibus fuerant occupatæ, vt atteſtatur Innocentius III. ſuis in litteris infra recitandis. Subſcripſit Albertus priuilegio Paſchalis II. Papæ conceſſo Stephano Epiſcopo Mazarienſi anno 1100. Datum Melphiæ Id. Octob. Ind. 8. Pont. 2. in hunc modum; Ego Albertus Sipontinus Archiepiſc. ſubſc. priuilegium affert Rocchus Pyrrhus notitia 6. Ec. Mazarienſis, obijt anno 1116. vt in veteri Kalendario monaſterij ſancti Sauini de Placentia legitur in hæc verba. *MCXVI. Indictione nona, pridie Idus Ianuarij obijt dominus Albertus venerabilis Archiepiſcopus Sipontinæ Eccleſiæ ſancti Sauini Monachus de Placentia.*

4 GREGORIVS Monachus Montis-Caſſini Sipontinus Archiepiſcopus putatur ijs temporibus vixiſſe, cuius obitus dies in veteri Caſſinenſi menologio 10. Kal. Octobris, annus verò non exprimitur.

5 L. fortè LAVRENTIVS Sipontinus Archiepiſcopus interfuit Caietæ conſecrationi Gelaſij II. Papæ anno 1118. cum pluribus alijs Apuliæ Epiſcopis, vt ſcribit Pandulphus Piſanus in vita Gelaſij.

6 SERGIVS Freccia Rau[illegible]nſis Rogerij Regis a ſecretis hanc ſedem regebat anno 1130. memoratur in tabula marmorea Neapoli in eccleſia ſancti Dominici.

Sergij Frecci à ſecretis Rogerij Siciliæ Regis Archiepiſcopi Sipontini Iacobi Caroli II & poſt Roberti a latere Conſil. Alberti Epiſcopi Caietani.

7 VILLELMVS anno 114[illegible] memoratur in monumentis Eccleſiæ ſancti [illegible] de Barulo. Huius Villelmi Præſulatu obijt ſanctus Ioannes Matheus Abbas [illegible]us ſanctæ Mariæ de P[illegible], quod cœnobium primo [illegible] Sipontinæ [illegible] ipſe fundauerat, vbi [illegible] eius mors in annum 11[illegible]9 [illegible] Kal. [illegible] eius vitam ex vetuſto codice m. ſ. er[illegible]am typis mandauit Io. Iacobus Iordanus Abbas Montis-Virginis.

8 GIFREDVS, ſeu SIFREDVS vel SIGIFREDVS vixit temporibus Alexandri III. ille idem, qui Marandum Ve[illegible]anum electum in eadem Eccleſia con[illegible]rauit, de quo in bulla Innocentij III. A[illegible] vero ille ſit Sipontinus Archipræſul, qui ſuppreſſo nomine reperitur ſubſcriptus priuilegio Guillelmi Regis Siciliæ Eccleſiæ Panormitanæ conceſſo anno 1157. incompertum mihi eſt, neque etiam, an G[illegible]edo Præſule anno 115[illegible] Adrianus IV. monaſterium de Monte-Sacro Sipontinæ diœceſis ſub Apoſtolica tuitione ſuſceperit; conſtat tamen hoc ipſo anno ſcriptum fuiſſe hoc ſub tenore ex authentico exẽplari deſumptum, quod hic exhibemus, cum hocce cœnobium archiepiſcopali menſæ perpetuo ſit vnitum.

Adria-

A *Adrianus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.*

Dilectis filijs Abbati monaſterij ſanctæ Trinitatis de Monte ſacro, eiuſque fratribus tam præſentibus, quam futuris monaſticam vitam profeſſis R.P.M.

Religioſam vitam eligens Apoſtolicum conceſſit adeſſe præſidium, ne forte cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, factæ Religionis infringat; Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum monaſterium ſanctæ Trinitatis de Monteſacro, in quo diuino mancipati eſtis obſequio ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum [illegible]enerabilis memoriæ Honorij, Innocen[illegible]ij, & Eugenij Romanorum Pontificum præſ[illegible]ntis ſcripti priuilegio communimus, [illegible]uentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, q[illegible]cunque loca, idem monaſterium in p[illegible]entiarum iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitate Regum, liberalitate Principum, oblat[illegible]ne fidelium, ſi[illegible]e alijs iuſtis modis [illegible] prop[illegible]io poterit adipiſci, firma vobis, veſt[illegible]que ſucceſſoribus, & illibata manеant, In quibuſque hæc proprijs ducimus e[illegible]primenda voca bulis; Eccleſiam [illegible] ſan[illegible]æ Mariæ in loco ſitam, qui di[illegible] ſancti Q[illegible]i, cum ſuis pertinentiis [illegible], & terram, quas in territori[illegible] hab[illegible]etis: Eccleſiam ſancti M[illegible] [illegible] infra mœnia ci[illegible]atis Montis [illegible] A[illegible], & eccleſiam ſancti Sim[illegible] [illegible]tra [illegible]ortam ciuitatis, Eccleſiam ſancti [illegible] ſitam in pertinentijs ipſius ciuitatis in loco, qui dicitur Vota cum rebus ſui[illegible] Quicquid habetis in eccleſia ſancti Lucæ, & rebus ad eam pertinentibus, petiæ, vineæ, & aliæ poſſeſſiones, quæ fuerunt ſcilicet ipſius ciuitatis Montis ſancti Angeli, & omnes res tam infra dictam ciuitatem, quam in eius finibus, veſtro monaſterio pertinentes, eccleſiam ſancti Georgij in pede ipſius Montis ſancti Angeli, cum pertinentijs ſuis, ſalinas, & maria, quæ in partibus Siponti habetis, Eccleſiam ſancti Mart[illegible] de Porcatezza, cum ſuo territorio, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Matinata, cum omnibus ad eam pertinentibus, & omnes alias poſſeſſiones quas in eadem Matinata habetis. Præterea concedimus eidem monaſterio fundum, qui dicitur Matinatella, & Eccleſiam in eodem loco conſtitutam, petias terrarum, & curtes, quas habetis in loco de Auanto. In epiſcopatu Veſtano Eccleſiam ſanctæ Teclæ, Eccleſiam ſanctæ Eugeniæ, & Eccleſiam ſancti Lucæ, cum pertinentijs earum, & omnes res in præfato Epiſcopatu veſtro monaſterio pertinentes, Eccleſiam ſancti Petri, & ſanctæ Mariæ prope caſtellum Caprelis, cum pertinentijs ſuis, Piſcarias, & piſcatores, quas habetis in Barano, Molendina, quæ ſunt in valle Montis Nigri, Eccleſiam ſancti Pancratij Iſchitellæ, cum caſale, & territoris ſuis, Eccleſiam ſancti Viti, & terras quas apud Cannas habetis, Eccleſiam ſancti Iacobi extra portas Baroli, cum pertinentijs ſuis, & omnibus tam infra eandem ciuitatem, quam in eius Epiſcopatu, veſtro monaſterio pertinentibus, Eccleſiam ſanctorum Georgij, & Bacchi ſitam ſuper portam Trani, cum pertinentijs ſuis, & omnes res tam infra eandem ciuitatem, quam in eius Epiſcopatu veſtro monaſterio pertinentes. Eccleſiam Omnium Sanctorum ſitam in loco, qui dicitur Patiano, donationem o[illegible]ium infraſcriptarum rerum factam ab [illegible]mmetaticho de ciuitate Vigiliarum veſt[illegible]o monaſterio, Eccleſiam ſancti Fortunati, & Eccleſiam ſancti Thomæ Apoſtoli ſitas prope eandem ciuitatem cum rebus ſibi pertinentibus; Eccleſiam SS. Philippi, & Iacobi, cum pertinentijs ſuis ſitam propè ciuitatem Melphitam, & omnes alias res tam infra eandem ciuitatem, quam in eius E[illegible]iſcopatu, veſtro monaſterio pertinen. Eccleſiam ſancti Procopij ſitam in ciuitate Barenſi, & omnes alias res, tam infra eandem ciuitatem, quã in Epiſcopatu veſtro monaſterio pertinentes, poſſeſſiones, & domum, quas habetis in ciuitate Rubi, & in Epiſcopatu eius, Eccleſiam ſancti Angeli, & ſancti Nicolai ſubtus Iſchitellam, cum pertinentijs ſuis, & quicquid in territorio ipſius habetis. Obeunte verò te non eiuſdem loci Abbate, vel tuorum quomodolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia apponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel Fratrum pars concilij ſanioris ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti Regulam prouiderint eligendum; electus autem ad Romanum Pontificem benedicendus accedat; qui nimium liberas perſonas ad id monaſterium ad conuerſionem venire volentes ſuſcipiendi, & ſecundum ipſius veſtri Patris Benedicti Regulam monachandi habeat facultatem. Conſtituimus etiam de cætero in eodem loco perpetuis futuris temporibus ſedes Abbatiæ conſiſtat, nec alicui Archiepiſcopo, vel Abbati, ſeu quomodolibet hominum liceat veſtrum monaſterium temere perturbare, interdicere, ſeu aliqua ei grauam[illegible]na, vexationes inferre, vel ipſius poſſeſſiones adimere, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus temerarijs vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum gubernatione, & ſubſtentatione conceſſa ſunt profutura. Saluo nimirum cenſu duorum ſolidorum Caſſinenſi monaſterio à vobis annualiter perſoluendo. Addimus inſuper, vt conſecrationes altarium, ſeu

Baſilicarum, ordinationes monachorum, qui adſacros ordines fuerint promouendi ſeu quælibet Eccleſiæ ſacramenta à diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo, ſiquidem aptus fuerit locus & gratiam, atque communionem apoſtolicę Sedis habuerit, eaque vobis ſine prauitate, & exactione, ipſa a quocunque malueritis Catholico Epiſcopo poſtulare, qui noſtrę ſedis auctoritate quod poſtulatur indulgeat, ad iudicium autem huius perceptæ à Romana Eccleſia libertatis, dimidiam vnciam auri ſingulis annis nobis, noſtriſque ſucceſſoribus perſoluetis; Si qua igitur in futurum Eccleſiaſt. ſęcularisue perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentauerit, ſecundò tertiòue commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat; cunctis autem eidem loco citato ſeruientibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. amen, amen, amen.

Ego Adrianus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Vimarius Tuſculanenſis Epiſcopus.
Ego Gregorius Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Vbaldus Oſtienſis Epiſcopus.
Ego Iulius Praneſtinus Epiſcopus.
Ego Vbaldus Presbyter Cardinalis tit. ſan. Crucis in Hieruſalem.
Ego Aſtaldus Presbyter Cardinalis tit. ſan. Priſcę.
Ego Ioannes Presbyter Cardinalis ſancti Ioannis, & Pauli tit. Pammachij.
Ego Ioannes Presbyter Cardinalis tit. S. Syluestri, & Martini.
Ego Odo Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Bozo Diaconus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani.
Datum Lateran. per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarij Kal. Ianuar. Indictione tertia Incarnationis Dominicæ Anno MCLVIII. Pontificatus verò Domini Adriani Papæ IV. anno eius quinto.

9 GERARDVS Veronenſis archiepiſcopus Spalatrenſis ab alexandro III. factus eſt Sipontinę Eccleſię archiepiſcopus cum retentione adminiſtrationis Spalatinæ Eccleſiæ, in eaque mortuus eſt circa annum Dom. 1175. nam Raynerius Callienſis Epiſcopus poſt Gerardi obitum per alexandrum ad eandem Spalatrenſem Eccleſiam tranſlatus, pro defenſione iurium Eccleſiæ ſuę occubuit anno 1180. 2. Non. auguſti Præſulatus ſui anno quinto. Narrationem noſtram confirmauit hiſtoria vetus m. ſ. Salonitanorum Pontificum auctore Thoma archidiacono Spalatrenſi, qui floruit circa annum Domini 1266. cuius hæc ſunt verba. *Tempore Alexandri Papæ Tertij miſerunt ad eum Spalatrenſes clerici humiliter poſtulantes, et paſtorem eis concedere dignaretur; qui eorum petitioni benigne annuens direxit eis Gerardum patria Veronenſem & ſuum Cappellanum, qui ab eodem ſummo Pontifice conſecratus valde honeſte decenterque acceſſit ad regimen Eccleſiæ Spalatrenſis. Eo tempore Spalatrēſes & pene tota Dalmatia ſubiecerūt ſe Conſtantinopolitano Imperio, quamobrem Spalatini ciues cœperunt rogare Gerardum Archiepiſcopum, et ad vrbem regiam proficiſcens fidem pro ſe, & pro ciuibus in peratoria celſitudini iureiurando firmaret. Sed cum nollet a quo[illegible] re præter mandatum Papale, ciueſque inſtando quaſi vim facerent. Venerabilis Gerardus ad Alexandrum Papam ſe contulit petens ab eo conſilium quod ſuper facto huiuſmodi ſibi foret agendum. Dominus vero Papa [illegible] ſius indebita moleſtationi compatiens præfecit eum Eccleſiæ Sipontinæ retenta nihilominus adminiſtratione Eccleſiæ Spalatinæ.*

10 GERARDVS Tertius ſucceſſit Gerardo Veronenſi circa annum ſalutis 117[illegible] Hic vna cum ſuffraganeo ſuo Simone Veſtano interfuit Lateranenſi Concilio ſub alexandro III. celebrato anno 1179.

11 IOANNES huius ſedis archiepiſcopus teſtis fuit donationi Henrici VI. Imperatoris facta Berardo archidiacono aſculano anno 1195. 4. Idus aprilis, datum Trani. Diploma retulimus in primo Tomo in aſculanis Epiſcopis. Porro Berardus paulo poſt euaſit archiepiſcopus Meſſanenſis, vt diximus. Ioannes verò Sipontinus obijt circa annum 11[illegible]. cum ſequenti reperiatur huius ſedis archipræſul.

12 HVGO Canonicus, & ciuis Troianus, à Cœleſtino III. Papa, cuius erat familiariſſimus, euehitur ad Sipontinum Thronum anno 1191. quo eius intuitu idem Cœleſtinus Archidiacono, archipresbytero, ac duobus Primicerijs Sipontinæ Eccleſiæ priuilegium dedit Mitris, Podijs, & Anulis vtendi, tenor Priuilegij ex authentico copiali eſt huiuſmodi.

Cœleſtinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ven. Fr. Hugoni Archiepiſcopo, & dilecto filio Capitulo Sipontino ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cum tu frater Epiſcope à longè retroactis temporibus in ſeruitio noſtro fue-

A fueris laudabiliter conuerſatus, dignum duximus ad inſtantiam tuam, conceſſam tibi Sipontinam Eccleſiam honorare. Inde eſt, quod pagina præſenti concedimus vt eiuſdem Eccleſiæ Archidiaconus, Archipresbyter, & Primicerij, & ſucceſſores eorum, Mitris deinceps, Podijs, & Anulis decorentur. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

B *Datum Laterani 5. Idus Iulij Pontif. noſtri anno 5.*

Huiuſmodi Cœleſtini priuilegij declaratio anno 1208. facta eſt à Gregorio Diacono Cardinale ſancti Theodori ſedis Apoſtolicæ Legato, Siponti in hunc modum ex authentico exemplari deſumpta.

Gregorius miſeratione diuina S. Theodori Diaconi Cardinalis Apoſtolicæ ſedis Legatus.

C *Venerabili in Chriſto P. Hugoni, Dei gratia Archiep. & dilectis fratribus capitulo Sipontino in vero ſalutari ſalutem.*

Cum ex legationis officio nobis iniuncto pro exequendis negotijs Romanæ Eccleſiæ contingeret nos deueniſſe Sipontum, vos Domini P. Cœleſtini beatæ memoriæ nobis literas oſtendiſtis, per quas Apoſtolica benignitate indulſerat, vt Archidiac. Archipresb. & Primicerijs Eccleſiæ Sipontinæ, eorumque ſucceſſoribus Mitris, Podijs, & Anulis vti liceret. Verum quia in iiſdem literis non continebatur expreſſè, vtrum haberentur in Mitris ornamenta friſorum, vos ſuppliciter poſtulaſtis, vt prædictis perſonis vti friſo in Mitris concedere deberemus. Nos igi-

D tur, grato petitionibus veſtris concurrentes aſſenſu, auctoritate legationis, qua fungimur, eis, & eorum ſucceſſoribus concedimus, vt deinceps in Mitris friſo, ad eorum ornatum, liberè poſſint vti. Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, & S.R.E. iram ſe nouerit incurſurum. *Datum Siponti 16. Kal. Ianuarij, Pontif. D. Innocentij Papæ Tertio an. 10.*

Hugone Archipræſule, contendentibus inter ſe vehementer Garganicis, Sipon-

A tiniſque populis, tametſi ab Alexandro III. antea in fauorem Sipontinorum lis conteſtata fuiſſet, num ex Eccleſiis ſingulę Archiepiſcopalis ſedis dignitate eſſent inſignitæ an verò ambæ, an verò ſola Eccleſia Sipontina exiſteret, Innocentius III. diligenter perſpectis anteceſſorum Romanorum Pontificum priuilegijs, vnum eſſe Sipontinum Archiepiſcopum, Garganicos verò Sipontino ſubiectos aſſeruit anno 1206. Diploma egomet fideliter, & accurate exſcripſi ex ſecreto archiuio Vaticano lib. 5. regeſtrorum Innocentij ep. ſt. 42. fol. 10. quod exhibeo.

B *Innocentius Papa Tertius, &c. Capitulo Sipontino, &c.*

In literis bonæ memoriæ Alexandri prædeceſſoris noſtri perſpeximus cõtineri: quod olim Garganici canonici ſuam ad eum querimoniam detulerunt aſſerentes, quod cum in priuilegijs prædeceſſorum ipſius, Sipontinæ & Garganicę Eccleſię Archiepiſcopo ſcriberetur, ipſe, Garganica Eccleſia de priuilegio ſuo ſubtracta, ſcripſerat Archiepiſcopo tantùm Eccleſiæ Sipontinę. Inſuper ad ſuggeſtionem veſtram in priuilegio ipſo quædam ſubtrahi fecerat, & quædam apponi, quæ

C prædeceſſorum eius Priuilegia minimè continebant. Prætereà poſtulabant ab eo, vt cum Sipontina, & Garganica Eccleſia duæ ſedes Archiepiſcopales exiſterent, in Cœna Domini Chriſma confici faceret in vtraque, ac ex ijs, qui præficerentur Eccleſiæ Veſtanæ Paſtores, vnum in Sipontina, & alium in Garganica præciperet conſecrari. Cumque idem prædeceſſor noſter tam Sipontinis Canonicis, qui tunc erant, quam Garganicis, mandaſſet, vt cum priuilegijs prædeceſſorum ipſius, & præſertim fel. rec. Eugenij Papæ, cui Garganici multum videbantur inniti, eius ſe conſpectui præſentarent, vtraque partium ſuos propter hoc ad eum

D nuncios deſtinauit. His ergo in ipſius præſentia conſtitutis, felicis recordationis Benedicti, Paſchalis, & Eugenij priuilegia diligenter inſpexit, ex quorum tenore manifeſtè cognouit, Eccleſiam Sipontinam tantummodò ſedem Archiepiſcopalem exiſtere, cum eoſdem prædeceſſores noſtros non niſi Archiepiſcopum Eccleſiæ Sipontinę in eiſdem priuilegijs nominaſſe conſtaret.

Priuilegium verò eiuſdem Eugenij Papæ abraſum & corruptum in quadam ſui parte liquidò deprehendit; quia cum in titulo eiuſdem priuilegij fuiſſet tantummodo poſitum, Archiepiſcopo Eccleſiæ Sipontinæ, vltima ſyllaba dictionis ipſius abraſa fuerat cum precedente vocali, &

dua-

ab vtraque partè productos, & tam depoſitiones eorum, quam priuilegia, quæ ipſis fuerant à Sipontinis exhibita, Nobis ſuper ſigillis ſuis dirigere procurarunt. Licet autem ad præfixum vobis terminum pars veſtra non venerit, immo nec poſt terminum etiam diutius expectata; quia tamen terminus ipſe peremptoriè vobis fuerat aſſignatus, & abſentia veſtra diuina præſentia ſupplebatur, dicta teſtium examinauimus diligenter, & omnibus, quæ vtrinque propoſita fuerant, plenius intellectis, cognouimus manifeſtè, quod nihil à Garganicis fuerat ſufficienter oſtenſum, per quod eiuſdem Alexandri deberet ſententia retractari. Quare ipſam, de Fratrum conſilio, in Conſiſtorio noſtro, per diffinitiuam ſententiam, viua voce, & nunc etiam auctoritate Apoſtolica confirmamus, &c. vſque communimus, &c. Nulli, &c. *Dat. Laterani*, 8. *Kal. Iunias an*.5.

Ad eundem Hugonem Sipontinum Archiepiſcopum idem Innocentius ſcripſit epiſtolas, quæ extant lib. 1. & 2. Decret. qui tamen Hugo poſt plurima annorum curricula cum benè Sipontinam Eccleſiam rexiſſet, mortuus eſt ſub Honorio III. Papa ann. 1216. à quo in litteris Sipontino Capitulo datis 12. Kal. Aprilis ann. 1. in reg. Vatic. fol. 88. dicitur bonæ memoriæ; quo etiam ſedente S. Franciſcus Michaelis Archangeli in monte Gargano ędem inuiſit, ac præcipua veneratione coluit, ita vt, quę eius erat humilitas, eo ingredi minime auderet, indignum ſe reputans, qui pedem Angelorum ſacrario inferret, impreſſitque ſua manu rudi in ſpeluncæ lapide Crucis ſignum in modum Gręci characteris Tau, quod vſque hodie peregrini vident, ac ſumma pietate venerantur. Hugonis Troiani ciuis, & Canonici, poſtea Archiep. Sipontini, mentio habetur in documento Eccleſiæ Biuinenſis, de qua in 8. to. vbi monumentū proferemus in Petrū Epiſ.

13 N. nomen non extat in calce tamen reg. Vat. conſtat Honoriū III. illum conſecraſſe in Sipontinū archiep. anno ſui Pontif. 3. noſtræ ſal. 1219. ſub quo Garganici ferè eand. controuerſiā ſuſcitarunt; prætendebant enim, vt die Cœnę Domini duas archiepiſcopus miſſas celebraret, vnā in eorū Eccl. ob peregrinorū receptionē, qui Garganicā ipsā Eccl. adire conſueuerant, ita vt ipſomet inſtante archiep. decretalē Honorius ediderit ep. quæ habetur c. *Te referente, de celeb. miſſ.* Vbi reſcripſit in hęc verba.

Honorius III. &c. Archiep. Sipontino, &c.

Te referente didicimus, quod in die Cœnæ Domini, de antiqua teneris conſuetudine, Chriſma conficere in Eccleſia Sipontina: ſed cum manè diei eiuſdem ad Garganicam accedas Eccleſiam, vt ibi, prout moris eſt, recipias Peregrinos; ipſius loci Clerus, & populus celebrare Miſſam in eadem Eccleſia Garganica, priuſquam ad Sipontinam redeas, te compellunt: ſuper quo noſtrum, & Apoſtolicæ ſedis conſilium implorasti. Cum autem chriſma eo die intra Miſſarum conficiatur ſolemnia, & cuilibet Sacerdoti quacunque dignitate præfulgeat, vnam in die celebrare Miſſam ſufficiat; nam & felix valdè eſt, qui celebrat dignè vnam: fraternitati tuæ mandamus, quatenus die præd. in Eccl. Sipontina duntaxat, in qua teneris chriſma conficere, Miſſarū ſtudeas *ſolemnia celebrare*. Ex ep. Decr. Honor. III. Toloſæ impreſſis, apud Petrum Boſc. 1645.

Super eodem Capitulo *Te referente* legenda Rubrica, Gloſſa Hoſtiēſis, & alij, qui notant, quod Archiepiſcopus tenetur reſidere in ſua Eccleſia, & ibidem diebus ordinatis celebrare. Et in Cœna Domini Epiſcopus tenetur in Cathedrali Eccleſia cuius eſt ſpōſus Chriſma conficere, & Miſſarum ſolemnia celebrare, vt in text. & cap. Omni, de conſecrat. diſt. 4. Quinimmo & quolibet die Dominico debet Epiſcopus eſſe præſens in Eccleſia Cathedrali, niſi iuſtum impedimentum occurrat. Hoſtien. ſuper eodem cap. *Te referente*.

Hoc eodem Præſule ſedente in Sipontina ſede, Federicus II. Imperator omnes immunitates, ac priuilegia à Rogerio, & Guillelmo Siciliæ Regibus, cœnobio ſanctæ Mariæ de Pulſano Ordinis ſancti Benedicti Sipontinæ diœceſis conceſſa confirmauit anno 1225. cuius diplomatis exemplar ab autographo exſcripſimus, quod extat in Archiuio cœnobij ſanctæ Mariæ de Caſa-noua Ordinis Ciſtercienſis, Pennenſis diœceſis, cui Pulſanenſe hoc aliquādo monaſterium vnitum perpetuo fuerat; ſatis enim facit ad loca, ac diœceſis Sipontinæ confinia agnoſcenda, ſitum eſt hoc cœnobium (vt ſupra diximus) in mōte, qui dicitur Pulſanus non longe ab ipſa Sipontina vrbe, celebre fuit virorum Illuſtrium receptaculum, ac religionis fama conſpicuū. Portò Federici confir. talis eſt:

Federicus Dei gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Rex Siciliæ &c.

In eminenti dignitate Imperialis ſolij cōſtituitur tanto diligentiori cura intendere debèmus ad protegendas Dei Eccleſias, & fouendas, & præcipuè loca religioſa, in quibus Dei cultores, qui pro noſtra, omniumque fidelium ſalute quotidie militant Creatori, quanto Nos diuina clementia prę alijs orbis Principibus exaltauit, inde eſt, quod nos attendentes honeſtam vitam, & laudabilem conuerſationem venerab. Abbatis monaſterij ſanctæ Mariæ de Pulſano fidelium noſtrorum, & ingens orationis obſequium, quod in ipſo monaſterio Domino iugitèr exhibetur, intuitu Dei, & pro ſalutè noſtra, ac pro remedio animarum Diuorum Auguſtorum paren-

domos, vineas, & terras in caſtro Cauerraui, & caſtro Caprelis eidem monaſterio pertinentes, omnes domos, vineas, & terras in ciuitate Siponti, & ciuitate Montis ſancti Angeli dicto monaſterio pertinentes, & omnes alias domos, & poſſeſſiones, loca, & tenimenta, vineas, oliueta, ſyluas, & nemora, nec non ſalinas, & piſcationes, quæ vbique per Regnum noſtrum iuſto titulo dictum Monaſterium noſcitur poſſidere, atq; inantea iuxta per ciuitates, caſtra, villas, & oppida emptione, oblatione, donatione, aut quocunque modo dante Domino poterit adipiſci dicto Monaſterio confirmamus; atque concedimus. Volumus inſuper, vt per totum dominium noſtrum, vbi poſſeſſiones & tenimenta dictum Monaſterium habuerit poſſit affidare, & diffidare, & vbique Monachi, vel homines præfati Monaſterij poſſint liberè emere, & vendere quæcunque voluerint, & nullum ius actionem, ſeu plateaticum alicui ſoluere teneantur, ac cum omnibus alijs locis, & tenimentis dicti monaſterij pro ſuis animalibus defenſas habere, ita abſque licentia Abbatis nullus præſumat intrare ibidem. Confirmantes, atque concedentes dicto monaſterio per totam .... non tamen Mõtis ſancti Angeli Vaſti poſſit pro animalibus ſuis, ſine damno alicuius paſcua, & aquas recipere, prohibentes iterum in piſcationibus quas idem Monaſterium habet in mare Siponti, & ſancti Leonis, atque in Pantano Barani nullus abſque licentia Abbatis Pulſanenſis audeat venari, vel piſcari. Ad extremum namque talem franchitiam, & libertatem dicto Monaſterio Pulſani confirmamus, atque concedimus, & omnes oblatos, qui ſe & bona ſua dicto monaſterio dederunt, ab omni collecta, exactione, ſeruitio, ſeu grauamine liberos eſſe volumus, & abſolutos, & ſi aliquis homo aliquid maleficium perpetrauerit, quo maleficio Monaſterio adiudicare debeat, & ipſe quomodo et inde euaſerit, & ad monaſterium ipſum confugium fecerit, nemo eum apprehendat, vel in eum manum mittat, ſtatuentes, & Imperiali auctoritate ſancientes, quod nullus Dux, nullus Marchio, nulla denique perſona, humilis, vel alta, ſæcularis, ſeu Eccleſiaſtica contra prædictum monaſterium Abbates, Fratres, & ſucceſſores eorum in perſonis Eccleſiaſticis, hominibus, animalibus, ſeu quibuslibet bonis ſuis audeat moleſtare, vel indebitis exactionibus aggrauare præſumat. Quicunque autem contra hanc confirmationis, & conceſſionis paginam auſu temerario ire præſumpſerit, iram noſtræ maieſtatis incurrat, & centum libras auri puriſſimi pœnæ ſubiaceat; ad huius autem protectionis, confirmationis, & conceſſionis noſtræ memoriam, & perpetuam firmitatem præſens ſcriptum indè fieri, & noſtræ maieſtatis ſigillo iuſſimus communiri anno, menſe, & Indictione ſupraſcriptis. *Datum Fogiæ anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ducenteſimo vigeſimo quinto, menſe Maij, tertiadecima Indict. &c.*

Anno 1227. die 3. Aprilis Rogerius Abbas Caſænouæ coram Guiſenulpho Sipontinæ ciuitatis Iudice, & teſtibus conceſſit domum cœnobio ſuo obnoxiam quibuſdam Petro Piezolo, & Bellæ coniugibus, eorumque deſcendẽtibus vſque in tertium gradum cum prohibitione alienationis, ac onere cenſus annui trium ſolidorum, documentum penes me eſt, in quo plures Sipontini ciues cum ipſo Guiſenulpho Iudice ſubſcripti ſunt, & viæ ciuitatis recenſentur.

14 ROGERIVS de Anglone, ſiue Borrellus (bina enim illa nomina eiuſdem familiæ ſunt) Sipontinum Archiepiſcopatum tenuit Gregorij IX. Innocentij IV. & Alexandri item IV. Summorum Pontificum tempeſtate. Vir fuit eximiæ nobilitatis, quippe natus eſt parentibus Borrello Anglonis Comite, & Caratenuta illuſtriſſima Comitiſſa. Eius porrò ſingularem virtutem, & pietatem paſſim prædicant monumenta cœnobij Caſænouæ in agro Pennenſi mei Ordinis Ciſtercienſis, è quibus autographa duo, quæ ad me fideliter delata ſunt, & apud me in præſentia aſſeruantur, hic exſcribere non piget; cum Rogerij genitores, ac fratres memorent, ſimulque etiam Borrellæ, Anglonæque familiæ compluꝛes viros præclaros recenſeant. Et in priori quidem autographo continetur donatio, qua idem Rogerius, eiuſque mater Comitiſſa Caratenuta anno 1231. medietatem tenimenti Sparpaliæ memorato Caſænouæ cœnobio elargiti ſunt. Appenſa ſunt in hoc exemplari ſigilla duo cerea, quorum vnum præfert effigiem Archiepiſcopi cum litteris. *Rogerius Dei gratia Sipontinus Archiepiſcopus.* Alterum verò exhibet inſignia Comitiſſæ Caratnutæ, vt ipſiſmet litteris per circui-

tum ſculptæ teſtantur, nimirum S. (quod interpretor) *Sig. Lum Karatenute D.GRA. Comitiſſe*. Secundum autographum continet aliam eiuſdem Rogerij donationem, qua anno 1235. reliquam partem tenimenti Sparpaliæ in idem Caſænouæ cœnobium contulit.

Ne autem nullo niſi me teſte aſſeruiſſe videar Anglones, & Borrellos in vnam, eandemque coaluiſſe familiam operę precium duco lectorem meum commonefacere familiarum [illegible], quarum ſingulæ ſua ſumpſere cognomina ab ijs, quibus præerant feudis, & [illegible]dis, & ne longius ab eam vt in F[illegible]rd[illegible]an[illegible]o de Marra Duce Guardiæ, & Scipion. A[illegible] unmato, eruditiſſimis familiarum [illegible] t[illegible]ribus legitur, antiquiſſimi [illegible] alliæ, qui Summiculæ dicebantur [illegible] adeptionem Comitatus Aquinenſis, ac Baroniæ Cryptæ Mainardæ de Aquino, & de Crypta appellati ſunt. Hanc cognomentorum rationem ſecutos eſſe Borrellos aperte dignoſcitur. Etenim Guilielmus ille Borrellus, qui anno 1187. dominabatur in oppido Anglonæ, atque in agro Dragonariæ Eccleſiam D.no Matthæo Apoſtolo ædificandam curauerat, vt teſtatur liber inſtrumentorum monaſterij S. Mariæ de Gualdo apud Abbatem ſanctæ Sophiæ de Beneuento pag. 78. poſtmodum omiſſo, quod antea pronte[illegible]batur, Borrelli cognomento, dici cœpit eſt de Anglone, eoque cognomine appellatur paſſim in regeſt. Neapolitani Archiuij 1322. littera A fol. 49. [illegible] go & 62. à tergo, in cenſu illo Baronum, qui ſub Guilelmo II. Rege expeditioni Terræ ſanctæ ſubſidio venerunt, & in regeſt. Imper. Federici II. ann. 1239. fol. 10. 12. 16. 25. alijſque plurimis. Nihilominus tamen tenuere conſtanter Anglonis Toparchæ, quam ab ſuis maioribus acceperunt, conſuetudinem ſuis imponendi liberis gentilitium Borrelli nomen. Quare litterarum monumenta teſtatum nobis reliquerunt, præter Borrellum Comitem Rogerij Archiepiſcopi patrem in dominatu Anglonis præfuiſſe ann. 1198. Borrellum, Oderiſij, & Odonis germanum fratrem. Ex autog. tabularij ſanctæ Mariæ Anglonis Ord. Cæleſt. ſignato N. 88. Borrellum Comitem Aleſſanæ, ac Honorij Montis ſancti Angeli dominum, ex Anonymo Regis Manfredi; Borrellum alium ſub Carolo I. Rege, ex faſciculo ſignato N. 70. fol. 76. ac denique Borrellum Roberti Borrelli filium ſub Rege Carolo II. ex faſciculo 1. fol. 81. conſectabatur ab Ioſepho de Fuſco inſignium familiarum nobilium perquam ſtudioſo, atque erudito numiſma vtraque ex facie Anglonenſium procerum ſtemmata repręſentans. Sed proferamus ſchedas, quæ Rogerij gesta, ac ætatem produnt.

In nomine Domini Dei æterni, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ob Incarnatione eius milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo menſe Octobr. 5. Indict. Regnante Domino noſtro Frederico Dei gratia Romanorum Imper. ſemper Auguſto, Ieruſalem, & Siciliæ Rege, Imperij eius anno vndecimo, Regni Hieruſalem ſexto, Regni verò Siciliæ trigeſimo quarto feliciter. Amen.

Ego Caratenuta vxor quondam Comitis Burrelli de Anglone, [illegible] no Rogerius miſeratione diuina Sipo[illegible]n[illegible]s Archiepiſcopus, & Benedictus de Anglone fratres filij quondam Comitis Burrelli de Anglone, & prædictæ Comitiſſæ Caratenutę, & ego Riccardus filius quon[illegible] a[illegible] Domini Riccardi de Anglone filij quondam Comitis Burrelli, & Comitiſſæ prædictæ, cum vo[illegible]tate, & conſen[illegible] [illegible]orum Comitiſſ[illegible] Caratenutę, venerab. Patris D.om. Rogerij Archiepiſcopi Sipontini, & D.om. Benedicti de Anglone tutor[illegible] noſtri; bre[illegible] at[illegible]m huius vitæ atte[illegible]den[illegible]s, ſimulq; conſi[illegible]erantes terribilem [illegible] tentiam Apoſtoli dicentis; omnes nos manifeſtari op[illegible] ante tribunal Chriſti, vt referat [illegible] e propria corporis [illegible], ſiue bonum, ſiue mali m: vbi vnuſquiſque tanto ſecurior apparebit, quanto dum vixit in carne bonis operibus [illegible] abundauit. Quæ bona opera, & [illegible] ſint, in ijs tamen, qui communem vitam ducunt, eleemoſynarum elargitio nobis principatum obtinere videtur; hanc enim [illegible]cra Scriptura frequenter excellenterq; [illegible] commendat; ſed, & ipſe D[illegible] proprio ore collaudat dicens. V[illegible] en, quod ſupereſt vobis, date eleemo[illegible] m [illegible] ece omnia munda ſunt vobis. Item [illegible]acite vobis amicos de mammona [illegible] vt cùm defeceritis, recipiant vo[illegible] in [illegible]na tabernacula. Hęc igitur ſollicitè pen[illegible]an tes, cupienteſque æternæ vitę, ad quam non niſi bonis operibus perueni[illegible]r, par[illegible]cipes inueniri, pro redemptione a[illegible]imarum noſtrarum, noſtrorumque parentu[illegible] pro noſtris etiam hæredibus, & ſucceſſoribus damus, tradimus, concedimus, & offerimus monaſterio Caſænouæ Ciſtercienſis Ordinis, poſito in Pennenſi diœceſi partem tenimenti noſtri, quod habemus in Sparpalia, quæ ijs finibus terminatur. Ab vno latere habet vallonem de Martorella, ab alio latere eſt flumen Sonellæ, alius verò finis partitur cum tenimento Giffi, & mittit vnum caput in principium vallonis Martorellæ, aliud verò caput in prædictum flumen Sonellæ. Hanc igitur poſſeſſionem cum introitibus, & exitibus ſuis,

A ſuis, & cum omni habilitate ſua, & quicquid infra prædictæ poſſeſſionis fines continetur ab omni ſeruitio, & exactione liberam, & abſolutam ſecundum conſuetudinem, & libertatem Ciſtercienſis Ordinis damus, tradimus, concedimus, & offerimus tibi Donno Dauit Monacho ſupradicti monaſterij, recipienti pro ipſo monaſterio, atque te de ipſa per fuſtem inueſtimus, vt ipſam prædictum monaſterium habeat, teneat, & poſſideat in perpetuum. Promittentes pro nobis, noſtris hæredibus, & ſucceſſoribus contra hanc noſtram donationem, traditionem, conceſſionem, & oblationem in perpetuum aliquatenus B non venire. Et ſi aliquo caſu nos, vel noſtri hæredes, vel ſucceſſores contra hanc noſtram donationem, traditionem, conceſſionem, & oblationem venire præſumpſerimus, obligamus nos, noſtroſque hæredes, & ſucceſſores ad pœnam centum vnciarum auri, ita quod medietas iam prædicto monaſterio perſoluatur, donatione, ſeu oblatione iam præmiſſa penes monaſterium nihilominus in ſuo robore duratura. Promittimus inſuper hanc noſtram donationem, conceſſionem, traditionem, & oblationem ad opus monaſterij ſupradicti defendere, & anteſtare ab omni homine, omnique perſona ſecundum quod poſtulat ordo iuris. Renunciamus C etiam omni exceptioni, & legum auxilio, necnon & omni Conſtitutioni Capnæ, vel alibi promulgatæ, vel promulgandæ, ſi qua competit, vel competere poterit in antea, per quam nos, noſtri hæredes, vel ſucceſſores iam ſæpè dictam donationem, ſeu oblationem poſſemus infringere, vel modo aliquo reuocare, ſed omnia firma, & illibata monaſterio in perp[illegible]m perſeuerent, & quia Iudicem non habemus in terra, ad maioris ſecuritatis indicium præſens Inſtrumentum ſigillorum noſtrorum munimine fecimus roborari; quæ omnia ſupraſcripta. Ego Thomas Curiæ Domini Benedicti, & publicus Notarius de D Anglone de mandato Dominorum prædictorum, & ad preces vtriuſque partis ſcripſi, quia interfui, & ſignum meum feci. Interlineatum eſt ſupra, Auri. *Actum in Anglone.*

✝ *Ego frater Petrus de Mariano conuerſus Caſanouæ teſtis ſum.*

✝ *Ego Tancredus Buddonis rogatus teſtis ſum.*

✝ *Ego Aniba de Anglone rogatus teſtis ſum.*

✝ *Ego Gualterius de Andraſana rogatus teſtis ſum.*

✝ *Ego Raynaldus de Caſtello rogatus teſtis ſum.*

✝ *Ego Diaconus Nicolaus de Aylano rogatus teſtis ſum.*

✝ *Ego Gualterius de Caſtello Subdiaconus rogatus teſtis ſum.*

✝ *Ego Rao filius quondam Domini Riccardi de Anglone rogatus teſtis ſum.*

✝ *Ego Benedictus Cellararius rogatus teſtis ſum.*

In Chriſti nomine. Amen.

Anno ab Incarnatione eiuſdem 1255. Die Iouis, 25. Nouembris, 14. Indictionis, tempore Domini noſtri Alexandri Papæ IV. Pontifice ſui anno primo feliciter. Amen.

Nos Magiſter Stephanus de Ortona ciuis Pennæ de luce in eadem terra contractuum Iudex, & Bellius publicus eiuſdem terræ Notarius præſenti ſcripto publico declaramus, quod vir nobilis Dominus Iacobus Berardi Ionathæ de Anglone Caſtellanus Biſaczij oſtendit publicè quaſdam litteras proprio ſigillo venerabilis viri Domini Rogerij de Anglone Reuerendi Archiepiſcopi Sipontini ſigillatas, quas vidimus in prima ſui figura ſine vituperatione, & vitio, non aboliras, non raſas, vel cancellatas, quarum tenor per omnia talis erat. Rogerius de Anglone Dei gratia humilis Archiepiſcopus, Sipontinus Domino Iacobo Berardi Ionathæ dilecto fideli ſuo, &c. Cum ex plurimis iam retroactis temporibus nobilis mater noſtra bonæ memoriæ Comitiſſa Caratenuta, vxor quondam nobiliſſimi patris noſtri felicis memoriæ Comitis Borrelli de Anglone, & Nos, necnon nobiles fratres noſtri Benedictus, & Riccardus filij prædictorum Comitis, & Comitiſſæ, bona noſtra gratuita voluntate pro animabus noſtris, & omnium parentum noſtrorum ſecundum libertatem Ciſtercienſis Ordinis dederimus, obtulerimus, & tradiderimus venerabili monaſterio Caſænouæ eiuſdem Ordinis Pennenſis diœceſis quandam partem tenimenti noſtræ Sparpaliæ, quæ nobis pertinebat iure materno, & nunc ipſam partem, ſeu poſſeſſionem integram, & ſine moleſtia alicuius dictum monaſterium tenet, & poſſidet, de conſueta benigni-

tate noſtra. Nunc nos ſupradictus Rogerius bona, & gratuita voluntate noſtra primam iſtam donationem, quam enm prædictis fecimus monaſterio nominato, in manus venerab. viri Dompni Andreæ Prioris Caſænouæ pro parte ipſius monaſterij confirmamus, & reliquum totum tenimentum dictæ Sparpaliæ ſine diminutione aliqua, quod nobis ab ipſa prima donatione, quam fecimus monaſterio ſæpe dicto remanſit ſecundum libertatem Ciſtercienſis Ordinis dedimus, conceſſimus, obtulimus, & in per fuſtem tradidimus dicto Priori recipienti pro parte, & nomine dicti monaſterij coram idoneis teſtibus, videlicet Dompno Ægidio, Dompno Paulo Monachis Caſænouæ, fratre Marco, & fratre Andrea eiuſdem monaſterij conuerſis; Dompno Pandulpho Archipresbytero Montis ſancti Angeli, Dompno Ioanne de Monteferrando Cappellano noſtro, & nobilibus viris Domino Gentili de Tauenna, Domino Griſocheno de Tauenna, Domino Iacobo de Anglone. Domino Odiriſio de Pilis, Domino Thomaſio de Paulo, & alijs pluribus ad hoc ſpecialiter conuocatis. Vnde cum ad inducendum dictum Dompnum Andream Priorem in corporalem poſſeſſionem iſtius vltimæ donationis noſtræ, quam fecimus de dicto tenimento ſæpedicto Priori, non poſſimus perſonaliter intereſſe, præſumentes de fidelitate tua, tibi præcipimus firmiter, & mandamus, quatenus perſonaliter accedens ad locum dictæ Sparpaliæ auctoritate præſentium, loco, & vice noſtra totum tenimentum dictæ Sparpaliæ integrum, & ſine diminutione aliqua quod remanſit nobis, vt ſupra dictum eſt, à prima donatione, quam dicto monaſterio fecimus ipſi Dompno Andreæ Priori, vel alicui alij Fratrum ipſius monaſterij recipienti pro parte, & nomine dicti monaſterij debeas aſſignaſſe, & eundem Dompnum Andream, vel aliquem alium Fratrem dicti monaſterij in corporalem poſſeſſionem ſupradicti tenimenti fideliter inducas, & determinando omnes fines ipſius reliqui tenimenti Sparpaliæ, quod nuper dedimus monaſterio nominato per manus dicti Dompni Andreæ ipſi, vel alicui alij de Fratribus eiuſdem monaſterij recipienti dictum tenimentum deſignes, & aſſignes totaliter, & particulariter cum licentia noſtra, & plenaria poteſtate addendi, & adhibendi omnem ſolemnitatem & cautelam ſuper præmiſſis, quam quilibet pro parte ipſius monaſterij recipiens, vel ſuſcipiens reputauerit opportunam, vt nulla de cætero de toto tenimento Sparpaliæ, vel eius parte poſſit dicto monaſterio controuerſia aliqua, ſeu occaſio ſuboriri. Mandatum noſtrum ſic prudenter, & efficaciter compleas, vt de fidelitate tua, atque induſtria apud nos tanquam vir ſtrenuus commenderis. Et ad cautelam dicti monaſterij de ijs omnibus, & ſingulis eidem monaſterio fieri facias publicum inſtrumentum. Datum apud Anglon. 20. Nouembris 14. Indict. Quibus litteris diligenter inſpectis, auditis ſolempniter, & perlectis de verbo ad verbũ expoſitis, tam in noſtri præſentia, quam ſubſcriptorum teſtium litteratorum, & aliorum ad hoc ſpecialiter rogatorũ dictus Dominus Iacobus conſentiens in nos Iudicem, & Notarium, tanquam in ſuos Iudicem, & Notarium, cum ſe ſciret, de noſtra iuriſdictione non eſſe, auctoritate præſcriptarum litterarum, & mandati ſibi ab eodem Domino Archiepiſcopo facti præſenti ſiquidem die perſonaliter accepit per manum religioſum virum Dompnum Nicolaum de Siniſio maiorem Cellararium Caſænouæ, & induxit eum nomine, & pro parte ipſius monaſterij in corporalem poſſeſſionem dicti tenimenti Sparpaliæ, & deſignando, ac perambulando totum prædictum tenimentum, ſeu territorium, & ſingulas partes eius, determinauit illud per certos, & antiquos fines inferius declaratos, & eidem maiori cellarario pro parte ipſius monaſteri recipienti tradidit, & aſſignauit caſtellarium Sparpaliæ diſmaſatum, & ipſius Sparpaliæ tenimentum, ſeu territorium totum, cum Eccleſia ſanctæ Mariæ de Sparpalia, & alijs Eccleſ.j. conſtructis, & deſtructis, & cum iuribus earumdem cum terris cultis, & incultis, cum ſyluis, paſcuis, aquis, & aquarum decurſibus cum ſedijs molendinorum, & eorum habilitatibus, cum ſuperioribus, & inferioribus finibus, cum acceſſibus, & egreſſibus ſuis vſque in vias publicas, & cum omnib. & ſingulis ſupra ſe, & intra ſe, vel infra prædictum tenimentum Sparpaliæ habitis in integrum, & contentis, & cum omni iure, vſu, actione, & requiſitione eidem Domino Archiepiſcopo pertinente, ſiue ſpectante, ad habendum, tenendum, & perpetuo poſſidendum in integrum. Cuius tenimenti, ſeu territorij confines ſunt iſti. Incipit enim eius determinatio à Monteacuto, & deſcendit per quandam voraginem, quæ determinat inter aliam partem Sparpaliæ ab eodem Monte ab antiquo poſſeſſam, & nuper ſibi ab eodem Archiepiſcopo confirmatam, & deſcendit per ipſam voraginem vſque in vallonem Martorellæ, & per eundem vallonem decurrit vſque in flumen Sonellæ, & per ipſum flumen etiam currit vſque ad locum, vbi prædictum tenimentum Sparpaliæ coniungitur territorio Ruyceti, & vadit per quendam limitem antiquum, qui eſt pro confine, & aſcendit per quandam coſtam, ſeu clinium iuxta eundem limitem vſque ad calcariam de Scernio, & confinat cum ter-

A territorio Scernij, & vadit vſque in viam
cauam, & per eam vſque ad locum, vbi
coniungitur territorio Gualti Planiſij, &
protenditur poſtmodum ipſa determinatio
in directum vſque in Montem-acutum, &
regreditur in eandem voraginem, quæ in-
trat in vallonem Martorellæ prædictum, &
ſi qui alij ſunt, vel fuerunt tenimento præ-
dicto confines. Ad huius igitur rei euiden-
tiam, futuram memoriam, & dicti mona-
ſterij Caſænouæ cautelam præſens publi-
cum inſtrumentum prædictus Dominus Ia-
cobus iuxta præſcriptum Dom. Archiepi-
ſcopi præfati mandatum exindè fieri roga-
uit per manus mei, qui ſupra Notarij meo
ſigno ſignatum, & mei qui ſupra Iudicis,
B & litteratorum teſtium ſubſcriptionibus
roboratum. Pro alijs teſtibus, qui ſubſcri-
bere neſciebant, idem Notarius ſubſcripſit
rogatus ab eis ipſis ſupponentibus ſigna
ſua. Quod inſtrumentum ego Bellinus,
qui ſupra publicus Pennæ de luce Notarius
rogatus interfui, ſcripſi, & ſubſcripſi, &
mei nominis ſolitum ſignum feci. †

Actum ſuper eodem tenimento, & territorio Sparpaliæ anno, menſe, die, & Indictione prædictis.

† *Ego Stephanus de Ortona, qui ſupra Iudex in contractibus in Penna de*
C *Lucis his interfui, & ſignum feci.*

† *Ego Fr. Paulus Caſanouæ teſtis interfui, & me ſubſcripſi.*

† *Ego Fr. Clericus Monachus Caſanouæ rog. teſtis interfui, & me ſubſcripſi.*

† *Ego Fr. Simeon Monachus Caſanouæ rog. teſtis interfui ſignum feci.*

† *Ego Fr Thom.ſius Iaconus Caſænoua rog. teſtis ſignum feci.*

† *Ego Iacobus de Manopello teſtis rog. manoplum feci.*

† *Ego Bonaiutus de Piſcaria huius rei teſtis ſum.*

† *Ego Notarius Angelus Thom de Penna lucis teſtis rog. interfui, & ſub-*
D *ſcripſi, & ſignum feci.*

† *Ego Blaſius Bernardi de Penna lucis teſtis rog. & ſignum feci*

† *Ego Brunettus de Penna lucis teſtis ſum, & ſignum feci.*

† *Ego Iaconus Gualt. filius Iudicis Bellini e Penna lucis rog. teſtis feci.*

† *Signum quod Fr. Ber. Caldararius Grangerius Caſtelli magni reg. teſtis fecit.*

† *Signum quod Fr. Guillelmus de Marchia Grangerius Sparpaliæ rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Andreas de Picenſa Grangerius Lupary rogatus teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Gualterius de Ariſſa conuerſus eiuſdem monaſterij rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Bern. de Caſalanguida Conuerſus d. monaſt. rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Ber. de Galliano dicti monaſterij conuerſus rogatus teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Robertus de Monte Azulo dict. monaſt. conuerſus rog. teſtis fecit.*

† *Signum quod Fr. Philippus de Cantiſio dict. mon. conuerſus rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr Ioannes de Ferris d. monaſt. conu. rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Bartholomeus de Carpineto d. monaſt. conuer. rog. teſtis fecit.*

† *Sigrum, quod Fr. Petrus de Berton. d. mon conu. rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Barthol. de Laureto d. mon. conuer. rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Rao de Carpineto d. monaſt. conuer. rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Petrus de Roſello d. mon. conu. rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Fr. Ber. de Felecto dict. mon. conu. rog. teſtis fecit.*

† *Signum Girardi Bonihominis de Scernio, quod ipſe rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Guill. Bonihominis de Scernio frater eius rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Benedictus Montanarius de Monte-Oderiſij rogatus teſtis fecit.*

† *Signum, quod Gualt. de Iannacio de Monte Oderiſij rog. teſtis fecit.*

† *Signum, quod Guill. de Cipagatto de Monte Oderiſij rog. teſtis fecit.*

14 IOANNES Sipontinus Archiepiſcopus Ioanni proximè ſucceſſit, qui annò Domini 1277. Salernitana ſede vacante, Eccleſiam ſancti Pauli de Palearea tunc ſanctæ Mariæ in ſuburbijs Salernitanis Ord. Prædicatorum vna cum Luca Acerrnen. & Ioanne Sarnenſi Epiſcopis conſecrauit. Ioannis Archiepiſcopi obitus memoratur in regeſt. Vatic. an. 4. Pontificatus, Nicolai IV. ſalutis 1290. in epiſt. ad Andream ſucceſſorem. Hunc ex nobili

Frec-

Frezzia familia apud Rauellenſes antiquiſſima volunt natum, de quo habemus in Rauellenſi Archiuio memoriam. *Anno 1297. menſe Iulio primo die eiuſdem, x Indictionis apud Barulum nobilis vir Raynaldus Frezzia de Rauello habitator Baruli, filius q. Bartholomaei Frezziæ de Rauello coram n. v. Andrea de Fuſco Rauellenſium, Scalenſium, & Amalphitanorum in Barulo morantium Iudice, conſtituit procuratorem ſuum Iacobum Pirontum de Rauello ad permutandum cum domino Stephano Frezzia de Rauello poſſeſſionem vnam ſui ipſius conſtituentis exiſtentem in terra Minoris in loco, qui dicitur Villamena, & ad recipiendum ab eodem domino Stephano loco dict. permutationis tertiam partem ſuam quarundam domorum, iardeni, oliueti, vinearum, & terræ exiſten. in dicta terra Minoris in loco qui dicitur Taſcarana, quæ fuerunt quondam domini Ioannis Archiepiſcopi Sipontini, quæ bona d. Stephanus cum ipſo conſtituente communiter, & pro indiuiſo poſſidebat, &c.*

Quando autem Ioannes ad hoc faſtigium euectus fuerit, non habemus, nec quicquam aliud præter hæc pauca de ipſo inuenire potuimus. Etenim huius Eccleſiæ omnia monumenta anno 1620. à Turcis cremata fuerunt, cum vrbem Manfredoniam dolo malo cepiſſent, ac ferè diripuiſſent.

15 ANDREAS per obitum Ioannis hanc Eccleſiam regendam ſuſcepit à Nicolao IV. anno 1290. Non. Decemb. vt in epiſt. reg. Vatic. num. 614. fol. 127. ann. 4. memoratur in regeſt. Regio Neap. anno 1298. obijt ann. 1301.

16 GREGORIVS de Monte Longo Gregorij Card. huius cognominis nepos, ex Veronenſi Archidiacono vtriuſque iuris Doctore celeberrimo ex delectu Bonifacij VIII. ad hanc ſedem aſcendit ann. 1301. Kal. Septembris, vt in reg. Vatic. epiſt. 101. fol. 49. ſcriptum eſt, & in ea legitur à Capitulo Sipontino poſt Andreæ obitum cum Rao Arianenſis Epiſcopus, in Archiepiſcopum poſtulatus fuiſſet abrogata electione, Bonifacius VIII. Gregorium hunc virũ vtique doctum, & moribusq; præclarum ex plenitudine poteſtatis Eccleſiæ Sipontinæ præfecit. Hanc ille Eccleſiam optime rexit annum vnum, & menſes aliquot, deceſſit enim ſub initio anni 1302. & in Cathedrali humatus eſt.

17 LEONARDVS Mancinus nobilis ciuis, & Epiſcopus Vrbeuetanus ann. 1302. 5. Id. Feb. tranſlatus eſt ad hanc Sipontinam Eccleſiam à Bonifacio VIII id clarè conſtat ex regeſt. Vat. epiſt. 9. fol. 148. anno 8. eiuſdem Pontificis. Errat Filidius Marabottinus in Catalogo Vrbeuetanorum Præſulum nuper typis edito, dum ſcribit, Leonardum Vrbeuetanum obijſſe Epiſcopum, cum ſatis conſtet ex reg. Vat. illum ad Sipontinum ſacerdotium tranſlatum fuiſſe, in quo diu deinceps vixiſſe opus eſt; tametſi præcisè tempus obitus eius ignoretur, ſi coniecturare licet, perueniſſe ad annum 1326. aſſerendum eſt, cum nullus alius repetiatur huius ſedis Archipræſul ab anno 1302. vſque ad hunc annũ 1326. Iis temporibus Clemens V. Pontifex zelo Dei, & amori religionis intentus Monaſterium S. Ioannis in Lamis à vetuſta prima inſtitutione, & monaſtica diſciplina penè collapſum, Abbati, & Monachis Caſænouæ Ordinis Ciſtercienſis Pennenſis Diœceſis reformandũ tradidit perpetuoque illud ſupponens & vniens Ordini Ciſtercienſi, ijs litteris Apoſtolicis datis, quæ cum multa alia de hoc monaſterio exponant, huc afferre conſilium eſt ex ipſis autographis archiuij Caſænouæ.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Monaſterij Caſænouæ Ciſtercien. Ord. Pennen. Diœceſis ſalutem, & Apoſtol. benedict.

Præſignis Ordinis veſtri religio fœcunditate referta, virtutum, & meritorum conſpicua ſanctitate, nec non & deuotionis ſinceritas, quam reuerenter & ſedulo erga nos, & Romanam habetis Eccleſiam, promerentur, vt nos Apoſtolicæ fauoris plenitudine proſequentes vobis reddamur aſſiduè ad gratiam liberales, & tunc præcipuè, dum per huiuſmodi noſtræ liberalitatis opus, officij debitum; quo circa directionem locorum Religioſorum inuigilare tenemur, laudabiliter adimplemus. Cum enim inter noſtræ ſollicitudinis ſtudia illud cognoſcamus eſſe non minimum, vt in locis ſub religionis ſpecie diuino cultui dedicatis prouidentibus nobis obſeruantia vigeat regularis, & deformata pro tempore reformentur, honeſtas delectat Nos admodum locis ipſis, ac perſonis in eis degentibus felicem ſtatum, & proſperum procurare. Cum igitur in Monaſterio S. Ioannis in Lamis ad Romanam Eccleſiam nullo medio . . . Ordinis Sancti Benedicti Sipontinæ Diœceſis plurimum, ſicut acc. . . intus tepeat obſeruantia regularis, Nos tam veſtri, quam eiuſdem S. Ioannis Monaſterij profectibus intendentes, monaſterium ipſum S. Ioannis vna cum caſtris & villis, & omnibus bonis, mobilibus, & immobilibus, ac iuribus ad ipſum ſpectantibus Monaſterio veſtro de fratrum noſtrorum conſilio authoritate Apoſtolica connimus, ipſumque incorporamus Ciſtercien. Ordini de illius pulchritudine huius deformatam . . . , ita quod vtrumque monaſterium de cætero ſit vnum corpus ſub tuo fili Abbas, & ſucceſſorum tuorum regimine, caſtris, villis & cæteris bonis eiuſdem Monaſterij S. Io-

annis

annis in ipſius ... tibus gubernandum. Et quod cupimus, vt in dicto Monaſterio S. Ioannis cultui diuini nominis intendatur, eadem auctoritate præcipimus vt perpetuò ſeruiatur inibi per competētē conuentum Monachorum Ciſtercien. Ordinis ſub tua fili Abbas, & eorundem ſucceſſorum obedientia permanſurum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ vnionis, & incorporationis, & præcepti infringere, aut ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum in Aſcenſione decimo Kal. Februarij.*

B *Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Abbati, & conuentui Monaſterij Caſanouæ Ciſtercien. Ordinis Pennen. Diœceſis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.*

De vniuerſis Orbis Eccleſijs & Monaſterijs pro eorum ſtatu ſalubriter dirigendo ... paſtoralis officij debitum ſollicitè cogitantes ad ea præſertim conſiderationis noſtræ retorquemus intuitum, quæ ad Romanam Eccleſiam pertinere nullo medio dignoſcuntur, ad quorum reformationem, cum illa in ſpiritualibus, aut temporalibus collapſa ſentimus, libenter intendimus, ac opem & operam quantum
C nobis ex alto permittitur adhibemus ne irreparabiliter collabantur; dudum quidem intimantibus nobis dilectis filijs Abbate & Conuentu Monaſterij S. Ioannis in Lamis ad dictam Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Sipontinæ Diœceſis, quod Monaſterium ipſum conſuetum hactenus florere in ſpiritualibus, & temporalibus abundare per nonnullos nobiles, & potentes, circumpoſitæ regionis, qui tremendi Iudicis iram incurrere non formidant, erat in ſuis bonis, & iuribus non modicum diminutum, ipſique Abbas, & Conuentus
D ab eiſdem adeo damnis opprimebantur grauibus, & afficiebantur iniurijs continuis, contumelijs, & iacturis, quod Monaſterium ipſum in quo vigere conſueuerat copioſus numerus Monachorum, ad quinque duntaxat monachos erat redactū, nec de creandis ibidem alijs ſpes ex veriſimili ob eorumdem malignantium impetus habebatur, nobiſque ſupplicantibus, vt cum ipſi ſperarent dictum eorum Monaſterium in recuperatione perditorum, & conſeruatione ſuorum exiſtentium iurium per vos, quos, tam in Monachorum, & conuerſorum multitudine, quam ſecularibus diuitijs, & fauoribus alijs valde in illis partibus potentes aſſerunt firmiter releuari, & contra prædictorum violentiam defenſari prædictum eorum Monaſterium, incorporare veſtro Ordini, ipſumque cum Caſalibus, poſſeſſionibus, & omnis alijs bonis, iuribus, & pertinentijs ſuis veſtro monaſterio vnire miſericorditer dignaremur. Nos volentes de his plenius informari, prædictorum Abbatis, & Conuentus, ac veſtris ſuper hoc ſupplicationibus inclinati, venerabilibus fratribus noſtris conſilio Archiepiſcopo Centian. & Ioanni Epiſcopo Ciuitaten. noſtris mandauimus litteris, vt ipſi, vel eorum alter ad d. monaſterium S. Ioannis perſonaliter accedentes, ac habentes præ oculis ſolum Deum inquirerent ſuper præmiſsis, & etiam, ſi huiuſmodi incorporatio, & vnio dicti S. Ioannis monaſterio expediret, & an poſſet de perſonis dicti Ordinis S. Benedicti commode reformari diligentius veritatem, & quæ inuenirentur in ſcriptis redacta nobis fideliter deſtinarent. Cumque dictus Epiſcopus Ciuitaten. eodem Archiepiſcopo tunc in remotis agente ſuper his omnibus iuxta dictarum literarum tenorem, earum auctoritate diligenter inquirens, inquiſitionem huiuſmodi ad noſtram præſentiam tranſmiſiſſet. Nos dilecto filio noſtro Guillelmo S. Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali mandauimus oraculo viuæ vocis, vt ipſe ſuper inquiſitione huiuſmodi ſe informans, quæ in præmiſsis reperiret, nobis referre curaret. Quia igitur facta nobis per eundem Cardinalem ſuper hoc relatione fideli conſtat per inquiſitionem eandem, prædicta omnia, quæ per dictos Abbatem & Conuentum, vt præmittitur nobis inſinuata fuerant, vera eſſe, ac incorporationem huiuſmodi non ſolum expedire, ſed vtilem & neceſſariam fore Monaſterio prædicto S. Ioannis, ne ad deſolationem irreparabilem reducatur. Nos præmiſſa omnia paterna conſideratione penſantes, ac volentes ipſius Monaſterij S. Ioannis periculis imminentibus quantum in Deo poſſumus præcauere, Monaſterium ipſum auctoritate Apoſtolica de fratrum noſtrorum conſilio prædicto, veſtro incorporamus Ordini, illudque cum Caſtris, Caſalibus, & Villis, poſſeſſionibus, & omnibus bonis, iuribus, & pertinentijs ſuis vobis, & Monaſterio veſtro prædicto ſubijcimus, eadem ſtatuentes auctoritate, quod Monaſterium ipſum per vos de perſonis dicti veſtri Monaſterij ſalubriter reformetur, in quo Abbas & Conuentus eiuſdem Ordinis veſtri perpetuis futuris temporibus habeatur, ac viuant, & ſe gerant in omnibus ſecundum ipſius Ordinis morem & regularia inſtituta, quodque vobis, ac dicto veſtro Monaſterio perpetuis futuris temporibus, tanquam illius filia ſit ſubiectum, ita quod tu fili Abbas, ac ſucceſſores tui Abbates

eiuſdem

eiuſdem tui Monaſterij, qui pro tempore fuerint, illam poteſtatem, & iuriſdictionem in dicto Monaſterio S. Ioannis & perſonas eiuſdem per omnia habeatis, & exerceatis, quam alij Patres, Abbates dicti veſtri Ordinis in [illegible] habere, & exercere ſecundum ipſius Ordinis inſtituta, & priuilegia dignoſcuntur. Abbas verò, & Monachi, qui nunc [illegible] dicti Monaſterij S. Ioannis, ſi ad veſtrum prædictum voluerint Ordinem transferre, per vos recipiantur in illo, & [illegible] in Domino caritate tractentur; [illegible] quin [illegible] potius velint in Ordine ſuo perſiſtere, ipſis quoad vixerint, & in dicto eorum Monaſterio remanere voluerint, de ipſius Monaſterij prouentibus vitæ neceſſaria congruè miniſtrentur. Abbati quoque, & Conuentui dicti Monaſterij S. Ioannis, qui pro tempore fuerint auctoritate præſentium nihilominus indulgemus, vt omnibus priuilegijs, & indulgentijs eidem Ordini [illegible] ab Apoſtolica Sede conceſſis, & imposterum concedendis, liberè gaudeant, & vtantur. Non obſtantibus conſtitutionibus, aut ſtatutis, vel conſuetudinibus contrarijs Monaſteriorum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Sedis Apoſtolicæ, vel quacunque firmitate alia roboratis, ſeu quibuſcunque priuilegijs, litteris & indulgentijs apoſtolicis quorumcunque tenorum exiſtant, de quibus forſan in præſentibus oporteret mentionem fieri ſpecialem. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ incorporationis, ſubiectionis, ſtatuti, & conceſsionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Auenione x. Kalendas Martij Pontificatus noſtri anno ſexto.*

18 Fr. MATTHEVS Franciſci Neapoleonis Vrſini Cardinalis fratris filius de Campo Flore Ordinis Prædicatorum, qui vt narrat [illegible] cum eſſet Canonicus in Eccleſia S. Stephani [illegible] Gallijs, iurique Pontificio operam daret, Ordinem Prædicatorum iniit, in quo in diuinas Scripturas ſolerter incumbens, primò Baccalaureus Bononienſis, mox Pariſienſis, [illegible] de Sac. Theologiæ magiſter factus [illegible] Lutetiæ Pariſiorum, & Florentiæ multis annis ſacras litteras interpretatus eſt. Interfuit pluribus Capitulis generalibus & Prouincialibus Definitor, & à cunctis Patribus in Comitijs Vrbeueteri coactis, Romanæ Prouinciæ præfectus eſt anno 1322. quam integrè adminiſtrauit. Dum [illegible] munere fungeretur (teſte Oderico [illegible] clariſsimo Annal. Eccleſ. continuatore tom. 15 à Romanis concitibus Aueniouem ad Ioannem XXII. Pontificem [illegible] miſſus eſt anno 1326. vt eum in Vrbem [illegible] liceret, à quo benignè ſuſceptus, ſe [illegible] tuno tempore in Vrbem acceſſurum [illegible] ſpondit, & Matthæum doctrina, [illegible] rebus agendis, & genere illuſtrem A[illegible] ge[illegible] in Sicilia creauit Epiſcopum [illegible] dem anno 1326. vt in libro ſolutionum [illegible] Prælat. ſcriptum inueni ſub die 14. O[illegible] bris, quo ſolitum ſubſidium ſacro C[illegible] gio [illegible] Matthæus iam Epiſcopus A[illegible] gentinus conſecratus, & poſt men[illegible] minus ſex ad Sipontinam Eccleſiam [illegible] latus eſt, [illegible] vacuam reliquerat Leonardus anno ſcilicet 1327. 22. Aprilis, [illegible] hac ipſa Sipontina ſubſidium ſol[illegible], e[illegible] demque anno menſe Decembris S. R. [illegible] Presbyter Card. SS. Ioannis & Pauli titulo Pāmachij creatus eſt. Ex eius promotione vacauit Sipont. Metropolis.] Auenione obijt ſub Benedicto XII. Epiſcopus Cardinalis Sabin[illegible] 15. Kal. Septembris anno 1341 corpus Romam relatum in Eccleſia S. Mariæ ſuper Mineruam ſepultum eſt in ſacello S. Catherinæ a ſe conſtructo, vna cum [illegible] Latini Card. Vrſini Nicolai III. nepotis, [illegible] inſtituti clariſſimi viri. Sepulchrum marmoreum pluries [illegible] locis in eadem Eccleſia tranſlatum, nunc viſitur in propatulo Eccleſiæ [illegible] bus ad partem meridionalem e regione tumuli Michaelis Bonelli Card. Alexandrini. Cæter[illegible] Matthæum [illegible] Beatos numerat [illegible] [illegible] [illegible] legendus [illegible] tom. 14. Ann[illegible] Eccleſ. cæteri[illegible] [illegible] Ord. Hiſt.

19 BARTHOLOMÆVS de Eccleſia Tranenſi ad Sipontinam traducitur 3. Id. Ianuarij 1328. vt in Reg. Vatic. ſucceſſit Matthæo iam ad purpuram euecto, duobus annis in ea ſede vixit.

20 SAXVS ſucceſsit Bartholomæo anno 1330. & die 24. Sept. ſubſidium ſoluit. ex lib. oblig. exceſſit initio anni 1343.

21 Fr. PETRVS Ordinis Minorum in demortui ſaxi locum ſubrogatur à Clemente VI. anno 1343. 5. Id. Feb. irrita, & nulla

nulla prius declarata electione, quam fecerat Capitulum Sipontinum de perſona cuiuſdam Leonis Archidiaconi Eccleſiæ S. Angeli de monte Gargano Sipontinæ diœceſis, vt in Regeſt. Vatic. Clementis ann. p. lib. 6. commun. epiſt. 101. fol. 177. Obijt Petrus poſt ſedem annorum decem, ſalutis verò 1352. A

22 Fr. FRANCISCVM Criſpum nobilem Siculum, patria Meſſanenſem origine Piſanum Ord. Eremitarum S. Auguſtini probum, doctum, religioſum Clemens VI. ad hanc ſedem traduxit defuncto Petro anno 1352. Kal. Maij, vt in Regiſt. Vatic. ann. 10. epiſt. 10. fol. 5. tempus ſedis, obituſque, annus & dies ignoratur. B

23 MARINVS prædeceſſor immediate Philippi ſequentis enunciatur in quodam inſtrumento Eccleſiæ S. Angeli de Monte Gargano, at de iſto Marino, atq; de ſucceſſore Philippo altum tenuere ſilentium Vatic. Regeſtra, & libri oblig. ſolutionumque Prælatorum.

24 PHILIPPVS memoratur in quodam documento, vt diximus, Eccleſiæ S. Angeli anno 1364. tanquam nuper electus ad eam dignitatem, documenti tenorem non exhibeo, cum mihi vel ſuppoſititum, vel ſaltem illud valdè deprauatum videatur, nec autographum viderim, ſed exemplar exſcriptum ab alio exemplato ex altera copia, eiuſdemque farinæ eſſe videtur, eiuſdam Bullæ Alexandri ſatis deprauatæ, quæ in tabella legitur in Eccleſia S. Angeli. Hanc, pleraque alia documenta vitiaſſe eos, qui in Garganica Eccleſia Archiepiſcopalem dignitatem aſtruere conati ſunt, conſtans fama eſt, & Innocentius III. in Bulla Capitulo Sipontino ſcripta, & ſupra relata ſatis expreſſit. C

25 PETRVS ex lib. oblig. Prælatorum videtur ad hanc dignitatem aſcendiſſe anno 1375. Gregorio XI. Papa, cum ſecunda die exeuntis Ianuarij ſequentis anni ſolitum ſubſidium ſacro Collegio ſoluturum ſpondeat. Is anno 1378. cum Clementi VII. Antipapæ adhæſiſſet, iuſſu Vrbani VI. tentus, Romam vectus, in carcerem truſus eſt, omnibuſque honoribus ſpoliatus miſerè perijt, cuius infauſta memoria habetur in regeſto primo Vrbani. D

26 IOANNES in priuati Petri locum eligitur ab eodem Vrbano anno 4. Pontificatus, ſalutis 1382. 5. Non. Iulij in regeſto eiuſdem electus dicitur. Verum cum & ipſe paulo poſt in ſuſpicionem eiuſdem Vrbani veniſſet, ab eodem adminiſtratione & regimine Eccleſiæ Sipontinæ priuatus eſt, cuius deinde fortunæ commiſeratus Bonifacius IX. Vrbani ſucceſſor illum Archiepiſcopum Idruntinum pronunciauit, 9. Kal. Februarij 1390. pontificatus ſui anno primo, vt in lib. de diuerſis formis pag. 184. ſcriptum inueni.

27 IOANNES alter, Ioanni ſucceſſit ad hanc dignitatem vocatus ab eodem Vrbano VI. circa annum Domini 1386. vt ex lib. ſolutionum Bonifacij notatur in Nicolao ſucceſſore, qui ſacrum Collegium recognouit pro Ioanne prædeceſſore, alteroq; Ioanne antepredeceſſore ſuo. Obijſſe videtur Ioannes iſte in fine anni 1397.

28 NICOLAVS de Sacchis Ianuenſis demortuo Ioanne Archiepiſcopus ſalutatus eſt anno 1398. 27. Februarij à Bonifacio IX. ab eodem poſt annos ſui regiminis XI. ad Raguſinam Eccleſiam tranſlatus eſt 1401. Inter hæc Bonifacius anno 5. Nicolai præſulatus, ſui verò Pontificatus 12. ſalutis 1401. à Garganicis clanculum, inſciiſque Sipontinis vitio ineruditus quandam bullam Garganicis dedit, qua Terram S. Angeli Sipontinæ Diœceſis in ciuitatem Garganicam perpetuò nuncupandam, & Eccleſiam B. Michaelis in Cathedralem, & Metropolitanam erexit, ipſaſque Eccleſias Sipontinam, & Garganicam ſimul viuit, cenſuitque in poſterum gemino Sipontini, & Garganici titulo Archipræſules exornandos fore. Hanc bullam vitio extortam, nullam, irritamque declarauit ipſemet Bonifacius IX. an. 1403. in generali bulla reuocatoria omnium vniuerſarum perpetuarum exemptionum quibuſcunque Eccleſijs Cathedralibus vel Collegiatis Capitulis, tenoris, vt infra. Quam Bullam partim adducit Card. Zabarella Papæ eiuſdem contemporaneus conſil. 147 in fine Themat. & citat etiam Card. Tuſcus concluſ. 326. liter. R. Reuocantur (inter cætera) in ea, Motu proprio, omnes exemptiones perpetuæ, conceſſæ quibuſcunque Eccleſijs Cathedralibus, vel Collegiatis, Capitulis, Vniuerſitatibus Terrarum, &c. Et ideò omninò corruit exemptio, quam prætendunt Garganici, vigore alterius Bullæ magnificè iactatæ eiuſdem Bonifacij Datæ Anno 1401. Item reuocantur omnes vniones Eccleſiarum; præcipuè illæ, quæ factæ fuerunt ſine magna neceſſitate; vel ex falſis, aut nullis cauſis. *Bonifacius*, &c. *Ad perpetuam rei memoriam*. Intenta ſalutis operibus Apoſtolicæ Sedis circumſpecta benignitas, indulta ſibi deſuper plenitudine poteſtatis, ſicut in Deo conſpicit expedire, prouidens interdum aliqua per importunam petentium inſtantiam, quædam autem per ſurreptionis malitiam, vel fraudem, ſeu quemuis modum illicitum impetrata, ſtatuit, vel indulget. Demum verò in eius notitiam ijs deductis, ac vtilitate publica ſuadente, ea reformat in melius, pro ſalutari ſubditorum regimine prout ad regimen publicum, & tranquillum huiuſmodi ſubditorum, per Apoſtolicæ prouiſionis remedia ſalubrius nouerit conuenire. Hodie ſiquidem, videlicet XI. Kal. Ianuar. Pontificat. Noſtri anno 14. præ-

prǽmiſsis, ac ex certis alijs rationabilibus
cauſis animum Noſtrum mouentibus, ex
certa ſcientia, Apoſtolica auctoritate, prę-
ſentium tenore volumus, ſtatuimus, & or-
dinamus, & mandamus omnia, & ſingula
infraſcripta: videlicet

In primis, quod ſi deinceps reperian-
tur aliquæ litteræ Apoſtolicæ bulla noſtra
bullatæ, habentes *Datum* poſt dictam diem
11. Kalend. Ianuar. anni prædicti, & gra-
tiam, vel iuſtitiam concernentes, ſub qua-
uis forma, vel expreſſione verborum con-
ceptæ; quæ non fuerint expeditæ per Can-
cellariam noſtram, & quæ non habeant
ſigna conſueta Cancellariæ; tales litteræ
reputẽtur, & cenſeantur nullæ, & nullius
exiſtant roboris, vel momenti: nec eis in
iudicio, vel extra aliqua fides adhibeatur:
etiamſi in eis contineretur clauſula, *Non
obſtãtibus iſta ordinatione, & regulis quibuſ-
cunque Cancellarię noſtræ*; vel quacunque
alia clauſula derogatiua quorumcumque
verborum: exceptis duntaxat litteris de
Curia, & Secretis; quæ factæ fuerunt de
mandato noſtro.

Item reuocamus, caſſamus, & irrita-
mus generaliter omnes, & ſingulas gra-
tias expectatiuas factas per nos, ſub quacũ-
que forma ſpeciali, vel generali, quibuſuis
perſonis; etiam cum clauſulis *anteferri*,
& antelationis: necnon indulta, & faculta-
tes; etiam quibuſcunque Prælatis conceſ-
ſa, ſuper conferendis etiam Beneficijs im-
poſterum vacaturis: & earum prærogati-
uis, quæ nondum ſunt ſortitæ effectum, &
intelligantur ſortitæ eſſe effectum, ſi illis
quibus factę fuerunt tales gratiæ, vigore
ipſarum acceptauerunt beneficia cadentia
ſub talibus gratijs, & de illis ſibi fecerunt
prouideri; etiamſi ſuper eis in quacunque
inſtantia lis penderet indeciſa: non ob-
ſtante etiamſi in huiuſmodi gratijs, aut
earum aliqua, contineretur clauſula, *Quod
ſi contingeret per nos tales gratias, aut ali-
quam earũdem quomodolibet reuocare, quod
huiuſmodi gratię non comprehendantur in
genere, vel in ſpecie in reuocatione huiuſmo-
di; niſi de verbo ad verbum de talibus gra-
tijs plena, & expreſſa mentio habeatur*: vel
ſub ſimilibus verbis derogatorijs, vel alijs
quibuſcunque.

Item volumus, & ordinamus, quod
omnes illi, qui hactenus impetrarunt à
Nobis gratias quaſcunque, teneantur à
Datum præſentium, infra vnum annum
facere confici ſuper eiſdem gratijs litteras
Apoſtolicas; & expedire eas vſque ad Re-
giſtrum incluſiuè: alioquin, lapſo anno,
dictæ gratiæ expirent, & habeantur pro
non factis: & ex tunc litteræ ſuper eis non
expediantur.

Item volumus, & ordinamus, quod il-
li, qui deinceps quaſcunque gratias à no-
bis impetrabunt, ſimiliter infra vnum

A annum, à *Datum* ipſarum gratiarum
computandum, teneantur ſuper eis facere
confici litteras Apoſtolicas, vſque ad Re-
giſtrum, vt ſupra: alioquin gratiæ ipſæ
ipſo facto expirent: & lapſo dicto anno
nullatenus litteræ expediantur ſuper ipſis.

Item caſſamus, irritamus, & annulla-
mus omnes vniones Eccleſiarum Paro-
chialium, monaſteriorum, etiam Monia-
lium, ac dignitatum, perſonatuum, præ-
bendarum, & officiorum, & aliorum be-
neficiorum Eccleſiaſticorum, ac piorum
locorum quorumlibet, hactenus ſiue
per nos, ſiue per prædeceſſorem noſtrum
immediatum, aut etiam per quoſuis Or-
dinarios factas, quibuſcunque Eccleſijs,
B monaſterijs, vel alijs locis Eccleſiaſticis,
vel menſis Epiſcopalibus, aut Capitulari-
bus, vel Abbatialib. ſeu Collegijs, officijs,
dignitatibus, aut præbendis, ſeu quibuſ-
uis alijs locis, aut hoſpitalibus; quæ non-
dum ſunt ſortitæ effectum: ac etiam illas,
quæ ſunt ſortitæ effectum alias, quam per
obitus illorum, qui dicta beneficia vnita
obtinebant tempore vnionum de illis fa-
ctarum: etiamſi eſſent factæ motu proprio:
ac etiã illas, quæ factæ fuerunt ſine magna
neceſſitate, vel ex falſis, aut nullis cauſis:
etiamſi ſuper ipſis vnionibus lis penderet
indeciſa; in quacunque inſtantia fuerit.
Et ſimiliter caſſamus, irritamus, & annul-
lamus quaſcunque confirmationes per nos
C factas de vnionibus per Ordinarios factis:
etiamſi in litteris Apoſtolicis ſuper dictis
vnionibus, & confirmationibus confectis
contineretur talis clauſula, videlicet, *Etſi
contingeret reuocari per nos vniones in gene-
re, vel in ſpecie, quod vniones ipſa, per eaſ-
dem litteras facta, non intelligantur reuo-
cata*.

Item, quia nonnullis Prælatis eccleſia-
rum Regularium, ac monaſteriorum, etiam
Monialium, ac Prioratuum, olim dicitur
eſſe conceſſum per Nos, quod Prælati, &
Capitula, vel Conuentus eccleſiarum, mo-
naſteriorum, aut Prioratuum, vel locorum
prædictorum, poſſent parochiales Eccle-
D ſias, & Beneficia Curata, ſeu perpetuas
Vicarias prædicta eis vnita, facere regi per
Monachos ſuos, etiam remouibiles ad nu-
tum ipſorum, vel alias qualitercumque,
decernimus, & declaramus, quod, prætex-
tu talium conceſſionum, nulla Parochialis
Eccleſia, ac perpetua Vicaria Parochialis
Eccleſiæ, vel aliud Curatum Beneficium,
quæ prius regebantur per ſeculares Cleri-
cos, poſſint deinceps regi per Monachos,
aut Regulares Canonicos; ſed in eis inſti-
tuantur perpetui Vicarij ſeculares Presby-
teri: & ſi ante non fuerint aſſignatæ con-
gruæ portiones, ſicut de iure aſſignandæ
ſunt, per locorum Ordinarios aſſignentur:
& deinceps tales Eccleſiæ Parochiales, &
Curata Beneficia, ſeu Vicariæ perpetuæ,
con-

conſueta prius per ſeculares Clericos regi, A & gubernari, nullatenus per Monachos, vel Religioſos alios regantur, ſeu etiam gubernentur. Non obſtantibus quibuſcunque conceſſionibus, ſeu indultis, Eccleſijs Regularibus, aut monaſterijs, vel Prioratibus, aut locis alijs Regularibus prædictis, ſub quauis forma, vel expreſſione verborum factis, ſeu conceſſis, quæ ex nunc, totaliter reuocamus, caſſamus, & annullamus, & nullius eſſe volumus roboris, vel momenti: ac volumus quod locorum Ordinarij poſſint, & debeant etiam exempros auctoritate Apoſtolica compellere ad obſeruandum præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia.

B Item reuocamus, & annullamus omnes, & ſingulas Indulgentias, in quibus continetur à pœna, & à culpa, vel Plenaria Indulgentia omnium peccatorum ſuorum; & alias, quæ conceſſæ ſunt ſub formis Indulgentiarum Eccleſiarum Vrbis, anni Iubilęi, vel ſancti Sepulchri Dominici; ſancti Michaelis Archangeli de Monte-Gargano; ſancti Iacobi in Compoſtella; & ſancti Marci de Venerijs; ſanctæ Mariæ de Angelis, alias in Portiuncula; S. Marię de Collemadio, ac omnes alias, quæ factæ ſunt ad inſtar Indulgentiarum quibuſuis alijs Eccleſijs conceſſarum: & volumus, quod nullius ſint roboris, vel momenti; etiamſi in litteris Apoſtolicis, ſuper dictis C Indulgentijs confectis, contineretur talis clauſula, videlicet. *Et ſi contingeret reuocari per Nos Indulgentias in genere, vel in ſpecie, quod indulgentia ipſæ, per eaſdem litteras conceſſæ, non intelligantur reuocatæ.* Item, cum olim fuerint diuerſis Eccleſijs, ac monaſterijs, & alijs pijs locis conceſſæ diuerſæ Indulgentiæ, cum clauſula, *quod illi, qui præeſſent Eccleſijs, vel monaſterijs, aut locis prædictis, poſſent eligere certos Confeſſores, qui audirent confeſſiones perſonarum confitentium ad huiuſmodi Indulgentias, & abſoluerent illas, quæ eis confiterentur; etiam in caſibus Epiſcopalibus, ac etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis.* Et quia etiam nonnulli D Fratres Ordinum Mendicantium impetrarunt, *quinimò extorſerunt*, a nobis litteras noſtras; per quas conceditur eis, quod poſſint, etiam inuitis, & contradicentib. Rectoribus Parochialium Eccleſiarum, prædicare in ipſorum Eccleſijs, & audire Confeſſiones Parochianorũ ſuorum, ipſoſque abſoluere, etiã in caſibus præd. & plura alia contra Decretalẽ piæ me. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, *Super Cathedram*, & in Concilio Viennen. per fel. record. Clementem Papam V. prædeceſſorem noſtrum innouatam, temerè facere, & attentare præſumunt: & ad notitiam noſtram peruenerit, ex relationibus fide dignis, quod dicti Fratres, & illi, qui tales poteſtates dicuntur habere, eis mirabiliter abutuntur, & exinde plura ſcandala ſubſequuntur: & propterea omnes tales poteſtates, & litteras, ſub quauis forma, vel expreſſione verborum conceſſas, etiamſi eſſent factæ *Motuproprio*, caſſamus, irritamus, ac nullius volumus eſſe roboris, vel momenti.

Item reuocamus, caſſamus, & annullamus omnes gratias diſpenſationum per Nos factarum quibuſcunque Fratribus Ordinum Mendicantium, quod poſſint obtinere beneficia Eccleſiaſtica cum cura, vel ſine cura, conſueta Clericis ſecularibus aſſignari; ſi eis aliàs Canonicè conferrentur, ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum, quæ omnia ſunt ſortita effectum. Et ſi aliqui vigore talium diſpenſationum eſſent actu aſſequuti plura beneficia vltra vnum, dimittant illa, & vnum dumtaxat retineant, ſi tamen Curatum exiſtat; alijs in manibus Ordinariorum dimiſſis liberè. Quod ſi infra ſex menſes à publicatione præſentium illa non dimiſerint, eo ipſo ſint dicto vno, & alijs priuati: & diſpenſationes ipſæ omni effectu careant, & reputentur pro non factis. Item volumus, & ordinamus, quod illi cum quibus eſt per nos hactenus diſpenſatum, quod poſſint plura Beneficia incompatibilia, videlicet, dignitates, perſonatus, vel curata officia, aut Parochiales Eccleſias inſimul retinere, etiam vltra duo, vel tria, vigore talium diſpenſationum non poſſint aſſequi, vel retinere vltra duo incompatibilia, & ſi qui Magiſtri in Theologia, Doctores Iuris Canonici, vel Ciuilis, ſiue Illuſtres eſſent, non vltra duo Beneficia incompatibilia aſſecuti, illa, quæ vltra duo ſunt aſſequuti, teneantur infra ſex menſes, à *Datum* præſentium computandos, permutare pro alijs Beneficijs ſimplicibus: & alij, qui vltra duo Beneficia incompatibilia obtinent, teneantur infra dictum terminum illa, quæ vltra duo obtinent, liberè dimittere verbò, & facto in manibus Ordinariorum: alioquin ſi Magiſtri, Doctores, & Illuſtres ipſi, infra dictum terminum illa non permutauerint, & alij prædicti ea non dimiſerint, vt præfertur, eo ipſo ſint priuati omnibus incompatibilibus, quæ obtinent: exceptis venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, Notarijs noſtris, Correctore litterarum Apoſtolicarum, Subdiacono noſtro, Auditoribus cauſarum, Palatij Apoſtolici Cubicularijs, & Acolythis noſtris, Clericis Cameræ Apoſtolicæ, & Secretarijs noſtris; qui ſub hac regula nullatenus includantur.

Item reuocamus, & annullamus omnes Exemptiones perpetuas per Nos factas, quibuſcunque monaſterijs, vel Eccleſijs, aut Capitulis, vel Prælatis, aut Conuentibus quorumcunque Ordinum, ſiue Religioſorum, & ſecularium Eccleſiarum, Cathe-

dralium, vel Collegiatarum, Vniuerſitatibus quorumlibet Caſtrorum, Terrarum & Villarum: & litteras noſtras ſuper illis confectas decernimus eſſe irritas, & inanes, nulliuſque roboris, vel momenti.

Item, cum multi Clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ ſeculares, vel Regulares, etiam Ordinum Mendicantium, & parui ſtatus hactenus recepti fuerint in Cappellanos noſtros honoris, & Sedis Apoſtolicæ; & ſuper huiuſmodi receptionibus, & litteris Apoſtolicis inde confectis fecerint fieri proceſſus pœnales per Camerarium noſtrum; & propterea aſſerunt ſe fore exemptos à iuriſdictione ſuorum Superiorum, & Ordinariorum: ex quo multa ſcandala ſæpè oriuntur, & tales Cappellani putant ſe minimè poſſe propter peccata, & delicta per ipſos commiſſa, vel committenda per ſuos Superiores corrigi, vel puniri; Volumus, & ordinamus, quod tales Cappellani prætextu litterarum, & proceſſuum prædictorum nullatenus ſint exempti à iuriſdictione Superiorum, & Ordinariorum prædictorum; ſed liberè per eos poſſint, & debeant corrigi, & puniri, iuxta Canonicas ſanctiones: non obſtantibus litteris, & proceſſibus prædictis eis conceſſis, quorumcunque tenorum exiſtant: Magiſtris, & Baccalaureis formatis in Theologia, ac Doctoribus iuris Canonici, vel Ciuilis dumtaxat exceptis.

Item cum fel. record. Vrbanus Papa VI. prædeceſſor noſter, ex certis rationabilibus cauſis conceſſerit quibuſdam Prælatis, quod in eorum Ciuitatibus, & diœceſibus non poſſet fieri exequutio aliquarum litterarum Apoſtolicarum, niſi prius ipſæ litteræ exhiberentur eiſdem Prælatis, vel eorum officialibus; & per ipſos eſſent approbatæ, ipſique Prælati, ſeu Officiales deduxerint in conſuetudinem, & aliqui prætextu ſtatutorum Prouincialium, ſeu ſynodalium ſimiliter ſeruent, & faciant, quod tales litteras nullus audeat exequi, niſi poſtquam Prælati, ſeu Officiales ipſi per ſuas litteras, quas nuncupant *Vidimus*, mandent, & concedant, quod dictæ litteræ Apoſtolicæ poſſint exequi per Iudices in eis deputatos: & propter tales litteras, *Vidimus* nuncupatas, ſæpius impetrantes ipſi earumdem litterarum nequeant conſequi effectum: Propterea huiuſmodi conceſſionem dictis Prælatis factam, & litteras Apoſtolicas ſuper ea confectas (prouidè attendentes, quod tendunt ad noxā) ac ſtatuta quæcunque ſuper ijs facta, reuocamus, caſſamus, & annullamus: ac volumus, & decernimus, quod Iudices, & exequutores quicunque in litteris Apoſtolicis deputati, & deputandi, ac Notarij, & Tabelliones ſuper ijs requiſiti, & requirendi, abſque huiuſmodi littera *Vidimus* nūcupata, & abſque licentia, ſeu cōſenſu quorumcunque Prælatorum, ſeu Superiorum, aut Officialium, liberè huiuſmodi litteras Apoſtolicas exequi poſſint, & debeant: ac omnes, & ſingulas ſententias, quas Prælati, vel Superiores, aut eorum Officiales huiuſmodi contra Iudices, vel Exequutores prædictos, propter exequutiones ipſas huiuſmodi per eos faciendas, infligerent, ſeu promulgarent, decernimus irritas, & inanes, nulliuſque exiſtere roboris, vel momenti.

Item, cum dudum Nos ad importunam nonnullorum inſtantiam conceſſerimus pluribus perſonis litteras familiaritatis noſtræ; in quibus continetur, quod ipſi poſſent, & debeant gaudere priuilegijs, quibus gaudent familiares noſtri continui, & domeſtici Commenſales, volumus, & declaramus, quod prætextu talium litterarum quibuſuis conceſſarum ſub quacunque forma, vel expreſſione verborum, etiamſi eſſent factæ *Motu proprio*, illi, qui tales litteras obtinuerunt nullo modo gaudeant dictis priuilegijs: niſi dumtaxat illi, qui tenera ſunt familiares noſtri continui, & domeſtici Commenſales.

Item reuocamus, caſſamus, & annullamus omnes, & ſingulas conceſſiones, & donationes per nos factas ſub quacunq; forma, vel expreſſione verborum quibuſcunq; laicalibus perſonis, de quibuſlibet bonis immobilibus, ſeu ſtabilibus quarumcunque Eccleſiarum, aut monaſteriorum, vel menſarum Epiſcopalium, ſeu Abbatialiū, aut aliorum quorumlibet piorum locorum: etiamſi eſſent Caſtra, Terræ, aut Villæ. Et volumus, quod huiuſmodi conceſſiones, & donationes ex nunc habeantur pro non factis: & talia bona ad huiuſmodi Eccleſias, & monaſteria, & alia pia loca, eo ipſo liberè reuertantur.

Item caſſamus, irritamus, & annullamus omnes, & ſingulas facultates hactenus per nos conceſſas quibuſuis perſonis, etiam Fratribus Ordinum Mendicantium, & quibuſlibet alijs, ſuper prædicando verbum Crucis, ſub quacunq; forma, vel conceptione verborum, etiamſi in litteris noſtris eis ſuper hoc conceſſis contineretur, quod perſonæ ipſæ poſſent abſoluere perſonas eis confitentes ſua peccata in quibuſcunque caſibus; & eis aliquas Indulgentias auctoritate Apoſtolica concedere: quas quidem conceſſiones, & litteras noſtras, ſuper eis cōnfectas, nullius eſſe volumus roboris, vel momenti.

Nulli ergo, &c. noſtrorum Voluntatis, Statuti, Ordinationis, Mandati, Reuocationis, Caſſationis, Irritationis, Conſtitutionis, Declarationis, & annullationis infringere, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, 11. Kal. Ianuar. anno 14.

Cæterum Ioannes XXIII. & Martinus V. Boni-

Bonifacij ſucceſſores, hanc bullam veluti ſcandaloſum fomitem reuocarunt, & annihilarunt. Placuit modo Ioannis diploma hic exhibere ex ipſo reg. Vat. alterum Martini paulo poſt dabimus ſub Laurentij Præſulatu.

Ioannes, &c. Ad perpetuam rei memoriam. Inter ſollicitudines varias, quibus Nos Paſtoralis officij cura, & debitum Apoſtolicæ ſeruitutis aſtringunt, illa potiſſimum pulſat, & excitat mentem noſtrã, vt inter Chriſti fideles pacem ſacere, ſedare diſcordias, remouere ſcandala, & amputare iurgiorum materiam, quantum Nobis ex alto permittitur, ſtudeamus.

Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Eccleſiæ Sipontinæ petitio cõtinebat; Quod olim Bonifacius IX. tunc in ſua obedientia nominatus, attentè conſiderans, quod ciuitas Sipontina, quæ Cathedralis, & Metropolitana in Apuliæ finibus ſita, malitia temporum faciente, multarum calamitatum concuſſa turbinibus, adeò diruta, & neglecta, ac deſolata iacebat, quod à multis annorum circulis nullus in ea moram traxerat, nec ſperabatur quod in futurum eſſent aliqui permãſuri: & in diœceſi Sipontina Mons-Garganus à dicta ciuitate non longe diſtans ſitus eſt, in cuius ſupremo vertice in honorem B. Michaelis Archangeli veneranda habetur Eccleſia; ac ibidem Terra Montis S. Angeli dictæ diœceſis, benedicente Domino, perſonarum numero, & alijs Domini muneribus, vltrà ciuitates quamplurimas illarum partiũ fœcunda exiſteret: & Archiepiſc. Sipontinus pro tempore exiſtẽs, in dicta Terra, & eius diſtrictu, & perſonis degentibus, & exiſtentib. in eiſdem, quantum ad ſpirituale forum pertinebat, ordinariam iuriſdictionem exercebat: eandem Terram in ciuitatem erexit, & ciuitatis titulo, & inſignijs inſigniuit: ipſamque ciuitatem Garganicam perpetuò voluit nuncupari: & eandem B. Michaelis Eccleſiam in Cathedralem, & Metropolitanam erexit, & conſtituit, ipſaſque ambas Sipontinam, & Garganicam Eccleſias ſimul vniuit, annexuit, & incorporauit: prout in litteris eiuſdem Bonifacij (quarum tenorem de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus) pleniùs continetur.

Cum autem, ſicuti eadem petitio ſubiungebat, & multorum fide digna relatione percepimus, ex erectione huiuſmodi, inter Capitulum, & Canonic. prædictos, & dilectos filios Clerum, & populum ciuitatis Sipontinæ prædictæ, & Terræ, Manfredoniæ ex vna; necnon Terræ Montis S. Angeli prædicti ex alia parte, turbationes, lites, & ſcandala plurima ſint exorta, & in futurum formidantur ampliùs exoriri, niſi per Apoſtolicæ Sedis remedium occurratur; pro parte Capituli, & Canonicorum prædictorum, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt nomen ciuitatis Garganicæ perpetuo extinguere, & ad eã terram Montis S. Angeli reducere; & litteras prædictas, & omnia in eis contenta, auctoritate Apoſtolica reuocare; & aliàs in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, ac volentes turbationibus, litibus, & ſcandalis huiuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, obuiare, nomen ciuitatis Garganicæ in dicta terra Montis S. Angeli perpetuo extinguimus: & eandem Eccleſiam Garganicam ad dictam Eccleſiam B. Michaelis reducimus: ipſaſque litteras eiuſdem Bonifacij, & earum tenorem penitus reuocamus, & eas haberi volumus pro infectis. Ac etiam, nonnullorum RR. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes ſtatuimus, de cætero, vt Sipontina Eccleſia, & non Garganica, & modernus, & qui pro tempore erit Archiepiſcopus Sipontinus, & non Garganicus, nuncupentur: necnon Chriſma, & oleum Sanctum confici debeat duntaxat in Sipõtina Eccleſia ſupradicta. Et inſuper omnes immunitates, Indulgentias, & priuilegia quæcunq; à quibuſuis Romanis Pontificib. prædeceſſoribus noſtris eidem Sipõtinæ Eccl. conceſſas, & conceſſa, auctoritate præd. tenore præſentium confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio cõmunimus, ita quòd Capitulum, Canonici, & Eccleſia Sipontina præd. illis in poſterum potiantur, & gaudeant, ſicut ante erectionem huiuſmodi potiebantur, & potiri ſolita fuerant, & gaudere. Tenor verò dictarum litterarum talis eſt.

Bonifacius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Rerum omnium ſummi, & prouidi ordinatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui benemeritum ad conuiuium Dominicum in vltimis incumbentem ſuperius iubet aſcẽdere, vt ſibi ſit gloria, vices, quãquam inſufficientibus meritis, gerentes in terris, exemplo Dominico inuitamur, vt de ſupremæ Apoſtolicæ dignitatis ſpeculo ad ſingulas orbis partes profundæ conſiderationis aciem extendentes, ſi locum inſignem minus decore tractatum, & neglectum videamus, pro rei qualitate ſuperius eleuemus, & dignitatum titulis fulciamus. Per hoc enim cum Dei gratia boni Præſidis partes implemus, ſi noſtro miniſterio ſingulis locis pro temporum qualitate correſpondeant inſignia dignitatum. Cum itaque, ſicut ipſa veritas, & facti euidentia manifeſtant, ciuitas Sipontina, quæ

A Cathedralis, & Metropolitana in Apuliæ
finibus ſita, malitia temporum faciente,
multarum calamitatum concuſſa turbini-
bus, adeò diruta, & neglecta, ac deſola-
ta iaceat, quod à multis annorum circulis
nullus in ea moram traxit; nec ſperatur
quod in futurum aliqui ſint manſuri & in
diœceſi Sipontina Mons-Garganus à di-
cta ciuitate non longe diſtans ſitus eſt; in
cuius Montis vertice ſupremo in honorem
B. Michaelis Archangeli toto orbe terra-
rum veneranda habetur Eccleſia, cæleſti
quidem virtute prædita; ac ibidem terra
Montis S. Angeli nuncupata, dictæ diœce-
ſis, benedicente Domino perſonarum nu-
meroſitate, alijſque Domini muneribus
B vltra ciuitates quamplurimas illarum par-
tium ſtet fœcunda: in qua perſonæ vtriuſ-
que ſexus degunt in multitudine copioſa:
Archiepiſcopus quoq; Sipontinus pro tem-
pore exiſtens, in eiuſmodi terra, & eius
diſtrictu, ac perſonis degentibus, & rebus
exiſtentibus in eiſdem, quantum ad ſpiri-
tuale forum pertinet, ordinariam iuriſdi-
ctionem exercet: & prædicta Eccleſia vl-
tra multas, & Cathedrales Eccleſias par-
tium earumdem opulenta, & ſufficienter
ornata extat: prouentus etiam, bona, &
iura dictæ Eccleſiæ in Archiepiſcopum
prædictum, & Capitulum eiuſdem Eccle-
C ſiæ communiter, & indiſtinctè pertinere
noſcuntur: quorum medietatem Archie-
piſcopus, aliam Capitulum prædictum
percipere conſueuerunt. Si ergo terra in
ciuitatem, & Eccleſia prædicta in Cathe-
dralem, & Metropolitanam Eccleſiam eri-
gantur, meritò cenſeri poterit laude di-
gnum, & opus ſingulariter commendan-
dum. Nos igitur attendentes, quod fel.
record. Benedictus Papa IX. prædeceſſor
noſter Sipontinam Eccleſiam, quæ tunc
dumtaxat Cathedralis erat, poſt miracu-
loſam inuentionem eiuſdem Michaelis Ar-
changeli, ipſiuſque reuerentiam, in Me-
tropolitanam erexerat, & multis honori-
D bus decorauerat: ac cupientes præterea
eandem Eccleſiam prædicti glorioſiſſimi
Principis Michaelis Archangeli, qui de
hoſte humani generis triumphans, militię
cęleſtis exercitus obtinet prouidentia Di-
uina primatum, amplius honorare; ac
præmiſſa attenta meditatione penſantes,
& opus erectionis huiuſmodi ad effectum
deducere cum maturitate volentes, ex qui-
buſdam alijs rationalibus ſuadētibus cau-
ſis ad id animum noſtrum mouentibus, &
ex noſtra ſcientia, & de fratrum noſtrorum
conſilio, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitu-
dine, ad honorem omnipotentis Dei Pa-
tris, & Filij, & Spiritus ſancti, & eiuſdem
glorioſiſſimi Principis Michaelis Archan-
geli laudem, & gloriam, & exaltationem
Eccleſię ſanctæ ſuæ, diuini cultus augmen-
tum, fideliumque ſalutem, & earumdem

Terræ, & Eccleſiæ ſtatum honorificum, &
tranquillum; Terram prædictam in ciui-
tatem erigimus, & ciuitatis titulo, & inſi-
gnijs decoramus: ipſamque in memoriam
indelebilem eorum, quæ cura noſtra in
hac parte geruntur, ciuitatem Gargani-
cam perpetuis futuris tēporibus volumus
nuncupari. Et inſuper eamdem Eccleſiam
(cui venerabilem fratrem noſtrum Nico-
laum Archiepiſcopum Sipontinum, prout
Sipontinæ Eccleſiæ preeſſe dignoſcitur,
præſidere volumus, & iubemus) in Ca-
thedralem, & Metrop. Eccleſiam ſimiliter
erigimus, & conſtituimus de cōſilio, &
poteſtate prædicta. Ipſaſque ambas Eccle-
ſias Sipontinam, & Garganicam, ſimul
vnimus, annectimus, & incorporamus. Per-
petuo per præſentes decernentes, vt præ-
dictus Nicolaus Archiepiſcopus, ex nunc
Archiepiſcopus Sipontinus, & Garganicus
nuncupetur; & ſubſequenter ſui impoſte-
rum ſucceſſores. Statuentes, & de ipſis
conſilio, & poteſtate decernentes, vt Ar-
chidiaconus, qui eſt in dicta Eccleſia Gar-
ganica, maiorem poſt Pontificalem di-
gnitatem obtineat: reliquas autem digni-
tates, perſonatus, & officia ſi quę, ſi qui, aut
ſi qua forſan ſub alijs vocabulis ibidem
hactenus extiterint, alias non intendimus
remouere: & tam Archidiaconatus, digni-
tates, perſonatus, & officia huiuſmodi,
necnon duodecim Canonicorum, & præ-
bendarum, & tot perpetuorum Beneficio-
rum Seruientium nuncupatorum numerus
eiuſdem nouæ Eccleſiæ, ac collationes, &
prouiſiones, necnōn conſuetudines, & ſta-
tuta, in ſuo eſſe remaneant, ſicut prius.
Quæ quidem numerus, & conſuetudines,
& ſtatuta, de conſilio, & poteſtate præ-
dicta, harum ſerie confirmamus, &
præſentis ſcripti patrocinio communimus.
Prouentus, & bona, & iura ipſius nouæ
Eccleſiæ, quoad Archiepiſcopalem men-
ſam ad Archiepiſcopum, quo verò ad Ca-
pitulum prædictum pertinent, iuxta con-
ſuetudinem hactenus obſeruatam, & alias
iuxta iuris formam percipiantur, & liberè
diuidantur. Cæterum de conſilio, & pote-
ſtate prædicta ſtatuimus, & ordinamus,
quod perſonæ tam Eccleſiaſticæ, quam
ſeculares ſexus vtriuſque in eadem ciuita-
te degentes, præſentes, & poſteri, prædi-
cto Archiepiſcopo, eiuſq; poſteris ſubiecti
remaneant, & pareant in omnibus ſicut
ante. In eadem Eccleſia noua prædi-
cta diuina Officia peragentur iuxta ritum,
modum, & conſuetudinem ibidem hacte-
nus vſitatos. Quodq; ipſa noua Eccleſia
omnibus priuilegijs, iuribus, & iuriſdi-
ctionibus potiatur, & gaudeat; quibus ea-
dem Sipontina Eccleſia gaudet, & gaude-
re etiam conſueuit huiuſmodi, necnon
alijs priuilegijs, indultis, & conceſſioni-
bus Apoſtolicis eidem Sipontinę Eccleſiæ
con-

conceſſis, quæ poſſent præſentibus obuiare, non obſtantibus quibuſcunque. Decernimus inſuper ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ erectionis, decorationis, iuſſionis, voluntatis, vnionis, & annexionis, incorporationis, ſtatuti, confirmationis, communitionis, ordinationis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ſe nouerit incurſurum.]

Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, nonis Decembris, Pontificatus noſtri anno duodecimo.

Nulli ergò, &c. Noſtræ extinctionis, reductionis, reuocationis, voluntatis, ſtatuti, confirmationis, & commutationis infringere, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, quintodecimo Kalen. Ian. ann. 3.

Vide lector, quibus artibus circumuentus ſit Bonifacius, & quam falſe ſuppoſuiſſent Garganici Sipontinam ciuitatem prorſus dirutam abſque habitatore, ac miſerabilem inter ruinas iacere, quæ tamen Manfredi Regis munificentia inter præclaras Regni Neapolitani vrbes ante annos ferè centum quadraginta quinque non procul à primo ſitu loco reſtaurata florebat, quam nouam Sipontum vulgo Manfredoniam vocauere.

29 NICOLAVS de Imola Nicolao ſucceſſit traductus à Raguſina Eccleſia, vbi ſederat ann. 8. commutatione facta eadem die & ann. 1401. Sedit pacifice Nicolaus aliquot annos, & à Gregorio XII. deturbatus de ſede, cum Laurentio non ſemel decertauit, tandem circa annum Dom. 1415. mortuus eſt, vt conijcere licet ex lib. 1. Prouiſ. Rom. 23. Fuit aliquando ſub Bonifacio in Alemania Apoſtolicæ ſedis Nuncius, interfuitque Piſano Concilio anno 1409.

30 LAVRENTIVS de Vrbe, Gregorij XII. familiaris in remoti Nicolai locum Sipontinus Archiepiſcopus conſecratus eſt anno 1407. per aliquot annorum diſſidia in illo diri ſchiſmatis tempore verſatus, ac veluti Gregorij aſſecla aliquando à Nicolao de ſede, deiectus poſt cuius obitum cum Ioannes XXIII. quendam Paulum Epiſc. Seginenſem ad hanc Sipontinam Eccleſiam tranſtuliſſet anno 1414. 16. Kalen. Ianuarij, iterum Laurentio pro ſua Eccleſia decertandum fuit, quo ſublato, pacifice ſub aureo ſæculo Martini V. ſibi creditam Eccleſiam eximiè rexit, ac ſucceſſori Eugenio in paucis charus, benè de ſua Eccleſia meritus deceſſit poſt ſedem annorum 29. ſalutis verò 1436. Eo Præſule cum inter Garganicos, Sipontinoſque Clericos iterum lis æſtuaſſet, Martinus V. ad preces Laurentij commiſit Raynaldo S. Viti Diacono Card. per ſuas litteras Dat. Florentiæ 8. Id. Apr. ann. Pontif. 2. ſal. vero 1419. vt diſſenſionum finem daret, qui cum cauſam ritè diſcuſſiſſet, in fauorem Sipontinorum ſtatuit, ſententiam Alexandri III. quam Innocentius III. aſſeruit, confirmandam fore, vnamque ſedem Archiepiſcopalem, Sipontinam videlicet Eccleſiam, & non duas eſſe cenſendas, vnumque Archiepiſcopum Sipontinum, non Sipontinum, & Garganicum de cæterò nuncupandum: chriſma in ipſa Eccleſia Sipontina conficiendum hæc omnia ſuo diplomate confirmauit Martinus, 2. Idus Iunij, Datum Florentiæ ann. Pontif. 2. Domini vero 1419. vt in eiſdem lib. de diuerſis formis inſinuatur, iuxta tenorem ſupplicationis Laurentij, quam hic exhibemus ſumptam ex regeſtro ſupplicationum Apoſtolicarum lib. 6. fol. 190. an. 2. Martini V

Beatiſſime Pater.

Pro parte deu. Oratoris veſtri R. P. D. Laurentij Archiepiſcopi Sipontini, necnon Capituli eiuſdem, ac Vniuerſitatis ciuitatis Manfredoniæ exponitur S. V. quod tempore fel. record. D. Alexandri Papę III. prædeceſſoris veſtri, Canonici Garganicæ Eccleſiæ ſæpius fuerunt eidem Dom. Alexandro conqueſti, quod cum in priuilegijs prædeceſſorum ſuorum, quæ habebant, poſitum eſſet Sipontinæ, & Garganicæ Eccleſiæ Archiepiſcopo, in priuilegio eiuſdem Alexandri Sipontinæ Eccleſiæ Archiepiſcopo tantummodo, Garganica Eccleſia ſubtracta, poſuiſſet, & ad ſuggeſtionem Canonicorum Eccleſiæ Sipontinæ, feciſſet in eodem priuilegio, in præiudicium iuris, & dignitatis Eccleſiæ ſuæ Garganicæ, aliã quædam ſubtrahi, & quædam apponi, quæ non continebantur in priuilegijs prædeceſſorum ſuorum Eccleſię Sipontinæ. Indultum poſtulabant etiam ab eodem Alexandro, vt, cum duæ ſedes Epiſcopales eſſent, ſicuti aiebant (Sipontina videlicet, & Garganica) chriſma in Cœna Domini faceret in vtraque Eccleſia confici; & ex his, qui pro tempore eligerentur in Veſtana Eccleſia, vnum in Sipontina, & alterum in Garganica Eccleſia conſecraretur.

Cum autem idem D. Alexander tam dictis Canonicis Sipontinæ Eccleſiæ, quam prædictis Canonicis Garganicæ mandaſſet, vt cum priuilegijs prædeceſſorum eiuſdem Alexandri, & præſertim ſan. record. D. Eugenij Papæ (cui Canonici Garganici præfati multum nitebantur) ad præſen-

tiam einſdem Alexandri venirent: ipſi Ca-
nonici Sipontini per quendam Meliam
Canonicum Sipontinum, & per Abdena-
go Canonicum ſancti Leonardi; & præſa-
ti Canonici Garganici per Magiſtrum
Melem de Cippis, & Philippum Caſſele-
gardi Canonicos Garganicos ad pręſen-
tiam eiuſdem D. Alexandri acceſſiſſent.
Quibus in conſpectu ſuo præſentibus pri-
uilegia prædeceſſorum ſuorum piæ rec.
Benedicti, Paſchalis, & Eugenij Romano-
rum Pontificum diligenter inſpexit ipſe
Dominus Alexander. Ex quorum tenore
manifeſtè ſibi innotuit Eccleſiam Sipon-
tinam tantū ſedem Archiepiſcopalem exi-
ſtere, cum eoſdem prædeceſſores ſuos non
niſi Archiepiſcopum Sipontinæ Eccleſiæ
conſter in eiſdem priuilegijs nominaſſe.

Priuilegium verò eiuſdem Dom. Eugenij
Papæ in quadam parte ſui abraſum, & cor-
ruptum fuiſſe liquido deprehendit; quia
cum in titulo eiuſdem priuilegij fuiſſet tā-
tummodo poſitum Sipontinæ Eccleſiæ Ar-
chiepiſcopo, vltima ſillaba illius dictionis
(Sipontinæ videlicet) & quædam littera
eidem ſyllabæ propria fuit abraſa, & dua-
bus præcedētibus ſyllabis eiuſdem dictio-
nis, cum titulo ſuppoſito integrè rema-
nentibus in eo, quod abraſum fuerat (Gar-
ganicę) quoquo modo ſub breuitate notā-
tū. Ex ſuppoſitis etiā manifeſtè ſibi inno-
tuit in eadem parte tantum idem priuile-
gium falſatum fuiſſe; quia licet in titulo
priuilegij quoquo modo prædicto (Gar-
ganicę) poſitum fuit, inferius tamen non
niſi Eccleſia Sipontina exiſtat ſub Apoſto-
licæ Sedis protectione ſuſcepta, & de Gar-
ganica Eccleſia, ſicut de Eccleſia ſibi ſub-
dita eſt confirmatio facta.

Vidit quoque idem Alexander ſcriptum
bon. mem. Benedicti prædeceſſ. ſui, cuius
tempore in Eccleſia Sipontina Archiepi-
ſcopalis ſedes fuerat conſtituta, & ex con-
tinentia ipſius ſcripti (quod Canonici Gar-
ganicę Eccleſiæ pro ſe facere arbitraban-
tur) manifeſtè comperit, Eccleſiam Si-
pontinam tantum Archiepiſcopalē ſedem
ab eo conſtitutam fuiſſe, cum ipſe Leonem
quondam Sipontinum Epiſcopum non in
Sipontinum, & Garganicum (ſcilicet tan-
tum in Sipontinum Archiepiſcopum) ſe
aſſerat promouiſſe.

In priuilegio quoque dicti Paſchalis Pa-
pæ continebatur, quod ipſe inter alia Ve-
ſtanum Epiſcopatum Eccleſiæ Sipontinæ
conceſſit, nulla facta de Garganica Eccle-
ſia mentione. Et in altero priuilegio ſuo
poſitum eſſe comperit, quod ipſe oblatio-
nes Eccleſiæ B. Michaelis Alberto Siponti-
no Archiepiſcopo confirmauit, quas eidem
Archiepiſcopo, & Eccleſiæ ſuæ, ſeculares
viri reddiderant, à quibus fuerant occu-
patæ.

Idem verò Alexander priuilegijs, & alijs

A antedictis ſcripturis prædeceſſ. ſuorum in-
hærens, & præſertim Paſchalis, & Euge-
nij RR. PP. priuilegia, & ſuum confir-
mans, de communi conſilio Fratrum ſuo-
rum, vnam tantum Archiepiſcopalem ſe-
dem (Sipontinam videlicet Eccleſiam) non
duas eſſe cenſuit, auctoritate Apoſtolica
ſtatuens, vt omnimodo non Sipontinæ,
& Garganicæ Eccleſiæ Archiepiſcopus,
ſed Sipontinæ Eccleſiæ tantum nomina-
ri deberet, & Chriſma in Eccleſia Sipon-
tina ſolummodo confici, & Epiſcopus Ve-
ſtanus in Sipontina Eccleſia conſecraretur,
ſicut bon. mem. Siffridus quondam Sipon-
tinus Archiepiſcop. Marandum Veſtanum
electum in Eccleſia Sipontina noſcitur
B conſecraſſe.

Et licet, Pater ſancte, Bonifacius tunc ſic
in ſua obedientia Papa IX. nuncupatus Ec-
cleſiam Garganicam in Cathedralem, &
Metropolitanam erexerit, vniueritque di-
ctas Sipontinam, & Garganicam Eccle-
ſias, ac voluit, & ordinauit, quod dein-
ceps dictæ Eccleſię Archiepiſcopus voca-
retur, & nominaretur Archiepiſcopus Si-
pontinus, & Garganicus, nihilominus ta-
men Ioannes olim PP. XXIII. tunc ſic in
ſua obedientia nuncupatus, informatus
quod ex nominatione, & erectione huiuſ-
modi inter habitatores ciuitatis Manfre-
doniæ, & dictæ terræ Montis S. Angeli tur-
C bationes, lites & ſcandala forent exortæ,
& timerentur in futurum amplius exoriri,
dictam vnionem reuocauit, & dictam Ec-
cleſiam Sipontinam in priſtinum ſtatum
reduxit, prout in litteris inde cōfectis ple-
nius continetur.

Sed à nonnullis vertitur in dubium, an
litterę Ioannis prædicti ex eo quod aliquā-
do in præſentibus illis non obediebatur,
debitum ſortiantur effectum, ſeu alias ad-
mittantur, & inde ſumpta dicta occaſione
Capitulum, & Vniuerſitas terrę Montis
S. Angeli ex eo quia dictus Archiepiſcopus
ſe ſolum Sipontinum nominat, omnes
prouentus, quos pro tempore Archiepiſco-
pi conſueuerunt in dicta terra percipere,
D adminiſtrare recuſant eidem. Cum autem
Pater ſancte in litteris dictę prætenſæ vnio-
nis per dictum Dominum Bonifacium, vt
pręmittitur factæ, nulla fuerit factā mentio
de priuilegijs dictorum Paſchalis, & Eu-
genij, ac ordinationis Alexandri III. &
reſtitutio facta per dictum Dom. Ioannem
attentis priuilegijs prædictis, & ordina-
tionibus dicti Alexandri fuerit iuſta, & ſan-
cta. Supplicat igitur E. S. V. pro parte di-
ctorum exponentium, quatenus ad tollen-
dum turbines, & diſſenſiones huiuſmodi,
dignetur eadem S. V. mandare ſeruandam
dictam reſtitutionem factam per d. Ioan-
nem, & eius litteras: attento quod litteræ
huiuſmodi poſt obedientiam eidem Ioan-
ni per quondam Ladiſlaum Regem, & Do-

minum

minum partium illarum, præſtitam emanauerint, in contrarium editis non obſtantibus quibuſcunque, &c.

Fiat quod obſeruentur priuilegia, & aliæ Conſtitutiones Romanorum Pontificum, qui fuerunt ante ſchiſma: niſi infra tempus ſex menſium, pro parte aduerſa fuerit rationabiliter oſtenſum, quod aliter nunc fieri debeat. *Datum Florentiæ, octauo Idus Aprilis anno 2.*

Hac noſtra tempeſtate, cum iterum Capitulum Eccleſiæ S.Angeli Montis Gargani litem inſtauraſſet aduerſus Capitulum Sipontinum, diuque inter ſe in Romana Curia decertaſſent, tandem pro Sipontino hoc decretum à ſacra Congregatione Epiſcoporum emanauit. B

In cauſa vertente inter Capitulum Metropolitanæ Eccleſiæ S.Laurentij Sipontinæ diœceſis, ex vna: & Capitulum Eccleſiæ S.Michaelis Montis S.Angeli, ſeu Gargani, ex altera: ſuper nonnullis differentijs inter prædictas Eccleſias, ac earum iuriſdictione, ſeu ſubiectione.

Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium ſuper negotijs, & conſultation. Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, auditis partibus, & re mature diſcuſſa, referente Eminentiſſimo Domino Cardinali Franciotto, cenſuit: non cõſtare de Cathedralitate Eccleſiæ S.Michaelis Montis S.Angeli, ſeu Gargani: ac proinde non eſſe locum electioni Vicarij Capitularis à Capitulo Garganico, ſede Archiepiſcopali Sipontina vacante, quæ hodie vulgo Manfredonia dicitur. Romæ 6.April.1656. C

M. Card. Ginettus.

Loco † ſigilli.

C.Archiepiſcopus Capuæ Secr.

31 PAVLVS Epiſcopus Seginenſis ad hanc Eccleſiam tranſlatus à Ioanne XXIII. 16.Kalend. Ianuar. 1414. poſt aliquot annos ſub Martino V. euaſit Epiſcopus Hieracenſis, deinde factus Rheginus Archiepiſcopus in Calabria, de quo ibi. D

32 MATTHIAS de Fuſcis Romanus Cameræ Apoſtolicæ Clericus, Angelotti

A de Fuſcis Card. frater, ſedere cœpit in hac ſede 8. Kalen.Iunij 1436. prudentia, inſignique ſcientia præſtans, rexit annum vnum, menſes aliquot, & ab Eugenio IV. cuius fuerat carus ad Reatinam deinde Eccleſiam tranſlatus eſt 6. Idus Martij 1438. Vide quæ de ipſo diximus in Epiſcopis Reatinis tom.prim.

33 ANGELVS Capranica Romanæ Vrbis decus, Dominici Cardinalis germanus frater, Matthiæ ſuffectus eſt 16.Kal. Apr. 1438. vita integer, doctrina, ac rerum agendarum peritia inſignis, qui exactis in hac ſede annis omnino nouem Aſculani Epiſcopi munus cepit 3. Non. Maij 1447. tranſlatus deinde ad Reatinam Eccleſiam 1450. purpuram promeruit ad titulum ſanctæ Crucis in Hieruſalem anno 1460. De ipſo vide quæ ſcripſimus in Epiſcopis Aſculanis, & Reatinis tom.1.

34 BESSARION tit. XII. ſanctorum Apoſtolorum Presb. Card. ob ſingularem doctrinam toti orbi celeberrimus, Sipontinam Eccleſiam adminiſtrandam ſuſcepit die 10. Maij 1447. quam deinceps volens dimiſit anno 1449. de quo egimus in pr. noſtro tomo, vbi plura in Epiſcopis Sabinenſibus.

35 IOANNES Burgius Siculus Calataieronenſis, de quo Ioannes Iacobus de Adria in typographia Mazariæ, princeps medicorum ſuo tempore fuit, quem propter eius ſingularem doctrinam Rex Alphonſus Parthenopeus fecit Epiſcopum Salentinum, qui ſanauit ipſum, indè Romã progreſſus Summum Pontificem à periculoſo morbo liberum fecit, qui eum renunciauit Archiepiſcopum Panormitanum. Verum Alphonſi Regis opera Burgius non Salentinus tantum, ſed Sipontinus Archiepiſcopus creatus ad eam dignitatem vocatus 12. Apr.1449. à Nicolao V. Abbas Nouæluceis erat, ac præfectus rebus Beſſarionis Card. Mazarenſis Epiſcopi, Archimandritæ Meſſanenſis, ac Abbatis ſancti Baſilij in Sicilia, ex cuius ceſſione Sipontinus Archiepiſcopus euaſerat, cui Ca-

lixtus III. facultatem conceſſit è Manfredonia ciuitate, cui præerat, plurimas reliquias, ac præſertim oſſis fruſtum è manu ſancti Iacobi Maioris Apoſtoli in patriam tranſmittendi, quas indè tulit Nicolaus Monteoneus archidiaconus Garganicus, & Canonicus Siracuſanus, vt ex diplomate ſcripto Maufredoniæ 8. Februarij. Sipontinæ Eccleſiæ nuncium remiſit anno 1458. factus deinde Mazarienſis epiſcopus & Abbas ſanctæ Annæ de Portella, ſiue de Scalis Montis-regalenſis pro Regni Siciliæ Capitulis in Hiſpaniam Orator trãſmittitur, Panormitanus archiepiſcopus renunciatur anno 1467. 16. Kalen. Decembris. Exceſſit 16. Ianuarij 1469. Calataieronæ, ibi ſepelitur in maximo templo à Ioanne Vega Prorege, cum eius cadauer effoſſum integrum reperiſſent, honeſtiori tumulo exornato, & inſcriptione.

Illuſtriſſimo, ac Reuerendiſſimo Ioanni Burgio Epiſcopo Mazarenenſi, Sipontino, & tandem Archiepiſc. Panormitano ſuorum temporum toto ferè orbe celeberrimo Calatabyeronẽſi ornamento D. Veſpaſianus Bonanno, Franciſcus Rizzari, Franciſcus Monte Leone, ac Nicolaus de Monardo anno MDXXXXIII. Ciuitatis patres antiquitatum non immemores tumbam hanc inſtaurare fecerunt.

Naturæ ceſſit anno MCCCC-XLVI.

Scribendnm MCCCCLXIX. vt notat Rocchus Pyrrhus in notitia Panormitanę Eccleſiæ, qui plura de Ioanne ibi, tum & in Mazarenenſi notitia refert.

36 NICOLAVS Perottus Saxoferratenſis claro ortus genere egregius Theologus, & Rhetor diſertiſſimus proximè Ioannem excepit anno 1458. die 17. Octobris. Iuuenis Polybium latinitate donauit, alia ex Græcis fontibus ad Latinos tranſmiſit, nonnulla in diuinis laude digna compoſuit, ſed & ad puerorum eruditionem commodè, breuiterque libellum edidit perpulchrum, Martialem ſcholijs illuſtrauit, aliaque plurima ſcripſit. Patrimonium B. Petri, & Peruſiam gubernauit, Fridericum III. Imperatorem, cuius fuerat Conſiliarius, Bononiæ laudauit, extatque digniſſima Oratio, laudibus digna, poſtquã Imperator laurea corona eum donauit, ſtatim ipſe his verſibus rem explicauit.

Cinxiſti viridi Cæſar mea tempora lauro,
Ecce meas ornat ſacra corona comas:
Non mea me virtus tali nunc munere dignum,
Sed dulce effecit Principis ingenium.

Vixit in Sipontina dignitate annis 23. ceſſit è vita anno 1480. laudatur Perottus à Iouio in elogijs, alijſque viris clariſſimis. Extat Perotti muſeum in patrio ſolio elogijs, & ad viuum depictis illuſtrium virorum imaginibus exornatum, cuius memoriam honorario tumulo, & elogio renouauit in patria, maximoque in templo amicus meus bon. mem. Torquatus Perottus Amerinæ Eccleſiæ digniſſimus Epiſcopus olim Vrbani VIII. Pont. Max. intimus cubicularius.

D. O. M.

Nicolao Perotto Saxoferratenſi ob reconditam eruditionem, linguarum principum peritiam, ſingularemque facundiam,
Necnon illuſtria rei litterariæ monumenta Beſſarioni in primis Card. ſapientiſſ. eximiè charo.
Tum Friderico III. Imp. Auguſto à Conſilijs: & ab eodem Poetica lauro Bononiæ ornato.
Inde Eugenio IV.
Nicolao V.
Calixto III. &
Pio II. Max. Pontiff.
Præcipuè ob egregiè in Orientali Eccleſia cum Romana tempore Ferrarien.

Et

Et Florentini Concilij vniendæ
nauatam operam longè cla-
riſſ.
Vmbriæ, Tuſciæque Præſidi,
Archiepiſcopo Sipontino.
De Chriſtiana Repub. vniuer-
ſa, Italia, Patriaque opt.
mer.
Cuius iſta maioribus tyrannide
extincta libertatem, ac felici-
tatem debet.
Torquatus Perottus
Vrbani Papæ VIII. à Cubiculo
intimo gentili ſuo L.M.P.
Anno Domini M.DCXXIV.

37 TIBERIVS de Nardinis Foroliuienſis, Stephani Nardini Cardinalis fratris filius, ſublato è viuis Perotto ſuffectus eſt die 12. Ianuarij anno 1481. de quo habetur in Diari s Innocentij VIII. quod Pontifice mandante carceri mancipatus fuerit in mole Adriana anno 1489. 23. Nouembr. præter hæc pauca ab actis Conſiſt. & Diarijs accepta, nil aliud de ipſo inuenimus.
Cæterum Fr. Martinus de Lignano Bononienſis Ord. Prædicatorum Archiepiſcopus Sipontinus temporibus Alexandri VI. inſtituitur à Nicolao Paſqualino, Alidoſio, cæteriſque Dominicani Ord. ſcriptoribus, quorum mihi ſuſpecta narratio eſt, quem volunt anno 1499. tranſlatum ad Cuſentinam ibid. exceſſiſſe 1505. ſed hæc gratis affingunt eum in Conſiſt. Actis nullum quidem verbum de hoc Martino reperiatur, fides apud illos eſto.

✝

38 AGAPITVS Gerardinus Amerinus ſummo loco patre Bernardino magnæ Curiæ Neapolitanæ Regente natus, plurimis certè corporis, & animi bonis ornatus, politioribuſque litteris apprimè eruditus, ex Archidiacono Amerino, & Alexandri VI. à ſecretis, Archiepiſcopus Sipontinus deſignatus ann. 1500. die 4. Maij varijs item ſub eodem functus muneribus, cum eſſet Valentini Ducis conſiliorum conſcius, intimuſque familiaris, proſperæ aduerſæque fortunæ ipſius particeps, obſcuro ſui obitus die, & loco deſijſſe dicitur an. 1506. Ex hac nobili, vetuſtaq; gente recenſentur Angelus Sueſſanus, Ioannes, Angelus II. Sfortia, Aſcanius, Cathacenſes, & Alexander Vulturatienſis Epiſcopi, de quibus ſuis in locis plura.

39 ANTONIVS MARIA de Monte S. Sabini Etruſcus, Romanæ Rotæ duodecimvir, legum peritia illuſtris, Sipontinam euaſit ad ſedem defuncto Agapito anno 1506. die 6. Febr. creatus deinde S.R.E. Cardinalis, tranſlatuſque ad Papienſem Eccleſiam anno 1511. de quo plura leges in primo noſtro tomo in Epiſcopis Papien. ac Portuen.

✦

40 IOANNES MARIA de Monte, Antonij nepos ex dimiſſione patrui Sipontinus delectus eſt archiepiſcopus die 12. Nouembris 1512. hanc Eccleſiam ſimul cum Papienſi, quam anno 1520. regendam ſuſceperat per annos triginta duos abſens adminiſtrauit, eamque, Cardinalis à Paulo III. creatus, liberè dimiſit 1544. Papienſi retenta, ac deinceps anno 1550. ſub nomine Iulij III. ad Pontificatum aſcendit, nec primæ ſuæ ſponſæ immemor, gratijs, ac priuilegijs exornauit. De eo qui plura deſiderat, legat noſtram Papienſium Epiſc. feriem in pr. noſtro to. concinnatam.

41 IOANNES Riccius Politianus Etruſcus vir clariſſimus Eccleſiæ Sipontinæ præficitur die 25. Iunij 1544. hanc Eccleſiam per octo omninò menſes rexit, tranſlatuſque eſt ad Cluſinam in Etruria, è qua ad purpuram euocatus à Iulio III. & ad Piſanum Sacerdotium tranſlatus, in eo mortalitatem expleuit. Vide 3. tom. noſtrum in Epiſc. Cluſinis, Piſaniſq; Archiepiſcopis, vbi plura de digniſſimo Cardinale.

42 IOANNES ANDREAS Mercurius Meſſanenſis humili loco natus, propria virtute ad Eccleſiaſticos honores ſibi aditum fecit. Romam veniens Ioanni Mariæ Card. Montio familiaritate coniunctus, cuius fauore eo euectus eſt; vt ex Decano Rhegienſis Eccleſiæ archiepiſcopatu Sipõtino cohoneſtaretur anno 1544. die 25. Iunij, octo omninò menſes hanc tenuit Eccleſiã. & ex delectu Caroli V. Imper. Meſſanenſi præficitur à Paulo III. anno 1540.

A à Iulio Tertio, cuius erat à ſecretis anno 1551. S.R.E. Presb. Card. titulo S. Balbinæ creatus, poſt S. Cyriaci in Thermis, demum ſub Paulo IV. tit. SS. Quirici, & Iulittæ Romæ obijt in Palatio Apoſtolico 4. Nonas Februarij 1561. corpus in D. Marcelli humatum. De quo legendus Rocchus Pyrrhus in notitia Eccleſiæ Meſſanenſis.

43 SEBASTIANVS Pighinus Regienſis, Epiſcopus Alifanus, mox Ferrentinas, Romanæ Rotæ Auditor egregia virtute, ac iuris prudentia eximiè exornatus ad Sipontinam Eccleſiam tranſlatus eſt die 30. Maij 1550. ſequenti purpura exornatus, & anno 1553. ad Adrienſem Eccleſiam tranſlatus, eodem anno Romæ mortuus eſt, in Eccleſia S. Mariæ de Populo humatus, vbi
B epitaphium extat. Vide noſtram Adrienſiũ Epiſc. ſeriem in 2. tom vbi de eo plura.

44 Fr. DIONYSIVS de Robertis Etruſcus è Burgo S. Sepulchri Ord. Seruorum, Theologus inſignis, Iulij III. Papæ intimus, poſt varia munera apud ſuos egregiè patrata, Epiſcopatu Ferrentino, mox anno 1554. die 30. Martij, Sipontino Sacerdotio decoratus, cum annos ſex in hac benè regenda Eccleſia deſudaſſet, fato functus eſt anno 1560. Eius, præter acta Conſiſtor. meminit Gianius in Annal. Ord. Seruorum libro, & nos de eo mentionem fecimus in Epiſcopis Ferrentinis tom. 1.

45 BARTHOLOMÆVS de la Cueua Hiſpanus nobiliſſima Ducum de Alburquerque familia ortus 1499. 9. Kalen. Septembris Epiſcopus Cordubenſis Regni
C Neapolitani pro Philippo II. Prorex anno 1544. Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem creatus, Sipontinæ Eccleſiæ adminiſtrator adlectus anno 1560. die 13. Septẽbris eam rexit per ſuum Epiſcopum ſuffraganeum annis ferè duobus, vir paternæ nobilitatis ſplendore, atque omni virtutum genere, pietate in primis, & liberalitate in pauperes clariſſimus Romæ exceſſit pridie Kal. Iulij 1562 in Eccleſia ſancti Iacobi Hiſpaniarum ſepultus eſt ad limen templi, inciſaque ſepulchrali lapide inſcriptio hęc
D proſtat legentibus.

D. O. M.

Bartholomæus Cueua ab Illuſtriſſimis Ducibus de Alburquerque ortus ſanctæ Crucis in Hieruſalem Presbyt. Cardin. Hunc locum ſibi ad ipſa templi limina optauit.

Dominus propitius eſt mihi peccatori. vix. ann. lxij menſ. x. D. vj. obijt ann. ſal. MDLXII. Pridie Kalend. Iulij.

PTO-

45 PTOLOMÆVS Gallius Nouocomenſis ex Epiſcopo Martoranenſi, Archiepiſcopi Sipontini dignitatem aſſequitur defuncto Cueua anno 1562. die 6. Iulij. Creatur Card. anno 1565. Pontificium munus in Sipontina Eccleſia geſſit feliciter B
annis 12. Synodum ibidem habuit 1567. & Conſtitutiones edidit, deinde nuncium remiſit. Plura in ea Eccleſia extant pietatis ſuæ monumenta ad diuinum cultum neceſſaria, binas domus Archiepiſcopales, vnam in ipſa noua Siponto, alteram in ipſa terra Montis S. Angeli conſtruxit. Huius elogium edidi in noſtris ad Ciacconem de Vitis Pontificum, & Cardinalium, quod iterum hic non pigebit referre. Ptolomæus (aio) Iuuenis acuti ingenij, magnæ induſtriæ, pariſque pietatis Romam petens à Card. Antonio Triuultio, C
mox eo decedente, à Thadeo Gaddio receptus eſt in contubernium, & à ſecretis fuit; inde Ioanni Angelo Mediceo, qui & Pius Quartus fuit, fidem, ſingulari integritate, ac prudentia operam ſuam præbuit, à quo ſtatim ac Pontifex renunciatus eſt, Marturanenſis Epiſcopus Sipontinus Archiepiſcopus, & Cardinalis electus eſt. Sub Gregorio XIII. S. Concilij Congregat. Præfectus, Ordinis Camaldulenſium, ac Germanici Collegij in Vrbe Protector. Sancti Abundij Comenſis Abbatiæ Commendatarius factus, illius Eccleſiam vetuſtate collabentem ferè à fundamentis reſtaurauit, vbi & multorum ſanctorum Cumanæ Eccleſiæ Epiſcoporum corpora ibidem D
quieſcentium, quæ reperit, honeſtiori loco recondidit. Collegium Gallium in eadem ciuitate extruxit. Centum millia aureorum ad pauperculas virgines matrimonio iungendas, communitati Comenſi largitus eſt. Sacellum pulcherrimum in Eccleſia ſancti Ioannis de Pedemonte ædificauit, vt corpus ſuum poſt diem vitæ ſuæ nouiſſimum ibidem terræ mandaretur. Ducatum trium plebium in Mediolanenſi iuriſdictione à Philippo II. Hiſpaniarum Rege emptum familiæ ſuæ dono dedit. Tandem Epiſcopus Card. Oſtienſis Collegij ſacri Princeps die 3. Febr. 1607. feria 5. noctis ſequentis Romæ occubuit ætatis ſuæ 82 cadauer in Eccleſia ſanctæ Mariæ

A de Scala ſepulturæ mandatum. Scripſit Ptolomæus, vt refert Nomenclator, conſtitutiones ſynodi 1567. habitæ, aliaſque conſtitutiones, dum Epiſcopus Cardinalis Sabinenſis eſſet.

46 IOSEPH Sepia nobilis Comenſis per ceſſionem Card. Gallij Sipontinam Eccleſiam regendam ſuſcepit à Gregorio Decimotertio ann. 1573. die 8. Aprilis; 13. omnino annis ſedit laudabiliter, exceſſitq; anno 1586. in ſua cathedrali ſepultus.

47 DOMINICVS nobili Gymnaſiorum ſtirpe caſtri Bononienſis in Æmilia oriundus Romæ natus, vtriuſque Signaturæ Referendarius à Sixto V. (non à Clemente VIII. vt alibi diximus) Archiepiſcopus Sipontinus die 17. Decemb. 1586. electus Campaniæ, & Firmi Prolegatus, à Clemente VIII. in Etruriā ad magnū Ducem Ferdinandū, mox in Hiſpaniam ad Philippum Regem Nuncius miſſus, & in numerū Cardinalium relatus anno 1604. Sipontinam paulo poſt dimiſit Eccleſiam, & cum annos ferè ſexaginta Eccleſiæ inſeruiendo, meritis clarus, pietate clariſſimus Romæ mortalitatem expleuit 12. Martij 1639. ætatis ſuæ 89. Epiſcopus Card. Oſtienſis, & ſacri Senatus Decanus ſepultus in Eccleſia ſanctę Luciæ à ſe condita, vbi nobile ſepulchrum, & cœnotaphium legitur, quod leges in Append. noſtri tom. 3. & elogium in prim. noſtro tomo in Epiſcopis Oſtienſibus. In Eccleſia ſanctæ Mariæ ſuper Mineruam genitoribus, & fratribus ſuis Dominicus cœnotaphium poſuit, dum Sipontinus Archiepiſcopus eſſet in marmore ſic exaratum.

D. O. M.

Franciſco nobili Gymnaſiorum ſtirpe Caſtro Bononienſi in Aemilia nato Philoſopho, & Medico clariſſimo, quas facultates Bononiæ primum Alexandro

fratri

fratri ſubrogatus, deinde Romæ
à Pio IV. Pont. Max. accitus
pl uſu maximo publice docuit,
qui cum in Vrbe per an. xxx.
Principum, & Illuſtrium vi-
rorum gratia floruiſſet, pari
tandem omnium mœrore deceſſit
Anno ætatis ſuæ lxxij. menſ.
viij. poſt Chriſtum natum
MDLXXXVII
Et Catharinæ Palenteriæ eius
vxori concordi eximiæ, quæ
vix ann. lvij.
Et earum liberis Ioãni I. V. D.
varijs publicis muneribus lau-
dabiliter perfuncto, qui vix
ann. xxvij. M. D.
Alexandro in medicinæ, &
ſtudijs fraterna veſtigia felici-
ter æmulato, qui vix ann.
xliv. M. D.
Achilli iuris peritiſſimo Proton.
Apoſtol. ad magna negotia à
Summis Pontiff. adhibito Car-
pentoracte in magiſtratu extin-
cto, qui vixit ann. xli. M. D.
Dionyſio I. C. eximio Illuſtr.
Columnenſis familiæ Auditori
probatiſſimo, qui vix. ann.
xxxviij. M. D.
Dominicus Gymnaſius Archie-
piſcopus Sipontinus parenti-
tibus, & fratribus vnicè
dilectis P.

48 ANNIBAL Serughus de Gymna-

A ſijs, Cardinalis ſuperioris ex ſorore nepos, ex eius dimiſſione euaſit Archiepiſcopus Sipontinus anno 1607. die 5. Nouembris, cuius Præſulatus tempore ſcilicet an. 1620. à Turcis capta eſt Manfredonia, à quibus pene tota ciuitas, ac præſertim Cathedrale templum incendio, diruptione, rapinis periere, ita vt ſoli parietes relicti ſint, ſed quod magis dolendum, omnia vetuſta monumenta, & chartophylacia, magno Eccleſiæ Sipontinæ damno igne conſumpta ſunt: ijs calamitatibus Annibal quantum potuit occurrit, & cum ea in miſerabili ruina duos annos conſumpſiſſet, poſt ſedem annorum quindecim, mortuus eſt anno 1622.

B 49 IOANNES Ioanninus è caſtro Mathelicæ Epiſcopus Camertinus ad Sipontinam Eccleſiam tranſlatus eſt anno 1622. die 21. Februarij, ibidem poſt paucos menſes deceſſit, vbi & tumulatus iacet; de quo vide tom. prim. noſtrum in Epiſcopis Camertinis.

C

50 BERNARDVS Burattus Romanus Epiſcopus Vulturarienſis Sipontinæ Eccleſiæ præficitur à Gregorio XV. Pont. Max. anno 1623. die 29. Iunij; Romæ obijt anno 1628. ſepultus in Eccleſia ſanctæ Mariæ ad Victoriam propè Thermas Diocletiani; in pauimento ex marmore habet hoc

D epitaphium.

D. O. M.

Bernardino Buratto Romano
Archiepiſcopo Sipontino
vitæ innocentia, ac morum
integritate perpetua
laudatiſſimo.
Iulius Burattus fratri amantiſſimo
monumentum poſuit.
Obijt Romæ anno MDCXXVIII.

AN-

51 ANDREAS Caracciolus Piſqnitius Neapolitanus huius ſedis archipræſul declaratus eſt ab Vrbano VIII. anno 1628. 20. Maij, non niſi ad annum cum dimidio ſedit, defunctus eſt anno 1629.

52 HORATIVS annibalum de Molaria Romanus nobili gente natus ex Canonico ſanctæ Mariæ Tranſtyberim ſucceſſit Caracciolo die 28. Ianuarij 1630. Obijt anno 1643.

53 ANTONIVS Marullus Siculus vtriuſque Signaturæ Referendarius factus eſt archiepiſcopus die 31. Auguſt. 1643. vir clariſſimus genere , doctrina , & pietate in pauperes , ſedit plus minus ann. ſex , exceſſit 1649. omnibus cuiuſuis ordinis hominibus charus , ac dilectus , iacet in Cathedrali .

54 PAVLVS Thentonicus Apulus de Mola Barenſi in Vrbe cauſarum patronus die 22. Aprilis 1649. euaſit huius ſedis archiepiſcopus , cuius fuerat olim generalis Vicarius ſub Andrea Caracciolo , non diu Pontifex fuit , obijtque paulo poſt ab adepta dignitate , & ſepultus in cathedrali .

55 IOANNES ALPHONSVS Puccinellius Lucenſis olim Canonicorum Regularium ſancti Auguſtini Congregationis D. Saluatoris emeritus Generalis, inſignis verbi Dei declamator , ſancti Officij Qualificator, ac Congregationis Rituum ſacrorum conſultor fit archiepiſcopus huius ſedis ab Innocentio X. Pont. Max. die 13. Maij 1652. cum eſſet abbas ſancti Petri ad Vincula de Vrbe : incredibilem de ſe excitauit expectationem .

VESTANI
EPISCOPI.

VESTA , ſeu Veſtix , vulgo Beſtis , littoralis, & regia Apuliæ ciuitas ad Gargani montis radices ex parte Orientis poſita, parua ciuitas eſt , terræmotis, ac Turcarum furore ſæpius vaſtata , & ante annos LXXXX. ita miſerabiliter afflicta , vt ſeptem ferè millia animarum vtriuſque ſexus in captiuitatem abacta fuerint, nunc familiæ fidelium in ea degentium 300. animæ verò plus minus 1000. Razanus Veſtam dictam putat à vetuſto Veſtæ templo , quod hic olim fuerit . Sigonius Veſticem vocat , ſed Leander Veſticem oppidum à Veſtana ciuitate facit, & interuallo diſtinctum . Hanc ciuitatem ſua præſentia nobilitaſſe ſcribunt Alexãdrum III. Ponificem , cum ille Venetias peteret ad pacem cum Friderico Imperatore conſtituendam , hic nauem conſcendit comitante Guillelmo Siciliæ Rege. Epiſcopatus iſte antiquus inter recentiores recenſetur , inſtitutus , inquam ex auctoritate Paſchalis II. Pontificis ab archiepiſcopo Sipon-

tino, cuius hactenus ſuffraganeus eſt. Cathedralis Baſilica Veſtana titulo Beatiſſimæ Virginis Aſſumptæ, rebus ad diuinum cultum neceſſarijs mediocriter instructa eſt, ſacriſque in ea miniſtrant Canonici 16. è quibus quatuor dignitate eminent, Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, Archipresbyter, cui incumbit animarum cura, cum nulla alia ſit Eccleſia curata, & duo Primicerij, Eccleſię ſimplices quatuor, vnum virorum cœnobium, xenodochium vnum, & aliqua laicorum ſodalitia ſunt intra mœnia. Et cum patua, ac ferè deſolata ſit ciuitas, diœceſis correſpondet, cum nulla ſic extra ciuitatem. Menſæ Epiſcopalis redditus tenuiſſimi, cum penè ad trecenta ſcuta monetæ illarum partium aſcendant; taxatur verò in veterib. lib. Cameræ Apoſtolicæ ad florenos 166. Epiſcopi, qui in ea floruerunt ſequentes ſunt à nobis ex varijs monumentis expiſcati.

1 N. . . . cuius nomen ignoratur, ab Archiepiſcopo Alberto Sipontino iuſſu Paſchalis II. conſecratus eſt primus Veſtanæ Eccleſiæ Epiſcopus, vt Innocentius III. ſuis in litteris ad Sipontinum Capitulum datis inſinuat, quarum tenor ſupra habetur, nomen tamen illius non exprimitur.

2 MARAGDVS Veſtanus Epiſcopus conſecratus dicitur in ijſdem litteris Innocentij III. ab Siffredo Sipontino Archiepiſcopo Alexandri III. temporibus, vel paulo ante; annus enim non exprimitur, nec quicquam aliud de eo reperire potuimus.

3 N. . . . nomen excidit, Veſtanus Epiſcopus de Simonia conuictus, ab Alexandro Tertio circa annum Domini 1168. deponitur, ita habet Anonymus auctor vitæ eiuſdem Pontificis, qui m. ſ. in Bibliotheca Aniciana bon. mem. Abbati Conſtantini Caietani aſſeruabatur.

4 SIMON Veſtanus Epiſcopus interfuit Lateranenſi Concilio ſub Alexandro Tertio celebrato anno 1179. ſubſcripſitq; poſt Gerardum Archiepiſcopi Sipontinum ſuum Metropolitanum.

A 5 N. . . . Epiſcopus Veſtanus à Cœleſtino Tertio ob varia crimina, ab adminiſtratione ſuſpenſus, cuius meminit Innocentius III. in epiſt. ad Tranenſem Archiepiſc. & ad eiuſdem Eccleſiæ Archidiaconum. Poſt hunc plures deſiderantur Epiſcopi.

6 ANGELVS, huius Eccleſiæ Pontifex memoratur in regio regeſto Caroli II. anno 1296. cuius obitus memoratur in Vaticano reg. ann. 1302.

7 GABRIEL Abbas de Pulſano Ord. ſancti Benedicti Sipontinæ diœceſis in emortui Angeli locum Epiſcopus renunciatus eſt an. 1303. exceſſit antequam munus conſecrationis acceperit, vt habetur

B in Reg. V citato.

8 Fr. IOANNES Ord. Eremitarum ſancti Auguſtini à Landulpho Card. Legato huius Eccleſiæ Epiſcopus eligitur defuncto Gabriele, & à Benedicto XI. confirmatur 14. Kalen. Martij 1303. ex Reg. Vatic. epiſt. 445.

9 Fr. ELIAS Saguini Ord. Prædicatorum euaſit Veſtanus Epiſcopus an. 1344. 6 Kalen. Nouembr. ex cit. reg. obijt verò anno 1349.

10 Fr. NICOLAVS Ord. Minorum ſucceſſit Eliæ ex Epiſcopo Kiſſmenſi in Creta 14. Kalen. Iulij ann. 1350.

11 SAMPERINVS Veſtanus Epiſcopus, cuius mentio habetur in Regeſt. Vrbani VI. ann. 1387. menſe Iulio, quo in viuis

C erat. Paulo poſt cum Clementi VII. Antipapæ adhæſiſſet, ab eodem Vrbano VI. Epiſcopatu priuatus, iterumque à Bonifacio IX. Veſtanæ Eccleſiæ præficitur anno 1390. fato ceſſit anno 1403. de quo in lib. Oblig. mentio habetur.

12 ANTONIVS per priuationem Samperini Veſtanus electus eſt Epiſcopus ab Vrbano VI. inde à Bonifacio Nono tranſlatus eſt ad Rubenſem Eccleſiam 1390. ex lib. Oblig.

13 LAVRENTIVS de Glliotto Canonicus Eccleſiæ Fogianæ Troianæ diœceſis ſucceſſor datus eſt Samperino defuncto an-

D no 1403. 3. Kalend. Auguſti, tranſlatus ad Puteolanam anno 1405. ex eodem lib.

14 FRANCISCVM Tricaricenſem Archidiaconum ad Veſtanam Eccleſiam ſublimauit Innocentius VII. ann. 1405. 3. Kalend. Octobris, quo anno exceſſerit, ignoratur, neque aliud de eo in lib. oblig. habetur.

15 GVILLELMVS olim per Clementem Septimum Antipapam in hãc Eccleſiã intruſus, ad cor rediens, abiurata Clementis propenſione, Bonifacio Nono ſummo Pontifici, Romanæque Eccleſiæ adhęſit, ac liberè Epiſcopatum dimiſit, prouiſuſque fuit de quibuſdam beneficijs, & cum à Petro de Luna deputatus fuiſſet ad munia pontificalia exercenda in Eccleſijs Bi-

terenſi

terenſi , & Eceleſiæ ſancti Pontij Thomercarium commeudatarius , additis penſionibus ad vitam ſuſtentandam , Alexander V. confirmauit, donec poſſeſſionem Veſtanæ Eccleſiæ pacificè fuiſſet aſſecutus, vel aliter de eo per Apoſtolicam ſedem prouiſum. Hæc narrant lib. oblig. Quid vero de eo actum ſit ignoramus .

16 IOANNES electus die 15. Martij 1420.

17 BERNARDVS anno 1477. 10. Kal. Octobr. obijt, 1475.

18 CAROLVS Buſconus Parmenſis, Cardinalis Parmenſis à ſecretis , omnibus ſcientijs eximiè cultus , & eruditione ornatus ad Veſtanum ſacerdotium aſcendit Sixto Quarto donante anno 1475 die 23. Octobris . Triginta omnino annos cum laude hanc rexit Eccleſiam , mortalitatem exuit anno 1505. in patria ibidem in Cathedrali , vbi ex marmore hoc legi epitaphium .

Caroli Buſconij Parmen.
Epiſcopi Veſtani ,
qui tanta auctus dignitate ,
indeque omni laude cumulatus
hominibus gratus ,
gratior Deo lætus in Cælum ,
quò vocatus eſt commigrauit .
MDV.

19 LATINVS Pius ſucceſſit in locum Caroli anno 1505. die 5. Decembris : interfuit Concilio Lateranenſi ſub Iulio II. anno 1512. mortalitatem expleuit anno 1514.

20 FRANCISCVS Epiſcopus Liparenſis huc tranſlatus die 4. Auguſti 1514.

21 Fr. HIERONYMVS Magnanus Patauinus Ord. Minorum Epiſcopus Veſtanus aſſeritur à Scordoneo lib. 2. de claris Theologis Patauinis ; is, ait ille, inter Minoritanam paupertatem Franciſcanam profeſſus eſt, vbi ſtudijs litterarũ intẽdens euaſit eximius Theologus , qui aliquando per vniuerſam Italiam præclarus diuini Verbi concionator , non ſine magnæ probitatis opinione refulſit , à Iulio II. Romam accitus in Epiſcopum Veſtanum deligitur , qui poſtea intermiſſo concionandi officio, Roma diſcedẽs in patriam redijt, & deinceps ſibi potius quam gregi ſuo complaciturus , in otio litterarum domi , & in patria vixit . Huius meminit Leonius in ſuis Dialogis , vbi de precibus agit . Fuit is perquam familiaris Iacobo Sadoleto nondum Cardinali , ſed inſigni eloquentia prædito . Scripſit , vt audio, quamplura , edidit autem vnicam , quod ſciam , ſatis elegantem epiſtolam ad Adrianum Pont. Max. excuſam, & appoſitam in fronte operis illius ſub titulo Quodlibeti . Obijt Patauij in bona ſenectute anno ſalutis (ni fallor) MDXXVII.] Hæc ille .

De hoc verò Hieronymo nulla extat in Actis Conſiſtorialibus mentio . Cæterum ſi aliquando huius Eccleſiæ Præſul fuit , ante Ludouicum, oportet illum geſſiſſe Epiſcopatum, nec à Iulio II. ſed à Leone X. vel Clemẽte VII. ea dignitate exornatum.

22 LVDOVICVS obijt 1528.

23 LEONARDVS Bonafides Florentinus Monachus Carthuſianus Abbas commendatarius ſancti Theobaldi Ord. ſancti Benedicti Typhernatis diœc. ſanctæ Mariæ Nouæ xenodochij Florentini Præfectus, ac ſancti Eligij Abbas creatur Epiſcopus Veſtanus anno 1528. die 24. Ianuarij , & Archixenodochij Sancti Spiritus magnus Commendatarius, ad Cortonenſem Eccleſiam tranſlatus eſt die 29. Maij 1529. de quo vide quæ de ipſo ſcripſimus in primo noſtro tomo in Epiſcopis Cortonenſibus , vbi ex typographi incuria obrepſit error , vt pro anno 1545. quo defunctus eſt, malè poſitus eſt 1543. & ſupra pro anno 1529. quo ad Cortonenſem ſedem tranſlatus aſſeritur inſcriptus ſit 1528. quibus erroribus occurrat prudens lector

24 THOMAS Curteſius de Prato Tuſcus inſignis vtriuſque Iuris Doctor , diu Romę cauſarum patronus, ordinem Eccleſiaſticum demortua vxore amplectitur , fit vtriuſque ſignat. Referend. & Clemẽtis VII. pontif. Datarius, mox Epiſc. Veſtanus euaſit 1529. ſub cuius Pontificatu cum multis munerib. fuiſſet perfunctus, ſub Paulo III. deceſſit Romæ die 16. Febr. 1543. adulatorũ hoſtis acerrimus, pauperum vero, ac litteratorũ hominum amator . Ex filijs, quos ex vxore ſuſceperat, vnus fuit Iacobus patri ſimillimus , qui ſub Paulo III Papa , cuius erat charus , & familiaris, Epiſcopatu Vaſionenſi ann. 1536. die 15. Maij , cedente Card. Saluiato deinde Patriarchatu Alexandrino ornatus eſt , defunctuſque anno 1570.

25 PEREGRINVS FABIVS Bononiẽſis Philippi filius, genere , & iuris prudentia celebris , ſub Paulo Tertio iudicandis libellis duodecim vir , ab eodem Veſtanus pronunciatus Epiſcopus die 19. Martij 1543. Romæ defunctus 14. Septemb. 1551. ſepultus in Eccleſia ſancti Auguſtini cum hoc epitaphio .

D. O. M.
Pellegrino Fabio ciui Bonon.
Epiſcopo Veſtano duodecimuiro , litibus iudicandis .
Vix. ann. lv.
Anton. Franciſcus , Thomas ,

ac Iulius fratri benemerenti
fecere anno poſt Chriſtum na-
tum MDLV.
Pelleg. Fabio Bonon. Salern.
Neap. Acad. LL. profeſſori,
cognoſcendis cauſis Rom. Cur.
duodecimviro, Epiſcopo Veſta-
no, vita honeſtiſſ. perfuncto
ad maiora concedenti humana
conditione ſublato.
Vixit annos lv. Dies xxiij,
Obijt MDLV.

26 Fr. IVLIVS Paueſius Brixienſis Ord. Prædicatorum Epiſcopus ſancti Leonis in Calabria ad Veſtanam Eccleſiam tranſlatus eſt die 2. Octobr. 1555. deinde anno 1558. archiepiſcopus Surrentinus euaſit, de quo ibi.

27 HVGO Boncompagnus Bononienſis campaniæ Prolegatus Veſtanus Epiſcopus ſubléctus eſt die 20. Iulij 1558. Tametſi Eccleſiam hanc ſibi commiſſam abſens fere ſemper adminiſtrauit, in eam tamen multa contulit monumenta amoris, Tridentino concilio interfuit, cum iam hanc reſignaſſet eccleſiam, creatuſque eſt Presb. Card. à Pio Quarto, anno 1565. ac tandem Chriſtianæ Reipublicæ bono ſummus Eccleſiæ Pontifex renunciatus eſt, dictuſque Gregorius XIII.

A 28 ANTONIVS Garguſiâ Vaticanæ Baſilicæ Beneficiatus Hugone cedente, electus fuit Veſtanæ eccleſiæ Epiſcopus die 20. Octobris 1560. ſibique concreditam Eccleſiam ad annos 14. gubernauit, mortuus eſt anno 1574. die 8. Martij.

29 Fr. ANSELMVS de Oliuerijs Ordinis Minorum ad hunc Epiſcopatum peruenit die 29. Martij 1574.

30 IOSEPH Stephanus, patria Valentinus Segouienſis Canonicus, non minus moribus, vita conſpicuus, quam multiplici rerum ſcientia ornatiſſimus ad Veſtanum Epiſcopatum aſſumptus eſt die 17. Martij

B 1586. paulo poſt conſecratus Romæ in Eccleſia ſancti Iacobi Hiſpanorum à Iulio Card. Santorio aſſiſtentibus M. Antonio Marſilio Salernitano, & Scipione de Tolfa Tranenſi Archiepiſcopis. Probus & doctus fuit Præſul, qui ſcripſit de oſculatione pedum Romani Pontificis ad Sixtum V. de eleuatione, ſeu portatione eiuſdem ad Antonium Cardinalem Carrafam, habuitque orationem ad eundem Sixtum Papam Philippi II. Hiſpaniarum Regis nomine, obijtque ſub eodem Pontifice, & eruditiſſimi viri laudem cumulatiſſimè aſſequutus eſt.

31 THOMAS obijt 1589.

C 32 Comes MASCIVS Aſculanus ex genere Nicolai IV. Pontificis, in cuius memoria Sixtus V. illum exornauit Veſtano ſacerdotio anno 1589. die 25. Decembris. Romæ deceſſit die 14. Iulij 1613. ſedente Paulo V. elatuſque ad templum D. Mariæ de Populo honorificè tumulatus eſt, in nobili tumulo hac inſcriptione exornato.

D. O. M.

Nicolai IV. Pont. Max. Aſcu-
lan. æternæ memoriæ, Comiti
D *Maſcio Aſculano Nicolai IV.*
Pont. Max. illuſtri ſerie nepoti
Sixti V. Pont. Max. liberali
munificentia ornato Epiſcopatu
Veſtanen. dignitate aucto,
iuris religioſiſſimo, Eccleſiaſti-
caque libertatis clypeo, virtu-
tum corona vbique conſpi-
cuo optimo, integerrimo. Vix.
ann. lx. deſideratiſſ. die xiij.
Iulij MDCXIII moritur.
Martius Elephantuccius Patri-
tius Bononienſis, Anaſtaſia
Maſcia Patritia Aſcul. neptis
coniugis patruo B.M.P.C.

MV-

33 MVTIVS vitalis ſuceeſſit Maſeio ann 1613. die 6. Nouemb. duobus annis hanc rexit Eecleſiam, obijt 1617.

34 PAVLVS Palumbus Neapolitanus Ordinis Clericorum Regularium qui integritate mornm, eruditione, & linguæ officio in omnium eommendatione fuit, Veſtanus Epiſcopus deelaratus eſt à Paulo V. anno 1615. die 18. Maij tranſlatus deinde eſt ad Caſſaneuſem Eccleſiam auuo 1618. poſtremum ad Arianenſem vocatus de quo alibi. Huius cum laude meminit Sylos tom. 2. Annal. Clericorum Regulatium.

35 Fr. AMBROSIVS Palumbns Neapolit. Ord. Prædicatorum per tranſlationem Pauli factus eſt Epiſcopus Veſtanus die 16. Febr. 1618. annos 22. in ea dignitate tranſegit, obijtque anno 1641. ſedente Vrbano Octauo. B

36 Fr. PAVLVS Ciera Venctus Ord. Eremitarum ſancti Auguſtini, in academia Romana ſacræ Theologiæ Lector Veſtanns Epiſc. electus eſt ab Vrbano VIII. anno 1642. die 13. Ianuarij, poſt dnos annos liberè ceſſit, factuſque eſt Epiſcopi Card. Oſtienſis ſuffraganeus anno 1644. die 27. Maij, deceſſit Vellitris anno 1648. ſepultus in cathedrali in ſepulchro à ſe parato, tali inſculpta inſcriptione.

D. O. M. C

Paulus Ciera Venetus Ordinis Eremitarum S. Auguſtini Epiſcopus Veſtanus, & ſuffraganeus Eccleſiarum Oſtien. & Velltern hunc locum ad contegendum corpus ſuum poſt mortem, & ad diem iudicij ſeruandum ſibi in tumulum viuens elegit. D

Obijt anno . . . . .

ætatis ſuæ . . .

38 IACOBVS Accariſius Bononienſis honeſta familia natus Doctor Theologus, & humanioribus litteris, eruditioneque omnibus notns, Mantuæ Rhetoricam publicè profeſſus, eodemque muuere in Romano Gymnaſio functus Epiſcopatum deſiderans, Veſtanæ Eccleſiæ ab Vrbano Octauo Præſul deſignatur, ab Innocentio X. in ea dignitate confirmatur die 17. Octobris 1644. ſtatim atque conſecratus fuit, vel ambitionis, vel dominandi æſtus pœnas luit, & cùm eo munere ſe exoluere non ſemel tentaſſet, repulſamque à cordato Pontifice accepiſſet, pauperrimæ eccl.

A nolens volens annis ferè decem præfuit, vitã ipſe pauperrimam egit, mortalitatem exuit anno 1654. ſepultuſque fuit in ſua Cathedrali. Plnres orationes ſcripſit, publiciqne iuris fecit, epiſtolas multas, aliaque ſui ingenij monnmenta reliquit, quæ à doctiſſimo amico noſtro Leone Allatio recenſentur in libro, cuius titulus Apes Vrbanæ, ſiue de Viris illuſtribus, qui Romæ adfuerunt ab anno 1630. vſque ad 1632.

38 IOANNES Maſtellonus Neapolitanus I.V.D. ab Innocentio X. Papa Veſtanus adlectus eſt Epiſcopus an. 1654. 19. Octob. viuit, optimiſq; inſtitutis pergit Eccleſiam ſuam eximie adminiſtrare.

EPISCOPI

RAPOLLANI,

Olim Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiecti, nunc cum Melphienſi vniti.

CIVITAS Rapolli, ſeu Rapollana mediterranea eſt Prouinciæ Baſilicatæ, vno tantum milliario à Melphia, triginta verò paſſ. millib. ab Adriatico diſtans mari; ſita eſt in Appennini dorſo, familijs ferè 200. habitata, animæ in ea reeenſentur 400. De hac ciuitate nulla mentio extat apud veteres ſeriptores, latet eius origo, tametſi nõ deſint, qui ſeribant vna cũ ipſa Melphia Normannorum gentis ædificium, & coloniam Græcis oppoſitam eſſe. Nam cum anno Domini 1042. Exauguſto Conſtantini Monomachi Imperatoris Græcanici Duce ad Montem-Piloſum, cum exercitu profligato Normanni Apuliam de Græeorum poteſtate, imperioque ſubtractam ſibi ſubiecissent, reliquas eius ciuitates inter ſe partiti. Melphim, & Rapollã in montis Apennini arduo, & natura munito loco poſitam in communi omnium poſſeſſione reliquerunt, vt dum ipſi ad bella gerenda foris militarent, has communes ſedes haberent, in quibus mulie-

 res,

res liberos, impedimentaque tuta conſer-uarent. Ex quo tempore Melphia, Rappllaque celebrari cœperunt. Has poſtea Rogerio adeptas, Rodulphus homo Germanus Lothario Imperatore, & Innocetio II. Pontifice fouentibus obtinuit anno 1137. ſed Rogerius expugnatas ſequenti anno recuperauit. At cum deinceps Rapollani, cum Melphienſibus de gloria certarent, Melphienſes Rapollam deſtruxerunt anno 1183. Hanc tamen priſcis temporibus ante Normannorum aduentum in Italiam ædificatam fuiſſe opus eſt aſſerere, cum dignitas Epiſcopalis in ea antiqua ſit inter recentiores, quippe ante Normannos ipſos inſtituta, olim nemini ſubiecta, ſed ſolum Romanos Pontifices adorabat, quibus immediatè ſubijciebatur, nunc ab anno 1528. ad noſtra vſque tempora cum Melphienſi perpetuo vnita manet. Hanc ex lapſu memoriæ inter eas Eccleſias Romanæ Sedi immediatè ſubiectas in primo noſtro tomo poſt Melphienſem, cui eſt vnita, haud repoſuimus. In hac igitur Prouincia Apuliæ, non quod illa Sipontino Archipręſuli obnoxia ſit, ſed vbi ſita eſt, de ea agemus. Cathedralis Eccleſia Rapollen. Deiparæ Virginis Aſſumptæ nomini ſacra in editiſſimo ciuitatis loco conſtructa eſt, & ſacra ſuppellectili mediocriter inſtructa. Tribus dignitatibus fulget, Archidiaconatu, Cantoratu, & Primiceriatu cum decem Canonicis. His accedunt alij Presbyteri, & Clerici, qui vna cum Canonicis diuina Officia quotidie perſoluunt. Singulorum autem canonicorum præbendæ tenuiſſimæ ſunt, ſed cum diſtributionibus quotidianis centum ferè annuos ducatos illarum partium efficiunt. Vnicum virorum cœnobium in hac ciuitate erat. Diœceſis Rapollana per decem ferè paſſ. millia porrigitur vſque ad Muranam. Sunt in ea duo caſtella, & tres pagi, caſtra ſunt Atella, & Ripa-candida Latinorum. Atella ſita eſt in quadam planitie ſupra montem Apenninum, vbi curata Eccleſia eſt, cui quindecim Presbyteri, & Clerici ſuo cum Archipresbytero quotidie inſeruiunt, & diuina recitant officia. Eſt ibidem monaſterium Monialium. Fidelium animæ in hoc caſtro degentium 1500. Ripa-candida ſuam pariter habet curatam eccleſiam, vbi Archipresbyter cum ſeptem Clericis. Animæ cenſentur ferè 500. Pagi ſunt caſale de Barile, & caſale de Gineſtra, vbi incolũt familiæ 350. animæ 1200. Epirotæ omnes, & Crotonenſes, quorum cum plerique artem militarem exerceant, raro domi agunt, plerumque foris. His igitur tres Presbyteri Græci Gręca lingua, & ritu ſacra adminiſtrabant, ſublatis tamen erroribus ad præſcriptum Concilij Florentini, emendatis Miſſalibus, & Breuiarijs vtentes, Doctrina etiam Chriſtiana Romæ Græco ſermone impreſſa pueris traditur; ipſi vero ſacerdotes laicorum eleemoſynis ſuſtentantur. In hac diœceſi celebris eſt Abbatia ſancti Ioannis in Vultu redditus ſex mille aureorum, alteraque ſanctæ Mariæ de Ferno in loco honoris, & vaſtæ ſolitudinis valoris mille aureorum. Porrò eccleſia hæc ante vnionem cum Melphienſi taxata erat in lib Cameræ Apoſtolicæ floren. 150. epiſcopi vero, qui in ea floruerunt, ſequentes tantum, quos noſtra indagauit induſtria.

A B C D

1 VRSVS Rapollanus epiſcopus erat anno 1079. menſe Iulio, cum à Canonicis Barenſis Capituli, Barenſis Archiepiſcopus poſtulatus ad eam eccleſiam concedente Pontifice Gregorio VII. tranſlatus eſt, in eaque dignitate aliquot annos conſumpſit; cæterum Vrſus non quidem primus huius eccleſiæ fuit epiſcopus, ſed primus quorum ad poſteros perennauit memoria. Quis verò poſt Vrſum Rapollanum ſederit ad clanum ad annum vſque 1200. non conſtat; conſtat tamen Innocentium Tertium ad Rapollanum epiſcopum (nomen non exprimitur) ſcripſiſſe epiſtolam, quæ extat in lib. epiſt. eiuſdem.

2 IOANNES Canonicus Rapollanus contra formam Concilij à Capitulo in locum alterius defuncti epiſcopi, Præſul electus, à Gregorio Nono reprobatus anno 1237. de qua reſcribit Gregorius Melphienſi & Rauellenſi epiſcopis, vt capitulum moneret, vt alterum ſibi deſignaret epiſcopum, alioquin ipſi eidem eccleſiæ prouiderent de Paſtore. epiſtola data eſt 7. Kal. Decembris ann. 11. Pontificatus num. 302. fol. 337. regeſt. Vat. an idem deinceps confirmatus fuerit, incertum.

3 IOANNES interfuit quando primus lapis impoſitus eſt in ędificatione eccleſiæ ſanctæ Mariæ Montis Viridis diœc. Boninę anno 1265. pauloque poſt mortem oppetijt.

4 BARTHOLOMÆVS in defuncti Ioannis locum eligitur à Capitulo, pro cuius confirmatione ſcribit Clemens IV. Epi-

Epiſcopo Card. Albanenſi apoſtolicæ ſedis Legato 4. Idus Iunij, pontif. 2. qui fuit ſalutis 1266. vt in epiſt.74. fol. 80. regeſt. Vatic. obijt ſub Gregorio Decimo.

5 ROGERVS Epiſcopus Laquedonenſis, à Rapollano Canonicorum ſenatu expoſtulatus transfertur à Gregorio X.anno 1275. 7. Kalend. Septembris, vt in ep.48. fol.23.ann.4. reg. vat. exceſſit anno 1280.

6 ROGERVS Rogero ſucceſſit ex Epiſcopo Strangulenſi ad eam dignitatem poſtulatus à Capitulo à Nicolao Tertio transfertur 3. idus Decemb. 1280. cuius confirmatio habetur in epiſt. 52. fol. 208. anni 3. Hic Caroli II. Regis charus fuit, & conſiliarius, pro quo claſſis parandæ in inſula Siciliæ commiſſarius delectus eſt anno 1296.Fato ceſſit Clemente V.Pontifice, anno 1305.

7 Fr. PETRVS Ord. Minorum alumnus à Clemente V. ad hanc inſulam euehitur 8. Kal. Febr.1305. ei datur facultas teſtandi ab eodem Pontifice ann.4. pontif.6. Kalen. Feb. vt patet ex reg.Vatic. Confeſſorem, conſiliarium, & familiarem Roberti Ducis Calabriæ Caroli II. Neapol. Regis filij in reg. Regio vocatum inuenio anno 1308. ſub eodem Clemente migrauit è ſęculo.

8 BERNARDVS de Palma Canonicus Aſculanus ſucceſſit Petro, cuius prima mentio ann.1,16 in Regio regeſt. Neapolitano vnus ex teſtamenti executoribus Caroli quondam Ducis Calabriæ Regis Neapolit. primogeniti anno 1338. mortuus eſt anno 1342. ex reg. vatic.

9 IOANNES Lauellenſis Epiſcopus Bernardum inſecutus eſt, ad hanc Eccleſiā tranſlatus per Clementem VI. anno 1342. 12. Kalend.Decemb. cum antea à Rapollano capitulo fuiſſet expoſtulatus ex reg. vatic.epiſt.114 fol.184. quarto ſui præſulatus anno mortalitatem expleuit.

10 Fr. GERARDVS Ord. Prædicatorum Vicarius antea Epiſcopus, tranſlatus eſt ad Rapollanam Eccleſiam ab eodem Clemente VI. anno 1346. 5. id.Maij ex eodem reg. epiſt.51.ann. 4. tres annos ad clauum ſedit, & fato conceſſit.

11 Fr. NICOLAVS de Crypta Raynaldi Ordinis Minorum ex Epiſcopo Nicomedienſi Rapollanam ſuſcepit Eccleſiam 4. Id. Nouembr. 1349. eodem Clemente VI. transferente, vt in epiſt. 68. fol. 54. regeſt. Vatic. ann.7.

✠

12 BENEDICTVS de Caualcantibus Etruſcus ex primaria nobilitate Florentina, & ex eodem puluere Minoritanæ Religionis inſignis Theologus, Nicolao ſucceſſit anno 1270. Florentiæ ex diſpenſatione Apoſtolica, munus conſecrationis accepit à Diuo Andrea Corſino Epiſcopo Feſulano anno ſequenti 1271. die 6. Aprilis, aſſiſtentibus Lucio Ceſenatenſi,& Paulo Calcedonenſi Epiſcopis. Vixit in ea dignitate ad paucos annos, de quo in monumētis Florent. hæc pauca inuenimus, cuius memoria extat Florentiæ in Eccleſ. S.Crucis ſui Ord.cuius alumnus fuerat, in qua humatus iacet, ijs verbis concepta.

Sepulchrum Reuerēdiſſ. Patris, & Domini Fratris Benedicti de Caualcantibus ſacræ Theologiæ Magiſt. Ord. Minorum Deigratia Epiſcopi Rapollani, & Rodulphi, & Guidonis fratrum eius, & deſcendentium anno Dom.MCCCLI. Renouatum à Franciſco Matthei de Caualcantibus anno Domini MDLXX.

Annus hic recenſitus 1351. longè diſtat à Benedicti electione, & obitus anno, cum illū clarè conſtet ex m. ſ. ordinationum libro Archiui Feſulani Epiſcopatus, à ſancto Andrea Corſino Feſulano Epiſcopo conſecratum fuiſſe in Rapollanum Epiſcopum anno 1271. ac defunctum circa ann.1374. oportet aſſerere ex incuria gentilium Benedicti, qui poſt tot ſæcula ſepulchrum reſtaurarunt, in numeratione annorum irrepſiſſe errorem, vel ad annum obitus Rodulphi, aut Guidonis Benedicti fratrum id referendum erit.

13 NICOLAVS ſucceſſor Benedicti parumper Pontifex fuit.

14 ANGELVS huius Eccleſiæ Epiſcopus paulo ante conſecratus ſubſidium ſoluit ſacro Collegio ann. 1376. die 27. Ianuar. vt in libr. ſolut. Prælat. memoratur in

in regeſt. Regio Neapolitano anno 1382. A
Regis familiaris.

15 ANTONIVS Clementis VII. anti-papæ aſſecla memoratur die 5 Martij 1387. in lib.oblig. eiuſdem.

16 THOMAS immediatè prædeceſſor Lucæ notatur in lib. ſolut. Prælat. defunctus videtur circa ann.Dom. 1398. ſub Bonifacio Pontifice.

17 LVCAS electus à Bonifacio IX. ann. 1398. die 15. Ianuar. promiſit ſubſidium pro ſe, & recognouit pro Domino Thoma prædeceſſore ſuo Angelo antepræ-deceſſore, & Nicolao prænteprædeceſſore ſuo, ita in oblig. lib. fol. 95. Bonifacij. quinquaginta propè annos hanc rexit Eccleſiam, defunctuſque eſt ſub Nico- B
lao V. Pontifice an. 1446.

18 FRANCISCVS de Olueto Epiſcopus Valuenſis ad hanc Eccleſiam Rapollanam tranſlatus eſt à Nicolao V. ann. 1. Pontif. die 25. Iunij, ſalutis 1446. corrige noſtram Valuenſium Epiſcoporum ſeriem tom. 1. num. 47. vbi diximus, eum ad hanc Eccleſiam tranſlatum fuiſſe eodem anno ſciliect 1443. quo ad Valuenſem fuerat euocatus, cum ſatis conſtet in Actis Conſiſt. Lucæ ſucceſſiſſe anno 1446. die 25. Iunij. Succeſſit is in Valuenſi Epiſcopatu Bartholomæo de Vincio Bertini filio: Vincium verò eſt agri Florentini in Etruria
oppidum, in quo natus eſt Leonardus Vin- C
cius pictor ſui ſæculi facilè Princeps. Franciſcus vero obijt 1455.

D

19 PETRVS Minutulus Canonicus Neapolitanus genere, & prudentia illuſtris à Calixto III. vocatur ad inſulam Rapollanam anno 1455. die 2. Iulij. Sedit omni cum laude ann. 22.

20 VINCENTIVS Galeota Neapolitanus à Sixto IV. promotus anno 1477. 3. Nonas Ian. tranſacto quadriēnio ad Squillacenſem Eccl. ab eod. tranſlatus eſt 1481.

21 COLANTONIVS Lentulus Clericus Sulmonenſis electus eſt Rapollanus Epiſcopus die 30. Ian. 1481. vix an. elapſo à ſua promotione diem clauſit extremum.

22 MALITIAM de Geſualdo Neapolitanum Sixtus IV. Rapollanam euexit ad ſedem die 9. Auguſti 1482. quod & nobilitate generis, iuris ſcientia, & rerum gerendarum ſapientia præſtaret: Innocentio Octauo ſummè dilectus, cuius à ſecretis erat, ſerie continuata feliciter ſex annorum hanc rexit Eccleſiam, rebus humanis Romæ eximitur anno 1488. ad Mineruam ſepultus hoc epitaphio.

Malitiæ Geſualdo Epiſcopo Rapollano Innocentij VIII. Pont. Max. Secretario.
Fide, integritate, modeſtia, conſpicuo.
Qui morum manſuetudine, animique ingenuitate beneuolentiam hominū nactus, magnum mortalibus de ſe deſiderium reliquit. Oliuerius Carafa Card. Neap. conſobrino cariſſ. piè faciendum cur.
Vixit an xl. menſes vi. D. xv.
Obijt anno ſalutis Chriſtianæ MCCCC.LXXXVIII.

23 TROILVS Carafa Malitiæ filius & nepos Oliuerij Card. Carafæ Malitiæ Epiſcopo ſuffectus eſt die 17. Septemb. 1488. deinde tranſlatus eſt ad Hieraceenſem in Ca-

Calabria Epiſcopatum anno 1497. die 29 Septemb. de quo ibi.

24 ALOYSIVS.eadem die, qua Troilus ad Hieracenſem tranſlatus eſt, Rapollanus electus eſt Epiſcopus an. 1497.

25 FRANCISCVS Rapollanus Epiſcopus ad Liparenſem Eccleſiam tranſlatus eſt 26. Septem.1506. deinde fuit Epiſcopus Veſtanus 1514. Huius meminit Rocchus Pyrrhus in notitia Eccleſiæ Liparitanæ. Vide in appendice 2. noſtri tomi.

26 GIBERTVS Senilis de Montefalco Vmber homo doctus, vitaque ſeuera, Epiſcopali infula donatur à Iulio Secundo anno 1506. die 26.Septemb. Interfuit Lateranenſi Conc.ſub eodem,cum ſediſſet an.14. faſtidio affectus onus dimiſit cum regreſſu ad fauorem nepotis anno 1520. defunctoque præter votum, nepote iterum hanc Eccleſiam regendam ſuſcepit anno 1528. die 24. Iannarij paulo poſt,hoc eſt menſe Martio eiuſdem anni, mortuus eſt Vrbeueteri, ibidem ſepultus.

27 RAYMVNDVS Senilis Giberti nepos electus 1520. die 23. Iulij mortem oppetijt ann.1528.

✠

A

B

28 ANTONIVS Card. Puccius Florentinus die 16. Maij 1528. perpetuus Rapollanæ Eccleſiæ adminiſtrator factus, eodem die illam ceſſit ad fauorem Iannotij Puccij nepotis, cui etiam Melphienſem diu antea Laurentius Card. Patruus reſignauerat. Tunc perpetuo ſub Iannotio vnita eſt Rapollaua Eccl. cum Melphienſi anno 1528. hoc pacto, vt inde Epiſcopus Melphienſis, & Rapollanus enunciaretur publicis in tabulis. Deceſſit Iannotius Romæ anno 1537. Cæteri Epiſcopi, qui cum Melphienſi Rapollanam rexerunt Eccleſiam vſque ad noſtra tempora habentur in noſtro primo tomo.

METRO-

METROPOLIS TRANENSIS. ET SALPENSIS,

Cuius ſuffraganei ſunt

Epiſc. { Andrenſis, & Vigiliarum.

TRanvm (vulgo *Trani*) maritima eſt ciuitas ſacra, & profana Iapigię, hoc eſt Terræ Barij Metropolis inter Baruli oppidum opulentiſſimum, ad oſtia Auphidi, & Vigilias, v. aut vi. m. p. diſſita à Bario, in Occaſum æſtiuum xxv. à Manfredonia, vbi Sipontum, in Ortum xl. à Neapoli in Caietam cxiij. m. p. procedens: quæ licet antiquitate, nobilitate, ædificiorum elegantia primum in ea prouincia locum teneat; ſenſim tamen ita habitatoribus vacuatur, vt ex denis ſupra centenas nobilibus familijs, quibus illu ſtrabatur, vix iam decem ſuperſint. Hanc Trinium à Plinio vocatam Volaterranus exiſtimat, Traianopolim dictam. A Tyrreno autem Diomedis filio primum conditam Collenucius affirmat. A Traiano Imperat. reſtauratam, ac Traianopolim dictam habet inſcriptio ſupra fores ciuitatis poſita.

TRANVM A TYRRENO FILIO
DIOMEDIS
ET A' TRAIANO INSTAVRATA.

Anno Domini MXLII. in diſtributione

A ciuitatum Apuliæ inter Normannos, qui Exauguſtum ſup[illegible]rant, Tranum Petro obuenit. Ante annos quadraginta quatuor ſupra centeſimum à Venetis occupatum fuit, & à Iudęis, & Mar[illegible]nis, qui ex Hiſpania profugerant, habitatum, ſed poſtea pulſis à Ferdinando Aragoneo Rege Iudęis, minus populoſa [illegible]e ciuitas cœpit; habitatur tamen famil[illegible] vndecim ſupra mille, arcemque habet à Federico II. Imperat. extructam, portum vero ad agg[illegible]ratione terræ plenè iam oppletum. C[illegible]bratur verò à prouincialibus propterea quod præſidialis eſt ſedes totius prouinciæ Terræ Barij, & Regia hic habetur audien-

B tia ſeu Collegium Iudicum prouinciæ. Circumpoſitu[illegible] ag[illegible]r, vt & reliquæ Apuliæ partes ole[illegible]s & amygdalis non minus opacus frequentia, & proceritate olearum, & amygdalarum quam felix fœcunditate. Cæterum haud in poſtremis Apuliæ ciuitatibus Tranum fuit, quæ Chriſti Euangelij lucem amplexæ ſunt, quis vero primus diſſeminator fuerit non ſatis conſtat. Sedes Archiepiſcopalis Tranenſis antiqua eſt inter recentiores: extat epiſtola Innocentij III. ad Archiepiſcopum, & Archidiaconum Tranenſem de lite inter Epiſcopum,

C & Canonicos Veſtanenſes incipiens, *ſignificantibus*, extant & aliæ eiuſdem Pontificis ad eundem Archiepiſcopum; aucta eſt ex ruina Salpenſis ciuitatis, in illã etenim aduerſæ fortunæ malis, cum cæteris ornamentis,

A mentis; ac opibus Epiſcopalem dignitatem Salpenſem perpetua vnione Martinus Quintus Pontifex Max. intulit. Menſæ archiepiſcopalis annuus cēſus ducatorum Regni 1500. taxatur in lib. Cameræ floren. 1030. Metropolitana Baſilica titulo Deiparæ Virginis Aſſumptæ, Beatum Nicolaum Peregrinum Patronum præcipuum habet, cuius ſexto Non. Maij celebratur feſtiuitas. Corpus vero in eadem Eccleſia quieſcere creditur loculo incognito; ſtructura ipſius magnifica, organum, ſacrarium inſignibus reliquijs refertum eſt, & ſacra turris, cuius ad diuinum cultum ſubſellia numeroſus Clerus adimplet, vbi quinque dignitates, quarum prima eſt archidiaconus, & 24. Canonici præbendati
B inter cæteros numerantur: rerum Eccleſiaſticarum mobilium atque immobilium curam gerit Archipresbyter, cui credita eſt animarum cura. Primicerij duo, qui chorū alternatim regunt, & Prior, qui Clericos in ijs, quæ ad diuinum cultum ſpectant, corrigit. Erant etiam olim Canonici ſexaginta parui nuncupati, qui nunc diminuto ciuium numero eò vſque decreuerunt, vt ad tres, quatuorue redacti ſint. Eccleſia ipſa maximè celebratur diebus feſtis ſanctorum Nicolai, Peregrini, Leucij, & Ioannis Euangeliſtæ, quibus totius diœceſis Curati, & Abbates eò ex veteri confluunt inſtituto.

C In ciuitate Tranenſi præter Metropolitanam, Parochialis Eccleſia nulla; Archipresbyter enim totius ciuitatis animarum gerit curam. Virorum cœnobia ſex, Sanctimonialium ſex, aut quatuor, xenodochia tria, quæ ad vnum redacta fuerunt, id verò fratres Ioannis Dei miniſtrant: laicorum ſodalitia decem, cum proprijs ſacris diſtinctè, præter vnum ſanctiſſimi Roſarij, frequentiſſima omnium eſt Confraternitas ſancti Leuci. Fidelium animæ intra mœnia degentium circiter 4000.

Diœceſis Tranenſis tribus oppidis conſtat, Barulo, Corato, & quadam villa, quæ Trinitatis nuncupatur. Barolum, vulgo *Barletta*, ſeptimo à Metropoli Tranenſi milliario, maritimum eſt oppidum
D Regiæ ditionis inter primaria, non modo Apuliæ, & Regni, ſed vel Italiæ oppida numerandum, quippè habitatarum animabus decem & octo millibus, nec modo ædificijs, nobilitate, amœnitate, ſed opibus etiam, & mercatura præclarum, conditū non à Federico II. Imp. vt falsò Razzanus ſcripſit, ſed potius Collenucius exiſtimat ex ruinis veteris Canuſij, ſiquidē Rogerius qui Federicum II. centū ferè annis anteceſſit, oppidū hoc cum arce à Lothario Imperatore ereptum recepit anno Domini 1137. In foro huius oppidi eſt ænea ſtatua pedum decem, quam Heraclij Imperatoris eſſe autumant. Hic eſt Eccleſia titulo ſanctæ Mariæ de Epiſcopio Collegiata, vt aſſeritur, inſignibus certè reliquijs Sanctorum munita, habens miniſtros ſupra quinquaginta, & amplius Archipreſbyterum, duos Cantores, octodecim Presbyteros, Diaconos tres, & triginta Clericos; curam verò animarum Capitulum per annuos delectos ſacriſtas exercet. Eſt & alia Parochialis Eccleſia titulo ſancti Iacobi miniſtros tredecim habens, Parochum nimirūm, quatuor Presbyteros, Diaconum, Subdiaconum, & Clericos ſex. Ferunt Eccleſiam ſancti Andreæ ibidem cōſecraſſe Pelagium Primum Papam an. 493. Eutychio Epiſcopo Tranenſi. Hic etiam cœnobia virorum octo, Sanctimonialium quinque, quorum præcipuum ſancti Stephani Ord. S Benedicti, vbi iacet ſanctus Rogerius Cānarum Epiſcopus miraculis glorioſus. Collegium Patrum Societatis Ieſu bono omine, tum ad ſalutem animarum, tum vero ad erudiendos in litterarum ſtudijs iuuenes cum eximio fructu inſtitutum. Hoſpitale opulentum, amplum ſub cura Fratrum Ioannis Dei. Mons pietatis, & laicorū ſodalitia decem: ſed quæ res, maximè hoc opp. dum illuſtrant, altera eſt Eccleſia ſancti ſepulchri, cum hoſpitali Priori Ordinis Hieroſolymitani ſubdita annui redditus ducatorum ferè 8000. Altera eſt Eccleſia, in qua perpetuo reſidet Archiepiſcopus Nazarenus. Barulum illuſtrauit ortu ſuo Gabriel ex Prædicatorum claſſe, ſub cuius nomine extant conciones vulgo *del Barletta*. Alterum oppidum eſt Cocarum Marchionatus Caraſæ gentis, in cuius diſtrictu nouem millia animæ cenſentur. Hic eſt Collegiata Eccleſia habens miniſtros 33. quorum duo dignitate eminent, Primicerius, qui chorum regit, quadraginta ſunt Presbyteri, tres Diaconi, totidemque Subdiaconi, & 35. Clerici in minoribus conſtituti. Sunt & hic virorum monaſteria quatuor, vnicum Sanctimonialium. Hoſpitale, & laicorum ſodalitia quatuor. Villa Trinitatis ducentos circiter ſuo ſub pago incolas habet muris cincta eſt; & in temporalibus Priori Hieroſolymitani Ord. ſubiecta. Prouincia Tranenſis duos ſine controuerſia ſuffraganeos continet Epiſcopos, Andrienſem & Vigilien. Ad Regis Hiſpaniarum præſentationem Tranenſis Eccleſia eſt ex priuilegio Clementis VII. Pont. Max. Tranenſium Archipręſulum ſeriem hanc, quam ſubiectam vides lector, noſtro labore concinnauimus, poſt quam Salpenſium Epiſcoporum dabimus ante eiuſdem Eccleſiæ vnionem cum Tranenſi.

RE-

tus eſt per eum plurima miracula.

Quodam autem die venit ad eum quidam Caſtorius mutus effectus præ nimia ægritudine, quæ illi ante ſex annos euenerat, cui cum ſigno ſanctæ Crucis loquelam reſtituit. Alia verò vice oculos militum, qui eum ad adorandum in templum paganorum violenter miſerant, obumbrauit: vbi per noctem omnia Idola confregit; de quo cum Angelus Dei eum abſtraxiſſet, & mulier quædam paupercula ſicut poterat, eundem refocillaſſet, benedixit domum eius, & ſic ab illo die mulier cum filio ſuo habuit victualia competenter. Dum verò ingreſſus fuiſſet Neapolim, ſuſceptus eſt à S. Ianuario, qui & ipſe Chriſti victoriam obtinuit.

Deinde Angelo comitante, & præcipiēte peruenit ad quandam Eccleſiam, in qua ſanctus Paternus per præceptum Angelicum ſibi aſſociatus eſt, ibique mulierem per viginti quinque annos ſterilem, vt filios conciperet ſuis magnis orationibus adiuuit, & ſic in anno illo filium parturiuit. Tres filios Præfecti cum oleo Sancto, quod ad eorum parentes miſit, à graui infirmitate ſanauit. Quandam per triginta annos cæcam cum ſuo ſancto ſputo illuminauit. Alium verò de partibus Pycem à diabolo percuſſum in equo ſua oratione curauit. Iuuenem Meſiam de Surano à demonio liberauit. Primarium ciuitatis Aquinatiæ cum vxore, & filio à dæmonio captos ſua virtute exſoluit Septem latronibus putantibus illum infinitam pecuniam habere diuina vltione cæcatis, manus imponendo, & eiſdem indulgendo reſtituit lumen. Poſtquam Imperator, & Præfectus audierunt famam beatiſſimi Magni, & de beata Secundina per eius prædicationem Chriſtiana effecta, miſerunt triginta milites, qui eos comprehenderent, & ſi Idola adorare noluiſſent, varijs cruciatibus affligerent, qui dum circuirent pro eis, Diabolus in ſpecie hominis ſuaſit, vt nullo modo parceretur Magno Epiſcopo, quia ipſe eſt, qui detrahit omnes à ſacrificio Idolorum. Inuenta autem in Anagnia Beata Virgo Secundina, & inquiſita, ſi præceptum Imperatoris, & Præfecti obſeruare voluiſſet, quod penitus renunciauit, & Chriſtum publicè prædicauit.

Venientes autem ad Eccleſiam eius, omnia illius ſupellectilia igni tradiderunt, & beatum Magnum Epiſcopum fortiter laniare voluerunt. Quibus militibus ſupplicans Beatus Magnus dixit; modicum me ſubſtinete. Et ſic accepta licentia ingreſſus eſt cubiculū & plorās orauit ad Dominum, vt illorum tormento tranſiret de hoc ſæculo, & ſic migrauit ad Regna Cælorum. Milites autem poſtquā illum per magnam horam expectauerunt, intrauerunt cubiculum, & caput eius abſciderunt. Cuius

A corpus beatus Paternus occultè ſepeliuit quarto decimo Kalend. Decembis. Milites verò per totam noctem dormientes defecerunt: corpora à canibus, & lupis comeſta ſunt. Cum autem media nocte beatus Paternus orando ploraret, apparens ei Beatus Magnus confortauit eum, & diem mortis ſuæ futurum, ſicut optabat, annunciauit. *Hactenus codex ſignat. num. 7. vita Sanctorum*.

Fama eſt, & vetuſtiſſima docet inſcriptio marmorea Eccleſiæ S Michaelis, & Magni de Vrbe, non longè à Vaticana Baſilica poſitæ; quam de Portica, & in ſcola Friſonum nuncuparunt, vel totum ipſum Ma-
B gni corpus, vel maximam eiuſdem partem, ea in Eccleſia, quam Leo III. Papa conſtruxit, à quibuſdam militibus Friſijs imperāte Carolo Magno, eodemq; Leone Petri Cathedram tenente, è Fundana ciuitate ſublatum, diuina diſponente gratia, in ea æde depoſitum, brachij ſacri parte illis conceſſa, quam in patriam detulerunt; manet adhuc inſcriptio ad portas poſita, quæ tamen ſuis abſurdis nō caret, ac multum ab ijs, quæ ſupra in relatis actis ſcribitur valdè diſtat, quę tamen facilè conciliari poſſunt, ſi Anagnitas partem Magni corporis ex Verulana ede à Sarraceno Rege venditam dicimus; partem vel maximam Fundi remanſiſſe, quam inde Friſij
C milites abſtulerunt. Caput Magni ex ipſa æde ſancti Michaelis in Vaticanam Baſilicam tranſlatum habemus, quod Bernardinus Paulinus Florentinus Clemētis VIII. Pont. Max. Datarius, & Vaticanæ Baſilicæ Canonicus theca argētea incluſit an. 1602. vt in baſi eiuſdem annotata verba inſinuāt. *Caput ſancti Magni Archiepiſcopi* (melius Epiſcopi) *Tranenſis Bernardinus Paulinus Florentinus Clementis Papa VIII. Datarius huius ſacroſanctæ Baſilicæ Canonicus religione, atque pietate theca hac argentea ornauit anno Domini MDCII.* In ea item inſcriptione, quam modo dabimus legitur. *In nomine Domini, tempore Leonis IV. Imperante Carolo Magno Imp. eo tempore,*
D *quo Petrea Baſilica à Saracenis capta fuerat, &c.* Huiuſce inſcriptionis initium falſum videtur, cum Leo IV. poſt trigeſimum tertium annum à Caroli Magni obitū ſummus Eccl. Pontifex declaratus fuerit, nempè anno 847. Carolus Magnus mortem obijt 814. tamen hæc vitio, neque inſcitię ſcriptoris attribuendum, nec falſitatem continere videtur; cum ſępe Leo III quartus etiam dicatur. Accidiſſe hoc plerique Eccleſiaſtici ſcriptores ſcribunt, cum Leo quidam Romanus, poſt Sergij Primi Papę deceſſum in Romanam ſe intruſiſſet Eccleſiam anno 698. & Leo Tertius dictus eſt, qui in Catalogo Romanorum Pontificum non ponitur; hinc Leo, qui Caroli temporibus Cathedram Petri rexit, reuera

eius nominis Tertius fuit, quamuis non ſemel & quartus denominetur apud ſcriptores, & dilucide apud Carolum Chempinm de origine Friſonum lib. 3. c. 10. ait enim, *Cum Romam Saraceni occupaſſent ſub Pontifice Leone IV.* (qui tamen tertius nominatur) *Imperator afflictæ Vrbi ſubuenturus exercitum ingentem ex diuerſis dominijs collegit, cui nequaquam defuerunt Friſij.* Extat Caroli Magni priuilegium Eccleſiæ ſancti Saluatoris Scholæ Francorum, ſeu de oſſibus conceſſum, quod extat in Archiuio Vatic. Baſilicæ, vbi Leo tertius, quartus à Carolo in hunc modum inſcribitur. *In nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Carolus diuina protegente clementia Auguſt. Mag. &c. Cunctis ſanè præſentium ſcilicet, ac futurorum, &c. corroboramus, & confirmamus quandam Eccleſiam, quę noſtra petitioni iure ſacri Palatij Lateranenſis, ſanctæque Sedis Apoſtolicæ Dopni Leonis ſancti Pontificis, & vniuerſalis Quarti Papæ, &c. à Dopno Apoſtolico videlicet Leone IV. Papa &c. Alcuerius Cancellarius ſanctione Imperatoria perfecit, & abſoluit, &c. Datum anno ab Incarn. Domini noſtri Ieſu Chriſti 797. indict. 7. actumque eſt in Palatio iuxta Vaticanum à Baſilica ſancti Petri Apoſt. in menſe Decemb. 22. feliciter, Amen.* Porro inſcriptio illa vetuſta Eccleſiæ SS. Michaelis Archangeli, & Magni eſt huiuſmodi.

✠ *In nomine Domini tempore Leonis IV. Papæ. Imperante Carolo Magno Imperatore eo tempore, quo Petrea Baſilica capta fuerat, tunc denique pro totius mundi capite turbato, totus mundus turbatus, omniſque Gallia cum Rege Carolo ad tuendam illam venerunt, vnde contra inimicos Domini bella Domini decernendo, quidam mortui ſunt, & in crypta iuxta Neronis Palatium ſepulti.*

Eodemque tempore à Leone Papa, & Rege Carolo ad honorem Michaelis Archangeli ſuper illos facta eſt Eccleſia. His itaque peractis, Rex Apuliam adijt, eamque beato Petro, & Romæ ſubiugauit. Per idem tempus exercitu in Gallia reuertente, tres illorum milites de Friſia, Ilderado de Grauinga, & Leomot de Stauera, & Hiaro, & Geldui ancilla Dei, de Slinga, hi Beati Magni corpus in loco, qui dicitur Fundi inuenerunt, quo inuento in illorum prouincia portare, & condere decreuerunt; ſed diuina gratia cooperante, poſtquam ad Sutrinas partes ventum eſt, amplius deferre non poſſe valuerunt, quamobrem bis, & ter territi, & per ſomnium moniti Romam reuertentes, ſanctum corpus ſecum tulerunt. Vnde factum eſt, quod illorum deuotionis cauſa partē brachij à ſe ſegregari ab illis permiſit, partes autem cæteræ in crypta præfata remanſerunt: ſuper quam, ſicut dictum eſt, Eccleſia iam fuerat facta. Deinde omni anno ſimul beneficium optimum dari ibi decreuerunt, ſcilicet trecentas marcas argenti pro illorum, & vbique quieſcentium redemptione, & in perpetuum, ſeu diuites, ſiue pauperes in eadem ſupradicti Archangeli Baſilica, & Beati Magni Eccleſia iuxta eam ab ijſdem conſtructa, hoſpitalia, quando ſuis partibus venirent, agerent. Idcirco noſtrorum, aliorumque omnibus pateat, ipſi vel quicunque hoc decretum rumpere temptauerint, ſciant ſe perpetuo damnatos, & maledictos, & prędicti Pontificis anathematis vinculis in Inferno, niſi reſipuerint cum Diabolo colligatos; in hac autem vita miſeros, pauperes, & diſperſos iterum de libro vitæ cæleſtis deletos, & de Regno Chriſti deiectos. Confirmantibus, fautoribus huius decreti, & gratia ſit benedicti Chriſti, & fruantur vtriuſque vitę gaudijs. Amen.

Ferrarius Magni geſta in Catalogo Sanctorum Italiæ compendiariè narrat, tamen corruit eius opinio vna cum Baronij aſſertione in notis ad Martyrologium die 19. Aug. aſſerentis, Magnum Anagninum Epiſcopum fuiſſe, cum clarè pateat, illum Tranenſem Præſulem extitiſſe.

3 EVTITIVS, ſeu EVTICHIVS Tranenſis Epiſcopus, interfuit conſecrationi Eccleſiæ S. Andreæ Baruli ſub Gelaſio Primo Papa celebrata anno 493. vna cum ſancto Sabino Canuſino, Laurentio Sipontino, Palladio Salpenſi, & Ioanne Rubenſi Epiſcopis. Interfuit Eutychius Concilio Romano ſub Symmacho Papa anno 502.

4 SVTHINIVS Tranenſis Epiſcopus interfuit Concilio Romano ſub Paulo Primo Papa anno 761. apud Baron.

5 LEO Tranenſis Epiſcopus præſens fuit Concilio Niceno ſecundo, anno 787. poſt hunc per annos ferè ducentos deſiderantur Epiſcopi.

6 IOANNES Tranenſis Archiepiſcopus vixit poſt annum noſtræ ſalutis milleſimum, cui attitulauit vitæ, & tranſlationis ſancti Leucij Alexandrini Patriarchæ Chorepiſcopi hiſtoriam Anonymus quidam Synkellus ſuus, quam ex codicibus Brundusinæ, ac Tranenſis Eccleſiæ Ioannes Bollandus tom. prim. Sanctorum exſcripſit. Nos hic tranſlationem repetemus ex monumentis Tranenſis Eccleſiæ, quibus ad calcem additur ode eiuſdem Synkelli in laudem ſancti Leucij ad eundem Ioannem

Archie-

archiepiſcopum, quod non habetur apud Bollandum. *Acta Leucij ſi: ille tranſlationis occaſionem ex Brundiſio Tranum refert.*

Glorioſum, & omni deuotione venerandum beatiſſimi Leucij Confeſſoris corpus qualiter, volente Chriſto Brunduſinis ablatum, & Tranenſibus ſit conceſſum: ſeriatim inſinuare curabo. Igitur poſtquam ſacratiſſimum corpus huius Confeſſoris apud vrbem Brunduſium dignæ traditum eſt ſepulturæ: plurimiſque decurſis temporibus, exigentibus accolarum meritis, diuinoque iudicio contigit, vt præfata vrbs hoſtili manu funditus euerteretur. Et quæ quondam fuerat diuitijs ſublimis, & gloria, paruiſſimi ſub ſpecie oppidi nunc vſque incolitur, ac videtur. Cuius quidem ruina intueri eam volentium oculis patet. Euerſa verò, atque diruta vrbe, Oratorium ſancti Confeſſoris quod foris conſtructum fuerat, extra oppidum colebatur. Vnde factum eſt, vt quidam Tranenſium religioſi viri diuinitus inſpirati, ad idem Oratorium, quo pretioſum pignus quieſcebat, deuotiſſimè properarent. Cum vero perueniſſent ad locum, vbi glorioſi Antiſtitis admirabile, & præclarum corpus habebatur, nullumque illic reperientes, inito conſilio, abſtulerunt inde ſacratiſſimum corpus, & ſumma cum lætitia repedantes, applicuerunt non longè ab vrbe Tranę quaſi ſtadia ferè duodecim. Illic verò gaudentes, & exultantes, depoſuerunt venerabile pignus. Audito verò hoc, omnis populus de Sancti corporis aduectione, cum ingenti lętitia feſtinabat videre, quod deſiderabat habere. Ad huiuſmodi verò ſpectaculum omnis ætas, quę poterat, vterque ſexus cateruatim confluebant; laudantes, & benedicentes Omnipotentis magnalia, qui ſuis famulis tantum, ac talem dignatus eſt deſtinare Patronum.

Tandem verò Canuſinus Pontifex cum vniuerſo Clerorum comitatu, & populorum conuentu præcedentium, ac ſequentium, & cum omni cautela, & deuotione ſuſcepit ſacratiſſimum pignus. Et cum lampadibus, & thymiamatibus cum hymnis, & canticis ingreſſus eſt ciuitatem Tranenſem, ſecum afferens tantum theſaurum vſque in Eccleſiam ſanctæ Dei Genitricis, & perpetuæ Virginis Mariæ. In qua depoſito tanto pignore, (nec mora lætanter ciues effodientes, magno cum gaudio ibidem Oratorium eo modo, quo idem glorioſus Confeſſor Chriſti apud Brunduſium meruit, conſtruxerunt. Vbi cum omni diligentia honorificè ſacratiſſimum eius condidit corpus, agentes gratias Domino Ieſu Chriſto. Qui per ſuum Antiſtitem Leucium plurima beneficia, admirandaſq; virtutes illic exhibere dignatus eſt.

A In loco vero, quo prius depoſitum fuerat ſacratum illius corpus, non longè ab vrbe eadem, vt præfatus ſum, ædificauerunt baſilicam in eius honore, & nomine conſecratam. In qua deuotè petentes diuerſorum languorum ſuſpirant ſanitatem vſque in hodiernum diem.

Accidit autem poſt longa annorum curricula, vt gens Iſmaelitarum propter delicta populorum præfatam inuaderet ciuitatem. Et dirutis mœnijs, paſſimque per loca vicina diſperſis habitatoribus templa Sanctorum deſtrueret, & quod dici nefas eſt, in quibus diuina canebantur officia, irrationabilium animalium voces intonarent. Et vbi Chriſtianus populus vitæ cibum, & potum ſumebat, illic, proh B dolor! præſepia facta erant equorum. Oratorium namque beatiſſimi Leucij Confeſſoris in contemptione, & conculcatione ſine reuerentia à barbaris habebatur. Audiens itaque hoc vir quidam, illuſtris genere, Beneuenti Comes, quia venerabile, & omni honore dignum ſacratiſſimi Leucij corpus ab Iſmaelitis pro nihilo haberetur; protinus eorum Principi ſtuduit nunciare; promittens plurima auri pondera ſe illi daturum, ſi pretioſum pignus cederetur. Illectus verò ille auri cupiditate, tale dedit reſponſum, vt ſi promiſſum aurum deferret, nullatenus contradiceret de ſancti C corporis ablatione, & hoc iureiurando fide affirmauit. Tunc verò idem Comes gauiſus gaudio magno, dedit quod promiſerat munus, & accepit glorioſiſſimum pignus cum omni diligentia, & alacritate Beneuentum perducens.

Sed Dominus omnipotens nolens vrbem Tranenſem tanto fruſtrare Pontifice, ac Patrono, effugatis hoſtibus dedit requiem feſſis, & diu laborantes populos reſpirare permiſit. Et quia tantum theſaurum perdiderant, magna afficiebantur mœſtitia; & cum anxiè quærerent, quo pacto adipiſci poſſent admirabile corpus, conſilio habito, Beneuentum miſerunt, vt ſi D vellet idem Comes datum munus acciperet, & ablatum in neceſſitate tantum corpus, ſibi donaret. Qui cum multum reſiſtens nollet ſatisfacere petentibus, tunc germanus eius, cum quo ęqua lance idem beatum pignus diuiſerat, inquit: Si verò dederitis mihi quantum pro toto corpore paganis tribuimus, integram à me habebitis eiuſdem corporis medietatē, ſin alias ſine tāto theſauro ad propria remeabitis. Audientes itaque hoc, qui miſſi fuerant, quamuis triſtes, tamen inter ſe colloqui taliter cœperunt: Melius, inquiunt, nobis eſt participes ſancti corporis effici, & nobiſcum partem afferre, quam cum rubore & confuſione ſine effectu repedare. Datoque auri pondere ſuſceperunt integram diuiſi corporis medietatem. Et cum omni

lætitia denotè attulerunt ſacratiſſima lypſana beati Leucij Confeſſoris in vrbem Tranenſium, ponentes ea per manus religioſorum ſacerdotum eo loco quo prius fuerant cum omni cautela, ac reuerentia collocata; glorificantes, & collaudantes clementiam Redemptoris, qui afflictis Tranenſibus populis diuturna hoſtium oppreſſione & abſtulit, & conceſſit benignum tutorem, atque cuſtodem. A

Vir igitur ille, non ſolum qui ſanctum corpus ſumpto pretio vendiderat; verum etiam qui ex eo propagati ſunt in generatione, & generatione famis penuria cruciantur vſque in hodiernum diem.

Interea Theodoſius Orietanæ ſedis Antiſtes cum Beneuentano Pontifice charitatiuam inierat amicitiam. In cuius dilectione confiſus petijt ab eo aliquantum partis pretioſi corporis. At ille petitioni eius ſatisfaciens, ſumma cum diligentia conceſſit quod fraterna denotè charitas poſcebat: ſuſcipienſque tanti theſauri munus magna cum exultatione apud Brunduſium loco priſtino collocauit. B

Ideoq; dilectiſſimi fratres in huius diei ſolemnitate Beneuentum gandeat, & exultet Tranum, Brunduſium lętetur, quia meruimus tantum, ac talem habere Patronum. Idem enim beatiſſimus Chriſti Confeſſor cunctorum attendat affectum, exaudiat preces; vt ſicut in cæleſtibus Regnis cum Sanctorum agminibus ſine fine iubilat; ita & nos qui eius colimus celebritatem in terris perpetuæ beatitudinis gaudijs faciat eſſe conſortes. Potens eſt enim glorioſus Antiſtes ſua nos interceſſione ab imminentibus liberare periculis, & à futuris aduerſis. Rogemus itaque eum toto cordis affectu, & noſtri Patroni ſuffragia imploremus, ſuppliciter dicentes: Sancte Leuci adiuua nos; miſerere ſupplicantibus te, ſuccurre miſerijs populorum tuorum, ſentiamus patrocinium ſalutis tuæ in tempore noſtræ neceſſitatis: Attende vota, lachrymas reſpice, ſubueni afflictis, tuere pupillos, ac viduas, protege Abbates, annue Monachis, Præſules dirige, Clericos robora: memento Chriſtianorum omnium, præcipueq; Ioannis Tranenſis Sipontini, etiam Archiepiſcopi; necnon Pontificalis, ac Auguſtalis Synkelli, qui tua præ omnibus deuotiſſimè feſta venerantur, præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat Deus per infinita ſęcula ſæculorum. Amen. C D

Grandia ſancte iubes Synkelle beate Ioannes,
Vt famulus reſonet, grandia ſancte iubes.
Præſulis Archi pijs monitis parere perotpto;
Cogor & imperijs Præſulis Archi pijs.
Nitor inire tuas Leuci ſanctiſſime palmas:
Odas & meritas nitor inire tuas.
Vox tonet odifera, noſtri ſub honore Patroni;
Dulce melos reſonans, vox tonet odifera.
Viſio ſancta Patris nati pia pectora firmat:
Iuſſa refert Domini viſio ſancta patris.
Plaude Beate nimis, nomen cui fertur Olympo;
Plenus amore Dei plaude Beate nimis.
Nulla mouent animum fratrum rogitamina ſanctum:
Regmina perſpicuum nulla mouent animum.
Horrida membra viri lauiantur dæmonis ira;
Protinus at inquit horrida membra viri,
Cur Draco ſæue fremis? ſpolias dum luce miſellos;
Vita datur cunctis, cur draco ſæue fremis?
Igne crematus abit Caraſon crudelis, & audax;
Confeſtim ſocijs igne crematus abit.
Pontificale decus, tanto ſub Præſule fulget:
Surrexit ſanctus Pontificale decus.
Nil tua iura valent caſu contrite cruento;
In Domini plebe, nil tua iura valent.
Cælica vox tonuit iuſſis parere tonantis;
Auribus in cunctis, cælica vox tonuit.
Te tua ſacta beant Alexandrina lucerna;
Auſonium properans te tua facta beant.
Per freta vaſta pius fertur gradiente carina:
Venit Brunduſium per freta vaſta pius.
Lumina quid colitis? miſeri ſplendentia Phœbi:
Phœbi fulgentis lumina quid colitis?
Abluit unda viros ſalubris baptiſmate ſacro;
Purificans cunctos abluit vnda viros.
Arida rura madent, dimiſſo celitus imbre:
Roſcida prata virent, arida rura madent.
Spiritus aſtra petens ſumpſit noua gaudia vitæ:
Præmia digna tenet ſpiritus aſtra petens.
Suſcipe noſtra libens Leuci celeberrime vota;
Carmina deuotè ſuſcipe noſtra libens.
Eſto memor famuli Synkelli, ſancte Ioãnis;
Præſulis Archi tui eſto memor famuli.

Glo-

Gloria ſit Domino, cælitus qui nomine trino:
Semper & æterno gloria ſit Domino. Amen.

Sicellus dicitur huius hiſtoriæ auctor, quaſi eiuſdem cellæ conſors, ſic olim appellabatur, qui Patriarchæ, aut etiam alteri Epiſcopo ſucceſſurus erat, vt multis exemplis docet Gretſerus cap. 14. lib. 3. in Cod. Curupulata cap. 20. fuit & politia dignitas. Cœpit deinceps honoris titulus eſſe, & multis tribui, qui fortè nunquam in patriarchio habitauerant, vt nunc ſunt S.D.N. domeſtici titulo tenùs.

7 IOANNES Tranenſis Eccleſiæ Epiſcopus longè moribus diuerſus à Ioanne ſuperiore, qui pietate, & virtutibus claruit: hunc verò conniuentem cum Græcis ſugillat Baronius ad annum 1053. cum blaſphemam, & mendacem à Michaele Cerulario Patriarcha Conſtantinopolitano epiſtolam contra Latinos accepit, quem etiam in Concilio à Nicolao II. in Apulia celebrato anno 1059. depoſitum throno fuiſſe ex Petri Damiani epiſtola ad S.R.E. Cardinales. *Numquam certè,* ait, *vidiſſe me memini pontificales baculos tam continuo radiantis metalli nitore contectos, ſicut erant, qui ab Breulano, atque Tranenſi geſtabantur Epiſcopis: vterque tamen, alter in Apulis finibus, Nicolao Præſidente, alter in Lateranenſi Eccleſia, coram Alexandro Papa, Romanis ſcilicet Pontificibus, ſunt deiecti, nec eis profuit, quod Pontifices ligneis auratis vſi ſunt baculis, dum ſacerdotij meritum, non nitor efficiat veſtium, ſed ſpiritualium norma virtutum.* Perſtringit deinde illos Epiſcopos, qui ſacerdotali pompa velint ſe æquiparare ſummo Pontifici, vel ſæcularibus principibus, ipſiſque Imperatoribus.

8 DELIVS, depoſito Ioanni eodem anno 1059. ſucceſſit ad Tranenſem dignitatem euocatus à Nicolao, cum quo interfuit conſecrationi Eccl. S. Angeli in Vultu ab eodem Pontifice eo ipſo anno celebratæ, de quo nulla alia eſt memoria.

9 BISANTIVS ſenior, claro genere

A ortus, facundior, ac litterarum peritia clarior poſt Delium Tranenſem Eccleſiam ſuſcepit regendam, cuius prima mentio habetur in Anonymo in hiſt. cōſecrationis Caſsinēſis Eccl. an. 1071. ab Alexandro II. ſolemniter celebrata, cui interfuit, ac ſe ſubſcripſit Biſantius. Hic meruit ſanctum virum Nicolaum Peregrinum in Tranenſi ciuitate ſuſcipere, quem etiam defunctum anno 1098. die 2. Iunij, miraculis glorioſum proprijs manibus ſepeliuit. Vitam, & miracula ſcripſit quidam Adelferius, quam ipſi Biſantio adtitulauit. Hanc cum à Tranenſi Eccleſia accepiſſemus, hic exſcribendam, operæ pretium duximus, cum hactenus inedita ſit: com-

B pendiario tamen refert Pet. de Natalib. lib. 5. cap. 78. & Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiæ. Meminit eiuſdem Dauid Romeus in ſuo de Sanctorum Reg Neapol. Catal.

Vita, vel obitus ſancti Nicolai Peregrini.

Fructuoſum, ac poſteris commodum, & proficuum eſt cum Sanctorum memoria litterario tradita ſtudio legentium, vel audientium corda ad vitæ cæleſtis exemplar informarit. Hoc itaque non paucis perneceſſarium fore animaduer-

C tens, reuerentiſſime Pontifex Biſanti, & & diuini iuris cultor, ac præceptor, mihi Adelferio veſtræ ſanctitatis famulo de vita, & miraculis beatiſſimi Nicolai, agnomine Peregrini: quæ certiora comperirem præcipis enarrare. Quod profectò dilectiuè proſequerer, niſi ignorantiæ conſcientia confunderet mentem. Aſt cum tantæ profunditatis intueor pelagum in me reuerſus quibus queam ſuperare remigijs non inuenio, funemque à portu conuellere expaueſco, ne procelloſis quaſſus fluctibus naufragium patiar, & placidiſsimum æquoris minùs attingam. Cuius rei cauſa in tanta doctiſsimorum copia;

D cur me potiſsimum venerabilis Pater, nullius prærogatiua ſolertiæ ſuffragatum ſcernens, mirans ſtupeſco. Cui & naturæ, & ætatis debilitas officit. Sed quoniam diuinorum præceptorum non immemor Chriſti Eccleſiarum atq; Sanctorum diligentiſsimus procurator exiſtis, iuſsis tuis quia repugnare nullo modo auſim, non audaciæ temeritate, ſed obedientiæ deuotione parere conabor. Confido enim, quod ſi præceptum obedientia, obedientiam quoq; ſequatur affectus. Miracula igitur beatiſsimi Nicolai Peregrini Confeſſoris Chriſti, quibus Archiepiſcopatus, ac Synkillatus tui beata floruerunt tempora, quæ nullius ſcilicet mihi relatu comperta, ſed proprio oculorum intuitu cognita, car-

ptim explicare aggredior; indubitanter A credens Præſul inſignis meritis tuis, & precibus omnipotentis Dei, Matriſque eius, & Virginis glorioſiſsimæ Mariæ, huiuſque Sancti, cuius gero affectu patrocinium obtinere, vt quod animus fideliter exoptat, exprimat lingua.

Cum Romanæ ſedis Secundus Antiſtes glorioſiſsimus Vrbanus, opere & doctrina præpotens, & eloquentiæ fonte redundans, Apoſtolorum, & Apoſtolicorum veſtigia proſequens, ac Paſtorali cura intentus Eccleſiarum feliciter gubernaret regimina. Et Alexius Imp. excellentiſsimus, Catholicæ fidei cultor, Conſtantinopolitano ſubnixus ſolio Romani Imperij retineret habenas: adoleſcens quidam, genere Græ- B cus, Nicolaus nomine; qui poſtea peregrinationis euentu, Peregrinus à nobis cognominatus eſt, ad Italiam transfretauit. Hic vero in ſancti Lucæ monaſterio, quod in Styro Græciæ partibus ſitum eſt (prout aiunt) diutius obuerſatus, vitam egit angelicam. Cumque Dominica præcepta, quæ Crucem tollendam, ſieque Dominum iubent ſequendũ ſollicitus animo pertractaret; non modo ſpiritu, ſed carneis manibus crucem ardenti deſiderio complectens, monaſterio diſceſsit. Et vt Chriſtum ſequi valeret ſæcularia damnans oblectamenta, peregrè profectus eſt. Qui vbi Hydronto Apuliæ vrbe ibidem paulu- C lum commoratus populum ſeſe ignorantem deſeruit, arreptoq; itinere venit Tarentum, vbi aliquandiù commanens, quædam (vt perhibent) miranda patrauit: ob idque omni ferè vulgo honori eſt habitus. Sed quia ſumma deliberarat maieſtas Tranenſem vrbem tanto decorare patrono, & pretioſo ditare cadauere, ob iuſtorum merita, Tarento vale dicens, per vrbes maritimas incedens, quas enumerare ſuperuacaneum ratus ſum, tertiodecimo Kalendas Iunij Tranum demum aduentauit. Ingreſſus itaque ciuitatem, & Chriſti Crucem, ſicut ei vulgo ſolitum erat D baiulans, puerorum ex more collegit multitudinem, quibus præuius quæque Vrbis loca circumiens, in Dei laudibus ſemper accenſus, *Kyrie eleiſon* clamitare nunquam ceſſabat, puero ſque conſequentes, vt & ipſi quod præcinebat ſuccinerent, Argiua lingua adhortabatur. Quibusne ſe deſererent, ſed magis magiſq; multi aſſequerentur, pomorum fructibus variorum dulciter blandiebatur. Namque ſi quos acceperit eleemoſynæ nummos, non tenaci illectus ambitione maſurpijs poſtmodum reſeruandos anhelabat inferre, ſed ex ipſis poma empta pueris diſpertire. Quod Tranenſes inſolito perculſi negotio inſani hominis eſſe arbitrabantur, ipſumque pro nefas referens horreſco; illuſioni, ac contemptui, velut dementem plerique habebant. At nonnulli, quibus altior erat ſenſus, huiuſmodi opera perſpicaciùs contemplantes, meræ ſanctitatis, & meriti eum eſſe (ſicut paulo poſt in propatulo claruit) conſtanter aſſerebant, atque eundem tametſi longè aliter atq; decebat venerabantur. De cuius vita, & moribus nemini eſt facile cuncta proferre. Non ſi Tullius Orator clariſſimus nunc ab inferis reuiuiſcat, & præſens adſit. Quis enim tantæ eſt facundæ loquacitatis, vt depromere queat eius ſpiritum nunquam ab oratione laxatũ? Quippe & ſi interdum ſilere videbatur, in ipſo (vt ita dicam) ſilentio diuinæ gratiæ introrſum ſuſurrans vacabat.

Tanta inerat eius abſtinentiæ fragilitas, vt ſingulis decurſis diebus perduraret ieiunus, neque alia hora niſi veſpertina duntaxat parumper panis, & aquæ ſumere conſueuit, non ſaturitatis cauſa, ſed ne longiori ieiunio deficeret. Cui non vt aſſolet ex ieiuniorum ſedulitate macies, verum ac ſi nunquam abſtineret pinguedo contigerit.

Qui cum eſſet primæuæ indolis, ac nouo lanuginis flore genas veſtiente continentiæ deditus nequam ſæculi labem, qua hæc ætas coinquinari ſolet, fugiens exhorruit. Paupertinis indutus panniculis nudis pedibus ſemper incedebat. In vigilijs vero adeo pernoctabat, quo plerumque noctis aſtans oraret. O virum omnimoda dignum veneratione, cuius vox melliflua ſuauiſſimis inſonabat eloquijs, qui tantæ ſe oſtendebat efficaciæ, vt columbinam ſeruaret ſimplicitatem, & ſerpentis prudentia non careret. Sed ecce dum beatiſſimi Nicolai Confeſſoris Chriſti ſingula merita monſtrare conatus ſum, longe altiùs proceſſi, & ad quantitatem virtutum eius penè nihil dixiſſe videor, nunc ad narrationis ordinem ſtylum verto. Cum beatiſſimus Nicolaus officijs inſiſtens diuinis puerili agmine vrbis mœnia ſæpius circumiret, Biſantius præclarus Archiepiſcopus, & litterarum induſtria non mediocriter præditus, vulgi rumore permotus, quidnam eſſet, ſollicitus exquiſiuit. Cui cum foret relatum: virum Græcia oriundum in vrbe applicuiſſe, neſcium aliud agere, niſi *Kyrie eleiſon* vocitare, ad ſe eum confeſtim venire iubet. Cumq; vir Dei coram Præſulis præſentia ductus adſtaret: interrogatus ab eo, cur hæc ageret, ſereno vultu, mitibus alloquijs tale dedit reſponſum: Domine, ait, quem nulla latent Euangelica iuſſa, nequaquam tibi occultum eſt, qualiter Dominus noſter Ieſus Chriſtus præceperit, vt ſi quis poſt eum vellet abire, crucem tolleret ſuam, ſeque ſequeretur.

Ipſiſque diſcipulis iterum dixiſſe noſti, quod niſi conuerſi eſſent, & ſicut paruuli effi-

efficerentur, in cælorum regnum non intrarent. His igitur animaduerſis crucis ſignaculum interius, exteriuſq; gerere, & ſub paruuli forma pergere non erubui, nec hominum illuſiones vitaui, quod vtrum oporteat agere tuo iudicio derelinquo: nam apud vos, niſi tibi diſplicuerit, mihi velle eſt immorari, ſin alias hac vltroneus vrbe proficiſcar. Cum hæc, & alia ſumma ratione connexa ſermocinantem beatiſſimum Nicolaum ſagaciſſimus Archipræſul audiret, intellexit, eum Dei famulum, & magni meriti eſſe: ac deinde huiuſcemodi protulit verba: Cum tua, inquit, oratione cognouerim, quod diuino præcepto tanta ſuſceperis, cur ego te iubeo recedere? Malo equidem vt vſque in ſolemnitatem beatiſſimorum Apoſtolorum Petri, & Pauli hic immoreris, conſuetas laudes non deſerens, & quæ victui ſunt neceſſaria tibi aſſiduè venienti vltro concedam. Talibus inter ſe dictis, Chriſti athleta Nicolaus cęleſti motus inſtinctu Archiepiſcopum plura dicere volentem, medio ſermone reliquit, eoque ſalutato eius aſpectu ocyus abſceſſit. Quem diù expectatum vbi puerilis cernit frequentia, lętata omnis ad obſequendum ruit. Lętus ergo, & ipſe cum vidiſſet pueros veloci, vt ſolebat inceſſu, vultu hilari, ſpirituque feruenti præcedens voce canora vrbis loca implebat. Nam & pueri ſubſequentes (quos pomorum demulcebat largitione) conſonis reſpondebant vocibus. Plebem videas vniuerſam iam deſiderare illum videre. Quis enim oris eius dulcedine non cuperet ſatiari? cuius allocutio Angelis erat comparanda. Sed quia ingenij angor paupertate, non eſt meæ opis omnia, quæ occurrunt ſeriatim euoluere. Ideo ad rei exitum pergo feſtinus.

Beatiſſimus igitur Nicolaus cum apud vrbem Tranenſem triduo degeret, pueriſq; ſtipatus Dei miſericordiam indeſinenter poſtularet; quarto denique die languore correptus, cuiuſdam hoſpitio Sabinus nomine lectulo occubuit, & febricitari acriter cœpit. Quod vbi Tranenſibus eſt cognitum, tantus quidem erat concurſus omnium, ſed maximè mulierum, quæ nimio amore flagrantes eum viſere exoptabant, vt domus, qua iacebat vix eos caperet. Nullus fœmineus prætermiſſus eſt gradus, qui non ad eum viſendi cōflueret gratia. Ipſe virginum chorus, quia luce adeſſe nequibat, tenebras tota intentione, & deſiderio præſtolabatur, vt veſpera aſcendente ad ipſum properarent.

Nullo temporis momento domus erat vacua: ſed ex viſitantium copia diurnis plena, nocturnis plenior ſpatijs populo multiplici frequentabatur circa lectulum aſſiſtentes, quo ſibi benediceret ſupplices exorabant. Pueros quoque, quos paterno fouebat affectu, conſtat, plurimum doluiſſe, ſtratumq; circundantes, ac ſi parente orbati flebiliter conquerebantur. Quibus vir Dei, manſueti, vt erant pectoris, leniter loquutus ſolatij cauſa crucem geſtandam tradidit, ſolitas laudes circumquaq; cantaturi. Cum autem omnipotens Deus famulum ſuum in labore poſitum vellet quieſcere, & mundo virtutum eius merita demonſtrare, vt Tranenſis ciuitas eius radijs illuſtrata ſemper luceſceret, ad conuiuij ſui epulas inuitare dignatus eſt. Secundo itaq, die menſis Iunij carnis ſoluto debito, cęlo ſpiritum reddidit. Cuius ſanctimonia quam præcelſa, quamq; fuerit veneranda, hic iam liquidiùs enituit. Nimirum, quaſi angelica tuba clangore intonaret ingenti, ſic velox fama totam repente perculit vrbem, vt beati viri nuncia mortis populum omne repleuit. Qui protinus velut cęlitus foret inſpiratus, & diuino oraculo commonitus ad beata funeris eius obſequia gratulabūdus concurrit. Nemo planè vſquam remanſit in vrbe, qui hoc declinaret ſpectaculum; non viri, non mulieres, non defuerunt adoleſcentulæ, non defuerunt infantes. Verum omnis ciuitas in vnum collecta (mirabile viſu) certatim confluxerunt; neminem opera detinuerunt officialia; ſed mirum in modum omnibus poſthabitis, & paruipenſis, eò concurrebant, quò & honeſtus Clerorū, non aliò copioſius, deuotiuſq; feſtinauit? Quod primum, maximumq; miraculorum fuiſſe nemo dubitet; cum aduenæ, & peregrini funere nec dū per eum ſigno oſtēſo, tanta vtriuſq; ſexus congregata eſt copioſitas, quod idcircò geſtum reor, vt miraculorum inſignia plures teſtes haberent.

Poſtquam autem funereas expleuere exequias, glorioſiſſimum corpus impoſitum feretro populoſa præcedentium, ſequentiumq; frequētia ad Beatæ Mariæ Eccleſiam non ſine diuino numine honorificè detulere. Repleta vero Eccleſia, maior pars foris adſtabat, quia populo excluſa, ingredi non valebat. Cumq; in medio Eccleſiæ beatus Nicolaus foret locatus, vniuerſa plebs manus, pedeſque eius oſculatum deuotiſſimè pergebat. Gaudebant omnes illum cernere illumq; membratim deoſculari. At ſi quis forte quorundam impetu præpeditus Sancti careret oſculo, magna afficiebatur mœſtitia. Quantus equidem deoſculantium fuerit acceſſus, grabati indicat fractio, cuius compages irruente populo minutatim ſoluta eſt.

O'inenarranda benignitas Redemptoris! quem nulla viderant prodigia facientem, iam pro ſancto colebant. Quippè, & infirmos quoſque deferentes ſuper Sancti corpus ſpe reſtituendæ ſanitatis ingerebant, neque ea res eos habuit falſos. Vbi enim pro-

profecto feretro nitidiſſima beati Nicolai membra luculentiſſima iuſſu Archiepiſcopi, qui ſecus altare eſt locus contineret, & ex Miſſali officio parum ſupereſſet, innumeræ deinceps per eundem Chriſti famulum virtutes oſtenſæ ſunt, quæ non ſolum hoc temporis, quando beata Chriſtianorum fides eſt florida; ſed in exordio ad Eccleſiæ ædificationem ſufficerent. A

Quædam igitur puella Tranenſis indigena, cui Mundellæ vocabulum eſt, lumen, quod annorum trium ſpatio amiſerat, cupiens ad Eccleſiam, qua ſanctus detinebatur anxia cum cætera turba conuenerat, ſperans ſalutem poſſe adipiſci: tametſi Sancti fama nondum vicina compleuerat. Quæ vbi ſuper venerandum irruit corpus, nobis adſtantibus, diem clarum proſpexit, quæ res miraculorum initium, & beati Nicolai vitæ teſtis extitit, & infirmantiũ corda in maximam ſpem arrexit. B

Hoc ergo ſignum mulierem aliam Biſantiam nomine cominus adſtantem, cuius brachium iam dudũ aruerat, propius accedere compulit; quæ circumfuſæ multitudinis denſitatem vix irrumpens ad deſideratum corpus tandem peruenit: Cumq; oſculans inhæreret, priſtinæ reſtituta eſt ſaluti, expectantium animos in Chriſti laudem promouit erumpere.

Mulier etiam quædam Alna vocabulo doloris nimietate fatigata corporis nodoſitatem ab olim fuerat paſſa; cumque ad Eccleſiam ducta, ſuper ſanctum fuiſſet effuſa ſacrum corpus, corporis extemplo nodum abſoluit. C

Cum hæc & alia quamplurima per beatiſſimum Nicolaum efficerentur miracula, iamque dies inclinaretur, Biſantius Tranenſis Archiepiſcopus, & Auguſtalis Sinkellus genere clarus, facundia clarior, nulliq; ſecundus, cum omni Clero accedens venerabile corpus reuerenter abſtulit, & in quendam eiuſdem Eccleſiæ angulum cum laudibus, & honore debito deducens dignæ tradidit ſepulturæ, glorificans Deũ, qui vrbem Tranenſem tanto locupletauit theſauro. Recondito itaque ſacro corpore non ſolum virtutum magnalia non ceſſarant, verum vberiora fiebant, ſicut ſubſequens inſinuabit ſermo. D

Puer quidam igitur Tranigena, cum ab infanti eſſet contractus, longæuo iam ægritudinis labore defecerat. Is ergo beati Nicolai opinione percepta, contractione deſiderans enodari ad eius tumulum properè allatus, optato potitus eſt beneficio.

Adoleſcens quidam Petracca nomine, nobili genere ortus, cuius artus proprio officio deſtitutos continua innodarat contritio, cum iuxta venerabile corpus aſſiſteret, quod optanter popoſcit, populo adſtante munus obtinuit.

His ergò peractis beatiſſimi Nicolai fama paſſim diſcurrens non tantum finitimos, verum longinquos, Tranenſem accerſibat ad vrbem. Qui inopinato exciti terrore infirmos varijs ægritudinib. laborantes ad ſanctum corpus deuotiſſimè deferebant. Porrò languentium copia numerum ſuperabat, è quibus plurimos reddita ſanitas repatriare conceſſit.

Vigilienſis quidam nomine Deſigius, cuius membra ſedulo cruciatu detenta, iam dudum nodoſa torpuerant, dum beati Nicolai deprehenderet mirabilia, adeius arcam deſiderianter acceſſit; qui paulo poſt extentus domum proprijs pedibus repedauit, &c.

Interea homo quidam Calabriæ incola audiens innumeras virtutes, quæ per Chriſti famulum Nicolaum in vrbe Tranæ iugiter oſtentabantur, ipſius ſarcophagum credula ſpe aduenit, reſumendi luminis, quo indigebat fiducia. Qui poſt puſillum clari viſus adepta gratia, ad propria ouanter diſceſſit.

Paucis interim decurſis diebus, quædam mulier Tellicienſis, quæ nũcupabatur Maria, cuius corpus totum erat nexibus colligatum, vt ſingula membra ſuis vacarent officijs ad Sanctum deducitur tumulum. Hæc autem vrbem Tranen. ingreſſa reſpicientium introitum terruit. Quippe quia in aſino ſedere non poterat, in cophino ad inſtar globi allata eſt. Cumq; coram Sancti procumberet tumulum (incredibile memoratu eſt) quam facilè priſtinam recœperit ſanitatem.

Modico temporis elapſo, cum beatiſſimi Nicolai celebre nomen per totius Italiæ climata latiùs increuiſſet, contigit quẽdam Flandrenſem, Andream nomine, quem, præter brachij dextri ariditatem, dæmonis manciparat nequitia: Tranenſem profectum ad Eccleſiam Sancti ſuffragium oraturum.

Hic itaque prope reuerendum corpus aſſiſtens, ſpectanti populo pauorem addidit; nempe vbi ſpiritus immundus moleſtiùs infeſtarat, ſolo tenus conſternatus ſemianimis palpitabat. Taceo equidem, quod marmorea capite pulſauerit pauimenta: quodque ſui oris ſpumæ ora linierint.

Quadam tamen die iuxta altare, quo Sanctus prius iacuerat adſtans, ſubito effectus liber, palmas vtraſque multis videntibus, ad Cœlum erexit illæſas, & Dæmonem interuentu Beati Nicolai abſceſſiſſe gauiſus, omnipotenti grates egit immenſas. Hoc profectò glorioſum miraculum neminem Tranenſium latuit: nam in Curia benigniſſimi Archiepiſcopi diù permanens, eius denique iuſſu Hieroſolymam adijt lætus.

Eodem tempore mulier quædam Anaſtaſia

ſtaſia vocabnlo ex oppido Mutilæ, quam nequiſſimus ſuper irruens ſpiritus crudeliter vexabat, ſanguinolenta crines, oraq; lacerata, ad beatiſſimi Nicolai Peregrini refugium acceſſit anhela, quem alacrem illicò ſenſit adiutorem; ſiquidem ante eius obdormiens ſepulturam, dæmonio eſt liberata: quæ expergefacta, interrogantibus ſe, qualiter hoc acciderit, vocem dicentem ſibi andiuiſſe: ſurge mulier, quia ſana facta es, &c.

Poſt multum temporis cuiuſdam noſtri conciuis vxor vernaculo nomine Roſiula, dæmonio tenta, ad Sancti ducitur tumulũ. Cumque eam peſſimus dæmon inſtanter fatigaret, pluraque execranda eiuſdem ore loqueretur, nonnulla etiam de beato Nicolao Peregrino proferret, multis præſentibus ab ea diſceſſit, quam ante præclari archiepiſcopi conſpectum Dominus eius libertati donauit,

Sub ipſo denique tempore puer quidam Vrſo nomine, quem nodoſitas artuum thorum ſeruare coegerat, Beati Nicolai Peregrini, cuius nomen acceperat, auxiliũ expetiuit, & in præſentiarum ſuæ ſecutus eſt petitionis effectum; ſiquidem eadem hora infirmitate ſolutus, quo Sanctus quieſcebat, plurimis comitantibus citiſſimis paſſibus properauit.

Hoc itaque geſto, mulier quædam, cuius vocabulum erat Gemina, infirmitatis magnitudine eneruata, quatuor annorum curſu membrorum officio ita erat deſtituta, vt ſaltem manus neque ad os ducere poſſet: hæc verò lectulo domi recubans, B Nicolao, de quo multa, & magna audierat, preces effudit; quæ haud mora, exaudita incolumis aſſurrexit, & ad Sancti tumulum magna comitante caterua velociſſimis inceſſit greſſibus, Deo gratias agens, qui per famulum ſuum Nicolaum Peregrinum ſui miſertus eſt.

Hæc de beatiſſimi Nicolai Peregrini, Confeſſoris Chriſti miraculis paucis duntaxat, idemque breuiter delibatis perſtrinxi; optimum factum ratus prolixitatem vitare: cum nec omnia, nec per omnia, vti geſta ſunt proſequi valuerim, quem tempus deſeret, copia nunquam. Ad notitiæ igitur ſufficientiam ſagaci lectori abundè æſtimo dictum, cui ex his quantus qualiſque beatus extiterit Nicolaus euidẽter patebit. Itaque portu, quò mihi erat curſus contacto, tempeſtiuum eſt ancoram iacere, claſſemque ſtabilire.

Gaudeat igitur, & exultet Trane, quæ in fine ſæculorum tot meruit videre miracula: gaudeat, inquam, ſemper, cui beatiſſima Virgo Maria tantum conceſsit Patronum, gaudeat, quæ tantarum virtutum irradiata ſplendore, inter vrbes Apuliæ quaſi lampas æterna luce ſplendebit. Committamus ergo nos eiuſdem beatiſſimi Nicolai ſuffragio, quatenus ſuæ benignitatis precibus poſcat nobis ſalutare remedium, & continua protectione nos à præſentibus, & futuris muniat aduerſitatibus. Quique à nobis digne celebratur, & colitur, pro nobis exiſtat perpetuus interceſſor. Vt ſicut ipſe vnus de angelicæ militiæ numero perenniter iubilat in cæleſtibus, ita & nos æterni gaudij concedat eſſe participes. O' beatiſſime Nicolae ſupplicum vota reſpice, preceſque attende: cunctiſque Tranenſibus auxiliare propitius; præcipuè Biſantio Tranenſi præclaro Archiepiſcopo, necnon imperiali Synkello, cum vniuerſo ſibi Clero commiſſo; qui tuæ celebritatis deſiderantiſſimus inſtitutor mihi Adelferio ſuorum famulorum infimo ad tui nominis laudem hæc præcepit ſcribenda; quatenus te protegente, perpetuo tueatur præceptor, & ſcriptor.

Obijt autem beatiſſimus Nicolaus Peregrinus anno Dominicæ Incarnationis milleſimo nonageſimo quarto, Indictione ſecunda, menſis Iunij ſecundo die, feria ſexta. Regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum Patre, & ſancto Spiritu viuit, & regnat Deus, per omnia ſæcula ſæculorum, Amen.

Cum non ſim tanti Præſul venerande Biſanti
Nec dictare bonus: tu tamen addis onus.
Veſtris præceptis parens hortamine mentis
Scribere conabor, ſit licet ipſe labor.
Aduenit partes has, has qui nouerat artes
Proclamare, meus tu miſerere Deus.
Dextra crucem geſtat, Chriſti laudamine præſtat
Hunc populus ridet, cum ſua facta videt.
Nam loca cum turbis, puerorum circuit vrbis,
Quos pomis placat, non tamen ore vocat.
Progreditur lætus, gaudens à corde facetus
Spiritus afflatus cœlitus eſtque datus.
Clamans quoque foro dum pergeret ore canoro.
Iunctum languori contigit ecce mori.
Educens luctum vulgus ruit vndique cunctum;
Illum iure petunt: Eccleſiamque ferunt.
Hic ſunt oſtenſa virtutes denique denſa,
Quas plebs miratur, huic ſtupor atque datur.
Nam cæci cernunt, & claudi quam benè pergunt.
Quot bona dantur eo, non numerare queo.
Gaudeat ergo Trane, cui fulſit amabile mane.

Qua

Quæ meruit donum tam retinere bonum.
Te rogo defendes Nicolae beate Tranenſes,
Pontificemque tuum, Alſeriumque ſuum.
Omnia cernenti ſit gloria Cunctipotenti,
Qui deitate manet trinus, & vnus. Amen.

10 HVBALDVS Tranenſis Archiepiſcopus Paſchalis II. temporibus vixit, interfuitque conſecrationi Gelaſij Papæ II. anno 1118. apud Pandulphum Piſanum in vita Gelaſij.

11 VERTERANDVS Archiepiſcopus Tranenſis interfuit Panormi coronationi Rogerij Siciliæ Regis anno 1129. apud Rocchum Pyrrhum Chronol. Reg. Sicil. ex m.ſ. Chron.

12 PEREGINVS Tranenſis Archiepiſcopus fuit anno 1141. pauloque poſt diem ſuum obijt.

13 BISANTIVS Iunior, Biſantij ſenioris alumnus, ab eodem à pueritia enutritus, Ordinibus ſacris inſtitutus, ac Eccleſiaſticis doctrinis imbutus, poſt longum temporis interuallum in Tranenſi Eccleſia ſucceſſit circa annum Domini 1142. Is pijſsimi patris pius filius, & Epiſcopalis dignitatis egregius hæres veſtigijs inhærés in ſanctum Nicolaii Peregrinum amorem ſuum, ac deuotionem conſecrauit, præcipuaque ſollicitudine intendit, vt Eccleſia iam diu à deuoto Tranenſi populo ex eleemoſynis in honorem eiuſdem Sancti excitata, abſolueretur: in qua anno 1143. 4. Non. Octob. ſumma celebritate vna cum Abaialardo Brundusino Archiepiſcopo, Aſtunenſi, Arianenſi, Rapollenſi, & Audrieñſi Epiſcopis, copioſo quoque Abbatum, ac Clericorum numero corpus ſanctiſſimi viri tranſtulit. Cuius tranſlationis hiſtoriam, ac patrata ea quidem occaſione miracula, eius iuſſu ſcripſit Amandus Diaconus Tranenſis in hunc modum.

Hiſtoria tranſlationis ſancti Nicolai Peregrini Confeſſoris Tranenſis.

Puræ voluntatis conceptus, ex quo ſancti Spiritus ſemine procreatur, excreſcit, opportuno tempore ad lucem quærit egreſſum, honeſta imitatione nutritur, perficitur, & roboratur. Cum igitur Biſanti venerabilis Archiepiſcope, ſacræ Tranenſis Eccleſiæ, innata benignitate intenderes animum, vt B. Nicolai corpus ſolemniter, & feſtiuè ad domum in ſuo nomine conſtructam transferres: non ſolũ ad huius tam honeſti propoſiti executionem, diuina gratia, inſita bonitas, honeſtas negotij, ſancti viri reuerentia te armauit; verum etiam præceſſoris tui beatæ memoriæ Biſantij Archiepiſcopi, qui te à pueritia Ordinibus ſacris inſtituit, & doctrinis Eccleſiaſticis educauit, ſollicitudo, & ſtudio erga eundem virum beatiſſimum incitauit, vt cordis cogitatum digno effectu perficeres, & quod ipſe prius magna deuotione incœpit, à te perfecto deuotius vltimam manum imponeres.

Sed quoniam prædicti Archiepiſcopi præceſſoris tui (pietate iubente) litteris eſt commendatum, quod in eiuſdem viri ſanctiſſimi tranſitu, multiplex diuinæ virtutis indicium patuit: æquè litteris quoque mandari decreuit quædam de multis iam dicti Sancti viri virtutibus, & miris actib. quæ eo temporis nondum fuerant figuris linearum impr. ſſa. Et qualiter, quanquam honorificè ipſius ſacri corporis ſit celebrata tranſlatio; quippè pij Patris veſtigijs, pius filius, & Epiſcopalis dignitatis hæres egregius inniti ſtuduiſti. Eodem igitur diuinæ charitatis ardore, me Amandum Diaconum, quamuis immeritum tuæ paternitatis famulum, quæ litteris formari quærebant, memoriæ commendare iuſſiſti, onus laboris, cum honoris munere temperans. Quare quia nunquã iuſſionem tuam in quolibet negotio meo exequi officio, pro viribus recuſaui: huic tam præclaro deſiderio minimè ſum auſus contradicere: licet res ſit ardua, & exercitatiori pertractanda ingenio; ne ſi aliquatenus à tam pulchro munere declinarem, vel callida ignorantiæ ſimulatio videretur, vel ad inobedientiæ ſimulatione præcipitium laberemur. Vt ergo cuiuſdam ſapientis viri vtar eloquio, difficillima tuæ iuſſionis recuſatio, ſit mihi audacis incœpti excuſatio. Verum quoniam libellus iſte ſcilicet tantæ cenſuræ præſidium cõfugit, vt cum ab æmulorum morſibus, auctoritatis clypeo tucaris vehementer efflagitat Chriſti Confeſſori officioſus, iuſſioni tuæ pronus, compendij ſtudioſus, multis profuturus.

Hinc

Hinc ad virtutum profectum; & appetitum cæleſtium, hinc ad vitiorum deteſtationem, & terrenorum contemptum.

Diuina igitur pietas, vbi B. Nicolao Peregrino Confeſſori, liberum ex hac luce ad cælos dedit egreſſum, ſacro eius corpore in angulo Eccleſiæ collocato, ſigniſque mirificis cælitus decorato, viſum eſt dignum fore iuſtitia, humilitati congruum, poſteris vtile, ſi viri Dei miracula, quæ iam ſacris vitebant apicibus, in Sanctorum numerarentur Catalogo, auctoritatis apoſtolicæ mandato ſubnixa. Hoc inquam venerab. Archiepiſcopi, de quo ſupra mentio facta eſt, animo renoluente. Quapropter Clero, populoque Tranenſi collecto, an quod ipſe faciendum fore præuideat communi fauore ratum omnium cenſeret aſſenſus, voce modeſta, veneranda grauitate inquiſiuit, vbi quod cunctis placeret, clamatum eſt, quaſi diuino firmatus oraculo cum viris egregijs de Clero, & populo, ſynodale conſilium petijt; quod eo tempore Romæ felicis memoriæ Secundus Vrbanus ſummæ Romanæ Eccleſiæ Pontifex celebrabat. Cum autem primum coram ſacro Conuentu Domini Papæ Fundi data eſt copia, poſt ſalutationis affectum, & oſculum: vitam ſancti viri, & eius tranſitum declaratum miraculis, breuiter idem Archiepiſcopus (vt erat) ore modeſto expreſſit, reputans hoc quoque ad gloriam Dei, & ſancti viri præconium, & vrbis Tranenſis ſucceſſum pertinere. Quæ res à tanto etiam ſacrorum virorum conſeſſu, attente audita eſt, & fide verba conſequenter accepta, & quod Deus in Sanctis ſuis eſt glorioſus, ſit communiter ab omnibus collaudatus. Mox beati viri miracula, ſicut chartis nuper erant impreſſa, ſacris Domini Papæ manibus ſunt præſentata. Quibus auidè perlectis, communi Fratrum conſilio, Romanus Antiſtes ea (vt erat) lenitate reſpondit, ſe, totumque cœtum venerabilem audiſſe, & credere quicquid de viro Sancto, tanto teſtimonio didiciſſet, eiuſq; honeſtæ petitioni præbere aſſenſum, totumque ipſius, quod peteret, voluntati committere, à nulla parte geſtorum fidem ſubtrahentes. At Reuerendo Archiepiſcopo inſtanter poſtulante, ſententiam ore ſacro editam, ſacris Summus Præſul iuſſit litteris informari, plumbeoque ſigillo, ne quis ambiguitati locus reſtet, inſigniri, & ne obliuio ſacræ nocere poſſit hiſtoriæ, Apoſtolicæ litteræ in armario Tranenſis Eccleſiæ ſunt repoſitæ, quarum ſententiam omnium exponendam notitiæ: hic me iuſſiſti Archiepiſcope venerabilis inſerere.

A *Vrbanus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Clero, & Ordini, Nobilibus, & Plebi Trani conſiſtentibus ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Cum, largiente Domino, nuper cum magna Epiſcoporum, Abbatumque frequentia, ſynodale concilium ageremus, venerabilis frater noſter Biſantius veſtræ ciuitatis Archiepiſcopus, venerabilis viri Nicolai (qui apud vos Peregrinus cognominatur) nonnulla miracula coram vniuerſo Conſilio ſcripta, edita recitauit, & eundem Dei hominem auctoritate noſtra in Sanctorum Catalogo annumerari inſtá-
B tiſſime poſtulauit. Nos igitur cauſam ipſā eidem fratri noſtro commiſimus: de eius nimirum probitate, ac ſcientia nihil hæſitantes, vt quod ei (reuelante Domino) viſum fuerit, maturiori deliberatione inſtituat, ad laudem, & gloriam illius, qui gratuita miſericordia famulos ſuos mirificè glorificare conſueuit.

Prædictus autem Archiepiſcopus in ſuam reuerſus Eccleſiam, cum miſsione Apoſtolica, & benedictione comitante, in B. Nicolai Peregrini honore incœpit Eccleſiam, tanti viri veneratione dignum exiſtimans, vt qui iam in cęlo à Deo ſedem receperat, ab hominibus quoque in terra Oratorij mereretur honorem, in quo ſuppliciter po-
C ſtulantibus mitis adeſſet. In cuius fundamentis primum lapidem cum benedictione conſtituit, vt & ſuam deuotionem oſtenderet, & populi deſideria incitaret. Ex eo autem tempore, quot, quibuſque ſuorum fidelium Deus omnipotens eiuſdem Sancti viri meritis priſtinæ ſalutis ſtatum reddiderit, quotque periculis oppreſſos liberarit, humana lingua enarrare non ſufficit. Ego tamen Pater colende, tuæ iuſsioni obſequens, in eiuſdem Dei viri ope confiſus, de innumeris quædam elegi, plurima id genus intacta relinquens.

Quodam itaque tempore, dum ſeruus cuiuſdam (Petrus nomine) nauicula duce-
D retur piſcationis exercitio deditus, eum Dæmon inuaſit, mentemque priorem expulit, atque hominem toto cedere iuſsit peccatore, tunc rabiem ſpumā prodidit, & à dito vectore poſsideri, morſus, & concuſsio dentium patefecit. Domum ducitur coarctatus, qui, quos non poteſt manibus, morſibus ne lædere, verbis laceſsit, ratus tremor videntes occupat; omnes diuina virtio ad ſui cognitionem reducit, & ad morum correptionem hortatur. Tandem ſalubri conſilio, quem Dæmon poſſidebat, vt erat manibus, collumque innexus, ante tumulum Chriſti Confeſſoris adducitur: quod vbi hoſtis callidus, diruſq; inuaſor perſenſit, velut iam hunc æternis cruciatibus arctaretur damnandus, eum

reniti

reniti ſummo conamine videres; & eos, quibus conſtrictus nexibus nocere nequibat, voce horribili, oris fremitu volebat terrere. Vbi tandem ſuas inſidias vexator incaſſum vidit procedere, neq; proſpicit aditum euadendi, prædicit, ſe hominis Dei meritis à domo ſua vrgendum, & infra noctis vigilias, vas, quod inuaſerat, relicturum: locum, in quo erat ille, quem Dæmon infeſtabat, frequentia ciuiū vtriuſque ſexus celebrem fecerat: orationes ad Dominum fundi communi voto, gemitus adſtantium edocebat; omnes vna voce virum Dei flagitabant: cum ſubito circa Galli cantum, vir Dei orantibus affuit, immundum ſpiritum eiecit, & Dei creaturam ab inuaſore liberam fuiſſe, ſanguinis vomitu pateſecit. O quanta tunc fuit hominum exultatio, quanta, & quot Dei ſunt celebrata præconia, qui ſic Sanctum ſuum glorificare voluit, ſic in illius gloria collaudari. Tunc vir ille, quem Sanctus Dei liberauerat, à ſeruitutis quoque iure ſolutus, longo tempore ſub ſancti Nicolai ſeruitio ſe deuouit. Poſtea vero ſacræ Religionis habitum ſumpſit, eumque religioſam agere vitam, in ſancti Benedicti monaſterio (quod Salerni eſt) plerique noſtratum videre.

Plerique quoque carceribus mancipati, huius beati viri opem in ſuis miſerijs inuenerunt; quidam enim cum arctius præter carcerem ferreis compedibus vrgerentur, huius hominis Dei auxilio ſuppliciter poſtulato: ſeris emotis, ferro pedum (virtute Diuina) ſoluto, eum datorem libertatis propitium, & ducem itineris inuenerunt. Quoties quoque eius oratorium petentibus depulſis morborum varietatibus, integritas ſit reſtituta; plurimæ cerearum ſpecies imaginum, formæque argenteæ, indicant, quæ votorum pignora in templi, viri Dei faſtigijs ad honorem Dei, & gloriam ſunt ſuſpenſa. Sæpe vbi ſacrum limen tetigere, quorum ventrem, vel brachia, orbes ferrei pœnitentiæ nomine ambierūt, ad diuinæ virtutis teſtimonium, crepante ferro, corporis, animæque ſalutem adepti ſunt.

Quanta nauibus laborantibus facilè impendant beneficia, nemo dignè ſufficit explicare. Nam cum quædam nauis ſanctum Domini Sepulchrum petentibus onerata, alta pelagi iam teneret, hyems horrida æquora mouit; puppes ſocias vſque ad Cautes Dalmatici litoris vexatas eiecit; præter nauium naufragia, magna pars naufragorū interijt. At nauis illa, quæ à Leonis ſigno Nauis Leonis dicebatur, cum pro libitu tempeſtatis, fortunæ commiſſa duceretur, ſcopulo cuidam in medio maris eſt impoſita; hinc inde procellis impugnatur: iam iam inuaditur, periculum mortis fluctus inſurgens minatur, rectores enim, & nautas artis ratio, & vires reliquerant, ſalus iam penè erat exhauſta, cum omnes nautæ, atque Peregrini opem Chriſti militis Nicolai Peregrini efflagitant. Tunc Peregrinus Nicolaus ſubuenit Peregrinis, ſe petentibus ſingulare auxilium benignus largitur, adeſt in extremis agentibus, Res mira! ſub ea ſpecie, qua per Vrbem incedebat, expeditus in gubernaculo adſtare viſus eſt, nauem à ſcopulo, & à periculo liberauit, ad portū quendam per mediam hyemem, & denſas noctis tenebras procellis inuitis aduexit: hoc multis nari auribus fidem meruit, & ne quis maligno animo Deo deroget, quia per Sanctos ſuos vſque ad conſummationem ſæculi operatur. Ad patratæ rei memoriam, Nauis cerea cum omnibus ſuis paratibus adhuc in eadem pendet Eccleſia, Confeſſorque Chriſti Nicolaus in eiuſdem Nauis gubernaculo (ſicut apparuit) extat: quod quidem nauis rector, vt nouit, reddidit

Quod autem nunc narro miraculum, oculata fide comperi, cum nauis quædam palmiferis onerata rediret à Syria, in qua etiam cum cæteris ego exiſterem, ventus à cardine Auſtrali primo lenis aera mouit, paulo poſt vehemens irruit, cælum tenebris clauſit, vires pelagi ſuſcitauit, nauis curſu rapido pellitur, vtriuſque veli ſinu tumente inſolita celeritate rapitur. Cum furor venti repente proræ tumida vela in partem oppoſitam ſinu conuerſo ſupinat, atque circa malum implicuit: nam in modum crucis illa puppis mali vtriuſq; brachia deducebat, ſpem ſalutis, & rationis vſum timor vrgens abſtulerat. Nauis magis, magiſque interitum minabatur, vis maris, flammiſq; creſcebat: tunc metus inſtans vocis clauſerat iter, & colore plumbeo imminens mors ora cuiuſq; infecerat. Noua vota timori ſunt inuenta nouo. Nam votum erat nautis, malum crepare per medium, quatenus liuore incommodo à maiori eriperentur periculo. Cum ſubito nautarum quidam à puppe Nicolai Peregrini opem voce maxima inuocat dicens. Sancte Nicolae, cuius hodie feſtum agitur, adiuua pereuntes, eo enim die ipſius viri Dei natalitia colebantur. Ad hanc vocem omnium Peregrinorum ora laxata ſunt dicentium; Sancte Nicolae Peregrine adiuua Peregrinos: ſtatim vis venti retorta eſt, velumque ad ſtatus rectitudinem (cunctis ſtupentibus) eſt relatum, eoque die cunctis conſtitit interuentu viri Dei ab imminenti periculo fuiſſe liberatos, cuius etiam Ydronti litus eodem die contigimus.

Cum autem iam tempus accederet, In quo beati Viri reliquias ad domum propriam Diuina pietas vellet transferri, idem B. Nicolaus quibuſdam religioſis perſonis per ſomnia perſuaſit, quatenus nunciarent, ſe velle ſuas reliquias loco ſibi parato repo-

reponi, nec oportere differre vlterius: veſtræ igitur electionis tempori, Præſul venerabilis, eſt ſeruatum, quod præteritis temporibus alijs non eſt conceſſum.

Hoc enim prius vehementer optabas, hoc ſatagebas explere, ad hoc exequendum te digniſſimum reddidit longus votorum affectus: quid enim Deo gratius, quid cæleſti præmio dignius? quid in hac vita honeſtius? quam Chriſti militibus deſeruire, eos digno cultu excolere, atque debitam illis reuerentiam exhibere? Cum itaq; tempus viſum eſt opportunum, quo & motus Apuliæ fuiſſet ſedatus, & ſi qua diuina gratia vellet ad ſuam gratiam, & gloriam, & honorem ſui militis exhibere miracula, multitudo vndique collecta eorum fieret teſtis: tuæ prudentiæ placuit, & vicinos, & longinquos Epiſcopos inuitare, vt ſacer Epiſcoporum cœtus ſacro corpori ad proprium Oratorium ferendo ſamulatum impenderet, illudq; honorificè collocaret. Abaialardus igitur Brunduſinæ Eccleſiæ Archiepiſcopus, tam generis, quã morum claritate illuſtris, vir magnæ ſcientiæ, cui Tranenſis affuit, Aſtuuienſis Epiſcopus, Arianenſis Eccleſiæ Præſul, Rapollenſis Epiſcopus, Andrienſis Epiſcopus cum alijs Epiſcopis, & denſo Abbatum, & Monachorum collegio conuenere. Præterea tota ferè Apulia eſt excitata.

In hoc etiam magna Omnipotentis virtus apparuit: nam cateruatim quæque Apuliæ vrbs, vicus, vel municipium ſuos populos ad Sancti Viti mittebat honorem. Tantus enim fuit concurſus hominum, quod eos ſpatium vrbis vix caperet: quis tunc ferreus, nulla etiam ſancti hominis adhuc ſigna expertus, ex ſola tantæ multitudinis deuotione: hunc virtutibus perfectum non iudicaret? hunc Deo per omnia placuiſſe non intelligeret? hunc pro ſe non exoraret? ſcilicet hunc verè Sanctum non prædicaret, qui ad ſuæ tranſlationis honorem, tot vrbium domos, tot villas, & caſtra exhauriret. Vnum omnium votũ, vnus erat affectus, præſtolantium ſigna cælitùs exhiberi. Nam diuerſorum morborum varietatibus læſos, eum quanta frequentia conueniſſe cernebant; quis verbis ſufficeret explicare? quanta exultatio, quanta ſpes infirmorum, vt iam eſſet indicium, ſanitate proxima, eos ad ſoſpitatis ſtatum eſſe diuina ope redituros. Noctis igitur captato ſilentio, cui dies Dominicus ſuccedebat, cum prima quies animalium artus implicando foueret: locum illum, vbi corpus ſanctiſſimum quieſcebat, paucis religioſis Sacerdotibus comitatus (Archiepiſcope venerande) ingrederis ad ſacrum tumulum, non ſine magno timore accedis, modeſtè aperis. Cum ſubito theſaurum ſacri corporis glorioſo nitore micantem inſpiris, odoris ſuauiſſimi nouitatem miraris. Oſſa ipſius (ſicut erãt) roſeo colore nitentia intentus intueris. Illud corporeum, in quod eius caro ſanctiſſima tranſijt, nec enim ipſum terram, vel puluerem audeo appellare, nouitatis ſpecies oculos mirantium tenet infixos. Tunc timor, & reuerentia, ne ſacras contingas reliquias te retardant, quibuſdam tuorũ comitum hoc officium ſub obedientiæ iure committis. Quare præcepto coacti faciunt, quod dum faciunt expaueſcunt. Theſaurum itaq; illum in arca cypreſſina (quæ ad hoc erat parata) cum ſumma reuerentia reponunt: ſigillo conſignant: cuſtodibus Eccleſiæ nocte illa ſeruandum committunt. Vix dum ſol terras luce luſtrauerat, Eccleſiæ ambitum, & atria populoſa multitudo repleuit. Chriſti Sacerdotes conueniunt, hymnos concinunt, laudes conſonant, ora omnium ad Chriſti præconia reſoluuntur, oneri ſancto Epiſcopi ſubeunt, qui poſtea referebant, nũquam ſe in re eiuſdem menſuræ tantum pondus fuiſſe expertos: morum enim grauitas, & conſtantia eſt ad oſſa collecta. Dum autem ſancti Viri reliquiæ (ferentibus Epiſcopis) ad propriam domum portantur: cum nulla vbiq; nubes ſerenitatem aeris impediret, repentè duæ columnæ nubium ab illius Eccleſiæ culmine ad cælum erectæ adſtare viſæ ſunt: tota eas multitudine, quæ erat extra Eccleſiam, intuente: milites etiam templi Domini, qui paulo remotius ab vrbe diſtabant, hoc cernentes, dixerunt: illud ſtupendum miraculum ſacri corporis tranſlationem indicare. Erant enim luce quadam perfuſę, recto ductu ęthera contingentes, per quas (vt opinor) cæleſtium ciuiũ ad ſui conciuis honorem erat deſcenſus. Collocato igitur hominis Dei corpore, columnæ illæ nubeæ viſus aciem reliquerunt. De illo autem quod in tumulo viri Dei per oſſa ſacra remanſerat, quidam Epiſcopi ſecum tulerunt, & per eius hauſtum varijs infirmitatibus ſubuenerſit. Quot autem, & quanta virtutum ſigna oſtenſa ſint, & fiant quotidie, me fateor ad ea ſcribendum deficere; quæ tamen litteris commendabo, veriſſima ratione cognoui; hæc enim, quæ præſens ſeruat oratio, ab ore Domini Ruſſonis, Sacerdotis venerabilis auido pectore hauſi, qui eſt eiuſdem ſacri corporis Cuſtos, & noſtræ Eccleſiæ Primicerius, ideoq; multa de ſancto Viro perſpicacius eſt expertus; quædam magno ſtudio quæſita inueni.

Quidam Cornitanus videndi officio ſic priuatus, vt ei nox continua rerum differentias premeret, inter populi frequentiam ante aram Chriſti Confeſſoris eſt ductus, & cuidam columnarum innixus, cum lachrymis opem Viri Dei rogabat, ſperabat, nec aliquo impetu populi, cum improuiſum viri Dei ſenſit auxilium, nube remo-

ta, viſum promeruit, mirabile dictu, quod erat mirabilius factu, inſpecta luce, per ſe ad altare accedit, Sacerdotib. ſe præſentat, gratias Deo agit innumeras: beatum Nicolaum Peregrinum magna deuotione collaudat, ad celebres laudes ora populi laxat, in ore omnium nil reſonat, niſi Dei, & Beati Nicolai præconium.

Haud diſſimiliter Salpitanum quendam longo tempore lucis adeptæ incommodo infelicem diuina pietas reſpexit; nam cum ad Beati Viri Eccleſiam cum cæteris conueniret, ſubita viſitatione cælitus illuſtratur, videt, & ſine duce ambulat, quem ductor ſecum ad tam ſancta traxit ſpectacula.

Gallorum quidam diues, & nobilis, dũ Syriam peteret, caſu lumen oculorum prorſus amiſit, vt nec rerum colores, & lucis, & tenebrarũ vices aliquatenus valeret diſcernere; qui reuerſus famam beati Viri audiuit, turbæ ſe inſeruit, famulorũ ductu ad Eccleſiam venit, lampades duas vtraq; manu coram ſacro Altari prætendit: prece continua manantibus lachrymis B. ſupplicat Nicolao, corde, ore clamat ad Deum. Cum tandem vultus hominum (iam diù deſuetos) diuina clementia conſpicit, grates Deo debitas reddi, beatum Virũ laudib. extollit ad cælũ. Poſtremò cõcurſus ad turbã mirantiũ, & Deum in tanta virtute laudantium, cordis votum manifeſtat ſermone dicens; Deo, & beato Nicolao deuotè promitto, mox vbi rediero, me fundaturum Eccleſiam in honorem Beati Nicolai Peregrini, eamq; tot prædijs, & redditibus dotaturum, quæ ad triũ Clericorum vſum ſufficiant. Quis tunc præ gaudio lachrymis non manaret? quis Deo non benediceret? quis diuinæ virtutis potentiam ſatis admirari valeret? in cuius ore nomen ſancti Nicolai non reſonaret? virtus rebus exhibita ſpem præbet miſeris, inualidis, triſtibus optatam potiendi ſalutem; Puer igitur quidam Eſculanus, cum dira paralyſis valetudine teneretur, ad domum viri Dei ductus, ad incolumitatis ſtatum redijt, itemq; quidam vir Pontentianus, qui ſimili laborabat periculo, ſimili ope viri Dei, euaſit.

Puella quædam Trani degebat, quæ ſic erat mouendi officio, à pectore deorſum deſtituta, vt membrorum maiori parte præmortua, ſolo vſu capitis & brachiorum viuere videretur, quæ ſimul ac iuxta ſacram viri Dei aram, ſub cuiuſdam globi ſpecie propinquorum manibus eſt depoſita, interuentu beati Viri Diuina virtus eam reſpexit (multis videntibus) ſurrexit, ſtetit, & ambulauit. Quod miraculum, vbi per populum eſt vulgatum, concurſus omniũ replet Eccleſiam.

Res mira! vident in ea membra viuere, quæ prius mortua fuiſſe didicerant, perſpi-

A ciunt, neruis ad vſum mouendi laxatis, ambulantem, quam ſolum corpore nodoſo, & penè lapideo preſſiſſe cognouerant: Quis igitur dignè poſſit exprimere quanta laudum frequentia Eccleſiæ ambitum oppleuerit, quot vocibus æthera pulſauere? merito enim in Sanctorum beneficijs Deus eſt extollendus, qui facit mirabilia magna ſolus.

Haud ſecus quędam Rubenſis Puella, membrorum motu ab humeris deorſum priuata, haud diſſimilem B. Nicolai opem promeruit.

Similis euentus de ſimili periculo, in quodam Vigilienſi puero viri Dei ope multis innotuit.

B Puppis quædam à Syria rediens, fere iam vota tenebat Leucada viſam, & cognitam iam tranſierat: cum Circeæ procellæ ſubito motu maris, & aeris, terræ proſpectum auferunt, nauis vi venti ducitur, ars eam rectoris deſtituit, bis duobus, & noctibus amiſſo gubernaculo ventis quaſſatur, & fluctibus, omnes opem flagitant Nicolai, eius auxiliare, ſolitumque præſidium corde petunt, & voce. Cur vir Dei orantibus affuit, eam formam, & habitum qua per noſtram vrbem ſolebat incedere, aſſumpſit Rectori, & palmigeris oſtenſus, nauem intuit, inordinata ordinat. Mox paulatim nauis illa minas pelagi, quę prius

C vincebatur, exuperat, cum Rector à Peregrinis requirit, an illum adoleſcentem ſic Græcè veſtitum vnquam aliàs fuiſſent intuiti, qui ſe nunquam, niſi modò eum vidiſſe, ipſius etiam ope, ſe à periculo eripi credere. Mox nec veli, nec remigij arte, ſed ſola viri Dei ope Trinacriam ſunt aduecti, portum Siracuſanum tenentes. Hoc vltimum, hoc inſigne miraculum ab eiuſdem Rectoris ore audiui.

Sed quoniam libellus iſte iam pertingit ad metam, finem votis, & precibus omnes communiter exoremus.

O B. Nicolae Peregrine, cuius opem Infirma, & laborantia corpora ſentiunt, medere animabus, morbos vitiorum tuo in-

D teruentu repelle, motus carnalis concupiſcentiæ ſeda, ſtatum mentis robora, fer opem miſeris, aſſis inuocantibus, nautas rege, peregrinos Peregrine guberna, vrbem Tranum tuere, Archiepiſcopum Biſantium prorſus tuo cultui deuotum, ab omni noxio incurſu defende, Clerum, & Tranenſem populum protege, neque humillimum tuum famulum in tua ope confiſum cuſtodi, omneſque, quos tuo feſto per annum bis lætos efficis, ad æterna gaudia, & feſta continua exemplo, & imitatione leuato: donante mediatore Domino Ieſu Chriſto, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat per infinita ſæcula ſeculorum. Amen.

Sancti autem, & beatiſſimi Nicolai Peregrini

grini tranſlatio celebrata eſt, ab Incarna- A
tione Domini noſtri IeſuChriſti anno mil-
leſimo cẽteſimo quadrageſimo tertio, ſex-
tæ Indictionis, quarto nonas Octobris,
totius Catholicæ Eccleſiæ iura tenente
Innocentio Secundo Apoſtolicæ Eccleſiæ
Antiſtite. Rogerio vero magnifico Rege
Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus
Capuæ, ſedis potentiam pacificè obtinen-
te, præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto,
cui eſt honor, & gloria in ſæcula ſæculo-
rum. Amen.

12 AMANTIVS, vel AMANDVS, fortè ille qui tranſlationis ſancti Nicolai Peregrini ſcripſit hiſtoriam, in Tranenſi throno conſtituitur, cuius nulla alia habetur B memoria, niſi illa in actis Concilij Lateranenſis ſub Alexandro III. celebrati anno 1179. cui idem ſubſcripſit Amantius.

13 SANMARVS Tranenſis Archiepiſcopus anno 1194. cum Nicolao Archiepiſcopo Salernitano, & Oſtunenſi Epiſc. alijſq; Regni Sicil, æ ſummis viris vna cum Villelmo puero Rege ab Henrico VI. Imp. captus in Germania carceribus eſt mancipatus, è quibus ſolutus anno 1197. ſubſcriptus reperitur in quibuſdam conceſſionibus eiuſdem Henrici VI. Imperatoris.

14 G. Caſſinenſis Ord. Abbas Tranenſis Eccleſiæ à Capitulo Archiepiſcopus C electus anno 1202. pro qua electione examinanda ſcribit Innocentius III. Bituntino Epiſcopo, ac Martiano Subdiacono anno ſui Pontificatus 5. Dat. Later. 8. Kalend. Iunij in regeſt Vatic. ep. 69. an confirmatus in ea dignitate fuerit, me latet.

15 BARTHOLOMÆVS Innocentij III. familiaris, eo mandante, Tranenſis Eccleſiæ archiepiſcopus conſecratur circa annum Domini 12[illegible]6. de quo in vita eiuſdem Pontificis m. ſ. Vat. Biblioth. mentio habetur, ad quem etiam idem ſcribit Innocentius Nonis Iulij anno 8. epiſt. 116. fol. 36.

16 NICOLAVM ex Apoſt. Cappellano, ac Remenſi Canonico Clemens IV. D ad Tranenſem ſedem ſublimauit, ſuiſque manibus ſacrauit anno 1268. vt in ep. 38. fol. 148. ann. 3. regeſt. Vatic. Dat. Viterbij 6. Kalend. Iunij Hunc Carolus Primus Rex Neapolitanus Legatum miſit ad Panoniæ Regem ad matrimonium contrahendum inter Carolum II. filium, & Mariam eiuſdem Regis filiam ann. 1271.

17 OTHOBONVS Antiochenus Patriarcha, factus eſt huius Sedis adminiſtrator à Nicolao III. anno 1280. Kalend. Aprilis, cum electionem prius vitio factam cuiuſdam Thomaſij de Foſsa Præpoſiti Eccleſiæ ſancti Antonij Aquilanæ diœc. declaraſſet. Epiſt. eſt nu. 34. fol. 28. anni tertij in reg. Vat.

18 PHILIPPVS Abbas ſæcularis ſancti Hieronymi Verulanæ diœc, Tranenſi Eccleſiæ præficitur à Nicolao IV. an. 1288. Non. Nouemb. ex eodem reg. ep. 342. fol. 16. ann. 1. fuit Caroli II. Regis Neapol. à conſilijs, cui ab eodem datum eſt Monaſterium ſancti Nicolai de Troia Ord. Militum Calatrauenſium in commendam anno 1295. & poſſeſſio domus Vrſatæ, quam à Bonifacio VIII. acceperat eodem anno, pauloque poſt exceſſit è viuis.

19 Fr. IOANNES Ord. Minorum archiepiſcopus Iadrenſis ad hanc ſedem trãſlatus eſt defuncto Philippo anno 1297. 15. Kalend. Iunij, iubente Bonifacio VIII. ex litteris eiuſdem datis Vrbeueteri an. 3. reg. Vat. ep. 219. fol. 246. Exceſſit ann. 1298.

20 ODDO, vel ODONVS Romanus nobili familia Arceonea natus, Iuris vtriuſque conſultiſſimus, ac præcipua morum integritate vir clariſſimus in demortui Ioãnis loco, ex Archipresbytero, Tyenſis Eccleſiæ, archiepiſcopus renunciatus eſt à Bonifacio VIII. anno 1298. Id. Nouemb. ex Reg. Vat. epiſt. 390. fol. 223. an. 5. memoratur in regeſt. Neapol. ad annum vſque 1314. extrema clauſit Ioanne XXII. Pontifice ſedente. De Arceona familia veteri ac illuſtri apud Romanos legendus bo. me. eruditus, ac primarius in Vrbe cauſarum patronus Theodorus Amydenus in lib. de familijs nobilibus Vrbis, de qua etiam nos agimus in noſtro de priſca Chriſtiana nobilitate.

21 BARTHOLOMÆVS ſucceſſor Odonis anno 1317. die 17. Septemb. ſolitum ſubſidium ſacro Collegio adpromiſit in lib. Oblig. Tranſlatus ad Sipontinam Eccleſiam ab Ioanne XXII. Idib. Ianuar. anno 1327. ex reg. Vatic. Poſt hunc Tranenſis Eccleſia commendata eſt O Patriarchæ Antiochiæ.

24 BARTHOLOMÆVS Braneaccius Neapolitanus priſcæ nobilitatis vir clariſſimus, ac Iuriſconſultus longè illuſtris ad Archiepiſcopalem thronum Eccl. Tranẽſis

admotus eſt, tranſlato Bartholomæo ad Sipontinam Eccleſiam anno 1338. Huius meminit Benedictus XII. in ep. ad Regem Robertum, cuius fuerat Orator ad obedientiam præſtandā pro ſuis Regis nomine, vna cum Bertrando Montis Cauoſi, & Carolo Claromontis Comitibus an. 1335. cuius induſtria vſus eſt in Regni negotijs Robertus Rex, Regnique Vice-Cancellariū conſtituit, eoq; in munere diem ſuū obijt Neapoli anno 1341. die 14. Nouemb. ſepultus in Eccleſia ſancti Dominici, vbi adhuc ſpectatur tumulus cum hoc epitaphio,

A

Hic iacet Reuerendus in Christo Pater, & Dominus Dominus Bartholomæus Brancaccius Archiepiſcopus Tranenſis, & Regni Siciliæ Vicecancellarius, iuris ciuilis Profeſſor, qui obijt anno Domini MCCC. XLI. die xiv. Nouembr. x. Indict.

B

23 ANDREAS ciuis, & Canonicus Verulanus, Nonis Martij anno 1342. à Benedicto XII. creatus eſt Tranenſis Archiepiſcopus, breuis Præſul fuit, defunctuſq; eſt Auenione, cuius extat electio in ep. 51. ann. 8. Benedicti in reg. Vat.

C

24 GVILLELMVS SS. Sergij, & Bacchi Andegauenſis diœc. abbas Ord. ſancti Benedicti poſt Andream euaſit Tranenſis archipræſul, Clemente VI. concedente 2. Non. Aprilis anno 1343. poſt vndecimum menſem à ſua electione ad Brundiſinam Eccleſiam tranſlatus eſt, vt idem Vat. regeſt. notat ep. 99. ann. 1. & epiſt. 59. ann. 2. Clementis.

Porrò Abbatia ſanctorum Sergij & Bacchi ſuper Meduanam fluuium fundatur à Neomenio Britanniæ Principe. Chopinus tamen ait hanc agnoſcere Clodoueum Galliæ Regem ſuum conditorem lib. 3. Politiæ tit. 1. num. 8. De Guillelmo autem vide infra in Archiepiſcopis Brundiſinis, de quo etiam ſupra egimus in Epiſc. Caſſinenſibus tom. 3. in appendice, fuit enim ex Brundiſina Eccleſia ad Caſſinenſem, & ex illa ad Tarbenſem in Gallia ſedem tranſlatus, vbi extrema clauſit.

D

25 PHILIPPVM Epiſcopum Lauellinum ad hanc Tranenſem Eccleſiam tranſtulit idem Clemens VI. anno 1343. 7. Kalend. Apr. obijt verò ſub eodem Pontifice anno 1348. de quo in regeſt. Vatic. ep. 59. ann. 2.

26 Fr. MAGESIVS (Ordo & patria ignoratur) olim Epiſcopus Maſſæ Lubrenſis euaſit Tranen. archipræſul Non. Nouemb. anno 1348. cui ſubrogatus fuit in Lubenſi Sacerdotio Fr. Paulus Zuccharus Florentinus Ord. Prædicatorum, Mageſius autem laudabiliter ſedit in hac ſede annis 4. mortuuſque eſt anno 1352. & in ſua Eccleſia ſepultus, cuius meminit Vatic. reg. ep. 176. fol. 78. an. 7. Clemen. & anno 11. epiſt. 31. fol. 37.

27 Fr. IACOBVS Turæ Scottini Turæ del Campanaro, & Catharinæ filius, Senenſis Ord. Prædicatorum vir conſpicua ſanctimonia clarus, defuncto Mageſio Archiepiſcopus Tranenſis renunciatus eſt à Clemente VI. Pontifice Non. Nouembr. 1352. ita in reg. Vatic. ann. 11. Pontificatus eiuſdem ep. 31. fol. 39. legimus. Quanto tempore in ea dignitate vixerit, vel quo anno ad Lunenſem fuerit tranſlatus me latet; tamen eum in actis Conuſt. Clementis VII. Antipapæ, cuiuſdam Matthæi electi Tranenſis anno 1379. notam inciderim, videtur mihi ante illum annum, vel hoc ipſo anno Iacobus ad Lunenſem Eccleſiam tranſlatus, cuius meminit vetus liber emortualis Eccleſiæ ſancti Dominici Senenſis in hæc verba, *Domina Katarina vxor olim Turę Campanę, & mater Domini Fr. Iacobi Turę Campanę Epiſcopi Lunenſis obijt prima Iunij 1483. & ſepulta fuit in ſepulchro eorum iuxta murum cōmunis ex parte horti magni.* Hunc Iacobum illum eundem puto quem in noſtra Lunenſium Præſulum ſerie num. 45. Piccolomineum ſcripſimus, decepti à quodam moderno ſcriptore. Migraſſe vero Iacobum in Epiſcopatu Lunenſi ante annum 1386. docet Franciſci ſucceſſoris electio, quæ incidit eo anno.

In codē emortuali lib. fol. 7. S. Dominici hæc de Iacobo leguntur. *R. Pater Fr. Iacobus Campana, qui ſua adoleſcentia annos cōſumpſit in ordine laudabiliter, multis ornatus promotionibus, & competenti litteratura inſignis; Iuuenis factus per Papā Archiepiſcopus Tranenſis, quem multo tempore laudabiliter gubernauit, intendens ſanctis operibus, vt decet Epiſcopum iuxta doctrinam Apoſtolicam, ſchiſmate vero Eccleſiæ iam incepta factus*

factus eſt Epiſcopus Lunenſis; in vtraque vero Eccleſia cunctis fuit mirabiliter gratioſus; in ſecunda vero Eccleſia paucis annis conſumtis beato fine quieuit.

Hunc beati titulo inſigniuere ob eius pias, præclaraſq; virtutes Prædicatorij Ord. Annaliſtæ, aſſeruntque, non tamen ſine errore, hunc Iacobum Turam, nepotem fuiſſe alterius Fr. Iacobi Campanæ eiuſdẽ inſtituti alumni, & Tranenſis Archiepiſcopi, ex cuius tranſlatione ad Lunenſem Eccleſiam, illum ad Cathedram Tranenſem euectum: cum ſatis conſtet in regeſt. Vatic. Fr. Iacobum Turam Tranenſem euaſiſſe ad ſedem defuncto Fr. Mageſio anno 1352. nullaque mentio in ijs habeatur de alio Fr. Iacobo Campana; idem certè & vnus fuit Iacobus Tura, & Iacobus Campana, in duos perpudiosè diſſectus. Iacobus verò noſter Tranenſis Archiepiſcopus, & Epiſcopus Lunenſis, fratrem habuit Angelum, cui cognomen adhęſit ab auo Scottino, vnde poſteri eius de Scottinis cognomen indiderunt, vt me monnit Beliſarius Bulgarinus Senenſis vir nobilis, & antiquarum rerum peritiſſimus.

28 ANTONIVS de Lamberto Neapolitanus Iuris Ciuilis inſignis Doctor ab Vrbano VI. poſt Fratrem Iacobum Turam Tranenſi infula decoratur, eximiè ſatis in tanta rerum perturbatione, deceſſitque in patria anno 1383. ſepultus in Eccleſia ſancti Dominici, vbi adhuc ad tumulum extat epitaphium,

Hic iacet Reuerendus in Chriſto Pater, & Dominus Dominus Antonius de Lamberto de Neap. Iuris Ciuilis Profeſſor, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Tranenſis, qui obijt anno Domini MCCCLXXXIII. die xxiv. menſis Ianuar. vi. Indict.

29 MATTHAEVS ſucceſſor datus eſt Iacobo à Clemente VII. Antipapa anno 1379. quo die vltima Ianuarij ſolitum ſacro Senatui ſubſidium ſoluit, vt in lib. oblig. actiſque Conſiſt. eiuſdem Clementis ſcriptum inuenimus.

30 IOANNES, fortè Ioannes Baptiſta Aquilanus, in hac Tranenſi Eccleſia intruſus à Clemente VII. poſt Matthæum, cuius mentio tantum reperitur in libr. oblig.

31 HENRICVS Tranenſis Archiepiſcopus fuit ab Vrbano VI. poſt Antonium ad eam dignitatem vocatus, ante annum 1390. defunctus ex iiſdem oblig. lib.

32 RICCARDVS de Siluestris Tranenſis ciuis ſub Vrbano VI. ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Cappellanus, ac ſacri Palatij cauſarum Auditor, vir legali ſcientia clarus à Bonifacio IX. Tranenſis Archiepiſcopus delectus eſt anno 1390. die 24. Decemb. ex lib. Prouiſ. Prælat.

34 IACOBVS ſucceſſit Riccardo anno 1393. ex eodem Oblig. lib. in quo notatur die 7. Nouemb. ſolitum ſoluiſſe ſubſidium.

35 CVBELLVS Archiepiſcopus Tranenſis mortem obijt anno 1418. Martino V. ſedente, ex actis Conſiſt.

36 FRANCISCVS Caroſius nobilis Capuanus Epiſcopus Melphienſis ad Tranenſem Archiepiſcopalem ſedem tranſlatus eſt à Martino V. anno 1418. 19. Kalen. Febr. cuius eximiam animi pietatem, egregiaque facinora breuiter delibauimus in primo noſtro tomo in Catalogo Epiſcoporum Melphienſium, vbi & epitaphium ad eius tumulum in Cathedrali Tranenſi exaratum, cum ille obijſſet ann. 1427. die 27. Aprilis.

37 IACOBVS de Banchis Neapolitanus poſt Franciſcum hanc ſuſcepit Eccleſiam à Martino V. ann. 1427. die 23. Iulij. Sedit annis duodecim.

38 LATINVS Vrſinus Domicillus Romanus paulo ante Archiepiſcopus Compſanus ad Tranenſem Eccleſiam tranſlatus eſt die 21. Nouemb. 1439. Hanc cùm ille egregia animi virtute ſuſtineret Eccleſiã, à Nicolao V. renunciatus eſt Presb. Cardinalis anno 1449. exactoque anno ad Vrbinatenſem Eccleſiam tranſlatus, è qua ad Barenſem Archiepiſcopatum aſcendit; Princeps ſanguine, & virtutum magnitudine inter veteres illius æui Romanæ Eccleſiæ Purpuratos clariſſimus, de quo vide ſupra in Archiepiſcopis Barenſib.

39 IOANNES Vrſinus Abbas Farfenſis, Tranenſis Archiepiſcop. declaratus eſt 10. Kalend. Ianuarij anno 1450. hanc Eccleſiam rexit decem & nouem omnino annos, antequam ex hac vita diſcederet, pallium,

lium, & pluuiale aureum magni valoris Vatic. Baſilicæ dono dedit. A

40 COSMAS de Melioratis Vrſinus Innocentij VII. Pontificis Maximi gentilis, ex matre Romana Vrſina, & ideo Vrſinus nominatus; ab ea enim cognomen accepit, Monachus & Abbas Farfenſis Archiepiſcopus Tranenſis factus à Sixto IV. anno 1479. Kal. April. Mox Presb. Card. ſanctorum Nerei, & Achillei creatus anno 1480. apud Brachianum Virginij Vrſini oppidum, mortuus eſt die mercurij 11. Kal. Decemb. 1481. ſepultus in Mauſoleo marmoreo in monaſterio Farfenſi.

41 IOANNES Attaldus Neapolitanus ſummus Philoſophus præficitur Eccleſiæ Tranenſi die 17. Decemb. 1481. Exceſſit anno 1493. Nolæ, ibique opertus tumulo, cuius cum laude meminit Ambroſius Leo lib. 3. de Nola. B

42 IOANNES Caſtellar Hiſpanus nobiliſſima familia natus, Canonicus Hiſpalenſis, Neapolitanus, Burgenſis, ex Peruſij Præfecto Tranenſis euaſit Archiepiſcopus anno 1493. die 23. Auguſti, deinde anno 1503. ab Alexandro VI. Presb. Card. ad titulum ſanctæ Mariæ Trans Tyberim renunciatus eſt. Pij III. ac Iulij II. electioni ſuffragium tulit; Valentiæ ex calculo obijt anno 1505. die prim. Ianuarij cum iam Tranenſem cum Montis Regalis opimo Sacerdotio in Sicilia commutaſſet, corpus ibidem in Capitulo Fratrum S. Auguſtini in ſepulchro Patrum ſuorum ex eius voluntate humatum fuit. C

43 FRANCISCVS Floris Valentinus, Hiſpanus Alexandri VI. Generalis Theſaurarius ab eodem Tranenſem Eccleſiam ſuſcepit regendam anno 1503. die 4. Auguſti, ſequenti anno ex electo Eluenſi S.R.E. Diac. Card. S. Mariæ Nouæ renunciatus eſt, tum & Patriarcha Conſtantinopolitanus. Theſaurarius erat, cum ab Alexandro alijs multis aſſociatus ad condolendum de morte Caroli VIII. ad Ludouicum II. Gallorū Regem, & ad alia deputatur an. 1497. D qui fortiſſimi animi fuit in tot calamitatibus, quæ illi obuenerunt, præter exilium à patria, è quibus tamen omnibus emerſit. Romæ mortuus eſt die 2. Iulij anno 1505. & in Baſilica S. Petri ſepultus.

44 HIEREMIAS Archiepiſcopus Tranenſis reperitur inter Patres Concilij Lateranenſis ſub Iulio II. celebrati anno 1512.

45 IOANNES DOMINICVS de Cupis Romanus, è Monte-Falcone oriundus, vir ſumma eruditione, ac præclaris virtutibus illuſtris, Tranenſis Archiepiſcop. creatus eſt à Leone X. Pontifice, à quo anno 1517. inter Cardinales cooptatus ad titulum S. Ioannis ante portam Latinam. Quatuor & triginta annos abſens hanc rexit Eccleſiam, quam libens iam ſacri Senatus Decanus dimiſit anno 1551. Romæ è vita migrauit Epiſcopus Card. Oſtienſis anno 1553. 4. Idus... ſepultus ad ſanctū Auguſtinum. De quo cum fuiſſent Andrienſis, Montis-Peluſij, Camerinenſis, Maceratenſis, & Recanatenſis Epiſcopus, alibi loquuti ſumus.

46 BARTHOLOMÆVS Serriſtorus Auerardi filius, nobilis Patritius, ac Canonicus Florentinus, virtute, politicisque negotijs domi foriſque clarus, dignus repertus eſt qui Cardinali de Cupis ſucceſſor eſſet, ad hanc dignitatem vocatus à Iulio III. Pontifice an. 1551. die 15. Iulij ex præſentatione Philippi Hiſpaniarum Regis cum pietatis haud vulgari laude quatuor omnino annos illam adminiſtraſſet, deſijt eſſe inter homines anno 1555. cuius item temporibus vixit Ludouicus eius affinis Biterenſis Epiſcopus; ex qua gente in Etruria Ludouicus alter Serriſtorius Cortonenſis Epiſcopus nuper Romę defunctus, humatusque in Eccleſia S. Ioannis Baptiſtæ Florentinorum. Protulitque familia hæc nobiliſſima, tum in Repub. Florentina, tum ſub Mediceis Principibus plures viros omni laude digniſſimos, de qua gente alibi redibit ſermo in noſtro de vetuſta Chriſtiana nobilitate tract.

Porro Bartholomæus cum Romæ mortalitatem expleſſet in veteri S. Ioan. Baptiſtæ Eccleſia Florentinorum ſepulchrum accepit, & in marmore hocce epitaphio vna cum Camillo fratre Auerardo parente exornatus.

Bartholomæo Serriſtorio Archiepiſcopo Tranenſi, vtriuſque ſignat. Referend. ingenio, doctrina moribuſque præſtanti.
Vix ann. xxxi. menſ. x. d. xi.
Camillo Serriſtorio optimæ ſpei iuueni, vix. ann. xxvij. menſ. ij.
Auerardus Serriſtorius apud

Pau-

A *Paulum III. Iulium III. Marcellum II. Paulum IV. Coſmi Reip. Florentinæ Duci Secundi Orator, filijs optimis fecit.*

47 IOANNES BERNARDINVS Scotus Sabinus Cleriens Regularis Theatinus puritate vitæ, ac litterarum ſcientia notus ſucceſſit Bartholomæo die 20. Decembr. 1555. eodem die S.R.E. Card. creatus à Paulo IV. ab eodem, Placentino in Longobardia Epiſcopatui præficitur anno 1559. extrema clauſit anno 1568. de quo vide
B quæ ſcripſimus in Epiſc. Placentinis.

48 IOANNES BAPTISTA de Hoxeda de Herrera Hiſpanus ad hanc dignitatem promotus eſt die 26. Ian. 1560. tranſlatus eſt ad Eccleſiam Agrigentinam in Sicilia anno 1571. die 27. Auguſti. Obijt anno 1573.

49 Fr. ANGELVS de Auerſa Ordin. S. Franciſci Epiſcopus Cathacenſis ad hanc Tranenſem Eccleſiam tranſlatus eſt die 17. Martij 1571. vbi obijt ann. 1576.

50 SCIPIO de Tolfa Neapolitanus
D Pauli filius ex vetuſta æque ac nobiliſſima Frangipania Romana familia, Tolfæ olim domina, matre Aluina de Tufo natus, à Gregorio XIII. Tranenſis Archiepiſcopus eligitur anno 1577. die 10. Decemb. Præfuit ferè annis 16. Romæ anno 1592. in Aracæliana Eccleſia in Sacello ſuæ familiæ marmoreum addidit ornamentum, vt inſcriptio indicat.

Scipio ex Prigis pœnatibus de Tolfa Pauli filius Archiepiſc. Tranenſis, vtriuſq; nepos marmoreum hunc lapidem exornauit, & ei æque conſpicuum reſtitui curauit anno Domini MDLXXXXII.

Fuit deinceps Scipio tranſlatus ad Archiepiſcopalem ſedem Acheruntinam ann. 1593. Obijt Materæ die 24. Februarij anno 1595.

51 IVLIVS Caraceiolus Neapolitanus generis nobilitate, & prudentia notus Tranenſi Archiepiſcopatu donatus eſt die
C vltima Martij ann. 1593. per ceſſionem Scipionis. Sedit ann. 3. & ad Caſtrenſem Eccleſiam tranſlatus eſt.

52 ANDREAS de Feanehis Neapolitanus Vincentij Philippi II. Hiſpaniarũ Regis Conſilij Italiæ Præſidentis, vtriuſque Iuris oraculi, & Antoniæ Celiæ heroinæ illuſtris filius ſecundó genitus, fratres habuit Lucam Vgentinum Epiſcopum, & Hieronymum Capuanum Archiepiſcopum viros longé clariſſimos: ſub Clemente Octauo Pontifice Max. Andreas varijs muneribus egregiè functus, Archiepiſcopus Tranenſis renunciatus eſt die 4. Martij 1597. In ea dignitate vixit ad an. 1603. tunc à Catholico Rege in Archiepiſcop. Acherunti-

runtinum, & Materanum deſignatus. Eius memoria extat Neapoli in Eccleſia Nominis Ieſu, in qua altare B. Mariæ, ac ſeptem Angelorum anno 1601. conſecrauit, vt in marmore liquet.

Anno Domini MDCI. die vij. menſis Octobris Andreas de Franchis Archiepiſcopus Tranenſis boc altare Dei Matri, ſeptemque Angelorum nomini conſecrauit, idemque SS. Ioan. Baptiſtæ, Bartholomæi Apoſtoli, Vincenty, Anaſtaſij, Viti, Chriſtophori, Secundini, Pantaleonis, Coſmæ & Damiani, Hippolyti, & aliorum Martyrum, & Virginum reliquias in ara incluſit.

De hac gente Francha legendus Dux Ferrantes della Marra de familijs Neapolitanis; cuius initium à Gothorum, vel Longobardorum ſtirpe aſtruit, longaque ſerie ad noſtram vſque ętatem producit. Poſt Andreę obitum à Catholico Rege deſignatum fuiſſe Tranenſem Archiepiſcopum fratrem Franciſcum Mendoza comitis Carunenſis filium Ord. Prædicatorum, ſcribit, Alphonſus Fernandez in conuerſatione Prædicatoria, & obijſſe ait in Hiſpania, antequam à Summo Pontifice eligeretur die 20. aprilis 1604. apud ſuos Dominicanos humatum in ciuitate Placentiæ.

53 Fr. IOANNES Rada Hiſpanus Ordinis Minorum Diſtrictioris Obſeruantiæ Generalis Procurator Tranenſis archiepiſcopus euaſit die 17. Aug 1605. quinto poſt nondum exacto menſe ad Pactenſem in Sicilia Eccleſiam ex Philippi III. Regis Hiſpaniarum præſentatione tranſlatus eſt, ſed dum in Siciliam Roma tranſmearet, mortuus eſt in Calabria in cœnobio Sancti Franciſci de Paula, ibique tumulatur 6. die Ianuar. 1608. vir eximia doctrina illuſtris Salamantinæ academiæ alumnus.

Nec ſilentio hic prætereundũ puto, quod in demortui Ioannis locum Catholicus Rex ad inſulam Fratrem Marcum Antonium de Camos Barcinonenſem Ord. Eremitarum S. Auguſtini deſtinauerat, virum, qua doctrina, qua nobilitate generis clariſſimum, qui dum Romam peteret, vt à Paulo V. Pontifice in ea inſula confirmaretur, Neapoli præpropero fato mortalitatem expleuit in ſui Ord. cœnobio Deiparæ Virginis De ſpe. 5. Non. Martij 1606. ſepultus ibid. hoc habet ad tumulum epitaphium,

D. O. M.

Fr. Marco Antonio, ex nobiliſſima & antiqua familia de Camos, Requeſenes, Barchino equiti; Egleſiæ aliarumque Sardiniæ Vrbium cum bellica poteſtate Præfecto.

Is deinde xxx. annum agens vxore demortua mundi fragilitatem inſpiciens, familiæ Diui Auguſtini Ord. Erem. nomen dedit, breui ſacræ Theologiæ Doctor, & Magiſter, diuiniq; verbi concionator non vulgaris, Microcoſmium, y gouierno vniuerſal para todos los eſtados alioſque libros inſignes edidit.

Præter horas neceſſarias numquam otio vacauit.

Archiepiſcopus Tranenſis à Rege Philippo III Auſtriaco (illuſtriſſ. & Excellentiſſ. Comite de Beneuente huius Regni Prorege intercedente) creatus, dum ſe præfectioni parat Romam, ſanctè ſicut vixit obijt in hoc Cœnobio v. Non. Martij MDCVI.

Aetatis ſuæ ann. lxiij. men. iv. diei vnius.

Fr Fulgentius de Alegria Cantaber eiuſdem Ord. ac voti ſocius cum lachrymis P.

54 Fr. DIDACVS Aluarez Hiſpanus Ord. Prædicatorum inſignis Theologus, ab Hiſpania Romam accerſitur, vt in celebri illa de auxilijs controuerſia ſub Clemente VIII. inter Dominicanos, Societatiſq; Ieſu Patres excitata Cõſultor adeſſet, qua de re àcutiſſimè, & ſolidè ſcripſit, quæ m. ſ. circumferuntur, edid itq; deinde de eadem materia ad mentem D. Thomæ inſigne volumen, cuius promptum in diuinis ſcientijs acumen admiratus Paulus V. Põtifex Maximus illum libenter ad archiepiſcopalem. Tranenſem cathedralem ſublimauit anno 1606. die 19. Martij. Decem & nouem omnino annos in hac dignitate in ſtudijs, Chriſtianiſque virtutibus con-

conſumpſit, pluraque alia ſui ingenij monumenta poſteris reliquit, deceſſitque penè capularis ſenex anno ſalutis 1635. iacet in ſua Eccleſia.

55 THOMAS Arichonius Clericus Regularis Theatinus Epiſcopus Motulanus, ad hanc Tranenſem Eccleſiam tranſlatus die 21. Auguſti 1635. Neapoli mortalitatem expleuit anno 1655.

56 Fr. THOMAS de Sarria religioſus Ord. Prædicatorum, doctiſſimus S. Theologiæ candidatus, & præcipua dexteritate in rebus agẽdis prēditus, varijs pro Catholica Maieſtate apud Chriſtianos Principes functus muneribus, ad nominationem eiuſdem Regis Tranenſis electus eſt Archiepiſcopus die 15. Octob. 1656. Romæ conſecratus, huius Eccleſiæ ornamentum futurus conſultè pergit onus adimplere, charus Regi, charus omnibus cui Deus Optim. Max. Neſtoreos concedat annos.

EPISCOPI SALPENSES,

Nunc vniti cum Tranenſi Metropoli.

SALPIÆ Ptolomęo, Salapia, Plinio oppidum maritimum Apuliæ Dauniorum prope Sipontum, nunc vulgo Saperi, ſeu Salpe, Appianus Alexandrinus Salpiam vocat. Varro à Diomede conditam ſcribit, celebrata eſt bello Punico, quod hic Annibalis ſcortum eſſet, vt Plinius refert. Hanc vetuſtam ciuitatem M. Oſtilianus Senatu Rom. permittente ab ora maritima ob cęli granitatem in mediterraneis tranſtulit ad 4. milliarium. Epiſcopalem hic ſedem antiquiſſimam fuiſſe patet ex Concilio Arelatenſi primo ſub Siluestro Primo Papa celebrato anno 326. vbi Pardus Epiſcopus Apienſium ex prouincia Apuliæ fuit, pro Apienſi, Salpenſis legendus, & in Romano Concilio ſub Hilario an. 467. Palladius Salpen-

A ſis Epiſcopus interfuit. In codice fiſci Apoſtolici ponitur inter ſuffraganeos Archiepiſcopi Barenſis, & taxatur ad floren. 30. In regiſtro Innocentij III. habetur exemplar litterarum ad Epiſcopum, Clerum, milites, & populum Salpen. quibus eos hortatur, vt Cardinali Legato à ſe miſſo obedirent. Eccleſiam Salpenſem ferè ad nihilum redactam Martinus V. Tranenſi perpetua vnione obnoxiam fecit, quæ vſque nunc vnita extat, & Tranẽſis Archipræſul etiam Salpenſis Archiepiſcopus attitulatur. Epiſcopi verò qui in ea Eccleſia floruerunt tantum ſequentes à nobis fuerunt obſeruati.

B

C 1 PARDVS, vt diximus, Arelatenſi Concilio interfuit Silueſtro Primo Papa ſedente anno ſal. 326.

2 PALLADIVS in Romano Concilio ſub Hilario Papa ann. 467. Idem interfuit conſecrationi Eccleſiæ ſancti Andreæ de Barulo anno 495. niſi fortè diuerſus ſit ab illo, qui ſub Hilario vixit.

3 RAYNALDVS, Salpenſis Epiſcopus fuit anno 1[illegible]9. quo conſecrationi Eccleſiæ ſancti Angeli in Vultu præſens extitit.

4 STEPHANVS anno 1150.

D 5 PAVLVS anno 1174. Adfuit etiam Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. celebrato anno 1179. vbi ſe ſubſcripſit poſt Barenſem Archiepiſcopum, cuius erat ſuffraganeus, cuius etiam Præſulatus tempore Salparum Dominus fuit quidam Tagliacozzius.

6 PAGANVS Epiſcopus Salpenſis 1207. in Regeſt. Neapol. memoratur.

✠

ODDO

7 ODDO de Marcellinis Salpenſis fertur Epiſcopus viuen Honorio III. Pont. patria eius & ætas ignorantur;opinio mea eſt illum potuiſſe eſſe Romanum ex nobili Marcellina gente procreatum, quæ adhuc in Vrbe floret, cum inter huius familiæ viros familiare obſeruauerim Oddonis nomen ; Oddo enim Marcellinus Vaticanæ Baſilicæ Canonicus , patruus Conradi Tarracin n s Epiſcopi , ſub Pio II. diem ſuum obijt anno 1460. ſepultus cum Paulo fratre Senatore clariſſimo ad S. Marcelli in ſacello S.Sebaſtiani ab ipſo condito , & Oddo alius ſub Vrbano VI inſignis vir Protulit familia hæc in omni ætate viros foris domique illuſtres . Nicolaus Marcellinus vnus fuit à Ioanne XXIII. adlectus anno 1414. ad Senatum Capitulinum moderandum : Paulus ab Eugenio IV. ob ſingulares animi dotes ſummè dilectus : Mutius ſub eodem Pontifice doctus Liberianæ Baſilicę Canonicus : Petrus Aſtallæ , Buccabellæ , Theobaldæque familijs ſanguine coniunctus ; Ioannes Sixto IV. in paucis charus,& familiaris ; Laurentius Capitum Regionum Prior , & Ioannes Angelinus vnus fuit ex Senatoribus Vrbis ſub Clemente VII. qui filias duas genuit, Fuluiam ſcilicet Ioannis Cardelli viri nobilis vxorem , & Claricem, quæ matrimonio iuncta fuit Scipioni Palumbariæ Mariconis Dynaſtæ , harum germani fratres fuere Laurentius , Quintius ſub Pio V. vtriuſque ſignaturæ Referendarius , & Stephanus qui ex Vrbe in montem Politianum Etruriæ ciuitatem Marcellinam familiam traduxit, ex quo natus eſt Petrus multis Præfecturis in Eccleſiaſtica ditione clarus , cuius filius Attilius Camillam ſororem Franciſci Mariæ Tarilſij Cardinalis vxorem habuit , ex qua genuit Petrum, qui fere exacto ſæculo gentem ſuam in Vrbem reduxit, in qua din cauſarum patronus cum laude vixit, elatus poſt mortem in Eccleſia ſanctorum Apoſtolorum , inque ſepulchro maiorum olim à Conrado Tarraciuenſi Epiſcopo ſibi, & Petro fratri excitato. Ex Petri filijs hodie ſuperſunt Attilius vtriuſque ſignat. Referendarius, Flaminius digniſſimus Ceſenæ in Flaminia Epiſcopus , & Ioannes Franciſcus olim Capitum regionum vacante Sede Vrbani VIII. Prior, Marcellinæ generis vnica ſpes; de hac gente fuſius Theodorus Amaydenus in m. ſ. lib. de nobilibus familijs Vrbis . Sed ad Salpenſes Epiſcopos redeamus.

8 Fr. PETRVS Salpiranus erat Epiſcopus anno 1236. 13. Kal. Octob. Indict. 10. à Gregorio IX. conſtitutus commiſſarius ad reformandum Tremitanum monaſterium Ord. ſancti Benedicti , vt in proceſſu notatur in membranis apud me. Cuius Ordinis , vel fratriæ fuerit ignoratur , in eius litteris ad G. Archipresbyterum Sipontinũ ipſe ſe religioſum eſſe fatetur in hæc verba ; *Frater Petrus Dei gratia humilis Epiſcopus* Salpitanus *ſalutem in Domino, &c.* Hic anno 1243. Bucelani Teatinæ diœceſis in maiori Eccleſia repoſuit ſub altari ab eo conſecrato , corpus S. Vrbani, quem putant fuiſſe Theatinum Epiſcopum , vt indicant verſus leonini inciſi ad rei memoriam in vna columnarum ſuſtinentium ciborium eiuſdem altaris .

Præſul Salpenſis Petrus hoc altare dicauit ,
Quo Patris illuſtris Vrbani corpus humauit ,
Annos ſi relegas Domini ſunt mille trecenti
Quadragintaque tres , iſtud denuncio genti .

9 G. Epiſcopus Salpenſis , ſic notatur in Regio regeſt. Neapol. an. 1293.

10 AIMANDVS Epiſcopus S. Mariæ tranſlatus ad Salpenſem Eccleſiam a Bonifacio VIII. anno 8. Pontif. ſui 5 Id. Iunij, vt in regeſt. Vat. habetur

11 GALGANVS ad hanc ſedem promotus die 13. Auguſti 1317. obijt 1 46.

12 Fr. DONATVS de Taurano Ord. Minorum ſucceſſit Galgano anno 1 46. 8. Id. Martij, exceſſit anno 1 50. vt in regeſt. Vatic.

13 Fr. NICOLAVS eiuſdem Ordinis alumnus Salpenſi Eccleſiæ præficitur à Clemente VI. an o 1350. 5 Kal. Iunij ex eod. regeſt.

14 IOAN ES ab Innocentio VI. anno 1358. huius Eccleſiæ Epiſcopus electus , iuſſu eiuſdem conſecratus; ſed cum poſtea innotuiſſet falſum fuiſſe nuncium de morte Salpenſis Epiſcopi, illum Hironenſem Epiſcopum in Creta pronunciauit Kalend. Decembris eiuſdem anni 1358. vt legitur in epiſt. 59. fol. 46. regeſt. Vatic. Pont. 7.

15 IOANNES alius anteceſſor Saluij.

16 Fr. SALVIVS anno 1364. 26. Decembris commune ſeruitium ſoluit pro Ioanne præceſſore in lib. Oblig.

17 COLELLVS ſedit poſt Saluium.

18 NICOLAVS ſucceſſit Colello .

AN-

19 ANGELVS, de quo mentio in lib. Oblig. ann. 1389. die vltim. Apr. A

20 MELILLVS anno 1400. in iiſdem Oblig. lib. mentio extat. Obijt an. 1413.

21 Fr. FRANCISCVS de Nigris Ord. Minorum Melillo ſuffectus eſt anno 1413. 4. Non. Ianuarij, tranſlatus ad Adrienſem Eccleſiam anno 1422. in eod. lib.

22 NICOLAVS ANTONIVS de Lucerina Eccleſia ad Salpenſem tranſlatus à Martino V. die 29. Iulij 1422. forte ille ſub quo Salpenſis Epiſcopatus per Martinum Quintum perpetuo vnitus fuit Archiepiſcopali ſedi Tranenſi, hac quidem conditione, vt quis ex iis duobus Præſulibus tunc viuentibus Nicolaus ſcilicet Salpenſis & Franciſcus Carolius Tranen. Archiepiſc. ſuperſtes fuiſſet, vtriuſque Eccleſiæ archiepiſcopus eſſet. B Nicolaus ante Franciſcum diem obijt, ſicque Tranenſis Salpenſem etiam Eccleſiam regendam ſuſcepit, & poſt ipſum (excipio quendam Matthæum, qui electus Salpenſis ſubſcriptus reperitur in Concilio Florentino anno 1439.) plures vſque ad annum 1523. quo, die 6. Maij ex libera voluntate Ioan. Dominici Card. de Cupis tunc Archiepiſcopi, Salpenſis Eccleſia à Tranenſi auulſa proprium habuit Præſulem, qui fuit

22 MARIVS natione Hiſpanus, Cardinalis de Cupis Capellanus die 6. Maij 1523. Adriano VI. concedente, Salpenſis Epiſcopus renunciatus eſt, hoc quidem pacto, C vt huius Eccleſiæ ſolutio à Tranenſi tandiu permaneret, quandiu ipſe Marius vitam traduceret, deinde iterum Tranenſi vniretur: mortem obijt Marius ante annum 1532. & ad priorem vnionem acceſſit Salpenſis Eccleſia

23 GASPAR Flores die 19. Nouemb. 1532. cum denuó ex permiſſione Cardinalis de Cupis à Clemente VII. fuerit Salpenſis hæc Eccleſia à Tranenſi ſoluta, Salpenſis Epiſcopus creatus eſt iiſdem omnino pactis, quibus Mario tradita fuit. Ante ipſum Cardinalem mortem oppetijt Gaſpar, & per regreſſum iterum vnita eſt Tranenſi.

24 Fr. THOMAS Stella Venetus Ord. D Prædicatorum Salpenſis Epiſcopus euaſit per diſſolutionem factam eiuſdem Eccleſię à Tranenſi, accedente conſenſu Archiepiſc. Tranenſi die 9. Martij 1544. ità quod eo cedente vnio prædicta in priſtinum ſtatum reuertatur, & Eccleſia ipſa Salpenſis eidem Eccleſ. Tranenſi, vt prius vnita ſit eo ipſo; hanc rexit Eccleſiam Thomas vſque ad annum 1547. quo die 22. Aprilis tranſlatus eſt ad Lauellinam, mox ad Iuſtinopolitanam, ſicque Salpenſis Eccleſia vnita iterum fuit Tranenſi vſque in hodiernum diem.

†

ANDRIENSES EPISCOPI.

ANDRIA (vulgo *Andri*) mediterranea eſt ciuitas Peucetiorum in Prouincia Terrę Barij, octauo à mari milliario, media inter Tranum, & Rubum ad ſex m. paſſ. diſtans, à Barulo 8. à Canuſio 12. Carafæ familiæ Ducatus titulo ſubiecta, habitata familijs 4000. celebris figularia arte, vaſa ſiquidem hic claborantur longè pulcherrima. Andrienſes ciues mercaturæ admodum dediti ſunt, nec minus ager oleo, vino, amygdalis, citriſq; hortorum pomariorum amœnitate commendatur. Latè ipſius exordiũ, vel ex antiquitate, vel ex ſcriptorum ſilentio; cum nullus reperiatur ex antiquis, qui eius memoriam reiecerint in commentarijs. Compulit tamen quendam modernũ auctorem, vt fortè fabulas diuinaret, cum ſcribat, Diomedis temporibus in Apulia regnantis à Græcis ab Inſula Ægei maris Andriam progreſſis illam conditam fuiſſe, cui in memoriam relictæ patriæ Andriæ nomen inditum. Gaufridus Malateſta in Normannorum Chronica à Petro Normando Tranenſi Comite, poſterioribus ſæculis vult ædificatam. Conſtat tamen in Actis S. Richardi huius ciuitatis primi Epiſcopi. S. Petrum Apoſtolorum Principem prima Chriſtianæ fidei fundamenta ieciſſe, quod accidiſſe opus eſt aſſerere poſt annum à Chriſto reſurgente 44. in ſecundò, vel in tertio itinere, cum Apulos inueniſſet, poſtquam (vt eruditus Antonius Caracciolus in luculento tractatu de Petri Neapolim aduentu in ſacris Neapolitanæ Eccleſiæ monumẽtis) fixa iam Romæ Cathedra ab Vrbe diſceſſit, diuerſas orbis partes peragraturus. Eo in loco, vbi Petrus ſacrum feciſſe aſſeritur apud Andriam, pij fideles ad Chriſtum conuerſi, in eius memoriam ex eius nomine ædificarunt Eccleſiam. Igitur inter primas huius regionis ciuitates Andria recenſenda eſt, quæ lucem Euangelij auxerunt. Epiſcopatus Andrienſis antiquus eſt inter recentiores, à Gelaſio Primo Papa inſtitutus, primumque Epiſcopum conſtituit ſanctum Richardum circa

ca

ca annum ſalutis 492. Andrianenſem ſedem antiqui Pontifices, atque Reges indultis, priuilegijſque niſi ſunt meritò exornare, quorum exemplaria, bellorum, incendiorumque iniuria vel ad vnum quidem periere. Cathedralis Baſilica titulo Deiparæ Virginis aſſumptę, ac ſancti Andreæ Apoſtoli mediocris eſt ſtructuræ choro, organo, ſacrario, ſacraque turri, & ſex tuplici ære campana inſignis, ſacris prætereа ornamentis ad diuina neceſſarijs abundè inſtructa, Sanctorum reliquijs mille trecentis, quæ varijs in thecis argenteis, vitreis, aut ligneis aſſeruantur ornata, præ cæteris verò peculiari ciuium veneratione colitur corpus ſupra memorati S. Richardi Epiſcopi, quem Andrienſis ciuitas patronum, ac tutelarem agnouit. Sacris in ea miniſtrant Presbyteri, Diaconi, & ſubdiaconi ſexaginta carentes prębenda, & diſtributiones quotidianas tantum habentes, è quibus quinque dignitates eminent. Archidiaconus ſecundus ab Antiſtite, Archipresbyter, Cantor, Primicerius, & Prior ſancti Richardi, reliqui clerici gratis ſeruiunt, & in locum ſuperiorum ſuccedunt. In ciuitate hac præter Cathedralem in qua curam animarum Archipresb. alijs adiuuantibus ſacerdotibus exercet, & parochial. Eccl. vna S. Nicolai Trimodieni, in qua tres dignitates, atque alij presbyteri clerici ſine præbenda, qui tamen illi inſeruiunt, & horas recitant, vt fit in Cathedrali. Curam verò animarum dictæ Eccleſiæ Præpoſitus exercet. Eccleſiæ, in quibus doctrina Chriſtiana traditur ſex in ciuitate ſunt. Virorum cœnobia ſex, quinque mendicantium & ſextum monachorum Caſſinenſium ad Eccleſiam ſanctæ Mariæ miraculorum, ſanctimonialium monaſterium vnum; hoſpitale vnum annui redditus 600. aureorum. Mons Pietatis, laicorum ſodalitia vndecim. Animæ fidelium intra mœnia degentium quatuordecim millia, & quadringenta. Diœceſis Andrienſis extra ciuitatem ferè nulla more reliquarum Apuliæ Eccleſiarum. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus aureorum mille quingentorum, qui colliguntur ex territorijs, & exactionibus cenſuum taxatur in lib. Cameræ Apoſtolicæ fol. 116. Andrienſi Eccleſiæ aliquandiu vnitus fuit Montis Peluſij Epiſcopatus vt ſupra retulimus primo Tomo Epiſcopus Andriæ ſuffraganeus eſt Archiepiſ. Tranen. Præſulũ ſeries qui in ea floruerunt præſens eſt, quam ex varijs ſcripturis & monumentis ex fide eruimus, aliqua ex parte ieiunam.

✠

1 S. RICHARDVS Anglus eo tempore, quo ab Attila Italia vexabatur, à S. Petro monitus, Italiam petijt, benigneque a Gelaſio I. Papa exceptus, Epiſcopus Andrianenſis eſt ordinatus anno 492. Andriã profectus virtutibus & miraculis coruſcans, diu eam Eccleſiam ſanctiſſimè rexit, in pace quieuit 5. Idus Iunij, cuius ſepulchrum miraculis multis illuſtratum fuit. Corpus inde Ioannæ Reginæ tempore è loco, vbi primo poſitum fuerat, ſublatum, ne à militibus Pannoniæ Regis, qui Andriam diripiebant, ſurriperetur, in tutiori Eccleſiæ parte abſconditum fuit, diuque cum latuiſſet, anno ſalutis 1438. Eugenio IV. ſedente repertum eſt, & in priſtinum locum reſtitutum fuit. Inuentionis hiſtoriam Franciſcus de Balzo Andrię Dux ſcripſit. Nuper iuſſu Vrbani VIII. Pontificis Richardus Romano Martyrologio adſcriptus eſt. Sancti huius geſta ab Anonymo ſcripta, & per lectiones diſtincta Romæ examinata & probata, tanquam è puriſſimo fonte deducta, hic exſcribenda ſunt.

Richardus natione Anglus, nobilis, nobiliſſimis parentibus ortus eſt. Anno ſalutis Domini noſtri Ieſu Chriſti, quadringenteſimo quadrageſimo quinto, quo tempore ipſe præerat Eccleſiæ Dei Leo I. & Martianus Imperio Romano, Attila Italiam infeſtante. Qui Richardus cum omnibus pueritiæ & adoleſcentiæ temporibus ſacris literis, & diuino cultui operam daret, non ſe luxui, aut cæteris vitijs, quorum ea ætas plurimum abundare ſolet, corrumpendum dederat; ſed ſumma cum pietate parentes, & maiores ſuos colendo ac obſeruando; quam futuræ ſanctitatis ſpem vultu oſtendebat, ita operibus comprobabat, & in tantam claritatem, authoritatemque breui peruenit, vt non ſolum à parentibus ſummè diligeretur; ſed etiam ab omnibus veneraretur. Erat enim eius ſermo ſuauis non quidem de inanibus, & laſciuis verbis, ſed de virtutibus, cultu diuino, fide atque caritate plurima: eius conuerſatio in Eccleſijs cum honeſtis & doctiſſimis viris erat, attentèque eos audiens lectionibus inſudabat, in animumque ſibi induxerat, diuinis officijs, & ſacris literis ope-

operam dare, memorque fragilitatis humanæ, & quàm facilè natura hominum prona ad malum in vitia corruat, niſi benignitas Saluatoris ſubueniat; omnem ſuam ſpem in Do[illegible]no collocauerat. His artibus cum adoleſcentiæ annos tranſiuiſſet, non ſibi coniugij cura, non paternorum bonorum, quibus plurimum affluebat, non dominandi ambitione detentus, non denique [illegible] procreandæ, ſed cunctis mundanis deſiderijs renuncians, ſacros ſuſcepit ordines, ſacerdoſque, & ſacræ Theologiæ profeſſor factus, [illegible] audientibus legebat, orans [illegible] genibus flexis, pia mente cum ſumma lacrymarum effuſione, & corde c[illegible] deuotiſſimè pro ſe, & cuncto populo Chriſti[illegible]no Deum orabat, ita vt ne diem quidem vnum præteriret, quin omnes canonicas horas ad Dei omnipotentis laudem, & ſuorum peccatorum remiſſionem diceret. Erant enim venerabiles oc[illegible] fletibus tumefacti, caro [illegible] diſcipl[illegible] a[illegible], ieiunijs totum corpus extenuatum. Cor ei[illegible]s in quo pietatis fons vberrimus videbatur, in charitate proximi, & Dei cultu ita acceſus, vt ſemper ea faceret, [illegible] loqueretur, quę ſibi conuenientia, & ad [illegible] hominum eruditionem ſpectare, & pertinere viderentur. Quæ omnia cum non lateret eum, qui ex nihilo cuncta creauit, & omnium corda ſcrutatur, his Beati Riccardi operibus motus, quæ ſibi acceptiſſima erant, ſtatuit eum ad maiora promouere, vt per talem ſuum ſeruum, eius opera hominibus, ac ſua miracula innoteſcerent.

L[illegible] ea tempeſtate Italia ferme omnis ab inſtabilibus Gothis oppreſſa, & præſertim Apuliæ partes. Nam cum Zeno Romanorum imperio præeſſet, . . . po[illegible] barbarorum manu ſe & ſua tutari non poſſet, eueneràt, vt plurimæ ciuitates Italiæ, maximeque Apuliæ varijs errori[illegible]s implicitæ à ſanctiſſima fide Chriſti Ieſu, & veri Dei cultu alienarentur, & in errore gentilium perſeuerarent. Placuerat [illegible] Creatori ob eas cauſas tales homines [illegible]tis calamitatibus eſſe vexatos, ſed tandem aliquorum fidelium precibus motus, miſertus plebis ſuæ, vt quod aliàs per beatum Apoſtolum ſuum Petrum inchoatum fuerat, per beatum Richardum perficeretur. Fuerat olim ſanctus Petrus cum ſancto Andrea eius fratre in ciuitate Tarenti, vbi cum verbum Dei prædicaſſent, conſecraſſentque Chriſti corpus in eo altari, vbi præcedente tempore per Tarentinos ſacellum in honorem B. Andreæ conſtructum eſt, vbi dicitur: Beatus autem Petrus remiſſo in Aſiam ſancto Andrea, Andriam indè perrexit, qua in ciuitate cum ſimiliter verbum Dei enunciaſſet, fidemque Chriſti Ieſu aperuiſſet, multos ad cogni-

A tionem veri Dei duxit, quoſdamque baptizauit, celebratiſque miſſarum ſolemnijs, in loco, vbi dicitur, receſſit, Romamque peruenit. Sed ab Andrianis poſtea eo in loco ob beati Apoſtoli reuerentiam Eccleſia ſui nominis conſtructa fuit.

Cæterum cum beatus Riccardus aſſiduis orationibus eſſet intentus, per quietem apparuit ſibi ſanctus Ieſu Apoſtolus Petrus, præcepitque ſibi ex parte omnipotentis Dei, vt in Apuliam pergeret, & Andrianis verbum Dei enunciaret, nec timeret viæ longitudinem, aut infidelium minas: quoniam Deus eſſet cum eo. Hiſque dictis euanuit. Beatus Riccardus ſomno excitatus, illico ante figuram Crucifixi

B procidit, gratias agens Deo omnipotenti, & beato Apoſtolo; maneq; conſurgens, relictis Fratribus in dominatu, patriaque, & ſibi cariſſimis, itineri ſe accinxit, quem circumfuſa vndique multitudo lachrymis [illegible] recabat[illegible] ne orbatam ſuo diſceſſu patriam dere[illegible]nqueret. At ille in propoſito perſeuerans, poſtquam eos conſolatus eſt, Romam petijt; ibi audiens Gelaſium Pontificem Maximum, ei, quæ per quietem ſibi ab Apoſtolo mandata fuerant, expon[illegible], petijtque ab eo, vt ſua benedictione [illegible]ceret Andriam pergere, & miniſterium ſibi commiſſum adimplere. Gelaſius an-dito hoc, apprime lætatus eſt, & videns venerabilem beati Riccardi faciem, mo-

C rumque grauitatem conſid[illegible]rans, illum Eccleſiæ Andrienſis Epiſcopum ordinauit, præcepitq; ei, vt quocunque pergeret, E-[illegible] Iuum Ieſu Chriſti enunciaret, deinde [illegible]lans hominem, cum benedixit.

Quibus peractis, beatus Riccardus ardens in Chriſti amore, plenuſque caritate, in Illyrium, quod iter tutius videbatur, pr[illegible] [illegible]auit, [illegible] impoſit[illegible] ſatis [illegible] in Ap[illegible]iam delatus eſt, [illegible]nocunque incedebat, verbum Dei prædicabat, & in virtute miraculorum, & Dei potentia, multos languentes ſanabat, mul[illegible]q; ad cultum veri Dei, & fidem Chriſti conuertebat, qui tandem Andriam peruenit. Ibi cum ante ciuitatis ianuam,

D [illegible]end[illegible]m cæcum, & mulierem contractam reperiſſet, eleemoſynamque poſcentes, cœpit [illegible] ponere verbum Dei, & vti erat ſacræ Theologiæ profeſſor, & eloquentiæ ſingularis, attente ab ijs audiebatur, quem cæcum ita deuote audientem beatus Riccardus cernens, dixit ei: [illegible] Chriſtum Ieſum credere velles, & baptizari, quod viſum reciperet, qui reſpondit, credo in Ieſum Chriſtum, quem prædicas, & à te baptizari peto. Quo dicto, Crucis charactere ſua manu ſuper cæci oculos facto, illico viſum recepit, proiectoque baculo, cuius auxilio, dum cæcus fuerat, incedebat, debitas Deo gratias egit, ac etiam beato Riccardo, cuius opera illuminatus

 fue-

fuerat. Mulier verò illa, quam diximus, viſo miraculo, ſe conuertit beato Riccardo, qui videns eius fidem manu eam apprehendit, & ambulans clamauit alta voce, vnus eſt Altiſſimus, per quem à Riccardo ſeruo eius optimo ſana facta [illegible], cuius mulieris clamoribus vniuerſus populus eò cucurrit: & videntes cuncti [illegible] talia miracula, vtpotè quæ omnibus nota erant, quotquot languentes, & infirmi in ea ciuitate erant, coram eo attulerunt, orantes vt manus ſuas ſacratiſſimas ad ſingulos imponeret, Et illis, qui optabant ſanitatem concedere dignaretur.

Tunc beatus Riccardus expoſuit eis Ieſu Chriſti Euangelium, & fidem [illegible]icam, declarauit omnibus, ſe illius ciuitatis conſtitutum eſſe à Summo Pontifice Epiſcopum, miſſumque ſe ab omnipotenti Deo ad ſalutem eorum tam animarum, quam corporum, in quem ſi crederent, conſequerentur eam, quam optabant ſanitatem. Tunc vna voce omnes clamauerunt, ſe credere in Deum, quem [illegible]dum eis prædicauerat. Quorum fidem beatus Riccardus animaduertens, ſancta genua ſua in terram flexit, [illegible], & oculos ad cælum eleuans, in hæc verba orans prorupit. O Creator cæli, [illegible] quanta maxima [illegible] in de[illegible] [illegible]liter te deprecor, ac [illegible] oro, vt digneris ijs hominibus, & huic populo gratias facere, qui pro [illegible] erroribus implicati, non te noſcebant, [illegible] vero tua gratia parati redire ad fidem, & tui cognitionem, quæ iam inſerta eſt in eorum cordibus conuerſi ſunt ad te vnicum & verum Deum. oro vt tux [illegible] ſalutis [illegible]los in hos conuertas. Qua [illegible], omnipotens & Creator omnium Deus [illegible] ui ſui Riccardi preces exaudiens [illegible] omnes illi infirmi, & languentes ſani facti ſunt, & ab omnibus priſtinis [illegible] liberati. O rem [illegible]andam, o rem ſtupendam, ò rem dignam memoria hominum ſempiterna! videre la[illegible]as, audire gratiarum actiones, quas [illegible] ues Andriæ vnanimiter egerunt, [illegible] derunt omnipotenti Deo & beato Riccardo ex tot hominibus liberatis, a[illegible] beneficijs, quæ receperant: [illegible] admo[illegible], vti eas Creatori omnium, & factori Deo, & non ſibi referrent, a quo tot, tantaque [illegible] receperant; ita [illegible] deinde cum vniuerſo populo ciuitatem, intrauit Eccleſiam, quam inuenit immundis Idolorum ſacrificijs pollutam, ac omnis nefariæ adorationis plenam. Qua purgata, iuſſit populo, omnia illa vaſa, quibus Idolis immolabatur, ſub terram mergi; ordinauitq; deinde ſacratiſſimum fontem baptiſmatis. Porrò cum pluribus diebus expoſuiſſet Euangelium Dei, fidemq; Catholicam enunciaſſet, & ea, in quibus

A credere eos oportebat, vti cernebat firmos in fide [illegible] catteruatim ſuis ſacratiſſimis manibus in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti [illegible]abat. A[illegible] mon[illegible] die eos, vt in fide, quam ſuſceperant, perſiſterent, & ſanctis operibus operam [illegible] [illegible] hac ſa[illegible] [illegible] maxima eius cura, illos in fide, & ſanctis [illegible] re.

I[illegible] ea d[illegible] hæc Andriæ [illegible] fiebant, vndique [illegible] ad eum deferebantur, quos ipſe in Dei virtute ſanitatis compotes faciebat. His rebus intentus, cum a[illegible] in ea ciuitate homines inuenisset, [illegible] barbarorum quidem [illegible]minis deter[illegible] Chriſtiana per[illegible]
B ratem ob eam [illegible] multa aduerſa perpeſſi fuiſſent, ſtatuit ex his Clerum [illegible], & ſicuti per Spiritum ſanctum ei reuelabatur, ita quoſdam Diaconos, nonnullos Subdiaconos, aliosque Sacerdotes [illegible]ebat, impartiens ſingulis officia, [illegible] idoneos ad ea exequenda [illegible] [illegible] his agendi val[illegible], mirabilis [illegible], ſolitudo[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vt[illegible] [illegible] facilius [illegible]es, & bona [illegible] [illegible]rent [illegible] cum Chriſto, quem [illegible]auerat, populus Andrienſis, tanquam fluctuans nauicula
C [illegible] & ſa[illegible] gubernaculo inhærebat [illegible] & [illegible] capitibus [illegible] [illegible] eius eximia opera, & miracula, [illegible] fiebant huiuſmæ ciuitat[illegible] commoti oratores ad eum [illegible]bant orat[illegible] dignaretur ad eos ac[illegible] ac Dei Euangelium prædicare. Qu[illegible] preces ſanctus Riccardus benigne audi[illegible] eos in caritate Dei conſolatus eſt [illegible] iuſſit [illegible]os ſanando [illegible]que eis [illegible] ponendo, omni caritate plen[illegible] a[illegible] dans rem gratiſſimam cunctis [illegible] tamen interea Andriæ p[illegible]
D [illegible]um ſuæ prudentiæ [illegible] [illegible] diligentia curabat, ne [illegible] dem re, Dei omnipotentis mandata [illegible] [illegible]retur, [illegible] quam Andrie[illegible] ſuſceperant, dere[illegible] partiens [illegible] [illegible] pauperibus facultates [illegible] ad [illegible] & hoſp[illegible] quemquam ſuſcipiendo, quæ poterat [illegible]gabat.

Cæterum [illegible] ſe in ieiunijs [illegible] [illegible] & potus duriter vitam agebat. Nam & veſtimentis, & ſtrato perhumili vtebatur, ſemper orationi inſtans: cor verò eius contemplationi deditum erat. Itaque quæcunque agebat, non niſi ad ſuæ animæ ſalutem, & populi eruditionem acta eſſe videbantur. Qui cum pluribus annis in tam Sanctis operibus perſeueraſſet, placuit B. Michaeli Archangelo vniuerſali Eccleſiæ Principi, animarumque recepto-
ri,

ri, Oratorium in Monte-[illegible] quod à ſuo nomine appel[illegible], [illegible] factaque [illegible] ita [illegible] fabrica, vt in ſua hiſtoria [illegible] victoria eius rei populo [illegible] per [illegible] Epiſcopum beatum Laurentium, miſſum ad Gelaſium Iom [illegible] quid fieri deberet in loco [illegible] Michaeli Archangelo [illegible] accepit ab eodem Pontifice, [illegible] ſancto Dei Archangelo placeret, Eccleſia fundaretur in [illegible] dem S. Michaelis [illegible] idque exequeretur per [illegible] Epiſcopos Laurentium Sipontinum, Sabinum Canuſinum, Pelagium Salapatinum, Rogerium Cannuenſem, & Riccardum Andrienſem. Cui poſtquam hæc nunciata [illegible] ad tale myſterium [illegible] pedibus Cannas perrexit, & vna cum B. Rogerio, vti pedites erant, ita [illegible] ſe commiſerunt vt Sipontum [illegible] quo mam aſſiduis [illegible] laboribuſque aſſidui confecti erant, ac Solis ardoribus (erat enim Septembris menſis) premerentur, cum iter illud ſit, vti eſt à recto arboribus denudata [illegible] tum, [illegible] Deum [illegible] æſtui a[illegible] concedere dignaretur [illegible] hinc mani[illegible] quam ſi propitius D[illegible] Nam [illegible] cum ſubito aquila vna [illegible] dinis [illegible] capiti [illegible] runt, & duplex [illegible] Sanctis [illegible] quinum [illegible] caloris pro[illegible] corpora leuis aura, quæ ex motu alarum oriebatur refrigerans, promptiores ad iter perficiendum reddebant. Quod tandem factum eſt, quo ad Sipontum ad beatum Laurentium peruenirent, vbi diuino officio in veſperis celebrato, quieti reliquum diei, & noctis ſequentis tempus dedere.

Ea nocte Archangelus Michael beato Laurentio Sipontino per quietem apparuit, dixitque non eſſe hominis officium Eccleſiam, quam ſuo nomine ipſe dicaſſet, conſecrare: ſed ad ſeruandum quid oratorium ſibi elegerat, attinere, quam ipſe ſuo aduentu ſacrauerat, quod vt eſſet omnibus notius, ait, reliquiſſe ſe ad tantæ rei fidem ſuper ſuo venerando altari ſuorum pedum plantarum veſtigia marmoreo lapidi impreſſa, ac etiam ante Oratorij ianuam imaginem lapideam ſculptam, & figuram eius Archangeli, quæ poſtea pingeretur. Hæc beatus Laurentius, ſicut per viſum acceperat, ita ſanctis Dei Epiſcopis patefecit. Qui læti tanta, talique viſione, atq; intellectis ſancti Archangeli miniſterijs, & quantum indulgentiæ à Deo omnipotente,

A interceſſione beati Archangeli Michaelis illi Eccleſiæ conceſſum eſt: exhilarati gaudio, gratias Deo immortali, & beato Michaeli egerunt, per quem ea ſuſceperant. Sed cum præ omnium concurſu Eccleſiam illam viſitantium, vnum altare in peragendis diuinis Myſterijs non eſſet ſufficiens, tria [illegible] altaria conſecrauerunt: primum in honorem beatæ & glorioſæ Mariæ Virginis propè aquam ſacram, quæ vocatur ſtilla: aliud in honorem beati Ioannis Baptiſtæ: tertium vero in honorem beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli. Quibus rebus peractis omnium rerum [illegible] Eccleſiæ [illegible] tentium curam beato Laurentio Epiſcopo Sipontino demandauerunt, ac etiam totius

B Cleri ordinationem.

Hoc facto beatus Riccardus cum beato Rogerio ad ſuas Eccleſias redierunt, hic Cannas, beatus vero Riccardus Andriam peruenit, cui vniuerſus populus, & Clerus obuiam proceſſit cum ingenti gaudio, & al[illegible] ſpiritualibus canticis, quos [illegible] multorum dierum beati Riccardi [illegible] perturbauit, quam eius reditus conſolatus eſt. Ob [illegible] eorum deuotionem, & [illegible] preces Deo im[illegible] vt longiorem vitæ [illegible] Riccardo concedere di[illegible]. Qui [illegible] prædicationibus, & [illegible] erudiendum populum [illegible] totum ſe ad contemplationem [illegible] æternæ

C dederat [illegible] omnis Officij, & [illegible] mittendo, ita quod per eius preces, & interceſſionem ad Dominum fa[illegible] miracula ante[illegible] e vita de[illegible] reperiantur: [illegible] vitæ [illegible] ab omnipotenti Deo [illegible] coram ſe (quam decrepita erat ætate) Clero, & populo vniuerſo, his verbis eos admonuit: primo vt [illegible] Chriſtiana, & Domini [illegible] curarentque Dei præcepta, [illegible] omnia cuſtodirent illæſa, & Apoſtolorum dicta, ac etiam omnia quæ per ſanctam Eccleſiam conſtituta erant, inuiolabiliter obſeruarent: neue alter alteri noceret, hortatus eſt. Quæ, ſi facerent, [illegible] eos vitam æternam conſecuturos. Deinde verſus ad Clerum, præ[illegible] populo ſemen [illegible] rebuſque Ec-

D cleſiæ, & diuino cultui eſſent intenti. De[illegible] Eccleſiæ ſacramentis, humi pro[illegible] oculis ad cœlum eleuans, dixit: In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum, & per manus Angelorum tradidit ſpiritum Domino. Hunc Riccardi beatiſſimi exitum totius populi, & Cleri lachrymæ conſecutæ ſunt, qui fletibus ſua ora rigantes, venerabile S. Riccardi corpus amplexi, cum ſummo honore, & deuotè illud tractantes, ſepulchro collocauerunt. A quo ſancto Dei viro cum

alias, tamen etiam ad eius ſepulchrum vſq; in præſentem diem multa miracula facta ſunt: eiuſque cor, vti cratin caritate Dei, & proximi ardens, poſt eius mortem cum ſui capitis pericranio odore ſuauiſſimo, vti manifeſtè apparet, ab omnipotente Deo ſeruatum eſt, cui ſit gratiarum actio, laus, honor, & gloria per infinita ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Poſt ſancti Riccardi obitum vſque ad annum 781. nulla Andrienſium Epiſcoporum extat memoria, nomina, actaque eorum perierunt, nec hactenus ad noſtram deuenerunt notitiam.

2 CHRISTOPHORVS poſt multa ſecula in Concilio Nicæno ſubſcriptus repe ritur anno 781. poſt quem etiam per tre centos ipſos annos ieiuna erit hæc noſtra narratio.

3 N. . . Epiſcopus Andrienſis interfuit tranſlationi ſancti Nicolai Peregrini apud Tranum, anno 1143 nomen non exprimitur.

4 RICCARDVS huius ſedis Epiſcopus præſens fuit Lateranenſi Concilio anno 1179. ab Alexandro III. celebrato. Vixit in ea dignitate plures annos ſanctorum Eraſmi, & Pontiani lipſana in Eccleſiã ſancti Bartholomæi tranſtulit anno ſalutis 1196. Tranſlationis monumentum in membranis ſcriptum aſſeruatur in Epiſcopali Archiuio his verbis

Ex quo Verbum Patris ſacris ſui cordis penetralibus exiens, per Angelicum diuinum præconium auribus fuit Virginis inſtillatum: vnde virga Ieſſe viruit, floruit germinauit, & Verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis, milleni centeni nonageni ſexti anni, curriculus voluitur, & terminatur vt ueluti dum præſens Eccleſia ſanctorum Martyrum Eraſmi, & Pontiani glorioſis ſuit reliquys ex diuina voluntatis beneplacito adornata, quas quidem reliquias per diligentiam perfecti ſtudij D. Manerij Sacerdotis, & D. Ioannis huius Eccleſia Abbatis à Ciuitella, hic Deo concedente tranſlatas Dominus Ri hardus venerandus Epiſcopus Andrienſis mente hil ri, & deuoto genu ſuſcepit & ordinato proceſſionis ordine cum omni qua decet reuerentia, & exultatione gaudiorum, cum vniuerſo cœtu Andrienſis populi huic Eccleſiæ collocauit; ad quorum ſanctorum Martyrum laudem præſens altare condi um, idem Epiſcopus ſacroſancti induit indulgentys, relaxans perpetuo omnibus Catholicis Deum colentibus de criminalium contagys peccatorum annum vnum, & dies quadriginta, qui ad anniuerſarium huius conſecrationis ad hanc Eccleſiam ſancti Bartholomæi accelerare ex ardore bonæ intentionis, & manus adiuerices porrigere ſtuduerint: Actum anno inſtante tertio die menſis Aprilis, Indict. 14.

5 N. . . . (cuius nomen non exprimitur) in regeſt. Innocentij III. Papæ memoratur, vbi in literis ad Epiſcopum, Clerum, & populum Andrienſ. in hortatur eos, vt ab ſ mißo pareant.

6 Fr. PLACIDVS (Ordo, & patria ignoratur) Andrienſis Epiſcopus pro decimis tranſlationis Andriæ inſtat apud Regem Carolum II. anno 1290. in regeſt. Neapol.

7 IOANNES, de quo mentio anno 1318. parloque poſt, non ſenſi obijt.

8 DOMINICVS ſucceſſor Ioannis anno 1329. de quo in monumento eiuſdem Eccleſiæ mentio extat

9 IOANNES huius eccleſiæ Epiſcopus ſub Clemente VI. diem obijt an. 1349. ex reg. Vatic

10 Fr. ANDREAS Ord. Eremitarum ſancti Auguſtini in demortui Ioannis locum, Andrienſis electus eſt Epiſcopus à Clemente VI. anno 1349. 2. Id. Martij ex eodem regeſt Epiſ. to. 6. ſol. 16. ann. 8.

11 IOANNES Andrienſis erat Epiſcopus anno 1356.

12 NICOLAVS obijt anno 1376.

13 Fr BENEDICTVS de Nigroponte Ord. Minorum ſucceſſit Nicolao anno 1376.

14 LVCIDVS Benedicti ſucceſſor memoratur in lib. oblig.

15 FRANCISCVS Surrentinus eius mentio habetur in monumentis eiuſdem Eccleſiæ anno 1385.

16 Fr. MELILLVS Stanicæ de Andria Ord. Eremitarum ſancti Auguſtini ſub ſtituitur Franciſco anno 1390. 8. Kal. Octobris à Bonifacio VIII. Vixit in hac dignitate ann. 28. ex lib. oblig. tum ex monumentis eiuſdem Eccleſiæ, in quibus vſque ad annum 1418. die 25 Februarij. Extat memoria, pauloque poſt ex hac mortali vita diſceſſit, Matthæum germanum fratrem diu antea conditum in Cathedrali poſuè altare maius in cornu epiſtolæ, hoc addito epitaphio.

Hic iacet
Pat. Matth. frat. fratris Mililli
de Andria
Ordinis S. Auguſtini,
Epiſcopi eiuſdem ciuitatis
orate pro eo.
Ann. Dom. MCCCCI.

17 FRANCISCVS Epiſcopus Salpenſis huc tranſlatus per obitũ Mililli à Martino V. anno 1418. 2. Id. Auguſt. ex bulla tranſlationis, Datum Gebennis eodem anno.

18 IOANNES Dondeus Monachus Cæleſtinorum, Epiſcopus Andrienſis creatus eſt anno 1435. 18. Kalend. Decemb. Fr.

Fr. Franciſco ſucceſſit. Interfuit Concilio Florentino ſub Eugenio IV. celebrato anno 1439. ſedit vir ſanè iſto munere digniſſimus, annis ferè 17. obijtque anno 1451. cuius Præſulatu inuentum eſt corpus ſancti Richardi Epiſcopi vrbis Patroni, poſtquam diu in Cathedrali Eccleſia obſcuro in loco iacuerat. Inuentionis hiſtoriam ſcripſit Franciſcus del Balzo, eius æui Andriæ Dux, quam hic damus ab exemplari Bibliothecæ Vallicellanæ.

Incipit hiſtoria inuẽtionis, & tranſlationis glorioſi corporis ſancti Richardi Anglici Confeſſoris, & Epiſcopi Andrienſis.

ETſi tantæ huius rei teſtimonium perhibendi ignarus ſum, qu[illegible]m ego ipſe meis ſenſibus intellexi, qui omnibus adſui; rectè tamen hæc ſcientibus irreprehenſibilis inueniri cupio. Amb[illegible] [illegible] me nulla eſt nec eruditio d[illegible] [illegible]tæ linguæ me poſſidet: ſed ad hęc artie[illegible]os [illegible], & calamum mouit, vt veritas ſuper candelabrum obtineat, & ſup[illegible] mentes exiſtar formata. Hæc nempè deſc[illegible], ſicut mi[illegible] in mentem veniunt, dilucidabo. An[illegible] centum fere milliaribus à Neapolitana vrbe Campanorum ad Septentrionem diſtat, ſitaque eſt in L[illegible] oris Peucetiorum prope pedes lapidoſorum moutium ad Auſtrum iacentium quinque milli[illegible] [illegible] Mediterranea ab Ionio pelago po[illegible] eſt, & verſus Occaſum A[illegible] fluminis per ſeptem lapides tranſiens, Duca[illegible] decorata eſt, in cuius quidem [illegible] ciuitatis, & tertam & vicem gero. Erat in [illegible] olim vir nomine Faſtus, de cuius vita, atque moribus cúm à ci[illegible]ibus cũctis quæſiuiſſem, bonus, ſimplex, neminem offendens, Deo deuotus, ab omnibus vno ore laudatus eſt, & tam ſe, quam ſuas facultates Deo dicaſſe reſpondetunt. Vnde poſt pauca æua factum eſt, quod omnia ſua, in morte fabricæ Templi beatæ Mariæ Veteris nuncupatæ reliquit. Ipſo namque ſæpenumero ad locum audiente mera cupiditate atque deſiderio [illegible]ectus profectus eſt, & quidem curioſè ſciſci[illegible]ans hęc ab eo accepi. Inquit enim, neſcis, quod Deus antiquæ miſerationis viſitans ſeruum ſuum fidelem Richardum Pontificem huius ciuitatis tam ſublimem in Cæli ſede collocauit, & eius corpus in maiori Eccleſia noſtræ ciuitatis eſt collocatum, quæ audiens, admiratus ſum, hæc mecum tacitus reportabam. Et poſt puſillum adortus ſum hominem, qui hæc, quæ ipſe diceret, auribus meis numquam percepiſſem. At ille quidem iam luſtris ferè viginti elapſis in Regno iſto bellum ortum eſt inter Regem Vngariæ, & Reginam Ioannam Primam; & hoc propter necẽ Regis Andreæ iam d. Reginæ mariti, & huic Regi Vngariæ germani. Accidit autem vno dierum, exercitum regis prælibati iter agere propè hanc ciuitatem, qui legatos miſerunt, quatenus ciues in caſtra munitiones mitterent. Erat autem in arce præ alijs cuſtos nomine & re male Spiritus, qui & ipſe cohortes aſſequutus eſt, & tradidit ciuitatem, à quibus ne dum expoliata, verum etiam omnibus bonis nudata eſt, & nunc eſt opinio Beatum corpus ablatum fuiſſe tunc, quæ opinio penitus eſt falſa; quoniam Sacriſta prudens timens in iſta vaſtatione vrbis, ne il[illegible] arriperent, clam tranſtulit & illud ſubtus altari, quod erat in Eccleſia inſtar alijs [illegible] [illegible] antro deducto, vbi prius poſitum fuerat, collocauit, & propter hoc à quibuſdam arreptum eſſe creditur, vbi etiam tota Eccleſiæ bibliotheca fuit amiſſa; vnde in obli[illegible]ionem ductum clerici, vt dicebat, non venerabantur, ciues verò aliquali deuotione locum illum frequentabant. Ex qua re mirum in modum præfatus [illegible] aſſus ad dilatandum nomen, & rem ipſi[illegible] ſan[illegible]me, vt ego eius comes eſſem, ſępiſſimè flagitauerat, & vt feſtinus accingerer ad beatum præfatum corpus inueniendum. At ego ruſus ab eo quomodo iſtud ſciebat, quęr[illegible]abam, & qualiter ibidem collocatum fuiſſet. Qui quidem ait. Dominus Gui[illegible]nus Dux pater tuus & præſes Mi[illegible]llus ad hoc inquirendum iuerunt, atque ibi eſſe corpus benè ſcierunt, ſed minimè a[illegible] attrectare. Ego verò hæc & alia conſiderans, mente contemplabar, aucipitemque inueniens, inducias per[illegible] [illegible] Et cum a multis hæc poſcerem, nomen adfuit peruagatum, & vera nomine anti[illegible] contenti annuere. Mihi ſic viſum eſt, cum plumbeo pede tranſire huic rei paulatim ſuperſtiti, ſed cum Taſſus ad me opportunitate peruenerit, præfatus ſum in Eccleſia. Ara maior in medio tribunæ poſita erat, poſt tergum ipſius, iuxta parietem, altare ſub parua, pulchraque forma manebat, baſis eius inſtar particulæ [illegible]ſtebat, quantum ceruix hominum cum habilitate ingerere ſe videretur, poſt [illegible]lam quoque particulam, ſicut pauimentum lapidea laſtra f[illegible]iſſet, continẽbatur, in qua Crux in ipſo lapide aperta manebat; ita, quod mirum in modum ipſius beatiſſimi corporis ſumma cum ſuauitate fragrantia reciperetur, ſatis congruè, vt honorari poſſet, eminebat altare, necnon iuxta illud picturam in ſua effigie, atque nomine Græca manu tinctam conſpexi, quali per vetuſtatem conſumptam, picturę quoque multæ aliæ Pontificum adhærebãt beatorum, & ſanctorum, & propè ianuam ipſius Eccleſię, ſimul alia, quæ cum Clero hinc, & hinc imminebat, adſueratque per titu-

titulum ipſius ciuitatis Præſulem indica- A
bat: vas inſuper ibid. poſitum erat, & ſuper-
ſcriptio ſtilo ferreo regebatur. Ioannes
Epiſcopus Cathedram, qui tunc regebat,
omnibus adfuit, & ſimul ſuper hoc comi-
tia tenentes ſtatuimus alia quoque perſpi-
cua adminicula cum eo carpere. Sed iam
prænominatus Taſſus mihi verſus in hoſtē,
hoſtem ſcribo propter ſuam importunita-
tem, quia hoc quaſi per debitum ſibi à me
promiſſum de me quotidie conquerebatur
iugiter, & frequenter aſſiſtens: vbi vbi me
conueniſſet, Itaque ſuper his cum curioſè
cum habitantibus colloquerer, atq; ibidē
conuerſus creber fuiſſet, propterea quod
loco illo ſancto tanquam ſacrario Presby-
teri abuterentur, odor, atq; fragrantia B
ceſſauit. Tandem quid in baſe illa foret,
clam videre decreuimus ſub hac ſpe, ſcri-
pturam, vt ibi aliqua inueniremus. Tertia
verò & vigeſima die menſis Aprilis anno
Incarnationis Domini milleſimo quadrin-
genteſimo trigeſimo octauo, ſummo re-
gnante Pontifice in Eccleſia Dei Eugenio
Papa Quarto, atq; Inclyto Alfonſo Rege
Aragonum, Epiſcopus, & Presbyter Ioan-
nes, ego, puer meus, ac Taſſus ipſe in
Eccleſia congregati ſumus, & fores erant
clauſæ propè Meridiem, quando ſomno
homines, aut negotia occupantur. Ex la-
tere ipſius baſis Taſſus lapidem traxit,
cumque intueremur apertè capſulam te- C
ctam palliolo ſerico rubeo cum ſummita-
te acuta perſpeximus. Erat in circuitu eius
cœnum quaſi ſemipedis altum, quod ibi-
dem per viginti annos extiterat proiectum
etiam ablutionem ſacrarum rerū, & fracta
vaſa, & cineres rerū vrendarū per annos ibi
etiā reponi oportebat, vbi talem locū ele-
gerant. Sed tamen palliolum, & capſula in-
tacta apparebant. Presbyter ille iuſſu Epi-
ſcopi illam cum vellet extrahere: tabula
quæ erat ex parte trahentis, ad manus eius
deuenit: erat quoque longitudo capſulæ
vnius cubiti, latitudo eius, & altitudo
medij, locus in quo erat parum plus ma-
ioritatis habebat, oſſa erant compoſita, D
& inſuper omnibus ſandalia Epiſcopalia
de pelle nigra iacebant; deſuper in eis cor
& caput adſtabant, cuius oſſa rubeo colo-
re luſtrabantur. Cum ita quidem venera-
biliter colligens, & ea ſerico panno inuo-
luta in altari maiori repoſuit. Iamque præ-
paratus érat alius locus per dies plurimos
in ſacrario, ſed ibi cœnum inaduertens
Presbyter ille ponebat. Inter hæc ego, at-
que Epiſcopus colloquebamur ambulan-
tes, & regredientes per ipſius Eccleſiæ alā,
& iam perueneramus ad angulum nouiſ-
ſimum, vbi concluſum fuit clam reueren-
ter illud reponi; vbi iam perſiſtebat antí-
phona, & magnificat perſpicuè ſpectare.
Presbyter iam candelam accendit in ho-
norem præfati Sancti; & ſubitò tantus de

corpore odor emanauit, quod nos aſtan-
tes inſuper, & totam Eccleſiam repleuit.
Presbyter ille ad nos conciter venit in an-
gulum, vbi eramus, hæc nobis annun-
cians. Subito cum illuc reuerteremur, ve-
hementiorem ſenſimus odorem, quaſi alie-
nati manentes, alter in alterius faciem
aſpiciebamus. Demum collaudantes Deū
ac ſanctum Riccardum gauiſi ſumus gau-
dio magno valde, præſertim ad nos ſpem
maximam contulit, quando ſemet mira-
culosè manifeſtauit. Et ecce repente fa-
ctus eſt ad oſtium ipſius Eccleſiæ ſtrepitus
maximus, Presbyter ille, qui iam vt vide-
ret quid fieret perrexerat per ipſius oſtij
rimulam intuens mulierum, ac virorum
turbam quidnam quærerent, illos inter-
rogans, eorum dicta, & voluntates tali
modo percepit. Dicas Epiſcopo, ac Do-
mino, niſi nobis ſtatim hæ ianuæ pate-
fiant quatenus beatiſſimi Patris noſtri
Richardi corpus honorifice veneremur, li-
gnum ſuper lignum non relinquetur. Re-
ueniens Presbyter inquit nobis, audite: Va-
de, dic eis, dicit Epiſcopus, recedite, nullo
enim modo intrare poteſtis. Quamobrem
his auditis, tumultus incœperat iam fieri
in populo, quo audito, diximus, non eſſe
bonum Deo reſiſtere. Ego tamen clam me
inde ſubtraxi, & hoc onus Epiſcopo, qui
me petierat, dimiſi Fragrantia continuè
exhalabat, multitudo populorum crebro
concurſu occurrit, & ex deuotione pallio-
lum illud lacerauerunt, quod vnuſquiſque
particulam quam poterat, abſtulerat. Tres
quoque menſes nondum pluerat ſuper ter-
ram, & aer ſereniſſimus videbatur, & ſta-
tim in eadem hora ſuæ Inuentionis nubes
denſiſſimæ in aere factæ ſunt: quapropter
magna pluuia de cælo deſcendit fide ac
interceſſione ipſius Sancti, plura miracula
iugiter coruſcabant. Sed vbi & quomodo
fiebant miracula, legendam de his factam
legas, & ibi inuenies Poſt vero dies octo,
facta prius proceſſione cum magna reue-
rentia ibi, vbi prius ſteterat, poſitum fuit,
caput ſiquidem eius atque cor in veſti-
bulo detenta ſunt, & poſtmodum argento
clauſa perſiſtunt. Cor quidem in vaſe vi-
treo manet, & parum liquoris videtur ſca-
turire maximè redolentis, ſed de eo col-
ligi non præbetur facultas. Alioqui per-
uerſi animi oblocuti ſunt: quod malum
videtur eis hunc ſanctum colere: quia iam
Idololatria cauſabatur. Quot & quantis
modis ille auctor præuaricationis nutitan-
tes vſurpat, & raro ad intelligentes audet
aperta fronte ſe prodere, & plerumque ſub
ſpecie boni decipit paſſionatos! Non in
mentem eorum venerat, quod honorare
Chriſtianos oſſa parentum fas eſſet, quan-
tò magis talem ſanctiſſimum Patrem, qui
tantis cum ſignis apud Chriſtum Dominū
apparuit, & eius nos continua interceſſio-
ne

ne fulcimur. Quamplures rationes ad cōfundendam eorum opinionem falſam, & ſublimandā veritatem de hoc dici poſſent, ſed non eget iſta ſcriptura amplius hoc fari. Presbyter erat quidam è numero clam huius Eccleſiæ Angelus de Leone nuncupatus, qui de hoc ſancto mirabilem in ſuo corde deuotionem affixam habebat, & de huiuſmodi ſuſurrationibus valde contriſtabatur. Accedit, quod Archipreſbyter huius minoris Eccleſiæ nomine Guillelmus mortuus eſt, qui arcam huius Eccleſiæ in cuſtodiam retinebat, vbi inuenti ſunt tres Calendarij non conſueto modo ſcripti, ſed pro qualibet parte folij octo, vel decem litteræ ſunt diſtantes, ita quod facile ſcribi poſſet inter medium omnium medius obitus, & hic inuentum eſt ſcriptum, quando ſanctus ipſe migrauit è ſeculo, 8. quippe nona dies Iunij, quod antea ignorabatur; exiſtimo cauſam fuiſſe, quod legenda non erat inuenta. Hos Calendarios in ſuo poſſe retinebat, neque (puto) ſciebat, neque alicui promulgauit De libris etiam, qui in Eccleſia fuerant, tegmine quaternorum operiebantur. Miraculum exiſtimo certum etiam, quod eodem die nouæ Inuentionis, tranſlatio ſuæ canonizationis erat, & in vno Calendariorum ſubiungebatur. Sanctiſſimus, & beatiſſimus Pater noſter Riccardus Anglicus Epiſcopus huius Andriæ ciuitatis, qui beatus Pontifex ante obitum ſuum centum miracula fecit, cuius corpus collocatum eſt in Confeſſione ipſius Eccleſiæ Littera illa Longobardorum more ſcripta extitit ſed per obitus mortuorum, qui illic ſcripti ſunt, hoc aſſumptum eſt, manifeſtante etiam numero Incarnationis annorum eſſe trecentorum, & tantum addi poſſit, quanto ſcripta prius erat manifeſtatio ſui nominis ex antiquitate litteræ. Poſt paululum ꝗuū iterum inuentum eſt in veſtibulo folium Miſſalis, vbi oratio, & ſecreta propria & poſtcommunio ipſius Sancti legebatur, reſiduum verò ſcripturæ, propter ſenium conſumptum erat. Interuallo autem facto, iterum murmur præualuit. Tegebant ne, qui hoc excitabant, ex quo non inuenta legenda erat, ceſſare debuerat ipſius Sancti veneratio. Vir autem ille bonus Preſbyter Angelus, qui numeratus eſt, zelo compulſus, in orationem ſe dedit, Deum, ac S. Riccardum poſtulauit, quod ſilentium ſuper murmure illo fieret: qui ſurgens de oratione, ad capſulam indagandam perrexit, qua Sanctorum reliquias præſeruabat; quæ quidem reliquiæ ad altaria conſecranda cuſtodiebantur, & ibidem Clerica huius clorioſiſſimi Sācti reperta eſt cum chartula apicibus Longobardorum exarata tali modo. Hæc eſt Clerica ſancti Riccardi, quæ iam non inuenta erat cum corpore, & cum ea cor appoſitum eſt. Attamen ara maior, quæ iam dicta eſt pro eo, quod in medio tribunæ non ſatis commodè ad deuotionem ſiſtebat, in eminentiorem locum verſus Orientem, vbi prius erat altare illud maius, tranſlata eſt, ſub qua vſque in hodiernū diem præfatū iam corpus manet deuotiùs honoratum. Inuenta ſunt etiam per vicinas, & finitimas ciuitates, atque prouincias apud breuiaria priſca ipſius feſti dies inſcripti. Presbyteri quoque multi eius legendam legiſſe affirmabant. Ex qua re ego Archipresbyterum Rubenſem cum omnibus, quæ ſupraſcripta ſunt: ad ſanctiſſimum Eugenium olim Papam tranſmiſi, vt indicaret quid de hoc facturi eſſemus. Qui hæc poſtquam viderat & audiuerat, nihil aliud oportere fieri dixit, niſi ad augumentandam deuotionem fidelium, feſtiuitates eius indulgentijs fulciri. Quod ex relatu dicti Archipresbyteri intellexi, & priuilegium bullatum ad me portauit Sed antequam prædictum Archipresbyterum ad vniuerſalis Eccleſiæ Epiſcopum, & Paſtorem deſtinaſſem, quendam Petrellum Ordinis Minorum profeſſorem ad eundem Epiſcopum miſi. Cum tamen omnia ſupradicta inuenta extiterant Secum ferentem tantùm Calendarium, quod plus loquebatur, quam alia, & folium Miſſalis iam dicti, vbi orationes extiterant ſcriptæ, atque partem miraculorum, & teſtimonia inſtrumento approbata, ac fama maxima peruulgata. Qui Papa, hæc Domino Ioanni Epiſcopo Prænestino, qui Cardinalis Tarentinus vulgariter appellabatur, commiſit, vt de hac re veritatem cognoſceret, qui ad me ſchedulam remittens ait, quod ei videbatur, canonizationem ipſius Sancti non eſſe quærendam, & ſubiungens dixit, ſi ſibi canonizatio ſancti Cataldi Archiepiſcopi Tarentini quæſita fuiſſet, oſtendere non poterat, ſed & deuotionem noſtram identidem aſſequeremur, & per hos mordentes more ſurdorum tranſiremus. Qui frater iſtē dictus, vel negligentia, vel alio modo omnia iam, quæ per eundem miſi, perdidit, tantum Domini Cardinalis litteras mihi reddidit. Vnde volens ego Franciſcus de Bancio Dux Andriæ de hoc verum teſtimonium perhibere, hanc legendam propria manu, & proprio dictatu primo ſcripſi anno Domini milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo primo, quinto decimo die menſis Septembris, quintæ decimæ Indictionis. *Ad laudem, & honorem Indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.*

19 Fr. ANTONELLVS Ord. Minorum antea Epiſcopus Gallipolitanus ad hanc Eccleſiam tranſlatus 12. Kal. Octobris anno 1452. ſimulque fuit Montis Peluſij Epiſcopus, qui primus illius ſedis Præſul numerandus eſt, in ſerie ſupra relata to. 1.

Fr. AN-

20 FR. ANTONIVS de Ioannocto Andrienſis, & Montis Peluſij Epiſcopus anno 1460. mortem oppetijt anno 1463. Iacet in Eccleſ. Cathedrali Andrienſi, cuius in tumulo hæc proſtat inſcriptio.

Hic iacet
Fr. Antonius de Ioannocto
nobilis ciuis Andrienſis,
eiuſdemq; Epiſcopus, ac Montis Piloſi,
cuius induſtria
hec Eccleſia refecta eſt.
MCCCCLXIII.

21 ROGERVS de Atella harum Eccleſiarum Andrienſis, & Montis-Peluſi Epiſcopi munus adijt anno 1463. ad cuius tumulum in Cathedrali Andrienſi prope altare maius in cornu Euangelij extat huiuſmodi inſcriptio.

Hoc tua ſub tumulo defuncti Rogerius oſſa
Duxit Atellana, qui genus vrbe trahit.
Pontificis titulum cui Græca ſalubria quondam
Tradidit, & tanto dignus honore fuit.

22 MARTINVS de Soto maiore Hiſpanus ad hoc Eccleſiaſticum faſtigium euectus eſt defuncto Rogerio: plura Sanctorum lipſana in Cathedrali Andrienſi tranſtulit, quod indicat ſaxum in pariete ſacrarij.

Martinus de Soto maior Epiſcopus olim
Plurima in hoc templum Sanctorum tranſtulit oſſa.

Ipſe verò vir egregijs moribus ornatus vale dixit huic mortali ſæculo anno 1477. Andriæ iacet in Cathedrali iuxta maius altare in cornu epiſtolæ hoc ad tumulum inciſo epitaphio

Martinus tumulo, quem reddunt ſtemmata . . .
Sibiliæ genitus cõtigit Auſoniæ.
Parthenope Vati Fran. . . ſidera notum
Concilia Baurium Andria magna Ducem,
Andriæ, & effectus Præſul, Montiſque Peloſi
Condidit in templo plura ſacella latus
Campanilis, & ercem hinc exit prouidus ære,
Atque humam ſuperans extruit ſacrarium.
Maioris pius aræ prætextum opus & . . .
Quippe animam ſuperis occulto . . . .
MCCCCLXXVII.

23 ANGELVS Florus nobilis Andrienſis, patriæ Epiſcopus ob eximiam animi ſui pietatem, excellentemque doctrinam, erat enim Iuris vtriuſque Doctor longè clariſſimus, electus eſt anno 1477. cuius virtutes, & egregia facta in marmore exarata leguntur ad eius tumulum in Cathedrali, quam ſplendidè exornauit, varijs ſuorum prouentuum redditibus locupletauit, cum obijſſet anno 1485.

Andrius Antiſtes hanc Florius Angelus ædem
Ornauit donis, muneribus ſuis.
Optima Præſulibus tradens exempla futuris
Diuino cultu quos decet vſque frui.
Hic Chriſtum in medij ſuſpendit culmine templi
Sanguine qui lauit crimina noſtra ſuo.
Ipſe etiam multa preſ pia finxit in auro
Nata Redemptoris, quæ pia membra fouent,
Condidit, atque chori numeroſa ſedilia nec non
Struxit Epiſcopij diruta tecta ſui.
Iſque libros plures ſericoq; auro quoque tecta
Qualia ſacra decent pallia multa dedit
Addidit is Diui Riccardi in honore ſacellum,
Corpus vbi, atque oſſa condita ſancta iacent.
Hoc quoque de nueuo monumentum marmore fact
Erexit ſub quo conditus ipſe iacet,
Eſt tamen in Patrio Paſtor bonus actus ouili,
Cuique datum eſt merito Pontificale decus.
Sentiat ergo Deum ſibi fauſtum, propitiumque
Tot bona qui templo donat habere Dei.
MCCCCXXXXV.

In pariete prope ſacrarium de eodem ſic legitur.

Florius vnde ſuum duxit genus, Angelus vrbi
Præfuit Antiſtes templi, patriæq; leuamen.

HIE-

24 HIERONYMVS de Porcarijs Romanus genere, & virtute nobilis ab Alexandro VI. Andriæ Epiſcopus declaratus eſt anno 1495. die 31. Martij. Sedit annos octo. Romæ defunctus eſt ann. 1503. ſepultus in ſepulchro patrum ſuorum ad Mineruam. A

25 Fr. ANTONIVS de Roccamoro Hiſpanus Ord. Minorum die 22. Decembris 1503. ſucceſſit Hieronymo, præfuit ann. 12. vtroque dignitatis ſuæ nuncium remiſit.

26 ANDREAS Paſtor ciuis Andrienſis ſecutus eſt Antonium ad hanc dignitatem [illegible] à Leone X. anno 1515 [illegible] Martij, & vix [illegible] à [illegible] inauguratione, ſuis exigentibus [illegible] ab eodem Leone Papa publico in conſiſtorio Epiſcopatu, omnibuſque dignitatibus ſpoliatus, [illegible] eſt. B

27 SIMON [illegible] Andrienſis [illegible] Sacerdotium anno 1516. 5. die Decembr. [illegible] Præſul fuit [illegible] vale dixit enim huic mortali [illegible] anno 1517.

28 NICOLAVS de Fiſco ex Lauaniæ Comitibus [illegible] Omnes huius [illegible] 1517. [illegible] ceſſum Simoni [illegible] quem paulo poſt ad [illegible] Ioannis Franciſci nepotis reſignauit. C

29 IOANNES FRANCISCVS de Fiſco [illegible] Card. cedente Andrienſium [illegible] dignitatem die 13. Nouemb. 1517. longo tempore hanc rexit Eccleſiam [illegible] que in Concilio Tridentino [illegible] anno 1565.

30 LVCAS de Fliſco [illegible] Andrienſis Epiſcopus die [illegible] Ianuarij anno 1566. ſedit an. 16. & ad Albinganenſem in Liguria Eccleſiam tranſlatus eſt 1582.

31 LVCAS ANTONIVS Reſta de Montagnana Hydruntinæ diœceſis à Gregorio XIII. tranſlatus à Nicoterenſi Eccleſia ad hanc Andrienſem die [illegible] Aprilis 1582. mortuus eſt bonæ famæ Præſul anno 1597. D

32 VINCENTIVS Baſſus nobilis Cremonenſis Epiſcopus Sebinicenſis huc tranſlatus anno 1597. obijt anno 1603. cum antea Ioannem Franciſcum fratrem germanum in ſua Cathedrali funeraſſet in medio ſacelli ſancti Riccardi hoc ad tumulum exarato epitaphio

D. O. M.

Ioannes Franciſcus Baſſus Cremenſis Patritius Romanus, vir mirè probus, qui vixit an. xlvi. menſ. iij. d. x.

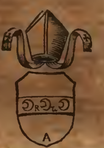
Flagrans deſiderio poſt aliquot luſtra videndi Vincentium Baſſum Epiſcopum Andrienſem fratrem, Andriam venit, fratrem vidit, & ad Deum ijt V. Id. Decembr. anno à partu glorioſæ Virginis MDCVIII.

Vincentius fratri dilecto Poſuit.

33 ANTONIVS de Franchis nobilis Neapolitanus Ioannis filius illuſtris moribus, & varia litteratura, cum prudentia clarus, Epiſcopus Andrienſis euaſit ſub Clemente VIII. anno 1604. die 23. Ianuarij, præfuit laudabiliter annis ferè 21. mortem obijt anno 1625. Iacet in ſua Cathedrali, eius meminit Ferrantes Dux Marræ in tractatu de familijs Neapol.

34 VINCENTIVS Caputus de Ruuo. S. Seueri antea Epiſcopus ad hanc Eccleſiã tranſlatus anno 1625. Vix anno elapſo exceſſit, & in Cathedrali humatus eſt.

35 ALEXANDER Strozzius Patritius, & Canonicus Florentinus, Vrbano VIII. Pont. Max. ob eius eximiam virtutem charus, ab ipſo Andrienſi Epiſcopatu donatus eſt die 24. Maij 1626. ſedit annis 6. & ad

& ad Miniatenſem Eccleſiam in Etruria tranſlatus fuit 6. Id. Martij 1632. de quo vide in noſtro ſecundo tom. in Epiſcopis eius vrbis.

36 Fr. FELIX Franciſchinus de Caſſia Ord. Minorum Conuentualium Generalis Miniſter, ad hanc Cathedralem ſublimatur anno 1632. 6. Kalend. Maij. Produxit ætatem ad annum vſque 1641. Iacet in ſua Eccleſia.

37 ASCANIVS Caſſianus electus die 16. Nouemb. 164[illegible] Obijt 1657.

38 ALEXANDER Egittius Minerbinus ciuis, & olim Archidiaconus electus die 18. Nouembr. 1657.

VIGILIENSES EPISCOPI.

VIGILIAE (vulgo *Biſeglio*) littoralis eſt ciuitas Peucetiorum in Prouincia Terræ Barij inter Morphitum, Traniumque ſita, quinto a Tranenſi Metropoli milliario altis rupibus impoſita, dicta fortaſſe à Vigilijs militum, qui oræ maritimæ cuſtodiç impoſiti fuerant, habitata familijs 127: animæ recenſentur vndecim mi[illegible]ia. Ciuitas ſatis ampla eſt, cuius ciues adeo Regnicolorum imperium exhorrent, vt al[illegible]o quatuordecim aureorum millia Carolo V. Imperatori donarint, ne eos cuique Regulo ſubijci pateretur. Hic vuç genus ſuauiſſimum, quod zebibſi vocant, ſaccharo condiunt ſic, vt Orientale zebibum longè multum ſuauitate ſuperet. Ager verò, vt in reliqua Apulia, vini, olei, amygdalarum, reliquorumque pomorum feraciſſimus. Vigilijs fides Chriſtiana (vt ferunt) diſſeminata fuit ab Apoſtolicis vſque temporibus. Thecla matrona clariſſima fidelis Chriſti Ancilla, in villa ſua non longè ab hac ciuitate corpora ſanctorum Mauri Bethleemitç Epiſcopi, Pantalemonis, & Sergij Romæ ſub Traiano Imperatore martyrij coronam promeriti, tranſtulit, ac ſepelinit, quorum natalis dies in Martyrologio Romano agitur 27. Iulij. Epiſcopatus Vigilienſis antiquiſſimus eſt, & Tranenſis Archiepiſcopi ſuffraganeus. Cathedralis Baſilica ſanctis Petro & Paulo dicata poſita eſt in ciuitate, ſtructura vetuſta, & modica inſtaurata tamen, atque ornata, & ſacra ſuppellectile ſufficienter inſtructa. Hic aſſeruantur ſacra oſſa ſanctorum Mauri Epiſcopi, & ſociorum Martyrum, quæ ſuperiore ſæculo Franciſco Balzio ciuitatis huius Regulo diuinitus [illegible]lata, liquorem ([illegible]annam vocant) fundunt, & miraculis coruſcant. Sacris in hac Baſilica miniſtrāt decem, & nouem Canonici, ſuntque in ea ſeptem dignitates, Archidiaconatus nempe, Archipres[illegible]ratus, duo Primiceriatus, Pœnit[illegible]atus, Decanatus, & P[illegible], vt vocant, ſanctorum Martyrum. Animarum cura penes eſt Archipresbyterũm, nec non in [illegible] alijs Eccleſijs exercetur per pr[illegible] Parochos. Clericorum Seminarium iuxta ſacri Concilij Tridentini diſpoſitione n[illegible]ſtitutum fuit. Q[illegible] hic vi[illegible] monaſteri[illegible] & tria Mo[illegible] ſepta, hoſpitale ac [illegible] Fraternitates [illegible]. Menſæ Epiſcopalis annuus cenſus 12[illegible]o. ducatorum [illegible] partium, taxatur vero in libris Cameræ Apoſtolicæ ad florenos 96. diœceſis ve[illegible] extra ciuitatem. Porro Epiſcopi huius vrbis hi tantum à nobis fuerunt obſeruati.

1 GEOR[illegible] Epiſcopus Vigilienſis notatur in Concilio Niceno ann. 787.

2 ME[illegible]C[illegible]VS Epiſcopus Vigiliarum ſub [illegible] Papa vixit ann. 1059.

3 IOANNES interfuit conſecrationi Eccl. Caſſinenſis [illegible]

4 AMANDVS Vigilienſis Epiſcopus, cuius temporibus anno 1107. corpora ſanctorum Mauri Epiſcopi, Pantaleemonis, & Sergij inuenta in Eccleſia ſancti Ioannis intra ciuitatem tranſlata ſunt: in qua tranſlatione plura, atq; inſignia miracula contigere, quæ ipſe Amandus Epiſ. integro volumine deſcripſit. Inuentionis vero hiſtor. ſic extat monumẽtis huius Eccleſiæ deſcripta. *Cum longo tẽpore SS. martyrum Mauri, Sergij, & Pantaleemonis corpora*

pora in l[illegible]o, [illegible] à Th[illegible]la pt[illegible], ac rel[illegible] vi[illegible] [illegible]ndita fue[illegible]ant, ob metum gentilium [illegible] og[illegible] a[illegible] cu[illegible] Domino releuante ſic adinuenta ſunt. Adeodon[illegible]to ex oppido A[illegible]namua iuueni religioſ[illegible] per [illegible]ſum ſanctus Maurus E[illegible]ſcopus Bethlemites, & M[illegible]r[illegible] y [illegible]al[illegible] [illegible]ſte indutus, grauis, [illegible] venerabili[illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible]idem, & [illegible] duo viros indicar[illegible] [illegible]debatur, vnum C[illegible] affixum, vetuſtate tab[illegible]um, alterum lump[illegible] [illegible]on [illegible] hunc que beatum eſſe Sergium, illum verò be[illegible]tum Pantaleo[illegible]m[illegible]em. Modico [illegible] temp[illegible] el[illegible] ſ[illegible] eum [illegible]m religioſus iuuenis Bar[illegible] in [illegible]ctæ Trinitatis mon[illegible]ſterio Domino deſeruiret, ſ[illegible] und[illegible] ei [illegible]nctus M[illegible]urus apparuit in ſomni[illegible] [illegible] præcipiens, vt ad v[illegible]llam S[illegible]gine in [illegible]ro Vig[illegible]enſi olim diruta à S[illegible]cenis qu[illegible] [illegible]yus [illegible]ederet, lo[illegible]umque, quem ei indicabat, e[illegible]deret prope Or[illegible]rium S. Ioannis E[illegible]ng[illegible]ſtæ, & inuentas [illegible]arco h[illegible]ga [illegible] in lu[illegible]em ederet reliquias. Cumque Adeodo[illegible]atus [illegible]tare[illegible]r quiſn[illegible]m [illegible] ad locum duceret, oſtenſus eſt [illegible] lineo ad e[illegible] indutus, in qua viſi[illegible] [illegible] ſtatim exili[illegible] [illegible]d E[illegible]le[illegible] [illegible]cti Nicolai vt illius [illegible] in re t[illegible] opem [illegible] Deo obti[illegible]neret. E[illegible] obui[illegible] [illegible] quem in ſom[illegible] viderat D[illegible] n[illegible] R[illegible]or Eccl[illegible]ſiæ ſan[illegible] Ioann[illegible]s cu[illegible] [illegible] ex omni[illegible] [illegible] ad [illegible] ſi[illegible]m ſancti [illegible] al[illegible] [illegible]ſum Gu[illegible]erium nomine re[illegible] [illegible], [illegible] ſanct[illegible] M[illegible]urus [illegible] militer [illegible] [illegible] [illegible], in quo [illegible] ardent[illegible] [illegible] perquireret r[illegible] ſimul [illegible] [illegible] exponunt, ad l[illegible] [illegible] ram effodiunt [illegible] [illegible]ſu[illegible]latis [illegible] [illegible] [illegible]utem ad Am[illegible] [illegible], tun[illegible] pr[illegible] Ecc[illegible]ſiæ V[illegible] [illegible] Clero vniuer[illegible] conuoc[illegible]to, [illegible] publicas, ac [illegible] ſu[illegible] [illegible] direxit reliqui[illegible]s. Hinc Deus, qui in [illegible] Sanctis eſt mir[illegible], dignatus eſt inue[illegible]tionem mu[illegible] illuſtr[illegible] mir[illegible]. Lumen namque [illegible], [illegible]uditum ſurdi[illegible] Sanctorum meritis r[illegible]ſtituit. Dæmonum turba ab o[illegible] eff[illegible] fugata eſt [illegible]orpor[illegible], nec domum rediſt qu[illegible]ſquam vacuus pius orator. Timentes autem [illegible] ne prætereunti[illegible] mult[illegible]tudo turbę ſacras rel[illegible]uias raptum ire moliretur, eas quoad potuerunt in Ec[illegible]ſia ſancti Io[illegible] honorifice repo[illegible]erunt. [illegible] ſacra reliquiæ ſanctorum martyrum Mauri, Sergij, & Pantaleemonis eſſent diuina reuelatione inuenta 6. Kalen. Maij, & recondita in Eccleſia ſancti Ioannis; eumque ex eo die ibidem Angelorum pſalmodia quotidie audiretur decantari, & aromatum ſuauiſſimus odor, qui ex arcellis, in quibus ſacra recondebantur reliquia, effluebat, longe, lateque diffundi cœpiſſet, nimio exinde terrore percuſſi Vigil[illegible]nſ[illegible] ne prætereuntes oſſa ſacra aufer[illegible]rent, rem ad Ama[illegible] E[illegible]ſcopum deferunt: vnde in[illegible] [illegible]ra & [illegible] pro[illegible]ſſione tranſlata ſunt ſ[illegible]cra [illegible]eliquiæ in humeris Sacerdotum ad Eccl[illegible]ſi[illegible]m ſ[illegible]ncti Fortunati v. Id. Iunij. Factum eſt autem, vt dum ſacra oſſa d[illegible]rentur, ma[illegible] exorta ſit pluuia, cuius ne quidem gutta [illegible] [illegible] vel ſuper ſacra p[illegible]gnor[illegible], vel ſuper eos, qu[illegible] [illegible]mitabantur, vel inſequebantur. R[illegible] ergo ſacris reliquijs in pr[illegible]fata Eccle[illegible]a ſancti Fortunati, e[illegible] [illegible]bus ſancti Sergij cœpit [illegible] d[illegible]udare, & [illegible]x eius [illegible] ſuauiſſimus odor e[illegible], [illegible] lux m[illegible]gn[illegible] em[illegible], q[illegible] totam illu[illegible] [illegible]leſi[illegible]m. Dionyſius [illegible] ille [illegible] dentes quoſ[illegible] Sanctorum in [illegible] Eccl[illegible]ſiæ [illegible]ncti I[illegible]nnis, v[illegible] de te[illegible] fuerunt ſ[illegible] [illegible]eondiſſet, [illegible]nta inde o[illegible] [illegible] [illegible] manare, [illegible] [illegible]gnouerin[illegible] [illegible], n[illegible] Sa[illegible]cti ſuis [illegible], ne[illegible] [illegible] deſiſt[illegible]. Cumque [illegible] poſte[illegible] [illegible] oſſa ne[illegible] [illegible]n præfata F[illegible] F[illegible]rtun[illegible]ti [illegible]rentur tuta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]nte, ne ea [illegible]intru[illegible] que vr[illegible] ciues ſurriperent, [illegible]um Vigilienſes ad [illegible] E[illegible]p[illegible]m in[illegible] antius rogantes, [illegible] d[illegible] [illegible]ancti Bartholo[illegible] in ſubur[illegible] [illegible] de[illegible]ſ[illegible] quo [illegible]eracto tutius [illegible] bantur. S[illegible]d eum timor ne[illegible] dum ab [illegible], de [illegible] [illegible] tutior [illegible] con[illegible]. Q[illegible]propter in Cathedr[illegible]li E[illegible]cl[illegible] lo[illegible] pro re[illegible]onendis [illegible]li[illegible]ijs ſub eloro di[illegible]on[illegible]tur, e[illegible] ei ſa[illegible]m[illegible] vndequaque qu[illegible] pluri[illegible]mis pro[illegible] S.R.E. Pr[illegible] [illegible] confluentibus, [illegible] item E[illegible]orum Archi[illegible]ſcopi[illegible], & alijs cum eorum Cleris, a[illegible] populo in[illegible] numero concurrentibus, m[illegible]xim[illegible] omnium leti[illegible], [illegible]cra pignor[illegible] ad præfatam C[illegible]thedr[illegible] [illegible] ſ[illegible] [illegible] iterum [illegible] [illegible]ione 3. Kalen. Augu[illegible] tranſ[illegible]runtur, & in ara medi[illegible] ſancti P[illegible] corpus coll[illegible]atur, in [illegible] Septemtrionem [illegible] [illegible] M[illegible]uri, [illegible] ad Meridi[illegible]m [illegible]ancti [illegible] [illegible] [illegible]ponuntur. [illegible] [illegible]utem Deus in h[illegible]c tranſlatione mi[illegible] [illegible] [illegible]er tui ſit, illorum ordinem [illegible]xere m[illegible] [illegible]it, ideo aptius exiſtimatur ea [illegible]bt[illegible]eri.

Hacten[illegible] p[illegible]imæ [illegible]tion[illegible]s hiſtoria. [illegible] ro agit B[illegible] in Annal. E[illegible] [illegible] rio coro[illegible] [illegible] ſcribit [illegible] [illegible]iano Imp. anno Chr[illegible] [illegible]. Ferrarius [illegible] Catal. ſan[illegible]orum It[illegible] Ma[illegible] [illegible] Vig[illegible] V[illegible]bis Epiſco[illegible]pum [illegible] [illegible] extant in Vigilien[illegible] E[illegible]cleſia [illegible] [illegible]thleemitanus Romæ cum [illegible].

Tertiam (inquiunt Acta) *mouente in Chriſtianos perſecutionem Traiano Imperatore comprehenſus eſt in Bethleem venerabilis Maurus eiuſdem vrbis Epiſcopus, qui eum publicè prædicaret Chriſtum eſſe verum Deum, coniectur in vincula: inde eductus Romam vinctus perducitur, & in cuſtodiam tra-*

traditur Pantaleemonis, & Sergij eiuſdem Traiani equitum, ac familiarium, qui quidem prædicatione [illegible] Præſulis ad fidem Chriſti perducti, coram Iudice ſimul, cum beato Epiſcopo eandem Chriſti fidem liberè confiteri non erubuerunt [illegible] aſſerentes, eſſe inania falſorum Deorum ſimulacra. Et licet ſemel & iterum blanditijs & promiſſis, deinde terroribus variè tentarentur, vt Chriſto renunciantes Idola venerarentur: Quare varijs tormentorum generibus crudeliter diu afflicti, cum nihilominus in confeſſione fidei conſtanter perſeuerarent, Sergius ferreis vngulis excarnificatus, & Pantaleemon cruci affixus, vterque tandem mucrone trucidantur. Venerabilis vero Maurus, qui præ cæteris miraculorum gloria, & doctrina inſignis erat, capite plectitur. Sicque tres Deo quam gratiſſima hoſtia vno die de mundo, de carne, & de humani generis hoſte, ac tyrannis triumphantes corona martyrij donati ſunt 6. Kalend. Auguſti, quorum inhumata corpora feris obiecta Thecla pia, & religioſa vidua clam collecta, & in ſuam villam nomine Saginam in agro Vigilienſi in partibus Apuliæ poſitam tranſtulit, & in tuto, & abdito loco ob metum Vigilienſium, quoad potuit honorificè ſepeliuit vnguentis condita, vbi incondita extiterunt donec diuinitus longo poſt tempore inuenta ſunt.

Hæc acta aguntur in Eccleſia Vigilienſi horum Sanctorum primæ Inuentionis feſta 10. menſis Maij, tranſlationis vero [illegible] Iunij. Secundæ verò Inuentionis die 20. Octobris, de qua infra. De Amando verò Epiſcopo nil aliud inuenimus, neque quis poſt ipſum Vigilienſem Eccleſiam rexerit ad annum vſque 1179.

4 AMANDVS alter Vigilienſis Epiſcopus habetur interfuiſſe Concilio Lateranenſi ſub Alexandro III. celebrato anno 1179. qui longè à priore cenſetur [illegible], de quo etiam præter ſubſcriptionem [illegible] in eo Concilio factam poſt Amandum Tranenſem Metropolitam ſuum nil [illegible] mus, vt de ipſo proferamus, n[illegible] hunc nullũ ſup[illegible] rarunt monumeta [illegible] Eccleſiæ per vig[illegible] ſupra [illegible] annorum ſpatium. Huic fortè Epiſcopo Vigilienſi ſcribit idem Alexander III. in c. debitores de eurat in c. cum [illegible] in c. ſponſam de ſponſal. in c. quia de teſt. & in c. ſuper eo de cognat. ſpirit. & Vrbanus III. in c. de ſecund[illegible]

5 BISANTIVS Epiſcopus Vigilienſis cuius vna mentio reperitur in documento donationis Eccleſiæ ſanctæ Margaritæ Vigiliarum quam fecit anno 1197. Falco Imperialis Iudex Vigiliarum, qui proprijs expenſis eam Eccleſiam condiderat. Donationis exemplar ab ipſo autographo exſcriptum, quod extat penes nobiles viros familiæ Freſariæ, nunc huius Eccleſiæ patronos, quod nobis contulit nobilis vir Abbas Ioan. Baptiſta de Afflicto, tenoris talis eſt;

Ex quo Rex ſummus carnem de Virgine ſumpſit, anno milleſimo centeſimo nonageſimo ſeptimo. Imperij vero Domini noſtri Henrici VI. Dei gratia Sereniſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, Regni Siciliæ anno ſexto, Regni vero Siciliæ anno tertio menſ. Ianuario duodecima die eiuſdem Indict. 15.

Domum Dei conſtruere fundatori eſſe ſalutiferum perhibetur, ſed longè ſalubrius dotibus ornare, vt in ea poſſint diuina Officia celebrari, ipſique quotidie beneficia, ac ſeruitia exhiberi cuius nomine [illegible] Inde eſt quod [illegible] Falco Imperialis Curiæ Iudex filius Ioannis Iudicis ciuitatis Vigiliarum cupiens dotare Eccleſiam beatæ Margaritæ Virginis & pretioſiſſimæ Martyris, quam proprijs expenſis prope murum ipſius ciuitatis ædificari feci, præſentibus Domino Biſantio Reuerendo Epiſcopo Biſantio Archidiacono, Leone Archipreſbytero, Biſantio, & Rodo[illegible] Primicerijs præſentibus etiam Sarnaro Iudice filio Petraccæ, alijſque quampluribus probis viris inferius ſubſignatis eiuſdem ciuitatis memoratæ in [illegible] Eccleſia [illegible] Margaritæ per fuſtem obtuli, dedi, ac [illegible] Dompnol[illegible] [illegible]cterio Presbytero ipſius Eccleſiæ accipienti nomine nominatæ Eccleſiæ ſanctæ Margaritæ curtem [illegible] Eccleſia eſt conſtructa cum domibus atque ædificijs in ea exiſtentibus cum introitu, in quo eſt porta magna ipſius curtis [illegible] cum terrula [illegible] parte Orientis, & cum horticello in quo ſunt arbores pom[illegible] iuxta eadem curtem à parte Meridie [illegible] & cum [illegible] à parte Occidentis eiuſdem c[illegible] tis cum prædictis o[illegible] eſt [illegible] *vſu conſu[illegible]* [illegible] iuxta hortum prædicti [illegible] & Ioannis fratrum [illegible] de B[illegible] ſando prædicti [illegible] & [illegible] um [illegible] cum à Meridie [illegible] parietem eiuſdem curt[illegible] ati horticelli iuxta hortum m[illegible] magnum ab Occiden extrà parietem ipſius curtis & nominatam [illegible] a me[illegible] Notar[illegible] Se[illegible] ne extra [illegible] meas, quæ ſunt iuxta ſtratam qua itur Barum, ſimiliter etiam per eundem fuſtem dedi, & tradidi eidem Eccleſiæ centum & duodecim arbores oliuarum, quarum tredecim ſtant in petia terræ mea in loco camarda, vbi dicitur enſitetum ab Oriente iuxta viridarium, quod fuit ſere Mauri filij Simeouis Iudicis à Meridie à medio limite iuxta terram cum oliuis Vrſonis filij Iaquinti de Frugella ab Occaſu

A Occaſu & Septemtrione iuxta terram cum oliuis Gualterij fil. Vrſonis Per[illegible] ciuit. Trano, eiuſq; conſortiũ, & quatuor aliæ arbores ſtant in modo d. terra præd. Vrſonis quarũ tres ſtant in [illegible] cap[illegible] eaſdẽ arbores, & vna alia arbor eſt [illegible] longe à pręnominatis quatuor arboribus, & ſtat in terra Iudicis fil. Saraceni de Tan[illegible]o, & Ioan. nepotis ſui, & duæ aliæ arbores ſtãt in terra quæ eſt à Meridie à medio limite iux. terrã & ab Occaſu iuxta vicũ filiorũ Ioan. de Pao, & vna alia arbor ſtat in Meridionali capite [illegible] ſuiſa, & duæ aliæ arbores ſtant in Oc[illegible] capite terræ Raudi fil. Nicolai Mamaci propè parietem prędictarũ vinearum quarum vna eſt tripes, & tres aliæ arbores ſunt coniunctæ, & ſtant in Orienta[illegible] capite præd. [illegible] terræ modo dicti Raudi, &

B vna alia arbor habens pedem rotundum ſtat in eadem terra à parte Orientis, & eſt ipſa terra Raudi ab Oriente à medio ſi-gnandis iuxta terram [illegible] & ſex aliæ arbores ſtant in m[illegible] terra mea, quorum vna eſt troſa quatuor pedes habens, & duæ ſtant in Meridie [illegible] parte eiuſdem terræ [illegible] tres [illegible] Septemtrionali capite eiuſdem terræ, quæ terra eſt in eodem loco ab Oriente iuxta parietem [illegible] meæ. A Meridie à medio limite iuxta terram cum oliuis Eccleſiæ ſancti Fortunati ſitæ propè prædictam ciuitatem Vigiliar. & Marc[illegible] Simeonis Iudicis, & Vranna iuxta terram cum oliuis quæ dicitur de

C donna bella. Ab Occidente à [illegible] ſignandis iuxta nominatam terram [illegible] Raudi in qua [illegible] ſex arbores, quas eidem Eccleſiæ obtuli. A Septemtrione à medio limite iuxta nominatã terram ſuprad. Iudicis, & Ioan. nepotis ſui [illegible] duæ aliæ arbores ſtant in modo [illegible] nominata Iudicis, & Ioannis nepotis [illegible] quarũ vna ſtat prope parietem præd. lamæ meæ, reliqua ſtat propè limitem prædictæ terræ meæ, & habet pedem [illegible]atum, & decem & ſeptem aliæ arbores ſtant in terra mea quarum vna eſt plantata parua, & eſt ipſa terra in eodem loco. Ab Oriente à medio limite iuxta prædictam terram ſancti Fortunati & Marceſij. A Meridie à medio pa-

D riete diuiſo iuxta terram cum oliuis Ioannis filij Biſantij de Dardano ab Occidente & Septemtrione iuxta præd. terram cum oliuis, quæ dicitur de Donnabella, & [illegible] aliæ arbores ſunt coniunctæ, & ſtant in terra filiorum Iacobi de Garoſalo in Orientali capite eiuſdem terræ propè parietem lamæ prædicti Marcheſij, & vna alia arbor ſtat in terra cum oliuis, quæ fuit pręfati Sete Mauri in eodem loco propè Eccl. S. Scholaſticæ ſitam ibidem, & vna alia arbor ſtat in curticella mea in qua eſt arbor amigdalæ magnæ in eodem loco propè prædictam Eccleſiam ſanctæ Scholaſticæ. Et octo aliæ arbores ſtant dic. q. fuit ſæpe nominati Sete Mauri quarum duæ ſtant ſupra parietem [illegible] aliæ ſæpedicti Marcheſij, & quatuor ſtant in Meridionali pariete eiuſdem terræ, & [illegible] aliæ arbores ſtant in terra præfati Ioannis filij Biſantij de Dardano, quarum quatuor ſunt infimul, & ſtat in Orientali capite eiuſdem terræ propè viam, quæ dicitur de [illegible] Sag[illegible] cello, & alia ſtat propè ipſum [illegible], in qua verò eſt parua & ſtat . . . quæ eſt in eadem terra. Eſt autem ipſa terra ab Oriente iuxta [illegible] ſæpedicti Ioannis à Meridie iuxta terram cum arboribus Brancati [illegible] filij Fraiconis Iudicis, in qua ſunt duæ arbores, quas eidem Eccleſiæ obtuli. ab Occaſu iuxta curtes Leuri Ioannis [illegible] Falcon[illegible] de [illegible] Septemtrione iux[illegible] . . . [illegible] duæ arbores ſunt in Orientali capite ipſius petiæ terræ præd. Brancati iuxta parietem eiuſi Pettonij filij . . . in quo ſunt ſex [illegible] arbores [illegible] eidem Eccleſiæ obtuli, & ipſæ ſex aliæ arbores ſunt inſimul propè Occidentalem parietem ipſius eiuſi præd. Pettonij, & propè ca[illegible], quæ eſt in eo[illegible], & decem & [illegible] alia arbores [illegible] his quas eidem Eccleſiæ obtuli ſunt in loco . . . prope curte, quæ fuit [illegible] M. Ioannis quarum vndecim ſunt magnæ, reliquæ verò paruæ ſtante . . . [illegible] ſunt arbores pomorum, quæ arbores ſunt ab Oriente iuxta curtes filiæ Ioannis Naccæ. A Meridie extra parietem iuxta viam ab Occidente à medio pariete iuxta [illegible] terræ Petri filij [illegible] a Septemtrione extra parietem iuxta cogbelinos eiuſdem Petri, & Manam iuxta eaſdem curtes meas & tres aliæ arbores ſtant . . . quæ eſt ab Oriente iuxta terram cum oliuis Eccleſiæ ſancti Nicolai ſitæ intus in prædicta ciuitatẽ Vigiliarum à Meridie iuxta viam ab Occidente & Septemtrione iuxta terram cum oliuis prædicti, & nouem aliæ arbores ſtant in clauſura, quæ dicitur Baiula in terra ſæpedicti Ioannis, quatuor quarum [illegible], propè Septemtrionalem parietẽ eiuſdem clauſuræ, quæ omnes prædictæ arbores ſunt ſiguatæ [illegible] M. Inſuper obtuli eidem Eccleſiæ beatæ Margaritæ virginis Crucem vnam argenteam calicem vnum argenteum, thuribulum vnum argenteum, alterum cum argento parnam in qua eſt lignum Domini [illegible] vnum eboreum, barcellam vnam æream, & ſuper auratam pro incenſo [illegible]ttendo, pro coelearia vnum ex eis argenteum, alterum verò æneum deauratum, duas tabulas æneas ſuperauratas de labore Limogiæ, duo candelabra ænea ſuper aurata duo candelabra eborea, vnum Teſtaeuangelium, duos vrceolos argenteos pro vino, & aqua ad miniſterium altaris. Quinetiam obtuli eidem Eccleſiæ vnam planctam de xamito

jalino, vnum am[illegible] cum [illegible] magno, vnum canuſium cum [illegible] & [illegible], vnā ſtolam de catasfitrulo, vnum manulum de catasfitrulo, vnam [illegible] de ſeta rubea, vnam planetam d[illegible] cum apparatu ſuo, vnam plan[illegible] cum apparatu ſuo, vnam plan[illegible] cum totis fuſcis, duos planetas de lino cum apparatu ſuo, quatuor [illegible]pas vnam ex [illegible] de xam[illegible] rubeo aliam de xam[illegible] fuſco, aliam [illegible]olore cæleſti, reliquam de xam[illegible] violato, quatuor ſindones de ſeta [illegible] vna eſt de [illegible] alia de [illegible], alia de Bald[illegible] reliqua vero eſt rot[illegible] tunicas de [illegible]ndato viridi, vnum [illegible] de rendato rubeo in quo reponuntur corporales, vnam ſindonem franciſcam diomatam vnam ſindonem cum [illegible] magno, tres ſindones diomatas, [illegible] ſindones [illegible]ciſcas factas, vnum ſaban[illegible], duos aml[illegible] cum gramatis, vnam aliam ſindonem de lino duo mandilia parua [illegible] in que mandilia cum prof[illegible] alia mandilia, [illegible] amictum factum nouem coperturas [illegible]narum, & crucis. Præterea obtuli eidē Eccleſiæ pſalterios duos nouos homeliam diuiſam in tria volumina, antifonarium vnum de nocte no[illegible] antiphonarium paruum de die, quater[illegible] nes in quibus continentur expoſitiones Euangeliorum, & geſta q[illegible] San[illegible]ctorum necnon, & libru de [illegible] Sa[illegible] diuiſum [illegible] voluminib[illegible], duos libros Prophetarum, vnum nouum, reliquum vero veterem librum Geneſis, librum Regum librum Iob & Tobiæ Heſter, & Machabeorum, librum de vita patrum, breuiarii diuiſum in duo volumina, Miſſale vnum, lectionarium vnum cum epiſt[illegible] Benedictionarium cum iudicio pœnitentiæ [illegible] tionale vnum franci[illegible] cum librum [illegible] in quo eſt [illegible] lectionarius, [illegible]ionalis . . . librum præc[illegible], pſalterium expoſitum, ſententias Magiſtri, Petri Manducat[illegible]ris, expoſitiones ſup[illegible] librum Geneſis.

Quatenus à præ[illegible] die tota n[illegible] a præfata oblatio ſit eidem Eccleſiæ, itaut nulli liceat de eiſdem rebus aliqu[illegible] alienare, & modo quo[illegible] [illegible] ſed omni tempore ſit eiuſdem Eccleſiæ tali modo, vt pręnominatæ decem, & ſeptem arbores [illegible]uarum, quæ ſunt iuxta terram cum o[illegible] prædictæ Eccleſiæ [illegible] Fortuna[illegible] M[illegible] ceſij, & prænominatam terram c[illegible] quæ dicitur de Donnabella

. . . . in qua eſt nominata, troſa quatuor pedes habens . . . .

. . . . . prænominatum Petrum, Simeonem, & Marinum filios noſtros fideiuſſores eidem Dilectorio presbytero dedi ſimiliter accipienti vice ſæpe nominatæ Eccleſiæ, vt ego & mei hæredes omni tempore defendamus parti prædictæ Eccleſiæ beatæ Margaritæ præd. meam oblationem [illegible] adiunctionem & donationem ab omnibus hominibus, qui eandem Eccleſiā qua[illegible] aut modo quolibet inſeſtare voluerint. Quod [illegible] [illegible]rinus per ſtan. & conuen. de[illegible] parti [illegible]dem Eccleſiæ centum ſoldos aureos regales bonos [illegible]c. obſer[illegible] No[illegible] vero qui ſupra fideiuſſores tribu[illegible] parti præfatæ Eccleſiæ licen. fin. comp[illegible] [illegible]ndi nos noſtr[illegible]que hæredes p[illegible] per omnes res noſtras [illegible] leg & inleg. [illegible] omnia præd. part[illegible] ipſi Eccleſiæ adimp[illegible]tur. Quod autem ſuperius deletum videtur ſic legitur, ob[illegible] eidem Eccleſiæ beatæ Margaritæ Virgini.

Et ex hoc facta ſunt plura ſcripta, quorum quedam ſcripſi ego Bartholomæus Notarius, qui inter[illegible]

Ego B[illegible]ſantio Vigil. E[illegible]copus
Ego B[illegible]antio Archidiaconus
Falco Imperialis curia Index t[illegible]
Ego Leo Archipresb.
Damarus R[illegible] Iudex Vi[illegible]
Ego Biſancius presb. & Prim[illegible]

6 Fr. MATTHÆVS, c[illegible], & patriæ fuerit ignorat[illegible] Vigilien[illegible] fuit Epiſcopus anno 119[illegible] qui interfuit conſecrationi Eccleſiæ Fo[illegible]

7 IOANNES huius [illegible] ſedis [illegible], cuius mentio habetur ann. 1314 in [illegible] Roberti Reg Neapol.

8 NICOLAVS anno 1[illegible] in [illegible] reg [illegible]

9 Fr. BARTHOLOMÆVS Epiſcopus Vigil[illegible] & Car[illegible] Regis C[illegible] ſiliarius, & Capellanus anno 1357. [illegible]tur ex re[illegible] R[illegible]

10 MARTINVS [illegible] ann. 1348.

11 SIMEON de R[illegible] Capu[illegible] Canonicus defuncto Martino ſucc[illegible] ad hanc dignitatem vocatus Nonis Nouemb. anno 1348. à Clemente VI. ex [illegible] ſt. 52. fol. 40.

12 NICOLAVS promo[illegible] Clemente VII. Antipapa anno [illegible] Prælatorum

13 DOMIN[illegible]

14 IOAN[illegible] us Vigilienſis tra[illegible] ad [illegible]acenſem Eccleſiam anno 1[illegible] ex co[illegible]

15 Fr. Ia[illegible] Friderici O[illegible] C[illegible]taru n electus ann[illegible] eod. lib.

16 NICOLAVS defunctus eſt anno 1442

17 IACOBVS Petrus de Gravina Cantor Eccleſiæ Rhegienſis ab Eugenio IV. Vigilienſi Eccleſiæ præficitur anno 1442. 10. Kalen. Iunij: quo ſedente ſecundo inuenta ſunt ſacra lipſana Mauri Epiſcopi, & ſociorum martyrum anno 1475. 14 Kal. Nouembris, ac decentiori loco collocata in Cathedrali Alphonſo Rege regnante: cuius

cuius inuentionis hiſtor. ita poſteris mandata eſt.

Cum Franciſcus de Bautio Dux Andriæ, & Dominus V[illegible]gili[illegible]rum ſoleret quotannis ſanct[illegible]rum ſacra oſſa deuotè viſitare, perſpi[illegible]et [illegible] ſepulchrum ſancti Pantaleemonis mi[illegible]nus [illegible]enter l[illegible]ri, & loco ab illorum ſanctorum Pat[illegible]norum ſepulchrum diſtans, cum venerabili Iacobo Grauini Vigilienſi Epiſcopo agit, vt ſanctorum Martyrum corpora honorificentius ſimul in vno loco reponantur. Interim anno Iubilei Iacobus Cantel[illegible]nus vir quidem pius, & timens Deum in viſum audiuit, ſanctos Martyres nimi[illegible] conqueri coram Beata Dei Genitrice, quod longè eſſent diſiuncti. Manè autem f[illegible]cto rem C[illegible]telinus ad E[illegible]iſcopum defert, qu[illegible] [illegible]nno audito propoſitum ſuum adimplere ſtuduit, remque diutius differre noluit, quare cum præfato Domino [illegible]ig[illegible]um agi[illegible] vt ſacra oſſa vn[illegible] lo[illegible] repon[illegible]ntur. Ad[illegible]tis igitur opificibus ad Ec[illegible]ſ[illegible]m veniunt, ac primum ara media, ſub qua repoſi[illegible]erant oſſ[illegible] beati Pantaleemoni[illegible], inuent[illegible] eſt arcella lapidea d[illegible]m anſat[illegible], [illegible]ed [illegible], quod omnes admiratione [illegible] nimio dol[illegible] co[illegible]l[illegible]uit. Cumque diu quid f[illegible]cto opus [illegible]ſſet ſe[illegible] cogitarent, accidit illis conſilium [illegible]onum, [illegible] nempè arcell[illegible] v[illegible] cu[illegible] [illegible]dhuc [illegible]od[illegible]n[illegible]m, [illegible]uod [illegible] f[illegible]ctum eſt, paulo ſu[illegible]tus [illegible] de[illegible] arcella inuenta eſt cum reliquiis ſancti Pantaleemonis. Q[illegible]re quia perfuſi lætitia, aliorum deinde ſanctorum Martyrum ſepulchra perquirentes, co[illegible]em modo [illegible]mum arcellas vacuas, deinde alias cum reliquiis [illegible]nctorum M[illegible]uri & Sergij, eo, quo re[illegible]ſitæ fuerant l[illegible]co inuenerunt, quas omnes [illegible]enera[illegible]is E[illegible]ſcopus reuerenter foris edit[illegible] [illegible]opulo in [illegible]on[illegible] [illegible]o, & ornato perſpiciendas propon[illegible]. Facta eſt autem hæc inuentio 14. K[illegible]le[illegible]. Nouen[illegible] anno Iubilei milleſimo quadringenteſi[illegible] ſepti[illegible]geſimo quinto, feria 6. paulo ante veſ[illegible]eras. Proxima autem die Dominica cum ſupplicationes publicæ illic fi[illegible]rent, cœperunt oſſa exſudare, & emittere quædam grana m[illegible]nne, vt antea er[illegible]t Dionyſio monſtratum, viderat enim Dionyſius in ſomnis tres c[illegible]lo Angelos d[illegible]ſcendentes, ac tres ad ſanctorum Martyrum corpora argenteos calamos odorifero manna plen[illegible] def[illegible]re[illegible]es, ſecumque colloquen[illegible]s; hoc m[illegible]nn[illegible] [illegible]emedio omnibus languoribus, quod & re[illegible] euentus probauit. Lella namque puella biennio oculis capta de ſacro manna liniens, viſum illico recepit. Mulier poſt ſeptimum menſ[illegible]m de alto præceps tribus diebus fœtu iam extincto, & ad ima manente cum doloribus maximis, & intimis teneretur, morti proxima, ſacro manna vtero iniuncto, fœtus reuiniſcit, ſe ſuo loco recipiens, dolor omnis abſceſſit, & lætabunda ſurgit. Ex his, aliiſque miraculis fama in dies crebreſcente Sanctorum, Ferdinandus vtriuſque Siciliæ Rex, Alphonſus eius filius Dux Calabriæ, Legatus item Apoſtoli[illegible]cus Gabriel Cardinalis Argienſis, aliique multi nobiles ad ſanctorum Martyrum ſacrum acc[illegible]ſſ[illegible]re tumulum. Poſt decimum autem diem Inuentionis repoſitæ ſunt præfatæ ſacræ reliquiæ poſt aram me[illegible]i[illegible]m in vno eodemque loco, nunc autem ſub ipſa ara media repoſitæ cuſtodiuntur decentius, ac maiori cura, & maxima veneratione, ac deuotione.

Ha[illegible]enus hiſtoria. Iacobus ver[illegible] [illegible]piſcopus poſtquam Eccleſiam Vi[illegible] ſatis bene per annos plurimos rex[illegible] de ſanctis Martyribus benè meritus ſ[illegible] [illegible]ixto IV. vale dixit hu[illegible]c mortali ſæculo, & in ſua Cathed[illegible]ali ſ[illegible]pe[illegible]itur.

18 B[illegible]RNARDINVS proximè ſucceſſit Iacobo, t[illegible] deinde eſt ad Eccleſiam Biſac[illegible]m [illegible]b Innocentio VIII anno 1487. die 24. Aug[illegible]ſti.

19 MARTIN[illegible]S [illegible]acienſis Epiſcopus eodem di[illegible], & anno 1487. ad hanc Eccleſ[illegible] [illegible]it, quam cum per annos vigi[illegible]i rex[illegible], [illegible]io [illegible] [illegible]iſſionem im[illegible]p[illegible]t a Iulio Papa II. anno 1507.

20 ANTONELLVS L[illegible]cin[illegible] ſ[illegible]ceſ[illegible] anno 15[illegible] di[illegible] 18 [illegible]b.

21 DONATVS poſt [illegible]ernum Vigilien[illegible]s [illegible]it Epiſcopus, reſignauit an. 1515. di[illegible] 14. Martij.

22 NATALIS eligitur eodem die 14. Martij 1515.

23 ANTONIVS Lupicinus, qui proximè E[illegible]op[illegible]m Vigilienſem geſſit poſt Natal[illegible], ſub Clemente VII Pontifice vltro ſe abdi[illegible]a[illegible]it anno 1524. die 11. Maij.

24 HIERONYMVS Sipholus nobilis Tran[illegible]s, Antonij ex ſorore nepos per reſi[illegible]na[illegible]em patruelis, Vigilienſis Epiſcop[illegible] [illegible]claratus e[illegible] die 11. Martij 1524. vnum & quadraginta omnin[illegible] annos hanc rexit Eccleſiam, & anno 1[illegible] defunctus eſt.

25 IOANNES ANDREAS Lignatus Ca[illegible] [illegible]uffectus eſt anno 1565. die 22. Au[illegible], tranſlatus ad Biſinianenſem anno 15[illegible]5.

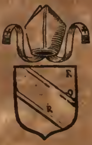
26 LEONARDVS de Bonaccurſis ad hanc Eccleſiam euehit[illegible]r anno 1575. die 23. Septemb. Obijt anno 1576.

27 IOANNES BAPTISTA Sorianus [illegible]d. [illegible]arm[illegible]tani V[illegible]nſem euaſit ad[illegible] [illegible]e 22. Au[illegible] 15[illegible]6 mortem obijt a[illegible]u[illegible] 1[illegible]8[illegible].

2[illegible] NIC[illegible]LAV[illegible] S[illegible]ca[illegible]ari[illegible] nobilis Bo[illegible]en[illegible] A[illegible]hi[illegible]is [illegible] Gregorio XIII. de[illegible]natur Vigilienſis E[illegible]us an. 1583. obijt antequam inaugu[illegible]aretur, in patria die 30. Iulij eiuſdem anni, ſepultus in Eccleſia ſancti Franciſci.

29 ALEXANDER Coſpius nobilis Bononienſis Antonij filius I. V. D. die 7. Octobris 1583. à Gregorio XIII. creatur huius Eccleſiæ Epiſcopus. Præfuit vir omni laude digniſſimus annis 26. naturæ debitum

bitum ſoluit anno 1609. die 15. Maij. Iacet in Cathedrali.

30 ANTONIVS Albergatus Patritius Bononien. Fabij filius Ludouici Ludouiſij Card. Vicecancellarij patruelis, Nicolai Cardinalis Ludouiſij patruus ex Archidiac Mediolanenſi. Vigilienſi Epiſcopatu donatus eſt á Paulo V. die 13. Auguſti anno 1609. Apoſtolicus Nuncius Coloniæ fuit ſub Gregorio XV. & in Luſitania Spoliorum Collector, Bononienſis Eccleſiæ ſuffraganeus nepotem Card. Ludouiſium Archiepiſcopum funerauit. Romæ iamdiu liber ab Eccleſia, quam anno 1627. reſignauerat, mortali ſæculo vale dixit anno 1634. ſepultus in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Scala ante aram maximam, vbi in marmore exarata inſcriptio legitur.

D. O. M.

Sepulchrum Antonij Albergati
Bononienſis
Epiſc pi Vigiliarum.
Vixit annos lxvij. menſ. iij. d. xviij.
Obijt die iv. menſis Ianuarij
MDCXXXIIII.

31 NICOLAVS Bellolactus Romanus Canonicus ſancti Laurentij in Damaſo ex ceſſione Antonij Vigilienſis Epiſcopus adlectus eſt die prima Martij 1627. Decem omnino annos perbelle hanc ſuſtinuit prouinciam, defunctuſq; eſt ann. 1636.

32 BERNARDINVS Scala Calliensis probus vir & eruditus, ex Canonico ſancti Laurentij in Damaſo infula Vigilienſis Eccleſiæ exornatus eſt ab Vrbano VIII. anno 1637. die 12. Ianuarij, tranſlatus ab eodem ad Feretranam Eccleſiam anno 1642.

33 GVILLELMVS Godis electus anno 1642. die 31. Auguſti.

APPEN-

APPENDIX

Ex prætermiſsis ad Tomum Primum Italiæ Sacræ.

SILVÆ CANDIDÆ.

Pagina 106. linea 2. *adde* à capite lineæ. A

1 ADENVLPHVS Siluæ-Candidæ Epiſc. interfuit quartæ Synodo ſub Symmacho Papa anno 502.

SABINENSES.

Pag.182. l.5. *adde* à capite lineæ.

8 GREGORIVS Epiſcopus Sabinen. ann.929. de quo mentio in regeſt. Farfenſi

Eadem pag.182. l.6. *Adde* à capite lineę.

9 BENEDICTVS epiſcopus Sabinenſis viuebat anno 997. ex regeſt. Farfenſi.

Eadem pag. 10. poſt Laurentium *adde*, decimo loco.

10 RAYNERIVS Sabinenſis epiſcop. cuius mentio in eodem regeſt. anno 1003 anno pr. Pontif. Ioannis XVI. Ind.1. B

Eadem pag. l.18. poſt illa verba *Eccleſiam*, adde huius Ioannis prima mentio habetur in eodem Reg. Farfenſi an.1013

PRÆNESTINI.

Pag.250. l.63. *adde*, à capite lineæ. 66 BERNARDINVS Caruagiol. ex Tuſculano fit Pręneſtinus 1507. deinde optauit Sabinenſem Eccleſiam 1509.

AESINI.

Pag.327. l. vltima poſt illa verba *Patrocinio tuetur*, adde; hic nobilis Præſul ab Innocentio X. creatus eſt S. R. E. Card ſub quo mortuus eſt, & in ſua Cathedrali humatus. C

37 IACOBVS Cardinalis Coradus hanc Aeſinam Eccleſiam accepit ab Innocentio X. die 21. Aprilis 1653. à quo ob eximias animi dotes ex Romanæ Rotæ Auditore paulo antea vocatus fuerat ad purpuram, ſub Alexandro VII. Pont.Max. Epiſcopali munere ſe exoluit, cum Datarius, vt vocant, ab eodem renunciatus eſt.

38 ALDERANVS Cybo ex Principibus Maſsæ, & Carrariæ, tot titulis vetuſtæ nobilitatis, ac virtutum eximiarum quibus exornatur purpuram & Ferrarienſem legationem ab Innocentio X. promeruit, Epiſcopatum vero Aeſium die 29. Iunij 1656. ab Alexandro VII. Pont. Max. Pergit Princeps religioſiſſimus ſibi commiſſam Eccleſiam verbo, & exemplo adminiſtrare, quẽ Deus Opt. Max. ad eccleſiæ decus, populorumque ſuorum ſalutem, diu incolumem ſeruet

ANAGNINI.

Pag.347. *adde*, poſt lineam 11. à capite lineæ

1 FORTVNATVS Epiſcopus Anagninus interfuit Romanæ Synodo ſub Symmacho anno Chriſti 500. 501. 502.

ANCONITANI.

Pag. 374. poſt Ioannem Primum *adde*, à capite lineæ

9 MAVROSVS Epiſcopus Anconitanus interfuit Concilio Lateranenſi anno 649.

Pag.382. l.5. poſt Hugonem *adde*, à cap.

26 Fr. LANFRANCVS Salucttus Ord. Minorum creatur Epiſc. Anconitanus in locum Hugonis electi, qui ante cõſecrationẽ [illegible] nuncium rem[illegible] 5. Non Octobr. 1348. Clementis VI. Pont. an. 7. ſequenti anno tranſlatus ad [illegible]enſem, ex reg. Vat. eiuſdem Pontificis

Pag.383. l. 20 [illegible] elogium Laurentij Ricci, reponendus eſt,

31 Fr. SIMON de Vigilantibus, Ord. Eremitarum ſancti Auguſtini Generalis in locum Laurentij Epiſcopus Anconitanus electus ab Alexandro V. ſed cum electio iſta non placuiſſet Ioanni XXIII. Alexandri ſucceſſori, inuitum tranſtulit ad Senogallienſem Eccleſiam, forte cedente Laurentio, qui paulo antea ad eam Eccle-

ſiam regendam vocatus fuerat. Simeonis trãſlationem habemus ex diplomate Ioannis datum Romæ an. 1413.

Cæterum extante ſchiſmate, cum pleræq; prouiſiones, tum Ioannis, tum Gregorij XII, nullæ declaratæ fuiſſent, iterum à Martino V. legitimus Senogallienſis Præſul Simeon declaratus 1419. 10. Non. Feb. in qua dignitate in patria obijt ann. 1428. ſepultus in Eccleſia ſancti Franciſci nobili tumulo, operis Andreæ de Florentia, qui Ladiſlai Regis Neapol. mira ſtructura cælauit, vbi legentibus proſtat inſcriptio.

P. R. D. Simoni de Vigilantibus, qui cum ob ſacrarum litterarum excellentem peritiam, & Chriſtianæ orationis præſtans eloquium, ſui Ord Eremitarum Magiſter eſſet, Anconæ patriæ, Senogalliæ Epiſcopus conſecratus.
Vixit annis lxiij. obijt Anconæ ann M.CCCC.XXVIII.
Palmerius Piſanellis nepoti pientiſſimo fieri fecit.

Eadem pagina, dele Petri Liuerotti ſignati numero 31 totum elogium, & ſcribe immediatè poſt Simeonem de Vigilantib. eiuſdem Petri Acta in hunc modum;

32 PETRVS patria Anconitanus Comitis Liuerotti de Ferrettis filius in patris ſuæque gentis nobiliſſimæ gratiam à Ioanne XXIII. in locum Simeonis Epiſcopus Anconitanus declaratus eſt 14. Kalen. Ianuarij 1413. ex diplomate eiuſdem quod extat apud Ferretti Comites.

Rex Ladiſlaus Petrum electum ſuis litteris, commendauit Communi, & Antianis Anconitanæ vrbis, vt poſſeſſionem Epiſcopatus libere adipiſci poſſet per ſe, vel per procuratorem.

Interea Petrus tametſi poſſeſſionem inijſſet, non abſque animi perturbatione aliquando cum Simeone decertauit, qui ius ſuum mordicus tutatus eſt, donec Martinus V. vt publicæ paci conſuleret, Petrum ad Aſculanam, Simeonem iterum ad Senogallienſem, & Laurentium ad Iſelenenſem tranſtulit Eccleſias, ſicque pax tribus ijs Eccleſijs donata eſt, vnicuique proprio attributo Paſtore. Porro tranſlationis Petri ad Aſculanam Eccleſiam, mentio in Martini diplomate habetur.

Exceſſit tandem Petrus Aſculanus Epiſcopus anno 1422. cui in Aſculano Sacerdotio ſucceſſerat anno 1419. Aſtorgius Agnenſis.

Pag. 386. num. 41. l. 58. dele, *auunculo*, & ſcribe purpurato patruo, deinde *adde*, poſt illa verba *è viuis exemptus eſt an.* 1523 Romæ ex peſte, de quo Ioannes Pierius Valerianus lib. 1. de Litteratorũ infelicitate. *An non, inquam, inter calamitoſæ ſortis homines adnumerandus etiam eſt Franciſcus Acolythus, Petri Cardinalis patrui beneficio Anconitanus Præſul. Namque is egregiæ indolis, & elegantis litteraturæ iuuenis fatorum primum acerbitatem tunc expertus eſt, cum repentino de cælo tactus fulmine veſtimentis ob os incenſis, ita territus eſt, vt parum abfuerit, quin extingueretur: paulo poſt peſtilentia illa correptus, quæ cum Adriano Sexto aduecta Romam inuaſit, vti eiuſmodi in contagione fieri ſolet, à clientibus omnibus derelictus, vnius Benedicti fratris germani, qui nunc ſacerdos Cardinalis eſt, ope & officio ſuſtentatus, qui pietatem erga fratrẽ, multis abhinc ſeculis rariſſimã, profeſſus, dũ eius morbũ ſuis ipſemet manibus curat, cibum miniſtrat, vlceribus medetur, eadem ipſe quoque mox peſte contactus nunquam abſterreri potuit, quin operam illi aſſiduam nauaret, Franciſco precibus identidem depoſcente, vt abſtineret, vitæque ille ſuæ parceret, quando ipſe omnem ſalutis ſpem abiecisſet; ſæuiente autem morbo paucorum dierum interuallo peremptus, magna quæ de profectu eius excitata erat ſpei eum, cum omnium mœrore feſellit.*

Pag. 188. l. 16. *adde*. Obijt Aloyſius ann 1657. Auguſto menſe.

APRVTINI.

Pag. 413. l. 63. *adde*, ſepultus in ſua Cathedrali vir varia litteratura clarus, cuius cum laude meminit Ioannes Pierius Valentinus lib. 1. de Litteratorum infelicitate.

Pag. 414 lib. 27. dele illa verba, *anno vero* 1545. *ad Sueſſanam Eccleſiam tranſitus eſt*, & loco eorum ſcribe, *liberè ſe abdicauit*.

AQVILANI.

Pag. 426. l. 18. poſt illa verba, S. *Mariæ ad Oratanum*, *adde*. Hic etiam anno 1292. conceſſit monaſterio Caſænouæ Ord Ciſtercienſis Pennenſis diœceſis, vt in Eccleſia ſanctæ Mariæ Nouæ de conſenſu eius in Aquilana ciuitate condita, poſſint Altaria, & Cœmeterium ædificare, ac ibidem diuinum penſum perſoluere. Indulgẽtiam item elargitus eſt in hunc modum ex membranacea chartula tabularij Caſæ-Nouæ.

✠

Nos

Nos Fr. Nicolaus miſeratione diuina Epiſcopus Aquilanus.

Ob reuerentiam, & honorem Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſanctiſſimæ, ſemperque Virginis Mariæ Genitricis eius conſiderantes religionem Sanctis quoque placentem permittimus hominibus per exemplum venerabilis monaſterij Caſæ-Nouę Ciſtercien. Ord. Pennen. diœceſis, & attendentes feruidæ deuotionis affectum, quem Abbates, & Fratres omnes monaſterij ſupradicti habuerunt inceſſanter, & habent ad noſtram Eccleſiam Aquilenſem. Concedimus Abbati, & Conuentui ipſius monaſterij quod eiuſdem monaſterij nomine, ac pro parte, apud locum ſeu Eccleſiam dicti monaſterij constructam intra mœnia noſtræ ciuitatis Aquilæ ad honorem, & nomen præfatæ Dei Genitricis, quæ vulgariter nominatur S. Maria Noua; e[illegible]s fundationi, ſeu ædificationi Nos expreſſum, & benignū de ſpeciali gratia prębemus aſſenſum; Decernentes eam eſſe Eccleſiam diuinis obſequijs mancipatam, libere habeant altaria ad diuina myſteria celebranda, Campanas, & Cœmeterium, & plenam libertatem de noſtra licentia per hæc noſtra ſcripta eis conceſſa, recipiendi viuos ad audiendum in ea diuina Officia, & defunctos fideles Chri[illegible] ſepeliendi in Cœmeterio ſupradicto iuxta ipſius Ciſtercien. Ordinis, & monaſterij prælibati ab Apoſtolica Sede conceſſa priuilegia, & indulta. Inſuper quia dicta Eccleſia . . . á Chriſti fidelibus pro reuerentia ſuæ Matris, in cuius eſt constructa honore, ac nomine, venerari, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis qui eiuſdē limina in feſtiuitatibus Domini noſtri Ieſu Chriſti omnibus SS. Matris, & beatorum Patrum Benedicti, atque Bernardi, & per octauas earum deuote viſitauerint annatim, confiſi de omnipotentis Dei gratia, & patrocinio Sanctorum ipſius, quadraginta dies de iniuncta eis pœnitentia miſericorditer in Domino relaxamus, ratas, & firmas habentes indulgentias datas, & dandas ſecundum Canonicam formam Eccleſiæ á quibuſcunque Catholicis Epiſ[illegible] in Eccleſia memorata. In cuius rei te[illegible]monium præ[illegible]ptum fieri fecimus, & appenſione no[illegible] muniri.

Actum Aquilæ anno Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſecundo. Sexto Septembris ſexta Indictione Deo gratias, Amen.

In appenſo ſigillo ex cera, effigies viſitur Epiſcopi, circumcirca leguntur hæc verba *S. Fr. Nicolai Epiſcopi Aquilani.*

Pag. 427. l. 13. poſt illa verba, *mirum in modum adauxit, adde* Ante paucos menſes ab eius deceſſu tulit ſententiam in fauorem monaſteriorum, locorumque Ord. Ciſtercienſis, præcipuè tamen monaſterij Caſæ Nouæ, S. Spiritus, ſanctæ Mariæ de Monte, & ſancti Benedicti prope Aquilam, eaque exempta à decimarum ſolutione declarauit iuxta tenorem Apoſtolicæ Sedis, & ſpeciatim priuilegij Alexandri IV. Sententiæ tenor ab exemplari membranæ tabularij Caſæ-Nouæ ſic habet.

In nomine Domini, Amen.

Nos Frater Nicolaus Dei gratia Epiſcopus Aquilen. Attendentes Ordini Ciſtercienſi per Sedem Apoſtolicam generaliter eſſe indultum, atque conceſſum, quod Ordo ipſ[illegible], & loca eiuſdem exempta ſunt à decimarum ſolutione, de fructibus Molendinorum, Piſcariorum, Balcarariorum, paſcuorum animalium, & quod de ijs non tenentur, nec cogi poſſunt decimas ſoluere Parochialibus Eccleſijs, Prælatis, Rectorib. & Clericis earundē, quod apertè didicimus ex inſpectione dictorum priuilegiorum nobis oſtenſorū per religioſum virum Fratrem Iacobum de Valle Priorem monaſterij ſancti Spiritus, & procuratorem generalem monaſterij Caſę-Nouæ Pēnenſis diœceſis Ciſtercien. Ordinis, & per eundem de ijs nobis facta eſt plena fides. Attamen quidam Prælati, & Clerici noſtræ diœc. d monaſterium Caſæ-nouæ, & loca ipſius, videlicet monaſterium S. Spiritus, & ſanctæ Mariæ de Monte, & ſancti Benedicti noſtræ diœceſis ſuper ijs nituntur multipliciter impugnare, ſicut nobis cum querela aſſeruit idem Prior. Volendo à Monachis, & perſonis dictorum locorum decimas extorquęre de molendinis, balcheterijs, piſcarijs, hortis, paſcuis, virgultis, & nutrimentis animalium eorundem locorum contra indulta, & priuilegia Romanorum Pontificum, & maxime Dom. Alexandri olim Summi Pontificis Papæ IV. conceſſa de ſpeciali gratia eidem Ordini, & monaſterio Caſæ-Nouæ, & locis ipſius, vnde volentes dicta priuilegia illibata ſeruari, & quod dictum monaſterium Caſæ-Nouæ, & loca ipſius videlicet ſancti Spiritus de Ocra, ſanctæ Mariæ de Monte, & ſancti Benedicti propè Aquilam contra tenorem priuilegiorum ipſorum non moleſtentur indebitè nec etiam perturbentur, Declaramus, & ſecundum tenorem priuilegiorum prædictorum ſententialiter pronunciamus dicta monaſteria, ſeu loca non teneri, & non poſſe cogi nec debere perturbari ad ſolutionem decimarum prædictarum rerum, & ab eiſdem locis, & perſonis eorum non poſſe nec debere exigi decimas de molendinis, balcheterijs, hortis, virgultis, & piſcationibus, & nutrimētis animalium, quę habent loca prædicta in ciuitate, & noſtra diœceſi Aquilen. Interdicentes, & inhibentes omnibus Prę-

latis

latis, Rectoribus, Clericis, & laicis Ciuitatis & Diœceſis prædictarum ſub excommunicationis pœna, nec non indignationis Dei Omnlpotentis, & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, quam priuilegia prædicti Ordinis continent ſe incurſuros formident, vt dicta loca, & perſonas eorum ſuper iam dictis decimis non moleſtent, nec modo aliquo inquietent; vnde ad huius rei futuram memoriam, & dictorum locorum cautelam prædicta omnia quæ in priuilegijs Apoſtolicæ Sedis plenè proſpeximus contineri præſenti ſcripto publico vniuerſis Prælatis, Rectoribus, & Clericis Eccleſiarum noſtræ Diœceſis declaramus, & de prædicta noſtra declaratione, inhibitione, & ſententia per Ioannem de Balneo Notarium noſtrum preee, & rogatu prioris, & procuratoris prædicti fieri fecimus publicum Inſtrumentum lata, & declarata eſt hæc ſententia, & ſententialiter pronuntiata per ipſum Dominum Epiſcopum in anno Domini milleſimo t ee nteſimo tertio, die octauo decimo menſis Ianuarij primæ Indictionis, Pontificatus Domini Bonifacij Papæ Octaui anno octauo, & regnante Domino noſtro Carolo ſecundo inclyto Rege Ieruſalem, Siciliæ, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ Prouinciæ, & Forcalquerij Comite regnorum eius anno nonodecimo. Aquilæ in Palatio dicti Domini Epiſcopi præſentibus domino Berardo de Bodio, Ser Paulo Pauli Canonico Aquilen. Theodino Nicolai de Pizzolo, Notario de Gimano, Donno Petro Traſmundo de Balneo, Iacobo Notarij Petri de Bazzano, & Dominico Petri de Bariſano, & alijs pluribus teſtibus ad hoc vocatis & rogatis.

Et ego Ioannes de Balneo Apoſtolicæ Sedis auctoritate Notarius prolationi ſupradictæ ſententiæ & declarationis interfui, & prædicta omnia de mandato dicti domini Epiſcopi, & prece, & rogatu dicti Procuratoris ſcripſi & publicaui, meoque ſigno ſignaui, & ſuperius in ſexta linea dimiſi de cera *hic in fi.e p.. ui, & ſignaui, in ſeptima decima vbi dimiſi* de paſcuis *hic etiam in fine poſui, & ſignaui, & ad maiorem cautelam idem dominus Epiſcopus ſuum ſigillum appoſuit.*

Sigillum ex cera eſt, vbi ſpectatur eiuſdē Epiſcopi effigies falerata & baculo lon e diuerſa ab alia Nicolai anteceſſoris circumcirca hæc ver a inſculpta ſunt

S. Fratris Nicolai Epiſcopi Aquilani.

Pag. 1495. l. 33. in appēd. to. 5. adde nu.

37 Fr. FERDINANDVS de Leon Hiſpanus electus eſt Epiſcopus Aquilanus per tranſlationem Clementis de Pazzo ad Stabienſem Eccleſiam prima die Iunij 1654.

ASCVLANI.

Pag. 493. l. 4. adde à capite lineæ,

12. MAVRITIVS Aſculanus Epiſc. an. 897. memoratur in monumentis Aprutinæ Eccleſiæ.

AVERSANI.

Pag. 550. l. 29. *adde*,

2 GVALTERVS Auerſanus Epiſcopus vitam liquit ann. 1063. potuit ſucceſſiſſe Vvimundo.

Pag. 551. l. 8. *adde*, donationem Iordani Comitis Eccleſiæ Auerſanæ elargitam anno 1121. in hunc modum abexemplari.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Nos Secundus Iordanus diuina ordinante clementia Capuanorum Princeps, notum fieri volumus omnibus fidelibus noſtris, quoniam ob ſalutem & remedium animarum quond. Principum prædeceſſorum noſtrorum, Richardi ſcilicet aui, & Iordani patris, & Richardi, & Roberti fratrum, omniumque parentum noſtrorum Eccleſiam B. Pauli, quæ eſt mater in Vrbe Auerſana honorare, & exaltare cupientes, per interuentum quoque domini Roberti eiuſdem Eccleſiæ venerabilis Epiſcopi, precibus etiam noſtrorum fidelium ſubditorum, Baronum VV. vide icet de Pirolo Aymonis de Argentia, Rainaldi Lupini, Ioan. de Docli, Hugonis de Fayda Stautionis Viceprincipis, prædicte Eccleſiæ S. Pauli Apoſtoli per hoc principale ſcriptum in perpetuum damus, & tradendo confirmamus cappellam noſtram S. Fidei in palatio noſtro Auerſæ ſitā, cum balneo noſtro iuxta idem palatium conſtituto, villanis redditibus, pratis caſis, fabricis, & infabricis cum terris cultis, & incultis, arbuſtis cum omnibus pertinentijs ſuis, ad poſſeſſionem ac poteſtatem, atque denominationem præfatæ Eccleſiæ S. Pauli Apoſtoli & memorati domini Roberti venerab. Epiſcopi, cunctorumque ſucceſſorum eius, remota omni inquietudine, contrarietate, atque moleſtia omnium Principum ſucceſſorum noſtrorum vice Principum, Comitum, vel Vicecomitis, Iudicis ſculdaſ..., ..ſtal...iorum aliorumque omnium mortalium perſonarum. Quod ſi quis hujus noſtræ donationis & tr... ...s paginæ contemptor aut in aliq... ...ſſor eſſe præſumpſerit; ſexcentas libras ...puriſſimi perſoluere, medietatē noſtro palatio & medietatē prædictæ Eccleſiæ ſancti Pauli Apoſtoli Auerſanæ Sedis, & præfato domino Roberto ven. Epiſcopo eiuſque ſucceſſoribus, ſolutaq; pœna librarum, hæc veſtra donatio firma munita, atque inuiolabilis remaneat in perpetuum; & vt hoc firmius credatur, & diligentius ab omnibus obſeruetur manu propria illam corroborauimus & noſtri ſigilli impreſſione iuſſimus inſigniri,

I
O

I
O
D R A
N
V
S

Ex iuſſione præfatæ Sereniſſimæ Poteſtatis ſcripſi ego Philippus Palatus Iudex in anno Dominicæ Incarnationis M. C. XXI. & primo anno principatus domini Iordani glorioſi principis Capuæ. Datum in vrbe Auerſana in menſe Martio per indictionem quartam decimam.

Ego VV. de Pirolo.

Ego Aymon de Argentia.

Ego Raynaldus Lupinus.

Ego Ioannes de Docli.

Ego Hugo de Fayda.

Ego Stantio Viceprinceps.

AVXIMANI.

Pag. 560. l. 1. poſt illa verba 11. *Gutrnerius anno* 1150. adde [illegible] Guarnerium vocant ex nobili [illegible]rneria Auximana f[illegible]a natum, quæ vi[illegible]s i[illegible]ſtres dedit, inter quos fuit Fran[illegible]cus ſub Si[illegible]to IV. Cameræ Apoſtolicæ C[illegible]us, vir clariſſimus. Cæterum Guarnerius vt auctor vitæ S. Vite[illegible]a[illegible] ſcribit, Eccleſiaſticam diſcip[illegible]m [illegible]iorem aſtrinxit ſummoque zelo d[illegible]m. D. Vite[illegible] Epiſcopi Auxima[illegible] offic[illegible]um celebrandum, nouo decreto ſtatuit, quod hucv[illegible] ſol[illegible]mni [illegible] agitur in Ec[illegible]na Auximana die 16. Iulij.

Pag. 563. l. 8. dele illa verba *Franciſcanæ temperatioris*, & ſcribe Abbas S. Nicolai Ord. S. Benedicti, & l. 22. pro *Capuano*, ſcribe Crapulanus

Pag. 568. vltimo loco adde numerum

47 ANTONIVS Bichius Patritia & nobili gente natus Senis in Etruria, ex Epiſc. Ilcinenſi fit Auximanus Præſul ab Alexandro VII. Pont. Max. die 16. Octob. 1656. Eccleſiam ſibi commiſsam vigilanter ad pietatem erudit.

BALNEOREGIENSES.

Pagin. 570. l. vltima adde à capite.

42 CAROLVS Azolinus nobilis Firmanus ſucceſſit Phœbeo die 6. Nouembr. 1649. poſt annos tres onere ſe exſoluit.

43 VINCENTIVS Candiottus ex ſancto Angelo in Vado Epiſcopus Balneoregienſis adlectus eſt die 23. Aug. 1653.

BISINIANENSES.

Pag. 572. l. 12. poſt Guillelmum, adde,

4 PETRVS Epiſcopus Biſinianenſis

A anno ſalutis 1236 ſubſcripſit ſententiæ ad fauorem Monaſterij de Patirio Roſſanæ, menſe Martio Ind. 10. ex ipſa membrana à me viſa.

CAIETANI.

Pag. 580. l. 18. adde ante Leonem à capite lineæ.

1 CAMPLVS Caietanus Epiſcopus vixit temporibus Adriani II. Pontificis circa annum ſalutis 790. cuius meminit idem Adrianus in epiſt. ad Carolum Magnum ſignata num. 86. tom. 3. Francorum Scriptorum mihi folio 803.

B

CASTRENSES.

Pag. 619. num. 11. l. 20. adde Fr. Gregorium de Bonſilijs nobilis Senenſis Ordin. [illegible]mitarum, &c.

Pag. 622. poſt lineam 29. addendi ſunt num. 55. Chriſtophorus Giarda & nu. 56. Pompcius Mignuccius, de quibus in Appendice 5. tomi pag. 1614 deinde à capite.

57 NICOLAVS Leti Spoletanus curi[illegible]is antiquę pr[illegible]itatis ſecundus adlectus fuit Epiſcopus Aq[illegible]æpendentis, vbi Caſtrēſis Eccleſia ab Innocentio X. tranſlata fuerat, ſucceſſit demortuo Pompeio die 14. C Iunij 1655. floret in ea ſede pr[illegible]pe[illegible]a fama virtutum

CORTONENSES.

Pag. 674. poſt Ludouicum Serriſtoriū, qui diem ſuum obijt anno 1656. adde,

32 PHILIPPVS de Galileis nob. patritius & Canonic. Florentinus, Cortonenſis Epiſcopus delectus eſt ab Alexandro VII. Pont. Max. die 28. Maij 1657.

FERRENTINI.

Pag. 721. l. 22. ante Bonoſum, adde,

D 1 BASSVS Ferrentinus Epiſcopus in Synodo ſub Symmacho Papa anno 502.

FVNDANI.

Pag. 779. l. 9. *adde*

1 VITALIS Epiſc. Fundanus nō abfuit à Synod. Rom. ſub Simmacho Papa an. 503

Pag. 772. l. 13. num. 28. dele totum, quod ſcripſimus de Dominico, & ſic ſcribe

28 Fr. DOMINICVS de Attalis, ſeu Aſtagli nobili familia Romæ natus Ord. Seruorum ſanctæ Mariæ, tunc Cryptæ Ferratæ in Agro Tuſculano Commendatarius Abbas, ad hunc Epiſcopatum aſſumptus

eſt

eſt a Bonifacio IX. anno 1399 die 15. Kal Auguſti. Sedit plus minus annis 15. cuius annum diemq; obitus ſcriptum reliquit Petrus Paulus de Precibus in Diarijs in hæc verba: *Anno 1414. die Mercurij 2. menſis Maij obijt Epiſcopus Fundanus in domo domini Chriſtophori Gaytani de regione Campitelli, qui dictus tunc temporis erat Vicarius in Vrbe per Regiam maieſtatem die Veneris 4. dicti menſis fuit factum exequium dicti Epiſcopi, & fuit ſepultus in ſancto Marcello cum maximo honore.* In margine eiuſdem libri notantur hęc verba: *Obitus Dominici de Aſtalis Romani, Epiſcopi Fundani, ſepulchrum adhuc viſitur ante maiorem aram ſancti Marcelli:* Marmoreum ſepulchrum quod extat eodem loco, vbi iacentis Epiſcopi imago, & Aſtaliæ gentis inſignia ſpectantur aliquantulum vetuſtate corroſum, nos ipſi inſpeximus & circumquaque inſculpta verba legimus, quæ ſincere damus ſicuti iacent

✠ *Hic requieſcit Reuerendus Pr. in Chriſto . . . S Fundanus Epiſcopus olim huius Ordinis Frater in alma Vrbe Vicarius pro ſacra Regia Maieſtate deputatus, qui obijt ann. Domini MCCCCXIIII. Menſe Maij 11. cuius anima requieſcat in pace. Amen.*

Porro Dominici Stemmata ad ipſius ſepulchrum ſculpta, ſunt ea quæ hic vides.

Itaque Aſtalia ſiue Altaglia, ſeu Staglia familia Romana, quæ Dominicum dedit longe diuerſa fuit ab alia Aſtallia, cuius hodie purpuram exornat Camillus Aſtallus S.R.E. presb. Card. Cæterum Dominicus anno 1412. Eccleſiæ Vallis Cuſæ ſequentem indulgentiam conceſſerat, à nonnullis ſuis ſucceſſoribus alijs Epiſcopis con-

A firmatam in hunc modum, *Dominicus de Aſtalis de Vrbe, Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopus Fundanus, & Comes Palatinus, &c. Vniuerſis &c.* provt ſuo loco excripta eſt.

29 MARCELLVS de Vrbe videtur ſucceſſiſſe Dominico, hic anno 1416. die 6. Menſis Decemb. Apoſtolica ſede vacante, Fundis ſupra relatam indulgentiam à Dominico elargitā confirmauit. Electionem Marcelli non vidimus, neque de eo quicquam reperimus in actis Conſiſtorialibus, a quonam fuerit Epiſcopus pronunciatus an, à Ioan. XXIII. vel a Gregorio XII. mihi incompertum, fortaſſis pro intruſo habitus cum Martinus V. in tranſlatione

B Benedicti [illegible] s, meminerit Dominici prædefuncti, non tamen Marcelli, vt in lib. Prou. Prælat. obſeruauimus.

30 BENEDICTVS autem Epiſcopus Maſſilienſis in Gallia per obitum Dominici à Martino V. Colonna tranſlatus eſt ad hanc Eccleſiam ann. 1418. 16. Kal. Martij Dat. Conſtantiæ ann. pontif. 1. ex libr. Prouiſ Prælat. fol. 112. cui Eccleſiæ præfuit, &c. [illegible], quæ diximus de Marino, & de eo ſic ſcribe

31 MARINVS filius Ioannis Pauli de Caynano è Neapolitano Regno electus eſt huius Eccleſiæ adminiſtrator die 11 menſis Septemb. 1422. cuius [illegible] ſtilum [illegible] eſt die 7 Nouemb. eiuſdem

C anni, ita in lib. Oblig. Prælat. rexitque hanc Eccleſiam vſque ad annum 1444. deinde ad Acheruntinum & Materanum Archiepiſcopatum tranſlatus eſt.

Eadem pagina l. 56. dele totum illud elogium num. 31. Fr. Antonij Alexandrini qui numquam Fundanus Epiſcopus fuit, nos illum hoc loco inter huius Eccleſiæ Epiſcopos recenſuimus decepti ab Archangelo Gianio in Annalibus Seruorum, epitaphium appoſitū mendoſum exſcribentem Dominico, non Antonio poſitum [illegible] at, annus obitus Dominici eo in ep[illegible]o decimum quartum ſupra quadringenteſimum, non vigeſimum quartum, vt ſupra narrauimus. Abeat igitur Antonius ab hac

D [illegible] potuit aliam Eccleſiam ſuſcepiſſe, non tamen Fundanam

31 NICOLAVS de Fatijs de Traiecto effectus eſt, &c vt ibi, & poſt ipſum alij qui ſequuntur, vt in ſerie

HORTANENSES.

Pag. 840. l. 17. à capite *adde*, Fr. THADÆVS Altinus Ord. Eremitarum S. Aug. Innocentij X. Sacriſta ex Epiſcopo Panphirenſi delectus eſt Hortanus Epiſcopus die 10. Nouembr. 1653. ſucceſſit Gozadino.

LVCEN-

LVCENSES.

Pag. 846. l. 41 poſt illa verba Titiano [illegible] Caſtellum *adde*, peruenit a [illegible] manus exemplar [illegible] bre [illegible] documenti Vvalprandi [illegible] copi anno 7[illegible]9. [illegible] quod extat in tabulario Lucenſis Epiſcopij, & dignum viſum eſt vt hic recenſeatur [illegible] in memoriam tanti Præſulis.

In Dei nomine.

Regnante Domino noſtro Aſt[illegible] Rege anno Regni eius quinto, men[illegible] pro Indict. 7 feliciter

Certus ſum ego Vvalprandus [illegible] Dei nomine Epiſcopus [illegible] Domini [illegible] Aſt[illegible] Rege [illegible] in exercitu ad ambulādum cum ipſo vnde ſic diſpenſare pro[illegible] de omnibus rebus meis, vt dum ad viuere mer[illegible] in [illegible] poteſtate vendendi, don[illegible] iace [illegible] el iudicare adhuc v[illegible], & ſi mihi occaſio [illegible] euenerit, [illegible] res [illegible] quæ addi[illegible]ta & [illegible] donata [illegible] mater [illegible] habeat E[illegible] ſia [illegible] Martini, [illegible] go [illegible] or, & talis [illegible] vt vna pars [illegible] portionibus, quas in Ecclesia [illegible] Martini [illegible] eſſe [illegible] a D. Talesperiano Epiſcopo hic [illegible] muro ciuit[illegible] in fructus [illegible] tertiam partem habebat Eccleſia ſan[illegible] diani [illegible] ipſum ſancti [illegible] requieuit [illegible] & quarta parte habeat Eccleſia ſanctæ Reparatæ.

† *Ego Vvalprandus in Dei nomine Epiſcopus in hunc iudicati paginam à me facta ſicut ſupertus legitur propria manu mea ſubſcripſi.*

† *Ego Operto exiguus Dux iuſſu Dom. Vvalprandi Epiſcopi in hac pagina iudicati propria mea manu ſub[illegible]*

† *Ego Buccio Presb. rog.*

† *Ego Gualpertus exiguus [illegible] rog.*

† *Ego Orprandi Subdiac. ſupr[illegible]*

Pag. [illegible] ad Adalong[illegible] *adde*, Hic an[illegible] alia bona dedit Adalberto filio [illegible] Adal[illegible], vt ex documento A[illegible] Lucenſi habetur ſignat. lit. D. nu. 89. cuius exemplar tale eſt.

In nomine Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis.

Otto gratia Dei Imp. Aug. anno Imperij eius in Italia vndecimo, cum filio eius D. Otto item Imp. Aug. an. Imperij eius in Italia quinto 4. Kalen. Octob. Indict. 1.

Manifeſtus ſum ego Adalberto filio bon. mem. item Adalberti, quia tu Adalongus gratia Dei [illegible] ſanctæ Lucanæ Eccleſiæ humilis Epiſcopus per chartulam liuellario nomine ad cenſum perſoluendum dediſti mihi [illegible] id eſt vna petia de [illegible] cum caſa illa [illegible] quod eſt ſala ſuper ſe habente, quæ eſſe videtur foras ciuitate [illegible] Lucenſi [illegible] muro, & Eccleſiæ ſancti Vincentij, & ſancti Fridiani pertinentes ſupradictæ [illegible] Epiſcopatu veſtro ſancti Mar[illegible] ambas capitas ambas lucer[illegible] ſeu muro ſupraſcriptæ [illegible] ſancti Fridiani hac ſupradicta petia de terra cum [illegible] eſt ſala ſuper ſe habe[illegible] cum [illegible] amento, & omne ædificio ſuo qualiter circundata eſt per alias [illegible] quod [illegible] menſura ad iuſta pertica me[illegible] duo in integrum [illegible] acceſſionibus, &c. Q[illegible] eas [illegible] tenendi, imperandi liberandi, [illegible] &c. & exinde [illegible] reddere debemus ex [illegible] ad [illegible] Domino Epiſcopo argentum [illegible] expendibile [illegible] m. 54 tantum, &c. Spondeo ego, qui ſupra Alberto vna cum meis hæredibus [illegible] Adalongus Epiſcopus vel ad poſteris & ſucceſſoribus pœnam argenti ſolidis ſexaginta &c.

Actum Lucæ.

† *Signum M. Adalberti qui hanc libello fieri rogauit*

Ego Bene[illegible] rog. ab Adalberto teſtis

Ego Petrus Notarius Dom. Imper. rog. teſtis

Ego Andreas Not. rog. ab Adalberto teſtis ſub[illegible]

Ego [illegible]ldo Iudex D. Imp. ſubſcripſi.

Ego [illegible]lprandus Not. & Iudex D. Imp. [illegible] compleui, & dedi

[illegible] 29. ad [illegible]onem l. 17. [illegible] verba Ti[illegible] Epiſcopo, [illegible] ex [illegible] Gerardi C[illegible] documentum habemus V[illegible] 980. Lucenſem Epiſcopum [illegible], & fortaſſis anno 978. poſt Adalonghi obitum. Documenti tenor ita eſt ab exemplari Lucenſis Eccleſiæ.

†

In

In nomine Sanctæ, & Indiuiduæ Tri-nitatis.

Otto gratia Dei Imp. Aug. fil. bo. me. item Ottonis Imp. anno Imperij eius tertiodecimo, 15. Kalen Decembris Indict. 9.

Manifeſtus ſum ego Ildebrando filio bo.me. Gherardi qui fuit Comes, quia tu Vvido gratia Dei ſanctæ Lucenſis Eccleſiæ humilis Epiſcopus per chartulam liuellario nomine ad cēſum perſoluēdum dediſti mihi ideſt quindecim inter caſas, & caſinis, rebus maſaritijs, quæ ſupra pertinentibus Eccleſiæ plebis veſtræ ſanctæ Mariæ, & ſancti Ioannis Baptiſtæ quod eſt plebe Baptiſmalis ſito loco, & [illegible] ciuitatis Lucaua, quæ plebem ipſa e[illegible] videtur ſub regimine, & poteſtate S Eccleſiæ Epiſcopatui noſtro ſancti Martini, cum villis, &c. habendi, te[illegible]endi, imp[illegible]u[illegible], gubernandi, libere facien[illegible]i, melior[illegible] &c. portauerit argentum ſolidos 30. de bonos denarios expendibiles duodecim den. pro ſingulo ſolido rationatos tantum, & ſi a vos nobis hæc omnia, quæ ſuperius leguntur per ſingulos annos ſi non fuerit adimpleta, & conſeruata, & vos nobis hæc omnia, quæ ſuper[illegible]s leguntur quas nobis dediſti relinq[illegible]imu[illegible], ve[illegible] per vos reſeruata fuerit ſpondeo ego, qui ſupra Ildebrando vna cum hæredibus meis componere tibi, qui ſupra Vvido Epiſcopus, vel ad poſteris &c. pœnam argentum libr 60. quia taliter inter nos conuenit & dies inter nos libelli Petrus Not. D. Imp. libere recognou[illegible]us *Actum loco, & finibus Cornino, ubi dicitur Vincile.*

† *Ego Ildebrandus in hoc libello à me facto ſſ.*
† *Petrus Iudex D. Imper. ſſ.*
† *Verardus Not. D. Imper. rog. teſt.*
† *Petrus Not. D. Imper. poſt tradita compleui & dedi.*

Pag. 861. l. 18. ad Anſelmum *adde*, poſt illa verba *anno* 1056. Iam Epiſc[illegible]us conſecratus erat anno 1058. cum produxiſſe Apoſtolicum priuilegium de E[illegible]cleſia ſa[illegible]cti Alexandri coram Gott[illegible] D[illegible]ce, quæ illi adiudicatur, vt [illegible]x d[illegible]c[illegible]mento liquet aſſeruato in tabulario Lucenſis eccl. cuius tenor talis eſt

Dum in Dei nom[illegible]ne [illegible]us caſa, quæ eſt ſala de Palario de ciuitate Lucenſe in iudicio reſediſſet Dominus Gottifredus Dux, & Marchio ad cauſas audiendas ac deliberandas reſidentibus cum eo Flaiperto Iudex miſſus Dom. Imperatoris. Teudigrimus Hubertus, Teupertus, Vvido Ioannis, Sigifredus, Tetrus Teutonis, Sigefredus, Bernardus, Vido Ind[illegible]ibus, Leo Vvido, Siginolph[illegible] Antonio Notari[illegible] Domini Imper. Radulo [illegible]lio bo. mem. Vvidi, Rodulphus [illegible]iu[illegible] G[illegible]ardi, Pagano fil. bo. me. Rolandi, H[illegible]debrandus, & [illegible]gus germani fil bo.m[illegible] Sigefredi, Sigeſm[illegible]ndus fil. bo. mem Mag[illegible]teri, [illegible]go V[illegible]cc[illegible]omes, & alij plure[illegible] eorum veniens præſentia Anſelmus Ep[illegible]copu[illegible] Lucenſi[illegible] vna cum Ch[illegible]ſtophano Anocato ſ[illegible]o [illegible] vnum quem habebat [illegible] Apoſtolicæ Sedis Beati Petri Romanæ eccleſiæ, de eccleſia illa [illegible] vocabulum [illegible] B S. Al[illegible]xandri, quæ eſt po[illegible] [illegible]te Lucen[illegible], cum ſua pertin[illegible]ntia, [illegible] cœp[illegible] dicere ipſe An[illegible]mus Epi[illegible]opus cum prędic[illegible]o Chriſtophan[illegible] aduoc[illegible]o ſ[illegible] ab eo [illegible]deri[illegible] eo a pars prædictæ Ro[illegible]æ Apo[illegible]olicę eccleſię per il[illegible] præiud[illegible]m prædi[illegible]a E[illegible]cleſia ſancti A[illegible]xandri cum omni ſua pertinentia [illegible] quod exinde aliquis ad[illegible]rſus me [illegible] vult parat[illegible]s ſum hic veſt[illegible] prēſentijs, cum eo exinde ad rationem ſtandi, & legitime finiendi, & cum nemo ibidem ſe præſentaſſet, tunc ipſe Dom. Gottifredus Dux, & Marchio cum taliter Iudice audiuit m[illegible]lit bannum D. Imp. ſuper eodem Anſelmo epiſcopo, & ſuper iam dicto Chriſtoforo aduocato ſuo ſuper eccleſia B. S. Alexandri cum ſua pertinentia in mancuſos duo millia, vt nullus quilibet homo mag[illegible]a, [illegible] paruaque perſona eundem Anſelmum Epiſcopum de ſupradicta eccleſia ſancti Alexandri, neque de ſua pertinentia [illegible] legale iudicio diueſtire præſumat, quis vero [illegible]rit pręd. duo mi[illegible]ia mancuſos aureos compoſituros ſe agnoſcat medietatem par. cameræ Dom. Imp. & medietatem præui[illegible] Anſelmi epiſcopi, qui hanc notitiam [illegible] ſec[illegible]ritate [illegible]utu[illegible]a, & oſtentione ſuprad[illegible] Anſelmi epiſcopi oſtendendam fieri iuſſimus quidem ego Raynerus Notari[illegible] Domini Imp. ex iuſſione prædicti Do[illegible]tifredi Ducis iudicium ex ammo[illegible]e ſcripta anno ab Incarnatione Dom[illegible] noſtri Ieſu Chriſti Dei æterni 1058. Kalend. Ianuarij Ind. 12.

† *Gottefredus [illegible]ux.*
† *Fl[illegible]pertus [illegible]udex & aduocatus miſſus Dom. Imp. & Vicedomino dom. Anſelmi [illegible]copi ſſ.*
† *Ego Rolandus Iudex S. Pal[illegible]tij inter-f[illegible]*
E[illegible] Hubertus Iudex ſacri Palatij interfui.
† *Ego Rolandus Iudex ſac. Palatij interfui.*
† *Ego Sigefredus Iudex Dom. Imper. interfui.*
† *Ego Vvido Iudex ſacri Palatij interfui.*

Interfuit deinde Anſelmus Rom. Concilio, &c.

[illegible] pag. [illegible] adde [illegible]

Ad [illegible] uram [illegible] us Præſi[illegible] & proprios vſus.

[illegible] domo &c.

[illegible] M [illegible] Te [illegible] [illegible] anno [illegible]

Pag. [illegible] adde 1[illegible] N [illegible]

LVNENSES

Pag. [illegible] adde [illegible]

45 [illegible] ANT[illegible] Ord. [illegible] ca[illegible] [illegible] [illegible] Campan[illegible] Ord. [illegible] tra[illegible] ad [illegible] adde [illegible] de quo [illegible] A[illegible] [illegible]

MANTVANI

[illegible] 18. [illegible] nensAb[illegible] La[illegible] p[illegible] eſt Epiſ[illegible] Ma[illegible] d[illegible] eſt ad Vi[illegible] E[illegible] anno 1176 Ma[illegible] 11[illegible] Vicentinæ [illegible]

S. MARCI.

Pag. 9 [illegible] Andream, *add.*

1 [illegible] anno 1156 [illegible] b [illegible] Ogerio Comite A[illegible] ſanctæ Mariæ de Fontibus in diœceſi Caſſanenſi, quam donationem dabimus in Caſſauenſibus Epiſcopis tom. 8.

Eadem pag. l. 44. ad Andream *adde*, poſt illa verba *Ioachimi Abbatis*, vltima Andreæ mentio extat in mẽbranacea chartula eiuſdem ſcripta ann. 1226. dum tanquam Apoſtolicus Commiſſarius ſententiam tulit ad fauorem Archimandritæ ſanctæ Mariæ de Patiro Ord. [illegible] Baſilij, contra [illegible] S. M[illegible] de Sambuccina Ord. Ciſtercienſ. in hæc [illegible], ex membranacea chartula.

✠ In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Anno Incarnationis eius milleſimo duceteſimo [illegible] Indict. [illegible] regnan[illegible] Domino [illegible] Federico Dei gratia inuictiſſimo Romanorum Imperatore ſemper Auguſto, Ieruſalem & Siciliæ Rege, Apuliæ & Principatus Capuæ anno [illegible] feliciter, Amen.

☞ Q[illegible] po[illegible] N[illegible] A[illegible] D[illegible] M[illegible] [illegible] ſcriptum [illegible] , quod cum Abbas [illegible] & [illegible] Ma[illegible] dictus Sambucinæ [illegible] Archi[illegible] [illegible] Ec[illegible] nata [illegible] demus [illegible] ve[illegible] d[illegible] ad [illegible] tem ip[illegible] [illegible] A[illegible] Archima[illegible] Con[illegible] n Patiri, [illegible] ſuper [illegible] m v[illegible] a [illegible] eſt [illegible] S[illegible] Marci quam [illegible] quodam [illegible] L[illegible] æ Matinen. & ideo [illegible] am [illegible] uocari ad [illegible] Matinenſis [illegible] oſtulabant, cora[illegible] obis [illegible] pon[illegible] ſufficien[illegible] [illegible] parentibus [illegible] i[illegible] s n[illegible] m A[illegible], & Rogerio Can[illegible] a[illegible] es el[illegible] is, & poſt [illegible] ab [illegible] [illegible] to [illegible] partem Eccleſiæ Ma[illegible] ad probandum iam di[illegible] d[illegible] m [illegible] anum M[illegible] par[illegible] at[illegible] quam terra[illegible] vi[illegible] a [illegible] P[illegible] ad paſtinandum B[illegible] prat[illegible] tali, [illegible] denarios [illegible] terim E[illegible] et annuatim, & poſt de[illegible] & [illegible] rum tota ipſa vinea in iam [illegible] a terra plantata deuolueretur ad ius, & proprietatem Eccleſiæ de Patirio. Licet enim Belprandum fuiſſe villanum Matinæ probauiſſet pars Eccleſiæ Matinenſis, quia Archimandrita, & Conuentus Patiri per teſtes idoneos ſufficienter probauit, & inſtrumentum quo vſi ſunt in iudicio ea

quæ propo[illegible]erunt [illegible] et terram [illegible]iam in qua [illegible] debere Eccleſiæ Pa[illegible] [illegible]ſum [illegible] conditionem ſic[illegible] [illegible] de conſ[illegible] A[illegible] tam & Co[illegible] Ab[illegible]ne prædicti Ab[illegible]s, & Co[illegible] M[illegible]ting de S[illegible] buccina[illegible] iã[illegible] [illegible]a auctori[illegible] Ap[illegible] a p[illegible] ſenten[illegible]m d[illegible] a[illegible] [illegible]tur quæ à nobis ſ[illegible]m[illegible] [illegible] n[illegible]ta obliuione [illegible] in [illegible] Ad [illegible] ipſius ſi[illegible] Ecc[illegible] Pa[illegible] inſtrume[illegible]m pe[illegible] manu Ioann[illegible] Notarij Sancti M[illegible] ſcri[illegible] [illegible]ſta, & aſſ[illegible] [illegible] m[illegible] A[illegible] & [illegible] ti[illegible]is IOANNE[illegible]

† *Andreas Deigratia Ep[illegible] S. Marci ſubſcr.*

† *Ego Robertus S. M[illegible] Arc[illegible] & fui r ad. quæſtioni [illegible]*

† *Ego Cata[illegible] Cant[illegible] S. Mar[illegible] fui*

† *Ego Rogerius* Canonicus S. *M[illegible] in prad. quæſtioni aſſeſſ[illegible]r [illegible] ſubſcr[illegible]*

† *E[illegible]o Th[illegible]dor[illegible] Canonicus [illegible] Mari[illegible] interfui, me [illegible]*

Pag. 448. l. 42. *ad[illegible]*

2 MARCV[illegible] Marci [illegible]flatus eſt a[illegible] F[illegible] [illegible] ann. [illegible]56. 15 [illegible] A[illegible] V[illegible]t

Pag. [illegible]9 l. 64 p[illegible], *K[illegible] Nouembris* 2[illegible] An[illegible]s ad[illegible] Ma[illegible]a [illegible] 4 [illegible] ad [illegible] 51. [illegible]a o[illegible]

Pa[illegible] di[illegible] s F[illegible] Epiſcopus [illegible] a[illegible] Kal[illegible] Feb. ex c[illegible] S[illegible] apud Rom. B[illegible]m [illegible]

Pag. 959 in. 16. [illegible]m *adde.*

MAR[illegible]R[illegible]M

[illegible] MI[illegible]ſen[illegible] ſub[illegible] Concil[illegible] ato [illegible] Mar[illegible] Papa I.

4 LIDVERITVS [illegible] E[illegible]æ E[illegible] interfuit Con[illegible] ſub Le[illegible] I.

Pa[illegible]79 [illegible] poſt ea ve[illegible] *d[illegible]o* [illegible] *ad e*[illegible] [illegible]dum S. Berardo [illegible] acc[illegible] a[illegible] dam autem [illegible] ſed e[illegible] ſtoria [illegible] quo[illegible] eſt [illegible] Clericos ſancti Io[illegible] & ſanctæ Sabinæ matricis Marſoru[illegible] Epiſcopatus, Eugenio III. ſedente, creditur ſub eodem Pontifice Epiſcopatum iniiſſe multo poſt tempore: hiſtoriam hic exſcribam ex veteri membranacea chartula, cum ſatis pulchra ſit, tametſi inculto ſtylo, vt illa ferebat notas, conſcripta.

[illegible] [illegible]olen[illegible] ſe[illegible] ob[illegible] de r[illegible] d[illegible] con[illegible]uum [illegible] duximus [illegible]uæ te[illegible] [illegible]ni [illegible] E[illegible]p[illegible] inter Eccl[illegible] [illegible] & ſancti Ioannis acc[illegible] ſ[illegible] [illegible]mo [illegible] [illegible] [illegible]ria qui[illegible] C[illegible] Domin[illegible] [illegible]luc[illegible]m [illegible] [illegible]a[illegible] [illegible] to[illegible] E[illegible] [illegible] C[illegible] ar[illegible]tu[illegible] [illegible] a[illegible] [illegible]as ad[illegible] ac[illegible] [illegible] [illegible]di a[illegible] E[illegible] Domin[illegible] [illegible] C[illegible] [illegible]iis ſ[illegible] Cle[illegible] [illegible]tis [illegible] [illegible]a [illegible] C[illegible] [illegible] C[illegible] [illegible] qu[illegible]d [illegible] Ch[illegible] F[illegible] P[illegible] [illegible] A[illegible] [illegible] Can[illegible] [illegible] C[illegible] ſcribat [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] bi[illegible] Ca[illegible] ad [illegible] C[illegible] Conn[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]r [illegible]nclam[illegible] [illegible]ant, [illegible] ar[illegible]o [illegible] t[illegible] A[illegible] [illegible] d[illegible] [illegible]datum, [illegible] oſti[illegible] altarium expo[illegible]ones in Ecc[illegible] factum fuit: quod videns Dominus Epiſcopus ad eorum conſolationem ipſo Paſchali feſto, cum eis manſit. Id vero S. Ioannis Clerici præſentientes, iniqua cogitatione, modo ad Comitem, modò ad milites ibant, hinc inde per vicos, & plateas ipſa Reſurrectionis die clamantes, & dicentes, Succurrite matri veſtræ Eccleſiæ

ſancti

ſancti I[illegible] & Ca-no[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

præ[illegible]s tempus [illegible] aſſerebant, & per ſing[illegible]as p[illegible] [illegible]ra hos ſines poſitas Chriſma [illegible]tribuere inuerecunda fronte affirmabant. Quæ omnia falſa eſſe hac ratione ſanctæ Sabinæ Canonici comprobauere: Primum Imperatorum præcepta oſtendere, in quibus nō ſolum Eccleſia ſancti Ioannis, ſed quicquid ipſa in terris, & vineis, & in ſeruis poſſidet, antequam ipſa Eccleſia fundare-

[illegible]

Epiſcopis [illegible] omnibus [illegible], ſummatim ſcriptum eſt. *Hoc autem eſt anno millesimo centeſimo quadrageſimo octauo, Indictione vndecima anno Pontificatus Dom. Eugenij Tertij Papæ quinto.*

✠

Eugenius Episcopus [illegible] *seruorum Dei. Dilectis filiis Odorisio Præp*[illegible] *& Canonicis Ecc*[illegible] *fiæ S. Sabinæ Ma*[illegible] *cana salutem & Apostolicam benedictionem.*

Ne obliuio[illegible] obſcurita[illegible] h[illegible] mētibus inger[illegible], quod [illegible] c[illegible] litigijs i[illegible]dicat[illegible]m fu[illegible]rit, ſcriptur[illegible] memoria comm[illegible]dar[illegible], [illegible] per hoc habeat ſecutura poſterita[illegible], quid [illegible] tem-po[illegible]bus cui[illegible] [illegible] qualiter c[illegible] [illegible]a quæ [illegible], & clericos Eccl[illegible]hæ [illegible]cati Ioann[illegible] ſuper c[illegible]ſecrando ole[illegible] diu[illegible] [illegible] a[illegible] per noſtra[illegible] ſente[illegible] [illegible] tern[illegible] p[illegible]ſentis [illegible] præce[illegible] [illegible]. Clerici ſiquidem beat[illegible] [illegible]bant, quod Mar[illegible]canu[illegible] [illegible] beret ei ſegre[illegible]atam a[illegible] [illegible] co[illegible]ecrare [illegible] ipſam ex antiqua con[illegible] a [illegible]no Epiſc[illegible] p[illegible] erc piſſ[illegible] autem contra hæ[illegible] reſp[illegible] d[illegible] uis in eadem Ecclefia [illegible] nulſus à Biberto Lu[illegible] primum contra iuſtitiam i[illegible] & hoc ſanctorum [illegible] & ve-n[illegible]andis Cano[illegible] e[illegible] co[illegible] N[illegible] nem co[illegible] ſ[illegible] [illegible]ui-mus, & pri[illegible] ſu-perbia proc[illegible] noſtrorum [illegible] cætero vna [illegible]ntum a[illegible] M[illegible]ri-ci ec[illegible]ſia beatæ S[illegible] [illegible], per ec[illegible] Beati [illegible], [illegible] per alias ſ[illegible] & ita ſir[illegible] [illegible] por[illegible]bus in perpetuum n[illegible] b[illegible]ſeruetur, S[illegible] prædi[illegible] Cl[illegible] ni[illegible] ep[illegible]opu[illegible] tanqu[illegible] [illegible] a[illegible] ſe[illegible] ani[illegible] cu[illegible]cat. *Datum Ferr*[illegible] *Idus Iuny Indi*[illegible] *4. Inc*[illegible] *D*[illegible] *a*[illegible] *1.51. Pon*[illegible]*fi*[illegible]*us D*[illegible] *n*[illegible] *Tertij, anno* [illegible]*timo.*

MELITENSES.

Pag. 1019. num. [illegible] l. 11. corrige [illegible] nū [illegible], & [illegible] 146[illegible]. [illegible] eodemq; modo [illegible] C[illegible] aris ſubſequentis an[illegible] 1464. 17 Ka[illegible]d Iul. [ex bulla conſecrationis. Fuera[illegible] antea Cæſar Abbas ſancti Stephani de Cornu Laudenſis diœceſis Ord. Ciſtercienſis ex nobiliſſima gente Caietana natus.

MONOPOLITANI.

Pag. 105[illegible] à capite,

49 BEN[illegible] de Herrera Hiſpa-n[illegible] do[illegible] us eſt Monopo-l[illegible] p[illegible] Se[illegible]gen[illegible] 12 Ianua-rij 1654.

MONTEFLASCONENSES.

Pag.[illegible] m [illegible] A[illegible] in [illegible] ni [illegible] *adde* [illegible] æ [illegible].

16 [illegible] m [illegible] a [illegible] r[illegible] ſ[illegible] 14[illegible] Lap[illegible] t [illegible] ac [illegible] a [illegible]

1[illegible] SERAPHINVS [illegible] ta[illegible] A[illegible] VI [illegible] Valle[illegible] ſancti Fran[illegible] ex inſc[illegible] i [illegible]

Per illuſtris atq; Reuerendiſſ. Dom Dom [illegible] *tonij Panul*[illegible]*, & Dominæ Hippolytæ Valle filius,* [illegible] *ni*[illegible]*mi Ferdinandi Regis à Secretis ab Alexandro VI. Pont. Max. ob eius ingenuas virtutes, præſtantes mores, ſingularemq; doctrinam Monte*[illegible] *conis Epiſcopus creat*[illegible] *o LCCCC*[illegible] *I.*

1[illegible] IOANN[illegible] [illegible] 1[illegible]9. [illegible] di[illegible] Ma[illegible] [illegible] fa[illegible] [illegible] n ſi S[illegible] in Actis conſiſtorialibus hab[illegible]

18 ALEXANDER Card. Farneſius, &c. vt in ſerie

Pag. 166. l. 2. poſt illa verba *f*[illegible]*to ceſſit* 1580. *adde*, Matriti in Hiſpania Auguſto menſe, dum Card. Riario Legato obſequeretur, ibidem ſepultus.

MONTIS ILCINI

Pag. 1070. [illegible] *add* Obijt Alexander an. 1652.

14 ANTONIVS Bichius nobilis Patritius Senenſis electus eſt Epiſcopus Montis Ilcini die 11. Decemb. tranſlatus deinde eſt ad Auximanam Eccleſiam ab Alexandro VII. Pontif. Max. die 16. Octobr. 1656.

15 LAVRENTIVS Martinozius nobilis S[illegible] Monacho Ord. S. Benedicti ad[illegible] Epiſcopus ab Alexandro VII. Pont. Max. [illegible] Octob. 1656.

NARNIENSES

Pag. [illegible] ad [illegible] Epiſcopum [illegible] in [illegible] ſancti Martini Papæ & martyris anno 875. ind 8. opuſculum, cum alijs eiuſdem Anaſtaſij in lucem emiſit Iacobus S[illegible] Soc. Ieſu

Pag. [illegible] *adde* [illegible] [illegible] Lon[illegible] ad is [illegible] omni [illegible] eruditus, & do[illegible] Ar[illegible] ancea [illegible] Cardinalis [illegible] literas duas Alexandri [illegible] ſcriptas [illegible] mon[illegible] Ecc[illegible] cano[illegible] ſedes [illegible] ordinari [illegible] ad id indu[illegible] Regia auctoritate compellat a[illegible] Clerum, & populum [illegible] Na[illegible] in Archiepi[illegible] Sal[illegible] (b[illegible] Spalatenſium) [illegible] ceſſi[illegible], quibus etiam [illegible] C[illegible] rum, [illegible] hortatur, vt [illegible] gne ſu[illegible] præ[illegible] & alia, [illegible] roc[illegible] perſoluan[illegible] tenoris.

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilecto in Chriſto filio B. illuſtri Vngarorum Regi ſalutem, & Apoſtol. benedictionem.

Significantibus nobis dilectis filijs noſtris Clero, & populo Spalaten. nobis innotuit, quod cum eccl. Spalatina diu paſtore vacauerit, & vſque ad hæc tempora

A iuxta formam priuilegiorum Romanorum Pontificum, & ſacrorum Canonum liberam electionem habuerit, tu [illegible] Epiſcopum ſecundum quod obſeruatum eſt eligi non permittis. Vo[illegible] igitur Regiæ ſaluti conſulere, & in[illegible] Eccleſiæ pro noſtri officij debito prouidere mo[illegible] Regiam excellentiam, & exhortamur in Domino, quatenus eam libere, & ſine contradictione de perſona idonea ordinari permittas, qui & populo [illegible] præ[illegible] & prodeſſe. Alioquin [illegible] Regiæ R[illegible] deferre velimus, iam [illegible] deeſſe non poterimus aliqua ratione. Nam & Sereniſſimi Regi credimus expedire, vt ciuitatem,

B [illegible] conſernes, & habi[illegible] firmiores, & [illegible] tuum occa[illegible] tribu[illegible] magnificentiam monemus attentius, & r[illegible], quatenus Miroſlauum [illegible] ad reddendam pecuniam præ[illegible] quam olim bon. mem. [illegible] Archiepiſcopo abſtulit, vel ad [illegible] & loca [illegible] ordinari permi[illegible], ſi aliter ad [illegible] Regia poteſtate compellas. *Datum* [illegible] *11. Non. Iulij*

C *Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, D[illegible] Clero, & populo [illegible] Apoſtolicam benedictionem.*

[illegible] ad deuotioni[illegible] & [illegible] denter ap[illegible] noſtrum [illegible] fectum [illegible] Diac. Card. [illegible] recipere & [illegible] Pro rato itaque [illegible]

D tis [illegible] conſtantia [illegible] [illegible] ſtrum quondam [illegible] Epiſcopum, virum ſiquidem litteratum, honeſtum, prouidum, & diſcretum in Archiepiſcopum vobis conceſſimus, & Patrem ſpiritualem, atque animarum veſtrarum paſtorem duximus ſtatuendum; ad plenitudinem Pontificalis officij oſtendendam, ei Pallium de beati Petri corpore ſumptum exhibentes, vt per eius ſollicitudinem, &

prouidentiam ſpiritualibus, & temporalibus [illegible] incrementis [illegible] cum gratia [illegible] Apoſtolicæ, ac noſtra, & cum ſui officij plen[illegible] ad vos, & commiſſam ſibi Eccleſiam ducente Domino venientem Vniuerſitati veſtræ [illegible] mus attentius commendandum, per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus eum benignè, ac reuerenter recipiatis, & debitam ei obedientiam tanquam Archiepiſcopo veſtro impendatis humiliter, & honorem: d[illegible] & alia quæ de iure Parochiali ip[illegible] ni ſine con[illegible] one a [illegible] tes. Sanè [illegible] obedien[illegible] permanſ[illegible] & [illegible] ſalubribus monitis acquieſcere volueritis, vos, & Eccleſia veſtra, ſicut credimus & ſperamus ſpiritualiter & temporaliter ſuſcipietis a [illegible] liante Domino incrementum. Si quis autem veſtrum aduerſus eum contumax inuentus fuerit, el rebellis ſententiam, quam idem Archiepiſcopus in illum propter hoc canonicè promulgauerit, nos auctore Deo ratam, & firmam habebimus.

Datum Ferentin. 6. Non. Iul.

Petri tranſlationem, & quædam Acta cõmemorat Thomas Archidiaconus Spalatrenſis in hiſtoria Salonitanorum Pontificum quæ m.ſ. pene[illegible] eſt in hæc verba,

Petrus Archiepiſcopus Spalaten. [illegible] fuit Lombardus, ſed prius fuit Epiſcopus Narnienſis Sed [illegible] magnus ſcientiæ, & bonorum morum [illegible] decoratus Erat autem præcipuè eruditus in ſcientia [illegible] ita vt reſpi[illegible] ndo in faciem ſani hominis præſcerei quo [illegible] generæ & quo foret tempore [illegible] quone medicæ antidot [illegible] Cum autem Spalatum ven[illegible] ben[illegible] tum ad Gaudium gratia viſitati [illegible] vidi[illegible] Erat op[illegible] m annulum [illegible] vehementer re[illegible] ex [illegible] de eius [illegible] fit. H[illegible] aque [illegible] annorum cur[illegible] H[illegible] biium [illegible] ſepult[illegible] que eſt in E[illegible] in Eſt M[illegible] Alba [illegible] conuer[illegible] n m ign[illegible] tione ab inco lis regionis illius eius tum[illegible]

Hactenus ille.

Gaudius [illegible] de quo ſupra [illegible] Archiep. Spalaten. ab Al[illegible] Papa [illegible]

Pag. 1096. [illegible] *adde* capite

60 RAYMVNDVS [illegible] x Marchionibus Caſtellis Narnienſis, & Abbate ſeculari euaſit Epiſcopus Narnienſis die 26. Iunij 1656. ſucceſſit prædefuncto Paulo Buccatolo, ob egregiam virtutem, cum nobilitate coniunctam, magnam de ſe excitauit expectationem.

NEPESINI

Pag. [illegible]98. [illegible] 8. poſt [illegible] Mi[illegible], *adde*,

3 EVLALIVS [illegible] in ſchiſmate contra Bonifacium Papam Pſeudo[illegible] creatus, ſe [illegible] anno 421. Baronius [illegible] 3. Annal. ad annum 419. affirmat [illegible] ex vrbe p[illegible] Campaniam [illegible] Nep[illegible] pum, [illegible] in No[illegible] ad Conci[illegible] ral [illegible] Ne[illegible] Eccleſiam regendam [illegible] anno 424. [illegible] falſo [illegible]

Pag. 11[illegible] 1.26. a c p[illegible]

[illegible] MARCELLVS Anania Ca[illegible], [illegible] Nepeſinus, & S[illegible] inus [illegible] 1654

PENNENSES [illegible] ADRIANENSES

Pag. 58. num [illegible] ad A[illegible] po[illegible] verba, interſeri *adde* [illegible] a L[illegible] Imp. p[illegible] dulto [illegible] betur exemplar [illegible] Pennenſis epiſc[illegible] bo[illegible]

C

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Hlotarius diuina ordinante prouidentia Imperator Auguſtus.

Noſtræ Imperialis Ex[illegible] mer[illegible] eſt [illegible] fide[illegible] noſtro[illegible] petitionibus libenter annui[illegible] ſacerdotum, quorum precibus no[illegible] propinquam con[illegible] maio[illegible] do [illegible] ſanctæ E[illegible] noſtrorum præſentium [illegible] q[illegible] Amade[illegible] Vrbis Epiſ[illegible] veniens oſtendi [illegible] auctoritate ſanctum [illegible] Dom[illegible] ſtro[illegible] b[illegible] ria præſtate [illegible] ad [illegible] ſtr[illegible] centes [illegible] ad cauſas audiendum, vel quippiam exigẽdũ, vel aliquas redditiones requirendo. Itaque deprecatus eſt faſtigium ſublimitatis noſtræ, & petijt, vt præcepto noſtræ auctoritatis & renonationis iuberemus idem præceptum corroborari, & innouari. Quapropter eius precibus clementer annuentes, hoc præceptum noſtræ corroborationis decernimus fieri ad prioris præcepti confirmationem, & iubemus, vt ſicut

D

ſupra

f[illegible] I[illegible]
[illegible] a[illegible]
a[illegible], [illegible] poſſeſſiones i[illegible]
[illegible] atæ ſuæ [illegible] ſibi [illegible]
d[illegible] ad [illegible] audie[illegible] vel quippiam
ex[illegible] d[illegible] ari [illegible] are, ſed
hoc [illegible] conſtitutioni d[illegible] etum liceat
me[illegible] o [illegible] op[illegible] ro venerabili, [illegible]
que [illegible] di[illegible] æ Se[illegible] is E[illegible] m
re[illegible] cum Clericis & [illegible]
[illegible] hominibus q[illegible] & [illegible]
[illegible] per [illegible] en[illegible] a tempora v[illegible], & poſſi-
de[illegible] is & con[illegible] ib[illegible] s
no[illegible] to [illegible]
[illegible] & a[illegible] o la[illegible] Domini [illegible]
m[illegible] impl[illegible] tare [illegible]
[illegible] iſſ[illegible] s inſtitutio pl[illegible]
[illegible], & ſtab[illegible] oren[illegible] v[illegible] at
[illegible] propria, & [illegible] n[illegible] s ad
[illegible]

Signum Ser[illegible] imi

Hl[illegible] rij Im[illegible] ratoris

A[illegible] m[illegible] ncel[illegible] Datum ſub Ianuario men[illegible] anno [illegible] propitio Imperij . . . . Domini Holt[illegible] rij [illegible] Actum in noſtro palati[illegible] re[illegible] o in Dei nomine Amen

Pag. 50 num. 8. [illegible] ann[illegible] Eius [illegible] u ac p[illegible] us Adela[illegible] æ [illegible] exoris Otho In[illegible] a[illegible] 968 re[illegible] & [illegible] enu[illegible] n ſis [illegible] piſ[illegible] ato[illegible] at[illegible] ue a[illegible] ce[illegible] cum Cæſar[illegible] priu[illegible] le[illegible] a co[illegible] ex ſubiecto d[illegible] p[illegible] po[illegible] dem Cathedralis ta[illegible]

In nomine ſanctę & indiuiduę Trinitat[illegible]

[illegible] to diuina fauente clementia Imper Auguſtus

[illegible] Iuſ[illegible] um noſtrorum pet[illegible] n[illegible] s [illegible] c[illegible] ſi adeſt [illegible] tatis noſtræ [illegible] s [illegible] acris & [illegible] cultui man[illegible] p[illegible] ere [illegible] centiæ, inclinati, plu[illegible] um nobis ad Imperij ſtabilitatem, & diuinæ remunerationis præmium prodeſſe confidimus, nec non & fideles noſtros promptiores, & deuotiores id efficere nõ ambigimus ad famularum. Quocirca nouerit omnium ſanctæ Eccleſiæ fidelium noſtrorum, præſentium ſcilicet & futurorum ſolertia, Addaidem noſtram dilectam coniugem Imperatricem Auguſtam culminis noſtri ſublimitatem adiſſe, obnixe poſtulando, q[illegible] pro De[illegible] ore, facinorum [illegible] no[illegible] rum abſolut[illegible] Epiſcopat[illegible] S[illegible] Eccleſiæ d[illegible] atare deberemu[illegible] videlicet in honorem [illegible] ncti Maximi Martyris Chriſti, quod eſſe [illegible] idetur, & ve[illegible] ra[illegible] do Epiſcopo Ioanni noſtro chariſſimo [illegible] c[illegible] n[illegible] mare & om[illegible] o co[illegible] roborare d[illegible] nu[illegible] omnia, quæ ab anteceſſoribus no[illegible] is, & ex [illegible] ris hominibus Deum timentibus ei[illegible] dem [illegible] piſco[illegible] tui conceſſa ſunt, & quod idem Epiſco[illegible] rus tenuit & ten[illegible] ex [illegible] o [illegible] uuda- [illegible] c[illegible] ta[illegible] per præ[illegible] a prædeceſſorum [illegible] etiam per precaria, & offer- [illegible] s, & chartæ [illegible] onationis atque per [illegible] ſtituram, & commendationem, & per quæcunque inſtrumenta chartarum, ſeu per cuiuſcunque ſc[illegible] ptionis titulum. Nos quoque conſiderantes atque fidelitatem, [illegible] ſanctitatem prædicti Ioannis Epiſcopi animo in[illegible] linati precibus eius, Nos de[illegible] q; i[illegible] ſtim[illegible] confirmamus & corroboramus prædictæ Pennenſis Eccleſiæ Epiſcopio om[illegible] a percepraria à prædeceſſoribus n[illegible] dem ſacroſancto loco collata, [illegible] m q[illegible] ęcunq[illegible] à re[illegible] gioſis, & Deum [illegible] us h[illegible] onceſſa ſunt tam p[illegible] a[illegible] & chartulas do- [illegible] s, & [illegible], & co[illegible] mmenda- [illegible] m [illegible] a legi[illegible] per qua[illegible] nqu[illegible] rum [illegible] rum conce- [illegible] omnia i[illegible] integ[illegible], ad haben- [illegible] dum & in perpetuum poſſiden- [illegible] a [illegible] uitate & omnibus ædifi- [illegible] habe[illegible] bus, ca[illegible] p[illegible] s, vi[illegible] eis, prati[illegible] pa[illegible] u[illegible], ſ[illegible], aq[illegible] is [illegible] quar m[illegible] [illegible] car[illegible] ib[illegible], ſalectis, molen- d[illegible] us & immob[illegible] [illegible] ſa[illegible] ij ſ[illegible] rui[illegible], & a[illegible] is [illegible] a[illegible] abu[illegible] & c[illegible] o[illegible] s a[illegible] a- [illegible] & [illegible] tij a[illegible] o.n[illegible] æ[illegible] neib[illegible] & quæ p[illegible] e[illegible] n[illegible] & o[illegible] in Epi[illegible] opatu [illegible] Io[illegible] ibidem Epiſcopus, vel ſucceſſores ſ[illegible] i[illegible] pſique Canonici ſub noſtri Mudburdi tu[illegible] ione, vel defenſi[illegible] ne cum [illegible] ar[illegible] m exhibitionibus & redhi- [illegible] triuſ[illegible] e [illegible] exus famulijs, ſer- [illegible] aldi[illegible], & aldia[illegible] s, libel- [illegible] ari[illegible] precari[illegible], & præſtari[illegible] s [illegible] ib[illegible], & commen[illegible] s, & c[illegible] m [illegible], quæ nunc præl[illegible] Eccleſia vel [illegible] enet, vel in antea, [illegible] eo propi- [illegible] e potuerit, [illegible] ea[illegible] atione videli- [illegible] ſ[illegible] cet [illegible] Dux, Marchio, C[illegible] es, Vi[illegible] comites, neque Gaſtaldio, ſeu quil[illegible] Reipublicæ exa[illegible] or, ſeu quæcunque magna, remiſſaque perſona prædictæ Pennenſi Eccleſiæ & Canonicis res in ſuas poteſtates vſurpare præſumat, nec liberos & ancillas, aldiones, & aldianas ibidem commorantes moleſtare in magno, vel in paruo præſumat, neque ad placitum eorum ire cogat, neque de omnibus

nibus

[illegible] quæ poſſident diſueſtire attemptaui, nec placitum [illegible] prædictis rebus. . . Si quis igitur con[illegible] , præcep[illegible] ſeu ceſſionis Mudburdi violator [illegible] ſolnere cogatur mille libras auri optimi, medietatem Cameræ noſtræ, & medietatem prænarratæ Pennenſi Eccleſię, atque Iohanni Epiſcopo & Canonicis, eorumque ſucceſſoribus, qui pro tempore fuerint, quod vt verius credatur, diligentiuſque ab omnibus obſeruetur manu propria roboratas, & annuli noſtri ſigno præcipimus roborari

Signum domini Ottonis magni Imperatoris.

Ambroſius Cancellarius ad Vicem . . . . . Epiſcopi & Archicancellarij. Datum quarto nonas Madij anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXVIII. Imperij vero domni Ottonis piiſſimi Cæſaris [illegible] Ind. xi. Actum in Comitatu Pinnenſi iuxta flumen quod nuncupatur Ricaris in Dei nomine feliciter. Amen.

Eadem pagina n. 10 l. [illegible] poſt illa verba, Epiſcopus [illegible] anno 1057. *add:* Poſt duos vero [illegible] adminiſtratio [illegible] à Nicolao II. Pontifice bonorum ſui Epiſcopatus confirmationem recepit hoc cuius diplomatis [illegible] e tabulario eiuſdem Eccleſiæ [illegible] ſic habet

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilecto Confratri Ioanni Pennenſi Epiſcopo, & per te Eccleſiæ ſanctæ Mariæ & glorioſi Chriſti Martyris, ac Leuitæ Maximi, tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum.

Officij noſtri [illegible] deſideri[illegible] pro[illegible] indul[illegible] de quia peti[illegible] cariſſime confrater, vt per noſtri priuilegij paginam tuæ Eccleſiæ, & tuis [illegible] ſucceſſoribus perpetualiter confirmarem omnia, quæ prædictæ Eccleſiæ [illegible], & legaliter competunt, petitioni tuæ [illegible] anter annuentes, per huius noſtræ C[illegible] tutionis decretum & Apoſtolicæ [illegible] edictum concedimus, & confirmamus tibi, ſicut ſuperius legitur in perpetuum quicquid in prænominatæ Eccleſię Epiſcopio B. Mariæ, & glorioſi Chriſti Martyris & Leuitæ Maximi in præſentiarum poſſides, quæque in futurum quocumque modo diuinis, & humanis legibus cognitis acquirere poteris, ſcilicet ipſum Epiſcopatum cum om[illegible] [illegible] monaſteriis [illegible] Eccleſiis [illegible] & cum [illegible] ibi [illegible] fidelium [illegible] oblationibus, tam pro [illegible] quam etiam pro mo[illegible]. Statuentes per hoc [illegible] ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, cui [illegible] Deo præ[illegible] dignoſcimur inuiolabilem conſtitutionem, vt nullus Imperator, Marchio, Comes, Vicecomes [illegible] alia quæ[illegible] magna, parua, cuiuſcunque dignitatis, vel ordinis perſona contra hoc noſtrum priuilegium [illegible] Epiſcopum, [illegible] de bonis ſuis diue[illegible] inquietare, aut aliquid ibi contra ſacros canones conſtituere, vel ordinare. Si quis igitur [illegible] Apoſtolica [illegible] te [illegible] re non [illegible] ſciat [illegible] anat[illegible] vinculo innodatum à Patre, & Filio, & Spiritu Sancto, & auctoritate B. Petri Principis Apoſtolorum, nec non cum diabolo & Iuda traditore Domini Noſtri [illegible] c[illegible] concremandum [illegible] medietatem prædicto Epiſcopio. Qui vero intuitu pio obſeruator in omnibus extiterit [illegible] huius noſtri priuilegij [illegible] cultum Dei reſpicien[illegible] Domino Deo hab[illegible] & vitæ æternæ particeps ſit, & miſereatur in ſæcula ſæculorum. *Datum Romæ ſexto non. Maij anno Dom. noſtri Ieſu Chriſti 1059. per manus Humberti ſanctæ Eccleſiæ Siluæ Candidæ Epiſcopi, & Apoſtolicæ Sedis Bibliothecarij. Anno primo Pontificatus Domini Papæ Nicolai ſecundi, indictione duodecima.*

[illegible] Ioannes Epiſcopus Nicolai [illegible] deo tempore amo[illegible]

Eadem pag [illegible] o po, poſt illa verba, [illegible] Donauerat antea Pa[illegible] A[illegible] C[illegible] P[illegible] [illegible] [illegible] Caſtellis [illegible] [illegible] [illegible] v[illegible] teri [illegible]

Pampo Eccleſiæ ciuitatis Pennen. Epiſcopus.

Quæ Eccleſia eſt ædificata in honorem ſanctæ Mariæ Genitricis Dei, & ſancti Maximi, ipſo Almifico Præſule electo, atque omnino ordine Papæ, per conſenſum Domini Iſebarti Præpoſiti, Ioannis Cuſtodis, & aliorum Canonicorum, qui ordinati ſunt in officio de ſancto Epiſcopatu, & per conſilium Benedicti Presbyteri

A

[illegible] Ioann. Abbat. [illegible] ad [illegible] ... [illegible] Ottaviano. [illegible] Bri[illegible] [illegible] m ad [illegible] & [illegible] nere deb[illegible] [illegible] totam [illegible] Anno [illegible]

Actum [illegible]

[illegible]

† [illegible]

† [illegible]

† [illegible]

Pa[illegible] Grimaldus a[illegible] at, ab Eug[illegible] 115[illegible] ſuiſque [illegible] neuſis Eccleſiæ [illegible]

Innocentius E[illegible] Venerabili Fratri Gri[illegible] Episcopo, eiuſque [illegible] [illegible] in perpetuum.

S[illegible] [illegible]entibus n[illegible] [illegible] a l[illegible] lanti[illegible] E[illegible] pter, d[illegible]ct[illegible] Epiſcope, prece[illegible] ationa[illegible]les [illegible]ter admiſimus, & E[illegible]cleſiam Beatæ Mari[illegible] & glorioſi Chriſti Martyris, ac Leutæ Maximi præſentis ſcripti priuilegio communimus, ſtatuentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem eccleſia in præſentiarum iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fideliũ ſeu alijs legitimis modis Deo propitio poterit adipiſci, firma tibi, tuiſ-

B

que ſucceſſoribus [illegible] [illegible] Cæſar [illegible] Sanctæ [illegible] de C[illegible] [illegible] ſanctæ Mariæ de [illegible] ſanctæ Mariæ [illegible] Dec[illegible] [illegible] fatigare [illegible] [illegible] q[illegible] a[illegible] ci[illegible] iant, [illegible] apt[illegible] [illegible] præmia æternæ pacis inueniant. *Amen. Amen. Amen.*

† *Ego Innocentius Catholicæ Eccl. Epiſcopus ſubſcripſi.*

† *Ego Conradus Sabinen. Epiſcopus ſubſcripſi.*

† *Ego Geraldus Presb. Card. titul. ſancta*

[illegible] Cruci [illegible] ſubſcrip.
† *E[illegible]o Pet[illegible]s Card. titul. Paſtoris ſub- [illegible]ri ſi.*
† *Ego Giuzo Presb. C[illegible]rdin. ſ[illegible]nctæ Cæcil[illegible]æ ſub[illegible]ipſi.*
† *E[illegible]o Gr[illegible]rius diac. Card. tit. SS. Sergy [illegible]i ſubſcripſi.*
† *Ego Octa[illegible] di[illegible]nus Card. S. Nicol[illegible]i in Carcere ſu[illegible]ſcrip[illegible]i.*
† *Ego Thomas S.R.E. diac. Card. ſubſcr[illegible]ſi.*

Datum La[illegible]er. per manus Aymerici S.R.E. Diac. Card. & Cancellary 6. Kalend. Nouemb. Ind[illegible] 4. Incarnat. Dom. anno 114[illegible] Pontificatus vero Dom. Innocentij P. pa[illegible]I. anno vndecimo.

In e[illegible]d[illegible] n[illegible]m, ipſe o[illegible] ſcripſ[illegible] Eugenius III. ad ipſum G[illegible] Epiſc. Dat. Ferrentini per manus B[illegible] S.R.E. Scri[illegible]to[illegible] 18. Kalend, Ian[illegible]ar[illegible] [illegible] 14 In[illegible]a[illegible] Domin[illegible]cæ a[illegible] Pon[illegible]us vero Domini E[illegible] III. Papæ anno 6 [illegible] ſ[illegible]ſcri[illegible]ſerunt Ca[illegible] decim, eodem[illegible]ue modo ad [illegible] C[illegible] m[illegible]d[illegible]m priuilegia co[illegible]t A[illegible] ſius IV. an[illegible] 1153 Kalend. [illegible] Pontif. 1.

Eadem pag. 53. [illegible]m. 14 a[illegible] *adde* Pr[illegible]ma [illegible]ur anno antecedent[illegible] 1[illegible] m[illegible] a chart[illegible]a [illegible]nfirmat[illegible] z[illegible] za[illegible]inus Comes La[illegible] ded[illegible] ra[illegible] na[illegible]io ſ[illegible]æ Ma[illegible]æ d[illegible] La[illegible]ano in hæ[illegible] v[illegible].

No[illegible] Odo[illegible]i[illegible]us Dei [illegible]ratia Pennen E[illegible] ſ[illegible]pus.

Cum vniuerſo Capi[illegible]o n[illegible] [illegible]tione Domini Gozal[illegible]ni C[illegible] [illegible]reti de omnibus, quæ in h[illegible]c [illegible] continentur, tal[illegible] fecimus ex[illegible] [illegible] e[illegible]m, quod quicunqu[illegible] [illegible] [illegible] vir Goz[illegible]linus C[illegible] La[illegible] monaſterio ſa[illegible]æ Mar[illegible] de [illegible] ceſſit fra[illegible] c[illegible]ntra[illegible] [illegible]rit, ex [illegible] [illegible]a- tę M[illegible] M[illegible]s cius, & ſanct[illegible] Apoſtolo[illegible] [illegible] Petri, & Pa[illegible] a[illegible] B[illegible] martyrum Ma[illegible] [illegible] D[illegible]nati V[illegible]na[illegible]tij at[illegible] [illegible] [illegible] noſtr[illegible] [illegible] cos [illegible] cam[illegible]s, & anathemati perpet[illegible] niſi e citò correxerint, & p[illegible] m pœnitentiam, c[illegible]ndationem [illegible] dicto monaſterio r[illegible]m, tant[illegible]m facinus curauerint expiare. *Amen. Amen. Amen.*

Anno Dom. 1169.

Ego Magiſter Beſtraimus Iudex, & Pennen. Eccleſiæ Canonicus ex mandato Domini Comitis Gozalini hoc priuilegium propria manu ſignaui.

C[illegible] E[illegible] b[illegible] a[illegible] xa[illegible] [illegible] [illegible]æ [illegible]nt [illegible]qua

Ann[illegible] 11[illegible] & A[illegible] [illegible] ſ[illegible] te L[illegible] [illegible] ſ[illegible] F[illegible] [illegible] iudi[illegible]o [illegible] io[illegible] [illegible]ur adi[illegible] [illegible]s ad [illegible]em Epiſcopum [illegible].

Lucius Epiſcopus ſ[illegible]us ſeruorum De[illegible] Venerabili Fratri Oder[illegible]o Pennen Epiſ[illegible]opo ſ[illegible]lutem, & Apo- ſt[illegible]am bene[illegible]di[illegible]o- nem.

Cum c[illegible] [illegible]æ [illegible] [illegible] a[illegible]n A[illegible] [illegible] L[illegible] [illegible] c[illegible] u ra[illegible] s [illegible]a [illegible] [illegible] E[illegible] [illegible] C[illegible] [illegible] de [illegible], [illegible]ntum [illegible] co[illegible]rd[illegible] r[illegible] u[illegible] e[illegible] ſcript[illegible] c[illegible] ni[illegible] in n[illegible] in[illegible] d[illegible] d v[illegible]bum d[illegible]ximu[illegible] a[illegible]not[illegible] *[illegible] Pet[illegible]ratri Portu[illegible]n. & ſ[illegible]nctæ R[illegible] ſ[illegible] Epiſcopo, & Oct[illegible] ſ[illegible]ncto[illegible]um [illegible]gi[illegible], & Bacchi Diac. Card. Omnibus, [illegible]d quo[illegible] litera iſta peruenerint æternam in Chriſto ſalutem.* Nouerit [illegible] [illegible]eritas [illegible]a, quo[illegible] cum inte[illegible] ve[illegible]er. fra[illegible]rem no[illegible]rum Odori[illegible]um Pennen. Ep[illegible] & S[illegible] baldum Abbatem ſa[illegible] Q[illegible] [illegible]thoco, ſuper Eccleſijs, & alijs inf[illegible]a[illegible] controuer[illegible]a verte[illegible]r[illegible] nos, de [illegible] r[illegible] Do[illegible]i [illegible]e ipſa c[illegible] [illegible] Ab[illegible] [illegible] Ep[illegible] [illegible] I[illegible] in [illegible] [illegible]ntia Domini Pa[illegible]a L[illegible] Card[illegible] ad tra[illegible] [illegible] a[illegible] C[illegible]lebrar[illegible] [illegible] [illegible]s [illegible] b[illegible] ip[illegible] [illegible]el Conu[illegible]atus, & [illegible] vel Ep[illegible]copus rata ſemper non haberent. No[illegible] autem habito viro[illegible]um prudentium conſ[illegible]o pro bono pacis de aſſen[illegible]u vtriuſque partis ſtatuimus, vt Epiſcopus, vel eius Nuncius ſemel in anno in his duabus Eccleſijs in S. Ioannis in Inſula, & ſanctæ Mariæ de Ronzano cum tot equituris, & ſocijs, cum quot alias Eccleſias Epiſcopatus viſitat, ſuſcipiatur honorifice, & procuretur vt in reditu ſuo de rebus Eccleſiæ ſe-

cun-

[illegible] illis, qui in ip[illegible] [illegible]am ger[illegible] animarum. Præterea Epiſcopus in viſi[illegible]tione Parochiæ, ipſe, vel eius Nuncius recipietur, & honorificeè tractabitur. In Eccleſia ſancti Saluatoris ad Fanum, & ſancti Nicolai in Galbano conſuetus cenſus ei dabitur. De Eccleſia ſancti Saluatoris, de qua deſtitutus fuerat, & omnes clerici, qui ſunt in eccleſia, in quibus baptiſmus celebratur, & in quibus cura geritur anima-

[illegible] & Ro[illegible] [illegible] is in lo[illegible] inſ[illegible] [illegible] it ex tabu[illegible] ſex [illegible] [illegible] ra relat[illegible] [illegible] [illegible] tur ad eun[illegible] do-nem ſe[illegible] litteræ.

✠

Calc-

Cæleſtinus Epi[illegible] ſeruus ſeruorum Dei Venerabili [illegible] Oddoni Pennen. [illegible] ſcopo ſalutem & Ap[illegible] cam benedictionem.

Cum a nobis [illegible] quod iuſtum [illegible] & honeſtum, [illegible] or æquitatis [illegible] exigit rationi [illegible] id per ſollicitudinem [illegible] cij noſtri ad d[illegible]um [illegible] educatur [illegible]. E propter [illegible] tuis iuſti precibus annuente du[illegible] ſt[illegible] [illegible] Puliano & C[illegible] omnibus pertinentijs ſuis, quæ tuo ſtudio, & [illegible] nenſi ecclesia ac[illegible] ſ. e[illegible] controuer[illegible] ides, & tibi, [illegible] ſiæ tuæ [illegible] Ap[illegible] & præſentis [illegible] patrocinio [illegible] Nulli [illegible] omnino hominum [illegible]

Datum Laterani 11. Kalen. A[illegible] Pontificatus noſtri anno quinto.

Cæleſtinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri Pennen. Epiſcopo ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Aequum eſt, & conſentaneum rationi [illegible] ea, quæ à delegat[illegible] ſtatuuntur, firma d[illegible] ſiſtere, & confirmationis n[illegible] roborari, vt n[illegible] erum præſumptione quorumlibet [illegible] tur. Sanè cum olim clerici de Arſita, e[illegible] ſiæ tuæ [illegible] turam [illegible] fidel[illegible] adſtri[illegible] d[illegible] non ſeruantes [illegible] poſtmodum [illegible] quem per venerabilem fratrem noſt[illegible] Epiſcopum de a[illegible] tate noſtra excommunicationis ſu[illegible] ſententia inuoluti. Qui neutrum [illegible] [illegible] meruerunt, de [illegible] tamen no[illegible] [illegible] mor. [illegible] p[illegible] onis [illegible] ntent[illegible] ſicut tua [illegible] relatio [illegible] it. Volentes [illegible] ur, [illegible] quod [illegible] ctum eſt, robur futuris temporibus d[illegible] ta [illegible] ſ[illegible] [illegible] tentiæ [illegible] contra [illegible] [illegible] depoſ[illegible] memor[illegible] [illegible] in [illegible] lam, ſi [illegible] ratione [illegible] e appellationis [illegible] cte Apoſt[illegible] ſcri[illegible] nimus. Decernimus ergo vt nulli [illegible] no hominum liceat, &c. Si quis aut. m. &c.

Datum Laterani 11. Kalen. Decembris, Pontificatus noſtri anno ſexto.

Sequentia monumegra ad eundem pertinent Oddonem.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Anno ab Incarnatione eius 1195. Indictione 1[illegible]

Nos Bernardus [illegible] Mirabell[illegible] vna cum [illegible] n[illegible] potc[illegible] [illegible] de Carapel[illegible] & C[illegible] al [illegible] Set[illegible] [illegible] Sibo[illegible] [illegible] apo[illegible] [illegible] Penn[illegible] Ep[illegible] [illegible] & Im[illegible] ial [illegible] quod [illegible] V[illegible] [illegible] A[illegible] A[illegible] B[illegible] ad p[illegible] prædi[illegible] caſt[illegible] d[illegible] liano ad [illegible] ment[illegible] E[illegible] am [illegible] q[illegible] p[illegible] & [illegible] oribus [illegible] n. Eccleſia ipſi[illegible] caſtellum de [illegible] habere [illegible] in ciuitate P[illegible] & ci[illegible] s [illegible] is [illegible] h[illegible] [illegible] ab ip[illegible] prænomi[illegible] recipere [illegible] ſicut [illegible] Penn[illegible] tam p[illegible] Epiſcopu[illegible] [illegible] Ruſi[illegible] præ[illegible] caſt[illegible] noſtris c[illegible] [illegible] habere ac [illegible] Pe[illegible] conceſſi[illegible] ipſum caſtellum ha[illegible] [illegible] rius [illegible] e Man[illegible] præ[illegible] caſtello recipe[illegible] [illegible] ſatis g[illegible] [illegible] Epiſcopalem [illegible] amplexari [illegible] Im[illegible] ma[illegible] [illegible] prædi[illegible] E[illegible] [illegible] prætatum caſtellum de Puliano [illegible]s habere in Baronia, ſicut vnquam melius habu[illegible] . . . . dignitate conceſſit, reſeruans ſibi plateaticum ipſius caſtelli, & ſtatuens nobis caſalina in ipſa ciuitate, vbi domus noſtras poſſumus ædificare, & inhabitare . . . . illam penſionem ſoluere teneantur, donans etiam loca vniuerſis hominibus de Puliano in ipſa ciuitate, in quibus ſimiliter

ter domos [illegible] &c [illegible] pro vnoquoque [illegible] domu [illegible] denar j [illegible] Pennen. Eccleſiæ [illegible] quiſque tenuerit pro penſione ſoluere [illegible] N [illegible] hoc [illegible] & fid [illegible] vobis Domino O [illegible] Pennen. Epiſcopo [illegible] omnes homines [illegible] de [illegible] & [illegible] pro rata [illegible] caſtello Pu [illegible] de vno mense in [illegible] fuerit [illegible] expenſis [illegible] [illegible] noſtri [illegible] rigeri [illegible] habemus [illegible] habemus [illegible] Car [illegible] Carapelle [illegible] mannas [illegible] vnum modium [illegible] & [illegible] Natiuitate [illegible] tiorem & [illegible] pizzas [illegible] Marie [illegible] & vnum [illegible] pizzas [illegible] Gualterij de Senizo [illegible] pas olei, & vnum [illegible] modium hordei [illegible] [illegible] Domini [illegible] pizzas [illegible] Mariæ [illegible] quatuor ſalmas [illegible] ſtaras [illegible] & ſex ſtaras hordei, & [illegible] a [illegible] & operas. Et de [illegible] Gualterij de Senizo diximus. Nos vero Bernardus de Carapelle vna cum filijs meis Bernardo, & Gualterio, & Tranſmundus filius Gualterij de Carapelle, & Tanceredus de Sinizo cum vxore mea Sibilia donamus, tradimus, atq; perpetuò concedimus Pennen. Eccleſiæ portionem, quam habemus in Eccleſia S. Heliæ cum omnibus pertinẽ-

[illegible] terræ [illegible] modium [illegible] Pennen. ciuitatis, [illegible] a [illegible] Bernardi de Mirabello [illegible] Mirabello [illegible] quam [illegible] Ep [illegible] & vtraq; [illegible] a capite [illegible] q [illegible] Carapelle [illegible] latere [illegible] incipit [illegible] A [illegible] Gregorij [illegible] Co [illegible] It [illegible] tradimus, [illegible] Pennen. Eccleſiæ [illegible] Goffredi [illegible] Mar [illegible] Ioannis de Mont [illegible] D [illegible] M [illegible] cuppas [illegible] & [illegible] Natiuitate Domini & tria [illegible] & [illegible] & quatuor [illegible] as, & in Natiuitate Domini duas [illegible] pizzas [illegible] gallinam & duas pizzas, [illegible] A [illegible] B Mariæ vnam gallinam [illegible] F [illegible] viginti [illegible] in Natiuitate Domini [illegible] & octo hordei, [illegible] & [illegible] ſpelta [illegible] pizzas, & [illegible] gallinam [illegible] tres pizzas, & in A [illegible] Mariæ vnam gallinam & vnum [illegible] pizzas [illegible] Ioannes de M [illegible] cuppas [illegible] Natiuitate Domini, & ſex [illegible] olei, & ſex ſalmas vini, & [illegible] vini, & duos di [illegible] hebdomadam, & duas [illegible] Natiuitate Domini [illegible] pizzas [illegible] gallinam & tres pizzas & in A [illegible] B. Mariæ vnam gallinam, & vnum [illegible] pizzas. Vt autem hęc omnia [illegible] firma & ſtabilia ad opus [illegible] Pennen. Eccleſiæ in poſterum permaneant, & ne a nobis, noſtriſque poſteris [illegible] rario auſu infringi vel violari [illegible] hoc [illegible] atum [illegible] per manum [illegible] Pennen. Eccleſiæ Canonici ſcribi [illegible] iuſſimus, & [illegible] teſtes [illegible] ſe ſubſcriberent. Quod ſcriptum [illegible] Dom Ioane rogatu prædicti [illegible] Bernardi de Mirabello vna cum [illegible] Carapelle filijs [illegible] & Gualterio, & Tranſmundo filio Gualterij de Carapelle, & Tancredo de Sinizo cum vxore ſua Sibilia *Actum in ciuitate Pennenſi menſe Iunij Indict. prædicta.*

Ego Bernardus de Mirabello conceſſi, firmaui, & ſignum feci.

Ego Matthæus nepos dicti Bernardi conceſſi, confirmaui, & ſignum feci.

Ego

Ego Berardus de Carapelle conceſſi, ſignum feci, confirmaui, &c.

Ego Traſmundus filius Gualterij de Carapelle conceſſi, & confirmaui, &c.

Ego Tan. redus de Sinizo cum vxore mea Sibilia conceſſi, &c.

Ego Berardus filius Berardi conceſſi, &c.

Ego Gualterius alter filius dicti Berardi conceſſi, &c.

Ego Rogerius Grimaldi teſtis fui, & ſignum feci.

Ego Ferrantes Dodonis teſtis fui, & ſignum feci.

Ego Taliaferro teſtis fui, & ſignum, &c.

Ego Riccardus Tancredi teſtis, &c.

Ego Thomas de Petrainiquo teſtis, &c.

Ego Gualterius Henrici Guidonis teſtis, &c.

Ego Tu. Robl. teſtis fui, &c.

Ego Reuellus teſtis, &c.

Ego Berardus Odonis teſtis fui, &c.

Ego Gentilis Henrici Raymundi teſtis, &c.

Ego Bernardus Brun. Raymundi teſtis, &c.

Ego Ioannes Galli in capite teſtis, &c.

Ego Bartholomaus Ioſeph teſtis, &c.

Ego Matthaus Riccardi Tancredi teſtis, &c.

Ego Nazarius teſtis, &c.

Ego Ioannes de Raym. teſtis, &c.

Ego Raymundus Henrici Raym. teſtis, &c.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerab. fratri Oddoni Epiſcopo, & dilectis filijs Canonicis Pennen. ſal. & Apoſtolicam benedictionem.

Iuſtis petentium deſiderijs dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, & vota, quæ à rationis tramite non diſcordant effectu proſequente complere. Eapropter veſtris iuſtis poſtulationibus impartientes aſſenſum, quæ inter bon. mem. Odoriſium Pennen. Epiſcopum & Odolerium Priorem ſancti Viti de Furca ſuper iuſtitijs quas Pennenſis eccleſia in eccleſia ſancti Viti de Piſcaria, quæ memoratæ eccleſiæ ſancti Viti de Furca noſcitur eſſe ſubiecta, diœceſana lege tanquam matrix eccleſia vindicabat amicabiliter intereſſet, ſicut legitimè facta eſt, & ab utraque parte recepta, & hactenus obſeruata, & in ſcripto authentico confecto exinde continetur, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum 13. Kalen. Maij, Pontificatus noſtri an. 1.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs vniuerſis Eccleſiarum Prælatis, & Clericis Eccleſiæ Pennen. lege diœceſana ſubiectis ſal. & Apoſtolicam benedictionem.

Significauit nobis venerab. frater noſter Pennen. Epiſcopus, quod non ſibi de decimis, & mortuarijs oblationibus, & alijs iuſtitijs reſpondetis. Quia vero fratres Coepiſcopos noſtros ſicut aliter volumus in ſuo iure tueri, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, & diſtrictè præcipimus, quatenus ei ſicut diœceſano veſtro de decimis, mortuarijs, oblationibus, & de vniuerſis iuſtitijs ... pabilis ſicut ... auctoritas ... retis ſir ... obſt ... ſi e... pred... ores ... aliquando per laicalem potentiam ſubtra... ſtis. In cauſis etiam matrimonialibus, pœnitentijs homicidiorum & oppreſſorum inſ... tium & in alijs etiam, quæ præter ... ſius ... ri auctori ... non habens ... Epiſcopalem, vobis iuriſdictionem nullatenus vſurpetis, alioquin ſententiam quam propter hoc in vos rationabiliter tulerit, faciemus auctore Domino inuiolabiliter obſeruari.

Datum Laterani Id. Martij Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerab. fr. Oddoni Pennen. Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus in perpetuum ſubſtituendis.

Iuſtis votis aſſenſum præbere, &c.

Vt in diplomate ſuperius recitato Cæleſtini cui illud Lucij etiam inſertum, od de controuerſia diffinita inter ipſum Epiſcopum, & Abbatem S. Quirici.

Ego Innocentius Catholicæ eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Octauian. Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.

Ego Petrus Portuen. & S. Rufinæ epiſcopus.

Ego Pand. Baſilicæ XII. Apoſt. Presbyter Cardinalis.

Ego Petrus titul. ſanctæ Cæciliæ presbyt. Cardinalis.

Ego Iord. S. Puden. titul. Paſtoris presbyt. Cardinalis.

Ego Guido S. Mariæ Tranſtyberim titul. Calixti presb. card.

Ego Ioan. tit. S. Clementis card. Viterb. & Tuſculan. epiſc.

Ego Gratian. ſanctorum Coſmæ, & Damiani diac. card.

Ego Gregorius S. Mariæ in Aquiro diac. card.

Ego

Ego Nicolaus S. Mariæ in Coſmedin Diac. Cardin.

Ego Cencius S. Luciæ in Orthea Diacon. Cardin

Ego Gregorius S. Angeli Diac. Card.

Ego Ang. S. Euſtachij Diac. Card.

Ego Gerardus S. Nicolai in Carcere diac. Cardin.

Ego Hugo Presb. card. S. Martini tit. Equitij.

Ego Cinth. tit. S. Laurentij in Lucina Presb. Cardin.

Ego Soffred. tit. S. Praxedis Presb. Card.

Ego Ioannes tit. S. Priſcæ Presb. Cardin.

Datum Laterani per manum Rainaldi domini Papæ Notarij cancellarij vicemgerentis, xvj. Kal. Apr. Ind. 2. Ann. Domin. Incarnat. 119[illegible]. Pontificatus verò domini Innocentij Papæ Tertij anno ſecundo.

Pri[illegible]ium Henrici VI. Imp. conceſsum Eccle[illegible]æ [illegible]nen.

In nomine ſanctę & indiuiduę Trinitatis.

Henricus ſextus Imperator ſemper Auguſtus & Rex Siciliæ.

E[illegible]t r[illegible]ate[illegible], quæ in actus pios expend[illegible] mu[illegible] [illegible] noſtris vtilitatibus muni[illegible] [illegible]ræ noſtra[illegible] [illegible]a conferim[illegible]s, & earum vti[illegible]atibus pia [illegible]ratione ſtudem[illegible]s ſ[illegible]nire. In[illegible]e eſt quod ob rem[illegible]ion[illegible] a[illegible]marum parē[illegible]um noſtrorum [illegible] Auguſtorum, ac longæua noſtr[illegible] con[illegible]ruatio[illegible]e Imperij, nec non obtenta fidelitate Oddoni venerabilis Pennenſis Epiſcopi, quam [illegible] [illegible]ſtris ſemper obſequijs fideliter nouimus de[illegible]otum, concedimus [illegible] & perpetuo confirmamus ſi[illegible]i, & ſucc[illegible]o[illegible]bu[illegible] [illegible]is quicquid Eccleſiæ Pennenſi dudum c[illegible]ceſſum eſt per priuilegia Romanorum Imperatorum Caro[illegible]i, Ludouici, Otto[illegible]s, & aliorum Imperatorum, nec non & R[illegible]gum Si[illegible]iæ, R[illegible] [illegible] Gugl[illegible], v[illegible] [illegible]et ci[illegible]itatem Pennenſem cum omnibus ſu[illegible] poſſeſſi[illegible]nibus, cu[illegible] S. Ioanne de C[illegible]preſſo, C[illegible]ſe, Or[illegible]o [illegible]a [illegible] Paternel[illegible], Caſal[illegible], quod ſi[illegible]om [illegible] [illegible]r prædictam [illegible]uitatem & collem d[illegible] M[illegible]ato[illegible] & Metze [illegible] & Caſtellum de C[illegible], Ec[illegible]m S. Mariæ de Piziano, Ec[illegible]eſiam Sancti Petri de La[illegible]eto cum Eccleſijs & pertinentijs ſuis, Eccleſiam S. Setorini, Eccleſiam S. Paterniani, Eccleſiam S. Barbaræ, Eccleſiam S. Angeli, Eccleſiam S. Andreæ, Eccleſiam S. Antimi de ciuitate S. Angeli, Eccleſiam S. Mariæ de Moſcuſo, Eccleſiam S. Mariæ de Planella, S. Petrum de Aſmarico, S. Laurentium de Fabrica, S. Mariam de Ciuitaquana, S. Mariam de Cateuiano, S. Mariam de Biuio, S. Mariam de Vlmeto, S. Mariam de Adico, S. Matiam de Triuio, S. Clementem de Valuiano, S. Petrum ad Pennenſem, S. Mariam de Rubilia, S. Georgium de Ornano, S. Ruffinam de Aquilano, S. Angelum de Puteo cum earum iuſtis poſſeſſionibus, & qui[illegible]quid liberalitate Principum, conceſsione Pontificum, oblatione fidelium, ſeu quolibet alio modo iuſtè & rationabiliter Deo propitio acquirere potuerit, de nouo quidem conceſſimus, & præſentis pagina ſcripti confirmamus, Pennenſi Eccleſ[illegible] duo caſtella videlicet Collealtum & Plu[illegible]m, hoc modo vt dom[illegible] [illegible] ipſis caſt[illegible]lis ſupradictis, & omnes eorum hominis perpetuo ciuitatem Penne[illegible] inhabitent, ſaluis debitis ruſticorum [illegible]uæ ipſis domi[illegible]s deb[illegible]tur, & ſupradicto [illegible]enet. Epiſcopo Oddoni, & ſucceſſoribus [illegible]holic[illegible] ſu[illegible]utis, [illegible]igium hominum & fidelitatem exhibeant ſibi, & poſteris ſuis in omnibus reſpondentes, ſicut alij homines, qui in eadem ciuitate inhabitan[illegible], volentes etiam, & perpetuis temporibus confirmantes, vt Pennenſis Eccleſia cum prædi[illegible]ta [illegible]itate, & omnibus ſuis poſſeſſi[illegible] ad nullum alium niſi ad nos, [illegible]ol rol[illegible] [illegible]ær[illegible] vel ſucceſſores teneantur l[illegible]aber[illegible] [illegible]m, ſtatuentes & Imperiali præcip[illegible]ntes edicto, vt amodo in antea nulla humilis, vel alta perſona, Eccleſiaſtica, vel ſæcularis poteſtas prædictæ Eccleſiæ & C[illegible]on[illegible]rum res, & poſſeſſiones in aliquo moleſtare vel conturbare præſumat. Si quis igitur confirmationis, præcepti, [illegible]onationis, & conceſſionis noſtri Mudburdi violator exriterit culpabilis, ſoluere cogatur mille libras auri optimi [illegible] medi[illegible]m Cameræ noſtræ & medietatem prælatæ Pennenſi Eccleſiæ, atque Oddoni Epiſcopo, & Canonicis, eorumque ſucceſſoribus. Quod vt verius credatur, diligenterque ab omnibus obſeruetur, præſens noſt[illegible] [illegible] c[illegible]ibi, & Maieſtatis noſtræ ſigillo [illegible]ſſimus communiri. Hu[illegible] [illegible] aut[illegible]n rei teſtes ſunt Henricus Guarmanen. Epiſcopus, & Philippus frater noſter, Gugliel. Rauennen. Archiepiſcopus, Matthæus Capuanus Archiepiſcopus, Atto Aprutinus Epiſcopus, Guglielmus Valuenſis Epiſcopus, & alij quamplures; Ego Co[illegible]rad[illegible] [illegible]eriali authoritate Cancellari[illegible]s vna c[illegible]m Gualterio [illegible]roiano Epiſcopo Regni Siciliæ & Apuleæ Cancellario recognouimus [illegible]ignum domini Henrici inuictiſsimi ſexti Romanorum Imperatoris ſēper Auguſti, & Regis Siciliæ 1195. indict. XIII. Regnante [illegible]nrico ſexto Romanorum Imperatore ſemper glorioſiſſimo Auguſto, & Rege Siciliæ, anno Regni eius XXV. Imperij vero quarto, & Regni Siciliæ primo. Datum Bari per manum Alberti Imperialis Aulæ Protonotarij prid. Non. Aprilis præſcriptæ Indictionis.

Henricus ſextus diuina fauente clementia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Rex Siciliæ.

Notum eſſe volumus quod nos attendentes deuotionem, & fidelia ſeruitia dilecti fidelis noſtri Oddonis Pennéſis Epiſcopi, conceſſimus ei & Eccleſiæ ſuæ in perpetuũ caſtrũ Poliani cũ omnibus tenimentis & poſſeſſionibus ſuis in demanio ad habẽdũ & poſſidendũ ſine calumnia aliquorũ hominum, excepto eo quod Eccleſia debet Comitibus Manuplelli de eodem Caſtro cum vno milite ſeruire, ſicuti tempore Regis Rogerij, & Regis Guglielmi Comitibus Manuplelli ſeruire conſueuit, penitus amputantes omnem quæſtionem, (B) quam Comes Gentilis de Manuplello, & Comes Mainer. pro ſe & Transmundo de Padula prædicto Epiſcopo de eodem caſtro mouerunt, abſoluentes etiam ipſum prædictum Epiſcopum, & ſuos ſucceſſores, quod Comitibus de Manuplello pro iam prædicto caſtro nullum habeat iuramentũ præſtare. Et vt nulli hominum hanc noſtram conceſſionem liceat infringere, præſentem paginam ad perpetuam firmitatem ſcribi & noſtro ſigillo iuſſimus roborari.

Datum Eſculi Kal. Maij.

Conſtantia Dei gratia Romanorum Imperatrix, & Regina Siciliæ ſemper Auguſta.

(C) *Comitibus, Iuſtitiarijs, Baronibus, Camerarijs, & vniuerſis Baiulis cuilibet de Parochia, & Diœceſi Penenſis Epiſcopatus fidelibus ſuis gratiam, & bonam voluntatem.*

Oddo venerabilis Epiſcopus Pennenſis fidelis noſter, oſtendit Maieſtati noſtræ dicens, quod Eccleſia ſua priuatur & diminuitur à vobis de iure ſuo, videlicet Eccleſiaſticis adulterijs, quæ non permittitis diſponi, ordinari, iudicari & cognoſci, & corrigi ad curiam ipſius Eccleſiæ, licet debeat, & de perſonis clericorum, quæ à vobis vt laici iudicantur, capiuntur & incarcerantur; quod ſi verum eſt, admodum displicet, & graue ferimus; (D) non enim decet, neque volumus vt ea quæ ab Eccleſia coerceri, & iudicari debent à vobis iudicentur, & puniantur. Quare mandamus vniuerſitati veſtræ & præcipimus vt de Eccleſiaſticis ordinandis, adulterijs iudicandis non vos intromittatis, ſed ſi quis de Parochia, vel Diœceſi prædictæ Pennenſis Eccleſiæ de adulterio fuerit accuſatus, vel in eo deprehenſus, ad iudicium ipſius Eccleſiæ, in qua tam omnia ſupradicta, quam ipſa adulteria diſponi, & iudicari debent, conſiſtat; & à curia ipſius Eccleſiæ diſponantur, iudicentur, & coarctentur, excepto ſi per inſultum, & violentiam adulterium committitur: quod ſi acciderit, iudicentur ab ipſa Eccleſia de (A) ipſo adulterio quod ſpectat ad iudicium ipſius Eccleſiæ, & de eo hoc quod ſpectat ad iudicium curiæ noſtræ & de inſultu & violentia iudicentur ab ipſa curia noſtra. De perſonis autem clericorum volumus & iubemus, vt ſi aliquis clericus totius Parochiæ vel Diœceſis Pennenſis Epiſcopatus de aliquo foris facto, de quo de perſona ſua iudicari, vel condemnari debeat, appellatus fuerit, non à vobis, neque à curia veſtra, licet ab Eccleſia, & in curia Eccleſiæ de hoc quod ad perſonam eius ſpectat, iudicetur & corrigatur, licet conuenerit iuxta Canones & Ius Eccleſiaſticũ, excepto ſi aliquis fuerit appellatus de proditione, vel aliquo huiuſmodi magno maleficio, quod ſpectat contra Maieſtatem (B) noſtram. Quod ſi acciderit, volumus & iubemus vt de hoc quod ſpectat ad iudicium Eccleſiæ, iudicetur ab Eccleſia, & de hoc quod ſpectat ad iudicium curiæ noſtræ iudicetur ab ipſa curia noſtra. Si verò aliquis clericus de hæreditate, vel aliquo tenimento, quod non ab Eccleſia, licet à vobis ſiue per patrimonium, ſiue aliunde in terris veſtris teneat, fuerit appellatus, volumus vt de hoc in curia illius, in cuius terra poſſeſſionem, vel tenimentum habuerit, reſpondeat, & quod iuſtum fuerit, faciat, non tamen vt perſona exinde capiatur & incarceretur. De Eccleſijs autem, (C) quæ ad ſolam Pennenſem Eccleſiam nullo mediante ſpectare videntur, ſtatuimus, & iubemus, vt liceat ipſi Epiſcopo ipſas Eccleſias ordinare, diſponere, & corrigere, ſicut Archiepiſcopi & Epiſcopi Regni Siciliæ & Apuliæ melius vnquam ordinant & diſponunt. Præterea vobis Iuſtitiarijs & Baiulis præcipimus vt tam adulteria coercendo, quam Clericos defendendo, & eccleſias ordinando eidem venerabili Epiſcopo fideli noſtro, in quibus opus fuerit, auxilium impendatis, ſaluis tamen in omnibus mandato & ordinatione domini noſtri sereniſſimi Imperatoris & noſtro, & heredum noſtrorum.

(D) *Datum Panormi anno Dominicæ Incarnationis 1197. menſe Aprilis xv. Indictionis.*

Poſt Oddonem immediatè ſubſequutus eſt Gualdericus, qui ſub Innocentio Tertio obijt.

17 ANASTASIVS ſucceſſit Gualderico vir ſanctimonia clarus, qui S. Franciſcum in Pennenſi ciuitate lætus excepit, locumque ei contulit ad monaſterium ædificandum. Anaſtaſij vnicum documentum habemus ex ſæpe citato tabulario Pennen. eccleſiæ, quo anno 1215. menſe Nouembri bonus iſte Præſul perpetuò Ius donat Pennenſi populo, quod habebat in publico ciuitatis foro, vt vocant, vbi die Sabbathi nundinæ habebantur, in hæc verba.

In

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen. Incarnationis eiuſdem MCCXV. Indict. 3. quartodecimo die inſtantis menſis Decembris.

Nos Anaſtaſius permiſſione diuina Pennen. Epiſcopus.

Explorati iuris & amplectendæ conſue[illegible] dinis vigor exigit & po[illegible] ſanter ad eos [illegible] nus [illegible] & aures precibus [illegible] vtroque iure cæleſtis voluit [illegible] tio, qui ſunt p[illegible] nobis fidelitatis d[illegible] nus cop[illegible] ſpica[illegible] linqu[illegible], non [illegible] amp[illegible], verum [illegible] ali[illegible]d a[illegible] & Pen[illegible] prop[illegible] a- liter omni[illegible], & [illegible] a- b[illegible] nefi[illegible] a p[illegible] in Domino [illegible] ciuitatis [illegible] c[illegible] vtilis generaliter per- recta[illegible] a & ſ[illegible] tanea voluntate [illegible] di Sabbathi, quod ha[illegible] ciu[illegible] nobis ad [illegible] p[illegible] & [illegible] tibus noſtris [illegible] p[illegible] mitti[illegible]us, & irreuocabili- ter [illegible] per præſentia ſcripta fir- mant[illegible] nobis de cætero, vel [illegible] ſo[illegible] ris vllo vnquam t[illegible]o- p[illegible] au[illegible] al[illegible] præ[illegible] cto [illegible] care, nec ius ha- beamus [illegible] præ[illegible] priuile- gium a[illegible], vel [illegible] reuocare, [illegible] & [illegible] dictæ Plateæ noſtræ [illegible] Sabbati tamen omnibus ad mercatum e[illegible] ntibus, res ſuas per v[illegible], vel [illegible] mutan- tibus [illegible] atio, ac [illegible] hoc [illegible] & relaxationis ceſſio & firmatio [illegible] tuo ſtabilis & illibata permaneat, [illegible] in Domino [illegible] o Ioanni Pennenſi Canonico & p[illegible] d[illegible]imus [illegible] ut hæc [illegible] cam formã redigeret, & char- tam [illegible] faceret quod præſentibus noti- tia[illegible] iam fidem faceret pleniorem. Ego Notarius prædictus ad mandatum [illegible] Domini noſtri & Patris domini Anaſtaſij venerabilis Pennenſis Epiſcopi, & ciuium preces in ciui- tate Pennenſi compoſui, ſcripſi, compleui, & reddidi Anno Domini, Indict. die & menſe ſupradictis.

Nos Anaſtaſius Pennen. Epiſcopus præſens ſcriptum ſigno Crucis † propria manu cõcedo & confirmo.

Ego Petrus Præpoſitus rogatus teſtis interfui.

A *Ego Beraldus Archipresbyter rog. teſtis interfui.*

Ego Pr[illegible] Ioannes & Eccleſ. Pennen Canonicus rogatus, &c.

Ego Bruno Diac. & Eccleſ. Pennen. Canonicus rog. tus, &c.

Ego Diac. Ioannes Eccleſ. Pennen. Canonicus, &c.

Ego Ioannes Gualterius Eccleſ. Pennen. Canonicus, &c.

Ego Henricus Sacriſta, & Eccleſ. Pennenſ. Canonicus, &c.

Ego Thomas Ar[illegible] presb. S. Nicolai rogatus teſtis.

Ego Presb. Gualterius de [illegible] teſtis, [illegible]

B *Ego [illegible] rad[illegible] Notarius b[illegible] com[illegible], ſcr[illegible], & reddidi anno Dom. Indict. die, & menſ. ſupradicti & ſigno præſenti, &c.*

E[illegible] anno 1215. Anaſtaſius do- [illegible] am ſancti Amici ſuæ Diœce- [illegible] territorio ciuitatis S. Angeli M[illegible] Ca[illegible] quæ [illegible] o[illegible] [illegible] cor[illegible] Cathedralis [illegible] e[illegible] [illegible] c[illegible] e l[illegible] a[illegible] VALLERIV[illegible] Ca[illegible] Mo[illegible]na- [illegible] Monachus [illegible] Cœleſtino III [illegible] [illegible] Monachorum conſenſu electus est Ab- bas S. Bartholomæi de Carpi[illegible] o- [illegible] Pont[illegible] c[illegible] 5. ha[illegible] is C a[illegible] po[illegible]. [illegible] Abbas [illegible] t, d[illegible] rici [illegible] a Capitulo electus, & [illegible] anno 1217 vt ex litteris Honorij III. ad Mona- chos eiuſdem C[illegible] datis patet, quas [illegible] ex originali.

Honorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

D *Dilectis filijs Conuentus Monaſterij S. Bartholomæi de Carpineto ſalutem & Apoſtolicã benedictionem. Cum Gualterius quondam Abbas veſter in Pennenſem Epiſcopum ſit aſſumptus, ne Monaſterium veſtrum diutius maneat Paſtoris ſolatio deſtitutum, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, qu[illegible] nus conuenientibus in vnum, Spiritus [illegible] gratia inuocata, [illegible] lem vobis præficiatis [illegible] electionem Canonicam in Paſtorem, qui tanto congruat oneri & honori. Dat. Laterani 11. Kal. Martij Pontificatus noſtri anno primo.*

Hic anno 1219. [illegible] à Federico II. Imperatore priuilegiorum ſuæ Eccleſiæ confirmationem obtinuit, præſertim verò, Henrici VI. Imperatoris, Regumque Siciliæ. Diplomatis tenor talis eſt ex eodem tabulario.

Federicus ſecundus diuina fauente clementia Romanorum Rex ſemper Auguſtus, & Rex Siciliæ.

Inter cætera, quæ p[illegible] tute noſtra ex pendimus ea nobis [illegible] p odeſſe cognouimus, quæ locis diuinis, & v[illegible] rabilibus miſericorditer clar[illegible]. Ea propter notum facimus vniuerſis tam præſentibus, quam futuris, quod Gualterius venerabilis Pennen. Epiſcopus [illegible] fidelis noſter ad præſentiam [illegible] ris accedens nobis humiliter [illegible] vt priuilegium Pennenſis Eccleſiæ olim ab Imperatore [illegible] me. patre noſtro [illegible] confirmare [illegible] de noſtræ [illegible] gratia dignaremur. Cuius itaque [illegible] noré fore proſpeximus, qualiter [illegible] nus Imperator diuæ recordationis [illegible] priuilegia eidem Pennenſi Eccleſiæ ab Imperatoribus Romanorum Carolo, Ludouico, Ottone, & alijs Imperatoribus, [illegible] non & Regibus Siciliæ Rugerio & [illegible] mo indulta confirmauit, [illegible] eet Pennenſem eum omnibus ſuis poſſeſſionibus, cum ſancto Ioanne de [illegible], Ceſe, Octo, villa de Patenella, Caſale, quod ſitum eſt inter prædictam ciuitatem [illegible] caſtellum de Mercato Metze, caſtellum de Colle alto, eccleſiam S. Mariæ de [illegible] no, eccleſiam S. Petri de La[illegible] eccleſijs & poſſeſſionibus [illegible], E[illegible] S. Serotini, eccleſiam S. Paterniani, eccleſiam S. Barbaræ, eccleſiam S. Angeli, eccleſiam ſancti Andreæ, [illegible] ſancti Antimi de ciuitate ſancti Angeli, [illegible] ſanctæ Mariæ de Moſcufo, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Planu[illegible], ſanctum Petrum de Aſmarico, ſanctum Laurentium de Fabrica, ſanctam Mariam de Ci[illegible]ana, ſanctam Mariam de Cateriano, [illegible] Mariam de Biu[illegible], ſanctam Mariam de Vineto, ſanctam Mariam de Adr[illegible], ſanctam Mariam de [illegible], ſanctum Clementem de B[illegible]ano, ſanctum Petrum ad Pe[illegible], ſanctam Mariam de Robilia [illegible] Georgium ad Ornanum, ſanctam R[illegible] de Aquilano, ſanctum A[illegible] de P[illegible], cum earum [illegible] poſſeſſionibus, & [illegible] quid libera itate Pr[illegible] Pontificum, oblationibus [illegible] ſeu quolibet alio modo iuſto & rationabili poterit adipiſci [illegible] etiam priuilegia [illegible] ipſe Dominus Imperator [illegible] conceſſerit, & con[illegible] duo caſtella, Colle-altum videlicet, & Pluuianum, vt Dominus de caſtellis prædictis, & omnes eorum homines perpetuò ciuitatem Pennenſem inhabitent, & Pennenſi Epiſcopo ligium hominum, & fidelitatem exhibeant, & reſpódeant eidem, ſicut alij homines, qui ipſis Dominis debentur. Inſuper in ipſo priui-

A legio continebatur, vt Pennenſis eccleſia cum omnibus poſſeſſionibus ſuis ad [illegible] lum alium, niſi ad ipſum Dominum Imperatorem, & ſucceſſores ipſius, & hæredes teneantur habere reſpectum. Nos igitur ſupradicti Epiſcopi ſupplicationem benignius admittentes, tam ipſius Domini Imperatoris Patris noſtri fel. mem. quam ſupradictorum Imperatorum [illegible] Regum [illegible] gia mu[illegible] imitæ Regionis noſtræ ſa[illegible] remedio confirmamus, ſtatuentes firmiter, & Regia præcipientes auctoritate [illegible] eandem Eccleſiam Pennenſem contra priuilegia nominata impedire [illegible] præſumat. Ad huius [illegible] confirmationis memoriam præſens

B priuilegium inde fieri [illegible], Bulla aurea [illegible] typario [illegible] ratum, anno [illegible].

Datum apud Nurimberg anno Domini [illegible] 19. menſ Nouembris. Indict. 8. Regnante Domino noſtro Frederico Dei gratia Secundo Romanorum, Regni eius in Germania ſeptimo, in Sicilia vigeſimo ſecundò feliciter. Amen.

Federicus diuina clementia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Rex Siciliæ.

C Etſi de noſtri gratia Domi[illegible], & pl[illegible] [illegible] ſtatis ad q[illegible] [illegible] oculos noſtræ [illegible] [illegible] tamen vota ſpecialiter tenemur [illegible] quibus fides, & deuotio [illegible] ritis [illegible]. & ex [illegible] q[illegible] immenſitati S[illegible] [illegible] accepti. Ea propter [illegible] cimus vniuerſis noſtris fidelibus, tam præſentibus, quam futuris, quod [illegible] te ius venerab. Pennenſis [illegible] [illegible] noſter iuxta gen[illegible] à maieſtate noſtra Ca[illegible] priuilegia quædam Penn[illegible] à Diuis Auguſtis progenitoribus [illegible] in-

D dulta curiæ noſtræ in co[illegible] præſentauit, No[illegible] tenore [illegible] ſtra, & remedio animarum prædecessorum progenitorum noſtrorum re[illegible] priuilegia ipſa eidem Epiſcopo de gratia noſtra [illegible] & ea [illegible] quæ in ipſis priuilegijs [illegible] ſicut Eccleſiæ Pennenſi rationabiliter [illegible] tiuent, & iuſte tenuit temporibus ſupradictis, ipſi Epiſcopo, & Pennenſi Eccleſiæ de gratia noſtra duximus in perpetuum confirmáda, ſaluo ſeruitio, quod curiæ noſtræ debetur, & ſaluo mandato & ordinat. noſtra, ſaluo etiam ſeruitio vnius militis, quod de caſtro Puliano Comitibus Manupllello debetur, ſicut in priuilegio ab Imperatore Henrico quondam Patre noſtro

reco-

recolendæ memoriæ eidem Eccleſiæ indulto plenius continetur. Cæterum quia per [illegible] vnum priuilegiorum ipſorum Diui Patris noſtri Domini Imperatoris Henrici erat ex pa[illegible] conſumptum, ad ſupplicationem præfati Epiſ[illegible] præſenti paginæ de verbo ad verbum illud iuſſimus annotari, cuius tenor [illegible] eſt.

In nomine ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis.

Henricus Sextus diuina fauente clementia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Rex Siciliæ.

Inter cætera, quæ in actus pios expe[illegible] ud noſtris vi[illegible] commodius applicamus, cum Eccleſiis, & locis venerabilibus munificentiæ noſtræ dona conferimus, ac eorum vtilitatibus [illegible] conſideratione ſubuenire ſtudemus. Inde eſt, quod nos ob remiſſionem [illegible] arum [illegible] orum [illegible] Anteceſſor[illegible] [illegible] one Imper[illegible] [illegible] Ottonis v[illegible] rab[illegible] E[illegible] inn[illegible] ſem[illegible] uus, & [illegible] tuo co[illegible] [illegible] ſuis quicquid [illegible] dudum conceſſum eſt [illegible] Romanorum Imperator[illegible] [illegible] ouici, Ottonis, & al[illegible] Imperator[illegible] ne[illegible] no[illegible] R[illegible] R[illegible] & Guglielm[illegible] ciuitate[illegible] cum omnibus ſuis poſſeſſioni[illegible] un[illegible] ſancto I[illegible] de Cypreſſo, Ceſ[illegible] o caſ[illegible], quod ſitum eſt inter pr[illegible] tat[illegible] m, & [illegible] em de Mercato, [illegible] & [illegible] de C[illegible] to Ec[illegible] ſanctæ Mariæ de Pi[illegible] zano, [illegible] ſan[illegible] Laureto, cum E[illegible] poſſeſſ[illegible] tis, Eccleſiam ſan[illegible] i S[illegible] rotini, E[illegible] am ſancti Paterniani, E[illegible] ſan[illegible] baræ, E[illegible] ſan[illegible] A[illegible] l[illegible] ſancti A[illegible] E[illegible] [illegible] de cim[illegible] ſancti A[illegible] n ſanctæ Mariæ de M[illegible] [illegible] Mariæ d[illegible] anc[illegible], & ſ[illegible] de Aſinar[illegible], ſanctum La[illegible] ſanctam Mariam de Ciu[illegible] ana, [illegible] Mariam de Cateniano, ſanctam Mariam de Binio, ſanctam Mariam de Ol[illegible] to, ſanctam Mariam de Adro, ſanctam Mariam de Triuio, ſanctum Clementem de Balbiano ſanctum Petrum ad Pennenſem, ſanctam Mariam de Rubilia, ſanctum Georgium de Ornano, ſanctam Rufinam de Aquilano, ſanctum Angelum de Puteo cum earum iuſtis poſſeſſionibus, & quicquid liberalitate Principum, conceſſione Pontificum, oblatione fidelium, ſeu quolibet alio modo in antea iuſtè, & rationabiliter Deo propitio acquirere potuerit. De nouo quidem concedimus, & præſentis ſcripti pagina confirmamus Pe[illegible] nſi Eccleſiæ duo caſtella, videlicet Colle-altum, & [illegible] anum hoc modo, vt Domini de ipſis caſtellis ſupradictis, & eorum homines perpetuo ciuitatem Pe[illegible] ſem inhabitent, ſaluis debitis ruſticorum, quæ [illegible] Dominis, & venerabili Epiſcopo Od[illegible] ſupra[illegible] o, & ſucceſſoribus ſuis catholicè ſubl[illegible] li[illegible] um hominum, & [illegible] itatem exhib[illegible], [illegible] & [illegible] ſteri[illegible] in omnibus reſpon[illegible] es, ſicut alii homines, qui eandem ciuitatem inhabitant, volentes, & præce[illegible] uis futuris temporibus conf[illegible] enn[illegible] ſis Eccl[illegible] a cum pr[illegible] us ſ[illegible] ad nullum a[illegible] ad [illegible] hær des vel ſucceſſor[illegible] atur [illegible] reſpectum. Statuentes [illegible] Imperiali [illegible] ientes edi[illegible] vt amodo [illegible] an [illegible] humilis vel alta perſona, Eccleſiaſtica, vel ſæcularis [illegible] ad [illegible] atæ Eccleſiæ, & Canonicorũ res [illegible] aliquo moleſtare [illegible] co[illegible] Si quis [illegible] confirmation[illegible] p[illegible] ionis, & co[illegible] noſtri Muni[illegible] lator extitc[illegible] cogatur mille libras [illegible] tatem Cameræ noſtræ, & [illegible] Pe[illegible] Eccleſiæ, a[illegible] E[illegible] po[illegible] Canon[illegible] Q[illegible] ab om[illegible] priuilegium [illegible] & [illegible] noſtræ ſigillo iuſ[illegible] H[illegible] s[illegible] ci teſtes ſun[illegible] piſcopus, Gol[illegible] ge[illegible] Patauienſis Epiſcopus, & Phili[illegible] s Rauenn[illegible] A[illegible] Capuan[illegible] A[illegible] s Epiſcop[illegible] Gug[illegible] copus, [illegible] quam [illegible] ures [illegible] Conradus Impe[illegible] aulæ Cancellarius vna cũ Gualterio [illegible] co[illegible] Regni Siciliæ, & Apuliæ Cancellario [illegible]. Signum Domini Henrici Sexti Romanorum Im[illegible] [illegible] ſemper Auguſti, & R[illegible] Siciliæ. Acta ſunt hæc anno Dominicæ In[illegible] ca[illegible] centeſimo nonageſimo [illegible], Indictione tertia decima, Regnante D[illegible] Hen[illegible] VI. Romanorum Imperatore gloriosiſſimo ſemper Auguſto, & Rege Siciliæ anno Regni eius vigeſimo quinto, [illegible] vero quarto, & Regni Siciliæ primo. Datum Bari per manus Alberti Imperialis aulæ Protonotarij pridie Non. Aprilis præſcriptæ Indictionis. Ad huius autem noſtræ confirmationis, & ſupraſcripti priuilegij renouationis firmitatem præſens priuilegium per manus Guglielmi de . . . Notarij & fidelis noſtri ſcribe, & ſigillo maieſtatis no-

noſtrę iuſſimus communiri. Anno, menſe, & Indictione ſupraſcriptis.

Datum Meſſanę poſt curiam Capuę celebratam anno Dominicę Incarnationis milleſimo ducenteſimo vigeſimo primo, menſe Iunij nona Indictionis. Imperij verò Domini noſtri Federici Dei gratia inuictiſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti. & Regis Siciliae anno primo, Regni Siciliae anno vigeſimo quarto feliciter. Amen.

Anno 1228. redvxiſſe Gualterium numerum Canonicorum Cathedralis Eccleſię docet eiuſdem Gualterij documentum ita conſcriptum, hactenuſque aſſeruatum in eodem tabulario.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti Dei æterni, Amen.

Anno eiuſdem 1228. Indictione prima, tertio Idus Aprilis.

Cum Pennen. Eccleſia onerosa Canonicorũ multitudine grauaretur, [illegible] non poterat abſque penuria ſuis facultatibus tolerare neceſſariorum defectus inter ipſos Canonicos, & eorum Præpoſitum contentiones, & ſcandali materia [illegible] crebat & vrgebat [illegible] a ſuis extendere manus [illegible] & [illegible] patronos eſſe [illegible] propter quod diuinum officium [illegible], & ipſi Canonici perinde animarum [illegible] rum pe[illegible] [illegible] carebant. Cum igitur iuxta canonicas ſanctiones tot in [illegible] inſtitui debeant, quot poſſint de bonis ipſius commode ſuſtentari, & vt [illegible] onis, & ſcandali materia præcidatur [illegible] bus in [illegible] IESV CHRISTI via criminis [illegible] & diuinum Officium laudabilius celebretur. Nos Gualterius Dei gratia humilis Pennenſis Epiſcopus de communi voluntate, & conſenſu Capituli, certum Canonicorum numerum duximus in ea ſtatuendum. Statuimus itaque, & irreuocabiliter ordinamus ſexdecim Canonicorum numerum in Pennen. Eccleſia de cætero in Canonicorum inſtitutionibus obſeruari, quem ſufficientem ſcimus pro modulo facultatum eius, nec maiori numero credimus ſufficere vires ipſius, quare numerum præfixum pro nobis, & ſucceſſoribus noſtris promittimus irrenocabiliter obſeruare, nec aliquem recipere vltra ipſum. Statuimus inſuper, vt ſi Canonicorum quiſquam cum ventum fuerit ad numerum memoratum per menſem, vel vltra futurus ſit abſens ex aliqua iuſta cauſa, Vicarium, ſi poteſt, per ſe ſtudeat innenire, quem nobis, vel ſucceſſoribus noſtris in Capitulo in noſtra, vel noſtrorum ſucceſſorum abſentia repræſentet, qui [illegible] obſequiorum reſidentibus onera patiatur, & cotidianum victum in vltimo loco intereſſe, donec vicem ſupplet abſentis percipiat, cum eiſdẽ, ſi nobis, vel ſucceſſoribus noſtris in noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum abſentia idoneus viſus fuerit, & honeſtus, alioquin per nos, vel ſucceſſores noſtros, vel per Capitula in noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum abſentia Vicarius ordinabitur pro abſente, ſi viſum fuerit expedire, Vicarius autem non erit perpetuus, ſed ad tempus, quod noſtro, vel ſucceſſorum noſtrorum arbitrio ſtatuimus moderandum. De abſẽtibus autem Canonicis, quos in præſentiarum Pennen. habet Eccleſia, qui reſidẽtiam apud ipſam hactenus non fecerunt, nec de futuro aliqua ſpes habeatur, ſtatuimus infra præfinitum Canonicorum numerum, donec abſentes fuerint, non [illegible] cludi, cum ad ipſum ventum fuerit, vel minorem, quod ſi ad minorem venitur, vt aliquem, vel aliquos inſtituere ſi neceſſarium, ſtatuimus dictos abſ[illegible] [illegible] dos eſſe, ſi commode requiri [illegible] [illegible] us ſi velint, & poſſint reſide[illegible] [illegible] Eccleſia noſtra, & per e[illegible] ſtatutus [illegible] us conſeruetur, alio[illegible] [illegible] Canonic[illegible] [illegible] vel aliorum ſtat[illegible] [illegible] us [illegible], hac continuatione nihilominus in ſuo robore durante. Præſentis tamen conſtitutionis [illegible], vt nullus de cætero in Pennen. [illegible] Canonicum aſſumatur, niſi promittat [illegible] velit reſidentiam apud nos continuam [illegible] poſt decretam conceſſionem, vel tranſlationem præſentium, & eorum, quos reputamus abſentes, quorum abſentium nomina ad maiorem euidentiam præſenti conſtitutione duximus inſerenda. Sunt autem hæc Mag. Raynaldus de Tantia, Dominus Raynaldus Abbas ſancti Martini C[illegible] reus Senebaldus, Mag. Matthæus [illegible] diaconus Aprutinus, [illegible] Be[illegible]r [illegible], Not. Rogerius, & Not. Ricc[illegible] [illegible] d etiam præſenti conſtitutio[illegible] [illegible] s annectendum, vt in poſterum [illegible] [illegible] orum numero Abbas ſancti Petri [illegible] Archipresbyter ſancti C[illegible] in B[illegible] biano. Archipresb. ciuitatis ſancti A[illegible] & Archipresb. ſanctæ Mariæ [illegible] uano, ſiquidem aſſumpti de Pennen. Capitulo fuerint, non hactenus conſueuerant. Vt autem hæc conſtitutio robur obtineat firmitatis, hoc Inſtrumentum per manus dilecti in Chriſto filij, & familiaris noſtri Gualterij Pennen. ciuitatis Archipresbyteri fieri fecimus, ſigilli noſtri, & ipſius Capituli munimine roboratum, ipſumque inſuper propria ſubſcriptione muniuimus, & ſinguli de Capitulo ſuis ſubſcriptionibus munierunt.

Nos Gualterius Dei gratia humilis Pennen. Epiſcopus.

Ego

Ego Brun. Pennen. Archidiaconus conſenſi, &c.
Ego Bartholomæus Præpoſitus Pennen. conſenſi, &c.
Ego Grimaldus diac. & Primicerius conſenſi, &c.
Ego Brun. Presbyter conſenſi, &c.
Ego Sacerdos Ioannes conſenſi, &c.
Ego Odoriſius Leuita conſenſi &c.
Ego Lisdiſſus Subdiaconus conſenſi &c.
Ego Simon presb. conſenſ. &c.
Ego Leonardus Presb. & primicerius conſenſi, &c.
Ego Ioannes Lamberti presb. conſenſ. &c.
Ego Nicodemus presb. conſenſ &c.
Ego Ioannes diacon. conſenſ. &c.
Ego Ianober. diacon. conſenſ. &c.
Ego Leonardus Acolythus conſenſ. &c.
Ego Nicolaus Acolythus conſenſi, &c.
Ego Riccardus Accolythus conſenſi, &c.
Ego Gualterius Pennen. Archipresb. hoc inſtrumentum de mandato Domini noſtri Gualterij venerab. Pennen. Epiſcopi, & conſenſu Capituli ſcripſi anno, menſe, die Indict. prætitulatis ſupra feliciter, & conſenſi, &c Cum ſigillo Epiſcopi, & Capituli.

Hanc Gualterij ordinationem confirmauit Gregorius IX. anno Pontif. 6.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Dilect. filijs Capitulo Pennenſi ſal. & Apoſtolicam benedictionem.

Vt determinatus ſit in Eccleſijs numerus miniſtrorum, non modicum noſcitur expedire, ne prouiſione careat ſuperflua multitudo, vel ex paucitate dignum Deo ſeruitium ſubtrahatur. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu ſextum decimum Canonicorum numerum à venerab. fratre noſtro Pennen. Epiſcopo in eccleſia veſtra prouida deliberatione taxatum, prout in ipſis litteris confectis, exinde plenius dicitur contineri, ſicut eſt prouidè . auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſtatuentes, vt eadem Eccleſia prædicto numero ſit contenta, niſi adeo ipſius excreuerint facultates, quod ipſum merito exigat augmentari, ſaluo in omnibus ſedis Apoſtolicæ mandato. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Si quis autem, &c.

Datum Spoleti 6. Kalen. Iulij pontif. noſtri anno ſexto.

Ex hoc Gregorij diplomate dato anno 1232. conſtat Gualterium adhuc in viuis fuiſſe, quem etiam inuenio multos poſt annos Pennenſem gubernaſſe Eccleſiam; quamobrem Petrus, Octauianus, & Raynerius in catalogo inter Epiſcopos annumerati poſt Gualdericum ex ſuſpectæ fidei auctoribus, ab illa ſerie exulate iure merito mihi videntur, & immediatè poſt Gualterium, apponendus Beraldus cui dandus locus 19. non vigeſimus, hoc ſcilicet ordine 15. Otto, ſiue Oddo, 16. Gualdericus, 17. Anaſtaſius, 18. Gualterius, 19. Beraldus.

Pag 61. l. 16. ad Beraldum *adde.* Erectio vero Epiſcopatus Adrienſis ſuperiori anno 1251. conſtabilita ad eodem Petro Cardinali ita conſcripta fuit ex ipſo autographo Adrienſis Eccleſiæ.

Petrus miſeratione diuina S. Georgij ad velum Aureum Diac Card. Apoſtolicæ Sedis Legatus. Dilectis in Chriſto vniuerſitati, & hominibus Adriæ ſalutem in Domino.

Solet ſancta mater Eccleſia deuotos, & humiles filios ad ſuæ pietatis gremiū ſuccurrentes benignè recipere, ipſoſque maternæ dilectionis brachijs amplexari, vt ipſorum deuotionem prouida conſideratione, penſata gratia, eis gratiam ſuæ benignitatis aperiat, & affectum exhibeat compleri ſupplicationibus poſtulatum. Nos igitur, qui ſumus in parte ſollicitudinis diuinæ matris aſſumpti, animaduertentes vos filios ſpeciales, non indigne honorem, & exaltationem terræ veſtræ commodo nobis officio promouentes. Quapropter auctoritate qua fungimur, ipſi terræ veſtræ in eccleſia ſanctæ Mariæ loci eiuſdem ſedem epiſcopalis concedimus dignitatis, ab omni iuriſdictione, qua olim tenebatur Eccleſiæ Pennenſi eandem terram veſtram eximendo. Pro diœceſi quoque Adriani epiſcopatus totam terram concedimus ſecus riuos Borocelli decurrentis à vertice montium vſquequo intrat in flumen Finis protenditurque vſque ad mare idem flumen Finis, ab alio latere, ſicut decurrit flumen Tronti à vertice montium vſque ad mare, ita quod omnia caſtra, caſalia, villæ, monaſteria, eccleſiæ hoſpitalia exiſtentia infra dictos fines ſint de diœceſi Adriana, eidemque epiſcopatui ſint ſubiecta, & teneantur reſpondere Eccleſiæ Adrianæ, ſicut olim reſpondere tenebantur Epiſcopatibus, Abbatibus, Eccleſijs, & Hoſpitalibus, tam in demanijs quam etiam in Baronijs. Eximimus quoque omnes etiam eccleſias, monaſteria, & Hoſpitalia infra dictam diœceſim ab omni ſubiectione, obedientia, & reuerentia, quibus tenentur Epiſcopatibus, Abbatibus, Eccleſijs, & Hoſpitalibus, eaque pleno iure ſubijcimus in ſpiritualibus, & temporalibus Epiſcopatui Adriano. Cui Epiſcopatui in demanium ſuum auctoritate prædicta concedimus ciuitatē S. Angeli cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, prout eam habuit quondam nobilis mulier Donna Maria Comitiſſa Lauretti, tam in demanijs, quam in Baronijs, ſiue ſer-

noſtrę iuſſimus communiri. Anno, menſe, & Indictione ſupraſcriptis.

Datum Meſſinę poſt curiam Capuę celebratam anno Dominicę Incarnationis milleſimo ducenteſimo vigeſimo primo, menſe Iunij nona Indictionis Imperij verò Domini noſtri Federici Dei gratia inuictiſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, & Regis Siciliæ anno primo, Regni Siciliæ anno vigeſimo quarto feliciter. Amen.

Anno 1228. redaxit e Gualterium numerum Canonicorum Cathedralis Eccleſię docet eiuſdem Gualterij documentum ita conſcriptum, hactenuſque aſſeruatum in eodem tabulario.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti Dei æterni, Amen.

Anno eiuſdem 1228. Indictione prima, tertio Idus Aprilis.

Cum Pennen. Eccleſia onerosa Canonicorũ multitudine [illegible] non poterat abſque penuria ſuis facultatibus tolerare, neceſſariorum defectus inter ipſos Canonicos, & eorum Præpoſitum contentionis, & ſcandali [illegible] re[illegible]gebat [illegible] a [illegible] ex[illegible] manus [illegible] patronos eſſe [illegible]arum, prop[illegible]od diuinum officium [illegible], & ipſi Canonici perinde a [illegible] periculum incurrebant [illegible] igitur [illegible] canonica [illegible] [illegible] inſtitu[illegible] quot poſſint [illegible] plus commode [illegible]ntari, & vt [illegible], & ſcandali materia præcidatur [illegible] ecleſię Ieſu Chriſti via [illegible] & diuinum Officium laudabilius celebretur. Nos Gualterius Dei gratia humilis Pennenſis Epiſcopus de communi voluntate, & conſenſu Capituli certum Canonicorum numerum duximus in ea ſtatuendum. Statuimus itaque, & irreuocabiliter ordinamus ſexdecim Canonicorum numerum in Pennen. Eccleſia de cætero in Canonicorum inſtitutionibus obſeruari, quem ſufficientem ſcimus pro modulo facultatum eius, nec maiori numero credimus ſufficere vires ipſius, quare numerum præfixum pro nobis, & ſucceſſoribus noſtris promittimus irreuocabiliter obſeruare, nec aliquem recipere vltra ipſum. Statuimus inſuper, vt ſi Canonicorum quiſquam cum ventum fuerit ad numerum memoratum per menſem, vel vltra futurus ſit abſens ex aliqua iuſta cauſa, Vicarium, ſi poteſt, per ſe ſtudeat inuenire, quem nobis, vel ſucceſſoribus noſtris in Capitulo in noſtra, vel noſtrorum ſucceſſorum abſentia repræſentet, qui [illegible] obſequiorum reſidentibus onera patiatur, & cotidianum victum in vltimo loco intereſſe, donec vicem ſuppleat abſentis percipiat, cum eiſdẽ, ſi nobis, vel ſucceſſoribus noſtris in noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum abſentia idoneus viſus fuerit, & honeſtus, alioquin per nos, vel ſucceſſores noſtros, vel per Capitulum in noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum abſentia Vicarius ordinabitur pro abſente, ſi viſum fuerit expedire, Vicarius autem non erit perpetuus, ſed ad tempus, quod noſtro, vel ſucceſſorum noſtrorum arbitrio ſtatuimus moderandum. De abſentibus autem Canonicis, quos in præſentiarum Pennen. habet Eccleſia, qui reſidẽtiam apud ipſam hactenus non fecerunt, nec de futuro aliqua ſpes habeatur, ſtatuimus infra præfinitum Canonicorum numerum, donec abſentes fuerint, non includi, cum ad ipſum ventum fuerit, vel minorem, quod ſi ad minorem venitur, vt aliquem, vel aliquos inſtituere ſit neceſſarium, ſtatuimus dictos abſ[illegible] [illegible]dos eſſe [illegible] ſi commode requiri [illegible] quatenus ſi velint, & poſſi[illegible] Eccleſia noſtra, & per eos ſtatutus numerus [illegible]ctur, alioquin ex [illegible] per Canonicorum inſtitutionem [illegible], vel [illegible] numerus [illegible], hac conſtitutione [illegible] roboranda. Præſenti tamen conſtitutione [illegible] de cætero in [illegible] Canonicum aſſumatur, niſi pro[illegible] & velit reſidentiam apud nos continuam facere poſt deceſſam conceſſionem vel tranſlationem præſentium, & eorum, quos reputamus abſentes, quorum abſentium nomina ad maiorem euidentiam præſenti conſtitutione duximus [illegible] Sunt autem hæc Mag. Raynaldus [illegible]antia, Donnus Raynaldus Abbas [illegible] Martini, Cæſareus Se[illegible]aldus, M[illegible] diaconus Aprutinus [illegible] B[illegible], Not. Rogerius, & N[illegible] etiam præſenti conſtitutioni [illegible] annectendum, vt [illegible] Canonicorum numero Abbas ſancti [illegible] Pennenſis, Archipresbyter ſancti [illegible] in Balbiano, Archipresb. [illegible] ſancti Angeli & Archipresb. ſanctæ Mariæ de Monte Silvano [illegible] aſſumpti de Pennenſi Capitulo fuerint, ſicut hactenus conſueuit. Vt autem hæc conſtitutio robur obtineat firmitatis, hoc inſtrumentum per manus dilecti in Chriſto filij, & familiaris noſtri Gualterij Pennen. ciuitatis Archipresbyteri fieri fecimus, ſigilli noſtri, & ipſius Capituli munimine roboratum, ipſumque inſuper propria ſubſcriptione muniuimus, & ſinguli de Capitulo ſuis ſubſcriptionibus munierunt.

Nos Gualterius Dei gratia humilis Pennen. Epiſcopus.

Ego

Ego Brun. Pennen. Archidiaconus conſenſi, &c.

Ego Bartholomæus Præpoſitus Pennen. conſenſi, &c.

Ego Grimaldus diac. & Primicerius conſenſi, &c.

Ego Brun. Presbyter conſenſi, &c.

Ego Sacerdos Ioannes conſenſi, &c.

Ego Odoriſius Leuita conſenſi &c.

Ego Liad iſius Subdiaconus conſenſ. &c.

Ego Simon presb. conſenſ. &c.

Ego Leonardus Presb. & primicerius conſenſi, &c.

Ego Ioannes Lamberti presb. conſenſ. &c.

Ego Nicodemus presb. conſenſ. &c.

Ego Ioannes diacon. conſenſ. &c.

Ego Ianober. diacon. conſenſ. &c.

Ego Leonardus Acolythus conſenſ. &c.

Ego Nicolaus Acolythus conſenſi, &c.

Ego Riccardus Accolythus conſenſi, &c.

Ego Gualterius Pennen. Archipresb. hoc inſtrumentum de mandato Domini noſtri Gualterij venerab. Pennen. Epiſcopi, & conſenſu Capituli ſcripſi anno, menſe, die Indict. prætitulatis ſupraſcriptis feliciter, & conſenſi, &c. Cum ſigillo Epiſcopi, & Capituli.

Hanc Gualterij ordinationem confirmauit Gregorius IX. anno Pont. . .

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Capitulo Pennenſi ſal. & Apoſtolicam benedictionem.

Vt determinatus ſit in Eccleſijs numerus miniſtrorum, non modicum noſ itur expedire, ne prouiſione . areat ſuperflua multitudo, vel ex paucitate di num Deo ſeruitium ſubtrahatur. Ea propter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, ſextum decimum Canonicorum numerum à venerab. fratre noſtro Pennen. Epiſcopo in eccleſia veſtra prouida deliberatione tax. tum, prout in ipſis litteris confectis, exinde plenius dicitur contineri ſicut eſt prouidè . . . auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſi . uentes, vt eadem Eccleſia prædicto num ro . t contenta, niſi adeo ipſius excreuerint f. cultates, quod ipſum merito exigat augmentari, ſaluo in omnibus Sedis Apoſtolicæ mand. to Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Si quis autem, &c.

Datum Spoleti 6. Kalen. Iulij pontif. noſtri anno ſexto.

Ex hoc Gregorij diplomate dato anno 1232. conſtat Gualterium adhuc in viuis fuiſſe, quem etiam inuenio multos poſt annos Pennenſem gubernaſſe Eccleſiam; quamobrem Petrus, Octauianus, & Raynerius in catalogo inter Epiſcopos annumerati poſt Gualdericum ex ſuſpectæ fidei auctoribus, ab illa ſerie exulare iure merito mihi videntur, & immediatè poſt

A Gualterium, apponendus Beraldus cui dandus locus 19. non vigeſimus, hoc ſcilicet ordine 15. Otto, ſiue Oddo, 16. Gualdericus, 17. Anaſtaſius, 18. Gualterius, 19. Beraldus.

Pag. 61. l. 16. ad Beraldum *adde* Erectio vero Epiſcopatus Adrienſis ſuperiori anno 1251. conſtabilita ad eodem Petro Cardinali ita conſcripta fuit ex ipſo autographo Adrienſis Eccleſiæ.

Petrus miſeratione diuina S. Georgij ad velum Aureum Diac. Card. Apoſtolicæ Sedis Legatus. Dilectis in Christo vniuerſis ... & hominibus Adriæ ſalutem in Domino.

B Solet ſacroſancta mater Eccleſia deuotos, & humiles filios ad ſuæ pietatis gremium redeuntes benigne recipere, ipſoſque maternæ dilectionis brachijs amplexari, vt ipſorum deuotionem prouida conſideratione . . . ſuæ gratia, eis gratiam ſuæ benignitatis aperiat, & affectum exhibeat eorum ſupplicationibus poſtularum. Nos igitur qui ſumus in parte ſollicitudinis . . . animaduertentes . . . ſpeciales, non indigne honorem, & exaltationem terræ veſtræ commiſſo nobis officio promouemus. Quapropter auctoritate qua fungimur, ipſi terræ veſtræ . . . ſanctæ Mariæ loci . . . eidem Epiſcopalis concedimus dignitatem, ab omni iuriſdictione, qua olim tenebatur Eccleſiæ Pennenſi eandem terram C veſtram, & eccleſiam eximendo. Pro diœceſi quoque Adriani Epiſcopatus totam terram concedimus ſecus riuos Borocelli decurrentis a vertice montium vſquequo intrat in flumen Finis, protenditurque vſque ad mare, . . . flumen Finis, ab alio latere, ſecus decurrit flumen Tronti à vertice montium vſque ad mare, ita quod omnia caſtra, caſalia, villæ, monaſteria, eccleſiæ hoſpitalia exiſtentia infra dictos fines ſint de diœceſi Adriana, eidemque Epiſcopatui ſint ſubiecta, & teneantur reſpondere Eccleſiæ Adrianæ, ſicut olim reſponde- D bantur Epiſcopatibus, Abbatibus, Eccleſijs, & Hoſpitalibus, tam in demanijs, quam etiam in Baronijs. Eximimus quoque omnes etiam eccleſias, monaſteria, & Hoſpitalia infra dictam diœceſim ab omni ſubiectione, obedientia, & reuerentia, quibus tenentur Epiſcopatibus, Abbatibus, Eccleſijs, & Hoſpitalibus, eaque pleno iure ſubijcimus in ſpiritualibus, & temporalibus Epiſcopatui Adriano. Cui Epiſcopatui in demanium ſuum auctoritate prædicta concedimus ciuitatē S. Angeli cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, prout eam habuit quondam nobilis mulier Donna Maria Comitiſſa Lauriti, tam in demanijs, quam in Baronijs, ſine ſer-

ſeruitijs, ſylua ſancti Mauri excepta duntaxat. In ipſius etiam demanium ſimili modo concedimus caſtrumSilui, caſtrum mōtis pagani, Cerbifurenm, villam ſancti Martini cum omnibus iuribus, & rationibus eorundem, totumque demanium quod huic monaſterio ſancti Ioannis in Venere in Adria, & pertinentijs eius, tam in domibus, vineis, lodis, caſalenis, molendinis, quam in ſeruitijs, quæ olim tenebatur vaſſalli eiuſdem monaſterij exiſtētes in Adria, & pertinentijs eius, ſoluere monaſterio prædicto, & totum, quod dictum monaſterium habuit intra diœceſim, tam in Eccleſijs, monaſterijs, caſtris, & demanijs, quam etiam Baronijs, & ſeruitijs quibuſcunque. Adijcientes huiuſmodi demanio Eccleſias ſancti Ioannis in Caſſianello, ſancti Nicolai in Galuano, ſanctæ Mariæ de Morino, ſancti Guilielmi, ſancti Claudij, ſancti Angeli de Ferretio, ſanctæ Mariæ in Valle, ſancti Ioannis in Gomano, S.Saluatoris de Bigun. S.Mariæ de Pupitiano, ſancti Clementis de Guardia, & ſanctæ Mariæ in Muſano de Cellino cum omnibus caſtris, villis, cellis, iuribus, & poſſeſſionibus ipſarum eccleſiarum, quæ Eccleſię ſitæ ſunt in diœceſi ſupradicta, ſtatuentes etiam quod Adrienſis Epiſcopus immediatè ſemper in demanio Eccleſiæ Romanæ conſiſtat. Et ſi contigerit, quod aliquo caſu commune loci eiuſdem Rectoriæ vacaret, Epiſcopus Adrianus, qui pro tempore fuerit, ſuppleat regimen communis eiuſdem, & debeat loco Poteſtatis haberi, donec prædictus futurus adueniat, cui omne regimen conferatur. Vt autem ſpiritualiter,& temporaliter matris Eccleſiæ beneuolentia gaudeatis ſimili vobis auctoritate concedimus, quod ciuitas Adriana poſſit omni tempore viuere in communi, eligendo, & habendo iuxta veſtrum de fidelibus Eccleſiæ poteſtatem. Et concedimus vobis ſtatuta facere, & facta duximus confirmanda, & quod habeat in Comitatu totam diœceſim ſupradictam, habeatque Poteſtas Adriæ imperium, & poteſtatem, ſicut ciuitas Peruſina, tam in ipſa ciuitate Adriæ, quam in comitatu ſuo, recognoſcat de omnibus appellationibus ciuiliter, & criminaliter, quæ ſicut in comitatu prædicto, exceptis appellationibus, quæ interponentur ab hominibus ciuitatis. Sitque vobis indultum auctoritate præſentium, quod nullus ciuis Adrianus extrahatur de Adria pro iuſtitia facienda in primis cauſis, neque in ciuilibus, neque in criminalibus, ſed tantum coram Poteſtate, & Iudice ſuo conueniatur, & iudicetur ibidem. Omnes ciues Adriæ, ſint liberi, & exempti in perſonis, & bonis eorum ſaluis iuribus, & rationibus Dominorum ſuorum, mera gaudeant libertate. Omnes quoque Comites, & Barones, qui poſ-

A

ſeſſiones in prædicto Comitatu habent, teneantur Epiſcopo, & Poteſtati Adriano in obedientia, & fidelitatis iuramento præſtandis, ſicut Comites, & Barones Comitatus Peruſij tenentur Epiſcopo, & communi Peruſino. Vobis inſuper auctoritate prædicta concedimus, vt ciuitas Adriæ poſſit habere portum prope littus, & littora maris per totum comitatum vbique. Sit in demanio ſemper ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, nulloque tempore ſubijciatur alicui Regi, vel alij Domino temporali. Quodque cuncta demania regalia, quæ fuerunt olim quondam Federici Principis Romanorum, & anteceſſorum eius in Adria ſuper pertinentijs, tam in terris, vineis, nemoribus, quam molendinis, redditibus, & ſeruitijs vaſſallorum demaniorum eius Domini Federici, in demanio Comitatus Adriæ perpetuò vniantur. Vobis etiam duximus concedendum, quod ciues Adriani, qui tenentur primi redditus . . . ſeruitia perſonalia, & realia Eccleſijs, Baronibus, Militibus, & Communi Adriæ, vt poſſint liberari à poteſtate eorumdem, aut mu. . . . admiſſionem, & ſeruitia in quantitate pecuniæ, aut ſoluendo certam quantitatem pecuniæ pro integra libertate omnium prædictorum reddituum & ſeruitiorum, aut reliquendo certam partem territorij Eccleſijs, Dominis, ſiue Communi veſtro iuxta ſtatū & ordinationem conſilij Adrienſis ciuitatis. Et ſi qui de ciuibus nollet ſe liberare a ſolutione redditus, & ſeruitiorum, liceat tunc eis vendere, & emere de poſſeſſionibus eorum pro eorum voluntate cum onere ſeruitiorum, & reddituum prædictorum, & ſub dominio prædictorum Dominorum. Eximimus inſuper ciuitatem Adriæ ab omnibus collectis, & exactionibus quibuſcunque. In afflictibus quoque, exercitu, de parlamento, guerra pace facienda comitatus veſter communi veſtro per... teneatur, ſicut comitatus Peruſinus ... dignoſcitur ciuitati, omneſque terrę comitatus Adrienſis in communi viuentes, Rectores, Iudices & Notarij ciuitatis veſtræ teneantur recipere, & habere. Quicunque vero voluerint vendere, & emere in eadem ciuitate, liberè vendant, & emāt ſine fundico, & datio. Omnes inſuper, & ſinguli ciues Adriæ, vbique per Regnum ſint liberi, & exempti ab omni iure plateatico, fundici, & dohanæ. Syluam ſancti Mori, quam olim habuit quondam mulier nobilis Maria comitiſſa Laureti in demanio communis veſtri duximus concedendam, mittendi, & recipiendi homines Syluij, Belfortis, Ilicis, tetrani, Bodij, Tamarieis, Boſiæ, Caſtilentes, Lotaraſci, Seuleulæ, & Cellini, in ciuitatem veſtram, & concedendum eis ibidem perpetuum incolatum, concedentes vobis auctoritate præ-

prædicta liberam facultatem. Vt autem præmiſſa robur obtineant perpetuæ [illegible]tudinis, præſens pri[illegible]legium pro[illegible]e [illegible] fecimus noſtri [illegible] roborari. *Datum Eſculi Kal. Aprilis Anno Domini* 1351.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs [illegible] & vniuerſitati hominum Adricenſium ſal. & Apoſt. bened.

Honorem Eccleſiæ promouere [illegible] tis non ſine incurſu [illegible] [illegible] nis digne ab Apoſtolica Sede illud debet prouenire præmium, per quod circa ipſam ſinceræ deuotionis ſuſcipere [illegible] rant incrementum. Hoc ſiquidem [illegible] aſſeritis dilectus filius noſter Petrus [illegible] cti Georgij ad [illegible]reum velum Diaconus Cardinalis Apoſtolicæ Sedis Le[illegible] genter attendens, & etiam [illegible] deratis quod puritate [illegible] nis, & [illegible] quam [illegible] Eccleſiam Romanam geritis per hoſtes [illegible] graues iniurias, & etiam diſpendia plurima ſuſtinetis, vobis, [illegible] perpetu[illegible] com[illegible] vniuer[illegible] vro velle [illegible] de [illegible] Eccleſiæ in veſtram po[illegible] nec non quaſdam alias [illegible] ſuæ [illegible] authoritate con[illegible], prout in [illegible] C[illegible] dicitur [illegible] Nos itaque veſtris ſupplicationibus in [illegible], quod ſuper præmiſſis ab eodem Cardinale factum eſt, [illegible] & firmum habentes id authoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Datum Mediolani XII. Kal. Septembris Pontif. noſtri anno nono*

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Vener. fratri [illegible] Adrienſi & Pennenſi ſal. & Apoſt. bened.

Clara [illegible] [illegible] merita, [illegible] [illegible] C[illegible], & P[illegible] & populus Ciuitatis & [illegible] Adri[illegible] inter alios eccleſiæ Romanæ deuoto[illegible] [illegible]tur, merito nos [illegible], vt eos [illegible] attollamus muniſicis & honoremus Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſpeciali. Cum itaque vener. frater noſter epiſcopus Albanenſis de ſpeciali mandato noſtro Adrienſem Eccleſiam in Cathedralem erexerit, & eam ac Pennenſem eccleſiam ad inuicem duxerit vniendas, noſque id duxerimus anthoritate Apoſtolica confirmandum, fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus,

A quatenus Adrienſis eccleſiæ tanquam ſpōſæ tuæ in ſpiritualibus, & temporalibus [illegible] [illegible] curam geras, [illegible] eidem [illegible] [illegible] & ho[illegible] (Deo propitio) [illegible] proueniant incrementa. *Dat. Peruſij 4. Non. Pontificatus noſtri anno nono.*

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filiis Poteſtati, Conſilio, nec non Communi Ciuitatis Adriæ, & vniuerſo populo Adrienſis Diœceſis ſal. & Apoſt. bened.

Clara deuotionis [illegible], quibus dilecti filij [illegible] Ciuitatis, & Diœceſis Adrienſis [illegible] eccleſiæ Romanæ deuo-

B tos [illegible] inducunt vt vos, & [illegible] mul[illegible], & [illegible] Apoſtolicæ Sedis [illegible] ſpeciali. Cum itaque vener. ab. [illegible] epiſcopus de ſpeciali mandato noſtro Adrienſem Eccleſiam [illegible] Cathedralem erexerit, & eam, ac [illegible] eccleſiam ad inuicem duxerit vniendas, [illegible] confirmandum, venera[illegible] & P[illegible] damus literis in mandatis [illegible] Ad[illegible] eccleſiæ tanquam ſponſæ ſuæ in ſpiritualibus [illegible] bus [illegible] quod idē Eccleſiæ per eius miniſterium proſperitatis & hon[illegible] (Deo propitio) [illegible] ata pro-

C [illegible] incrementa. Rogamus igitur vniuerſitatem veſtram, [illegible] hortamur attente, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quaten[illegible], quæ ſunt per hoc ſtatuta, & ordinata per eundem Albanenſem epiſcopum, & illa etiam, quæ Syndicus veſter promiſit, integre obſeruantes, præfati Adrienſis, & Pennenſis epiſcopi, tanquam Patri & Paſtoris [illegible] veſtrarum ſalutis [illegible] & [illegible] de[illegible] & vos conſequenter in eo Prælatum [illegible] gaudeatis.

D *Datum Peruſij iv. non. Aprilis, Pontificatus noſtri anno nono.*

[illegible] eodem anno 15[illegible]. Beraldus Agrē[illegible] [illegible] Eccleſiam, & cœn[illegible] iuribus [illegible] pertinentijs, [illegible] bona [illegible] Monaſterio [illegible] Or[illegible] [illegible] conuentionibus perpetu[illegible] publico documento liquet, quod hic ex eodem tabulario exhibemus.

In no-

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Anno à Natiuitate eiuſdem 125[illegible]. die Iouis quarto Ianuarij x. Indict. tempore Innocentij Papæ Quarti.

Nos Beraldus miſeratione diuina Pennen. Epiſcopus, & Capitulum Pennen. venerabili domino Bruno Primicerius, Magiſter Gualterius Archipresbyter [illegible] Ioannes Gualterij, magiſter Gualterius mag. Paulus [illegible] mag. [illegible] don Ioannes [illegible] Leonardus A[illegible] presb. S. Clementis, Andreas Primicerius, Nicolaus Brun Bartholomæus Ioannis Tomaſij, don. Berard. Matthæus Guglielmi, Ioannes Rainaldi Be[illegible] & Egidius Romanus. Conſiderantes eccleſiam ſancti Saluatoris de Angre ſitam in Pennen. Diœceſi [illegible] in ſpiritualibus collapſam [illegible] temporalibus diminutam, quod nulla ſpes eſt quod in [illegible] poſſit ordine reformari, conſiderantes & inuerisimile cognoſcentes, Monaſterium Caſænouæ Ciſtercienſis Ordinis cui dominus [illegible] Prior, & fratres Angrenſis Eccleſiæ incorporare ipſam Eccleſiam poſtulant, & vnire, eſſe maioris religionis, quam dicta Angrenſis Eccleſia fuerat, vel exiſtat [illegible] eorum precibus [illegible] dictam Eccleſiam Sancti Saluatoris de Angre cum omnibus poſſeſſionibus, iuribus, & rationibus ſuis & ſpiritualibus, & temporalibus noſtra communi & ſpontanea voluntate, libere & abſolutè & irreuocabiliter ſecundum omnes libertates Ciſtercienſis Ordinis dandis, tradimus & concedimus [illegible] Monaſterio Caſænouæ [illegible] are ipſi Monaſterio, ordinan. & diſponen. de ipſa Eccleſia Angrenſi libere ſicut placuerit Abbati & Conuentui Monaſterij Caſænouæ, in ipſa Angrenſi Eccleſia [illegible] re eru[illegible] [illegible] per [illegible] Mon[illegible] o Ca[illegible] [illegible] omnes Cappellas [illegible] Pennen. Roc[illegible] [illegible] bus ſpiritualibus remitte[illegible] Angrenſi & ſupra[illegible] procurationem [illegible] viſitationem [illegible] Cathedraticum, Synodaticum, quartam decimarum & Monaſteriorum, inſtitutioné, & deſtitutionem [illegible] Angrenſi Eccleſia, & cappellis [illegible] ſupradictis cappellis [illegible] Pennen. Epiſcopi [illegible] dem ad proceſſionem, & quicquid iuris temporalis, vel ſpiritualis Pennen. Eccleſia in dicta Eccleſia Angrenſi, & cappellis habuit, vel nunc habet de iure, conſuetudine, vel de facto, damus, concedimus liberè & abſolutè Monaſterio ſupradicto in ſignum conceſſæ omnimodæ libertatis cõſueto cenſu trium denariorum ann. tres per denariorum [illegible] monetæ in dictis cappellis tantummodo reſeruato in Aſſumptione Beatæ Mariæ nobis ſoluendo ab Abbate Monaſterij Caſænouæ, quem [illegible] Abbas monaſterij Caſænouæ nomine ipſius Monaſterij ratione prædictæ conceſſionis promiſit ſoluere Pennen. Capitulo in termino ſupradicto annuatim, ſicut Angrenſis Eccleſia pro dictis Cappellis dictum [illegible] perſoluere conſueuit, & iudicijs publicis [illegible] cognitione cauſarum [illegible] monialium, pœnitentia pro [illegible] & ſanguinis, vſuræ & [illegible] in [illegible] & temporalia [illegible] monaſterio Caſænouæ nobis [illegible] reſeruatis. Quod clericis [illegible] promouendi ad [illegible] ordines [illegible] promotione, licet & cæteri [illegible] ciuitatis fidelitatem iurauerint Pennen. Epiſcopo, & Cappellani per Abbatem Caſænouæ ordinandi in ipſis Eccleſijs, qui in ſua promotione ad ordines facto non [illegible] Pennen. Epiſcopo [illegible] Epiſcopo, & [illegible] & [illegible] communicationem, quæ Pennen. Epiſcopus [illegible] in dictis Eccleſiis & C[illegible] interdictis & excommunicationibus, quæ & [illegible] & [illegible] & facit Epiſcopus ad impedien. [illegible] habet [illegible] Angrenſi in prædictis Eccleſijs [illegible] concessimus dicto Monaſterio Caſænouæ [illegible] dicta Eccleſia Angrenſi [illegible] altrorum & cæteris [illegible] mus [illegible] [illegible] conceſſionem [illegible] Monaſterio Caſænouæ [illegible] [illegible] Angrenſis [illegible] pon[illegible] [illegible] & par[illegible] [illegible] Monaſterium Angrenſi in [illegible] Diœceſi ad [illegible] od [illegible] Eccleſias [illegible] nobis [illegible] permittimus ratam & [illegible] perpetuo [illegible] contrauenire per nos [illegible] vel exceptione. Renunciantes [illegible] [illegible] dæ, [illegible] nullo tempore reuocare, vel in aliquo contrauenire. Ad quorum omnium memoriam, & perpetuam firmitatem duo publica ſimilia inſtrumenta exinde fieri rogauimus per manus Rainaldi Rogerij ciuitatis Pennen. publici Notarij cum ſubſcriptione magiſtri Matthæi Iudicis eiuſdem ciuitatis roborata. Quorum Inſtrumentorum illud quod eſt Monaſterij Caſænouæ noſtris ſigillis

gillis, & ſubſcr... us fecimus robora- ri: alterum quidem ... ſtrum ſigillo Abba- tis monaſterij Caſæ-nouæ, & ſubſcriptio- nibus Monachorum dicti monaſterij ſimi- liter fecimus, & communiri volumus. Quod ſupradictus Abbas dicti monaſterij, vt ſu- pra dictum eſt, fieri voluit, & mandauit

Ego Fr. Rogerius Abbas monaſterij Caſæ- nouæ me ſubſcribo.

Ego Fr. Minaldus Prior, & Monachus monaſt. Caſænouæ ſupradict. promiſſioni ab Abbate noſtro factæ Pennen. Capitulo aſſen- tior, & me ſubſcribo.

Ego Fr. Gualterius Monachus monaſterij Caſænouæ ſupradictæ promiſſioni, &c. vt ſupra.

Ego Fr. Guglielmus Monachus monaſterij Caſænouæ ſupradict. promiſſioni, &c.

Ego Fr. Paulus Monachus, &c.

Ego Fr. Nicolaus Monachus, &c.

Ego Fr. Thomas Monachus, &c.

Ego Fr. Benedictus Monachus, &c.

Ego Fr. Clericus Subprior, & Monachus, &c.

Ego Fr. Benedictus Monachus, &c.

Ego Fr. Bruno Monachus, &c.

Ego Fr. Thomas Monachus, &c.

Ego Fr. Damianus Monachus, &c.

Ego Fr. Paulus Monachus, &c.

Ego Fr. Martinus Monachus, &c.

Ego Fr. Nicolaus Monachus, &c.

Ego Presbyt. Petrus Cappellanus Domini Epiſcopi Pennenſis rogatus teſtis interfui his omnibus, &c.

Ego Diaconus Petrus rogatus teſtis &c.

Ego Angelus de Viculo rogatus teſtis, &c.

Ego Odoriſius Ioannis Thomæ rogatus te- ſtis, &c.

Ego Blaſius Ioannis Rubei rogatus teſtis, &c.

Ego Raynaldus Rogerij ciuitatis Pennenſis publicus Notarius, quia dictæ donationi, & conceſſioni, vt ſupra legitur, rogatus interfui & hoc ſignum feci.

Hoc eodem anno, & menſe Conradus Cæſar Federici II. filius, ea, quæ Parens ciuitati & Eccleſiæ Pennenſi per ſuum di- ploma aſſ... rat, in hunc modum confir- mauit.

Conradus Dei gratia Romanorum in Regem electus ſemper Auguſtus, Ieruſalem, & Siciliæ Rex, &c.

Per præſens priuilegium notum faci- mus vniuerſis tam præſentibus, quam futuris, quod licet Vniuerſitas ciuitatis Pennenſis dudum ad falſas ſuggeſtiones æmulorum noſtrorum viſa fuerit à fidei noſtræ ſemitis deuiaſſe, quia tamen nunc homines ciuitatis ipſius ſaniori ducti con- ſilio, & naturæ deuotionis dulcedine per- fuſi ... Maieſtatis noſtræ ia... ... liter propulſarunt, & redierunt vnanimiter ad fidei noſtræ cultum, Nos omnes offenſas & culpas, quas ab obitu quondam fel. m. Dom. ... nitoris noſtri vſq; nunc contra nos, & fideles noſtros com- miſſas eis de noſtra clementia duximus re- mittendas, recipientes eos in plenitudinem noſtræ gratiæ, & fauoris, & omnia, quæ in pri... m... orati quondam Domini Patris noſtri conc... lo dudum Pennenſi Ec- cleſiæ conſ... ri noſcuntur, de ſpeciali gratia noſtra confirmamus eidem. In ſi- gnum quoque gratiæ plenioris promitti- mus eiſdem ... noſtris in noſtra de- uotione ſiſte..., quod omnes bonos vſus, & conſuetudin... s eidem Vniuerſitati ... uabimus, ſicut fidelibus alijs Regni no- ſtri, ſaluis in omnibus, & per omnia fide- litate, mandato & ordinatione noſtra, & hæredum noſtrorum. Ad cuius rei memo- riam & robur perpetuo valiturum, præ- ſens priuilegium per Magiſtrū Nicolaum de Rocca Notarium, & fidelem noſtrum ſcribi, & ſigillo Maieſtatis noſtræ iuſſimus communiri.

Datum in caſtris in depopulatione Neapo- lis per manum Gualterij de Ocra Regni Sici- liæ Cancellarij anno Dominicæ Incarnatio- nis 1253. menſe Iunio, 11. Indict.

Anno deinde 1254. Beraldum, forum ciuitatis commutaſſe habet documentum, quod ipſe ad futuram rei memoriam con- ... fecit ijs conceptis verbis

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Anno ab eiuſdem Incarnatione m... ... du- centeſimo quinquageſimo quarto die ... o- uis decim Decembris intrantis 13. Ind. tempore Domini Alexan- dri Papæ IV.

Nos Beraldus ... ſeruitione diuina humil. Pennen. Epiſcopus.

Decet Antiſt... ... orum intendere profectibus ſubditorum; præſertim ... domium extoll... & communis ... s euidentius am... San... ...ut non... ... pe... is in ... ... s P... ... ia via, qua ... ad ... ... um iuxta fontem ſancti Ioannis, Mercatum, ſiue forum conſueuerit ex antiquo, & deinde per prædeceſſores noſtros venerandæ me- moriæ ſub Eccleſia ſancti Nicolai in locum qui Pratum dicitur, fuerit immutatum, nos ad augumentum dictæ ciuitatis Pen- nen. totis viribus aſpirantes, prædictum locum Prati nomine foro perpetuo carere decreuimus, tum propter perfidiam quo- rum

rumdam habitantium, qui ſupra . . tum etiam quia locus ipſe eſt modicus, & minus aptus, & idoneus ad tantæ, talisque ciuitatis forum, ſiue mercatum, ſub pœna excommunicationis diſtrictius inhibentes, ne quis infimus, vel ſublimis de cætero diebus omnibus & ſingulis ſabbathi morari ad mercandum, negotiari, mercari, cambiari, ſeu menſas nummulariorum, cathedras erigere, & ad cambium ibi habere aliquo modo præſumat, quod qui præſumpſerit, quia ſufficientem monitionem præmiſimus, in eum, vel eos excommunicationis ſententiam promulgamus, & prædictum locum, qui eſt iuxta fontem ſancti Ioannis, & eſt inter medium ciuitatis veteris, & nouellæ, vbi eſt nobis acquiſitionis populus prædilectus; qui quidem locus ſic collocatur, A capite domus Dominici Carleuar á pede domus quondam Griſanti, & Caſarilia quondam Ioannis de Podio, ab vno latere viam, qua itur ad fontem Caual.vſque ad caſal. quond. Matthæi de Trotte, & ab alio latere eſt via publica, ſpeciali prærogatiua volumus inſignire ad honorem omnipotentis Dei, & beatę Mariæ ſemper Virginis, eiuſque Matris, nec non & beati Maximi martyris Patroni noſtri ſtatuimus, & pro nobis, noſtriſque ſucceſſoribus ordinamus perpetuo ibi, & non alibi eſſe forum, ſiue mercatum, eximentes ipſum locum, & forum perpetuo ab omni ſeruitute pedagij, ſiue plateæ, vt omnes, & ſinguli ad prædictum locum diebus ſabbathi venientes de cætero morantes, totis prædictis diebus negotiantes, vel non negotiantes perfecta, & perfectiſſima cum ſuis rebus omnibus gaudeant libertate, quos ſub ſpeciali protectione noſtra ſuſcipimus, ſub anathematis vinculo expreſſiùs inhibentes, ne quis eos, vel aliquem eorum, in veniendo, morando, ſeu cum . . . vel mercimoniis . . . undo impetere, vel moleſtare, ad prædicta omnia & ſingula immutare, vel contraire præſumat. Quam quidem excommunicationis ſententiam, vt dictum eſt promulgamus, donec contra auſi . . . venientes, de præmiſſis debitam ſatisfactionem impenderint, & ad mandatum Eccleſiæ . . . reuertantur. Ad . . . memoriam, & robur in poſterum, & perpetuo valiturum coram Beraldo de Beral. Iudice ciuitatis Pennen. hoc inſtrumentum ſolemne exinde fieri mandamus, & rogauimus per manus publici Notarij infraſcripti, ad cautelã, noſtri ſigilli munimine roborari. Actum eſt hoc apud ciuitatem Pennen. in prædicto loco, vbi ſic vt mercatum ſiue forum ſtatutum, quem idem Dominus Epiſcopus benedixit coram teſtibus infraſcriptis rogatis ad hoc ſpecialiter vocatis.

Nos Beraldus Dei gratia Pennen. Epiſcopus inſtrumentum confirmamus, & proprio ſigno ſignauimus.

A *Ego Berar. de Collemadio Baro rogatus teſtis interfui.*

Ego Matthæus de Monteſicco Baro rog. teſtis interfui.

Ego Lucas de Collemadio miles rog. teſtis interfui.

Ego Damianus de Oſeno miles rogatus teſtis, &c.

Ego Petrus de Collecoruino rogatus teſtis, &c.

Ego Mag. Ioannes de Bricia rogatus, &c.

Ego Odoris. Thomaſij rogatus, &c.

Ego Mag. Bartholomæus de Baccucco rogatus, &c.

B *Ego Rynaldus de ciuitate Pennen. publicus Notarius his omnibus interfui, & vt ſupra legitur hoc inſtrumentum rogatus ſubſcr. & ſignum feci,*

Vltima Beraldi memoria habetur in chartophylacijs Pennen. Eccleſiæ.

Anno 1260. die Lunæ, ſeptimo Kalend. Februar. tertiæ Indict.

Beraldus Dei gratia Epiſcopus Pennen. vna cum Capitulo Pennen. videlicet Mag Bruno Archidiacono, Donno Ioanne Archipresb. de ciuitate ſancti Angeli, Donno Galiſſo Archipresb de Monte ſiluano, Donno Lanbardo Primicerio, D. Ioan. Corrado Primicerio,

C *Leonardo Domini Odoriſi, Andrea Dom. Berat. Nicolao Bruno, Bartholomæo Ioan. Thoma, Thoma Dom. Berardi, Franc . . o Domini Gualterij, Donno Matthæo Dom. . . . Ægidio Archipresb S.Clementis ad Balbianum, Thom. Anton Thoma Rugerij, Gualterio de Canuſa, Dom. Petro Abamont. Riccardo, & Iacobo nepote noſtro, communi voto ſtatuunt, & ordinant, vt nullus de Pennen. Canonicis receptis ſeu recipiendis ad Regimen Eccleſiæ ſancti Petri ad Pennen. Eccleſiæ ſancti Clementis ad Balbianum, Eccleſiæ ſancti Angeli della . . . & E . . . ſanctæ Mariæ de Monteſ . . . de . . . transmittatur, niſi ſit de ſex odecimo Canonicorum numero.*

D Ex relatis monumentis omnino certum eſt, Beraldum ſaltem ad annum 1260. perueniſſe, vnde . . . ille, qui num. 22 aſſeritur Pennen. Epiſcopus ann. 1251. gratis appoſitus ex ſerie delendus, & poſt Beraldum . . . ndus Gualderius, qui immediate ſucceſſor eſſe potuit Gualderio, ſeu Gualterio, cui locus tribuendus eſt vigeſimus.

Pag. 64. num. 31. Bernabo, ſeu Bernabas ex Marchionibus Maleſpinis translatus deinde ann. 1378. ad Piſanam Eccleſiam.

Pag. 65. num. 37. ad Delfinum *adde in* fine l. 22. ſupra portam Epiſcopalis Palatij Pennenſis de Delphino verſus leguntur in marmore inciſi in hunc modum.

Del-

A *Delphinum muſas meritum celebra-*
re canoras.
Poeta refer: dic eum Gozza cogno-
mine Dinum
Bononiæ clara genitum, ſanctum
quoque Patrem,
Et Præſulem Pennæ, mœnia renouaſ-
ſe vetuſta
Heu miſer ſolo . . . teſteſque
per æuum
Auorum arma ſaxo locauiſſe ſupino
Anno milleno quatercentumnonoque
decem
Totus erat mundus Martino Papa
iucundus.

Pag.65. num. 40. lin.32. ad Amicum de Bonamicis *adde*. Aiunt hunc Epiſcopum obijſſe in patria ſua anno 1467. ſepultum in Archipresbyterali Eccleſia hoc Epitaphio.

Principis hic ſeruus, quo non ama-
tior vllus
Michelis in tumulo iacens puritatis
amator;
Fulſit innocentiæ cultor, charitatis
amicus
Vnus eſt populus laudans ſine cri-
mine viuum.
An. Domini MCCCCLXVII.
xv. Indict.

Pag.67. l.33. *adde* à capite
56 FRANCISCVS Maſſucci electus Penuenſis & Adrienſis per obitum Anorrani die 18. Maij 1648. Exceſſit ann.1656.
57 GASPAR Burgus ſucceſſit in defuncti Franciſci locum die 15. Ianu. 1657.

PERVSINI.

Pag.76.l.54. poſt illa verba, *ſepultus fuit*, *adde* in Eccleſia ſancti Dominici, vbi legitur epitaphium

Aſpice Luca parens prolem ſub tegmine
plora,
Et tu Peruſium tumulum Paſtoris hono-
ra
Alma, & Dominica planta ſua ſemina
rora
Franciſcus viuat regnis cœleſtibus, ora.

Pag.80. l. 10. poſt verba *functum exci-*
piente, adde, cum ſubiecto epitaphio.

Laurenti decus omne tuum, primuſque Sa-
cerdos,
Et patriæ Antiſtes Troilus hic iaceo.
Extinctum Balionæ domus, Peruſinaque
tellus
Deflent, heu nato hæc orba, ſed illa pa-
tre
Non me aufers totum mors inuida: fama
litere
Haud finit in tumulo tot benefacta
breui.
Vixit ann.xliij. menſ.iij. d.x MDVI.

SIGNINI.

B Pag.155. l. 12. poſt ea verba *Aprili menſe*, adde Romæ exceſſit in cœnobio ſanctæ Mariæ de Populo die 17. Iulij ann.1655. ibique terræ mandatus.
37 GVARNERIVS de Guarnerijs nobili familia Auximana electus Epiſcopus Signinus die 25. Octob.1655.

SORANI.

Pag.161. l.13. *adde* à capite lineæ.
55 FELIX Tamburellus Epiſcopus Soranus obijt Neapoli ann.1656. ex contagioſa lue.
56 AVGVSTINVS de Bellis Neapolitanus Clericus Regularis, doctrina, & libris editis clarus, euaſit Epiſcopus die 15 Ianuarij 1657 cuius animi dotes ne eius modeſtiam oneremus, enarrãdas relinquimus, interim ab eo plura pietatis ac doctrinæ monumenta expectamus, precamurque Deum Optimum Maximum, vt digniſſimum Præſulem diu incolumem ſeruet.

SPOLETANI.

Pag.188. in fine *adde* à capite.
70 CÆSAR Card.Fachinettus Epiſcopus Senogallienſis, tranſlatus ad Spoletanam ſedem per obitum Laurentij Caſtrucij, die 2.Auguſti 1655.

SVTRINI.

D Pag.190.l.64. à capite lineæ *adde*
16 IANVARIVS de Ianuarijs è caſtro Radigunduli ditionis Senenſis in Etruria, Bumbergi filius Epiſcopus fuit Sutrinus circa annum 1090. teſte antiqua Chronica Radigunduli.
Pag.192. l.28. *adde* poſt illa verba *deceſſit autem* 1410. Hic patria fuit Senenſis, ac nobili genere natus, vt nos monuit nobilis Belliſarius Bulgarinus.

TARRACINENSES.

Pag. 1536. in Appendice ad primum to-
mum ad Tarracinenſes Epiſcopos quinto
tomo conſcripta, linea 55. poſt illa verba
16 *Maij*, adde. Paſſi ſunt ſancti Martyres
circa annum Domini 362. Iuliani Apoſta-
tæ 2. vt colligitur ex ijs, quæ Baronius ſcri-
pſit tom. 4. Annal. ad hunc annum.
Porro vita, & Acta Valentini Epiſcopi,
& Damiani martyrum hactenus inedita,
ex m. ſ. codice fideliter deſcripta cum
ad noſtras perueniſſent manus, hic li-
buit exhibere, ad ſtatum Tarracinenſis Ec-
cleſiæ eo quo agnoſcendum

Paſſio ſanctorum martyrum Valentini, & Damiani Epiſcopi Tarracinenſis.

Lectio I.

Temporibus Magni Conſtantini pijſſi-
mi Imperatoris erat quidam vir in
ciuitate Tarracinæ, Clerus nomine, nobilis
proſapia, ſed nobilior moribus, Chriſtia-
nus, & timens Deum; iuxta ſiquidem
præſagia ſui nominis pollens in ſeruitium
Domini nocte ac die, præclarus, & lucidus
ab omnibus habebatur. Hic accepit vxo-
rem è nobiliſſimis primatibus eiuſdem ci-
uitatis nomine Flauianı, ex clariſſimis pa-
rentibus ortam Chriſtianiſſimam, ac ſatis
religioſam. Commorantes denique ſimul
paruo tempore, diuina fauente clementia,
duos filios, & vnam filiam genuerunt,
vnum Valentinum, alterum Sabricium,
filiam quã Florentiam nũcupauere, gratias
agentes Deo largitori omnium bonorum.
Quinquennio igitur tranſacto à tempore
natiuitatis Valentinus, & Sabricius libera-
lib. artibus à parentibus traditi ſunt. Flo
rentia vero cuidam viro nobili eſt ſociata.
Poſt non multum tempus Clarus & Flauia
dormitionem acceperunt in Domino. fi-
lios bonæ indolis ſuperſtites relinquentes.
Igitur poſt mortem parentum Sabricius
domum ſuam reuertens curam gerebat de
omnibus bonis paternis. Valentinus vero
nunquam ab Eccleſia receſſus in lege Do-
mini die ac nocte meditabatur. & vt pru-
dentiſſima apis flores ſanctarum Scriptu-
rarum ſine intermiſſione carpere non ceſſa-
bat.
Videns autem Præſul eiuſdem ciuitatis,
Anitus nomine prudentiam ſancti iuuenis,
nolentem, & inuiſum ſacris eum ordinib.
ſublimauit: ſperans eum poſt ſuum deceſ-
ſum, ſicut (Deo auctore) poſtea factum
eſt, ſuperſtitem fore. Denique poſtquam
ſummis Ordinib. ſanctus vir eſt promotus,
totum ſe in campo Sanctæ Eccleſiæ inge-
A rens, caſtitati, humilitati, ac cæteris vir-
tutibus cœpit operam dare, & ſi quid forte
ex ſuo labore, vel aliunde habère poterat,
pauperibus erogabat: nihil de craſtino co-
gitans, irreprehenſibilem ſecundum Apo-
ſtolum ducebat vitam.

Lectio II.

Factum eſt autem vt ſanctiſſimus Aui-
tus Epiſcopus migrauit ad Dominum, &
Eccleſia Terracina proprio paſtore orba-
ta, velut nauis in pelago tempeſtatibus
quaſſaretur, fideles Chriſticolæ ab impijs
ciuibus dutiſſimè conculcabantur. Om-
B nis denique fidelis populus eiuſdem ciui-
tatis ad Eccleſiam confluens Paſtorem
ſibi Valentinum fieri optabat, ſanctum,
iuſtum, & dignum eum clamitantes, vo-
ces extollebant ad cælum. Tandem vero
fugientem, & recuſantem, inuitum, & no-
lentem cum magna violentia Epiſcopali
throno ſublimauit. Videns autem Sanctus
vir voluntati Dei ſe contrariare non poſſe
accipiens regiminis curam perueniat ad
montem Sirapti, vbi ſanctiſſimus Syluester
Vrbis Romæ Epiſcopus perſecutionem
Conſtantini fugiens latitabat. Atque ab
eodem ſanctiſſimo Præſule ſatis honorifi-
cè fuit receptus, & conſecratus. Reuer-
ſuſque eſt ad ciuitatem Terracinam, vbi
C cum ingenti honore, ac lætitia virorum, &
mulierum à Clero & vniuerſo populo eſt
receptus.

Lectio III.

Poſtquam igitur arcam Epiſcopatus ſan-
ctus Valentinus aſcendit, de virtute in
virtutem proficere cœpit, curam agens de
egenis, viduis, orphanis, ac neceſſitatem
habentibus quicquid habere poterat ero-
gabat. Erat interea quædam vidua in ciui-
tate Terracina Præla nomine, quæ habe-
bat vnicum filium, nomine Damianum,
D & non erant [illegible] unde cum vnico fi-
lio aleretur [illegible] acceſſit ad pedes almi-
fici [illegible] Valentini, rogans eum, vt ſuæ
inopiæ ſubueniret, quatenus ipſa viuere, &
ſuam prolem nutrire poſſet. Motus itaque
pijſſimus pater precibus pauperrimæ mu-
lieris, accepit infantem in brachijs ſuis,
& amplexatus, ac deoſculatus eſt eum, at-
que in conſpectu omnium, qui aderant,
adoptauit ſibi eum in filium. Mulieri vero
quinquaginta aureos donauit, vt ſuam in-
de paupertatem releuaret. Et ſic gauden-
tem remiſit mulierem ad propria, puerum
autem ſecum retinuit. Cœpit itaque ſan-
ctiſſimus Præſul puerum diligẽtiſſimè enu-
trire, & in Dei ſeruitio ſtudioſiſſimè in-
formare, imbuens eum Eccleſiaſticam do-
ctrinam

ctrinam inxta conſuetudinem, & ritum ſanctorum Patrum. Poſtquam autem adoleuit, a ſanctiſſimo Patre Antiſtite ad Diaconij gradus promotus, in doctrina Magiſtri ſedulus manſit.

Lectio IV.

Florebat tunc temporis Eccleſia Dei, vigore piiſſimi, ac Chriſtianiſſimi Imper. Conſtantini, qui nuper à Beatiſſimo Papa Siluestro baptizatus Chriſtianos vbique Chriſtum confiteri permittens, credentib. libertatem dedit, non credentibus vero ſeruitutis poculum propinauit tanta enim ſerenitate illis diebus Eccleſia Dei Inſtrabatur, vt nullus gentilis publice auderet Dijs ſacrificare, neque alicui chriſtiano iniuriam irrogare. Vbique Dei templa erigebantur, & infideles confundebantur vbique. Factum eſt autem poſt mortem Sereniſs. Imperatoris Conſtantini, vt Iulianus Apoſtata, qui erat Subdiaconus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, nutritus, & eruditus à Pigmenio Presbytero ſecundum Eccleſiaſticum ritum, Chriſtum negaret, & Eccleſiaſticam doctrinam relinqueret, atque Imperialia ſceptra, eo quod eſſet de ſtirpe, & familia Cæſarum procreatus, ſuſciperet. Hic conſtituit ex iure Romanæ legis vt Chriſtiani vbique militarent, & auferebat ab eis omnes facultates, & poſſeſſiones, docens Chriſtum in Euangelio præcepiſſe: qui non renunciat omnib. quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Addidit autem ad confeſſionem Chriſtianorum, & ad ſuæ damnationis cumulum, vt mitterentur leges, & imperia per vniuerſum mundum, vt ſi quis non negaret, & Idolis non ſacrificaſſet, ſtatim puniretur. Miſit autem diuerſos Duces, Præfectos, Tribunos, atque Comites per diuerſa loca & Regna, qui vbiq; Chriſtianos compellerent Idolis ſacrificare ſecundum Imperiale præceptum, dans & aliud mandatum, vt quicunque Chriſtum negare, & Idolis ſacrificare voluiſſet, ampliſſimis donis ex Imperiali aula ditaretur, qui autem eorum nefandiſſimis iuſſius non obediſſent, diuerſis pœnis affecti capitali ſententia punirentur.

Lectio V.

Accidit interea ex hac peſtifera Imperiali ordinatione, vt quidam nefandiſſimus Præfectus, nomine Aufidianus veniret Campaniam ad extirpandos Chriſtianos, qui veniens in ciuitatem Terracinam cum magno exercitu cœpit Chriſtianos requirere, vt ſecum compelleret ad ſacrificandum Idolis. Audientes autem hæc turbæ virorum, & mulierum Chriſtianorum confugere omnes ad ſanctum Epiſcopum, & iactauere ſe ad pedes eius clamantes, & dicentes: Pater ſancte redime nos tuis ſanctis precibus de poteſtate Tyranni huius, nequando inimicus deſæuiens glorietur de omnibus Chriſti. Tunc Beatus Valentinus protumpens in lachrymis cœpit eos blande conſolari, dicens: Fratres & filij mei nolite timere machinas, & inſidias malignantium; valet enim valida manus Domini & hos deijcere, & in terram proſternere, & ſeruos ſuos liberare de omnibus periculis, & inſidijs malignantium. Hæc dicens ſanctiſſimus Præſul cum magna feſtinatione agens ſacra Miſſarum ſolemnia tradidit omnibus almificum corpus, & ſanguinem Domini, dans & omnibus vltimum pacis oſculum, commendauit eos Chriſto. Cum autem hęc agerentur quidam nefandiſſimi Vrſacius, & Ireneus acceſſerunt ad Præfectum, & dixerunt ei: Illuſtriſſime virorum Domine Præfecte, eſt quidam Magus, nomine Valentinus, in hac ciuitate, contra Deos, & contra Imperatores agens, non ceſſat quotidie neſcimus quem Chriſtum prædicare: templa Deorum ſubuertere, & omnes quos valet, ſubtrahere a cultu Deorũ Audiens hęc impiiſſimus Præfectus ita commotus præcepit ſuis militibus vt cum magna verecundia expulſus de Eccleſia traheretur ad eius conſiſtorium. Milites perficientes eius nefandiſſima iuſſa venerunt, vbi ſanctiſſimus Pręſul manebat, & cum magno furore illum trahentes pręſentauerunt eum iniquiſſimo Præfecto. Damianus autem flens, & eiulans amariſſimè, ſequebatur eum vſque ad Conſiſtorium Præfecti.

Lectio VI.

Aufidianus denique Præfectus inuentus Valentinum Epiſcopum interrogauit, dicens: Tu es Valentinus ſacrilegus, qui cõtra Deos, & contra Imperatores agens deſtruis templa Deorũ: omnes quos potes ſuadere, alienare facis ab eorum cultura? Sanctiſſimus Valentinus Epiſcopus reſpondit: Ego ſum peccator Valentinus non ſacrilegus, vt tu dicis, ſed Chriſtianus: Epiſcopus licet indignus, qui in quantum poſſum Eccleſiam Dei ædificare non ceſſo. Homines vero, qui ad imaginem Dei facti ſunt, ſemper ſuadeo, vt derelinquant culturam Dæmoniorum, & ad culturam Chriſti filii Dei ſtudeo illos reuocare. Hęc audiens nefandiſſimus Præfectus exarſit vt ignis: & iuſsit Miniſtris, vt tamdiu eum fuſtibus cęderent, quouſque ſpiritum exhalaret. Tunc miniſtri cœpere iuſſa perficere, & extendentes in terra tota virtute cædebant eum, in tantum vt oſſa, & nerui eius

 rum-

rumperentur. Beatus autem Valentinus vultu, & mente hilaris perſiſtens dicebat. Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte, qui me inter ſeruos tuos numerare dignatus es. Et hæc dicens, miniſtrorum brachia diſſoluebantur. Damianus autem Diaconus cœpit clamare & dicere: O filij Diaboli, quis vos coarctat Diabolus in ſanctū Dei Præſulem illa mala exercere? Audiens hæc Præfectus iuſſit vt & iſtum diutiſſimè cæderent. Quod cum factum eſſet, præcepit vt ambo mitterentur in carcerem, & per totum carcerem fragmenta teſtarum ſternerentur, vt vel ſic cruciati Chriſtum negarent. Intrantes autem carcerem ſancti Martyres voce clara pſallebant: Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium, laqueus contritus eſt, & nos liberati ſumus. Adiutorium noſtrū in nomine Domini, qui fecit cęlum & terrā. Miniſtri vero conſtringentes catenis manus, & pedes, & colla eorum, diligentiſſimè clauſerunt carcerem. Atque in introitu ipſius carceris ſe locauerunt per totam noctem. Circa vero mediam noctem venit Angelus Domini, & ſtetit iuxta Martyres, & ait ad eos: Nolite fortiſſimi Athletæ Dei formidare pœnas iniquiſſimi Tyranni, quæ ad modicū valent, quia præparauit vobis Deus requiem, & lucem æternam, atque immarceſcibiles coronas de manu Domini accipietis, ſi vſque in finem in fide nominis eius perſeueraneritis. Hæc eo dicente tanta lux obumbrauit carcerem, vt cuſtodes, qui ante ianuam carceris iacebant, putarent ſe ictu fulguris interire. Protinus vero conſolidata ſunt oſſa eorum, & omnia membra eorum ſanitati ſunt redonata. Catenę autem quæ erant circa colla, & manus, & pedes ſanctorum Martyrum redactæ ſunt in puluerem. Angelus autem Domini dixit ad ſanctos Martyres: Oportet vos alijs ciuitatibus publicare verbum Dei: Etenim prædeſtinauit vos omnipotēs Deus alijs locis, vt paſſio veſtra nō ſit infructuoſa. Hæc dicente ſancto Angelo, cœpit eos ducere foras ciuitatem Terracinam, & cœperunt ire ducatu Angelico. Poſt tertium vero diem venerunt in Comitatu Valuenſi, & applicuerunt ciuitatem Corfiniam, in quā ingreſſi quædam religioſa vidua, nomine Irene, honorificè ſuſcepit eos. Huic autem erat filia, quæ ſanguinis fluxum patiebatur per annos ſeptē, & omnem ſubſtantiam ſuam iam expenderat in medicos, ſed nihil ei valere potuit. Hęc acceſſit ad Sanctos Dei Valentinum, & Damianum, & oſculabatur pedes eorum, dicens: Miſeremini mei Sancti Dei, & liberate me ancillam veſtram à languore, quo ſum detenta. Beatus autem Valentinus faciens ſignum crucis ſuper eam, dixit: ſalua eſto; mulier ex hac hora: ſtatim vero ſalua facta eſt mulier à ſua infirmitate.

A Tunc mulier illa vidēs ſe eſſe ſanam, egreſſa cœpit dicere omnibus: Venite, & videte Deos latentes in effigie hominum. Deniq; cœperūt omnes hinc inde currere, & quot quot habebant languidos ante pedes ſanctiſſimi ponere Valentini. Tunc baptizati ſunt in ciuitate Corfinia à ſanctiſsimo Valentino Epiſcopo quatuor millia hominum extra paruulos, & mulieres per ſeptem dies, quibus morati ſunt ſancti Martyres in ciuitate Corfinia. Hæc audientes templorum Pontifices comprehenderunt Sanctos Dei Martyres Valentinum, & Damianum, quos diutiſſimè cædentes ligauerūt ſuni eorum colla, & traxerunt eos foras ciuitatem, & ſeminiuos eos reliquerunt. Cumq; iacerent foris muros ciuitatis quaſi

B mortui, ecce Angelus Domini ſtetit iuxta illos, & confortans eos dixit: Nolite timere, ſurgite ſani, atque properate venire ad locum, quem Dominus vobis conceſſit. Surgentes autem Sancti cœperunt iter agere cum magna fiducia.

Lectio VII.

Venientes itaque iuxta fluuium Piſcariæ in loco vbi dicitur Pons marmoreus, inuenerūt ibi quendā iuuenē paralyticū, qui cū inde tranſiſſent & vidiſſent miſerū, miſericordia motus ſanctiſſimus Valentinus Epiſcopus fecit ſignum crucis ſuper eum, &

C ſtatim ſurrexit homo ſanus de lecto, in quo iacebat. Cumq; acceſſiſſent habitatores, interpromi, venete viri, & mulieres ad ſanctos martyres, & rogauerunt eos, vt ibi morarētur per aliquot dies, quibus Valentinus Epiſcopus dixit. Quia ire oportet nos ad locum, quem Dominus noſter Iesvs Christvs nobis prædeſtinauit. Prope enim eſt finis noſtræ vitæ. Hæc eis dicentibus carpebant iter enim magno gaudio. Deni que ante ſolis occubitum ingreſſi ſunt in ciuitatem Hapinam, quæ erat ſita in ... Ortæ iuxta fluuium Piſcariæ, atque alio latere erat flumen Lauinum. Erat namque ciuitas illa magna, & habebat iniquiſsimos, & peſſimos homines paganos, &

D Idolis dicatos. intrantes autem ſancti Martyres ciuitatem, hoſpitati ſunt iuxta templum Apollinis, & ibi iacuere nocte illa. Apparuit autem ei Angelus Domini, dixitque eis: Locus iſte, & ciuitas iſta vobis à Domino eſt aſſignata, vt curſus vitæ veſtræ finiatur. Hac audientes ſancti Martyres gaudio magno ſunt repleti, & ſurgentes manè cœpere circuire ciuitatem, & prædicare verbum Dei. Cumque ad prædicationem ſanctorū viri, & mulieres Chriſti credidiſſet, relatio cucurrit de eis ad Proconſulem ciuitatis, nomine Demetrium. Huic autem erat filius, qui maximo languore vexabatur, & in extremis poſitus

A poſitus iam vltimum flatum trahebat. Miſit denique ſeruos ſuos Demetrius per ciuitatem, & inuentos Sanctos Dei cum honore ad eum d[illegible] qui euntes per totum diem circa horam veſperam reperere, Quibus dixere: Proconſul Demetrius rogat vos, vt veniatis ad [illegible], quia filius eius iam v[illegible]mum flatum trahit. Tunc Sancti ſimul cum eis ire cep[illegible]re, qui cum venisſent ad domum Proconſulis, inuenere filium eius iam mortuu, & omnes qui aderant eius funeri lame[illegible] ſſime reperere. Videns autem Proconſul Demetrius Sanctos Dei Valentinum, & Damianum miſit ſead pedes eorum d[illegible]us. Miſeremini Sancti Dei, quia vnicus [illegible] meus chariſſimus, quem vt animam d[illegible]ext, ante B me mortuus iacet. Cui ſanctiſſimus Valentinus reſpondit, ſi credide[illegible] Dominum Ieſum Chriſtum verum Deum eſſe, videbis viuum, & ſanum filium tuum, Reſpondit Demetrius: In hoc apparebit virtus Dei veſtri, ſi videro viuum filium meum, ego & omnis domus mea credam Chriſto veſtro. Sanctus Valentinus dixit: De[illegible] puerum in lecto ante fores veſtri Palatij. Quod cum factum eſſet, ſanctiſſimus Valentinus voce clara dixit: Domine Ieſu Chriſte, qui Lazarum quatriduanum [illegible] filium viduæ reſuſcitaſti, tu reſuſcita & [illegible] filium Demetrij Proconſulis, vt omnes, qui adſtant, credant te verum Deum cum Pa- C tre tuo, & Spiritu ſancto, & cum [illegible] Damianus reſpondiſſet Amen, ſubito ſurrexit puer, & cœpit voce clara dicere: verus Deus eſt Chriſtus, quem prædicat famulus eius Valentinus. Hæc videntes omnes qui aderant, miſerunt ſe ad pedes ſancti Valen[illegible] vna cum Demetrio Proconſule c[illegible] es, & dicentes: Da nobis lauacrum ſalutis in Domino. Quibu[illegible] ſanctus Valentinus dixit: Parati eſtote, vt proximo die Dominico baptizemini. Conſtituto itaque die baptizatus eſt Demetrius Proconſul cum filio ſuo, omnis domus, & familia ſua promiſcui ſexus. Quadringenti viri baptizati ſunt cum eo omnes qui aderant quando filius eius reuixit, vi[illegible] & D mulieres quaſi duo millia. Interea B. Valentinus cœpit ædificare Eccleſias, ordinare Presbyteros, & Diaconos, & cæteros. Deſtruebat templa, lucoſque ſuccendebat, atque ſtudebat quotidie cultores Idolorũ extirpare. Hæc videntes templorum Pontifices, ſimul congregati, cum maxima parte populi paganorum, comprehenderunt ſanctos Martyres Valentinum, & Damianum, & duxerunt eos in Syluam magnam, non longe à ciuitate Zappina, ibique gladijs cõfixos decollauerunt, relinquentes inhumata corpora eorum in eadem Sylua prope magnam petrã, quæ erat ibi, vbi exuberant eorum beneficia vſque in hodiernum diem.

Paſſi ſunt autem ſanctiſſimi Martyres Valentinus Epiſcopus, & Damianus Diaconus ſextodecimo Kalen. Martij, temporibus Iuliani Imperatoris. Apud nos vero, Regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto, cui eſt honor, & gloria in ſæcula ſæculorum Amen.

Inuentio & tranſlatio, ſeu miracula ſanctorum Martyrum Valentini, & Damiani.

Lectio VIII.

Poſtquam diuina ordinatione glorioſiſſima corpora ſanctorum Martyrum Valentini, & Damiani à fidelibus collecta fuere, & v[illegible] temporibus neceſſitas incurrebat, decenter ſunt tradita ſepulturæ, inc[illegible], & abſque veneratione manſere vſque ad tempora Longobardorum, quando to[illegible] I[illegible] conuerſa, omnes homines i[illegible] Prouinciæ baptiſmo Chriſti ſunt conſe[illegible] Il[illegible] denique temporibus tanta pace tota Italia l[illegible]abatur, vt omnes ciues habitarent in proprijs poſſeſſionibus. Eo tempore c[illegible] Zappina erat deſtructa, & in vicu[illegible] reducta, & in omnibus illis viculis non erãt Oratoria præter Oratorium ſancti Saluatoris, quod ſitum erat ſupra flumen Piſcatiæ, vbi confluebant omnes habitantes illius Prouinciæ ad audiendum verbum Dei, & ibi tum[illegible]abantur omnes corum defuncti. Accidit autẽ vt homines non longè ab Eccleſia illa manentes deferrent quemdam ruſticum defunctum, vt in eodem loco traderent ſepulturæ. Cum autem ire cœpiſſent, ingens pluuia mixta grandine ita eos occupauit, vt non valerent vltra procedere. Cumque eſſent in articulo mortis poſiti, vt nec domum reuerti, neque ad Eccleſiam pergere poſſent, nutu, & voluntate Dei ſubtus quandam Ilicem deuenere, vbi diu multumq; procedentes pluuiæ magis, ac magis creſcebant. Conſilium inter ſe agentes cœperunt fodere ſubtus arborem ilicem, vt ibi mortuum ſepelirent. Cumq; non multum foderent, inuenerunt tumulum, vbi corpora ſanctorum Martyrum Valentini, & Damiani quieſcebant, & inuenerunt ibi epitaphium ſupra petra eorum. Sacerdos autem quidam qui corpus defũcti ducebat ad Eccleſiam, l[illegible]t titulum, in quo erat ſcriptum.

Hic requieſcunt corpora ſanctorum Martyrum Valentini, & Damiani.

Videntes autem hæc mirati ſunt, & cœperunt Deum rogare, dicentes; Domine Ieſu Chriſte Deus vnus de Deo vero, ſi hæc quæ vidimus corpora ſanctorum ſunt, reſurgat hic mortuus, vt nomen tuum ſanctum

ctum clarificetur in ſęculum. Cumque adſtantes teſpondiſſent, Amen, ſtatim ſurrexit defunctus, & magna ſerenitas cæli facta eſt. Illi ergo homines cum vidiſſent tãta miracula, ſtupuerunt, atque glorificauerunt Deum, & ſanctos Martyres Valentinum, & Damianum. Denique aliqui ex illis cuſtodiebant corpora Sanctorum, alij vero euntes per vicos, & caſtella, diuulgauerunt omnia, quæ viderant. Tunc omnes populi regionis illius ſimul cõgregati conſtruxerunt ſupra ſepulchrum ſanctorum Martyrum paruum Oratorium, & clauſerunt diligenter eorum ſepulchrum. Deinde cœperunt homines conſtruere parua Oratoria in circuitu eiuſdem Oratorij, & ibi habitanere in eodem loco,

Lectio IX.

Manſerunt autem corpora ſanctorum Martyrum vſque ad tempora Normandorum, quando Trogitius egregius miles, vnus ex maximis patritijs Normandiæ caſtrum Petræ, & alia plurima caſtella forte, & cõquiſitu tenebat. Hic Trogitius trãsferre fecit corpora ſanctorum Martyrum Valentini, & Damiani de loco in quo manebãt in Oratorium, quod ſitũ erat in caſtro Petræ, vbi virtutes innumeras Deus quotidie monſtrare dignatur. Mortuo itaque Trogitio, & Roberto eius filio, & alio Trogitio filio Roberti, Riccardus filius eiuſdem Roberti præclaræ indolis adoleſcens, ex iure, & conſuetudine Normandorum dignus hęres ſucceſſit maiori, qui cum eſſet iuuenis, tanta audacia, nobilitate, prudentia, ac bonitate ſplendebat, quod per totam Italiam ab omnibus honorabatur. Huius temporibus erat quidam homo in villa, quæ dicitur Licenoſum, nomine Acro qui per quadraginta annos à Dęmonio vexatus fuerat.

Ipſe denique Dęmon, qui ſupradictum hominem poſſidebat, multa præſtigia, & innumeras diuinationes per eumdem hominem exercebat. Nam lupus faciebat ſe vinciri, à multis hominibus non tenebatur. Poſthęc in carruca à centum hominibus non trahebatur. Cum volebat, Eccleſiam introibat, & quando volebat, à multis ſe trahi non permittebat. Hic ſæpiſſimè ductus fuit ad limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, & aliorum Martyrum Chriſti, ſed à nullo horum potuit liberari. Accidit autem, vt quadam die prædictus Dęmoniacus ſponte veniret ad Oratorium, in quo ſancti Martyres tumulati erant, ſtipatus turbis virorum, & mulierum. Cumque ingreſſi fuiſſent Eccleſiam, vbi ſancti Martyres Valentinus, & Damianus quieſcebãt, cępit Dęmon clamare, dicere: Valentine tu me eijcis; Valentine tu me eijcis. Ad hanc

A vocem Sacerdotes qui aderant, orationibus, & obteſtationibus cœperunt inſiſtere. Tunc Dęmon acrius quam ſolebat, cœpit vexare eum, & eliſus in terram, ſpumans volutabatur. Deinde tanto fœtore Eccleſia eſt repleta, vt cunctus populus putaret ſe interire. Cumque Clerici *Te Deum laudamus* cantare cœpiſſent, tantus odor ex tumulo ſanctorum Martyrum proceſſit, vt omnes qui aderant putarent ſe in paradiſo Dei manere. Ille vero reuerſus in domum ſuum diebus omnibus quibus vixit Deum & SS. Martyres eius Valentinum, & Damianum glorificauit.

Pag. 201. l. 29. *adde* à capite lineæ.

B 4 MARTYRIVS Epiſcopus Terracinenſis interfuit Concil. Romano ſub Symmacho Papa ann. 502.

Pag. 213. l. 10. poſt illa verba *Franciſcus Beltraminus*, adde, ex Colle Etruriæ ciuitate, ſub Pio IV. in Gallia aliquando Apoſtolicus Nuncius fuit, cui in Epiſcopatu ſucceſſit Beltraminus germanus frater, non nepos, ambo iacent in Cathedrali.

TIBVRTINI.

Pag. 218. l. 3. num. 30. Ioannes, *adde* patria Gebennenſis Ord. Præd. in fine *adde*, Tibure obijt anno 1342. Iacet in Eccleſia
C ſancti Blaſij ſui Ord. ante gradus Presbyterij ſub lapidea tabula, vbi effigies iacentis Epiſcopi, & hæc ſculpta verba ſpectantur.

✠. ✠. Hic requieſcit venerabilis Pater, & Dominus Frater Ioannes Gebennenſis, Ordinis Prædicatorum Prouinciæ Franciæ Epiſcopus Tiburtinus Confeſſor Delfini, qui obijt anno Dom. MCCCXLII. menſe
D *Auguſti,*
Cuius anima requieſcat in pace Amen.

TROIANI

Pag 235. l. 19. poſt illa verba, *quadam Oppida*, adde, ſed de hac vrbis ædificatione in loco vbi Ecana antiqua erat, eiuſque territorij diſtinctione, ſeruant Troiani ciues in eorũ tabulario veterẽ membranam temporibus Conſtantini, & Baſilij Fratrum Impp. ſcriptam, cuius exemplar inter collectaneas Iacobi Aldobrandini Epiſcopi Troiani repertas, communicauit nobilis Florentinus Senator Carolus Strozzius, quod exhibemus, vt certa ex his omnibus huius vrbis ſpectetur origo.

Illis

Illis qui ſunt de poteſtate, & dominatu Comitum Arianenſium voluntate prædictorum comitum à Francis ſe diuidentibus, & ad partem victorioſi & ſanctiſſimi Imperatoris currentibus hæc ciuitas per multos, & innumerabiles annos deſtructa à nobis Baiu[illegible]is domini Imperatoris reſtaurata, ac bene munita eſt. Quæ ciuitas Troia vocatur, & cum magno [illegible]udio, & velocitate eam habitare fecimus. Tunc vero rogati a conciuibus ciuitatis [illegible], vt fines, & terminos tantæ ciuitati terrarum ſtabiliremus, & præfiguraremus. Quorum petitionibus fideliſſimis noſtras aures applicantes, in præſentia Ioan[illegible] de Alferna Protoſp[illegible]arij [illegible] & Biſ[illegible] [illegible]em Protoſpatarij fratris, qui eſt cuſtos eiuſdem ciuitatis Troiæ [illegible] & Leonis de Maralda Baiuli Domini Imperatoris [illegible] & Stephani Carhulatij Matheræ, & P[illegible]eris, & Vizant[illegible] Comitum Curiæ, & [illegible]aldi Dapiferi Prouinciæ, & multo[illegible]m virorum ante quorum præſentiam taliter terminos Troiæ præfiximus ſc[illegible]cet, incipit a Camera S. E[illegible]eutherij, & vadit ad locum, qui vocatur Britraſcellum, & deſcendit ad Anentinum montem, vbi ſurgit fluuius, qui vocatur Burganum, & inde iuxta fluui[illegible]m deſcẽdendo vadit vſque ad locum, qui dicitur Trium Virginum, & in[illegible]e aſcendit vſque ad caput montis Albani, & tendit ad montem Aratum, & tra[illegible]ſit vſque ad ſtradam B[illegible]ciai, & inde vſq[illegible]e ad fr[illegible]um, & ficum, ſic[illegible]t d[illegible]ndit, & ferit ad [illegible] Francige[illegible]am, & inde d[illegible]cend[illegible]n[illegible] a[illegible] viã [illegible] ferit ad ſanctam Mariam de Terenz[illegible], & redi[illegible]ns ad f[illegible]i[illegible] vſ[illegible]e ad flumen A[illegible]lonis deſcen[illegible] v[illegible]e ad tran[illegible]ium Colondelli, & deſcendens per flumariam peruenit vſque ad ciuitat[illegible]m, quę di[illegible]ur Arpum, & à pede Arpi ferit ad caput Fatz[illegible], vbi eſt copia ſtincorum, & vad[illegible] v[illegible] ad locum, qui vocatur antiqua Eccleſia vbi maxima petia eſt fi[illegible]a in loco, vbi ſurgit fons, & tendẽs ad ſeram de ſti[illegible] iuxta Virgineolum, vbi ſurgit aqua, & [illegible]ã[illegible]ſit [illegible]d vadum fici ad flumen Terua[illegible], & aſcendens iuxta ipſum fluuium vadit [illegible]que ad locum, vbi Lauella fundit [illegible] T[illegible]uatio, & f[illegible] [illegible]edia Carpin[illegible]a [illegible]ta mõtis [illegible]aris in pręſignata querc[illegible] inde aſcenden[illegible] ad caput Maſſan[illegible] d[illegible]ſcendit Lanellam, & inde vadit ad caput montis Maioris, & fe[illegible]t ad [illegible] Vr[illegible], & deſcendit ad [illegible]an[illegible]tum nucis, & inde deſcẽdẽs ad Valloncellũ quod eſt caput fluuij Ceruarij, & ferit ad locum, qui vocatur Relupum inde tranſiens, & iungitur cum prædicta Camera ſancti Eleutherij. Ita nos Baiuli Dom. Imperatoris diuiſimus fines ciuitatis Troiæ in præſentia ſupradictorum Dominorum Principum, & Baſilij Protoſpatarij Italiæ de Buiano, vt inter hos fines, & diuerſa habitatores Troiæ dominentur.

Et hoc ideo tam benignè, & largè fecimus propter bonam, & rectam fidem, quam habuerunt erga Dominũ Imperatorem, & pro bono ſeruitio, quod ipſi exibuerunt ſub inuictiſſimo, & victorioſiſſimo Imperatore noſtro firmiter conceſſimus, & dedimus ſupradicta loca, & fines illos quando vero hos fines, & loca ſtabilibamus, & prænominata Ciuitas nobis cum Comitibus fabricaretur. Stratigoti per inuidiã accuſantes Troianum dicebant Nobis; Populus iſte, cui vos datis fines, fortis, & durus eſt, qui omnes ſuos vicinos debellabit, & etiam Principes ſancti Imperij interficiet; verum Nos cognoſcentes eorum accuſatorum malitiam, diximus quod Troiani nec facient contra voluntatem Imperij ſanctorum Imperatorum noſtrorum, ſed potius per amorem ſe Marti tradenunt quãdo Rex Francorum cum toto ſuo exercitu venit, obſedit ciuitatem illorum, & ipſi fideliſſimi ita obſtitere Regi, quod Rex nihil eis nocere valuit, bene ciuitatem eorum defend[illegible]s, ſicut ſerui ſanctiſſimi Dom. Imperatoris, & lic[illegible] omnes res ſuas de foris perdiderint [illegible]ropter hoc ſeruitium Dominî Imp[illegible]ator[illegible]s non dimi[illegible]ere, nec ab eius fidelitate di[illegible]ceſſ[illegible]re. Ob hanc igitur fidelitatẽ, & bonum ſe[illegible]ium præcepto Domini Imperatoris dedimus eis largitatem hanc, vt vbicunque ipſi voluerint in tota Longobardia quæ eſt ſub noſtra poteſtate, vendere, & emere aliaque ſine plac[illegible] a[illegible]co [illegible] commercio vendant, & emant, & nunquam reddãt aliquod tributum frumẽti, ſiue alicuius rei, neq; f[illegible]ciant angariam, neque pro placito detur aliquatenus iniuria, ſed poſita pace inter litigãtes nihil ab eis exigant, & quia cõſuetudo eſt vt fideles recognoſcant dominum ſuum, & honorem de ſuis bonis per vnumquemque annum Syphatos Imperiali curiæ perſoluant. Et animalia illorum per Longobardiam herbatico vbicunque voluerint paſcant infra [illegible]ranominatos terminos, & fines Siponti communem paſcendi animalia habeant locum, itaque nec vaccaricienſes Troianos nec Troiani Vaccaricienſibus herba[illegible]cum, vel dent, vel accipiant. Et quicunqu[illegible] [illegible]xtraneus fuit Troiæ, fuit Vaccar[illegible]iæ, a[illegible] h[illegible]itandum ſit ſub eodem iure [illegible] & de o[illegible] [illegible]erbatico [illegible]xtraneorum [illegible]od eſt cõ[illegible] inter Troi[illegible]nos, & Vaccaricenſes habe[illegible]t. Hæc à nob[illegible]s iuxta Imperiũ Domini Imperatoris ſtab[illegible]lita, & ordinata nullus audeat muta[illegible]e, vel rumpere, & ad credulitatem leg[illegible]ti[illegible]m hanc chartam ad firmamentum Troianorum, & Vaccaricienſium, hæc ſcripta ordinauimus, & affineto noſtro ſigillo ſigillauimus, & firmauimus, & illud conceſſimus menſe Ianuarij ſeptima Indictione annis ſex millibus quingentis triginta duobus, Conſtantino, & Baſilio fratribus regnantibus.

Ego

A *Ego Ioannes de Alfaſana Protoſpatarius
teſtor.*
*Ego Biſantius eiuſdem Protoſpatarij Cu-
ſtos eiuſdem ciuitatis interfui.*
Ego Leo de Maralda Baiulus D. *Impera-
toris ſum teſtis.*
Ego Stefanus Chartularius *Materę teſtis
ſum.*
Ego Maraldus Dapifer *me ſubſcripſi.*
Ego Clericus Ioannes *Bernardinus Ritulus
ciuit. Troiæ publicus auctor. Apoſtolica Nota-
rius fidem facio ſupradictam copiam priuile-
gij, licet aliena manu exemplatam fideliter
extractam eſſe à ſuo proprio originali; quod
conſeruatur penes Magnificam Communita-
tis ciuitatis Poteſtatem cum quo facta colla-
B tione concordat, ſalua ſemper, &c. Et pro
veritatis teſtimonio requiſitus meum ſignum
appoſui. Datum Troiæ in Epiſcopali Palatio
die octaua menſis Aug. 1601.*

Eadem pag. l. 27. ante Angelum Epiſco-
pum, & poſt pauca illa verba, quæ de ſan-
cto Secundo, melius Secundino retulimus
in Appendice ad 5. tom. pag. 1543. *adde*
eiuſdem ſancti Secundini Epiſcopi Ecanæ,
quæ nunc Troia vocatur, vitam & verſus, in
eiuſdem Sancti laudem conciunati à Gau-
ferio Caſſinenſi Monacho, cuius meminit
Petrus Diac. vbi de huius vrbis ædificatio-
ne plura referuntur, ab exemplari Bibl.
C Caſſinẽſis damus hactenus inediti. Floruit
Gauferius anno 1060. temporibus Deſi-
derij Abbatis Caſſinenſis, cuius rogatu ad
Stephanum Troianum Epiſcopum vitam
& verſus ſcripſit,

Incipit Prologus Domini Guaiferij Monachi Caſſinen. in hiſtoriam ſancti Secundini Epiſcopi, & Confeſſoris ad Stephanum Troianum Epiſcopum.

D De bono dilectionis, & obedientiæ
frater, & Coepiſcope S. Cum ex illa
opaca, & condenſa lapidearum inſcriptio-
ne tabularum; tum Euangelij ſermone
perlucido, & patulo, regula nobis norma
& diſciplina præcipitur. Placuit enim ipſi
ſummo Opifici, & incomprehenſibili Deo
qui omnẽ mundũ regit, prius inſtrumẽta hu-
iuſmodi, ſub Moyſi velata facie quodam ſa-
cramẽto ſignare, quibus in ſe gentibus cre-
dituris, poſt incarnati Verbi myſterium,
euidentiſſimæ pietatis patrocinio potiſſi-
mum patrocinaretur. Nihil eſt autẽ, quod
in terris ei fiat acceptius, quam cœtus ho-
minum, vnda ſacri baptiſmatis myſtica
quidem, ſpirituque ſatiati, his rebus ope-
ram, his laborem, his denique diligen-
tiam ſuam locantes.

Notarat enim & hoc columna nubis, &
ignis, illa, illa Iſraelitica ſecta. Iubemur
ex toto corde Deum diligere, iubemur
proximos admonere, parentibus obedi-
re: magiſteria ſunt iſta diuina, & quæ-
dam propria in vtriſque tabulis Dei digito
deſignata. Sunt & hæc fundamenta ædifi-
candæ ſpei, firmamenta corroborandæ fi-
dei, nutrimenta fouendi cordis, guberna-
cula dirigendi itineris, præſidia obtinendæ
ſalutis. Ex huiuſmodi nempe origine,
torrente Prophetarũ, & Legis emanãte pro-
cedit & ille ſermo breuiſſimus irrigans
omnia, riuulus fidei, quæ per dilectionem
operatur. Sed cur iſta præmiſerim ſcias li-
cet. Quęſiti à me per Caſſinenſem Abba-
tem, quem ego cauſa honoris Deſiderium
nomino, virum inter bonos Antiſtites
opera, & religione laudatum, & mori-
bus comprobatum, vt ſi quid mihi otij
poſſet ſua amicitia ſuadere ad ſcribendum
potiſſimum hiſtoriam Confeſſoris Secun-
dini conferrem. Faciam rem mihi diffici-
lem, ſed cauſam facilem agam: neque
illi hortanti deero, nec tibi roganti, cum
& illi obedientiam, tibi debeam charita-
tem. Aggrediar ergo animæ tuæ diu de
deratũ opus, nec formidabit dura, & diffi-
cilia, quæ ſuſtinet omnia charitas. Erit
profecto tantæ rei maximum emolumen-
tum Caſini etiam ſecreta ſeceſſus facies,
vbi pro venerabili Fundatore quietis, diu-
turnitas pacis ſacrum otium confirmauit.
Antiquitas etiam refert, & illum Varro-
nem tot ſæculis celebratum huius ædis au-
ctorem fuiſſe, qui M. Tullio Iudice Roma-
norum alios religione, alios rerum geſta-
rum memoria, omnes autem litterarum
ſcientia vicerit. Id mea quoque intererit.
Veniam & ad Troiam cuius nomine glo-
riaris. Iſtam ad vndam frigidi Simoentis,
per luſtrabo oculis famoſiſſimam Tenedon
Atcenil ad illas omnium doctrinarum in-
uentrices Athenas, in quibus ſumma di-
cendi vis, & inuenta eſt, & perfecta: quæ-
ram oſtiatim platanum, quæ ad opacan-
dum patulis eſt diffuſa ramuſculis cuius
vmbram ſequutus eſt Socrates, mutuabor
ab illo rationem dicendi, conſtructionem
verborum, leporem, dulcedinem, venuſta-
tem, vt etiam ego ab vrbanitate non exci-
dam, & rerum cognitione floreſcat hi-
ſtoria, & redundet Oratio. Eſt enim hi-
ſtoria teſtis temporum, lux veritatis, vita
memoriæ, magiſtra vitæ, nuntia vetuſtatis
quæ perennibus titulis Oratoris voce com-
mẽdatur. Contra plerique pro ampliſſimis
eloquentię propoſitis laudibus ad gloriam
adipiſcendam, nudi veneunt, & inermes,
nulla cognitione rerum, nulla ſcientia or-
nati, vt is qui hanc eandem, quam in
manus habemus hiſtoriam, poſtquã attigit
incommodauit penitus, & turbauit, mi-
hi vero dum ſcribens aliquid, iſta recogi-
to, magis venit in mentem vituperatio-
nis,

nis, quã laudis. Conſtat enim, quia ſi eleganti eloquentiæ gloria inepte, potius ignominia debeatur.

Tu ergo, frater mihi in Chriſto chariſsime locantem ſ lici vineæ operam orationibus iuua; vtque hanc Secundinus ſacer pro voto ſuo, meoque fecundet, interceſſionibus obtine. Oportet autem expeditis his, quæ apud nos de eo ſunt pauciora, miraculis, habetis enim & alia, quæ in his exemplaribus non habentur ad ea: vnde ad hæc tuo amore deſcendimus, ſtudia animumque reuocemus.

In quibus petimus, & rogamus, vt manu miſericordiæ ſuæ nobis ad rationem bene viuendi patrocinium conferat,& poſſeſſionem felicitatis æternæ, qui à digno hærede precario, & pro in... uiſo ſuſcipitur, pro mercedis pretio ... is promerentibus meritis acquirat.

Incipit vita.

Troia quondam Ducibus, diuitiis, & bellica laude inſignis, cuius diuturna incommoda, & diuerſa excidia iiſdem regionibus nota ſunt, quibus & Solis curſus in Peloponneſi regione, ſerreniſſima loci facie, tellure fertili, agris, aquis, & omni iucunditate iucundo, prope Pontum, & Inſulam Tenedos ſita ſuit. Vnde demum plerique duces fortiſſimi in priori diſcrimine, in tempeſtate horribili, cum tantę vrbis commercium totum iactura fieret, euaſerunt. Ex quibus Anchi... ades vir acer & ſtrenuiſſimus fuit, à quo Quirites orbis terrarum principes, quod Troianorum quoque hoſtes talione vlciſcentes nobile generis, & laudis habuere principium. Iacuit hæc diutini temporis interuallo, omnibus deſtituta ſollatijs, nullæ opes, nullus decor, nulla denique religio ſemirutis tantum, & excſi ignibus exabant muri Xanthus, Simois,& Inſula Tenedos Troiam ibi fuiſſe ſignabant. Hæc vero excitat tandem, & colligit ſe memor priſtinæ virtutis, & gloriæ, redicit longam ex Pronepotum generatione progemem, reficit lares, ſtudet illi ſuo mirabili, & ſingulari militiæ ſacramento,vt Syllę Dictatori fauens à Cimbria Marianarum partiũ, obſidione vaſtetur, vt tormentis quaſſetur, vt mater iterum concidat gladijs filiorum.Ex illa igitur tempeſtate, vſque ad hoc ferè tempus vixit tantum ſiue corpore nomen abſque Latio quidem, cunctis æque gentibus execrabile ob Romanorum Monarchiam, cuius ipſa etiam cauſa extitit, & principium dignitatis.

Fuit autem & in Apuliæ ſolo, ciuitas quædam, quantum ad frumentariæ rei copiam,nulli ſolo inferior; vbi etiã multa guſtu ſuauia, quæ natura deſiderat, ex terra arboribuſque gignuntur cum copia facili, tum ſuauitate præſtanti; vites & arbores ibi humiles ſunt, neque ſe tollere à terra altius poſſunt: ex his tamen aliæ ſemper virent, aliæ hyeme nudatæ verno tempore tepefactæ frondeſcunt, & fundunt odoriferos flores,& germinant uberrimas fruges. Hæc vero ciuitas,ſi nominis ſignificationem aduertimus, Ecana etiam dicta eſt, antiquiſſima fuit, cum monumentorum marmoratio, ſernarum columnatio, eminentia culminum id deſignent. Huic ſerio in reconciliatione, Troię nomen imponitur vt egregij titulus nominis auctor,mentium ſaciat nouitati. Putamus iſta ſidem poſſe quærentibus facere, quos ſub Troiæ nomine appellatio mourrit vrbis Ecanæ. Nunc ad propoſitum hiſtoriæ veniamus.

Cum igitur pro diligentia Principum in fabricandis Eccleſijs, in mœnibus conſtituendis, quibus ſaluis, ipſis ſaluis eſſe liceret, magna popularibus cura inſiſteret; dum pars marmoribus tabulandis, pars lapidibus poliendis, fodiendis lateribus alij, alij diuerſis laboribus, quorum quiſque admonebatur, intendunt; ab his quorum votum erat templum perficere ad ſalutiferæ Crucis honorem in cœmeterio B.Euangeliſtæ Marci(erat enim ibi ... us ſtructa baſilica) monumentum pretioſo tabulatum marmore reperitur, quod dum curioſis oculis colluſtrarrtur,propter magnã, quæ circum erat, frequentiam ſepulchrorum, aduerſum dudum cęlatum Epigramma, exeſis iam inferioribus partibus, ſed quod legi poterat hæc ferebat

Hic requieſcit, S.ac Venerabilis Secundinus Epiſcopus, qui ſanctorum fabricas renouauit; raptus in requiem, tertio Idus Februarij.

Immiſſi ergo multi cum ligonibus, purgant, & aperiunt locum, qui cum patefactus eſſet tumulus, in labro mirifico inferiori, quod monumentum forinſecus ab iniuria tuebatur pretioſiſſimum margaritum inuentum eſt. Circumfuudiitur ex templo ciuitas ad theſaurum inuenti corporis; putant fas eſſe, quod pium eſt oſculari reliquias, inuitare votis, eſſerre præconijs, interceſſionibus poſcere lachrymis inuocare, nocentibus veniam, innocentibus præſidia, ſubſidia indigentibus, de ciuitatis ſtatu, de ſalute communi, de ſpe bonorum omnium in communi precatur. Non in cute ſolum huiuſmodi putes fuiſſe lætitiam; pectus & viſcera ipſa commouit; deſiderijs omnium ſatisfactum eſt in remedium omnium, oblectamenta omnia cucurrerunt. Effertur venerabile corpus mani-

manibus Sacerdotum, vbi nouę vrbis fundamenta iaciuntur, vbi nomen nouum extincto priori, vel in acceſſionem validioris, conuerſio exoritur, ac in ſalutiferæ Crucis ſacrario, rantam dignitatem,& ornamenta reponunt. Cumque ſeliees reliquiæ ſignis, virturibus ad amorem ſuum ciuium in dies accenderent animos, & erũpentia in maturos Beatitudinis botros, Religionis germina propagarentur, ab Epiſcopo tamen vrbis nihil factis huiuſmodi adhibebatur fidei: impingit contra ſalutẽ Patriæ crimen ciuibus, plebem ſtultitiæ arguit, accuſat Principes temeritatis, Eccleſiam contumaciæ criminatur, nulla eſt improperij, nulla inſaniæ, nulla deriſionis, quod eum prętererit contumelia: degenerare, quippe ab optimis inſtitutis, multiformi malo, ciuitas poterat, ni ſelix hanc Secundinus, quantum valeret, manu miſericordię tenuiſſet, penè iam cadentem, iam pèſſum euntem. Quid agis o Epiſcope? putas vlli iniuriæ eum eſſe obnoxium, qui ſe in æthereum verticem, vnde nemó deijcitur collocauit? quid tua refert, cum multa in illum maledictionis tela conieceris? Eſt autem eius impenetrabilis ab omni immiſſione lorica. Neſcis duritiam lapidum, quibus ciuitas ſummi Regis extruitur, contumelię ferro inexpugnabilem? Cædis cæleſtem adamantem, & deteris petulantibus verbis, quod incurrentia cuncta retundit. Reſpice ad obrizi rigorem, cuius habitum nulla circumfuſa flamma contaminat, multa & id genus ſunt, quæ communi igne lædi non poſſunt. Reſpice ſcopulos inaltum proiectos, qui mare quidem frangunt, ſed verberati per multa millia temporum vestigia ſæuitiæ nullius oſtendunt. Tutus eſt ab omni iniuria Secundus, abductus eſt maiorum interuallo, iactu telorum, quicquid autem, in illum proteruè, petulanter, ſuperbè niteris, fruſtra tentabis. Cęleſtia humanas manus effugiũt, nulla in ſolẽ miſſilia prorſus incurrunt. Erit, erit, pro certo qui & in te ſpicula doloris intẽdat, quę nõ illo neruo quatiuntur, vt fruſtra & citra ſe concidant, ſed latus, ſed viſcera, ſed cor ipſum tormentis expreſſa configant. Feritur interea ex improuiſo Epiſcopus telo lateris, quocumque miſerabile corpus inclinat incumbit doloribus, ſuſpenduntur in longam vigiliam oculi, fiunt refrigeria cruciatus, remedium peſtilentia, medicina venenum, vita interitus. Mœret domus, turbatur ciuitas, impendendis remedijs medici laborantes nihil proficiunt. In contrarium enim vertitur quicquid tutelæ corporis inuenitur; aſpernantur remedium validiora tormenta, & inſanabiles morbi fugiunt medicinam. Fuerunt plerique qui illũ prope ſunetatum facti improperij memorarent, dum pœnitentiæ locus eſſet, mutaret propoſitum, rediret in viam, errorem ſperneret, de Secundini virtutibus non deſperaret. Intendit in monitores ſuos Epiſcopus, & ſummiſſè quidem, non enim aliter poterat, facturum ſe cuius erat admonitus pollicetur, ſperãs, ſi modo pœnitentiæ ſpatium interceſſerit, ſalutem, veniamque Secundini meritis promereri, quem nominans ſic appellabat. O felix Secundine, quem Deus rerum omnium Parens, parentem Troianæ prouidit Patrię, in cuius commodum impendendi beneficij, conſtituendæ ſalutis, conſeruandæ libertatis, totus incumbis, ad ſis mihi, tuæ bonæ voluntatis indigno, nec patiaris partem à toto diuelli; cuius poteſtatis eſt, omnium in integrum miſereri

Me miſerum, delicti accuſor, an peccati. Equidem vtriuſque non enim in te quod debui ſolemniter colui, ſed tui quod non debui oblitum ite populum conuitani. Solue tantum peccati iugum, aſſere doloris irremediabilis ſeruũ, confer quẽuis alium pœnitentiæ cruciatum. Iniuria quippè eſt aliquem criminaliter plecti, qui in Principem potentiſsimum, non odij, ſed fatuitatis inſania inſaniuit.

Inde vertitur ad circumſtantes: Reminiſcimini inquit, o filij, reminiſcimini Patris, reminiſcimini amoris, reminiſcimini clementiæ, reminiſcimini dignitatis; ſcitis quod amor, quod virtus, quod grauitas, quod denique diligentia mea vobis contulerit; iuuate me precib. ſeruate patriæ, ſeruate vobis, ſeruate liberis veſtris: placeat vobis ſalutẽ poſcere à quo conſtat equidẽ, multa vos beneficia ſuſcepiſſe. Igitur ad hęc Epiſcopi verba funditur omnis domus in lachrymas, mixtę orationes gemitibus pro conferendis ſuffragijs, Dei Genitricẽ, & Confeſſorem eius poſtulant Secundinum. Videres pro ſalute Pontificis, de rebus ſuis multa ciues profundere, vota numeroſa promittere, Dei omnipotentis modis omnibus ſupplicare. Dum huiuſmodi rebus inſiſtitur, ſentit Epiſcopus orationũ ſuffragia, penitus diſceſſiſſe dolorem clamabat; liberum ſe multiformi malo pronuntiat. Quanta ad hæc Troiani populi gratulatio, quanta lætitia oborta fuit; cum ea, quæ pro ſalute Paſtoris communi ſuffragio, vna mente, atque virtute generant proſpere euenisse arbitrabantur. Igitur Epiſcopum beneficijs Secundini liberalitate, conquiſitis, nullum tempus, nulla vis, nulla occaſio tenuit, ſed confeſtim vtens pro pedum officio, manibus, vbi erant Secundini reliquiæ pergit; quem Sacerdotes cum aromatibus, cum candelarum populus hoſtijs ſubſequutus, vbi ad Crucis viuificæ tèmplum ventum eſt, ſe toto in terrã corpore proſtrauit Epiſcopus: illum poſcens peccatorũ ſuorum veniam, qui verberato doloribus corpori, iam contulerat

medi-

A medicinam; Sancto Secundino quoque Antiſtiti maximas egit & habuit grates, quod voti compos factus eſſet, quod in eius, quem offenderat gratiam veniſſet, per quē poſſe pedem ponere in vitæ æternæ poſſeſſionem ſperaretur.

Fuere qui Epiſcopo de induſtria ſuadetent; putabant autem eum dubitare, vt qui debebat ſubiectis conſulere, conſtituendæ credulitati laborare, cuiuſq; iuris eſſet, quibus paterēt, quemq; ſequi deberēt oſtēdere, reliquiarum partem in ignem probatum mitteret, vt ex multorum pectoribus, dubietatis vulnus omne reciderer. Probata tamen reliquiarum virtus, quod ſuadeba-B tur diſſuadebat Epiſcopo: ſed quod animaduertebat poſſe ad compendium populi legalitet fieri, fidem ſuadentibus commodanit: Iaciuntur in prunas reliquiæ; inſtatur vudique flatibus, fit in illis color rubicundus, ſaltum tandem ex igne faciunt; nulla in illis combuſtionis nota innenitur. Sicut hi qui pręſto erant, retulerunt. Gaudent Populi mirabile factum, ſumunt alacres animos ſecundis rebus: Epiſcopus autem magna expectatione in concionem venit: Concionatus eſt, quod perutilia patriæ patrocinia poſſiderent, ſi illis vti honeſtate magiſtra placuiſſet: concionatus eſt, & gratias egit, quod ſic de ſua, vt de communi omnium ſalute lætarentur: con-C cionatus eſt vt conſtituendæ Eccleſiæ operam darent, eamque domum perficerent, quæ Secundino venerab. digna eſſet; vnde idem poſſet ſemper aduertete, ſemper habere Troiam in vultu, Troiam in oculis, Troiam in ore. Sed hæc hactenus, nunc ad reliqua veniamus.

Vir quidam Teuzo nomine, genere Aquitanus, orationis ſtudio, quod præcipuè gentis illius muris eſt, ad Apoſtolorum Principem, Romam venit, annitente quidem matre, quæ amoris affectu, ſeipſam filio comitem itinetis, prębuit, vbi per Sanctorū locorū circuitus ſolēniter officiis pro tempore datis, vacabat, citabat enim cum ad alia loca venerabilia tranſitus, do-D mum beatiſſimi Archangeli Michaelis, quę ſita eſt ſupra Gargani montes altiſſimum verticem adijt: in qua nimirum, & quia deuia erat, & quia orationi vacare decreuerat dum ſtationem ſuam, in diutinum tempus extenderet; mater quæ illum fuerat ſequuta defungitur, qui cum iam fere cunctis deſtitutus vitæ ſolatijs, orationib. lachrymis, & eiulatibus incubuiſſet: fit enim ſæpe vt maiores triſtitię maiorem pariant valetudinem: inſanabili, vt videbatur peſtilentiæ motbo percuſſus eſt; ita quidem vt pars membrorū ſuorū eo inuito mouetentur, alia quoque ſic eſſerit arida, vt ex illis nullum quod ſentire poſſet, haberet: vix oculi, vix manus in ſuo erant officio, crura quoque, & pedes natibus adhætentes greſſus ademetant, lingua tantum, ne recte quidem naturæ beneficium tuebatur. Quid ageret procul à parentibus, procul a domo, & quod verius dico, procul à ſeipſo? Miſerebantur eius prætereuntes inopiæ, cujus valetudini nō poterant ſubuenire. Intimabatur illi de Secundini virtutibus, ſed ſi vellet ire, non poterat: ſi portari ab alijs, vnde conduceretur nihil habebat penſi; ab his tamen, qui eius quotidie afficiebantur miſerijs de itinere agi cœptum eſt, qui domo demiſſi cum illo Troiam curſu citiſſimo contenderunt. Feſtinabant autem quia Confeſſoris Secundini collocandis reliquijs ſolemnis inſtabat dies. Poſtquam vero ad vrbem veniunt, & debilitatum membris omnibus hominem, ante Secundini confeſſionem deponunt; Quantum nobis, inquiunt, attinebat, feciſſe ſatis voto tuo videmur, de cætero age, vt libet, conſulimus tamen tibi in tantæ præſertim celebritate diei orationi vacare; putamus enim vt credimus, id tibi valde profututum, ad quod pro ſalute tua, ipſi etiam ſumma ope nitemur. Factum eſt vt iam tempus aderat vt ad officium ingrederetur Epiſcopus, populi vero, omnibus ſtudioſè ad honorem Dei compoſitis, intus, & præ foribus Eccleſiæ aſſiſtebant. Multi quoque ad hæc ſolemnia, vicis, agris, propinquis, hoſpitijs multi denique qui procul degebant domibus abducuntur. Intrat Epiſcopus cunctis Eccleſiæ ſtipatus choris, incipit agere Pontificalib. inſtitutis; dum hæc agūtur ad Deum langnidus toto corde conuerſus trahit ab imo pectore alta ſuſpiria, implet lachrymis, & luctibus omnia, facit verba, quę Dei poſſent inclinare clementiam, erigit ſe totum mente, quaſi in Secundini viſibiles oculos precatur, obteſtatur; vouet ſe numquā ab illo receſſurum, ſi priſtinam ſibi redderet ſanitatem.

Cumque in eius affectum, reliqua, vt linguam, membra neſciens mouet, recurrit ad animum, tentat rerera mouere manus, mouet: extendere pedes, extendit; ſurgere, ſurgit: incedere, incedit, exclamat quo altius valet, ſanum ſe eſſe; pedes, & omnia membra officium ſuum habere. Hęc igitur vox magno audita deſiderio, aliquantulum ſuſtulit ab ædificationis ordinem, Sacerdotem. Tantus enim fuit in laude vera ſplendor, tanta in populis iubilatio; tanta deniq; lætitia in Clero, vt præ nimia exultatione vniuerſitas illa geſtiret. Videres incolumem operam ſuam medico affectuoſiſſimè polliceri, ſtabilitum ire ſe illis, vt conuenerat mancipio dare: illum corporis ſui auctorē, illum cuſtodem animæ, illum ſui largitorem beneficij gloriabatur.

Manſit iu hoc propoſito dies admodum paucos. Ratus enim pro ſe eſſe patriam pete-

petere, amicos viſere; fregit, quod in Dei facie ſtabilierat pactum, mutauit præcipitatione conſilium, negauit nulla neceſſitate promiſſum: & quia timori erat, ſolum, & incomitatum, tam longinquam aggredi viam, ad inueniendum itineris ſocios Romam acceſſit; vbi autem repertis ſociis pergit ire: valetudo priſtina adimit greſſus; parat redire, greſſus reſumit officium; parat abire; iterum pedibus manibus, & toto ei corpore interdicitur. Accidenti igitur malo perterritus, quod viderit iam in ſe mala obliterata recurrere, ne rantæ calamitati vlterius inſeruiret, greſſus vnde tulerat, retulit; vbi autem quo aduenit in Confeſſoris Secundini obſequijs deuotiſſimus perdurauit.

B Præterea cum Troianus populus, tantam auctoritatem, tantamq; Confeſſoris Chriſti virtutem potiſſimum euitere in dies ſingulos cerneret; ad illuſtrandam omnibus ornamentis, in qua reconditus erat Eccleſiam, contentione quadam, vnanimis intendebat. Quippe ex illo ſpes, ex illo fiducia, ex illo eorum maximè cura pendebat; de quo vrbis Præſule, de quo cuſtode, de quo denique Principe quotidie apud eos agitabatur. Videres ſingulum quemq; eius domui; vt ſuæ, vt liberis prouidere, in priuatis rebus minimo, & tenuiſſimo cultu contentos viuere, at in eius publico apparatu ad dignitatem, ad gloriam, ad ſplendorem omnia parare. Fiebat autem

C ei aſſidua nō ſolum de patrimonijs, verum tabulis emptionis, codicillis, & omnium bonorum delegatio. Fumabant aromata, candelabra radiabant, omne illud domicilium cereis lampadibus, nocte, interdiu coruſcabat.

Nocte vero quadam cum pro deuotione populi, vt hodieq; moris eſt, magna cereorum ſerie ara cingeretur à deferentib. vt cuſtodes diu eos accenſos finerent oratum eſt. Accenſis ergo demiſſis luminaribus, cum ad alia cuſtodes animum verterent, dilata extinctio, memoria excidit.

D Inter cereos autem, & Aram in anteriori parte illud erat ſpatij, quod gradus ſui cerei capitibus accenſis adhærebant latitudo faciebat, ex alijs vero partibus ſola interſtitium palla erat. Arſit ergo ignis continuè, nullusq; illi ardendi finis, niſi cum materie fine fuit. Hæc interim ſollicitudo hymnorum matutinalium, ſomnum cuſtodibus adimit; vnuſquiſque ſe ad ſua miniſteria leuat; alius aperire fores, pulſare cymbalum; alius libros extrahere, thura incendere, vt autem cum thuribulo ad aram ventum eſt, ex illa cereorum multitudine nullus ſupereſſe videtur: vertit ſe per circuitus aræ cuſtos, inſpicit lineatim iacere cineres, ſicut illorum fuerat ordinata compages. Excepit igitur admiratio admodum magna cuſtodem, quod erant pallæ fimbriæ cineribus innolutæ, ſed integræ. Cumque ad illas manus admonuiſſet reperit, vt viderat, ab omni læſione ignis alienas. Hæc denique vt potiſſimum facerent videntib. fidem, putauit fore opportunum ita vt repererat reſeruare. Peractis igitur pſalmis matutinalibus, cum Clero, Populus ad tam grande ſpectaculum inuitatur. Tollunt ad hanc viſionem manus omnes, ad ſydera, multiplices referunt gratias Conditori, qui facturam non deſpicit, qui miraculis hominibus innoteſcit, qui Secundinum de virtute in virtutem, ſic eniteſcere frequentiſſime facit. Confeſtim deinde ciuitatem omnem accerſere; dona decenter miniſtrare, vicinis quoque tantam gloriam intimare, mandatum eſt. Hæc vero Beati viri virtus maximam dignitatem in ciuibus, maximum vicinis gaudium, longinquis etiam vrbibus commodum maximum comparauit.

Verſus Gauferij Monachi Caſſinen. in laudem S. Secundini Troiani Epiſcopi ex m ſ. Longob. charactere conſcripto Biblioth. Caſſinenſis.

Adſis tota tuis feſtis feſtiua diebus
Troia, quibus ceſſit altera Troia tibi,
Plures illa viros, terraque marique potentes,
Quos tamen haud potuit ſemper habere iuſit.
Horum ſenſit opes viuentum, ſenſit honores
Defunctis, perijt quidquid honoris erat.
Io noua Troia duces caeliqueſoliqu potentes,
Qui tibi plus aderunt cum moriuntur habes.
Ex his vnus adeſt proprio qui more ſecundans
Cuncta, Secundinus rite vocamen habet.
Huius ad egregium præſens accingere feſtum,
Lætaque ſignificent mens, habitus, facies.
Sume lyram reſonis placeat contendere neruis
Carmen lætitiæ lingua, manuſque ſonent.
Vt colat hunc, vt amet nimis vrbs nimis vrbis amantem
Condecet, indicio id quod amare ſat eſt.
Ignotus iacuit, cum tu deſtructa iaceres
Mœnibus vt ſurgis, ſurgit & ipſa tibi
Plurimus, & pulcher lapis à foſſore repertus
Pulchra quod extiteris & ſpatioſa docet.

Sed

Sed ſacer inuenti theſaurus corporis, omni A
Splendidior lapide, ſis mage pulchra facit.
Pange quod exhibitas dum Præſul Præſulis odas
Ridet, in extremum it prope ſupplicium.
Supplicat ecce, rogat, modo qui detraxit, & orat,
Cumque doloris abeſt cauſa, dolore caret:
Sic ſacer irriſus punit iuuat atq; rogatus,
Sic renitet virtus, ſic pietatis opus.
Credulus ergo fidem, cui reſtitit, exprimit idem
Præſul, relliquias dum probat igne ſatras.
Relliquias ambit nec habet vim flamma cremandi; B
Sic illaſa foras oſſa probata volant.
Summa refrigerij reſidet loca, cuius os ignis
Vrere nec potuit, nec retinere diu.
Collocet ergo ſacra ſacra membra Præſul in ara,
Detque Secundino non aliena ſuo.
Laudat, honorat, amat, veneratur, ſupplicat, orat,
Hæc ſua ſunt equidē; vrbs facias eadem.
Plures Troia vales huius numerare triumphos,
Sed ſatis hoc laudis ſuppetet ad cumulum.
Non ſat erat Latium virtutum præmia totum, C
Et præclara tui facta videre Ducis.
Gallia tantorum ſpectatrix ipſa bonorum
Ipſaque materies teſtis & ipſa venit.
Gallorum ſancti celebrē Michaelis ad ædem
Venerat oratum more ſuo populus.
E quibus vnius totos circumplicat artus
Languor inauditus, & grauis, & ſubitus
Omne quidem corpus ſic ſic contraxit, vt inſtar
Sphæra non hominis redderet ille globus.
Crura pedes ſtabili compagine natibus hærent,
Vix habet officium lingua, manuſque ſuum. D
Cætera membra premunt, nec omittunt iſta dolores
Viuere iam patitur qui totiens moritur.
Fama Secundini iam pluribus agnita terris
Euolat ad Gallos tum ſibi contiguos.
Mox inſperatæ ſpes ſumitur ampla medela
Languor & vt pelli poſſit, adeſſe ſalus.
Ergo Secundini venerandam fertur ad ædem,
Cuius eum nuſquam ferre pedes poterant.
Pſallitur, oratur, lachrymatur, vota vouentur,
Munera ſpōdētur. Fit cito quod petitur.
Qui ſimul vlnarum, manuum, crurumque pedumque
Perdidit officium, ſuſcipit omne ſimul.
Iam graditur, loquitur, vegetatur corpore toto,
Corpore qui toto pene ſolutus erat:
Quem voti præſens morbi facit eſſe receſſus,
Dum nouus eſt memorem, verſus in immemorem.
Ad patriam lapſis aliquot parat ire diebus,
Qui nouit nuſquam, ſi foret incolumis.
Non impune tamen, nam mox intratur in vrbem
Pœna priore nimis aſperior rediit.
Si patriam peteret, greſſum valetudo negabat,
Si Troiam vellet, pes ſibi liber erat.
Ergo libet Troiam remeare ſalute recepta
Seque Secundino dedere ſeruitio.
Obſequium reducem ſolidat, ſtabilitque ſalutem,
Et repetita ſalus roborat obſequium.
Sit ſatis ad lapidem tanti patris iſta tuliſſe
In quibus aſpicias, quæ fuerint merita.
Certe non pietas, probitas, non illa voluntas,
Cuique ſuum tribuens, non amor ille duplex
Certe non grauitas, non denique cætera virtus,
Huius ab hoſpitio mentis abeſſe poteſt.
Quem ſic virtutum Rex, largitorque bonorum
Audit & exaudit, glorificat, decorat.
Reſpice iam ciues pater optime, reſpice alumnos,
Reſpice præcones præco ſuperne tuos.
Si tua ſuſcipiat ſuffragia, non ſua tellus
Ius dat, & hæc tellus plus tua ſuſcipiat.
Cum nouiter notos morbo faciente precares,
Cura deuotos ſponte diuque tibi.
Fit cum ſanatur ſananti debitor æger
Præco quem cecinit creditor eſſe poteſt.
Ergo modo quodam meriti ſubeamus alumni;
Quod nihil immeriti nunc ſubire rudes.
Corporis & cordis mala deſtrue, ſiſte ſalutem
Pars vacet, vt nunquam laudis vtraq; tuæ.

Item Hymnus eiuſdem de eodem.

Chriſte Rex Regum pretium piorum
Noſtra qui digne tibi militantis
Res Secundini canimus ſecundas;
Vota ſecunda.
Huius inſignem, celebremque vitam
Nobiles mores, veteres triumphos
Mira virtutum nouiter ſuarum
Prædita pandunt.

Falſa promentem iaculo doloris
Percutit vero, videt hic reatum
Pœnitet dicti, ſua pœnitentem
Pœna relinquit.
Cuius oblectant animam tepores
Veris æterni, fouet & quietis
Aura cæleſtis nequit huius artus
Flamma nocere.
Omnibus membris prope deſtituto,
Quę ſuum tantum poterat tueri
Ius preces fundens celerem refundit
Lingua ſalutem.
Pręſuli tanto vacuare facta
Vota tentantem valetudo nectit
Soſpitas greſſus eadem parantis
Soluere ſoluit.
Fimbrijs pallę decorantis aram
Cereus miſſus penitus crematur,
Fimbria vero nihil vſtionis
Perpetiuntur.
Splendor æternus, decus & triumphus
Cum coæterno tibi ſit Parente
Atque cum ſacro pariter ſuperna
Flamine proles. Amen.

℞. *Ecce Secundinus celeſti ſede potitus*
Tranſit ab hac vita vere bonus Iſdraeita
℣. *Nunc chorus exultet, pſalmiſque ſequitur euntem.*
℞. *Euge Dei regis cultor bone, ſerue fidelis*
Multa ſupra felix, quia ſupra parua fidelis
℣. *Dupla repræſenta tibi tradita quinq; talenta.*

Reliqua deſiderantur in M. S. codice Caſinen. Biblioth.

Pag. 237. num. 3. l. 34. in Stephano *adde* ad ipſum quoque priuilegium ſcripſit Alexander II. in hæc verba, integrum non damus, cum cætera quæ in fine deſunt in exemplari corroſa ſint.

Alexander Epiſcopus *ſeruus ſeruorum* Dei.
Dilecto filio Stefano Troiano Epiſcopo perpetuam in Domino ſalutem.

Concedimus & donamus ſecundum tenorem priuilegij ſereniſsimorum Imperatorum Conſtantinopolitan. Conſtantini, & Baſilij fratrum, qui ipſam ciuitatem Troianam reædificare fecerunt per Bubaianum Capitaneum ſuum, & fidem finis, & terminos ſtatuerunt auctoritate Imperiali; concedimus tibi & ſucceſſoribus tuis canonice intrantibus in ipſam ciuitatem, & in tota Parochia iura Epiſcopalia libere exercenda, & quod Troiani Pontifices à nullo alio, niſi à Romano Pont. conſecrarentur. Cui numerum Eccleſiar. tibiq; & ſucceſſorib. tuis legitimus iure parochialis concedimus, & donamus. Imprimis ſuburbium Crepacordis cum Eccleſijs ſuis, Monaſterium ſanctæ Mariæ de ſacto cum Eccleſijs ad eam pertinentibus: ſanctam Crucem de Portula, ſanctum Felicē, ſanctū Panochilum iuxta locum Biccharij: Biccharū cum Eccleſijs ad eum pertinentibus, Abbatiam ſancti Petri in Burgano ad benedicendum in ea Abbatem; & iura Archiepiſcopalia exercenda Eccleſiā ſancti Georgij, Eccleſiam ſancti Viti, Monaſterium S. Mariæ in Monte Arato Eccleſiam ſancti Petri de Montilla, Caſale ſanctæ Iuſtę, Caſale ſancti Nicolai de Blanca Terra: Villam Fogia cum Eccleſijs ſuis, Caſtellionem Eccleſiā S. Ægidij in Valle ficuum, Eccleſiam ſancti Leonardi; Caſale S. Laurentij in Carmin. cum Eccleſijs ſuis, Monaſterium ſanctæ Mariæ Coronatæ cum benedictione Abbatis; fabricam Pontis Albanen. cum Eccleſijs ſuis ad eum pertinentibus, Montem Calcecllum ſanctum de Sandoro, Abbatiam ſancti Nazarij, ſanctum Nicandrum; Caſale de Ripalonga, hæc omnia tuæ cond. habenda concedimus in perpetuum, & donamus imperpetuum iure Parrochiali, &c.

Eadem pagina l. 30. ante Guillelmum *adde* a capite lineæ,

6 HVBERTVS Troiæ Epiſcopus fuit anno 1100. quo à Paſchali II. priuilegium pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus benigne accepit, vt vides.

Paſchalis Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilecto fratri Huberto Troiano Epiſcopo, eiuſq; ſucceſſoribus. Canonice ſubſtituendis in perpetuum.

Iuſtis votis conſenſum præbere, iuſtiſq; petitionibus aures accōmodare Nos conuenit, qui licet indigni iuſtitiæ cuſtodes, atque præcones in excelſa Apoſtolorum Principum Petri & Pauli ſpecula poſiti Domino diſponente conſpicimur. Tuis igitur, frater in Chriſto chariſſime Huberte, iuſtis petitionibus annuentes ſanctam Troianam Eccleſiam, cui auctore Deo præſides Apoſtolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, vt eiuſdem Eccleſiæ Troianæ Antiſtites in perpetuum à Sedis Apoſtolicæ Pontifice conſecrentur. Cui nimirum Eccleſiæ tibique, ac tuis legitimis ſucceſſoribus iure proprio poſsiden. firmamus. Montem Majurum. Villam quæ dicitur ſancti Laurentij, & quicquid in poſterum iuſte & canonicè ad Eccleſiæ poſseſsionis proprietatem largiente Domino poteritis adipiſci, Epiſcopali verò iure tegenda in perpetuum, ad diſponendum ſancimus ipſam ciuitatem Troianā & in ea ſancti Nicolai Monaſterium cum Eccleſijs ad id pertinentibus S. Crucem de Portula S. Felicem, Caſtellionem, Caſtellum nouum

Bieca-

A Biccarum cum Abbatia ſancti Petri in Burgo cum Eccleſijs ad id pertinentibus, Eccleſiam ſancti Viti, fabricam ſanctæ Mariæ de Focis, S. Petrum de Montella, S. Iuſtam, & quæcunque prædia prædeceſſorum noſtrorum autheuticis priuilegijs quæ Eccleſiæ veſtræ data ſunt continentur. Decetnimus itaque, vt nulli omnino hominum liceat eandem Eccleſiam temere perturbare, aut eius poſſeſsiones auferre, vel ablatas retinere, vel iniuſtè datas ſuis vſibus vendicare, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum ſuſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura. Siquis verò in craſtinum
B Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vice Comes. Iudex, aut Eccleſiaſtica quælibet ſæculariſque perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit, ſecundo tertioue commonita ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſsimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini noſtri Redemptoris Ieſu Chriſti alienam eſſe, atq; in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem Eccleſiæ iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu quatenus &
C hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternę pacis inueniant.

✝ *Ego Paſchalis ſanctæ* Catholicæ *Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.*

Ego Oddo Oſtienſis Epiſcopus ſubſc.

✝ *Ego Oderiſius Cardinalis, & Abbas ſubſc.*

✝ *Ego Albic.* Dia. Cardinalis *S. Petri ſubſc.*

✝ *Ego Milo Praneſtinus Epiſcopus ſubſc.*

✝ *Ego Bruno Signin. Epiſcopus ſubſc.*

✝ *Ego Teuto Cardinalis* SS. *Ioannis, & Pauli ſubſc.*

✝ *Ego Paganus* Diaconus *Romanæ* Eccleſiæ *Cardinalis ſubſc.*

Datum apud Caſinum per manum Iohannis
D S. R. E. *Diac. Cardinal.* 4. *Idus Nouembris indictione* 8. *Incar.* Dominica *anno M.C. Pontificatus autem* Domini *Paſchalis ſecundi Papæ ann.* 2.

Pag. 239. l. 49. *adde* à capite lineæ poſt Ioannem

29 IOANNES PAVLVS Epiſcopus Potentinus tranſlatus ad hanc Troianam Eccleſiam Kal. Aug. 1469. per obitum Iacobi ex Actis conſiſt.

Eadem pag. l. 52. ad Stephanum nu. 29. *dele* Regienſem, & *ſcribe* Rigenſem.

TVDERTINI.

Pag. 246. l. 17. num. 38. in Guillelmo *dele* Romanus, & *ſcribe* Rothomagenſis Gallus, & in fine vbi dicitur, *e viuis exemptus eſt* 1408. *ſcribe* 1407. die 28. Octob. Senis dum Curiam peteret, depoſitus in Eccleſia S. Dominici ad ſacellum S. Petri, e lib. emortuali eiuſdem Eccleſiæ.

VALVENSES.

Pag. 266. linea 2. à capite *adde*

13 IOANNES Monachus Caſsinenſis & Præpoſitus Eccleſiæ ſeptem Fratrum in Aprutio vir prudens, vitaque probabili & religione conſpicuus, electus Abbas S. Bartholomæi de Carpineto Pennenſis Diœceſis, mox tranſlatus ad Abbatiã Sancti Clementis de Piſiana, electus eſt Valuenſis, ſeu S. Pelini Epiſcopus circa annum Domini 1071. Dominico ſucceſsiſſe exiſtimatur, de quo Chronica S. Bartholomæi de Carpineto lib. 2. hæc habet. *Defuncto Ermundo Abbate, ſucceſſit Adam qui viuens in regimine annos tres, quintodecimo Calendas Ianuarij vitam conſũmauit in breui, ſed de fratribus Monaſterij cum non eſſet quiſquã ad regimen Eccleſiæ ſufficiens, qui poſſet illud à tanta inopia releuare, elegerunt quendam Monachum Caſſinenſem præpoſitum Eccleſiæ Septemfratrum de Aprutio virum prudentem religione & vita probabili notum nomine* Ioannem. *Qui iuxta morem ſublimatus in ſede cœpit ad reſtaurationem Eccleſiæ diligenter laborare. Verum eo tempore Monaſterium S. Clementis quia paſtore vacabat, & fratres ipſius Monaſterij ſcientes huius Abbatis prudentiam, & vitam commendabilem petierunt ipſum in Abbatem S. Clementis, & quoniam enixius clamauerunt, ſecuta eſt eorum clamoris exauditio: transfertur ad ipsã Abbatiam, & ei præponitur Abbas poſt decem annos & menſes totidem, quibus huic Monaſterio præfuerat, qui pro morum honeſtate, & ſapientia prærogatiua poſtea in Epiſcopatũ ſancti Pelini meruit ſublimari, & dimittens Abbatiam tenuit Epiſcopatum quidem parvo tempore, duobus videlicet annis, menſibus quinque & vigintiquatuor diebus in regimine tam Abbatiæ S. Clementis quam Epiſcopatum Sancti Pelini, & in ſancto Pelino octauo Idib. Auguſti meruit tumulari.* hæc ille. Obijt Ioannes ille Epiſcopus anno 1073. cui ſucceſsit Tranſmundus.

Pag. 257. l. 48. poſt illa verba *de Carbonibus*, adde, mortem obijt anno 1104. & l. 50. dele 1152. & ſcribe 1104. ſucceſsit Vvaltero, & l. 56. poſt illa verba *Berardi Epiſcopi Marſorum*, adde, Hic quoque anno 1124. Præſulatus ſui vigeſimo tumulum S. Pelini aperuit, corpus eiuſdem populis per ſex dies venerandum præbuit, &

A in noua Valuenſi Cathedrali repoſuit ac reſerani t,vt inſculpta carmina ibi in marmore exarata teſtantur.

Qui domini cunctos carnis numerauerit annos,
Centum,mille decem bis noſcat, quatuor addat.
Tēporis inſuper eſt indictio nēpe ſecūda,
Romæ praclarus viuebat PapaCaliſtus.
Annis viginti Valterius Ordinis almi
Valuenſes ſacras Præſul moderabat habenas.
Primus menſis erat ſeptē de fine tenebat
Reliquias ſancti, cum tranſtulit ipſe Pelini
Bis ſex,atque dies, monumentum manſit apertum
B *Hocque nouo templo poſuit cum laude ſepulchro.*

Pag. 286. l. 58. poſt epitaphium Dominici de Caualerijs Epiſcopi, *adde*, ipſe vero Franciſcus ibidem in nigro lapide ſequentem memoriam incidi fecit.

Franciſco Caualerio Patritio Romano Scipioni Card. Burgheſio Vicario Vaticano. Iacobi Card. Caualerij pronepoti Sulmonenſi Epiſcopo, Prid. Non. Septembr. anno MDCXXXVII. ætatis XLVI.
C *terris erepto. Petrus Vincentius fratri optime merito monumentum P.*

Adde in Appendice 5. tom. ad Valuenſes & Sulmonenſes Epiſcopos l. 22. Obijt Franciſcus Romæ die 2. Nouemb. anno 1654. ſepultus in Eccleſia S. Blaſij in via Iulia.

65 GEORGIVS Carduccius Franciſci germanus frater ex Canonico Lateranenſis Baſilicæ delectus eſt Epiſcopus Sulmonenſis ab Alexandro VII. Pontuf. Max. die 14. Iulij 1655.

D

VERVLLANENSES.

Pag. 300. l. 34. poſt Nicolaum, *adde* à capite lineæ

35 IOANNES de Bellantibus nobilis Senenſis, Epiſcopus Montis-Viridis ad Verullanam Eccleſiam tranſlatus anno 1387. deinde ad Narnienſem,ex qua ad Groſſetanam tranſitum fecit, de quo vide ſeriem Præſulum Montis-Virginis.

Pag. 1545. l. 29. in Appendice 5. tomi ad Alexandrum Argolum *adde*, Romæ exceſſit anno 1654. iacet in Eccleſia S.Mariæ ad Mineruam ante aram maximã; hoc habet in marmore epitaphium.

D. O. M.

Alexander Argolus Romanus, indole ac moribus ad ſumma factus, poſt plures in ditione Pontificia perfunctis Magiſtratus, & Vrbis Vicarij Viceſgerens in maxima qua probitas & prudentia excitaret hominum expectatione inuidię fati ceſsit. Anno ſalutis M. DC. LIV.
Paulus Auguſtinus
fratri cariſſimo P.

50 FRANCISCVS Lombardus ſucceſsit Argolo die 21. Aprilis anno 1655. electus ab Alexandro VII. Pont. Max.

VITERBIENSES.

Pag. 308. l. 29. poſt illa verba, *demigrare Viterbium*, adde. Hac tempeſtate, ac Petro Præſule vetus Monaſterium S. Martini Ord. S. Benedicti in Montibus Ciminis octauo ab hac Vrbe lapide,alieno ære oppreſſum, & fere ad nihilum redactum, Eugenius III. Monachis Ciſtercienſibus reformandum & incolendum tradidit: verum cum ſub Innocētio III. ad extremam paupertatem redactũ eſſet, Generale Capitulũ Ciſtercienſe, vt Manriquez ſcribit in Annal. Ciſt. Ord. tom. 3. atque Innocentius ipſe zelo inter ſe Religionis decertarunt: illud, dum penitus deſerere ſtatuit, quod non poterat in obſeruantia conſeruare: hic cum Conuentum de nouo illuc adducit; & liberandis oppignoratis fundis mille libras argenti, augumento dotis Eccleſiam integram donat, ex quorum fructibus ibidē ſubſtentarentur. Conſtat vtrumque ex eiſdem Papæ litteris expeditis anno 1206. ad Petrum Abbatem, fratreſque qui tunc recens veniſſent ex Pontiniaco Galliæ eiuſdem Ord. Cœnobio, in hunc modum ex Reg. Vatic. Nicolai IV. vbi Innocentij litteræ confirmantur.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Petro Abbati ſancti Martini de Monte, eiuſq; fratribus tam præſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Licet Monaſterium veſtrum paupereculum fuerit ab initio: in tantam tamen paupertatem deuenit,vt vix in eo tres Monachi remanſiſſent, poſſeſſionibus eius omnino diſtractis, vel grauiter obligatis. Vnde in Generali Ciſtercięſi Capitulo extitit diffinitum, vt à Ciſtercienſi Ordine ſeparati

parati

parari deberet, cum in eo non poſſet Ciſtercienſis Ordo ſeruari. Nos autem qui Religionem intendimus fouere plantatam, nolentes ab ipſo Monaſterio Religionem penitus extirpare, mille libras tribuimus ad poſſeſſiones eiuſdem Monaſterij redimendas. Mandantes dilectis filijs Abbati, & fratribus Pontiniacenſis Cœnobij, quod per Dei gratiam in ſpiritualibus, & temporalibus valde floret, vt Eccleſiam veſtrã, de noſtra conceſsione in ſpiritualem filiam adoptantes, Abbatem & Conuentum ad illam dirigerent reformandam. Quod ipſi grato proſequentes affectu, vos cum quibuſdam Conuerſis, ad ipſum Monaſterium tranſmiſerunt. Verum, quia nec ſic Monaſterium ipſum ſufficere poterat ad Conuentum ſuſtentandum honeſtè, eccleſiam ſancti Saluatoris poſitam iuxta Orelem cum omnibus poſſeſſionibus & pertinentijs ſuis vobis & per vos Monaſterio veſtro duximus in perpetuum concedendam impenſuri vobis, authore Deo, in alijs neceſsitatibus veſtris auxilium opportunum, cum laudabiliter vos proficere cognouerimus, *prout accepimus & ſperamus, &c.*

Pergit deinde confirmare locum & inſtitutum, & recenſitis quas redimere deberent à creditoribus poſſeſsionibus multis, ex quibus non exiguos prouentus habere poſſent (quarum prædia vineas, & oliueta, atque vltra eccleſiam ſancti Saluatoris de nono indultam, alię XVIII. numerantur) omnia ſub Beati Petri & ſua protectione ſuſcipere: mox priuilegia Ciſtercienſi Ord. conceſſa hactenus, illis ſpecialiter & expreſſe confirmare: & tandem graui mulcta, & multo grauiori, & formidabili maledictione indicta tranſgreſſoribus, ipſe cum Cardinalibus ſubſcripſit numero quatuordecim, *ſub datis Romæ apud ſanctum Petrum, per manum Ioannis ſãctæ Mariæ in Coſmedin* Diaconi *Cardinalis, ſanctæ Romanæ eccleſiæ* Cancellarij *Kal. Februarij Indict. II.* Incarnationis Do*minicæ anno* 1206. *Pontificatus domini* In*nocentij Papæ* III. *anno nono.*

In codice antiquo membranaceo Cœnobij S. Saluatoris Montis Amiati fere eadẽ ad futuram memoriam legimus in hæc verba. *Cum monaſterium S. Martini in Montibus Viterbij ad exterminationem perueniſſet, ita vt vix in eo tres Monachi remanſiſſent, poſſeſſionibus eius, vel omnino deſtructis, vel ſub graui genere pignoratis, tũc Pont fex ad reformationem ipſius intendens, pro redimendis poſſeſſionibus, mille libras argenti perſoluit, & ſcripſit Abbati & Conuentui Pontiniacenſis cœnobij quod eſt vnum de quatuor primis præcipuis Ciſtercienſis Ord. Monaſterium, vt ipſam Eccleſiam ſancti Martini in filiam reciperent ſpiritualem, & ad ipſam dirigerent Abbatem & Conuentum de Monachis & Conuerſis. Cum ergo veniſſet* Dominus Papa *benedixit Abbatem, & vt in eodem loco religio pullularet, conceſſit & donauit eidem eccleſiam* S. Saluatoris, *quæ ſita eſt iuxta Orelem cum omnibus rationibus & poſſeſſionibus ſuis, longe quidem maioribus, ac etiam melioribus, quæ cæteræ poſſeſſiones illius fratres in neceſſarijs ad excolenda prædia, & ædificia conſtruenda, magnifice priuilegiauit locum ipſum ſub anno 9. ſui pontificatus. Raynerius Cardinalis noſter non multo poſt tempore fere totum Monaſterium reædificauit, & bonis multis locupletauit.* In alio perantiquo codice membranaceo eiuſdem Cœnobij Chronicon annorum Mundi attitulato ſcriptum fuit. *Anno* 1199. *Innocentius* III. *ſedit an* 18. *m.* 4 *d.* 22. *Hic multa bona fecit. Hic renouauit Monaſterium* S. *Martini de Monte Viterbij & anno* 1207. *de* Pontiniaco *fecit conuentum ibi venire.* Raynerius Cardinalis, tunc epiſcopus Viterbienſis profuſa liberalitate ita Monaſterium renouaſſe, & bonis auxiſſe fertur, vt à pleriſque eiuſdem fundator exiſtimetur. Henricus vero Anglorum Rex, & Pandulphus Noruuicenſis eccleſiæ epiſcopus Honorij III. Camerarius & Apoſtolicę Sedis Legatus eiuſdem Cœnobij benefactores eccleſiam de Holcham Noruuicenſis Diœceſis cum ſuis pertinentijs liberaliter in eleemoſynam conceſſerunt. Donationes confirmauit Alexander IV. Papa anno 1255. ſui Pontificatus ſecundo, hoc diplomate cum donationum inſertione, quod ex Reg. Vatic. exſcriptum eſt in hæc verba,

Abbati, & Conuentui Monaſterij S. Martini Viterbien. Ciſtercienſis Ordinis.

ALEXANDER EPISCOPVS ſeruus ſeruorum Dei.

Cum à nobis petitur, &c. vſque ad effectum. Significaſtis ſiquidem nobis, quod chariſſimus in Chriſto filius noſter Henricus illuſtris Rex Angliæ, Ius patronatus, quod ſpectabat ad ipſum immediatè Eccleſiæ de Holcham Norvvicen. Diœc. vobis in eleemoſynam contuliſſet; bon. me. Pandulphus Norvvicen. Epiſcopus tunc electus Apoſtolicæ Sedis Legatus ſui Conuentus accedente conſenſu medietatem ipſius Eccleſiæ, cum pertinentijs ſuis, conſiderata paupertate Monaſterij veſtri, vobis in vſus proprios duxit liberaliter concedendam, perpetuo Vicario, qui pro tempore ſeruierit in eadem portione decem marcharum de ipſius prouentibus reſeruata, prout in litteris Regis, Epiſcopi, & Conuentus prædictorum plenius continetur. Nos igitur veſtris precibus inclinati, ad inſtar felicis recordationis Gregorij, & Innocentij prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, tam donationem regiam, quam conceſſionem

dicti

dicti Epiſcopi, ſicut piè, ac prouidè factæ A
ſunt, auctoritate Apoſtolica confirmamus
& præſenti ſcripto perpetuò communimus
ad maiorem rei euidentiam, tenorem litte-
rarum ipſarum de verbo ad verbum præ-
ſentibus inſeri facientes, qui talis eſt.

Henricns Dei gratia Rex Angliæ, Domi-
nus Hyberniæ, Dux Normandiæ, & Aqui-
taniæ, Comes Andegauiæ, Archiepiſco-
pis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Co-
mitibus, Baronibus, Iuſtitiarijs, Viceco-
mitibus, Præpoſitis, Miniſtris, & omni-
bns Baliuis, & fidelibus ſuis ſalutem.

Noueritis, nos intuitu Dei, & pro ſalute
animæ noſtræ, & animarum anteceſſorum,
& hæredum noſtrorum dediſſe, & conceſ-
ſiſſe, & hac charta noſtra confirmaſſe B
qnantum ad patronnm pertinent Abbatl,
& Monachis ſancti Martini de Viterbio, &
ſucceſſoribns ſuis ibidem Deo ſeruituris
medietatem Eccleſiæ de Holcham cum
pertinentijs ſuis, quæ ad noſtram ſpectat
donationem habendam, & tenendam de
nobis, & hæredibus noſtris prædictis Ab-
bati, & Monachis, & ſucceſſoribus ſuis
Deo ſeruituris in liberam, puram, & per-
petuam eleemoſynam. Quare volnmus, &
firmiter præcipimus, qnod prædicti Abbas
& Monachi, & eorum ſucceſſores habeant
& teneant de nobis, & hæredibus noſtris
medietatem præd. Eccleſiæ cnm pertinen-
tijs ſuis in liberam, puram, & perpetuam
eleemoſyuam benè, & in pace, liberè, & C
quietè, & integrè eum omnibns libertatl-
bus, & liberis conſuetudinibus ad eandem
medietatem pertinentibns, ſicut prædictū
eſt, his teſtibns P. Vvintonien. Epiſcopo,
S. de Segraue Iuſtitiario Angliæ, Briano
de Inſula, Rad. filio N. Ioanne de Grai,
P. de Oriuall. Ricc. de Grai, Amaurico
de S. Amando, Bartholomæo Pochæ, Gal-
tero de Ganz, & alijs. Datum per mannm
venerabilis Patris Rad. Ciceſtren. Epiſco-
pi Cancellarij noſtri apud Vvineherumb.
8. die Auguſti, anno Regni 17. Vniuerſis
Chriſti fidelibus, ad quos literæ iſtæ per-
uenerint Pãdulpbus Dei gratia Norvvicen.
electus D. Papæ Camerarius Apoſt. Sedis D
Legatus ſal. in Domino. Nouerie vniuer-
ſitas veſtra, quod nos conſiderata hone-
ſtate, & Religione Abbatis monaſterij ſan-
cti Martini de Monte Viterbij, Ordinis Ci-
ſtercien. & Fratrum ibidem Deo ſeruien-
tium medietatem Eccleſiæ de Holcham
Norvvicen. diœc. cnm pertinentijs ſuis, in
qna medietate dictum Monaſterinm ius
obtinet patronatns ex donatinne Domini
Henrici Regis Angliæ Illuſtris conceſſimus
& donauimus de conſenſu Capituli noſtri
præſato monaſterio ln puram, & perpe-
tuam eleemoſynam habendam, & tenen-
dam in proprlos vſus ad paupertatem ip-
ſius monaſterij ſublenandam ſalua Vica-
ria, qnam taxauimus in prouentibus tan-
tum decem marcharum, in qua Vicaria
Vicarius ſecundum conſnctudinem loci ex
parte dicti monaſterij Norvvicen. Epiſco-
po præſentatus cnm admiſſus fuerit ab eo-
dem, deſeruiet ſemper in propria perſona,
& Synodalia, & alia omnia canonica one-
ra pro medietate ipſius Eccleſiæ ſuſtinebit.
In cuius rei teſtimoninm has litteras fieri
fecimns, & ſigillo noſtro muniri. Datum
Rading. 3. Id. Aprilis, Pontificatus Domi-
ni Honorij Papæ III. an. 3. Omnib. ad quos
litteræ iſtæ peruenerint Vvillelmns Prior
Noruicen. & Conuentus einſdem loci ſalu-
tem in Domino. Nouerit vniuerſitas ve-
ſtra, quod cum Dominus Pandulphus
Norvvicen. electus Domini Papæ Camera-
rius Apoſtolicæ Sedis Legatus medietatem
Eccleſiæ de Holchã perpetuo in proprios
vſus conceſſerit monaſterio ſancti Martini
de monte Viterbij, in qua medietate idem
monaſterij ius patronatus obtinet ex do-
natione Dom. Henrici Illuſtris Regis An-
glorum, nos illam conceſſionem ratam &
gratam habentes conſenſnm noſtrum ei
quod ſuper hoc factum eſt per Dominum
Pandulphum Norvvicen. electum D. PP.
Camerarinm Apoſtolicæ Sedis præbe-
mus. In cuius rei perpetuam memoriam
has litteras ſigillo Capituli noſtri munitas
Abbati præfati Monaſterij nomine ipſius
Monaſterij ſancti Martini duximus conce-
den. Nulli ergo, &c. noſtrę confirmationis
&c. *Datum Laterani 4. Non. Maij anno ſe-
cundo.*

Cæterum hoc cœnobinm poſt aliqua ſæ-
cula ſæcularib. Clericis commendatū fuit,
ac tandem extincto monaſtico Ordine Vat.
Baſilicæ Canonicis conceſſū, & hoc noſtro
æuo, accedente conſenſu Innocentij X. Pa-
pæ alienatum, in gentis Panphiliæ euaſit
Principatum.

Pag. 311. l. 36. poſt illa verba *ad annum*
1222. adde; Interfuerat Raynerius ſub no-
mine Tuſcani Epiſcopi Solleni dedicationi
Eccleſiæ ſanctæ Mariæ à Caſtello in vrbe
Cornetana, cnm nouem alijs Epiſcopis
anno 1208. vt ea in Eccleſia ad parietes
marmorea proloquitnr inſcriptio.

✠ In nomine Chriſti, Amen.

*Ann. Dom. MCCVIII. Indictione x.
temporibus Dom. Innocentij Papæ III.
Kalend. Iun. Hoc templum B. M. dica-
tum in cuius dedicatione decem adfue-
runt Epiſcopi perſonaliter, Tuſcanen-
ſis, Amelienſis, Balnearienſis, Caſtren-
ſis, Suanenſis, Orbeuetanus, Ortanus,
Ciuitonicus, Nepeſinus, Sutrinus. Sed
cum eſſent xij. inuitati, duo qui venire
non poterant, Narnienſis, & Groſſe-
tanus aſſenſum remiſſionis per litteras
direxerunt, idcirco in primo anno dedi-
cationis, xij. annos his qui venerant re-
miſſo-*

miſerant annum, tum vero de iniunctis pœnitentiis iv, vel laxauerint his, qui deuotè ad hanc domum venient cum ſpirituali lucris datione. Item huic Eccl. vocabulo quum annū condonarunt. Facta ſunt hæc ſupradicta auctore Domino per Angelum Priorem qui huic tunc præerat Eccleſiæ.

Pag. 323. l. 25. poſt illa verba, *in Cimini montibus* adde fere denuo fundaſſet atque dotaſſet.

VOLATERRANI.

Pag. 382. poſt Nicolaum Sacchettum, & Ioannem Gerinum Epiſcopos, de Ioanne quidem egimus in Appendice quinti tomi pag. 1546. *adde* à capite.

78 HORATIVS de Albizis Florentinus familia equeſtri natus, tertius ſuæ gentis Epiſcopus, nempe Albertinus Piſtorienſis, Thomas Callienſis, quibus addi poteſt Franciſcus Card. de Albizis, qui noſtra tempeſtate purpuræ decus in nobiliſſima hac familia inuexit: Horatius vero, tranſlato Ioanne Gerino ad Piſtorienſem Eccleſiam, ab Alexandro VII. Pontif. Max. eligitur Volaterranus Epiſcopus die 5 Iulij 1655. Romæ ſacris inauguratus, Epiſcopale munus hucuſque cum dignitate perurget.

APPENDIX

Ad ſecundum Tomum.

PLACENTINI.

Pag. 296. l. 25. poſt illa verba *exemplum futurum*, adde. Tandem optimus Præſul, bono fine quieuit anno 1654. in ſua Cathedrali humatur.

90 IOSEPH Grandemaria Parmenſi nobiliſsima familia, natus, pietate, prudentia pollens ex Conſiliario Raynucij II. Parmæ & Placentiæ Ducis, Placentinæ Eccleſiæ dictus eſt Epiſcopus 9. Nouembris 1654. ab Innocentio X. munus conſecrationis accepit Romæ in Eccleſia Nominis Ieſu à Petro Card. Ottobono Epiſcopo Brixienſi, cujus Epiſcopatus cum poſſeſſionem inijſſet, optimi Paſtoris exempla dedit, Eccleſiaſticam diſciplinam ab anteceſſore mire cultam, aſſidua præſentia mirum in modum conſtabiliuit, pauperes fouet, & ea omnia agit, quæ ſummæ exiſtimationis virū videntur decere.

BVRGI S. DOMNINI.

Pag. 87. l. 11. poſt illa verba *feliciter regit*. Sub Innocentio X. illam tandem libere dimiſit, euaſitque eiuſdem Pontificis Domus magnus Præfectus. Viuit nobilis Præſul curis ſegregatus, laboribus ac meritis onuſtus.

5 PHILIPPVS Caſonus nobilis Sarzanenſis Sacri Collegij Procurator, ab Innocentio X. adlectus eſt Epiſcopus, vir non modo litterarum eruditione, & Romanæ Curiæ longa experientia clarus, ſed probitate morum, & prudentia haud impar Vincētio Lādinello auunculi ſuo egregio viro qui Albingaunenſis Epiſc. ſub Paulo V. Vrbanoque VIII. floruit. Cæterum Philippus, cui æterna obligatione tenemur, vt non ſemel diximus, quod nobis generoſa exhortatione ad opus hoc perficiendum, viam oſtēderit, pergit Eccleſiam ſibi commiſſam perbelle adminiſtrare.

ARIMINEN.

Pag. 450. poſt Card. Federicum Sfortiam de quo in Appendice 5. tom. pag. 1622. l. 40. *adde* à capite lineæ.

71 THOMAS ex Comitibus Carpineis, Vlderici Card. germanus frater, Clericus Regularis Theatinus per dimiſſionē Card. Sfortiæ electus eſt Ariminenſis Epiſcopus die 26. Iunij 1656. Obiit nondum tranſlato anno ab accepta dignitate.

CÆSENATENSES.

Pag. 484. l. dele illa verba *Viuit adhuc, &c.* & ſcribe fato functus eſt ann. 1654.

78 FLAMINIVS Marcellinus Romanus familia nobili, & egregia virtute præditus hanc ſedem obtinuit ab Alexandro Septimo Pont. Max. die 21. Aprilis 1655. in primo Conſiſtorio eiuſdem Pontificis. Viuit & optimi Paſtoris famam implet.

COMACLENSES.

Pag. 510. poſt Iulium Cæſarem Bonam, qui obijt anno 1655. de quo egimus in Append. 5. tom. pag. 1622. *adde* à capite.

41 SIGISMVNDVS Iſei creatus eſt Epiſcopus Comaclen. die 20. Auguſti 1655.

FERRARIENSES.

Pag. 601. poſt Card. Machiauellum, qui Ferrariæ diem ſuum clauſit extremum ſub Innocentio X. *adde* à capite.

78 CAROLVS iunior Cardinalis Pius, poſt longam vacationem Ferrarienſis Epiſcopus declaratus eſt ab Alexandro VII. Pont. Max. die 22. Auguſti 1655. generoſi ani-

animi Princeps, pius in omnibus, patriæ ſedē bonis operibus pergit, populumq; ſibi commiſſum ad paſcua ſalutis dirigere, cui longam properamque vitam à Deo Opt. Max. precamur.

FOROPOPILIENSES, ET BERTINORI.

Pag. 667. l. 22. poſt illa verba *deſtinant annos*, adde, ſed Parça votum noſtrum haud exaudiuit, cum bonus hic Præſul Bononiæ ex calculo diem ſuum obierit menſe Nouemb. 1656. ſepultus in Eccleſia ſancti Proculi Ordinis ſui.

IMOLENSES.

Pag. 685. l. 96. poſt illa verba, *Litho reſtituit*, adde, Mainardino ſcripſit Innocentius III. anno 1215. confirmans immunitates, & bona Eccleſiæ Imolenſis; datum per manus Thomæ S.R.E. Diaconi, & Notarij Neapolitani electi, in hunc modum ab authographo Eccleſiæ Imolenſis.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili fratri Magnardino Imolen. *Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis in perpetuum, &c.*

In eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula licet immeriti, diſponente Domino, conſtituti fratres noſtros Epiſcopos tam propinquos quam longe poſitos fraterna debemus charitate diligere, & Eccleſijs ſibi à Deo commiſſis paſtorali ſollicitudine prouidere. Eapropter venerabilis in Chriſto frater Magnardine, tuis iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & ad exemplar felicis recordationis Eugenij, & Alexandri prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum Imolenſem Eccleſiā cui Deo auctore pręeſſe dignoſceris ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus; Statuentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, quęcunque bona eadem Eccleſia inpræſentiarum iuſte, & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu alias iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant in quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis Abbatias ſanctæ Mariæ in Regula, ſancti Donati, ſanctæ Mariæ in Diaconia, ſancti Apoſtoli in Caſtro Imolæ, ſancti Petri in Sala, & ſancti Ioannis in Seuuo, xenodochium ſancti Vitalis: in ipſa ciuitate Plebem ſancti Laurentij, & in ea tibi, & Canonicis tuis medietatem omnium beneficiorum de tota

A Parochia ipſius prouenientium in Decimis,
primitijs, oblationibus, & teſtamentis. In
caſtris Imolæ plebem ſanctæ Mariæ cum
capellā ſancti Theodori, & cæteris capel-
lis ad eandem pertinentibus, plebem ſancti
Geminiani cum capellis ſuis, plebem ſan-
cti Andreæ, & capellam ſancti Pauli in
caſtro Albori, hoſpitale ſancti Iacobi in
Sillero, plebem ſanctæ Mariæ in Guipſo,
cum capellis ſuis de maſſa, & alijs ſuis ca-
pellis, capellam ſaxilionis, decimationem
Nonalium in ſylua de pacto infra fines tui
Epiſcopatus, plebem ſanctæ Mariæ in Tau-
ſiniano, ſanctæ Mariæ in Tinberiaco, ſan-
cti Martini in Colina, ſancti Angeli in
Campiano cum capellis ad eaſdem perti-
B nentibus, plebem ſancti Stephani in Bar-
biano, cum capella in caſtro Gunij, & cæ-
teris capellis ſuis, plebes ſanctæ Mariæ in
centum Licinia, ſancti Patritij, & ſancti
Apollinaris cum capellis ad eas pertinen-
tibus, Eccleſiam ſancti Anaſtaſij in More-
dano, plebes ſancti Proſperi, & ſanctæ Ma-
riæ in Soluſtra, cum capellis earum; to-
tum territorium, & curtem ſancti Caſſia-
ni, caſtrum, & curtem Tanlariæ, caſtrum,
& curtem Aquæuinæ, & Maſſam Boloniani
Maſſam prata, Maſſam campum, caſtrum
& curtem caput ſilicum, & portum cum
paludibus, aquarum decurſibus, & piſcarijs
ſuis, portum Petredulo, Racharetam Ru-
ci, libam ferrariam, villam Zacharani, ca-
C ſtrum nonum Fabriaci, cum ſexdecim ma-
ſis, caſtrum Ragnariæ cum tota curte, &
omnibus appenditijs, Maſſam ad ello, Maſ-
ſam ſogaranā, Maſſam medaxanam, Maſ-
ſam auretam, fundum peculini, caſtrum
Imolæ, Maſſam plaſignani, Maſſam vale-
riam, Maſſam Cornazani, caſtrum Gali-
ſterne, caſtrum Toranelli, curtem ſancti
Martini in ſaxo, fundum ſaſtilium, fundum
Nunculium, qui dicitur Caſula, curtem
vallis ſalue, caſtrum, & curtem Montis alti,
Maſſam ſancti Ambroſij, caſtrum Cande-
roncho, cum curte Runci, & Roccę, cur-
tem Maceratam, villam ſorbedulum, ca-
ſtrum, & curtem Petrellam, montem ſan-
ctæ Mariæ in Guipſo, cum appenditijs ſuis,
D caſtrum, & curtem corbariam, caſtrum
& curtem Fontis vlicis, caſtrum, & curtem
Tauſinanum, caſtrum caſale, curtem pu-
blicam, caſtrum. & curtem Linarij, caſtrū,
& curtem podioli, montem ſancti Andreæ
cum appenditijs ſuis, caſtrum Dutię, cum
appenditijs ſuis, caſtrum, & curtem La-
uatoriam, Maſſam Lilani, Maſſam Arſizij
maſſam Galiſani, in curte Vitriani, fundum
qui dicitur Capraria, & quatuor alios fun-
dos, & in ipſa ciuitate Tholoneum, &
publicas functiones. Decernimus ergo, vt
nulli omnino hominum liceat præfatam
Eccleſiam temere perturbare, aut eius poſ-
ſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, mi-
nuere, ſeu quibuslibet vexationibus fati-

gare,

gare, ſed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicę auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæcularisue perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit, ſecundo, tertioue commonita niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę vltioni ſubiaceat. Cũctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Iesv Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem pręmia æternę pacis inueniant. Amen. Amen.

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, &c.

† *Ego Nicolaus Tuſculanen. Epiſc.*
† *Ego Guido Præneſtinus Epiſcopus.*
† *Ego Hugo Oſtien. Epiſc.*
† *Ego Benedictus Portuen. & ſanctæ Ruffinæ Epiſcopus.*
† *Ego Pelagius Albanen. Epiſc.*
† *Ego Cynthius tit. S. Laurentij in Lucina presb. Card.*
† *Ego Centius ſanctorum Ioannis, & Pauli presbyter Cardinalis tituli Pammachij.*
† *Ego Leo tit. S. Crucis in Ieruſalem presbyter.*
† *Ego Petrus ſanctæ Pudentianæ titul. Paſtoris presb. Card.*
† *Ego Gualla S. Martini presb. Card. tituli Equitij.*
† *Ego Stephanus Baſilicæ duodecim Apoſtolorum presb. card.*
† *Ego Guido S. Nicolai in Carcere Tulliano diac. card.*
† *Ego Gregorius Sancti Theodori diac. card.*
† *Ego Octauianus ſanctorum Sergij, & Bacchi diac. card.*
† *Ego Ioannes ſanctorum Coſmæ, & Damiani diac. card.*
† *Ego Petrus S. Mariæ in Aquiro diac. card.*

Datum Later. per manum Thomæ S.R.E. Diaconi, & Notarij Neapolitan. electi Non. Februarij Indict. 8. Incarnat. Dominicę anno 1215. Pontificatus vero Domini Innocentij Papę III. anno octauo decimo.

Ego Andreas, qui ſupra auſcultaui, & ſubſcripſi, &c.

Pag. 701. poſt Fabium Card. Ghiſium Epiſcopum Imolen. quem Deus pro Chriſtianæ Reipublicę bono ad Petri Cathedrã extulit, ſub nomine Alexandri VII. *adde* à capite lineæ.

61 IO. STEPHANVS Card. Donghus Epiſcopus Adiacenſis ad Imolenſem Eccleſiam tranſlatus eſt die 2. Aug. 1655.

FIRMANI.

Pag. 804. l. 2. Mortuus eſt Riuuccinus anno 1654. ac ſepultus in cathedrali.

6 CAROLVS Cardinalis Gualterius Vrbeuetanus die 5. Octob. 1654. Firmanus Archiepiſcopus electus, concreditam ſibi Eccleſiam ſingulari animi ſui pietate, prudentia, & incomparabili virtute adminiſtrat, euius eximias dotes cum priſca familiæ ſuæ nobilitate alij enarrarunt, ſatis enim mihi fuit delibaſſe, ne purpurati Principis, ac digniſſimi Archipræſulis onerarem modeſtiam.

RIPÆ TRANSONIS.

Pag. 845. l. 2. poſt illa verba *fuerunt venerati*, adde, in cathedrali cum hac inſcriptione ſepultus.

Deo. Glorioſiſſimo. Optimo. Maximo.
Hic iacet
Fr Antonius Aragoneus Mediolanenſis, inter Minores de Obſeruantia vixit; eius vita maioris obſeruantiæ fuit, Lector, & Prædicator, doctrina veritatem docuit, exemplo mores, alijs ſæpe regendis Præpoſitus dignus Minorum filius, Fratribus fuit omnibus Pater. Ob vitæ integritatem, animique candorem Ferdin. II. charus. In Germania, & Ciſmontana familia Commiſſarius Generalis, omni fuit dignitate ſublimior.
Tandem ab Vrbano VIII. Ripæ Epiſcopus creatus, & ab eodem Commendator ſancti Spiritus in Saxia de Vrbe nominatus.
Obijt die vi. Martij MDCXXXVI.
Sed eius non obijt memoria, quæ ſemper viuet, fama, gloria, ſanctitate.

Eius

Eius corpus hic iacet, honorificentius reconditus eſt ab Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Domino Vlyſſe Vrſino Epiſcopo Ripano MDCLV.

Eadem pag. l. 3. dele verbum illud *de Liparo*, ſcribe, A piro, & l. 5. dele *Viuit*, & *adde* mortem obijt anno 1653. deinde *adde* à capite lineæ.

11 VLYSSES Vrſinus Amerinus, Romanus Patritius, litteris eruditus in iuuentute Martem ſequutus, catafractorum Centuriæ pro S. R. E. Præfectus aliquos conſumpſit annos, deinde Eccleſiaſticam vitam amplexus, Vaticanæ Baſilicæ Beneficiatus, Canonicatu, ac Prioratu ſanctorum Secundini, & Silueſtri de Origleano cohoneſtatus, ex Protonotario Apoſtolico Ripano Epiſcopatu donatus ab Innocentio X. anno 1653. 4. Kalen. Decembr. Romæ conſecratur à Card. Barberino die 25. Ianuarij ſubſequentis anni, aſſiſtentibus Papyro Silueſtro Maceratenſi, & Alexandro Argolo Verullanenſi Epiſcopis; nunc ſupereſt omni laude digniſſimus Præſul, qui gregem ſibi commiſſum omni ſollicitudine pergit ad viam ſalutis adducere.

FERRETRANI.

Pag. 934. l. 53. poſt illa verba, *de quo Rub. lib. 6.* adde à capite.

12 IOANNEM hoc eodem anno 1252 huius Eccleſiæ Epiſcopum electum, & cõſecratum fuiſſe docet epiſtola Innocẽtij IV. ad eundem ſcripta, cuius tenorem ex Re geſt. Vatic exſcripſimus.

Ioanni Epiſcopo Feretrano, &c.

Ex tenore tuæ petitionis accepimus, quod cum olim Eccleſia Feretrana vacante dil. fil Capitulum ipſius te in ſuum Paſtorem canonicè ac concorditer elegerunt, dil. fil. N. Oct. S. Mariæ, &c. Apoſtolicæ Sedis Leg. præſentatam ſibi electionem huiuſmodi auctoritate ſua Legationis prouidè confirmauit, ac tibi fecit munus conſecrationis impendi. Cum itaque laudabilis conuerſationis, & vitæ, & ſinceræ deuotionis cura ſed. Apoſt. tibi ſicut accepimus ſuffragentur merita, vt à nobis fauoris benigni gratia foueaoris, Nos ſuis ſupplicationibus inclinati, quod ſuper præmiſſis circa te prouide, & canonicè factum eſt, ratum, & firmum habentes, id auctoritate Apoſtolica confirmamus, &c. Nulli ergo noſtram confirmationem, &c. Datum Peruſij Non. Nouemb. anno decimo.

Præter hanc Innocẽtij epiſtolam, nihil de Ioanne habemus quod profetamus.

SENOGALLIENSES.

Pag. 970. poſt illa verba, *aſſecutus fuiſſet*, adde ad eius tumulum legebatur hæc ſemiexeſa inſcriptio.

D. O. M.

Mordaces curæ, ſtudium, duriq.
l. . . . Bis ſeptem per luſtra
mihi exantlat. . . . Veſtra
ope, quæ ſcripto moueat . . .
vt trãſuolet, æternamq; Marco
Epiſcopo Senogallienſi, moribus,
diſciplinarum genere.
Vixit ann. lxx. mort. Kalend.
Iulij MDXVI.

Pag 975. l. 15. *adde*, tranſlatus deinde eſt Card. Facchinettus ad Eccleſiam Spoletanam vacautem per obitum Laurentij Caſtrucci. die 2. Aug. 1655.

59 FRANCISCVS Card. Cherubinus factus eſt eodem anno, ac die Senogallienſis Epiſcopus, exceſſit nondum exacto anno, iacet in cathedrali.

60 NICOLAVS Cardinalis à Balneo euaſit Senogallienſis Præſul die 28. Maij 1657.

Pag. 992. in fine poſt Vrbanenſis & ſancti Angeli in Vado Epiſcopos coniunctim enarratos, *adde* de Eccleſia, & Epiſcopis ſancti Angeli in Vado ſeorſim, & ab Vrbanienſi ſeparatis, cum multi faciant ad ſtatus Eccleſiæ huius diſtrictum agnoſcendum, vt infra leges.

S. ANGELI IN VADO
EPISCOPI.

AD ripam Metauri fluminis, haud procul à fonte eiuſdem in Maſſa Trebaria ſancti Angeli in Vado ciuitas ſita eſt, quam Leander Albertus in Vmbriam Senonicam reijcit, vbi tranſitus ab Etruria in Vmbriam, eo ipſo amœno in loco, collibus, & montibus ſepto, vbi olim Tiphernum Metaurenſe quōdam ciuitas Vmbriæ vetuſtiſſima ſtetit: exædificata, poſtquam illud, vt ſcribunt, à Go-

A thorum rabie immane excidium pertuliſſet; ex eius enim ruinis cines, qui ſuperfuerunt, nouum, ac nobile, ſed non eiuſdem potentiæ oppidum excitarunt, cui, vt fertur, ab Eccleſia tunc conſtructa, duoq; Michaeli Archangelo tutelari dicata, ſancti Angeli nomen fecerunt, ac veteris patriæ Tipherni ſplendorem nouis ædificijs, & noua populorum frequentia viſi ſunt deinde retinuiſſe. Tiphernatium Metaurenſium Plinius meminit lib.3.cap.14. Ptolomæus, pleríque, tum veteres, tum recentiores ſcriptores, ſed multò magis eiuſdem cōmemorant ruinæ, quæ adhuc extant, & permulta antiquitatis monumenta, quæ paſſim ibi reperiuntur, ſtatuę nempe marmoreæ, aquæductus, numiſmata, aliaque huius generis veſtigia, quibus magnitudo, potentia, ac veteris Tipherni antiquitas colligi poteſt. Viſuntur adhuc in ipſa ciuitate, & foro plures inſcriptiones antiquę Tipherni teſtes inſignes, quarum vna meminit ſacri flaminis Metaurenſis in hæc verba,

B

L. Acconio L. F. Clu.
Statureæ
Leg. XI. C. P. F. Leg. IIII Fl. Leg. V. Macedo.
Ab Imp. Traiano Auguſ. Germ. ob bellum
Daci. Torq. XVI. Armill. Phaleris
Corona Vallar & à prioribus Principibus
eiſdem donis donato ob bellum German.
Et Sarmat. à Diuo Traiano ex militia
in Equeſtrem dignitatem tranſlato
Arimini Pontif Quinq.
Tiferni Metauren. Flamini Ponti.

Quinq.
L Acconius Statureæ Flam.
ex teſtamento eius cuius
dedicatione epulum
Decurionibus, & plebi dedit
L. D. D. D.

Flaminis dignitas non niſi nobilioribus vrbibus cōcedi ſolita erat teſte Polid. Virg. de inuent. rerum lib.4. & Petrum Apoſtolorum Principem ijs ſolum ciuitatibus Epiſcopos conſtituiſſe, quæ flamine iam inde condecorarentur ſcribunt Clemens Papa epiſtola prima ad Iacobum relata in Can.

C in illis 80. diſt. & Anacletus ad Epiſcopos Italiæ epiſt. 2. quæ refertur in can. 199. diſt. Vnde Tipherni nobilitas atgui poteſt. De Tipherni origine, & prima ædificatione, nullus quem viderim, ſcripſit; hi autem qui in rebus à noſtra memoria longiſſime diſtantibus libenter fabulantur, in Ianum

Iaphet, illoſque priſcos Italiæ cultores primas ædificationes reijciunt. Illud conſtat, Traiani, & Commodi Impp. temporibus Tiphernũ claram fuiſſe ciuitatem, cui æternæ memoriæ in marmorea baſi, vbi ſtatua erat inter ruinas reperta, hanc inſcriptionem poſuerunt.

L. ÆLIO AVR.
COMODO AVG. SARMATI
GERMAN. MAXIMO
BRITAN. PONT. MAX.
TRIB. POT. VIII. IMP.
COS. VI. P. P.

In alia baſi marmorea legitur.

L. ÆLIO CÆSAR IMP. CÆS. TRAIANI
ADRIANI AVG. PONT. MAX.
TRIB. POT. XXI.
IMP. II. COS. IIII. P. PILIO
D. TRAIANI PARTICO
NEPOTI DIVI NERVÆ
PRONEPOTI TRIB. POT. COS. II.
Ptt. F.

Plures aliæ inſcriptiones ibi leguntur, ac paſſim inueniuntur, nuperque in veteri excauata ciſterna lapis marmoreus inuentus, vbi legitur. *Publicæ vtilitati, & commoditati Tifer. Metaur.* & in vetuſtiſſimo aquæductu plumbeo mirabilis magnitudinis ſculpta erant.

Ex indulgentia Diui Adriani Cæſar. Aug.
L. Pſidius ſumptibus ſuis erexit.

Sed relictis antiquis inſcriptionibus, & ruinis, quod ſpectat ad nos, potuit Tiphernum Metaurenſe Chriſtiana ſacra, & dignitatem mEpiſcopalem ſuſcepiſſe eo ipſo tempore quo reliqua Vmbria, ſatagente Britio, ſanctiſſ. Vmbrorũ Apoſtolo, ſuaue Chriſti iugum accepit, quãdo iam etiam anno ſalutis 464. Tipherni memorantur Epiſcopi, quam dignitatem poſt eiuſdem excidium amiſiſſe fatendum eſt. Verum eum deinde eo in loco ſancti Angeli oppidum exurrexiſſet, poſt multa ſæcula, cum omnia ad id neceſſaria, quæ ab Ciuitatis haud quaquam videretur abhorrere ornamentis, ſcilicet amplitudo oppidi, ciuium frequentia, ingeniorum excellentia, emporij celebritas, opum magnificentia, ædium elegantia concurrere cenſerentur, viſum eſt Vrbano VIII. optimo Pontifici, illud ciuitatis nomine illuſtrare, & dignitate epiſcopali exornare, vel potius antiquam reſtituere. Itaque anno 1635. in eo, inque Vrbanienſi oppido Epiſcopatus erexit, Diœceſes proprias diſtinxit, ac limites circumſcripſit ſub vno, eodemque Epiſcopo, cui curæ eſſet rem diuinam in ambabus Eccleſijs æquo iure, ac pari dignitate, & tempore adminiſtrare, qui S. Angeli in Vado, & Vrbaniæ Præſul diceretur. Horum Epiſcopatuum erectionem ſingulis diplomatibus conſtabiliuit idem Pontifex, quorum illud ad fauorem Vrbanienſis cuſum dedimus in noſtro ſecundo tomo, dum nouæ illius Ciuitatis inſtituiſſemus narrationem, modo hic exſcribendum eſt alterum ſancti Angeli ex ipſo autographo exſcriptum.

Vrbanus episcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Pro excellenti præeminẽtia Sedis Apoſtolicæ, in qua poſt Apoſtolorum Principrm Beatum Petrum cęleſtem clauigerum meritis quamquam imparibus pariter in cunctas Orbis eccleſias, Terreque amplitudinem auctoritate conſtituti ſumus dignum, quin potius debitum arbitramur in irriguo militantis eccleſiæ agro nouas epiſcopales ſedes, nouellaſque plantare eccleſias, vt per huiuſmodi plantationes diuinus cultus magis effloreat, populorum deuotio augeatur, animarum ſalus ſubſequatur, & loca alias ſua antiquitate inſignia ditioni noſtræ maximè ſubiecta, ac eorum eccleſiæ, licet hodie minores curam præſertim animarum habentes digniori bus titulis extollantur, & maioribus honoribus decorentur, illorumque habitatores & incolæ ſubditi & vaſſalli noſtri facultates ſuas etiam ad id erogantes, & tanti beneficij memores erga dictam Sedem, Noſque, & etiam Gentem noſtram Barberinam eò magis grati animi perpetuó deuotas, ac promptiores inde ex exhibentes honorati Paſtoris aſsiſtentia, & regimine, eum decenti miniſtrorum in eildem eccleſijs debitas Præpotenti Deo laudes perſoluentium numero ſuffulti votiuis, & proſperis ſucceſſibus gratulentur, ipſarum quoque Eccleſiarum ſtatui accommodè, prout illarum vtilitas, & locorum, ac temporum qualitas exigit, efficaciter prouideatur. Sanè cum alias Nobis pro parte dilectorũ filiorum vniuerſitatis & hominum terræ, ſeu oppidi ſancti Angeli in Vado nullius Diœceſis prouinciæ Vrbinaten. Iuriſdictionis pro tempore exiſtentis Abbatis monaſterij ſancti Chriſtophori terræ, ſeu oppidi Caſtri Durantis ſancti Benedicti, ſeu alterius Ordinis humiliter ſupplicatum fuiſſet, vt terram, ſeu oppidum ſancti Angeli in Vado huiuſmodi in ciuitatem, ac illius matricem, ſeu maiorem Archipresbyteratum nuncupatam ſancti Michaelis Eccleſiam, alioquin ad id capacem, & idoneam in Cathedralem Eccleſiam erigere, aliaque infraſcripta facere & exequi de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos vero

verò Congregationi venerabilium fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſultationibus, & rebus conſiſtorialibus Præpoſitorum negocium huiuſmodi examinandum demandauimus, & ipſi, capta deſuper diligenti, & ſufficienti informatione, Eccleſiam S. Michaelis Archangeli prædictam talem eſſe, vt ipſa in Cathedralem erigi mereretur, retuliſſent. Nos, in quorum manibus dilectus filius Antonius Bragantius dictæ Eccleſiæ S. Michaelis Archangeli Rector Archipresbyter nuncupatus Eccleſiam ſancti Michaelis Archangeli prædictam, quam tunc obtinebat, ad effectum infraſcriptum ſponte & liberè reſignauerat; Noſque reſignationem huiuſmodi duxeramus admittendam, audita & intellecta eorundem Cardinaliũ relatione, & habita ſuper his cum eis, ac alijs venerabilibus fratribus noſtris eiuſdẽ ſanctæ Romanę Eccleſię Cardinalibus matura deliberatione; & de eorum conſilio, & aſſenſu homines prædictos, illorumque, & vniuerſitatis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis cenſuris & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodocunque innodati exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendũ harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, nec non ſingulorum & quorumcunque beneficiorum eccleſiaſticorum & cappellaniarum pro infraſcriptorum complemento, & executione inſeruientiũ, & deſtinatorum, ſeu alias applicatorum, fundatarum, ac fundatorum ipſorum teſtatorum tenores, eorundemque beneficiorum eccleſiaſticorum, & cappellaniarum, illorumque prædiorum, apothecarum, cenſuum, & aliorum bonorum ſituationes, confines, vocabula, denominationes, qualitates, & quantitates, veroſque, & annuos valores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, motu proprio, non ad vniuerſitatis, & hominum prædictorum, vel cuiuſuis alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam; ſed ex certa ſcientia, & libera voluntate Noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ad Omnipotentis Dei laudem & gloriam, ac eius glorioſiſſimæ ſemper Virginis Matris Mariæ, & Angelici exercitus Principis Michaelis Archangeli prædicti, nec non totius Curiæ cæleſtis honorem, fideique catholicæ exaltationem ac incolarum, & habitatorum Terræ, ſeu oppidi ſancti Angeli in Vado huiuſmodi decus & ornamentum, ſancti Angeli in Vado, videlicet Terram, ſeu oppidum, olim antiquiſſimæ ciuitatis titulo ſub nomine Tiferni Metaurenſis inſignitam, ſeu inſignitum, hiſce autem ſæculis temporum iniuria illo deſtitutum, ſeu deſtitutam, ac iuriſdictioni pro

A tempore exiſtentis Abbatiæ, & Monaſterij huiuſmodi ordinario iure ſubiectam, ſeu ſubiectum, in eiuſdem ſancti Angeli in Vado nuncupandam ciuitatem, illius verò matricem, ſeu maiorem eccleſiam huiuſmodi, prædijs eiuſdem Terræ, ſeu oppidi S. Angeli in Vado cum toto ſuo territorio, & diſtrictu ab huiuſmodi, & quacunque alia iuriſdictione, præterquam Epiſcopi S. Angeli in Vado pro tempore futuri liberatione, immunitate & exemptione, & in illius matrice, ſeu maiori Eccleſia prædicta tituli & denominatione Rectoris Archipresbyteralis ſuppreſſione & extinctione in Cathedralem Eccleſiam ipſam veſtrã ac etiam per Nos hodie in ſimilem Cathedralem

B Vrbaniam nuncupandam ſub certis modo, & forma tunc expreſſis erigi, & inſtitui conceſſam Eccleſiam dicti Monaſterij ex nunc inuicem, & viciſſim, æqualiter & æquè principaliter perpetuò vnitæ Archiepiſcopo Vrbinatenſi nunc & pro tẽpore exiſtenti iure Metropolico ſubiectas, atque ſuppoſitas pro vno dumtaxat Epiſcopo S. Angeli in Vado, & Vrbanien. reſpectiuè nuncupando eiuſdẽ Archiepiſcopi perpetuo ſuffraganeo, qui Cathedralibus Eccleſijs prędictis æquo iure, & pari dignitate præſit, & in illis, ac vtraque earumdem omnia, & ſingula, quæ ordinis, iuriſdictionis, dignitatis epiſcopalis & Pontificalis

C exercitij ſunt, & ad illa, ac quæ ad vtriuſque Cathedralis Eccleſiæ prædictæ Synodi Diœceſanæ conuocationem, & celebrationem ſpectant, & pertinent exerceat cum omnibus, & ſingulis priuilegijs, honoribus, iuribus, inſignibus, exceptionibus, libertatibus, immunitatibus, fauoribus, gratijs & indultis, quibus alij Epiſcopi de iure & conſuetudine, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri & gaudere poſſunt. Et prętetea in eadem Cathedrali Eccleſia S. Angeli in Vado vnam Archidiaconatus nuncupandam dignitatem primam poſt Pontificalem pro vno Archidiacono etiam nuncupando Clerico, ſeu Presbytero ſæculari magiſtro in Theologia, ſeu iuris vtriuſque,

D vel ſaltem in decretis, aut altero iurium doctore, ſiue licentiato, qui tam in Choro, quam in Capitulo, proceſſionibus, & alijs actibus per obtinentes ſimiliũ Cathedralium Eccleſiarum dignitates Canonicos, & alios Beneficiatos habitus geſtari ſolitos, aut alias quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſunt geſtare libere, & licitè valeat, nec non etiam in eadem octo canonicatus, & totidem præbendas pro totidem Canonicis præbendatis, & iuxta inſtrumenta fundationis. Quatuor perpetuas manſionarias perſonalem reſidentiam requirentes pro totidem alijs actu Presbyteris ſęcularibus, aut in ea ſal-

A fem ætate conſtitutis, qui infra annum
tunc proximum ad ſacrum presbyteratus
ordinem promoueri poſſint, quibus cura
animarum dilectorum filiorum Paro-
chianorum eiuſdem Matricis, ſeu Maioris
Eccleſiæ ſic in cathedralem erectæ, & ad
illam antea ſpectans alternis hebdomadis
incumbant, & qui præuio examine per
Examinatores in Synodo diœceſana iuxta
formam Concil. Tridentini deputatos exa-
minari, & deputari debeant, & omnes
apud cathedralem Eccleſiam ſancti Angeli
in Vado prædictam reſidere, & vna cum
eiſdem dignitate, & canonicis, capitulum
cathedralis Eccleſiæ ſancti Angeli in Vado
huiuſmodi conſtituant, ac in ea ſingulis
B diebus Horas canonicas tam diurnas, quã
nocturnas, necnon Conuentuales, aliaſque
Miſſas ſeruata Eccleſiaſtica diſciplina ce-
lebrare, & decantare, ſeu recitare, illiſq;
intereſſe, ac alias eidem cathedrali Eccle-
ſiæ ſancti Angeli in Vado laudabiliter in
diuinis deſeruire, cæteraque onera, & of-
ficia pro tempore præſcribenda, ac alias
incumbentia ſubire, ipſamque animarum
curam, ac cætera parochialia munia alter-
nis hebdomadis, vt præmittitur per tur-
num, vel prout melius videbitur debitè
ſupportare, ac Parochianis ipſis ſacramẽ-
ta Eccleſiaſtica adminiſtrare teneantur A-
poſtolica auctoritate tenore præſentium
perpetuò erigimus, & inſtituimus. Nec
C non ſancti Angeli in Vado ſic erectam, &
inſtitutam, & Vrbanien. Eccleſias in cathe-
dralem, vt præmittitur erigi, & inſtitui cõ-
ceſſam prędictas inſimul æqualiter, & æque
principaliter vnimus, & ſimiliter ipſa Ec-
cleſia ſancti Angeli in Vado ſic in cathe-
dralem erecta, & inſtituta, illius Epiſcopo
pro ſua reſidentia cum ibi reſederit, ædes
Rectorales Eccleſiæ ſancti Michaelis Ar-
changeli in cathedralem, vt præmittitur
erectæ, & inſtitutæ huiuſmodi, ac pro
perpetuo illius vſu, & habitatione, ac vl-
terius ipſammet ciuitatem ſancti Angeli
in Vado, quam cum ſuo territorio, & di-
D ſtrictu huiuſmodi ex nunc eo ipſo, ab omni
& quacunque alia preterquam ipſius Epi-
ſcopi ſancti Angeli in Vado iuriſdictione,
vt præfertur, liberam, immunem, & exem-
ptam eſſe, & cenſeri volumus cum dicto
ſuo territorio, & diſtrictu pro ſua ciuitate,
& diœceſi, & ipſius ciuitatis ſancti Angeli
in Vado ciues, ac illius, & territorij, di-
ſtrictuſque huiuſmodi alios homines, ha-
bitatores, & incolas pro ſuis populis, &
diœceſanis, clerum quoque eiuſdem pro
ſuo clero, & illius huiuſmodi cathedralis
Eccleſiæ vaſſallos pro vaſſallis dicta aucto-
ritate etiam perpetuo concedimus, & aſ-
ſignamus, & inſuper menſæ Epiſcopali
S. Angeli in Vado omnia & ſingula illius
Eccleſiæ Cathedralis, olim Archipresby-
teralis huiuſmodi, nec non Cathedratica

antea prædicto Abbati ſolui ſolita, motu,
ſcientia, poteſtate, & authoritate ſimili-
bus perpetuò vnimus, annectimus, & in-
corporamus, illique pro Capitulo, Cano-
nicis, & Manſionarijs, & alijs; de quibus
in inſtrumentis aſsignationum eorumdem
factis, ſeu faciendis, & omnia & ſingula
in eiſdem inſtrumentis fundationum, præ-
bendarum & manſionariarum contenta,
nec non per nonnullas Confraternitates
laicales eiuſdem Ciuitatis S. Angeli in
Vado vigore inſtrumentorum deſuper ce-
lebrandorum etiam ad id aſſignanda, &
alias de piorum diſpoſitionibus quomodo-
libet prouenientia, & vlterius pro dictis
manſionarijs etiam decima, & quarteſia.
Ita quod liceat Epiſcopo tam Eccleſiæ ſan-
cti Angeli in Vado prædictæ, quam alio-
rum; Archidiacono vero, & eius Archidia-
conatui, ac ſingulis canonicis dictæ Eccle-
ſiæ ſancti Angeli in Vado eidem Archidia-
conatui, ac ſingulis canonicatibus, & præ-
bendis particulariter eis, & eorum cuili-
bet in ſpecie, & tam illis quam capitulo
huiuſmodi reſpectiuè applicatorum, & aſ-
ſignatorum, & quæ etiam primò ad eos,
& eorum quemlibet reſpectiuè ſpectabant,
& pertinebant, ſpectant, & pertinent, ac
pro tempore ſpectabunt, & pertinebunt,
omnium & ſingulorum veram, realem,
actualem, & corporalem poſſeſſionem per
ſe, vel alium, ſeu alios propria auctorita-
te, & abſque Iudicis, vel curiæ miniſterio
apprehendere, & apprehenſam perpetuo
retinere etiam perpetuò applicamus, & ap-
propriamus. Inſuper Epiſcopo ſancti An-
geli in Vado vna cum capitulo ſancti An-
geli in Vado huiuſmodi, vt quæcunque
ſtatuta, ordinationes, capitula, & decre-
ta, licita tamen, & honeſta, ſacriſque Ca-
nonibus, & dicti concilij decretis, & con-
ſtitutionibus Apoſtolicis non contraria ſu-
per celebratione diuinorum officiorum,
ſacramentorum adminiſtratione, & perſo-
nali reſidentia, diuiſione, & ſeparatione
diſtributionum quotidianarum ratione
Eccleſiæ cathedralis ſancti Angeli, & illius
beneficiorum, dignitatum, canonicatuum,
præbendarum, & manſioniarum, aliorumq;
huiuſmodi edendi, & condendi, ac edita,
& condita pro tempore, & rerum varieta-
te, & qualitate quoties opportunum, & ex-
pediens videbitur limitandi, corrigendi,
declarandi, & interpretandi, atque in me-
liorem formam redigendi plenam, & libe-
ram facultatem motu, & poteſtatis pleni-
tudine paribus ſimiliter perpetuo conce-
dimus, & impartimur. Denique Epiſco-
po, archidiacono, capitulo, & canonicis
cathedralis eccleſiæ ſancti Angeli huiuſmo-
di, alijſque illorum perſonis, atque mini-
ſtris pro tempore exiſtentibus, vt omnib.
& ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exẽ-
ptionibus, libertatibus, præeminentijs,
præ-

ptærogatiuis, conceſſionibus, facultatib.
indultis, fauoribus, & gratijs, quibus alij
Epiſcopi, & aliarum Eccleſiarum cathe-
dralium capitula, aliæque ciuitates, & diœ-
ceſes, & earum clerus, incolæ, & habita-
tores, illorumque res, & bona de iure, vſu,
vel conſuetudine, aut priuilegio, ſeu alias
quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiun-
tur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, &
gaudere poſſunt, & poterunt quomodoli-
bet in futurum, etiam quoad habitus de-
lationem, vti, frui, potiri, & gaudere li-
bere & licitè poſſint, & valeant motu, &
poteſtatis plenitudine paribus quoque per
petuo concedimus, & indulgemus. Po-
ſtremo dilecto filio magiſtro Proſpero Fa-
gnano in vtraque Signatura noſtro Refe-
rendario, eiuſque hæredibus, & ſucceſſo-
ribus ad Archidiaconatum, alijs vero per-
ſonis, ac Communitati, & hominibus
prædictis, necnon Confraternitatibus., &
confratribus in inſtrumentis fundationum,
expreſſis, & ſpecificatis ad canonicatus, &
præbendas dictæ cathedralis Eccleſiæ ſan-
cti Angeli in Vado iuxta formam earundē
fundationum, earumque inſtrumentorum,
ius patronatus, & præſentandi perſonas
idoneas Romano Pontifici, ſeu loci Ordi-
nario pro tempore exiſtenti, ac præſenta-
tionem huiuſmodi inſtituendas quoties, &
quacunque ex cauſa illos, & illas vacare
contigerit, ipſi Romano Pontifici; ſeu loci
Ordinario reſpectiuè præſentandas, ac per
dictum Romanum Pontificem, ſeu Ordi-
narium loci etiam reſpectiuè inſtituendas
cum oneribus in inſtrumentis prædictis
contentis quoque perpetuo reſeruamus,
concedimus, & aſſignamus, non obſtan-
tibus præmiſſis, ac noſtris, & cancellariæ
Apoſtolicæ regulis de vnionibus commit-
tendis ad partes, vocatis quorum intereſt,
exprimendoque vero valore, & Lateranen-
ſis concilij nouiſſimè celebrati, vniones
perpetuas, niſi in caſibus à iure permiſſis
fieri prohibentis, ac quatenus opus ſit fe-
licis recordationis Pauli Papæ II. aliorum-
que Romanorum Pontificum prædeceſſo-
rum noſtrorum de rebus Eccleſiæ nō alie-
nandis; necnon ſingularum Cappellania-
rum, aliorumque quorumcunque Benefi-
ciorum pro fundationibus huiuſmodi, &
earum qualibet applicatorum, aſſignato-
rum, & deſtinatorum fundationibus, ſi in
aliquo obſtant, & in ſpecie cappellaniarū,
ſeu beneficiorum, & aſſignationum pro
erectione ſupradicti Archidiaconatus, alio-
rumque quorumcunque beneficiorum, cap-
pellaniarum, & Eccleſiarum in executio-
nem ſupradictorum omniū, & ſingulorum
etiam deſtinatorum, applicatorum, vnito-
rum, & aſſignatorum, illorumque funda-
torum voluntatib. & ſi in aliquo obſtent &
quas tamen & quoad ſupradicta omnia,
& ſingula ſufficienter, ac ſpecialiter, & ex-
preſſe motu, auctoritate, & poteſtate ſu-

A prædictis commutamus, alijſque quibuſ-
cunque Apoſtolicis, etiam in Synodalib.
& Prouincialibus, vniuerſalibuſque Con-
cilijs editis ſpecialibus, vel generalibus
conſtitutionibus, & ordinationibus, ac ſin-
gularum confraternitatum prædictarum
etiam iuramento, confirmatione Apoſto-
lica, vel quauis firmitate alia roboratis,
ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs
quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis,
illis, eorumque omnium ſuperioribus, &
perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, ac
formis, ac cum quibuſcunque derogato-
riarum derogatorijs, alijſque efficaciori-
bus, & efficaciſſimis clauſulis, necnon
irritantibus decretis in genere, vel in ſpe-
B cie, aut alias quomodolib et conceſſis, ap-
probatis, & innouatis. Quibus omnibus
etiam ſi de illis eorumque totis tenoribus
ſpecialiter ſpecifica; expreſſa, & indiui-
dua, ac de verbo ad verbum; non autem
per clauſulas idem importantes mentio,
ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut ali-
qua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda
foret. Tenores huiuſmodi perinde, ac ſi
de verbo ad verbum inſerti forent, eiſdem
præſentibus pro plenè & ſufficiēter expreſ-
ſis habentes, illis alias in ſuo robore per-
manſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, &
expreſsè motu, auctoritate, & poteſtate
ſimilibus derogamus, cæteriſque contra-
rijs quibuſcunque. Volumus autem quod
C ſi aſſignationes prædiorum, cenſuum,
apothecarum, & aliorum bonorum men-
ſæ capitulari Eccleſiæ cathedralis S. Angeli
huiuſmodi pro dote, ſeu in partem dotis
aſſignatorum valoris, & redditus aſſigna-
ti non ſint iuxta illorum aſſignationes cor-
reſpondentes, aſſignatores ad ſupplemen-
tum ratæ deficientis de ſuo proprio omni-
bus iuris, & facti remedijs neceſſarijs, &
opportunis ab ipſo Ordinario etiam pro
tempore exiſtente, ſiue ab Auditore Ca-
meræ Apoſtolicæ manu regia cogi, & cō-
pelli poſſint, & debeant. Nulli ergo om-
nino hominum liceat hanc paginam no-
ſtræ abſolutionis, liberationis, immunita-
tis, exemptionis, ſuppreſſionis, extinctio-
D nis, ſubiectionis, ſuppoſitionis, erectio-
nis, inſtitutionis, conceſſionis, aſſignatio-
nis, vnionis, annexionis, incorporatio-
nis, applicationis, appropriationis, con-
ceſſionis, impartitionis, indulti, reſerua-
tionis, commutationis, derogationis, &
voluntatis infringere, vel ei auſu temera-
rio contraire; ſi quis autem hoc attentare
præſumpſerit, indignationem Omnipoten-
tis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apo-
ſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

*Datum Romæ apud ſanctum Petrum an-
no Dominicæ Incarnationis milleſimo ſexcen-
teſimo trigeſimo quinto. Duodecimo Kalend.
Martij, Pontificatus noſtri anno tertio de-
cimo.*

Interea ciues ſancti Angeli Vadenſes ad

agendas perennes Vrbano grates, ſequentem epigraphen ſupra ciuitatis fores ſculpſere in lapide, ne vlla vnquam ætas illud obſcuraret.

Hanc vrbem quondam veteres dixere Tiphernum,
Nunc eſt Aligerum nomine clara Ducis.
Extinxere Gothi, Vrbanus pietate decorus
Reſtituit Scythica quod rapuere manus.

In huius ciuitatis medio exurgit cathedrale Templum Diuo Michaeli Archangelo decenter ornatum, antea inſignis Collegiata Eccleſia, cuius Archipresbyter fuit aliquando Antonius de Monte Epiſcopus Card. Portuenſis Iulij III. Pontificis patruus; ſed extincta hac dignitate, & inſtituta cathedrali, prima dignitas poſt Epiſcopalem Archidiaconatus eſt Fagnanæ gentis patronatus, ibi tres aliæ dignitates ab Epiſcopo inſtitutæ, Præpoſitus, Archipresbyter, Prior, & octo Canonici, quinque Manſionarij, alijque Sacerdotes, ac minorum gentium clerici, qui diuinum quotidie penſum perſoluunt. In hac etiam ciuitate viſuntur quatuor Religioſorum monaſteria, totidemque Monialium, clericorum Seminarium, duodecim laicorum Fraternitates, duo xenodochia, egeniſque ſubleuandis Mons pietatis. Epiſcopalis cenſus vtriuſque Eccleſiæ aſcendit ad ſcutata 2000. illius Prouinciæ, taxatur vero in libris fiſci Apoſtolici ad florenos 200.

Cæterum ex hac ſancti Angeli ciuitate plures docti, pacis, ac belli ornatiſſimi viri prodierunt, qui patriam ſummopere illuſtrarunt, ex quibus eluxere Matthæus Griffonus belli fulmen, qui quarto ſupra milleſimum Chriſti ſæculo vixit, ſupremus tum Florentinæ, tum Venetæ Reip. militum Ductor, Cremæ in Inſubria defunctus, vbi iacet in Eccleſia S. Dominici nobili tumulo, & inſcriptione celebratus.

Matthæus iacet hic Latijs notiſſimus oris,
Griffonumque decus Angele ſancte iacet.
Quo Duce Pontifices veſtros ſudiſtis, & hoſtes
Sforzigena Tuſci Dux, Piceniqué ſimul.
Mox etiam turmis peditum, qui præfuit illi
Marcus vbique potens ſigna ferenda dedit.

Matthæi filius fuit Angelus Franciſcus, patris virtutum egregius ſectator, qui Cremæ familiam ſuam diſſeminauit. Conſaluus Durantes, qui noſtris temporibus defunctus eſt Epiſcopus Feretranus homo doctus, cuius monumenta teruntur à doctis, Vincentius Candioctus nunc viuit Epiſcopus Balneoregienſis, Federicus, & Thadæus Zucchari, qui ætatis ſuæ Pictorum coriphæi emicuerunt, Ghelfuccius de Ghelfuccijs inſignis Mathematicus, Archimedis imitator egregius, Lucernæ inuentor, quam Regi Hiſpaniarum dono dedit, in Regio Muſęo repoſitam: hic erudito calamo de duobus Tifernis opuſculum ſcripſit. Sed ſi omnes ij, alijque permulti viri Illuſtres, qui ex ea floruerunt, abeſſent, vna Fagnanæ gentis origine hæc ciuitas nobilitaretur, è qua noſtro hoc ſæculò duo Romanæ Curiæ Prælatorum clariſſima lumina orti ſunt, Ioannes Franciſcus, & Proſper, ille Iuris Cononici præclariſſimum decus, ſacræ Congregationis Tridentini concilij à ſecretis, Epiſcoporum examini, alijſque munerib. à Paulo V. præpoſitus, egregium commentarium de Eccleſię immunitate aduerſus Reip. Venetæ aſſentatores ſcripſit, quique ob eximias animi dotes præpropero faco extinctus, magnum de ſe apud omnes deſiderium reliquit; cuius tamen abſceſſum leniiſſe viſus eſt Proſper Fagnanus nepos; hic ſuæ eximiæ virtutis, fidei, doctrinæ, prudentiæque aulam Romanam quadraginta ſex annorum ſpatio ſpectatricem habuit, hactenuſque mirantur omnes ab ipſo felici euentu pro Romana Eccleſia exanthlatos labores: etenim vix annos natus vigintiduos à fel. record. Pauli V. S. Congregationis Tridentini concilij Interpretum à ſecretis deputatur, & poſt annos quatuordecim in eo munere inſumptos, ab Vrbano VIII. ſan. mem. inter vtriuſque Signaturæ Referendarios cooptatus; Signaturæ minoris gratiæ Præfectus, ſacræ Pœnitentiariæ Apoſtolicæ Corrector, Epiſcoporum examinator, ſacrarumque Congregationum Epiſcoporum, & Regularium negotijs, & conſultationibus Præpoſitus, in qua per octo annos perſeuerauit, Indulgentiarum, Oratoriorum, ac vtriuſque Palatinatus conſtituitur à ſecretis. Ordinum præterea ſancti Baſilij, ac Ciſtercienſium aliquando Viceprotector fuit, ijs omnibus, alijſque publicis muneribus ſedulam vbique, & ſemper operam ſuam nauauit, adeo vt Pontifices Maximi eum charum habuerint, ſummiſque laudibus, & honoribus extulerint. Sed quod magis mirandum eſt, quamquam ob huiuſmodi nunquam intermiſſos labores in caſum oculorum inciderit, indefeſſè tamen, & ſumma fide conſilijs, ſcriptiſque ſuis Rempublicam adiuuare, & magnis, arduiſque conſeſſibus vbique interceſſe non deſinit, ſingularique peritia canonici Iuris qua pollet, opus pergrande in ea facultate molitur prope diem typis excuden-

dendum, quod ſummo deſiderio expectatur à Doctis; quin etiam poſt caſum oculorum fel. mem. Innoc. X. illius fide, ac pietate fretus inſtituit eum à ſecretis alterius Congregationis à ſe deputatæ ſuper ſtatu ſeu Reformatione Regularium, quo grauiſſimo munere etiam in præſenti fungitur magno zelo, & vigilantia, ac Regularium Ordinum profectu, factus eſt etiam eiuſdē Pœnitentiariæ Apoſtolicæ ſigillator à Sanctiſſimo Domino noſtro Alexandro VII. Sacrarumque Congregationum rerum Conſiſtorialium, ſacrorum Rituum, Immunitatis Eccleſiaſticæ, viſitationis Apoſtolicæ, & examinis per concurſum Parochialium Eccleſiarum Vrbis, & aliarum, quæ extra ordinem ſæpe ſæpius haberi ſolent pro grauioribus negotijs Conſultor in dies accitur. Quocirca venerabili ſeni, optimeque de Eccleſia merito longam vitam precamur, cuius etiam nepos Iulius Cæſar Conſiſt. aulæ Aduocatus ob egregiā indolem maximam de ſe apud omnes expectationem excitauit, vnde ſperari poſſit, nunquam in Fagnana nobili familia, inque ſancti Angeli ciuitate defuturos, quorum virtute nitatur Romanæ curiæ ſplendor. Hanc vrbem ferunt Bembum Cardinalem ſua præſentia nobilitaſſe, vt Muſas feliciori, amœniorique in loco colere poſſet, ac Chriſtophorum de Monte Card. Iulij III. conſobrinum quieti vacaturum illic vitam cum morte commutaſſe ad Diui Michaelis Archangeli ſepultum, vbi diù ante purpuram Archipresbyterum egerat. Et hæc pauca, inter multa de hac Vadenſi vrbe, & Eccleſia ſeorſim ab Vrbanienſi ſint dicta: nunc paucos illos Epiſcopos Tiferni Metaurenſis enumerabimus, quorū memoria perennauit ad poſteros, mox nomen Vadenſis Epiſcopi proferemus, qui Vadenſis & Vrbanienſis nunc Præſul eſt.

1 EVBODIVS Tifernas fuit Epiſcopus, qui Romano concilio ſub Hilario Papa celebrato interfuit anno 465. Sed hic Tifernates Tiberinorum ſuum Epiſcopum adſtruere conantur: tamen cum ſimplici Tiferni dignitate denominetur, volunt, Tiferni Metaurenſis fuiſſe Epiſcopum.

2 MARIVS Tiferninus Epiſcopus in Synodo ſecunda à Symmacho Papa Romę celebrata inuenitur ſubſcriptus anno 499. Hic etiam Tifernates Tiberinorum contendunt ſuum fuiſſe Præſulem; tamen eadem ratione ſibi adſtruere conantur Metaurenſes; maximè cum Luminoſus Tiferni Tiberinorum, qui ſub Martino I. Papa interfuit concilio Romano anno 649. Tiferni Tiberinorum ſubſcriptus inuenitur.

3 INNOCENTIVS Tifernas Epiſcopus, Marij ſucceſſor interfuit 3. & 4. Synodo ſub eodem Pontifice Romæ celebratę, & Tiferninus ſolus Epiſcopus notatur.

Hunc etiam Tifernates Tiberinorum volunt ſuum extitiſſe Epiſcopum; ſed eadem cogitatione ad Metaurenſes pertinere videtur. Poſt hunc extinctum, ac funditus deinde exciſum Metaurenſe Tifernum, cum ipſo deſijt eſſe Epiſcopalis dignitas, quam vt ſupra retulimus, noſtris temporibus reſtituit in oppido S. Angeli Vrbanus VIII. Pont. Max. ac proprium Epiſcopum dedit, qui eidem, & Vrbanienſi præeſſet eccleſijs.

1 HONORATVS de Honoratis Æſinus primus adlectus eſt ſancti Angeli in Vado, & Vrbanienſis Epiſcopus ab eodem Vrbano anno 1636. die 19. Septembris, qui adhuc ſummo animi candore Eccleſias ſibi commiſſas pergit adminiſtrare; de quo etiam egimus in Vrbanienſibus Epiſcopis.

In Appendice ſecundi tomi in Epiſcopis Caſſinen. pag. 1032. l. 65. dele illa verba, *viribuſque ſolutus ſpiritum Creatori reddidit anno* 1355. & loco illorum ſcribe, deinde tranſlatus eſt anno 1355. ad Florētinam Eccleſiam, demum anno 1356. ab eodem Innocentio VI. creatus eſt S. R. E. Card. ad titulum ſancti Marci, vulgo Card. Florentinus nuncupatus. Patria illi fuit Tuder ex nobili familia de Aptis, vide quæ de eo ſcripſimus infra in Appendice ad Epiſcopos Florentinos, atque Cluſinos.

Pag. 1059. ad Liparenſes l. 24. *adde* poſt illa verba *Martinum quendam*; de Acugna Hiſpanum Ord. Carmelitarum.

TRIVENTINI.

Pag. 1074. in eadem Appendice l. 49. *adde* à capite.

6 ALFERIVS Triuentinus Epiſcopus vixit Paſchalis II. temporibus, cuius nequitiam ſcriptam reliquit Petrus Diaconus lib. 4. cap. mihi 40. hiſt. Caſſin.

Eadem pag. l. 53. *adde* à capite.

7 RAO, ſeu RAVS Triuentinus Epiſcopus

ſcopus anno 1176. menſe Aprilis, Indict. 9. confirmat donationem Raynaldi de Turre factam Monaſterio ſancti Angeli ſuæ diœceſis, Roberto tunc Abbate.

Pag. 1081. l. 10. à capite.

34 Fr. IOANNES à Cruce Hiſpanus patria Toletanus Ord. Minorum Epiſcopus Triuentiuus renunciatus fuit ab Innocentio X. per obitum Ioannis Baptiſtæ die 22. Ianuarij, Romæ fato ceſſit antequam munus conſecrationis recepiſſet, iacet in Eccleſia Aracælana ſub marmorea tabula, & epitaphio ſequenti.

D. O. M.

Fr. Ioannes à Cruce Toletanus
Ord. Fratrum de Obſeruantia
Prouinciæ Caſtellæ filius, Epiſcopus Triuentinus, quem præſentibus, futuris flecti neſcia mors immatura ante conſecrationem extinxit.
Obijt die xx. menſis Martij anno Domini MDCLIII.
Hic exſpectat Reſurrectionem.

35 IOANNES BAPTISTA Fernandez Hiſpanus die 14. Iunij 1655. electus eſt Epiſcopus Triuentinus. Viuit.

APPENDIX

Ad tertium Tomum.

FLORENTINI.

Pag. 107. l. 29. poſt illa verba *ſine alia calumnia*, adde. Hoc eodem anno 1077. firmatum fuit, ac ſtabilitum ab Humberto Epiſcopo Card. Præneſtino, alijſque S.R.E. Cardinalibus quidem futuris temporibus obſeruandum foret Epiſcopatum Florentinum inter & Abbatem S. Miniari de Monte in diſtributione Litaniarum Plebiū Florentini Epiſcopatus. Definitionis chartula mēbranacea originalis extat apud me his verbis conſcripta, vbi inter cæteros memoratur Damianus Cardinalis, cuius non meminit Ciacconus, neque alij, qui de Cardinalibus ſcripſerunt. Porro membrana ita proloquitur.

In nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis.

Anno milleſimo ſeptuageſimo ſeptimo ab Incarnatione Domini, quinto Kalendas Septembris, temporibus Domini noſtri Gregorij Papæ, Indictione quinta decima.

Quodam tempore pactio quædam fuerat inter Vbertum Abbatem ſancti Miniati, & Rollandum Præpoſitum ſanctæ Florentinæ Eccleſiæ cum conſenſu vniuerſorum confratrum eiuſdem Eccleſiæ de oblationibus litaniarum vniuerſarum plebium eiuſdem Epiſcopatus, vt pro medietate omnes diuideret, ſed cum in hac perſiſterent pactione, accidit, vt & Canonicorum pariter appoſita fide diſcordiæ ita vt vniuerſas oblationes occupare, & per eum retinere. Qua de cauſa enim per plures vices ab eodem Abbate requiſiti forent, vt ab ipſorum propoſito non diſcederent, & ipſi minimè in pactione conſtituta perſiſterent, factum eſt, vt Petrus Monachus, qui voluntate, & facto iam dicti Vberti ordinatus fuerat Abbas in prędicto monaſterio, Domino noſtro Gregorio Papæ, circunſtantibus Epiſcopis, & Iudicibus de præfata virtute proclamare, hoc factum eſt juxta monaſterium ſancti Michaelis præſente Vberto Præneſtino Epiſcopo, & Domino Conono Cardinali S.R.E. & Damiano item Cardinali, & Raynerio Florentino Epiſcopo, & Martino Præpoſito Florentinæ Eccleſiæ, & Petro Canonico eiuſdem Eccleſiæ, Alderico, & Vinizone Iudicibus, Vngaro, & Iohanne cauſidicis, alijſque pluribus clericis, & monachis, & laicis in prædictorum, & aliorum præſentia iam dicta altercatio vicibus pluribus ventilata, & diligenti examinatione quæſita definitum eſt inter eos Domino Papa iubente, Epiſcopis & Iudicibus laudantibus, vt in prædicta pactione conſiſterent, ita vt per medietatem dictæ oblationes in poſterum diuideret. Quo facto, prædict. Raynerius ſanctæ Florentinæ Eccleſiæ Epiſcopus iuſſione, & exhortatione Domini Papæ vtramq; partem Abbatem videlicet Petrum prædicti monaſterij, & Martinum Præpoſitum iam dictæ Eccleſiæ de præd. oblationibus inueſtiuit, vt æqua in poſterum portione diuiderent; ſaluo tamen ſuo iure & iuſtitia. Eadem deniq; hora Dominus Gregorius Papa iuſſionem dedit, vt ſi qua pars illorum à pactione prædicta, & propoſito diſcederet, & omnem in diuidendo non obſeruaret alteri parti in eadem fide manenti, tres auri libras nomine pœnæ debeat, prædicta pactione, & finitione in ſuo robore permanente.

Ego Annamellus Notarius Romanus partibus

ſibus per iuſſionem Domini Papæ, & Epiſcoporum, & Iudicum laudationem hanc vt ſupra inſpectaris ſubſcripſi.

Ego Hubertus S.R.E. de cardine Præneſtinus licet peccator Epiſcopus conſcripſi.

Ego Ardericus Iudex interfui, & ſubſcripſi.

Ninizo Iudex regius interfui, & ſubſcripſi.

Ego Iobannes Cauſidicus interfui, & ſubſcripſi.

Ego Vngarus Cauſidicus his geſtis interfui, & ſubſcripſi.

Pag. 195. l. 11. corrige illa verba, *ad anno 1345.* & ſcribe ad annum 1355. hoc enim anno Angelus tranſlatus eſt à Florentina Eccleſia ad montem Caſſinenſem, vt clarius, & melius in lib. oblig. Innocentij obſeruauimus.

Pag. 196. num. 44. l. p. de Franciſco ſic ſcribe; Franciſcus de Aptis nobilis Tudertinus Andreæ filius, Epiſcopus olim Corſienſis, mox Cluſinus tunc montis Caſſini, ad Florentinam Eccleſiam tranſlatus eſt anno 1355. vt ex lib. obligat. Innocentij percepimus. Quam quidem Eccleſiam poſtquam ſanctè adminiſtraſſet annum vnum, ob raram doctrinam probitatemque ab Innocentio VI. Purpuratus Senator tit. ſancti Marci, ac Maior Pœnitentiarius S. R. E. adlegitur anno 1356. menſe Decembri. Qui deinde Auenione contagioſo morbo ſublatus eſt anno 1361. die 4. Septemb. vt ex epitaphio colligebatur; quod extabat ad eius tumulum in Eccleſia Cæleſtinorum ad pontem Sergiæ *Hic iacet, &c.* à quo delenda videntur illa verba *fundator huius Monaſterij*, poſterioribus ſæculis addita cũ illius cœnobij fundator extiterit Franciſcus Diac. Card. Vrſini defunctus ann. 1312. eodem in loco ſepultus. Extat autem Franciſci Card. de Aptis marmoreum ſepulcrum cum ſimulacro eiuſdem, & ſtemmatibus Aptæ gentis, quæ palmam continent inter duos erectos anhelanteſque leones, vt retulimus.

Eadem pag. l. 44. vbi incipit. *Quo Præſule*, cum ijs omnibus, quæ ſequuntur vſq; ad finem pag. 197. aptanda ſunt ad finem elogij Angeli Acciaioli.

Pag. 223. l. 7. in Bartholomęo Zabarella dele illa verba *Sterijque deceſſit*, & ſcribe deceſſit die 12. Aug. in Cappanis ad pedes Radicophani oppidi, corpus in Abbatia ſancti Saluatoris de monte Amiato terræ mandatum eſt, fortaſſis in patriam inde relatum, vt ex publico documento Iacobi de Romana Notarij Florentini, quod aſſeruatur in Archiuio Florentino, de electione, ſeu poſtulatione ſucceſſoris iuxta antiquum morem celebrata in Capitulo Florentino, quod cum in partes iſſet, tãdem maior pars in Ioannem Neronem illum eũdem, qui poſtea legitima Pontificis Maximi electione ad hanc eandem ſedem vocatus eſt anno 1462. Interim Eugenius Antoninum in locum Bartholomęi ad Archiepiſcopalem ſedem Florentinam aſſumpſit, qui in album deinde ſanctorum relatus eſt à Leone X.

BVRGENSES.

Pag. 260. l. 25. *adde*, obijt Dionyſius Florentiæ anno 1654. ſepultuſque eſt in Eccl. D. Annunciatæ.

12 Fr. CHERVBINVS ex Marchionibus Maleſpinis Ord. Præd. Florentini cœnobij ſanctæ Mariæ Nouellæ nobilis, doctuſque alumnus Burgenſem Epiſcopatum accepit die 30. Auguſti 1655. ab Alexandro VII. Pontif. Max. quem piè hactenus adminiſtrat, & ob morum candorem, ſpectabilem prudentiam omnibus percarus.

MINIATENSES.

Pag. 351. l. 21. addi debuit tertio loco Angelus Pichus qui obijt anno 1654. de quo in Appendice noſtri tom. 5.

Pag. 1633. à capite lineæ adde.

4 PETRVS de Freſcobaldis Florentinus ex nobilibus vetuſtiſq; Toparchis montis Caſtelli, & Pinetæ in Etruria potentib. natus, patrem habuit clariſſ. virum, & Senatorem Matthęum Gherardi filium, matrem Gineuram Acciaiolam, antea Metropolitanæ Florentinæ Canonicus, mox Ducalis, & inſignis Eccleſiæ ſancti Laurentij Prior, vir multæ eruditionis, & morum probitate ſpectabilis, ſublectus eſt Miniatenſis Epiſcopus defuncto Angelo, die 19. Oct. 1654. Romæ inauguratur Antiſtes die feſto ſanctorum Simonis, & Iudæ in eccleſia ſanctæ Mariæ Maioris à M. Antonio Card. Franciotto ſacro operam nauantibus Honorato Vrbaniæ, & ſancti Angeli in Vado, ac Vincentio Candiotto Balneoregienſi epiſcopis: At cum ad eccleſiam ſibi commiſſam properaret Florentiæ immatura morte præuentus exceſſit

die

A die 12. Decemb. eodem anno, ſepultus in maiorum ſepulchro in Eccleſia Sancti Spiritus, annum agens quadrageſimũ, magno de ſe relicto deſiderio, quippe qui ob eximias eius animi dotes, apud omnes magnam de ſe expectationem excitauerat. Ex hac gente floruit Dinus celebris Poeta, Bettus Eques, Florentinarum copiarum egregius ductor, & Tegia miles famoſus, Baldus militari gloria clarus, qui ſua virtute, & prudentia vnus fuit ex ijs ciuibus, qui Gualtherium Athenarum Ducem Florentinorum Tyrannum Florentia depulerunt; de quibus alijſque huius familiæ eximijs viris legendus Petrus Monaldus, & noſter Florius Brunus in lib. de Familijs Floren- B tinis.

5 IOANNES BAPTISTA Barduccius nobilis Florentinus perſpicacis ingenij, & varia litteratura clarus, pluribus muneribus pro Magno Etruriæ Duce functis, Miniatenſis Epiſcopus adlectus eſt ab Alexandro VII. Pontif. Max. die 26. Iunij 1656. Viuit laudatiſſimus Præſul, cui à Deo in ſolatium ſibi commiſſæ Eccleſiæ Neſtoreos precamur annos.

PISTORIENSES.

Pag 386. poſt Franciſcum Netlium trãſlatum ad Florentinam Eccleſiam, de quo C egimus in Append. in 5. tom. pag. 1633. l.27. *adde*,

51 IOANNES Gerinus Florentinus Patricius, Marchionis Gerini germanus frater: Epiſcopus Volaterranus, tranſlatus eſt ad Piſtorienſem & Pratenſem ſimul nuper vnitas eccleſias die 22. Septembr. 1653. deceſſit florente ætate ann. 1656. terræ traditus in cathedrali Piſtorienſi.

52 FRANCISCVS Riuuccinus nobilis Patricius Florentinus Horatij filius omniũ ſcientiarum genere ornatus, inſigni prudentia, & agendarum rerum experientia clarus diuque pro Magno Etruriæ Duce apud Venetam Rempub. ſumma nominis ſui fama verſatus, Piſtorienſis euaſit Epi- D ſcopus die 28. Auguſt. 1656. conſecratus Romę eodem anno, qui etiam nunc Paſtorali officio eximie inuigilat.

PISANI.

Pag. 544. l. 25. poſt illa verba *Dinus à Radicofano*, adde filius Ponæ filij Schiattæ, filij Iacobini de Vicecomitibus, Domini Radicofani, vt nos monuit nobilis vir Belliſarius Bulgarinus Senenſis Patritius; ex ſchedis Senenſis tabularij.

ADIACENSES.

Pag. 595. l. 15. *adde* L. Euander Epiſcopus ab Vrſino: idem eſt, & Adiacenſis, cuius meminit Optat. lib. 1. & Greg. Magnus epiſt. 74. lib. 9. Indict. 4. meminit Eccleſiæ Adiacenſis tunc vacantis.

Pag. 600. l. 9. dele verbum, & illud *adde* obijt ann. 1651.

28 IOANNES STEPHANVS Durazus Patricius Ianuenſis ſucceſſit Riccarolæ die 27. Nouem. 1651.

29 IOAN. STEPHANVS Card. Dongus huius Eccleſię fuit Epiſcopus, tranſlatus deinde ad Imolenſem Eccleſiam 1655.

30 SYRVS Stratonea Clericus Regularis Theatinus hunc obtinuit epiſcopatum die 9. Octob. 1655. ſequenti anno exceſſit.

31 IO. GEORGIVS Ardizonus, eiuſdem Congregationis Clericus electus Epiſcopus die 28. Aug. 1656.

ALERIENSES.

Pag. 607. l. 13. dele totum quod de Card. Raggio eiuſque ſucceſſore ſcripſimus, & ſcribe de ijs quæ ſequuntur.

30 OCTAVIANVS Cardinalis Raggius vocatur ad Alerienſem epiſcopatum die 12. Ianuarij 1643. Hic ex vtroq; ſtemmate claro de ſanguine natales habuit, parentes quidem Iacobum Raggium Ianuæ Senatorem clariſſimum; matrem Hieronymam Nigram. Iuuenis litteris, moribuſque nobilioribus excultus, tum animi præcipuè candore exornatus, ingentibuſq; opibus ſuffultus, contulit ſe Romam ſub Paulo V. ibique omnes dignitatis gradus aſſequutus eſt, qui illi iter expeditum ad ſummum aperire poſſe viderentur. Itaque Protonotarius Apoſtolicus à Paulo renunciatus, Gregorij deinde XV. promeruit gratiam; à quo Cameræ Apoſtolicæ Clericus declaratus, maiora recepturus, ſi diutius optimo Pontifici viuere datum fuiſſet: Vrbanus VIII. ſucceſſor vix cœperat

rat imperare, cui iamdiu Octauiani probitas, & in omnibus par ſimul proſpecta, & approbata virtus nota erat, illum ad ſuprema Vrbis munia obeunda admonuit, & abſente Card. Aldobrandino Procamerarium fecit, quibus cum fideliter ac ſtrenuè operam ſuam nauaſſet, Cameræ Apoſtolicæ Gen. Auditor effectus eſt, quo quidé munere difficillimo tempore ita prudenter ita candidè vbique, & ſemper ſe geſſit, vt emunctæ naris Pontifici, cæteriſque ſummopere complacuerit: quamobrem Vrbanus ſumma omnium acclamatione ei detulit iamdiu promeritum purpuræ decorem. Cardinalis itaque die 16. Decembr. 1641. titulo S. Auguſtini creatus, magno deinde ob prudentiam, plenaque decoris, candoriſque conſilia non modo Vrbano, ſed ferè omnibus etiam Purpuratorum Patrum Congregationibus viui fuit, & charus. Secundo ſuæ promotionis anno Alerienſi opimo in Corſica Epiſcopatu donatus, nouam dignitatem pio ardore aggreſſus, ad eam benè regendam mare traiecit, iucundum ingreſſum fecit in eam Inſulam, & Eccleſiam, nec ſegnius, poſtquam omnia perluſtraſſet, in Alerienſium curam animum intendit, lapſum enim à priſtino decore Clerum ad puriorem vitæ normam verbo, & exemplo traduxit, Eccleſiaſticos iugulauit abuſus, pauperes profuſa liberalitate recreauit, præcipuè eos, quos magis verecundia, quam indigentia premit, quod proprium, ac ſuum fuit, dum in Romana etiam verſaretur curia. Cathedralem ſuam, cæteraſque Eccleſias adornandas curauit, omniaque peregit, quæ bonum Paſtorem decere viderentur. Verum cum pleraque digniſſima ad Sponſæ ſuæ decorem præmeditaretur, cumque animarum iucunditate, & fructu præeſſet, Romam reuocatus, incredibilem gregi ſuo attulit mœrorem, & collachrymantibus cunctis ex Inſula ſoluit, Patriam inuiſurus appulit, à ciuibus profuſa beneuolentia, munificentiaque exceptus, poſt paucos dies cum Pontificijs triremibus, quibus Generalis Commiſſarius Marchio Thomas eius frater præerat, e Ianua ſoluens, iter per æquora arripuit, inſequuta deinde immani tempeſtate itaut hac, illac cum claſſe percurrés pene vltimum ſubijſſet periculum, ni Dei miſericordia adfuiſſet, ad portum tandem ſalutis inde Romam incolumis, turbatus tamen, peruenit, ac vix ſalutato Pontifice, & ab eo benignè amplexus, febri correptus, cum ſe morti propiorem intellexiſſet, miro deuotionis ardore exitum ſuum ſacramentis muniuit, & poſt curriculum quinquaginta, & vnius annorum, eodem die, eademque omnino hora, qua hanc lucem ingreſſus fuerat, ex ipſa dicitur migraſſe, ſepultuſq; eſt in Eccl. Nominis Ieſu ſub hac inſcriptione.

Tibi
Octauiano Cardinali Raggio
tuoque nomini candore
Quem Roma rarum ſtupuit,
& amauit
Laurentius Raggius S. R. E. Card.
ex fratre nepos,
Thomas Apoſtolicæ Claſſis Commiſs.
Generalis.
Ioannes Baptiſta Eccleſiaſt. Peditum
legionis Præfectus
alter ex fratre nepos
Poſuere.
Obijt anno MDCXLIII.
ætatis LI.

Optimum Cardinalem ante diem deſideratum, ſummis laudibus inter cæteros extulerunt Baptiſta Anſelmus inſignis artis medicæ Doctor in dedicatoria operum ſuorum ad Marchionem Thomam Raggium, & Petrus Ioannes Capriata, æui noſtri hiſtoriarum celebris ſcriptor, quas eidem Card. attitulauit; impensè enim Octauianus litteras, litteratoſque homines vbique, ac ſemper dilexit, eorumque ſtudia fouit: ſed magis emicuit in diuinis operibus agendis, atque erga viros præcipua ſanctimonia vitæ claros eius propenſio, & deuotio. Teſtis erit nobilis tumulus eius iuſſu, ac ſumptibus Romæ ad Diuæ Mariæ ſuper Mineruam excitatus piæ memoriæ Mariæ Raggiæ Chienſi illuſtris ſanctitatis fœminæ Romæ defunctæ 1600. die 7. Ianuarij, cuius oſſa in eadem Eccleſia iacent, cuius etiam admirabilem vitam more ſuo eruditiſſimè ſcripſit, ac publici iuris nuper fecit noſter litteratorum clariſſimus Leo Allatius. Tumulum exornat inſcriptio hæc in rubro lapide exarata.

Mariæ Raggiæ Chiæ
ex tertio Dominicanæ familiæ Ord.
Octauianus Card Raggius Ianuen.
religioſam fœminæ virtutem
ad ſtuporem eximiam
& ſub eodem agnomine cariorem
admiratus
conditorium legauit
Anno reparatæ ſal MDC.XLIII.
Laurentius Card. Raggius
ex fratre nepos, & executor curauit.

Tho-

Thomas Raggius
Pontiſ. Claſſis Commiſſ. Generalis frater, & hæres P.

Cæterùm Octanianus fratres habuit Ioãnem Antoninm eximium patriæ decus, Laurentij Cardinalis Patrem in ipſo ætatis flore extinctum, Thomam Marchionem Illuſtriſſimum, Pontificiæ Claſſis Generalem Commiſſarium, Senatorem, & Reipublicæ moderatorem excelſi, iufractique animi virum, Marcellum, & Iacobum Cappucini Ordinis alumnos, qui duobus, abhinc annis ex contagioſa lue abſumpti, pro patria vitam libentiſſimè conſecrarũt, Iacobus cum eſſet in omuium ſcientiarum genere egregiè doctus ſcripſit, ediditque centurias tres de Regularium Iuſtitutione. Horum conſanguineus Thomas celebratiſſimus vir, domi, foriſque clariſſimus quondam Philippi II. Hiſpaniarum monarchæ in pancis charus, ob egregia facta & ad gratæ poſteritatis exemplum decreto pnblico meruit ſtatua marmorea in aula Ducali perpetuò celebrari. Ex hac etiam Raggia perantiqua, nobiliſſimaque familia (quam ferè quadringentis abhinc annis Sigiſredi ex Comitibus RnbeorumParmenſibus, viri præclariſſimi gentiles in Liguria, inque Ianuenſi vrbe diſſeminaſſe ferunt) plures alij Antiani, Senatores, ad Reges Oratores illuſtres prodieruut, quorum diuitijs, primæ notæ familijs conſanguinitate, prudentia, ac virtute non ſemel acceſſit Ianuenſis Reipublicæ ſalus, ſed maximè omnium ex ijs viſus eſt floruiſſe Nicolaus ille Antonij filius, bellica arte illuſtris, qui anno ſalutis 1462. pro Veneta Republica aduerſus Amuratem Turcarum Tyrannum in Peloponneſo cum eſſet militum Tribuuus, nou ſemel ſua virtute hoſtiles confregit conatus, pluraque qua ferro, qua flammis eidem ademit Caſtella: demum accepta clade cum alijs magni nominisDucibus in ſeruitutem abductus, immaniſſimè in odium virtutis, iuſſu Amuratis per medium ſtipite infixus, ſpiritum conſtantiſſimè exhalauit. De quo, deq; alijs fuſius in noſtro de veruſta Chriſtiana Italica nobilitate opere. Interim hæc pauca de hac præclariſſima familia, occaſione digniſſimi Cardinalis Alerienſis Epiſcopi ſint dicta.

31 AVGVSTINVS Donghus Ianuenſis Io. Stephani Donghi Card. frater, Clericus Regularis Theatinus, ſucceſſit Card. Raggio, ad infulam vocatus 18. Aprilis 1644. munus conſecrationis accepit die 13. Maij eiuſdem anni in Eccleſia ſancti Andreæ de Valle per manus Dominici Card. Spinulæ Epiſcopi Mazzarienſis. Sedit aliquandiu apud ſuam Eccleſiam, Romam digreſſus ibidem fato ceſſit florente adhuc ætate die 29. Iannarij 1648. in eadem Eccleſia ſancti Andreæ terræ mandarus eſt. Quinque deinde annos Alerienſis æccleſia Paſtore vacua fuit.

32 IOANNES BAPTISTA Impetialis Ianuẽſis ClericusRegularis eiuſdem Theatini Ord. vir nobilis, & doctus, Dongho datus eſt ſucceſſor die 24. Nouemb. 1653.

SAGONENSES.

Pag. 614. l. 5. poſt illa verba *Deceſſit autem 1631.* adde Romæ, iacet in medio æccleſiæ ſancti Nicolai de Tolentino ſub marmorea tabula, vbi hæc legentibus proſtat inſcriptio.

D. O. M.
Sebaſtiano Albano Saonenſi
ab
Vrbano VIII. Pont. Max.
cui doctrina, ac morum integritate
intimus erat
Ad Eccleſiæ Sagonenſis Epiſcopatum
euecto,
cum ad Apoſtolorum limina adueniſſet
Cælum aſcendit
anno Domini MDCXXXI.
Io. Baptiſta, & Alexander fratres
de Syris
executores teſtamentarij
M.M. P.P.

Pag. eadem l. 18. ad illa verba *vndecima Februarij*, adde mortuus eſt ann. 1655.

38 IOANNES BAPTISTA Federicus electus Sagonenſis 9. Octob. 1655.

39 PAVLVS MARIA Spinula Iannenſ. Clericus Regularis Congregationis Sumaſchę electus Sagonenſis anno 1657. Sedit menſes octo, & Ianuæ mortalitatem expleuit menſe Aug. 1658.

SENENSES.

Pag. 626. l. 13. poſt illa verba *floruiſſe anno* 1050. Cæterum ex veteri documento, quod extat libro veterum inſtrumentorũ penes nobilẽ virũ Belliſariũ Bulgarinũ fol. 1. percepi Ioannem hunc Senenſem Epiſcopum, cum Ioanne Lucenſe, & Vvidone Cluſino Epiſcopis anno 1037. Conradi II. Imp. interfuiſſe ſolemni conuentui ab Hermanno Colonienſi Archiepiſcopo miſſo à Conrado ad iuſtitias habendas: in eo Vbertus Abbas ſancti Saluatoris de Fontebona conqueſtus eſt contra detentores

res bonorum ſui monaſterij, & ab Hermanno, cæteriſque Iudicibus bona, & ius ſuum recepit, documento ſuper ijs confecto, ſubſcribit inter cæteros Ioannes Epiſcopus; cuius documenti hæc ſunt verba.

Dũ in Dei nomine, in comitatu Senẽſi locus prope Burgo, qui dicitur Arbia, in iudicio reſidebant D. Hermannus Coloniẽſis Archiepiſcopus, & Archicancellarius S. Palatij vna cum Bertolfus Comes miſſi Domini Conradi inuictiſſimi Imperatoris ad ſingulorum hominum iuſtitias faciendas, & adminiſtrandas, reſidentibus cum eo Teuzo item comes fil. bon. mem. Bernardi, qui fuit comes, & Ioannes VV. ſanctę eiuſdem Senenſis Eccleſiæ Epiſcop. & alius Ioannes Lucenſis Epiſcopus, & Vvido Clutienſis Epiſcopus, & Raynerij comes fil. bon. mem. Vvidoni, qui fuit comes, & Gherardus, & Albertus, & Dembaldus, & Gecbeltus, & Farolſus Iudicibus Domini Imperatoris, & Banibertus, & Petrus Notarij Domini Imperatoris, & Raynerij, & Valfredi quondam fil. bon. mem. item Vvalfredi, qui fuit comes, Rayneri de Roſtico filio bon. mem. item &. Petro Raynerij Vgone fil. bon. mem. Vbaldi, fil. bo. mem. Vvinitij comes, & . . . . fil. bo. mem. Supponi, & Raymundus filius bon. me. Supponi, & Raymundus fil. b. me. Raineri . . . & reliqui plures, ibique in eorum veniens præſentia Dom. Vbertus ven. Abbas ex monaſterio ſancti Saluatoris ſito in campi, vbi dicitur Fonteboua vna cum Vvido Notario aduocato ſuo, & oſtenderunt ibi in eorum iudicio monimen vnum, ideſt doctum de prædicta Eccleſia, & monaſterio, in qua continebatur caſis, caſtris, Eccleſijs, ſeu terris, & rebus & maſſaritijs, ſimulque ſeruis, & ancillis mobilias, & immobilibus omnia, & in omnibus, & inſuper ibi continebatur curte, & integra res illa, quæ eſt . . . . vna cum Eccleſia ſancti Petri ibidem poſita, & omnes res, & ſubſtantias, ſicut bon. mem. Vvinisi, qui fuit comes fil. bon. mem. Raghi nati vna . . . Richilda eius coniuge in prædicta Eccleſia, & monaſterio per ipſum donum per eorum animæ redemptionem donauerunt, atque conceſſerunt in ipſum ſanctum, & venerabilem locum monimen ipſum oſtenſum, & ab ordine relictum. Interrogatus eſt ipſe prædictus Vbertus Abbas vna cum ipſo prædictus aduocato ſuo ab ipſis Iudicibus, & auditores, per quid monimen ipſum ibi in iudicio oſtendiſſet, qui dixerunt vero monimen ipſum veſtris oſtenſimus præſentijs, vt omnibus vobis congruum ſit, vt integra prædictas caſas, & res in prædicto loco Clatinam vna cum prædicta Eccleſia ſancti Petri ibidem poſiti, qui in prædicto monimen legitur, vt ipſe prædictus Vuiniſi comes vna inſimul cum prædicta Richilda eius coniuge in prædicta Eccleſia, & monaſterio per ipſum doctum dederunt, atque concederunt iure proprio nomine, & cum taliter retulerunt ipſe prædictus Vbertus Abbas cum prædicto ſuo Aduocato cœperunt dicere, ac redare. Iam plures vices nos reclamati ſumus ad vos Dominus Hermannus Archiepiſcopus, & Dom. Bertulfus comes ſuper Raynerius fil. bon. mem. Ghiſolfi, & ſuper Hildebrando, & Vvido qq. fil bon. mem. Valfridi eo quod malo ordine, & contra legem ipſa prædicta Eccleſia, & monaſterio diueſtiuit de integra prædicta curte, & res illa de Clatina, & de prædicta Eccleſia ſancti Petri ibi poſita, quod ſunt ſub iure de iam dicta Eccleſia, & monaſterio ſancti Saluatoris. Vnde ipſa prædicta Eccleſia, & monaſterio legibus, & per ipſum prædictum doctum inueſtita fuit ad ſuam proprietatem, & vos prædicti Dominus Hermannus Arch. & Bertolfus comes ad prædictus Raynerius, & à prædictis multos direxiſti nuncios, & vos nullo modo potuiſtis habere placitum. Vnde nos, quæ . . ipſa ſupradicta curte, & res illa de prædicta Eccleſia ſancti Petri in eleemoſyna Dom Conradi Imper. & vndecumq; mercedẽ inueſtiatis cũ ipſe prædictus Vbertus Abbas vna cum prædicto Aduocato ſuo taliter retuliſſent. Tunc ipſe D. Hermannus Archiepiſcopus, & dictus Bertolfus comes, & Iudices, qui ibi aderant recordati ſunt, & dixerunt, quod ipſe prædictus Vbertus Abbas cum præd. aduocato ſuo per plures vices reclamare vidiſſent, & eos nullo modo ad noſtrũ placitum habere potuerimus, tunc ipſe Hermannus Archiepiſcopus, & prædictus Bertolfus comes fecerunt prædictus Raynerius & Vvido, & Henrico, & Ildebrando per ipſum placitum intus, & foras quærere, & vociferare, & eos nullo modo habere potuit, & eos ibi minimè inuenerunt, tunc ipſe iam dictus Hermannus Archiepiſcopus per fuſtem, quam in ſuis tenebat manibus ipſe prædictus Vbertus Abbas vna cum prædicto Aduocato ſuo de integra prædicta curte, & res illa, & de iam dicta Eccleſia ad ſalua querela inueſtiebant, & inſuper miſit bannum Dom. Imp. ſuper ipſa prædictas res, & ſuper ipſa iam dicta Eccleſia, ſimulque, & ſuper ipſe Abbas in auro optimo libras centum, vt nullus quiſlibet homo magna, paruaque perſona ipſe prædictus Abbas, ſuoſque ſucceſſores de ipſa iam dicta curte, & res illa, & de ſupradicta Eccleſia ſine legale iudicio diueſtire audeat. Quis vero fuerit, ſciat ſe compoſiturum prædictas libras auri, medietatem per Cameræ D. Imp. & medietatem à pars prædictæ Eccleſiæ, & monaſterio, & ad illo, qui pro tempore ibidem fuerit; vnde hac notitia per ſecuritatem

eidem Eccleſiæ, & monaſterio, & illos alibique pro tempore ibidem fuerit, & futura oſtenſio eidem Eccleſiæ, & monaſterio oſtendendam fieri iuſſimus. Quidem & ego Lambertus Notarius, ex iuſſione de ſupradicto Hermannus Archiepiſcopus, & miſſo & iudicium amonitionis ſcripſit. In anno Domini Conradi inuictiſſimi Imperatoris anno Imperij eius Deo propitio vndecimo, 5 Nonas Maij Indictione 5.

Hermannus Dei gratia Archiepiſcopus Colonienſis, & S.P. Archicancell. ſubſcripſi.

Ioannes Epiſcopus interfui, & ſcripſi.

Ego Gerardus gratia Dei Rom. Iudex Imperij interfui, & ſcripſi.

Ego Vitalis Iudex S. Palatij interfui, & ſubſcripſi.

Eiuſdem Ioannis Epiſcopi mētio habetur in veteri membrana monaſterij ſancti Michaelis de Paſſiniano Ord. Vallis Vmbroſæ Florentinæ diœceſis temporibus Henrici III. Imp. ſcripta, præſentibus cum Ioanne, Gherardo Florentino Epiſcopo; illo, qui poſtea ſub nomine Nicolai II. euaſit ſummus Eccleſiæ Pontifex anno 1058. & Vvidone Cluſino Præſule, aliiſque nobilibus viris, ac Iudicibus ſcripta ad fauorem Letti Abbatis, cuius exemplum ab ipſo Archiepiſcopo præ vetuſtate in pleriſque locis exeſū libuit exſcribere, vt ſaltem pauca illa, quæ ſuperfuerunt, hic conſeruentur.

In Dei nomine . . . . . Eberardus Dei gratia Epiſcopus, qui Eppo vocatus ſum D. Enrici Imp. Cancellarius, Dominus Gherardus ſancta Florentinæ Eccleſiæ Epiſcopus, & Ioannes S. Senenſis Eccleſia Epiſcopus, ſeu Vvido Cluſinenſis Epiſcopus, nec non & Bulgari comes fil. quond. Lutterij, & Vvido fil bo. mem. Teudici, qui fuit comes . . . . . us filius bon. mem Ardiughi, qui fuit comes, atque Gottifredus, Petrus, Rodilandus & alius Petrus . . . . & Donatus Florentinus Gaſtaldius Dom. Imperatoris, Petrus qui Bonhomo vocatur fil. q. Ioannis . . Geraldus fil Ruſtici, & Ruſtico fil. q. Griff. & Bonifacio fil. . . . fil. quond. Raimberti, & Signorello de Paſſignano fil. quond. Raimberti, & reliquos plures . . eorum iſtorum præſentijs veniens Domnus Lettus venerab. Abbas ex monaſterio ſancti Michaelis Angeli de Paſignano petiuit mercedem à prædicto Domino Eberardus Dei gratia Epiſcopus Auguſt. . . eligere ſibi, & donaret ſua Eccleſia, & monaſterio duos aduocatos, i ſunt nomina , . . . fil. bo. mem. Ioannes, & Petrus filio Ioannis, itaut ds modo in antea habeant licentiam . . . eum præd. Abbas, vel per ſe in placito ambulandi, & ſtandi, actiones agendi, & recipiendi, fines faciendi, & recipiendi, & reſ. . . . . monaſterio per pugnam, & ſacramentum agendi, diſcutiendi, & hoc quod ipſis , ... cum prædicto Abb. & ſuis ſucceſſoribus, vel per ſcriptis de rebus præfatæ Eccleſiæ, & monaſterio . . . firma, & ſtabilis permaneat; cum & taliter præd. Abbas taliter retuliſſet præd. Epiſc. . . aduocatorib. in ſua præſentia eligere fecit . . .

Eberardus iſte Henrici III. Imp. Cancellarius qui & Eppo, & Henricus aliquando vocatus adlectus eſt Auguſtæ Vindelicorum Epiſcopus ann 1047. vt Stengelius ſcribit, deſijt eſſe anno 1064. Gherardus vero Florentinus Epiſcopus creatur circa annum Domini 1046. ad Petri Cathedram aſcendit 1058. hoc temporis ſpatio ſcriptum fuit ſemiexeſum relatum documentum, ex quo colligi poteſt Ioannem Senenſem Epiſcopum ibi memoratum longo temporis ſpatio Senenſem rexiſſe Eccleſiam, cum anno 1037. eidem præerat Cathedræ. Cæterum haud ſatis miror cur Iſidorus Vgurgerius in lib. 1. quem atitulauit *le Pompe Seneſe* gratis ſcripſerit Gherardum qui Nicolaus II. Pontif. Max. fuit, Senenſem fuiſſe Epiſcopum, antequam Florentinam Eccleſiam moderandam ſuſcepiſset, cū ſatis conſtet Ioannem in throno Senenſi ſediſſe ab anno 1036. ad annum vſque 1058. Actionem vero Florentinum Epiſcopatum tenuiſſe ab anno 1032. ad annum 1046. cui immediate ſucceſſit Gherardus, Lambertus Actonis anteceſſor electus eſt ann. 1025. in locum Ildebrandi qui Epiſcopus Florentinus euaſerat circa annū ſalutis 1008. vt vetera oſtendunt monumēta in ſerie Florētinorum Præſulum relata: quo vero anno Gherardus potuerit transferri è Senenſi ad Florentinam Cathedram doceat ipſe.

Pag. 629, l. 3. poſt illa verba *anno* 1133. 14. *Kalen. Aprilis, adde*, eidem Raynerio ac ſucceſſoribus ſuis per ſuum diploma conceſſit Adrianus IV. vt in fundo montis Bonizi, quod Guido comes B. Petro Apoſtolo elargitus fuerat, ædificare poſſet Eccleſiam, & clericos in ea ſtatuere, & ordinare exemplum diplomatis exſcriptūm ex m.ſ. lib. quem Kaleſſum Annunciatæ vocār, Archiuij Reformationum ciuitatis Senarum, communicauit nobilis Belliſarius Bulgarinus, tenor eſt huiuſmodi.

Adrianus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, venerabili fratri Raynerio Senen. Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus, canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

Cum ex iniuncto nobis à Deo ſummi Pontificatus officio, cunctis Chriſti fidelibus, debeamus nos exhibere propitios, & ipſos in ſuis poſtulationibus exaudire, præſertim, fratribus noſtris Epiſcopis opor-

oportet nos paterna ſollicitudine prouidere, & eos in ipſa operis exhibitione ampliori affectu diligere charitatis. Quo circa venerab. in Chriſto frater Raynerij Epiſ. tuis iuſtis poſtulationibus gratum impartientes aſſenſum fraternitati tuæ duximus concedendum, vt in fundo, quem dilectus filius noſter nob. vir Guido comes in Montebonizi beato Petro, & nobis, qui vicem eius, licet indigni, gerimus, dignoſcitur conceſſiſſe, liceat tibi Eccleſiam conſtruere & conſtructam ſine contradictione aliqua conſecrare, clericos quoque in ea iuxta tuæ voluntatis arbitrium ponere, & liberè ordinare. Sanè, vt hæc noſtra conceſſio maiorem in poſterum obtineat firmitatem auctoritatis noſtræ præſidio ipſam duximus confirmandam, & præſentis ſcripti pagina muniendam. Statuimus autem, vt quicunque de tua diœceſi ad locum illum tranſierint in omnibus ſpiritualibus, tibi tantum, & ſucceſſoribus tuis debeant reſpondere, & eandem, quam prius in eis habeatis omnino poteſtatem. Cæterum ad huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis inditium vnum bizantium nobis, noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſoluetis. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ cōceſſionis, & confirmationis auſu temeritatis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si qua vero in futurum Eccleſiaſtica, ſæcularisue perſona hoc attentare præſumpſerit, ſecundo, tertioue commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatiſfactione correxerit, poteſtatis, honoriſq; ſui dignitate careat, reamque ſe diuino Iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictè vltioni ſubiaceat. Seruantibus autem ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Ego Adrianus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego Vbaldus presb. card. tit.* S. *Praxedis ſubſcr.*

† *Ego Manfredus presb. card. tit.* S. *Sabinæ ſubſcr.*

† *Ego Vbaldus presbyt. card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſubſcr.*

† *Ego Iohannes presb. card* SS. *Iohannes, & Pauli tit. Pammachij ſubſcr.*

† *Ego Iohannes presb. card. tit. ſanctorum Silueſtri, & Martini ſubſcr.*

† *Ego Bernardus presbyter cardinalis tit. ſancti Clementis ſubſcripſi.*

† *Ego Iohannes diac. card. SS Sergij, & Bacchi ſubſcr.*

† *Ego Gerardus* Diac. *Card.* S. *Mariæ in Via lata ſubſcr.*

Data apud ciuitatem Caſtellanam per manum Rolandi S. *R. E. presb. card. & cancellarij 12. Kalen. Auguſti, Indictione tertia,* In*carnationis* Domini*cæ anno* 1155 *Pontiſ. vero* Domini *Adriani Papæ IV. ann.* 1.

Eadem pag. 629. l. 26. poſt illa verba *ob Podij Bonizi iuriſdictionem*, adde quæ tandem accedente Alexandri III. auctoritate, & priuilegio ad fauorem Senenſis Eccleſiæ ſedata eſt Alexandri diploma ita ſcriptum ex eodem, libro tabularij Senenſis.

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, *dilecto filio Gunteramo Senen. electo, eiuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis in perpetuum.*

Communi, & ſpeciali debito, tuis cogimur petitionibus condeſcendere, & effectum congruum indulgere, vt qui tenemur vniuerſos in ſuis iuſtis poſtulationibus exaudire, tanto tibi amplius videamur eſſe propitij, quanto te, & Eccleſiam tibi commiſſam, abundantiori diligimus charitate. Ea propter dilectæ in Domino fili tuis iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu Eccleſiam in monte Bonizi à b. m. Raynerio prædeceſſore tuo in fundo videlicet quem b. m. q. comes Guido conceſſit beato Petro, & pie recordat. prædeceſſori noſtro Adriano Papæ, de ipſius prædeceſſoris noſtri auctoritate, & conceſſione conſtructam de communi conſilio fratrum noſtrorum tibi, & tuis ſucceſſoribus concedimus, & confirmamus dantes vobis liberam facultatem, ſicut idē præceſſor noſter dediſſe dignoſcitur, eandem Eccleſiam, ſine contradictione qualibet conſecrandi, & in ea clericos iuxta veſtræ voluntatis arbitrij ponendi, & libere ordinandi, non obſtante retractatione, quam præfatus Præceſſor noſter ſuper hoc leui, & vano errore ductus, ea conſideratione feciſſe dignoſcitur, quod locus in Epiſcopatu Florentino conſiſtit, cum in priuilegio ipſius Prædeceſſoris noſtri contineatur fundum ipſum à memorato comite ſupra fuiſſe conceſſum, & ab eodem Prædeceſſore noſtro ad Eccleſiam ibi conſtruendam ſub annuo cenſu vnius bizantij tuo prædeceſſori collatum. Statuimus autem ſicut præfatus præceſſor noſter noſcitur ſtatuiſſe, vt quicumque de tua diœceſi ad locum illum tranſierit, in omnibus ſpiritualibus tibi tantum, & ſucceſſoribus tuis debeant reſpondere, & vos eandem, quam prius habeatis in eis omnino poteſtatem. Cæterum ad huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis indicium vnum

bizantinm nobis, noſtriſque ſucceſſorib. annis ſinglis perſoluetis. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, & confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſeculariſque perſona, hanc noſtræ cōceſſionis, & confirmationis paginam, ſciēs contra eam, temere venire tentauerit, ſecundo, tertioue commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino Iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iura ſeruantibus ſit pax Dom. noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æterna pacis inueniant, Amen, Amen, Amen.

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

- † *Ego Vbaldus Oſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.*
- † *Ego Bernardus Portuenſis, & S. Ruſinæ Epiſcopus ſubſcrip.*
- † *Ego Iohannes presbyter cardinalis ſanctorum Iohannis, & Pauli tit. Pammachij ſubſcr.*
- † *Ego Vuil. presb. card. tit. S. Petri ad Vincula ſubſcr.*
- † *Ego Boſo presb. card. ſanctæ Pudentianæ tit Paſtoris ſubſcr.*
- † *Ego Iohannes presb. card. ſancti Marci ſubſcr.*
- † *Ego Theodoſius presb. card. S. Vitalis Veſtinæ ſubſcr.*
- † *Ego Manfredus presb. card. tit. S. Cæciliæ ſubſcr.*
- † *Ego Petrus presb. card. tit. S. Suſannæ ſubſcripſi.*
- † *Ego Iacynthus Diac. card. S. Mariæ in Coſmedin ſubſr.*
- † *Ego Cynthius Diac. Card. S. Adriani ſubſcr.*
- † *Ego Hugus Diac. Card. S. Euſtachij iuxta templum Agrippæ ſubſcr.*
- † *Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſubſcr.*

Datum Anagni per manum Gratiani S.R.E. Subdiaconi, & Notarij 10. Kal. Iulij Ind. 9. Incarnationis Dominicæ an. 1176. Pontificatus vero Dom. Alexandri Papæ III. anno 17.

Eodem modo, iiſdemque omnino verbis eidem Gunteramo ſuo diplomate aſſeruit Clem. III. quod etiam libet hic ad verbum exhibere, ex eodem tabularij libro.

A *Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili fratri Gunteramo Senen. Epiſcopo eiuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis in perpetuum.*

Communi, & ſpeciali debito tuis cogimur petitionibus condeſcendere, & effectum congruum indulgere, vt qui tenemur vniuerſos in ſuis iuſtis poſtulationibus exaudire, tanto tibi amplius videamur eſſe propitij, quanto te, & Eccleſiam tibi commiſſam abundantiori diligimus charitate. Eapropter venerabilis in Chriſto frater tuis iuſtis poſtulationibus, grato cōcurrentes aſſenſu Eccleſiam in Montebo-
B nizzi à b.m. Raynerio prædeceſſore tuo in fundo videlicet, quod bon. mem q. comes Guido conceſſit beato Petro, & piæ recordationis prædeceſſori noſtro Adriano Papæ de ipſius Prædeceſſoris noſtri auctoritate, & conceſſione conſtructam de cōmuni cōſilio fratrum noſtrorum tibi, & ſucceſſoribus tuis ad exemplar piæ mem. Alexandri Papæ anteceſſoris noſtri concedimus, & confirmamus. Dantes vobis liberam facultatem, ſicut ijdem prædeceſſores noſtri dediſſe noſcuntur, eandem Eccleſiam ſine contradictione qualibet conſecrandi, & in ea clericos iuxta veſtræ voluntatis arbitrium ponendi, & liberè ordinandi; non obſtante retractatione, quam præfatus Præ-
C deceſſor noſter Adrianus ſuper hoc fecit, & vano errore ductus, ea conſideratione fecisse dignoſcitur, quod locus ille in Epiſcopatu Florentino conſiſtit, cum in priuilegio ipſius Prædeceſſoris noſtri contineatur fundum ipſum à memorato Comite ſupra fuiſſe conceſſum, & ab eodem prædeceſſore noſtro ad Eccleſiam ibi conſtruēdam ſub annuo cenſu vnius bizzantij tuo Prædeceſſori collatum. Statuimus autem ſicut præfati anteceſſores noſtri ſtatuiſſe noſcuntur, vt quicunque de tua diœceſi ad locum illum tranſierint, in omnibus ſpiritualibus tibi tantum, & ſucceſſoribus tuis debeant reſpondere & vos eandem, quam
D prius habeatis in eis omni modo poteſtatem. Cæterum ad huius noſtræ conceſſionis, & confirmationis indicium vnum bizantium nobis, noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſoluetis. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, & confirmat. infringere, &c. Si qua igitur, &c. Eccleſiaſtica, &c. ſciens contra eam temere venire tentauerit, ſecundo, tertioue commonita niſi præſumptionem ſuam digna ſatiſfactione correxerit, poteſtatis, honoriſq; ſui dignitate careat, reamq; ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo exami-

examine diſtrictę vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternę pacis inueniant, Amen, Amen, Amen.

Ego Clemens Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

† *Ego Laborans presb. card. ſanctę Mariæ Tranſtyberim titul. S. Calixti ſubſcripſi.*

† *Ego Octauianus ſanctorum Sergij, & Bacchi* D. *Card. ſubſcr.*

† *Ego Petrus* S. *Nicolai in Carcere Tulliano* D. *Card. ſubſcr.*

† *Ego Bobo Sancti Georgij ad velum aureum* D. *Card. ſubſcr.*

D*ata apud ſanctum Quiricum per manum Moyſi Lateranenſis canonici vicem agentis cancellarij* 5. *Kalen. Februarij, Indict.* 6. *Incarnat. Dominicæ, anno* 1187. *Pontif. vero* Domini *Clementis Papę III. an.* 1.

Reuocatio conceſſionis Adriani, de qua fit mentio in ſupra relatis bullis Alexandri & Clementis, facta fuit, & ſcripta ad fauorem Florentini Epiſcopi 3. Non. Decemb. anno 1156 huius memi[illegible]ir vetus liber m.ſ. in membranis quem B[illegible]llectionem vocant ſanctèque ſeruant in tabulario Florentini Epiſcopatus, vbi iura, bona, & priuilegia memorantur à ſummis Pontificibus, Imperatoribus, Regibus, Principibuſque Eccleſiæ Florentinæ recenſentur in eo legi num. 16 de Parochia Podij Bonitij hæc verba. *Qualiter* Innocentius *Papa* III. *Viſis & intellectis iurib. in cauſa vertentib. inter Epiſcopum Florentinum ex vna parte, & Epiſcopum Senenſem ex alia de Eccleſia, & iure Parochiali de Monte Bonitij pronunciauit in fauorem Epiſcopi Florentini ſuper facto Parochiæ anno Pontificatus* 12. 13. *Kal.* Iulij. Originalia priuilegia, & monumenta, eorundemque exemplaria, quæ eo in libro ſummatim recenſentur, fortuito igne cremata ſunt.

Lateranen. deinde Concilio, &c.

Pag. 636. poſt illa verba vltimæ lineæ, *onus ſubire contempſit*, adde à capite.

48 BERNARDVS olim Eccleſiæ Cathedralis Præpoſitus, occiſo Bandino ſucceſſit, qui extrema clauſit anno 1281. hoc manifeſtè declarat inſtrumentum Piſis factum die 12. Septemb. eodem anno 1281. quo Stephanus canonicus Piſanus, & Senenſis, Piſis tunc agens, cum intellegiſſet vacanti Eccleſiæ Senenſi per obitum bon. me. Bernardi Epiſcopi, Capitulum Senenſe concordibus ſuffragijs Raynaldum canonicum delegiſſe Epiſcopum, aſſenſum ſuum præbuit, & electionem publico eo documento ratam habuit, quod in Archiuio Eccleſiæ Piſanæ aſſeruatur. Raynaldus tunc

A à capitulo electus, ſequens à Martino IV. confirmatus ſequenti anno, vt ex Reg. Vatican. ſcripſimus, cui tribuendus eſt nu. 49. Huius tamen Bernardi in Reg. Vat. electionem, ſeu confirmationem non vidimus, vnde dubitauimus Bandinum, & Bernardum vnum, & eundem fuiſſe Senenſem Epiſcopum.

Pag. 637. l. 20. lege Caſule pro *Caſali*, & l. 31. poſt illa verba *Donuſdei de Malauoltis, filius*, adde Mei filij Roslandi.

Pag. 650. l. 10. corrige annum obitus Caroli, & pro 1442. ſcribe 1446. & l. 19. ſimiliter corrige annum 1442. & ſcribe 1446 eo enim anno Chriſtophorus ex Ariminéſi Eccleſia tranſlatus eſt ad Senenſem.

Pag. 663. l. 34. poſt illa verba, *Hic Pandulphi Petrucij*, adde & Euſſæ Bulgarinæ

B filię Alexandri, & Virginiæ Ghiſiæ Alexandri VII. Pont. Max. amitæ, filius fuit. Vir ſpectatæ, &c.

CLVSINI.

Pag. 667. l. 44. *adde* à capite.

2 EVLOGIVS Epiſcopus Cluſinus ad quem extant litteræ Magni Gregorij de ordinando Ioanne Epiſcopo caſtri Balneoregij. Dat. menſe Iunio Ind. 3. & alia de Epiſcopo caute eligendo, quæ eſt nu. 46.

Pag. 739. l. 43. num. 26. dele totum quod

C ibi legitur de Franciſco, & ſic ſcribe.

26 FRANCISCVS de Aptis nobilis Tudertinus, Andreæ filius inſignis ſacrorum Canonum doctor, Epiſcopus Corphienſis ad hanc Cluſinam Eccleſiam tranſlatus anno 1348. 15. Kalen. Octob. ex Reg. Vat. epiſt. 103. fol. 41. anno 7. Clementis VI. lib. 3. Hic inter reliqua, quæ ſcripſit dum Epiſcopus Cluſinus eſſet, vnum fuit opuſculum de Quarta canonica, cuius meminit Abbas quæſt. 27. 1. lib. col. Apographum vidimus anno 1530. exſcriptum à Ioanne Philippo de Aptis, vt ipſemet fatetur in fine in hæc verba, *Explicit tractatus Quartarum compoſitum ab Epiſcopo Florentino filio Domini Andreę de Aptis de Tuderto*

D *decretorum doctore olim Epiſcopo Cluſino Benedictus Dominus Amen. Et ego Io. Philippus Aptus Tudertinus auctoris ex fratre ab nepos dum Fulgini Prætor, Iudexque agerem exemplaui* 1530. *menſ. Feb. laus Deo.* In principio ita ſcribitur. *Tractatus de Quarta Canonica D. Franciſci D. Andreæ de Aptis de Tuderto Epiſcopi Cluſini.* Quoniam, &c. In ciuitate & diœceſi Cluſina, &c. In fine tractatus his verbis ſe profert auctorem eſſe. *Ego Franciſcus Epiſcopus Cluſinus indignus Decretorũ Doctor minimus præmiſſa omnia putans vera eſſe de Iudicio ſcripſi, & ex decretorum ſcriptis collegi, ne curioſi de quibus in principio dixi, aſſerentes me quartam indebitè petend. iniuſte lacerent famam meam,*

quam ſi neglexerim crudelis eſſem : &c. Septem omnino annis ſedit Franciſcus in hac cluſina Eccl. & ad Caſſinenſem Epiſcopatum tranſlatus eſt ab Innocentio VI. die 15. Iulij 1353. deindè exacto biennio ad Eccleſiam Florentinam tranſitum fecit an. 1355. ſucceſſitque Angelo Accaiolo qui relictam à Franciſco Caſſinenſem ſedem accepit eodem die & anno : vix annum compleuerat in Florentino Epiſcopatu , cum ab eodem Innocentio ob eximias eius animi dotes, vocatus eſt ad purpuram ſub titulo ſancti Marci , & maior Romanæ Eccleſiæ Pœnitentiarius creatus , anno 1356. menſe Decembris , vulgo Cardinalis Florentinus nuncupatur . Auenioni mortalitatem expleuit an. 1361. vt ſupra retulimus in Appendice ad ſeriem Florentinorum Præſulum .

Pag. 742. l. 8. poſt illa verba *Filius Franciſci Bertini , adde* de Guenolis . & l. 14. *adde* nepos fuit Lucæ Epiſcopi Senenſis .

Pag. 744. l. 1. poſt ea verba *Chinugius nobilis Senenſis , adde* filius Ioannis Cecchi filij , & Catharinæ de Rubeis .

Pag. 547. l. 1. ad illa verba *Laurentius Mancinus , adde* filius Laurentij filij Nicolai, dele etiam inſignia illa appoſita, & ea quæ hic vides repone eo in loco, parma aurea eſt, cum faſcijs tribus atri coloris . Fratrem habuit Laurentius Beatum Philippum de Mancinis , vulgo Pippo quadro vocatum .

Pag. 1636. l. 29. in Appendice Tomi V. ad Epiſcopos Cluſinos poſt illa verba , *& fouet , adde* à capite

58 ALEXANDER Piccolomineus Senenſis , per liberam dimiſſionem Caroli , electus eſt Epiſcopus Cluſinus die 19. Feb. 1657.

GROSSETANI.

Pag. 777. l. 24. poſt illa verba *obijt* 1497. *adde* Hic patruus fuit Hieronymi Card. Chinucij , cuius inſignia ſunt illa , quæ ibi per errorem appoſita ſunt, vera habes apud Ciacconum in Hieronymo Card. Pauli III.

POPVLONII ET MASSÆ.

Pag. 785. l. 3. *adde*

3 MAXIMINVS Populoniæ Epiſcopus florebat an. 590.

Pag. 791. l. 24. poſt illa verba 18. *Rogerius , adde* de Vgurgerijs Raynerij filius nobilis Senenſis

Pag. 794. l. 20. ad Chriſtophorum *adde* Ord. Præd. filius Nini de Tolomeis Mini filius .

Pag. 796. l. 6. poſt illa verba *Fr. Galganus , adde ,* filius Leonardi de Pagliaretijs nobilis Senenſis .

Pag. 812. l. *vlt. adde* à capite

59 BANDINVS Accariſius nobilis patritius Senenſis præficitur in Epiſcopum Maſſæ defuncto Maleſpina , die 2. Iunij 1656.

APPENDIX

Ad quartum Tomum .

ALBINSIMILIENSES.

Pag. 442. l. 3. *adde* nuncium remiſit Gauottus anno 1654. deinde à capite lineæ .

39 MARCVS Promontorius Ianuenſis Ord. S. Benedicti Monachus electus die 22. Aug. 1654.

ASTENSES.

Pag. 580. l. 36. à capite .

70 VINCENTIVS Rouerius præficitur Eccleſiæ Aſtenſi ab Alexandro VII. Pont. Max. die 25. Octobris 1655.

BERGOMENSES.

Pag. 720. l. 5. à capite .

72 GREGORIVS Barbarigus nobilis Venetus ſucceſſit Aloyſio die 9. Iulij 1657. cuius eximiæ animi dotes maximam apud omnes excitarunt expectationem .

BRIXIENSES.

Pag. 768. l. 4 à capite .

106 PETRVS Card. Ottobonus nobilis Venetus , Marco defuncto ſuffectus eſt ab Alexandro VII. Pont. Max. die 7. Decemb. 1654.

NOVARIENSES.

Pag. 1001. l. 10. *adde* à capite .

98 IOANNES MARIA Odeſcalchus Ord. S. Benedicti Monachus , germanus frater Benedicti Card. ex dimiſſione eiuſdem Nouarienſis Epiſcopus adlectus eſt die 2. Martij 1656.

MA-

MARIANENSES.

Pag. 1398. l. 27. à capite.
36 CAROLVS FABRITIVS Iuſtinianus Ianuenſis electus eſt Epiſcopus Marianenſis per ceſſionem Io. Baptiſtæ Marliani die 10. Ianuarij 1656.

MONTIS REGALIS.

Pag. 1531. l. 35. à capite.
24 MICHAEL Beginus ſucceſſit Mauritio Solario die 29. Maij 1656.

AVGVSTÆ PRETORIÆ.

Pag. 1541. l. 36. à capite,
56 PHILIBERTVS Maglettus Canonicus Regularis Lateranenſis demortuo Iacobo Vercellino ſucceſſit die 16. Octob. 1656.

APPENDIX

Ad quintum Tomum.

AQVILEIENSES.

Pag. 167. poſt lin. 13. adde Marcus vero de Eccleſia ſua optime meritus, Martio menſe 1656 omnium bonorum mœrore letho corripitur.

96 HIERONYMVS Gradonicus Marci frater Epiſcopus Madurienſis indè verò Famaguſtanus, ex coadiutore Aquileienſis Patriarcha ab Alexandro VII. Pontifice Maximo ſtatim pronunciatur: maximæ expectationis Præſul niſi Ατροπος improba vitæ filum eidem intempeſtiuè vndecimo ſui pontificatus menſe concidiſſet.

97 IOANNES ex Delphina gente Veneta Principum, Cardinalium, Præſulum ac Senatorum ſeminario progeneratus cunctarũ virtutum additamentis perquam illuſtriſſimus euaſit. Hinc eum primarias dignitates in patria omnium applauſu ſapienter piè, ac proficuè adminiſtraſſet; Hieronymo Alexandri VII. Pont. Max. placito Aquileienſis Eccleſiæ coadiutor primum inde vero paulo poſt demortuo ſucceſſor declaratur Ianuario menſe 1658. cuius ſingularis modeſtia, haud patitur præclariſſimas eius animi dotes celebrare.

CENETENSES,

pag. 218. l. 17, à capite.
47 ALBERTINVS Bariſinus electus die 24. Nouemb. 1653.

CIVITATIS NOVÆ.

Pag. 334. l. vltima *adde* obijt optimus doctuſq; hic Præſu. an. 1654.
66 GREGORIVS Panuſi Epiſcopus Crapulatum tranſlatus ad hanc Eccleſiam die 30. Aug. 1655.

IVSTINOPOLITANI.

Pag. 363. l. vltima *adde* à capite.
33 BAPTISTA Bonifacius electus per obitum Petri Morarij die 24. Nouem. 1653

POLEN.

Pag. 464. l. vltima *adde* à capite.
38 ALOYSIVS Marcellus Venetus Epiſcopus antea Sibinicenſis, ad Polenſem Eccleſiam tranſlatus eſt defuncto Marino Baduario die 15. Decemb. 1653.

VERONENSES.

Additiones & correctiones ad noſtram Veronenſium Epiſcoporum ſeriem quas modo leges amice lectos, eas nobis tranſmiſit Abbas Cherubinus Lazaronus Diui Zenonis Maioris Veronæ Prior Ord. ſancti Benedicti nigrorum monachorum, vir eruditione clarus, & venerandæ antiquitatis cultor eximius, qui illas ex varijs monumentis cum antiquis, tum recentioribus compilauit, quique etiam eiuſdem D. Zenonis vitam, cœnobij & Eccleſiæ Zenonianę fundationem, & progreſſus, elogia Abbatum, ac nobiliora monumenta ſcripſit, ſed nondum publici iuris fecit. Additiones itaq; ipſiſſimis ipſius ferè verbis explicatas modo exhibemus.

Pag. 547. lineam poſt vltimam *adde*. In diœceſi præterea triginta ſex plebes, ſiue Archipresbyteratus, quibus minores aliæ parochiales Eccleſiæ ſubduntur, recenſentur, quæ olim plures clericos cum redditibus, ac prouentibus inſeruientes obtinebant nunc vero eorum redditus benemerentibus clericis diſtribuuntur. He autem cum portionibus, vt aiunt, clericalibus ad hujus nobiliſſimæ diœceſis decus & ornamentum hic exhibentur,

1 Plebs, ſiue Archipresbyteratus S. Floriani in Valle pulicella obtinet clericatus ſiue portiones clericales numero. 45
2 S. Martini de Nigrario. 11
3 S. Gregorij Vallis Pulicellæ. 12

S. Ma-

4 S. Mariæ de Monte aureo. 22
5 S. Mariæ Torniaci. 26
6 S. Blaſij de Lauaneo. 12
7 S. Mariæ de Coloniola. 25
8 S. Laurentij de Suapio. 17
9 S. Georgij ſiue Bartholomæi de Illatijs. 75
10 S. Ioannis de Bonauico. 7
11 S. Petri de Porto. 16
12 S. Laurentij de Minerbio. 22
13 S. Petri de Tebeto. 29
14 S. Ambroſij de Tumba. 11
15 S. Mariæ de Runco. 28
16 S. Firmi de Bodolono. 7
17 S. Petri Inſulæ Porcatitiæ. 9
18 S. Zenonis de Ruperclara. 34
19 S. Michaelis de Angiario. 17
20 S. Zenonis de Cereta. 36
21 S. Martini de Leriaco. 41
22 S. Blaſij de Caſalaono. 37
23 S. Martini de Salizzolo. 10
24 S. Petri de Valla Franca. 34
25 S. Zenonis de Vico Atheſis. 17
26 S. Laurentij de Nogarolis. 2
27 S. Petri de Nogaria. 24
28 S. Stephani de Malciſione. 21
29 S. Mariæ de Coprino. 40
30 S. Mariæ de Ciſano. 36
31 S. Martini de Laziſio. 24
32 S. Petri de Vallegio. 31
33 S. Andreæ de Sandrato. 16
34 S. Mariæ de Buſſolongo. 18
35 S. Andreæ de ſumma Campanea. 9
36 S. Mariæ de Auio in ditione Tridentina. 1

Omnes ſunt numero 822.

Poſt quinti tomi impreſſionem Veronæ à fundamentis erectum cernitur templum cum Monaſterio S. Antonij de Padua Ord. Reformatorum S. Franciſci: Præterea incluſa Eccleſia cum Monaſterio pariter S. Tereſiæ quam eiuſdem inſtituti ſanctimoniales colunt. ac S. Petri Martyris Veronenſis ciuis ſacellum ex domo vbi ortus fuit, Veronenſium ac præcipuè Sebaſtiani Piſani Præſulis optimi pietate, ac religione excitatum.

Pag. 551. poſt l. 25. dele verba illa, 4. N. *Epiſcopus Veronenſis cuius nomen cognoſcitur*, & quarto hoc loco pone S. Gaudentium, vt pag. 576. num. 14. de eo ſcripſimus; cui ſancto Pontifici ſeptimum locum aſſignat pictura aulæ Epiſcopalis, tametſi potius in aſſignandis locis vetuſtis ijs ſanctis Epiſcopis claudicare, vel melius diuinare videatur.

Pag. 552. in fine ad S. Lucilli *adde*. Aliquę huius ſancti reliquiæ reconditæ fuerũt in conſecratione altaris S. Iacobi in Eccleſia SS. Apoſtolorum Veronæ. Creſcentianus vero, cuius corpus in Zenoniana Baſilica cum SS. Lucillo, & Lupicino requieuit, Martyr ille eſt cuius vita deſcribitur à Petro de Natalibus cap. 102. l. 1. in

A Martyrologio Cathedralis Eccleſiæ, Valerio Card. teſte agitur de ipſo die 24. Nouembris. ſic item Romæ S. Creſcentiani Martyris, qui ſin paſſione B. Marcelli Papæ legitur. Sed apud Monachos Zenonianos ſolemniter celebratur die 5. Septembris ſub nomine tranſlationis, & officium eſt duplex 2. Claſſis, ſicut & de alijs prædictis duobus ſanctis Epiſcopis.

Pag. 558. l. 14. poſt illa verba, *exædificaſſe Gallienum*, *adde*, quæ nunc in oratorio vocatur, quod ibi extructa, vbi olim ſanctiſſimus Pontifex oratorium habebat; in qua & portentum illud à D. Gregorio lib. Dialog. deſcriptum, patratum fuit. Baſilica vero Zenoniana, vbi nunc eius ſacrum

B corpus humatum quieuit, cum Monaſterio Ordinis nigrorum S. Benedicti, priſcis Longobardorum Regum temporibus fundatum, produnt vetuſta monumenta. Hinc corrigendus &c. vt ibi.

Eadem pag. l. 46. poſt illa verba, *6. id Octob. quæ ordinationis eſt*, *adde*, de quibus feſtiuitatibus meminit Martyrol. Veron. de prima quidem, *pridie id. Aprilis. Veronæ. S. Zenonis eiuſdem Ciuitatis Epiſcopi Martyris, & patroni, qui ſumma doctrina, miraculis, atque in primis poteſtate expellendorum Dæmonum clarus, inter procellas perſecutionis, eam Eccleſiam mira conſtantia gubernauit, & Gallieni tempore martyrio coronatus eſt*. De qua & Romanum ibidem

C de altera verò, 12. *Kal. Iunius. Veronæ tranſlatio S. Zenonis Martyris eiuſdem ciuitatis Epiſcopi, & patroni ex eius oratorio in Baſilicam à Papirio Rege, & Rotaldi Veronæ Epiſcopo extructam, & de eius nomine dictam præſentia, & opera ſanctorum Benigni, & Chari Eremitarum multis decoratam miraculis*. De tertia verò, *6. id. Decembris. Veronæ Ordinatio S. Zenonis eiuſdem ciuitatis Epiſcopi, & patroni*, de qua & Romanum eodem die.

Pag. eodem l. 34. in fine vita S. Zenonis dele illa verba *in Mauritania eo tempore occiſi:* alius enim & Archadius à Mauritano, de quo loquitur S. Zeno illo ſermone.

Pag. 586. poſt S. Simplicium collocan-

D dus eſt S. Senator, qui in noſtra ſerie deſideratur. Sanctus igitur Senator Veronenſis Epiſcopus erat in humanis ex Tinto lib. 5. Veron. Hiſt. anno 500. obijt paulo poſt 7. id. Ianuarij; cuius corpus requieſcit in Eccleſia S. Stephani ex Monumentis Sanctorum Veron. Epiſcoporum apud Bagatam, & Peretum de quo Martyrol. Veronen. dicta die ſic. *Veronæ Sancti Senatoris eiuſdem ciuitatis Epiſcopi, qui in munere Epiſcopali eximiam doctrinam cum ſanctitate mirabiliter exercens, tandem in pace quieuit*.

Pag. 586. l. 21. *adde*, poſt illa verba, *ſalutem referre*. Hic vocatur, & ſcruns Dei, licet de hoc, vt de alio à ſancto Seruulo me-

meminerit Canobins in tab. & Peretus in Caial. qui Simmaci Pontificatu in humanis agebat, ſub quo Romæ ſex concilia celebrata fuere quorũ poſtremo, & Sernus Dei interfuit an. 504. conſule lib. Conciliorum tom. 10. In hoc Bonifacins Aquileien. cum ſeruo Dei Veronen. Antiſtice affuiſſe cernitur.

Pag. 598. l. 26. *adde* à Capite lineæ.

LOTHERIVS ex Veronenſi Canonicorum tabulario teſte Pereto, S. Annonis ſucceſſor habetur ad anno 780. de quo non egimus in noſtra ſerie, cuius etiam meminit in Aldoue, nomen tamen reticet Auguſtinns Pazanus Veronenſis Canonicus in ſuo M. S. commentariolo Veronen. Canonicorum.

Pag. 611. l. 39. poſt illa verba, *paulo poſt obijſſe*, *adde*, Cæterum inter alia beneficientiæ munera, quæ in Eccleſiam Zenonianam contulit Rataldus præſul optimus illud vnum præſtat, quod à Pipino Italiæ Rege commutationis nomine acceptum Cliuum Mantici eidem Eccleſiæ dono dederit. Hunc pacificè tenuit Monaſterium Zenonianum, donec anno MCLXXVIII. publicis Vrbis bonis à multis occupatis; Grimetius, quem Brimerum vocat Panun. lib. 7. Antiq. Veronen. Veronæ poteſtas, quæſtionem dicto Monaſterio de eodem loco intulit; quamobrem Gerardus tunc Cœnobij Abbas, Rataldi Epiſcopi donationis tabulis prolatis, precibus adiectis, in publica concione eiuſdem donationis firmitatem, acclamantibus Veronen. cunctis ab eodem Prætore obtinuit. Pulcherrimum huiuſce rei documentum innumeris condecoratum teſtibus ad Rataldi munificentiæ, ad Veronenſis populi in Zenonianum locum eiuſque protectorem pietatis gloriam ſempiternam proferimus.

In nomine ſanctę & indiuiduæ Trinitatis.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octauo. Imperante Domino noſtro Friderico Dei gratia Romanorum Imperatore Auguſto, anno Imperij eius vigeſimo quarto, Indict. vndecima feliciter.

Quoniam ea quæ pro Dei, & Sanctorum eius reuerentia fiunt, dignè memoriæ commendari debent, & ſcripturarum inſinuatione poſteris in futurum notificari, vt benefacientes non tantum ad præſens temporales laudes accipiant; verum etiam à futuris memoriter commendentur, & orationum, atque eleemoſynarum, quæ in ſacroſanctis Eccleſijs, & locis fiunt, participes efficiantur, pro quibus ab æterno Iudice perpetua præmia, & fine carentia percipiant, & in die iudicij vocem omnipotentis Dei audire mereantur, cum dixerit, *Venite Benedicti patris mei, percipite Regnum, quod vobis paratum eſt ab origine Mundi.* Ideoque cum Dominus Grimerius Vicecomes Placentinus, & Veron. Poteſtas in eiuſdem ciuitatis regimine foret, & non tantum ſuo tempore, verum etiam in præterito communis campania Veronæ à quampluribus eſſet capta, & caperetur; adeo quod communis vtilitas taliter diminui videbatur, quod ad maximum Vniuerſitatis detrimentum ſpectare poſſet. Quod vtique dictus Dominus Grimerius Veronę Poteſtas ſua prouidentia, atque diſcretione in futurum præcauens, habito multorum ſapientum conſilio tam Iudicum, & aſſeſſorum eius, nec non, & cauſidicorum, quam militum, & negotiatorum ſapientum virorum, & præſertim illorum, qui iurauerant bona fide eidem Poteſtati conſilium dare. Iuratos quamplures ad iam dictam communem Campaniam Veronæ per ſuum ſacramentum à præſidijs priuatorum hominum diſcernendam, & ſeparandam potuit. Cum quibus itaque iuratis, & cum multis alijs hominibus Veronæ eamdem communem Campaniam Veronæ circumiens, & eam ſecundum iuratorum ſacramẽta ab allodijs ponendo terminos ſegregans; tandem ad nemus curiæ monaſterij ſancti Zenonis, quæ dicitur Manticus, veniens conſignatum, & terminatum, & iuxta prædictum nemus & à conſignatione illa verſus Campaniam à dextris veniendo Veronam eſſe de communi campania Veronæ. Quam profecto conſignationem, & terminationem Dominus Gerardus Abbas, qui tunc temporis per Dei miſericordiam monaſterij ſanctiſſimi Zenonis Confeſſoris Chriſti Cuſtos, & Rector habebatur cum toto eiuſdem monaſterij conuentu grauiſſimè ferens, vna cum quibuſdam Fratribus ſuis, & vaſſallis prædictam poteſtatem, & conſilium Veronæ adijt, & in communi, & patenti conſilio chartam quamdam oſtendens in qua continebatur, Dominum Rataldum quondam venerabilẽ Epiſcopum Veronæ in cõmutationis nomine accepiſſe ab excellentiſſimo Pipino Longobardorum Rege ex iure Regio curtem vnam in finibus Veronæ, quæ appellatur Manticus cum caſis, ædificijs, areis, hortis, vineis, ſiluis, pratis, paſcuis, capilo, aquatio, herbatico, eſcatico cum finibus, & terminis ſuis, idest a Callinone vſque in Tranetſagna de caſtello Motari, quæ vadit ad Beueraria cum ingreſſis, & regreſſis, cultum & incultum, & omnia quantum in ipſo prænominato loco de iure Regio, vel de curte Ducali pertinere videbantur, pleniſſimè eidem Epiſcopo abſque vlla diminutione

tione in commutationis nomine tradidiſſe; & in eadem charta continebatur eundem Dominum Rataldum Epiſcopum prædi-ctam curtem cum omnib. ſuis appendicijs ſupradicto monaſt. reuerentiſſimi S.Zenonis Confeſſoris dediſſe. Inſuper quoque aſſerens ſe pro iam dicto monaſterio, & ſuos prædeceſſores ex longiſſimo tempore iam dictam curiam Mantici ſicut ſupra legitur poſſediſſe. Vnde iam dictum Dominum Grimerium Poteſtatem Veronæ, & conſilium totum, vice comunis Veronæ iam dictus Dominus Gerardus Abbas cum fratribus ſuis, & vaſſallis exorare, & quaſi lachrymabiliter pro Deo, & beatiſſimi Zenonis corporis ſancti reuerentia deprecari cœpit, vt iam dictum monaſterium prædictam curtem, ſicut ſuperius legitur, quiete habere, & poſſidere permitteret. Ad hæc iam dictus Grimerius Pot. reſpondens, ſe ſuper his conſilium habere velle; dicens ſe nullo modo rationes monaſterij, nec alicuius alterius per prædictam conſignationem diminuere velle. Cumque ſuper hæc iam dictus Dominus Abbas diu laboraret, & inde obſecrans fortiter inſtaret, exinde plura facta ſunt conſilia. Ad vltimum vero cum idem Dominus Grimerius Pot. Veronæ exinde ſpeciale conſilium feciſſet; & cum his qui iuratum habebant conſilium vnumquemque eorum ipſemet ore ad os in diſtricto ſacramenti interrogauit, vt exinde ei conſilium daret vnuſquiſque eorum ſeparatim & communiter dixit. Quia beatus ſanctus Zeno noſtrum corpus factum eſt. Et aſſiduè à populo Veronenſi maxima cordis affectione veneratur, etiã cum quiſque noſtrum in communi negotio, & imperio eum deuotè in ſubſidio apud Deum conuocet, tale damus conſilium; vt iam dictum monaſterium ſancti Zenonis, quemadmodum in charta ſua, quam oſtendit continetur, ſi de iure eidem monaſterio pertinet, quietè, & liberè & ſine moleſtatione, & placito aliquo habere, & tenere permittatis. Si verò eidem monaſterio de iure etiã non attinet, nihilominus præfatum monaſterium ea ipſa ex datione, & permiſſione veſtra, & communitatis Veronæ eidem monaſterio abſque vlla infeſtatione habere liberè, atq; quietè concedatis, vt omni tempore pro nobis, & vniuerſo populo Veronenſi benigne intercedat. Isto vltimo conſilio facto die Sabbati, qui fuit ſeptimus intrante menſe Octobris, in proximò ſequenti die Dominico. In domo Fori, in qua concio Veronæ fieri ſolet, cum ibi maxima multitudo populi Veronenſis adeſſent, & ibi idem Dominus Gerardus Abbas hæc eadem, quæ in conſilio ſæpè dixerat, denuo in concione referret, & ſupraſcriptam Poteſtatem, & populum Veronenſem de prædictis pro Dei, & ſancti Zenonis reuerentia exoraret, & complures alij hæc ipſa in eadẽ concione poſtulando, & conſulendo dicerent: populo in eadem concione conſtãter, & vnanimiter clamante. Sit, ſit, ſit, & ſtatim, ſtatim, ſtatim. His ita acriter inſtantibus, & vehementer clamantibus Dominus Grimerius Poteſtas in concione ſurrexit, & prædicta ſeriatim narrando, de petitione Domini Abbatis, & Fratrum eius & de oſtenſione chartulæ quam adhuc Dominus Abbas ibidem oſtendit, & de conſilio per diſtrictum ſacramentum ore ad os ſine vlla diuiſione dato, dixit. Viſa itaque à me totius conſilij, & huius præſentis cõcionis voluntate, ſicut in charta Dom Abbatis de ſæpè dicta curia Mantici continetur, & ſecundum hoc quod mihi conſignanit; eidem Domino Abbati Gerardo vice monaſterij ſancti Zenonis, & eius Fratrum, fauore, & auctoritate conſilij, & concionis, viceque & nomine totius communitatis Veronæ, do, & confero, & eum, & eius ſucceſſores pro monaſterio habere, liberè, & quietè, & ſine vlla moleſtatione habere volo, atque permitto: tali modo, quod ſi de iure monaſterio pertinet totum ſicut in charta eius continetur, etiam mihi conſignatum, quod quietè teneat, habeat, & poſſideat, & ſi de iure etiam ipſi monaſterio non pertinet; hinc in antea ex noſtra datione iuris monaſterij ſit, & efficiatur; & exinde ipſe Dominus Abbas, & eius Fratres, & ſucceſſores pro monaſterio ſicut de ſuo quicquid voluerint, faciat. Et populo ſæpè, & ſæpius clamante ſit, ſit, ſit. & ſtatim, ſtatim, ſtatim. ceu eadem Poteſtas dixerat, ipſum Dominum Abbatem vice monaſterij inueſtiuit. In concione ipſa erant. Albertus Mantegatus. Bonus Zeno de Lamberto. Cozo eiuſdem poteſtatis aſſeſſores. Bizo. Tinus de Scala. Vviuianus. Bozotus, & Conradinus de Aduocatis. Trezanus, Enricus Braimauzonus, Zanonus de Belnaſijs, Maio, Zeno Piſciſputidus, Conradus Piſeis, Bellarinus, Enuerandus, & Henricus fratres de Monte Zambano, Carlaxatus Caprariorum, Marſilius Sellarius, Baſtardus de Lignago, Bonus Zenonis Paſſionis, Foll. Pelliparius, Firmus de Teotino, Garganus Bugetus, Molinarius de Clanega, Bertolotus filius Tebaldi Peitolæ, Oniſius de Vvaldo Muſio, Henricus Conoeferlatus, Nigerbonus Criſpinus, Zerellus de Mirato, Bonifanus Couabeſanti, Zauariſius Mucius, Fab. Friſonus, Berardiuus Sini Oliuerij, Marabotus eius frater, Faſtus de Vberto Superbia, Fanzanus, Oliuerius de Bonoiohanne Trauaſato, Ripendinus de Barraccaj Vinianellus nepos presbyteri Chriſtiani, Gaubarinus Notarius Turiſendinus Guberti, Quintafolla, Lamfranchinus filius Iohannis Murarij, Saxoilinns Pelliparius, Faeinus filius Braxaliani, Bencatus, Peregrinellus Rubeus

Caſo-

Caſotus Not. Bonuſoccurſius montis Zambaui. Bonus Iohānes de Regaſta: Baldemārinus de Caſtello, Englemarinus filius Duranti, Taurus, & Seherpha Entiauſatus, Pelauiſinus Beccarius, Zuccho de Curtinis, Muſorius eius filius, Fidencinus filius Conradi de Berteſca, Tebaldus de Rina Ottolinus de Marcheſio, Zanakiſius Paſſibruma, Vbertinus de Regeſtino, Macagninus Piſtor, Ottolinus Bauoſius. Flabianus de S. Saluatore, Malengus, Daniotus, Bozonarius, Daniſmanus Not. Mucius, Cambiatorius, Tanellus, Bonifacinus de Turco: Adam de Scala, & Gabriel Gosbertinus, Bonuſoccurſius de Carcere, Gandulfinus de Mizoli, Boſo Pellipatius, Zugnollus de Caſtello, Pelliparius, Conradus de Albaſijs, Folcardus; Carlanarius de Negrario, Paganellus de Riprando de Plazola, Bouulchinus Pelliparius, Vvilelminus Domini Turiſenti. Viualdus de Clauega, Aiginus de Placentia; & Vviſcardus Notarius, & cæteri plures.

Ego Adam Dom. Frederici Roman. Imperatoris, Not. prædicto conſilio pot. dato, & firmato, atque ſupraſcriptę concioni, & dationi, & conceſſioni in ea Domino Abbati iam dicto, vt ſupra legitur factę interfui, & poteſtatis pręcepto rog. hanc chartam ſcripſi, atque compleui.

Pag. 615. l. 35. in fine, ea poſt verba. *Audonem hanc tenuiſſe ſedem*, adde, De hoc ſecundo Rotaldum præter Peretum: Klotarius Auguſtus in ſententia, quam Mantuæ anno Klodouici patris Imperatoris piiſſimi vigeſimo, & eiuſdem vndecimo pro Zenoniano monaſterio tulit anno ſcilicet 833. Indict. 11. decimo octauo Kalen. Feb. meminit, quo omni acceptione maiori teſte, Rataldus ſecundus ſine anſa poſt Audonem profertur Veronen. Antiſtes, & ipſe de Zenoniana Eccleſia bene merens. Diplomatis exemplatum eſt.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Klotarius Auguſtus Inuictiſſimi Domini Imperatoris Klodouici filius.

Quidquid enim in noſtra, vel procerum noſtrorum præſentia recto tramite ſecundum legem deffinitum fuerit, oportet noſtris confirmare oraculis, vt iure firmiſſimo maneat incôuulſum. Igitur notum ſit omnium fidelium noſtrorum præſentium, ſcilicet, & futurorum ſagacitati; quia cum miſſi noſtri in Piſcaria ad vniuerſorum cauſas audiendas, & rectè iudicia terminanda reſediſſent, ibique veniens Leo Abbas, & Aduocatus ſancti Zenonis Garimbaldus nomine: vnde idem Leo per

A ordinationem Rataldi venerabilis Epiſcopi eſſe videbatur, interpellauiſſe Ragilenſum, & Ragipertum Aduocatos Goradi comitis, dicentes, quod pars præfati Goradi ſiluam, quæ dicitur Hoſtilia, & paſcua pertinentem, & iure ſancti Zenonis ſuo iure occupaſſe iniicite, & contra legem, quam rem dum præfati miſſi noſtri per ſe minime diffinire potuiſſent, in noſtram hanc pleniter deliberanda iuſſimus venire præſentiam, qua de re dum diligenti adhibita inueſtigatione rei veritatem inquireremus, detulit prædictus Abbas optatis noſtris præcepta antiquorum Regum; nec non & bonæ memoriæ aui noſtri Domini Caroli præſtantiſſimi Imperatoris; verum etiam, & auunculi noſtri Pipini quondam

B glorioſi Regis, Dominique & genitoris noſtri Kludouici Sereniſſimi Auguſti, quæ dū relegi fecitſſemus, comperimus iuſte; & rationabiliter pacta monaſterij ſancti Zenonis in omnibus paſcuorum, & capuli, ſeu decimæ; & omnem exactionem pertinere, abſque qualibet in parte aliquod redhibitionis debitum, ſaluo ſuo iure in integrum territorio, vbi Hoſtilia nuncupatur, cuius fines ſunt; à Pado vſque in campum Turmioni, & à foſſa Lubia, vſque ad foſſam Regiam, & politicinem iuxta caſtrum Reueri. Ideoque ad præfatum Sanctum, ac venerabilem hos noſtrę auctoritatis apices fieri iuſſimus, per quos abſque qualibet

C inquietudine ab hinc in futurum noſtra auctoritate teneat, iuſtèque fruendo poſſideat. Inſuper retulit nobis Rataldus Epiſcopus, cui præfatum monaſterium noſtra auctoritate ad regendum commiſſum erat, eo quod Goradus comes aliquas ei inferat contra cauſationes de quibuſdam rebus, & mancipijs, quæ olim prædeceſſor præfati Goradi Vvluinus, nomine cum Epiſcopo Brixianæ Eccleſiæ Chuniberto nomine commutauerat, & è contra ſibi placitam acceperat commutationem: quę dum vtilia poſt aliquot dies idem Rataldus venen. Epiſcopus præfatę ſancti Zenonis eccleſiæ eſſe cognouiſſet, datis in

D recompenſatione pacti prædictæ Brixianæ eccleſiæ congruentibus rebus, ac mancipijs à Petro quond. eiuſdem eccleſiæ epiſcopo commutatas, pacti prænominatæ ſancti Zenonis eccleſiæ conquiſiuit ad habendum: ſed quia Regiæ poteſtatis miſſus inter hos defuerat commutationes pro huiuſmodi occaſionibus adimendis. Ne ideo ab eadem eccleſia auferantur, quoniā legaliter abſque Regio miſſo non poterant commutari, hanc noſtram auctoritatem ſuper pręfatas commutationes addere libuit, per quas iubemus ſanū manſurum, ſancimus vt nullus fidelium ſanctæ Dei eccleſiæ, noſtrorumque ab hinc in antea inde aliquam pacti ſæpe dicti monaſterij ſancti Zenonis inferre præſumat contrarietatem

rietatem, ſed liceat ei, vt iuſto tramite acquiſiuit, quietè Rectoribus Eccleſiæ ordinare, atque diſponere quicquid vtilitas prædictæ dictauerit eccleſiæ. Si vero quod futurum non credimus aliquis Dux, Comes, aut cuiuſlibet adminiſtrationis, aut priuata perſona contra omnia ſupradicta moliri aliquid præſumpſerit, ſeu infringere vel corrumpere ex parte, aut ex toto temptauerit, ſciat ſe compoſiturum mille mancuſos auri obrizi, medietatem cameræ noſtræ, & medietatem iam dicto monaſterio ſancti Zenonis, ſi aliqua contrarietatis violentia illata fuerit: & vt hoc certiſſimè credatur, & diligentius obſeruetur manu propria roborauimus, & annuli noſtri impreſſione inſigniri iuſſimus.

Druſtemirius Subdiaconus atque Not, ad vicem Hermenfredi ſcripſi.

Dat. 18. Kal. Febr. anno Chriſto propitio Imperij Dom. Kludouici Sereniſſimi Imperat. 20. & Klotarij 11. Indict. 11. Actum Mantuę in palatio Regis in Dei nomine feliciter. Amen.

Pag. 619. l. 10. corrige annum Klotarij, & pro xxIIII. dic xxxIII. de quo Præſule Landauio meminit Panuinus in Chron. ad annum 848.

Pag. 621. l. 29. ad Notherium *adde*, extat in Archiuio Canonicorum Veron. documentum permutationis factæ à Notherio Epiſcopo cum comite Sextulo anno 855. Indict. 3.

Pag. 627. l. 7. loco tabulario einſd. monaſt. lege Canonicorum, & l. 22. vbi dicit defendebat, dicito deferebat.

Pag. 627. l. 16. pro anno 891. ſcribe 895.

Pag. 648. l. 11. loco Rotaldus lege Rodoaldus.

Pag. 655. l. 42. pro anno 969. lege 966.

Pag. 676. l. 4. loco, propè palatium Abbatis, lege Eccleſiæ S. Zenonis, & pag. 685. l. 32 pro verbo Veronenſis Epiſcopi, lege Vvormacienſis Epiſcopi, & l. 51. loco Veronenſis Eccleſiæ dic Vvormacienſis Eccleſiæ.

Pag. 690. l. 9. poſt verba illa *obijtque ante annum* 1060. dele, quæ ſequuntur, vſque *alijs nominādos relinquo*, deinde *adde*, eo anno 1055. Henricus idem Imperator.

Dietboldus, vel Dorthoboldus: quem Arnulphus in chron. vocat Diabalth ex fauore Henrici Imperatoris ad hanc ſedem euectus eſt anno MLV. Idem affirmat Ioannes Auentinus Germanicarum hiſtoriarum lib. 5. & iure quidem, nam eo anno Henricus Veronę reperiebatur, quamobrem præſulem ſibi bene viſum, vacante ſede eligere potuit. Ibidem hoc anno confirmat priuilegia Zenoniana tertio idus Nouembris eius ordinationis ann. XXVII. Regni 17. Imperij vero 9. indict. 8. vt ſequenti patet documento.

In nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis.

Henricus diuina fauente clementia Romanorum Imperator Auguſtus.

Si Imperialem ſublimitatem condecet, vt quanto cæteris dignitatibus ex celſior colitur; tanto iuſtis petitionibus Domino ſeruientium benignior, nec non clementior inueniatur. Quapropter notum eſſe volumus omnibus ſanctæ Dei Eccleſiæ, noſtriſque fidelibus, tam futuris, quàm præſentibus, qualiter Albericus Abbas monaſterij ſancti Zenonis Martyris noſtram clementiam ſuppliciter exorando adijt, ob amorem Dei omnipotentis, beatique Zenonis martyris reuerentiam, multum nos deprecans, vt bona iam dicti monaſterij, quæ Bonifacius Marchio, ſuique ſerui iniuſtè ac violenter inuaſerant, per præcepti noſtri confirmationem eidem cœnobio recuperando corroboraremus. Nos vero iuſtis eius petitionibus conſentientes pro remedio animæ noſtrę & ob interuentum dilectiſſimæ coniugis noſtræ Imperatricis Agneris, & propter Incrementum filij noſtri Heinrici IV. Regis, prædicto monaſterio concedendo confirmamus ſiluam ſancti Petri ſitam in Fiſſaro. Finis eius Agricia, & finale, & zucuola mantuana, & ortigedulum, & piſcaria, quæ vocatur dirupta vſque ad pectus Ruzæ. Nec non & ſiluam in Villapicta, quæ nominatur Spiſſia, & aliam quæ vocatur Sumadalra; quæ cernit fines à ſilua ſancti Vigilij vſque in ſiluam ſancti Saluatoris, ex vno capite noctulum, ex alio Agriciam & Sanaidam, & fontanam ramenti. Aliam vero ſiluam in Manratica, quæ nominatur Nunca. Finis eius via Epiſcopalis, & ſedimen album, ex vno capite Agricia, ex alio Senaida, & terra in Caſtellione, & in Mullinello, & in Runcho Saurello. Similiter ſiluam in Gaue in loco qui vocatur Caſaleorci, & villam quæ vocatur Aſpo propè tartaro, nec non & villam, quæ vocatur Capopalliario; ſiluas etiam ſitas in Herbeto, & Interbentiolo; itemque terram, & ſiluam in Oſtilia, quas tenuit Albertus de Bauiaria, & Richilda. Cuius fines ſunt à Pado vſque in caput Turnioni, & à foſſa Lubia, vſque ad foſſam Regiam, & pollicinem iuxta caſtrum Reueri. Damus etiam terram Cucaſis in Fatuledo, & in Vaduferrario, & in Vadupigocij, quam Bonifacius Marchio per commutationem dedit Monaſterio ſancti Zenonis, ea videlicet ratione, vt nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Sculdachio, ſeu aliqua magna, vel parua noſtri Regni perſona hanc noſtri præcepti conſtitutionem, ac lar-

largitionem prædicti Monaſterij ſancti Zenonis aliquo modo ſine legali iudicio violare præſumat. Inſuper etiam placuit noſtræ Serenitati ob æternam remunerationem ſtatuendo ſancire, vt caſtrum quod dicitur Monticulum in valle Prouinianenſi, quod liberihomines eiuſdem caſtri per chartulam offerſionis ſancto Zenoni obtulerunt cum omnibus rebus iam dicti caſtri pertinentes cum omni debito, diſtrictione, atque placito noſtri, & Comitis iam dicto Monaſterio ſancti Zenonis ad ſuorum præbendam Monachorum donamus, & proprietamus elemoſinam. Similiter etiam ſtatuimus, vt diſtrictum duodecim hominum Harmannorum, quos Vvelpho glorioſus Dux per inueſtituram contulit ſancto Zenoni quatuor, videlicet ſupradictorum hominum habitantes in caſtro Gebitus, hi ſunt Roduttus, qui Mannariadus, & Zeno filius Reginzonis, & Pſallio gutturoſus, Halpetuus filius Pinzonis, necnon & alij quatuor habitantes in caſtro Ilas, hi ſunt Bonaldus, & Galuttus germanus, Rabertus, & Martinus germanus, & Pizuleo ſimiliter etiam alij quatuor habitantes in caſtro, qui dicitur Monte alto. Lotprando, Zeno, Aciprando, & item Zeno, qui prius ad noſtrum diſtrictum reſpiciebant cum omnibus rebus illorum hominum ad ſe pertinentibus, ſeu cum omni debito, diſtrictione, atque placitu ſancto Zenoni donamus, & proprietamus monaſterio. Vt poſt hæc nec Dux, nec Comes, vllius poteſtatis perſona habeat poteſtatem placitandi, aut vllo modo inuadendi. Si vero quod futurum non credimus aliquis Dux, Comes, aut cuiuſlibet adminiſtrationis, aut priuata perſona cōtra omnia ſupraſcripta moliri aliquid præſumpſerit, ſeu infrangere, vel corrumpere ex parte, aut ex toto temptauerit, ſciat ſe compoſiturum mille mancuſos auri obrizi, medietatem cameræ noſtræ, & medietatem dicto monaſterio ſancti Zenonis, ſi aliqua contrarietatis violentia illata fuerit. Et vt hoc certiſſime credatur, & diligentius obſeruetur manu propria roborauimus, & annuli noſtri impreſſione inſigniri iuſſimus . . .

Signum Dom. Henrici Tertij Regis inuictiſſimi

ſecundi Romanorum Imperatoris Auguſti.

Gunterius Cancellarius vice Herimanni Archicancellarij recognouit.

Data 3. Id. Nouemb. anno Dominicæ Incarnationis 1055. Indict. 8. anno Dom. Henrici Tertij Regis, Imperat autem ſecundi, ordinationis eius 27. Regni quidem 17. Imperij

vero 9. Actum Veronæ in Dei nomine feliciter. Amen.

66 EZELO poſt Dietboldum Veronenſem pontificatum conſequutus eſt ex Perero in ſuo Catal. 1056. quem profert ex monumentis SS. Nazarij & Celſi, de quo meminit, & Canobius in ſuis tabulis.

67 THEVPALDVS ad Veronenſe Sacerdotium aſſumitur poſt Ezelonem, de quo mentio fit à Pereto ex documēto quodam Eccleſiæ ſancti Stephani prid. Kal. Iulij 1058. ſub Ind. 11. de quo Præſule eodem anno tertio menſis Aprilis. Eadem Indict. meminit ſcriptura in rotulo Zenoniani tabularij; & 1061. ſexta die menſis Iunij. Indict. 14. De eadem altera. Proferamus hanc cum ex ea corrigatur initium Præſulatus Aldegerij licet innumeris ſcateat erroribus grammaticalibus.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Breue recordat. pro futuris temporibus ad memoriam retinendam.

Qualiter tradauit, atque, per . . . ſeu offerſit Amezo filius quondam Inglobertus famulo monaſt. ſancti Zenonis, & per hac per præſentem paginam, & per vna fuſte, quas in manu ſua tenebat de ſua manu in manu, & in perſona Dominus Albericus venerab. Abbas ſancto monaſterio ſancti Zenonis à præſenti die. & ora ad . . . & poteſtatem ſupraſcripto monaſterio ſancti Zenonis proprietario nomine ad abendum per remedium animæ ſuæ, & q. Albertus Clericus, & quondam parentorum ſuorum, ideſt petia vna de terra cum vites iuris ſuæ, quas ipſe habere, & poſſidere viſus erat, qui poſita eſt hic in finibus, & in comitatu Veronenſi in valle Veriacus in vico ſancti Viti, loc. vbi dicitur ſubter Calle, abet per longum pert. viginti, & duas lato; de vno capite pert. duas, pedes quatuor, non longe ab ipſo capite pert. ſeptem, pedes tres, de alio capite pedes ſex, non longe ab ipſo capite pert. quinque ad pert. legitima de pedes duodecim ad extenſ. brachijs menſurata, qui de vno latus Dominicus abet, de alio latus, & ambobus capit. via percurrentem . . . ſi & ſibe quealuſt. coherentes: quæ antē petia de terra cum vices iuris eidem amezo: ſuper dicta vna acceſſione, & ingreſſo, ſeu cum ſuperioribus, & inferioribus ſuis, qualiter ſuper . . . ab hac die in eodem monaſt. ſancti Zenonis donauit, & offerſit ſupraſcripto Amezo iam dicta petia de terra cum vites, eo tamen ordine, ita vt ipſe Abbas, qui ibidem modo eſt, vel qui pro temporibus ibidem ordinari fuerunt,

A runt, talem & iude abeat poteſtatem de ſupraſcripta rerra, cum vites ad regendum & gubernandum, ſeu & diſponendum ad eorum vſus, & ſubru, ſicut de alijs rebus ipſius monaſt. facere viſi ſunt inxta dominiñ, qnaliter melius præuiderinr pro remedium animæ ſupraſcripto Amezo, & iam dicto Alberrus medicus, & quondam parentorum ſuorum mercedem. Et inſuper dedir vnadia, & repromiſit, ſer iam dictus offerſor, & ſuos hæredes aduerſus Dominus Alberic. & ſuos ſucceſſores, aut cui ipſi ſupraſcripta petia de terra cnm vites de pars ſupraſcripro monaſt. dederit, ſi de ſnpraſcripra ſua offers aliquando rempore moleſtare præſumpſiſſer, & ab vnumquemque hom. defendere non potniſſeut, tunc B tanrum, & inquantum ſupraſcripta ſua offerſione cum omnia ſuper ſe abeunt eo tempore in conſimili loco melioratam valuerit duplare promiſit, & debeat cauſa poſnerunt fideiuſſore ſuo Transmundo, itē que famulo ſancti Zenonis, qui obligauir pignora ſua ad comprendendum. Factum fuit intra emunitate ſupraſcripto monaſterio ſancti Zenonis anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexageſimo primo, ſexto die menſe Iunius, Indict. quarradecima. In temp. Domu. Theupaldus Epiſcopus, & Cucio Camerario, & Ato Caneuacio, & quando ipſa traditio, atque offerſio fuit facta ibidem erat de pares illorum famuli tt. ſunr Transmnndo, C & Venderando, & Perſenaldo, & item Perſenaldo, & de liberis hominibns id ſunt Albericus, & Zeno, & Veginzo, & Salomon Not. & reliqui plures.

Ego Salomon Not. ſacri Palatii ibi fuit, & hunc breuem ſcripſi, & compleui.

Pag. 692. l. 35. poſt illa verba, *ſacri Palatij interfui*, adde, Monaſterium S. Georgij à Kadulo Parmenſi Epiſcopo fundatum 1046. primò à Monachis Nigris ſancti Benedicti culrum, inde vero a Monialibus eiuſdem Ordinis circa annum 1070. poſtea à Canonicis ſancti Auguſtini 1122. qui piè D ſancteque illud regentes ſpiritualibns incrementis firmare: verum à ſpurijs Scaligerorum Principum einſdem loci Prioribus Bonifacio, ſcilicer, Alberto & Aimonte dilapidatum. Hic poſtremus 1387. à Ioāne Galeatio Mediolanenſi Vicecomite Veronæ Domino, vrbe ei citur, inde Philippo de Alenconio Gallo Aquileiēſi Patriarchæ Cardinali & Oſtienſi Epiſcopo ab Vrbano VI. commendatur, ac per Commendatarios regitur vſq; ad annum 1442. qno anno 5. Idus Innij Congregationi S. Georgij in Alga Venetiarum Canonicis ab Eugenio IV. perpetuo vnitur, quod ab eiſdē vna cnm templo fundamentis recenti, perbellaqne ſtructura excitatum inter nobiliora, ac pulchriora huius vrbis ſuſpicitur. Deinde á capite libeæ *adde* poſt Aldegerium.

66 VSVARDVS Aldegerij demortui ſedem eſt conſequntus circa annum Domini 1070. de quo Veronenſes hiſtorici nec verbū quidem; fortaſsis eſt Huchumar ille de quo Arnulphns Monachus meminit in chronico, & nos ſub dubio in eiuſdem Aldegerij acta: ex rotulo tamen Zenoniani tabularij proſpicitur Antiſtes iſte conſcriptus 14. Kalen. Febr. 1071. ſnb Indict. 10. qno anno Ermannus erat Veronæ Vicedominus. Exaratum documentum hoc ad verbum, barbaricum licet proferemus, quo huius Pōtificis ex obliuionis tenebris eruta memoria.

In nomine Domini Dei æterni.

Breue recordationis pro futuris temporibus ad memoriam retinendam.

Qualiter tradauerūt, atq; perdonauerſit offerſerunr Fillo filius q. Grimaldò, & Rozaferrū iugaliter famulo, & famula monaſterij S. Zenonis habitatoris in vico ſancti Viti hunc per ipſius iugale ſuo conſenſu, & per hac per præſentem paginam offertionis, & per vna fuſte, quas in manu ſuarnm tenebatur de ſuarum manibus in manu Laurentius Presbyter, & Monachus à patre ſupraſcripti monaſterij ſancti Zenonis proprietatem ad habendam, ideſt vna petia de terra cum vineis iuris ſupraſcriprorum iugalium, quas ipſi habere, & poſſidere viſi erant, qui poſita eſt in finibus Veronen. in valle Viriacus ſancti Viti, vbi dicitur campo ſancti Pauli, habet per longnm perticas viginriquatuor, de vno capite perticam vnam pedes ſex, de alio capite perticas quatuor pedes tres ad perticam legitimam de pedes duodecim ad extēſum brachijs menſuratam, qui de vno latus hæredes quondam Martinns abet, de alio latus via percurrentem, de vno capire Andreuertus haber, de alio capite Raynerius abet, & infra deſignaro loco, vel eins menſuras, & prædictas coherentias cum omnia ſuper ſe abet, ipſis iam dictis iugalib. offerſores, & inde ibidem nullam reſeruabat hunc cum ingreſſu comuno. Et inſnper dederunr vuuadia, & promiſerunt ſe in . . . Laurentius presbyter, & monachus ad pars ſupradicto monaſterio ſancti Zenonis, aut cui pars iam dicto monaſterio dederunt, ſi de ſupraſcripta ſuarum offerſione aliquando tempore moleſtare præſumpſiſſent, & ab vnoquoque homine defendere non potuiſſent, tunc tantum, & in quantum ſupraſcripra ſuarum offerſio cum omnia ſuper ſe abet eo tempore

pore in conſimili loco melioratam voluerit; duplare promiſerunt, & de hac cauſa poſuerunt fideiuſſorem ſuorum Ato, itemque famulo, qui obligauit pignera ſua.

Factum fuit in ſupraſcripto vico ſancti Viti in anno ab Incarnat. Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſeptuageſimo primo, quartodecimo Kalen. Febr. Ind. decima. In tempore Dominus Vſuardus Epiſcop. & Erman. Vicedomino, & Sichardus Camerario, & Vvaldo Kaneuario, & quando ipſa offerſione facta fuit ibidem erat de pares illorum famuli, id ſunt ſupradicti Ato, & Bruno, & de liberis hominibus id ſunt Roderbertus, & Aldo, & Albertus, & reliqui.

Ego Salomon Not. ſacri Palatij ibi fui, & hoc Breue ſcripſi & compleui.

Mihi hic Notarius videtur Anti-Salomon compatere lector, & ſcito, quod ſanctus Vitus vbi hoc confectum fuit documentum, eſt caſtrum Veronenſis agri in Valle, qua dicitur Pulicella.

Pag. 692. l. 37. dele Aldegerio, & dic Vſuardo vita functo, & pag. 694. l. 9. ad eundem Brunonem, hæc *adde*;

Bruno noſter Eccleſiam ſancti Proculi, cum omni honore, & diſtrictu plena ſubiectione Abbati Zenoniano conceſſit, quam inde ratam habuit, & confirmauit Theobaldus Veron. Epiſcopus eius ſucceſſor, & Peregrinus, ac Gothifredus Aquileien. Patriarchæ; quorum alter teſtimonio Riprandi Eccleſię Veronenſis Archipreſbyteri, indeque eiuſdem eccleſiæ epiſcopi priuilegium eidem monaſterio conceſſum affirmat. Cum verò inter Abbatem Benedictum, & Archipreſbyterum ſancti Proculi de fidelitate manuali controuerſia exorta fuiſſet, iſdem Theobaldus, cuiuſdam Cardinalis ſententiam olim latam approbauit, qua eidem Archipreſbytero iudicatum fuerat, quod aut eccleſiam admitteret, aut Zenoniano Abbati obedientiam præſtaret. Verum Innocentij III. pontificatu denuo hęc controuerſia excitata, hinc inde rationibus deductis, ab eodem Pontifice tandem ſtatuitur, quod Archipreſbyter ſancti Proculi, & ſucceſſores, cum ius ex ſententia prædicta, quæ in rem tranſierat iudicatam; Abbati Zenoniano factum fuiſſet; fidelitatem, & obedientiam eidem Abbati in poſterum præſtaret. Quæ ex cap. Cum inter vos, de ſententia, & re iudicata, clare deducuntur; in quo capite lit. B. denotat Brunonem, T. Theobaldum, R. Riprandum Veronenſes Epiſcopos. B. verò Benedictum Zenoniani monaſterij Abbatem, vt ex priuilegio Vrbani ad vitam Epiſcopi Riprandi 76. deducitur.

Pag. 698. l. 41. in Vvalfredo, pro Aldegardo ſcribe Aldegerio.

Pag. 700. l. 5. dele illa verba ſcilicet. *Poſt Zuffetum Peretus ponit quendam Humbertum anno 1111. forte idem cum Zuffeto*; & à capite lineæ pone Humbertum in hæc verba.

71 HVBERTVS poſt Zuffetum Veronenſem obtinuit pontificatum ann. 1111. vt optime Peretus in Catalogo Veronen. Antiſtitum ad hunc annum ex documento Eccleſiæ ſancti Stephani 21. Februarij. De quo Epiſcopo mentio fit in proceſſu quodam de Oſtilia formato ad inſtantiam nobilis Abbatis Zenoniani, & ciuitatis Veronæ ex vna; & Ferrarienſis Communitatis ex altera circa annum Domini 1248. tempore Theobaldi Epiſcopi Veronen. Inter cæteros verò qui ibi examinantur eſt quidam Archipreſbyter Zeno de Treuenzolo, qui hæc ipſiſſima verba deponit. Ego fui in Synodo Veronæ diebus Epiſcopi Oberti qui fecit me Acolythum, & vidi vocare Sacerdotem ſancti Romani, ſed nemo ſurrexit; vidi vocare & plebẽ Oſtiliæ, & plebem S. Michaelis de Bragantino, & pro his duabus ſurgere Abbatem ſancti Zenonis; ſed neſcio quis eſſet Abbas; ſed poſtea tempore Bernardi, in cuius tempore fuit diſcordia ſedis Abbatis ſancti Zenonis, vidi Abbatem Ambroſium ſurgere pro his duabus plebibus, & ante terræmotum ibam per tartarum in Padum, & cum vidiſſem Eccleſiam ſancti Romani, interrogaui Marcum Diaconum, cuius eſſet Eccleſia illa, & ipſe retulit, Epiſcopatus Veronenſis eſt: & cum redirem à Bononia Aſcolis, nautæ miſerunt me in portum clamatorium, & dixerunt, nox enim erat, conſocijs meis ite ad Oſtiliam, vbi eſt Eccleſia ſancti Zenonis, & ibi poteritis bene hoſpitari, & venimus ad Eccleſiam ſancti Laurentij, & inuenimus patrem Vitalem, qui dicebatur de Serena, & bene recepit nos; in qua Eccleſia vidi ſtare Dominum Auguſtinum Monachum, & Nobilem; & Dominum Peregrinum, & Tebaldum, & Turriſeudum per ſanctum Zenonem: & ſcio, quod Monachi illi mihi dicebant, quod chriſma deferebant à Verona ad Oſtiliam, & ſemel cum puer eſſem fui in Synodo Ferrariæ, & neminem de Oſtilia ibi vidi. Hæc ille. Cæterum de Huberto meminit, & Panuin. lib. 2. Antiq. Veronen. cap. 25. ad annum 1116. ex Archiuio Abbatiæ ſanctorum Firmi & Ruſtici Veronæ in quadam conceſſione ab eod. Epiſcopo d Eccleſiæ facta hic.

In nomine Dei æterni.

Anno ab Incarn. D. noſtri Ieſu Chriſti 1116. Ind. 9. S Trinitatis benedictione incipiatur hæc noſtra conceſſio, eiuſque ſuffragio ſalua permaneat amodo, & vſque in perpetuum. Nulli dubium eſſe credimus licentiam datam fore Epiſcopis, patribus ſolamen ferre debere pauperibus, clericis, ſacerdotibus, quos neceſſitatem ſufferre

vidierunt. Idcirco ego in Dei nomine Hubertus ſanctæ Veronenſis Eccleſiæ Præſul omnibus notum fieri volumus, quomodo Presbyteri Dei Eccleſiæ ſanctorum Firmi & Ruſtici, quæ eſt fundata foris mœnia prælibatæ vrbis, non longe ab alueo Atheſis, & vbi corpora Beatorum Sanctorum . . . ſunt recondita, noſtram ſcilicet adierint mercedem, implorantes, vt eorum in aliquo ſubleuaremus neceſſitatem: quod nos iuſtum, & rectum conſiderantes, maximèque ſanctorum Patrum auctoritate permoti, vna cum conſilio, & aſſenſu ſacerdotum, & diaconorum noſtrorum S. Matris Eccleſiæ concedamus, &c. In hac tamen conceſſione ibidem corrigendus eſt typographi error, qui pro anno MCXVI. quo Indictio IX. currebat, impreſſerit MXCVI. hoc enim anno Indict. IV. numerabatur, Sigimboldo Veron. Epiſc.

Eadem pag. 700. l. 6. lege num. 72. Brimo ſeu Brunus ſecundus Huberti locum ſuſcepit, &c. & deinde corrige numeros Epiſcoporum.

Pagina 782. l. 23. dele illa verba, *Cæterum non ſatis miror* cum alijs vſque ad l. 32 *ibi in medium proferre*, incluſiue, deinde proſequere, *ſub cuius Præſulatu, &c.* vſque in finem, deinde *adde* à capite lineæ poſt Adelardum.

82 ABVNDONIVS Adelardi ſedē obtinuit, quo huius virtutis, ac ſanctimoniæ ſplendor, illius ignorantiæ, ac prauitatis tenebris magis clareſceret; de quo Panuin. lib. 7. Antiq. Veron. Conſpurcatam, inquit, Abundonij vitijs Pontificalem in ciuitate dignitatem in priſtinum reſtituit qui mox ei ſuffectus eſt Norandinus. Tintus lib. 5. Veronen. nobilitatis ab Abudone DD. Georgij, & Helenæ Eccleſiam penes cathedralem ſitam dirutam, ac pretioſa quæque dilapidata aſſerit; de quo Canobins in tabulis, ac pictura aulæ Epiſcopalis: Ciac. præterea Adelardo ſucceſſiſſe Abudonem teſtatur in vitis Pontificum ad annum MCLXXXV. In quibus vero circa tempus falluntur Panuinus, & Tintus, corrigendi ex monumento, quod afferebamus ſupra ad vitam Adelardi ſexti exeuntis Nouembris MCCXI. ex quo Abudonem per aliquot tantum menſes, ne ſancta Veronenſis ſedes diu eiuſdem vitijs inquinaretur, pontificatum geſſiſſe liquet.

Pag. 784. l. 8. pro ann. VIII. dic ann. VII. & l. 15. pro MCCXLX. lege MCCLX.

Pag. 808. l. 15. à capite lineæ poſt Norandinū repone Adelardum 2. & Vviſredum Epiſcopos Veronenſes, de quibus dubitamus in pag. 782. ad Adelardum primum.

84 ADELARDVS huius nominis tertiu ſpoſt Norandinum Epiſcopalibus inſignibus in Eccleſia Veronenſi exornatur, de quo meminit Panuin. ad annum 1224. lib. 7. Antiq. Veron. ſic Ad Eccleſiæ noſtræ pontificatum, vt mortuus eſt Norandinus, accitus eſt Adelardus vir, vt doctrina, ita etiam animi magnitudine præſtans; huius mentionem extare animaduertit in tabulis Congregationis anno 1224. Indict. 12. & Peretus ad eundem annum ex quodam documento dictæ Congregationis in libr. ſignat. B. ad pag. 90. quod hic exhibemus ex tabulario eiuſdem ſanctæ Congregationis.

Die Sabbati 10. exeunte Septembri, iuxta Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Clauiga, in præſentia D. Venturæ, Ioannis, Ambroſini, & Tomaſini, qui dicitur Tortadanzelli; ibique D. Mag. Peregrinus Archipresbyter intrinſecæ Congregationis Veronen. inſtituit Cauazzam filium Domini Thebaldi de Pitadina ſuum nuntium ad repræſentandum Dominum Bonafidem Priorem Eccleſiæ Omnium ſanctorum Domino Epiſc. Adelardo, ad promouendum ipſum Dom. Bonafidem ad ordines.

Anno Domini MCCXXIV. Ind. XII.

Ego Celeſtinus Calanenenſis ſac. Palatij Not. interfui

Hoc eodem anno nono exeuntis Decembris Stephanus Archipresbyter cum Canonicis conceſſit, &c. vt in fine vitæ Norandini dicebamus, pag. 806. lin. 6. cum reliquis vſq; ad finem. hic enim cadit illa memoria.

85 Vviſredus ex tabulario Veronen. Canonicorum profertur à Pereto eodem ann. 1224. quem pariter exhibent picturæ Epiſcopalis aulæ, paucorum menſium pontificem.

Pag. 809. l. 30. *pro annos* 220. Ind. 8. lege ann. 1221. Ind. 9. ſic enim habetur in documento Federici, poſt lin. 35. ibidem *adde in Diuo Franciſco*.

Diuo Franciſco Aſiſinati, ſub Iacobi pontificatu, miraculorum gratia clariſſimo, qui quadriennio ante ad cælites euolarat in ſuburbijs Veronenſis vrbis in loco qui adhuc dicitur Cittadella, Eccleſiam extruxit ann. 1230. eoque Franciſci eiuſd. diſcipulos euocauit, qui vrbem doctrina, & angelicis exemplis illuſtrare, plurimumque Apoſtolicum Legatum iuuere in tollendo immani illo naturæ monſtro Ecelino, qui Eccleſiam, ac bonos omnes inique, ac crudeliter inſectabatur. Ibi adhuc penicillis ad viuum expreſſa eiuſdem Sancti imago cernitur, habitu, quo viuens vtebatur amicta. Hanc inde Eccleſiam habuere patres iſti Minores, donec ad ſanctorum Firmi, & Ruſtici tranſlati ſunt, vt ad vitam Theobaldi protulimus.

Iacobus verò Veronenſis Epiſcopus anno 1235. cōfirmat Benedicto Abbati Zenoniano iura Noualiū decimarum, quæ olim Theobaldus eius præceſſor Nobili eiuſdem monaſt. Abb. inceſſerat. Ecce documentum.

Anno

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ducenteſimo trigeſimoquinto, Indictione octaua, die lunæ quintodecimo menſis Octobris.

In Epiſcopali Palatio Veronæ, præſentibus Dom. Viuiano, Dom. Iſnardo, Dom. Bonſado, & Dom. Epiſcopello canonicis Veron. D. Vgone, & D. Marſilio de ſancto Zenone, Dom. Henrico capellano Dom. Iacobi Veron. Epiſcopi, Pamphilo quondam Godi Notarij, & Petro Papienſi Notarijs, Domino Poieſo, q. d. Olderici de Eneſcalco rogatorum teſtium, & aliorum plurium. Dom. Benedictus Abbas monaſt. ſancti Zenonis prædicti petijt pro prædicto monaſterio à præfato Dom. Epiſcopo Veronen. confirmationem, & inueſtituram illius conceſſionis, & inueſtituræ, quam quondam prædeceſſor eius bon. memoriæ Dominus Epiſcopus Theobaldus Veronen. fecit monaſterio prædicto, ſecundum quod cõtinebatur in quodam publico inſtrumẽto per me publice ibi perlecto, cuius erat tenor talis. Die veneris, qui eſt octauodecimo Kalen. Iannarij. in præſentia presbyteri Chriſtiani, Heurici de Saſſo, Paltonerij, Lamprechi, Othonis, Balduini de Prexoaldo, Ruſtici de Genima, & aliorum hominum, Dominus Theobaldus Veronen. Epiſcopus nominatinè, de Decima, de omnibus runchis omnium nemorum, ſiue boſchorum ſancti Zenonis tam de illis runchis, qui iam facti ſunt, quam de illis qui adhuc in futuro fient Dominum Nobilum Abbatem monaſterij ſancti Zenonis inueſtiuit, & monaſterio ſancti Zenonis eam decimam conceſſit; ſed tamen tali conditione, vt nulli homini, nec Abbati liceat eam decimam alienare, vel infeudare, & nominatim de illa decima etiam illorũ runchorum Abbatem ſupradictum inueſtiuit; quos runchos Guido da Godi tenebar. Actum in caſa ipſius Epiſcopi, milleſimo centeſimo trigeſimo nono, die ſupradicto. Ind. 2. Ego Dodo Not. rogatus ibi fui, etiam vt ſupra legitur ſcripſi. Quod prædictis omnibus, quæ continebantur in ipſo inſtrumento, ipſe Abbas petijt à prædicto Dom. Iacobo Veronen. Epiſcopo, nomine ſui monaſterij inueſtiri: & tunc ipſe Dominus Epiſcopus eum Abbatem vice ipſius monaſterij ſancti Zenonis de ijs, quę ſuperius dicta ſunt inueſtiuit, ſecundum formam prædictam, quæ in ipſo inſtrumẽto continetur.

Ego Pamphilus filius quond. Dom. Godonis Not. D. Friderici Regis ijs omnibus interfui, & meo nomine, & ſigno rogatus me ſubſcripſi.

Ego Petrus Papienſis Not. ſac. palatij interfui his omnibus, ac rogatus meo nomine, & ſigno me ſubſcripſi.

Ego Carlaxarius de Compagnono ſacri palatij Not. interfui, ac rogatus hoc inſtrumentum, ſiue ſcripturam ſcripſi.

Ferunt Iacobum fuiſſe è nobili familia comitum de Bregantia Vicentina, nuper extincta.

Pag. 813. ad Gerardum l. 15. ibi Henrici VII. &c. dele verba illa vſque ad illud *Eccleſiam vero, &c.* & dicito quouſque Clementis V. eius pontificatus an. 7. & Henrici VII. Imperij 4. fauore, illis antiquatis, Alexandri votum adimpleuere. Duę ibi adhuc viſuntur Eccleſiæ, ſuperior, & inferior. Hæc antiquiſſima, quippe quę Deſiderij Longobardorum Regis, Annonis Veronenſis Præſulis temporibus antiqua declametur. Ita habent acta ſanctorum Firmi, & Ruſtici, dum de tranſlatione eorum ſacrorum corporum quæ eodem Deſiderio Rege, & Annone Pontifice contigit. Memoratus Pontifex (ſcilicet Anno) deportata cum laudibus ſanctorum corpora, non longe extra muros ciuitatis in Baſilica, quæ à priſcis temporibus in eorum honore fuerat conſtructa, ſub omni diligentia condidit; & paulo poſt poſuit ea in arca ſaxea ſubterranea, cuius operimẽtum perennauit argento, auro, & lapidibus pretioſis. Superior vero, quæ præ vetuſtate collabebatur, reſtaurata fuit à Guilelmo caſtro Barchenſi Veronenſi an. Dom. 1313. qui patriæ Veronæ Prætura functus fuerat anno 1284. vſque ad annum 1289. incluſiuè ſub Alberto Scaligero Veronæ Principe, cuius effigies cum gẽtilitio ſtemmate adhuc cernitur lęna maioris aræ extra ſuper fornicem chori in veſte rubra ad tales effluente, Magiſtratus quem olim geſſerat inſigne. Cæterũ conſtans fama eſt, Diuum Franciſcum Priſcum, &c. vt ibi l. 18. Poſt lineam vero 39. in fine eiuſdem paginæ adde.

Diriſſima Azziolini tyrannide æſtuante, plures Guelphi Veronenſes; præcipuè vero Canonici cum Epiſcopo Gerardo vrbe egreſſi; quorum aliqui capti in carceres coniecti, alij diris affecti cruciatibus obiere. Horum quidam teſtibus, oculiſque orbatus fuit. Qui verò Veronæ permanſere, quia & inuiti obſequio, pecunia tyrannũ adiuuere ab Aquileienſi Patriarcha Apoſtolicæ ſedis Legato dignitatibus Canonicalibus priuati ſunt. Cæterum Octauiani Vbaldini Florentini Diac. Card. S. Marię in Via Lata per omnem Lombardiam legationis fungentis litteris, motus Alexander Quartus Pontifex, Epiſcopo Bononienſi mandat, vt eoſdem Canonicos in priſtinũ reſtituat; quia vero excommunicatione ac irregularitate ſe irretitos formidabant, idem Pontifex Priori ſancti Leonardi Veronen.

ronen. committit; vt eos, quatenus opus foret, abſolueret, ac cum eiſdem diſpenſaret. Hæc autem in actis Canonicorum diffuſius continentur.

Pag.815.l.45. in Guidone Scaligero, vbi dicitur *Veronæ obijt B. Facius Veronenſis aurifex, &c.* dicito Cremonæ obijt B. Facius Veronenſis aurifex miraculis clarus, ibique in Cathedrali ſepultus.

Pag.816.l.17. poſt verbum *nondum confirmato,* addito. Hic Præſul anno 1276. ex Curtio lib. 9. Veronen. hiſt. vna cum Fr. Philippo Bonaconſio hæreticæ prauitatis Inquiſitore, eiuſdemque vrbis Prætore, Syrmionem ad Benaci lacus peninſulam progreſſus, ibi inquam in plurimos hæreſis crimine damnatos ferro, igneq; animaduertit; quibuſdam vero erroribus abiuratis, clementer ignouit. Anno vero 1277. &c. vt ibi.

Pag.838. in Bonincontro, l.6. die 1298. & ſic l.16. dic 1298. ſimiliter l. 29. lege 1628. pro 1638.

Pag.839. ad Theobaldum, l. vltima *adde* poſt 13. *Kalen. Decembris,* adde, ac in cathedrali ante aram D. Chriſtophoro ſacram tumulum accepit; & pag.851.l.21. poſt illa verba *principatum ſuſceperunt*, adde,

Interea plures pietatis, ac religionis Academiæ Veronæ erectæ ſunt. Epiſcopo Theobaldo. Monaſterium, ac Templum Virgini, ac Martyri Luciæ ſacrum anno 1309. raro ac ſingulari miraculo primum fundatum habemus ex Curtio lib.10. Veronen. hiſt. Pax quidam nomine, Ioannis Draperij filius, cum vlceribus ſiniſtrum pedem cum crure infectum haberet, maximoque angeretur dolore, Medicos aduocat, qui cum morbum inſanabilem cernerent, ſola cruris abſciſione ſanandum pronunciare. Eorum conſilijs tandem annuit, & inuitus Pax. In craſtinum abſciſſio protracta. Nocte media ſeipſum ſolabatur ægrotus. Domini Ieſu paſſionē Luciæ Virginis mortem, gladio transfixo gutture pia meditatione perpendens (maxima religione coluerat ante Martyrem Syracuſanam) quare pietatis impulſu efficaciores preces ad ipſam dirigens eamdem deprecabatur, vt pro ſe inteeeedere dignaretur ad Dominum; & vbi tibi templum bellorum iniurijs deuaſtatum ſtabat, ibi aliud cum xenodochio erigam, o Diua, multiſque virginibus colendum enrabo, & ſi mihi fuerit filia, eam tibi perpetuo dicabo: eſto mihi ſoſpita virgo: fides adeo efficax Pacis extitit, vt eidem ſtatim affuerit luce clarior Lucia, quæ infirmo Paci pacis nuncium afferens, bono corde eſſe iubet: quæque promiſerat reipſa præſtaret. Quid plura, ſanus illico efficitur Pax, qui mane virginis dona iu. ſe collata prædicans, extaſi omnes, Medicos præſertim, afficit. Haud diſtulit votum; quinimo primo vere inſequentis anni 1310. Gentilē Philippetio de Vrbeueteri Prætore, templi, ac monaſterij fundamentis iactis, breui vtrumque perfecit, prouentibuſque ditauit; ac Theobaldus Epiſcopus ſacrauit; ibique feſtiuo Apoſtoli Andreæ die 1319. Pacis filiam Luciam nomine cū alijs duabus puellis Beatrice, ac Catharina iſdem Epiſcopus Deo, ac virgini, martyrique ſeruatrici dicauit ſub Magiſterio Helenæ ſancti Ioannis Baptiſtæ Zemolę Patauinæ diœc. Sanctimonialis, quæ ex nobili Alcardorum ciuium Veronen. familia orta, ob vitæ, ac morum pietatem vna cum duabus alijs Iudia, & Thomaſina, ex Placito Patauini Epiſcopr, ob id Veronam ſe cōtulerant, vt nouas plantulas in Benedictino viridario irrigarent, quo deſuper ſpiritale incrementum reciperent. Has inde plures virgines ſequutæ ſub Regula ſanctiſſimi Patris Benedicti Sanctimonialium chorus hic effectus locus Religione clarus, piè, ſanctè cultus; donec & hoc rurſus 1517. quo tempore Veronæ ſuburbia proſtrabantur, euerſo in vrbem ſe receperunt; vbi nunc adhuc morantur, qui locus Pacis pariter olim munus fuit, à Monachis Benedictinis, qui inibi degebant per ipſum impetratus Theobaldi huius Veronen. Epiſcopi accedente voto.

A Theobaldo pariter Epiſcopo maius altare, & cœmeterium Eccleſiæ ſancti Thomæ Cantuarienſis Epiſcopi martyris Ord. ſanctę Mariæ de Monte Carmelo conſecrata ſunt 10. Kalend. Iunias 1316. In quo iſdem pontifex has Sanctorum lipſanas recondidit. De veſte Beatæ Mariæ Virginis, de panno tincto in ſanguine ſancti Thomæ, de Canurbia, de veſte, & cilicio eiuſdem, ſancti Stephani protomartyris, ſanctorum martyrum Geruaſij, & Protaſij, de Sepulchro Domini, ſancti Felicis Epiſcopi Brixienſis, ſancti Laurentij martyris, ſancti Antonij de Vienna, ſancti Martini, de lapide in quo lauit Chriſtus pedes Diſcipulis Sanctarum vndecim millium Martyrum, & Virginum, de puluere; & ſanguine carū, ſanctorum Chari, & Benigni Confeſſorum, de coſtis Innocentium puerorum, ſanctorum Alberti, Angulphi, & Iulitæ: hæc vero firmantur documento per Ioannem Naſimbeni, qui dicebatur Bola, Not. rogato, die, & anno vt ſupra, Indict. quartadecima.

Præter vero Sanctorum lipſanas ſuperius enumeratas, ibidem pariter coluntur & ſancti Blaſij, ſancti Nicolai de Tolentino, ſancti Metionis Confeſſ. & ſancti Alberti Conf. Ordin. Carmelitani, ex monumentis SS. Veronenſium apud Bagatam. & Peretum.

Hoc eodem Præſule Franciſcus Senenſis Ord. Seruorum ſanctæ Mariæ, qui poſt mortem miraculis claruit, Veronam à Pe-

tro

tro de Turderto eiuſdem Religionis Generali directus, ibidem à Cane Franciſco rerum geſtarum magnitudine cognomento Grãdi, Vrbis Principe, perhumaniter receptus. Hic cũ morbo graui detineretur, voto Deo facto de nouo delubro Mariæ conſtruendo, illud in priuatis olim familiæ ſuæ ædibus excitat; ſtatimque ſanitate donatur. Ciuitas miraculo excitata eò aduolat, piaque vota largitur. Ibi & monaſterium extructum eidem Patri, & ſocijs incolendum conceſſit tertio Nouemb. 1324. in quo Deiparæ Imago, quæ in dirutis ædibus reperiebatur in ara collocata ex Curtio lib. 10. Veronen. hiſt. ad cuius pedes Albertus, & Maſtinus Scaligeri Canis Grandis nepotes eorum iuſſu genuflexi penicillis expreſſi cernuntur. Miraculis innumeris, & ad noſtra tempora claret. In hoc venerab. templum Thadæa Carrarienſis Maſtini vxor, Scaligeriq; Principes plura ſemper beneficia cõtulere; in eoq; Albertus, & Bartholomæus, ex hac gente tumulati iacent. Hinc ſancta Maria à Scala, & nunc appellatur, in qua Scaligera ſtemmata appenſa viſuntur, quamplurimæque tabellæ, ac vota patratorum miraculorum certiſſima ſigna Ara maxima Virgineæ Aſſumptioni ſacra, ibique Virginis Imago Felicis Bruſaforcij pictoris celeberrimi opus, erecta à familia Sanbonifacia olim huius vrbis Domina ex Sanſouino lib. 3. ſuæ Chronol.

Pag. 937. l. 5. pro *talis*, lege *tulit*.

Pag. 970. l. 3. *adde à* capite lineæ,

17 FRANCISCVS Minius Clericus Patauinus vndecima Februarij 1647. Theſaurariam Eccleſiæ cathedralis ex libera ceſſione Ioannis Aiadij in Romana Curia obtinuit. Hic ſub Innocentio X. Io. Baptiſtæ Lichæ Archidiaconi Veronenſis coadiutor cum ſpe, futuræ ſucceſſionis aſſignatus, eodem defuncto Archidiaconatus poſſeſſionem inijt 15. Kal. Februarij 1651. politioris litteraturæ vir aliqua ſui ingenij typis mandauit.

Pagina 1009. lin. 15. adde à capite lineæ.

118 SEBASTIANVS ex Veneta Patritia Piſanorum gente progenitus 1606. 7. Id. Octobr. eadem Areopagitæ Dionyſij ſacra die; à quo & ſubnomen ſortitus, Patrem Franciſcum Senatorem habuit, matrem Paulinam Foſchari nobiliſſimam, quam decimo eius infantilis ætatis menſe amiſit. Nouennio vix elapſo clericali militiæ nomen dedit, Præpoſitura ſanctæ Mariæ in Arena Patauij iuris patronatus Petri Foſchari patrui obtenta. Poſtero anno 1616. Veronam erudiendus miſſus, ibi aſſiduus litterarum cultor, omnigena eruditione clarus, moribus incorruptis, Veronenſium animos in ſui admirationem, & venerationem, quam maximè allexit: vbi per ſeptennium commoratus, Venetias reuerſus eſt. Patre demortuo 1627. Patauium progreſſus, adeo Iuriſprudentiæ operam dedit, vt 1630. vtriuſque Iuris clariſſimus Doctor omnibus votis acclamatus fuerit; vix trigeſimum annum agens ab Vrbano VIII. Cenetenſis Eccleſiæ Paſtor nominatur; verum difficillimis illis temporib. non niſi anno 1640. ſexto Kalen. Ianuarias conſecrationis munus obtinuit. Epiſcopatus inita poſſeſſione vix incredibile eſt, quam prudenter, quam proficuè, quam exemplariter florentibus adhuc annis, gregem ſibi commiſſum rexerit: In diuturno quatuordecim annorum curriculo; quibus Eccleſiæ illi præfuit. Synodum Diœceſanam habuit, proficuas edidit conſtitutiones, & poſteris ad bene regendum ſatis: Quater diœceſim perluſtrauit. Ab ara maiori cathedralis in lararium ſatis commodum, & elegans ſacratiſſimum Chriſti corpus transferendum curauit, ſpiritualique ſaluti omnium ciuium applauſu difficili in cuius iuriſdictione conſuluit ſemper. Verum cum maiorem, ac nobiliorem eius virtuti periſceriam aſſignandam fore agnoſcerent Innocentius X. in ampliſſima Veronenſi Eccleſia, Marci Iuſtiniani præſtantiſſimi, & æternæ memoriæ Præſulis ſucceſſor deligitur 1653. Cuius nomine Ioſeph Selarius I.V.D. 5. Kal. Decemb. Epiſcopatus inijt poſſeſſionem: quem ſtatim Vicarium declarauit.

Ve-

Venetijs interim ipſe ad clerum, & populum Veronenſem litteras paſtorales direxit, ex quibus eius pietatis, charitatis, ac paternæ ſollicitudinis norma, & ſtudium in ſibi creditas oues mirifice reluxerunt. Huic nulla pompa, imo eidem clero, & vrbis proceribus vanitatis interdictis applauſibus, hora meridiana 15. Kalen. Ianuarij optimus, & modeſtiſſimus Præſul ignotus Veronam appulit, inſequenti vero Dominico die, ſolemniter cathedrale templum ingreſſus gratiarum actionibus humiliter Deo Opt. Max. exhibitis, Paſtorale onus ſuſcepit. Maxima inde vigilantia, ac cura ſollicitus, quæ ad optimi paſtoris munus peragendum ſpectare viſa ſunt, ſedulo eſt amplexus. Diuinum cultum mirifice adauxit; Sanctimoniales enim ſanctæ Tereſiæ Ord. Carmel. Strictioris Obſeruantiæ Veronæ excepit, in ſequenti anno, ac prid. Id. Quintileis primum lapidem extruendæ Eccleſiæ in eiuſdem ſanctę Virginis honorem ſolemni ritu ſacrauit: quod quidem præſtitit & poſtero 4. Kalen. Maias apud Diuum Gregorium in Brayda in ſacelli erectione, eo in loco vbi ſanctus Petrus Martyr Veron. Ord. Prædic. olim ortus fuit; quo anno Synodum Diœceſanam habuit, ſaluberrimaſque ſanctiones tulit; quod idem præſtitit, & ann. 1657. quo Patres Societatis Ieſu benignè excepit ad ſancti Sebaſtiani, Eccleſiam S. Antonio de Padua Veronẽſium liberalitate erectam ſacrauit. Ampliſſimam diœceſim maximo licet labore, permaximo commodo, & ſpirituali ſibi commiſſarum ouium prouentu perluſtrauit. Clerum optimis moribus, & Eccleſiaſticis iuribus, & doctrinis inſtruẽdum curauit: quapropter in aula propria Academiã erexit; vbi ſtatis diebus coram ſe, è ſuggeſtu prius aliquo ſacræ Scripturæ capite explanato, præcipua è morali Theologia, ſiue ex ſacris Canonibus deprompta themata diſcutienda proponuntur. Populus cæleſti doctrinæ pabulo, maximè verò Chriſtianæ fidei rudimentis pueris imbuẽdis præcipuè inuigilat. Beneficia dignioribus confert. Solemnioribus feſtiuitatib. verbum Dei ipſemet non minus ornate, quam ſcitè perorat. Academię Filermonicę protector; pacis ſtudioſus, prudentia demum, vigilantia cæteriſque virtutibus ornatus iure merito Præſul optimus habetur, ac veneratur, cui Neſtoreos dies precamur.

Pag. 1090. l. 28. ad finem Cozzæ Cozzij dignæ memoriæ Archipresbyteri, hæc *adde*. Cæterum Cozza annos agens ſeptuaginta, menſes octo, dies decem & ſeptem, ex hac mortali vita diſceſſit 16. Kalen. Septemb. 1656. in cathedrali collacrymantibus cunctis humatus eſt: laudatus funebri oratione à Iacobo Zacchia viro clariſſ. Antonium Cozzam nepotem hæredem inſtituit, Canonicorumque Capitulo argenteam ſuam ſuppellectilem legauit, ſuoque cœnotaphio hæc excidenda curauit.

Cozza Cozzius I.V.D.
Archipresb. Veronen.
& Vic. Cap. II.
mortem propinquam
vitam beatam expectans
V. F.
Anno . . . .

Cuius Epicedium ab omnibus celebratum ſtudioſis per Carolum Libardum Canonicorum Collegij Cancellarium, virum eruditum collectum, publicique iuris factum. Hic vero inter cætera Octauij Ferarij Equitis eruditiſſimi, Patauij humanarum litterarum profeſſoris Primarij ſubter marmoreo eius tumulo excidendum epitaphium proferimus.

H. S. E.

Cozzius cognominis Cozzij Archipresbyter atque inter pontificio iterum Proepiſcopus magnitudine animi ſolertia, vitaque per omnes actus, & facundia admirabili muneris maieſtate, tantæque gloriæ, & Auorum titulis par, nec in hocce modo atq; oculis ciuium magnus, ſed intus, domique omni litteratura, & indeſeſſo patriæ antiquitatis ſtudio, cultuque ingeniorum præſtantior, vt ſeptuagenarij mors acerba omnibus vita, ſolaque immortalitatis fide viri deſiderium lenitum ſit.

Antonius Cozzius patruo incomparabili P.
Anno MDCLVII.

48 OCTAVIANVS Peregrinus Veronenſis comes ab Alexandro VII. Pontif. Max. Kalen. Octob. 1657. Cozzæ ſucceſſor deligitur in Archipresbyteratu Eccleſiæ cathedralis, vir omni laude digniſſimus, litteris clarus, morum & genere illuſtris.

Ceterum ſeries Veronenſium Epiſcoporum ita diſponenda eſt, ſuis locis reſtitutis iis, qui in ea deſiderabantur.

1 S. Euprepius.
2 S. Criſcinus.
3 S. Agapius. 130
4 S. Saturninus.
5 S. Lucillus.
6 S. Drimidianus.
7 S. Gaudentius.
8 S. Zeno. 269.
9 S. Proculus. 304
10 S. Maurus.
11 S. Ioannes.
12 S. Probus.
13 S. Theodorus.
14 S. Innocentius.
15 Lupicinus.
16 S. Lucidus. 347
17 S. Zeno II. 347
18 S. Siagrius. 380
19 S. Auximus.
20 S. Alexander.
21 S. Blaſius.
22 S. Lupus.
23 S. Felix.
24 S. Modeſtus.
25 S. Saluinus.
26 S. Andronicus.
27 S. Vindemialis.
28 S. Siluinus.
29 S. Luperius.
30 S. Maurus II.
31 S. Petrutius.
32 S. Certonius.
33 S. Simplicius. 490
34 Senator. 500
35 Seruulus. 504
36 S. Verecundus. 523
37 S. Valens. 531
38 Solatius. 577
39 S. Iunior. 588
40 Paternus. 709
41 Anno. 751
42 Lotharius. 780
43 Aldo. 790
44 Eginus. 805
45 Rotaldus I. 802
46 Audo. 830
47 Rotaldus II. 840
48 Agninus. 845
49 Landericus. 847
50 Bilongus 850
51 Notherius. 856
52 Ardecarius. 865
53 Adelardus. 890
54 Adalbertus. 918
55 Notherius II. 921
56 Hilduinus. 928
57 Ratherius 929
58 Milo. 951
59 Hildericus. 988
60 Ochelbertus, ſiue Othbertus 993
61 Milo II. 1010
A 62 Hildeprandus. 1014
63 Ioannes III. 1018
64 Vvalterus. 1036
65 Dietboldus. 1055
66 Ezelo. 1056
67 Theupaldus. 1061
68 Aldegerius, qui Aldeberius, & Aldeginus eſt. 1063
69 Vſuardus. 1070
70 Bruno. 1073
71 Sigibaldus. 1083
72 Vvalfredus. 1099
73 Bertoldus. 1104
74 Arnulphus. 1108
75 Zuffettus. 1110
76 Hubertus. 1111
B 77 Brimo, ſeu Brunus II. 1137
78 Bernardus. 1122
79 Theobaldus. 1135
80 Omnibonus. 1157
81 Adelardus II. Card. 1188
82 Abudonius. 1212
83 Norandinus. 1212
84 Adelardus III. 1224
85 Vvifredus, ſeu Valfredus II. 1224
86 Iacobus Bragantia. 1225

Reliqui qui ſequuntur bene ſunt diſpoſiti, quibus tribuendus eſt proprius numerus vſque ad Sebaſtianum Piſanum, qui nunc viuit centeſimus decimus octauus Veronenſis Epiſcopus.

C Pag. 1100. l. 25. poſt Sicardum Vicentinum Epiſcopum *adde* à capite lineæ.

14. VITALIS Epiſcopus Vicentinus florebat ann. 901. ſub Beringario Rege, cuius erat Archicancellarius, & Conſiliarius, quem ab obliuione vendicauit vnicũ Beringarij diploma conceſſum monaſterio ſancti Zenonis Veronenſis, exemplar ab autographo olim mihi tranſmiſit bon. memoriæ Cozza Cozzius Archipresbyter Veronenſis, tenoris ſequentis.

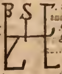
In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti Dei æterni.

D *Berengarius diuina fauente clementia Rex.*

Quia anteceſſorum Imperatorum ſcilicet, atque Regum morem fuiſſe comperimus, Eccleſiarum res ſua protectione tueri, atque augere. Idcirco notum ſit omnibus fidelibus ſanctæ Dei Eccleſiæ, noſtriſque præſentibus ſcilicet, & futuris, qualiter Vitalis venerabilis Epiſcopus ſanctæ Vicentinæ Eccleſiæ dilectus Conſiliarius noſter noſtram adiens clemẽtiam petijt, quatenus pro amore Dei, ſanctique Confeſſoris, atque pontificis Zenonis, res quaſdam, & cenſum iam ab anteceſſore noſtro diuæ memoriæ Karolo Imperatore, & conſobrino noſtro ſancto venerab. cœnobio eiuſdem ſancti Zenonis

con-

concesſas noſtro iterum confirmaremus precepto. Nos itaque iuſtam, & ratam ipſius poſtulationem perſpicientes, Eccl. ſancti martyris, & Confesſoris, atque Pontificis Zenonis nos precibus, & interceſſione iuuari, atque tueri confidentes; hoc noſtræ auctoritatis præcepto res eaſdem, ideſt caſtellum in Laceſi, vulgo *Lariſe* cũ omnib. pertinentijs ſuis, cũ reditu liberorũ hominum, ſeu, & res eidem iam dicto monaſterio S. Zenonis ab Anſelmo comite quondam delatas, ideſt hortum in ciuitate Veronæ cum areis ſuis in circuitu, & alias res tam in ciuitate Veronæ, quam extra ſingulis locis, ſeu & res in Runco ab Omnipetro quodam presbytero ſupranominato cœnobio delagatas, & hortellum vnum infra ciuitatẽ Veronæ à quodam Ingelfredo donatum eidem ſancti Zenonis monaſterio ad Monachorum inibi Domino famulantium ſuſtentationem ſecundum anteceſſoris noſtri Caroli præceptum concedimus, & confirmamus, ac in perpetuum ſtabilitum cenſemus, vt nullo vmquam tempore marchio, comes, aut gaſtaldius vel quilibet Reipublicæ miniſter, ſiue exactor de his omnibus ſupratauxatis in aliquo ſe intromittere habeat facultatem, ob hoc videlicet, vt non ſolum iſti, qui modo ibi præſentialiter degũt, verum etiam qui poſt eos ad ipſum confluentes locum venturi libere, ac voluntariè pro longæuitate, atque ſtabilitate Regni noſtri, ſempiternoque noſtræ animæ remedio, ſeu coniugis noſtræ potenti Domino preces continuas perſoluant. Contra quod noſtræ donationis, ſeu confirmationis præceptum, ſi quis inſurgere, aut infringere, ex parte, vel ex toto voluerit, ſciat ſe compoſiturum triginta libras auri obrizi, medietatem cameræ palatij noſtri, & medietatem iam dicto ſancto Cœnobio, ſi ei fuerit aliqua contrarietatis violentia, vel aduerſitas illata. Et vt hoc certiſſime credatur, atque ab omnibus probabiliter, & ineuitabiliter obſeruetur, manu propria confirmantes annulo noſtro ſubter iuſſimus ſigillari.

Signum Domini Berengarij *clariſſimi Regis.*

Tudebertus Not. ad vicem Vitalis Epiſcopi Archicancellarij recognoui & ſignaui.

Sigilli + *Locus.*

Data 10. Kal. Septemb. anno Incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti 921. anno vero Dom. Berengarij glorioſiſſimi Regis 14. Indict. 4 *Actum Veronæ in Dei nomine feliciter. Amen.*

Poſt Vitalem hactenus incelebratum decimo quinto loco repone Manaſem.

Pag. 1156. l. 5. Vicentino Epiſcopatu ſe abſoluit ann. 1655. defunctuſque eſt Romæ 28. Martij 1658. ſepultus ad ſancti Marci titulum quem tunc obtinebat.

78 IO. BAPTISTA Brixia Nobilis Venetus vtriuſque Signat. Referend. euaſit Vicentinus Epiſcopus per reſignationem Card. Bragadini die 14. Iunij 1655.

Pag. 1374. l. 9. in Gregorio Corario electo Patriarcha Venetiarum corrige annum mortis eius, & pro ann. 1465. ſcribe 1464. quo pridie Kal. Decemb. Veronæ in monaſterio Zenoniano, cuius erat Commendatarius fato ceſſit, cuius corpus Venetias tranſlatũ in Eccleſia ſancti Georgij in Alga ſepelitur. Suum condiderat teſtamentum 29. Nouemb. eiuſdem anni Indict. 12. die Iouis, quod extat in Zenoniano Archiuij tabulario. Gregorij meminit Pius II. &c. vt ibi.

Finis Tomi Septimi.

ACHERVNTINORVM EPISCOPORVM, ET ARCHIEPISCOPORVM

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
	1	Romanus.	16
300	2	Monocollus.	16
	3	Petrus.	16
	4	Siluius.	16
	5	Theodoſius.	16
	6	Aloris.	16
	7	Stephanus I.	16
	8	Alardus.	16
	9	Bertius.	16
	10	Leo I.	16
	11	Lupus.	17
	12	Eualanius.	17
	13	Azo.	17
	14	Aſcdens.	17
	15	Ioſeph.	17
499	16	Iuſtus.	17
777	17	Leo II.	17
	16	Rodulphus.	34
880	19	Leo III.	34
	20	Andreas I.	34
	21	Ioannes.	34
	22	Ioannes II.	34
1024	23	Stephanus II.	34
	24	Stephanus III.	35
	24	Stephanus IV.	35
	26	Goderius.	35
	27	Goderius II.	35

Archiepiſcoporum.

1063	1	Geraldus.	36
1066	2	Arnoldus.	36
1106	3	Petrus II.	42
1142	4	Durandus.	47
1151	5	Robertns.	47
1178	6	Richardus.	49
1184	7	Petrus III.	50
1194	8	Petrus IV.	50
1198	9	Raynaldus.	50
1200	10	Andreas Acheruntinus, & Materanus.	53
1252	11	Anſelmus.	65
1268	12	Fr. Laurentius.	65
1277	13	Petrus V. de Archaia.	65
1306	14	Fr. Landulphus.	67
1308	15	Fr. Robertus II.	68
1334	16	Petrus VI.	68
1343	17	Ioannes Contellus.	68
1363	18	Bartholomæus Prignanns.	69
1377	19	Nicolaus Aceonciamuri.	69
1379	20	Iacobus de Silueſtro.	69
1380	21	Biſantius Morellus.	69
1392	22	Bartholomæus de Baraballis.	69
1402	23	Fr. Stephanus Gobernus.	70
1402	24	Richardus de Olibano.	70
1407	25	Nicolaus Piſcicellus.	70
1414	26	Manfredus.	71
1444	27	Marinus de Panlis.	78
1471	28	Fr. Henricus Lunguardus.	82
1483	29	Vincentius Palmerius.	86
1518	30	Andreas Matthæus Card. Palmerius.	87
1528	31	Fr. Franciſcus Palmerius.	95
1531	32	Ioan. Michael Card. Saracenus.	96
1557	33	Sigiſmundus Saracenus.	97
1586	34	Ioan. Antonius Santorius.	98
1591	35	Franciſcus de Abillaneda.	99
1593	36	Scipio de Tolſa.	99
1595	37	Ioannes Mirus.	99
1605	38	Ioſeph Rubeus.	99
1611	39	Fr. Ioannes Spilla.	99
1621	40	Fabritius de Antinoris.	100
1630	41	Dominicus Card. Spinula.	101
1638	42	Simeon Carafa.	102
1648	43	Io. Baptiſta Spinula.	103

ANGLONENSIVM, ET TVRRIENSIVM Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
1077	1	Simon.	108
1123	2	Ioannes.	112
1167	3	Vvillelmus.	122
1179	4	Roboam.	121
1202	5	N.	122
1219	6	Petrus.	124
1220	7	N.	124

1241

1341	8	Robertus.	128
1344	9	Fr. Deodatus.	129
1354	10	Ioannes de Monteſuſculo.	130
1369	11	Leonardus.	130
1299	12	Gualterius.	132
1302	13	Marcus.	132
1330	14	Franciſcus della Marra.	139
1330	15	Guillelmus.	139
1333	16	Ioannes.	139
1352	17	Richardus.	144
1363	18	Philippus.	147
1364	19	Philippus II.	147
1399	20	Iacobus.	150
1400	21	Rogerius de Mareſcallis.	150
1418	22	Ioannes Caracciolus.	152
1439	23	Iacobus II.	152
1468	24	Ludouicus Flonobler.	152
1472	25	Iacobus III. Chiaſconius.	152
1508	26	Iacobus IV. de Capua.	156
1508	27	Fabricius de Capua.	156
1512	28	Io. Antonius Scotius.	156
1530	29	Ioan. Vincentius Card. Carafa.	157
1536	30	Oliuerius Carafa.	157
1542	31	Guido Aſcanius Card. Sfortia.	157
1542	32	Bernardinus Heluinus.	157
1548	33	Iulius de Grandis.	158
1560	34	Ioan. Paulus Amaſius.	159
1578	35	Nicolaus Grana.	159
1595	36	Aſcanius Iacobatius.	159
1609	37	Bernardus Iuſtinianus.	160
1616	38	Innicus Siſcara.	161
1619	39	Alphonſus Gigliolus.	161
1630	40	Io. Baptiſta Detus.	162
1631	41	Alexander Detus.	162
1638	42	M. Antonius Coccinus.	164
1646	43	Flauius Gallettus.	164
1654	44	Franciſcus Antonius de Luca.	164

GRAVINENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
1878	1	Leo.	166
1099	2	Guido.	166
1152	3	Vrſus.	166
1179	4	Robertus.	166
1189	5	Thomas.	166
1282	6	Petrus.	166
1283	7	Iacobus.	166
1311	8	Franciſcus.	167
1343	9	Richardus Caraceiolus.	167
1343	10	Fr. Andreas.	167
1345	11	Fr. Tancredus.	167
1349	12	Bernardus de Coccio.	167
1350	13	Fr. Ioannes de Gallinaro.	168
	14	Lucianus.	168
1388	15	Philippus.	168
1395	16	Fr. Franciſcus Bonacurſi.	168
1400	17	Antonius de Ruſſis.	168
1402	18	Rogerius de Longobardis.	168
1411	19	Fr. Henricus Daſmani.	168
1429	20	Gerardus.	168
1429	21	Fr. Henricus.	168
1473	22	Iacobus II. de Appiano.	168
1481	23	Mattheus de Aquino.	169
1508	24	Fr. Antonius Brancatius.	169
1518	25	Lucas de Raynaldis.	169
1552	26	Ioan. Angelus Peregrinus.	169
1568	27	Franciſcus Boſius.	169
1574	28	Aſtor Paganellus.	169
1575	29	Iulius Riccius.	169
1581	30	Antonius Maria Manzolus.	170
1593	31	Vincentius Iuſtinianus.	170
1614	32	Fr. Auguſtinus.	173
1623	33	Iulius Card. Sacchettus.	173
1626	34	Fr. Ioan. Archangelus Baldinus.	173
1630	35	Archadius Riccius.	173
1636	36	Philippus Cānſacchus de Amelia.	173
1645	37	Dominicus Cenninus.	174

POTENTINORVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. hr.			pag.
501	1	Manſius, ſeu Mandus.	176
555	2	Petrus.	176
1080	3	N. . . .	176
1099	4	Gerardus.	176
1111	5	S. Gerardus.	176
1119	6	Manfredus.	184
1179	7	Ioannes.	184
1197	8	Bartholomæus.	184
1221	9	Gratias.	184
1250	10	Obertus.	184
1266	11	N. . . .	185
1278	12	Fr. Gulielmus.	185
1289	13	Bonifacius.	185
1302	14	Franciſcus.	185
1314	15	Guillelmus.	185
1343	16	Fr. Guillelmus de Turre.	186
1351	17	Ioannes II.	186
1364	18	Iacobus.	186
1386	19	Marcus.	186
1392	20	Andreas.	187
1402	21	Fr. Benedictus de Arpino.	186
1403	22	Andreas II. Siranus.	186
1405	23	Fr. Benedictus.	186
1409	24	Angelus.	186
1429	25	Iacobus II. Squaquera.	187
1450	26	Antonius Angelus.	187
1459	27	Io. de Turre Cremata Card.	187

1463

1463 28 Io.Paulus Vaſſalus in Appendice. 187
1479 29 Ioſolus, vel Luiſius Brancaccius in Appendice. 187
1482 30 Ioan. Philippus Caſtellioneus. 187
1491 31 Georgius Margera. 187
1592 32 Ioannes Ortega. 187
1503 33 Io. Card. Arbonenſis. 188
1506 34 Iacobus iij. Nini. 188
1521 35 Pompeius Card. Columna. 188
1526 36 Niſius Niuius. 188
1566 37 Tiberius Carafa. 189
1579 38 Sebaſtianus Barnaba. 189
1606 39 Gaſpar Cardonus. 189
1618 40 Achilles Caracciolus. 190
1636 41 Didacus de Vrgas. 190
1634 42 Hieronymus Magneſius. 190
1644 43 Michael Torres. 190
1646 44 Fr. Bonauentura Clauarius. 190

TRICARICENSIVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
1068 1 Arnoldus. 193
1099 2 Librandus. 197
1179 3 Robertus. 197
1195 4 Henricus. 197
1237 5 Rogerius. 197
1253 6 M. Palmerius de Galluſio. 199
1284 7 Fr. Leonardus. 200
1301 8 Richardus. 201
1323 9 Bonacurſus. 201
1326 10 Gotifredus. 201
1348 11 Matthæus. 201
1348 12 Rogerius. 201
1350 13 Angelus. 201
1365 14 Petrus de Serlupis. 202
1374 15 Andreas de S. Hieronymo. 202
1378 16 Martinus. 202
1385 17 Thomas. 202
1394 18 Nicolaus. 202
1399 19 Vitus. 202
1405 20 Thomas card. Brancaccius. 203
1417 21 Laurentius. 203
1419 22 Angelus. 203
1427 23 Stephanus Carraria. 203
1438 24 Fr. Nicolaus. 204
1446 25 Sabas de Carbonibus. 204
1447 26 Fr. Laurentius. 204
1448 27 Honuphrius de S. Cruce. 204
1476 28 Vrſus. 205
1484 29 Scipio. 206
1497 30 Auguſtinus de Guarino. 206
1510 31 Oliuerius Card. Carafa. 206
1513 32 Ludouicus Canoſſa. 207
1529 33 Alexander Spancolus. 208
1535 34 Hieronymus Balingerius. 209
1539 35 Franciſcus Vrſinus. 209
1554 36 Antonius de Capitolis. 209
1586 37 Io. Baptiſta Sanctorius. 209
1592 38 Octauius Mirtus. 210
1605 39 Diomedes Carafa. 210
1609 40 Stephanus Robertus. 211
1611 41 Fr. Robertus de Robertis. 211
1625 42 Petrus Aloyſius card Carafa. 211
1646 43 Petrus Aloyſius Iunior Carafa. 211

VENVSINORVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
238 1 Philippus. 218
433 2 Ioannes. 218
493 3 Aſterius. 219
498 4 Stephanus. 219
1014 5 Petrus. 219
1053 6 Iaquintus 219
1058 7 Muiſardus de Villargo. 221
1069 8 Rogerius. 221
1071 9 Conſtantinus. 221
1105 10 Robertus. 225
1177 11 Petrus ij. 225
1223 12 Bonus. 225
13 Iacobus. 225
1299 14 Guido. 225
1331 15 Petrus iij. 225
1334 16 Fr. Auguſtinus. 225
1360 17 Petrus iv. 225
1463 18 Gaufridus. 225
1363 19 Thomas. 226
1383 20 Laurentius Ægidij. 226
1385 21 Ioannes ij. 126
1386 22 Franciſcus de Veneranerijs. 226
1395 23 Ioannes iij. 226
1400 24 Andreas de Fuſco. 226
1419 25 Fr. Dionyſius de Monte Leone. 227
1431 26 Robertus de Procopio. 227
1457 27 Nicolaus Solimele. 227
1459 28 Nicolaus Hieron. Porfidus. 227
1495 29 Sigiſmundus Pappacauda. 227
1499 30 Antonius Clualeria. 227
1501 31 Bernardinus de Bonioanne. 228
1510 32 Lambertus Arbaudus. 228
1527 33 Guido Medices. 228
1528 34 Ferdinandus Seronus. 229
1542 35 Aluarus de la Quadra. 229
1551 36 Simon Gattula. 229
1566 37 Franciſcus Ruſticuccius. 229
1567 38 Fr. Paulus Obertus. 229
1567 39 Io. Antonius Lucarellus. 229
1571 40 Balptaſar Iuſtinianus. 289
1583 41 Io. Thomas Sanfelicius. 230

1585 42 Io.Hieronymus Marezius. 231
1587 43 Fr.Petrus Rodulphus. 233
1591 44 Fr.Vincentius Calceus. 232
1598 45 Sigiſmundus Donatus. 232
1605 46 Marius Mutus. 233
1611 47 Andreas Perbenedictus. 232
1635 48 Bartholomæus Frigetius. 233
1640 49 Saluſtius Peculus. 233
1648 50 Fr.Antonius Panonellus. 233
1654 51 Fr.Iacinthus Tarngius. 233

AMALPHITANORVM Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.
596 1 Primenus. 245
829 2 Petrus. 245
840 3 Leo. 248
848 4 Petrus ij. 248
5 Bonus. 248
872 6 Sergius. 249
897 7 Vrsus. 249
925 8 Iaquintus. 249
949 9 Conſtantinus. 249
960 10 Maſtolus. 219

Archiepiſcopi.

987 1 Leo ij. Archiepiſcopus. 250
1030 2 Laurentius. 253
1048 3 Petrus. 259
1070 4 Ioannes I. 260
1082 5 Sergius ij. 261
1103 6 Maurus de Monte. 263
1131 7 Ioannes ij. de Porta. 266
1142 8 Ioannes iij. 267
1166 9 Ioannes iv. de ſancto Paulo. 267
1168 10 Robaldus. 269
1174 11 Dionyſius. 270
1202 12 Matthæus Capuanus. 171
1215 13 Ioannes v. Capuanus. 172
1254 14 Bartholomæus Pignatellus. 296
1254 15 Gualterus. 296
1266 16 Philippus Auguſtericius. 300
1295 17 Andreas de Alaneo. 309
1326 18 Fr. Landulphus Caracciolus. 312
1351 19 Petrus Capuanus. 314
1362 20 Marinus Card. de Iudice. 315
1375 21 Ioannes vi. Aquaviua. 319
1376 22 Sergius iij. Griſonus. 320
1395 23 Paulus. 323
1401 24 Beltrandus, ſeu Beltraminus de Alaneo. 324
1410 25 Robertus Brancia. 325
1423 26 Andreas de Palearea. 326
1449 27 Fr.Antonius de Carleno. 327
1460 28 Nicolaus de Mirabaliis. 327
1475 29 Ioannes vij. de Nicolinis. 329
1483 30 Io. Baptiſta de Iudicibus. 331
1484 31 Andreas de Cuncto. 332
1504 32 Thomas Regulanus. 333
1510 33 Ioannes Card. Medices. 333
1513 34 Robertus Guybe Card. Brutonen. 334
1513 35 Antonius Baliſtrarius. 334
1516 36 Laurentius Card. Puccius. 330
1517 37 Hieronymus Planca de Incoronatis. 336
1519 38 Hieronymus Vitelli de Iangeronibus. 337
1530 39 Ferdinandus de Anna. 338
1541 40 Fr.Alphonſus Oliua. 342
1544 41 Franciſcus Card. Sfrondatus. 341
1547 42 Tiberius Card Criſpus. 342
1561 43 Maximus de Maſſimis. 342
1565 44 M.Antonius Boczutus. 342
1570 45 Carolus Montilius. 343
1576 46 Iulius Roſſinus. 343
1616 47 Paulus Æmilius Philonardus. 344
1625 48 Iacobus Theodulus. 345
1635 49 Matthæus Granitus. 345
1638 50 Angelus Pichus. 346
1649 51 Stephanus Quaranta. 347

CAPREARVM INSVLÆ Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.
987 1 Ioannes. 353
1024 2 N. 354
1218 3 N. 354
1254 4 Ioannes. 354
1284 5 I. 354
1311 6 N. 354
1350 7 Iacobus. 354
1363 8 Guillelmus. 354
1377 9 Fr.Nicolaus. 361
10 Rogerius. 362
1398 11 Benedictus de Paradoſſo. 362
1418 12 Fr.Iulianus Thomaſius. 362
1420 13 Fr. Iacobus ij. 362
1420 14 Fr.Ioannes Ferrettus. 362
1430 15 Fr. Petrus Beſſinæ. 362
1433 16 Fr. Franciſcus Fauorantius. 362
1433 17 Fr Franciſcus. 362
1460 18 Martinus. 362
1474 19 Lucas. 362

1485 20 Marcus de Muro. 362
1490 21 Fr. Ioannes de Aloyſio. 362
1499 22 Raphael Rocca. 363
1514 23 Fr. Euſebius de Gionetto. 364
1528 24 Fr. Auguſtinus Falinenia. 364
1534 25 Angelus Barrera. 364
1539 26 Leonardus de Magiſtris. 364
1552 27 Alphonſus de Val de Cabras. 364
1555 28 AlexanderSomerius. 365
1564 29 Philippus Mazzula. 365
1584 30 Franciſcus Liparolus. 365
1608 31 Troianus Boczutus. 366
1626 32 Raphael Ronellus. 366
1634 33 Loretus de Franchis. 266
1637 34 Alexander Sibilliæ. 396
1639 35 Fr.Franciſcus Antonius Blondus. 367
1641 36 Paulus Pellegrinus. 367

LITTERENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
984 1 Stephanus. 368
1118 2 Petrus. 268
1169 3 Petrus II. 368
1179 4 Ioannes. 370
1289 5 Iacobus. 370
1300 6 Petrus III. 370
1311 7 Racho. 370
1349 8 Petrus IV. 370
1349 9 Fr.Iacobus de Roa. 370
1365 10 Fr.Robertus de Caſtello. 370
1390 11 Nicolaus de Siſtis. 370
1392 12 Thomas. 370
1392 13 Ioannes. 371
1403 14 Iacobus. 370
1407 15 Franciſcus. 370
1428 16 Cicchius. 370
1441 17 Antonius. 370
1459 18 Gabriel. 371
1478 19 Antonius II. 371
1503 20 Antonius III. de Miſabaltis. 371
1503 21 Andreas Curialis. 371
1521 22 Fr. Valerianus de Apreia. 371
1539 23 Franciſcus II. 731
1539 24 Bartholomæus de Capoblanco. 377
1547 25 Ioannes Antonius Pantuſa. 371
1562 26 Fr. Sebaſtianus Loccauella. 372
1565 27 Ioan. Antonius Aſtoreus. 372
1567 28 Fr. Bartholomæus Ferius. 372
1570 29 Philippus Faſius Capponius. 372
1570 30 Fr.Aurelius Grianus de Vreiſonis. 373
1576 31 Io. Berardinus Grandopolus. 373
1591 32 Io.Leonardus Bottilierius. 373
1590 33 Fr. Franciſcus III. Bruſchus. 374
1922 34 Andreas Caputus. 374
1650 35 Honuphrius de Ponte. 375

MINORENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An.Chr. pag.
987 1 Sergius. 392
2 Vrſus. 293
1069 3 Iaquintus. 395
1091 4 Maurus. 398
1103 5 Leo. 401
1112 6 Stephanus. 401
1117 7 Conſtantinus. 402
1161 8 Maurus II. 407
1178 9 Laurentius. 408
1217 10 Ioannes de Cauellis. 413
1247 11 Gerbinus. 416
1269 12 Petrus. 418
1281 13 Andreas Capuanus. 422
1305 14 Andreas ij. de Alanco. 423
1342 15 Bartholomæus de Comite Vrſo. 424
1348 16 Martuccius. 434
1348 17 Fr.Iacobus Sergius. 424
1364 18 Philippus. 424
1364 19 Romanus. 425
1390 20 Paulus. 428
1448 21 Chriſtophorus Oliua. 428
1425 22 Nicolaus de Maccia. 428
1474 23 Fr. Ludouicus. 429
1476 24 Palamides de Cuncto. 429
1583 25 Andreas de Cuncto. 429
1483 26 Io.Baptiſta de Conteſtabilibus. 429
1493 27 Santillus de Simeone. 430
1497 28 Alexander Salatus. 430
1511 29 Ambroſius Romanus. 430
1512 30 Fr.Thomas. 430
1526 31 Fr.Io.Petrus Bonus. 431
1546 32 Fr.Ambroſius Catharinus. 431
1552 33 Antonius Simonius de Monte. 432
1555 34 Petrus II. de Affatatis. 432
1557 35 Donatus de Laurentijs. 432
1563 36 Alexander Molus. 432
1565 37 Ioannes Amatus. 432
1567 38 Io.AuguſtinusCampanilis. 433
1596 39 Horatius Baſiliſcus. 433
1597 40 Thomas Zerula. 434
1604 41 Fr.Georgius Lazarus. 434
1615 42 Fr.Thomas Brandolinus. 435

1636 43 Laurentius de Franchis. 436 A
1639 44 Patritius Donatus. 437
1649 45 Fr.Leonardus Leria. 439

SCALENENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.
987 1 Sergius. 449
1118 2 Alexander. 449
1144 3 Vrſus. 449
1171 4 Alexander II. 449
1207 5 Conſtantinus de Afflicto. 451 B
1227 6 Matthæus de Afflicto. 454
7 Theodorus Scaecciauento. 358
1352 8 Fr.Guillelmus. 458
1328 9 Fr.Guillelmus. 458
1342 10 Fr.Iacobns Scrſali. 454
1390 11 Fr.Guillelmus. 464
1390 12 Andreas. 464
1396 13 Petrus. 464
1418 14 Fr.Petrus,vel Petruccius. 464
1418 15 Natalis de Afflicto. 465
1450 16 Fr.Euangeliſta Firiolus. 455
1465 17 Matthæus de Dote. 455
1500 18 Iacobus Piſanellus. 456
1511 19 Ferdinandus de Caſtro. 466
1515 20 Balptaſar del Rio. 466
1541 21 Ludouicus Vannius de Thodolis. 467 C
1548 22 Fr.Gaſpar de Foſſa. 467
1551 23 Fr.Alphonſus Romerus. 467
1552 24 Conſtantinus Veltronus. 467
1577 25 Fr.Felicianus Niguarda. 467
1583 26 Franciſcus de Aſſlicto. 468
1594 27 Fr.Io.Baptiſta Serignanus. 469
1594 28 Florianus Nanni. 470
1598 29 Fr.Franciſcus Bennius. 470
1617 30 Fr.Michael Bonſius. 471
1624 31 Honofrius Verme. 411
1637 32 Cæleſtinus Puccitellus. 471
1642 43 Bernardinus Pannicola. 472

SALERNITANORVM Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.
1 S.Bonoſius. 487
2 S.Gramaſius. 487
3 S.Verus. 488
4 S.Euſterius. 488
5 S.Valentinus. 488
500 6 S.Gaudentius. 488
534 7 Aſterius. 489
652 8 Luminoſus. 489
9 Ioannes. 489
600 10 Zaccharias. 489
11 Columbus. 489
12 Lupus. 489
13 Renouatus. 489
14 Benedictus. 489
15 Talonius. 489
16 Aderanus. 489
17 S.Gaudioſus. 489
18 Rodopertus. 497
801 19 Nicolaus. 497
818 20 Rodoaltus. 498
834 21 Petrus. 898
844 22 Roctolus. 499
888 23 Magnaldus. 499
853 24 Teupus. 499
867 25 Alo. 499
872 26 Landenarius. 499
882 27 Petrus II. 500
909 28 Bernardus. 591
942 29 Rachenaldus. 502
947 30 Petrus III. 502
950 31 Petrus IV. 502
954 32 Bernardus II. 502
958 33 Petrus V. 505
968 34 Ioannes II. 505

Archiepiſcopi.

981 1 Amatus primus Archiepiſcopus. 505
993 2 Dauferius. 526
993 3 Grimoaldus. 526
1007 4 Michael. 527
1016 5 Benedictus. 529
1019 6 Amatus Iunior. 529
1041 7 Amatus III. 530
1047 8 Ioannes I. 530
1056 9 S.Alphanus. 533
1085 10 Alphanus II. 553
1121 11 Romualdus I. 592
1137 12 Guillelmus. 565
1153 13 Romualdus II. 565
1181 14 Nicolaus. 578
1215 15 Cæſareus de Alagno. 594 D
1263 16 Matthæus de Porta. 597
1273 17 Ioannes ij. 602
1281 18 Philippus. 606
1297 19 Guilielmus de Godonio. 611
1306 20 Guido de Collemedio. 612
1306 21 Bernardus iij. 612
1310 22 Mantus. 613
1310 23 Robertus Archufati. 613
1312 24 Honuphrius. 613
1319 25 Fr.Bertrandus de Turre. 613
1321 26 Fr.Amaldus. 614
1330 27 Vrſus Minutulus. 914
1334 28 Benedictus Capuanus. 615
1347 29 Rogerus Sanſeuerinus. 617
1349 30 Bertrandus II. 617
1364 31 Guilelmus II.Sanſenerinus. 618
1378 32 Ioannes III.Aquauiua. 918

1378 33 Guillelmus de Capua, 618
1394 34 Ligorius de Maiorinis, 619
1400 35 Bartholomæus de Aprano. 620
1415 36 Nicolaus II. Piſcicellus. 621
1441 37 Bernabas Vrſinus, 622
1449 38 Nicolaus III. Piſcicellus. 622
1471 39 Petrus Guillelmus de Roccha, 622
1472 40 Ioannes Card. Aragonius. 623
1486 41 Octauius Bentiuolus. 623
1500 42 Ioannes Card. Vera. 624
1507 43 Federicus Card. Fregoſius 625
1533 44 Nicolaus IV. Cardin. Rodulphus. 626
1548 45 Rodulphus Pius Card. Carpenſis. 625
1548 46 Ludouicus de Torres. 626
1554 47 Fr. Hieronymus Card. Seripandus, 627
1564 48 Gaſpar Card. Ceruantes. 630
1568 49 M. Antonius Card. Columna, 631
1574 50 M. Antonius Marſilius, 632
1591 51 Marius Bologninus. 634
1606 52 Ioannes Beltraminus de Gueuara. 635
1612 53 Lucius Card. Sanſeuerinus 636
1625 54 Gabriel Card. Trecius. 636
1630 55 Iulius Card. Sabellus. 637
1642 56 Fabritius Card. Sabellus. 637
1658 57 Ioannes Torres. 637

ACERNENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.
1136 1 Piſanus. 640
1222 2 Paſchus 640
1274 3 Fr. Lucas. 640
1309 4 Andreas Capograſſus, 640
1314 5 Bartholomæus. 641
1321 6 Iordanus. 641
1331 7 Fr. Petrus. 641
1345 8 Iacobus. 641
1348 9 Matthæus de Marino. 641
1363 10 Iulianus. 641
11 Thomas. 641
1389 12 Benedictus. 641
1396 13 Fr. Pacellus. 641
1405 14 Manfredus de Auerſa, 641
1418 15 Antonellus Siraca. 641
1436 16 Nicolaus Solimele. 642
1469 17 Paraclitus de Maluetijs. 642
1487 18 Menelaus de Ianuarijs. 642
1493 19 Fr. Antonius Bonitas 642
1511 20 Petrus de Aretio. 643
1514 21 Alemannus, 643
1514 22 Lucius. 643
1523 23 Pompeius Card. Columna, 643
1525 24 Hieronymus Oliuerius. 643
1539 25 Marcellus Card. Ceruinus. 643
1539 26 Nicolaus Angelus de Oliuerijs. 643
1566 27 Fr. Ioan. Matthæus Valdinas. 643
1570 28 Lælius Iordanus. 643
1581 29 Ioan. Franciſco Orificius. 643
1593 30 Antonius Agellius. 644
1604 31 Fr. Paulus Manara, 645
1613 32 Io. Franciſcus Solimele. 645
1613 33 Fr. Ioannes Serranus. 645
1637 34 Ludouicus Galbiatus. 645
1638 35 Petrus Paulus Bonſius. 646
1643 36 Clemens Confectus. 646
37 Camillus Ragone. 646

CAMPANIENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS

An. Chr.
1525 1 Cherubinus Caietanus. 655
1544 2 Camillus Mentuatus. 655
1560 3 Fr. Marcus Laurus. 655
1471 4 Hieronymus Scarampus. 656
1584 5 Flaminius Rouerella. 656
1591 6 Iulius Cæſar Guarnerius. 656
1607 7 Barzellinus de Barzellinis. 656
1618 8 Alexander Scappius. 657
1618 9 Fr. Conſtantinus Teſta. 657
1637 10 Alexander Riparolus. 657
1644 11 Franciſcus Carduccius. 658
1649 12 Fr. Ioſeph Auila. 658
1657 13 Ioannes Caramuel Lobkouuicz. 658

CAPVTAQVENSIVM

Epiſcoporum

INDEX mHRONICVS.

An. Chr. pag.
1126 1 Arnulphus. 664
2 Leonardus. 665
1231 3 N. . . . 665
1251 4 Beneuentanus, 666
1285 5 Petrus. 670
1286 6 Gibertus. 670
1293 7 Ioannes. 670
1312 8 Philippus. 670
1321 9 Ioannes II. 670
1336 10 Philippus de Magno. 670

1340 11 Thomas de Magnó. 670
1386 12 Iacobus. 671
1399 13 Io. Bonifacij de Panella. 671
1405 14 Guilielmus. 671
1410 15 Iacobus ij. 671
1412 16 Balptaſar de Iudice. 671
1418 17 Ioannes, ſeu Ianellus Panella. 672
1418 18 Thomas de Beringarijs. 672
1423 19 Berardus Caracciolus. 672
1425 20 Franciſcus de Tomacellis. 672
1439 21 Bartholomæus. 672
1441 22 Maſellus Mutus. 672
1464 23 Franciſcus de Comite. 673
1476 24 Franciſcus Bertinus. 673
1478 25 Auxius Card. de Podio. 673
1483 26 Ludouicus Card. Podocatarius. 673
1504 27 Aloyſius Card. de Aragonia. 673
1514 28 Vincentius de Galeotis. 673
1522 29 Laurentius Card. Puccius. 674
1523 30 Thomas. 674
1531 31 Henricus Loffredus. 674
1543 32 Franciſcus Card. Sfondatus. 675
1552 33 Hieronymus Card. Verallus. 675
1553 34 Paulus Æmilius Verallus. 675
1574 35 Laurentius Bellus. 675
1586 36 Lelius Morellus. 675
1610 37 Ioannes V. Vitellus. 675
1611 38 Petrus Motta de Haro. 675
1627 39 Franciſcus Maria Card. Brancaccius. 675
1635 40 Aloyſius Pappacauda. 676
1649 41 Thomas Carafa. 676

MARSICANORVM, SEV MARSICENSIVM Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An.Chr. pag.
370 1 Sempronius 681
2 Rodulphus Alanus. 695
580 3 Iulianus. 695
853 4 Fuderiſius. 695
5 Grimoaldus. 695
1089 6 Giſulphus. 696
1095 7 Ioannes. 696
8 Ioannes ij. 697
1123 9 Leo. 697
1131 10 Henricus. 698
1150 11 Ioannes iij. 698
1166 12 Ioannes iv. 705
1198 13 Ioannes v. 707
1200 14 Benedictus. 708
1210 15 Anſelmus. 709
1222 16 Rogerius. 709
1239 17 N. . . . 710
1275 18 Fr. Raynaldus de Leontino 711
1275 19 Fr. Reginaldus ij. 711
1293 20 Ioannes vi. de Vetere. 712
1305 21 Matthæus. 717
1310 22 Ioannes vij. Acuſius. 718
1315 23 Rogerius. 718
1330 24 Petrus. 720
1349 25 Rogerius II. 720
1349 26 Fr. Petrus ij. 721
1353 27 Bartholomæus. 722
1368 28 Bernardus. 723
1378 29 Thomas. 723
1397 30 Iacobus Capadula. 725
1383 31 Fr. Petrus Yſperinus. 725
1389 32 Andreas. 727
1398 33 Gentilis. 727
1399 34 Marcus. 727
1399 35 Petrus iv. 727
1400 36 Fr. Nardellus. 728
1440 37 Carlettus. 728
1453 38 Leonardus. 729
1456 39 Petrus de Diano. 729
1458 40 Andreas ij. 729
1460 41 Sampſon de Cayano. 729
1478 42 Fr. Io. Antonius Pititus. 729
1473 43 Nicolaus Angelus de Abbatiſsa. 730
1484 44 Fr. Antonius Medices. 731
1485 45 Fabritius Guarna. 731
1494 46 Octauianus Caracciolus. 732
1536 47 Vincentius Buccaferrus. 732
1537 48 Angelus Archilegius. 732
1541 49 Martius de Martijs Medices. 733
1574 50 Angelus de Martijs Medices. 733
1583 51 Aloyſius Pallauicinus. 733
1584 52 Fr. Antonius Fera. 733
1600 53 Aſcanius Pariſius. 734
1614 54 Fr. Thimoteus Caſelius. 734
1640 55 Fr. Ioſeph Ciantes. 735
1656 56 Angelus Pinerius. 738

NVCERIÆ PAGANORVM Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.
1 S.Priſcus. 741
598 2 Prunerius. 741
743 3 Matus. 741
4 N. . . . 741
1228 5 S.Valerius Vrſinus. 741
1260 6 N. . . . 741

1386 7 Fr. Franciſcus. 741
1401 8 Angelus. 742
1429 9 Fr. Gabriel de Garofalis. 742
1433 10 Iulianus de Angreranis. 742
1436 11 Iacobus Benedictus. 742
1443 12 Bartholomæus de Michaelibus. 742
1455 13 Fr. Petrus. 743
1478 14 Ioannes de Correranis. 743
1480 15 Petrus Strambonus. 743
1503 16 Bernardinus Vrſinus. 743
1521 17 Dominicus Iacobatius. 744
1527 18 Andreas Iacobatius. 744
1528 19 Paulus Iouius ſenior. 744
1551 20 Iulius Iouius. 746
1560 21 Paulus Iouius Iunior. 747
1585 22 Sulpitius Conſtantinus. 747
1602 23 Simeon Lunadorus. 747
1610 24 Fr. Seraphinus de Vicarijs. 747
1622 25 Franciſcus Triuultius. 748
1632 26 Hippolytus Franconius. 748
1654 27 Fr. Bonauentura de Auolos. 748

NVSCANORVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.
1048 1 S.Amatus. 749
1104 2 Guido. 750
1143 3 Rogerius. 750
1164 4 Guillelmus. 750
5 Rogerius II. 751
1202 6 Lucas. 751
1285 7 Fr. Iacobus. 751
1296 8 P. 752
1346 9 Rogerius Ieſualdus. 742
1350 10 Franciſcus. 753
1385 11 Arnoldus. 753
1392 12 Marius. 753
1396 13 Bernardus. 753
1399 14 Angelus Berſillus. 753
1419 15 Guillelmus II. 753
1419 16 Antonius. 753
1435 17 Paulutius, ſeu Carlutius. 753
1437 18 Fr. Iannuccius Paſchaſius. 753
1471 19 Stephanus Muſcatellus. 753
1485 20 Antonius Maramaldus. 754
1513 21 Marinus de Acciabianca. 754
1523 22 Hieronymus de Acciabianca. 754
1538 23 Petrus Paulus Card. Pariſius. 754
1539 24 Paulus Capranica. 755
1545 25 Aloyſius de Caualcantib. 756
1563 26 Alexander Sadaleſtus. 756
1573 27 Petrus de Fuijs. 756
1578 28 Patritius Lunatus. 756
1602 29 Fr. Lazarus Pellizarius. 756
A 1609 30 Io. Baptiſta Lucchatus. 756
1615 31 Michael Retius, ſeu Reſta. 757
1639 32 Franciſcus Archudius. 757
1642 33 Fr. Ioannes Maurus. 757
1645 34 Agnellus Campagna. 757
1649 35 Petrus Paulus Ruſſ. 757
1658 36 Fr. Benedictus de Roccijs. 757

POLICASTRENSIVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

B An.Chr.
1090 1 S.Petrus Pappacarbonus. 759
1110 2 Arnaldus. 789
1222 3 Fr. Guillelmus. 793
1237 4 N. 793
1254 5 Ioannes Caſtellomata. 794
1256 6 Marius. 794
1256 7 Fabritius, ſeu Fabianus. 794
1278 8 Bartholomæus. 794
1356 9 Thomas. 794
1356 10 Franciſcus Capogroſſo. 794
1383 11 Nicolaus. 795
1392 12 Fr. Lucas. 795
1413 13 Robertus. 795
1417 14 Nicolaus. 795
1438 15 Iacobus Lancellottus. 795
C 1445 16 Fr. Carolus. 795
1455 17 Fr. Hieronymus de Vanea. 795
1498 18 Fr. Henricus Languardus. 795
1471 19 Gabriel Altilius. 795
1485 20 Fr. Hieronymus Alimenia. 796
1493 21 Gabriel Guidanus. 797
1504 22 Aloyſius Card. de Aragonia. 797
1504 23 Bernardinus Laureus. 797
1516 24 Ioannes II. 797
1516 25 Pyrrhus Aloyſius. 797
1530 26 Benedictus Card. Accoltus. 797
1535 27 Andreas Matthæus Card. Palmerius. 797 D
1537 28 Fabritius Arcella. 797
1541 29 Vbertus Card. Gambara. 798
1543 30 Nicolaus Franciſcus de Maſſanella. 798
1577 31 Ludouicus Bentiuolus. 798
1581 32 Ferdinandus Spinellus. 798
1605 33 Philippus Card. Spinellus. 798
1605 34 Hilarus Corteſius. 799
1610 35 Antonius Sanctorius. 799
1630 36 Vrbanus Feliceus. 800
1635 37 Petrus Marcus. 800
1652 38 Iacobus. 800

SARNENSIVM Epiſcoporum,

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			
1066	1	Riſus,	802
1119	2	Ioannes,	804
1134	3	Petrus,	804
1156	4	Ioannes II,	804
1180	5	Vnfridus,	804
1208	6	N.	804
1209	7	Rogerius.	804
1216	8	Ioannes III,	804
1255	9	N.	804
1255	10	Angelus de Aquino.	805
1265	11	Ioannes IX.	805
1296	12	Guillelmus.	813
1324	13	Napoleo.	813
1333	14	Fr. Nicolaus,	813
1333	15	Fr. Franciſcus,	813
1450	16	Napoleo II.	813
1350	17	Theobaldus.	813
1371	18	Ioannes V.	813
1404	19	Ioannes VI.	813
1408	20	Franciſcus II. Mormilius.	814
1408	21	Ioannes VII.	814
1419	22	Marcus,	814
1439	23	Fr. Andreas,	814
1478	24	Antonius.	814
1478	25	Ioannes VIII.	814
1381	26	Andreas II. de Rogerijs,	814
1482	27	Andreas III. de Pazzis.	814
1499	28	Auguſtinus de Euſtotenuilla.	814
1513	29	Georgius Maccafanus.	815
1507	30	Franciſcus Card. Romelinus.	815
1517	31	Ludouicus.	815
1518	32	Siluius Card. Paſſerinus.	815
1519	33	Guillelmus Bertrandus.	815
1527	34	Andreas Matthæus Card. Palmerius.	815
1531	35	Pompeius card. Columna,	816
1534	36	Ludouicus Gomez.	816
1543	37	Franciſcus card. Sfrondatus.	816
1544	38	Marius Ruffinus,	817
1547	39	Donatus Maricuecius,	817
1548	40	Guillelmus III. Tutauilla.	817
1569	41	Fr. Vincentius Herculanus.	817
1573	42	Fr. Vincentius Ceperanus.	817
1578	43	Paulus Fuſcus.	817
1583	44	Hieronymus Matthæuccius.	817
1595	45	Antonius de Aquino,	818
1616	46	Stephanus Solis Caſtelbanco.	818

BARENSIVM Archiepiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			
347	1	Geruaſius	837
465	2	Concordius.	837
539	3	Petrus	837
780	12	Leontius	837
826	13	Sebaſtianus.	837
845	14	Angelarius.	838
888	15	Iacobus.	849
888	16	Hermendus.	849
897	17	Rodoaldus.	849
867	18	Gnitprandus.	849
912	19	Rodericus.	849
918	20	Ioannes.	849
	21	Alfarifius.	859
950	22	Petrus.	849
951	23	Ioannes II.	849
978	24	Paulus.	850
993	25	Chryſoſtomus,	850
1006	26	Ioannes III.	850
1028	27	Biſantius.	850
1035	28	Romualdus Protoſpatarius.	850
1035	29	Nicolaus,	850
1062	30	Andreas,	850
1078	31	Vrſus.	851
1089	32	Elias,	856
1105	33	Riſus.	867
1118	34	Gualterius.	872
1126	35	Matthæus.	874
1129	36	Angelus.	874
1138	37	Ioannes IV,	878
1151	38	Ioannes V.	879
1171	39	Raynaldus.	880
1188	40	Dauferius.	881
1207	41	Berardus de Coſtaca,	882
1214	42	Andreas II,	883
1226	43	Marinus Filangerius.	885
1254	44	Fr. Henricus Filangerius.	886
1259	45	Fr. Ioannes VI.	886
1280	46	Romualdus Griſonus,	888
1310	47	Landulphus.	907
1333	48	Rogerius S. Seuerinus.	908
1347	49	Bartholomæus Carrafa.	909
1367	50	Nicolaus II. Braucaccius.	910
1367	51	Bartholomæus Prignanus.	911
1379	52	Nicolaus III.	912
1378	52	Landulphus Marramaldus.	913
1384	54	Iacobus Carrafa.	914
1387	55	Nicolaus IV. Accouciamuro.	914
1387	56	Robertus Sanſeuerinus.	914
1400	57	Nicolaus V. Paganus.	915
1425	58	Franciſcus Ayellus,	916
1453	59	Fr. Guido Guidanus.	916
1454	60	Latinus Card. Vrſinus.	916
1472	61	Antonius de Ayello.	917
1493	62	Io. Iacobus Caſtelleoneus.	918
1513	63	Stephanus Gabriel Card. Merinus,	

		rinus.	919
1530	64	Hieronymus Card. Grimaldus.	919
1540	65	Hieronymus Saulius.	920
1550	66	Iacobus Card. de Puteo.	920
1562	67	Antonius de Puteo.	921
1592	68	Iulius Cæſar Richardus.	923
1602	69	Bonnifius Card. Bonuifius.	924
1604	70	Galeatius Sanuitalis.	926
1606	71	Decius Caracciolus.	928
1613	72	Aſcanius Ieſualdus.	928
1638	73	Didacus Serſale.	929

BITECTENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
1179	1	Raus.	930
	2	N. . . .	931
1262	3	Erancifcus.	931
1263	4	Ioannes de Colopardo.	931
1294	5	Marinus.	931
1318	6	Emanuel Spinula.	931
1328	7	Iacobns Boncorus.	931
1369	8	Vitus de Aquauiua.	932
1369	9	Angelus.	932
1397	10	Fr. Antonins.	932
1399	11	Fr. Petrus.	932
1423	12	Carolus Aneahmonus.	932
1432	13	Petrus.	932
1434	14	Federicus.	932
1452	15	Leonardus de Indice.	932
1482	16	Sulpitius aquauiua.	933
1483	17	Erancifeus Quarrus.	933
1497	18	Vincentius Piſtachius.	933
1518	19	Coſmus Piſtachius.	933
1528	20	Laurentius Serriſtorus.	933
1532	21	Ioannes Card. Saluiatus.	933
1539	22	Ludouicus Serriſtorus.	934
1583	23	Cæſar Arena.	934
1599	24	Valerius Mutus	934
1603	25	Balptaſar Puſteria.	934
1636	26	Liuius Limatula.	934
1681	27	Iulius Matthæus.	934
1634	28	Fr. Michael Maſſerottus.	935
1631	29	Sigiſmundus Thadæus.	935
1641	30	M. Antonius Thomaſius.	935
1655	32	Franciſcus Caieta.	935

BITVNTINORVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
743	1	Andreanus.	937
1087	2	Ardenulphus.	937
1177	3	Ioannes.	937
1200	4	N. . . .	937
1252	5	N. . . .	937
1253	6	Fr. Pancratius.	937
1266	7	Thomas.	938
1280	8	Pardus.	938
1283	9	Leucius Coraſius.	936
1317	10	Ioannes II.	938
1346	11	Stephanus.	938
1348	12	Robertus.	938
1348	13	Iacobus Faleonacius.	938
1349	14	Nicolaus.	938
1365	15	Ioannes III.	938
1382	16	Henricus.	928
	17	Iacobus II.	938
1392	18	Ioannes IV.	938
1399	19	Fr. Antonius.	938
1424	20	Paulns de Alfatatis.	938
1457	21	Fr. Antonius de Regio.	939
1481	22	Antonius de Vrbino.	939
1484	23	Andreas de Paltronibus.	939
1484	24	Baptiſta Pontinus.	939
1500	25	Io. Baptiſta Card. Vrſinus.	939
1517	26	Io. Baptiſta Vrſinus.	939
1517	27	Iulius Card. Medices.	939
1527	28	Iacobus iij. Vrſinus.	940
1530	29	Alexander Card. Farneſius.	
1532	30	Lupus de Alarcon.	940
1538	31	Sebaſtianus Delius.	940
1544	32	Fr. Cornelius Muſſus.	940
1574	33	Io. Petrus Fortiguerra.	941
1593	34	Flaminius Pariſius.	941
1603	35	Fr. Hieronymus Palenterus.	942
1619	36	Io. Baptiſta Stella.	943
1622	37	Fabritius Carafa.	943
1652	38	Alexander Creſcenetius.	944

CATHARENSIVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
1030	1	N.	946
1179	2	Marius.	947
1318	3	Dompimus.	947
1328	4	Bergius.	947
1333	5	Thomas.	947

1350

1350 6 Bartholomæus. 947
1350 7 Adam. 947
1353 8 Fr. Dunino. 947
1410 9 Autimus. 947
1421 10 Fr. Raymundus. 947
1425 11 Secundus. 947
1430 12 Marinus Contarenus. 948
1454 13 Bernardus. 948
1457 14 Angelus Faſolus. 948
1459 15 Marcus. 948
1525 16 Trifonus Biſantius. 948
1525 17 Lucas Biſantius. 948
1565 18 Paulus Biſantius. 948
1578 19 Fr. Franciſcus. 948
1600 20 Hieronymus. 949
1602 21 Fr. Angelus Ranuccius. 949
1611 22 Fr. Hieronymus Ruſca. 949
1620 23 Ioſeph Pamphilus. 949
1622 24 Iacobus. 949
1622 25 Vincentius Bucchius. 949
1656 26 Io. Antonius Sboronatius. 949

CVPERSANORVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
487 1 Simplicius. 951
501 2 Hilarius. 952
1088 3 Leo. 955
1120 4 Saxo. 955
1145 5 Rogerius. 957
1153 6 Leo ij. 957
1179 7 Caſius. 957
1190 8 Guillelmus. 957
1196 9 N. 998
1250 10 N. 958
1266 11 Stephanus. 958
1283 12 Ioannes de Gropis. 967
1318 13 Guillelmus II. 969
1335 14 Petrus Baccarius. 969
1343 15 Ioannes II. 969
1330 16 Stephanus II. 969
1358 17 Petrus de Renza. 969
1383 18 Antonius. 969
1390 19 Fr. Angelus. 969
1404 20 Stephanus III. Alphanus. 969
1423 21 Antonius Guidotti. 970
1437 22 Andreas de Vetulis. 970
1439 23 Fr. Donatus Bottinus. 970
1448 24 Fr. Petrus de Migolla. 970
1464 25 Paulus de Turculis. 970
1482 26 Sulpitius Aquauiua. 971
1494 27 Vincentius Piſtacchius. 971
1498 28 Donatus Aquauiua. 972
1528 29 Antonius Card. Sanſeuerinus. 972
1534 30 Iacobus Antonius Canozza. 972
1560 31 Franciſcus Lottinus. 972
1561 32 Romulus de Valentibus. 972
1579 33 Franciſcus Maria Sfortia. 973
1605 34 Fr. Petrus Capullius. 973
1625 35 Vincentius Martinellus. 974
1622 36 Antonius Brunachius. 974
1638 37 Auguſtinus Ferrentillus. 974
1642 38 Petrus Paulus Bonſius. 975

IVVENACENSIVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
951 1 Pandonus. 976
1071 2 Ioannes. 678
1096 3 Petrus. 978
1113 4 Bernerius. 978
1124 5 Vrſus. 979
1172 6 Bertus. 983
1184 7 Paulinus. 986
8 Maldeſius. 986
1218 9 Vrſus II. 986
1226 10 P. 986
1253 11 Leonardus eminento. 987
12 Palmerius. 988
1275 13 Saluius. 988
1283 14 Fr. Ioannes II. 988
15 Ioannes III. 989
1329 16 Fr. Guillelmus Alueniacus. 989
1333 17 Iacobus Morola, ſeu Moronus. 990
1350 18 Fr. Raymundus. 991
19 Antonius. 991
1386 20 Nicolaus. 991
1390 21 Franciſcus Rolandinus. 991
1395 22 Grimaldus de Turculis. 991
1433 23 Petrus II. 992
1455 24 Antonius Card. Ilriden. 992
1457 25 Hector Galgane. 992
1462 26 Marinus Morula. 994
1471 27 Petrus Recanatus. 994
1496 28 Iuſtinus Planca. 996
1517 29 Laurentius Card. Puccius. 997
1517 30 Marcellus Planca. 997
1549 31 Ludouicus Furconius. 997
1549 32 Ioannes IV. Antelices. 997
1574 33 Sebaſtianus Bernabas. 998
1581 34 Lucianus de Rubeis. 999
1589 35 Io. Antonius Viperanus. 1000
1608 36 Gregorius Sanctacrucius. 1000
1611 37 Iulius Maſius. 1001
1637 38 Carolus Maranta. 1003

LAVELLENSIVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.			pag.
1060	1	Vincentius.	1005
1099	2	Seonus.	1005
1099	3	Biſantius.	1099
1179	4	Ioannes.	1005
1236	5	N.	1005
1342	6	Ioannes ij.	1005
1342	7	Fr. Philippus.	1005
1343	8	Fr.Laurentius.	1005
1364	9	Mercuttiuus.	1005
1364	10	Fr. Matthæus Scaleat.	1005
1385	11	Brucardus.	1005
1391	12	Angelus Barilis.	1005
1394	13	Nicolaus.	1006
1394	14	Fr.Franciſcus de Auria.	1006
1404	15	Iacobus.	1006
1419	16	Robertus.	1006
1437	17	Franciſcus.	1006
1438	18	Fr.Michael Angelus de Netulis.	
1454	19	Matthæus Antonius.	1006
1474	20	Stephanus Capanus.	1006
1453	21	Petrus Pellagarius.	1006
14-7	22	Troilus Maguefius.	1006
1498	23	Quirinus Longus.	1006
1502	24	Ioannes iij. de Manna.	1006
1504	25	Bernardus Scannafora.	1006
1504	26	Bernardinus de Leis.	1006
1504	27	Fr.Ludouicus Lagarius.	1006
1515	28	Petrus Priſcus.	1006
1539	29	Io.Vincentius Michael.	1006
1545	30	Donatus Mauritius.	1006
1547	31	Fr.Thomas Stella.	1006
1549	32	Io. Petrus Ferrettus.	1007
1554	33	BartholomæusOrſuecius.	1008
1558	34	Anzimus Flotebellus.	1003
1561	35	Lucius Maranta.	1008
1578	36	Tiberius Corteſius.	1009
1602	37	Didacus de Quadra.	1009
1605	38	Leo Fidelis de Vicomercato.	1009
1613	39	Siluaggius Primitellus.	1009
1615	40	Vincentius Peritus.	1069
1618	41	Fr.Io.Baptiſta de Mare.	1009
1624	42	Fr.Franciſcus Cerco de Mayda.	1009
1626	43	Fabius Oliuadicius.	1009
1627	44	Placidus Padiglia.	1009
1635	45	Fr.Cherubinus Manzonius.	1009
1544	46	Fr. Franciſcus de Notarijs.	1009
1651	47	Ioſeph Boncore.	1010

MINERBINENSIVM

Epiſcoporum

INDEX mHRONICVS.

An.Chr.			
1069	1	Biſantius.	1011
1071	2	Innacius.	1011
	3	Tranſmundus.	1011
1197	4	Leopardus.	1011
1202	5	Ricchardus.	1011
1256	6	Petrus de Cidoniſia.	1011
1426	7	Leonardus.	1012
1432	8	Sancius.	1012
1434	9	Goffredus.	1012
1456	10	Ioannes Campanella.	1012
1492	11	Robertus de Noia.	1012
1497	12	Marinus de Falconibus.	1012
1525	13	Fr.Antonius Saſſolinus.	1012
1528	14	Bernardinus Fumarellus.	1012
1529	15	Io.Franciſcus.	1012
1536	16	Donatus Mauritius.	1012
1545	17	Io.Vincentius Michelius.	1013
1596	18	Fr. Laurentius Mangioius.	
1605	19	Iacobus Antonius Caporalis.	1013
1617	20	Altobellus Cariſſimus.	1013
1633	21	Fr.Ioan.Michael de Rubeis.	1013
1633	22	Fr. Hieronymus Zambecharius.	1013
1635	23	Antonius Maria Pranzonius.	1013

POLYMNIANENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.			
	1	Petrus.	1015
1035	2	Richardus.	1021
1103	3	Richardus ij.	1021
1116	4	Ambroſius.	1021
1140	5	Bonauentura.	1011
1170	6	Mayon.	1021
1179	7	Arpinus.	1023
1275	8	Barchedus.	1023
1318	9	Guillelmus.	1023
1210	10	Matthæus.	1023
1332	11	Bonauentura Borcſolis.	1023
1341	12	Guillelmus ij.	1023
1343	13	Bonauinus.	1023
1351	14	Fr.Nicolaus.	1023
136	315	Fr.Nicolaus ij.	1024
1378	16	Paulus ſiue Pauo.	1024
1390	17	Lupulus de Laccu.	1024

1391

1391 18 Angelus. 1025
1401 19 Franciſcus. 1025
1401 20 Chriſtophorus. 1025
1411 21 Nicolaus iij. 1025
1420 22 Paulus ij. 1025
1424 23 Fr. Raonus de caſtro Medurno. 1025
1560 24 Claudius. 1025
1468 25 Latinus Card. Vrſinus. 1025
1473 26 Iacobus Toraldus. 1026
1506 27 Gaſpar. 1026
1506 28 Michael Claudius. 1026
1508 29 Chriſtoph. Magnacutius. 1026
1517 30 Iacobus ij. Tramarinus. 1026
1540 31 Io. Maria Card. de Monte. 1027
1541 32 Roſimanus Caſamaxima. 1027
1544 33 Petrus Antimus Caſamaxima. 1028
1570 34 Fr. Angelus Gazzinus. 1028
1572 35 Petrus Franciſcus ferrus. 1028
1580 36 Raphael Thomeus. 1028
1590 37 Ioannes Baptiſta Guanzatus. 1028
1607 38 Fr. Ioan. Maria de Guanzellis. 1028
1619 39 Franciſcus Nappius. 1029
1629 40 Hieronymus Pariſanus. 1029
1636 41 Antonius de Pezio. 1029
1642 42 Io, Dominicus Moroli. 1029
1650 43 Fr. Vincentius Pinerius. 1029

R V B E N S I V M

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

44 1 S. Clerus. 1032
2 S. Procopius. 1032
493 3 Ioannes. 1032
1071 4 Guibertus. 1032
1163 5 Vrſus. 1033
1177 6 Daniel. 1033
1235 7 N. . . . 1033
1300 8 Petrus de Gabriellis. 1033
1318 9 N. . . . 1033
10 Maior. 1033
11 Ioannes ij. 1034
12 Guillelmus. 1033
1343 13 Nicolaus. 1034
1344 14 Ioannes ij. 1034
1349 15 Fr. Stephanus. 1034
1390 16 Antonius. 1034
1399 17 Fr. Sixtus Coletta. 1034
1418 18 Fr. Simeon. 1034
1432 19 Petrus Roſa. 1034
1443 20 Fr Chriſtophorus de ſancto Petro. 1034
1451 31 Petrus ij. 1034
1469 22 Antonius de Coletis. 1034
1480 23 Antonius de Rocca. 1035
1486 24 Franciſcus Spallueda. 1035
1512 25 Iulianus de Mirto. 1035
1520 26 Io. Franciſcus de Mirto. 1035
1578 27 Horatius de Mirto. 1035
1589 Fr. Gaſpar Paſchalis. 1035
1604 29 Ioſeph Salutius. 1035
1621 30 Chriſtophorus Memolus. 1036
1646 31 Marcus Romanus. 1036
1650 32 Bernandus Apicellus. 1036
1656 33 Io. Baptiſta Vulpius. 1036

NAZARENÆ ECCLESIÆ

Archiepiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.
1120 1 Bernardus. 1039
1129 2 Vvilelmus. 1039
1144 3 Robertus. 1039
1151 4 Robertus ij. 1040
1155 5 Aitardus. 1040
1158 6 Lotardus. 1040
1265 7 N. . . . 1040
1272 8 N. . . . 1042
1298 9 Guido. 1033
1298 10 Guillelmus ij. 1043
1326 11 Petrus. 1043
1330 12 Fr. Petrus. 1043
1345 13 Fr. Durandus de Sermino. 1045
1348 14 Fr. Richardus. 1044
1366 15 Fr. Guillelmus Baluſyus. 1044
1368 16 Fr. Ioannes Salamonius. 1044
1396 17 Ioannes ij. 1044
1400 18 Fr. Io. Paulus. 1044
1431 19 Fr. Auguſtinus de Fauoronibus. 1044
1455 20 Fr. Iacobus Anrilia. 1045
1491 21 Io. Maria Pudericus. 1049
1510 22 Orlandus de Ruere. 1050
1515 23 Fr. Gregorius Benigninus. 1050
1520 24 Leonardus Bucutus. 1051
1526 25 Petrus de Albis. 1051
1526 26 Petrus Franciſcus Fertus. 1052
1528 27 Fr Franciſcus. 1052
1528 28 Philippus Adimarius. 1052
1536 29 Hieronymus de Garo. 1052
1553 30 Bernardinus de Figueora. 1057
1572 31 Fabius Mirtus. 1063
1587 32 Fr. Franciſcus Spera. 1064
1587 33 Fr. Hieronymus Bilaqua. 1064
1604 34 Maphæus Card. Barberinus. 1064
1608 35 Michael Angelus Card. Tontus. 1065
1609 36 Dominicus Card. Rinarola. 1065

1627	37	Aotooius Lambardus.	1065
1639	38	Antonius Seuerolus.	1055

CANNENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
	1	Rogerius.	1068
	2	Petrus.	1070
963	3	Lucidus.	1070
1071	4	Ioanoes.	1070
1105	5	N. . . .	1070
1129	6	Ioannes II.	1074
1158	7	Ioannes III.	1074
1158	8	Bonifacius.	1074
1188	9	Ioannes IV.	1077
1209	10	Paſchalis.	1077
1256	11	Petrus de Cidonila.	1077
1276	12	Theobaldus.	1977
1384	13	Petrus II.	1080
1412	14	Ioaonez V.	1081
1429	15	Nicolaus.	1082
1439	16	Richardus.	1084
1439	17	Ioachimus.	1084
1445	18	Marinus de Vrſiois.	1084
1447	19	Aſtorgius Card. de agnenſibus. 185	
1449	20	Fr. Iacobus de aurilia.	1087

MONTIS VIRIDIS

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.			pag.
1175	1	Marius.	1090
1179	2	Nicolaus.	1096
1265	3	Velinus.	1096
1269	4	Fr. Petrus.	1096
1291	5	Gobertus.	1096
1348	6	Leonardus.	1096
1348	7	Matthæus.	1096
	8	Franciſcus de Belſautibus. 1096	
1384	9	Laurentius.	1098
1390	10	Fr. Petrus de Rocca argenti. 1098	
1418	11	Thomas de Tauratio.	1098
1425	12	Matthæus.	1098
1464	13	Viuianus de Viuianis.	1098
1491	14	Franciſcus de Oliueto.	1098
1499	15	Fr. Petrus II.	1498
1503	16	Fr. Ioannes.	1098
1506	17	Barthol. de Capiteferro.	1099
1511	18	Hieronymus de Caro.	1099

SIPONTINORVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

Ao. Chr.			pag.
	1	N. . . .	
465	2	Felix.	1106
498	3	S. Laurentius.	1107
596	4	Vitelianus.	1111
597	5	Felix II.	1111
	6	S. Barbatus.	1111
700	7	Ardenius.	1111
748	8	Ambroſius.	1111
751	9	Ioannes.	1111
764	10	Dauid.	1111
780	11	Daos.	1112
825	12	Gcinus.	1112
	13	Vrſus.	1112
845	14	Ioannes II.	1112
	15	Carolus.	1112
868	16	Ioannes IV.	1112
875	17	Ayo.	1112
886	18	Conſeruatus.	1112
894	19	Petrus.	1112
	20	Valdefridus.	1112
914	21	Ioaooes V.	1112
954	22	Vioeentius.	1112
957	23	Landulphos.	1112
967	24	Malcefrid.	1112

Archiepiſcopi.

969	1	Landulphus primus archiepiſcopus Beneuentanus, & Sipontinus.	1113
984	2	Aloo.	1113
998	3	Alphanus.	1113
1003	4	Alix.	1113
1009	5	Mundus.	1113
1011	6	Alphanus II.	1114
1015	7	Vrſus.	1114
1032	8	Guarmundus.	1115

Archiepiſcopi.

1034	1	Leo primus Sipont. archiepiſc. diſiunctus à Beneuent.	1116
1059	2	N.	1116
1066	3	Gerardus.	1117
1097	4	Albertus Card.	1119
	5	Gregorius.	1119
1118	6	L.	1119
1130	7	Sergius Freccia.	1120
1140	8	Villelmus.	1120
1157	9	Gifredus.	1120
1175	10	Gerardus II.	1123
1175	11	Gerardus III.	1124
1195	12	Ioannes.	1124
1195	13	Hugo.	1124

1219 14 N. 1129
1231 15 Rugerius de Anglone. 1134
1277 16 Ioannes II. 1142
1290 17 Andreas. 1143
1301 18 Gregorius de Monte longo. 1143.
1032 19 Leopardus Mancinus. 1143
1327 20 Fr. Matthæus Car. Vrſinus. 1147
1328 21 Bartholomæus. 118
1330 22 Saxus. 1148
1343 23 Fr. Petrus 1148
1353 24 Fr. Franciſcus Criſpus. 1149
25 Marinus 1149
1364 26 Philippus. 1149
1375 27 Petrus iij. 1149
1382 28 Ioannes iij. 1149
1386 29 Ioannes iv. 1150
1398 30 Nicolaus de Sacchis. 1150
1401 31 Nicolaus ij. 1161
1407 32 Laurentius. 1161
1414 33 Paulus 1166
1436 34 Matthias de Fuſcis. 1166
1438 35 Angelus Capranica. 1166
1447 36 Bellarion. Card. 1166
1449 37 Ioannes v. Burgius. 1166
1458 38 Nicolaus iij. Perottus. 1167
1481 39 Tiberius de Nardinis. 1169
1500 40 Agapitus Gerardinus. 1170
1500 41 Antonius Maria Card. de Monte. 1170.
1512 42 Io. Maria Card. de Monte. 1171.
1544 43 Io. Andreas Mercurius. 1171
1550 44 Sebaſtianus Cardin. Pighinus. 1171.
1554 45 Fr. Dionyſius de Robertis. 1172.
1560 46 Bartholomæus de la Cueua. 1172.
1562 47 Ptolomæus Card. Gallius. 1173
1573 48 Ioſeph Sepia. 1174
1586 49 Dominicus Card. Gymnaſius. 1174.
1607 50 Anibal Serugus de Gymnaſijs. 1175.
1612 51 Ioannes v. Ioanninius. 1176
1623 52 Bernardus Burattus. 1176
1628 53 Andreas Caracciolus. 1177
1630 54 Horatius Hanibalum de Molana. 1177.
1643 55 Antonius Merullus. 1177
1649 56 Paulus Teutonicus. 1178
1652 57 Io. Alphonſus Puccinellus. 1178

VESTANORVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. Chr.
1110 1 N. 1179
2 Margardus. 1179
1168 3 N. 1179
1179 4 Simon. 1179
5 N. 1180
1296 6 Angelus. 1180
1303 7 Gabriel. 1180
1303 8 Fr. Ioannes. 1180
1344 9 Fr. Elias. 1180
1350 10 Fr. Nicolaus. 1180
1387 11 Samperius. 1180
1390 12 Antonius 1180
1403 13 Laurentius de Giliotto. 1180
1405 14 Franciſcus. 1180
15 Guillelmus. 1180
1420 16 Ioannes II. 1181
1470 17 Bernardus. 1181
1475 18 Carolus Buſconus. 1181
1505 19 Latinus Pius. 1181
1514 20 Franciſcus. 1181
21 Fr. Hieronymus Magnanus. 1181
1527 22 Ludouicus. 1182
1528 23 Leonardus Bonafides. 1182
1529 24 Thomas Corteſius. 1182
1543 25 Peregrinus Fabius. 1182
1555 26 Fr. Iulius Pauciſius. 1183
1558 27 Hugo Bonćompagnus. 1183
1560 28 Antonius Gargulia. 1184
1574 29 Frater Anſelmus de Oliuerys. 1184.
1580 30 Ioſeph Stephanus. 1184
1589 31 Thomas. 1184
1588 32 Macius. 1184
1613 33 Mutius Vitalis. 1185
1615 34 Paulus Palumbus. 1185
1618 35 Fr. Ambroſius Palumbus. 1185
1642 36 Fr. Paulus Çiera. 1185
1644 37 Iacobus Accariſius. 1185
1654 38 Ioannes Maſtellonus. 1186

RAPOLLANORVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
1072 1 Vrſus. 1188
1237 2 Ioannes. 1188
1261 3 Ioannes II. 1188
1266 4 Bartholomæus. 1188
1275 5 Rogerus. 1189
1280 6 Rogerus II. 1189
1308 7 Fr. Petrus. 1189
1326 8 Bernardus de Palma. 1189
1343 9 Ioannes III. 1189
1346 10 Fr. Gerardus. 1189
1349 11 Fr. Nicolaus de Cryac. 1189
1370 12 Fr. Benedictus de Caualcantibus. 1190.
13 Nicolaus 1190
1376 14 Angelus. 1190

1387 35 Antonius. 1191 A
1398 16 Thomes. 1191
1398 17 Lucas. 1191
1446 18 Franciſcus deOlinerio. 1191
1455 19 Petrus Minùtulus. 1191
1477 20 Vincentius Galeota. 1191
1481 21 Colantonius Lentulus. 1191
1483 22 Malitia de Ieſualdo. 1192
1488 23 Troilus Carrafa. 1192
1497 24 Aloyſius. 1193
1514 25 Franciſcus. 1193
1520 16 Gibertus Senilis. 1163
1520 27 Raymundus Senilis. 1193
1528 28 Antonius card. Puccius. 1134
1528 29 Iannottus Puccius. 1194

B

TRANENSIVM

Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
1 Redemptus. 1199
254 2 S. Magnus. 1199
493 3 Eutitius 1204
761 4 Suſtinius. 1204
787 5 Leo. 1204
6 Ioannes. 1204
1053 7 Ioannes II. 1205
1059 8 Delius. 1205 C
1071 9 Biſàntius ſenior. 1205
1118 10 Hubaldus. 1219
1129 11 Velterandus. 1219
1141 12 Peregrinus. 1219
1142 13 Biſantius Iunior. 1219
1179 14 Mantius, vel Amandus. 1229
1194 15 S. Marcus. 1229
1202 16 S. 1229
1206 17 Bartholomæus. 1229
1268 18 Nicolaus. 1229
1289 19 Othobonus. 1229
1288 20 Philippus. 1229
1297 21 Fr. Ioannes III. 1230
1298 22 Oddo Areconeus. 1230 D
1317 23 Bartholomæus II. 1230
1338 24 Bartholomæus III. Brancaccius 1230
1342 25 Andreas. 1231
1343 26 Guillelmus. 1231
1343 27 Philippus. 1231
1348 28 Fr. Magnefius. 1232
1350 29 Fr. Iacobus Ture del Campana-ro. 1232
1383 30 Antonius de Lamberto. 1233
31 Matthæus. 1233
1379 32 Ioannes IV. 1233
1390 33 Henricus. 1233
1390 34 Richardus de Silueſtris. 1234
1393 35 Iacobus II. 1234
1518 36 Cubellus. 1234
1418 37 Franciſcus Caroſius. 1234
1427 38 Iacobus de Banchis. 1234
1439 39 Latinus Card. Vrſinus. 1234
1450 40 Ioannes Vrſinus. 1234
1470 41 Coſmus card. de Melioratis. 1235
1481 42 Ioannes Attaldus. 1235
1493 43 Ioannes Caſtellar. 1235
1503 44 Franciſcus Floris. 1235
1512 45 Ieremias. 1235
1517 46 Io. Dominicus card. de Cupis. 1235
1551 47 Bartholomæus IV. Serriſtorus. 1236
1555 48 Io. Bernardinus Scotus card. 1237
1560 49 Io. Baptiſta de Hoxeda. 1237
1571 50 Fr. Antonius de Auerſa. 1237
1577 51 Scipio de Tolfa. 1237
1593 52 Iulius Caracciolus. 1238
1597 53 Andreas de Franchis. 1238
1605 54 Fr. Ioannes Rada. 1239
1606 55 Fr. Didacus Aluarez. 1240
1635 56 Thomas Arichonius. 1241
1656 57 Fr. Thomas de Sarria. 1241

SALPENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An. Chr. pag.
316 1 Pardus. 1242
467 2 Palladius. 1242
1059 3 Raynaldus. 1242
1150 4 Stephanus. 1242
1174 5 Paulus. 1242
1207 6 Paganus. 1242
7 Oddo de Marcellinis. 1243
1236 8 Fr. Petrus. 1244
1293 8 S. 1244
1300 10 Aimandus. 1244
1317 11 Galganus. 1244
1350 12 Fr. Donatus de Taurato. 1244
1346 13 Fr. Nicolaus. 1244
1358 14 Ioannes. 1244
15 Ioannes II. 1244
1364 16 Fr. Saluius. 1244
17 Colellus. 1244
18 Nicolaus. 1244
1389 19 Angelus. 1245
1413 20 Melillus. 1245
1413 21 Fr. Franciſcus de Nigris. 1245
1422 22 Nicolaus Antonius. 1145
1523 23 Marius. 1245
1532 24 Gaſpar Flores. 1245
1544 25 Fr. Thomas Stella. 1245

ANDRIENSIVM

Epiſcoporum

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.			pag.
492	1	S.Richardus.	1248
781	2	Chriſtophorus.	1255
1143	3	N. . . .	
1179	4	Richardus.	1255
1299	6	Placidus.	1256
	5	N. . . .	1255
1318	7	Ioannes.	1256
1519	8	Dominicus.	1256
1349	9	Ioannes II.	1256
1349	10	Fr.Andreas.	1256
1356	11	Ioannes III.	1256
1376	12	Nicolaus.	1256
1376	13	Fr.Benedictus.	1256
	14	Lucidus.	1256
1385	15	Franciſcus.	1256
1399	16	Fr.Melillus Sabanice.	1256
1418	17	Fr.Franciſcus.	1256
1435	18	Ioannes IV. Dandens.	1256
1452	19	Fr.Antonius.	1262
1460	20	Fr.Antonius de Ianocto.	1263
1463	21	Rogerus de Atella.	1263
1477	22	Martinus de Soto Maiore.	1263
1477	23	Angelus Florus.	1264
1495	24	Hieronymus de Porcarijs.	1265
1503	25	Fr.Anton.de Roccamoro.	1265
1515	26	Andreas Paſtor.	1265
1516	27	Simon de Nor.	1265
1517	28	Nicolaus de Fliſco.	1265
1517	29	Io.Franciſcus de Fliſco.	1265
1566	30	Lucas de Fliſco.	1265
1582	31	Lucas Antonius Reſta.	1265
1597	32	Vincentrus Baſſus.	1265
1604	33	Antonius de Franchis.	1266
1625	34	Vincentius Caputus.	1266
1626	35	Alexander Strozzius.	1266
1631	36	Fr.Felix Franciſchinus.	1267
1648	37	Aſcanius Caſſianus.	1267
1657	38	Alexander Egittius.	1667

VGILIENSIVM

Epiſcoporum.

INDEX CHRONICVS.

An.Chr.			
787	1	Georgius.	1268
1059	2	Mercurius.	1268
1072	3	Ioannes.	1268
1107	4	Amandus.	1268
1179	5	Amandus II.	1271
1197	6	Biſantius.	1271
1278	7	Fr.Matthæus.	1276
1314	8	Ioannes II.	1276
1320	9	Nicolaus.	1276
1327	10	Fr.Bartholomæus.	1276
1348	11	Marinus.	1276
1348	12	Simeon de Rayano.	1275
1387	13	Nicolaus II.	1276
	14	Dominicus.	1276
1390	13	Ioannes III.	1276
1390	16	Fr.Iacobus.	1276
1442	17	Nicolaus III.	1226
1443	18	Iacobus Petrus.	1276
1487	19	Bernardinus.	1278
1487	20	Martinus.	1278
1507	21	Antonellus Lupicinus.	1278
1525	22	Donatus Lupicinus.	1278
1525	23	Natalis.	1278
1524	24	Antonius Lupicinus.	1278
1524	25	Hieronymus Sipholus.	1278
1565	26	Io.Andreas Lignatus.	1278
15275	27	Leonardus de Bonacurſis.	1278
1576	28	Io.Baptiſta Sorianus.	1278
1583	29	Nicolaus IV. Sccadenarius.	1278
1583	30	Alexander Coſpius.	1278
1609	31	Antonius albergatus.	1279
1627	32	Nicolaus Bellolactus.	1280
1637	33	Bernardinus Scala.	1280
1642	34	Guillelmus Godis.	1280

INDEX
NOMINVM
OMNIVM EPISCOPORVM SINGVLARVM CIVITATVM,
Qui in hoc ſeptimo Tomo Italiæ Sacræ continentur.

Ordine Alphabetico diſpoſitus.

A

AChillesCaracciolusPoten. 190. 40
Achilles Brancaccius Tricar. 190. 39
Adam Catharen. 947. 7
Adenulphus Sylux Candidæ in Appendic. p.2081 n.1.
Agapitus Gerardinus Sipon. 1170. 40
Agnellus Campagna Nuſcan. 757. 34
Alardus Acherun. 16. 8
Albertinus Bariſinus Ceneten. in append. pag. 1430
Albertus Sipon. 1119. 4
Albertus Tolemęus Montis Flaſcon. in append. p.1304
Alderanus Cybo Æſin. in append. p.1282
Alderamus Salernit. 489. 16
Alemannus Aceruen. 643. 21
Alexander Coſpius Vigilien. 1278. 29
Alexander Creſcentius Bitun. 944. 38
Alexander Detus Anglon. 162. 41
Alexander Farneſius Bitun. 940. 29
Alexander Egitius Andrien. 1267. 38
Alexander Gadaleċtus Nuſcan. 756. 26
Alexander Gomerins Caprear. 365. 28
Alexander Molus Minor. 432. 36
Alexander Piccolomineus Cluſin. in append. p 1427
Alexander Riparolus Campan. 657. 10
Alexander Salatus Minor. 430 28
Alexander Salern. 449. 2
Alexander Scappius Camin. 657. 8
Alexander Sibiliæ Caprear. 366. 34
Alexander Spaniolus Tricar. 208. 33
Alexander Strozius Andrien. 1266. 35
Alfanus Sipon. 1113. 3
Alfanus ij. Sipon. 1114. 6
Alferius Triuen. in appen. p. 1400
Alphonſus Oliua Amalph. 342. 40
Alix Sipon. 1113. 4
Alon. Sipon. 1113. 2
Alo Salern. 499. 25
Aloris Acherun. 16. 6
Aloyſius de Aragonia Caputaq. 673. 21
Aloyſins de Aragonia Policaſtren. 797 21
Aloyſius de Caualcantibus Nuſcan. 756. 25

A Aloyſins Marcellus Polen. in Appendic. pag. 1430
Aloyſins Pappacauda Caputq. 676. 40
Aloyſius Pallauicinus Marſic. 733. 51
Aloyſius Rapol. 1193. 24
Alpherius Triuen. in appen. 1406.
Alphonſus Giliolus Anglon. 161. 39
Alphonſus Romeus Scalen. 467. 23.
Alphanus I. Salern. 533. 9
Alphanus ij. Salern. 553. 10
Alphon. de Val de Cabras Capri. 364. 27
Alfarifius Baren. 849. 21
Altobellus Cariſſimus Miner. 1013. 20
Aluarus della Quadra Venu. 229. 35
B Aimandus Salpen. 1244. 10.
Aitardus Nazaret. 1040. 5
Amandus Vigilien. 1368. 4.
Amandus ij. Vigilien. 1271. 5
Amatus Saler. 505. 1
Amatus Iunior Saler. 529. 6
Amatus iij. Salern. 530. 7
Amatus Nuſcan. 749. 1
Ambroſius Catarinus Minor. 431. 32.
Ambroſius Palumbus Veſtan. 1185. 34
Ambroſius Polymnian. 1021. 4
Ambroſius Romanus Minor. 430. 29
Ambroſius Sipon. 1111. 8
Andreas ij. de Alaneo Minor. 423. 14
Andreas de Alaneo Amalphit. 309. 17
Andreas Acherun. 34. 20
Andreas ij. Acherun. 53. 9
Andreas Baren. 850. 30
C Andreas ij. Baren. 883. 42
Andreanus Bituntin. 737. 1
Antonius de Capriolis Tricar. 209. 36
Andreas Caputus Literar. 374. 34
Andreas Capuanus Minor. 422. 13
Andreas Caracciolus Sipon. 1177. 53
Andreas iij. de Cunċto Minor. 429. 25
Andreas iij. de Cunċto Amalph. 331. 31
Andreas Curialis Litterauen. 371. 21
Andreas de Franchis Tran. 1238. 53
Andreas de Fuſeo Venuſin. 2126. 24
Andreas Grauinen. 167. 12
Andreas de ſanċto Hieronymo Tricaric. 202. 15.
Andreas Iacobatius Nucer. 744. 18
Andreas Marſicen. 727. 32
Andreas ij. Marſicen. 729. 40

Andreas ij. de Palearea Amalph. 326.26
Andreas Matth. Palmerius Polic. 797. 27
Andreas Matthæus Palmerius Acheruntin. 87. 29
Andreas Matthæus Palmerius Sarnen. 815. 34
Andreas de Pazzis Sarnen. 814. 27
Andreas Paſtor Andrien. 1265.26
Andreas Perbenedictus Venun. 232.47
Andreas Potentin. 186. 20
Andreas ij. de Rogeriis Sarnen. 814. 26
Andreas Salen. 454.12
Andreas Sarnen. 814.23
Andreas Sipon. 1143. 17
Andreas ij. Siranus Poten. 186. 22
Andreas Tranen. 1231. 25
Andreas de Vetulis Cuper. 470.22
Angelus Baren. 874.36
Angelarius Baren. 858. 14
Angelus Barrera Capriar. 364.25
Angelus Barilis Lauellen. 1005. 12
Angelus Berſillus Nuſcan. 753.14
Angelus Biterten. 932. 9
Angelus Cuperſan. 469. 19
Angelus Capraunica Sipon. 1166.35
Angelus Faſolus Cathar. 948. 14
Angelus Florus Andrien. 1264. 23
Angelus Gazzinus Polymn. 1018. 34
Angelus Achilegius Marſic. 731. 48
Angelus de Martijs Medices Marſic. 733. 50
Angelus Nuceriæ. 740. 8
Angelus de Paltronibus Bitun. 939. 22
Angelus Pichus Amalph. 346.50
Angelus Pinerius Marſic. 738.56
Angelus Polymnian. 1025.18
Angelus Potentin. 186. 24
Angelus Ranuccius Cathar. 949.21
Angelus Rapol. 1190.14
Angelus Salpen. 1245. 19
Angelus Tricaricen. 201.13
Angelus Tricaricen. 203. 22
Angelus Veſtan. 1180. 6
Angelus de Aquino Sarnen. 805. 10
Antonius Agellius Acernen. 644.30
Antonius de Ayello Baren. 917.61
Antonius Albergatus Vigilien. 1179.30
Antonius Andrien. 1262. 19
Antonius Angelus Poten. 187.26
Antonius de Aquino Sarnen. 818.45
Antonius de Auerſa Tran. 1237. 59
Antonius Baliſtrarius Amalp. 134. 35
Antonius Bichius Auximan. in Appendic. pag. 1289
Antonius Bichus Montis Ilerin. in Append. pag. 1305.
Antonius Bonitus Acernen. 642.19
Antonius Biterten. 932.10
Antonius Bitun. 938. 19
Antonius Brancatus Grauin. 169.14
Antonius Brumachius Cuper. 974.36
Antonius Cuperſan. 969. 18
Antonius Caprear. 372. 19
Antonius de Collectis Rub. 1034. 22

A Antonius de Carleno Amalph. 327.27
Antonius Catharen. 947. 9
Antimus Cinaleria Venu. 237.30
Antonius Cuperſan. 469. 18
Antonius Fera Marſic. 733. 52
Antonius de Florabellus Lauellen. 1008. 34
Antonius de Franchis Andrien. 1266.34
Antonius Garguſia Veſtan. 1184. 28
Antonius Guidotti Cuper. 470. 31
Antonius de Iannotto Andrien. 1263. 20
Antonius Iuuen. 991.19
Antonius II. Iuuen. 992. 24
Antonius Lambardus Nazaren. 1065.37
Antonius de Lamberto Tran. 1233.30
B Antonius Literar. 370. 17
Antonius Lupicinus Vigilien. 1178.23
Antonellus Lupicinus Andrienſis. 1278. 20
Antonius Maria de Monte Sipontin. 1170. 41
Antonius Maramaldus Nuſcanus. 754. 32
Antonius Maria Manzolus Grauinen. 170. 30
Antonius Maria Pranzonius Mincrb. 1013. 23
Antonius Medices Marſic. 731.41
Antonius Merullus Sipon. 1177.55
Antonius de Miraballis. 371.10
Antonius Nuſcan. 753.16
C Antonius Pauoncellus Venn. 233. 50
Antonius de Pezio Polym. 1019.41
Antonius Puccius Rapol. 1194. 18
Antonius de Puteo Baren. 921.67
Antonius Rapol. 1191. 15
Antonius de Regio Bitun. 939.28
Antonius de Rocca Rubenſis. 1035. 23
Antonius de Roccamuro Andrien. 1265. 25
Antonius Ruben. 1034.16
Antonius de Ruffis Grauin. 168.17
Antonius Sanctorius Polic. 799.35
D Antonius Sanſeuerinus Cuperſanen. 972. 29
Antonius Sarnen. 814.24
Antonius Saſſolinus Miner. 1012. 13
Antonius Seuerolus Nazar. 1065. 38
Antonius Simonius de Monte Minor. 342. 33
Antonellus Siraca Acernen. 641. 15
Antonius Veſtan. 1180.12
Archadius Ricciu s Grauin. 173.35
Ardemius Sipon. 1111. 7
Arnaldus Policaſtr. 787. 2
Arnaldus Salernit. 614.26
Arnaldus. 36. 2
Arnaldus Tricaricen. 193. 1
Ardenulphus Bitun. 937. 2
Arpinus Polym. 1023. 9
Arnoldus Nuſcan. 753.13
Atterius Salern. 489. 7

Arnul-

Arnulphus Caputaquen. 664
Anſelmus Acherunt. 65. 11
Anſelmus Marſican. 709. 15
Anſelmus de Oliuerijs Veſtanus. 1084. 29
Aſcanius Caſſianus Andrien. 1267. 37
Aſcanius Iacobatius Anglon. 159. 35
Aſcaniss Ieſualdns Baren. 928. 72
Aſcanius Pariſius Marſic. 734. 53
Aſedeus Acheruut. 17. 14
Aſterius Venuſin. 219. 3
Aſtor PaganellusGrauin. 169. 28
Aſtorgius Agnenſis Cannen. 1085. 17
Auguſtinus de Bellis Soran. in append. pag. 1350.
Auguſtinus de Euſtocennilla Sarnen. 814. 28
Auguſtinus Paliuenia Caprearum. 364. 24
Auguſtinus de Fauoronibus Nazar. 1044. 19
Auguſtinus Ferentillus Cuperſan. 974. 37
Auguſtinus Grauin. 173. 33
Aurelius Grianus Literanen. 373. 30
Auguſtinus de Guarino Tricaticen. 206. 30
Axius de Podio Caputaquen. 673. 25
Auguſtinus Venuſin. 225. 16
Azo Acherunt. 17. 13
Ayo Sipon. 1112. 17

B

BAlptaſar Iuſtinianus Venuſinus. 229. 40
Balptaſar Puſtrella Biteēten. 934. 25
Bandinus Accariſius Maſſen. in Appendic. 1408
Baptiſta Bonifacius Iuſtinopol. in appen. pag. 1430
Baptiſta Pontinus Bitunt. 939. 24
S. Barbatus Sipont. 1111. 6
Baſſus Ferrentinus in appen, p. 1290
Bartholomæus Acernen. 641. 5
Bartholomæus de Aprano Saler. 620. 35
Bartholomæus de Baraballis Acherunt. 69. 21
Barzellinus de Barzellinis Campanien. 656. 7
Bartholomæus de Comite Vrſo Minoren. 424. 15
Bartholomæus de Capiteferro Montis-Viridis. 1099. 17
Bartholomæus Capoblanco Liter. 371. 24
Bartholomæus Caputaq. 672. 21
Bartholomæus Caraſa Baren. 919. 49
Bartholomæus Cathar. 947. 6
Bartholomæus de la Cueua Sipontin. 1172. 46
Bartholomæus Ferrus Literen. 372. 28
Bartholomæus Frigerius Venuſ. 233. 48
Bartholomæus Marſic. 722. 27
Bartholomæus de Michelibus Nucer. 742. 12
Bartholomæus Orſuccius Lauell. 1008. 33
Bartholomæus Pignatellus Amalphit. 296. 14
Barthol. Prignanus Acher. 69. 17
Barthol. Prignanus Baren. 911. 51
Bartholomæus Policaſtr. 794. 8
Barchedus Polym. 1023. 8
Barthol. Poten. 184. 8
Bartholomæus Rapollan. 1188. 4
Balptaſar de Iudice Caputaq. 677. 16
Balptaſar del Rio Scalen. 466. 10
Bartholomæus Seriſtorus Tran. 1236. 47
Bartholomæus Sipon. 1148. 21
Bartholomæus Tranen. 1229. 17
Bartholomæus II. Tran. 1230. 23
Bartholomæus III. Tran. 1230. 24
Benedictus Acernen. 641. 12
Benedictus Accoltus Polic. 797. 26
Benedictus Andrien. 1256. 13
Benedictus de Arpino Poten. 1186. 23
Benedictus dr Caualcantibus Rapoll. 1190. 12
Benedictus Capnanus Saler. 615. 28
Benedictus de Herreria Monopol. in append. pag. 26
Benedictus Marſic. 708. 14
Benedictus de Paradoſſo Capren. 362. 10
Benedictus de Roccijs Nuſcanus. 757. 36
Benedictus Sabinenſis in append. p. 1281
Benedictus Saler. 529. 5
Benedictus Salern. 489. 14
Beltrandus de Alaneo Amalphitanus. 324. 24
Bergius Cathar. 947. 4
Bernabas Vrſinus Saler. 622. 37
Beneuentanus Caputaq. 666. 4
Bernardus Apicellus Ruben. 1036. 32
Bernardinus de Bonioanne Venuſin. 228. 30
Bernardinus Carnagiol Præneſt. in appen. pag. 2281
Bernardus de Coccio Grauinen. 167. 10
Bernardinus Fumarellus Minerbinus. 1012. 14
Bernardinus Gaandopolus Literen. 375. 31
Bernardinus Heluinus Anglon. 157. 32
Bernardinus Laureus Policaſt. 797. 23
Bernardinus de Leis Lauellenſis. 1006. 26
Bernardinus Figuera Nazaren. 1058. 30
Bernardinus Panicola Scalen. 472. 43
Bernardinus Scala Vigilienſis. 1280. 33
Bernardinus Vrſinus Nucerinus. 743. 16
Bernardus Burattus Sipontinus. 1176. 52
Berardus Caracciolus Caputaquen. 672. 19
Bernardus Cathar. 448. 13
Bernardus Iuſtinianus Anglon. 160. 37

Ber-

Bernardus Marſicen. 723. 28.
Bernardus Nazar. 1039. 1
Bernardus Nuſcan. 753. 13
Bernardus de Palma Rapollan. 1189. 8
Bernardus Salern. 501. 28
Bernardus II Salern. 502. 32
Bernardus III. Salern. 612. 21
Bernardus Scannafora Lauel. 1006. 25
Bernardus Senenſis in append. 1421.
Bernardus de Coſtaca Baren. 882. 41
Bernardus Veſtan. 1181. 17
Bernerius Iuuen. 978. 4
Bertus Iuuen. 983. 6
Beſſarion. Sipon. 1166. 36
Bertraudus Salern. 617. 30
Bertrandus de Turre Saler. 613. 25
Berrius Acherun. 16. 9
Biſantius Baren. 850. 27
Biſantius Lauellen. 1005. 3
Biſantius Minerb. 1011. 1
Biſantius Morellus Acher. 69. 20
Biſantius Senior Tranen. 1205. 9
Biſantius Iunior Tranen. 1219. 13
Biſantius Vigilien. 1271. 6
Bonacurſus Tricar. 201 9
Bonaiunta de Boſeolis Polynian. 1023. 11
Bonauentura de Auolos Nuc. 748. 27
Bonauentura Clauarius Poten. 190. 43
Bonauentura Polynian. 1021. 5
Bonifacius Cannen. 1074. 8
Bonifacius Poten. 185. 13
Bonus Venuſin. 225. 12
Bononius Salern. 487. 1
Bonuiſus de Bonniſis Baren. 924. 69
Bonus Amalph. 245. 5
Brueardus Lauellen. 1001. 11
Brunauinus Polyn. 1023. 13

C

CÆſar Arena Biteſten. 934. 23
Cæſar Fachinettus Spolet. in Append. p. 1350.
Cæſarius de Alagno Saler. 594. 15
Cæleſtinus Puccitellus Scalen. 471. 32
Camillus Ragone Acerren. 646. 37.
Camillus Mentuatus Campan. 655. 2
Carletus Policaſt. 728. 37
Carolus Azolinus Balneoreg. in Append. p. 1286.
Carolus Archamannus Biten. 932. 12
Carolus Buſconus Veſtan. 1181. 18
Carolus Falbritius Iuſtinianus Marian. in append. p. 1429.
Carolus Gulterius Firmanus in append. pag. 1390.
Carolus Maranta Iuuen. 1003. 38
Carolus Montillus Amalph. 343. 45
Carolus Pius Ferrarien. in append. p. 1486.
Carolus Policaſt. 797. 16.
Carolus Sipontin. 1112. 11
Caſius Cuperſan. 957. 7
Cherubinus Maleſpina Burgenſis in appe p. 1410.
Cherubinus Manzonius Lauell. 1009. 45
Chryſoſtomus Baren. 850. 25
Cherubinus Caietanus Campan. 655. 1
Chriſtophorus Magnacutius Polyna. 1026. 29.
Criſtophorus Memolus Ruben. 1036. 30
Chriſtophorus Oliua Minor. 428. 21
Chriſtophorum Polyman. 1025. 20
Chriſtophorus de S. Petro Ruben. 1034. 20
Clemens Coffectus Acerren. 646. 30
S. Cletus Ruben. 1032. 1
Claudius Policaſt. 1025. 24
Colantonius Lentulus Rapoll. 1191. 22
Colellus Salpen. 1244. 17
Columbus Salern. 489. 11.
Concordius Baren. 837. 2
Conſeruatus Sipon. 1112. 18
Conſtantinus de Afflicto Scalen. 451. 5
Conſtantinus Amalph. 249. 9
Conſtantinus Minoren. 402. 7
Coſmas Melioratus Tran. 1235. 41
Coſmas Piſtachius Bitent. 933. 19
Conſtantinus Teſta Camp. 657. 9
Conſtantinus Venuſin. 221. 9
Conſtantinus Veltronus Scal. 467. 24
Conſeruatus Sipont. 1112. 18.
Cornelius Muſſus Bitunt. 440. 32
Cubellus Tranen. 1234. 36
Cucchius Lateren. 350. 16.

D

DAuferius Baren. 881. 40
Dauferius Salern 526. 2
Dauid Sipont. 1111. 10
Dans Sipont. 1112. 11
Daniel Ruben. 1023. 6
Decius Caracciolus Baren. 928. 71
Deodatus Auglon. 129. 9
Didacus Aluerez Tran. 1240. 55
Didacus de Quad. Lauellen. 1009. 37
Didacus Serſale Baren. 929. 73
Didacus de Vargas Poten. 190. 40
Delius Tranen. 1205. 8
Diomedes Carafa Tricaricen. 210. 39
Dionyſius Amalph. 270. 11
Dionyſius de Monte Leone Venuſ. 227. 25
Dionyſius de Robertis Sipont. 1172. 45
Dominicus Andrien. 1256. 8
Dominicus Cennimus Grauin. 174. 37
Dominicus Gymnaſius Sipont. 1174. 49
Dominicus Iacobatius Nucer. 743. 17
Dominicus Riuarola Nazaren. 1065. 36
Dominicus Spinola Acher. 101. 40
Dompinus Cathar. 947. 2
Donatus Aquauiua Cuper. 972. 28
Donatus Bottinus Cuper. 470. 23
Donatus de Laurentijs Minor. 432. 35
Donatus Mauritius Lauellen. 1006. 30
Donatus Marcuccius Sarnen. 817. 39
Donatus Mauritius Minerb. 1012. 16
Donatus de Taur. Salpen. 1244. 12
Durandus Acherun. 47. 3
Durandus de Sermino Nazare. 1043. 13

Du-

Domino Cathar. 947. 8
Donatus Lupitinus Vigilien. 2278. 31

E

ELias Baren. 856. 32
Elias Veſtan. 1180. 9
Emanuel Spinula Biteсten. 931. 6
Euangeliſta Firiolus Scalen. 465. 16
Euander. Adiacen. 1413
Euelanius Acher. 87. 12
Eulogius Cluſinus in append. p. 1426.
Euſebius de Couet. Capre. 364. 23
Eutitius Tronen. 1204. 3
Euſterius Salernit. 488. 4
Eulalius Nepeſin. in append. p. 1308

F

FAbius Merſus Nazaren. 1063. 38
Fabius Oliuadicins Lauellen. 1009. 43
Fabritius de Antonorijs Acher. 100. 39
Fabritius Arcella Pollicaſt. 797. 28
Fabritius de Capua Anglon. 156. 27
Fabritius Carrata Biſunt. 944. 38
Fabritius Guarna Marſic. 731. 45
Fabritius Policaſtren. 794. 9
Federicus Biteсten. 932. 14
Federicus Fregoſius Salern. 627. 43
Ferdinandus de Anna Amalph. 338. 39
Ferdinandus de Caſtro Scalen. 466. 19
Ferdinandus Spinellus Polic. 798. 32
Ferdinandus Seronus Venuſ. 229. 39
Flaminius de Marcellinis Caſen. in appen. 1306.
Flaminius Pariſius Bitunt. 941. 34
Flaminius Rouerella Campan. 656. 5
Flauis Gallettus Anglon. 164. 43
Felicianus Niguarda Scalen. 467. 25
Felix Franciſchinus Andrien. 1267. 36
Felix Sipontin. 1106. 3
Felix II. Sipon. 1111. 5
Felix Tamburellus Soran. Append. 1350
Franciſcus de Abillaneta Acher. 99. 34
Franciſcus de Afflicto Scalen. 468. 26
Franciſcus Andrien. 1256. 15
Francis II. Andrien. 1256. 17
Franciſcus de Aptis Floren. & Cluſinus in append. p. 1426.
Franciſcus Arcudius Nuſcan. 757. 32
Franciſcus de Bellantibus Montis Virid. 1096. 8.
Franciſcus Bennius Scalen. 470. 29
Franciſcus Bertinus Caputaq. 673. 24
Franciſcus Biteсten. 931. 3
Franciſcus Antonius Blondus Cap. 367. 35
Franciſcus Bonacorſi Grauin. 168. 26
Franciſcus Boſius Grauin. 169. 27
Franciſcus Maria Brancacius Caput. 673. 39.
Franciſcus Bruſchus Litteren. 373. 33
Franciſcus Caie. Biteсten. 935. 32
Franciſcus Capogroſſo Policaſt. 794. 10
Franciſcus Caprear. 362. 17
A Franciſcus Carduccius Campan. 658. 31
Franciſcus Caroſius Tranen. 1234. 37
Franciſcus Catharen. 948. 19
Franciſcus Cereo de Mayda Lauellen. 1009. 42.
Franciſcus de Comite Caputaq. 673. 23
Franciſcus Criſpus Sipont. 1149. 25.
Franciſcus de Auria Lauellen. 1006. 14
Franciſcus Lauellen. 1006. 17
Franciſcus Liparolus Caprear. 365. 36
Franciſcus Lombardus Verulan. in appen. p. 1480.
Franciſcus Literan. 370. 15
Franciſcus II. Literen. 371. 23
Franciſcus Antonius de Luca Anglon. 164 44.
B Franciſcus Maſſuccius Penen. in append. p. 1439.
Franciſcus Mormilius Sarn. 814. 26
Franciſcus Floris Tran. 1235. 44
Franciſcus Fanorantius Capre. 362. 16
Franciſcus Grauin. 167. 8
Franciſcus della Marra Anglon. 139. 14
Franciſcus Nappius Polynam 1029. 39
Franciſcus Nazaren. 1052. 27
Franciſcus de Nigris Salpen. 1245. 28
Franciſcus de Noterijs Lauellen. 1009. 46
Franciſcus Nucerin. 741. 7
Franciſcus Nuſcan. 753. 10
Franciſcus de Olueto Rapollen. 1191. 18
C Franciſcus de Olineto Montis Viridis. 1098 14.
Franciſcus Palmerius Acherun. 95. 30
Franciſcus Polynia. 1025. 19
Franciſcus Poten. 185. 14
Franciſcus IV. Biteсten. 933. 17
Franciſcus Rapollan. 1193. 25
Franciſcus Rinuccinus Piſtorien. in appen. p. 1411.
Franciſcus Rolandinus Iuuen. 991. 21
Franciſcus Romelinus Sarn. 815. 30
Franciſcus Ruſticuccius Venuſ. 229. 37
Franciſcus Spalluccia Ruber. 1035. 24
Fabritius Sabellus Salern. 637. 30
D Franciſcus Sarnen. 813. 15
Franciſcus Strozzius Amalph. 341. 41
Idem Caputaq. 675. 32
Idem Sarn. 816. 37
Franciſcus Maria Sforzia Cuper. 973. 33
Franciſcus Spera Nazaren. 1064. 32
Franciſcus Tomacellus Caputaq. 672. 20
Franciſcus Triultius Nuce. 748. 25
Franciſcus de Veneranerijs Venu. 226. 22
Franciſcus Vrſinus Tricaricen. 209. 35
Franciſcus Veſtan. 1181. 20
Franciſcus Veſtan. 1180. 14
Franciſcus Ayellus Baren. 916. 38

G

GAbriel Altilius Polic. 795. 19
Gabriel de Garofolis Nucer. 742. 9
Gabriel Guidanus Polica. 797. 21
Gabriel Litteren. 371. 18

Gabriel Trecius Saler. 636. 54
Gabriel Veſtan. 1180. 7
Galganus Salpen. 1244. 11
Galeatius Sanuitalis Baren. 926. 70
Gaſpar Cardoſus Poten. 189. 38
Gaſpar Ceruantes Saler. 630. 48
Gaſpar de Foſſa Scalen. 467. 21
Gaſpar Paſchalis Ruben. 1035. 28
Gaſpar Flores Salpen. 1245. 24
Gaſpar Burgus Pennen. in append. pag. 1349.
Gaſpar Polynian. 1026. 27
Gaudentius Salern. 488. 6
Gaudioſus Salern. 489. 17
Gaufridus Venuſin. 225. 18
Gentilis Mariſicen. 727. 33
Io. Georgius Ardizonus adiacen. in append. p.
Georgius Lazarus Minor. 434. 41
Georgius Maecaſanus Sarn. 815. 29
Georgius Margera Poten. 187. 31
Geraldus Acher. 36. 1
Gerardus Grauin. 168. 20
Gerardus Poten. 176. 5
Gerardus Poten 176. 4
Gerardus Sipontin. 1117. 3
Gerardus II. Sipont. 1123. 19
Gerardus III. Sipontin. 1124. 11
Gerardus Rapollan. 1189. 20
Gerbinus Minoren. 416. 10
Geruaſius Baren. 837. 1
Gibertus Senilis Rapol. 1193. 26
Gibertus Caputaquen. 670. 6
Gifredus Sipin. 1120. 7
Grimoaldus Marſicen. 695. 5
Giſulphus Marſicen. 696. 6
Gofertus Montis Viridis. 1096. 5
Goderius Acherun. 35. 21
Goderius II. Acher. 36. 1
Gotifredus Tricaricen. 201. 10
Goffredus Minerb. 1032. 9
Gramatius Salernitan. 487. 2
Gratias Poten. 184. 9
Gregorius Barbarigus Bergom. in append. p. 1428.
Gregorius de Bonfilijs Caſtren. in appen. p.
Gregorius Carduccius Val. in Appendic. p. 1374.
Gregorius Benigninus Nazaren. 1050. 23.
Gregorius de Monte Lingo Sipontin. 1143. 28.
Gregorius Parmiſi Ciuitatisnouæ in append. p. 1430.
Gregorius Sabinen. in Append. p.
Gregorius Sancta Crucis Iuuen. P. 1000. 36.
Gregorius Sipontin. 1119. 5
Gregorius Vigilien. 1268. 1
Grimoaldus Salern. 526. 3
Grimaldus de Turcnlis Iuuen. 991. 23
Gualterus Amalphitan. 296. 35
Gualterius Anglon. 134. 12
Guaimundus Sipontin. 1115. 28
Guarnerius de Guarnerijs Sig. 1350
Guibertus Ruben. 1032. 4
Guido Aſcanius Sfortia Anglon. 157. 31
Guido de Collemedio Salern. 612. 30
Guido Grauin. 166. 2
Guido Giudanus Baren. 916. 59
Guido Medices Venuſin. 228. 33
Guido Nazaren. 1043. 9
Guido Nuſcan. 250. 12
Guido Venuſin. 225. 14
Guinus Sipon. 1112. 13
Guillelmus Anglon. 139. 16
Gualterus Auerſanus in Appendice pag.
Guillelmus Alueniacus 989. 16
Guillelmus Balnaſius Nazar. 1044. 15
Gualterus Baren. 872. 34
Guillelmus Bertrandus Sarn. 815. 33
Guillelmus Godis Vigilien. 1280. 34
Guillelmus Caprear. 354. 1
Guillelmus Cuperſan. 957. 8
Guillelmus II. Cupertan. 969. 13
Guillelmus Caputaquen. 671. 14
Guillelmus de Capua Saler. 618. 33
Guillelmus de Godonio Saler. 612. 19
Guillelmus Nazaren. 1043. 19
Guillelmus Nuſcan. 750. 4
Guillelmus Polynian. 1023. 8
Guillelmus II. Polynian. 1023. 13
Guillelmus Policaſtr. 753. 15
Guillelmus Poten. 185. 12
Guillelmus Poten. 185. 13
Guillelmus Ruben 1033. 12
Guillelmus Scalenen. 455. 9
Guillelmus Salern. 662. 11
Guillelmus Sanſeuerinus Saler. 618. 31
Guillelmus Scalenen. 458. 8
Guillelmus Scalen. 454. 11
Guillelmus Sarnen. 813. 13
Guillelmus Tranen. 1231. 26
Guillelmus iij. Tutauilla Sarn. 817. 49
Guillelmus de Turre Poten. 186. 16
Guiſprandus Baren. 849. 18

H

HEctor Galgane Iuuen. 992. 35
Hermandus Baren. 849. 16
Henricus Bitontin. 938. 16
Henricus Daſmani Grauin. 168. 19
Henricus Grauin. 168. 11
Henricus Filaugerius Baren. 886. 44
Henricus Languardus Acherun. 82. 9
Henricus Languardus Policaſtr. 795. 18
Henricus Boffredus Caputaquen. 674. 35
Henricus Marſicen. 698. 10
Henricus Tranen. 1233. 33
Hieremias Tranen. 1235. 45
Henricus Tricaricen. 427. 4
Hieronymus de Acciabianca Nuſc. 754. 22
Hieronymus Almura Policaſt. 796. 20
Hieronymus Belingherius Tricar. 209. 34
Hieronymus Belaqua Nazaren. 1064. 33

Hie-

Hieronymus de Caro Montis Viridis. 1059. 18. A
Hieronymus Catharen. 949. 20
Hieronymus de Gero Nazaren. 1052. 59
Hieronymus Gradouicus aquileien. in append. p. 1429.
Hieronymus Grimaldus Baren. 919. 64
Hieronymus de Ianderonib. Amalph. 336. 38.
Hieronymus Magnanus Veſtan. 1181. 22
Hieronymus Magnetius Poten. 190. 41
Hieronymus Mattheuccius Sarn. 817. 44
Hieronymus Oliuerius Accern. 643. 24
Hieronymus Pariſanus Polynian. 1059. 40.
Hieronymus Palenterius Bitunt. 942. 35
Hieronymus Planca Amalph. 336. 37 B
Hieronymus de Porcarijs Andren. 1265. 24.
Hieronymus Ruſca Cathar. 949. 22
Hieronymus Saulius Baren. 920. 65
Hieronymus Scampus Campan. 656. 4
Hieronymus Seripandus Saler. 627 47
Hieronymus Siphoio Vigilien. 1378. 54
Hieronymus Verallus Caputaq. 675. 33
Hieronymus de Vinea Policaſt. 795. 18
Hieronymus Zambeccarius Minerb. 1013. 22.
Hilarius Coperſan. 952. 2
Hilarius Corteſius Policaſt. 799. 34
Hippolytus Franconius Nucer. 748. 27
Honuphrius S. Cruce Tricar. 204. 27
Honuphrius de Ponte Litter. 375. 35 C
Honuphrius Salernitan. 613. 24
Honuphrius Verme Scalen. 471. 31
Horatius de Albinis Volater. in append. p. 1385.
Horatius Annibalus de Molona Sipontin. 1177. 54.
Horatius Baſiliſcus Minor. 433. 39
Horatius de Mino Ruben. 1035. 27
Hubaldus Tranen. 1219. 10
Hubertus Troian. in Appen. 1376
Hugo Boncompagnus Veſtan. 1183 27
Hugo Sipontin. 1124. 13
Honfridus S. Marci in append. p. D

I

IAcobus Accariſius Veſtan. 1185. 37
Iacobus Acernen. 641. 8
Iacobus Anglon. 150. 29
Iacobus ij. Anglon. 152. 22
Iacobus de Appiano Gran. 168. 22
Iacobus Aurilia Nazaren. 1045. 29
Iacobus Baren. 849. 15
Iacobus de Barulis Tranen. 1234. 37
Iacobus Benedictus Nucer. 742. 14
Iacobus Boncorus Brixien. 931. 7
Iacobus Brancaccius Poten. 187. 29
Iacobus de Campanaro Tranen. 1232. 29.
Iacobus Caprear. 354. 7
Iacobus ij Caprear. 362. 13.
Iacobus de Capua Anglon. 156. 26
Iacobus Caputaquen. 671. 13
Iacobus Caputaquen. 671. 16
Iacobus Carrafa Baren. 914. 54
Iacobus Chiacconius Anglon. 152. 25
Iacobus Catharen. 949. 24
Iacobus Coradus Actin. in Appendice pag.
Iacobus Falconacius Bitunt. 938. 18
Iacobus Federici Vigilien. 17
Iacobus Fromontius Polyniar. 1026 30
Iacobus Grauin. 366. 7
Iacobus Lancellottus Polycaſt. 795. 35
Iacobus Litteren. 370. 5
Iacobus Litteren. 370. 14
Iacobus Marſicen. 725. 30
Iacobus Morula Iunen. 990. 17
Iacobus Nini Poten. 188. 34
Iacobus Nuſcan. 751. 7
Iacobus Petrus Vigilien. 19
Iacobus Piſanellus Scalen. 466. 18
Iacobus Policaſt. 800. 38
Iacobus Poten. 186. 18
Iacobus de Puteo Baren. 921. 67
Iacobus de Roa Litter. 370. 9
Iacobus Sergius Minor. 424. 17
Iacobus Serſali Scalen. 459. 50
Iacobus de Silueſtro Acher. 69. 19
Iacobus Squaquera Poten. 187. 25
Iacinthus Tarugius Venuſ. 233. 51
Iacobus Theodulus Amalp. 345. 48
Iacobus Toraldus Polymian. 1026. 26
Iacobus Tranen. 1234. 35
Io. de Turre Cremata Poten. 192. 27
Iacobus Venuſ. 1225. 15
Iacobus Vigilien. 15
Iacobus Vrſinus Bitunt. 940. 28
Ianuarius de Ianuarijs Sutrin. Appendice 1350.
Iaquintus Amalphetan. 249. 8
Iquintus Minoren. 395. 3
Iacyntus Tarugius Venuſ. 233. 51
Iaquintus Venuſ. 219. 5
Ioannes Acher. 34. 21
Ioannes ij. Acher. 34 28
Ioannes Acuſius Marſi. 710. 22
Ioan. Albrenſis Poten. 188. 33
Ioannes de Aloyſio Caprea. 362. 21
Ioannes Amalph. 260. 4
Ioannes iij. Amalph. 267. 8
Ioannes Amatus Minor. 432. 37
Ioannes Modicus 1256. 7
Ioannes ij. Andrien. 1256. 9
Ioannes iij. Andrien. 1256. 11
Ioannes iv. Andrien. 1256. 18
Ioannes Anglonen. 112. 8
Ioannes Anglon. 139. 15
Ioannes de Angreranis Nucer. 742. 16
Ioannes Anſolues Iunen. 997. 32
Ioanne vj. Aquauiua Amalph. 339. 22
Ioannes Aragonius Saler. 622. 46
Ioannes Serranus Accern. 645. 23
Ioannes Attaldus Tranen. 1235. 42
Ioannes Baren. 849. 20
Ioan-

Ioannes ij. Baren. 849.23
Ioannes iij. Baren. 850.26
Ioanns iv. Baren. 878.37
Ioannes v. Baren. 879.38
Ioannes vj. Baren. 886.45
Ioannes de Bellantibus Verulan. in appen 1349
Ioannes Bitunt. 937.3
Ioannes ij. Bitunt. 938.10
Ioannes iij. Bitunt. 938.15
Iacobus ij. Bitunt. 938.17
Ioannes iv. Bitunt. 938.18
Ioannes Campanella Minerb. 1012.10
Ioannes Cannen. 1070.4
Ioannes ij. Cannen. 1074.6
Ioannes iij. Cannen. 1074.7
Ioannes iv. Cannen. 1077.9
Ioannes v. Cannen. 1081.14
Ioannes Capuanus Amalph. 192.13
Ioannes Caputaq. 670.7
Ioannes Capuraquen. 670.9
Ioannes Caraceiolus Anglon. 152.22
Ioannes Caramuel Campan. 658.13
Ioannes Caſtellomata Policaſtr. 794.5
Ioannes Caſtellar Tranen. 1235.43
Ioannes de Caretanis Nucer. 743.14
Ioannes de Cauellis Minor. 413.12
Ioannes de Colopardo Biteclen. 951.4
Ioannes Contellus Acher. 68.16
Ioannes à Cruce Trmen. in append. p. 1407
Ioannes Cuperſan. 967.12
Ioannes ij. Cuperſan. 969.15
Ioannes Caprear. 353.1
Ioannes ij. Caprear. 354.4
Ioannes Delphinus Aquilejen. in append. 1429
Ioannes Feretran. in Appendice. p. 1391
Ioannes Ferrettus Capr. 362.14
Ioannes Gerinus Piſtorienſis in appendice. pag. 1411
Ioannes de Gallinaro Grauin. 268.13
Ioannes de Gueuara Saler. 635.52
Ioannes Ioanninus Sipon. 1176.51
Ioannes Iuuen. 978.3
Ioannes ij. Iuuen. 988.14
Ioannes iij. Iuuen. 989.15
Ioanes Litteren. 370.4
Ioannes ij. Litteren. 370.13
Ioannes Litteren. 368.1
Ioannes Lauellen. 1005.4
Ioannes Lauellen. 1005.6
Ioannes iij. de Manna Lauellen. 1006.24
Ioannes Marſic. 696.7
Ioannes ij. Marſicen. 697.8
Ioannes iij. Marſic. 698.12
Ioannes iv. Marſic. 703.18
Ioannes v. Marſic. 707.18
Ioannes Mattellonus Veſtan. 1186.38
Ioannes Maurus Nuſcan. 757.35
Ioannes Medices Amalph. 393.
Ioannes Mirus Acher. 99.16
Ioannes de Monte Fuſculo Anglon. 150.10
Ioannes Montis-Viridis. 1098.16
Ioannes Nazaren. 1044.17
Ioannes de Nicolinis Amalph. 319.29
Ioannes Ortega Poten. 187.32
Ioannes Paneta Caputq. 672.13
Ioannes iv. de ſancto Paulo Amalp. 267.9
Ioannes ij. Polic. 797.24
Ioannes ij. de Porta Amalph. 266.7
Ioannes Poten. 184.7
Ioannes ij. Poten. 186.17
Iannottus Puccius Rapollan. 1194.29
Ioannes Rada Tranen. 1239.54
Ioannes Rapollan. 1188.2
Ioannes ij. Rapoll. 1188.3
Ioannes iij. Rapoll. 1189.9
Ioannes Ruben. 1032.3
Ioannes ij. Ruben. 1034.14
Ioannes Salern. 489.9
Ioannes Salern. 505.34
Ioannes Saler. 530.8
Ioannes Salern. 602.17
Ioannes Salern. 618.32
Ioannes Salpen. 1244.14
Ioannes ij. Salpen. 1245.15
Ioannes Salamonius Nazar. 1034.16
Ioannes Saluiatus Biteclen. 933.21
Ioannes Sarnen. 804.2
Ioannes ij. Sarnen. 804.4
Ioannes iij. Sarn. 804.8
Ioannes iv. Sarn. 815.18
Ioannes v. Sarn. 813.18
Ioannes vi. Sarn. 813.19
Ioannes vij. Sarn. 814.21
Ioannes viij. Sarn. 814.25
Ioannes Sipontin. 1111.9
Ioannes ij. Sipont. 1112.14
Ioannes iij. Sipont. 1112.18
Ioannes v. Sipont. 1112.2
Ioannes ſ. Sipont. 1124.32
Ioannes ij. Sipont. 1142.16
Ioannes iij. 1149.28
Ioannes iv. Sipont. 1150.29
Ioannes v. Burgius Sipont. 1166.37
Ioannes Tolemæus Montisfaſcon. in append. pag. 1304
Ioannes Torres Saler. 637.57
Ioannes Tranen. 1204.6
Ioannes ij. Tran. 1205.7
Ioannes iij. Tran. 1230.24
Ioannes iv. Tranen. 1233.32
Ioannes Valuen. in Appen. pag. 1378
Ioannes Venuſin. 218.1
Ioannes ij. Venuſ. 1226.28
Ioannes iij. Venuſ. 226.29
Ioannes Vigilien. 1268.3
Ioannes Veſtan. 1180.8
Ioannes ij. Veſtan. 1181.16
Ioannes vi. de Vetere Marſic. 712.20
Ioannes Vitellus Caputaq. 675.38
Ioannes Vrſinus Tran. 1234.40
Ioannuccius Paſchaſius Nuſc. 631.8
Io. Alphonſus Puccinellus Sipontin. 1178.57
Io. Andreas Mercurius Sipont. 1171.43
Io. Angelus Peregrinus Grauin. 169.16

Io. Antonius Aſtoreus Liter. 372. 27
Io. Antonius Caporalis Minerb. 1013.19
Io. Antonius Cuper. 972.30
Io. Antonius Lucarellus Venuſ. 229. 38
Io. Antonius Pantuſa Luter. 371.25
Io. Antonius Piticus Marſ. 729. 45
Io Antonius Scotius Anglon. 156. 28
Io. Antonius Santorius Acher. 98. 33
Io. Antonius Sboronatus Cathar. 949. 26
Io. Antonius Viperanus Iuuen. 1000.35
Ioann. Archangelus Baldinus Gran. 173. 84.
Io. Auguſtinus Campanilis Minor. 433.38
Io. Andreas Lignatus Vigilien. 1278.25
Io. Baptiſta Barduccius Miniaten. in appene. p. 1411.
Io. Baptiſta Detus Anglon. 262. 40
Ioann. Baptiſta Conſtabilib. Minor. 429. 26.
Io. Baptiſta Federicus Sagun. in append. 1416.
Io. Baptiſta Fernandez Triuen. in append. p. 1407.
Ioann. Baptiſta Garzatus Polynian. 1028. 37.
Io. Baptiſta de Oxera Tran. 1237. 49
Io. Baptiſta Imperialis Alerien. in append. p. 1410.
Ioan. Baptiſta de Indicibus Amalph. 331. 30.
Io. Baptiſta de Mare Lauellen. 1009. 43
Io. Bapt. Sanctarius Triear. 209. 37
Io. Baptiſta Serignanus Sale. 469. 27
Io. Baptiſta Sorianus Vigilian. 1278. 27
Io. Baptiſta Spinula Acher. 103. 42
Io. Bapt. Stella Bitunt. 943. 36
Io. Bapt. Vrſinus Bitunt. 939. 25
Io. Baptiſt. ij. Vrſinus Bitunt. 939.26
Io. Bapt. Vulpius Ruben. 1036. 33
Io. Baptiſta Zucchatus Nuſc. 756. 30
Io. Bernardinus Scotus Tranen. 1237. 48
Io. Franciſcus Lottinus Cuper. 972. 31
Io. Boniſacij de Panella Caputaq. 671.13
Io. Franciſcus Minerb. 1012. 15
Io. Dominicus de Cupis Tranen. 1235.46
Io. Franciſcus de Mirto Ruben. 1035.26
Io. Franciſcus Orificius Acern. 643. 29
Io. Dominicus Moroli Polynian. 1829.42
Io. Franciſcus Salimele Acer. 645. 32
Io. Franciſcus de Fliſco Andrien. 1265.29
Io. Iacobus Caſtellaneus Baren. 918. 62
Io. Maria de Guanzellis Polynian. 1028.38
Io. Maria de Monte Polynian. 1027.31
Io. Hieronymus Marrerius Venuſ. 231. 42
Io. Maria de Monte Sipontin. 1171. 42
Io. Maria Odeſcalchus Nouar. App. 1407.
Io. Maria Puderiens Nazar. 1049. 21
Io. Matthæus Vaidinas Acer. 643. 37
Io. Michael Saracenus Acher. 66. 31
Ioann. Michael de Rubeis Minerb. 1013. 21.
Io. Paulus Amaſius Anglon. 159. 34
Io. Paulus Nazaren. 1044. 16
Io. Paulus Froian. in appe. p. 1387
A Io. Paulus Vaſſalus Poten. in Appendic. pag.
Io. Petrus Bonus Minoc. 431. 31
Io. Petrus Fortiguerra Bitunt. 941. 33
Io. Petrus Ferrettus Lauellen. 1007. 32
Io. Philippus Caſtellioneus Poten. 187.30
Io. Stephanus Donglus Imolen. in appen. p. 1412.
Io. Stephanus Donghus Adiacen in append. p. 1412.
Io. Stephanus Durazius Andiacen. in append. p. 1412.
Io. Thomas Sanfelicius Venuſ. 230. 41
Io. Vincentius Carrafa Anglon. 157. 29
Io. Vincentius Michael Lanellen. 1006.29
B Io. Vincentius Michaelius Minerb. 1013. 17
Innacius Minerbin. 1011. 2
Innicus Siſcara Anglon. 161. 38
Ioſeph Acherun. 17. 15
Iordanus Acernen. 641. 6
Ioſeph Auila Campan. 658. 12
Ioſeph Bonanc Lauellen. 1010.47
Ioſeph Ciantes Marſic. 735. 55
Ioſeph Grande Maria Placen. Appendice 1385.
Ioſeph Panphilus Catharen. 949. 23
Ioſeph Richardus Sarn. 820. 47
Ioſeph Rubeus Acher. 99. 37
Ioſeph Salucius Ruben. 1035. 29
Ioſeph Sapia Sipontin. 1174. 48
Ioſeph Stephanus Veſtan. 1184. 30
Iſaurus Salern. 613. 22
C Iulianus Acernen. 641. 10
Iulianus Marſicen. 697. 3
Iulianus de Miſto Ruben. 1035. 25
Iulianus Thomaſius Capre. 362. 12
Iulius Cæſar Guarnerius Campan. 656.6
Iulius Cæſar Richardus Baren. 923.68
Iulius Caracciolus Tianen. 1238. 52
Iulius de Grandis Anglon. 158. 33
Iulius Iouius Nucer. 746. 20
Iulius Maſus Iuuen. 1061. 37
Iulius Matthæus Bitecten. 934. 27
Iulius Medices Bitunt. 939 27
Iulius Paueſius Veſtan. 1183. 26
Iulius Riccius Grauin. 169. 29
Iulius Roſſinus Amalp. 343. 46
Iulius Sabellus Salern. 627. 55
D Iulius Sacchettus Grauin. 573. 33
Iuſtus Acher. 57. 16
Iuſtinus Planca Iuuen. 996. 28

L

Ambertus Arbandus Venu. 218. 32
Landenarius Salern. 499. 26
Landulphus Acher. 67. 13
Landulphus Baren. 907. 47
Londulphus Marumaldus Baren. 912. 53
Landulphus Sipontin. 1112. 23
Landulphus Sipontin. 1113. 1
Latinus Vrſinus Baren. 916. 60
Latinus Vrſinus Polynian. 1025. 25
Latinus Vrſinus Tran. 1234. 39

Laurentius Acher. 65. 21
Laurentius Ægidij Venuſin. 226. 20
Laurentius Bellus Caputaq. 675. 35
Landulphus Caracciolus Amalph. 312. 18
Laurentius de Franchis Minor. 436. 43
Laurentius de Gilcotto Veſtan. 1180. 13
Laurentius Mangitius Minerb. 1013. 18
Laurentius Lauellen. 1005. 8
Laurentius Martinoẓus Montis Ilcin. in append. p. 1305. 10.
Laurentius Minor. 408. 9
Laurentius Montis Viridis. 1098. 9
Laurentius Puccius Amalph. 336. 36
Laurentius Puccius Caputaq. 675. 29
Laurentius Puccius Iuuen. 997. 29
Laurentius Serriſtorus Biſceſen. 933. 29
S. Laurentius Sipontin. 1107. 3
Laurentius Sipontin. 1161. 32
Laurentius Tricar. 1203. 21
Laurentius Tricar. 204. 26
Lazarus Pellizarius Nuſc. 756. 29
Lælius Iordanus Acern. 643. 23
Lælius Morellus Caputaq. 675. 36
Leo Acherun. 16. 10
Leo II. Acher. 17. 17
Leo III. Acher. 34. 19
Leo Amalphitan. 248. 3
Leo II. Amalph. 250. 1
Leo Cuperſan. 955. 5
Leo II. Cuperſan. 957. 6
Leo Fidelis Lauellen. 1009. 38
Leo Minoren. 401. 5
Leo Marſicen. 681. 9
Leo Sipontin. 1116. 1
Leo Tranen. 1204. 5
Leonardus Anglon. 129. 11
Leonardus de Bonacurſis Vigilien. 1278. 26
Leonardus Bonafides Veſtan. 1182. 23
Leonardus Bottiilierius Litteren. 373. 32
Leonardus Buutus Nazaren. 1051. 24
Leonardus Caputaq. 665. 2
Leo Grauin. 166. 1
Leonardus de Iudice Biteſten. 932. 15
Leonardus Leria Minor. 439. 45
Leonardus de Magiſtris Capui. 364. 27
Leonardus Mancinus Sipont. 1143. 19
Leonardus Marſicen. 729. 38
Leonardus Minerbin. 1012. 7
Leonardus Montis Viridi. 1096. 6
Leonardus de Sermineto Iuuen. 987. 11
Leonardus Tricar. 209. 7
Leontius Baren. 816. 12
Leontius Baren. 837. 12
Leopardus Minerbin. 1011. 4
Leucius Coſtius Bituntin. 938. 9
Librandus Tricaric. 197. 2
Lidiuerius Marſorum Append. 1299
Ligotius de Maiorinis Saler. 619. 34
Loretus de Franchis Caput. 366 33
Lotardus Nazaren. 1040. 6
Liuius Limatula Biteſten. 934. 26
Lucas Acernen. 640. 3
Lucas Antonius Reſta Andrien. 1265. 33
Lucas Biſantius Cathar. 928. 17
Lucas Caputan. 361. 19
Lucas de Fleſio Andrien. 1265. 30
Lucas Grauin. 169. 25
Lucas Nuſcan. 751. 6
Lucas Policaſtr. 795. 28
Lucas Rapollan. 1191. 27
Lucianus de Rubeis Iuuen. 995. 34
Lucidus Andrien. 1256. 14
Lucidus Cannen. 1070. 5
Lucius Acern. 645. 26
Lucius Macante Lauellen. 1008. 35
Lucius Sanſeuerinus Saler. 636. 53
Ludouicus Beatitiſlaq Polic. 798. 51
Ludouicus Canoſſa Tricar. 207. 32
Ludouicus Gomez Sarnen. 816. 36
Ludouicus Flonoblet Anglon. 152. 24
Ludouicus Furconius Iuuen. 997. 38
Ludouicus Galbiatus Acern. 645. 34
Ludouicus Lagacius Lauellen. 1006. 27
Ludouicus Minor. 439. 47
Ludouicus Podocatarius Caputaq. 673. 46
Ludouicus Sarnen. 825. 31
Ludouicus Serriſtorus Biteſten. 934. 20
Ludouicus de Teodolis Scalen. 467. 21
Ludouicus de Torres Saler. 626. 46
Ludouicus Veſtan. 1181. 22
Luminoſus Salern. 489. 8
Luminoſus Marſorum in append. p. 1299. 9
Lupus Acher. 17. 11
Lupus de Alarcon. Bitunt. 940. 30
Lupus Saler. 489. 30
Lupulus de Lacu. Polynian. 1024. 17

M

MAcius Veſtan. 1184. 32
Maldefrid. Sipontin. 1112. 24
Maldefius Iuuen. 986. 8
Malitia Ieſualdus Rapollan. 1192. 22
Manfredus de Autria Acer. 641. 14
Magnaldus Salernitan. 499. 23
Magnelius Trauen. 1231. 28
Mangardus Veſtan. 1179. 2
Maſſæus Barberinus Nazaren. 1064. 34
S. Magnus Tranen. 1199. 1
Manfredus Acherun. 71. 25
Manfredus Poten. 184. 6
Manſius Poten. 176. 1
Manſius Tranen. 1229. 14
Marcellus Anania Sutrin. in Appe. 1308.
Marcellus Cerninus Acern. 643. 25
Marcellus Planca Iuuen. 997. 30
Marcus Anglon. 133. 131
Marcus Antonius Bozzutus Amalph. 342. 44
M. Antonius Coccinus Anglon. 164. 41
M. Antonius Columna Saler. 631. 49
M. Antonius Thomaſius Biteſten. 935. 30
Marius Bologninus Saler. 634. 31
Marcus Catharen. 948. 15
Marcus Laurus Campan. 655. 5
Marcus Marſicen. 727. 34
Marcus S. Marcii in append. p. 1299

M.Antonius Marſilius Saler. 632.50
Maurus Minor. 398.4
Marcus de Muro Caprear. 362.20
Marcus Poten. 186.19
Marcus Promontorius Albintimil. in Append pag.1428.6
Marcus Romanus Ruben. 1036.31
Marcus Sarnen. 814.22
S.Marcus Tran. 1229.15
Marcuccius Minor. 424.16
Marinus de Acciabianca Nuſcanus. 754.21
Marinus Bitecten. 931.5
Marinus Contarenus Cathar. 948.12
Marinus de Falconibus Menerbin. 1012.12
Marinus Filangerius Baren. 885.43
Marinus de Iudice Amalph. 315.20
Marinus de Morula Iuuen. 994.26
Marinus de Paulis Acher. 78.26
Marinus Sipontin. 1149.25
Marinus de Vrſinis Cannen. 1084.18
Marius Catharen. 947.2
Marius montis Viridis. 1090.1
Marius Murus Venuſ. 232.46
Marius Nuſcan. 753.12
Marius Policaſtr. 794.6
Marius Ruffinus Sarn. 817.38
Marius Salpen. 1245.23
Maior Ruben. 1033.10
Martinus Caprear. 362.18
Martius de Martijs Medices Marſicen.733.49
Martinus de Sotomaiore and.ien. 1263.22
Martinus Tricar. 202.16
Martinus Vigil. 10
Martinus ij. Vigil. 1278.29
Martyrius Teracin. in Append. pag.
Marcellus Mittus Caputaq. 672.22
Maximinus Populon. in Appendice pag.1427
Maltalus Amalph. 249.10
Matthæus de Afflicto Scalen. 451.6
Matthæus de Aquino Grauin. 169.23
Matthæus Antonius Lauell. 1006.19
Matthæus Capuanus Amalph. 171.12
Matthæus de Doce Scalen. 465.17
Matthias de Fuſcis Sipont. 1165.34
Matthæus Granitus Amalph. 345.49
Matthæus de Marino Acern. 640.9
Matthæus Marsic. 717.21
Matthæus Montis Viridis 1096.7
Matthæus ij. Montis Viridis 1098.12
Matthæus Polym. 1023.10
Matthæus de Porta Saler. 597.16
Matthæus Scalera Lauellen. 1005.10
Matthæus Tranen. 1233.31
Matthæus Tricar. 203.11
Matthæus Vigil. 7
Matthæus Vrſinus Sipon. 1147.29
Matus Nucer. 741.3
Melillus Andrien. 1256.16
Melillus Salpon. 1245.20
Menelaus de Ianuarij Acern. 642.18
Mercurius Vigilien. 1268.2
Mercurius Lauellen. 1005.9
Michael Angelus de Nerulis Lauellen. 1006.18
Michael Angelus Tontus Nazaren. 1065.35
Michael Beginus Montis Regali in Appen. pag.1429
Michael Bonſius Scalen. 471.36
Michael Claudius Polym. 1026.28
Michael Maſcrottus Bitecten. 935.28
Michael Retins Nuſcan. 757.31
Michael Turres Poten. 190.42
Michael Saler. 527.4
Monocollus Acher. 16.2
Mniſardus de Villargo Venuſ. 221.7
Mundus Sipon. 1113.5
Mutius Vitalis Veſtan. 1185.33
Maurus Minor. 407.8
Maurus de Monte Amalph. 263.6
Maurotius Anconit. in Append. pag.
Maximus de Maximis Amalph. 342.43
Mayon. Polym. 1021.6

N

NArdellus Marſican. 726.30
Natalis de Afflictis Scalen. 465.15
Neapoleo Sarnen. 813.13
Napoleo ij. Sarnen. 813.16
Nicolaus Acconciamuri Acher. 69.18
Nicolaus Acconciamuro Baren. 914.55
Nicolaus Andrien. 1256.12
Nicolaus Angelus de Abbatiſſa Marſicen. 730.43
Nicolaus Angelus Oliuerius Acernen.645.26
Nicolaus Antonius Salpen. 1245
Nicolaus à Balneo Senogall. in Append. 1392
Nicolaus Baren. 850.29
Nicolaus iij. Baren. 912.52
Nicolaus Bellolactus Vigilien. 1280.32
Nicolaus Bitecten. 936.14
Nicolaus ij. Brancaccius Baren. 910.50
Nicolaus Cannen. 1082.15
Nicolaus Cannen. 1096.2
Nicolaus Caprear. 362.9
Nicolaus de Ceyta Rapoll. 1189.11
Nicolaus de Flisco Andrien. 1265.28
Nicolaus Grana Anglon. 159.35
Nicolaus Iuuen. 991.20
Nicolaus Lati Aquapend. in Appen.p.1390
Nicolaus Lauellen. 1006.13
Nicolaus de Maccia Minor. 428.22
Nicolaus Franciſcus de Maſſanella Polic. 768
Nicolaus de Miraballis Amalph. 327.28
Nicolaus v. Paganus Baren. 915.57
Nicolaus iij. Perottus Sipon. 1167.38
Nicolaus Piſcicellus Acher. 70.24
Nicolaus iij. Piſcicellus Saler. 621.36
Nicolaus iv. Piſcicellus Saler. 666.38

Nicolaus Policaſt. 795.13
Nicolaus ij. Policaſt. 795.14
Nicolaus Polym. 1023.14
Nicolaus iij. Polym. 1025.21
Nicolaus Rapoll. 1190.13
Nicolaus Rapoll. 1190.13
Nicolcus Rodulphus Saler. 626.45
Nicolaus Ruben. 1034.13
Nicolaus de Sacchis Sipon. 1150.30
Nicolaus Saler. 498.19
Nicolaus ij. Saler. 576.14
Nicolaus Sa pen. 1244.13
Nicolaus ij. Salpen. 1244.18
Nicolaus Sa rnen. 813.14
Nicolaus Secadenarius Vigil. 1178.15
Nicolaus Solimele Aceanen. 642.16
Nicolaus Solimele Venuſ. 227.28
Nicolaus ij. Sipont. 1161.31
Nicolaus de Siſtis Litteren. 370.11
Nicolaus Traneh. 1229.18
Nicolaus Tricaricen. 202.18
Nicolaus ij. Tricar. 204.24
Nicolaus Veſtan. 1180.10
Nicolaus ij. Vigilien. 12
Nicolaus iij. Vigil. 16
Nicolaus iv. Vigil. 18
NinusNinius Poten. 188.35

O

OBertus Poten. 184.10
Octauius Bentiuolus Saler. 623.41
Octauius Mirtus Tricar. 210.38
Octauianus Caracciolus Marſic. 732.16
Octauianus Raggius Alerien. in append. pag. 1412
Oddo Arceonens Tranen. 1130.21
Oddo Marcellinus Salpen. 1243.7
Oliuerius Carrafa Anglon. 157.39
Oliuerius Carrafa Tricar. 206.34
Orlandus de Ruere Nazaren. 1050.19
Othobonus Tranen. 1229.19

P

PAcellus Acern. 641.15
Paganus Salpen. 1242.6
Palladius Salpen. 1242.3
Palamides de Cuncto Mino. 429.24
Palmerius de Gallutio Tricar. 199.6
Palmerius Iuuen. 988.12
Palutius Nuſcan. 753.17
Pandonus Iuuen. 976.8
Pancratius Bitunt. 937.6
Paracletus de Maluetijs Acern. 642.
Pardus Bitunt. 937.8
Patritius Donatus Minor. 437.44
Paſchalis Cannen. 1077.10
Paſcitus Acern. 640.2
Patritius Lunatus Nuſcan. 756.28
Paulus Æmilius Philonardus Amalphitan. 344.47
Paulus Æmilius Verallus Caputaquen. 675.34
Paulus de Affatatis Bitunt. 938.20
Paulus Amalph. 323.23
Paulus Baren. 850.24
Paulus Biſantius Catharen. 948.18
Paulus Capranica Nuſcan. 755.23
Paulus Ciera Veſtan. 1185.36
Paulus Iouius ſenior Nucer. 744.19
Paulus Iouius Iunior Nucer. 747.21
Paulus Maria Spinola Sagon. in append. pag. 1416
Paulus Manara Acern. 645.31
Paulus Minor. 428.20
Paulus Obertus Venuſin. 229.38
Paulus palumbus Veſtan. 1185.34
Paulus pellegrinus Caprear. 367.36
Paulus polym. 1024.16
Paulus ij. polym. 1025.28
Paulus Salpen. 1242.5
Pardus Salpen. 1242.1
Paulus Fuſcus Sarnen. 817.43
Paulus de Turchis Cuper. 970.25
Paulus Teutonicus Sipon. 1178.56
Peregrinus Fabius Veſtan. 182.25
Peregrinus Tran. 1219.12
Petrus Acherun. 16.1
Petrus ij. Acherun. 42.2
Petrus iij. Acher. 49.6
Petrus iv. Acher. 50.4
Petrus v. Acher. 65.12
Petrus vj. Acher. 68.15
Petrus ij. de Affatatis Minor. 432.34
Petrus de Albis Nazaren. 1052.25
Petrus Aloyſius Carrafa Tricaricen. 211.42
Petrus Aloyſius ij. Carrafa Tricaricen. 211.43
Petrus Amalph. 245.2
Petrus Amalph. 259.3
Petrus iij. Amalph. 248.4
Petrus Anglon. 154.6
Petrus Antonius Caſamaxima polym. 1028.33
Petrus de Aretio Acern. 643.30
Petrus Baccarius Cuper. 969.14
Petrus Baren. 737.5
Petrus Baren. 849.22
Petrus Biſinian. in append. pag. 1289
Petrus Beſſinæ Caprear. 362.15
Petrus Bitecten. 931.14
Petrus Bitecten. 932.18
Petrus Cannen. 1070.2
Petrus ij. Cannen. 1080.15
Petrus Capuanus Amalph. 314.19
Petrus Capulbius Cuper. 973.34
Petrus Caputaq. 670.5
Petrus de Cidonilla Minerb. 1011.6
Petrus de Diano Marſic. 729.39
Petrus de Freſcobaldis Miniaten. in append. 1410
Petrus Ferrettus Ancon. in appendice pag. n.
Petrus Franciſcus Ferrus Nazar. 1053.26
Petrus Franciſcus Ferrus Polymnian. 1028.35

petrus

Petrus de Gabrielis Ruben. 1033.8
Petrus Grauinen. 166. 6
Petrus Guillelmus de Roccha Saler. 622.39
Petrus ij. Iunca. 992.23
Petrus Iuuen. 978. 3
Petrus Litteren. 368.2
Petrus ij. Litteren. 368.3
Petrus iij. Litteren. 370.6
Petrus iv. Litteren. 370.8
Petrus Marcus Policaſt. 800.37
Petrus Marſic. 720.24
Patrus ij. Marſic. 722.26
Petrus iv. Marſic. 727.35
Petrus de Migola Cuperſan. 969.17
Petrus Minoren. 418.12
Petrus Montis Viridis. 1098.15
Petrus Montis Viridis. 1096 4
Petetrus Minutulus Rapoll. 1191.19
Petrus Motta Caputaq. 675. 38
Petrus Nazaren. 1043.18
Petrus Nazaren. 1043.12
Petrus Nuceriæ. 743.13
Petrus Octobonus Brixien. Appendice pag. 1428.
Petrus Pappacarbonus Policaſt. 759.1.
Petrus Paulus Bonſius. Acern. 646.45
Petrus Paulus Bonſius Cuperſan. 975.38
Petrus Paulus Pariſius Nuſcan. 754.23
Petrus de Filijs Nuſcan. 756.27
Petrus Pellegarius Lauellen. 1006.22
Petrus Priſcus Lauellen. 1006.28
Petrus Poten. 276.2
Petrus Polin. 1015.1
Petrus Rapoll. 1189.7
Petrus Recanatus Iuuen. 994.27
Petrus de Reuza Cuperſan. 969.17
Petrus de Roccaargenti Montis Viridis. 1098. 10
Petrus Rodulphus Venuſin. 231.43
Petrus Rota Ruben. 1034.19
Petrus ij Ruben. 1034.21
Petrus Paulus Ruſſi Nuſcan. 757.35
Petrus Scalen. 464.13
Petrus ij. Scalen. 464.13
Petrus Salern. 998.21
Petrus ij. Salern. 500.27
Petrus iij. Salern. 502.30
Petrus iv. Saler. 502.31
Petrus v. Salern. 505.33
Petrus Salpen. 1244. 8
Petrus Sarnen. 804.3
Petrus de Serlupis Tricar. 202.14
Paulus Sipontin. 1166.33
Petrus Sipontin. 1112. 19
Petrus ij. Sipontin. 1148.22
Petrus iij. Sipontin. 1149.27
Petrus Strambonus Nucer. 743.15
Petrus Venuſin. 219. 5
Petrus ij. Venuſin. 225.11
Petrus iij. Venuſin. 225.15
Petrus Yperinus Marſic. 725.31
Philibertus Magliettus Auguſtæ Prætoriæ in Append. pag. 1429
Philippus Adimarius Nazaren. 1052. 28
Philippus Anglon. 147.18
Philippus ij. Anglon. 147.19
Philippus Auguſtaricius Amalph. 360.16
Philippus Canſaechus Grauin. 173.36
Philippus Caputaq. 670. 8
Philippus Caſonus Burgi S. Domnini in Append. pag. 3386
Philippus Faſius Caponius Litter. 372.29
Philippus de Galileis Corton. in Append. pag. 1290
Philippus Granin. 668.15
Philippus Lanellen. 1005. 7
Philippus de Magno Caputaq. 670.10
Philippus Mazzula Caprear. 365.29
Philippus Minoren. 424.18
Philippus Salern. 606.18
Philippus Sipon. 1149. 26
Philippus Spinellus Policaſt. 798.33
Philippus Tran. 1229.20
Philippus ij. Tranen. 123.27
Philippus Venuſ. 218. 1
Piſanus Acern. 642.1
Placidus Andrien. 1256.6
Placidus Padiglia Lauellen. 1009.44
Pompeius Columna Acernen. 643.23
Pompeius Columna Poten. 288 34
Pompeius Columna Sarnen. 818.35
Priſcus Nuceriæ. 741. 1
S. Procopius Ruben. 1032. 2
Primerius Amalph. 245. 1
Primerius Nuceriæ. 741.5
Ptolomæus Gallius Sipont. 1173 47
Pyrrhus Aloyſius Policaſt. 797.25

Q

Quirinus Longus Lauellen. 1006.23

R

Raphael Roncllus Caprear. 366.32
Raphael Rocca Caprear. 363.25
Raphael Tomeus Polymn. 1028.36
Rachenaldus Saler. 502.29
Raho Litteren. 370.7
Rao Triuent. in Append. pag. 1406
Raonus Polym. 1025.23
Raus Bitecten. 930. 1
Raymundus Caſtellus Narnien. in Appen. pag 1307
Raymundus Catharen. 947.10
Raymundus Iuuenacen. 991.18
Raymundus Senilis. 1193.27
Raynaldus Acher. 50. 8
Raynaldus Baren. 880 39
Raynaldus de Leontino Marſic. 711
Raynaldus ij. Marſic. 711.19
Raynaldus Salpen. 1242. 3
Raynerius Sabin. in Appen. pag.
Redemptus Tranen. 1299. 1
Benevatus Salern. 489.13
Richardus Acher. 49. 5
S. Richardus j. Andrien. 1256.n.4
Richardus ij. Andrien. 1256.n.5

Richardus Anglon. 144.17
Richardus Cannen. 1084.16
Richardus Caracciolus Grauin. 167. 9
Richardus Minerb. 1011. 5
Richardus Nazaren. 1044. 34
Richardus de Olibano Acher. 70.23
Richardus Polym. 1021. 2
Richardus ij. Polym. 1021.13
Richardus de Siluestris Tran. 1234.34
Richardus Tricaric. 201. 8
Riſus Baren. 867.39
Riſus Sarnen. 802. 1
Robaldus Amalph. 269.10
Robertus Acher. 47. 4
Robertus ij. Acher 64.14
Robertus Archuſati Saler. 613.25
Robertus Brancia Amalph. 525.26
Robertus ij. Anglon. 128. 8
Robertus Biruntin. 938 15
S. Rogerius Cannen. 1068.1
Robertus Caſella Litteren. 370.10
Robertus Guybe Malph. 334.34
Robertus Grauin. 166. 4
Robertus Lauellen. 1006.16
Robertus ij. Nazaren. 1040. 4
Robertus Nazaren. 1039. 3
Robertus de Noia Minerb. 1012 11
Robertus Policaſt. 795.13
Robertus de Procopio Venuſ. 237.46
Robertus de Robertis Tricar. 214.41
Robertus Sanſeuerinus Baren. 914.51
Robertus Tricar 197.2
Roboam Anglon. 121. 4
Rodericus Baren. 849. 19
Rodulphus Alanus Marſic. 695. 2
Rodoaldus Baren. 849.17
Rodoaltus Salen. 498.20
Rodopertus Salern. 497.18
Rodulphus Asher. 34.18
Rodulphus Pius Saler. 626.45
Rodolus Salern. 499.22
Rogerius de Anglono 1134.15
Rogerius de Atella Andrien. 1163.21
Rogerius Cuperſan. 957. 5
Rogerius ij Geſualdus Nuſcan. 754 9
Rogerus de Longobardis Grauin. 168.18
Rogerus de Mareſcallis Anglon. 150.2
Rogerius Marſicen. 709.16
Rogerius ij. Marſic. 718.23
Rogerius iij. Marſic. 720.25
Rogerius Nuſcan. 705. 5
Rogerus ij. Rapollan. 1189. 6
Rogerus Rapollan. 1189. 5
Rogerius Sanſenerinus Baren. 908.48
Rogerus Sanſeuerinus Salern. 617.29
Rogerius Sarn. 804. 7
Rogerus Tricar. 197.5
Rogerius ij. Tricar. 201. 12
Rogerius Venuſin. 221.8
Romanus Acher. 16. 1
Romanus Minor. 425.17
Romualdus Griſonus Baren. 888.40
Romualdus Protoſpata Baren. 850.28
Romoaldus j. Salernſ 559.22
A Romaldus ij. Salern. 565.13
Romulus de Valentibus Cuperſan. 972. 32
Roſimanus Caſaniaxima Polym. 1016. 32

S

Saba de Carbonibus Trican. 204.29
Saluius Iuuenac. 988.15
Saluſtius Peculus Venuſ. 838.49
Sampſon de Cayano Marſic. 720.01
Santillus de Simeone Minor. 430.27
Saxo Cuperſan. 955. 6
Scipio de Tolfa Acher. 99.55
B Sebaſtianus Baren. 837.13
Sebaſtianus Barnaba Poten. 189.37
Sebaſtianus Delius Bitunt. 940.31
Sebaſtianus Loccauella Litteren. 372.26
Saxus Sipon. 1148.32
Sampetrinus Veſtan. 1180.13
Sebaſtianus Barnabas Iuuen. 998.33
Sebaſtianus Pighinus Sipon. 1172.44
Secundus Carharen. 947.11
Sempronius Marſic. 681.3
Sempronius Panulphatius Montis Flaſc. in append. pag. 1304
Seraphinus de Vicariis Nucer. 747.24
Sergius Amalph. 249.6
Sergius ij. Amalph. 261. 5
Sergius iij Griſonus Amalph. 320.52
Sergius Fricia Sipon. 1120.7
C Sergius Minor. 342.1
Sergius Scalen. 449.1
Sigiſmundus Donatus Venuſ. 232.45
Sigiſmundus Pappacauda Venuſ. 227.29
Sigiſmundus Iſei Comaclen. in Append. 1386
Silnaggius Primitellus Lanellen. 1009. 59
Siluus Acher. 16. 4
Siluius Paſſerinus Sarn. 815.22
Simon Gattula Venuſ. 229.36
Simeon Lunadorus Nucer. 747 23
Simon de Nor Andrien. 1265.27
Simeon Anglon. 208 1
Simeon Carrafa Acher. 102.41
Sigiſmundus Saracenus Acher. 97.32
Simplicius Cuperſen. 951.1
D Sirus Straronica Adrien. Append. 1412
Suxus Coletta Ruben. 1034.17
Stephanus Acher. 16.7
Stephanus ij. Acherunt. 34.22
Stephanus iij. Acher. 35.24
Stephanus iv. Acher. 35.25
Stephanus Altanus Cuperſ. 969.20
Stephenus Bitunt. 936.11
Stephanus Cartaria Tricar. 203.23
Stephanus Cuperſ. 958.11
Stephanus ij. Cuperſ. 969.16
Stephanus Gabriel Merinus Baren. 919 63
Stephanus Gobernus Acher. 70.22
Stephanus Litteren. 368. 1
Stephanus Minoren. 401.6

Ste-

Stephanus Muſcatellus Nuſcan. 753.19
Stephanus Quaranta Amalph. 347.51
Stephanus Rubertus Tricar. 211.30
Stephanus Ruben. 1034.15
Stephanus Capanus Lanellen. 1006. 20
Stephanus Salpen. 1241. 4
Stephanus de Solis Sarnen. 818.46
Stephanus Venuſin. 219. 4
Sulpitius Aquauiua Biteſten. 933.36
Sulpitius Aquauiua Cuperſan. 971,26
Sulpitius Conſtantinus Nucer. 747.22
Syrus Stationeæ Adiacen. in App. p. 1412

T

TAdeus Altinus Hortan. in Appendic. pag. 1192
Theobaldus Sarn. 813.17
Theodorus Scacciauento Scalen. 458. 7
Talonius Salern. 489 15
Tancredus Grauin. 167.11
Theodorius Acher. 16.5
Thomas Acern. 641.11
Thomas Arichoneus Tran. 1241.56
Thomas de Beringarij Caputaq. 672. 18
Thomas Bitunt. 937.7
Thomas ij. Brancaccius Tricar. 203.20
Thomas Brandulinus Minor. 435.42
Thobaldus Cannen. 1077.12
Thomas Caputaq. 674.30
Thomas Carrafa Caputaq. 676.41.
Thomas Carpincus Arimin. in Append. pag 1386.
Thomas Cattaren. 947.5
Thomas Caſſius Veſtan. 1182.24
Thomas Grauin. 166.4
Thomas Litteren. 370.12
Thomas de Magno Caputaq. 670.11
Thomas Marſic. 623.29
Thomas Minor. 430. 30
Thomas Policaſt. 794. 9
Thomas Rapollan. 1191.36
Thomas de Sarria Tran. 1241.57
Thomas Stella Lauellen. 1006.31
Thomas Stella Salpen. 1245.25
Thomas Tanratio Montis Viridis. 1098. 11
Thomas Tricar. 202.17
Thomas Venuſ. 226.19
Thomas ij. Veſtan. 1164.31
Thomas Zerula Minor. 434.40
Thimoteus Caſelius Marſic. 734.54
Tiberius Carrafa Poten. 189.36
Tiberius Criſpus Amalph. 341.42
Tiberius Corteſius Lauellen. 1009.36
Tiberius Nardinus Sipon. 1169.39
Traianus Boccutus Caprear. 366.31
Troilus Carrafa Rapoll. 1192.23
Troilus Magneſius Lauellen. 1006.22
Trifonus Bilantius Catharen. 948 16
Tranſmundus Minerb. 1011.3
Tuderiſius Marſic. 695. 4
Teupus Saler. 499.24

V

VBertus Gambara Policaſ. 798.29
Valdetridus Sipont. 1112.20
Valerianus de Apreia Litter. 371.22
Valerius Mutus Biteſten. 934.24
Valerius Vrſinus Nucer. 741. 5
Valentinus Salern. 488.5
Velterandus Tranen. 1219.31
Vvillelmus Anglon. 120. 3
Verus Saler. 488.3
Vvillelmus Nazaren. 1039.2
Vvillelmus Sipont. 1120.8
Vincentius Baſſius Andrien. 1265.32
Vincentius Buccaferrus Marſic. 732.47
Vincentius Bucchius Cathar. 949.25
Vincentius Calceus Venuſ. 232.44
Vincentius Candiottus Balneoreg. in Append. pag. 1289
Vincentius Caputus Andrien. 1266.34
Vincentius Ceperanus Sarn. 817.42
Vincentius Galeota Rapoll. 1191.20
Vincentius de Galeotis Caputaq. 673.38
Vincentius Herculanus Sarn. 817.41
Vincentius Iuſtinianus Grau. 170.31
Vincentius Lauellen. 1005. 7
Vincentius Martinellus Cuperſ. 974.35
Vincentius Peritus Lauell. 1009.40
Vincentius Pinerius Polym. 1029. 43
Vincentius Palmerius Acher. 86.28
Vincentius Piſtachius Biteſten. 933.18
Vincentius Piſtachius Cuperſan. 971.27
Vincentius Rouerius Aſcen. in Append. pag. 1428
Vitellianus Sipon. 1111 4
Vincentius Sipont. 1112 22
Viuianus de Viuiani Montis Viridis 1098 15
Vitalis Fundanus in Appen. pag. 1296
Vitus de Aquauiua Biteſten. 931.8
Vitus Tricaric. 202.19
Vlyſſes Vrſinus Ripæ Tranſ. in Appendic. pag. 139.
Vnfridus Sarn. 804 5
Vrſinus Montis Viridis. 1096.3
Vrſus Amalph. 249.7
Vrſinus Baren. 851. 32
Vrſus Grau. 166.3
Vrſus Iuuen. 979.5
Vrſus ij. Iuuen. 986. 9
Vrſus Minoren. 293.2
Vrſus Minutulus Saler. 614.27
Vrſus Rapoll. 1188.1
Vrſus Ruben. 1033.5
Vrſus Salen. 449.3
Vrſus Sipon. 1113. 13
Vrſus ij. Sipon 1114.7
Vrſus Tricar. 203.28

Z

Zacharias Salern. 489.10

INDEX COGNOMINVM

OMNIVM EPISCOPORVM SINGVLARVM CIVITATVM, Qui in hoc ſeptimo Tomo Italiæ Sacræ continentur.

Ordine Alphabetico diſpoſitus.

A

De Abbatiſſa Nicolaus Angelus Marſic. 730.43
Abillaueda Franciſcus Acherunt. 99.34
Accariſius Iacobus Veſtan. 1185.37
Accariſius Bandinus Maſſan. in Appendic. 1428
De Acciabianca Marinus Nuſcan. 754.21
Hieronymus Nuſcan. 754.22
Accoltus Benedictus Policaſt. 797.26
Accounciamuro Nicolaus Baren. 914.55
Acconciamuri Nicolaus Acherunt. 69.18
Acuſius Ioannes Marſic. 718.22
Adimarius Philippus Nazaren. 1052.38
Affatatis Petrus Minor. 432.34
de Afflicto Conſtantinus Scalenen. 451.5
Franciſcus Scalen. 468.26
Matthæus Scalen. 454.6
Natalis Scalen. 465.15
Alfanus Stephanus Cuper. 669.20
Agellius Antonius Accrn. 644.30
Ayeſio Antonius Baren. 917.61
Albergatus Antonius Vigil. pag. 1279.30
de Alagno Cæſarius Salern. 549.15
Andreas Amalph. 369.17
Beltrandus Amalph. 324.24
Andreas Minor. 423.14
Alanus Rodulphus Marſic. 695.2
de Alarcon Lupus Bitun. 940.30
de Albis Petrus Nazaren. 1051.25
de Albizis Horatius in Append. p.1386
de Alfatatis Paulus Bitunt. 938.20
Almenſa Ioannes Policaſt. 798.20
de Aloiſio Ioannes Caprear. 362.21
Aloyſius Pyrrhus Policaſt. 797.25
Altilius Gabriel Policaſt. 795.19
Altinus Thadæus Hortan: in App.p. 1292
Aluaniacus Guillelmus Iuuen. 989.16
Aluarez Didacus Tran 1240.55
Amaſius Ioan. Paulus Anglon. 159.34
Amatus Ioannes Minor. 432.37
de Anglone Rogerius Sipon. 1134.15
de Angreranis Iulianus Nucer. 742.10
de Agneſibus Aſtorgius Cannen. 1085.69
de Anna Ferdinandus Amalph. 338.39
Antolices Ioannes Iuuen. 997.38
de Antinoris Fabritius Acherun. 100.39
de Appiano Iacobus Grauin. 168.21
de Aprano Bartholomæus Salernit. 62[illegible]. 35
Apicellus Bernardus Ruben. 1035.32
de Apteia Valerianus Litteren. 371.22
de Aptis Franciſcus Floren. & Cluſin. in append. pag.146
Aquauina Ioannes Amalph. 319.21
Ioannes Salern. 618.32
Sulpitius Cuper. 971.26
Donatus Cuper. 971.28
Sulpitius Bitect. 933.16
Vitus Bitect. 932.8
de Aquino Angelus Sarnen. 822.10
Antonius Sarnen. 818.45
Iacobus Grauin. 16[illegible].22
Matthæus Grauin. 169.23
de Aragonia Aloyſius Caputaq; 673.27
Aragonius Ioannes Saler. 623.40
de Aragonia Ioannes Policaſtr. 797.22
Arbaudus Lambertus Venuſ. 228.32
Arborenſis Ioannes Poten. 188.33
Arcella Fabritius Policaſt. 797.28
de Achaia Petrus Acherun. 65.12
Archamonus Carolus Biteſt. 932.12
Archoneus Thomas Tran. 1240.56
Archudius Franciſcus Nuſcan. 757.32
Archuſati Robertus Salern. 613.23
Arena Cæſar Biteſt. 934.23
de Aretio Petrus Acernen. 643.20
Ardizonus Io. Georgius Adiacen. in Append. 1412 pag. 41[illegible]
Archilegius Angelus Marſic. 731.48
de Arpinus Benedictus Poten. 186.21
de Auria Franciſcus Lauell. 1006.9
Attaldus Ioannes Trau. 1235.42
de Atella Rogerus Andrien. pag. [illegible]
Aſtoreus Antonius Litteren. 37.[illegible]7
Auguſtaricius Philippus Amalph. 360.16
Auila Ioſeph Campan. 658.15
de Aualos Bonauentura Nucer. 748.27
de Auerſa Manfredus Acern. 641.14
Aurilia Iacobus Cannen. 1087.20
Iacobus Nazaren. 1045.20
de Auerſa Antonius Tran. 1237.50
Azolinus Carolus Balneoreg. in append. pag.1289

Bal-

B

Baldinus Io. Archangelus. 173.34
Baleſtrarius Antonius Amalph. 334.35
à Balneo Nicolaus Senogal. in appendic. 1392
Batearius Petrus Cuperſ. 969.14
Balingherius Hieronymus Tricaric. 209.34
Baluaſyus Guillelmus Nazar. 1044.15
de Banchis Iacobus Tranen. 1234.38
de Baraballis Bartholomæus Acherunt. 96.22
Barbarigus Gregorius Bergom. in appen. pag. 1428
Barberinus Maffæus Nazaren. 1064.34
Barduccius Io. Baptiſta Miniaten. in appendic. pag. 1401
Barilis Angelus Lauellen. 1005.12
Barnaba Sebaſtianus Poten. 189.38
Sebaſtianus Iuuen. 998.33
Bariſinus Albertinus Ceneten. in append. pag. 1430
Barrera Angelus Cuperſ. 364.25
de Barzellinis Barzellinus Campan. 656.7
Baſius Vincentius Andrien. pag. 1265.32
Baſiliſcus Horatius Minor. 433.39
de Bellantibus Ioan. Verulan. in Append. 1379
Bichius Antonius Aaximan in appendic. 1305
Bilaqua Hieronymus Nazaren. 1064.33
Biſantius Lucas Cathar. 948.17
Trifonus Cathar. 948.16
Paulus Cathar. 948.18
Blondus Franciſcus Antonius Capr. 367.35
Bocatius Troianus Caprear. 366.31
M. Antonius Amalph. 342.44
de Bonacurſis Leonardus Vigil. p. 1278.26
Bonacurſi Franciſcus Grauin. 168.16
Bologninus Maſius Salern. 634.51
Bonafides Leonardus Veſtan. 1182.23
Boncompagnus Hugo Veſtan. 1183.27
Boncorus Iacobus Biteċt. 938.7
de Bonfilijs Caſtren. in append. pag.
Bonifacius Baptiſta Iuſtinop. in appendic. pag. 1430
de Bonioanne Bernardinus Venuſ. 228.31
Bonitus Antonius Acernen. 642.19
Bonſius Michael Scalen. 471.30
Petrus Paulus Acern. 646.31
de Bonuiſis Bonuiſus Baren. 924.69
Bonus Io. Petrus Minor. 431.31
de Boſcolis Bonainnta Polym. 1023.11
Boſius Franciſcus Grauin. 169.27
Boſtius Donatus Cuper. 970.23
Bonfore Ioſeph Lauell. 101.47
Bonſius Petrus Paulus Cuper. 975.38
Brandolinus Thomas Minor. 435.42
Brancaccius Franciſcus Maria Caputaq. 675.29
Bartholomæus Tran. 1330.23
Iacobus Poten. in append.
Nicolaus Baren. 910.50
Robertus Amalph. 325.25
Thomas Tricar. 203.20
Brancatus Antonius Grauin. 109.24
Brunachius Antonius Cuper. 974.36
Bruſcus Franciſcus Litteren. 373.33
de Bellantibus Franciſcus Montis Viridis. 1096.8.
de Bellis Aug. in Append. pag. 1350
Bellolectus Nicolaus Vigilien. pag. 1280.31
Bellus Laurentius Caputaq. 675.35
Beniguinus Gregorius Nazaren. 1050.23
Bennius Franciſcus Scalen. 470.29
Bentiuolus Ludouicus Policaſt. 798.31
Bentiuolus Octauius Salern. 623.41
de Beringerijs Thomas Caputaq. 672.17
Berſillus Angelus Nuſcan. 753.14
Berſinus Franciſcus Caputaq. 673.24
Bertrandus Guillelmus Sarn. 815.33
Boſſone Petrus Caprear. 363.15
Buccaferrus Vincentius Marſic. 742.47
Bucetus Leonardus Nazaren. 1051.24
Bucchius Vincentius Cathar. 949.25
Burattus Bernardus Sipon. 1176.52
Burgius Ioannes Sipon. 1166.37
Burgus Gaſpar Pennen. in apdend. p. 1429
Buſconus Carolus Veſtan. 1181.18

C

De Caccio Bernardus Granin. 167.12
Caieta Franciſcus Biteċt. 935.32
Caietanus Cherubinus Campan. 655.1
Calceus Vincentius Venuſ. 231.44
del Campanaro Iacobus Tran. 1332.n.24
Campanella Ioannes Minerb. 1012.10
Campanilis Ioan. Auguſtinus Minor. 433.38
Cendiottus Vincentius Balneoreg. in append. pag. 2089
Canoſſa Ludouicus Tricar 207.31
Canſaechus Philippus Grauin. 173.36
Capadula Iacobus Marſic. 725.30
Capanus Stephanus Lauellen. 1006.20
de Capiteferro Bartholomæus Montis Viridis. 1099.17
de Capoblanco Barthol. Litter. 371.24
Capogroſſus Andreas Acern. 640.4
Capogroſſo Franciſcus Policaſt. 794.10
Capranica Angelus Sipon. 1106.35
Paulus Nuſcan. 755.24
Capponius Philippus Faſius Litter. 372.29
de Capriolis Antonius Tricar. 209.36
Caporalis Iacobus Antonius Mineb. 1013.19
de Capua Fabritius Anglon. 156.28
Iacobus Anglon. 156.27
de Capua Guillelmus Saler. 618.33
Capuanus Benedictus Salern. 615.28
Sanſeuerinus Guillelmus Salern. 618.31
Lucius Saler. 636.53
Rogerius Salern. 617.29
Capuanus Ioannes Amalph. 172.13

Mat-

Matthæus Amalph. 117.12
Petrus Amalph. 314.19
Andreas Minor. 422.13
Capullit s Petrus Cuper. 973.34
Capulus Andreas Litter. 374.34
Caputus Vincentius Andrien.pag.1266.34
Caracciolus Achilles Potent. 190.40
Andreas Sipon. 1177.53
Berardus Caputaq. 672.19
Decius Baren. 928.71
Ioannes Anglon. 152.22
Iulius Tran. 1238.52
Landulphus Amalph. 312.78
Octauianus Marſic. 732.46
Richardus Grauin. 167.9
Carraria Franciſcus Tricar. 203.23
de Carbonibus Saba Tricar. 103.25
Carduccius Gregorius Sulm. in Append. pag.1374.
Franciſcus Sulm. 658.11
Cardoſus Gaſpar Poten. 189.39
Carraſa Bartholomæus Baren. 909.49
Diomedes Tricar. 210.39
Fabritius Bitunt. 943.37
Iacobus Baren. 914.54
Ioan.Vincentius Anglon. 157.29
Oliuerius Anglon. 157.30
Oliuerius Tricar. 207.31
Petrus Aloyſius Tricar. 211.42
Petrus Aloyſius Iunior Tricar. 211.43
Simeon Acherun. 102.41
Tiberius Poten. 189.37
Troilus Rapoll. 1192.23
Vhomas Caputaq. 676.41
Caramuel Ioannes Campan. 658.13
Cariſſimus Altobellus Minerb. 1013.20
de Carleno Antonius Amalph. 327.27
Caroſius Franciſcus Tranen. 1234.n.37
de Caro Hieronymus .Montis Viridis. 1099.18
Carozza Iacobus Antonius Cuperſan. 972 30
Carpinens Thomas Arim. in Appendice. pag.1386.
Carauagial Bernardinus Præneſt. in Append. pag.1281
Caſelius Ioſeph Thimoteus Marſicen. 734.
Caſamaxima Petrus Antonius Polymn. 1028.32
Roſimanus Polym. 1028.33
Caſonus Philippus Burgi ſancti Dominini in append. p.1386
Caſſianus Antonius Andrien.
de Caſtello Robertus Litter. 379.10
de Caſtellis Raymundus Narnien. in append. p.1307
Caſtellar Ioannes Tranen. 1235.43
Caſtellioneus Io.Philippus Poten. 187.30
Caſtellioneus Io. Iacobus Baren. 918.62
Caſtellomata Ioannes Policaſt. 794.5
de Caſtro Ferdinandus Scalen. 466.10
de Caſtaca Berardus Baren. 882.41
Carbatinus Ambroſius Minor. 451.32
de Canellis Ioannes Minor. 413.10
de Caualcantibus Benedictus Rapollan. 1190.12
Aloyſius Nuſcan. 756.25
de Cayano Sampſon Marſic. 729.41
Cenninus Dominicus Granin. 174.37
Ceperanus Vincentius Sarnen. 817.42
de Cerrsranis Ioannes Nucer. 743.14
Ceruantes Gaſpar Salern. 630.48
Ceruinus Marcellus Acern. 643.25
Cianres Ioſeph Marſie. 735.55
de Cidonilia Petrus Cannen. 1077.11
Idem Minerb. 1011.6
Ciera Paulus Veſtan. 1185.36
Ciualeria Antonius Venuſ. 227.30
Clauarius Bonauentura Poten. 190.44
Cherubinus Franciſcus Senogal. 1392
Chiacconius Iacobus Anglon. 152.25
Claudius Michael Polym. 1026.28
Coccinus M.Antonius Anglon. 164.42
Colettis Sixtus Ruben. 1034.17
Antoppius Ruben. 1035.22
Columna Pompeius Acern. 643.23
Pompeius Poten. 188.35
M.Antonius Salern. 631.49
de Colopardo Ioannes Birect. 931.4
de Comite Franciſcus Caputaq. 673.28
de Comite Vrſo Bartholomæus Minoren. 424.15
Confectus Clemens Acern. 646.36
Conſellus Ioannes Acher. 68.16
Coſpius Alexander Vigilien. pag.1278.29
Conſtantinus Sulpitius Nucer. 747.22
Coradus Iacobus Æſin. in append.p.1282
de Conteſtabilibus Io.Baptiſta Minor.429 26
Corteſius Hilarius Policaſt. 798.34
Tiberius Lauell. 1009.36
Contarenus Marinus Cathar. 948.12
Creſcentius Alexander Bitun. 943.38
Criſpus Franciſcus Sipon. 1149.24
Tiberius Amalph. 342.42
de Crypta Nicolaus Rapoll. 1169.12
de Cuncto Palamides Minor. 429.24
Andreas Minor. 429.25
Andreas Amalph. 331.31
de Cupis Ioan. Dominicus Tranen. 1335. 46
Curialis Andreas Litter. 371.21
Curteſius Thomas Veſtan. 1182.24
Cybo Aldernus Aeſin. in Append. p.1282

D

DElies Senaſtianus Bitun. 940.31
Delphinus Ioannes Aquileien. in Append. pag.1429
Detus Alexander Anglon. 162.41
Io.Baptiſta Anglon. 162.40
de Diano Petrus Marſic. 729.39
Donatus Patritius Minor. 437.44
Sigiſmundus Venuſ. 232.45
Dondeus Ioannes Andren. pag.1256.18
Donghus Auguſt. Alerien.in Appen.p.1412 10.

Io. Stephanus Adiacen. in App. pag.1412 A
de Dote Mattheus Scalen. 465.17
Doſmani Henricus Grauin. 168.19
Durazus Ioan. Stephanus Adiacen. in Append. pag.

E

Vſtotenuilla Auguſtinus Sarnen. 814.28

F

Fabius Peregrinus Veſtan. 1180.25
Faccbinettus Cæſar Spoletan. in Append. pag.1350 B
de Falconibus Marinus Mineb. 1012.12
Farneſius Alexander Bitunt. 940.29
Faſolus Angelus Cathar. 948.24
Fauorantius Franciſcus Caprear. 372.16
de Fauoronibus Auguſtinus Nazaren. 1044.39
Federicus Ioan. Baptiſta Sagon. in Append. pag.1416
Fera Antonius Marſic. 734.52
Felicæus Vrbanus Policaſt. 800.36
Feliuernia Auguſtinus Caprear. 364.23
Fernandez Io. Baptiſta Triuent. in appen. pag. 1407
Ferrentillus Auguſtin. Cuperſ. 974.37
Ferrettus Ioannes Caprear. 362.14
Io. Petrus Lauell. 1007.32 C
Petrus Ancon. in Appendice. pag. 1182
Ferrus Io. Bartholomæus Litter. 372.28
Petrus FranciſcusNazaren. 1052.26
Petrus Franciſcus Polym. 1028.35
Fidelis Leo Lauell. 1009.38
Figueora Bernardinus Nazaren. 1053.39
Flonnblet Ludonicus Anglon. 152.24
Filangerius Henricus Baren. 886.44
Marinus Baren. 885.45
de Filijs Petrus Nuſcan. 756.27
Firiolus Euangeliſta Scalen. 465.16
de Fliſeo Ioannes Franciſcus Andrien. pag.1265.29 D
Lucas Andrien. pag.1265.30
Nicolaus Andrien. pag.1265.28
Florabellus Antonius Lauelien. 1008.34
Flores Angelus Andrien. pag.
Gaſpar Salpen. 1245.24
Floris Franciſcus Tran. 1235.44
Fortiguerra Ioan. Petrus Bitun. 941.33
de Foſſa Gaſpar. Scalen. 467.22
de Franchis andreas Tran. 1238.53
Laurentius Minor. 436.43
Antonius Andrien. pag.1266.32
Franciſchinus Felix Andrien. pag.1267
Franconus Hippolytus Nucer. 748.26
Fregoſius Federicus Salern. 625.42
de Freſcobaldis Petrus Miniaten. in Appen. pag.1420
Fricia Sergius Sipon. 1120.7
Frigerius Barthol. Venuſ. 233.48
Fumarellus Bernardinus Minerb. 1012.14
Furconius Ludouicus Iuuen. 997.52
de Fuſcis Matthias Sipon. 1165.38
Fuſcus Paulus Sarnen. 817.44
de Fuſco Andreas Venuſ. 226.24

G

De Gabriellis Petrus Ruben. 1033.8
de Galeotis Vincentius Caputaquen. 673.28
Galeota Vincentius Rapollan. 1191.20
Galgane. Hector. Iuuen. 992.25
Gallettus Flauius Anglon. 164.45
de Galileis Philippus Corton. in App. 1290
de Gallinario Ioannes Grauin. 168.13
Gallius Ptolomæus Sipon. 1173.47
Gambara Vbertus Policaſt. 798.29
de Galluțio Palmerius Tricar. 199.6
Gargutia Antonius Veſtan. 1184.28
de Garofalis Gabriel Nucer. 742.9
de Garo Hieronymus Nazaren. 1052.25
Gattula Simon Venuſ. 229.36
Garzinus Angelus Polym. 1028.34
Gerardinus Agapitus Sipon. 1170.40
Gerinus Ioannes Piſtorien. in Appendice pag.1411
Giliolus Alphonſus Anglon. 162.39
de Giliotto Laurentius Veſtan. 1180.13
de Gionetto Euſebio Caprear. 364.23
Gobernus Stephanus Acher. 70.22
Godis Guillelmus Vigil. pag.1280.23
de Godonio Guillelmus Saler. 612.19
Gomeſius Alexander Capr. 365.28
Gomez Ludonicus Sarn. 816.36
Grana Nicolaus Anglon. 159.35
Grandopolus Io. Bernardinus Litter. 373.32
Grande Mariæ Placen. in Append. 1385
de Grandis Iulius Anglon. 158.32
Granitus Matthæus Amalph. 345.49
Grimaldus Gieronymus Baren. 919.64
Griſonus Romualdus Baren. 888.46
Sergius Amalph. 320.22
de Gropis Ioannes Cuper. 967.12
Grandonicus Hieronymus Aquileien. in Append. pag.1419
Gualterius Carolus Firman. in Appendic. pag.1390
de Guarino Auguſtinus Tricar. 206.30
Guarna Fabritius Marſic. 731.45
Guarnerius Iulius Cæſar Campan. 656.6
Guarnerius Auriman. 1350
Guanzatus Io. Baptiſta Polym. 1028.32
Guanzellis Io Maria Polym. 1028.38
de Gueuara Ioannes Saler. 635.52
Guidanus Guido Baren. 916.58
Gabriel Policaſt. 797.23
Guidotti Antonius Cuper. 969.11
Guybe Robertus Amalph. 334.34
Gymnaſius Dominicus Sipon. 1174.48

De

H

DE Herrera Benedictus Monopol. in Append. pag. 1304.
Herculanus Vincentius Sarn. 817.41
de Sancto Hieronymo Andreas Tricaric. 202.15
de Hoxeda Io. Baptiſta Tran. 1237.49

I

IAcobatius Antonius Anglon. 159.36
Dominicus Nucer. 743.17
Andreas Nucer. 744.18
Ieſualdus Aſcanius Baren. 928.72
Rogerus Nuſcan. 752.9
Malitia Rapollan. 1192.22
Imperialis Io. Baptiſta Alerien. in Appen. pag. 1416
Ioanninius Ioannes Sipon. 1176.51
de Ianuarijs Menelaus Acern. 642.18
Ianuarius Suttin in Appen. 1350
Iordanus Lęlius Acern. 643.38
Iouius Iulius Nucer. 746.20
Paulus Nucer. 746.19
Paulus Iunior Nucer. 747.21
Iſei Sigiſmundus Comaclen. in Append. 1386
de Iudice Balptaſar Caputaq. 671.16
Leonardus Biteƈt. 932.15
Marinus Amalph. 315.30
de Iudicibus Io. Baptiſta Amalph. 331.30
Iuſtinianus Balptaſar Venuſ. 229.40
Carolus Fabritius in Appendice 1429
Vincentius Grauin. 170.18

L

DE Lacu Lupulus Polym. 1024.17
Lati Nicolaus Aquapen. in Append. pag. 1290.
Lagacius Ludouicus Lauell. 1006.27
Lambardus Antonius Nazaren. 1065.37
Languardus Henricus Polic. 795.18
Lancellottus Iacobus Polic. 795.15
de Laurentijs Donatus Minor. 432.35
Laureus Bernardinus Policaſt. 797.23
Laurus Marcus Campan. 655.3
Lazarus Georgius Minor. 434.41
de Leis Bernardinus Lauell. 1006.26
Lentulus Colantonius Rapollan. 1191.21
de Leontino Raynaldus Marſic. 811.18
Leria Leonardus Minor. 439.45
Limatula Linus Biteƈt. 834.26
Liparolus Franciſcus Caprear. 365.30
Loccauella Sebaſtianus Littet. 372.26
Loffredus Henricus Caputaq. 674.31
Lombardus Franciſcus Verulan. in Appen. pag. 1381
de Longobardis Rogerus Grauin. 168.18
Longus Quirinus Lauell. 1006.22
Lottinus Io. Franciſcus Cuper. 972.31
de Luca Franciſcus Antonius Anglon. 164 41
Lucarellus Io. Antonius Venuſ. 229.39
Lunadorus Simeon Nucer. 747.23
Lunguardus Henricus Acherun. 82.27
Lunatus Patritius Nuſcan. 756.28
Lurgas Didacus Poten. 190.41
Lupicinus Antonellus Vigil. 1278.20
Antimus Vigil. 1278.23
Donatus Vigil. 1278.21

M

MAccaſanus Georgius Sarn. 815.19
de Maccia Nicolaus Minor. 428.22
de Magiſtris Leonardus Caprear. 364.26
Maglietus Philibertus Aug. Prætoriæ in Append. p. 1429
Magnanus Hieronymus Veſtan. 1281.21
Magnacutius Chriſtophanus Polym. 1026.29
Magneſius Troilus Lauell. 1006.22
Hieronymus Poten. 190.48
de Magno Philippus Caputaq. 670.10
Thomas Caputaq. 670.11
Malespina Cherubinus Burg. in Append. pag. 1410
de Malnecijs Paraclitus Acern. 642.17
Manara Paulus Acern. 645.35
de Manna Ioannes Lauell. 1006.24
Mancinus Leonardus Sipon. 1143.29
Mangioius Laurentius Minerb. 1013.18
Manzolus Antonius Maria Grau. 170.30
Manzonius Cherubinus Lauell. 1009.45
de Maiorinis Ligorius Saler. 619.34
Maramaldus Antonius Nuſcan. 754.20
Landulphus Baran. 912.53
Maranta Carolus Iuuen. 1003.38
Lucius Lauell. 1008.36
Marcus Petrus Policaſt. 800.37
Marcellinus Franciſcus in Append. p. 1386
de Marcellis Oddo Salpen. 1243.7
Flaminius Cæſen. Appen. 1588
Marcellus Aloyſius Polen. in Appendice pag. 1430
Marcellus Biſantius Acher. 69.26
de Mare Io. Baptiſta Lauell. 1009.41
de Mareſcallis Rogerius Angl. 150.25
Manerius Io. Hieronymus Venuſ. 231.42
Margera Georgius Poten. 187.38
de Marino Matthæus Acern. 641.9
de la Marra Franciſcus Anglon. 139.14
Marſilius M. Antonius Saler. 632.50
Martinozius Laurentius Montis Ilcien. in Append. pag. 8305
Martinellus Vincentius Cuperſ. 474.35
de Martijs Medices Angelus Marſicen. 733.50
Martius Marſic. 733.49
de Maſſanella Nicolaus Franciſcus Polic. 798.30
Maſſerottus Michael Biteƈt. 854.28
Maſius Iulius Iuuen. 1001.37
Maſſuccius Franciſc. Pennen. Appen. 1549

Maſtel-

Maſtellonus Ioannes Veſtan. 1186. 38
Matthæius Hieronymus Sarnen. 817. 44
Matthæus Iulius Biteċt. 834. 27
Mauritius Donatus Minerb. 1012. 16
Mauritius Donatus Lauellen. 1006. 30
Maurus Ioannes Nuſcan. 757. 33
De Maximis Maximus Amalph. 342. 43
Mazzula Philippus Caprear. 365. 29
De Mayda Franciſcus Lauellen. 1009. 42
Medices antonius Marſicen. 731. 44
Guido Venuſ. 228. 33
Ioannes Amalph. 333. 33
Iulius Bitunt. 939. 27
Memolus Chriſtophorus Ruben. 1036. 30
Mentuatus Camillus Campan. 655. 2
Mercurius Io. Andreas Sipon. 1171. 43
Mercurius Stephanus Gabriel Baren. 918. 63.
Merullus antonius Sipon. 1177. 55
Michael Io. Vincentius Lauellen. 1006. 29.
Michelius Io. Vincentius Minerb. 1012. 17
De Michaelibus Barthol. Nucer. 742. 32.
Migolla Petrus Cuper. 970. 24
de Mitaballis Antonius Litteren. 371. 20
Nicolaus Amalph. 327. 28
Minutulus petrus Rapollan. 1191. 19
Vrſus Salern. 614. 27
Mirtus Fabius Nazaren. 1063. 31
Maſſellus Caputaq. 672. 22
Io. Franciſcus Ruben. 1035. 26
Horatius Ruben. 1035. 27
Iulianus Ruben. 1035. 25
Octauius Tricar. 210. 38
Mirus Ioannes acherun. 99. 36
de Moloria Horatius Sipon. 1177. 54
Monte Alexander Minor. 437. 36
Antonius Minor. 432. 33
Antonius Maria Sipon. 1170. 41
Io. Maria Sipon. 1171. 42
Io. Maria Polynian. 1027. 32
de Monte Fuſculo Ioannes Anglon. 130. 10.
de Monte Leone Dionyſius Venuſ. 227. 35
de Monte Longo Gregorius Sip. 1143. 18
Montilius Carolus Amalph. 343. 45
Morellus Lælius Caputaq. 675. 36
Mormilis Franciſcus Sarnen. 814. 20
Morola Iacobus Iuuen. 990. 17
Marinus Iuuen. 994. 26
Moroli Io. Dominicus Polynian. 1029. 22
Muſcatellus Stephanus Nuſcan. 753. 19
Muſius Cornelius Bitun. 940. 32
Motta de Harc Petrus Caputaq. 675. 38
Mutus Valerius Biteċt. 934. 24
de Muro Marcus Caprear. 362. 20
Murus Marius Venuſ. 232. 46

N

NAnni Florianus Scalen. 470. 28
Nappius Franciſcus Polyn. 1229. 39
Ninis Tiberius Sipon. 1169. 39

de Nerulis Michael Angelus Lauell. 1006. 18.
de Nicolinis Ioannes Amalph. 329. 29
Niguarda Felicianus Scalen. 467. 25
de Nigris Franciſcus Salpen. 1245. 25
Nini Iacobus Poten. 188. 34
Ninus Poten. 188. 36
de Noia Robertus Minerb. 1012. 12
de Nor Simon Andrien. p. 1265. 29
de Noterij Franciſcus Lauellen. 1009. 46

O

OBertus Paulus Venuſ. 229. 38
Odeſchalchus Io. Maria Nouar. app. 1428.
de Olibano Richardus acherun. 70. 23
Oliuadicius Fabius Lauellen. 1009. 43
Oliua Alphonſus amalph. 341. 40
Chriſtophorus Minor. 428. 21
de Oliuerijs Anſelmus Veſtan. 1184. 29
de Oliuerio Franciſcus Rapollan. 1191. 18
Oliuerius Hieronymus acernen. 643. 24
Nicolaus Acernen. 643. 26
de Oliueto Franc. Montis Viridis. 1098. 14
Orificius Io. Franc. Acern. 643. 29
Orſuccius Bartholomæus Lauell. 1008. 33
Ortega Ioannes Boten. 187. 32
Ortobonus Petrus Brixien. in app. p. 1407

P

PAdiglia placidus Lauellen. 1009. 44
Paganellus Aſtor Grauin. 169. 28
Paganus Nicolaus Baren. 915. 57
Pallauicinus Aloyſius Marſicen. 733. 51
Palearea Andreas Amalph. 326. 26
Palenterius Hieronymus Bitun. 942. 35
de Palma Bernardus Rapol. 1189. 8
Palmerius Andreas Matthæus Sarn. 815. 34
andreas Matthæus acher. 87. 29
Franciſcus acherun. 95. 30
Vincentius acherun. 86.
andreas Matthæus polic. 797. 27
de paltronibus andreas Bituntin. 939. 23.
Palumbus ambroſius Veſtan. 1185. 35
Paulus Veſtan. 1185. 34
Pamphilus Ioſeph Cathar. 949. 23
de Panella Ioannes Caputaq. 671. 13
Ioannes Caputaq. 672. 17
Pannicola Bernardinus Scalen. 472. 43
Pantuſa Io. antonius Litteren. 371. 25
Pappacauda Aloyſius Caputaq. 676. 40
Sigiſmundus Venuſ. 227. 29
Pappacarbonus S. Petrus Polic. 759. 2
de Paradoſſo Benedictus Caprear. 362. 22
Parmiſius Gregorius Ciuitatis Noue in append. p. 1430
Pariſanus Hieronymus Polynian. 1029. 40
Pariſius Petrus Paulus Nuſ. 754. 23
Aſcanius Marſicen. 734. 53
Flaminius Bitun. 941. 34
Paſſerinus Siluius Sarnen. 815. 32

Paſchalis Gaſpar Ruben. 1035. 28
Paſchaſius Iannneeius Nuſcan. 753. 18
Paſtor Andreas Andrien. p. 1265. 26
Pauſius Iulius Veſtan. 1183. 26
de S. Paulo Ioannes Amalph. 267. 9
de Paulis Marinus Acherun. 78. 26
Pauonellus Antonius Venuſ. 833. 50
de Parijs Andreas Sarnen. 814. 27
Paulus Saluſtius Venuſ. 233. 49
de Peregrinis Io. Aurelius Grauin. 169. 26.
Paulus Capreat. 367. 36
Petrus Lauellen. 1006. 21
Pellizarius Lazarus Nuſcan. 756. 29
Petbenedictus Andreas Venuſ. 232. 47
Periſus Vincentius Lauellen. 1009. 40
Perottus Nicolaus Sipon. 1166. 38
de S. Petro Chriſtophorus Ruben. 1034. 22
de Pezio Antonius Polynian. 1029. 41
Philonardus Paulus Emilius Amal. 344. 47
Pichus Angelus Amalph. 346. 50
Piccolomineus Alexander Cluſin. Appen. 1427.
Pighinus Sebaſtianus Sipon. 1172. 44
Pignatellus Barthol. Amalph. 276. 14
Pinerius Angelus Marſicen. 738. 56
Vincentius Polynian. 1029. 43
Primitellus Siluaggius Lauellen. 1009. 39
Priſcus Petrus Lauellen. 1006. 28
Piſanellus Iacobus Scalen. 466. 18
Piſcicellus Nicolaus Acherun. 70. 24
Piſcicellus Nicolaus ij. Saler. 621. 36
Nicolaus iij. Saler. 622. 38
Piſtachius Coſmas Biteſt. 933. 19
Vincentius Biteſt. 933. 18
Piſtachius Vincentius Cuper. 971. 27
Pititus Io. Antonius Marſicen. 729. 42
Pius Carolus Ferrarien. in append. pag. 1386.
Rodulphus Salern. 626. 45
Planca de Incoronatis Hieronymus Ama. 336. 37.
Iuſtinus Iuuen. 996. 28
Marcellus Iuuen. 997. 30
Podocatarius Ludouicus Caputaq. 673. 26
de Podio Auxius Caputaq. 673. 25
Porphirius Nicolaus Hieronymus Venuſ. 227. 28.
de Ponte Honuphrius Litteren. 375. 35
Pontanus Baptiſta Biton. 939. 24
Porcarius Hieronymus Andrien. p. 1265. 24
Prignanus Barthol. Acherun. 69. 17
Bartholo Baren. 911. 51
Promontorius Marcus Albintim. in appendic. p. 1428.
Pranzonius Antonius Maria Minc. 1013. 23
de Procopio Robertus Venuſ. 227. 26
Protoſpatharius Romualdus Bare. 850. 28
Puccinellus Io. Alphonſus Sipon. 1178. 57
Puccicellus Cæleſtinus Scalen. 471. 31
Puccius Antonius Rapollan. 1194. 28
Iannotius Rapollan. 1194. 29
Laurentius Iuuen. 997. 29
Laurentius Caputaq. 674. 29
Laurentius Amalph. 336. 36
Pudericus Io. Maria Nazaren. 1049. 21
Puſterla Balthaſar Biteſt. 834. 25
de Puteo Iacobus Baren. 920. 66
Antonius Baren. 921. 67
de Porta Matthæus Salern. 597. 16

Q

DE la Queua Bartholomæus Sipont. 1172. 46.
de Quadra Didacus Lauellen. 1009. 37
de la Quadra Aluarus Venuſ. 229. 35
Quaranta Stephanus Amalph. 1347. 51
Quartus Franciſcus Biteſt. 931. 17

R

RAggius Octauianus Alerien. in app. p. 1412.
Ragone Camillus Acernen. 646. 37
Ranuccius Angelus Cathar. 949. 21
de Raynaldis Lucas Grauin. 169. 25
Recanatus Petrus Iuuen. 994. 27
Reda Ioannes Tran. 1239. 54
de Regio Antonius Bitunt. 939. 28.
Regulanus Thomas Amalph. 333. 32
de Renza Petrus Cuper. 969. 17
Rella Lucas Antonius Andrien. p. 1265. 31
Michael Petrus Nuſcan. 757. 33
Richardus Iulius Cæſar Baren. 923. 63
Riccius Iulius Grauin. 169. 29
Archidius Grauin. 173. 35
del Rio Balthaſar Scalen. 466. 48
Rinuccinus Franc. Piſtorien. in app. p. 1416
Riparolus Alexander Campan. 657. 10
de Roa Iacobus Litteren. 370. 9
Riuarola Dominicus Nazaren. 1065. 36
de Robertis Dionyſius Sipon. 1122. 45
Robertus Theat. 211. 41
Stephanus Theat. 211. 40
De Rocca Moro Antonius Andr. 1265. 25
Petrus Guillelmus Saler. 621. 39
de Rocca Argenti Petrus Montis Viridis. 1098. 10
Rocca Raphael Capreat. 363. 22
de Roccis Benedictus Nuſcan. 757. 36
Rodulphus Nicolaus Saler. 626. 44
Rodulphus Petrus Venuſ. 231. 43
de Rogerijs Andreas Sarnen. 814. 26
Rolandinus Franciſcus Iuuen. 991. 21
Romanus Marcus Ruben. 1036. 31
Romanus Ambroſius Minor. 470. 29
Romelinus Franciſcus Sarnen. 815. 39
Romerus Alphonſus Scalen. 467. 23
Ronellus Raphael Capreat. 366. 35
Roſa Petrus Ruben. 1034. 19
Roſſinus Iulius Amalph. 343. 46
Roucrella Flaminius Campan. 656. 5
Rubeus Ioſeph. Acherun. 99. 37
de Rubeis Io. Michael Minerb. 1013. 21
Lucianus Iuuen. 999. 34
de Ruere Oſualdus Nazaren. 1050. 22
Rouerius Vincentius Aſten. in app. 1428

Rut-

Ruffinus Marius Sarnen. 817. 38
Rufca Hieronymus Cathar. 949. 22
de Ruffis Antonius Granin. 168. 17
Ruffi Petrus Paulus Nuſcan. 757. 34
RuſticuectusFranciſcus Venuſ. 229. 37

S

Sabanica Mellilus Andren. p. 1256. 16
Sabellus Iulius Salern. 637. 55
Fabritius Salern. 636. 56
Salblatus Ludouicus Acernen. 645. 34
Sacchettus Iulius Grauin. 173. 33
de Sacchis Nicolaus Sipon. 1150. 50
Sadalectus Alexander Nuſcan. 756. 26
Salatus Alexander Minor. 430. 28
Saluius Ioſeph Ruben. 1035. 29
Sanctaerucius Gregorius Iuuen. 1000. 36
Honuphrius Trica. 204. 27
Sanfelicius Io. Thomas Venuſ. 230. 41
Salamonius Ioannes Nazaren. 1044. 16
Saluiatus Ioannes Biteċt. 933. 21
Santorius Io. Antonius Acherun. 98. 32
Antonius Policaſt. 798. 35
Io. Baptiſta Tricar. 209. 37
Antonius Cuper. 972. 29
Robertus Baren. 914. 56
Rogerius Baren. 908. 48
Sanuitalis Galeatius Baren. 926. 70
Saraceuus Io. Michael Acherun. 96. 31
Sigiſmundus Acherun. 97. 32
de Sarſa Thomas Tran. 1240. 57
Saſſolinus Antonius Minerb. 1012. 18
Saulius Hieronymus Baren. 920. 65
Sbrondatius Ioann. Antonius Cathar. 949. 26.
Scacciauento Theodorus Scalen. 458. 7
Scalea Bernardinus Vigilien. p. 1280. 32
Scaletta Mattheus Lauellen. 1005. 10
Scappius Alexander Campan. 656. 8
Scarampus Hieronymus Campan. 656. 4
Secadenarius Nicolaus Vigilien. p.
Scannafora Bernardus Lauellen. 1006. 25
de Sermiuio Durandus Nazaren. 1043. 13
Scotius Antonius Anglon. 156. 28
Scotus Io. Bernardinus Tran. 1237. 48
Sergius Iacobus Minor. 424. 17
de Sermineto Leonardus Iuuen. 997. 11
Senilis Gibertus Rapollan. 1193. 26
Raymundus Ra pollan. 1193. 27
Sepia Ioſeph Sipon. 1174. 48
de Serlupis Petrus Trica. 203. 14
Serignanus Ioann. Baptiſta Scalen. 469. 27.
Seripandus Hieronymus Salern. 627. 47
Serranus Ioannes Acernen. 645. 33
Serriſtorus Bartholomæus Tran. 1236. 47
Laurentius Biteċt. 933. 20
Ludouicus Biteċt. 933. 22
Serſale Didacus Baren. 929. 73
Iacobus Scalen. 459. 10
Seronus Ferdinandus Venuſ. 229. 34
Senerolus Antonius Nazaren. 1065. 37
Serugus Annibal Sipon. 1175. 50

Sfrondatus Franciſcus Amalph. 341. 41
Franciſcus Caputaq. 675. 32
Franciſcus Sarnen. 816. 37
Sfortia Franciſcus Maria Cuper. 973. 33
Guido Aſcanius Anglon. 157. 31
Sibiliæ Alexander Caprear. 366. 34
Liguatus Io. Andreas Vigilien. p. 1278. 25
de Siluestr. s Richardus Tranen. 1234. 31
Iacobus Acherun. 69. 19
Simon de Raiano Vigilien. p. 1276. 11
de Simeone Santillus Minor. 430. 27
Sirraca Antinellus Acernen. 641. 15
Sirauns Andreas Poten. 186. 22
Sirianus Io. Baptiſta Vigilien. p. 1278. 26
Siſcara Innicus Anglon. 161. 38
de Siſtis Nicolaus Litteren. 370. 11
de Solis Caſtelblaucus Stephanus Sarnen. 818. 46.
Solimele Nicolaus Acernen. 642. 16
Io. Franciſcus Acernen. 645. 32
Nicolaus Venuſ. 227. 27
de Soto Maiore Martinus Andrie. 1263. 22
Spallucia Franciſcus Ruben. 1035. 24
Spaneolus Alexander. Tricar. 208. 33
Spera Franciſcus Nazaren. 1064. 32
Spilla Ioannes Acherun. 99. 38
Spinellus Ferdinandus Policaſt. 798. 32
Philippus Policaſt. 798. 33
Spinula Dominicus Acherun. 101. 40
Io. Baptiſta Acherun. 103. 42
Emanuel Biteċt. 931. 6
Paulus Maria Sagon. in append. p. 1415.
Squaquera Iacobus Poten. 187. 25
Stella Io. Baptiſta Bitun. 943. 36
Thomas Salpen. 1245. 25
Thomas Lauellen. 1005. 31
Stephanus Ioſeph Veſtan. 1184. 30
Strambonus Petrus Nucer. 743. 15
Stratoneæ Syrus Adiacen. in append. pag. 1412.
Strozzius Alexander Andrien. p. 1266. 35
Syphola Hieronymus Vigilien. p. 1278. 24

T

Tamburellus Felix Soran App. 1350
Tarugius Iacinthus Venuſ. 233. 51
de Taurato Donatus Salpen. 1244. 12
Tauraſio Thomas Montis Viridis. 1098. 11
Teſta Conſtantinus Campan. 657. 9
Teutonicus Paulus Sipon. 1178. 56
Thadæus Sigiſmundus Biteċt. 835. 29
de Theodolis Ludouicus Scalen. 467. 21
Thomaſius M. Antonius Biteċt. 835. 30
Iulianus Caprear. 362. 12
Thomeus Raphael Polynian. 1028. 36
Theodolus Iacobus Amalph. 345. 48
Tholomæus Albertus Montis Flaſc. in append. p. 1304.
Ioannes ibidem.
de Tolfa Scipio Acherun. 99. 35
Scipio Tran. 1237. 51
Thomacellus Franciſcus Ca putaq. 672. 20

Tramarinus Iacobus Polym. 1026.30 A
Tontus Michael Angelus Nazaren. 1065.
35
Toraldus Iacobus Polym. 1026.26
Torres Michael Poten. 190.43
deTorres Ludouicus Saler. 626.46
Ioannes Saler. 637.57
Treeius Gabriel Salern 636.53
Triuultius Franciſcus Nucer. 748.25
de Turchis Paulus Cuperſ. 970.25
Grimaldus Iuuen. 991.22
de Turre Cremata Ioannes Poten, 187.27
Guillelmus Poten. 186.16
Bertrandus Saler. 613.25
Tutauilla Guillelmus Sarn. 817.40 B

V

DÈ Val de Cabras Alphonſus Capt. 364.27
Valdinas Io.Matthæus Acern. 643.27
de Valentibus Romulus Cuper. 972.32
Vaſſallus Ioan.Paulus Poten 28. in Appen. pag.
Veltronus Conſtantinus Scalen. 467.34
Vera Ioannes Salern. 624.42
Verallus Hieronymus Caputaq; 675.33
Paulus ÆmiliusCaputaq. 675.34
Verme Honuphius Scalen. 471.31
de Vetere Ioannes Marſic. 712.20
de Vetulis Andreas Cuper. 970.22 C
de Vicarijs Seraphinus Nucer. 747.24
de Villargo Muiſardus Venuſ. 221.7
de Vinea Hieronymus Policaſt. 795.17
de Veteranerijs Franciſcus Venuſ. 226.22
Viperanus Io. Antonius Iuuen. 1000.35
Vitalis Mutius veſtau. 1185 33
Vitelli de Ianderonibus Hieronymus Amalph. 337.38
Vitellius Ioannes Caputaq. 675. 37
de Viuianis Viuianus Montis Viridis. 1098
13
Vrſinus Bernardinus Nucer. 743.16
Bernabas Saler. 622.37
Coſmas Tranen. 1234.40
Ioannes ibidem. n.39
Io.Baptiſta Bitunt. 939.25
Io.Baptiſta Bitun. 939.26
Iacobus Bitun. 940.28
Franciſcus Tricar. 209.35
Latinus Polym. 1025.25
Latinus Baren. 916.62
Matthæus Sipon. 1147.20
Marinus Cannen. 1084.18
Valerius Nuceriæ. 741.5
Vlyſſes Ripæ Tranſ. in Appendic. pag. 1391
Vulpius Io. Baptiſta Ruben. 1036.33
de Vrciſonis Aurelius Litter. 373.30

Y

YLperinus Petrus Marſicen. 725.31

Z

ZAmbeccharius Hieronymus Minerb. 1013.30
Zucchatus Ioan.Baptiſta Nuſcan. 756.30
Zurla Thomas Minor. 434.40

INDEX RERVM ET MATERIARVM

De quibus in hoc ſeptimo Tomo, & opere fit mentio.

A

ABatiſſa eſt capax rationc [illegible] dignitatis, iuriſdictionis ſ[illegible] [illegible]nalis, & ex[illegible]utionis [illegible] [illegible]is 965 a

[illegible]batiſſ. S. Pauli de Sabi[illegible] [illegible] eccleſia S. Nicolai de P[illegible], at [illegible] viuant tem[illegible] [illegible]. [illegible] a

A[illegible] [illegible], [illegible] Damiani epi[illegible] [illegible]ratin. in A[illegible] 1[illegible]

Al[illegible] der D[illegible]. A[illegible]louen [illegible] Franc[illegible] [illegible] pri[illegible]ium poſuit. 16[illegible] a

A[illegible] C[illegible] [illegible]eſi B[illegible] A[illegible] a[illegible] Pont. ſ[illegible] no[illegible] [illegible] B

A[illegible]r II. Pont. Alphano Ar[illegible]. Sa[illegible] vetera priuilegia confirmauit. 535 d

Al[illegible] [illegible] priuilegium pro [illegible] [illegible]pat A[illegible] 4[illegible]

Al[illegible] [illegible] di[illegible]ma in fauorem mona[illegible] [illegible] A[illegible] p[illegible] 29[illegible]

Al[illegible] [illegible] c[illegible] m[illegible], M[illegible] C[illegible], Ca[illegible] cœno[illegible] [illegible], [illegible] Abbas [illegible] a

Alphani Archiep. Salernitani d[illegible] [illegible] pra exem[illegible]tionem eccl. S. Nic[illegible] d

S. Alpha[illegible] Archi[illegible]p. Salernitani [illegible] [illegible] vita [illegible] [illegible] pu[illegible] a Caſſi[illegible] 534[illegible]

Alph[illegible] [illegible]. B[illegible] p[illegible] H[illegible] Im[illegible] p[illegible]. [illegible] a

Am[illegible] [illegible] ri[illegible] [illegible] epi[illegible]. Min. 431 d

S. Amatus [illegible] primus fuit, plures eccleſias conſtruxit, ſanctiſq; morib. & miraculis claruit. 749 d

Amatus vltimus epiſc. & primus Archiep. Salernitanus declaratus fuit Principe Ionne procurante. 506 a

Amatus Archiep. Salernitanus, ab Archiepiſcopali iure liberam fecit eccl. S. Mariæ vltra fluuium Liuni, per ſuum diploma. 509 d

Amatus Iunior Archiepiſco Salern. priuil[illegible]giorũ confirmatione à Benedicto VIII. Pont. ſu[illegible] p[illegible] 529 d

A[illegible] priuilegium in fauorem Archiep. Nazar[illegible] à C[illegible]mente [illegible]V. Pontifice con[illegible] [illegible] 30[illegible] a

A[illegible] ducatus deſcriptio. 23[illegible] d

A[illegible] ciuitatis chronica tranſcri[illegible] [illegible]ur. 2[illegible]5 a

Amal[illegible] ciuitatis, inſignia, & parti[illegible]la[illegible] de[illegible]ſcribuntur 240 [illegible]

An[illegible] A[illegible]pe priuilegium in fa[illegible] [illegible] Im[illegible]acenſi [illegible] iſd. in quo [illegible] bona enumerantur 9[illegible] a

A[illegible] Alanco Archiep. Amalphitani, pr[illegible] [illegible]eſta [illegible]

A[illegible] [illegible] clariſſimi [illegible] Litte[illegible] [illegible] geſta 374 b

An[illegible] A[illegible]p. Amalp[illegible] [illegible], m[illegible] [illegible] 33[illegible]

A[illegible] ca Matt[illegible] A[illegible]hiep. Acherun[illegible] à Clemente [illegible] Card. creatus, & à Ca[illegible]ro[illegible] [illegible] Gubernator Mediolani. [illegible] b

[illegible] [illegible] tred[illegible]ntis [illegible] eſt adornata, q[illegible] var[illegible] thecis aſſer[illegible]uatur 13[illegible] b

Ang[illegible] Ar[illegible]piſcopus Ca[illegible] Archie[illegible]pat[illegible] [illegible]arenſ præ[illegible], vtriuſque no[illegible], & iuris inſigni[illegible] [illegible]8 a

Angelus abba[illegible] ſancti Petri M[illegible] [illegible] per inſtrument[illegible]um conceſſit Amalphita[illegible] [illegible] in [illegible] conſtruere poſſen[illegible] [illegible] in honorem S. Benedicti. [illegible]

[illegible] Archiep. [illegible] tanquam [illegible] [illegible] ab [illegible] II Pont. de [illegible] [illegible] 874 d

[illegible] A[illegible] epi[illegible] [illegible] Caſſi[illegible] [illegible] [illegible] notatur in Ap[illegible] 14[illegible]

Angeli [illegible]ri epiſc. Andrienſis præclara geſta leguntur in ſui tumuli epitaphio 1264 b

Anglonæ olim Aquiloniæ ciuitatis antiquiſſimæ deſcriptio. 103 d

Auſelmus Marſicenſis epiſcopus prophetiæ dono ornatus ſcripſit Pontificum vaticinia. 709 d

Antiquæ ciuitatis Sarni deſcriptio einſque diœceſis. 809 d

Antiquiſſimæ vrbis Scalę, eiuſque ſitus deſcriptio 430 d

Antonius Agellius epiſc. Acern. ſanctis ... ribus, ac doctrina floruit 644 d

Antonij Balſtrarij Abbatis S. Galgani ... Ciſtercienſis Archiepiſc. Amalph. præclara geſta 334 c

Antonius Bonito Ord. Minorum epiſcopi Acernenſis ob ſ...am charitatem Pater pauperum eſt acclamat...s. 642 d

Antonius epiſcopus Lunenſis doctiſſime ſcripſit Commentaria in libros S. Auguſtin. de ciuitate Dei 129 B

Antonius Florebellus epiſcopus ...ſis plura ſcripſit, & epitaphium ſibi poſuit 1 ...8 c

Antonius Puteus Archiep. Barenſis multa pietatis opera compleuit 921 d

Antonius Sc... Archiepiſcopus Nazarenus nobi... fam... gloria fulget. 1066 B

Apparitio miracul...ſa S. Viti martyris ... dam illuſtri fœminę, nomine ... 1017 B

Apulia Regio eſt Italæ, finium amplitudine, maris opportunitate, terrarum fęcunditate clariſſima, de cuius particularibus proprietatibus habetur d...ptio 821 a

Apuliæ pars, quę ad Oc...aſum vergit, & Septentrionem, triplici nomine ob diuerſas rationes nuncupata fuit 824 B

Apulię pars, quæ ad Orientem, & Au...n vergit, varijs nominibus app...la... 828 b

Archiepiſcopus Amalphitanus Philippus Auguſtaricius ſuo diplomate modum, legemque ſeruandam ... pro maiori ſolemnitate tranſlationis corporis S. Andreę Apoſtoli 300 d

Archiepiſcopi Salernit. Bartholomæi epitaphium 620 d

Arnaldus Rayardus Ord. Minorum Archi... p. Salernitanus vir doctus plura monumenta ſuæ doctrinæ reliquit 614 b

Atrani oppidi ſitus accurate deſcribitur 411 b

Aſterius Salernitanus epiſcopus Concilio Conſtantinopolitano ... Anthimus Patriarcha depo...s fuit 489 a

Auſtriaci Princ... Ferdinandus III Imp. Ioann... vari... ingenij ... & muneribus loc...pletaueru... 659 B

Auguſtinianæ Moniales Cęnobij S. Marię de Nimis, receperunt habitum Dominicanum. 63 b

B

Balthaſar del Rio, Franciſco germano epitaphium poſuit; & in eodem tumulo ſepellitur, 467 a

Bannum Gottfredi Ducis, pro Anſelmo Epiſcopo ... iuxta tenorem Apoſtolicum de eccleſia ſancti Alexandri 296 b

S. Bar...us epiſcopus Beneuentanus curam eccl... ſuſcepit 1121 C

Brachium S. Matthæi Apoſtoli Beneuentum tranſlatum, & ſuo corpori ... reſtitutum ... 547 C

Barium ... maritima Apuliæ Peucetię ciuitas, de qua habetur deſcriptio atque ſuper ipſius portam legitur noua inſcriptio 831 a

Bari celebratum eſt Con...m pro Græcis cum Romana eccl...a conci...ndis, regnante Vrbano II. Pont 862 d

Bartholomæus de Caſt...llo nouo priuilegio confirmauit omnia bona ... alexandro in fauorem ... Abba... ... 7...

Bartholomæus epiſc. Potentinus ... po...uit ...4 d

Bartholomæus Prignanus Archiep. ...ſis ad ſedem Pontificalem ... 911 d

Bartholomæi Zabarellę Archiep. Florent. vbi extrema clauxit, quoue in loco ſepultus ... Appen. 1409

Bulla ... Bonifacio IX ... ab eodemque nulla & nullius valoris declarata fuit 815 b

Bulla Clementis VII. Pont. in ere...onem epiſcopatus Campa... 640 d

Bernardinus de Fi...neora, eccleſiam cathedralem Nazarenam a fundamentis conſtruxit, de qua re extat inſcriptio. 1058 b

Bernardinus epiſcopus Ve... ex voto cum ſuo populo ... D. Rocho & Sebaſtiano, quorum a... peſtem profligarunt. 328 b

Bernardi epiſc. Salernitani narrantur pręclara geſta 501 d

Benedictus VIII. Pont. Benedicto Archiepiſcopo Salernitano priuilegia ...firmauit. 529 b

Benedicti de Caualcantibus epiſc Rapo...la ... monumentum po... 1190 c

B...ndi Ala... Archiep. Amalphitani epitaphium in quo ... pręcl...ra geſta leguntur 324 d

B... Archiep. Tranenſis, natalibus, ac ... clarus ... Nicolaum cognomine Peregrinum ... ſuſcepit, ac defunctum ſepeliuit 121... a

Biſantius Tranenſis Archiepiſc. primum lapidem iecit pro fundamentis eccleſię conſtruendę ad honorem S Nicolai Peregrini. 1321 c

Boamundus Boamundi Antiochię Principis filius plura bona obtulit eccl. S. Andreæ, Amalphitanę, ciuibuſque Amalphitanis. 363 B

Bonifacius VIII. Pont. celebre cœnobium S. Tri-

S. Trinitatis [illegible] nis perpetuò [illegible] 213.B
S. Bonoſius Sal[illegible]itanæ Eccl[illegible] ſiæ epiſcopus. 487 B

C

CAlixtus II. Ponti. priuilegiorum c[illegible] ma[illegible] [illegible] auore [illegible] eccle[illegible] Bar[illegible] Sanctorum 8[illegible]3 B
Can[illegible] ciuitatis [illegible] 45. D
Ca[illegible] Ca[illegible] de[illegible] ſcriptio 251 B
Caputaqu[illegible] anorum ciuitas deſcri[illegible] 6[illegible] C
Ca[illegible]na [illegible] Nicolai P[illegible] 1218 C
Carmina, & [illegible] ptæ in æneis [illegible] cleſiæ [illegible] 559 A
Carmi[illegible] rem [illegible] 13[illegible] A
Carmi[illegible] 1[illegible] A
Caro[illegible] Ma[illegible] [illegible] plura [illegible] 1017 A
Carolus IX. [illegible] Vgonottorum [illegible] 814 C
Ca[illegible] Rex [illegible] Ciſt[illegible] fundauit [illegible] Mariæ [illegible] 81[illegible] d
Carolus I. [illegible] Rex per ma[illegible] Ciſter[illegible]ſibus [illegible] 8[illegible] d
Car[illegible] II. Rex conceſſit [illegible] pro fra[illegible] Mi[illegible] Bitunti 93[illegible] A
Carolus Rex Neap[illegible] plures eccleſias, ac be[illegible] Nico[illegible]lai Bar[illegible] 895 A
Caroli III. Regis Neapol priui[illegible] [illegible] 3[illegible] A
C[illegible] 51[illegible] d
Ca[illegible] Eccl[illegible] feſti[illegible] lingua [illegible] 945 d
C[illegible] gratiam ale[illegible] 449 d
Cœnobium Cau[illegible] epiſc. auctoritate inſignitum 515 b
Cœnobio Ciſtercienſi, nomen ſancti Petri de Canonica fecerunt: pluraque bona eidem attribuerunt Manſo Capuanus, & Ioannes eius filius. 283 c
Cœnobij cuperſani D. Benedicti, non ſolum Monachi, ſed etiam Moniales iuriſdictionem quam epiſcopalem exercuerunt. 952 b
C[illegible]ium Celeſtinorum à Thoma Marſici comite fundatum, à filio [illegible] nomine, & comitatus hærede, [illegible] multis bonis priuilegiatum 7[illegible] c
Cæno[illegible]aphium in la[illegible] Alexandri Spa[illegible] Friſar. 208 B
Cænotaphium in honorem A[illegible] Gar[illegible] Cæſa[illegible] Cam[illegible] 656 d
C[illegible]aphium in quo conſeri[illegible]tur lau[illegible] Angeli Prehi [illegible] 3[illegible] d
C[illegible]aphium ad laudem Augu[illegible] 975 b
C[illegible] S. Benedicti cuperſani [illegible] Ord. Ciſtercienſis datum eſt [illegible] 959 A
C[illegible]otaph[illegible] ad h[illegible] Come[illegible] Muſſi[illegible] Bitunt. 941 B
C[illegible] in laudes Gregorij Do[illegible] Ma[illegible] 437 d
C[illegible] laudes, & virtutes [illegible] Sanuitalis recenſentur 9[illegible]
C[illegible] car[illegible] 624 c
C[illegible] Matt[illegible] Appe[illegible] 14[illegible]
C[illegible] ad laudem Romuli de V[illegible] C[illegible] 60[illegible] c
Cæſa[illegible] Saſin[illegible] 59[illegible] b
C[illegible] cauſa [illegible] bona [illegible] Lu[illegible] Luceſis 12[illegible] a
c[illegible] bona de[illegible] Vvido [illegible] 1295 a
c[illegible] epiſc[illegible] Ru[illegible] epitaphium [illegible] fratris [illegible] 10[illegible] B
ciuitatis A[illegible] ampaniæ [illegible] 6[illegible]
c[illegible] Amal[illegible] Longobardi[illegible] 4[illegible]
c[illegible] 758 B. [illegible]
c[illegible] 3[illegible] A
ciuitat[illegible] 1[illegible]9 d
ciuitatis Tr[illegible] diœceſis deſcriptio 1195 a
ciuitatis Venuſij vetuſtiſſimæ Apulorum eiuſdemque epiſcopatus deſcriptio. 215 B
clementis Quinti Pontif. litteræ datæ cauſa reformationis monaſterij ſancti Ioannis in Lamis. 1144 B
clemens Quintus Pontif. ſuo diplomate bona data Eccl. S. Nicolai confirmauit, & alio

alio diplomate indulgentia perpetua nobilitauit. 904 B
S Cletus I. Rubenſis epiſcop. à ſancto Petro ordinatus fuit. 103? C
Comes Vincelaus fuit fundator ſancti Nicolai nobilis cœnobij Ordinis Carthuſianorum. 147.C
Conceſſio Boemundi Principis ad fauorem Abbatiæ ſancti Anaſtaſij martyr. 114 C
Conceſſio Comitiſſæ Caratenutæ ſuorumque conſanguineorum in fauorem cœnobij Caſænouæ. 1156 A
Conceſſio Goffredi comitis in fauorem Eccleſiæ Montis Viridis 1094 B
Conceſſio facta à Mattheo Salernitano Archiepiſcopo in fauorem Ordinis Prędicatorum. 598 B
Conceſſio Ioannæ I. Reginæ in fauorem epiſcopatus Min. 425C
Conceſſio Innocentij III. Pontificis in fauorem Andreæ Archiepiſcopi Acheruntini. 5? D
Conceſſio Nicolai epiſcopi Aquinatis ad fauorem monaſterij Caſænouæ Ordinis Ciſtercienſis, diœceſis Pennenſis. 1285 A
Conceſſio Petri epiſcopi Salernitani ad fauorem Landelaichæ, & eius filij Guaimarij Principis. 500 B
Conceſſio Raul Montis Scabioſi dom. altari S.Mariæ de Paſticio. 41 B
Conceſſio Ricardi Siniſcalchi, & dominæ Albendæ, vxoris eius in fauorem Abbatiæ S. Anaſtaſij. 113 A
Conceſſio Rogerij Regis ad fauorem eccleſiæ Barcnſis 863 B
Conceſſio Vvilhelmi Regis Siciliæ Caſtelli Nucaræ epiſc. Anglonenſi. 121 A
Confirmatio bonorum à Rege Alphonſo facta in fauorem eccleſiæ Cannenſis 1087 D
Confirmatio Eugenij IV Pont. Madij adminiſtratoris eccleſiæ Materanenſis 76 C
Confirmatio omnium iurum epiſcopatus Litterenſis, per Amalphitanum Capitulum facta. 368 d
Confirmatio Indultorum eccleſiæ Pennenſis, & Adrienſis facta ab Imperatore Lothario Auguſto. 1308 C
Confirmatio Indultorum eccl. Pennenſis facta ab Imperatore Ottone. 1309 d
Confirmatio Oderiſij epiſcopi Pennenſi pro monaſterio de Luciano in append. 1315
Confirmatio priuilegij in fauorem eccleſię S.Thomæ Cantuarienſis. 723 c
Confirmatio priuilegiorum Abbatiæ ſancti Anaſtaſij de Carbono facta à Rogerio Siciliæ Rege. 118 A
Confirmatio omnium priuilegiorum à Clemente VII. conceſſa in fauorem eccleſiæ Nazarenæ. 1051 d
Confirmatio priuilegiorum ad fauorem eccleſiæ Nazarenæ. 1049 d
Confirmatio omnium bonorum Eccleſiæ Omnium Sanctorum ab Helia Archiepiſc. Barenſi edita. 865 C
Confirmatio venditionis terræ Calauaræ in fauorem Abbatiæ ſancti Anaſtaſij. 118 d
Conſecratio eccleſiæ Caſſinenſis ab Alexandro II. celebrata 38.C
Conſtantiæ Reginæ Indultum in fauorem Berterij Lucuacenſi. epiſc. 978 d
Conſtantia Siciliæ Regina petijt ab Innocentio III. Pont. conceſſionem indultorum ſecundum priorem formam. 797 B
Conſtantinus epiſcopus Reginnenſis confirmauit, & dedicauit eccleſiam de ſancto Ioanne in fauorem monaſterij Caueuſis. 406 B
Conſtantini epiſcopi Reginnenſis conſtitutiones, ſpectantes ad bonos mores clericorum. 402 B
Concilium à Nicolao II. Pont. in Apulia celebratur, etiam Ioannes Archiepiſc. à throno deponitur. 1309 B
Corpus ſancti Rogerij ex Cannenſi eccleſia ſublatum apud Barolitanos manet eximioque cultu aſſeruatur 1080 B
Corpus ſancti Richardi epiſcopi Salpenſis, quæ à milibus Pannoniæ Regis corriperetur abſconditum fuit interiori loco à Regina Ioanna. 1348 B
Corradus epiſcopus & Regni Siciliæ Legatus confirmauit donationes receptas à Minorenſi eccl. 412 A
Cozzæ Cozzij Veronenſis Archipresbyteri ſepulchralis inſcriptio, & cœnotaphium 1456 a. b

D

Damianus S.R.E. Cardinalis hucuſque incognitus recenſetur in appendice, pag. 1428
Declaratio Indulti Cœleſtini II pro dignitatibus eccl. Sipontinæ 8 25
Declaratur Innocent III. Pont. eccleſiam ſanctæ Mariæ Materæ ad menſam eccleſiæ Acherontinæ pertinere 59 B
Declaratione Innocentij III intelligitur Materam ceſſe non poſſe tempore habuiſſe ſedem epiſcopalem 56 B
Deciſio litis vertentis inter Oderiſium Pennenſem epiſcopum, & quemdam Sinibaldum Abbatem S. Quirici. 1316 B
Deciſio cuiuſdam litis vertentis inter duos Abbates de cuiuſdam eccleſię patronatu. 601 A
Decretum Eugenij III. Pont. ſuper litigium Canonicorum, S. Ioannis, & Canonicorum ſanctæ Sabinæ epiſcopatus Marſicani. 1303 A

De-

Decretum Honorij [illegible] in quo mandat Archiepiſc. Sip[illegible] vt vnam [illegible] ſam, in die Cœnæ Dom[illegible] celebrare ſufficiat. 1111 A
Dedicatio S. Mariæ de C[illegible] in vrbe Cittonana, in Append. 1384
Dedicatio S.[illegible] in Lucina ſolemni ritu à C[illegible] habita. 5 C
Deſcriptio [illegible] mirabi[illegible] ſancti Archangeli Michaelis, [illegible] S.A[illegible] 66. D
Deſcriptio [illegible] S. Corporum aliarumque reliquiarum [illegible] in Sacrario Cat[illegible] 45 D
Deſcriptio [illegible] Eccleſiæ S. A[illegible] in Vad[illegible] Append. p. 19
Diploma [illegible] IV ad fauorem Ep[illegible] Se[illegible] Append. [illegible]
Diploma Alexandri [illegible] pro [illegible] 1322
Diploma [illegible] pro Epiſcopo [illegible] 14-4
Diploma [illegible] XXIII Pont. per quod reuocatur [illegible] 1157 D
Diploma tra[illegible] Lucinæ [illegible] Pio V. 1018 C
Diploma In[illegible] III. [illegible] A[illegible] opi S[illegible] 1116 D
Diploma Leonis [illegible] Pont. [illegible] ut Ach[illegible] A
Diploma R[illegible] Caroli II. pro bono [illegible] Fr[illegible] Ni[illegible] Bar[illegible] quo multa notatu d[illegible] A
Diploma Vrbani VIII. erectionis Eccleſiæ [illegible] Angeli in Vad[illegible] in Append. 1396
Diſpoſitio facta a V[illegible] Epiſcopo Lucenſi, [illegible] 1293 B
Diſpoſitio A[illegible] Ama[illegible] ſuæ Eccleſiæ, [illegible] eſt A
[illegible] Andreæ Epiſcopi S. M[illegible] Patrio [illegible] A[illegible] 1198
[illegible] Ferdinandi [illegible] Reg[illegible] A[illegible] piſcopi N[illegible] 1047 D
Documentum [illegible] Florentinum inter & Abbat[illegible] S. Miniati de diſtributione [illegible] Plebium Epiſcopatus Floren. in Append. p. 1407
Documentum de facultate data Pandono Iuuenacenſi Epiſcopo. 977 B
Documentum ad fauorem, & petitionem Benedicti Archiepiſcopi Salernitani. 615. D
Documentum ſolutionis factæ pro Terræ Sanctæ ſubſidio ab Ioanne Abbate Ciſtercij, ſub titulo totius Ordinis Ciſtercienſis. 568. A
Documentum ſpectans ad Monaſterium [illegible] & S. Mariæ Monachorum [illegible] Salerni 54 C
Documentum ſpectans ad xenodochium pauperum 576 C
D[illegible] Epiſcopi Pennen[illegible] facta [illegible] Bartholomæi de Carpine[illegible] p. 1 12
Donatio [illegible] Archiepiſ. Spalatren[illegible] Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Ca[illegible] 13. 2. D.
[illegible] atque exemptio Nicolai Archiepiſcopi Salernitani ad fauorem Abbatiæ [illegible] Leonardi Ordinis Ciſtercienſis. 582 C
Donatio facta a[illegible] Marino Acheruntino [illegible] 79 D
Donationes facta Presbyteris Eccleſiæ S[illegible] Federicus II. Imp. ſuo diplomate [illegible] 548 D
Donationes [illegible] Capuanorum [illegible] ad fauorem [illegible]
[illegible] Eccleſiæ à quodam [illegible] honorem S. Margheritæ [illegible] & [illegible] proprijs expenſibus [illegible] 1272 A
[illegible] Richardi Comitis A[illegible] pro [illegible] Eccleſiæ Salernitanæ. 585. C
D[illegible] Thomæ Comitis Marſici ad [illegible] S. Thomæ Cantuarienſis 718 C
D[illegible] tatis Can[illegible] compendioſe [illegible] exprimi[illegible]
D[illegible] & conſ[illegible] inſtrument[illegible] Abbati [illegible] Trinitati[illegible] 19. D
Ducillæ [illegible] fauorabile indultum in f[illegible] Minorum[illegible]
Dominicus nobilis Gymnaſiarum [illegible] Archiepiſcop. Sipontinus, S.R.E. Cardinalis, [illegible] cœnotaphium [illegible] 1 4 B

E

Eccleſia Cathedralis Ach[illegible] deſcribitur 9. D
Eccleſia [illegible] Michaelis Archangeli, dicta Sip[illegible] non eſt manufacta 1103 B
Eccleſia ſancti Michaelis Archangeli, in vrbe à Leone Papa, & Rege Carolo condita eſt. 1203. D
Eccleſia Salernitana per octo dies magna pietate veneratur memoriam tranſlationis B. Apoſtoli, & Euangeliſtæ Matthæi 103 A
Elogium ad honorem Andreæ de Alanto, cum ſequenti epitaphio, 312 B

 Elo-

A

Elogium in bibliotheca Bononienſi in quo laudabilia Hieronymi Pallanterij recenſentur 943 A

Elogium ad honorem Bonnii Archiepiſcopi Barenſis, & S. R. E. Cardinalis 934 C

Elogium ad honorem Franciſci de Afflictis Epiſcopi Scaleuſis 469 C

Elogium ad laudem Gregorij VII. Pont. Opt. Max. qui Salerni decubuit. 482 B

Elogium ad laudem Hieronymi Bilacqua Archiepiſcopi Nazareni 1064 C

Elogium ad honorem Hieronymi Pacanterij Epiſcopi Bituntini, 942 B

Elogium ad laudem Iacobi Tramarini Epiſcopi Polym. 1027 B

Elogium ad laudem Iacobi Morulæ, ſeu Moro ii Epiſc. Iuuenacenſis. 991 A

Elogium ad laudem Horatij de Mirto Epiſcopi Rubenſis. 10[illegible] D

Elogium ad laudem Luciani de Rubeis Epiſc. Iuuenacenſis. 999 B

Elogium ad laudem Petri de Yſtro Epiſc. Cu[illegible]ſani. 9[illegible] C

Elogium in honorem Sancti Petri Abbatis Cauenſis, atque Epiſc. Policaſtrenſis. 761 A

Elogium ad honorem Seraphini Pamphilij Epiſcopi Montisfiaſconenſis, 1304 C

Elogium ad honorem Romanæ Caſanatiſſimæ Abbatiſſæ Cœnobij ſanctæ Scholaſticæ 905 B

Elogia eruditiſſimi viri, ſupra originem, progreſſus, ruinas, fortunaſque ciuitatis Scalæ 44[illegible] D

Epiſcoporum nomina, qui interfuere coronationi Alphonſi Secundi Regis. 363 A

Epiſcopus Catharen. cum [illegible]ijs tribus naufragio ex hac vita diſceſſit r 446 C

Epigramma ad honorem Fabritij Carafæ Epiſc. Bitunt[illegible]. 944 A

Epigramma ad honorem Hieron. Seripandi Archiep. Salernitani. 6[illegible] A

Epitaphium in honorem Adeliſiæ Ptolomeæ Comitiſſæ [illegible]nis oriundæ 7[illegible]0 C

Epitaphium in honorem ſancti Andreæ Apoſtoli, cuius corpus in [illegible] cathedrali Amalphitana reconditum fuit. 241 B

Epitaphium [illegible] Andrea Matthæo S.R.E. Cardinali 94 D

Epitaphium ad honorem Andreæ Archiep. Amalphitani 132 C

Epitaphium in honorem Alexandri Sibiliæ Epiſc. Capritani.

Epitaphium Alexandri Argoli epiſc. Verulanen. in append. 1380

Epitaphium ad honorem Ambroſij Romani epiſc. Minorenſis. 430 C

Epitaphium in honorem Americi Patris Antonij Archiepiſcopi Amalphitani. 335 A

Epitaphium Amici epiſc. Pennen. in append. p. 1349

Epitaphium Antonij Ægregonei epiſc. Ripatranſonis in append. 1390

Epitaphium in laudem Antonij Aggelli Archiepiſcopi Barenſis. 917 D

Epitaphium Antonij Mariæ Manzoli epiſc. Grauinenſis 170 B

Epitaphium in laudem Bartholomæi Iuſtiniani epiſc. Venuſini 2[illegible] A

Elogium ad laudem Bartholomæi [illegible] archiep. Tranenſis 1[illegible]

Epitaphium in laudem Bartholomæi Archiep. Tranenſis, atque eius [illegible] 1[illegible]6 D

B

Epitaphium ad laudem Bartholomæi Carafæ Archiepiſc. Barenſis 910 B

Epitaphium in laudem Bernardini [illegible] epiſcopi Angl[illegible]onenſis 158 B

Epitaphium ad honorem Bernardini Buraxi Archiepiſc. Sipontini 1176 D

Epitaphium in conſecratione ecclesiæ ſancti Euſtachij apud Matheram. [illegible]0 D

Epitaphium ad laudem Fabritij Carafæ epiſc. Bituntini. 944 C

Epitaphium referens illuſtres virtutes, & magnificentia Fabij [illegible] Archiep. Nazareni, 1[illegible]3 C

C

Epitaphium in honorem Franciſci Antonij Santorij Archiepiſc. Acheruntini. 98 B

Epitaphium ad laudem Franciſci [illegible] epiſc. Scalenſis 4[illegible] D

Epitaphium in honorem Franciſci Bruni epiſc. L[illegible]enſis. 3[illegible]3 D

Epitaphium Franciſci Caualerij epiſc. [illegible] in Append. p. 1[illegible]

Epitaphium Franciſci [illegible] App. [illegible] 1349

Epitaphium in laudem Gregorij Sanctæ [illegible] Iuuenacen 1000 D

Epitaphium ad honorem Heliæ Archiep. [illegible] 866 D

D

Epitaphium ad honorem Hieronymi [illegible] epiſc. Policaſtrenſis 797 A

Epitaphium in laudem Hieronymi Seripandi Archiepiſcopi S[illegible] 629 B

Epitaphium ad honorem Iacobi Archiep. Caprearum [illegible] 361 [illegible]

Epitaphium in honorem Ioannis A[illegible] Cardinalis Lateran. [illegible] 3[illegible] A

Epitaphium [illegible] Baptiſtæ Deti [illegible]

Epitaphium in honorem Ioannis Baptiſtæ Zucchatj epiſc. Nuſcani. 7[illegible] A

Epitaphium in honorem Ioannis Antonij Piriti epiſc. Marſicenſis. 729 D

Epitaphium Ioan. à Cruce epiſc. Trinentini in append. p. 1407

Epitaphium in laudem Ioan. Franciſci Acernenſis epiſc. 644 A

Epitaphium quod ſibi poſuit Ioannes Maria Braſichellenſis, epiſc. Polymnian. 1028 D.

Epitaphium Ioannis epiſcopi Tiburtini in Append. 1360
Epitaphium ad honorem Ioannis Niccolini Archiepiſcopi Amalphitani. 330 D
Epitaphium in laudem Ioannis Ottegæ epiſcopi Potentini 188 A
Epitaphium, & carmina ad honorem Iulij Roſſini viri clariſſimi Archiep. Amalphitani. 344 B
Epitaphium pro Ioanne Thoma epiſcopo Venuſino 231 A
Epitaphium ſupra tumulum extructum ab Iulio Epiſcopo Iuuenacen. 1002 B
Epitaphium ad laudem Iuſtini Planca Epiſcopi Iuuenacenſis, 996 D
Epitaphium ad honorem Iulij Cæſaris Richardi Archiep. Bareniis. 923 D
Epitaphium ad honorem Iacobi de Puteo Archiep. Barenſis & S. R. E. Cardinalis. 921 A
Epitaphium ad honorem Lucij Sanſeuerini Cardinalis, & Archiepiſc. Salernit. 636 D
Epitaphium ad laudem Ludouici Furconij Epiſcopi Iuuenacenſis. 997 C
Epitaphium Mariæ Raggiæ in Appendice p. 1414
Epitaphium Marci epiſcopi Senogalienſis in Append p. 1392
Epitaphium ad laudem Marci Planca epiſcopi Iuuenacenſis. 997 B
Epitaphium in laudem Marij Bolognini Archiep. Salernitani. 637 C
Epitaphium in honorem Martij de Martijs Medices Epiſcopi Marſicenſis viri clariſſimi 733 C
Epitaphium in memoriam Matthæi de Ponte Epiſcopi Scalen. 466 A
Epitaphium ad honorem Mauri Epiſ. Reginnenſis 407 D
Epitaphium Octauiani Card. Raggi in append. 1414
Epitaphium ad honorem Pauli Citra Epiſcopi Venetani. 1185 C
Epitaphia in honorem Pauli Iouij Nucerinæ Epiſcopi, celebris hiſtoriographi 746 A
Epitaphium ad laudem Pauli de Turculis Epiſcopi Cupertaui optimi viri 971 C
Epitaphium ad honorem Petri Card. Capuani. 291 A
Epitaphium in laudem Petri Capuani Cardinalis Illuſtr. 292 D
Epitaphium Philippi de S. Magno Ep. Caputaquenſis. 670 D
Epitaphium in ſacra Turri poſitum ad honorem Philippi Archiep. Amalphitan. 309 B
Epitaphium Sebaſtiani Albani Epiſ. Sagin. in Append. 1416
Epitaphium Sebaſtiani Albani Epiſ. Sagin. in Append. 1416
Epitaphium in honorem Stephani Solis Caſtelblanco ep. Sarnenſis. 819 C
Epitaphium in honorem Nicolai Archiep. Salernitani. 390 C
Epitaphium ad honorem Niccolai Maceia Epiſc. Minorenſis. 428 D
Epitaphium ad honorem Stephani Gabrielis Merini Archiep. Barenſis S. R. E. Card. 919 C
Epitaphium in honorem Thomæ filij Thomæ Comitis Marſici 723 A
Epitaphium ad honorem Thomæ Marſici Comitis fundatoris Cœnobij Cartuſiani. 720 A
Epitaphium in laudem bonorum operum Timothei Caſelij epiſcop. Marſicenſis 734 D
Epitaphium Troili Balconei epiſ. Peruſin. in Append. p. 1350
Epitaphium ad laudem Vincentij Iuſtiniani epiſc. Grauinenſis in quo eius preclara geſta compilantur. 172 C
Epitaphium in honorem Viſi Minutuli Archiep. Salernitani. 615 B
Epiſtola Gregorij VII. Pont. ad Alphanum Archiep. Salernitanum 545 A
Epiſtola Gregorij IX. Pont. qua confirmat ſententiam latam contra epiſcopum Capu. &c. 665 C
Epiſtola Vrbani II Pontif. ad Alphanum II. Archiep. Salernitanum, per quam confirmat priuilegia Monaſterij Cauenſis 553 D
Epiſtola Eugenij IV Pont. ad Populum Materanenſem. 78 C
Eugenij IV. Pont. Indultum pro Fratribus Ordinis Minorum Condendi tria Cœnobia in Prouincia Apuliæ. 72 D
Eugenius IV. Pont. Cœnobium Cauenſe Angelotto de Foſcis in commendam tradidit. 517 D
Eugenij IV. Pont. Priuilegium pro Eccleſia Materanenſi. 73 C
Ex quodam ſaxo Sacræ Eccleſiæ Garganicæ contiguo dulcis, lucida & ſalubris ſtillat aqua. 1110 D
Ex ſacratis Andreæ Apoſtoli oſſibus liquor miraculosè emanat. 241 C

F

Fabritius Antinorus Archiepiſcopus Acherontinus, per Vrbanum VIII. Eccleſiæ Siracuſanæ præficitur. 101 A
Fabritius Antinorus Archiepiſcopus Acherontinus Eccleſiam Metropolitanam Materæ conſecrauit, cuius rei extat in marmore monumentum. 109 D
Fauorabile Indultum Vvillelmi Regis pro Eccleſia Iuuenacenſi. 983 D
Fauorabile Indultum Thomæ Comitis ad fauorem Abatiſſæ & Monaſterij S. Thomæ Cantuarienſis. 717 B
Franciſcus Acolthus, Anconitanus Præſul, eleganti doctrina conſpicuus, fortunam

tunam ſemper aduerſam ſubſtinuit. 1284 A
Franciſco Bennio Epiſcopo Scalenſi ſedente, Rauellenſis Eccleſia cum Scalenſi vnita fuit. 470 C
Franciſcus de Actis Tuderinus Epiſcopus Cirſienſis, Cluſinus, Montis Caſſini, & Florentinus & S. R. E. Card. vera recenſio in Append. 1409
Franciſcus de Bellantibus Montis Viridis, & aliarum Eccleſiarum fuit Præſul cuius vita, & præclara geſta adnotantur. 1097 A
Franciſcus Fagnanus Laudatur in Append. p. 1405
Fräciſcus Liparulus Epiſcopus Capritanus fuit vnus ex fundatoribus SS. Proceſſi, & Martiniani. 366 A
Franciſcus Maria Brancaccius Epiſcopus Caputaquenſis, genere, & virtutibus clarus S. R. E. Card. Seſſectus. 676 A
S. Franciſcus Michaelis Archangeli Ædem viſitauit, & ſignum S. Crucis in ſpeluncæ lapidem impreſſit. 1129 C
Frater Iacobus Ord. Minorum Epiſcopus Nuſcanus, litem habuit cum Fratribus Minoritis, propter dignitatem Epiſcopalem receptam. 751 C
Fratres Ordinis Prædicatorum ab Eccleſia S. Leonardi, ad Eccleſiam SS. Simonis, & Iudæ Barenſem tranſmigrarunt. 891 D
Frequens eſt Chriſti fidelium peregrinatio ad Eccleſiam S. Michaelis Archangeli in Monte Gargano. 1104 A
Ferdinandus Aragonius, vtriuſque Siciliæ Rex à Latino Vrſino Card. Archiepiſcopo Barenſi, regium diadema Barij ſuſcepit 917 A
Ferdinandus primus Rex Siciliæ donationis documentum cudere fecit pro Antonio Piccolomineo. 328 C
Ferdinandus primus Rex Siciliæ Antonio Piccolomineo Ducatum Amalphitanum dono dedit: quem Philippus IV. Hiſpaniarum Rex, tranſtulit in Octauium Piccolomineum. 328 A
Federicus Imperator, percepit omnes redditus Eccleſiæ Amalphitanæ. 292 C
Federicus II. Imperator Eccleſiam Cathedralem Iuuenacenſem extruxit, & Ioannes Epiſcopus conſecrauit. 988 C
Federicus Imperator II. omnia priuilegia conceſſa Cœnobio S. Mariæ de Pulſano, ſuo diplomate confirmauit. 1130 D
Federici Regis, & Imperatoris Indultum pro Cœnobio Ciſtercienſi S. Petri de Canonica. 285 6
Federicus Fregoſus Archiep. Salernitanus, Cardinalatus dignitatem gemens accepit. 625 C
Fons in territorio Scalenſi mirabilis proprietatis. 440 D
Fundatio Abbatiæ S. Mariæ de Segittario Ordinis Ciſtercienſis. 123 A
Fundatio Troianæ Ciuitatis in Apulia in Append. 1361

G

GAſpar Ceruantes Archiep. Salernitanus, Seminarium inſtituit, & multa alia bona fecit, ad cuius gloriam extat Epitaphium. 630 D
Gabrielis Altilij Epiſc. Policaſtrenſis epitaphium pro eiuſdem ſepulchro. 796 B
Gabriel de Garoſalis Nuceriæ epiſcopus plura ingenij ſui monumenta reliquit, ad cuius laudem extat epitaphium. 742 C
Gaufridus epiſcopus Venuſinus maiorem campanam conflari fecit, & quatuor exametris ornauit. 225 D
S. Gerardi martiris corpus in Cathedrali Eccleſia ſepelitur, à Michaele de Torres epiſc. Potentino. 190 C
Gerardus Archiep. Sipontinus miſſus eſt Legatus ad partes Dalmatiæ. 1117 A
Gerardus Archiepiſc. Spalatrenſis euaſit ſimul Archiep. Sip. 1124 A
S. Gerardi oſſa Obertus epiſcopus Potentinus tranſtulit, & epitaphium poſuit. 184 D
Gerardi epiſcopi Potentini præclara geſta, quibuſdam veſtibus compræhenduntur 177 D
Gerardus primus fuit Magiſter, militaris Ordinis Sancti Ioannis Hieroſolymitani 220 D
Geſta Fratris Gentilis Vrſini Ordinis Prædicatorum, Adminiſtratoris Eccleſiæ Acheruntinæ. 66 B
Goffredi Comitis Cannarum priuilegium in quo plura bona Eccleſiæ Cannenſis recenſentur pro illius iuribus ſeruandis. 1071 A
Gratioſum diploma Regis Siciliæ Rogerij in fauorem Vrſonis epiſcopi Iuuena. 982 C
Grauinæ Ciuitatis, & eius diæceſis per breuis deſcriptio. 164 D
Gregorius VII. Pontif. Archiepiſcopos fratres, & Coepiſcopos denominat. 39 B
Gregorij IX Pont. Priuilegium in fauorem Epiſcopatus Tricaricenſis. 297 D
Gregorij IX. Pont. Indultum pro Eccleſijs Monialium in Aquila. 58 D
Gregorius IX. Pont. Rubilano Cœnobio Ord. Florenſis vniuit Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Stella, à Ciſtercienſibus Monachis renuntiatam. 291 D
Gregorij IX. Pont. epiſtola, pro vnione S. Mariæ de Stella Cœnobio Rubiliano, 294 D
Gregorius X. Pont. Rodulphi diſpoſitionem ad fauorem Monialium Sancti Benedicti Cuperſani, diplomate confirmauit.

mauit 960 B
Gregorius X. Pont. [illegible] Epiſtolam Petro ſpiſcopo Minor[illegible] 422 B
Gregorij IX pont. Commiſſio [illegible] Barenſi [illegible] Rogino Archiep. & Fratri Ioſepho Monacho Ciſtercien. contra Andream Archiep. Acheron. 63 D
Grimaldu[illegible] ſpiſcopus Corpus S. [illegible] Epiſcopi Carch[illegible] tum adinuenit. 695 D
Grimaldus Archiep. Spalatrenſis [illegible] ſucceſſoribus priuilegia [illegible] ab [illegible] II. & Eugenio III pont. 1113 D
G[illegible] Epiſcopi Salern[illegible] præclara geſta. 487 D
Gui[illegible] in lau[illegible] 39[illegible]
Guilielmus Comes [illegible] ficauit in honorem S. Thomæ Cantuarienſis [illegible] bona [illegible] iura conceſſit. [illegible]
Guillelmus Comes R[illegible] monumentum [illegible] dona[illegible] Cœnobium Sanctæ Trinit[illegible] 231 C
Guilielmo [illegible] ſede tenente, Iacobus A[illegible] Carthuſianum ædificare [illegible] dotauit: & Ioanna Regina [illegible] 355 A
Guilielmus epiſcopus [illegible] Clementis Anti[illegible] nifatio IX. adhæſit. 1110 D
Gui[illegible] obtinet eccleſiæ S[illegible] A
[illegible] confirmat priuilegium præ[illegible] rum p[illegible] Abbatia [illegible] 120 A
Gu[illegible] Tancredi [illegible] bona quæ [illegible] A[illegible] Alexandro II pont. 5[illegible] D
Guibert[illegible] pus Ru[illegible] dedicat[illegible] ab Alexandro II Pont. ma[illegible] celebrata. 1[illegible] D

H

HEctor Ga[illegible] epiſcopus [illegible] cenſis priuilegium [illegible] 991 B
He[illegible] S. Ioannis & Sabinæ M[illegible] dioc[illegible] in appen. p. 1300
Helias Archiep. Barenſis, brachium Sancti Thomæ Apoſtoli, & S. Vincentij leuitæ, & martyris, quæ dono acceperat in eccleſia S. Nicolai honorifice collocauit. 865 A
Helias vir planè diuinus Archiepiſc. Barenſis ab Vrbano II. pont. fuit ordinatus. 856 D
Henrici Imp. documento pro Monaſterio S. Zenonis Ven. append. 144[illegible]
H[illegible] Imperatoris [illegible] in eccleſia Sancti Michaelis Montis Gargani. 1114 D
H[illegible] Imperatoris femur [illegible] ab A[illegible] co[illegible] in emarcuit 1115 B
Henricus Languardus, condignis laudibus honoratur. 82 D
Henr[illegible] Epiſcopi tempore noua cat[illegible] eſt, cuius rei [illegible] monumentum. 698 C
Hermans Col[illegible] enſis archiepiſcopus iudicium ad fauorem Monaſterij d[illegible] Fontebona Se[illegible] dioec. In Appendice. 1417
Hymni ad honorem S. Gaudioſi Epiſcopi S[illegible] itani à Sennazario conſcripti. 496 C
Hiero[illegible] mus de Caro [illegible] fuit Epiſcopus Montis Viridis [illegible] A
Hieronymus Siri[illegible] Archiep. Sa[illegible] p[illegible] ſui ingenij monumenta publicæ vtilitati expoſuit. 619 C
Hiero[illegible] Vite[illegible] Ar[illegible] Amal[illegible] fuit [illegible] 53[illegible] B
[illegible] Epiſcopi [illegible] Appen. p. 136[illegible]
Hiſtoria inuentionis corporis S. Sabini Epiſcopi Ca[illegible] à [illegible] Barenſi A[illegible] 860 A
H[illegible] S. Nicolai Peregrini Co[illegible] Tranenſi 1220 A
Henri[illegible] Epiſcopi Caputaqu. inſcri[illegible] 674 D
Hon[illegible] III [illegible] Co[illegible] Epiſcopo [illegible] & duobus can[illegible] Amalphi[illegible] literas mi[illegible] 453 C
Hon[illegible] S[illegible] Epiſco[illegible] Tri[illegible] cenſis [illegible] prodit Ep[illegible] 2[illegible]6 A
Hugonis Archiepiſcopi Sipontini intuitu Cæleſtinus III. indulget pro maiori honorificentia di[illegible] 1124 D

I

IA[illegible]bus Epiſcopus Cannenſis Archiepiſcopatu Nazarenum [illegible] tempore obtinuit 108[illegible] D
Iacobus Co[illegible] Magnus [illegible] Iuſtitiarius con[illegible] honorem Sancti Thomæ Cantuari[illegible] 70[illegible] A
Iacobus Carrafa ab Vrbano VI. fuit Barenſi archiep. dignitate, indutus, & poſtea expoliatus; deinde à Bonifatio IX. redintegratus. 914 B
Iacobi Sazali tempore, Epiſcopi Scalenſis, nobiles viri Triferæ Cathedralem penè collapſam, a fundamentis reædificare cœperunt. 460 A
Ioachinus Ord. Ciſtercienſis profeſſus; fuit Fundator Ordinis Florenſis. 295 C

Ioannes Archiepiſcopus Amalphitanus, ſanctum Franciſcum Aſſiſinatem hoſpitio ſuſcepit, ibi cęnobium condidit. 292 B
Ioannes Archiepiſcopus [illegible]alernitanus, à Clemente II. Pont. Indultum ſuſcepit, in eoque de Ioannis ſanctitate fit mentio. 51 B
Ioannes Andreas Archiepiſcopus Sipo[illegible]nus propria virtute a[illegible] eccleſiaſt[illegible] honores ſibi aditum fecit. 11[illegible] d
Iannotius Anto[illegible] Cardinalis Puccij n[illegible]pos [illegible] eccl[illegible] Ra[illegible]llanam cum M[illegible]phi[illegible] in re[illegible]cuam ſuſcepit 1104 B
Ioannes Antonius Pantuſa vir eruditiſſimus [illegible]copus L[illegible]terenſis, p[illegible] 2 d
Ioannes Antonius Viperanus epiſcopus Iuuenacenſi plura ſui Ingenij reliquit monimenta, de quibus extat laudabile epitaphium. 999 d
Iornius [illegible]ices epiſcopi Iuuenacenſis duę extant inſcriptiones in ſ[illegible] pietatis laudem 8 B
Ioannes Aragonius Regis Fr[illegible] filius, Archiepiſc. Sa[illegible]itanus, Presbyt. Card. S.Sabinæ, obijt Romæ. 623 d
Ioannis Archiepiſc. Barenſis epitaphium in quo eius præclara geſta leguntur. 879 d
Ioannis Baptiſtæ Sanctorij epiſcopi Tri[illegible] epitaphium. [illegible] A
Ioannes epiſcopus Beneuentanus, & Si[illegible] Petri fundatoris eccleſiæ [illegible] epiſcopali [illegible] 111[illegible] C
Ioannes [illegible]urgius Archiepiſcopus S[illegible] & Princips medicorum ſuo tempore [illegible] 1166 d
Ioannes [illegible]piſcopus C[illegible]nenſis habetur memoria per q[illegible] conceſſion[illegible] 1074 C
Ioannes Caramuel Lobkowitz (epiſcopus Ca[illegible]ienſis, [illegible] Satrianenſis Ord. Ciſtercienſis, a[illegible] omni eruditione, & genere ſcie[illegible]rum etiam admirandus 65[illegible] d
Ioannis Caramuelis epiſ[illegible] C[illegible]ſis, opera u[illegible]que adhuc [illegible] (& quibus in locis reperiri poſſunt) recenſentur. 66[illegible] C
Ioannis d[illegible] Minor[illegible] epiſcopus pronunciauit [illegible] ad fauorem monaſterij Cauenſis, contra epiſcopum Caputaq; 413 B
Ioannes Salernitanus epiſcopus ſuaſu Giſulphi Principis liberam fecit eccleſiam ſancti Nicolai ad Palmam. 505 B
Ioannes Michael Saracenus Archiepiſcopus Acheruntinus Presb. Cardinalis enafit. 96 A
Ioannis Niccolini Archiepiſc. Amalphita[illegible] laudes conſcribuntur 330 A
Ioannes Petrus Ferrettus epiſcopus Lauellen[illegible] plura ſui ingenij monumenta reliquit 1007 d
Ioannes de[illegible] Porta ab Anacleto Antipapa, Archiepiſcopus Amalphitanus fuit creatus, & ab Innocentio Pontifice depo[illegible]tus. 266 B
Ioſeph C[illegible] epiſc. Ma[illegible]cenſis, vir egregius mu[illegible]ta bona opera compleuit, de quibus [illegible] extant, pro reſtibus inſeri[illegible] 735 C
Imperatoris Romani Federici, conceſſio pro epiſcopatu Auſonenſi [illegible] 12[illegible]6 B
Imperatoris Romani priuilegium in fauorem cęnobij Carbonenſis. 1[illegible]6 C
Indultum Andreæ M[illegible] Archiep. Ache[illegible] pro eccleſia S.Mariæ [illegible] M[illegible]oniaci. 95 d
Indultum Ad[illegible] IV Pont. ad fauorem cænobij [illegible] Trinitatis de Monte ſacro [illegible]pon[illegible] 1121 A
Indultum Alexan[illegible] II. Pont in fauorem Archiep. A[illegible]rent. 37 A
Indultum Caroli Regis Siciliæ ad fauorem eccleſiæ Can[illegible] 1060 d
Indultum Cal[illegible] III. Pont ad fauorem cœnobij [illegible] Ben[illegible] [illegible]uperſ. 957 d
Indultum con[illegible] Re[illegible] ad fauorem Riſo[illegible], & cum Archiepiſcopatus Barenſis 86 d
Indultum ad fauorem Eccleſiæ S.Franciſci [illegible]ni. 596 C
Indultum Ferdinandi I. Regis Neapolit. ad fauorem [illegible] inſtantiam [illegible] bi Aurilie Archiep Nazareni. 1[illegible]45 B
Indultum Gregorij IX. Pont. pro eccl Monialium in tenimento Materæ exiſtentibus. 58 A
Indultum Gregorij IX pro Eccleſijs Monialium Ord. S Auguſt. in territorio Ac[illegible] 5[illegible] d
Indultum Gregorij XIII. Pont [illegible] S.N[illegible] ad [illegible] N[illegible]uarda [illegible] Scal[illegible] 46[illegible] B
Indultum Ioannis XV [illegible] in fauorem Grimoaldi Archiep. Salernit 5[illegible]6
Indultum Leonardi M[illegible]nac[illegible] [illegible] epiſ An[illegible] pro cœnobio S. Mariæ de Sa[illegible] 13[illegible] C
Indultum Paſcalis II Pont. ad fauorem Euſtachij Abbatis, S. Nicolai Barenſis Eccleſiæ 8[illegible]9 A
Indultum Pij [illegible] Pont. ad fauorem Iſabellæ Aquæuiuæ Abbatiſſæ pro ſua iuriſdictione exercenda. 966 B
Indultum Raynaldi Archiep. Baren. in fauorem Berti epiſc. Iuuenacen. 984 C
Indultum Roberti Cuperſ. comitis ad fauorem eccl. S Nicolai. 872 A
Indultum Richardi comitis ad fauorem Euſtachij eccleſiæ ſancti Nicolai Abbatis. 870 C
Indultum Romualdi Archiepiſcopi Barenſis

ſis ad petitionem Regis Caroli II. Neapolit. 902 A

Ind[illegible]tum Vrbani Secundi Pontif. in fauorem Alphani archiepi[illegible] Salernitani 554 d

Innocentij Tertij Pon[illegible], pr[illegible] Raynaldo viro clariſſi[illegible] a[illegible] piſc[illegible] Acheruntino [illegible] ato, ſuffraganeis Acheruntinæ ecc[illegible] 51 B

Innocentius T[illegible]s Pont. [illegible]eras miſit ad cacuta[illegible] [illegible]pi[illegible]opum, & A[illegible]batem Cau[illegible] [illegible] ſpectantes ad electi[illegible]nem [illegible]pi[illegible]olic [illegible] B

Inn[illegible] IV Pont. [illegible] ad [illegible] [illegible] 9[illegible] B

In[illegible] Q[illegible]arti pr[illegible] ad [illegible] [illegible]dat[illegible] pi[illegible] An[illegible]lon 129 [illegible]

Inno[illegible] Quarti [illegible] pro con[illegible]matione iuriſ[illegible] M[illegible] Carbonen[illegible]s 1[illegible] d

Innocentij Tertij Pont. [illegible] M[illegible]anæ [illegible] A[illegible] 1[illegible] d

In[illegible] A[illegible] de F[illegible] [illegible]mæ [illegible] [illegible]29 [illegible]

Inſ[illegible] laudem [illegible] epiſ. a[illegible] 16[illegible]

Inſ[illegible] laudem [illegible] epiſc. [illegible]

Inſ[illegible] laudem D[illegible] epiſc. [illegible] 210 d

Inſcri[illegible] ad laudem Fab[illegible] archiep. ad[illegible] 1[illegible] A

Inſcriptio Ser[illegible] F[illegible] tini 11[illegible] A

Inſ[illegible] L[illegible] 1[illegible] B

Inſ[illegible] re[illegible] M[illegible] [illegible] A[illegible] 8[illegible]

Inſcrip[illegible] a[illegible] M[illegible] archiep. B[illegible] [illegible]5[illegible]

Inſcr[illegible] in [illegible] epiſc. a[illegible] nomen [illegible] archiep. Barenſis, & Euſtachij Abbatis [illegible]

Inſcriptiones in memoriam N[illegible] [illegible] 1[illegible]4 A

Inſcriptio a[illegible] Raoni, ſ[illegible] Pa[illegible] [illegible] 1[illegible]5 C

Inſcriptio Roberti Sa[illegible] archi[illegible] [illegible] B.Greg[illegible]ij. 57[illegible] d

Inſcriptio ad laudem Romualdi Archi[illegible] Barenſis [illegible]

Inſcri[illegible] ad templum ſan[illegible] P[illegible] Mo[illegible] corbini [illegible] Ac[illegible] fundatoris eiuſdem [illegible] 64[illegible] d

Inſcriptio reperta in dem[illegible]tione altaris Maioris Eccleſiæ Iuuenacenſis. 9[illegible]8 d

Inſcriptio in qua leguntur pia opera Iulij Malij epiſc. Iuuenacenſis. 1001 d

Inſcriptio inuenta in ſubterraneo loco Rubenſi. 1030 d

Inſcriptio marmorea ſuper eccleſiam Diui Michaeli dicatam; atque reædificatam ab epiſc. Stephano Sarnenſi. 818 d

Inſcriptio, quæ extat ad tumulum S.Sabini epiſcopi. 861 d

Iſabe[illegible] a [illegible] Benedicti Ab[illegible]iſſa [illegible] cum Stephano epiſc. [illegible] habi[illegible] cu[illegible] cauſæ, documentu[illegible] extat 961 B

Inſtrumentum concordiæ initæ inter Ma[illegible]um epiſcopum [illegible] & eius Ca[illegible] ex vna parte & inter Archi[illegible], & Monaſterium de Carbono [illegible] altera parte. 133 B

Inſtrumentum oblationis factæ a Ioanne Principe B.Petro monaſterij Cauenſis Abbati 557 c

Inſtrumentum o[illegible] eccleſię s.Sophię cuiuſdam Ioannis 551 d

In[illegible]tam R[illegible] Montis S[illegible]bioſi Do[illegible] eccleſiæ ſancti Ni[illegible] Bar[illegible] 875.a

Inſtrum[illegible] Romualdi archie[illegible] Ba[illegible] 888 c

Inſtru[illegible]tum donationis Ric[illegible]ardi [illegible] nob[illegible] ad fa[illegible] S.Triphomen[illegible] 41[illegible] a

In[illegible] do[illegible] M[illegible] [illegible]bbati & [illegible] 699.B

In[illegible] a[illegible] rit à ca[illegible] Sa[illegible] conſecran[illegible] am s.M[illegible] Or[illegible] 6[illegible]

I[illegible] ex [illegible] ba[illegible] Mi[illegible]ael[illegible] A[illegible] no. 1131 B

I[illegible] epiſc. Anglon. duo epi[illegible] 158 [illegible]

Iulius ca[illegible] Me[illegible] qui poſtea Clemens Sep[illegible] Pont. etiam appellatus eccl. Bitu[illegible] ber[illegible]uit 939 [illegible]

Iul[illegible] T[illegible] Pont. Cap[illegible] [illegible]agona[illegible] ob [illegible] pa[illegible] 364 [illegible]

Iulius Sanc[illegible] nobium, [illegible] Abb[illegible]am ſan[illegible] Anaſt[illegible] ſi pœnę [illegible] ſam 111 a

Iuramentum [illegible] canonicis amalphit. 317 a

L

LAdiſl[illegible] R[illegible] [illegible] 1[illegible] B

[illegible] apo[illegible] 5[illegible]

[illegible] Archi[illegible] ep[illegible] Bar[illegible] dignitate gauiſus eſt. 907 d

Landulphi Caracctoli archiep. amalphit. præclara geſta. 313 a

Landulphus à Ioanne Papa Decimotertio Beneuentanæ & Sipontinæ eccleſię ordinatus eſt primus archiep. 1113 c

Landulphus Iudex quaſdam controuerſias compoſuit inter Romualdum archiep. & Lucam Guarnam. 572 a

Lan-

Landulphus Maramaldus Archiep. Barenſis, à diuerſis Pontificibus diuerſa munia ſuſcepit. 912 d

Leonis III. Pontif. diploma ad fauorem cœnobij ſancti Benedicti Cuperſ. 952 d

Leo IX Pont. confirmat iura Archiepiſc. Salernitani, per epiſtolas multas Ioanni Archiepiſc. 53[illegible] B

Leonis X. Pont. confirmatio erectionis eccleſiæ ſanctæ Mariæ maioris Monopolitan. in Collegiatam. 86[illegible]

Leonis X. Pont decretum in fauorem dignitatis Archiepiſcopalis [illegible] Materanæ 9[illegible] c

Leo X Pont. [illegible] Raymundo de Cardona, ad fauorem Theatinæ epiſc. Minoren. 430 d

Leo Epiſcopus Marticenſis, alias [illegible]o Grumentinus appellatus [illegible] ſanctæ Trinitati [illegible] 6[illegible] c

A

Leo primus Sipontinus [illegible] factus eſt Archiepiſcopus [illegible] priuilegio confirmatum [illegible] Innocentio III. Pont. 11[illegible] c

Leo de Vrſo comite primus vrbis Amalphiæ Archiepiſcopus [illegible] a Leone XV. Pont. Metropolitana [illegible] ſuſcepit 25 e

B

Leonardus de Sermiento Ord. Ciſtercienſis ad epiſcopatum Iuuenacenſem promotum fuit, de cuius laudibus Innocentius IV Pont. plures ſcripſit epiſt. 987 e

Litterenſis ciuitatis deſcriptio, eiuſque diœceſis 367 c

Litteræ Alexandri III. ad B. Regem Vngariæ [illegible] 1305

Litteræ monitoriæ Alexandri Tertij ad Belam Hungarorum Regem [illegible]

Litteræ eiuſdem Alexandri tertij ad [illegible] um, & Populum [illegible] in Append. pag 1196

Litteræ Alexandri [illegible] ad altare S. Martini [illegible] Ord. Ciſtercienſ. [illegible] in Append. [illegible]78.

Litteræ Regis Alfonſi in fauorem [illegible] epiſc. [illegible] c

Litteræ Caroli Regis [illegible] Abbatem [illegible] 12 B

Litteræ Cæleſtini ad fauorem [illegible] Pennen. epiſc. in Append. 1319

C

Litteræ [illegible] clericis [illegible] in Append. 1303

Litteræ fauorabiles ad clerum, & populum Salonitanenſem, ſeu Spalaten. 1306 c

Litteræ fauorabiles Cæleſtini III. Pont. ad Oddonem Pennenſem Epiſc. 1319 a

Litteræ Innocentij IV. pro Ioanne epiſc. Ferretrano in append. 1392

Litteræ Vrbani II. Pont. per quas patet facultatem datam eſſe Archiep. Tranenſi conferendi beatum Nicolaum Peregrinum in Cathalogo Sanctorum [illegible] a

Lauerij Martyris admiranda geſta fideliter tranſcripta ſunt. 681 d

Laurentius Monachus ſancti Benedicti Archiepiſcopus Amalphitanus plura ſcripſit tum grecè cum latinè. 254 B

S. Laurentij epiſc. Sipontini Zenonis imperatoris contemporanei præclara acta recenſentur. 1107

Lucius Secundus Pont. omnia priuilegia eccleſiæ Barenſi conceſſa [illegible] confirmauit 876 d

L[illegible] Pont. confirmat [illegible] 5[illegible]

Lu[illegible] Palmerij magnanimitas [illegible]

Ludouici Regis Siciliæ priuilegium in fauorem [illegible] Anglo[illegible] 144 d

Ludouici Serrilori epiſc. Bouenſis memoria extat in quadam inſcriptione [illegible] S. Mariæ de Quercia [illegible]

Ludouici de Torres Archiep. Salern. probatiſſimi elogia 6[illegible]

M

SAncti Macarij Ægyptij [illegible] plurimis Sanctorum reliquijs [illegible] in eccleſia Metropolitana [illegible]

Mandatum [illegible] IV [illegible]

S. Magni [illegible] ad [illegible]

S. Ma[illegible]

Mandatum [illegible] ſancti [illegible]

Mandatum [illegible] V. P[illegible] S. [illegible]

Mandatum Innocentij V. Pont. [illegible] corporis S. R[illegible] 1[illegible] d

Manfredonia ſeu nouum Sipontum [illegible] quæ à Manfredo Rege ædificata [illegible]

M[illegible] Monaſterium [illegible] 1277 d

Marci Antonij Columnæ Archiep. Salern. viri clariſſimi laudes. 631 d

Marcus Antonius Archiep. Salern. plura ſui ingenij monumenta, reliquit, ac dignis oneribus & operibus clarauit. 632 d

Marinus de Iudice, Archiepiſcopus Amalphitanus, læſæ maieſtatis reus inuentus mortem recepit. 315 d

Marius Montis Viridis epiſcopus à Goffredo

fredo comite plura iura, ac priuilegia ſuſcepit. 1091 B A
Marſicum ciuitas Lucaniæ, cuius habetur deſcriptio. 677 B
Martini IV. Pont. litteræ ſuper electionem Leonardi, ad Epiſcopatum Tric. 200 d
Martini de Soto epiſc. Audrienſis egregia opera leguntur in ſui tumuli epitaphio. 1264 d
Matthæus de Affliđis Epiſcopus Scalenſis epitaphium poſuit ad honorem proprij Patris. 457 d
Matthæi de Affliđis epiſc. Scalenſis extat memoria in quodam documento cuſo ad honorem Ioannis Archiep. Amalphit. 454 B
Mat hæiGraniti viri admirabilis Archiep. Amalph cœnoraphium. 345 d B
Matthæus R gni Siciliæ Vicecancellarius, plura pietatis opera reliquit, ac duo monaſtesia condidit, 578 B
Maurus de Monte Archiep. Amalph. priuilegium, & donationem accepit à Rogerio Duce. 264 A
Mauro epiſ. Reginnenſe ſedente Rogerius Dux plura induiſit in fauorem eccl. ſanctæ Triphonenis. 308 d
Mentio Laurentij epiſ. Caputaquenſis habetur in quodam cœnolaphio ab Octauio Bello poſito. 675 B
Montis virt itum Didacus Aluarei Archiepiſcopatum Tranenſem aſcendit, lu aq. ſui ingenij monume ... 1240 d C
Metropolitana Baſilica Salerni à Robello duce extructa fuit, vt declarat inſcriptio ſupra templi portam poſita. 477 A
Michael Archangelus ſuam eccl. in Monte Gargano ſicuti condidit ita conſecrauit. 1110 B
Michael Bo...s Ord. Minorum a Paulo V. S...alenſis & Rauellenſis epiſc. eſt declaratus. 471 B
Miracula plura à S. Nicolao Peregrino poſt mortem patrata 1215 A
Monaſterium Belliloci Congregat. Cluniacenſis fundatio in Aragona. 67 B
Monumentum ad honorem Caroli Regis Galliæ S.R.E. Defenſoris. 1203 c D
Monumentum Dedicationis eccl cathed. Barenſis 894 B
Monumentum donationis factæ eccl S. Nicolai B... 859 B
Monumenta ad eccl. Pennenſem pertinentia in Appen. 1320
Monumentum fundationis nouæ eccleſię cathedralis Venuſ. 217 d
Monnmentum Nicolai comitis Principatus, qui bona quædam conceſſit cauſa ditandi Salern. Archiepiſc. 562 d
Multa priuilegia, iura, & bona, dono dedit eccl. S. Petri de Canonica Federicus Imperator. 285 d
Multi Præſules Montem Garganum aſcendentes à nimio calore miraculosè ſunt defenſi. 1107 d

N

Narratio cuiuſdam litigij inter Canonicos S. Ioannis, & S. Sabinę martyris Marſorum epiſcopatus. 1299 d
Narratio inuentionis, & tranſlationis corporis S. Riccardi Anglici epiſc. Andrienſis. 1257 B
Narratio tranſlationis corporis S. Nicolai Peregrini, in qua duæ columnæ nubium adſtare criſæ ſunt. 1226 c
Narratio ſecundæ inuentionis corporum ſanctorum martyrum Mauri ſociorumque nius 1277 a
Narratio cæleſtis viſionis, quam habuit B. Riccardus epiſc. Andrienſis. 1250 a
Narratio Martyrij ſanctorum Mauri epiſc. Bethleæmitæ, Pantaleemonis, ac Sergij Imperat. Traiani equitum 1270 d
Narratio trinæ tranſlationis ſanctorum corporum Mauri, Pantalemonis, atque Sergij Martyrium, quos Deus multis miraculis illuſtrauit 1269 d
Narratio Inuentionis SS. Mauri epiſc. Pantalemonis, atque Sergij, martyrum 1268 d
Narratio cuiuſdam tractatus, inter Petrum Cardinalem Capuanum, & inter Marthęum Archiep. & Capitulum Amalph. 272 d
Narratio miſerabilis obitus Petri epiſcopi Amalph. cuius cadauer, ex vaticinio ſanctæ Triphomenis martyris à canibus laceratum fuit. 245 a
Nazareno Archiepiſ. Clemens IV. Pont. dedit facultatem deferendi ante ſe crucem per totum Orbem Chriſti fidelium. 1040 d
Nazarena Archiep. dignitas ex Nazareth Galileæ in Apuliam tranſlata eſt; cuius iura & priuilegia deſcribuntur. 1037 A
Naufragantes opem S. Nicolai Peregrini inuocantes opportunum ſentiunt auxilium 1223 c
Nicolaus Archiep. Salernitanus ab Henrico IV. Imp. diro carceri mancipatus eſt 589 B
S. Nicolai epiſc. quamdam partem oſſium, ex Myra Venetias aductam eſſe comprob... 855 c
S. Nicolai Magni epiſc. Myrenſis pars oſſium Barium aducta eſt 854 d
Normannus de genere Francorum duas eccleſias obtulit Rado Abbati S. Stephani de Marſico. 696 c
Nuſcum ciuitas deſcribitur, cum ſua diœceſi. 748 d

O

Obitus S. Alferij Abbatis Cauenſis miraculis, & ſanctitate celebris. 519 d
Obitus S. Alphani Archiepiſc. Salernitani, ſan-

ſanctitate inſignis. 550 A
Obitus Aloyſij de Canalcantibus epiſcopi Nuſcani. 756 B
Obitus venerabilis Andreę de Alaneo epiſc. Minorenſis. 423 c
Obitus Andreæ Perbenedicti epiſc. Venuſ. multis meritis clari. 233 a
Obitus Angeli de Martijs Medices epiſc. Marſiconſis. 733 d
Obitus Antonij Brunachij epiſc. Cuprtſani. 974 c
Obitus Aſcanij Geſualdi Archiep. Baren. 928 d
Obitus Aſcanij Iacobatij epiſc. Anglonenſis 159 d
Obitus Aſcanij Pariſij epiſc. Marſicen. ad cuius tumulum laudabilem extat epitaphium. 134 B
Obitus Arnoldi archiepiſc. Acherunt. meritis præclari. 42 d
Obitus Auguſtini de Fanorombus archiepiſcopi Nazareni viri doctrina, ac vitę integritate celebris 1134 c
Obitus Bartholomęi de la Cueua illuſtriſſimis natalibus, ac moribus clariſſimi. 1172 c
Obitus Bartholomęi de Michaelibus Nucerię epiſc. 743 a
Obitus Biſantij archiep. Barenſis. 850 a
Obitus Bruni comitis, & archiep. Colonienſis. 87 d
Obitus B Canionis epiſc. & martyris 33 b
Obitus Cherubini Caietani, primi epiſc Campanienſis. 655 b
Obitus Conradi Bauari Principis, Monachi Circuallenſis, & S.R.E. Cardinalis. 879 a
Obitus Domini de Aſtalis epiſc. Fundani, cuius legitur epitaphium. 1291 a
Obitus Dominici Cardinalis Spinulæ archiep. Acheruntini 101 c
Obitus Franciſci Floris archiep. Tranen. S.R.E. Card. atque Conſtan. opol. Patriarchę 1115 d
Obitus Franciſci Palmerij Acheruntini archiep. 95 c
Obitus Toraldi Principis ob cuius mortem violentam familia Toraldorum extincta eſt. 1026 b
Obitus Ferdinandi Spinelli, ad cuius gloriam extat epitaphium 798 d
Obitus Gaſparis de S... uibus, eloquentia, ac omni erudi... conſpicui 657 c
Obitus Gerardi epiſcop. Sueſſionenſis, ac duorum Presbyterorum, ad quorum tumulum extat epitaphium. 893 d
Obitus Guillelmi archiepiſc. Salernitani. 563 b
Obitus Guillelmi Ducis filij Rogerii, per quem omnis Populus doluit, & ingemuit. 560 b
Obitus Henrici Filangerii archiep. Baren. 886 c
Obitus Henrici Languardi archiep. Acheruntini. 85 d
Obitus Iacobi Aurilia archiep. Nazareni, qui morum decore enituit 1049 a
Obitus Ioannis Iacobi Caſtellonei archiepiſc. Barenſis viri clariſſimi. 918 a
Obitus Ioannis Baptiſtæ Deti Cardinalis, & Epiſc. Oſtienſis. 1123 c
Obitus Ioannis Baptiſtę Serignani epiſc. Scalenſis Ord. Prędicatorum 469 d
Obitus Ioannis epiſc. Iuuenacenſis Ord. Minorum. 989 b
Obitus Ioannis Pauli Amaſij epiſc. Anglonenſis 159 a
Obitus Iulij ... epiſcopi Bitectenſis 925
Obitus Laurentij archiep. Amalphitani 254 d
Obitus Leonis viri ſanctiſſimi archiepiſc Acherunt. 1. c
Obitus ſanctę Lucæ cognomento Carboni Magni Sabę diſcipulus 1 1 a
Obitus Ludouici Epiſc. ... ricar. 207 d
Obitus ſancti Magni archiep. Tranenſis. 1101 d
Obitus Marci Antonij Bozzuti archiepiſc. Amalphi 343 a
Obitus Matthęi Archiep. Amalph. in Concilio Lateran. 391 d
Obitus pęr... iſſimi viri Matth... primum archiep. ...tini deinde S.R.C. Cardi... 1148 c
Obitus Mauri archiep. Amalph. inter Monachos Poſtani. 265 b
Obitus Natalis de Afflictis epiſc. Scalen. 465 a
Obitus & ...aphium Nicolai Piſcicelli archiep. ...ru.
Obitus Nicolai archiep. Barenſis ... ſanctum ecclesiarum fundatoris 850 c
Obitus, & epitaphium Nicolai archiep. Salerni. 6.. d
Obitus N... de Palea, ... toris coenobiorum Fundatoris. 956 b
Obitus Palmerij de Galluſio ... 200 b
Obitus Pauli Æmilij Philonardi archiep. Amalph. 344 d
Obitus ... Archiep. Spalatenſis Philoſophi eruditiſſimi 1307 c
Obitus Philippi May... ardi viri illuſtris Archiep Nazareni 1053 a
Obitus Principis Guiferij 4 9 c
Obitus Rayn... archiep. Acheruntini. 53 a
Obitus Roberti epiſc. Anglonenſis Ordin. Ciſterc. 129 b
Obitus Roberti Brancia archiep. Amalphitani doctrina inſignis. 326 a
Obitus Roberti Galli Commendatarij Amalphię, & Card. S.R.E. 334 a
Obitus Rabaldi archiep. Amalph. Gręce, Latine, & Hebraice linguę periſſimi 269 c
Obitus Rodoperti epiſc. Salern. 498 c

Obi-

Obitus Rogerij [illegible] de S.Seuerino, cuius extat epitaphium. 712 B
Obitus Romualdi archiep. Salern. qui rerum geſtarum gloria claruit 573 B
Obitus Sebaſtiani archiep. Baren. 838 A
Obitus Sigiſmundi Saraceni archiep. Acheruntini. 97 d
Obitus Thomæ Brancacci primo Puteolani, deinde Tricaricenſis Epiſcopi, vltimo S.R.E. Card. 203 B
Obitus Thomæ Zerulæ viri perfectiſſimi, Epiſc. Mi[illegible]is [illegible] cuius ſepulchro extat epi[illegible] 434 C
Oliuerus Carr[illegible]a Comm[illegible] C[illegible]nobium Cauen[illegible] Ord. [illegible] ad [illegible]ſ[illegible]en. Cong. reduxit, a[illegible] Alexandri VI Pont. eidem c[illegible]mmendam ren[illegible] c[illegible] v[illegible] patet in diplomate 5[illegible] c
O[illegible] Cara[illegible]olus e[illegible]ſcopus M[illegible]c[illegible]nſis, epita[illegible]um po[illegible]t ſibi, & [illegible] ſucceſſoribus 75[illegible] c
Octauiani card. [illegible]aggij epiſc. Alet[illegible] [illegible]gium in App[illegible]nd[illegible] 141[illegible]
Ob[illegible]uia que [illegible] ſum[illegible] C[illegible]atori ab Ang[illegible] in [illegible]ciaM[illegible] C[illegible]r-ga[illegible]. [illegible] c
[illegible] A[illegible] [illegible] Saraca[illegible] p[illegible]chra ſ[illegible]o excat[illegible] 1103 A
Oratio Encomi[illegible] vita, & [illegible]an-[illegible] Gaud[illegible]oſi e[illegible] Sa[illegible] ertu [illegible] N[illegible]ap[illegible]ani 4[illegible]
[illegible]le E[illegible] Mi[illegible]ores[illegible] [illegible]tur [illegible]nouationes [illegible]ion[illegible] 40[illegible]
Orig[illegible] E[illegible] M[illegible]ellis Ar[illegible] [illegible]iu M[illegible]ga[illegible] 11[illegible]
Origo, & q[illegible] præ[illegible]ra g[illegible]a B[illegible] d[illegible] ur[illegible] C[illegible]d. Eq[illegible]un[illegible] n[illegible]n[illegible]ani 4[illegible]
Oſſa [illegible] Apoſtoli & E[illegible] M[illegible]i po[illegible]a tranſlata [illegible]rum [illegible]m 543 C
O[illegible]o Imperat[illegible]r Sal[illegible]m c[illegible] 52[illegible] d

P

Pa[illegible] p[illegible] Sancti[illegible] au[illegible] [illegible] c[illegible]t 6[illegible] d
Paſchalis S[illegible] a[illegible] f[illegible]n cœ[illegible]no[illegible] S.B[illegible] C[illegible] t I[illegible]dul[illegible]m 95[illegible]
Paſchalis II Pont[illegible] priuilegium in fauorem Petri archiepiſcopi Acheruntini. 43 A
Paſchalis II. Pontificis priuilegium pro nobili monaſterio in diœceſi Acherunt. ſito apud Bantinum. 44 d
Patritij Donati epiſc. Minorenſis monumentum. 438 c
Pauli Æmilij Romanorum Conſulis monumentum. 1067 d
Pauli III. Pontificis auctoritate cathedra Epiſcopalis Anglonæ traducta fuit Turſium 1[illegible] d
Paulus III. Pontificis bulla ad fauorem fratrum, & hæredum familiæ Bonitæ 34[illegible] d
Paulus III. Pontif. per Bullam conceſſit i[illegible]ſ [illegible]atronatus præſentandi dignitatem Archidiaconatus Amalphitani nobili familiæ Bonita. 338 d
Paulus III. Pont ſuo diplomate confirmauit vnionem epiſcopatus Cannenſis Mo[illegible]e Viri[illegible]s cum Eccleſia Nazarena 1053 d
Pauli Iouij Nuceriæ epiſc. præclaram do[illegible]r[illegible]am, ac eruditi[illegible]em commemora[illegible] ac deſcribit Abbas Nicolaus Baccetius 74[illegible] d
Sanctus Petrus Abbas Cauenſis tri[illegible] m[illegible]lium Mo[illegible]ac[illegible] extitit Pater, vt legi[illegible] q[illegible]a[illegible]am [illegible]ptione 76[illegible] d
S[illegible] Petri Abbatis Cauenſis rigor, & feruor circa Regulæ Obſeruantiam 76[illegible] d
S. Petri Abbatis Cauenſis vita verſibus pro[illegible] 775 d
Sanctus Petrus Abbas Cauenſis etiam de[illegible]s [illegible] Monachos ſuos ca[illegible]a-t[illegible] d[illegible]us [illegible] d[illegible] 7[illegible]
Petr[illegible] A[illegible]lphitanus e[illegible] [illegible] exit ad[illegible] Amalphitan[illegible] [illegible]ectio[illegible] 248[illegible]
[illegible]s c[illegible]pus, & primus Ar[illegible]c[illegible]s B[illegible]is fuit, & [illegible]ulta te[illegible]it d[illegible] ep[illegible] ſuffraga[illegible]n[illegible]nand[illegible] 8[illegible]
Petrus [illegible]ylius C[illegible]a [illegible]ce[illegible] Germaniæ Nuntius; S.R.E. Ca[illegible], a[illegible]s[illegible] noniæ o[illegible]. 12[illegible]
[illegible] ſio Carrafa [illegible]po ſui q[illegible] [illegible]is [illegible] familiæ, Cano[illegible] cum [illegible] ma[illegible] 212[illegible]
Petro A[illegible] Amalphitana no[illegible] [illegible]a ſanctiſſima, r[illegible]a a[illegible] 259[illegible]
P[illegible] Capuanus Bailli[illegible] Amalphiæ ad[illegible] [illegible] epiſc. [illegible] Minorentis, [illegible] co[illegible]a A[illegible]m Surrenti[illegible] 416 d
Petrus Ca[illegible]a[illegible] C[illegible]us H[illegible] ap[illegible] e[illegible] [illegible]ctæ Mariæ c[illegible] [illegible], & p[illegible] b[illegible]s [illegible]bus d[illegible] [illegible] a
Petrus Car[illegible] Capuanus, ſcholas Amalphitana[illegible] aper[illegible] g[illegible]atis, vt patet in erectionis diplomate 277 d
Petri de Freſcobaldis epiſc. Miniatenſis promotio, præpropera mors, & ſepulchrum enunciantur. in Appendice. 1410
Petri epiſc. Minorenſis conſtitutiones ad benè ſanctèque viuendum ſpectantes edidit. 419 b
Petrus Anglonenſis Epiſc. ab Honorio III depo-

depoſitus eſt 124 B

Petri Archiepiſc. Nazareni memoria extat in quadam inſcriptione eccleſiæ S.Laurentij Pataninæ Vrbis. 1043 b

Petrus Paulus Pariſius epiſcopus Nuſcanus S.R.E. Presbyter Cardinalis, plura monumenta doctrinæ, reliquit, de quo extat laudabile epitaphium 754 d

Sanctus Petrus Pappacarbonus epiſcopus Policaſtri Abbas Cauenſis, ſanctitate inſignis primus Abbas fuit, qui vſum mitræ recepit. 160 c

Petrus Recanatus epiſcopus Iuuenac[illegible]

Priuilegium [illegible] Ferdinando Re[illegible] in fauorem ſuæ Eccleſiæ 994 d

Petri Salpenſis epiſc. qui corpus S.Vrbani Bucelani repoſuit, memoria, in quibusdam car[illegible] columnæ inſcriptis conſeruatur. 1244 b

Petri Yperini epiſc. Marſ[illegible]enſis Magiſtri ſacri Palatij, Theolo[illegible] & [illegible] exo[illegible]ati extat epitap[illegible] cum figura 726 b

Philippus Archiepiſcopus Amalph. nonnulla decreta ad fauorem ſui Cleri ſancinit. 305 b

Philippus Guarna dominus Marſici donationem Guillelmi in fauorem S.Thomæ Cantuarienſis confirmauit 708 a

Philippus Mazzula epiſcopus Capri[illegible] adhuc vi[illegible]ens ſibi poſuit m[illegible]numen[illegible] 365 B

Philippus Archiep. Salernitanus multa fauorabilia ſuſcepit a Carolo Siciliæ Rege 636 B

Pius V. pont. mandauit Philippo Fabio Epiſcopo Litterenſi, vt cathedralem transferret in nouam eccleſiam per Bartholomæum Ferr[illegible] [illegible] [illegible]7 d

Placidus P[illegible] epiſcop[illegible] La[illegible] Monachus Ca[illegible] plura [illegible] monumenta r[illegible] 1059 d

Populus Gru[illegible] in honorem S.La[illegible]rentij Martyris eccleſiam con[illegible] & inſcrip[illegible] poſuit. 691 a

Populi Materani per ſupplic[illegible] ad [illegible] Decimum ap[illegible] pro conſeruan[illegible] archiepiſcopa[illegible] 89 c

Potentiæ ciuitatis Lucaniæ de[illegible] vſque [illegible]

Præclara g[illegible] Ro[illegible] Arc[illegible]p. B[illegible] ex veteri man[illegible] 9[illegible]7 b

Primi Do[illegible] Apuliæ per ordinem rec[illegible] 8[illegible] b

S.Priſcus Martyr fuit primus Nuceriæ epiſcopus. 741 b

Principis, & comitis Antonelli priuilegiũ in fauorem cœnobij ſancti Nicolai. 149 b

Priuilegium confirmationis factum ab Andrea Archiepiſc. Barenſi in fauorem cœnobij omnium Sanctorum, & monaſterij S.Benedicti. 883 d

Priuilegium Alexandri Claromonta[illegible] Ricciardi fratris eius pro Abbatia Sancti Martyris Anaſtaſij 116 a

Priuilegium Alexandri II. ad fauorem eccleſiæ Troianæ in Append. 1[illegible]7[illegible]

Priuilegium Argeri Barenſis Archiep in fauorem V[illegible] Iuuenacenſis epiſcopi 981 b

Priuilegium B[illegible]ngari Regis pro eccleſia S.Zeno[illegible] Veronæ. 1458 d

Priuilegium [illegible] Eugenij III. Pont. In fauorem Archiepiſcopatus Acheruntini. 47 d

Priuilegium Eugenij III. pro Eccleſia Pennen. in Append. 1316

Priuilegium Ferdinandi Regis Siciliæ pro c[illegible] Carbonenſi, ſupplicante Roma[illegible] Archimandrita 153 d

Priuilegium Clot[illegible] I. [illegible] ad fauorem Pennen. Eccl in Append. 1[illegible]8[illegible]

Priuilegium Innocentij III. ad fauorem monaſterij eccl. Imolen. in Append 1[illegible]7

Priuilegium Innocentij III. ad fauorem eccleſiæ Pennen. in Append. 1[illegible]13

Priuilegium Innocentij ad fauorem monaſterij ſancti Martini in montibus Cimi[illegible] Ord. Ciſtercien in Append. 1[illegible]8[illegible]

Priuilegium Ioannæ Siciliæ Reginæ ad fauorem Guillelmi epiſcopi S[illegible] 458 d

Priuilegium Ioannæ Reginæ II in quo [illegible] confirmaſſe, & alia plura bona [illegible] eccleſiæ Cannenſi 1082 b

Priuilegium Nicolai II. Papæ pro eccleſia Pennen. in Append. 1312

Priuilegium Ottonis Imp. ad fauorem eccleſiæ Pennen. in Append. 1304

Priuilegium Paſchalis II. pro Eccleſia Troiana in Append. 1376

Priuilegium Rogerij Archiep Sipontini cum duobus [illegible] cereis 1138[illegible]

Priuilegium Rogerij Regis ad fauorem [illegible] Salern. 562 d

Priuilegium ad fauorem Ord[illegible] Prædicatorum conceſſum a Capitulo Salern. 603 d

Priuilegium Viſonis Archiep. Barenſis in fauorem Euſtachij Abbatis Fundatoris Eccleſiæ omnium Sanctorum. 85[illegible]

Priuilegium Vrbanis II. pro eccleſia Salern[illegible] 7[illegible]

Priuilegium Vrbani II. Pont in fauorem Archiep[illegible] & Archiepiſcopi Helia[illegible] B[illegible] 857 a

Priuilegium Vrbani III. pont. in fauorem epiſc. Cannenſis. 1075 a

Prologus Panionis B. Canionis epiſcopi & martyris. 18

Proſper Fagnanus laudatur in Appendice 1405

Propter incuriam Commendatariorum Monachi Ciſtercienſes coacti fuerunt aliqua monaſteria relinquere. 287 b

Propter Imaginem Deiparæ Virginis Venuſina

nuſina vrbs ab Attila non fuit ſubuerſa. 219 a
Prouinciæ Lucaniæ ſiue Baſilicatæ deſcriptio. 1 a

Q

Quidam Conſtantinus Presbyter renunciauit eccleſiam de Toczulano, vt vniretur cœnobio Ciſtercienſi a Petro Capuano Cardinali [illegible] 2 d
Quidam Con[illegible] Reg[illegible] [illegible] ma[illegible]ionem ſuæ iuriſdictionis receperunt ab Andr[illegible] acheruntino archiep. 56 d
Quidam Malius Frater Ordinis Minoris conſtituitur adminiſtrator eccleſ[illegible] Mate[illegible] 75 a
Quidam m[illegible] s inuento corpore S.Ma[illegible] cum ad prouinciam ſuam aſport[illegible] non valerent, Romam detulerunt. 1203 d
Quidam epiſcopus Capriranus Benedicti Papæ defuncti [illegible] habuit [illegible] nem 354 a
Quidam epiſ[illegible] S po[illegible] præceptor S.Iuſ[illegible] qui vna cum [illegible] in Aprutio [illegible] tam pro Chriſto finiuit. 1106 d
Quidam Ioann[illegible]s Can[illegible]cus Rapollanus a Capitulo [illegible] gorio IX. [illegible] 11[illegible]8 d
Quædam ec[illegible] Catharenſis Græcorum ri[illegible] ſe[illegible]antur 94 a
Quæ[illegible] Fiſoni[illegible] in Vrbe. 12[illegible]4 b
Quædam I[illegible] Monialium [illegible] Abbatiſſa S. Benedicti Cuperſani [illegible] 9[illegible]
Quædam [illegible]criptio ſupra fores ciuitatis [illegible] poſita 1195 c
Quædam Monialis Algayta, e[illegible] Monaſterio Or[illegible] S. Benedicti, in Abbatiſſam monaſterij S.Mariæ Puellarum fuit el[illegible] 567 d
Quænam fuerint merita nobilitati[illegible] virt[illegible]s comitis Maſc[illegible] epi[illegible] Vel[illegible] breui [illegible] 1184 d
Qualia fuerint m[illegible] & v[illegible] Ioſeph Stephani epiſc. Veſtani b[illegible] ſermone exponuntur 11[illegible]4 b
Qualia ſiue oppida [illegible]itati Trauenſi ſubiecta. 1197 d
Qualia fuerint merita Malitiæ Geſualdi Epiſc. Rapollani, in ſuo epitaphio leguntur. 1192 b
Quales fuerint virtutes; & dignitates Nicolai Perotti in elogio epilogatæ leguntur. 1168 d
Qualis fuerit deciſio ſacræ Congregationis ſupra litem vertentem inter Sipontinos, & Garganicos clericos. 1165 b

A

Quanta damna intulerint Turcæ ciuit. Manfredoniæ tempore Annibalis Archiep. 1176 a
Quanto magis vox præconij ad Idolorum ſacrificia incitabat; eo magis Beato Canio ad Catholicæ fidei confeſſionem Chriſti fideles inuitabat 20 d
Quanta, & qualia fuerint præclara opera Ptolomæi Galli Archiep. Sipon. & S.R.E. Card. 1173 b
Quam miſerabiliter ciuitas Veſtana ex terræmotu, ac Turcarum furore fuerit afflicta. 1178 d
Quantæ fuerint dignitates, & gradus Ioannis Bu[illegible], in epitaphio ad eius tumulum [illegible] referuntur. 1167 b

B

Qu[illegible] fa[illegible] fit inter Regem Vngariæ, & Reginam Ioannam I. 1258 a
Quodam ex veteri codice, excerpta recenſentur vita, Petri optimi Eremitæ, ac B.Ioannis eius nepotis 251 d
Qu[illegible] & cœnobia ſita ſint in diœc. [illegible]ipon. 1106 a
Quorundam [illegible]orum illuſtrium Ord. Canuenſis laudes recenſentur. 123 d
Quo tempore eccleſia epiſc. Rapollana, cum Meli[illegible] vnita fuit 1187 b
Quo tempore I[illegible]s Maria Archiepiſcopus Sipo[illegible] ad pontificatum aſcenderit. 1171 b

R

Raynaldus S.R.E.Card. Index delegatus [illegible] à Martino V. Pont. ſententiam [illegible] pro Sipont. 162 a
Ra[illegible] epiſcopus Caietanus ad Barenſ[illegible] Eccleſiam tranſlatus eſt in qua ſanctis operibus clauruit 880 c

C

Rapollani, cum Mel[illegible]enſibus de gloria c[illegible]rtantes, [illegible] 1187 a
[illegible] vxor quon[illegible] om. de Tricarico [illegible] B[illegible] Mariæ Salerni condidit [illegible] extat inſcriptio. 6[illegible]5 d
Regis Tancredi Sici[illegible], confirmatio priuilegiorum pro Abbatia S.E[illegible] de Ca[illegible] 122 a
[illegible] Cara[illegible] epiſcopi Gra[illegible]nenſis [illegible] 167 d

D

R[illegible] bona ſuperaddi[illegible] Salernitane [illegible] e
Richardo e[illegible] Minerbino ſcripſit Innocentius [illegible] 1011 d
S.Richardi epiſ. Salpe[illegible] præclara geſta exſcripta exhibent[illegible] 1248 c
Riſus primus epiſc. Sarnenſis, de cuius inſtitutione extat monumenti authographi reſcriptum. 802 c
Robertus comes, pro menſa epiſc. Tric. multa tribuit. 192 c
Roberti comitis inſtrumentum ad fauorem epiſc. Tricar. 195 d
Roberti Montis Scabioſi comitis, Inſtrumen-

[illegible] ad fauorem epiſcopatus Tricar. 194 a
Robertus dux, Alphano Archiep. plura reddidit bona, a [illegible] Salern. pertinentia 547 d
Robertus Dux Salerni eccl[illegible] S. Matthæi Apoſtoli co[illegible], de inimicis triumphator glori[illegible] obijt 547 d
Roberti Regis S[illegible] epiſtola in fauorem Guillelmi epiſc. Iuuenacenſis. 990 a
Robertus dux Apuliæ Salerni ciuitatem occupauit. 543
Rogerij de Atella eccleſiarum And[illegible], & Montis Pelu[illegible] epiſc. inſcriptio. 1[illegible]63 A
Rog[illegible] de Anglone Archiep. Sipont. ſimul cum [illegible] donationem fecit in fauorem cœno[illegible] Caſænouæ Or[illegible] Ciſtercienſis. 11[illegible]4 d
Rogerij Ducis maxima liberalitas erga cœnobium Cauenſe 514 b
Rogerij Ducis [illegible] Matthæi epiſ. Scal[illegible] diploma Federici II. Imp. 455 d
Rogerij Guiſcardi comitis donatio eccleſ. S. Trinitatis. 222 a
Rogerius dux donationem fecit eccl. ſanctæ Triphomenis, cuius rei extat inſtrumentum 409 a
Rogerius dux, ſe in Regem coronari fecit Panormi. 561 a
Romulus de Valentibus ad ſui tumulum laudabile habet epitaphium 97[illegible] d
Rotaldi epiſc. Veronenſis documentum pro eccleſia & [illegible]obio S. Zenonis renouatur in Append. [illegible]
Rubi vetuſtiſſimæ vrbis deſcriptio, [illegible] digeſtus. 1[illegible]30 b

S

SAcratum S. Leu[illegible] corpus ab Iſ[illegible] vendi[illegible] comiti Beneuentano. 1206 b
Sa[illegible] martyris caput, ingenti miraculo e[illegible] narrant [illegible] traditiones 694 b
Sacellum ſanctæ Mariæ à Manfr[illegible]o [illegible]cat. cui epiſcopus Ob[illegible] [illegible]cinus epitaphium poſuit. [illegible] b
Salerni peruetuſtæ [illegible] deſcriptio, in cuius laudem extat elogium Guilelmi Apulienſis 473 a
Salerni ciuitas [illegible] per al[illegible] quod tempus [illegible] fuit 47[illegible] a
Salerni ciuitas, mi[illegible]lo S. Matthæi liberatur ab inuaſione Ariadeni inſignis Piratæ. 626 B
Salerni Principis Arechis eccleſiam in honorem BB. Petri, & Pauli inſtruxit, & Idolo aureo inuento illam deaurauit. 498 a
Sarni fluminis mirabilis proprietas. 801 a
Sæuitia Henrici VI. Imp. contra Vvillelmũ filium Regis Tancredi Siciliæ. 589 D
Sebaſtiani Piſani epiſc. Venoſenſis virtutes re[illegible]entur in append. 1454 B
Sempronius Ato primus epiſc. Grumentinus, à Damaſo papa ſanctiſſimo fuit cre[illegible]tus. 681 b
Sent[illegible]ia lata ab Andrea S. Marci epiſcopo ad fauorem Archimandritæ eccleſię ſanctæ Mari[illegible] de Patiro. 1298 a
Sententia [illegible] Archiep. Salernitani in[illegible] duo[illegible] Abb[illegible] litigantes 606 d
Sen[illegible] [illegible]Imp. ad fauorem eccl. S. Zenonis Veron. in Append. 1437
S[illegible] fauorem Apoſtolicę Sedis, à [illegible]opo Aqui[illegible]o, ad [illegible] um ord. Ciſterc. 12[illegible]6 B
Sergio Archiepiſcopo Amal. hic[illegible] ſedente Serg[illegible] in Maſt[illegible] pub[illegible] inſtrumento [illegible] quædam bona ſua vendit, aliaue donauit Leoni Abbati [illegible]ctorum Cyriaci, & Iulittæ de Ar[illegible]ano [illegible]61
Se[illegible] A[illegible]opo Am[illegible]a, h[illegible]ano vi[illegible]te [illegible] Cl[illegible]ntem VI Anti papa [illegible] quondam N[illegible] [illegible] Ami[illegible]æ. [illegible]
S[illegible] IV. Pon[illegible]x Ind[illegible] Mi[illegible] [illegible]ndam Arch[illegible] Sal[illegible] 52[illegible] B
Se[illegible] Abbatiſſar[illegible] præclaris [illegible] cœ[illegible] S[illegible] [illegible]
Sex [illegible]tos Epiſcopis ha[illegible] Salernitana 476 B
Sa[illegible] 1[illegible]37 d
S[illegible] Panormi ędificauit, [illegible] filiam [illegible] Mathildam [illegible] poſui[illegible] [illegible]3 a
S[illegible] [illegible]mes M.[illegible] alia ſua bona dedit ad fauorem eccl[illegible] Prothomartyris Stephani [illegible] c
S[illegible]eſtri com[illegible] fau[illegible] pro Abbate Marin[illegible] monaſterij Cauenſis 700 d
Simeonis de Vigilantibu[illegible] Senogallienſis, [illegible] 285 b
S[illegible] C[illegible] per[illegible] ex at laudabile monumentum. 951 e
Sixti IV. [illegible] priu[illegible] [illegible] m. C[illegible] d
Sixtus [illegible] C[illegible] [illegible] cœnobij Carbonenſis conf[illegible]. 153 a
Stephani Quaranta Archiep. Amalphitani elogium. 348 c
Supplicatio Laurentij Archiep. Sipont. ad Martinum V. Pont. pro iuriſdictione ſuę Cathedralis tuenda. 1162 c
Suam conſecraſſe eccleſiam, S. Michael Archangelus ſignis euidentibus indicauit. 1253 d

Tan-

T

Tancredo Rege Siciliæ defuncto Henricus VI. Imp. Regnum, & Reginam filium, & filias in ſui poteſtatem redegit 589 c
Tempore Boni epiſc. Venn[illegible] ædificatum eſt cœnobium S. Franciſci ab ipſo deſignati, vbi pre foribus legitur epitaphium 225 B
Tempore Conſtantini de Affli[illegible]a famil[illegible]a epiſc. Scalenſis inuenta fu[illegible] lam[illegible]a plumbea diuerſis ſculpta figuris. 452 a
Tempore Alexandri III. Pont. celebratum e[illegible] conc[illegible]um Lateranen[illegible]e 50 B
Teſtamentum Roberti ca[illegible] Trentenarie Domini, in ſuo Romualdi Archiep. Salernitani fit mentio. 565 d
Teſtamentum valde dignum Siconis comitis. 591 a
Thecla matrona clariſſima, corpora quorundam martyrum tranſtulit, ac in [illegible]la ſepeliuit. 1267 d
Theo[illegible] [illegible]s Cannenſ[illegible] ſublat[illegible]m corpus S. Ro[illegible] [illegible] [illegible]ult. & ad[illegible] [illegible] B
Thomæ Br[illegible] viri laudatiſſimi Ord. Præd. ato[illegible]m [illegible] Mi[illegible]orenſis extat epitap[illegible] 436 a
Thomas C[illegible]us epi[illegible]. Ve[illegible]anus, A[illegible] to[illegible]um acer[illegible]mus h[illegible] fuit Pat[illegible]r Iacobi epi[illegible] Va[illegible]nenſis [illegible]c
Thomas Marſici comes, omnia p[illegible] confirmauit, plura[illegible]ue b[illegible]a c[illegible] ad intuitum Abbati[illegible] Thomæ Ca[illegible]a[illegible]tienſis. 71[illegible] d
Thomæ Regi[illegible]lani Archiep. Amalphit. geſta narrantur 33[illegible] b
Tranſlatio corporis S. Leucij Alexand[illegible] Patriarchæ, & Confeſſoris. 12[illegible]5 a
Tran[illegible]ationis monumentum reliquiar[illegible] ſan[illegible]orum Martyrum Eraſmi, & Pontiani. 1255 c
Tranſlati[illegible] S. Viti cum [illegible]s in Territo[illegible]o Polymniani 1015 d
S. Triphomenis Virg. & Mart. Minoren[illegible]is ci[illegible] Patronæ Inuentionis, & tra[illegible]lationis hiſtoria. 3[illegible]7 a
Tricarici Baſilicatæ, ſiue Lucaniæ Pro[illegible]inciæ V[illegible]bis deſcriptio [illegible]91 a
S. Triphomenis v[illegible]g. & mart. plura mira[illegible]cu[illegible]a r ferunt[illegible] 381 B
S. Triphomenis virg. & mart. tumulum, verſibus eruditis eſt inciſum 379 c
Turſienſis eccl. & diœceſis Auglonenſis deſcriptio. 106 c

V

Verſus in Epiſcopi Gozzadini laudem in Pennen. Eccl. in Append. 1349
Verſus Gauferij Monachi in laudem ſancti Secundini epiſc. Append. 1372

A S. Verus, S. Euſterius, S. Valentinus, & S. Gaudentius, ſucceſſiue ad epiſc. munus Salerni vocati fuere 488 d
Venuſium Rempublicam fuiſſe plura monumenta t[illegible]ſtantur 225 c
Veteris Faſanellæ deſtructio, nouæ [illegible] reædificatio deſcribitur. 667 a
Vet[illegible] [illegible]iniæ vrbis Ca[illegible]æ deſcriptio [illegible] que diœceſ[illegible]s. 1[illegible]6[illegible] B
Vetuſtæ vrbis Conuerſani, ſ[illegible]u Cupe[illegible]n, & eius diœceſis deſcriptio 939 d
Vgonis Claromontis, & G[illegible]margæ coniugis e[illegible]s donatio, Abbatiæ S. Anaſtaſij de Carbono 109 a
B Viu[illegible]nti Palmerij Archiep. Acheruntini la[illegible]s. 86 B
Viole[illegible] a Theodori [illegible], & aliorum con[illegible]a Iac[illegible]bum ep[illegible]copum Grauinenſem 166 d
Vita, & Paſſio B. Canionis epiſc. & mart. adnuran[illegible]a 20 B
Vita S. Gerardi[illegible] Potent. 278 b
Vita B. Ioann[illegible] Ord. Ciſtercienſis Conuerſi Re[illegible]gioſi ſanctæ Mariæ de Sagittario. 14 B
Vita S. Mag[illegible]i mart. Archiep. Trauen. breuiter con[illegible]ipta 1200 c
Vita S. N[illegible]o[illegible]ai Peregrini vſque ad[illegible]uc inedita. 1216 c
Vita, & geſta S. Petri Abbatis Cauenſis, & epi[illegible]c. Pol[illegible]a[illegible]nſis profusè conſcripta. 761 c
C Vita & obitus S. Sabini epiſ[illegible] 838 d
V[illegible]a [illegible]Ro[illegible]erij epiſc. Cannenſis, qui om[illegible] ni[illegible] [illegible]ru fragrantia redoluit. 1069 a
Victoria obt[illegible]ta miraculosè à Sipont. & Beneuentanis de hoſtibus ſuis adhuc paganis, 1109 a
V[illegible]s epi[illegible]c. Vicentinus Beringarij Regis Archicancellarius in ſeriem Vi[illegible]centinum epiſcopo[illegible]m r[illegible]ur 1458 d
Vnde cla[illegible]ſima familia de Afflictis originem, & cognomen traxerit 469 d
Vnde [illegible]abu[illegible]rit originem Ordo Congregationis Cauen[illegible]is 515 d
Vrbis Acheruntinæ eiuſque diœceſis deſcriptio 9 d
D V[illegible] Andriæ, & eius diœceſis deſcriptio. 1[illegible]46 B
Vrbis Bi[illegible]e[illegible] breuis deſcriptio eiuſque diœceſis 930 B
Vrbis Bitunti deſcriptio cum ſua diœceſi 935 d
Vrbis Cathari deſ[illegible]iptio, [illegible]um ſua diœceſi. 945 B
Vrbis Iuuenaciæ deſcriptio cum ſua diœc. 975 d
Vrbis Lauelli Apuliæ deſcriptio, eiuſque diœceſis. 1004 B
Vrbis Materæ eiuſque diœceſis deſcriptio, 11 d
Vrbis Montis Viridis, eiuſque diœceſis deſcriptio. 1090 B
Vrbis Minerbinæ deſcrip. eiuſq. diœc. 1010 b

Vrbis Pol[illegible] Apuliæ deſcriptio, eiuſque diœceſis 10[illegible]3 d
Vrbis Rapolli, eiuſque diœceſis deſcriptio. 11[illegible] d
Vrbis Salpiæ deſcriptio, quã à Martinus V. Pont. [illegible] eſiæ Fran[illegible] perpetua vnione ſub[illegible]iectam [illegible] 1241 d
Vrbi[illegible] vetuſtæ [illegible] quâ veſtigia[illegible], qualis fuer[illegible] magnificentia, demonſtrant ,101 a
Vrbis Veſtæ eiuſ[illegible] diœceſis deſcriptio. 1178 d
Vrbis Vigiliæ ([illegible] diœceſis deſcriptio. [illegible]7 c
Vrbanus F[illegible]liceus epiſcopus [illegible] plura ſuæ memoriæ reliquit [illegible]. 8[illegible] a
Vrbanus II. Pont. C[illegible] multis indulgentiis [illegible] [illegible]14 d
Vrbanus II. Pont. cum ad[illegible] [illegible]nitate, & deuotione [illegible] conſecrauit. [illegible]1 b
Vrban[illegible] VIII. olim Archiep. Nazarenus fuit eloquentia, & eruditione coruſcãs. 1064 [illegible]
Vrbanus II. Pont. Eccl[illegible]ſiam S. Mariæ Ban[illegible]ti[illegible] Ord. S. Bene[illegible] [illegible]ſecrauit, & ſuo [illegible] plurimis indulgentijs ditau[illegible] 40[illegible]
[illegible] epiſc[illegible] confirmationem [illegible] à Ioanne, & S[illegible]gio Ducibus acceptam [illegible] in eccl. S. [illegible]eniſ. [illegible]
[illegible] Archiepiſc. Bar[illegible], Robertus Dux A[illegible] bona ecc[illegible]leſiæ Baren[illegible] donauit 854 [illegible]
V[illegible]lin[illegible] R[illegible] ad petit[illegible] Laurentij epiſc[illegible] M[illegible] fecit decretum in fauo[illegible] eccleſiaſticæ libertatis 40[illegible] D
Vv[illegible] IV. A[illegible]nenus eccl[illegible] epiſc[illegible] pri[illegible] pro A[illegible] 267 c

Errata primi ternionis ✠ *ſic emenda.*

PAg. 4. à tergo ad carmina Illuſtriſs. D. D. Lafarinæ linea 16. *atque nouis*, ſcribe vtque nouis, l. 23. *humana piorum* lege humana piorum.

Pag. 5. linea 6. *Has ſed*, lege Verum has lin. 13. *Vel media & cæt.* Scribe Cœnobia *in media, vel fundant vrbe ſeueris*. linea 26. *Athletæ*, lege Athletæ, linea 27. *paucis*, lege pauci[illegible] linea 34. *Columna* dicito, Columna, & linea 37 *imponit*, lege impoſuit

Eadem pagina à tergo in Epiſtola Petri Le-uente[illegible]r, lin. 12 *deducit*, lege deducit [illegible] 21. poſt illa verba, *à me gratias expecta* [illegible] ſubſequenter ſcribe [illegible] [illegible] c[illegible]ra [illegible] in fœnus hos Plateucios acc[illegible] [illegible] hæc verba ſunt [illegible] iſtoſ[illegible], non carm[illegible] [illegible] verſus [illegible] *Ergo nexibus &c.* [illegible] anno MDC[illegible]VI lege MDCLIII

Pag. [illegible]18 à tergo vltima lin. *dignor*, [illegible] dignior

In appendice pag. 1407. l. 26. nu. 35. dele *Fernandez Hiſpanus*, & ſcribe, Io. Baptiſta Ferrutia Siculus Meſſanenus lin. 37 dele *Viuit*, & lege nuper diem ſuum obijt.

Finis Laus Deo.

Mendo

Menda quædam ſic emenda.

PAg. 2. linea 12. *Additum*, lege adductum.
Pag. 7. lin. 63. *Pallei*, lege Palij.
Pag. 33. l. 41. *ſicut*, dicto ſimul.
Pag. 58 l. 22. *conſecrationis*, corrige conſectationi.
Pag. 68. l. 7. *fuit*, fuiſſet l. 25. *Clariſſanum*, Clariſſarum, l. 36. pro 1343.
Pag. 69. l. 30. *Gobenus*, ſcribe Gobernus.
Pag. 78. l. 2. *Camiani*, Caiuani.
Pag. 105. l. 28. *contectri·e*, compſuntrice.
Pag. 112. l. 37. *Regij*, Roderij.
Pag. 160. l. 5. *Chientibus*, Chienſibus.
Pag. 167. l. 38. pro 1375. lege 1348.
Pag. 187. poſt lineam 15 adde à capite lineæ, 28. Ioannes Paulus Vaſſallus Neapolitanus Antonio prędefuncto ſucceſſit anno 1463. Præfuit ſex omnino annos Potentinæ Eccleſiæ, & ad Troianam Eccleſiam translatus eſt.

29 Luiſius, vel Ioſulus Caracciolus Canonicus Neapolitanus Potentinus euaſit Epiſcopus anno 1469. 15 Kal. Maij. Præerat huic Eccleſiæ anno 1472. quo Synodum habuit. Vitam finiuit anno 1482. &c. corrige deinde numerum Epiſcoporum eius Eccleſiæ.

Pag. 207. l. 13. *maiore*, lege maiora, & ſequenti linea pro *deſtineretur*, ſcribe deſtinaretur.
Pag. 217. l. 22. *voluiſſet*, dicito noluiſſet.
Pah. 225. l. 26. *proforibus*, præforibus.
Pag. 265. l. 36. *Poſitrei*, dicito Poſitani.
Pag. 335. l. 44. *conſolabiliter*, conſolabitur.
Pag. 352. l. 16. *ſalo*, ſolo.
Pag. 439. l. 7. *Loria*, ſcribe Leria.
Pag. 439. l 33. *Longobardis*, dicito Normannis.
Pag. 440. l. 32. *Canneitum*, corrige Canniretum, & lin. 40. *Magano*, lege Megano.
Pag. 441. *ſumenses*, lege Sumontes.
Pag. 442. l. 26. circa annum ſalutis *quingenteſimum*, dicito quadringenteſimum.
Pag. 443. l. 29. *Saranella*, corrige Sannella, & l. 42. *ſeptem*, lege nouem numerantur Eccleſiæ Parrochiales, quæ olim decimum octauum explebant numerum, aliquando trigeſimum: & l. 49. poſt illa verba *inſigne decus*, adde & conſeruatorum puellarum nuper à ciuitate conſtructum fuit.
Pag. 444. l. 42. *dolor eſt*, lege dolor aſt. l. 46. *illataque* dicito illætaque.
Pag. 446. l. 31. *ſancta*, legito ſancte, & l. 48. *pilos* legito pilas.
Pag. 450. l. 28. *Camneta*, lege Camneti.
Pag. 456. l. 3. poſt illa verba *Rotelli*, adde quia. lin. 13. *ab omni redd.* lege ab omni redditione adiutorij, l. 16. poſt *in*, adde meo, l. 34. pro benignius, l. 40. *fidelium Regum*, dicito felicium Regum, l. 45. *datis* datijs, l. 47. poſt *grauiſſimi nibus*, adde

A ſe, liberos l. 49. *praeconſeruare* ſcribe pie conſeruare.
Pag. 457. l. 5. dele *memorata*, & adde literis tria, l. 28. poſt illa verba *omni tempore*, *&c.* dele memoratam rationem, l. 29. poſt *fuerint &*, adde damna aliqua proinde, ibidem poſt illa verba componere, addatur, *&c.* & nihilominus ſupradicta omnia adimplere & in C. vir. mar. ſunt. 2.

† Leo filius domno CeſtoCazzor, & de Biſtarco teſtis eſt.
† Leo filius q. Domini Ioannis Pullinei teſt eſt.
† Ser. Pbr. Domini Bibi Coppolæ filius ſcripſit.

B Eodem pag. l. 51. poſt illud verbum *&*, adde vt Magdalene &c.
Pag. 460. l. 6. poſt illa verba 16. Aprilis, adde die vero 3. Menſis Iulij Ind. 13. anno 1300. regnantibus Ludouico & Ioanna, in domibus dict. habitationis nobilis viri Colucij de Afflicto de Scalis, vna cum dicto Colucio tamquam habente ius patronatus cum alijs ſuæ familijs in Parochiali Eccleſia ſanctæ Catharinæ de dicta ciuitate Scalarum ſuum aſſenſum & conſenſum præſtat idem frater Iacobus Epiſcopus alienationi faciendæ per Rectores dictæ Eccleſiæ cuiuſdem territorij montuoſi. Hæc habet, vt ferunt,
C chartula membranea apud Colucij poſteros. Eo Præſule, &c. 2bi.
Eodem pag. l. 10. ſamiliæ *Triſaria*, corrige Friſariæ.
Pag. 464. l. vltima poſt illa verba *Vicarium* adde. Hic anno 1400. Parochiales Eccleſias Scalarum vrbis. quæ tunc triginta erant ad decem & octo reduxit. Et anno 1407. die prima Septemb. ad præſentationem Nardi, Matthæi, Iacobi, Nicolai, & aliorum nobilium de Afflictis patrunorum Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Lama, Parochialem Rectorem ibidem inſtituit Presbyterum Ammiratium de
D Cornato, vt legitur in Petri Epiſcopi documento, cuius exemplar extat apud Afflictos.
Pag. 498. l. 41. n. 19. dele totum quod ſcriptum eſt de Nicolao illo Salernitano Epiſcopo, cum reuera vel eo tempore non vixit, vel nunquam fuit illius Eccleſiæ Præſul.
Pag. 551. l. 29. *Octobri*, corrige Octobris.
Pag. 561. l. 8. *titulo*, dic titulum.
Pag. 589. l. 5. *Archiepiſcopo Spirenſi*, lege Epiſcopo Spirena.
Pag. 614. l. vltima, *Salernitananus*, lege Salernitanus.
Pag. 622. l. 24. *Biſiamenſis*, lege Biſinianenſis.
Pag. 627. l. 22. *Stripandus*, lege Seripandus.
Pag. 728. l. 38. *Oratore*, ſic lege Orator re bene.

Pag.

Pag 632. l.36. *inſuggerlo*, lege in ſuggeſto .

Pag.660. l.61. poſt *Camillum*, adde Tutinum .

Pag.673 l.33. de *Galeotij* , lege de Galeotis .

Pag. 676. l.26. *Papacads* , lege Pappacauda .

Pag.738. l.24. pro MDXXV. ſcribe MDXXXV.

Pag.737. l.p. *Vetuſta* , dic vetuſtate .

Pag.741. l.19. num. 5. dele S. gratis à typographo poſita .

Pag.748. l.27. pro 1051. ſcribe 1048.

Pag. 757. l.53. de *Rubeis* , dicito de Roccijs .

Pag.794. l.44. pro 1358. lege 1356. & l.47 pro *Innocentio IV.* ſcribe Innocentio VI.

Pag. 796. l.34. *Pantanus* , lege Pontanus. l.55. poſt illud verbum prælatus , adde obijt anno 1413.

Pag.813. l.28. *Bonifacio VI.* ſcribe Bonifacio IX.

pag.820. l.25. num. 46. dele totum id quod de Ioſepho Richardo diximus, qui deſignatus fuerat Stephani ſucceſſor, eius tamen deſignatio effectum non habuit & adhue Sarnenſis Eccleſia hoc ipſo Nouembri meaſe vacua eſt , ac viduata paſtore .

pag.850. l.24. pro 1025. lege 1035. & linea 30. pro 1025. ſimiliter ſcribe 1035.

pag. 855. l.11. *caruere* , lege claruere .

pag.889. l.39. *in ipſo priuilegio* , lege in ipſo peruigilio .

pag.902. l.5. *pro* 1368. ſcribe 1307.

pag.903 l.15. Clemente papa IV. lege Clemente papa V. & l. 39. ab *indubietate* ; ſcribe ab indubitatæ .

pag. 911.26. pro an.1367 lege 1376.

pag.914. l.3. *ad*, lege ab .

pag.965. l.37. *Protharij* , lege prothonotarij .

pag.976. l.41. *Padonus* , dic pandonus, l.45. *fulſi*, lege fulſit .

pag.977. l.p. *pandoni*, lege pandono .

pag.1005. l.8. *pro* 1069. lege 1999.

pag.1021. l.53. *pro* 1003. ſcribe 1103.

pag.1033. l.p. *Epiſcopis* , lege Epiſcopus.

pag.1045. l.19 *pro* 1036 lege 1336.

pag.1065. l.28. *pro* 1600. lege 1609. & l.35. 1608. lege 1609.

pag.1074. l.29 *pro* 1258. lege 1158.

pag.1103. l.17. *toti*, dicito toto .

pag.1124. l.50 *pro* 1191. lege 1195.

pag.1178. l.21. poſt illa verba *de ſe excitauit expectationem*, adde obijt hoc ipſo menſe Octobris 1658. ſepultus in ſua Cathedrali .

pag.1307 l.56. *Narnienſis*, ſcribe Interamnenſis patria .

pag.1416. l.47. *Conradi* , lege Conrado .

pag.1428. l.16. *Albinſimilienſes* , dic albintimilienſes .

pag.1430. l.24. *lectos*, dic lector .

pag.1429. l.27. *Landanio* , lege Landarico .

ADMO-

ADMONITIO AD LECTOREM.

LECTOR aduerte in elogijs virorum Illuſtrium, quos hoc libro amplexus ſum, nulla me obiter attingere, quæ ſanctitatem ipſis videantur adſcribere: perſtringo nonnumquam aliqua ab ijs geſta, quæ cum vires humanas ſuperent, miracula videri poſſunt: præſagia futurorum, arcanorum manifeſtationes, reuelationes, illuſtrationes, & ſi quæ ſunt alia huiuſmodi: beneficia item in miſeros mortales eorum interceſſione appellationem tribuere. Verum hæc omnia ita meis Lectoribus propono, vt nolim ab illis accipi tamquam ab Apoſtolica Sede examinata, atque approbata, ſed tamquam, quæ à ſola ſuorum auctorum fide pondus obtineant, atque adeo non aliter quam humanam Hiſtoriam. Proinde Apoſtolicum S.Congregationis S. R. & vniuerſalis Inquiſitionis decretum anno 1625. editum, & anno 1634. confirmatum integrè, atque inuiolate, iuxta declarationem eiuſdem decreti à S.mem. Vrbano Papa VIII. anno 1631. factam, ſeruari à me omnes intelligant, nec velle, vel cultum, aut venerationes aliquas per has meas narrationes vlli arrogare, vel famam, vel opinionem ſanctitatis, aut martyrij inducere, ſeu arguere, nec quicquam eius exiſtimationi adiungere, nullumque gradum facere ad futuram aliquando vllius beatificationem, vel canonizationem, aut miraculi comprobationem, ſed omnia in eo ſtatu à me relinqui, quem ſecluſa hac mea lucubratione obtinerent, non obſtante quocumque longiſſimi temporis curſu. Hoc tam ſancte profiteor, quam decet eum, qui Sanctæ Sedis Apoſtolicæ obedientiſſimus haberi filius cupit, & ab ea in omni ſua ſcriptione, & actione dirigi.

Ferd. Vghellus Abbas, &c.